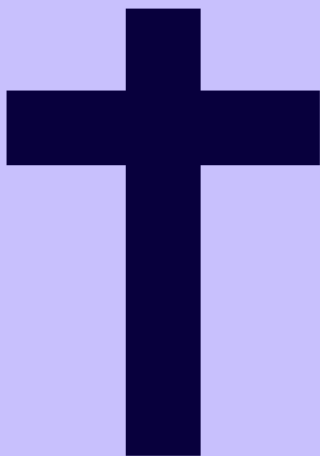

Nukën 'Ibu Diosan
ain unikama 'inan
ain bana

New Testament in Cashibo-Cacataibo
(PE:cbr:Cashibo-Cacataibo)

Nukën 'Tbu Diosan ain unikama 'inan ain bana New Testament in Cashibo-Cacataibo (PE:cbr:Cashibo-Cacataibo)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cashibo-Cacataibo

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Cashibo-Cacataibo

cbr

Peru

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cashibo-Cacataibo

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

c8d73d75-386c-5f5e-a601-116dba3dae9b

Contents

Génesis	1
Mateo	70
Marcos	126
Lucas	160
Juan	218
Jesuan Unicaman Ñu 'A	258
Romanos	307
1 Corintios	330
2 Corintios	352
Gálatas	366
Efesios	374
Filipenses	382
Colosenses	388
1 Tesalonicenses	393
2 Tesalonicenses	398
1 Timoteo	401
2 Timoteo	408
Tito	413
Filemón	416
Hebreos	418
Santiago	436
1 Pedro	442
2 Pedro	448
1 Juan	452
2 Juan	458
3 Juan	459
Judas	460
Apocalipsis	462

GÉNESIS

Nukèn 'Ibu Diosan kamabi ñu unio bana

- ¹ Uniotabakin ka Nukèn 'Ibu Diosan uniokèxa, naikamè 'ëo 'imainun me.
- ² Me uniokèxibi mēniokēmapan 'ain ka kamabi parúmpapa manámi béánbēankibukè 'iakèxa. Usa 'ain ka Nukèn 'Ibu Diosan bēru ñunshin baka manámi ax shaikibēkiankèxa.
- ³ Usa 'ain ka Nukèn 'Ibu Dios kiakèxa: Ka pékiti 'ikèn. Ki axa kikèbè ka pékiakèxa.
- ⁴ Usai kikèbèa pékia ka Nukèn 'Ibu Diosan pékikè a upí isakèxa, upí iskin ka béankibukè axa amo 'imainun axa pékikè aribi amo 'imiakèxa,
- ⁵ usai 'ia ka pékikè a nètè kakin anèakèxa, anèanan ka béankibukè a imè kakin anèakèxa, usakin 'akèbè béankionxa pékarakè ax ka achúshi nètè 'iakèxa.
- ⁶ Usakin 'atankèx ka Nukèn 'Ibu Dios kiakèxa: Ka achúshi xabá chaiiracha an 'umpaxkama énananmiti 'iti 'ikèn.
Kikèbèshi ka usai 'iakèxa.
- ⁷ Usa 'ain ka Diosan achúshi xabá chaiira an bakakama béarati 'akèxa: 'akèx ka xabá chaiira meu panaisi tikimainun panaisi axribi manámi bérúakèxa.
- ⁸ Xabá chaiira a ka naí kakin anèakèxa. Usakin 'akè 'ain ka béankionxa pékarakè ax rabè nètè 'iakèxa.
- ⁹ Usa 'ain ka Nukèn 'Ibu Dios kiakèxa: Naí meu 'ikè baka ax ka anubia rakátinu timéti 'ikèn, me éski mēratunun.
Kikèbè ka usai 'iakèxa.
- ¹⁰ Axa éskikè a ka Nukèn 'Ibu Diosan me kakin anèakèxa, anèanan ka axa timéax 'ianémè 'ëosa 'aish rakákè a parúmpapa kakin anèakèxa.
Usai 'ia ka kamabi Nukèn 'Ibu Diosan upí 'ikè isakèxa,
- ¹¹ isi ka kiakèxa: Me mēukúax ka bētsi bētsi chuku kóti 'ikèn: axa énxèñu 'iti 'imainun ikama axa bimiñu 'i tuati akamax.
Kikèbè ka usai 'iakèxa.
- ¹² Usa 'ain ka menuax bētsi bētsi xubi 'iruakèxa: 'irui ka xubikama axa énxèñu 'iti 'imainun ikama axa bimiñu 'i tuati akama. Usai 'ia ka kamabi Nukèn 'Ibu Diosan upí isakèxa.
- ¹³ Usakin 'akè 'ain béankionx pékaratèkènkè ax ka rabè 'imainun achúshi nètè 'iakèxa.
- ¹⁴⁻¹⁵ Usa 'ain ka Nukèn 'Ibu Dios kiakèxa: Naí xabá chaiira kuman batsisa anu ka an me pékatikama 'iti 'ikèn, an imè 'ikèbi xabá 'inun nètè 'imikè, ax ka anun nètékama 'unánti 'ianan, baritiakama 'unánan uisa nètékama kara 'ia kixun 'unánti 'ikèn.
Kikèbè ka usai 'iakèxa.
- ¹⁶ Nukèn 'Ibu Diosan ka an pékati rabè 'akèxa: 'akin ka chaiira an nètèn pékati 'anan an imè pékati chukúma 'akèxa. 'Anan ka an imè pékati okin 'ispakamaribi 'akèxa.
- ¹⁷ Nukèn 'Ibu Diosan ka naí xabáchaiira kuman batsisa anu an me pékatikama 'akèxa,
- ¹⁸ an nètèn 'imainun imè pékati a ka nètè xabábèa imè biranantima okin 'akèxa, usa 'ain ka akamabi Nukèn 'Ibu Diosan upí isakèxa.
- ¹⁹ Usakin 'akè 'ain béankionx pékaratèkènkè ax ka, rabè 'imainun rabè nètè 'iakèxa.
- ²⁰ Usakin 'atankèx ka Nukèn 'Ibu Dios kiakèxa: Baka 'ukémèu ka bētsi bētsi ñuina 'aisamaira 'uakamè 'ëoti 'ikèn, 'imainun ka me manánmi nuanti péchiñu ñuinakama uníti 'ikèn.
Kikèbè ka usai 'iakèxa.
- ²¹ Nukèn 'Ibu Diosan ka parúmpapanu 'iti ñuina chaiirabukama uniokèxa, 'imainun ka baka 'ukémèukúax kaiti 'anubi 'iti 'anan ka ñuina péchiñukamaribi 'akèxa. Usakin 'atankèxun ka Nukèn 'Ibu Diosan upí isakèxa,
- ²² usakin 'akèxa upí 'ikè iskin ka Diosan an 'akè ñukama upíokin sínánxunkin kakèxa: Parúmpapanu 'ikè ñuinakama tuapati ka 'uakamè 'ëoi ka kait, ñuina péchiñukamaribi ka tuapati 'itsaira menu 'iti 'ikèn.
- ²³ Usakin 'akè 'ain béankionx pékaratèkènkè ax ka mapai achúshi nètè 'iakèxa.
- ²⁴ Usa 'ain ka Nukèn 'Ibu Dios kiakèxa: Menu ka bētsi bētsi ñuina kaiti 'ikèn: a rabukuti 'imainun ka a piti ñuinakama 'imainun a pitima raékèma ñuinakama, 'imainun men nirikè ñuinakamaribi.
Kikèbè ka usai 'iakèxa.
- ²⁵ Nukèn 'Ibu Diosan ka ènè ñuinakama uniotankèx kamabi upí 'ikè isakèxa.
- ²⁶ Usa 'ain ka kamabi ñu 'atankèx Nukèn 'Ibu Dios ésaí kiakèxa: Béri kananuna nu iskésabi 'ítánun uni unioti 'ain. Ax ka bakanu 'ikè ñuinakama 'imainun péchiñu ñuina 'imainun a piti

pitima ñuinakama 'ianan, ñuina raëkëma 'imainun men niríkë ñuinakamax ka an bërúankë 'iti 'ikën.

²⁷ Usa 'ain ka uni uniokin Nukën 'Ibu Diosan asábi 'itánun nukëbënë 'imainun xanu uniokëxa,

²⁸ Uniotankëxun ka upíokin sinánxunkin kakëxa: Bakë bëchipati kamina mekama tsitsirui 'uákamë 'ëoti 'ain; baka mëu 'ikë ñuinakama 'imainun manan nuánkë pëchíñu ñuinakama, 'imainun axa men niríkë ñuinakama aín 'ibu kamina 'iti 'ain.

²⁹ Usokin pain a ñukama 'atankëxun ka Nukën 'Ibu Diosan kakëxa: Ka is mitsu kana menu kookë ikama ax tuáñu ikama 'imainun, 'ain bimi pitima akamabi 'inanin. Akamax ka mitsun piti 'iti 'ikën.

³⁰ 'Aínbi kana ñuinakama axa men nikë 'imainun manan 'ikë pëchíñu ñuinakama 'imainun men niríkë ñuina akamabi kana menuax 'irukë in bimikama pinun 'inanin.

Kikëbë ka usai 'iakëxa,

³¹ usokin 'axun ka Nukën 'Ibu Diosan an uniokë ñukama upíira upí 'ikë isakëxa. Usaxa bëankionx pékaratëkënkë ax ka mapai 'imainun achúshi nètë 'iakëxa.

2

¹ Usokin 'atankëxun ka Nukën 'Ibu Diosan naí 'imainun me, anua 'ikë ñukama këñunbi 'akin kamabi sënëonkëxa.

² Mapai achúshi 'imainun achúshi nètën ka Nukën 'Ibu Diosan an 'akë ñukama sënëonkëxa, usokin 'atankëxun ka tantiakëxa.

³ Usa 'ain ka mapai achúshi 'imainun rabë nètë a upíokin sinánxuni a nètëx ka upíira 'iti 'ikë kïax kiakëxa, a nètën ka kamabi ñukama uniotankëxun tantiakëxa.

⁴ Ènë banax ka usakin ka Nukën 'Ibu Diosan naí 'imainun me uniokëxa kixun ñuikë bana 'ikën.

Uni Edén kakë naësa menu 'ía

Usakin Nukën 'Ibu Diosan naíkamë 'ëo këñun me uniokin sënëonkë 'aínbi ka,

⁵ anu añu ñubi 'aima pain 'iakëxa, añu ñubi ka me mëukúax 'irukëma pain 'iakëxa, uñeribi ka Nukën 'Ibu Diosan 'ibumiama pain 'ikën an me chabóti, 'imainun ka an naë mëñfoti uni 'aima pain 'iakëxa.

⁶ Usa 'aínbi ka menuax mekama chabóti 'umpax shióbuaakëxa.

⁷ Usa 'ain ka Nukën 'Ibu Diosan mebi unisa 'inun 'atankëxun aín rëkinu rëxúnkakëxa, rëxúnkakëxëshi ka uíni uni 'iakëxa. Usai 'ika uni uniakëxa.

⁸ Usokin 'atankëxun ka Nukën 'Ibu Diosan Edén kakë naësa me, aukúaxa bari urukë, anu achúshi naësa okin 'axun anuxun kamabi ñu bërúánti anubi éankëxa.

⁹ A naësa me anu ka Nukën 'Ibu Diosan bëtsi bëtsi i upíbu 'ixuan aín bimi upíbu pisabi 'inun tuati a koónun 'imiakëxa. Imianan ka naësa me a nëbëtsi a pia uni upiti tsóti 'imainun, a pikin uisa ñux kara upí 'ikë a 'unánan uisa ñux kara 'atima 'ikë a 'unánti aribi kónun 'imiakëxa.

¹⁰ Usa 'ain ka Edén kakë naësa me anuax achúshi baka an naësa a chabóti shióbukë, anuax ka amo rabë 'imainun amorabë 'inun baka saëakëxa.

¹¹ A baka achúshinëx ka Pisón kakin anëké 'iakëxa, an ka Havilá kakë mekama bëararakë 'iakëxa. A menu ka 'itsaira kuri 'iakëxa.

¹² A menu ka kuri upíira 'imainun i bëpín sanuira 'ianan ka ónice kakë maxáxribi anu 'iakëxa.

¹³ Bëtsi baka ka Guihón kakin anëké 'iakëxa, an ka Cus kakë me bëararakë 'iakëxa.

¹⁴ Bëtsi baka ka Tigris kakin anëkéribi 'iakëxa, ax ka Asiria amíaxa bari urukë amí kikiani kuankëxa. 'Imainun ka Bëtsi bakaribi ax Éufrate kakë 'iakëxa.

¹⁵ Edén kakë me anu naësa achúshi 'atankëxun ka Nukën 'Ibu Diosan an uniokë uni kakëxa: ènë bërúanan mëñioi kamina ènu tsóti 'ain,

¹⁶ katankëxun ka èsokinribi kakëxa: Mìn kamina piti 'ain kamabi i bimi naësa ènu 'ikë ènë,

¹⁷ 'èn kana mi káin, anun upí 'imainun 'aisama ñu 'unánti a i ain bimi kamina pitima 'ain. Uisaran karamina a bimi pin a nètënbi kamina bamakë 'iti 'ain.

¹⁸ Katankëxun ka Nukën 'Ibu Diosan kakëxa: uníxa ashira 'iti ka 'aisama 'ikën. Usa 'ain kana an 'akinti bëtsi 'axúnti 'ain.

¹⁹ Usakin 'atankëxun ka Diosan menua uniokë ñuinakama 'imainun ñuina pëchíñukama unín anënun inunu uankëxa. A unían anëké 'aish ka kamabi ñuinakama a piti a pitima 'imainun kamabi ñuina pëchíñukama 'imainun raëkëmakama anëñu 'iakëxa,

²⁰ anëkëxun ka aín anë ax anubi bërúakëxa. Usa 'aínbi ka a ñuinakama achúshinëxi a uni 'akinsama 'iakëxa.

²¹ Usa aín ka Nukën 'Ibu Diosan a uni 'aímai upiti 'uxtanun 'uxmiakëxa, 'uxmikëxa 'aímai upiti uxan ka aín putu achúshi bitankëxun aín naminbi amiribishi bëtasakëxa.

²² A putúbi ka Nukën 'Ibu Diosan achúshi xanu 'inun iniokekëxa, iniotankëxun ka a uninu bëakëxa,

²³ bëia isi, ka uni kiakëxa: jËnëx ka 'ën namibi 'anan 'ën xobi 'akë 'ikën! Aín anëx ka xanu 'iti 'ikën, ax ka Diosan unin putúbi bixun 'akë 'ikën.

²⁴ Usa 'ain ka unin aín xanu bikín aín papa aín tita ënti 'ikën, usa 'aish ka a rabëtaxbi achúshi unisashi 'iti 'ikën.

²⁵ Usakin 'akëx ka uni 'imainun xanu chupañuma 'iakëxa, 'aínbi ka usa 'ixunbi a rabëxun rabinti sinánma 'ikën, sinanima ka usabi 'iakëxa.

3

Bëbu 'imainun xanu Diosan kakëسابi oi 'isama tani 'itabati 'ucha bana

¹ Nukën 'Ibu Diosan inioke bëtsi ñuina raëkëma kamasamaira ka runu 'iakëxa, usa 'ixun ka xanu ñukákëxa:

—¿Aséرابi kara Diosan i bimi naësa ënu 'ikëkama ënë pixunma anun mi kax? ² Kakëxun ka xanun kakëxa:

—Bëtsi i bimibi naësanu 'ikë kananuna piti 'ain,

³ 'aínbi kananuna naësa nëbëtsi 'ikë i bimi ashi pitima 'ain. Diosan ka a i bimi pixunma 'anan mëxunma 'anun a pibi isanuna bamati 'ai kixun nu kaxa.

⁴ Kakëxunbi ka runun xanu kakëxa:

—Ama, usama ka kamina bamatima 'ain.

⁵ Diosan ka upíokin 'unánxa uisa nëtën kaina a i bimi pi a nëtënbi kamina mitsux sinánñuira 'ixun uisa ñu kara upí 'ikë 'unánan uisa ñu kara upíma 'ikë, aribi 'unáni asaribi 'iti 'ain.

⁶ Usakin kakëxun ka xanun a bimi kuisa, upíra upí 'ikë isakëxa, a piax sinánñuira 'isa iskin ka anun kuëënkín xanun i bimi biakëxa. I bimi bixun kukín, ka aín bënëribi 'inánkëxa. 'Inánkëxun ka anribi piakëxa.

⁷ Píkinshi ka a rabëxunbi chupañuma kananuna 'ai kixun sinánkëxa. Usai 'ikin ka chupañuma 'ixun higo kakë i pëi xëokëxa, xëotankëx ka a rabëtaxbi anun tsitatakíakëxa.

⁸ Usakë a xupibukëbëtan ka bëbu 'imainun xanun Nukën 'Ibu Dios bari kuainakëkëbëa suñu bëkikëbë nitsia kuakëxa, kuati ka uni aín xanubë abákiani kuanx naësanu 'ikë ikama tanain unëakëxa.

⁹ 'Aínbi ka Nukën 'Ibu Diosan kuënkín uni kakëxa:

—¿Uinu kaina 'ain?

¹⁰ Kakëxun ka unin kakëxa:

—Mi kana naësa nëbëtsi nitsia kuan, usa 'aish kana chupañuma 'aish rakuëti unëa.

¹¹ Kakëxun ka Nukën 'Ibu Diosan ñukákëxa:

—¿Uin kara chupañuma kamina aín kixun mi kax? ¿Karamina a pixunma 'anun 'ën mi kakë i bimi a pikëma 'ain?

¹² Kakëxun ka unin kakëxa:

—Mínmi abë 'inun 'inánkë xanu ënën ka i bimi 'ë 'inánxa, 'inánkëxun kana 'ën pian.

¹³ Usakian kakëxun ka Nukën 'Ibu Diosan xanu ñukákëxa:

—¿Uisa kupí kaina usokin 'an? Kakëxun ka xanun kakëxa:

—Runun 'ë paránkëxun, kana a i bimi pian.

¹⁴ Usa 'ain ka Nukën 'Ibu Diosan runu kakëxa:

—Mín kamina ësokin ñu 'an, usa 'aish kamina raíri ñuina kamasama 'iti 'ain. Mín shikanëinshi niriti kamina ninuxun 'ain. Usa 'ain kamina me putuishi pinuxun 'ain.

¹⁵ 'Ën kana mixmi xanubë nishananun 'imiti 'ain, 'ën 'imikëx ka mín rëbúnki 'imainun xanun rëbúnki nishananti 'ikën. Aín rëbúnkinën ka mín maxkánu mi amánuxun 'aia, 'akëxun kamina aín taë tsipútunu 'anuxun 'ain.

¹⁶ Usakin runu katankëxun ka Nukën 'Ibu Diosan xanuribi kakëxa:

—'Ën kana mín tuaia chaiíra paë tanimi bakënnun 'imiti 'ain, paën kamina bakënnun 'ain. 'Aínbi kamina usai 'ibi mín bënëbë 'inuxun 'ain, 'ianan kamina, an kakëسابiokin 'ati 'ain.

¹⁷ Èsakin xanu katankëxun ka bëburibi kakëxa:

—Mín kamina mín xanun kakëxun kuan. Usa 'ixun kamina a pixunma 'anun 'ën mi kakë i bimi a pian, ënë pixunma ka 'at 'ën kakëxunbi, usa 'ain ka béri me 'aisama mín 'ucha kupí 'iti 'ikën; usa 'ain kamina 'itsaira ñu mëëkin menu ñu 'apáxun anun mix bamati nëtë 'itámainun pinuxun 'ain.

¹⁸ 'Ianan ka menu ñu muxaño tubënrui 'irunuxun 'aia, 'imainun kamina barixun ninu 'ikë ñukamabi piti 'ain.

¹⁹ Min nichakin 'itsaira ñu mëetankëxun kamina pinuxun 'ain, me 'akë kamina 'ain, usa 'ain kamina anúnmi me 'itëkënti 'itámainun ñu menuxun 'ain, me 'akë kamina 'ain, usa 'aish kamina me 'itëkënxun 'ain.

²⁰ Usa 'ain ka unin aín xanu Eva kakín anëakëxa, ax ka kamabi uní axa tsókë aín tita 'itiokín.

²¹ Nukën 'Ibu Diosan ñuina xaká xanu aín ri 'axuanan bëbu aín tari pañunun 'axunkín, kakëxa: Ka is, bërí ka unix nukama achúshisa 'ikën, usa 'ixun ka uisa ñu kara upí 'ikë 'unánan uisa ñu kara 'aisama 'ikë aribi 'unánti 'ikën. Usa 'ain kamina a pi tsóti i bimi aribimina xëñibua 'aínbi tsónuxun pi bërúanti 'ain.

²³ Usakin katankëxun ka Nukën 'Ibu Diosan uní Edénua chikínkin, an uniokë 'ixuan me naëoxun anu ñu mëënun kixun ëankëxa.

²⁴ Usakin uní chikíntankëxun ka Nukën 'Ibu Diosan naësa amiaxa bari urukë au aín ángel raírí Edénu 'ikë bainu nitsíankëxa. Ax ka ángel suntárusa 'iakëxa. An ka manë xëtokë tsi rëkirukësa 'ixuan kuainakë bëkínkin anun bamatima i bimi anua uíxbi kuantirabanan bai bëarati anu nankëxa.

4

Caín 'imainun Abel 'iá bana

¹ Usa 'ain ka uní aín xanubë 'iakëxa. 'Itankëx ka xanux tutankëx aín rëkuën tuá Caín bakëankëxa, bakëanx ka kiakëxa: Bërí kana bëbu tuá achúshiñu 'ain. Nukën 'Ibunbi ka 'ë 'inánxa.

² Usakin a pain 'atankëxun ka Abel Caínan xukën aribi tuakëxa. Abel axa an ñuina 'arakakë uní 'imainun ka Caín ax an ñu 'apákë uní 'iakëxa.

³ Uiti bari kara inúkëbëtan ka achúshi nëtë 'ikëbëtan, Caínan aín ñu 'apákë a 'inánti bikë a Nukën 'Ibu 'inánkëxa.

⁴ Usakian 'aia iskin ka Abelnëñribi aín 'arakakë ñuina aín rëkuën tuá upíra kaístantkëxun 'ën 'Ibu kana 'inánti 'ain kixun sinánxun buánxuanakëxa. Usakin 'aia ka Nukën 'Ibun Abelnëñ 'inánkë ñuina upíra 'ikë isakëxa,

⁵ 'aínbi ka Nukën 'Ibu Diosan Caínan 'inánkë aín ñu 'apákë a upírama 'ikë isakëxa, iskëbë ka Caín 'aisamairai xuatati aín xukënmi nishakëxa.

⁶ Usai 'ia ka Nukën 'Ibun kakëxa: ¿Uisa kupín karamina 'aisamairai min xukënmi xuatati nishin?

⁷ Min upíokín ñu 'akin kamina upíokín sinántian, 'aínbi kamina 'aiman, usa 'ain ka min 'uchati 'uramará 'ikën. Usa 'aínbi kamina min abi tënëkin 'atima 'ain.

⁸ Achúshi nëtën ka Caínan aín xukën Abel kakëxa, jnu rabëtax karanuna nitsi kuantima 'ain! Kabiani abë uri kuankín ka Caínan aín xukën Abel ami xuatati nishkë 'ixun iskëxunma mëëkin rëakëxa.

⁹ Usokin 'akë ka Nukën 'Ibun Caín ñukákin kakëxa:

—¿Uinu kara min xukën Abel 'it? Kakëxunbi ka Caínën kakëxa:

—Kana 'unániman. ¿'Ën karana 'ën xukën nitsia bërúanti 'ain?

¹⁰ Usai kia ka Nukën 'Ibun kakëxa:

—¿Uisa kupín karamina usakin 'an? Min xukën 'anákanën imi menu, 'apamikinmi 'akë an ka uisa karana oti 'ai usakin 'ën mi 'anun kia.

¹¹ Usa 'ain kamina, mix 'atimokë 'aish ënë menuax chikínkë 'iti 'ain, anuxun min xukën aín imi 'apamikin 'akë me ënuax.

¹² Minmi ñu, mëëkin 'apákëxbi ka biminuxuma 'aia. Usa 'aish kamina ñuñuma, kuainbëkinishi tantima mekama oi ninuxun 'ain.

¹³ Usakian Nukën 'Ibu kakëxunbi ka Caínën kakëxa:

—'Ën kana min 'aisamaira okín tëmëramikëxunbi tënëtima 'ain.

¹⁴ Bërí kamina ënë menua 'ë chikínin usa 'aish kana kuainbëkinishi mekama oi ninuxun 'ain, mi 'ura kana uisaran nëtënbi tantima 'inuxun 'ain. 'Iaka uínbi kara mëraia an 'ë 'ati 'ikën.

¹⁵ 'Aínbi ka Nukën 'Ibun ësokín kakëxa:

—Uin kara mi rëtia ax ka mapai achúshi 'imainun rabëokín 'atimokë 'iti 'ikën. Usakin katankëxun ka Nukën 'Ibun Caín 'unántiokëxa, uin kara mëraia an rëtima okín.

¹⁶ Usakian Nukën 'Ibu kakëx ka Caín anuaxa abë banakë me ëbiani kuankëxa, kuantankëx ka Nod, kakë me amiaxa bari urukë Edén 'ikë anu 'iakëxa.

Usai Caínan rëbúnki 'iá bana

¹⁷ Usa 'ain ka Caínan xanu bitankëxun ami bëbu tuá 'inun bëchiakëxa, aín anë ka 'iakëxa Henoc kakë. Usakin bëchitankëxun ka Caínan achúshi ëma 'akëxa. 'Atankëxun ka aín bëchikëñën anën Henoc kakín anëakëxa.

¹⁸ Henoc ax ka Iradnën papa 'iakëxa, Irad ax ka Mehujaelnën papa 'iakëxa, Mehujael ax ka Metusaelnën papa 'iakëxa, 'imainun ka Metusael ax Lámeecnën papa 'iakëxa.

¹⁹ Lámeec ax ka xanu rabëñu 'iakëxa: Achúshinëxa Adá kakín anëké 'imainun ka bëtsíxribi Silá kakín anëké 'iakëxa.

²⁰ Adánën tuakëx ka Jabal kakín anëké 'iakëxa, an pain ka ñuina chukúma 'imainun ñuina chakama 'arakakëxa. Usa 'aishi ka achúshi 'itinushi bukuima aín xanu 'imainun aín bëchikë 'imainun aín ñuinakamabë mekamanu kuainbëkini pastonuax bëtsi pastonu kuankëxa. Usa 'aish ka upíokin xubu oima chupa këxtú xubusa okín 'akë anuishi 'ikë uni 'iakëxa, usa 'ixun ka a unin vaca 'arakakëxa.

²¹ Jabal ax ka achúshi xukëñu 'iakëxa. Aín anë ka Jubal kakín anëké 'iakëxa, usa 'ain ka a unin rëbúnkinëx kamabi ñu 'unánkë 'ixun arpa 'anan paka 'akë a bana otí 'unánkë uni 'iakëxa.

²² Silánën tuá Tubal-caín kakín anëké a ka manë panshian unionan bëtsi ñukamaribi uniokë uni 'iakëxa. Tubal-caín aín chirabakë achúshinëx ka Naamá kakín anëké 'iakëxa.

²³ Achúshi nëtën ka Lámeecnën aín xanu Adá 'imainun Silá kakëxa:

'Ën mi bana ñuixunmainun kamina upíokin kuati 'ain:

Achúshi uni ka bënë 'iaxa, a kana anbia 'ë 'aisama oisa tankëxun rëan.

²⁴ Asérbia Caímax mapai achúshi 'imainun rabëokin 'uchakë 'ain kana, 'ëxribi

'aisamaira okín setenta 'imainun siete okín 'uchokë 'ëx 'iti 'ain, kiax ka Lámeec kiakëxa.

Adánnën anuishi sënënkín Evami achúshi okín bëchitëa bana

²⁵ Amiribishi aín xanubë 'itankëxun ka Adánnën achúshi bëbu tuá 'atëkéankëxa, ax ka Set kakín anëké 'iakëxa, usa 'ain ka kiakëxa: Diosan ka bëtsi tuáribi 'ë 'inánxa Caínean aín xukën Abel rëa 'ain.

²⁶ Usa 'ain ka Setnënríbi achúshi bëchikë 'akëxa, aín anëx ka Enós kakë 'iakëxa. Usa 'ain ka a nëtékaman unin Nukën 'Ibu 'akinun kixun ñukákëxa.

5

Adánnën rëbúnkíkama 'iá bana

(1 Cr 1.1-4)

¹ Ënëx ka Adánnën rëbúnkinën anëkama kuënëokë 'ikën. Uni uniokin ka Nukën 'Ibu Diosan, asaríbi 'itánun 'akëxa;

² 'akin ka bëbu 'imainun xanu 'akëxa, 'atankëxun ka upíokin sínánxukín kakëxa. A nëtëan uni uniokë, a nëtën ka Dios kiakëxa: Ënëx ka uni kakín anëké 'ikën.

³ Adán axa ciento treinta baritiañu 'ain ka aín bëchikë Set a iskëسابi ax bakëankëxa.

⁴ Usakin 'atankëxun ka Adán ochocientos baritia tsókin ka bëbu 'imainun xanu okín bakë bëchipakëxa;

⁵ usokin bakë bëchipatankëx ka novecientos treinta baritia sënëmi tsóakëxa. Tsótankëx ka a bari 'iruax ñuakëxa.

⁶ Set ax ciento cinco baritiañu 'ain ka aín rëkuën bakë bëchikë Enós kakë ax bakëankëxa.

⁷ Usakin 'atankëx ka Set ochocientos siete baritia, 'imi tsóakëxa, tsókin ka bëbu 'imainun xanuribiokin bakë bëchipatëkéankëxa;

⁸ usakin bakë bëchipatankëx ka novecientos doce baritia sënëmi tsóakëxa. Tsótankëx ka a bari sënënkëbë ñuakëxa.

⁹ Enós ax noventa baritiañu 'ain ka aín bëchikë Cainán bakëankëxa.

¹⁰ Usakin 'atankëx ka Enós ochocientos quince baritia 'imikín ka bëbu 'imainun xanuribiokin bakë bëchipatëkéankëxa;

¹¹ usokin bakë bëchipatankëx ka novecientos cinco baritia sënëmi tsóakëxa. Tsótankëx ka a bari sënënkëbë ñuakëxa.

¹² Cainán ax setenta baritiañu 'ain ka aín bëchikë Mahalalel bakëankëxa.

¹³ Usakin 'atankëx ka Cainán ochocientos cuarenta baritia sënëmi tsóakëxa; tsókin ka bëbu 'imainun xanuribiokin bakë bëchipatëkéankëxa;

¹⁴ usokin bakë bëchipatankëx ka novecientos diez baritia sënëmi tsóakëxa. Tsótankëx ka a bari sënënkëbë ñuakëxa.

¹⁵ Mahalalel ax sesenta 'imainun cinco baritiañu 'ain ka aín bëchikë Jéred bakëankëxa.

¹⁶ Usakin 'atankëx ka Mahalalel ochocientos treinta baritia 'imi tsóakëxa; tsókin ka bëbu 'imainun xanuribiokin bakë bëchipatëkéankëxa;

¹⁷ usokin bakë bëchipatankëx ka ochocientos noventa 'imainun cinco bari sënëmi tsóakëxa. Tsótankëx ka a bari sënënkëbë ñuakëxa.

¹⁸ Jéred ax ciento sesenta 'imainun rabë baritiañu 'ain ka aín bëchikë Henoc bakëankëxa.

¹⁹ Usakin 'atankëx ka Jéred ochocientos baritia 'imi tsóakëxa; tsókin ka bëbu 'imainun xanuribiokin bakë bëchipatëkéankëxa;

²⁰ usokin baké bëchipatankëx ka novcientos sesenta 'imainun rabé baritia sënëmi tsóakëxa. Tsótankëx ka a bari sënënkëbë ñuakëxa.

²¹ Henoc ax sesenta 'imainun cinco baritiañu 'ain ka ain bëchikë Musalén bakëankëxa.

²² Henoc ax ka Nukën 'Ibu Dios kuëenkësabi oi tsóakëxa. Usa 'ain ka ain rëkuën bëchikë Musalén bëchitankëx, Henoc ax tsóakëxa trescientos baritia, 'imikin ka bëbu 'imainun xanuribiokin baké bëchipatëkëankëxa;

²³ usa 'aish ka Henoc kamabi ain baritia tsókë 'iakëxa trescientos sesenta 'imainun cinco baritia tsóakëxa.

²⁴ Henoc ax ka Nukën 'Ibu Dios kuëenkësabi oi tsókë uni 'iakëxa, usa 'ikë ka achúshi nëtë 'ikëbëtan Nukën 'Ibu Diosan bikëx nëtëakëxa.

²⁵ Musalén axa ciento ochenta 'imainun siete baritia 'ain ka ain bëchikë bakëankëxa.

²⁶ Usa 'ain ka Musalén setecientos ochenta 'imainun rabé baritia tsóakëxa; tsókin ka bëbu 'imainun xanuribiokin bëchipatëkëankëxa;

²⁷ usa 'ain ka novcientos sesenta 'imainun nueve baritia sënëmi tsóakëxa. Tsótankëx ka a bari sënënkëbë ñuakëxa.

²⁸ Lámeç ax ciento ochenta 'imainun rabé baritia 'ain ka ain bëchikë achúshi bakëankëxa,

²⁹ a ka Noé kakin anëakëxa, ësai kikin: Nukën 'Ibun ka me 'aisama oxa, usa 'ain kananuna 'itsaira ñu mëi tëmëranuxun 'ain; usa 'ainbi ka ënë tuákën nu tantiminuxun 'aia.

³⁰ Noé bëchitankëx, ka Lámeç quinientos noventa 'imainun cinco baritia, tsóakëxa, tsókin ka bëbu 'imainun xanuribi bëchipatëkëankëxa;

³¹ usa 'ain ka setecientos setenta 'imainun siete baritia sënëmi tsóakëxa. Tsótankëx a bari sënënkëbë ñuakëxa.

³² Noé ax quinientos baritiañu 'ain ka ain bëchikë bëbukama bakëankëxa, ain anë ka 'iakëxa Sem, Cam 'imainun Jafet, akamax ka Noénën bëchikë 'iakëxa.

6

Unin 'ucha 'aisamaira 'ikë Nukën 'Ibu Diosan isa bana

¹ Uni 'aisamaira 'uakamë 'ëoi ka me tsitsirui buküakëxa, usai 'ikin ka unin xanu upírabu 'inun bëchiakëxa,

² usa 'ain ka Diosan bëchikëkaman unin bëchikë xanukama upírabu isakëxa. Usa 'ain ka uinu 'ikë xanu kara kuëënia abë kuëëñani unikamax biranankëxa.

³ 'Ainbi ka Nukën 'Ibu kiakëxa: 'Ën kana uni xëñibutia tsónun 'imitima 'ain, usa 'aish ka bamati 'ikën, unix ka namishi 'ikën, usa 'ain ka unix tsóti 'ikën, ciento veinte baritia ishi.

⁴ Usa 'ain ka chaxkëirabu 'imainun chaiirabu uni ënë menu mërakëxa, Diosan bëchikëkaman unin bëchikë xanukama ami bëchipati biakëxa, bixun ka ami bëchipakëxa. Bëchipakëx ka a unikamax asërabi rakuëma kushiirabu bërámabi nëtë ióñu 'iakëxa.

⁵ Nukën 'Ibu iskëxbi ka unin 'ucha 'aisamaira ënë menu 'iakëxa, 'imainun a 'atima sinánñu 'ixun 'atima ñuishi 'ati sinánñuirabu 'iakëxa,

⁶ usa 'ain ka uni uniótankëxbi usai 'ia isi sinanakëxa. 'Itsaira anun masá sinani,

⁷ kiakëxa: 'Ën unioke ënë menu 'ikë unikama kana këñuti 'ain, 'imainun kana kamabi ñuina a 'arakakë, 'imainun men nirikë ñukama, ñuina pëchiñu akama. 'Ën unioke ñukama 'aisamakëbë kana sinanan!

⁸ Usaia abë 'ikë unikama 'ikëbëtanbi ka Nukën 'Ibun Noé ashi upí sinánñu uni 'ikë isakëxa.

Noénën nunti chaiira 'á bana

⁹ Ënëx ka usai kara Noé 'iakëxa, kixun ñuikë bana 'ikën.

Noé ax ka achúshi uni upí 'iakëxa, usa 'ixun ka Diosan kakësabiokin 'akëxa. A unixëshi ka raíri unikama 'ikësama anúan tsóa nëtëkaman Diosan kuëenkësabi oi tsóakëxa.

¹⁰ Noé ax ka rabé 'imainun achúshi bëchikëñu 'iakëxa, ain anë ka Sem, Cam 'imainun Jafet, kakin anëké 'iakëxa.

¹¹ Nukën 'Ibu Diosan iskëx ka ënë menu ñu unin bëtsi bëtsi ñu 'aisamaira 'anan bënëkinshi ñu 'aisama 'akë 'iakëxa,

¹² kamabi unin ka 'atima ñuira 'ati sinánñu 'iakëxa. Usa iskin ka Nukën 'Ibu Diosan ënë menuxun 'aisamaira ñu 'atima 'aia isakëxa,

¹³ usa iskin ka Noé kakëxa: Kamabi unikama këñuti kana sinan. Atun 'ucha kupín ka ënë menuxun 'aisamaira ñu 'atima 'aia, usa 'ain kana 'ën a unikama 'imainun menu 'ikë ñukama këñuti 'ain.

¹⁴ Usa 'ain kamina 'ati 'ain, achúshi nunti chaiira i bëpinñuira xubu namësokin, 'atankëxun kamina anua ñukama 'iti 'ati 'ain, ain namë 'ukëmëu kamina bërati 'ain, 'anan kamina ain xabankëkama anun 'umpax atsintisama okin mëu 'imainun ëman xaran bëtasti 'ain, anun 'umpax atsintisama okin.

¹⁵ Akin kamina nunti chaiira a ësokin 'ati 'ain: ciento treinta y cinco ka aín chaxkë 'iti 'ikën, 'imainun ka veintidós metro 'imainun medio aín namë 'iti 'ikën, 'imainun ka aín manámiu trece metro 'imainun medio manan 'iti 'ikën.

¹⁶ 'Ianan kamina rabë 'imainun achúshi okin 'ain manámi uarukin 'anan, achúshi xëkuë chukúma aín maskuan meu anun isti 'ati 'ain, 'anan kamina aín xëkuë chaiira uimi kaina 'aisatani anu 'ati 'ain.

¹⁷ 'Ën kana bakan tita chaiira an me mapurukin anu 'ikë ñukama këñuti 'ëmiti 'ain, an kamabi menu 'ikë unikama këñunu. Usokin 'akëbë ka menu 'ikë kamabi ñukama bamati 'ikën.

¹⁸ Usa 'ainbi kana mibëtan achúshi ñu 'ain, usa 'ain kamina mi 'imainun min xanu min bëchikëkama 'imainun min bëchikëñën xanukama aturibi nunti chaiirami 'akë anu 'aruti 'ain.

¹⁹ 'Imainun kamina nunti chaiirami 'akë anu ñuina aín bënë achúshi 'imainun aín xanu achúshiribi kamabi ñuina menu 'ikë 'aruti 'ain, a ñuina kamax ka mix 'ikësaribiti tsóti 'ikën.

²⁰ Mibë ka nunti chaiira anu rabë rabë, bëtsi bëtsi ñuina këñuruti 'ikën: usai 'ika pëchiñu ñuina 'imainun a 'arakati ñuinakama, 'imainun ka men nikë ñuinakama axribi, këñutima kupi këñuruti 'ikën.

²¹ 'Anan kamina kamabi ñu min piti 'imainun ñuinakaman pitiribi bitankëxun puruti 'ain, usa 'ain ka min piti 'imainun ñuina kaman pitiribi anu 'iti 'ikën.

²² Usa 'ain ka Noénën Diosan kakësabiokin kamabi ñu 'akëxa.

7

Bakan tita 'ikuatsinkin uni këña bana

¹ Usa 'ain ka Nukën 'Ibun Noé kakëxa: Mixëshi kamina uni 'atimati tsómainun ënë nëtënuax upiti tsotin, usa 'ixun kamina 'ën kakëxun kamabi ñu upiokin 'an. Usa 'ain kamina nunti chaiirami 'akë anu mikamaxëshi min bakë bëchikë kamabë 'iruti 'ain.

² Kamina biti 'ain mapai achúshi 'imainun rabë aín bënëkama 'ianan mapai achúshi 'imainun rabë aín xanu kamabi ñuina upibu, 'ainbi kamina a pitima ñuina achúshi aín bënë 'imainun achúshi aín xanuishi biti 'ain.

³ Kamina timëti 'ain mapai achúshi 'imainun rabë kamabi ñuina pëchiñu, usokin 'akëx ka ñuina pëchiñukama ax menuax këñutima 'ikën,

⁴ ënuax mapai achúshi 'imainun rabë nëtë 'ikëbëtan kana cuarenta nëtë 'imainun cuarenta imë 'uí 'ibúmiti 'ain. ¡'Ëx kana kamabi ñuina menu 'ikë 'ën uniokë akamabi këñuti 'ain, 'ën uniokë 'ikëbi!

⁵ Noénën ka Nukën 'Ibu kakësabiokin kamabi ñu 'akëxa.

⁶ A nëtën bakan tita 'ikuatsinkin me mapurukë anun ka Noé seiscientos baritiañu 'iakëxa.

⁷ Usa 'ain ka Noé aín nunti chaiira anu aín xanu 'imainun aín bëchikëkama 'imainun aín bëchikëñën xanukamabë, aturibia bakan këñutima kupi 'iruakëxa.

⁸ A piti ñuinakama, 'imainun nun a pitima ñuinakama, 'ianan axa nuánkë ñuina 'imainun axa men nirkëkama akamabë,

⁹ ka Noébë nunti chaiira anu 'iruakëxa, 'irui ka rabë aín bënë 'imainun rabë aín xanu, usai 'inua Diosan kakësabi oi.

¹⁰ Usa 'ain ka mapai achúshi 'imainun rabë nëtë 'ikëbë bakan tita 'ikuatsini ukin me abira abi mapuruakëxa.

¹¹ Anua rabë 'uxë 'irukë ax diecisiete nëtë 'ikëbë ka Noé seiscientos baritiañu 'iakëxa. A nëtëñbi ka me bákikëbë parúmpapa 'ukëmëu 'ikë 'umpax chaiira chikíakëxa, usai 'imainun ka nai panarabëkëbë manámi 'ikë 'umpaxribi chaiira anpëñkiakëxa.

¹² Usai 'ikëbë ka cuarenta nëtë 'imainun cuarenta imë menu nëtëtisamaira 'itanun 'uñe 'ibúakëxa.

¹³ A nëtëñbi ka Noé nunti chaiira anu aín bëchikëkama, Sem, Cam 'imainun Jafet, 'imainun aín xanu aín piaka rabë 'imainun achúshi aín bëchikëñën xanu akamabë 'iruakëxa.

¹⁴ Usai 'irukin ka kamabi ñuina a 'arakati 'imainun, 'arakatima akama 'imainun axa men nirkë ñuina 'imainun pëchiñu ñuina akamabëbi atsánkëxa.

¹⁵ Kamabi ñuinanëx ka Noébë nunti chaiira 'akë anu rabëtax rabëtax atsánkëxa.

¹⁶ Ka 'iruakëxa achúshi aín bënë 'imainun achúshi aín xanu achúshi achúshi ñuina, Nukën 'Ibu Diosan Noé kakësabi oi, usai atsinkëbëtan ka nunti chaiira aín xëputi Nukën 'Ibun xëpúakëxa.

¹⁷ Usa 'ain ka baka chaiira 'ëkë ax cuarenta nëtë 'uñe 'aisamaira 'ibúakëxa. 'Ibúkëbë bakan tita 'ikuatsinkëbë mebi mapurukëbë ka nunti chaiira ax menuax nunkati bëspúruakëxa.

¹⁸ Bakan tita 'ëkin abira abi mapurukëbë nunti chaiira axribi, bëspúru nunkákëxa.

¹⁹ Chaiira bakan tita 'ëkin ka aín bashi chairuké abi mapurukin me 'aíma 'itánun mapuakéxa;

²⁰ usakin aín bashikama maputankëx ka anuishi sënënima mapai achúshi 'imainun rabé manámiki bakan tita 'ëi sënéankéxa. ²¹ Usai 'ikin ka kamabi uni éné menu tsóké këñuakéxa, ñuina péchiñu 'imainun 'arakaké ñuina 'arakatima ñuina axa men niriké ñuina akamax 'iké saribiti bamai këñuakéxa.

²² Kamabi ñu menu 'iké axa tsóké 'imainun axa uinké ñuina, akamaxbi këñuakéxa.

²³ Usaia këñúkébëbi ka Noé 'imainun axa nunti chaiira anu 'ikékama ax kuni këñuama 'ikén; Nukén 'Ibu Diosmi sinánké 'aish usaia 'imainun ka uni, ñuina ninu 'iké 'imainun ñuina péchiñu manan nuánké, 'imainun men niriké ñuina akamaxbi këñuakéxa;

²⁴ usa 'ain ka kamabi me bakan tita chaiira 'ëkin mapuké 'aish ciento cicuenta nété 'imi basiakéxa.

8

Bakan tita 'ikuatsianx sënëan ñuiké bana

¹ Usa 'ain ka Nukén 'Ibu Dios Noemi sinánkéxa sinanan ka kamabi ñuina abëa nunti chaiira anu 'iké amiribi sinánkéxa. Sinánkin ka Diosan menu suñu bëkinun 'imikébë ka baka aín 'ëké sënëni kuétsékëni munu kuabuakéxa;

² usaia 'ikébë ka me baakiké axribi xëpúakéxa, anun 'umpax me mëuküax uké ax anuishi sënëni nétémainun naí manámi baakiké axribi xëpúkébë 'uñe kushiira 'ibúké ax anuishi sënëankéxa;

³ usai 'ikébë ka bakan tita 'ëké ax abira abi kuabuakéxa. Kuabuti ka ciento cincuenta nété 'imi éski baka kuabuakéxa,

⁴ usai 'ikébëa mapai achúshi 'imainun rabé 'uxé 'iké ax diecisiete nété 'ain ka nunti chaiira Ararat kaké me anua 'iké ain bashi anu bakan éskibukin éankéxa.

⁵ Éskitainun ka baka munu kuabuakéxa, kuabúkébë ka mapai rabé 'uxé 'iruké anun nété 'irutabaké anun ka bashi rëbukama manainra akamax pain iské 'itánun mërakéxa.

⁶ Mëraké 'aian cuarenta nété 'ikébëtan ka Noénën nunti chaiira ain maskuan meu 'iké xëkué chukúma 'aké a xéokakéxa

⁷ xéokatankëxun ka achúshi ñuina péchiñu nónshiansa a Noénën xuakéxa; xukëx kuanxbi ka bakan tita kuabukin énpatisamapan 'ain anu 'irutu añu ñubi 'aíma 'ain kuaínbëkini nuanbëkiankéxa.

⁸ Usakin ñuina péchiñu nónshiansa a xutankëx 'ibaixanxun ka amiribishi, Noénën numakuru achúshi me kara éskibutia isnuxun xuakéxa;

⁹ 'ainbi ka amiribishi numakuru anu 'irutu ñubi 'aíma 'ain nunti chaiira anubi utékëankéxa, me bakan énpatisamapan 'ain. Utékënia ka Noénën ain mëkënan bikin numakuru nunti chaiira anu atsímiakéxa.

¹⁰ Usokin 'atankëxun ka mapai achúshi 'imainun rabé nété pain, kaintankëxun Noénën amiribishi numakuru xutékëankéxa.

¹¹ Xukëx kuanpuni ñantabukébë ukín, ka aín xëtan olivos kaké i péchi xëñubëtsinkin bëakéxa. Usakin bëia iskin ka Noénën sinánkéxa baka ka éskibuti kuabutia kixun.

¹² Sinánkin ka kaíankéxa mapai 'imainun rabé nété, kaintankëxun ka amiribishi numakuru xutékëankéxa; xukëx kuanxbi ka numakuru utékëama 'ikén.

¹³ Usa 'ain ka Noé a baritiakaman seiscientos 'imainun achúshi baritiañu 'iakéxa, mekama éskibuké 'ain. Achúshi 'uxé 'ikébë nété achúshi 'ain ka, Noénën nunti chaiira ain maskuan meu 'iké aín xëkué chukúma échíkin nankin iskëxbi ka me énpati baka éskiké 'iakéxa.

¹⁴ Usai 'itankéxa veintisiete nété rabé 'uxé 'ain ka, 'aimashi kiani meshi rakátanun baka éskibuké 'iakéxa.

¹⁵ Usaia 'ian ka Nukén 'Ibu Diosan Noé kakéxa:

¹⁶ Nunti chaiira anuax ka chikit, min xanu min bëchiké min bëchikënnë xanu a kamabëbi kamina chikiti 'ain kixun ka kakéxa.

¹⁷ 'Imainun kamina mibëa 'iké ñuina aribi chikinti 'ain: ñuina péchiñu a 'arakati ñuinakama, axa men niriké ñuinakama, anu kuankian tuapati 'uákamé 'ëokin me tsitsirutanun.

¹⁸ Usakian kakëx ka Noé aín xanu, aín bëchiké aín bëchikënnë xanu aín piaka akamabë nunti chaiira anuax chikiakéxa.

¹⁹ Usai chikikébë ka ñuinakamaxribi a 'arakati 'imainun a 'arakatima, men niriké 'imainun axa manan nuánké ñuina péchiñu akamaxribi chikiakéxa.

²⁰ Usai chikitankëxun ka Noénën anuxun Nukén 'Ibu, rabikin asábi ka kakin kati maxáx maburukin 'atankëxun anuxun ñuina upíbushi 'imainun ñuina péchiñu upíira, akama achúshi achúshi bitankëxun Nukén 'Ibu asábi ka kakin 'aímai këñutanun xaroxuankéxa.

²¹ Usokin 'aia ka Nukën 'Ibu aín sanu upíira 'ikë anu nukutia xëakëxa, xëti ka kiakëxa: Uinsaranbi kana amiribishi menu 'ikë ñukama unin 'ucha kupín këñunuxuma 'ain, unin ka xura 'ixuinshi 'atima ñu 'atishi sinania. 'Imainun kana amiribishi ñuinakama 'aisamokin 'ën bërí 'akësokin këñutëkëntima 'ain.

²² "Ënë nëtë këñutisama pain 'ain ka unin ñu 'apátankëxun bití 'ikën; 'imainun ka 'itsís ira 'ianan matsi 'ianan, suñu bëkianan mitabutankëx baritia 'ianan nëtë 'imainun imë 'iti 'ikë kiakëxa."'

9

Diosan Noëbëtan achúshi ñu 'akin mënio ñuikë bana

¹ Nukën 'Ibu Diosan ka upíokin sinánxunkin Noé 'imainun ain bëchikëkama, ësokin kakëxa: Kamina bëchipati mebi tsitsirui 'uakamë 'ëoti 'ain.

² Kamabi ñuina ënë menu 'ikë ax ka mitsumi rakuéti abáti 'ikën. Kamabi ñuina suñunu nuánkë, men nikë 'imainun parúpapa bakanu 'ikë, akamax mitsubëira 'imabi mí 'ura bukuti 'ikën.

³ 'Ën kana mi kain kamina kamabi ñuina 'imainun ñu 'apátankëxun bimia pianan kamina aña kaina pisatanin aribi piti 'ain. 'Ën kana akama mi 'inanin.

⁴ 'Aínbi kamina achúshi ñu ashi pitima 'ain ax ka ñuina nami aín imikëñun pitima 'ikën: ax ka nami imiñu a 'ikën, aín 'imi kupín ka kamabi uni 'imainun ñuinakama tsotia.

⁵ 'Ën kana uni achúshi achúshi 'imainun ñuinaribi mitsu achúshi achúshinën imi kupí uisakin kara mitsu 'axa a ñukáti 'ain. 'Anan kana achúshi achúshi uni uisa kara bëtsi oxa aribi usokinbi 'ati 'ain.

⁶ 'Un kara bëtsi uni 'aia, aka bëtsi uníribi 'ati 'ikën. 'Unix ka Nukën 'Ibu Diosan a iskësabi okín unio 'ikën usa 'ain.

⁷ 'Aínbi kamina mitsun, 'itsaira bëchipakin atubëtan me tsitsirui 'uakamë 'ëoti 'ain!

⁸ Diosan ka ësokinribi Noé 'imainun aín bëchikëkamaribi kakëxa:

⁹ "Ka kuaat, 'ën kana achúshi ñu mibëtan 'anan min rëbúnkikama,

¹⁰ 'imainun kamabi ñuina axa mibë nunti chaiira anuax chikikë akamabëtan 'ain: 'akin: kana ñuina pëchiñu, a 'arakati ñuina 'imainun 'arakatima ñuina 'ianan ñuina menu 'ikë akamabëtan 'ain.

¹¹ 'Ën mibëtan 'akë ñu akana bëtsiokin nantëkëntima 'ain: amiribishi kana unikama 'imainun ñuinakama këñunun bakan tita chaiira 'ëmitëkëñunuxuma 'ain, bakan tita chaiira ka 'itëkëñunuxuma 'aia menu 'ikë ñuinakama këñutëkëni."

¹² 'Ënëx ka a 'unántiokin achúshi ñu mitsubëtan 'akin manutima okín, kamabi ñuina kamabëtanribi 'akë 'ikën:

¹³ 'Ën kana nón bai nai kuin kamanu anuaxa mëratiokin nan, ax ka achúshi ñu 'ën mibëtan 'akësa 'iti 'ikën. ¹⁴ Usa 'ain ka uínsaran karana 'ën kuin manámi mëranun 'imin, 'imikëbë ka anu nón bai mërati 'ikën.

¹⁵ Usa 'ain kana mitsubëtan achúshi ñu 'akë a 'ën sinánti 'ain, 'imainun kamabi ñuinabëtan 'akë a, usa 'ain ka amiribishi bakan tita chaiira kamabi ñu menua këñui 'ëtëkëntima 'ikën.

¹⁶ Uínsaran kara nón bai kuínnu mëratia anu kana 'ën a iskin, achúshi ñu nëtëtima okín 'akë ax ka unikama 'imainun ñuina kamabi menu 'ikëbëtan 'á 'ikë kixun sinánti 'ain.

¹⁷ 'Ënëx ka 'ën 'unánti okín achúshi ñu anubia 'itiokin kamabi uni 'imainun ñuina menu 'ikë akamabëtan 'akë 'ikën 'Esakin ka Nukën 'Ibu Diosan Noé kakëxa.

Noé 'imainun aín bëchikëkama 'ia

¹⁸ 'Ënëx ka Noénën bëchikëkama nunti chaiira anuaxa chikikë akamax ka Sem, Cam, Jafet 'iakëxa, Cam ax ka Canaán kakë aín papa 'iakëxa.

¹⁹ 'Ënëkamax ka Noénën bëchikë rabë 'imainun achúshi 'iakëxa, usa 'ain ka aín rëbúnkikama kamabi menu kuaní amiribishi 'uakamë 'ëoi mekama oi kuankëxa.

²⁰ Usa 'ain ka Noénën menu ñu 'apákin pëukin naë 'atankëxun uvax 'atabakin 'apákëxa.

²¹ Achúshi nëtë 'ikëbë ka Noé uvax baka kachokin 'akë a xëatankëx paëankëxa, usai 'iax ka sinanima aín chupa pëtankëx xubusa okían 'akë chupa këxtú a nëbëtsi 'ukëmëu 'uxax rakakëxa.

²² Usai 'ikë ka Cam Canaánën papa an isti 'ikëmabi chupañuma rakakë isakëxa, usai 'ikë isbiani kuanxun ka emanua aín xukën rabë ñuixuni chikiakëxa.

²³ Usakin ñuixunkëxun ka Sem 'imainun Jafetnën chupa chaxké, bixun ain tëxanu 'arubiani anun aín papa isima amo bësukiani kaxushi kuanxun rakuakëxa. Rakubëtsini kaxutan ain papa chupañuma rakakë isti rabanan uakëxa, usokin rakubëtsini ka isima amoshi bësuax utankëx chikiakëxa.

²⁴ Usakian aín bëchikënen 'akëx ka Noé ain paënkë inúkëbë bësuakëxa, bësukin ka aín bëchikë 'anákanëan 'akë a 'unánkëxa,

²⁵ 'unáni ka kìaakëxa:

jMix kamína 'atimokë 'iti 'ain Canaán!

jMin xukën rabëtan rëbúnkinën ka tëmëramikin min rëbúnki ñu mëëmiti 'ikën!

²⁶ Usokin 'axa basikëbëtan ka ësökinribi kakëxa:

Chúamarua ka Nukën 'Ibu Semnën Dios 'iti 'ikën,

Canaánën bëchikëkama ax ka tëmëraikin an uni ñu mëëxunkëishi 'iti 'ikën.

²⁷ 'Ën kana Nukën 'Ibu Diosan Jafet chaiira meñu 'ianan aín bëchikëkama 'uákamë 'ëoti kuëënin;

'imainun kana Semnën, rëbúnkikamabë Jafet aín rëbúnkinëx 'iti kuëënin 'ainbi ka,

Canaánën bëchikëkamax tëmëraikin uni ñu mëëxuni bukuti 'ikën.

²⁸ Usaia bakan titachaiira 'ikuatsian 'ain ka Noé trescientos cincuenta baritia imi tsópaiankëxa;

²⁹ usokin kamabi ñu 'atankëx ka Noé novecientos cincuenta baritia tsótëkëntankëx ñuakëxa.

10

*Noënen rëbúnkikama 'ía
(1 Cr 1.5-23)*

¹ Ënë kamax ka Noënen bëchikë Sem, Cam 'imainun Jafet, akaman rëbúnki 'ikën, atux ka bakan tita chaiira 'ikuatsian 'ain, atunbi bëchipati tsóa kama 'iakëxa.

² Jafetnën bakë bëchikëkama ka 'iakëxa Gómer, Magog, Madai, Javán, Tubal, Mésec 'imainun Tirás.

³ Gómernën bakë bëchikëkama ka 'iakëxa Asquenaz, Rifat 'imainun Togarmá.

⁴ Javánnën bëchikëkama ka 'iakëxa Elisá, Tarsis, Quitim 'imainun Rodanim.

⁵ Ënë unikamax ka Jafetnën rëbúnki 'iakëxa, ax ka achúshi Javán kakë 'iakëxa, aín rëbúnkinëx ka parúmpapa kuëbí tsóti 'uakamë 'ëokëxa, usai 'ika aín bananbi bananbi banai aín aintsibë timëax aín menu menubi tsóakëxa.

⁶ Camnën bëchikëkama aín anë ka 'iakëxa Cus, Misraim, Fut 'imainun Canaán.

⁷ Cusnën bëchikëkaman anë ka 'iakëxa Sebá, Havilá, Sabtá, Raamá 'imainun Sabteca 'imainun ka Raamá aín bëchikënen anë Sebá 'imainun Dedán kakë 'iakëxa.

⁸ Cus ax ka bëtsi bëchikëñu Nimrod kakin anëkëñu 'iakëxa, ax painra ka uni kushiira a menu 'iakëxa.

⁹ Nimrod ax ka usai 'itia Nukën 'Ibu kuëënkëbë an ñuokë unira 'iakëxa. Anuax ka achúshi bana ësai kía: Nimrod axa Nukën 'Ibu kuëënkëbë ñuira okë 'ia usaribi ka 'iti 'ikën.

¹⁰ Usa 'ain ka Nimrod ax 'apu 'ain ëma chabu Babel, Érec, Acad 'imainun Calné, ënë ëmakamax ka Sinar menu 'iakëxa.

¹¹ Sinar menuax ka Asur kakë uni ax mërakëxa, mëraxun ka Nínive, Reohobot-ir, Quélah,

¹² 'imainun ëma chaiira Resen kakë, axa Nínive amo 'imainun Quélah axribi amo 'ikë a 'akëxa.

¹³ Usa 'ain ka Misraimnën rëbúnkikama ax ludeokama, anameokama, lehabitakama, naftuhítakama,

¹⁴ patruseokama casluhítakama 'imainun, caftoritaskama ax ka anuaxa filisteo unikama chikía 'ikën.

¹⁵ Canaán ax ka rabë bëchikëñu 'iakëxa aín rëkuën ax ka 'iakëxa Sidón, kakë aín 'anáka ax ka 'iakëxa Het.

¹⁶ Usa 'ain ka Canaánën rëbúnkikama ax ka jebuseos, amorreos, gergeseos,

¹⁷ heveos, araceos, sineos,

¹⁸ arvadeo, semareo 'imainun hamateo 'iakëxa. Usai 'ikë 'itsa baritia 'inúkëbë ka cananeonën rëbúnkikama ax mekama mekama nu kuankëxa.

¹⁹ Usa 'ain ka cananeo unikama me ax Guerar kakë me ami kikiani Sidón kakë ëma, anuax kuanx Gaza kakë ëma chukúma anu sënën 'iakëxa, 'imainun ka Sodoma, Gomorra, Admá 'imainun Seboím, kakë anuxunbi Lesa kakë ëma anu bërunkin bikë 'iakëxa.

²⁰ Ënë unikamax ka Camnën rëbúnki 'iakëxa, achúshi achúshi ëmax ka aín aintsibë aín menubi tsóti 'ain bananbi banakëxa.

²¹ Sem, ax ka Jafetnën xukën aín apan 'iakëxa, anribi ka bëchipakëxa. Kamabi Ébernën bëchikëkamax ka Semnën rëbúnki 'iakëxa.

²² Semnën bëchikëkamax ka 'iakëxa Elam, Asur, Arfaxad, Lud 'imainun Aram.

²³ Aramnën bëchikëkamax ka 'iakëxa, Us, Hul, Guéter 'imainun Mas.

²⁴ Arfaxad ax ka Sélahnën papa 'iakëxa, 'imainun ka Sélah ax Ébernën papa 'iakëxa.

²⁵ Usa 'ain ka Ébernën rabé okin baké bëchiakëxa: achúshinëx ka Péleg kaké 'iakëxa, axa anu 'ain ka unikama kamabi menu kuani abisakëxa; 'imainun ka Pélegnën xukëh ax Joctán kaké 'iakëxa. (Péleg ax ka bëtsi bëtsi menu kuani amanu amanu kuankëxa.)

²⁶ Joctán ax ka ënë unikaman papa 'iakëxa Almodad, Sélef, Hasar-mávet, Jérah,

²⁷ Hadoram, Uzal, Diclá,

²⁸ Obal, Abimael, Sebá,

²⁹ Ofir Havilá 'imainun Jobab. Kamabi ënëkamax ka Joctánnën bëchikëkama 'iakëxa.

³⁰ Usa 'ain ka anua atux tsóké anuaxbi kuanké me ax Mesá aukikiani kuanké 'imainun Sefar ax auküaxa bari uruké au 'iké 'iakëxa,

³¹ Ënë kamax ka Semnën rëbúnki 'iakëxa, achúshi achúshi ëma 'imainun ka aín aintsibëbi aín menubi tsóti ain bananbi banakëxa.

³² Ënëkamax ka Noénën bëchikënnën aintsikama 'iakëxa, usa 'ain ka aín rëbúnkinëx anubia aín rara tsóa menubi 'iakëxa. Baka chaira 'ikuatsian 'ain ka abisi amanu amanu kuani atun ëmabi 'ai anu tsókankëxa.

11

Babel kaké torre 'akan

¹ Usa 'ain ka a nëtëkaman bëtsi bëtsi banan uni banatisamapan 'ain a menu 'iké unikamax achúshi banáinshi banakëxa.

² Usai 'i ka auküaxa bari uruké a menu uni chikíkiani 'ura kuankin me barikin Sinar kaké amia mërakëxa, mërakin ka me sapan upí anubi tsótisa mëratanëx anubi tsóti bërukanëxa.

³ Achúshi nëtën ka atúxbi timéax kanankëxa: Usa 'ain ka a unikaman maxáx 'imainun tsëpasa ñu akama 'akinma Ladrillo 'imainun asfalto akama këñun aín xubukama 'akëxa.

⁴ Usai kitankëx ka amiribishi kanantëkënkankëxa: Achúshi ëma chaira 'anan kananuna torre ënën menma uarukin chaiorukin naibëtan sënën 'ati 'ain. Usakin 'aia iskin ka bëtsi unikaman sináti 'ikën a unikamax ka sinánñuira 'anan kushiirabu 'ikën kix ka kiti 'ikën, usa 'ain kananuna nukamax bëtsi mekamanu kuani abístima 'ain.

⁵ 'Aínbi ka Nukën 'Ibun usakian ëma 'imainun torre unikaman ënën menma chaiorukin 'aké a ubuxun isakëxa.

⁶ Èsokin unikaman 'akëbëtan ka Diosan sinánkëxa: Atux ka achúshi ëma chaira 'anan achúshi banáinshi banaia; usa 'ixun ka ënë ñu mëeti 'ati sinánxun 'aia, bëri ka uínbi ëmitisama 'inun 'aia.

⁷ Usa 'ain ka Nukën 'Ibu Diosan atun ñu 'aia istisatankëx kiakëxa, bëtsi bëtsi banan bananun kananuna uni 'imiti 'ain, usai 'i ka bëtsin kakëxunbi bëtsin bana kuakámati bënëti 'ikën.

⁸ Usakian Nukën 'Ibun 'imikëx kamabi menu kuani abískin ka atúan 'aké ëma a ënkankëxa. ⁹ A menuxun ka Nukën 'Ibun achúshi banáinshi banaiabi unikama bëtsi bëtsi banan bananun 'imiakëxa, kamabi mekamanu kuania amanu amanu kuantanun, usokëx ka mekama oi amanu amanu kuani abísakëxa. Usokian anuxun Nukën 'Ibu Diosan uni bëtsi bëtsi banan banamiké kupín ka Babel kakin anëakëxa.

Semnën rëbúnkikama 'ia

(1 Cr 1.24-27)

¹⁰ Ënëkamax ka Semnën rëbúnki 'iakëxa. Bakan tita chaira 'iké inúkë rabé baritia 'ain ka Sem cien baritiañu 'ain, aín bëchiké Arfaxad bakëankëxa.

¹¹ Usakin 'atankëx quinientos baritia 'imi tsókin ka Semnën amiribishi xanu 'imainun bëbuokin baké bëchipatëkëankëxa.

¹² Arfaxad an ka treinta 'imainun cinco baritiañu 'ixun Sélah bëchiakëxa.

¹³ Usakin 'atankëx, Arfaxad cuatrocientos tres baritia 'imi tsókin, ka xanu 'imainun bëburibi okin baké bëchipatëkëankëxa.

¹⁴ Sélahnën ka treinta baritiañu 'ixun Éber bëchiakëxa.

¹⁵ Usakin 'atankëx ka Sélah cuatrocientos tres baritia 'imi tsókin xanu 'imainun bëbuokin baké bëchipatëkëankëxa.

¹⁶ Ébernën ka treinta 'imainun cuatro baritiañu 'ixun ka aín bëchiké Péleg bëchiakëxa.

¹⁷ Usakin 'atankëx ka Éber cuatrocientos treinta baritia 'imi tsókin, xanu 'imainun bëbuokin baké bëchipakëxa.

¹⁸ Pélegnën ka treinta baritiañu 'ixun ka Reú bëchiakëxa.

¹⁹ Usakin 'atankëx ka Péleg doscientos nueve baritia 'imi tsókin ka xanu 'imainun bëbu 'inun baké bëchipatëkëankëxa.

²⁰ Reú ax treinta 'imainun rabé baritiañu 'ixun ka Serug bëchiakëxa.

²¹ Usakin 'atankëx ka Reú doscientos siete baritia 'imi tsókin ka xanu 'imainun bëbu 'inun baké bëchipatëkëankëxa.

²² Serug ax treinta baritiañu 'ixun ka Nahor bëchiakëxa.

²³ Usakin 'atankëx ka Serug doscientos baritia tsóakëxa, tsókin ka xanu 'imainun bëbu 'inun bakë bëchipatëkëankëxa.

²⁴ Nahor ax veintinueve baritiañu 'ixun ka Téräh bëchiakëxa.

²⁵ Usakin 'atankëx ka Nahor ciento diecinueve baritia 'imi tsókin ka xanu 'imainun bëbu 'inun amiribishi bakë bëchipatëkëankëxa.

²⁶ Téräh ax setenta baritiañu 'ixun ka Abram, Nahor 'imainun Harán akama bakë bëchiakëxa.

Térädñën rëbúnkikama 'ía

²⁷ Ënë kamax ka Térädñën rëbúnkikama 'iakëxa, ax ka Abram, Nahor 'imainun Harán ain papa 'iakëxa. Harán ax ka Lotñën papa 'iakëxa,

²⁸ ax ka Ur kakë anu 'ikë Caldea me anuax ain papa Téräh 'isama pain 'ain ñuakëxa. Anuaxa bakëan me anuaxbi.

²⁹ Usa 'ain ka Abramnën ain xanu Sarai bimainun, Nahor anribi ain xanu Milcá biakëxa, ax ka Haránñën bëchikë 'imainun Iscá ain chirabakë 'iakëxa.

³⁰ Usa 'ain ka Sarai ax tuakëma xanu 'aish tuáñuma 'iakëxa.

³¹ Usa 'ain ka Téräh ax Ur kakë ëma anuax Canaán kakë menu kuani kuankëxa, kuankin ka Abramkëñun ain xanu Sarai ain piaka akëñun ain xuta Lot a Buánkëxa. 'Ainbi ka Haram kakë ëma anu, bëbatankëx anu tsóti bëruakëxa.

³² Usai 'itankëx ka Téräh Harán kakë ëma anuax doscientos cinco baritia tsótankëx ñuakëxa.

12

Nukën 'Ibu Diosan Abram kakë uni kaisa

¹ Usa 'ain ka Nukën 'Ibun achúshi nëtë 'ikëbëtan Abram kakëxa: min menuax ka kuantan, min aintsikama ëbiani kamina ënë menuax kuanti 'ain, bëtsi menu kamina kuanti 'ain, 'ën mi ismimainun.

² Min rëbúnki kamabëtan kana achúshi ëma chaiira 'anuxun 'ain; 'anan kana upiókin sinánxunti 'ain, usakin 'aia iskin ka bëtsi unikaman a unikamax ka sinánñuira 'ianan kushiirabu 'ikë kixax kiti 'ikën, mi kupín kana kamabi menu 'ikë unikama upitax bukunun upiókin sinánxunti 'ain.

³ Uin kara mi upiókin 'akinia aribi kana 'ën upiókin sinánxunti 'ain, 'imainun kana uin kara mi 'atima oia aribi 'ënribi 'atima oti 'ain; mi kupí kana kamabi menu 'ikë unikama upiókin sinánxunti 'ain.

⁴ Ësokian kakëx ka Abram Nukën 'Ibun kakësa oi Harán kakë me anuax kuankëxa. Setenta 'imainun cinco baritiañu 'aish ka anuax chikiakëxa Canaán kakë me anu kuani.

⁵ Kuankin ka ain xanu Sarai këñun ain piaka Lot buánkëxa, 'imainun ka ain ñuina ain ñukama 'imainun ain ñumëmikë unikama Harán kakë me anuxan bikë akama buánkëxa. Buani kuanx ka Canaán menu bëbakëxa,

⁶ bëbakiani kuani ka Abram a mekama inubiani kuanx Siquem, anua i chaiira nikë Moré kakë anu bëbakëxa. A menu ka cananeo unikamax tsóakëxa.

⁷ A menuax ami mërakin ka Nukën 'Ibun Abram kakëxa: Ënë me kana min rëbúnkikama 'inánti 'ain. Usakian kakëxun ka Abramnën achúshi anuxun Nukën 'Ibu asábi ka kixun kati maxax bukunrukin 'akëxa, anuaxa ami mërakë kupí.

⁸ Usai 'itankëx ka anuax chikiakiani kuanxun amiaxa bari urukë Betel kakë ëma au 'ikë niñu me anu xubusa okin ain chupa këxtú pëniakëxa. Betel kakë ëma ax ka amia bari kuabúkë au 'ikë 'iakëxa, 'imainun ka achúshi ëma. Ai kakë axribi amiaxa bari urukë au 'ikë 'iakëxa. A menuxunribi ka Abramnën anuxun Nukën 'Ibu rabiti 'atankëxun rabiakëxa.

⁹ Usakin 'atankëx anu pain 'itankëx ka munu 'ikiani kuani, Négueb kakë me ami kikiani kuankëxa.

Abram Egipto kakë menu tsóti kuan

¹⁰ Usa 'ain ka anua Abram tsótanbi a menu a piti ñu 'aimaira 'iakëxa, usa 'ain ka Abram a menuax 'itsama baritia ishi, Egipto menu anua a piti ñu 'ain anu tsóti kuankëxa, anua 'ikë me anua a piti ñu a nëtënu 'aimaira 'ain.

¹¹ Usai kuani ka Egipto menu bëbai kuankin, ain xanu Sarai Abramnën kakëxa, ësokin: mi kamainun Ka kuat, mix kamina achúshi xanu upíra 'ën iskëx 'ain,

¹² usa 'ain ka egipcio unikamax mi isi kiti 'ikën: Ënë xanux ka ënë unin xanu 'ikën. Ësai kikin ka 'ë minun kuëñkin mi binxun 'akánti 'ikën.

¹³ Usa 'ain kamina, 'ëx upí 'inun mix ismina 'ën chirabakë 'ai kixun kati 'ain.

¹⁴ Usokin kabiani kuanx ka Abram Egipto menu bëbakëxa, bëbaia ka anu 'ikë unikaman ain xanu Sarai axa upíra xanu 'ikë isakëxa.

¹⁵ Ismainun ka Egiptonu 'ikë 'apu faraón an ñu mëëxunkë unikamanribi isakëxa, isiani ka anu ka achúshi xanu upíra uaxa kixun kai rikiankëxa. Kakëxun ka aín unikama aín 'ikënu bétánun kixun kakëxa kakëxun ka aín 'ikënu.

¹⁶ Usa iskin ka faraónën Sarai kupí, Abram upíokin 'akinkin 'inaishiakëxa oveja, vaca 'imainun uni an ñu mëëxunti 'imainun xanu an ñu 'axúnti akama 'inánkin asno, 'imainun camello akamaribi 'inánkëxa. ¹⁷ Aínbi ka Sarai kupí, Nukën 'Ibun faraón 'atimokin tëmëramiakëxa aín aintsikama këñunbi 'anan kamabi unikamaribi 'insínmiakëxa.

¹⁸ Usai 'ikin ka faraónën Abram kamiakëxa, kamikëxa aia ka kakëxa: ¿Uisa kupín karamina ësokin 'ën 'an? ¿Uisa kupín karamina min xanu 'aínbi ax ka 'ën xanuma 'ikë kixun 'ë kakëma 'ain?

¹⁹ Mix kamina min chirabakë isa ax 'ikë kixan, kikëbëtan kana 'ën xanu 'iti bian. Biaxi kana abë 'ikëma 'ain usa 'ain kamina buánti 'ain. ¡Mi 'inantëkënmmainun kamina bëríbi buánti 'ain!

²⁰ Usakin Abram katankëxun ka faraónën aín unikama kakëxa, kamina Egipto me ënuu Abram aín xanu 'imainun aín ñukama këñunbi kuantanun xuti 'ain.

13

Abram 'imainun Lot ënanan

¹ Usa 'ain ka Abramnën Egiptonuax chikíkin aín xanu, 'imainun kamabi aín ñu buani kuankëxa, kuanika amiribishi rikiani Négueb me 'ikë anubi kuantékëankëxa. Kuankëbé ka aín piaka Lot axribi atubë kuankëxa.

² Abram ax ka 'iakëxa uni ñuñuira, usa 'aish ka kuri 'imainun manë uxua kuríkiñu 'ianan, 'itsaira aín ñuina 'arakakëñu 'iakëxa.

³ Néguebnuax amiribishi munu 'ikiani kuantankëx ka Betel kakë ëma 'urama anu paian 'ikian Betelbëtan Aínën nëbëxionkë anu 'iakëxa.

⁴ A mex ka anu paian anuxun Nukën 'Ibu Dios rabiti maxá bukunrukin 'akë a 'iakëxa, anuxun ka Nukën 'Ibu rabiakëxa.

⁵ Usa 'ain ka Lot axribi ñuñuira uni 'i aín kuku Abramsaribi 'aish, an ñu 'axúnti xanu xuntakukama, ovejakama 'imainun vacakama 'ianan, an ñu mëëxunkë unikamabëbi anu 'iakëxa;

⁶ 'aínbi ka anua atux 'ikë anu aín ñuina 'itsaira 'ain ñuinakaman pasto piti sënënma 'iakëxa. Usa 'ain ka a rabëtax anu 'isama 'ain,

⁷ an Abramnën vacakama bërúankë unikamabë Lotnën vaca an bërúankë unikama nishanani ubionankëxa. Usa 'ain ka a nëtëkaman, cananeo 'imainun ferezeo unikamax pain anu tsókë 'iakëxa.

⁸ Usa 'ain ka Abramnën achúshi nëtën aín xukënan bëchikë Lot ësokin kakëxa: Mix kamina 'ën 'aintsi 'Ibu 'ain, usa 'ain kanaanuna nu rabë upiti nuibananti 'ain, usaribiti ka an nun ñuina bërúankë unikama nishananima nuibananti 'ikën.

⁹ Usa 'ain kamina min kuëñxun uimiu karamina 'iti 'ain kixun me bariti 'ain. Usa 'ain kamina 'ëbé 'ima amo kuantí 'ain. Mixmi aín tsipumi kuankëbé kana 'ëx aín rëbumi kuantí 'ain, mixmi aín rëbumi kuankëbé kana 'ëx aín tsipumi kuantí 'ain.

¹⁰ Usakian Abramnën kakëxun ka Lotnën me upí anu 'iisa Jordán kakë baka 'urama anua 'umpax 'itsaira 'ikë a isakëxa, iskin ka Sóar 'urama 'ikë ëma chukúma aribi isakëxa, usa 'ain ka a menu 'itsaira 'umpax 'imainun naësa me chaiira 'ikë isakëxa. Ax ka Egipto me iskësa 'iakëxa. (Ënëx ka Nukën 'Ibun Sodoma 'imainun Gomorra ëma këñutisama pain 'ain 'iakëxa.)

¹¹ Usa 'ain ka Lotnën kamabi Jordán kakë baka anu 'ikë me sapan kaisakëxa, anuax ka anua 'ikë anuax amiaxa bari urukë ami kíkiani kuankëxa. Usai 'ika Abram 'imainun Lot ënanankëxa.

¹² Usa 'ain ka Abram axa Canaán kakë me anubi bërúmainun, Lot ax me sapan amia 'ikë ëmakama Sodoma 'imainun Gomorra a 'urama tsóti kuankëxa,

¹³ anuxun ka kamabi unin 'atíma 'ixun 'aisamairai Nukën 'Ibumi 'uchakin bëtsi bëtsi ñu akëxa.

¹⁴ Usai anuax Lot kuankë 'ain ka a basikëbëtan Nukën 'Ibun Abram kakëxa: Anumi 'ikë ënuxunbi kamina upíokin aín tsipumia isanan aín rëbumiokin isti 'ain, isanan kamina amiaxa bari urukë amia isanan amia bari kuabúkë amiaribi isti 'ain;

¹⁵ 'ën kana kamabi me min iskë ënëkama mi 'inánti 'ain, ax ka minan 'ianan xëñibua 'aínbi min rëbúnki kamanan 'iti 'ikën.

¹⁶ 'ën kana min rëbúnkikama 'aisamaira menu 'ikë masin bërusa 'inun 'imiti 'ain. Usa 'aish ka masi bëru tupuntisama usaribi 'iti 'ikën, 'ianan ka tupuntisamaira min rëbúnkikama 'iti 'ikën.

¹⁷ Usa 'ain kamina bēri nirukiani kuanxun 'ēn mi 'inánuxun kaké me a pain isi kuantí 'ain, iskin kamina aín chaxké 'imainun aín pampa, akama pain isikuanti 'ain akama kana mi 'inánti 'ain!

¹⁸ Usa 'ain ka Abram anua 'iké anuax aín ñukama mēniobiani niñu me Mamré kaké uni ainan 'ain Hebrón kaké ěma 'urama 'iké anu 'i kuankĕxa. Anuxun maxax bukunrukin 'atankĕxun Nukén 'Ibu rabiakĕxa.

14

Abramnĕn Lot buánkankĕbi bitĕkĕan bana

¹ Usa 'ain ka a nĕtĕkaman Amrafel ax Sinar kaké me anu 'apu 'iakĕxa, Arioc axribi ka Elasar kaké me anu 'apu 'iakĕxa, Quedorlaómer axribi ka Elam kaké me anu 'apu 'iakĕxa, 'imainun ka Tidal axribi Goím kaké me anu 'apu 'iakĕxa.

² Ĕnĕ 'apukamax ka 'apu Bera, Sodoma kaké ěmanu 'iké abĕ 'akanankĕxa, abĕ 'ianan ka 'apu Birsá Gomorra kaké ěmanu 'iké abĕ 'ianan, ka 'apu itsi Sinab Admá kaké ěmanu 'iké 'apu abĕ 'ianan, Seméber kaké 'apu Seboím kaké ěmanu 'iké 'imainun, 'apu itsi axa Bela kaké ěmanu 'iké abĕribi 'akanankĕxa, a ěmabi ka Sóar kakinribi anĕakĕxa.

³ Ĕnĕ mapai achúshi 'apukaman ka aín suntárúkama Sidim kaké me sapan anu timĕakĕxa, anu ka parúmpapa bamaké kaké ax 'iakĕxa.

⁴ 'Itsa baritia 'inúkĕ 'ain ka 'apu Quedorlaómer an mapai rabĕ 'imainun rabĕ baritia, anun an kuĕĕnkĕsa okin ñu 'anun 'amiakĕxa, 'aínbi ka bari achúshi 'irutĕkĕnkĕ anun mapai achúshi 'apu kaman a 'apubĕ 'akánanti sinánkĕxa.

⁵ Usakin sinántakĕx ka baritia itsi 'irukĕbĕ, Quedorlaómer 'apu 'imainun 'apu raíri abĕa 'akianankĕ kamabĕ kanankiani anua Astarot Carnaim me 'iké anu kuankĕxa, kuanxun ka anu 'ixun refaitakama a pain 'atankĕxun; zuzita kamaribi, Ham kaké menuxun 'anan emitas kamaribi, Savĕ-quiriataim menuxun 'akĕxa,

⁶ 'anan ka 'akánanti 'unairakĕkamaribi abĕ 'akanankin abámikin Seír me anu 'iké bashikama anubi nuibiankin 'akĕxa, usakian 'akĕxa kuania ka me anua El-Parán 'iké anubi, nuibiankin 'akĕxa, ax ka anu uni 'ikĕma me a rapasu 'iakĕxa.

⁷ Usokin 'atankĕx baitsin amirbishi utĕkĕnkĕn ka Quedorlaómer 'imainun aín suntárúkama, 'imainun abĕa kuankĕ 'apu raíri akamabĕ En-Mispát, 'ikĕbia Cadés kaké anu bĕbakĕxa, bĕbakiani kuankĕn ka añu kara bainua mĕraia abĕ 'atimonan kĕñuakĕxa, usokin 'anan ka kuankinshi anu 'iké amalecita aribi 'akĕxa, 'anan ka amorreokamaribi raíri ěmakama 'akĕsaribi okin 'abiani kuankĕxa, ax ka Hasesón-tamar me 'iké anu 'iakĕxa.

⁸ Usa 'ain ka Sodoma, Gomorra, Admá, Seboím, 'imainun Belanu 'iké 'apukama ax me sapan Sidim kaké anuax 'akanani kuankĕxa.

⁹ Anuax ka ěnĕ mapai achúshi 'apukama Quedorlaómer Amrafel 'imainun Arioc abĕ 'akanankĕxa, ěnĕ rabĕ 'imainun rabĕ 'apukamax ka Elam, Goím, Sinar 'imainun Elasar a ěma kamanu 'iké 'iakĕxa.

¹⁰ Kamabi Sidim kaké me sapan anu ka chua me pĕan pĕánkikĕ anubia unia 'iakĕxa, usa 'ain ka Sodoma 'imainun Gomorranu 'iké 'apu 'akanankĕnuax 'iakĕti kuaníbi anu nanĕakĕxa. Usai 'imainun ka raíri 'apukamax ninu abákĕxa.

¹¹ Usa 'ain ka rabĕ 'imainun rabĕ 'apun suntárúkaman Sodoma 'imainun Gomorra kaké ěma rabĕ, anu atsintankĕxun anu 'iké unikaman ñu aín pití, aín ñu kupikĕ aín 'arakakĕ ñukama kĕñunbi kamabi bitankĕxun aín nĕtĕnu anu 'iké unikama kĕñunbi buánkĕxa.

¹² Usa 'ain ka Sodoma kaké ěmanu 'iké Abramnĕn, xukĕnan bĕchikĕ Lot axribi anu 'iakĕxa, 'ikĕbi ka aribi aín ñukama 'imainun an 'arakakĕ ñuinakama kĕñunbi ñantanbiankin buánkankĕxa.

¹³ Usakian 'akĕbĕ ka uni achúshi abákĕxa, abaxun ka usaiá 'iké Abram hebreo uni a ñuiukuankĕxa, ax ka uni achúshi Mamré aín menu tsókĕ 'iakĕxa, a unix ka amorreo unibu 'iakĕxa, Mamré ax ka Escol 'imainun Aner aín xukĕn 'iakĕxa, usa 'aish ka a unikamax Abrambĕ nuibanankĕ 'iakĕxa.

¹⁴ Usakian aín piaka ñantanbiankin buánkĕ ka Abramnĕn kuakĕxa, kuabiani kuaxun ka aín xubunuax bakĕntankĕx kanikĕ unikama a 'imainun an ñu mĕĕxunkĕ aín unikama amira sinánkĕ akama timĕakĕxa, timĕkĕx ka trescientos dieciocho a unikama 'iakĕxa, usakin timĕtankĕx ka Abram aín unikama timĕbiantankĕx 'apukama nui Dan kaké ěma sĕnĕnkĕ anu bĕbakĕxa.

¹⁵ Anu bĕbax ñantabukĕbĕtan ka Abramnĕn aín unikamabĕtan atun sinánkĕnumashi ratukinshi anu bukukĕ ami bĕbarukin 'akĕxa, abĕ 'akanankin ka a 'apukama abámikin Hobá anu sĕnĕn 'akĕxa, ax ka Damasco ěma aín tsipumi 'iké au 'iakĕxa,

¹⁶ usokin 'akĕxa 'apukama abákĕbĕtan atun buánkĕ kamabi ñukama biakĕxa. Usakin bianan ka Abramnĕn 'ain xukĕnan bĕchikĕ Lot aín ñukama 'ain ñukamabi biakĕxa, bianan ka xanukama bianan raíri unikamaribi biakĕxa.

Melquisedecnën 'upiokin Abram sinánxuan

¹⁷ Usokin 'atankêx ka Abram amiribishi utêkêankêxa, Quedorlaómer kakê 'apu akêñun raíri 'apukama abêa 'ikê akamakêñunbi 'abêtsinia ka Sodomanu 'ikê 'apu an upiokin biakêxa, Savé kakê me sapan anuxun biakêxa, a mex ka 'apukaman me kakê 'iakêxa.

¹⁸ 'Imainun ka bêtsi 'apu Melquisedec, kakê 'apu Salem êmanu 'ikê anribi biakêxa, ax ka sacerdote Nukên 'Ibu Dios an kamabi ñu unio kushiira naí manámi 'ikê ain uni 'iakêxa, an ka pán kêñun vino 'inánkin.

¹⁹ Upiokin sinánxunkin Abram êsokin kakêxa:

Mi ka Nukên 'Ibu Dios naí manámi 'ikê an naí

'imainun mekama unio an 'upiokin sinánxunti 'ikên;

²⁰ 'Ianan ka Nukên 'Ibu Dios kamabi kushiñu an mi, abêmi 'akanankê unikama 'anun 'amikê ax 'upiokin rabikê 'iti 'ikên.

Usakian Melquisedecnën kakêxun ka Abramnên an bibiankin buánkê ñukama raíri 'inánkêxa.

²¹ 'Inánkêxunbi ka Sodomanu 'ikê 'apun Abram kakêxa:

—Unikama ashi 'ê 'inánan kamina min bikê raíri ñukamabi buánti 'ain.

²² Usokin kakêxunbi ka Abramnên êsokin kakêxa:

—'Ën kana êsokin kana 'anuxun 'ai kixun Nukên 'Ibu kushiira an naíkêñun me unio a kan,

²³ 'Ën kana uisa min ñubi bikin ñuman chamarabi bianan, anúmmi tsitêkêrêkikê abi anun 'Ën taxaka têkêrêkati bitsiman, mixmi uísaranbi min ismina 'ê ñuñuira 'imian kix kitima kupin.

²⁴ 'Ën kana añu ñubi 'ënan 'iti bitsiman, usa 'ain ka 'ëx abê kuankê unikama atun pikê ax kuni 'ásabi 'iti 'ikên. Usa 'ain ka ax 'ëbê kuankê unikama Aner, Escol 'imainun Manré, akaman ainan 'inun ñu biti 'ikên, êsakin ka Abramnên Sodomanu 'ikê 'apu kakêxa.

15*Nukên 'Ibu Diosan Abram achúshi ain bêchikê 'inánuxun ka bana*

¹ Ênê ñukama 'atankêxa 'inúkê 'ain ka Nukên 'Ibu Abram namákin iskêsoxia isia kakêxa:

—Kamina rakuétima 'ain Abram, 'ëx kana an mi bêrúankê a 'ain. Min biti ñu ax ka chaiira 'inuxun 'aia.

²⁻³ 'Aínbi ka Abramnên kakêxa:

—'Ën 'Ibu 'imainun 'ën Dios, ¿uisa karana minmi ñu 'inánkêxun, ñankáishibi bixun 'ati 'ain, minbi kamina 'ëx kana achúshi bêchikêñumabi 'ai kixun 'unanin minbi kamina achúshi bêchikêbi 'ê 'inánkêma 'ain? Usa 'ain ka kamabi 'ën ñukama an biti Eliézer Damasconu 'ikê uni 'ën kaniokê, an 'ëx ñukêbêtan 'ën kasunaina ñukama biti 'ikên.

⁴ Êsokin kakêxun ka Nukên 'Ibu kakêxa:

—Êsakin min bêchikênênbi ka mix ñukêbêtan min ñukamabi biti 'ikên, bêtsi unin ka min ñu bitima 'ikên.

⁵ Usokin katankêxun ka Nukên 'Ibu Abram êman, buánxun êsokin kakêxa:

—Upiokin ka naí manámia 'ispakama is, iskin kamina min tupuntisa 'ikê tupunti 'ain. Usaribi ka min rêbúnkinêx tupuntisamaira 'itsaira 'iti 'ikê kixun kakêxa.

⁶ Usakian kakêxun ka Abramnên usa ka aséribi Nukên 'Ibu 'ikê kixun sinánkêxa, sinánkêbê ka ax 'ëx kikêsabioyin ka 'aia kix ami sinánkêxa.

⁷ Êsakinribi ka kakêxa:

—'Ëx kana min 'Ibu 'ain; usa 'ixun kana 'ën mi Ur kakê me anua caldeo unibu tsókê anua chikiankên, ênê me xênibua 'aínbi minanbi 'inun 'inánuxun.

⁸ —Kakêxunbi, ka Abramnên êsokin kakêxa, 'ën 'Ibu 'imainun 'ën Dios ¿Usakin karana aséribi ka 'ënan ênê me 'ikê kixun 'ën 'unánti 'ain? —kixun ka Abramnên kakêxa.

⁹ 'Imainun ka Nukên 'Ibu Diosan kakêxa:

—'Ë kamina vaca xanu bêri kanikê achúshi bêxúnti 'ain, bêanan kamina achúshi cabra 'imainun achúshi carnero, rabê 'imainun achúshi baritiañu kaísun bêti 'ain, achúshi achúshi 'imainun kamina ñumakuru bêri kanikê achúshiribi bêanan rabêtax níké numakuru bêti 'ain.

¹⁰ Usakian kakêxun ka Abramnên a ñuinakama Dios bêxúankêxa, bêxun ka panarábê okin tukaxun amo rabêbi bêtsi bêmánon bukúankêxa; 'anan ka ñuina pêchiñu rabê a tukakinma usabi nankêxa.

¹¹ Usakin 'atankêxun bukúanbi ka an bamakê ñuina pikê xêtêkama ñuinanên nami pikatsi kix manánux ubakêxa, ubax anu kênubutia ka Abramnên 'ibiankêxa.

¹² Usakian a ñukama 'akêbêa ñantabuan ka a imê Abram 'aimai rêti 'uxakêxa. Usai 'uxkênkêbi ka achúshi chaiira bêánkibukê an bêararákêxa usakin 'akêx ka 'aisamairai rakuêakêxa.

¹³ Usai rakuétia ka Nukên 'Ibu kakêxa:

—Min kamina 'unánti 'ain, min rëbúnkikamax ka ain menu tsótima bëtsi menu tsónuxun 'aia, 'imainun ka anuxun 'aisamaira okin ñumëmikë 'inuxun 'aia, 'imainun ka 'aisamaira okin 'atima okë 'iti 'ikën, cuatrocientos baritia sënëntamainun.

¹⁴ 'Ainbi kana 'ënribi a 'ëmanu 'ikë unikama an atu bëtsi bëtsi okin tëmëramikë aribi 'atima okin tëraminuxun 'ain, usakin 'akë 'ain ka min rëbúnki kamax 'aisamaira ñuñu 'aish chikinuxun 'aia.

¹⁵ Mix kamina 'itsa baritia tsóti kuënnuxun 'ain, usai 'itankëx kamina xënira 'aish ñuti 'ain, ñutankëx kamina min rara kamabë timëti kuantí 'ain.

¹⁶ Usai cuatrocientos baritia tsótankëx ka min bëchikënnën bëchikë min xuta ain bëchikënnën bëchikë akamax ka min rëbúnki 'aish amiribishi ënë menu utëkënnuxun 'aia, usa 'ainbi ka anun 'ën amorreo unikama ain 'ucha kupín 'atima oti nëtë 'isama pain 'ikën.

¹⁷ Usai ñantabukë a imë ka Abramnën isakëxa, achúshi ñute chaiira xanuxuan me 'akë usa anuaxa 'aisamaira kuin chikitia isanan ka achúshi tsi rëkirukësa axa ñuina nami tukapaxun nankë nëbëtsinën inutia isakëxa.

¹⁸ Usa 'ain ka a nëtënbi Nukën 'Ibun Abrambëtan achúshi ñu 'akin kakëxa:

—Ënë mekama kana min rëbúnkikama 'inánti 'ain, Egipto bakamiaxa ukë me anuax 'imainun baka chaiira Éufrates kakë anu sënënbi kana 'inánti 'ain.

¹⁹ Ax ka quenitakaman me 'ikën, 'imainun ka quenizitakama, cadmoneokama,

²⁰ hititakama, ferezeokama, refaitakaman me,

²¹ amorreokama, cananeokama, gergeseokama 'imainun jebuseokama ënë unikaman me kana mi 'inánti 'ain.

16

Abramnën ain ñu mëëmikë xanu Agarmi bëchia

¹ Sarai an ka ain bënë Abram tuaxunkëma pain 'iakëxa, usa 'ainbi ka achúshi xanu Agar kakë egipcia an ñu 'axúnti bëkë 'iakëxa.

² Usa 'ain ka ain xanu Sarainën Abram kakëxa:

—Ka kuant, Nukën 'Ibun ka 'ëx tuáñu 'iti kuënnima, usa 'ain kamina an nu ñu 'axunkë xanu Agar abë 'iti 'ain, usa 'ain sapi ka an tuakëx ain tuákama ax 'ën tuása 'iti 'ikën. Ësokian kakëxun ka Abramnën ain xanu Sarai asábi ka kixun kakëxa.

³ Usakin katankëxun ka Sarainën an ñu 'axunkë egipcia xanu Agar a bëtankëxun Abram ain xanu 'inun 'inánkëxa, usakin ka mapai rabë bari Canaán menu tsókë 'ixun 'akëxa.

⁴ Usa 'ain ka Abram an ñu 'axunkë xanu Agar abë 'iakëxa, usai 'iax ka tuuakëxa; 'ainbi ka tugin tankin Sarai an ñu mëëmikë a istisamatani ami nishakëxa.

⁵ Usai ami nishia 'unánkin ka Sarainën ain bënë Abram kakëxa:

—¡Min 'ucha kupí ka Agarnën 'ë 'atima okin isia! 'Enbi kana min xanua 'inun mi 'inan, usa 'ainbi ka bëri achúshi tuáñu 'ikuani 'ësamaira 'isatania. Usa 'ain ka Nukën 'Ibun kiti 'ikën uix kara 'uchaxa kixun nu kati 'ikën.

⁶ Kia ka Abramnën kakëxa:

—Ka kuant, an mi ñu 'axunkë xanu ax ka min mëkënu 'ikën; usa 'ain kamina uisakin karamina 'aisatani usokin min 'ati 'ain.

Usokian kakëxun ka Sarainën amixuatani nishkin an ñu 'axunkë xanu Agar 'itsaira 'atimokëxa, 'atimokëx ka Agar abákëxa.

⁷ Abákë ka Nukën 'Ibun ángel achúshinën anu uni 'ikëma menuxun mërakëxa, ax ka ain rëbumi kakin anëké me anu kuantí bai rapasu 'umpax upíira 'ikë anu 'iakëxa,

⁸ anua mërakin ka ñukákëxa:

—Agar, mix kamina Sarainën ñu mëëmikë ain, ¿uinuax kaina ain, 'imainun kaina uinu kuanin?

—'Ëx kana an 'ë ñumëmikë xanu Sarai anuax abatin —kixun ka an kakëxa.

⁹ Usokian kakëxun ka Nukën 'Ibun ángelnën ësokian kakëxa:

—Kamina amiribishi kuantëkëti 'ain ami ñu mëëxunkë xanu anubi kuanxun, kamina an mi kakësabiokin kamabi ñu mëëxunti 'ain.

¹⁰ Katankëxun ka Nukën 'Ibun ángelnën ësokinribi kakëxa:

Min rëbúnkinëx ka 'aisamaira 'inun 'uakamë 'ëoti 'ikën, usa 'ikë ka uinbi tupuntima 'ikën.

¹¹ A mi tuukë ënëx ka achúshi bëbu tuá 'ikën,

usa 'ain kamina bakëntankëxun Ismael kakin anëti 'ain,

Nukën 'Ibun ka mix tëmërai uin kara 'ë 'akinti 'ikë kix nuibakati nitsia isaxa.

¹² Min tuakëx ka bana kuakëma 'aish achúshi burro raëkëmasa 'inuxun 'aia;

usa 'aish ka kamabi unimi nishti 'ikën, 'imainun ka kamabi unixribi ami nishti 'ikën;

usa 'ainbi ka ain aintsikaman 'ura xuisa tankëxi atubëbi 'iti 'ikën.

13 Usa 'ain ka Agar Nukèn 'Tubè banatankèx abi kiakèxa, kikin anèkin ka Diosan ka 'è isia kikin anèakèxa, usa 'ain kana bèrìbi Diosan 'è iskèxbi ñukèma pain tsoti 'ain.

14 Usa 'ain ka anua 'umpax upíira 'ikè kini ax èsokin anèkè 'ikèn: 'Umpax upíira ñutima oi tsókè an 'è iskè ainan ka a 'umpax 'ikèn. Ax ka Cadés 'imainun Béred kakè èma an nèbètsi okin bèarakè 'iakèxa.

15 Usakian ángelnèn kakèx ka Agar amiribishi an ñu mèemikè xanu Sarai anu kuantèankèxa, kuantankèx ka anuax Agar aín rèkuèn tuá bakèankèxa, bakènkè ka Abramnèn aín bèchikè Ismael kakin anèakèxa.

16 Abram ochenta 'imainun seis baritiañu 'ain ka aín bèchikè Ismael bakèankèxa.

17

Nukèn 'Ibu Diosan abè mènionanti sinánxun Abram 'unántiorakanun kixun ká

1 Usa 'ain ka Abram axa noventa 'imainun nueve baritiañu 'ikè, Nukèn 'Ibun amiribishi ami mèratèkènkìn èsokin kakèxa:

—Èx kana min 'Ibu Dios kamabi kushiñuira a 'ain, usa 'ain kamina 'èx kuèènkèsabi 'oíshi tsóanan 'èx kikèsabiokin kamabi ñu 'ati 'ain,

2 'imainun kana 'èn achúshi ñu mibètan 'ati 'ain: 'anan kana 'èn min rèbúnkinèxa 'aisamaira 'i 'uákamè 'èonun 'imiti 'ain, kixun ka Nukèn 'Ibu Diosan kakèxa.

3 Usakian Nukèn 'Ibu Diosan kakèx ka Abram rantin puruni aín bèmánanèn me tikai tsóbuakèxa usai 'iaka kakèxa:

4 —Ènè ñu kana mibètan 'ain kamina kuati 'ain: Mix kamina 'aisamaira bètsi bètsi èmanu 'ikè unikaman rara 'inuxun 'ain,

5 'imainun kamina bèrì Abram kakin anèkè 'itima 'ain. Usa 'ain ka min anè bèrì 'ia Abraham, 'èn kana mi bètsi bètsi èmanu 'ikè unikaman rara 'iminuxun 'ain.

6 'Èn kana min rèbúnkinèxa 'aisamaira 'inun 'iminuxun 'ain; min rèbúnki raírinèx ka 'apu bètsi bètsi èmanu 'inuxun 'aia.

7 'Èn kana achúshi ñu mibètan 'ain 'imainun kana min rèbúnki kamabètanribi 'anuxun 'ain, usa 'ain kana 'èx min Dios xèñibua 'aínbi 'iti 'ain, 'ianan kana atun Diosribi 'inuxun 'ain.

8 Mi 'imainun min rèbúnkikama kana kamabi Canaán me anumi bèrì tsókè ènè 'inánti 'ain, ax ka min rèbúnki kamaxa xèñibua 'aínbi anu tsóti 'ikè 'imainun kana 'èx atun Dios 'iti 'ain.

9 Katankèxun ka èsokinribi, Nukèn 'Ibu Diosan Abraham kakèxa:

—Aínbi kamina min, achúshi ñu 'èn mibètan 'akè ax kikèsabiokin 'ati 'ain, 'imainun ka kamabi min rèbúnki kamanribi ax kikèsaibi 'iti 'ikèn.

10 Ènèx ka mitsubètan 'èn 'akè achúshi ñu 'ikèn, usa 'ain ka min rèbúnki kamanribi 'èx kikèsokinbi 'ati 'ikèn: usa 'ain ka kamabi unikama mitsubè 'ikè atux aín nètokè ñu rèbu tèai 'unántiorakakè 'iti 'ikèn.

11 'Unántiorakakin kamina aín nètokè ñu rèbu aín maxaka 'ikè a tèati 'ain, ènèx ka 'èn mibètan 'akè achúshi ñu a 'unánti 'ikèn, èsokin 'akin kamina 'unánti 'ain nun kananuna achúshi ñu 'a kixun.

12 Bèrìmi èsokin 'akè ènuxun, kamina kamabi uni mix abè 'ikè unikaman bèchikènéxa bèbu tuá bakènia mapai achúshi 'imainun rabè 'imainun achúshi nètè 'ikèbètan aín nètokè ñu rèbu aín maxaka tèati 'ain, min ñu mèèxunkè uni 'imainun min kuríkinènbimi bètsi menua marukè bètsi unibi ka aín nètokè ñu rèbu tèakè 'iti 'ikèn.

13 'Èx kikèsabiokin kamina 'unánti okin bètsi 'akèsa 'akèsaribi okin aín nètokè ñu maxaka 'èn mi kakèsabiokin 'ati 'ain. Usakinmi 'èn mibètan 'akè achúshi ñu ax ka mitsun namínu 'unántioké 'iti 'ikèn, usa 'ain ka mitsun 'èbètan achúshi ñu 'akè ax kèñútimoi 'iti 'ikèn.

14 'Aínbi ka uix kara 'unántiorakaisama tania ax mitsunua chikínkè 'iti 'ikèn, 'èn achúshi ñu 'akè a bana kikèsokin 'aisama tankè kupí.

15 Usakin katankèxun ka Nukèn 'Ibu Diosan èsokinribi Abraham kakèxa:

—Bèrì ka min xanu ax Sarai kakin anèkè 'itima 'ikèn. Aín anè ka bèrì Sara kakin anèkè 'iti 'ikèn.

16 'Èn kana upíokin sinánxunin, usa 'ain kana achúshi tuá mi 'axúnun 'imiti 'ain. 'Èn upíokin sinánxunkèx ka kamabi menu 'ikè unikama aín rèbúnki 'iti 'ikèn. 'Imainun ka aín rèbúnkinèx kamabi menu 'ikè unikaman 'apu 'inuxun 'aia, kixun ka Nukèn 'Ibu Diosan kakèxa.

17 Usakian Nukèn 'Ibu Diosan kakèx ka Abraham rantipuruni memi bètiki tsóbuti, èsokin sinani kuaiakèxa: ¿Achúshi unin kara cien baritiañu 'ixun bèchiti 'ik? ¿'Imainun kara Saran noventa baritiañu 'ixun achúshi tuá 'ati 'ik? Èsakin ka Abrahamnèn sinánkèxa.

18 Usakin sinánkin ka Nukèn 'Ibu Dios kakèxa:

—¡Usa 'ain sapi ka, Ismaelnèn rèbúnkikama atux upitax tsóti 'ikèn!

19 Kakèxun ka Nukèn 'Ibu Diosan kakèxa:

—'Ēn mi kakē ax ka əsakin mi kakē 'i'axa min xanu Sara ax ka achúshi bëbu tuá bakēnti 'ikēn, bakēnia kamina min a tuá Isaac kakin anēti 'ain. Abētan kana 'ēn achúshi ñu asérabi 'ati 'ain, ax ka xēnibua 'aínbia sínánun aín rēbúnki kamabētan 'akē 'iti 'ikēn.

²⁰ Əsokin katankəxun ka aín bēchikē Ismael ñuikinribi əsakin kakəxa, 'ēn kana min bana kuan, usa 'ain kana upiokin sínánxunuxun 'ain; 'imainun kana 'aisamaira aín bēchikē 'inun 'imiti 'ain usa 'ain ka aín rēbúnkinəx 'uakamē 'ēoti 'ikēn. 'Imainun ka Ismael ax mapai rabē 'imainun rabē 'apukaman kushiira aín papa 'iti 'ikēn, 'imainun kana an achúshi əma chaiira cha 'anun 'amiti 'ain.

²¹ Aínbi ka 'ēn achúshi ñu mibētan 'akē ax min bēchikē Isaac min xanu Sara ənuax achúshi baritia 'ikēbē anun 'iti nētē 'ikēbē bakēnkēbē 'ēn 'akē ñu ax anubi 'iti 'ikēn.

²² Usai abē banatankəxun Abraham əbiani ka Nukēn 'Ibu Dios anuax kuankəxa.

²³ Usai Nukēn 'Ibu Dios abē banatankəx sənēnkiani kuankē 'ain ka a nētēnbi Abrahamnēn aín bēchikē Ismael, aín nētokē ñu maxaka tēakin 'unántiokəxa, 'anan ka kamabi unikama an ñu mēxunkē aín xubunuaxa bakēnkē akama 'imainun aín kurikēnbia marukē. Unikama aribi unántiokin aín nētokē ñu rēbu tēaxuankəxa. Usakin 'akin ka kamabi uni abēa 'ikē atun xubunu 'ixuan an ñu mēxunkē akamaribi aín nētokē ñu maxaka tēaxunkin 'unántiokəxa, Nukēn 'Ibu Diosan usakin 'anun kakəsabiokin ka 'akəxa.

²⁴⁻²⁵ A nētəkaman usokin 'ai ka Abraham ax noventa 'imainun nueve baritiañu 'iakəxa, 'imainun ka aín bēchikē Ismael ax bēri kani trece baritiañu 'iakəxa, a nētēn ka aín nētokē ñu maxaka 'unántiokin tēakē 'iakəxa.

²⁶ A nētēnbika Abraham 'imainun aín bēchikē Ismaelnəx usai 'itia kakē, usaibi 'iakəxa usa 'aish ka a nētēnbi aín nētokē ñu maxaka tēai 'unántiorakəxa,

²⁷ usai 'ikin ka Abrahamnēn kamabi unikama abē 'ikē 'imainun aín xubunuxua an ñu mēxunkē unikama a kēñun aín xubunuaxa bakēnkē 'imainun bētsi menua aín kurikēnbia marukē akamabi 'akəxa.

18

Nukēn 'Ibu Diosan achúshi bēchikē 'inánuxun Abraham ka

¹ Usa 'ain ka Nukēn 'Ibu Abrahammi anua Mamré kakē uni aín me ni 'ikē anuax mērakəxa, mēramainun ka Abraham bari xamaruti 'urama 'ain aín chupa kəxtú xubusa okin 'akē aín xəkuē rapasu, tsókē 'iakəxa.

² Tsóxunbi ka Abrahamnēn rabē 'imainun achúshi uni a bētánain nikē isakəxa. Isi bēnētishi nirukin bitsi ka aín bēmánanēn me tikatankəx,

³ nirukin ka kakəxa:

—'Ēn kana mi kain kamina bēnēkiani kuantima 'ain 'ēn 'ibu.

⁴ Mitsux mi kuēnkēbētan kana 'ēn 'umpax bəxunun kati 'ain, anun tachukatankəxmi in tupəonkē tēmú chukúmasi tantikanun.

⁵ Bēri kamina 'unanin uinu kara an mi 'akinti 'ia kixun, usa 'ain kana mitsun piti bəxúnti 'ain, bēia pitankəx kamina pibiani kuanti 'ain.

Əsokin kakəxun, ka a unikaman —asabika kananuna kaínti 'ain —kixun atun kakəxa.

⁶ Usakian kakəx ka Abraham aín chupa kəxtú xubusa okian 'akē anu atsiánkəxa atsińkin ka Sara kakəxa:

—jBēnēkinshi! Kamina trigo putuakē upiira veinte kilo bitankəxun pán 'ati 'ain.

⁷ Usakin aín xanu kabiani ka Abraham abákiani anua aín vaca 'ikē anu, anua ka vaca bēri kanikē kaískin bitankəxun aín uni achúshi 'inánkəxa, 'inánkəxun ka an bēnēkinshi piti 'akəxa.

⁸ Usakian vaca bēna piti 'amainun ka Abrahamnēn vaca xuma mētuakin 'akē a 'imainun aín xuma aribi kara 'ati 'ikē kixun ñukákəxa, usakian atun pimainun ka a 'uramaxun aña ñuribi kara kuēnia aribi 'inánuxun kaíankəxa, kainkəxun ka i achúshi nikē tēmúxun piakəxa.

⁹ Usakin pitankəx sənēnkin ka a isia kuankē unikama achúshinēn Abraham ñukákəxa: —¿Uinu kara min xanu Sara 'ik? Kakəxun ka kakəxa ka —anu 'əx 'ikē chupa kəxtú xubusa okin 'akē anu 'ikēn —kixun ka kakəxa.

¹⁰ Usakian kakəxun ka a isia ukē uni achúshinēn kakəxa:

—Mí istəkēni kana bētsi bari 'ikēbē utəkēnti 'ain 'imainun ka min xanu Sara ax achúshi tuáñu 'iti 'ikēn. Usakian kaia ka Saran kamabi banakama kuakəxa, ax anu 'ikē aín xubu xəkuē 'urama anuaxa banaia.

¹¹ Usa 'aínbi ka Abraham ax uni apan kaniakəkē 'imainun ka aín xanu Sara axribi xanu apan kaniakəkē 'iakəxa usa 'aish ka Sara bēramabi aín pēi machakē sēnēnkē 'iakəxa.

¹² Usa 'ain ka Saran a ñuia kia kuati aín kuaikē a tēnēibi kuēpunchinibi kuēmumēkin tēnəkəxa: ¿Uisax karana 'əx usai 'iti 'ain? 'ēn bēnē 'imainun 'əx kana bēri kaniakəkē apan 'ain.

¹³ Usai 'ia 'unánkin ka Nukēn 'Ibun Abraham kakəxa:

—¿Uisa kupín kara Sara kuain? ¿an kara xénira 'aish kana tuáñu 'iti 'ain kixun sinanimin?
 14 ¿Nukèn 'Ibun 'akasmati ñu kara 'aíma 'ik? bëtsi bari 'irukëbë kana 'ëx mi istëkëni uti 'ain, 'imainun ka Sara achúshi tuáñu 'iti 'ikën kixun ka kakëxa.

15 Èsai kia kuati ka Sara rakuëti 'ëx kana kuaikëma 'ain kixun kisatankëxa: Usa 'ain ka èsai kiakëxa:

—'Èx kana kuaikëma 'ain. 'Aínbi ka Nukèn 'Ibun kakëxa:

—'Èn kana mix kuaia isan.

Abrahamnën Sodoma kakë ëma kupín Nukèn 'Ibu Dios ñuká

16 Usa 'ain ka a isia kuankë unikama ax nirukiani kuani Sodoma kakë ami kikiani kuankëxa. Kuankëbë ka Abrahamnën buánxun xuti axribi kuankëxa.

17 Usa 'ain ka Nukèn 'Ibun sinánkëxa: “Kana Abraham kati 'ain añu karana 'ai kuani kixun,

18 ax ka kamabi unin chaitiokë 'aish achúshi ëma chaiira 'imainun kushiira 'iti 'ikën. 'Èn kana a kupín kamabi menu 'ikë ëmakamanu 'ikë unikama upíokin sinánxunti 'ai kixun kana kan.

19 'Èn kana mi káisan usa 'ain kamina min bëchikëkama 'inánan, min rëbúnkikama mi 'unánmikë bana upíokin kuakin 'unánkin uinu 'ikëx kara 'aísa 'imainun upí 'ikë a 'atí 'ikën, usakin 'akëbëtan kana 'ën usakin 'axunuxun kakë usakinbi 'axúnti 'ain.”

20 Èsakin ka Nukèn 'Ibun kakëxa:

—Èsai ka Sodoma 'imainun Gomorra ëmanu 'ikë unikama ñui uni kia, atux 'atima ñuira 'ai 'uchakë, ax ka 'ucha chaiira 'ikën,

21 usa 'ain kana bërí anu kuanti 'ain, asérabí kana atun 'ucha chaiira 'imainun 'atimañuira 'aia kixuan ñuia kuan. Usa 'ain kana asérabí kara unin ñuia kuakë ax usa 'ikë 'unánti 'ain.

22 Usakin kabiani ka a isia ukë uni rabë ax Sodoma ëma isi anuax kuankëxa, kuanta-mainun ka Abraham anu pain Nukèn 'Ibubë bëruakëxa.

23 Usa 'ain ka a 'urama okin Abrahamnën Nukèn 'Ibu Dios ñukákëxa:

—¿Karamina uni 'uchañu këñun uni 'uchañumakama 'atima okin këñuti 'ain?

24 A ëmanu ka cincuenta uni ñu 'atima 'ai 'uchakëma 'iti 'ikën. Usa 'ain kaina, ¿a ëmanu 'ikë unikama këñutima kupin a cincuenta unikama ënti 'ain?

25 ¡Min usokin uni 'uchañuma këñun uni 'uchañukama, 'akin kamina a rabëtaxbi 'uchakësa 'ikë 'atí 'ain! ¡Usakin 'axuma ka atí! Mix kamina 'apu 'aish kamabi kushiñu 'ain kamabi menu, ¿usa 'ixunmi usakin ñu 'akë ax kara minan asabi 'iti 'it?

26 Usa 'ain ka Nukèn 'Ibun kakëxa:

—Anua cincuenta uni 'uchañuma mërakin kana Sodoma ëmanu tsókë unikama këñutima 'ain.

27 Usakian kakëxun ka Abrahamnën amiribishi katëkëankëxa:

—'Èn èsokin mi kakëxun kamina 'ë uisabi otima 'ain, mix kamina Nukèn 'Ibu Dios 'imainun kana 'ëx achúshi unishi 'ain;

28 'aínbi kara mapai achúshi uni ñu 'atima 'akëma anua cincuenta uni 'iti pishinti 'ikën. ¿Mapai achúshi unikama ñu 'atima 'akëñuma 'ain kaina ëma a këñuti 'ain?

Kakëxun ka Nukèn 'Ibu kakëxa:

—'Èn cuarenta 'imainun cinco 'uchañuma uni mërakin, kana a ëma 'atimokin këñutima 'ain.

29 Katankëxun ka —Amiribishi katëkëankëxa, anu sapi ka cuarenta uni ñu 'atima 'akëma 'iti 'ikën —kia ka Abrahamnën kakëxa.

Kakëxun ka —cuarenta a kupín kana a ëmanu 'ikë unikama këñutima 'ain —kixun Nukèn 'Ibu kakëxa.

30 'Aínbi ka Abrahamnën amiribishi katëkëankëxa:

—'Èn kana amiribishi mi káin usa 'ain kamina 'ën mi katëkënkëx 'ëmi nishtima 'ain, 'aínbi sapi kamina treinta unishi mërati 'ain. Èsokian kakëxun ka Nukèn 'Ibun katëkëankëxa:

—Anua treinta, uni 'uchañuma mërakin kana a ëmanu 'ikë unikama këñutima 'ain.

31 Úsaia kia ka Abrahamnën amiribishi katëkëankëxa:

—'Èn 'Ibu, 'ën kana èsokin kati 'ikëmabi mi káin, ¿uisa kara veinte uni 'uchañumami anua mërakëbë 'iti 'ik? Kixuan ñukákëxun ka Nukèn 'Ibun kakëxa:

—'Èn anua veinte uni mërakin kana a ëma këñutima 'ain.

32 Kia ka ënkinma Abrahamnën amiribishi katëkëankëxa:

—'Èn kana èsokin mi káin 'ën 'Ibu, 'aínbi kamina mix 'ëmi nishtima 'ain, 'aínbi kana mi katëkënxuma ënë banaishi mi káin: ¿añu karamina anua diez uni 'uchañuma atu mërakin 'atí 'ain?

Kakëxun ka Nukèn 'Ibun kakëxa:

—Anua diez uni 'uchañuma mërakin kana a ëma këñutima 'ain.

33 Èsai pain Abrahambë banatankëxun ka Nukèn 'Ibu, anuax kuankëxa; ax kuankëbë ka Abraham axribi aín 'iti chupa këxú 'akë anu utëkëankëxa.

19

Nukën 'Ibun Sodoma 'imainun Gomorra ëma këñua bana

¹ Bari kuabúkëbë ka Sodoma kakë ëmanu ángel rabé bëbakëxa. Anu bëbakiania kuania ka Lotnën anun ëmanu atsínti xëkuënu tanti tsóxun isakëxa, ax ka anua uni tímékë 'iakëxa. Anu tsótanbia aia ka iskin nirukiani kuanxun ka biakëxa, bitsi aín bëmánanën memi bëtikikin,

² ka kakëxa:

—'Ën kana mitsu kain, pëkarakëbë kuanux karamina 'ën xubunu tanti kuantima 'ain. Anu kamina tachukatankëx tantiti 'ain, anuax kamina pëkarakëma 'ainshi kuantí 'ain.

'Aínbi ka atun kakëxa:

—Asabi ka 'aishbi kananuna 'ima. Xubu ëman ënushi kananuna nu rabé 'uxti 'ain.

³ Kixun kakëxunbi ka, Lotnën amiribishi katëkéankëxa usama ka kamina kuantima 'ain usakin 'uran kakëxun ka a rabëtan aín xubunu abë kuantí sinánkëxa. Usakin kabiani kuantankëx aín xubunu nukuxun ka Lotnën piti 'itsa 'anan pánribi anun chamítí ñu këñuma 'axun a isia kuankë unikama a pikiankëxa.

⁴ Ax 'uxkëmapan 'aínbi ka a ëmanu 'ikë unikaman kamabi Sodomanu 'ikë unikaman aín xubu bëararaké 'iakëxa, anu ka uni apan 'imainun bënëá unikamaribi 'iakëxa,

⁵ usai 'ikin ka munuma sharati kushin banakin Lot kakëxa:

—¿Uinu kara mibëa ëné ñantan min xubunu uké uni rabé ax 'ik? ¡Kamina chikínti 'ain! ¡Atubé kananuna 'isatanin ëné imé kamina nu bëxúnti 'ain!

⁶ Usai sharati kikëbë ka Lot atu kai chikíkin, ka aín xubu xëputi xëpúakëxa, anun uni atsintisama okin,

⁷ usokin xëpukin ka atu kakëxa:

—'Ë 'urama 'ikë unikaman ñu 'atimairamina 'akani kamina bërúankakanti 'ain.

⁸ Ka kuakan 'ëx kana bëchiké xanu rabéñu 'ain ax ka unibé 'ikintankëma 'ikën; usa 'ain kana a rabé mitsun kuëñkësokinmi 'anun mitsu 'inánti 'ain, 'aínbi kamina uni rabé ëné uisabi okantima 'ain, atux ka 'ën kuënkëx uaxa usa 'ain.

⁹ Ësokian kakëxunbi ka unikaman kakëxa:

—¡Mix amo nirákéanan kamina min xubunu nu atsímíti 'ain! Mix ënu 'iké uni 'ixun kaina min kuëñkësokin nu 'ati 'ain. ¡Bëri kananuna a unikama 'akima mi 'atima oti 'ain! Usakin kakinshi ka Lot xutunkin aín xëpútínubi rakankin ñatankankëxa,

¹⁰ usakin 'akananiabi ka ángel rabé a isia kuankë an aín mëkën mëshpakianxun bikin aín xubunu atsímiakëxa; usakin 'akinshi ka aín xubu xëpúti upiókin xëpúakëxa,

¹¹ xëpukinshi ka ángelnën. Ëman bukuké unikama bëxuñu 'imiakëxa. Kamabi uni bënëabukama 'imainun uni apankama axbi ka bëxuñu tikiakëxa. Usai 'ikin anun atsínti xëputi barikasmatankëx ka atux rikiankëxa.

¹² Usokin 'atankëxun ka a isia kuankë uni rabé an Lot kakëxa:

—¿Min aintsí 'ibukama kara ëné ëmanu 'aíma 'ik? Kamina bití 'ain min bëchiké bëbu, 'imainun xanu min piaka min bëchiké an binuxun kataké uni akama kamina ëné ëmanua chikínbiankin 'ura buánti 'ain,

¹³ kixun katankëxun ka ángel rabëtan Lot ësokinribi kakëxa. Nun kananuna ëné ëma añu kara anu axa akama këñunbi këñui uan, usakin 'anun ka nu Nukën 'Ibun xuaxa 'aisamaira unix ka uisa kupín kara ëné ëma Nukën 'Ibun ñu 'atima 'aia iskinbi këñuima kix kía, usa 'ain kananuna nun bëri ëné ëma këñuin.

¹⁴ Usakian kakëx ka Lotnën aín bëchiké binuxun kaké aín piaka 'iti uni rabé barikuankëxa, kuanxun mërakín ka aín piaka 'iti uní a kakëxa:

—¡Bënëti nirukiani ka kuantan Nukën 'Ibun ka ëné ëma këñuti 'ikën!

'Aínbi ka aín piaka 'iti unikaman këmékin isa Lotnën kaia kixun sinani kuanma 'ikën.

¹⁵ Usai 'íon pëkarakuatsínkëbëtan, ka ángel rabëtan Lot katëkéankëxa:

—¡Bënëti kamina! Nirukiani min xanu 'imainun min bëchiké xanu rabé akama bibiani ëné ëma këñúkëma 'ainshi bamatisama tani kuantí 'ain.

¹⁶ Ësokin kakëxbia bënëti kuaniama ka nuibakin ángel rabëtan Lot, mëinkin biakëxa. Nukën 'Ibun ka 'ain xanu 'imainun aín bëchiké xanu rabé aribi a ëmanua bamatima kupin iëmikin chikíankëxa.

¹⁷ A ëmanua chikinbi axun ka ángel achúshinën Lot kakëxa:

—¡Bënëti kamina abákiani kuantí 'ain iétisatani! Kuankin kamina kaxú bësukin añu ñubi isima kuantí 'ain, usai 'ikamina nirákétima kuanshiti 'ain. Kuanshiti kamina matá mekama anu iétisa tani kuantí 'ain.

¹⁸ 'Aínbi ka ësokin Lotnën kakëxa:

—¡Usama ka 'ën 'Ibu ka kuat, ax ka 'ura 'ikën!

¹⁹ Mitsun kamina 'itsaira 'ë 'akian, usa 'ixun kamina 'ë iënnun 'akian, 'aínbi kana 'ëx matán me kamanu kuantima 'ain, anu kuaniabia tsin bikëx kana 'ëx bamati 'ain.

²⁰ Ka kuat, ënë 'urama ka achúshi ëma chukúma 'ikën, anu kana abáti 'ain. ¡Anu iëti kuantanun kamina 'ë ënti 'ain, ax ka ëma chukúmara asérábi 'ikën!

²¹ Usaiá kia ka a uni achúshinën kakëxa:

—'Ën kana minmi 'ë kakëxun kuan usa 'ain kana ami 'ë ñuixunkë ëma chukúma a këñutima 'ain,

²² usa 'ain kamina ¡bëribi ënuax kuantu 'ain! bënëtiishi ka kuantan, mix a ëmanu bëbakëma pain 'ain kana uisa ñubi 'atima 'ain. Usa 'ain ka a ëma Sóar kakín anëákëxa.

²³ Kuankëbë pékarakëbëa bari urukëbë ka Lot 'imainun aín bëchikë xanu akamabë bëbakëxa Sóar kakë ëma chukúmara anu,

²⁴ usaía ëmanu bëbakëbëtanshi ka Nukën 'Ibu tsi 'imainun azufre naínua 'ibúmikín Sodoma 'imainun Gomorra kakë ëma a këñuakëxa; ²⁵ usakín 'akin ka Nukën 'Ibu Diosan ëmanu tsókë unikama, 'imainun kamabi a menu kókë xubi ñu 'apákë ëma 'urama 'ikë akamabi këñuakëxa.

²⁶ Usai 'ikëbë kuankinbi kaxú bësukín isíbi ka Lotnën xanu, ax Sodoma 'imainun Gomorra isi kuainakëtishi bamai tashi maxáxa 'inun churishi 'iruakëxa.

²⁷ Usai 'iónxa pékarakëma 'aínshi ka Abraham anuaxa Nukën 'Ibubë banonkë anubi kuantëankëxa;

²⁸ kuantankëx niračkëkin ka Abrahamnën Sodoma 'imainun Gomorra, kakë ëma aubësukín isakëxa, iskin ka kamabi me kuainakëké amiaxa naë nënkësa 'inun kuín chaiira, chikitia isakëxa.

²⁹ Ësokín ka Nukën 'Ibu Diosan ëma rabë anua Lot 'ikë këñuakëxa, usakín a këñukinbi ka Abrahammi sinánkin aín piaka Lot ashi a ëmanua chikiánkëxa.

Moabitaskama 'imainun Amonitakaman chaitiokë kama 'ia ñuikë bana

³⁰ Usakían Nukën 'Ibu Diosan a ëma këñuan ka Lot 'itsaira rakuëti Sóar kakë ëma anu 'isama tankëxa, anu 'iti bari ka aín bëchikë xanu rabë abëbi kuankëxa kuantakëx ka bashikama anu Lot aín bëchikë xanu rabë, abë achúshi kiní chaiira xubu namësa mëratankëx anu tsóti bërúakëxa.

³¹ Anu 'ixun ka achúshi nëtën, aín bëchikë apanën sinánkëxa uisax karana tuáñu 'iti 'ai kixun sinánxun ka aín xukën 'anáka kakëxa:

—Nun papa ka xëñira 'ikën usa 'ain ka ënë menu uni 'aíma 'ikën an nu rabë xanuati ka 'aíma 'ikën, kananuna 'unan kamabi menuxun ka unin xanu bixun bëchia;

³² usa 'ain kananuna nu rabëxun nun bata paë xëamixun paëónti 'ain, usokín 'atankëxun kananuna aín bëchikë 'itánun tuaxunti 'ain.

³³ Usai kitančkëxun ka a ñantánbi uvax baka paëokë aín papa xëamixun paëónkëxa; usokín 'atankëx ka aín rëkuën bëchikë ax pain abë 'ikín aín nami 'amiakëxa, usaía abë 'ikëxunbi ka aín papan paënxun táma 'ikën aín rakábukë 'imainun aín nirukëbi.

³⁴ Usai 'iónx pékarakín ka aín xukën apanën, aín 'anáka aribi kakëxa:

—Ka kuat, 'ëx kana nun paëbë ënë imë 'ión usa 'ain kananuna nu rabëtan mixribimi abë 'inun ënë ñantan amiribishi paëónti 'ain; usakín 'atankëxun kananuna nu rabëxunbi aín bëchikë 'itánun tuaxunti 'ain.

³⁵ Usai kanantankëxun ka a ñantánbi amiribishi uvax baka paëokín 'akë aín 'anákanën aín papa xëamitankëx, abë 'iakëxa; 'aínbi ka Lotnën abë 'ia rakábukë 'imainun aín nirukë abi táma 'ikën.

³⁶ Usai 'itankëx ka Lotnën bëchikë xanu rabë tuuakëxa ax ka aín papanbi 'akë 'iakëxa.

³⁷ Aín bëchikë apan aín tuá ka Moab kakín anëké 'iakëxa ax ka Moab unibunën rara 'iakëxa usa 'aish ka bëribi Moabitas unibu aín rëbúnki 'ikën.

³⁸ 'Imainun ka aín 'anákanëribi tuakëxa achúshi okín aín anëx ka Bem-amí kakë 'iakëxa ax Bem-amí unibunën rara 'iakëxa usa 'aish ka bëribi amonita unibu aín rëbúnkibi 'ikën.

20

Abraham 'imainun 'apu Abimélec ñui kikë bana

¹ Usa 'ain ka anu pain 'ikë me anuax Abraham Négueb kakë me, ami kikiani kuankëxa, kuantankëx ka Guerar kakë ëma 'imainua Cadés kakë ëman nëbëtsiokë me aín rëbumi 'ikë me anu kuainbëkinishi bëtsi me kamanu tsókë uni 'aish usai 'iakëxa.

² A menuax ka Abraham kiakëxa aín, xanu Sara ñui, ënë xanux ka 'ën xanuma 'ikën, ax ka 'ën chirabakë 'ikën. Kixun a rabëxunbi sinántankëxun ka, 'apu Abimélec paránkëxa, usakín kagikan paránkëxun ka 'apu Guerarnu 'ikë, an Sara aín xanu 'iti bënëun kixun uni xuakëxa;

³ 'aínbi ka a imëbi 'apu Abimélec namámikín, Nukën 'Ibu Diosan kakëxa: Mix kamina bamati 'ain, xanumi bikë ax ka bënëñu 'ikën.

⁴ Usakín bitankëxbi, abë 'ikëmapan 'ixun ka ësokín kakëxa: 'Ën 'Ibu, ¿min karamina añu ñu 'atima 'akëmabi 'ë bamamiti sinanin?

⁵ Abrahamnēnbi ka 'ē kaxa ēnē xanux ka 'ēn chirabakē 'ikē kīax ka kīaxa, 'imainun ka xanuxunribi 'ē kaxa ax ka 'ēn rarēbakē 'ikēn kixun. Usakian kakēxun kana upí 'iisa sinánkin 'ēn bian, 'aínbi kana uisabi okēma 'ain.

⁶ Usakian kakēxun ka Nukēn 'Ibun Diosan namámikin kakēxa: 'Ēn kana upíokin 'unan min kamina űu 'atima 'akēma 'ixun uisabi okēma 'ain. Usa 'ain kana a 'aimi 'ēmi 'uchanun mi 'amikēma 'ain.

⁷ 'Aínbi kamina bērí, a xanu aín bēnē 'inántēkēnti 'ain, ax ka an Dios kikē bana űuixunkē 'ikēn, usa 'ixun ka an mi 'ē űukáxunti 'ikēn, űukáxunkēx kamina mix upitax tsóti 'ain; usa 'ain kamina bēríbi a uni aín xanu 'inántēkēnti 'ain, ami 'inankēbēma ka min xanu 'imainun min xubunu 'ikē unikamaribi kēñuti 'ikēn.

⁸ Usakin koónkēxa pēkarakēma 'aínshi nirukin ka 'apu Abimélecnēn an űumēmikē unikama kuēnxun űuixuankēxa, kamabi an namákin iskēkama. Usokian űuixunkēxun kuati ka an űumēmikē unikama 'itsaira rakuēakēxa.

⁹ Usokin aín unikama aín namákē űuixuntankēxun ka 'apu Abimélecnēn Abraham kuēnxun kakēxa:

—¡Ka kuat, usakin ka achúshi unin űu 'atima 'ikēn! ¿Uisakin karana 'ēn mi 'atimon, uisa kupín karamina 'ē chaiira 'uchamisa tan 'imainun 'ēn xubunu 'ikē unikamaribi 'uchamisa tankin 'ē parán? Usakin ka achúshi unin űu 'atima 'ikēn.

¹⁰ ¿Uisokin kaina min 'ēmi sinan? Ēsokin ka 'apu Abimélecnēn Abrahambē banakin kakēxa,

¹¹ ēsokian kakēxun ka Abrahamnēn kakēxa:

—'Ēn kana ēnē menu 'ikē unikaman Nukēn 'Ibu Dios kikēsama oi 'ikēsa sinan, usa 'ixun ka 'ēn xanu Sara bikin 'ē 'akánti 'ikē kixun.

¹² Asérábi kana 'ēx kin ax ka 'ēn chirabakē 'ikēn: ax ka 'ēn papan bētsi xanumi bēchia 'ikēn 'ēn titami 'akima; usa 'ikē kana 'ēn xanu 'iti biakēn.

¹³ Usa 'ain ka Nukēn 'Ibu Diosan 'ē kakēxa kamina min aintsikamanuax chikiti 'ain, kakēx chikíkin kana 'ēn uinu 'ikē ēmanu karanuna bēbai, anuax kamina mix unin űukákēx, ax ka 'ēn rarēbakē apan 'ikēn kīax kiti 'ain kixun kakēn.

¹⁴ Usokian Abrahamnēn kakēxun ka 'apu Abimélecnēn aín xanu Sara Abraham 'inántēkēankēxa. 'Inánkin ka aín 'arakakē űuina ovejakama, vaca 'imainun an űu mēēxunti uni 'imainun xanu an űu 'axúnti akamabi 'inánkēxa,

¹⁵ 'inánkin ka kakēxa:

—Kamina isti 'ain, ēnēx ka 'ēn me 'ikēn; usa 'ain kamina uinu kaina 'isatanin me baritankēx anu tsóti 'ain.

¹⁶ Usokin katankēxun ka aín xanu Sararibi kakēxa:

—'Ēn kana min rarēbakē apan 'inainshia mil kuríki, usa 'ain ka mibē 'ikē unikaman 'unánti 'ikēn min kamina aűu űu 'aisamabi 'akēma 'ain. Usa 'ain ka uíxibi 'atimati mimi banatima 'ikēn.

¹⁷ Usokian kakēxun ka Abrahamnēn Nukēn 'Ibu Dios űukáxuankēxa, űukáxunkēxun ka Nukēn 'Ibu Diosan Abimélec aín xanukēñunbi pēxkuakēxa. Usokin 'anan ka an űu 'axunkē xanukamaribi tuánun 'imiakēxa,

¹⁸ Nukēn 'Ibun ka Sara kupí, kamabi xanukama 'apu Abimélec aín xubunu 'ikē kamaxa tuáñuma 'inun 'imiakēxa Sara aín xubunu buánkē kupí ka usakin Nukēn 'Ibu Diosan 'akēxa.

21

Abrahamnēn bēchikē Isaac bakēan

¹ Usa 'ain ka ax kikēsabi oia 'inun Sara Nukēn 'Ibun bēruánkēxa, usokēx ka ax kikēsabi oi 'iakēxa,

² usa 'ain ka ax tutankēxun achúshi tuá, Abraham 'axuankēxa, usa 'ain ka kaniakēkē 'ixunbi Abraham tuaxuankēxa, a tuakēx ka Nukēn 'Ibu Diosan anun bakēnti nētē nankē sēnēnkēbē bakēankēxa.

³ Usai bakēnkē ka Abrahamnēn aín bēchikē Saramia 'akē tuá a Isaac kakin anēakēxa; (Isaac kikē bana ax hebreo banan kuaia ki kikē bana 'ikēn)

⁴ 'imainun ka Abrahamnēn aín bēchikē bakēnkē mapai achúshi 'imainun rabē 'imainun achúshi nētē 'ikēbētan aín nētokē űu maxaka tēakēxa, Nukēn 'Ibu Diosan usokin 'anun kakēsabiokin.

⁵ A nētē kaman Abraham cien baritiañu 'ain ka aín bēchikē Isaac bakēankēxa.

⁶ Usai 'itankēxun ka Saran sinánkēxa: Nukēn 'Ibu Diosan ka 'ē kuēēnmikin kuaimiixa, usa 'ain ka kamabi unin 'unánti 'ikēn, 'ēx kana achúshi tuáñu 'ai kixun 'unáni ka kuēēni 'ēbē kuaiti 'ikēn.

⁷ ¿Uin kara Abraham 'ēn kana achúshi tuá 'axúnti 'ai kixun kakē 'itsíanx? Usa 'aínbi kana 'ēn achúshi tuá 'axuan axa uni apan 'ikēbi.

Abrahamnën Agarkëñun aín bëchikë Ismael aín xubunua chikían ñuikë bana

⁸ Usa 'ain ka Isaac kanikëbëtan a nëtëan xuma ënti a nëtë sënënkëbëtan kamabi aín, unikamabë tímëxun achúshi fiesta cha Abrahamnën 'axuankëxa.

⁹ Aínbi ka Saran Agar egipcia xanu an Abraham 'axunkë tuá an Isaac ami kuaikin usania isakëxa.

¹⁰ Usai 'ia isbiani kuanxun ka Abraham aín xanu Saran kakëxa: ¡An nu ñu 'axunkë xanu ax ka aín tuá buani ënuax chikíti 'ikën! 'En tuá Isaac an ka nun bamakin kasunania an nun ñu 'axunkë xanu aín tuábëtan ñu bitima 'ikën.

¹¹ Èsokian aín xanun kakësha ka Abrahamnën anun paëkin 'itsaira sinánkëxa, uisa kupín karana 'ën bëchikë 'ën xubunua chikínti 'ai kixun 'itsaira masá sinánkëxa.

¹² Usai ia iskin ka Nukën 'Ibu Diosan kakëxa: Kamina 'itsaira masá nunitima 'ain min bëchikë 'imainun an mi ñu 'axunkë xanu kupín. Kamabi ñu min xanu Saran mi kakë kamina 'ati 'ain, min rëbúnkikamax ka 'ën mi kakësabí oi min bëchikë Isaac aín rëbúnki 'iti 'ikën.

¹³ 'Imainun ka an ñu 'axunkë xanu aín tuá, aribi ñuikin èsokian kakëxa: 'Èn kana aín rëbúnkinëxa achúshi ëma chaiira 'inun 'imítí 'ain ax ka min bëchikëbí 'ikë usa 'ain.

¹⁴ Usokin konkë a pëkarakëma 'ainshi ka Abrahamnën an ñu 'axunkë xanu Agar aín xubunuax kuantanun xukin pán 'imainun aín pítí 'inánan achúshi ñu xaká burasa okin 'akë ami aín 'umpax 'inánkëxa; 'inánkin ka aín kaxunu kañumiakëxa, usakin 'inántankëxun ka aín bëchikë Ismael kuantanun kixun aín titakëñun xuakëxa. Xukëx ka uimi kara kuantí 'ikë kixun 'unánimabi anu uní 'ikëma me aukikiani kuantankëx Beerseba au kuankëxa.

¹⁵ Kuankin ka aín 'umpax ñu xakánu buánkë a këñutankëxun a xëati bëtsí 'umpax 'aíma 'ain, ni menuaxbia pëñanakëti kanikë a tëmú aín tuá tsóankëxa,

¹⁶ tsónbiani ka urí tsóti ax kuankëxa, 'ën tuá kana ñuia istima 'ai kixun sinánbiani. 'Uri kuantankëx anu tsóbukinshi ka aín tuá munuma kuënkëni inia kuakëxa.

¹⁷ Usai tuá ax inia ka Nukën 'Ibu Diosan kuakëxa; kuakin ka Nukën 'Ibu Diosan ángelnën naí manámixun Agar kuënkín èsokian kakëxa: ¿Uisai kaina 'ian Agar? Kamina rakuëtima 'ain Nukën 'Ibu Diosan ka mi 'imainun min tuá bëunan mëskuti inia kuaxa uinu kara min tuá 'ikën.

¹⁸ Bënëtishi nirukiani, kuanxun kamina min tuá barikin bitankëxun aín mëkënan mëinti 'ain, 'ën kana aín rëbúnkinëxa achúshi ëma chaiira 'inun 'iminuxun 'ain.

¹⁹ Èsokian katankëxun ka Nukën 'Ibu Diosan Agar achúshi 'umpax upíra 'aish nëmin 'inánkëxa usakian 'inánkëxun ka ñuina xaká burasa 'akë, ami ubakakin bitankëxun aín tuá Ismael xëamiakëxa.

²⁰⁻²¹ Usakian Nukën 'Ibu Diosan 'akinkëx ka Ismael anu uní 'ikëma menuax kani Parán kakë anu 'iakëxa, usai kanikin ka uisokin kara kanti 'imainun pian ñuoti 'ikë kixun upíokin 'inánkëxa. Usai kania ka aín títan achúshi xanu Egipto menua bëxun aín xanu 'ítí 'inánkëxa.

Abrahamnën sinántëkëntima oi Guearnu 'ikë 'apubë mënionan ñuikë bana

²² Usai 'ikë basirakëma 'ainshi ka 'apu Abimélec Abrahambë banai kuankëxa. Kuankëbë ka aín suntárunën kushi Ficol, axribi abë kuankëxa. Kuantankëxun ka Abimélecnën Abraham èsokian kakëxa:

—Nun kananuna isan Nukën 'Ibu Diosan ka kamabi aña ñukama karamina 'ai akamabi mi 'akinia.

²³ Usa 'ain kamina, sinanatëkëntima okin Nukën 'Ibu Diosan ismainun, ënë menuax, nukamabë 'atimonantima 'ain, 'imainun kamina 'ën bëchikëkama 'imainun 'ën rëbúnkikamaribi 'ain. Akima kamina sinanatëkënkínma 'ën mi 'akësaribi okin 'ëribi 'ati 'ain, 'anan kamina usaribiokin kamabi ënu 'ikë unikama 'ati 'ain, anumi bërí tsókë me ënuxun.

²⁴ Usokin kakëxun ka Abrahamnën kakëxa:

—Nukën 'Ibu Diosan ismainun kana sinanatëkëntima okin mi kain.

²⁵ Usa 'ainbi ka Abrahamnën kuëntankëxun Abimélec anua 'umpax bití kini a ñuikin kakëxa: 'ën kana mi kaisatanin min unikaman ka 'ën anua 'umpax bití kini a 'ë bikuanxa.

²⁶ Usokian kakëxun kuantankëxun ka Abimélecnënri kakëxa:

—Min kamina 'ë bërámbi kakëma 'ain, usa 'ain kana 'ën bërí 'unanin bëríbi kamina 'ë kain.

²⁷ Usai abë banai sënëntankëxun ka Abrahamnën aín ovejakama 'imainun aín vaca bitankëxun, Abimélec 'inánkëxa; usakin 'inánkinshi ka a nëtënbi sinanatëkëntima okin a rabëxunbi mëñokëxa.

²⁸ Usa 'ain ka Abrahamnën an 'arakakë ñuina mapai achúshi 'imainun rabë oveja bitankëxun raíri këñun nimikinma amo sëtënakëxa,

²⁹ usakin 'aia iskin ka Abimélecnën ñukákëxa:

—¿Uisoti karamina min mapai achúshi 'imainun rabë oveja amo sëtënatín?

³⁰ Èsokian ñukákëxun ka Abrahamnën kakëxa:

—Ēnëx ka mi 'inánti 'ikën ënë bikin kamina 'unánti 'ain mapai achúshi 'imainun rabë ovejakama ënë mi 'inánmainun kamina sinánti 'ain 'ën mi 'inánkë ënëx ka anua 'umpax Biti kini ax ka 'ën 'akë 'ikë kixunmi 'unánti 'ikën.

³¹ Usokin anuxun a rabëxunbi 'akë kupín ka Beerseba kakín anëakëxa, anuax ka sinanati 'itëkëntima oi mëniónankëxa.

³² Usai anuax mëniónantankëx ka Abimélec 'imainun Ficol ax Beerseba kakian anëké anuax anu kuantëkëankëxa filisteo unikama menubi.

³³ Usa 'ain, ka Abrahamnën Beerseba kakë me anu achúshi i tamarisco 'apákëxa, anuxun ka unin Nukën 'Ibu Diosan anë rabiakëxa, axa bamatima oí tsókë a.

³⁴ Usai 'itankëx ka Abraham 'itsa baritia, a menu tsóakëxa ax ka filisteo unikama me 'iakëxa.

22

Nukën 'Ibu Diosan Abraham aséرابي kara ami sinania kixun istisa tan ñuikë bana

¹ Usa 'ain ka Nukën 'Ibu Diosan 'itsa baritia ami panatankëxun, Abraham karaisa ënima ami manutima aséرابي sinania kixun tankín. Aín anën kuëankëxa, usakin kuënkëxun ka Abrahamnën kakëxa:

—Ēnu kana 'ain 'ën 'Ibu.

² Ēsokian kakëxun ka Nukën 'Ibu Diosan kakëxa:

—Min bëchikë Isaac, ami aséرابي nuibairakë, a buani kamina kuantí 'ain matán me Moria kakë anu. Buánxun kamina anu bëbakín, min bëchikë 'atankëxun 'ë rabikín ñuina 'akësaribi okín xarotí 'ain, 'ën mi uinu 'ikë matánuxun kaina 'ati 'ai kixun ismimainun.

³ Usakian koónkëxun, ka pëkarakëma 'aínshi, nirukín Abrahamnën aín asno kaxu mëniótankëxun; anu karu téapaxun nëakë, puruakëxa anun ñuina xarotí usakín 'abiani ka Nukën 'Ibu Diosan anu kuanun kakë anu, aín bëchikë Isaac 'imainun an ñu mëëmikë uni rabë buani kuankëxa.

⁴ Usai kuankëbëa rabë 'imainun achúshi nëtë 'ikëbëtan ka Abrahamnën ënën menxuma anua kuankë me a isakëxa.

⁵ Usai kuankín 'uraxun iskín ka Abrahamnën an ñu mëëmikë uni rabë kakëxa:

—Ēnuxun kamina asno bërúanti 'ain 'ëx kana 'ën bëchikë buani anuxun a rabinun Nukën 'Ibu Diosan kakë matá me anu kuanín anuxun rabibëtsini, kana utëkëntí 'ain.

⁶ Usakín aín úní rabë katankëxun ka Abrahamnën aín bëchikënen karu téapaxun nëakë a 'iabiankin buámainun; Abrahamnën tsi, këñun aín manë xëtókë upiokín kuënuakë bibiani abëbi kuankëxa.

⁷ Usai abë urikuankín ka Isaacnën aín papa Abraham ñukákëxa:

—¡Papan!

—¿Añu kara 'ën bakë bëchikën? —kixun ka Abrahamnën aín bëchikë kakëxa.

Kakëxun ka Isaacnën ësokín kakëxa:

—Ēnu ka karu 'imainun tsi 'ikën çuinu kara anu 'aímai këñutanun xarotí carnero 'ik'

⁸ Ēsokian aín bëchikënen ñukákëxun ka Abrahamnën kakëxa.

—Nukën 'Ibu Diosan ka nu achúshi ñuina 'inánti 'ikën, kixun ka aín bëchikë —Abrahamnën kakëxa. Usokín kabiani ka abëbi anuxuan ñuina xarotí anu kuankëxa.

⁹ Anu kuanuan Nukën 'Ibu Diosan kakë matá me anu bëbaxun, ka Abrahamnën anuxun ñuina xarotí maxax bukunruakëxa; usakín bukunrutankëxun ka karuribishi tíkati mabukuntankëxun aín bëchikë Isaac aribi nëakëxa, nëaxun ka anu ñuina xarotinu nankë karu kamanan;

¹⁰ rakankëxa rakamainun ka aín manë xëtókë bikian aín bëchikëmi okín sananiabi ka

¹¹ nukën 'Ibu ángelnën kuënkín naínuxun kakëxa:

—¡Abraham! ¡Abraham! ësokian kakëxun ka.

—Ēnu kana 'ain 'ën 'Ibu —kixun an kakëxa.

¹² Kakëxun ka Nukën 'Ibu Diosan ángelnën amiribishi kakëxa:

—Min bëchikë uisabi oxuma ka 'at, bëri ka Nukën 'Ibu Diosan mixmi aséرابي ami sinánkëxun, min nuitu 'unánxa min kamina min bëchikë ñuñakima achúshira 'ikëbi nuibak-inma a rabikín 'akatsí 'ian.

¹³ Kakëx kaxú bësukín isi kuainakëkinbi ka Abrahamnën carnero achúshi i pëñanakëmi aín mancha utëanx a tanain nikë mërakëxa; usai 'ikë mërakín ka Abrahamnën carnero bixun, aín bëchikë nëakë a tubuana rëtankëxun Nukën 'Ibu Dios rabikín xaroxuankëxa.

¹⁴ Usokín 'atankëxun ka Abrahamnën anuxuan usakín 'akë matá me anëkin: Nukën 'Ibu ka nun sinánkëma ñu nu 'inania kixun anëakëxa, usa 'ain ka bëri uni kia: Nukën 'Ibu ka a matánuxun 'asaribiokín 'akinia kixax kikanía.

¹⁵ Usa 'ain ka Nukën 'Ibu ángelnën Abraham naínuxun amiribishi kuëntëkëankëxa,

¹⁶ kuënkín ka kakëxa:

—Nukèn 'Ibu ka kixaxa: Kana isa kamina min bëchikë achúshira 'ikëbi mi ñukákëxun 'ën mi kakësabiokin 'an, usa 'aish kana 'ëxbi asérabí sinanatëkëntima oi kìn,

¹⁷ usa 'ain kana 'ën upíokin sinánxunkin min rëbúnkinëxa. 'Aisamaira 'ispa imë naínu iskësa usaribi 'ianan masi bëru parúmpapa kuëbínua iskësaribi 'inun 'imíti 'ain. Usa 'ain ka bëtsi émanu 'ikë unikama ax ami nishké akama 'ën 'amikëxun abë 'akanankin atun abámikin 'ati 'ikën,

¹⁸ usa 'ain ka kamabi menu 'ikë unikama atu kupin upíokin sinánxunkë 'iti 'ikën, min kamina 'ën kakësabiokin 'an usa 'ain.

¹⁹ Usokin 'abëtsini ka Abraham anua an ñu mëëmikë uni ëbiankë anubi utëkëankëxa. Utankëx ka akamaxbí biranankiani Beerseba kakë me anu kuantëkëankëxa, anu ka Abraham aín aintsí 'imainun an ñu mëëxunkë unikamabë tsóti bërúakëxa.

Nahornën bëchikëkama 'ia ñuikë bana

²⁰ Usa 'ain ka a basikëbëtan, Abrahamnën uni itsia Milcánënríbi aín xukën Nahor tuaxunkë a ñuia kuakëxa.

²¹ A paian tuákë ax ka Us kakë 'iakëxa; a 'atankëxun ka aín xukën Buz aríbi 'akëxa, 'imainun ka bëtsiríbi Quemuel kakë aríbi 'akëxa, ax ka Aramnën papa 'iakëxa.

²² Usokin 'atankëxun ka amiríbishí bëchípakëxa aín anë ka 'iakëxa Quésed, Hazó, Pildás, Idlaf 'imainun Betuel.

²³ Betuel ax ka Rebecanën papa 'iakëxa. Usa 'ain ka, mapai achúshí 'imainun rabë 'imainun achúshí akamax ka Milcámia 'akë tuá Abrahamnën 'anáka Nahor aín bëchikëkama 'iakëxa.

²⁴ Usa 'ain ka Nahor an ñu 'axunkë xanubia bikë Reumá aín xanusa 'ain amiríbi bëchípakëxa, ënëkamax ka aín anë 'ikën Teba, Gáham, Tahas 'imainun Maacá.

23

Sara ñukë maínkan ñuikë bana

¹ Sara ka tsóakëxa ciento veintisiete baritia,

² ati baritia tsótankëx ka ñuakëxa Quiriat-ará, kakëbia Hebrón kakín anëkë ëma anuax, ka Canaán me anu 'iakëxa. Usa 'ain ka Abraham aín xanu ñukë 'ain 'itsaira masá sinani iakëxa.

³ Usa 'ain ka anua aín xanu Sara ñukë anuax nirukiani kuankëxa, anu mëníoti 'áima 'ain, kuantankëx ka hititas unikamabë banakëxa:

⁴ —Banakin ka ësokín kakëxa, 'ëx kana bëtsi menu 'ikë uni 'aishbí mitsunu tsókë uni 'ain, usa 'ikëbi kamina anu uni ñuia maínti 'akë achúshí anu 'ën xanu mëníonun 'ë maruti 'ain.

⁵ Usaia kia kuakin ka hititanu 'ikë unikaman kakëxa:

⁶ —j'Usama ka 'ën 'Ibu kamina! 'Ën kakëxun kuati 'ain. Mix kamina nubë 'ikë uni 'ain, usa 'aish kamina mix achúshí uni Nukèn 'Ibu Diosan kaískë 'ain. Usa 'ikë ka mi 'akínia ax kushíira 'ixun usa 'ain kamina min xanu ñukë a uinu 'ikë ax kara upíira 'ikë istankëxun anu mëníoti 'ain, uinu 'ikë unínbi ka 'anu 'axuma 'anun kixun mi katima 'ikën kamina 'ati 'ain.

⁷ Èsokian kakëx nirukin ka Abraham asábi ka kixun hitítakama kai atumi ñanákin,

⁸ ësokín atu kakëxa:

—Mitsun asérabí 'ën xanu ënu mëníoti kuëënkín kamina Sóharnën bëchikë Efrón a 'ë ñukáxunti 'ain.

⁹ Macpelánu 'ikë kini aín me sënënkënu 'ikë a 'ë marunun kixun kati 'ain. 'Ën kana uiti kara aín kupí 'ikë atíbi kupíoti 'ain, usa 'ain kana anu uni ñuia maínti kiniñu ënë menu 'iti 'ain.

¹⁰ Usaia Abraham kia kuakin ka Efrón hitita uni ax atubë tsóxun kakëxa, Abraham 'imainun anu timëkë unikaman kuaisabí 'itánun kakëxa, usakian kaia ka a émanu 'ikë unikaman ribi kuakëxa:

¹¹ —j'Usama ka 'ën 'Ibu, kana mi maruíman! 'Ën kana mi me 'inainshítin, 'imainun kana anu uni ñuia maínti 'akë kini këñunbi me a mi 'inaishítin. 'Ën aintsikamanríbi ka kamaxunbi 'ën me ënë mi 'inainshinuxun kaia kuatia. Usa 'ain kamina min xanu anu maínti 'ain.

¹² Èsokín kakëx ka unikamami ñanati 'itëkënkín ka Abrahamnën,

¹³ ësokín atun kuamainunbi Efrón kakëxa:

—j'Ën kamainun, kamina kuati 'ain! Kana ësokín mi kain uiti karamina kuëënin min me kupí atíbi kana mi kuríki 'inánti 'ain, usakín mi pain kupíobianxun kana 'ën xanu anu mainikuanti 'ain.

¹⁴ Usai kia ka Efrónnën kakëxa:

¹⁵ —Mí kamainun kamina kuati 'ain, 'ën 'Ibu: Me aín kupí ka cuatrocientas manë kuríki 'ikën. Usa 'ain kananuna 'ati 'ain kupí aín 'itsa kuëbikanantima 'ain, usa 'ain kamina bërí anu min xanu mainikuanti 'ain.

¹⁶ Usakin kakëxun ka Abrahamnën asábi ka kana mi uiti kara aín kupí 'ikën atibi mi kupíoti 'ai kixun ka Efrón aín aintsí hititakaman ismainunbi, aín kuriki abia tupunun kixun kupíokin banatanun rërëkaxuankëxa.

¹⁷ Usokin ka Efrónmën me Macpelánu 'ikë, au bari kuabúkë Mamré kakë anua 'ikë kini, 'imainun kamabi ni a menua 'ikë akama këñunbi Abraham maruakëxa,

¹⁸ usakian Abrahamnën bikëx ka a me ainan 'iakëxa. Usa 'ain ka hitita unikama 'imainun raíri uni kamanribi anun inúkin iskë 'ixun ënë mex ka nunama 'ikë kixun 'unánkëxa.

¹⁹ Usokin marutankëxun ka Abrahamnën aín xanu Sara ñukë a Macpelá menu 'ikë kini anu maíankëxa, au bari urukë Mamré kakë me anu, aín anë itsi ka Hebrón 'ikëbia, Canaán kakë me anubi 'iakëxa.

²⁰ Usokin 'atankëx ka Abraham me 'imainun anua 'ikë kini aín 'Ibu 'iakëxa, ax ka Hititas kaman anua aín xanu maínti marukë me 'iakëxa.

24

Abrahamnën achúshi xanu aín bëchikë Isaac barixua ñuikë bana

¹ Usa 'ain ka Abraham ax kaniakëké 'ikë, Nukën 'Ibu an 'ati kamabi ñu sinánxunkë 'iakëxa.

² Achúshi nètën ka Abrahamnën ax irapain a ñu mëëxuni abë tèkë an aín ñukama bërúankë a kuënxun kakëxa:

—Mín mëkën 'ën kisinu nankin kamina,

³ sinanatëkëntima okin Nukën 'Ibu naí 'imainun ënë me bërúankë an ka 'ën bëchikë Isaacnën ënë menu 'ikë xanukama binun ëntima 'ikën, anu 'ëx tsókë Canaán kakë me ënu, ⁴ usa 'ain ka Abrahamnën an ñu mëmikë uni kakëxa, anuax 'ëx uá 'ën nètë anu kuantankëxun 'ën aintsikaman bëchikë xanu achúshi barixuni kuantí 'ain.

⁵ Èsokian kakëxun ka an ñu mëëxunkë unin kakëxa:

—'Èx kuantankëxun anu 'ikë xanu mërakin kakëxbia 'ëbë uisama tankëbëtan karana, ¿añu 'ati 'ain? ¿karana min bëchikë anuaxmi chikía me anubi buántëkënti 'ain?

⁶ Kixun kakëxun ka Abrahamnën kakëxa:

—¡Usama ka uisa 'ixunbi kamina 'ën bëchikë anu buántima 'ain!

⁷ Nukën 'Ibu Dios, naínu 'ikë an ka 'ën aintsikaman menua chikinbëtsinkin bëxun 'ë 'imainun 'ën rëbúnkikama ënë me 'inan, an ka aín ángel abë kuantankëxumi achúshi xanu 'ën bëchikë bixunun mi 'akinti 'ikën.

⁸ Xanu achúshinëx mi bë, uisama tankëbëbi ka 'ën mi kakë ënëx asábi 'iti 'ikën, jusa 'ain kamina uisaxunbi anu 'ën bëchikë buántima 'ain!

⁹ Èsokian kakëxun ka an ñu mëëxunkë unin aín kisinu aín mëkën nankin Abraham, bëtsiokin min sinántima okin kana min kakësabiokin 'ati 'ain kixun kakëxa.

¹⁰ Usokian Abrahamnën kakëxun ka an ñu mëëxunkë unin, ñu upíbu kaiskin buánti an ñumëmikë unían nankë barikin biakëxa, xanu aín aintsikama 'ináni kuantí akama bíanan ka mëkën rabë camelloribi a ñu mëëxunkë uninan biakëxa, usakin 'inánkëxun bitankëx ka raíri unikama abë kuantí bibiani Nahor kakë ëma, Mesopotamia kakë menu 'ikë anu kuankëxa.

¹¹ Usai 'itsa nètë 'ikiani kuantankëx ka Nahor kakë ëma rapasu pain bëbakëxa, bëbakëbëbi ka bari xupinbuakëxa. Usai xupibukëbë ka anu 'ikë xanu chipashkamax aín chumu bëi 'umpax biti anu uakëxa. Aía ka unikaman anua 'umpax biti rapasu bukuxun aín camellokama tantimikin isakëxa,

¹² usai anu bukuxun iskëxbia xanukama ukëbëtan ka Nukën 'Ibu abë banakin kakëxa: 'Èn 'Ibu 'imainun 'ën ñu mëëxunkë uni Abraham aín Dios kana ësokin mi ñukatin, usa 'ain kamina bëri 'ën 'ati ñukama upí 'inun 'ë 'akinti 'ain, 'imainun kamina 'ën a ñu mëëxunkë uni aribi nuibakin upíokin 'akinti 'ain.

¹³ Anua 'umpax biti rapasu kana bëban, usa 'ain ka ënu 'ikë xanu chipashkama 'umpax bitsi 'aia.

¹⁴ Achúshi xanu chipash 'ën kakëxuan sinánun kamina 'imiti 'ain: Usama ka 'ën min 'umpax 'anun karamina min chumu nanpatima 'ain, kakëxun ka 'ë kati 'ikën: 'Umpax kamina 'ati 'ain, min camellokamaribi kana 'umpax 'amiti 'ain, a xanux ka Isaac min kaískë uni aín xanu 'iti 'ikën. Usa 'ain kana 'ën 'unánti 'ain min kamina 'ën ñu mëëxunkë uni upíokin nuibakin 'akinin kixun.

¹⁵ Usai abë banai sënënkëma 'ixunbi ka xanu achúshi me ñutë 'akë tëxanu nanxun tuinbëtsinia isakëxa. Ax ka Rebeca Betuel kakë uni aín bëchikë xanu 'iakëxa. Betuel ax ka Mílcámia Nahornën bëchia 'iakëxa, ax ka Abrahamnën xukënan bëchikë 'iakëxa.

¹⁶ Usa 'ain ka Rebeca ax upíira xanu 'imainun, unibë 'ikin tankëma pan 'iakëxa; uinu 'ikë unibëbi 'ikëmapan 'iakëxa. Usa 'ixun ka anua 'umpax biti anu utankëxun, aín me ñutë 'akë nanpátankëxun buchuobiani kuankëbëbi

¹⁷ ka uni ax abákiani kuantankëx a nukui niraikëkin kakëxa:

—'È karamina min me ñutënu 'ikë 'umpax chamara 'amítima 'ain.

18 —Kakëxun ka xanun kakëxa, kamina min xëati 'ain usakin kakinshi ka me ñutënu mekën rabëtan bikin nanpákin xëanun 'inánkëxa.

19 'Inánkëxun xëai sënënia ishi ka Rebecanën kakëxa:

—Min camellokamaribi kana 'umpax bixunti 'ain, an kuëenkësokian xëanun.

20 Katankëxun ka bënëkinshi ain me ñutë 'akënu 'ikë 'umpax a pain anua 'umpax 'arutia nuntisokin 'akë anu maniakëxa, usakin manitankëxun ka 'itsai kuankin 'umpax camellokaman xëanun bixuankëxa.

21 Usakin 'aia ka a unin uisakinbi kakinma isakëxa, an ka unántisa tankëxa asérabi kara Nukën 'Ibun ax kuëenkësabi oi kuania upíokin 'akianxa kixun.

22 Usokin 'umpax camellokaman xëai sënënkëbëtanshi ka a unin kuri seis gramo 'ëñësa bixun xanu a rëñumiakëxa. 'Anan ka mëkënu mëñuti kuri cien gramosa aribi mëñumikin,

23 kakëxa:

—'Ë kamina kati 'ain mix karamina uin bëchikë 'ain, min papan xubu kara anu 'iisa 'ikën 'ën unikamabë kana anu ënë imé 'uxti 'ain.

24 Kixuan ñukákëxun ka Rebecanën kakëxa:

—'Ëx kana Abrahamnën xukën Nahor an Milcámi bëchia Betuel kakë uni aín bëchikë 'ain.

25 Nun xubunu ka anu 'iti 'ikën usa 'ain kamina ënë imé anu mikama 'uxi kuanti 'ain, 'imainun ka basi 'itsa axa min camellokama pimiti.

26 Usa 'ain ka a unin rantinpuruni tsóbukin Nukën 'Ibu,

27 asabi ka kakin: ¡'Ën 'ibu Abraham aín Dios, ax ka abë upí 'ianan a nuibakë 'ixun 'ëx aín aintsikaman xubunu bëbanun 'ë bërúanxun bëaxa kixax kiakëxa!

28 Usai 'itankëx ka Rebeca abákiani aín títan xubunu kuani bëbakin uisai kara 'iixa akamabi ñuixunkin kakëxa.

29 Usakian aín chirabakën bana ñuia kuabiani ka Labán kakë, ax a uni bari abákiani anua 'umpax biti kini anu abákiani kuankëxa,

30 usai ka mëñusuti aín chirabakën aín pëñanu buánkë a isanan, aín chirabakëa usakin uni an kakë akama ñuia kuabiani kuankëxa. Kuanx ka Labán ax Abrahamnën ñu mëmikë uni axa aín camello kamabë anua 'umpax biti kini 'urama nirakëkin,

31 kakëxa:

—Ka ut, min 'Ibu Diosan ka mi ënu bërúanxun bëaxa. ¡Mix kamina ëman ënu bërútima 'ain, 'ën kana anumi nukúti mitsu mëñoxuan 'imainun kana anumi min camellokamaribi tantimíti aribi mëñion usa 'ain kamina 'ën xubunu 'i kuanti 'ain!

32 Usokian kakëx ka a unikama abëa kuankë buani aín xubunu kuankëxa. Anuxun ka anu 'ikë ñukamapain nanpátankëxun camellokama pimitankëxun anuan a 'imainun abëa kuankë unikama tachukati 'umpax bëxúankëxa.

33 Usai 'iix sënëan aín piti 'inánkëxunbi ka Abrahamnën ñu mëmikë unin kakëxa:

—'Ën kana mitsu a kati bana kaxuma pitima 'ain:

—Ësokian kakëxun ka. Labánën kakëxa:

—Kamina uisa bana kara nu kati 'ain.

34 Kakëxun ka Abrahamnën xukë unin kakëxa:

—'Ëx kana, Abraham an ñu mëëxunkë uni 'ain,

35 Nukën 'Ibun an ka an 'ë ñu mëëmikë uni 'itsaira ñuñu 'inun 'imíaxa: usa 'ixun ka 'inánxa ovejakama, vaca, kuri 'imainun manë panshian, uni an ñu mëëxunti, xanu an ñu 'axúnti akama 'inánan ka camello 'imainun asno akama 'inánxa.

36 Usakin 'inánkin ka aín xanu Sara aribi achúshi tuá kaniakëké 'ikëbi 'inánxa, usa 'ain ka 'ën ñu mëëxunkë uni an aín bëchikë kamabi aín ñukama 'inánti sinánxa.

37 'Ën ñu mëëxunkë unin ka sinanatëkënkima, an kakësabiokin 'anun 'ë kaxa: 'Ën bëchikë kamina 'ëx anu tsókë Canaán me ënu xanu bimitima 'ain.

38 Usa 'ain kamina 'ën papan menu kuantankëxun, anua aín aintsikama 'ikë anua achúshi xanu 'ën bëchikë barixuní kuanti 'ain.

39 Kixuan kakëxun kana 'ën kan: 'Ën 'Ibu, ¿anu 'ikë xanu achúshinëx 'ëbë uisama tankëbëtan karana añu 'ati 'ain?

40 Kakëxun ka ësokian 'ë kaxa: 'Ëx kana Nukën 'Ibu kikësoi abë nitsin, usa 'ain ka aín ángel xuti 'ikën, mia kuania bërúanun bërúankëx kuanxun kamina achúshi xanu 'ën aintsin bëchikë xanu 'ën bëchikë bixunti 'ain, ax ka 'iti 'ikën, 'ën papan aintsin 'ibun bëchikëbi.

41 Usa 'aínbi kamina 'ën aintsikaman aín bëchikë xanu chipash mibë uisamatankëbëbi mix sinanatëkëntima kikë bana usaibi asábi bërúti 'ain.

42 Usa 'ain kana bërí 'ën anua 'umpax biti kini anu bëbaxun abë banakin ësokian Nukën 'Ibu kan, 'ën ñu mëëxunkë uni Abraham aín Dios: Asérabi kamina 'ëx ënu uti 'ë 'akian,

⁴³ usa 'ain kana bërí anuxun 'umpax biti kini a rapasu 'ixun mi ñukatin: uinu 'ikê xanu chipash kara 'umpax bitsi aia akana 'en ësokin kati 'ain: 'È kaina min 'umpax ñütêñu 'ikê a 'amítima 'ain,

⁴⁴ ësokin 'en kakêxun ka 'è kati 'ikên: Asabi ka kamina min xëati 'ai kixun 'è kanan min, camellokamaribi kana 'umpax bixuntí 'ai an 'è kakê xanu ax ka min kaiské uni a 'en ñu mëëxunkê uni aín bëchikênên xanu 'iti 'ikên.

⁴⁵ Èsokin ñukákin 'en këñúkê 'aimabi ka 'en iskêxbi Rebeca ñütê tuíanx uaxa. Ukin ka anua 'umpax biti anu nukúkin menu tsóntankêxun bitsia kana kan: Min 'umpax kaina 'è xëanun 'inántima 'ain kixun.

⁴⁶ Kakêxun ka an bënëkinshi aín ñütê, nanpákin 'è kaxa: Kamina xëati 'ain, 'imainun kana min camellokamaribi xëamiti 'ain, katankêxun ka 'è xëamianan 'en camellokamaribi 'umpax xëamiäxa.

⁴⁷ Usakian 'aia kana 'en ñukan: ¿Mix karamina uin bëchikê 'ain? kakêxun ka an 'è kaxa: 'Èx kana Betuelnên bëchikê xanu 'ain, ax ka Nahornên Milcámi bëchia 'ikên. Èsai kia kana achúshi rëñuti ñu bitankêxun rëñumianan kana rabê aín pëñanuribi pëñumian usakin 'ai,

⁴⁸ rantinpuruni tsóbukin kana Nukên 'Ibu rabikin kan; an 'è ñumëmikê Abraham aín Dios, min kamina 'è bai upitan an 'è ñumëmikê uni aín bëchikê xanu achúshi aín aintsikaman bëchikêbi bixunun kixun 'è béan.

⁴⁹ Usa 'ain kamina bëríbi 'è kati 'ain kaina 'en mi kakê ênê an 'è ñu mëmikê ax kikêsa okin 'ati 'ain, kamina 'è kati 'ain añu karana 'en 'ati 'ai kixun ka uni an kakêxa.

⁵⁰ Èsokian kakêxun ka Labán 'imainun Betuelnên kakêxa:

—Nukên 'Ibun ka kamabi ñu ësokin axa, usa 'ain kananuna nun mi asábi ka katankêxun kana 'atima 'ai kixun mi kaiman.

⁵¹ Ka kuat, ênu ka Rebeca 'ikên; kamina bibiankin buánti 'ain. Ax ka an mi ñumëmikê uni aín bëchikênên xanu 'iti 'ikên, Nukên 'Ibun kakêsa bi oi.

⁵² Èsokian kakêxun kuati ka Abrahamnên ñumëmikê uni rantinpuruni memi bëtiki tsóbukin, Nukên 'Ibu asábi ka kixun kakêxa.

⁵³ Usai 'i nirukinshi ka na bëkê ñukama churupakin biakêxa, ax ka 'iakêxa kuri, manê panshian, 'imainun chupa 'itsaira kupíkê, a bikín ka Rebeca 'inánkêxa. 'Inánan ka aín rarêbakê këñun aín titaribi ñu 'itsaira 'inaishiakêxa.

⁵⁴ Usakin na buánkê ñukama a pain 'inántankêxun ka pitia nanxunkê a pitankêxun xëakêxa, abêa kuankê a uni kamabëtan usakin 'ai ka a imê anu 'iakêxa:

—Usai anu 'uxnëti pëkarakêbê nirukin, ka a unin kakêxa: Kana kuantêkënti 'ain, anua an 'è ñu mëmikê uni 'ikê aín xubunu.

⁵⁵ Èsai kiabi ka Rebecanên rarêbakê apanên aín titabëtan kakêxa:

—Nun sinánkêx ka ênê xanu nubëpain mapai rabê nêtê nubê 'iti 'ikên, 'itankêx ka mibê kuanti 'ikên.

⁵⁶ Èsokian kakêxunbi ka uni an kakêxa:

—Èx kana ênu 'itsa nêtê 'i ukêma 'ain. Nukên 'Ibu Diosan ka 'èx ênu uti upí 'imiäxa, usa 'ain kamina 'èx kuantêkëntanun 'è xukanti 'ain anua a 'en ñu mëëxunkê uni aín xubunu.

⁵⁷ Kakêxun ka anu 'ikê unikaman kakêxa:

—Asabi ka kananuna xanu chipash ax kara uisai kia kuati kuënti 'ain, uisai kara ax kia kananuna kuati 'ain.

⁵⁸ Èsokin katankêxun ka Rebeca kuënxun ñukákêxa:

—¿Ènê unibê kaina bëríbi kuainsa tanin?

—Asábi ka kana kuanti 'ain —kiäx ka ax kiakêxa.

⁵⁹ Kixuan kakêxun ka an bërúankin nikinkê xanu këñun, Rebeca kuantanun kixun Abrahamnên ñu mëëmikê unikama këñun xuakêxa.

⁶⁰ Usai kuania ka Rebeca upíokin sinánxunkin ësokin kakêxa:

“Nukaman chirabakê, jmin rëbúnkinëx ka 'aisamaira tupuntisama 'iti 'ikên!

jusa 'ixun ka min rëbúnki kaman

axa ami nishkê unikama abámikin 'atankêxun atun ëmakama biti 'ikên!”

⁶¹ Èsokin kakêxun këñonkêx ka Rebeca 'imainun an nikinkê xanu akamabê kuani camellonu 'iruakêxa, usai 'irukiani ka Abrahamnên ñu mëëmikê uni akamabê kuani kuankêxa.

Usai ka an Abraham ñu mëëxunkê uni Rebeca anua bibiankin buánkêbê 'iakêxa.

⁶² Usai atux kuanmainun ka Isaac axribi a nêtên anua 'umpax 'ikê anuax kuankêxa, ax ka 'iakêxa axa tsókê 'imainun an 'è iskê kakin anêkê kini anu 'iakêxa, ax ka Négueb kakê me anu tsókê 'iakêxa.

⁶³ Anuax ka achúshi nêtên nitsi kuanxun xupibukëbëtan iskinbi ka. Unikama camellonên 'ai amikikuatsini rikuaitsinia isakêxa.

⁶⁴ Usakian ismainun ka Rebecanënrìbi au kuantì ami bësui tsóxun Isaac 'uranxunbi mërakëxa, usakin mëraishi ka anúan kuanjë camello anuax 'ibúakëxa

⁶⁵ usai 'ibukinshi ka an buánkë uni a ñukákëxa:

—¿Uinu 'ikë uni kara axa numi kikuatsini ukë ux 'ik?

—Ax ka 'ën ñu mëëxunkë uni a 'ikën —kixun ka unin kakëxa. Usakian kakëxun aín chupa bitsi ka anun bëmápukuti rakuakëxa.

⁶⁶ Usaia 'imainun ka anu nukúkin aín ñumëmikë uni an Isaac axa usai 'ikëkama ñuixuankëxa.

⁶⁷ Usokin unikaman ñuia kuatankëxun ka Isaacnën Rebeca bibiankin aín xubusa okían chupa këxtú 'akë anua aín tita Sara 'ikë anu buánkëxa, anu buánxun ka biakëxa, usakin bitankëxun ka Isaacnën Rebeca 'itsaira kuëëankëxa, usakin aín xanu Rebeca 'itsaira kuëëni ka aín tita ñukë sinania masá nuitukë a sinántëkënimã manúakëxa.

25

Abraham 'imainun Queturánën rëbúnikama 'ia bana

(1 Cr 1.32-33)

¹ Usa 'ain ka Abrahamnën bëtsi xanu bitì sinánkin, Queturá kakin anëké a biakëxa.

² Bitankëxun ka amiribi bëchipakëxa aín anë ka 'iakëxa Zimrán, Jocsán, Medán, Madián, Isbac 'imainun Súa.

³ Jocsán ax ka Sebá 'imainun Dedán aín papa 'iakëxa. Ënë kamax ka Dedánën rëbúnikama 'iakëxa, aín anëx ka 'ikë asureo, letuseo 'imainun leumeo akama.

⁴ Ënë kamax ka Madiánën bëchikë 'iakëxa Efa, Éfer, Hanoc, Abidá 'imainun Eldaá. Ënë unikamax ka Queturánën rëbúnikama 'iakëxa.

⁵ Isaac an ka kamabi aín papa Abrahamnën ñukama biakëxa.

⁶ Usakin 'anan ka bëtsi xanumia 'akë, aín bëchikëkama Abrahamnën aín ñu 'itsamashi 'inánkëxa, usokin 'inántankëxun ka ñukëmapain 'ixun aín bëchikë raíri amanu kuantanun kixun xuakëxa, xuanan ka Isaac axëshia anua 'ikë me anu 'inun kixun kakëxa.

Abraham ñukë 'ikë aín bëchikë Isaac 'imainun Ismaelnën maían

⁷ Usa 'ain ka Abraham ciento sesenta 'imainun cinco baritia tsótankëx,

⁸ ka uni 'ikësabi kaniakëtankëx ñuakëxa. Ñui ka 'ain chaitiokëkama ñua 'aish anu bukukë abë 'i kuankëxa.

⁹ Usa 'ain ka aín bëchikë Isaac 'imainun Ismaelnën Macpelá kakë kini anu maíankëxa, ax ka Mamré kakë me 'ukëmanan, Sóhar hitita uni aín bëchikë Efrón aín me 'iakëxa.

¹⁰ A mex ka Abrahamnën hitita unikamanan 'ikëbia marua 'iakëxa. A menu ka Abraham ñukë aín xanu Sara rapasubi maíankëxa.

¹¹ Usaia Abraham ñua 'ain ka Nukën 'Ibu Diosan Isaac upíokin sinánxuankëxa, usa okían 'akëx ka anua 'umpax 'ikë a rapasubi tsóti bërúakëxa. “Ax ka 'iakëxa, axa tsókë 'imainun an 'ë iskë kakin anëké anu.”

Ismaelnën rëbúnikama 'ia bana

(1 Cr 1.28-31)

¹² Ënë kamax ka Ismaelnën bëchikë Abrahamnën bëchikë egipcia xanu Agar, an Sara ñu 'axunkë amia bëchikë 'iakëxa,

¹³ ënëx ka aín rëkuën bëchikë a pain 'akëxa bakëan a 'iakëxa: Nebaiot, ax ka aín bëchikë apan 'iakëxa; 'atankëxun ka bëtsiribi 'akëxa Quedar, Adbeel, Míbsam,

¹⁴ Mismá, Dumá, Masá,

¹⁵ Hadar, Temá, Jetur, Nafis 'imainun Quedmá.

¹⁶ Ënëkamax ka Ismaelnën bëchikë mapai rabë 'imainun rabë akaman anë 'ikën, usa 'ain ka atun anëni anëni aín me anëanan ax anu 'ikë aribi anëakëxa. Usa 'ain ka akama achúshi achúshinëx aín menu menu atun 'apuñu 'iakëxa.

¹⁷ Ismael ax ka ciento treinta 'imainun siete baritiañu 'aish ñuakëxa, ñui ka aín chaitiokëkama 'iasaribiti ñuia anu 'ain chaitiokëkama maían anubi maíankëxa.

¹⁸ Usai ax ñua aín rëbúni kamax anubi tsóti Havilá kakë me Egipto 'ukëmanan anun, Asirianu kuaní kuantì anubi tsóti bukúakëxa. Usai 'i ka anuax aín xukën kamabëbi 'atimonani nishanani anubi bukúakëxa.

Esauñën aín bëchikë apan usai 'iti 'ikëbi Jacob marua ñuikë bana

¹⁹ Ënë banax ka usai kara Abrahamnën bëchikë Isaac ax 'iakëxa, kixun ñuikë bana 'ikën.

²⁰ Isaacnën ka cuarenta baritiañu 'ixun Rebeca aín xanu 'iti biakëxa, ax ka Betuelnën bëchikë Labánën chirabakë 'iakëxa, akamax ka Arameos unibu Padán-aram kakë me anu tsókë 'iakëxa.

²¹ Usa 'ain ka Rebeca tuakëma xanu 'iakëxa, usa 'ain Isaac an ami bëchikaskin 'ain xanu 'itsaira ñukáxunkëxa. Usakian ñukákëxun ka Nukën 'Ibu an ñukákë a kuakín Rebeca tuuñu 'inun 'imiakëxa.

²² Usai tui ka aín pukunu rabé tuá 'iruké 'aish, anuaxbi ubiti titikanania tankin an sinánkëxa: “Ënëxa ësai 'ikëbë karana 'ëx, ¿uisa 'aish basi tsóti 'ain?” Usakin sinánbiani ka Nukën 'Ibu uisa kupín kara usai 'ia kixun ñukati kuankëxa,

²³ usakian ñukákëxun an kakëxa:

“Min pukumëu ka tuá rabé 'ikën,

ax ka rabé ëma 'iti 'ikën,

usa 'aish bakënkëma 'aishbi ubionania. Achúshinëx ka kushiira 'aish bëtsisama 'iti 'ikën, aín apan ax ka aín 'anáka meu 'iti 'ikën, usa 'ain ka 'anáka ax kushiira 'inuxun 'aia.”

²⁴ Ësokian kaké basirama 'aínbi ka Rebeca aín nëtë sënënkëbë, rabé tuá bakëankëxa.

²⁵ A paian Rebeca bakënkë ax ka ranshin 'aish raninbaé 'iakëxa, usa 'ikë ka a tuá Esaú kakin anëakëxa.

²⁶ Usai 'ikin aín apan Esaú aín taé tsiputu tuinbëtsini aín 'anáka chikiakëxa, usaía 'ikë a ka Jacob kakin anëakëxa. Usaía aín xanu Rebeca a tuá rabé bakënkë 'ain ka Isaac ax setenta baritiañu 'iakëxa.

Esaú 'imainun Jacob 'ia bana

²⁷ Usa 'ain ka a tuá rabé kaniakëxa. Usai kanitankëx ka aín rëkuën bëchikë Esaú ax ninua ñuira oké uni 'iakëxa; 'imainun ka aín 'anáka Jacob mënin sinaínshi uni 'iakëxa, usa 'ain ka aín xubunuashi ñu mëi tsóti kuëni 'iakëxa.

²⁸ Usa 'ain ka Isaacnën aín bëchikë Esaú a 'itsaira nuibakëxa, aín ñuaké pikin, usakian aín papan aín rëkuën bëchikë a nuibamainun ka Rebecanën aín tuá Jacob aribi 'itsaira nuibakëxa.

²⁹ Nëtë itsin ka Jacobnën purutusa piti ñu nëish okin 'aruanbi ka Esaú uran ninu ñu bari nibaiti panax.

³⁰ Ukin kakëxa:

—Ë karamina min piti panshionkinmi 'aké tëxëra 'inántima 'ain, kana numin bamatisa tanin. (Usa 'aish ka Esaú ax aín kuai ané Edom kakin anëké 'iakëxa.)

³¹ Min kamina —Ëx min apansa 'ixun min bití ñukama 'ën binun 'ë 'imiti 'ain, —kixun ka Jacobnën kakëxa.

³² Kakëxun ka Esaúnën kakëxa:

—Uisa 'ixun kaina, 'ëx panax numin bamatisa taniabi isëshiti 'ain, minmi min xukën apan 'ikëbi 'akinkëxma kana min apan 'ëx 'itima 'ain.

³³ —Kia ka bëríbi kamina Nukën 'Ibu Diosan ismainunbi aserabi sinanatëkëntima okin 'ë kati 'ain —kixun Jacobnën aín xukën karaishiakëxa. Usokian kakëxun ka Esaúnën sinanatëkëntima okin kakëxa, usakin ka Jacob axa 'ain apan 'inun kakëxa.

³⁴ Usakian kakëxun ka Jacobnën aín piti purutusa nëish okian 'aruké a këñun pán pinun kixun aín xukën Esaú 'inánkëxa, usakian 'inánkëxun pianan xëatankëx ka nirukiani a kaimashi 'ën kana apan 'ixun ñukama bití 'ai kixun sinanima kuankëxa.

26

Isaac 'imainun Rebeca Guerar kaké ëmanu kuan

¹ Usa 'ain ka Isaac ax anu 'umpax 'iké anu tsóakëxa, ax ka anu tsóké kaké 'imainun an iskë kakin anëké 'iakëxa, a rapasu 'aínbi ka Abraham anu tsótan 'iásaribiti a piti 'aíma 'inun ñu 'apákëxbi 'iruama 'ikën. Usaía 'ikëbë ka panani Isaac aín xanu Rebecabë kanankiani an ñumëmiké unikama 'imainun aín ñukamabi buani anua Abimélec filisteokaman 'apu 'iké Guerar kaké ëma anu kuankëxa.

² Anu 'iké 'ain ami chikirakëkin ka Nukën 'Ibu ësokín kakëxa: “Kamina Egipto menu kuantima 'ain. Uinu karamina 'iti 'ai 'ën mi kaké anu kamina 'iti 'ain,

³ usa 'ain kamina ënë menu pain tsóti 'ain. 'Ëx kana mibë 'iti 'ain 'imainun kana mi upíokin sinánxukin mi 'imainun min rëbúnki kamaribi ënë mekama 'inánti 'ain. Usakin kana 'ën min papa Abraham kásabiokin 'ati 'ain.

⁴ 'Anan kana 'ën min rëbúnkikamaribi naínua 'aisamaira 'ispa iskësa usaribi 'itánun 'imiti 'ain, 'imainun kana ënë me kamabi min 'inánti 'ain. 'Inánan kana kamabi menu 'iké unikamaribi upíokin sinánxunti 'ain, min rëbúnki kamasaribi 'inun,

⁵ ësokinribi 'ën kakëxun ka Abrahamnën 'ën kakësokín ax kikësoibi 'iti banakama 'ianan a tanti banakama 'ën 'unánmikësabi okin 'akëxa.”

⁶ Ësokian kakëx ka Isaac Guerar kaké ëma anu tsóti bërúakëxa,

⁷ usai bërutankëx anu tsotia ka anu 'iké unikaman aín xanu Rebeca ñuikin Isaac ñukákankëxa, ñukákëxun ka aín xanu ka kixun kati sinani rakuëkin ax ka 'ën chirabaké 'iké

kixun kakéxa. Rebeca upíra xanu 'ain ka Isaacnën anu 'iké unikaman 'ati sinani rakuékin paránti sinánxun kakéxa.

⁸ Èsokin anu 'iké unikama katankèx ka anu basipain tsóti bërúakéxa. 'Aínbi ka achúshi nètèn Abimélecnën aín xubu xékué chukúmanën iskèxunbi Isaacnën aín xanu Rebeca kuéénkin 'ikútia isakéxa.

⁹ Usakin 'aia istankèxun ka aín uni achúshi Isaac unun kixun katánun kamiakéxa:

—Kamikéxa 'aia ka ñukákéxa mibéa 'iké xanu ax kara min xanu 'ik, ¿aséribi kat? Min xanu 'aínbi karamina, ¿ax isa min chirabaké 'anáka 'iké kixax kéméi kian?

—'Èn kana a kupían ènu 'iké unikaman 'è 'ati sinánkin kana mi kan —kixun Isaacnën kakéxa.

¹⁰ Kakèxunbi ka Abimélecnën kakéxa:

—¿Uisa kupín karamina nu èsokin an? 'Èn mi iskéma 'ain ka ènu 'iké uni min xanubè 'iké 'itsíanxa, usa 'ain kamina min nu 'uchamiké 'itsían.

¹¹ Usakin katankèxun ka Abimélecnën kamabi anu 'iké unikama kakéxa:

—Uin kara èné uni 'ianan aín xanu ubioia, ax ka 'atima okin 'aké 'iti 'ikèn.

¹² Usa 'ain ka a barin ñu 'apáxun Isaacnën 'aisamaira 'inuan aín bimi upíbu 'iké biakéxa, Nukèn 'Ibu upiokín sinánxunkèxun.

¹³ Usa 'aish ka 'aisamaira ñuñu 'ianan 'itsaira mané panshíanñu 'iakéxa.

¹⁴ 'Imainun ka 'itsaira ovejañu 'ianan, vaca 'imainun an ñu mèèxunké uniñuribi 'iakéxa, usa 'ain ka ax ñuñuira 'ain, anu 'iké filisteo unikama nutsi ami nishkin 'atima okéxa.

¹⁵ Usa 'ain ka aín papa Abrahamnën anu pain tsóké 'ixuan an ñumémiké unikama amia anu 'umpax 'iké kini ax Abrahamnan 'iakéxa; usa 'ikébi ka filisteo unikaman a kini men bétaskin natakakáké 'iakéxa.

¹⁶ Usa 'ain ka Abimélecnën Isaac èsokin kakéxa:

—Bèribi kamina ènuax kuantí 'ain, mix kamina 'aisamaira ñuñu ènu 'ain nuxnu mix 'ikésai ñuñuira 'aímabi.

¹⁷ Èsokin kakèx ka anuax chikíkiani kuanx Isaac Guerar kaké èmanu 'iké me sapan anu tsóti bërúakéxa.

¹⁸ Anuxun ka Isaacnën an ñumémiké unikama anu tsókian Abrahamnën anua 'umpax biti amia, kinikama 'ikébia ax ñukébètan filisteo unikaman men nataka ká 'ikébi, aín unikamabètan amiribishi naètékèankéxa, usokin 'atankèxun ka aín papan anéasabi okin anètékèankéxa.

¹⁹ Achúshi nètèn ka Isaacnën ñumémiké unikama kini achúshi me sapan anu 'akinbi anua 'umpax upíra mërakéxa.

²⁰ Usakin 'umpax atun pain mëraké 'aínbi ka filisteo unikaman 'arakaké ñuina an bërúanké unikama, Guerar kaké me sapan anuax ainan isa 'umpax 'iké kixax Isaacnën ñuina an bërúanké unikamabé a 'umpaxan rabanan mēanani abé nishanankéxa. Usaia anun rabanan mēeananké ka Isaacnën a 'umpax. “Anuax mēeananké kakin anèakéxa.”

²¹ Usai anuax 'itankèxun ka Isaacnën unikaman amiribishi kini itsi anua 'umpax biti 'atékèankéxa, usokin 'akébi ka filisteo unikaman amiribishi ubiotékènkèx ka amiribishi atubé nishananké ka Isaacnën anuax bètsibé “nishanax isanainsama tanké usokin anèakéxa.”

²² Usaia aín unikama 'itékènkèbè ka anuax Isaac 'ura kuani chikíakéxa, usai chikíkin ka aín unikama 'imainun kamabi aín ñuina kamabi buani kuankéxa, kuantankèxun ka anua tsóti me anu bēbaxun achúshi kini anua 'umpax biti aín unikama naémiakéxa, usa 'ain ka anuax 'umpax kupín mēeananiama iskin Isaacnën anuax mēanantékènimia upitax tsoti kakin anèakéxa, usokin 'atankéx ka ésaí kiakéxa: Bèri ka Nukèn 'Ibu ènu nu éanxa, usa 'ain kananuna èné menuax nishananima ñuñuira 'iti 'ain.

²³ Usai anu pain 'itankèx ka amiribishi Isaac Beerseba kaké me anu kuantékèankéxa.

²⁴ “Anu bēbaxa ñiantabuké a imé ami mërakin ka Nukèn 'Ibun kakéxa:

'Èx kana min papa Abraham aín Dios 'ain.

Usa 'ain kamina rakuétima 'ain; 'èx kana mibé 'ain.

Usa 'ain kana 'èn uni Abraham a kupín upiokín sinánxunkin,

min rēbúnkinéxa 'aisamaira 'uákamé 'èonun 'imiti 'ain.”

²⁵ Èsokian kakèxun ka Isaacnën anuxun rabiti maxax maburukin 'atankèxun, asábi ka kakin Nukèn 'Ibu rabiakéxa. Usokin 'atankèx ka a menubi 'i bërúakéxa, bërúkin ka anu achúshi kini anua 'umpax biti an ñu mèémiké unikama 'amiakéxa.

Isaac 'imainun Abimélec mēnonian ñuiké bana

²⁶ Usa 'ain ka achúshi nètèn, Abimélec Guerar kaké èma anuax Isaacbé banai ubakéxa. Usaia ukébè ka an 'unánké unikama an bana ñuixunké Ahuzat, 'imainun suntárúnèn kushi Ficol akamaribi abé ubakéxa.

²⁷ Usai kuanx anu bëbaia ka Isaacnën kakëxa:

—Mitsun kamina 'ë chikiankën, usa 'ixun kamina mitsubë 'iabi 'ë min ëmanua chikian, çuisakatsi karamina 'ë isi aín?

²⁸ Èsokian kakëxunbi ka atun kakëxa:

—Nun kananuna mi isan mix kamina Nukën 'Ibu abë 'ain, usa 'ikë an mi 'akinia kananuna unan, usa 'ain kananuna nukaman achúshi ñu mibëtan 'ati ain. A achúshi ñu 'ati ax ka 'ikën:

²⁹ min kamina nukama uisabi otima 'ain, nunribi kananuna mi uisabi okëma 'ain. 'Atima okinma, kananuna nun mi upiokin nuibakin 'akian, 'imainun kananuna upiokin mixmi 'ën menuax chikiti 'aia mi xuan, usa 'ikë ka bërí Nukën 'Ibu mi upiokin sinánxunkin 'akinia.

³⁰ Usakian kakëxun ka Isaacnën achúshi fiesta chaiira 'ati sinánxun, a pitikama pain ain unikama 'amitantëxun kuëenkin atubëtan pianan xëakëxa.

³¹ Usai 'iónx pëkarakëma 'ainshi nirui ka sinanatëkëntima oi atúxbi kánani kiakëxa. Usai kanantankëxun ka Isaacnën bërúanx kamina kuantí 'ain kixun amiribishi atubë isanantëkëxuma kakëxa, kakin ka upiokin ain 'unánkë uni 'akësookin kuantanun xuakëxa.

³² A nètëmbi ka an ñu mëëmikë unikama Isaac kai ubakëxa, ukin ka 'umpax kananuna me kini 'ati naëkinbi anua mëran kixun kakëxa.

³³ Usakian mërakë ka Isaacnën anua 'umpax 'ikë kini a Sebá kakin anëakëxa. Usa 'ain ka a ëma Beerseba kakin anëké 'iakëxa.

³⁴ Usa 'ain ka Esaú an cuarenta baritiañu 'ixun Judit biakëxa, aín xanu 'inun ax ka Beerí kakë hitita 'ain bëchikë xanu 'iakëxa. 'Imainun ka bëtsi xanu Basemat kakë aribi biakëxa, ax ka Elón hitita uni aín bëchikë xanu 'iakëxa.

³⁵ Usokian a xanu rabë aín tuá Esaúnën bian ka Rebeca 'imainun Isaac a kuëënima uisa kupín kara usakin bëtsi unibunën xanu 'ën tuákën biaxa kias masá nuituti nishi tsóakëxa.

27

Isaacnën Jacob 'imainun Esaú upiokin sinánxuan

¹ Usa 'ain ka Isaac ax kaniakëti 'upiokin ñu istisama 'ain bëru 'iakëxa. Achúshi nètën aín rëkuën bëchikë Esaú kuënxun kakëxa:

—'Ën bakë bëchikë!

—Kia ka kamina 'ë kati 'ain papan —kixun Esaúnën kakëxa.

² —Kamina 'ë kaniakëtia isin —kixun ka Isaacnën kakëxa—, 'ëx kana bëtsi nètëmbi ñuti 'ain.

³ Usa 'ain kana 'ëx kuëënin, kamina min kanti këñun min pia bibiani ninua ñuina barixun 'ë 'axuni kuantí 'ain.

⁴ 'Abëtsinxun kamina nëishokin 'arubëtsinkin, uisakin 'arukë karana písa tani usakin 'abëtsinkin 'ë bëxúnti 'ain. Usokin 'abëtsinkin bëké pitankëxun ñukëmapain 'ixun kana mi upiokin sinánxuntí 'ain.

⁵ 'Aínbi ka ësokian kaia ax anu 'ixun Rebecanën uisakin karaisa Isaacnën Esaú kaia kixun kuakëxa. Usakian aín papa kakëxa, ninu ñuina barixuni kuankëbëtan ishi ka,

⁶ Rebecanën aín tuá 'anáka Jacob a ësokin kakëxa:

—Ka is, 'ën kana min papan abë banakin, ësokin min xukën Esaú kaia kuan:

⁷ Ñuina 'atankëxun kamina nëishokin, uisa okin 'arukë karana písa tani usakin 'arubëtsinkin 'ë pinun bëxúnti 'ain, usakin 'akë pitankëxun kana Nukën 'Ibu ismainunbi ñukëmapain 'ixun mi 'upiokin sinánxuntí 'ain.

⁸ Usa 'ain kana mi káin, 'ën bakë tuá kamina upiokin kuati 'ain, 'ën mi kamainun:

⁹ Kamina anua ñuina 'arakakëkama 'ikë anu kuanxun, cabra bërí kanikë, aín upi rabë kaisbëtsinkin 'ë bëxúnti 'ain; 'ën kana min papa ax kuëenkësa okin, pinun nëish okin 'aruxuntí 'ain kixun ka aín títan kakëxa.

¹⁰ Usakin 'ën 'aruia kamina min na pinun min papa ubanxuntí 'ain, usakinmi 'akëxun ka an 'ati ñukama mi sinánxunkin 'inánti 'ikën, ax ñukëmapain 'ixun.

¹¹ Kakëxunbi ka Jacobnën aín tita kakëxa:

—Min kamina 'unan 'ën xukënxax ka aín naminu raninbaë 'ikën, 'aínbi kana 'ëx usama 'ain.

¹² 'Ën papan ramëkinbi 'ë raniñuma 'ikë 'unánkin ka 'ëx isana ami kuai kixun sinánti 'ikën; usakin 'ën 'akëxun 'unánkin ka 'atimokin sinánkin 'ë upiokin sinánxuntima 'ikën.

¹³ Èsokian kakëxunbi ka aín títan kakëxa:

—'Ën bakë tuá, mi 'atimokin sinánxukëxbi ka minu 'ima ënu pakëti 'ikën. Usa 'ain kamina 'ën kakëabiokin, cabra bërí kanikë rabë bitsi kuantí 'ain.

¹⁴ Kakëx kuanxun ka Jacobnën cabra bërí kanikë rabë bitsínkin aín tita bëxúankëxa. Bëxunkëxun ka aín títan piti nëishira 'inun upiokin 'aruxuankëxa, usakin 'arukëa Isaacnën pisatankë usakinbi ákëxa,

¹⁵ usokin aín tuá piti 'axuntankëxun ka aín tuá apan Esaúnën chupa xubunu nankë upi a bitsínkin bëxun, 'ain títan aín tuá 'anáka Jacob pañumiakëxa.

¹⁶ Usakin pañumikin ka axa raniñuma 'ikê cabra bēri kanikê kama aín xaká, êskaxun nankê anúrribi upiókin ramápukin Jacob aín pēñanu 'anan aín tēxanuribi tērabuankêxa,

¹⁷ usakin 'atankêxun ka aín títan piti nēish okin 'akê a 'imainun pánribi 'inánkêxa.

¹⁸ 'Inánkêx anua 'ikê anu atsínkin ka Jacobnēn aín papa êsokin kakêxa:

—jPapan anu kaina 'ain!

—Ēnu kana 'ain. ¿Uinu 'ikê 'ēn bēchikê a kaina mix 'ain? —kixun ka Isaacnēn ñukákêxa.

¹⁹ —'Ēx kana Esaú, mìn rēkuēn bēchikê a 'ain —kixun ka Jacobnēn aín papa kakêxa—. 'Ēmi 'anun kakê kana mi 'axun bēxuan. Usa 'ain kamina; nirutankêxun 'ēn 'abētsinkê ñuina nami piti 'ain, pitankêxun kamina 'ē mìn upiókin sinánxunkin kati 'ain.

²⁰ Usakian kakêxun ka Isaacnēn ñukákêxa:

—¿Uisa 'ixun kaina bēnēkinshi ñuina mērabētsian, 'ēn bakēn?

Kakêxun ka mìn Diosan ka 'ēn bēnēkinshi mēranun 'ē 'akianxa kixun Jacobnēn kakêxa.

²¹ Êsokian kakêxunbi ka Isaacnēn katêkêankêxa:

—Nērira kamina uti 'ain, mìn ramēkin asérabi kaina 'ēn rēkuēn bēchikê, Esaú 'ai kixun tanun.

²² Kixuan kakêx ka Jacob aín papan ramēnun 'urama uakêxa. Aia ka Isaacnēn ramēkin kakêxa: “Mix kamina Jacobnēn banasa 'ain, 'aínbi ka mi xukēn Esaúnēn pēnranisa mìn pēñan 'ikēn.”

²³ Usai 'ikê ka Isaacnēn 'unánma 'ikēn, 'unánkima ka aín pēñanu aín rani 'itsa 'ikê, aín xukēn apan Esaúnēn pēñansa 'ikê tankêxa. 'Aínbi ka upiókin sinánxunuxun pain,

²⁴ amiribishi ñukatêkêankêxa:

—¿Asérabi karamina mix 'ēn bēchikê Esaú a 'ain?

—Kixuan ñukákêxun ka 'ēx kana Esaú 'a 'ain —kixun Jacobnēn kakêxa.

²⁵ Êsokian kakêxun ka aín papan Jacob kakêxa:

—'Ēn bakê bēchikê, pinun kamina mi 'abētsinkê ñuina nami 'arukê 'ē 'inánti 'ain, a pitankêxun kana mi upiókin sinánxunkin kati 'ain.

Usa 'ain ka mētēxtankêxun pinun aín papa 'inánkin Jacobnēn, uvas baka 'akê aribi 'inánkêxa. 'Inánkêxun ka Isaacnēn pianan xēakêxa,

²⁶ usokin pianan xēai sēnēntankêxun ka kakêxa:

—'Ē 'urama ukin kamina achúshi okin 'ēn bēmánu 'ē bētsuku kati 'ain.

²⁷ Êsokin kakêx bētsuku kanux a 'urama oi tsóbutia ka Jacobnēn chupa Isaacnēn xēakêxa. Xēkin ka êsokin kakēn upiókin sinánxuankêxa:

“Ēnê chupan 'ishax ka 'ēn bēchikēnan 'aish. Abē ninu nikê 'ishasa 'ikêa, Nukēn 'Ibu upiókin sinánxunkê 'iti 'ikēn.

²⁸ Usa 'ikê ka Nukēn 'Ibu Diosan mìn ñu 'apákê chabónun nañua 'uí 'ibúmiti 'ikēn, 'ibúmikêxun ka mìn ñu 'apákêkama menua chabóti 'ikēn, usakin 'akêxun ka mìn trigo bēru 'itsaira 'imianan a mi xēati ñuribi 'aisamaira 'imiti 'ikēn.

²⁹ Usa 'ikê ka 'aisamaira unin mìn ñu mēxuntí 'ikēn; bētsi menu 'ikê unikamaxribi ka mi bētánain rantinpuruni 'iti 'ikēn.

Mix kamina mìn xukēnkaman 'apu 'iti 'ain;

jUsa 'ain ka atux mìn bēmánon rantinpuruni 'iti 'ikēn!

Uin kara mi 'aisama oia ax ka 'atima okēribi 'iti 'ikēn,

'imainun ka uin kara mi upiókin sinánxunkin 'akinia axribi upiti bukui upiókin sinánxunkê 'iti 'ikēn.”

³⁰ Usakin Isaacnēn upiókin sinánxunkêxa Jacob, chikíkiani anua aín papa 'ikê anuax kuankēbēshi ka Esaú axribi ñuina 'abētsinkin bēi uakêxa.

³¹ Utankêxun ka anribi ñuina nami nēish okin 'aruakêxa, 'arubētsinkin bēxun ka aín papa êsokin kakêxa:

—Papan kamina niruti 'ain, nirukin kamina mìn bēchikēnēan 'abētsinkin bēxun mi 'aruxunkê nami ēnē piti 'ain, pitankêxun kamina mìn upiókin sinánxunkin 'ē kati 'ain.

³² Kakêxun ka Isaacnēn ñukákêxa:

—¿Uikaramina mix 'ain?

—'Ēx kana Esaú mìn rēkuēn bēchikê a 'ain, —kixun ka kakêxa.

³³ Êsokian aín bēchikēnēn kakêx ka Isaac ratuti sinánkasmai aín bana, bētsi tērēkin aín bēchikê kakêxa:

—Usa 'ain kara, ¿ui kara an 'ē 'abētsinxun ñuina nēishokin 'aruxun bēxunkê ax 'iax? 'Ēn kana mix uisama pain 'ain kamabi pian, pitankêxun kana 'ēn a upiókin sinánxuan usa 'aish ka bēri ax upiókin sinánxunkê bēruaxa.

³⁴ Êsokian aín papan kakêxun kuati, ka Esaú munuma nishi kuēnkēni iankêxa:

—jKuēnkēni ini ka kiakêxa, papa 'ēribi kamina mìn upiókin sinánxuntí 'ain!

³⁵ 'Aínbi ka Isaacnēn kakêxa:

—Mìn xukēn 'anákanēn, uxun paránkêxun kana minan 'ikēbi, upiókin sinánxunkin a 'inan.

³⁶ —¡Usaia këmëxun ñu biti 'unánxun ka Jacob kakin anëakëxa! —Kiax ka Esaú kiakëxa—. ¡Bëri ka an 'ë rabëokin ësokin 'akë 'ikën! Bërâma ka 'ëx aín apan 'ikëbi an 'ë bikuani 'ën apan 'iaxa, bëri ka amiribishi biaxa 'ëmi upiokin sinánxunti aribi. ¿'Ëribimi upiokin sinánxunti bana kara 'aíma 'ik?

³⁷ Esaú kia ka aín bëchikë apan Isaacnën kakëxa:

—Ka kuat, 'ën kana kamabi ñu 'anuan kushi 'inánun Nukën 'Ibu Dios Jacob ñukáxuan; usa 'ain ka kamabi aín aintsikamax a ñu mëëxunkë 'iti 'ikën, 'imainun ka an trigo 'apákë 'aisamaira 'ianan ñu bimiñu aín baka xëati 'aisamairañu 'iti 'ikën. ¿Añu karana 'ën bëri mi 'inánti 'ain 'ën bakën?

³⁸ Ësokian kakëxun ka Esaúnën amiribishi ñukátëkëkin munuma banakin kakëxa:

—¿Achúshi unishi kara Nukën 'Ibu Diosan upiokin sinánxunti 'ikë papan? ¡'Ëribi kamina upiokin sinánxunkin kati 'ain ësokin aín papa kai ka!

Esaú munuma kuënkëni amiribishi iankëxa.

³⁹ Usaia 'ia kuanxin ka Isaacnën aín bëchikë kakëxa:

“Ka kuat, mix kamina me anua ñu 'apákëbi 'irukëma a menu 'ianan anua 'uí 'ibucëma me anu 'inuxun 'ain.

⁴⁰ Usai 'i kamina min manë xëtokë anun 'akanani mëanani tsóti kamina min xukën 'anáka an ñu mëëmikë 'inuxun 'ain; usai 'i kamina min rëbúnkikama kushitëkënti aín, ënë menuax chikíax kamina mibi tsónuxun 'ain.”

Jacob amia aín xukën Esaú nishkëx abá ñuikë bana

⁴¹ Usakian 'akë 'ain ka Esaúnën ami xuatami nishkin Jacob istisama tankëxa aín papan upiokin sinánxunkin kakë kupín, 'imainun ka sinánkëxa: “Ènuax basiramashi kana 'ën papa ñukëbë 'itsaira masá nuítuti nitëxëti 'ain, usai 'ikin kana 'ën xukën Jacob rëti 'ain.”

⁴² Usakian Esaúnën sinánkëbëtanbi ka Rebecanën 'unánkin, aín tuá 'anáka Jacob kami-tankëxun ësokin kakëxa:

—Ka kuat, min xukën Esaú ka 'aisamairai mimi nishkin mi 'ati sinania usa 'ain kana mi kain.

⁴³ Kamina 'ën kakëxun upiokin kuati 'ain; usa 'ain kamina bërlbi abati Harán, menu kuantí 'ain kuanx kamina 'ën rarëbakë apan Labán aín xubunu 'i kuantí 'ain.

⁴⁴ Usai kuantankëx kamina anu pain 'i kuantí 'ain, min xukën apan axa mimi xuatami nishkë a inúkian

⁴⁵ min 'akë a manutamainun. Usa 'ain kana 'ën amiribishi utëkëñun mi kamiti 'ain. ¡'Ëx kana 'ën tuarabë achúshi nëtën ishi a rabëtaxbi bamati kuëñiman!

⁴⁶ Ësokian pain aín tuá katankëxun ka Rebecanën Isaac ësokin kakëxa:

—'Ëx kana ënë hitita xanu rabë Esaúnëa bia ënëbë tsóti atsan, usa 'ain kana abë 'isamatatin. Jacobnën ribia achúshi hitita xanu Canaán ënuá bikëbë karana 'ëx uisari ënu tsóti 'ain, kana ënu tsótima bamati 'ain.

28

¹ Usakian aín xanun kakëxun ka Isaacnën aín bëchikë Jacob, kuënxun upiokin sinánxunkin ësokin kakëxa: Min kamina uisaxunbi, Canaán me ënuá uinu 'ikë xanubi bitima 'ain.

² Kamina Padán-aram, anua min xuta Betuel 'ia me anu kuantí 'ain, anu kuantankëxun kamina anua min kuku Labánnën bëchikë xanukama achúshi biti 'ain.

³ Usa 'ain ka Nukën 'Ibu Dios kamabi kushiñu an mi upiokin sinánxunkin min rëbúnkinëxa 'aisamaira 'ia timëñun 'imiti 'ikën, 'imianan ka min rëbúnki kamanuax 'aisamaira ëma 'ai uni 'uakamë 'ëoti 'ikën.

⁴ 'Imianan ka mi 'inánan, min rëbúnkikamaribi upiokin sinánxunkin Abraham kásabiokin, ënë me 'ibuanun anu nu bëri bëtsi menu 'ikë uni 'ikësaí tsókë ënë mi 'inánti 'ikën, Nukën 'Ibu Diosan Abraham 'inánuxun kásabiokin.

⁵ Ësokian katankëxun ka Isaacnën aín bëchikë Jacob a Padán-aram anu xuakëxa. Xukëx kuanx ka Jacob Labánnën xubunu bëbakëxa, ax ka Betuel arameo uni aín bëchikë 'ianan Rebeca Jacob 'imainun Esaú aín titan rarëbakë 'iakëxa.

Esaúnën xanu bia ñuikë bana

⁶ Usa 'ain ka Esaúnën aín papa Isaacnëan aín, xukën 'anáka Jacob a upiokin sinánxunkin mëniotankëxun Padán-aram anua aín xanu baritanun kixun xukë a 'unánkë 'iakëxa. 'Imainun ka aín papan anu 'ikë xanu bixuma 'anun kakë aribi sinánkëxa, upiokin sinánxunkin ënë Canaán menua kamina achúshira xanubi bitima 'ain kixuan kakë aribi sinánkëxa,

⁷ 'imainun ka Jacob Padán-aram anu aín papa 'imainun aín titan kakësaí oi kuanjë aribi sinánkëxa.

⁸ Usa 'ain ka Esaúnën aín papan Canaán kakë me anua xanukama bikë a kuëniama 'unánkëxa;

⁹ usa 'ain ka Esaú Ismael kakë uni, Abrahamnën bëchikë abë banai kuankëxa, kuankëxun ka ñukáxun aín xanu 'iti uni aín bëchikë Mahalat kakë a biakëxa, ax ka Nebaiot aín chirabakë 'anáka 'iakëxa 'imainun ka bërâma Canaán menua bikë xanu rabë axribi aín xanu 'iakëxa.

Betel kakë me anuax Dios Jacobmi mërâ ñuikë bana

¹⁰ Usa 'ain ka Jacob ax Beerseba kakë anuax kuani Aramnu kuanti bai a bibiani anun kuankëxa.

¹¹ Usai kuanbaiti ka bari kuabuti ñantabukëbë anua ñantan 'uxtinu bëbakëxa. Anu bërúxun ka amia katamëti achúshi maxax bitankëx aín maxkâmi ami təkëpimëti nantankëx 'uxakëxa.

¹² Anuxun namákin, iskëxbi ka achúshi tapitinëx menuaxbi kuarutankëxa naínu sënën 'ikë isakëxa, iskin ka anua Diosan ángelkama kuarumainun raírinëxribi ubuti nitsia isakëxa.

¹³ Usakin namákin isanan ka Nukën 'Ibu a rapasu nixun ësokín kakëxun kuakëxa: 'Ëx kana min 'Ibu 'ain, 'ianan kana min xuta Abraham aín Dios 'ianan min papa Isaac ainanribi 'ain. Usa 'ixun kana mi 'imainun min rëbúnkikama anumi 'uxi rakákë me ënë 'inánti 'ain.

¹⁴ Usa 'ain ka atux 'aisamaira 'uakamë 'ëoi me putu iskësaira 'i aín tsipumiki 'imainun aín rëbumiki kuanan amiaxa bari urukë au 'imainun amia bari kuabúkë amiki amami amami kuankanti 'ikën, usa 'ain ka kamabi menu 'ikë unikama upiokín sinánxunkë 'iti 'ikën mi 'imainun min rëbúnkikama kupi.

¹⁵ 'Ëx kana mibë 'ain; usa 'ixun kana uinu kaina kuani anuabi 'ën mi bërúanti 'ain, usa 'ixun kana amiribishi ënë menubi mi bëtëkënti 'ain. Mi kana usai 'ia 'ën kakësabiokín 'axuntankëxuma ëntima 'ain.

¹⁶ Usakian kakëx aín 'uxkënuaxbi bësukín ka Jacobnën sinánkëxa: "Asérabi ka ënë menu Nukën 'Ibu 'ëbë 'ikën kixun kana 'ën 'unánkëma 'ain."

¹⁷ Usa 'ain kana 'itsaira rakuëan, 'imainun kana sinan: 'Ënë mex ka upiira 'ikën. "¡Ënëx ka anua Nukën 'Ibu Dios 'ikë aín xubu 'ikën; 'imainun ka naíkamë 'ëo manámi 'ikë aín xëputi 'ikën!"

¹⁸ Usai 'iónx pëkarakëma 'ainshi nirukín ka Jacobnën, anu təkëpimëti noonkë maxáx bikin 'unánti okín nitsíankëxa, usakín 'atankëxun ka ënëx ka Nukën 'Ibu Diosnan 'iti 'ikë kixun sinánkin xëni bitankëxun ami anpënkakëxa.

¹⁹ A menu ka bërâma achúshi ëma Luz kákin anëké 'iakëxa, usa 'ikëbi ka Jacobnën aín anë bëtsiokín anëkin Betel kákin anëakëxa. Betel kikë bana ax ka Diosan xubu kí kikë bana 'ikën.

²⁰ Anuax ka Jacob ësai kiakëxa: Nukën 'Ibu Diosan ka 'ë kuania bërúanan, 'ën piti ñu 'inánan 'ën pañuti chuparibi 'ë 'inánti 'ikën,

²¹ usa 'ain ka 'ëx 'ën papan xubunu uisai 'ikëma kuankëbë ax 'ën 'Ibu Dios 'iti 'ikën.

²² 'Ën kana uinu karana ënë maxax nankë anubi Nukën 'Ibu Dios anuxun rabiti 'ati 'ain; 'imainun kana mi asérabi manukíma uisa ñukama kaina 'ë 'inani a mësú mi 'inánti 'ain.

29

Jacob Harán kakë ëmanu bëba

¹ Usa 'ain ka Jacob Betel kakë me anuax kuani amiaxa bari urukë me ami kikiani kuankëxa.

² Kuankín an 'uranxun iskëxbi ka anua 'umpax bikë kini achúshi 'iakëxa, a kini rapasu ka an carnero bërúankë unikama rabë 'imainun achúshi anu timëax tanti bukukë isakëxa, a uni kaman ka atun ñuina a kininua 'umpax bixun 'amiakëxa. Anu ka anun kini mapukë achúshi maxá chaiira 'iakëxa,

³ usa 'ain ka atun 'arakakë carnerokama anu timëkëbëtan, an bërúankë unikaman anun 'umpax mapukë xaxu chaiira achúshi, a buínakín rakanakëxa, usakín 'umpax 'akëbëtan ka amiribishi kini a xaxu chaiira anun mapuakëxa.

⁴ Usakian 'akëbë anu nukúkin ka Jacobnën an ñuina bërúankë unikama ñukákëxa:

—¿Uinu 'ikë kaina, mitsux 'ain?

Kakëxun ka:

—Nux kananuna Haránnu 'ikë 'ain —kixun atun kakëxa.

⁵ —¿Mitsun kaina Labán kakë uni Nahornën bëchikë a 'unanin? —kixun ka Jacobnën ñukátëkëankëxa.

—Ñukátëkënkëxun a unikaman kananuna 'unáni —kixun kakëxa.

⁶ Kakëxun ka Jacobnën —Asérabi kara usa 'ikë —kixun ñukátëkëankëxa.

—Ñukákëxun Labán ka asabi 'ikë —kixun an ñuina bërúankë unikaman kakëxa—. Kakëbëbia aia iskin ka ñuina bërúankë unikaman kakëxa ka kuat, aín bëchikë xanu Raquel an ka aín ovejakama bëia.

⁷ Ēsokian kakëxun ka Jacobnën kakëxa:

—Ka kuat, ka xupibuisama pain 'ikën, bari ka 'urapain 'ikën anun min 'arakakë ovejakama kamabi xëputi. ¿Uisa 'ixun kaina 'umpax 'amibiankin pasto pinun buaniman?

⁸ Aínbi ka atun kakëxa:

—Kananuna usokin 'aíma. Kamáxbia timëkëbëtan kuni kananuna an bërúankë nukaman 'umpax 'aminuxun, xaxu chaiira anun kini xëkuë mapukë a rakanakin nun 'arakakë ñuinakama 'umpax xëaminuxun kaínti 'ain.

⁹ Usai Jacob atubë banamainun ka Raquel ax aín papan 'arakakë ovejakama bëi uakëxa, ax ka an ñuina kama bërúankë 'iakëxa.

¹⁰ Usakin kakë basikëma 'aínshi ka aín kukun Labánën 'arakakë ovejakama bëi 'aia Jacobnën isakëxa, isbiani kuanxun ka anua 'umpax 'ikë kini anun mapukë xaxu a mabikin amo rakanakin, 'umpax bikin ovejakaman xëamiakëxa;

¹¹ usakin 'atankëxun kakin aín kukun bëchikë bëtsukukakin bitsi ka iankëxa.

¹² Usai 'i sënénkin ka Jacobnën ñuixunkin kakëxa 'ëx kana Rebecanën tuá 'ain 'imainun kana min papan Labán aín piaka 'ain, èsokian kakëx ka Raquel abákiani kuanxun aín papa ñuixunkëxa.

¹³ Usokian aín bëchikënen aín chirabakën tuá Jacob ñuikin kakëx, aín 'ikënuax abákiani kuanxun 'ikúkin bikin bëtsuku kakëxa, usokin 'abiankin ka aín xubunu ubankëxa. Usai abë kuanxun ka aín xubunuxun Jacobnën usaia kuaní 'ikë akama ñuixunkëxa.

¹⁴ Usakin ñuixuntankëxa sënënia ka Labánnëribi unánmikin kakëxa: Mix kamina aséribi 'ën aintsí 'ibu 'ain, usa 'aish kamina 'ën imibi 'ain.

Jacobnën Raquel këñun Lía binuxun ñu mëëa ñuikë bana

Usa 'ain ka Jacob ax aín kuku Labánën 'ikënu achúshi 'uxë 'i bërúakëxa.

¹⁵ Usai abë 'ikín ka Labánën Jacob kakëxa:

—Min kamina añubi kanankimaira 'ë ñu mëëxuntima 'ain, 'ëx min aintsí 'ikë. Usa 'ain kamina uiti karana mi kupióti 'ai kixun 'ë kati 'ain.

¹⁶ Labán ax ka xanu bëchikë rabëñu 'iakëxa, aín apan ax Lía kakin anëké 'imainun, ka aín 'anáka Raquel kakin anëké 'iakëxa.

¹⁷ Lía axa aín bëru upí 'imainun ka. Raquel ax kamabi aín namikama upíra 'iakëxa.

¹⁸ Usa 'ikë ka Jacobnën Raquel a 'itsaira kuëëankëxa, kuëënkín ka aín papan ñukákëxun kakëxa:

—Min bëchikë 'anáka Raquel a kupín, kana mapai 'imainun rabë baritia 'imikin mi ñu mëëxunti 'ain.

¹⁹ Usai kia ka Labánën kakëxa:

—'En kana 'ën bëchikë mi 'inánti 'ain. 'Aínbi kana bëtsi uni 'unánkëma 'inántima 'ain. Usa 'ain kamina 'ëbë 'i bërúti 'ain.

²⁰ Usokin mëníotankëx ka Jacob Raquel bisatani mapai achúshi 'imainun rabë baritia ñu mëakëxa, usakin an ñu mëëkin tankëxbi a baritiakama ainan 'itsamarasa 'iakëxa, an Raquel 'itsaira kuëënkín tankëx.

²¹ Usakin ñu mëëkëbë mapai achúshi 'imainun rabë baritia inukëbëtan ka Jacobnën aín kuku Labán kakëxa:

—'E kamina min bëchikë 'ën xanu 'inun binun 'inánti 'ain, ati baritia a kupí 'ën mi ñu mëëxunti kakë aka inúaxa usa 'ain kamina min bëchikë 'ën xanu 'iti 'ë 'inánti 'ain.

²² Usokin mëníotankëxun ka Labánën kamabi abëa 'ikë unikama katankëxun, aín bëchikë birakamikin achúshi fiesta 'akëxa.

²³ 'Aínbi ka Labánën a imë birakamibiankin aín bëchikë Lía bibiankin Jacobnu buánkëxa, usokin ubanxun ka a imë Jacob abëa 'uxnun 'inánkëxa.

²⁴ Usakin 'inántankëxun ka Labánën an ñu 'axúnti xanu achúshi Zilpá kakë a kakëxa, kamina min 'ën bëchikë ñu mëëxuni abë 'iti 'ain.

²⁵ Usai abë 'inëti pëkarakin Jacobnën iskëxbi ka Líabëa uxnekë 'iakëxa, usa 'ain ka kuantankëxun Labán kakëxa:

—¿Uisati kaina 'ë èsokin 'an? ¿'En karana Raquel kupín mi ñu mëëxunkëma 'ain? uisati, ¿kaina 'ë parán?

²⁶ Kakëxun ka Labánën kakëxa:

—Ènuxun kananuna nun bëchikë 'anáka aín xukën apan 'ikëmapan 'ain, aín 'anáka birakamiti kuëëniman.

²⁷ Usa 'ain kamina anun mi Lía bikë nëtë mapai achúshi 'imainun rabë nëtë sënëntamainun abi 'ikinti 'ain, usa 'ain kana mapai achúshi 'imainun rabë baritia 'imikin kana mibëtan ñu mëëti 'ain kia kana Raquelripi mi 'inánti 'ain.

²⁸ Usokin kakëxun ka Jacobnën asabika kixun kakëxa, anúan Lía bikë nëtë mapai achúshi nëtë sënënkëbëtan, ka Labánën aín xanu 'iti Raquel aribi 'inánkëxa.

²⁹ Usa 'ain ka Labánen an a ñu 'axunkë xanu achúshi aín bëchikë Raquel 'inánkëxa, ax ka Bilhá kakë 'iakëxa, an ka ñu 'axuanan bëruánkëxa.

³⁰ Usa 'ain ka Jacob aín xanu Raquelbë 'iakëxa, 'imainun ka 'itsaira kuëëankëxa aín xukën Lía 'akësamaira okin, usa 'ain ka Labán 'ain kuku mapai 'imainun rabë baritia pain ñu mëëxuni anu pain 'iakëxa.

Jacobnën bëchikëkama 'ia bana

³¹ Usa 'aínbi ka Nukën 'Ibun isakëxa Jacobnën Lía kuëëniama, usa 'ain ka tuapanun 'imianan, Raquelnëx tuáñuma 'inun 'imiakëxa.

³² Usai ax 'imainun ka Lían tutankëxun achúshi tuá 'akëxa, a tuá bakëntankëxun ka Rubén kakin anëakëxa, anëtankëx ka kiakëxa: “Nukën 'Ibun ka 'ëx têmërai nitsia isaxa. Èsokin sinánkin ka aín tuá Rubén kakin anëakëxa, usa 'ain ka bëri 'ën bënë 'ë kuëëkin nuibati 'ikë kixun sinánkëxa.”

³³ Usakin 'atankëxun ka Lían tuá itsi 'akëxa, aka Simeón kakin anëakëxa, anëtankëx ka kiakëxa: 'Ën 'Ibun ka 'ën bënëan 'ë 'atima oia 'unánxa, usa 'ain ka achúshi tuá 'atëkënun 'ë 'imiaxa.

³⁴ 'Imainun ka amiribishi tuatëkëankëxa, 'atankëxun ka Leví kakin anëakëxa, anëtankëx ka kiakëxa: Bëri ka 'ën bënë 'ë 'itsaira kuëëni 'ëbë 'iti 'ikën, 'ën kana rabë 'imainun achúshi tuá 'axuan.

³⁵ Usakin 'atankëxunbi ka Lían, amiribishi tuatëkëanxa, a tuá ka Judá kakin anëakëxa, anëtankëx ka kiakëxa: Bëri kana 'ën Nukën 'Ibu rabiti 'ain. Usakin a tuákama 'atankëx ka tuatëkëniama ñomëakëxa.

30

¹ Usa 'ain ka Raquel ax 'ën kana Jacob tuá xunima kixun sinani aín xukën Liami 'itsaira nishakëxa, nishkin ka aín bënë kakëxa:

—'Ëmiribi kamina bëchiti 'ain, min 'ëmi bëchikëmax kana ñuti 'ain.

² 'Aínbi ka Jacobnën nishkin kakëxa:

—¿'Ëx kana Diosma 'ain? Nukën 'Ibu ax ka mix tuáñu 'iti kuëëniama.

³ Usakian kakëxun ka kakëxa:

—Ka kuat, 'ën kana an 'ë ñu 'axunkë xanu Bilhá kakë a mi 'inanin, usa 'ain ka an tuakëx 'ëmbi tuákësa 'iti 'ikën. Usakin 'akëbë ka aín tuá ax 'ën tuása 'iti 'ikën.

⁴ Èsai abë banatankëxun ka Raquelnën Jacob an ñu 'axunkë xanu Bilhá, aín xanusa 'ikëa 'ikínun 'inánkëxa. 'Inánkëx ka Jacob Bilhá abë 'iakëxa,

⁵ abë 'ixun ka Jacobnën achúshi okin ami bëchiakëxa.

⁶ A mi bëchikë isi ka Raquel kiakëxa: Ènë tuá ka Dan kakin anëkë 'iti 'ikën, Nukën 'Ibu Diosan ka 'ën ñukákëxun kuakin nuibakin ènë tuá 'ë 'inánxa.

⁷ Usokin ami bëchitankëxun ka amiribishi Jacobnën Bilhámi bëchitëkëankëxa,

⁸ usakian ami bëchitëkëan ka Raquel kiakëxa: Ènë tuá ka Neftalí kakin anëkë 'iti 'ikën, 'ëx kana 'ën xukën apan ami 'itsaira nishan usa 'ain kana bëri 'ëxribi tuáñu 'ain, usa 'ain kana ami nishíbi kana bëri tuáñu 'ain.

⁹ Usa 'aish ka Lía ax aín tuati sënënkë 'ixun tuakima, an ñu 'axunkë xanu Zilpánen aín bënë Jacob aín xanusa 'ikëa 'ikínun 'imiakëxa.

¹⁰ 'Inánkëxun 'ikínkin ka Zilpámi achúshi tuá Jacobnën 'akëxa,

¹¹ usokin tuaxunkë isi ka Lía kiakëxa: ¿'Ën sinánkëma 'aínbi ka èsai 'iaxa! Usa 'ain ka ènë tuá Gad kakin anëkë 'iti 'ikën.

¹² Usai abë basipain 'itankëxun ka Jacobnën amiribishi aín ñu mëëmikëa bikë xanu Zilpá ami bëchitëkëankëxa,

¹³ usakian bëchitëkëan ka Lía kiakëxa: ¿'Ëx kana chúamarua tani kuëënin! Usa 'ain ka xanu raíri kamaxribi ax ka 'itsaira kuëënia kix kiti 'ikën. Usa 'ain ka ènë tuákën anë Aser kakë 'iti 'ikën.

¹⁴ Usa 'ain ka achúshi nëtën Rubén anun trigo biti 'uxë 'ain, uri nitsi kuankëxa anua ka bimi kaxorisa pëkëkë mëraxun biakëxa, bibiankin ka aín tita Lía buánxuanakëxa. Usokin buania ka Raquelnën bimi isakëxa, iskin ka a bimi kukin tuatisa sinánkin Lía ñukákëxa:

—'Ë kaina, min tuákën mi bëxunkë kaxorisa bimi bëtsira 'inántima 'ain.

¹⁵ Kakëxunbi ka Lían aín xukën kakëxa:

—¿Min karamina 'ën bënë 'ë bikuanti 'ain? ¿Usa 'aínbi kaina 'ën tuakëan bëkë kaxorisa bimi ènëribi 'ë bikuantisa tanin!

—Usama ka —Min tuakëan bëkë kaxorisa bimi ènë kupín ka Jacob ènë imë mibë 'uxti 'ikën —kixun ka Raquelnën aín xukën kakëxa.

¹⁶ Usakian kakë ñantabukëbë ka Jacob ninu nitsi kuanpuni uakëxa ukëbë ka Lía, aín 'ikënuax chikikinbi aia mërakin kakëxa:

—Béri kamina ëné imé 'ëbé uxti 'ain, 'ën kana Raquel kupíon kaxorisa bimi 'ën tuákën békë anun.

Usa 'ain ka a imé Jacob Líabë 'uxakëxa.

¹⁷ Usai abë 'itankëxun ka Jacob amiribishi mapai achúshi okin tuáxuanakëxa, Nukën 'Ibu Diosan an ñukákëxun kuakë kupín.

¹⁸ Usa 'ain ka Lía kiakëxa: Ëné tuakëx ka Isacar kakin anékë 'iti 'ikën, Nukën 'Ibu Diosan ka 'ë 'inaishiaxa an 'ë ñu mëëxunkë xanu 'ën bënë 'inánkë kupín.

¹⁹ Usakin 'atankëxun ka Lían amiribishi Jacob tuáxuanakëxa, mapai achúshi 'imainun achúshi tuá 'itánun,

²⁰ usakin 'atankëx ka kiakëxa: Nukën 'Ibu Diosan ka 'ë achúshi ñu upíra 'inaishiaxa. Usa 'ain ka béri 'ën bënë 'ë upíokin nuibati 'ikën, 'ën kana mapai achúshi 'imainun achúshi okin tuáxuan. Usa 'ain ka ëné tuá Zabulón kakin anékë 'iti 'ikën.

²¹ Usokin nukëbënë okin pain tuapatankëxun ka, anuishi ñomëkin Lían xanu achúshi tuakëxa, a ka Dina kakin anëakëxa.

²² Usa 'ain ka Nukën 'Ibu Dios an ñukákëx Raquelmi sinánkëxa; sinánkin ka an ñukákëxun kuakin tuáñu 'inun 'imiakëxa.

²³ Usokian sinánxunkëx ka aín rëkuën tuápain 'atankëx kiakëxa: Nukën 'Ibu Diosan ka 'ëx tuaima rabinkë a 'ë nētënxuanxa.

²⁴ 'Ë sapi ka bësi bëbu tuá Nukën 'Ibu Diosan tuakasmai rabinkë a 'ë mënioxuanxa. A tuá ka José kakin anëakëxa.

Jacob 'imainun Labán paránan ñuikë bana

²⁵ Usa 'ain ka nētë 'itsi 'ikëbëtan Raquel aín tuá José bakënkë 'ain, Jacobnën aín kuku Labán kakëxa:

—'Ën menubi kuantëkëntanun kaina 'ë xutima 'ain.

²⁶ Usa 'ain kamina 'ën bëchikë 'imainun 'ën xanu rabë 'ë 'inánti 'ain, kana a kupín 'itsaira mi ñu mëëkin, usa 'ain kamina buántanun 'ë xuxunti 'ain. Min kamina 'unan uisakin karana 'ën mi ñu mëëxuan kixun.

²⁷ Kakëxunbi ka aín kuku Labánën kakëxa:

—Usama ka 'ëbébi 'i kamina bërúti 'ain. 'Ën kana 'unanin Nukën 'Ibun ka 'ën sinánkëxun mix ënu 'ëbé 'ain 'itsaira 'ë 'akinia usa 'ain.

²⁸ Usa 'ain kamina 'ë kati 'ain uiti kaina kanantisa tanin, atibi kana mi kupíoti 'ain.

²⁹ 'Ësokian kakëxun ka Jacobnën kakëxa:

—Min kamina upíokin 'unan uisakin karana 'ën min ñu mëëa kixun 'imainun karana uisakin min ñuinakama bëruan kixun 'unan;

³⁰ 'ëx ukëmapan 'ain ka min ñuina 'arakakëkama 'itsamashi 'iakëxa, usa 'ainbi ka 'ën bërúiaia Nukën 'Ibu 'akinkëx béri 'aisamaira min ñuina 'ikën; 'ainbi karana, çUínsaran 'ënanbi ñu mëi 'ën xanu 'imainun 'ën bëchikë kamanan ñu 'arakati 'ain?

³¹ —çUiti mi kupíoti kaina kuënti 'ain? —kixun ka Labánën aín piaka karaishikin kakëxa.

—'Ë kamina kurikinën kupíotima 'ain —kixun ka Jacobnën katëkëankëxa—. Mixmi 'ën usakin kamina 'ati 'ai kixun kakëx kuënkëbé kana amiribishi min ovejakama bërúian kuantëkënti 'ain kixun ka aín kuku kakëxa:

³² usa 'ain kamina béri 'ë anua min ñuina 'arakakëkama 'ikë anu xuti 'ain, anuxun kana carnero tunankama 'imainun kamabi cabra tsákatsaka akama amo sëténati 'ain. Ax ka anúnmi 'ë kupíoti 'iti 'ikën.

³³ Usa 'ain ka uínsaran kaina uisatanin a nētën utankëxun isti 'ain; 'ën ñuinakamanu cabra tsaka tsaka 'imainun tunan akamanua iskëxa anu tsaka tsakakama 'ianan ñun shikësa 'ianan tunan 'ënanu 'ain kamina 'ën kana minan mëkama kixun 'inánti 'ain.

³⁴ —'Ësokian kakëxun ka asabika, min sinánkë ax 'ikën —kixun Labánën kakëxa.

³⁵ Usokin katankëxun ka Labánën a nētënbí aín ñuinakama amo sëténakin chibu aín bënë shiósio 'imainun tsákatsaka, 'imainun kamabi cabra tsákatsaka 'aish uxun pukukësa akama këñunbi, kamabi oveja tunan akamabi amo sëtëanaxun aín, bëchikëkaman bërúianun kixun 'inánkëxa.

³⁶ Usokin 'abiani ka aín ñuinakama buani anuaxa Jacobë banakë anuax kuani rabë 'imainun achúshi nētë 'ikiani kuankëxa.

Usai kuankian ëbiantëx ka Jacob ax aín kukua kuantamainun aín ñuina raírikama bërúai anu bërúakëxa.

³⁷ Usai anu bërúxun ka uisokin kara aín ñuinakama 'itsaira 'imiti 'ikë kixun sinánkin i pëñan paxa álamo kakë, 'imainun 'amukuta kastaña akama, aín uxu pikutanun ratápakëxa;

³⁸⁻³⁹ usokin 'atankëxun ka i pëñan xukakëkama, anua ñuinakamax 'umpax xëai timékë anu nitsíankëxa. Ax ka anua ñuina aín bënëkama aín xanubë mërananx 'ikë 'iakëxa, 'imainun ka

i nitsínkë iskian 'akëx, ñuinakama ax aín tuá shiónshion, 'ianan raírinëx tsákatsaka 'imainun raírinëxribi tunan 'iakëxa.

⁴⁰ Usa 'ain ka Jacobnën aín kuku Labánën ñuina aín bënëkama shiósio 'imainun tunan akama ukébëtan an 'anun kixun anu ëankëxa. Usakin 'akin ka Jacobnën 'ain kukun ñuinakama anuabi ainan 'iti 'amo sëtënakëxa.

⁴¹ Ñuina xuábukama aín xanu imiké tunanën 'akëtibi ka Jacobnën 'i pëñan xukakë a uinu kara ñuinakama 'umpax 'ai timëtia anu nitsiánkëxa, usakin ka aín xanu 'akin 'akin ñuinanën isnun nitsiánkëxa;

⁴² 'aínbi ka únsaran kara ñuina chumínkëkaman, aia anun i pëñankama nitsiama 'ikën. Usa 'ain ka ñuina 'atima chumínkëkama aín kuku Labánna 'inun éanan, xuaira 'aish upíbu a Jacobnën ainan 'inun biakëxa.

⁴³ Usokin ñu 'ai ka Jacob ax 'aisamaira ñuñu 'aish kuríkiñuira 'ianan, an ñu mëëxunkë uni 'imainun an ñu 'axunkë xanu 'imainun an 'arakakë ñuina ovejakama, camello 'imainun asno ñuinakama ainan 'itsaira 'iakëxa.

31

Jacobnën 'ain kuku Labánnuax abáti sinan bana

¹ 'Aínbi ka Jacobnën aín kuku Labánën bëchikë kamax a ñui kíkë bana kuakëxa: Jacobnën ka kamabi ñuina nun papan 'arakakë biaxa, a bitankëx ka anun ñuñuira bërí 'iké kíkë bana kuakëxa.

² Usai 'ain bëchikëkama a ñui kimainun ka Labán axribia ami nishia Jacobnën 'unánkëxa, usa 'ixun ka bëráma 'akinsa okin 'iisama 'ikën.

³ Usai ami 'ikania iskin ka Nukën 'Ibun Jacob kakëxa: Kamina kuantëkënti 'ain min papan menubi, anua min aintsikama 'iké me anu, usai 'imi kuania kana 'ën mi bërúanti 'ain.

⁴ Usakin Diosan kakëxun ka Jacobnën aín xanu Raquel 'imainun Lía anua unun kixun kamiakëxa, kamikin ka ëso kian kaxuntanun kixun kakëxa, uinu karana 'ën ñuinakama bërúain anu kamina uti 'ain ëso kin kamikëx kuabëtsini ka anubi uakëxa,

⁵ 'aia ka ëso kin kakëxa:

—'Ën kana bërí 'unan mitsun papan ka bëráma 'asa okin bërí 'ë 'upiokin isima; usakin 'aiabi ka 'ën 'Ibu Diosan ënkinma 'ë 'akinia kixun kana 'unan.

⁶ Mitsúnbi kamina 'unanin 'ën kana min papa 'upiokin ñu mëëxunkin añu kara 'aisama 'iké abi 'axuan,

⁷ 'imainun kamina mi rabëxunbi 'unan an ka 'ë 'itsokin paránxun ñu mëëmixonbi 'it-samashi kupiókian. Usakin 'aiabi ka Nukën 'Ibu Diosan an sinánkëso kian 'anun 'ë 'amikëma 'ikën;

⁸ usa 'ain ka ë sai kiakëxa: 'Ën kana mi ñuina pukukësa anun kupióti 'ain kíkëbë ka kamabi a ñuinanën xanun tuákama ax pukukësa 'iakëxa; 'imainun ka ë sai kiakëxa: 'Ën kana mi ñuina shiÓN shiÓNkama anun kupióti 'ain kíkëbë ka kamabi aín xanukaman tuákë ax shiÓN shiÓN kuënëñu 'iakëxa.

⁹ Usakin ka Diosan 'ë 'inánxun aín ñuinakama bikuanxa.

¹⁰ Achúshi nëtën, kana ñuinakama aín xanu imiké 'ain a ñuñai bëtsibë ubionamainun a imé namákin isan, cabra aín bënëan aín xanu shiÓNshión 'imainun pukukësa 'imainun tsaka tsaka akama 'aia.

¹¹ Usa 'ain ka namákin iskëxun Nukën 'Ibu Diosan ángelnën 'ën anën 'ë kuëanxa, kuënkëxun kana ëso kin kan: Ënu kana 'ain.

¹² Ëso kin kakëxun ka ángelnën 'ë kaxa: Kamina 'upiokin isti 'ain, aín bënëkaman ka aín xanu kuënëñu 'imainun pukukësa 'imainun tsákatsaka aribi 'aia kamina isti 'ain, 'ën kana 'unanin min kuku Labánën kara uisa mi oxa kixun.

¹³ 'Ëx kana min 'Ibu Dios axa Betelnuax mimi mër á a 'ain, anuxun kamina achúshi maxá 'ënan 'inun uplokin nantankëxun xënisa ñu anun 'atankëxun 'ëx isana min Dios 'iti 'ai kixun 'ë kakën. ¡Usa 'ain kamina! Bërí kamina nirukiani ënuax kuantí 'ain; amiribishi kamina anuaxmi bakëan me anubi kuantëkënti 'ain.

¹⁴ Usakin namákin isun kakëxun ka Raquel 'imainun Lían kakëxa:

—Nun papan xubunua an kasunania nukaman bití achúshira ñubi ka 'aíma 'ikën.

¹⁵ Usa 'ixun ka bëtsi xanu 'unánkëma 'akëso kin nu 'akëxa. ¡'Imainun ka nu mi 'inánxun a kupioimi ténun mi 'imiakëxa!

¹⁶ Asérabi ka kamabi aín ñukama Nukën 'Ibu Diosan nun papa bichianxa ax ka nunan 'imainun nun tuá kamanan 'iti 'ikën. Usa 'ain kamina kamabi Nukën 'Ibu Diosan mi kakëso biokin 'ati 'ain.

Jacob Padán-aram kakë me anuax kuan ñuiké bana

17-18 Usa 'ain ka aín xanubë banatankëxun Jacobnën kamabi aín ñukama mënótankëx anuaxa uá Canaán menubi kuantëkëankëxa, anua aín papa Isaac tsóa me anubi. Kuankin ka aín bëchikëkama 'imainun aín xanu rabë akamabi, camello kakë ñuina chaiira anu 'aruakëxa, 'anan ka kamabi aín ñukama bianan aín 'arakakë ñuinakama ñu mëëxun bikë akama biakëxa, ax ka Padán-aram anuxun bikë aín ñuinakama buani kuankëxa.

19 Usaia akamax 'imainun ka Labán ax aín 'arakakë ovejakama bëruanan anuxun aín rani chaxkëti kanikë kama tëai kuankëxa, axa anu kuantamainun ka aín 'ini bëchikë Raquelnën aín papan aín aintsikamabëtan rabikë ñukama a mëkamakin biakëxa.

20 Usa 'ain ka Jacobnën aín kuku Labán arameo uni a kana kuani kixun kaimashi kuankëxa.

21 Usai abáti kuankin ka kamabi aín ñukama buani kuankëxa. Kuani ka bënëtishi baka achúshi Éufrates kakë a sikakiani kuantankëx, Galaad kakë me bashiñu au kíkiani kuankëxa.

Labánën aín piaka Jacob abatia nuia bana

22 Anuan kuankë rabë 'imainun achúshi nëtë 'ain ka aín, kuku Labánën aín piaka Jacob ka abati kuanxa kixun kuakëxa.

23 Usa 'ain ka abëa 'ikë, aín aintsisa unikama raíri abë kuanti biakëxa, bibiani atubë kuani ka mapai achúshi 'imainun rabë nëtë kuankin, ka Galaab kakë menua 'ikë bashikama anua nuküakëxa.

24 Aínbi ka a imë Nukën 'Ibu Diosan Labán arameo uni a namámikin kakëxa: 'Ën kakëxun kamina kuati 'ain, min piaka Jacob kamina 'atima banan katima 'ain.

25 Ësokian kakëx kuanxun ka Labánën Jacob Galaad kakë menu 'ikë bashikama anua nuküakëxa, aín xanu aín bëchikë a kamabë anu 'ikë. Usokin a nukutankëx ka abë kuankë unikamabë axribi a 'urama 'iakëxa,

26 usai anu 'inëti pëkaraxun ka Labánën munuma banakin ami nishkin Jacob kakëxa:

—¿Añu kaina 'abëtsian? ¿Uisokin sinanx kaina 'ë paránbëtsini uban? ¡Min kamina 'ën bëchikëkama 'akanankin bikëxa uni abákësa usaribi kuatsinkin bëan!

27 ¿Uisakatsi kaina mix 'ë parántankëx uisakinbi 'ë kaima unëkuatsini uan? 'Ën kana 'ëmi kakëxun upiokin min xunuxun, minmi kakëxun kana unikama katankëxun tampurakama 'anan arpa 'ai kantai kuëñkin 'atankëxun mi xukë 'itsían.

28 'Ën bëchikë rabë upiokin katankëxun xukin bëtsuku kaxun xuti 'ikëbi kamina 'ën babakama këñunbi abákian. ¡Ax ka 'ën iskëx sinánñuma uni 'ikësaime 'ikë 'ikën!

29 'Ën kana kamabi mitsu 'atima okë 'itsían, min unikama këñunbi, usakin sinaniabi ka ënë imë min papan a rabia Diosan ka 'ë kaxa: Kamina kuati 'ain min kamina Jacob 'atima banan kakima upiokinshi kati 'ain.

30 'Ën kana 'unan mix kamina min papan xubunu kuantëkëinsairatan, usa 'aish kamina usai 'ian, ¿uisa kupín kaina 'ën rabikë 'ën dioskama mëkamabëtsian?

31 Kakëxun ka Jacobnën aín kuku Labán kakëxa:

—'Ëx kana mimi rakuëan. Usa 'ain kana 'ën sinánkë 'ian min bëchikë kamami min kushinbi 'ë bikuantisa.

32 Usa 'ain ka 'ëbë 'ikë uni achúshinën kara min dioskama bëaxa, ¡ax bamati 'ikën! Nubë 'ikë unikaman ka aséribi 'unánxa: Kamina 'ë kati 'ain, uisa min ñu karana 'ën bëan, min ñu 'ën bëkë kamina bibiankin buánti 'ain.

'Aínbi ka aín kuku kakinbi ka aín xanu Raquelnën aín papan a rabikë ñukama mëkama bëtsinkë bëkë 'unánma 'ikën.

33 Usakin kakëx ka Labán anua Jacob 'ikë xubusa okían 'akë anu atsiánkëxa, atsiántankëx ka anua aín bëchikë Lía 'ikë anuribi atsiánan, anua an ñu 'axunkë xanu rabë 'ikë anuribi atsiánkëxa, atsiínkinbi ka aín dioskama mërama 'ikën. Usai anu pain atsiántankëx anua Lía 'ikë anuax chikiti ka Raquel anu 'ikë anuribi bari atsiábëkiankëxa,

34 usaia anuribi aín papa atsiánkëma 'ainshi ka an rabikë aín dioskama, a bitsishi anu tsotia camellonën kaxun 'akë anu unëishi akamanan tsóbuakëxa. Usaia 'ikëbëtan ka Labánën kamabi atun xubukamanua barikinbi mërama 'ikën.

35 Usa 'ain ka Raquelnën kakëxa:

—Papan kamina nishtima 'ain 'ëx min bërunubi nirukëbëma, ax ka 'ikën min kakëxun kuaisama tani 'ikëma 'ikën, bëri kana 'ëx xanux 'ikësabi 'ikin pëi machakë 'ain. Ësokian kakëx ka Labán an rabikë aín dioskama bari kuainbëkiankëxa.

36 Usaia 'ia isi xuamati nishkin ka Jacobnën aín kuku Labán a ësokin kakëxa:

—¿Añu ñu, karana 'ën an? ¿Añu 'ai 'uchakuatsini ukë kaina 'ë tantikimaira nuian?

37 Kamabi 'ën ñukama kamina barian, ¿Añu ñu kaina min xubu kamanua 'ën bëkë mëran? ¡Mëraxun kamina abëmi 'ikë unikama 'imainun 'ëbë 'ikë unikaman isnun ënu nanti 'ain, atux ka kiti 'ikën uinu 'ikë a rabëtan kara usakin ñu 'axa!

³⁸ 'Ēx minu veinte baritia ñu mēekin kana, achúshirabi min ovejakama 'imainun min cabrakama aín tuá napēnkiax bamanun 'imikēma 'ain; usakin 'imikima kana upiokin bēruánkin min carnero achirabi rēxun piama 'ain;

³⁹ Usa 'ixun kana 'en min ñuina 'arakakēkama axa pianankē ñuinakaman pinuxun rētēkē uisaxunbi mi bēxunkēma 'ain, usa 'ixun kana 'en a kupín mi kupiókē 'itsían; nētē 'imainun imēdia ñuinanēn min ñuina 'arakakē nētēnkē 'ain min 'ē kakēxun mi kupiókē 'itsían.

⁴⁰ Usa 'ain kana nētēan xanan 'akēx bamatisa tanan; imēribi matsin 'akēx tēmērai bamatisa tankēn, 'imainun kana 'uxtisaira tankinbi tēnēakēn.

⁴¹ 'Ēx kana veinte baritia min xubunu 'iakēn, əsai kana 'ēx 'iakēn: min bēchikē xanu rabē bixun kana catorce baritia mi ñu mēēxuankēn; 'imainun kana min ñuina kana bēruánkin mapai achúshi 'imainun achúshi baritia ñu mēakēn; 'aínbi kamina usakin 'ē kupiókatsi kixun 'ē kupióma 'ain.

⁴² 'Ēn kana 'unan min kamina min xubunua aín ñubi 'inanxumabi 'ē xukē 'itsían, usakinmi 'ati 'ikēbi ka 'en xuta Abraham aín Dios 'imainun, 'en papa Isaacnēn a rabikē Dios axribi 'ēbē 'ixun mi ñu mēēxuni tēmērai masánuitutia iskin 'ē 'akianxa, usa 'ixun ka mi ēnē imē namámikin ax 'ēbēribi 'ixun 'ē kaxa.

Jacob 'imainun Labán uisai karanuna 'iti 'ai kiax mēnionan ñuikē bana

⁴³ Usa 'ain ka Labánēn Jacob əsokin kakēxa:

—Xanu rabē ēnēx ka 'en bēchikē xanu 'ikēn; 'imainun ka tuákama ēnēx 'en xutakama 'ikēn; 'imainun ka ovejakama ēnēxribi 'enan 'ikēn; jkamabi ñukama ēnēx ka 'enan 'ikēn! Usa 'ain kana, çuisa karana 'en bēchikē xanu rabē 'imainun, aín tuákama 'imainun ñuina kama oti 'ain?

⁴⁴ Usa 'ain, kamina uti 'ain mi 'imainun 'ēx kana uisai karanuna 'iti 'ai kiax kananti 'ain, ax ka nu rabētaxnu usai kananuna 'iti 'ai kiax kanankē 'iti 'ikēn.

⁴⁵ Usai kanantankēx sēnēnkin ka Jacobnēn achúshi maxax bitankēxun, 'unántiokin nankēxa,

⁴⁶ nankin ka abē 'ikē unikama kakēxa:

—jKamina maxákkama timēkin bixun bukúnti 'ain! Əsokian kakēxun ka kamaxunbi maxax timētankēxun achúshishi 'ítánun maburukin bukúankēxa, bukuntankēxun ka a rapasu timēxun pikankēxa maxákkama maburukin bukúnkē anuxun.

⁴⁷ Anuxun ka Labánēn aín bananbi anēkin Jegar Sahadutá kakin anēakēxa, anēmainun ka Jacobnēnribi aín bananbi anēkin Galaad kakin anēakēxa.

⁴⁸ Usokin 'atankēx ka Labán kiakēxa:

—Bēri ka əsokin maxákkama bukunrukē ēnēn nu rabētan usai kananuna 'iti 'ain kixun sinax mēnionankē a 'ikēn. Usa 'ain ka anuax kanantankēxun Galaad kakin a me anēakēxa,

⁴⁹ anēanan ka Mispá kakinribi anēakēxa, anuax ka Labán kiakēxa:

—Usa 'ain ka Nukēn 'Ibun nu rabē bētsibē istēkēnananiamabi bēruánti 'ikēn.

⁵⁰ 'Ēn bēchikē xanukama 'atima onan, bētsi xanu kamabikatsi kixun sinania an isti ka 'aíma 'ikēn, usa 'ain ka Nukēn 'Ibu Diosanshi iskin 'unánti 'ikēn. Usa 'ain kamina bēribi 'ē kati 'ain 'en bēchikēkama kaina min nētēnuxun 'atima oi kuantima 'ai kixun, 'imainun kamina 'en bēchikē ēnkin bētsi xanu biti karamina sinani kixun.

⁵¹ Katankēxunbi ka Labánēn karaishikin Jacob kakēxa:

—Ka kuať, ənu ka nun maburukin nankē maxáx 'ikēn 'imainun ka 'en nunan 'itiokinribi nankē maxáx kama aribi 'ikēn.

⁵² Usa 'ain kananuna nu rabēxun əsokinnu ñu 'akē ēnē sinani 'əxribi 'ima 'imainun mixribi ēnē inubiani nitima 'ain, 'atimanu bēruítima kupi nitima 'ain.

⁵³ Usokin kakēx ka min xuta Abraham 'imainun 'en xutókē Nahor aín Dios an nu uisakara nu rabē oti 'ikēn kiti 'ikēn.

Usokin kakēxun ka Jacobnēn Nukēn 'Ibu Dios aín papa Isaacnēn rabia an ismainun sinanatēkēntima oi kikin rabiakēxa.

⁵⁴ Usai pain kanantankēxun ka matá me anu maxax bukunrukun nankē anuxun, aín 'arakakē ñuina rētankēxun Nukēn 'Ibu Dios rabikin asábi ka kakin xarokēxa xarokēxa, tēxəia bikē a ka Jacob 'imainun Labánēn abəa 'ikē unikama kuəntankēxun kamaxunbia pinun matá me anuxun 'inánkēxa.

⁵⁵ Usai atubē anu 'inēti ka pəkarakəma 'aínshi Labán niruakēxa, nirukin ka kuanuxun aín xutakama bētsukū kanan aín bēchikē xanu rabē aribi bētsuku kakin kamina bēruánx kuantankēx 'ikuanti 'ai kixun kakēxa, kabiani ka amiribishi anuaxa ukē aín me anubi kuantēankēxa.

¹ Usai anuax aín kuku 'imainun abëa ukë unikama kuankëbëbi ka Jacob anuax kuankëxa, kuankëbëbi Nukën 'Ibu Diosan ángelkamax ami chikirakëti anúan kuankë bai anu mërakëxa.

² Mërátia isi ka Jacob kiakëxa: “Ènëx ka Nukën 'Ibu Diosan suntárukama 'ikën.” “Usai 'ia ami mërakë kupín ka a me Mahanaim kakin anëakëxa.

³ Usokin 'atankëxun ka Jacobnën aín unikama kuën xun Seír kakë me anua kuantanun xuakëxa, xukin ka min xukën Jacob ka aia kixuan aín xukën apan Esaú chaniotanun kixun xuakëxa, ax ka Edom kakë me anu tsókë uni 'iakëxa,

⁴ xukin ka ësokín katánun kakëxa: “Èn xukën apan Esaú kamina kati 'ain: Mìn xukën Jacob ka ësokín mi kanun kixaxa: 'Èx kana 'èn kuku Labánbë 'itsa barin tsoókën,

⁵ usa 'aish kana vaca, asno, ovejakama 'imainun, an ñu mëëxunkë uni 'imainun xanu an ñu 'axunkë kamañu 'ain. Èsokín kana mi kamin míxmi 'èn xukën 'Ibu 'ikë, kupin mìn karamina 'è upíokín kuania bití 'ai kixun mi kamin.”

⁶ Èsokian kakëx kuanx utëkënkín ka Jacob kakëxa:

–Nukamax kananuna mìn xukën Esaúnu kuan, usa 'ain ka axbi mi bitsi aia, ukín ka cuatrocientos aín unikama bëia.

⁷ Èsokian kakëxun kuati ka Jacob 'itsaira rakuëkin, masá nuitukín sinánekëxa. Sinánkin ka rabë tsaman 'inun aín unikama amorabë sëtënakëxa, 'anan ka an 'arakakë ovejakama vaca 'imainun camello akamaribi usaribi okín amo rabë sëtënakëxa,

⁸ ësokín sinánkin: “Esaú ukín amo 'ikë 'akëbë ka amo 'ikë ax abáti 'ikën.”

⁹ Usokin 'atankëxun ka: “Nukën 'Ibu abë banakín kakëxa, 'èn xuta Abraham 'imainun 'èn papa Isaacnën Dios, mìn kamina 'èx amiribishi 'èn menu kuanan 'èn aintsikamanu, kuantékënia ismina upitax kuantanun 'è 'akintí 'ai kixun kakën:

¹⁰ 'èx kana upíma 'ain mìnmi 'è bërúanan upíokín 'akínkë 'aínbi. 'Èx kana Jordán kakë baka ènë, añu ñubi bëima 'èn tsatishi tuianx mìn kakëx sikákën, 'aínbi kana bërí 'aisamaira ñuina 'arakakëñu 'imainun an 'è ñu mëëxunkë uniñu 'ain, akamax ka rabë èmanu 'ikë unisa 'ikën.

¹¹ Usa 'ain kamina míx kikësbíokín 'akíanan 'è iëmití 'ain, 'èn xukën Esaúnën 'è 'ati sinaní kana rakuëtín. 'Imainun ka 'è 'akín xanukama 'imainun tuákamaribi 'ati 'ikën.

¹² Míx kamina asérami 'è upíokín 'akíanan, 'èn rëbúnkikamaribi masí bërú 'aisamaira parúpapa kuëbínua iskësa, 'aish tupuntisamaira usaribi 'itánun 'imikatsi kiakën.”

¹³ A imë ka Jacob anu 'uxakëxa, anu 'inëti pëkaraxun ka an 'arakakë ñuinakama káskin aín xukën apan Esaú 'inainshiti amo sëtënakëxa:

¹⁴ doscientas cabra, veinte chibu, doscientas ovejakama, veinte carnero,

¹⁵ treinta camello bërí aín tuá bakënkë, cuarenta vaca, diez vaca bëna aín bërí kanikë, veinte asno aín xanu 'imainun diez asno aín bënë.

¹⁶ Usokin 'atankëxun ka an ñu mëmikë unikama 'inánkëxa, achúshi achúshi chaká amo rabë, 'inánkin ka ësokín kakëxa:

–Kamina anpan rëkuënkiankë a 'uramaira oíma 'ura 'uratani kuantí 'ain.

¹⁷ Èsokín ka ax pain rëkuënkiankë a kakëxa:

–Èn xukën Esaúnën mërakín, uín kara mi ñu mëémia kixun ñukákín uínu kaina kuani 'imainun uinan kara mitsun békë ñuinakama ènëx 'ikën kixun kakëxun,

¹⁸ kamina ësokín kati 'ain: Ènëx ka mi 'inaishítia, 'èn ñu mëëxunkë Jacobnën xukë 'ikën, 'èn 'Ibu Esaú. Mìn xukën Jacob ax ka tsiankuatsini nu kaxú aia.

¹⁹ Èsokín ax pain rëkuënkiankë a katankëxun ka, axa tsiankiani kuankë, 'imainun a kaxú kuankian an ñuinakama buánkë aribi kakëxa:

–'Èn xukën apan Esaúnën mi mërakín ñukákëxun kamina usabiokín kati 'ain.

²⁰ Kanan kamina: An mi ñu 'axúnti Jacob ax ka nukama kaxú 'aia.

Èsokín sinánxun ka Jacobnën 'akëxa: “Èn ènë ñuinakama 'inaishikëxun sapi ka 'èn xukën, 'èmi nishima upíokín sinaní 'èbë nuibananti 'ikë kixun kana 'ènbi isti 'ain. Usa 'ain sapi ka 'è upíokín bití 'ikën.”

²¹ Usa 'ain ka an 'arakakë ñuinakama a pain rëkuëmikín xuakëxa, xutankëx ka a imë aín xubusa okín chupa 'akë anu 'i bërúakëxa.

Jacob ángel achúshibë tananan

²² Usa 'ain ka a 'imëbi Jacob anu 'uxnëti nirukín aín xanu rabë këñun an ñu 'axunkë xanu rabë 'imainun mapai rabë 'imainun achúshi aín bëchikë akama pain Jaboc kakë baka sikankëxa,

²³ sikankiani ka aín ñuina kamabëbi kuankëxa.

²⁴ Kuantamainun ka Jacob ashira anubi bërúankëxa, bëruanbi ka a imë achúshi uni an usakín sinánkë 'aímabi ami mërati abë pëkarakuatsintamainun tananankëxa usai;

²⁵ tananankinbi ka a unin Jacob an kanantisama kushiira 'iké 'akasmakéxa, 'akasmakin ka aín chíxu manámi aín chitéxkènu tinkirin kakéxa, tinkirin kakéx ka abé tananani Jacob chíexkiakéxa.

²⁶ Usakin 'atankéxun ka a unin kakéxa:

—'È kamina ènti 'ain, ka pèkarakuatsinia. Èsakian kakéxun ka Jacobnèn kakéxa:

—Minmi upiokin sinánxunkèxuma kana mi èntima 'ain.

²⁷ —¿Usa kara min anè 'ik? —kixun ka a unin ñukákéxa.

—'Èn anè ka Jacob iké —kixun ka kakéxa.

²⁸ Èsokian kakéxun ka unin kakéxa:

—Bèrí ka min anè Jacob kaké 'itima 'ikèn. Min anè ka Israel kaké bèrí 'iti 'ikèn, mix kamina Nukèn 'Ibu Diosbè tananan, 'imainun kamina bèrámbi bètsi unikamaribi usaribi okin kanánkèn.

²⁹ —Bèrí kamina 'è kati 'ain, uisakin anèké karamina mix 'ain —kixun ka Jacobnèribi ñukákéxa.

'Aínbi ka uni an kakéxa:

—¿Uisoti karamina 'èn anè 'è ñukatin? Usokin kakéxun anuxun upiokin sinánxunbiani ka a uni kuankéxa.

³⁰ Usa 'ain ka a me Penuel kakin anèi Jacob kiakéxa: “Nukèn 'Ibu Diosbè kana isanairan usa 'aínbi kana bamakéma 'ain.”

³¹ Usa 'ain ka Jacob Penuel a inubiani kuani bari urukébè chíkiakéxa; chíkiakiani kuaníbi ka abéa tananankèxuan unin aín chitéxkènu tinkirinkaké a tani ikètishi munu kuankéxa.

³² Usa 'ain ka bèrí nètèmbi Israelnèn rëbúnkikaman aín chitéxkémia 'iké ñuina nami pima anu ka Jacob tinkirikaké 'iakéxa usa 'ain.

33

Jacob 'imainun Esaú amiribishi nuibanantékèan bana

¹ Anuax kuankian Jacobnèn 'uranxun iskèxbi ka aín xukèn Esaú cuatrocientos aín unikamabè ami kikuatsini aia isakéxa iskin ka aín xanu rabé Lía 'imainun Raquel an ñu 'axunké xanua aín tuábè tuábèa 'inun kixun kakéxa.

² Èsokin 'atankéxun ka an ñu 'axunké xanu rabé a pain aín tuákama 'inánkéxa, 'inaxun ka Liaribi aín tuákama 'inánkéxa, 'inánkin sènèonkin ka Raquel kèñun aín tuá José èankéxa.

³ Usakin 'atankéx ka ax pain rëkuènkiani kuani atux pain rantinpuruni tsóbuti aín bëmánan memi tikai mapai achúshi 'imainun rabé oi 'ikiani kuankébè ka 'ain xukèn apan axribi a 'urama obètsini ubakéxa.

⁴ Usaia 'ikébè abákiani kuankin ka Esaúnèn 'ikúkin tèpatsakin aín xukèn biakéxa, bikin ka bètsuku kakéxa. Kai a rabètaxbi iankéxa.

⁵ Usai 'itankéx sènèni chairukinbi ka Esaúnèn xanukama 'imainun tuákama mërakéxa, mërakin ka ñukákéxa:

—Ui kara ¿ènè kamax 'ik?

—Ènèx ka an mi ñu mēèxunti ènèn bèchikékama Diosan 'inánkè 'iké —kixun ka Jacobnèn kakéxa.

⁶ Usokin kakébè ka an ñu 'axunké xanu rabé axribi ai, aín tuakamabè 'urama obètsini rantinpurini tsóbuakéxa, aín bëmánanèn me tikai.

⁷ Usai 'ikébè axribi 'uramobètsini ka Lía aín tuakamabè usaribiti axribi 'iakéxa, usaia 'ikébè ka axribi 'urama obètsini José 'imainun aín tita Raquel axribi usairibi 'iakéxa.

⁸ Usai 'ia ka Esaúnèn ñukákéxa:

—¿Uisokin sinánxunmi xuké kara ñuinakama a pain mi rëkuémikin xuké 'èn iské ax 'ik? —Ax ka uisokin kaina min 'èmi sinanin unántisa tankin kana usokin an —kixun ka Jacobnèn kakéxa.

⁹ —Kakéxunbi ka Esaúnèn usama ka kakéxa:

—'Èx ribi kana ñuinañu 'ain, usa 'ain ka min ñu ax minanbi 'iti 'ikèn.

¹⁰ Kakéxunbi ka Jacobnèn amiribishi katékèanxa:

—Ax ka uisokin kaina min sinanin 'unántisa tankin 'aké 'ikèn, usa 'ain kamina bèrí mi 'inaishiké ñuinakama ènè biti 'ain, usa 'ain kana 'unánti 'ain, upiokinmi 'è biké ax ka Nukèn 'Ibu Diosbè isanankésa 'iti 'ikèn, min kamina 'è upiokin bian usa 'ain ka minmi 'è biké ax asábi 'ikèn.

¹¹ 'Èn kana mi 'inaishiti ñukama bèké ènèmi binun mi kain Nukèn 'Ibu Diosan ka 'itsaira ñuñuira 'inun 'è 'imiaxa, usa 'ain kana ñuñumama 'ain. Èsakian Jacobnèn 'uran kakéxun ka Esaúnèn an 'inánkè ñuinakama biakéxa.

¹² 'Aínbi ka kiakéxa:

—Asabi ka ènuax kananuna kuanti 'ain. 'Èx kana rëkuènkianti 'ain.

¹³ Kakëxun ka Jacobnën ësokin kakëxa:

—Mix kamina 'ën nuibakë xukën 'ain, minbi kamina 'unan uniakë xuratsu ax kuani ka bënëtishi atsania 'imainun kana sinanin 'ën ovejakama 'imainun vaca tuáñu akamaxribi at-sani ka achúshi nētēinshi kamáxēshi bamati 'ikēn; 'ianan ka kamabi ovejanēn tuakamaxribi bamati 'ikēn.

¹⁴ Usa 'ain kamina mix pain rēkuēnkianti 'ain; an mi ñu mēëxunti ēnēn ka munu kuankin aín ñuinakama 'imainun, uniakëkamaribi munu kuania ubamainun kamina kuanti 'ain, usa 'ain kananuna Seír kakë me 'ikë anuax mērananti 'ain.

¹⁵ —Kia ka asábi ka —Esaúnēn kakëxa—, usa 'ain kana 'ën uni raíri 'ëëa ukë ēnē mibë kuanun mi ēnxunbianti 'ain.

'Aínbi ka Jacobnën katëkëankëxa:

—Usama ka ¿'Itsaira kaina 'ëmi sinan?

¹⁶ Usa 'ain ka Esau a nētēnbi, Seír kakë me anu kuantëkëankëxa.

¹⁷ Anu kuantamainun ka Jacob Sucot kakë me au kuankëxa, anu ka achúshi xubu aín unikama ax anu 'iti 'amiakëxa, 'imainun ka achúshi mapanati okin anua ñuinakama 'iti aribi 'amiakëxa. Usokin 'atankëxun ka a me Sucot kakin anëakëxa. (Sucot kikë bana ax ka mapanati okë ki kikë 'ikēn.)

¹⁸ Usa 'ain ka Jacob Padán-aram anuax ai uisaibi 'ikëma chuámashirua Canaán menu bëbatankëx Siquem kakë ëma a 'ukēmanan anu 'iti 'atankëx anu 'iakëxa.

¹⁹ Anu 'ixun ka achúshi uni Hamor kakë, aín bëchikë Siquem kakë aín me cien kuríki manë kupí maruakëxa, marutankëx ka anubi tsóakëxa.

²⁰ Usa 'ain ka anu 'ixun basikëbëtan anuxun Dios rabiti achúshi ñu 'akëxa, 'atankëxun ka El-elohé-Israel kakin anëakëxa, (ax ka Israelnēn a rabikë Dios ki kikë 'ikēn).

34

Siquemnēn Dina nēnēn mēa ñuikë bana

¹ Lámia Jacobnën bëchikë xanu xuntaku Dina ax ka achúshi nētēn Siquem kakë émanu 'ikë abë xanu chipashkamabë isi kuankëxa;

² 'aínbi ka anu kuanxunbi Siquem aín kuëntisa uni 'ikë isakëxa, ax ka Hamor heveos uni aín bëchikë 'iakëxa, usa 'aish ka Hamor ax a menu 'ikë unikaman 'apu 'iakëxa, usai anun kuēnkëxun ka Siquemnēn ñatanxun abë uxkin nēnēn mēakëxa.

³ Usokin 'atankëx anun 'itsaira kuënkēn ka uisaxun karana ēnē xanu biti 'ai kixun sinánkëxa.

⁴ Sinánkin ka Siquemnēn aín papa Hamor ësokin kakëxa:

—Ēnē xanu binun kaina 'ë aín papa ñukáxuntima 'ain. 'Ēn xanu 'iti kana ēnē xanu bisatanin.

⁵ Usokian 'akë ka Jacobnën aín bëchikë Dina Siquemnēn nēnēn mēëkë 'ikë 'unánkëxa, 'aínbi ka aín bëchikë nukëbēnëkama aín ñuina bërúai kuankëkama ax pain rikuatsintanun kixun kaíankëxa, kainkin ka uisokinbi kamapan 'ikēn.

⁶ Usokin Jacobnën kainkëbëbi ka Hamor Siquemnēn papa ax Jacobë banai kuankëxa.

⁷ Usai 'ikë ka Jacobnën bëchikëkaman 'ura kuaēnxanx rikuatsinkinbi aín chirabakë 'anáka usaía 'ikë kuakëxa, kuati ka 'aisamairai nishakëxa nishi ka kiakëxa, usokian 'akë ax ka nuxnu Israelnēn bëchikë 'ain numi kuaikin 'akë 'aish 'aisama nunan 'ikēn, usokin Jacobnën bëchikë Dina 'atima ka 'iixa, iax ka aín rarëbakë apankama 'itsaira nishi ka usakin 'atimabi usakin ñu 'axa kiakëxa.

⁸ Usaía nishkë 'ikëbi ka 'unánkima Hamornēn atubë, banai kuanxun ësokin kakëxa:

—Ēn bëchikë Siquem an ka 'itsaira mitsun chirabakë kuëñia. Usa 'ain, karamina aín xanu 'itia binun 'inántima 'ain,

⁹ usa 'ain kananuna nukaman mitsun bëchikë xanukama biti 'ain, bimainun kamina mitsunribi nukaman bëchikë xanukamaribi biti 'ain.

¹⁰ Usokin bitankëx kamina nubë tsóti bërúti 'ain. 'Ēx anu tsókë me ēnëx ka mitsunanribi 'iti 'ikēn; usa 'ain kamina ënu tsóti bërúanan mitsux kuënkēn ñu maruti 'anan, meribi marutisa tankin maruti 'ain.

¹¹ Usokian aín papan kaia kuankin ka Siquemnëribi Jacob 'imainun Dinan rarëbakëkama ësokin kakëxa:

—Ēn ribi kana mitsu kain. Kamina 'ën papan kakëx kuëñti 'ain, aínbi kaina kuëñin a kananuna mitsu 'inánti 'ain.

¹² Nun kananuna bësi uni 'itsamashi kupíokin 'axëkë 'ain, 'aínbi kananuna mitsux kuëñia min chirabakë kupín uiti karamina kuëñin atibi mitsu 'inánan a ñukama kaina kuëñin akamabi mitsu 'inánun 'ë kati 'ain, 'aínbi kana 'ëx pain mitsun chirabakëbë birananti 'ain.

¹³ Ësokin kakëxunbi ka Siquemñen aín chirabakë Dina a nënëen mēēkë a sinánkin aín papa Hamor akëñun paránti sinánxun,

¹⁴ Ësokin kakëxa:

—Nun kananuna nun chirabakë aín nētokë ñu aín maxaka a tēakëma uni 'inanima ax ka achúshi rabin nunan 'ikën.

¹⁵ Usa 'ain ka asábi 'iti 'ikën. 'Aínbi kananuna achúshi ñu mitsu kain, kamabi nukëbēnë unikaman ka nun 'akësaribi okin mitsunribi min nētokë ñu rēbu aín maxaka tēakë 'iti 'ain.

¹⁶ Usai 'itankëxun mitsun nun bēchikë bimainun kananuna nunribi mitsun bēchikë bití 'ain; usai 'i kananuna mitsubētanbi achúshi ëma 'atankëx anu 'iti 'ain.

¹⁷ 'Aínbi kananuna mitsúxmi nux kikësokin mitsun nētokë ñu aín rēbu maxaka tēakëbētama, ënuax chikiti kuankin nun chirabakë 'anáka buánti 'ain.

¹⁸ Usokian kakëxun ka Hamor 'imainun aín bēchikë Siquemñen asabika kixun kakëxa.

¹⁹ Kabiani 'itsaira basima kuantankëx ka Siquem ax irapain 'unánti orakakin aín nētokëñu aín maxaka tēakëxa, an ka 'itsaira Jacobnën bēchikë Dina kuëëankëxa. Usa 'aish ka Siquem ax aín papan aintsikaman uisakinbi kakëma uni 'iakëxa,

²⁰ usa 'aish ka aín papa Hamorbë anun a ëmanu atsínti xëkuë, anuxuan uni ñu 'unánkë 'imainun uni chabunën ñu marukë anu kuanxun, Siquemñen a ëmanu 'ikë unikama kakëxa:

²¹ —Ënë unikamax ka bēri nun 'unánkë uni 'ikën, usa 'aish ka nubë sóanan aín ñu ënu 'ixun maruti 'ikën nun mex ka atux anu tsótisa chairacha 'ikën, usa 'ain kananuna nukaman atun bēchikë bití 'ain bimainun ka atúnribi nun bēchikëbë birananti 'ikën.

²² Usai 'i kananuna achúshi ëmaishi 'ai atubë tsóti 'ain, 'aínbi ka nun achúshi ñu 'ati kuëënia, atux ka nun aínsi bēbu kamanribi atun 'akësaribi okin aín nētokë ñun maxaka tēati kuëënia.

²³ Kamabi aín ñukama 'imainun aín ñuina kamáxi ka nunanribi 'iti 'ikën. Usa 'ain kananuna asabi ka 'iti 'ikë kixun kiti 'ain, kikëbë ka atux nubë tsóti bērúti 'ikën.

²⁴ Kixuan kakëx ka kamabi a ëmanu 'ikë unikama suntáruti kuainsa uni bēnábu 'imainun uni 'apanbukamaribi asábi ka kixun kikankëxa, Hamor 'imainun aín bēchikë Siquem ax kikësabi oi usai atúxbi 'unántiorakakin 'ain nētokëñu maxaka tēakankëxa.

²⁵ 'Aínbi ka Simeón 'imainun Leví Jacobnën bēchikë Dinan rarëbakë ax rabë 'imainun achúshi nētë 'ikëbë a ëmanu kuankëxa, unikama aín nētokë ñun maxaka tēakë aín paë nētëtisa 'aimabi, kuanxun ka manë xētokë bibianxun a rabëxunbi anu 'ikë unikama, 'unánti orakaxa aín nami kushima 'ikë këñuakëxa.

²⁶ Këñuanan ka aín manë xētokën Hamor 'imainun aín bēchikë Siquem aribi 'akëxa; 'akin ka Dina Siquemñen xubunua bibiankin buánkëxa.

²⁷ Usokian 'akë 'ain ka Jacobnën bēchikë raíri kamaxribi uakëxa, ai ka uni bamakëkamanēnbi nikiani kuankin a ëmanu 'ikë ñu upíbu 'imainun bētsi ñukamaribi biakëxa, aín chirabakë Dina nënëen mēēkë a sinánkin.

²⁸ 'Anan ka ovejakama, vaca, asno akama 'imainun ëmanu 'ikë ñukama bianan atu rapasu 'ikë ñu kamabi biakëxa;

²⁹ bianan ka kamabi xubunu 'ikë ñukama 'imainun anu 'ikë uniakë xukama 'imainun xanukamaribi bibiankin buánkëxa.

³⁰ Usokian 'abiani kuania ka aín papa Jacobnën Simeón 'imainun Leví kakëxa:

—Mitsun mi usa ñu 'akë kupín kana 'ëx 'aisama bērútin. Bēri ka ënë menu tsókë unikamax 'ëmi nishti 'ikën, ax ka cananeo 'imainun ferezeos unikamax timëax kananxun nu 'akánti 'ikën, nux kananuna 'itsamashi nun aintsikamabēbi 'ain.

³¹ Ësokian kakëxunbi ka aín bēchikëkaman kakëxa:

—¿Atun kara nun chirabakë 'anáka 'atima xanu 'akësa okin 'aisatanx?

35

Nukën 'Ibu Diosan Jacob Betelnxun upíokin sinánxuan bana

¹ Nukën 'Ibu Diosan ka Jacob kakëxa:

“Ënuax kuantankëx kamina Betel kakë me anu tsóti kuanti 'ain. Anuxun kamina min xukën Esaúmi rakuëti abákëbëa mimi mērá Dios a achúshi maxá maburukin anuxun ñuina xaroti 'axuni kuanti 'ain.”

² Ësakian kakëxun ka Jacobnën aín aintsikama kanan an ñu mēëxunkë unikama 'imainun an ñu 'axunkë xanukamaribi kakëxa:

—Kamina mitsun bētsi díoskama ami rabikëkama a 'ë bēxunkanti 'ain, bēanan kamina nashitankëxun mitsun chupa upíbu pañuti 'ain.

³ Ësokian katankëxun ka kakëxa bēribi kananuna Betel menu kuanti 'ain, kuantankëxun kananuna achúshi maxá maburukin 'atankëxun anuxun Nukën 'Ibu Dios rabiti 'ati 'ain, an ka 'ë 'atimakin sinaniabi 'akiankëxa, 'imainun ka 'ë 'akinia uinu karana kuani anuabi.

⁴ Ësokin kakëxun ka Jacob atun diosmabia 'ararakë akama 'imainun aín pabinu nankë ñu akama këñunbi bëtsi ñukamaribi 'inánkëxa, 'inánkëxun ka Jacobnën i chaiira encina kakë a têmú maíankëxa, ax ka Siquem kakë ëma 'urama 'iakëxa.

⁵ Úinsaran kara atux chikítia anun ka Diosan atu 'urama 'ikë ëmakama 'itsaira rakuënun 'imiakëxa, usokëx rakuëkin ka Jacob 'imainun aín bëchikëkama nuiama 'ikën.

⁶ Usai ka Jacob 'imainun abëa kuantakë unikamax achúshi ëma Luz kakë 'ikëbi Betel kakinribi anëké anu bëbakëxa, ax ka Canaán kakë me anu 'iakëxa.

⁷ Anu bëbatankëxun ka maxá bukurukin, 'atankëxun a me El-Betel kakin anëakëxa (Betel kikë ax ka Diosan xubu ki kikë 'ikën) ax ka anuaxa aín xukënan 'akatsikiax ami sinánkëbë abákëbëa anuax Jacobmi Nukën 'Ibu Dios mërä a me 'iakëxa.

⁸ Anu atux bëbakë 'aínbi ka an Rebeca bërúankë xanu Débora kakë ax ñuakëxa; ñukë ka encina kakë i 'ani tanain maíankëxa ax ka Betel 'urama 'iakëxa, usai anuax 'ikë ka Jacobnën a me januax inkë kakin anëakëxa!

⁹ Usai anuax Débora ñukë 'ain ka Jacob amiribishi Padán-aram anuax utëkëankëxa, utëkënkëbë ka amiribishi ami mërätëkënkëin Diosan upiókin sinánxuntëkëankëxa,

¹⁰ sinánxunkin ka ësokin kakëxa:

“Míx kamina Jacob kakë bëri 'ain,

'aínbi kamina bëri usokin anëké 'ítima 'ain;

usa 'ain ka bëri min anë Israel kakë 'iti 'ikën.” Usokin ka Diosan aín anë itsi nankin anëakëxa,

¹¹ anëkin ka ësokin kakëxa:

‘Ëx kana Dios kamabi kushiñuira a 'ain;

usa 'ain kamina bëchipati mebi tsitsirui 'uakamë 'ëoi bukuti 'ain,

min rëbúnkikamaribi ka bëtsi bëtsi ëma 'ai aín 'apuñu 'apuñu bukuti 'ikën.

¹² ‘Ën kana kamabi me ënë min xuta Abraham 'imainun min papa Isaac 'inánkën,

usa 'ain kana mi 'inántankëxun

min rëbúnki kamaribi 'inánti 'ain.

¹³ Usai abë banatankëxun Jacob ëbiani ka Nukën 'Ibu Dios anuax kuankëxa,

¹⁴ kuankëbëtan ka achúshi maxá chaxké bitankëxun nitsinkin 'unántiokin nankëxa, anuaxa Nukën 'Ibu Diosbë banakë a menu; usakin 'atankëxun ka ënëx ka Dios 'axunkë 'ikë kixun xëni 'imainun uvas baka aribi ami anpënkakëxa,

¹⁵ usakin 'atankëxun ka a me Betel kakin anëakëxa.

Raquel ñua ñuikë bana

¹⁶ Usai anu 'itankëx ka Betelnuax kuankëxa; 'aínbi ka Efrata 'urapain 'aínbi Raquel têmërai aín tuá bakëankëxa.

¹⁷ Bakëni têmëraia ka an bakëmikë xanun kakëxa: “Kamina rakuëtima 'ain bëbu tuá itsi kamina bakëan usa 'ain.”

¹⁸ 'Aínbi ka ñuti 'uramashi 'aish anuishi sënëni ashiti kushin uinkin aín tuá Ben-oní kakin anëakëxa, 'ikëbi ka aín papan Benjamín kakin anëtëkëankëxa.

¹⁹ Anuax kuaníbi ka Raquel ñuakëxa, ñukë ka anun Efratanu kuanti bai 'ipítinu maíankëxa ax ka bëri Belén kakin anëké ëma 'ikën.

²⁰ Usakin anu mainxun ka Jacobnën achúshi maxá a iskin a sinánti anu 'unántiokin nankëxa, a maxá ka anua nan 'ikë anua Raquel maían 'ikë iskanëxa.

²¹ Anuxun usakin 'abiani ka Israel amiribishi kuantëkëankëxa kuantankëx ka anuxun ñuina bërúantia 'akë achúshi torre Éder kakë a inubiani kuantankëx anu tsóti bërúakëxa. (Éder kikë ax ka anuxun ñuina bërúankë ki kikë bana 'ikën.)

²² Usai kuantankëx ka anu 'itsa baritia Israel tsóakëxa, usai anu tsókëbëbi ka achúshi nëtën Rubén anuax abë 'inuxun xanu bari kuankëxa kuanxunbi ka Bilhá mërax abë 'iakëxa, ax ka aín papa an ñu 'axunkë xanu 'ikëbi aín xanu 'iti raiokin bia 'iakëxa. Usai 'ikë kuantankëx ka aín papa 'itsaira nishakëxa.

Jacobnën bakë bëchikëkama 'ia bana

(1 Cr 2.1-2)

Jacobnën bëchikëkama ka 'iakëxa mapai rabë 'imainun rabë.

²³ Jacobnën Líami bëchikëkama aín anë ka 'iakëxa Rubén ax ka apan 'iakëxa, Simeón, Leví, Judá, Isacar 'imainun Zabulón.

²⁴ 'Imainun ka Raquelmia bëchikë 'iakëxa José 'imainun Benjamín.

²⁵ Usokin 'axun ka aín xanu Raquel an ñu 'axunkë xanu Bilhá amiribi bëchiakëxa aín anë ka 'iakëxa Dan 'imainun Neftalí.

²⁶ 'Imainun ka an aín xanu Líia ñu 'axunkë Zilpá amiribi bëchikë ax ka Gad 'imainun Aser kakë 'iakëxa; ënë kamax ka Jacobnën Padán-aram anuxun bëchikëx anuax bakëan kama 'iakëxa.

Isaac ñua ñuikë bana

²⁷ Achúshi nètën ka Jacob aín papa Isaac isi Mamré kakë ëma 'ikëbia Arbá kakin anëanan Hebrón kakinribi anëké anu kuankëxa. A menu ka Abraham 'imainun Isaac tsóakëxa.

²⁸ Usa 'ain ka Isaac ciento ochenta baritia tsótankëx ñuakëxa.

²⁹ Usa 'aish ka Isaac uni 'ikësabi kaniakëti xëñira 'aish ñuakëxa, ñukiani ka aín chaitiokëkama ñua 'aish anu bukukë abë 'i kuankëxa.

36*Usai Esaúnën rëbúnkikama 'ía ñuikë bana*

(1 Cr 1.34-54)

¹ Ënëx ka Esaú 'ikëbi Edom kakinribi anëké uni aín rëbúnkikama 'ia 'ikën.

² Esaú ax ka Canaán kakë uni aín bëchikë xanu rabé 'imainun achúshi 'iakëxa, ax ka Adá, Elón kakë hitita uni aín bëchikë xanu bixun ka ami bëchiakëxa. A mi bëchitankëxun ka amiribishi Oholibamá kakë xanu Aná aín bëchikë Sibón kakë uni heveos aín baba aribi biakëxa,

³ a bitankëxunbi ka Basemat kakë xanu Ismaelnën bëchikë Nebaiot aín, chirabakë aribi biakëxa.

⁴ Bixun ka Esaúnën Adámiribi bëchixun Elifaz kakin anëakëxa; 'atankëxun ka Ismaelnën bëchikë Basemat amiribi Reuel a bëchiakëxa;

⁵ 'imainun ka Oholibamá anribi bëchiakëxa bëchitankëxun ka Jeús, Jaalam 'imainun Coré aribi bëchiakëxa. Ënë kamax ka Esaúnëan Canaán kakë me anu pain tsókë 'ixun bakë bëchipa 'ikën.

⁶ Usakin bakë bëchipati anu pain 'itankëxun ka Esaúnën aín xanu 'imainun aín bëchikëkama bianan abëa 'ikë unikamaribi bibiani bëtsi menu tsóti kuani, aín xukën Jacob abë ënanani kuankëxa. Usai kuankin ka kamabi aín ñukama 'imainun aín ñuinakama Canaán menuxuan bikë akamabi buánkëxa,

⁷ usai a rabëtax anu 'ikëbëbi ka aín ñuina 'itsaira 'ain anu rabëtax 'isama 'ianan, anuxun ñuinakaman piti pasto sënënma me 'iakëxa.

⁸ Usa 'ain ka Esaú 'ikëbia aín kuai anë Edom kakë, ax anuax kuantankëx bashiñu me ami kikiani kuankë Seír kakë anu tsóti bërúakëxa.

⁹ Ënëx ka Esaúnën rëbúnkinën anë kuënëokama 'ikën, 'imainun edomitakaman chaitiokëkama axa bashi ami kikiani kuankë me Seír kakë anu tsókë a unikama 'iakëxa.

¹⁰ Ënëx ka Esaúnën bëchikëñën anëkama 'ikën: Elifaz Adánën tuá Esaúnën ami 'akë; 'imainun Reuel Basematnën tuá Esaúnën ami bakë bëchipakë 'iakëxa.

¹¹ Ënë kamax ka Elifaznën bëchikëkama 'iakëxa, Temán, Omar, Sefó, Gatam 'imainun Quenaz.

¹² Elifaz ax ka achúshi xanu an ñu 'axunkë Timná kakin anëké 'iakëxa; an ka achúshi tuá 'axuntankëxun Amalec kakin anëakëxa. Ënë kamax ka Esaúnën aín xanu Adá ami bakë bëchipa aín rëbúnkikama 'iakëxa.

¹³ Ënë kamaxribi ka Reuelnën bakë bëchikëkama 'iakëxa Náhat, Zérah, Samá 'imainun Mizá; 'imainun ka ënë kamaxribi Basemat Esaúnën xanuitsi aín rëbúnkikama 'iakëxa.

¹⁴ Oholibamá axribi ka Esaúnën xanu itsiribi 'iakëxa, usa 'ain ka amiribi bakë bëchiakëxa, aín anë ka ënëkama 'iakëxa Jeús, Jaalam 'imainun Coré. Ax ka Aná aín bëchikë 'imainun Sibón aín baba 'iakëxa.

¹⁵ Ënë kamax ka Esaúnën rëbúnki axa 'apu 'ia a 'ikën: Akamax ka Esaúnën bakë bëchikë apan Elifaz aín rëkuën bëchikë 'iakëxa, a 'apukamax ka 'ikë Temá, Omar, Sefó, Quenaz,

¹⁶ Coré, Gatam 'imainun Amalec. Ënë kamax ka Elefaznën aintsikaman 'apu Edom kakë me anu 'iakëxa, usa 'aish ka ënë unikamax Adá aín rëbúnki 'iakëxa.

¹⁷ Ënëx ka Esaúnën bëchikë Reuel aín bakë bëchikëkama axa 'apu 'ia a 'ikën, Náhat, Zérah, Samá 'imainun Mizá. Ënë kamax ka Reuelnën aintsikama 'apu Edom kakë me anu 'iakëxa, usa 'aish ka a unikamax Esaúnën xanu Basemat aín rëbúnki 'iakëxa.

¹⁸ Usaia 'imainun ka Oholibamá Anánën bëchikë xanu Esaúnën bia aín tuakamaxribi aín aintsikaman 'apu 'iakëxa, Jeús, Jaalam 'imainun Coré.

¹⁹ Ënë unikamax ka Esaú 'ikëbia Edom kakë aín rëbúnkikaman 'apu 'iakëxa.

²⁰ Ënë unikamaxribi ka Seír horeo uni aín bakë bëchikë atúxribi a menu tsókë 'iakëxa Lotán, Sobal, Sibón, Aná,

²¹ Disón, Ëser 'imainun Disán akamax ka 'akánanti 'unáira unikaman 'apu 'iakëxa, ax ka Seír aín rëbúnki Edom kakë me anu tsókë 'iakëxa.

²² Ënë kamax ka Lotánñën bëchikëkama 'iakëxa, Hori 'imainun Hemam, Timná ax ka Lotánñën bakë bëchikë xanu 'anáka 'iakëxa.

²³ Ënë kamax ka Sobalnën bakë bëchikë 'iakëxa, Alván, Manáhat, Ebal, Sefó 'imainun Onán;

²⁴ Ēnē kamaxribi ka Sibónnēn bakē bēchikēkama 'iakēxa. Aiá a 'imainun Aná, Aná ěnēn ka anu uni 'ikēma menua achúshi 'umpax upíra shióbukē mērakēxa, aín papa Sibón aín űuina 'arakakē bēruákin.

²⁵ Aná aín bēchikē bēbu achúshi ka Disón kakē 'iakēxa 'imainun ka aín bēchikē xanu achúshi Oholibamá kakē 'iakēxa.

²⁶ Ēnē kamax ka Disónnēn bēchikēkama 'iakēxa Hemdán, Esbán, Itrán 'imainun Querán kakē 'iakēxa.

²⁷ Ēnē kamaxribi ka Ěsrenēn bakē bēchikēkama 'iakēxa Bilhán, Zaaván 'imainun Acán.

²⁸ Ēnēx ka Disán aín bakē bēchikē 'iakēxa, Us 'imainun Arán.

²⁹ Usa 'ain ka 'akánanti 'unán unikaman 'apu 'iakēxa, Lotán, Sobal, Sibón, Aná,

³⁰ Disón, Ěser 'imainun Disán. Ēnē kamax ka 'akánanti 'unaira unikaman 'apu Seír menu tsókē unikama ain 'apu 'iakēxa.

³¹ Ēnē unikamax ka Edom kakē me anu 'apu 'iakēxa, israel unikamaxa atun 'apuűu 'isama pain 'ain.

³² Usa 'ain ka Beornēn bakē bēchikē Bela ax Edom menu 'apu 'iakēxa aín ěmax ka Dinhaba kakin anēkē 'iakēxa.

³³ Usa 'ain ka Bela űukēbē Jobab kakē uni Zérah aín bēchikēribi 'apu Bosrá kakē ěma anu 'iakēxa.

³⁴ Usa 'ain ka Jobab ax 'apu 'aíšbi űukē 'ain Husam ax 'apu 'iakēxa, ax ka Temán kakē me anu 'ikē 'iakēxa.

³⁵ Usa 'ain ka Husam ax 'apu 'aíšbi űukēbē Hadad ax 'apu Avit kakē ěma anu 'iakēxa, ax ka Bedad aín bēchikē 'iakēxa, usai 'apu 'ixun ka Madián unikama abē 'akanankin Moab me anua 'akēxa.

³⁶ Usa 'ain ka Hadad ax 'apu 'aíšbi űukēbē Samlá axribi a ěmanubi 'apu 'iakēxa, ax ka Masrecá kakē ěma anu 'iakēxa.

³⁷ Usa 'ain ka Samlá ax 'apu 'aíšbi űukēbē Saúl axribi 'apu 'iakēxa, ax ka Rehobot kakē ěma baka kuébi anu 'ikē uni 'iakēxa.

³⁸ Usa 'ain ka Saúl ax 'apu 'aíšbi űukēbē Baal-hanán Acbornēn bēchikē axribi 'apu 'iakēxa.

³⁹ 'Imainun ka 'apu Baal-hanán ax űukēbē Hadad axribi 'apu 'iakēxa, aín ěmax ka Pau kakin anēkē 'iakēxa, usa 'ain ka Hadad aín xanun anē Mehetabel ax ka Matred kakē uni 'ain bēchikē 'imainun Mesaabnēn baba 'iakēxa.

⁴⁰ Ēnē unikamax ka Esaúnēs aintsin rēbúnki aín anēkama 'ikēn, 'imainun anua tsóa aín men anēkama 'iakēxa: Timná, Alvá, Jetet,

⁴¹ Oholibamá, Elá, Pinón,

⁴² Quenaz, Temán, Mibsar,

⁴³ Magdiel, 'imainun Iram. Esaú ax ka Edom kakin anēkē 'iakēxa, usa 'ain ka akamax Edom kakē me anu 'apu 'iakēxa, anua aín aintsikama tsóa 'ain, ka uinu kara 'ia anu 'apu 'iakēxa.

37

¹ Usa 'ain ka Jacob Canaán kakē me anua aín papa 'itsama baritia tsóa me, anu tsóti bēruákēxa.

² Ēnēx ka usaía Jacobnēn 'aintsikama 'ia űuikē bana 'ikēn.

José 'imainun aín xukēnkama 'ia űuikē bana

Usa 'ain ka José ax bēná 'aish diecisiete baritiaűu 'ixun, 'ain papan 'arakakē ovejakama aín xukēantu, Bilhá 'imainun Zilpá an űu 'axunkē xanumia aín papan bēchia akamabētan bēruákin. Usa 'ain ka Josēnēn ami nishkian aín xukēnkama 'atima okēxun 'unáni aín papami manankēxa.

³ Usa 'ain ka Jacobnēn aín bēchikē José 'itsaira nuibakin kuēēankēxa, aín xukēnkama 'akēsamaira okin, ax kaniakēkē 'ixun bēchikē kupin ka usakin 'akēxa, usa 'ikē ka aín tari achúshi upíra upíokin kuēñeokin 'axun 'inánkēxa, usakian aín papan 'akēx ka 'itsaira kuēēankēxa.

⁴ Aín papan atu 'akēsamaira okin kuēēnia 'unani ka aín xukēn apankamax Josémi xumatí nishi nutsi a istisama tani abēbi banatisama tankēxa.

⁵ Usakin aín xukēnkaman 'akēxun ka Josēnēn achúshi űnantan namákēxa, namáxun ka aín xukēnkama űuixuankēxa űuixunkēxbi ka atiaira xumatí ami nishakēxa,

⁶ ami nishkēxunbi ka aín namákē űuixunkin aín xukēnkama ěsokin kakēxa:

—Ěsokin kana namá mi űuixumainun kamina kuakanti 'ain.

⁷ Ēn kana ěsokin namán nukamax kananuna achúshi naēnu 'ian, anuxun kananuna trigo bimi nēakin bitankēxun bukunrukin nan, usokin 'akēxbi ka 'ēn trigo nēakin bikē ax upiti

nitsimékë 'iaxa, usai 'imainun ka mitsunanëx 'ënan nikë ami ñanati a bëararati kuainakëkë 'iaxa.

⁸ Èsokian ñuixunkëxun ka aín xukën apan achúshinën kakëxa:

—¿Usa 'ain karamina mix nukaman 'apuira 'ianan an nu ñumëmikë uni 'iti 'ain?

Usakian ain namákë ñuixunkëx ka ataira ami xumati aín xukënkama nishakëxa.

⁹ Usokin namátankëxun ka basikëbëtan Josénën amirbishi namátëkënxun aín xukënkama ñuixunkëxa. Ñuixunkin ka èsokin kakëxa:

—¿'Èn kana namátëkënkín bari, 'uxë, mapai rabé 'imainun achúshi 'ispa akamaxa 'ëmi ñanati shaíkia isan kixun kaina 'unánkaniman?

¹⁰ Èsokin ka Josénën namátankëxun aín papa këñun aín xukëantu ñuixunkëxa, ñuixunkëxunbi ka aín papan èsokin kakëxa:

—¿Uisakin namákin kaina usokin namán? ¿Min kaina min tita 'imainun min xukënkamabë isana 'ëx mi 'urama kuani mimi ñanati tëtúbuti 'ai kixun sinanin?

¹¹ Usa 'ain ka aín xukën apankama 'aisamairai ami xumati nishakëxa, usai atux 'ia iskin ka aín papan aín nuitu mëushi ènë ñukama manukima sinánkëxa.

Aín xukënkaman José marua bana

¹² Achúshi nètën ka Josénën xukënkama Siquem kakë menu kuankëxa, aín papan 'arakakë ovejakama 'imainun cabrakama pimiti pasto bari.

¹³ Usai atux kuankë 'ain ka Jacobnën aín bëchikë José kakëxa:

—Ka kuat, min xukënkamax ka Siquem kakë me anu kuanxa, nun 'arakakë ovejakama 'imainun cabrakama, pasto pimi. Usa 'ain kamina anua isi kuantí 'ain.

Kakëxun ka Josénën —Asábi ka kana isi kuantí 'ain —kixun kakëxa.

¹⁴ —Kakëxun ka Jacobnën asábi ka kixun kakëxa.

Ka istan uisa kara min xukënkama 'ikën, 'imainun nun 'arakakë ovejakama kara uisa 'ikë kamina isi kuantí 'ain, isbëtsini kamina 'ë kai uti 'ain. Èsokin kaxun ka Jacobnën aín bëchikë José Hebrón kakë me anuxun xuakëxa, xukëx kuanx ka Siquem kakë me anu bëbakëxa,

¹⁵ bëbax kuaníbi ka me pampaira 'ain amami kiakëxa. Amami kikë mërakin ka achúshi unín ñukákëxa:

—¿Añu bari kaina uan?

¹⁶ —'Èn xukënkama bari kana uban —kixun ka Josénën kakëxa—. ¿Uinuxun ovejakama bëruái kara kuanxa karamina min 'ë katima 'ain?

¹⁷ —Ènuax ka kuanxa Dotánu isa kuania kia kana kuan —kixun ka uni an kakëxa.

Kakëx ka José aín xukënkama bari Dotán kakë ëma 'urama anu kuankëxa.

¹⁸ Mërabëtsini aia 'urakëo isi ka aín xukënkama José ñui 'atima banai uisa karanuna oti 'ain kix kuanankëxa, kánani ka José rëkatsi kix kikanakëxa.

¹⁹ Uisa karanuna oti 'ain kix ka bëtsibë bëtsibë aín xukënkama kanankëxa:

—¿Ka kuat, an namákin iskë a ka aia!

²⁰ Kix tsuákirui ka karanuna rëti 'ai kix kanankëxa; rëtankëxun karanuna achúshi kininu nipatí 'ain, usakin 'atankëx karanuna kiti 'ain, ñuina raékëman ka piaxa. Usakin 'atankëxun karanuna usai kara aín namákë ax 'ia kixun isti 'ain.

²¹ Kia ka aín apan Rubénnën kuakëxa, kuakin ka uisakin kara iëmiti 'ikë kixun sinánkin aín xukënkama kakëxa:

—Kananuna rëtima 'ain.

²² Kananuna aín imi 'apamikin 'atima 'ain. 'Akinma karanuna kini anu uni 'ikëma menu 'ikë ènu nipatí 'ain, usa 'ixun karanuna nun xukën 'atima 'ain.

Èsokin ka Rubénnën Aín xukën José 'ati kuëenkinma kakëxa, an ka aín papanubi ubantëkëntisa tankëxa;

²³ Usaía aín xukënkama kikëbëbi ka José aín xukënkama anu 'ikë anu nuküakëxa, nukutia ka aín xukënkaman ñatanxun aín tari pañubianké a pëmikin biakëxa, ²⁴ bitankëxun ka kini 'umpaxñuma ñankáishi tutunkë anu nipakëxa.

²⁵ Usokin 'atankëx ka anuxuan 'akë anubi pi.

Buküakëxa bukuxun iskëxbi ka an ñu marukë ismaelita unikama Galaab kakë me anuax uakëxa. Ukin ka aín camellonën bëakëxa 'inínti ro sanuira 'imainun sanu ro i baka 'akë tsépasa akama Egipto menu maruti ubani kuani uakëxa.

²⁶ Usaia rikuatsinia iskin ka Judánën aín xukënkama kakëxa:

—¿Añu ñu karana nun xukën rëtankëxun kananti 'ain, 'imainun karanuna uisoxun nun xukën bamakë unëti 'ain?

²⁷ Usakin 'akë 'imainun karanuna ismaelita unikama rikuatsinkë ènë maruti 'ain, usa 'ain karanuna rëtima 'ain, ax ka nun xukën 'ibu 'ikën.

Usakian kakëx ka aín xukënkama asábi ka kix kanankëxa.

²⁸ Usakin kininu nipaké basimashika an ñumaruké unikama uakêxa, 'aia iskin ka José kininua bitankêxun, aín xukênkaman an ñu maruké unikama veinte kuríki mané 'aké kupín maruakêxa. Usokin marukêxun ka José Egipto kaké menu buánkêxa.

²⁹ Usa 'ain ka Rubén ax aín xukén José chikínti sinanx 'uxunbi kini 'ukémëuküa 'aíma okêxa, 'aíma oika ratuti sinánkasmai nitêxëti bëríkarana uisai 'iti 'ai kixun sinani aín chupa tukai masá nuituakêxa.

³⁰ Masá nuitubakêxa anua aín xukênkama 'iké anu kuankin ka kakêxa:

–Uinu kara tuá ax 'iké. ¿Añu karana 'en bërí 'ati 'ain?

³¹ Usa 'ain ka Josénen xukênkaman achúshi cabranén tuá rêtankêxun aín imin Josénen tari pëmiké anun a shiakêxa;

³² usakin 'atankêxun ka aín papa êsokin kamiakêxa: Ënê kanaanuna mëran. Ënêx kara min bëchiké José aín tarima 'iké kamína upíokin isti 'ain.

³³ Kakêxun iskinbi 'unani ka Jacob kiakêxa: Ënêx ka 'en bëchikénen tari 'ikén. Bëtsi ñuina raékëman sapi ka piaxa.

³⁴ Usakin atu kai ka Jacob aín chupa tukai nitêxëti 'itsaira iankêxa, aín bëchiké bamakësa sinani.

³⁵ Usaia aín papa uínbi manumisamai nitêxëkébëtan ka aín bëchiké xanu 'imainun nukébënë kaman uisoxun karana aín masá nuituké a manumiti 'ain kixun sinánkêxa, 'ainbi ka an usokin kuëenmiti kuëëanma 'ikén; kuëënima ka aín bëchikénen rabanan 'itsaira ini kiakêxa: 'En sinánké ëné nêtënux karana 'exribi 'en bëchiké 'ikësaribiti ñutima 'ain, ñutankêx kana anua uni ñuké 'iké anuax 'ex abé mërananti 'ain.

³⁶ An ñu maruké madianita unikaman ka José marubiankin Egipto kaké menu buánkêxa, buánxun ka suntárunén kushi Potifar kaké a maruakêxa, ax ka Egiptonu 'iké 'apu aín suntárunén kushi Capitán 'iakêxa.

38

Judá 'imainun Tamar 'ía bana

¹ Usai 'itankêx ka Judá aín xukén kamanuax chikiakêxa, chikíkiani kuatankêx ka achúshi uni Hirá kaké aín xubunu 'iakêxa, ax ka Adulam kaké ëma anu 'iké uni 'iakêxa,

² kuatankêx anu 'ixun ka achúshi cananeo uni Súa kaké aín bëchiké 'unánkêxa, 'unántankêxun ka aín xanu 'iti biakêxa usakin bitankêx ka,

³ abé 'iakêxa, abé 'itankêxun ka aín xanu ami bëchiakêxa bëchixun ka Er kakin anëakêxa.

⁴ Usakin ami bëchixun ka amiribishi aín xanu ñuitsimitékëankêxa: Usokin ñuitsimixun ka aín bëchiké a bakënia Onán kakin anëakêxa.

⁵ Usakin 'atankêxunbi ka amiribishi bëchitékëankêxa, bëchixun ka Selá kakin anëakêxa, aín papa Judá axa Quezib kaké ëmanu 'ain.

⁶ Usa 'ain ka Judánen aín bëchiké apan Er kaké achúshi xanu Tamar a 'inánkêxa.

⁷ 'Aínbi ka Nukén 'Ibun 'atimati nitsia iskin an 'aké ñu kuëenkima Er a ñunun 'imiakêxa.

⁸ Usai Er ñuan ka Judánen aín bëchiké Onán kakêxa:

–Mín kamina 'unan añu kaina 'ati 'ain kixun, usa 'ain kamina mín xukénan kasunanké xanu mín 'ainitsi a biti 'ain, a bixunmi ami bëchiké ax ka mín xukén apan ñuké 'ain rëbúnki 'iti 'ikén.

⁹ 'Aínbi ka Onánen tuá bakënkékama ax ka 'en bëchikéma 'iti 'iké kixun 'unánkêxa. Usakin sinánkin ka aín xukénan kasunanké xanu a tuati kuëenkima 'ain nami 'akin 'ain nètoké ñu ëmainshi 'apákêxa, usai 'ikin ka aín xukén ñuké axa a kupín aín rëbúnkiñu 'iti kuëanma 'ikén.

¹⁰ Usai 'ia Nukén 'Ibun iskëxbi ka Onán an 'aké ñukama upíma 'iakêxa, usa 'ain ka aribi ñutanun sinánxuankêxa.

¹¹ Usa 'ain ka Judánen aín piaka Tamar kakêxa:

–Mín papan xubunu pain kamina 'ikuanti 'ain, anuxun kamina 'en bëchiké Selá kanita-mainun kaini kuantí 'ain abëmi birananun.

'Aínbi ka Judánen sinánkêxa Selá axribi sapi ka aín xukênkama 'ikësaribiti ñuti 'iké kixun. Usa 'ain ka Tamar ax aín papan xubunu 'i kuankêxa.

¹² Usa 'ain ka 'itsama baritia 'ikébë Judánen xanu, Súanén bëchiké axribi ñuakêxa. Aín xanu ñuké 'ain ka a sinani masá nuituakêxa usai 'itankêx ka Timnat kaké ëma anuxuan carnero rani téakin mënóké anu kuankébë ka aín 'unánké uni Hirá kaké adulamita uni ax abé kuankêxa.

¹³ Tamar an ka aín kuku a Timnatnua aín carnero rani téai kuanké kuakêxa,

¹⁴ usai a ëmanu kuanké kuakin ka Tamarnén kasunaméké xanun pañuké chupa pañuké a pëtankêx ka bëtsi chupan rakútankêx amo chupan bëpamëti unin 'unántimaisa kíax 'itankêx, anun Enaim kaké ëmanu atsínti anu tsóakêxa, ax ka anun Timnat kaké ëmanu kuantí bai anu

'iakëxa. Usa 'ain ka ësokin sinánkëxa Selá ax ka bëri kanikë 'aish cha 'ikën, 'ainbi kana abë biranankëma pain 'ai kixun ka sinánkëxa.

¹⁵ Usai anu aín chupan bëpamëax tsókë iskin ka Judánën sinánkëxa ax isa achúshi xanu bëtsi bëtsi unin aín nami 'akë 'ikë kixun.

¹⁶ Usai 'ikë ukinbi mërai ka Judá anúan ukë bai a ëni amo nirakëti abë banakëxa, banakinbi ka 'unánma 'ikën ax ka aín bëchikënen kasunankë xanu aín piaka 'ikë kixun 'unánima abë banakin ka kakëxa:

—¿'Èbë kaina 'itima 'ain? Kixuan kakëxun ka xanunribi ñukákin kakëxa:

—¿Añu ñu kaina 'èbë 'inuxun min 'è 'inánti 'ain? Èsokin ka xanunribi kakëxa.

¹⁷ —'Èn kana mi bëmiti 'ain 'èn 'arakakë carnero tuá achúshi —kixun —ka Judánën kakëxa. —Asabi ka —kixun ka xanun kakëxa—, 'ainbi kamina añu ñuñu kaina 'ai a pain 'è 'inánbianti 'ain, minmi 'è kakë 'è bëmi kuanxun.

¹⁸ —¿Añu ñu mi ënxunti kaina kuënin? —kixun ka Judánën ñukákëxa.

—Ñukákëxun ka min tēñuti 'imainun anúnmi 'unánti orakakë 'imainun min tuinkë tsati akamina 'è ënxunti 'ai —kixun xanun kakëxa. Usai abë banatankëxun a ñukákëkama 'inántankëx ka abë uxakëxa, usai abë 'ixun ka Judánën aín bëchikënen kasunankë xanu tuuókëxa.

¹⁹ Usai abë 'ikian kuanxun ka Tamarnën anúan rakuanan bëpamëkë a bianan xanu raëmëkën pañuti chupa pëxuan nanbiankë a pañutëkëankëxa.

²⁰ Usai 'ikë basiramashi ka Judánën aín 'unánkë uni adulamita akëñun aín cabranën tuá achúshi xuakëxa, abëa 'ikë xanu a 'inánkian aín ñu anu naënxankë a bixuntanun kixun xukëx kuanxunbi ka a xanu 'aíma okëxa.

²¹ Anu bëbaxun 'aíma okin ka anu 'ikë unikama ñukákëxa:

—¿Uinu kara axa bëtsi bëtsi unibë 'ikë xanu Enaim kakë ëmanu kuantu bai 'ipitiu tsókë 'isonkë ax 'ik?

Kakëxunbi ka —Ènu ka bëtsi bëtsi unibë 'ikë xanu 'aíma 'ixanxa —kixun atun kakëxa.

²² Èsakian kakëx ka amiribishi anua Judá 'ikë anu kuantëankëxa kuanxun ka kakëxa:

—'Èmi a ñuikin kakë xanu a kana mërakëma 'ain 'imainun ka anu 'ikë unikaman anuisa achúshi xanubi axa bëtsi bëtsi unibë 'ikë 'aíma 'ixanxa kixun 'è kaxa.

²³ Èsakian kakëxun ka Judánën kakëxa:

—Asabi ka 'imainun ka 'èn 'inánkë ñukama a biti 'ikën, uixbia 'ëmi kuaítima kupí ka 'èn ñu kamabë bërúti 'ikën, 'èn këmëkinma xuxunkë 'ikëbi kamina carnero bakë a mërakíma 'inankëma 'ain.

²⁴ Usai ax 'ikë rabë 'imainun achúshi 'uxë 'irukësa 'ain ka, Judá achúshi unin kakëxa:

—Min piaka Tamar ax ka bëtsi unikamabë 'iaxa, usa 'aish na tuukë ax unibë 'ikë kupían tuukë 'ikën.

Usai kia kuati ka Judá munuma kuënkëni kiakëxa:

—¿Bitankëxun kamina a xanu nēnkanti 'ain!

²⁵ 'Aínbi ka unikaman chikinbëtsinki bëkëxunbi ka xanun aín kuku ësokin kamiakëxa: Ènë ñukama 'ibu an ka 'è tuuoxa. Usa 'ain kamina mitsúnbi iskin uinan kara ënë tēñuti anua 'unánti orakakë 'imainun tsati ënëx 'ikë kixun 'unánti 'ain.

²⁶ Kiaxa kikëbë ka Judá aín ñukama 'unáni kiakëxa: An upíokin 'akëbëtanbi kana 'èn 'atima okin 'an, usa 'ain kana 'èn bakë bëchikë Selá 'inankëma 'ain usai 'itankëx ka uínsaranbi abë 'itëkëanma 'ikën.

²⁷ Usai 'itankëx ka Tamar ax aín nētë 'ikëbë rabë tuá naachikiakëxa.

²⁸ Naachikikin ka aín tita bakënkë anun a tuá achúshinën aín mēkën chikíankëxa. Chikinia ñuman chëxëanën mētëkërë kai an xanu bakëmikë ax kiakëxa: Ènëx pain ka bakënti 'ikën.

²⁹ Usakin 'akëxun ka a tuakën aín mēkën atsímitëkëankëxa ax ka ax pain bakënkë 'aish aín xukën apan 'iakëxa, usai 'ikë ka an naachikimikë xanun Fares kakín anëtankëxun kakëxa: Uisax kaina min pan chikían.

³⁰ Usai 'ian ka aín xukën ñuman panshianën mētëkërë kakë axribi bakëankëxa, usai bakënkë ka a xanun Zérah kakín anëakëxa.

39

José 'imainun Potifarnën xanu 'ia

¹ An ñu marukë unikaman ka José marubiankin Egipto kakë menu buánkëxa. Buánxun ka egipcio uni achúshi Potifar kakë a ismaelita unibunën maruakëxa. Potifar ax ka 'apu aín suntárunën kushi capitán 'imainun an bërúankë aín kushiribi 'iakëxa.

² Usai an ñu mëëmikë uni egipcio uni, aín xubunu 'ia ka Nukën 'Ibun José 'itsaira bërúankin 'akiakëxa.

³ 'Akinkëxuan upiokin Josénën ñu mëia ka a ñu mëxunkë unin, aín 'Ibun ka Josébë 'ixun 'akinia kixun. Usa 'ain ka Josénën mëëkë ñukamax upí 'iakëxa.

⁴ Usa 'ikë ka José ax ka uni upí 'ikë kixun an unikama bërúanti 'imainun an 'ain xubunu 'ikë kamabi ñu bërúanun kixun ami éankëxa.

⁵ Anúa Potifarnën José aín xubu 'imainun aín ñukama bërúanun énkë nètëkaman ka Nukën 'Ibun Potifarmi upiokin sinánkin 'akiankëxa aín xubu 'imainun aín ñu 'apákë kamabi upí 'inun.

⁶ Usakin ami énkëxuan Josénën aín ñukama bërúankëbë ka Potifar aín ñukama sinánkinma an bërúanxunkë anu 'ain, aín piti 'atishi isakëxa.

Usaia 'imainun ka José aín bëmanamíax upíra uni 'iakëxa,

⁷ usa iskin ka basikëbëtan anua tékë uni 'ain xanun upí 'ikë iskin kuëëankëxa, kuëënkín ka achúshi nètën Potifarnën xanun kakëxa:

—'Èbë kamina 'iti 'ain kixun.

⁸ Kakëxunbi ka kuëënkíma Josénën ësokín kakëxa:

—Ka kuat, mín bënë ka kamabi aín ñukama 'ëmi éanxa, usa 'ain ka 'ëx ènu 'ain, aín ñukamami sinántíma 'ikën.

⁹ Ènë xubunu ka 'ésaríbi uni 'aíma 'ikën; usa 'ain ka 'èn ñu mëëxunkë unin a ñu kamina 'atíma 'ain kixun kakëma 'ikën, míx kamina 'ain xanu 'ain; çusa 'ain karana 'ëx 'atíma ñuíra 'ai Nukën 'Ibu Diosmí 'uchati 'ain?

¹⁰ Kamabi nètën ubiokín anun kuëënkín abë 'inun kanan a rapasua 'inun kakëxunbi ka Josénën kuaisama tankëxa.

¹¹ 'Aínbi ka achúshi nètën José xubunu 'ikë ñu mëëti 'ai anua uixi 'aíma 'ain atsíankëxa,

¹² 'ainbi ka atsíniabi xanuxun aín chupa bikín kakëxa:

—'Èbë kamina 'iti 'ain kixun.

Usakin kakian aín chupan bikëx ratuti abákiani chikíkin ka aín chupa xanun mëkëñubi èbuiankëxa.

¹³ Usai 'ikín timabiani chikíkin aín mëkëñubi aín chupa èbiani chikíkëbëtan ka

¹⁴ aín xubunu 'ikë an ñu mëëxunkë unikama kuënkënkín kakëxa:

—Ka kuat, 'èn bënë ka ènë hebreo uni achúshi ñu mëënun kixun bëaxa usa 'aishbi ka bërí 'ëmi kuaitísatania. Usa 'aish ka 'ëx mëu 'ain 'èbë 'ikatsíkíax atsíanxa atsínkín bikëx kana 'ëx munuma kuënkëan,

¹⁵ usai 'ëx munuma kuënkënia kúati ratuti chikíti abákin, ka aín chupa 'ènu èbianxa.

¹⁶ Usai 'ítankëxun ka Josénën chupa upiokín nankëxa, an ñumëmiké 'ain bënë aín xubunu 'utamainun.

¹⁷ Usai 'ikë basímashi ka xubunu aín bënë bëbakëxa, bëbaia ka aín xanun ami manánkin kakëxa:

—Hebreo uni achúshimi ñu mëënun békë ax ka 'ëx anu 'ikënu 'èbë 'ikatsíkíax atsíanxa,

¹⁸ atsínkëbë 'ëx munuma kuënkënia kúati ratuti chikíkin ka aín chupa ènu èbiani abáxa.

¹⁹ Èsokín ka mín ñu mëëmiké unin 'è 'aia, ësokian aín xanun kakëxun kuati ka Josénën ñu mëëxunkë uni asérabi usai ikëxa sinái 'ítsaira ami nishakëxa,

²⁰ usai xuatemati ami nishkín ka José sipuati binun kixun aín suntárukama kakëxa, kakëxun bixun ka anua 'apun uni sipuakë anu sipuakëxa.

²¹ Usakin José sipuakë 'ainbi ka Nukën 'Ibu abë 'ixun bërúankín 'akiankëxa, 'akinkëx ka upí nùituñu 'iakëxa, usa 'ikë ka an sipu bërúankë aín kushi an 'unánkëxa,

²² usa 'unánxun ka José abëa sipunu 'ikë unikama bërúanun kixun anëakëxa. Anëkëxun ka Josénën kamabi ñu anu 'ikë a 'anun ñunuakëxa,

²³ usakin 'amainun an sipu bërúankë aín kushi an Josénën 'akë ñukama ísama 'ikën, usakin ka Nukën 'Ibun 'akinkëxun aín ñu mëëtikama upiokín 'akëxa.

40

Josénën uni rabé aín namákë ñuixuan bana

¹ Usai 'ítankëxa basikëbë ka an uvas baka xëati Egipto menu 'ikë 'apu 'inánkë a 'imainun an pán 'akë uni aín kushi rabé axríbi, an ñu mëëxunkë 'apu Egiptonu 'ikë ami 'atímati banái ami 'uchakëxa.

² Usa 'ain ka faraón Egipto menu 'ikë 'apu ax a uni rabé ami 'aisamairai nishkín an 'ain xëati iskë aín kushi 'imainun an pán 'akë iskë aín kushi kuëntankëxun,

³ anua suntárukaman kushi 'ikë capitán 'ain xubunua 'ikë sipu anu a rabébi xuakëxa, ax ka anua José sipuakë anubi 'iakëxa.

⁴ Usa 'ain ka suntárunën kushi capitanën an bërúanun kixun José 'inánkëxa, ax ka an 'apu ñu 'axunkë unikaman kushirabé 'iakëxa, usa 'aish ka akamax 'ítsa barin anu sipuakë 'iakëxa.

⁵ Achúshi imé ka sipunu 'iké uni rabētan namákēxa, an uvax baka 'apu xēati 'inánkē 'imainun ka an 'apu pán 'inánkē aín kushi a rabēxun namákēxa, a namákēnēx ka achúshi achúshinēx usaía 'itiñu 'iakēxa.

⁶ Usa 'ain ka José pēkaran sipunu 'iké unikama isi uakēxa, ukinbi ka 'itsaira sinania masá nuiuax tsókē a rabē mērakēxa;

⁷ usa iskin ka ñukákēxa;

—¿Uisakatsi kaina bēri masá nuitukē bēmánanshi 'ain?

⁸ —Nu rabēxun kananuna ēnē imé ēsokin namán, 'ainbi ka uisakin namákē kara ax 'iké kixun an nu ñuixunti 'aíma 'ikēn kakēxun ka Josénēn.

—¿Diosan kara uisakin namákē kara min namákē ax 'iké kixun mi ñuixuntima 'ik? —Kixun atu kakēxa katankēxun ka Josénēn—. 'Ē kamina min namákēkama ñuixunti 'ai kixun kakēxa.

⁹ Usakin kakēxun ka an 'apu aín xēati 'inánkē aín kushi an pain aín namákē ñuixunkin José ēsokin kakēxa:

—'Ēn kana namákin uvax i achúshi isan,

¹⁰ ax ka rabē 'imainun achúshi pēñanñu 'iaxa. 'Imainun ka uvax i ax kotankēx uábuaxa, usai 'itankēx ka aín uábukē ax aín tēxkanñu 'inun uvax 'itankēx pēkēxa.

¹¹ Usai 'ian kana 'ēn 'apun ami xēakē xampa a tuínxun ami uvax baka chinintakēxun kana xampamibi 'ēnbi buánxun 'apu aín mēkēnnubi 'inan.

¹² Ēsokian ñuixunkēxun ka Josénēn kakēxa:

—Min namákē ax ka ēsa 'ikēn: rabē 'imainun achúshi i pēñanmi namákē ax ka rabē 'imainun achúshi nētē ñui kikē 'ikēn,

¹³ usa 'ain ka ēnuax rabē 'imainun achúshi nētē 'ikēbētan 'apun minmi an kuēnkēma ñu 'axunkē a istankēxun amiribishi min ñu mēētínu mi nantēkēnti 'ikēn, usakin 'akēxun kamina min 'asábiokin 'apu xampami aín xēati 'inánkē abi 'atēkēnti 'ain.

¹⁴ Usa 'ain kamina mia usokēxun min 'ēmíribi sínánti 'ain, sínánkin kamina 'apu faraón 'ēribia ēnuax chikínun kati 'ain. ¡Usa 'ain kamina 'ēribi nuibakin 'akinti 'ain!

¹⁵ 'Ēx kana mēkama bētsinkin hebreo unikama anu 'iké menua bēa 'ain. Usa 'aish kana 'ēx ñu 'atima 'akēma 'aish sipunu 'iti kuēñima.

¹⁶ Ēsokian Josénēn 'upiokin ñuixunia kuakin an pán 'akē aín kushi anribi 'ēnribi kana ēsokin namá kixun kakēxa:

—'Ēnribi kana ēsokin namákin rabē 'imainun achúshi tasá pán uxua 'ēn maxkánu nankē isi pēkian.

¹⁷ Manámia 'iké tasánua 'iké pán ax ka batokin mēskukin 'akē ax ka faraónan 'iaxa, aínbi ka ñuina pēchiñukaman tasá 'ēn maxkánua 'iké a piaxa.

¹⁸ Usakin kakēxun ka Josénēn kakēxa:

—Minmi namákē ax ka ēsa 'ikēn: rabē 'imainun achúshi tasámi namákē ax ka rabē 'imainun achúshi nētē 'ikēn,

¹⁹ usa 'ain ka ēnuax rabē 'imainun achúshi nētē 'ikēbētan 'apu faraónēn minmi an kuēnkēma ñu 'akē isti 'ikēn, istankēxun ka achúshi inu mi bēntanun 'amiti 'ikēn, usakin bēntana ka xētēkaman min nami piti 'ikēn.

²⁰ Usai 'iké rabē 'imainun achúshi nētē 'ikēbētan ka 'apu faraónēn anúan aín títan tuá nētē 'ikēbētan achúshi fiesta chaiira 'akēxa, 'akin ka kamabi aín uni kushibukama kamiakēxa. Usakin kamikēxa aín kushiban timēan ka 'apu faraónēn an xēati 'inánkē unikaman kushi 'imainun an pán 'akē unikaman kushi sipunua binun xuakēxa.

²¹ Xukēxun bitsínkin bēia ka an aín xēati 'inánkē unikaman kushi aín ñu mēētínubi bēráma 'akēsabi okin nantēkēanan ka faraónēn aín xēati 'inántēkēnun anubi nankēxa;

²² 'aínbi ka an pán 'akē aín kushi aribi Josénēn aín namákē ñuixunkēsabi okin inu bēntanxun tētsēkanun 'amiakēxa.

²³ Usakin aín namákē ñuixunkēxbi ka an 'apu 'ain xēati 'inánkē uni ax Josémi sinanima ami manúakēxa.

41

Josénēn 'apu faraónēn namákēkama ñuixua bana

¹ Usa 'ain ka rabē baritia inúkēbētan. Achúshi imé faraónēn, Nilo kakē baka kuēbi nixun isi pékiakēxa,

² usakin an namákin iskēxbi ka baka mēukūax, mapai achúshi 'imainun rabē vaca 'upíira 'imainun xuairabu ax chikítankēxun basi xo chaxkébu a 'ukēmēuxun pia isan.

³ Usokian pikēbēbi a kaxu bakanuax chikitika 'atima 'aish chumínkēkama mapai 'imainun rabē vaca axribi baka kuēbi raíri a 'urama sētēruí nirakēakēxa.

⁴ Usai nirakētankēxun ka vaca 'atimabu chumínkēkama an mapai 'imainun rabē vaca upíirabu 'imainun xuabu a eia isakēxa. 'Isibi ka faraón ratúkuatsianx bēsuakēxa,

⁵ 'aínbi ka amiribishi 'uxtëkéankëxa 'uxunbi ka amiribishi namákin istëkéankëxa: achúshi trigo xonuax mapai achúshi 'imainun rabé aín bimi upírabu 'aish koia isakëxa.

⁶ Iskëbë ka a kaxu mapai achúshi 'imainun rabé trigo bimi, amiaxa bari urukë amiax bëkikin suñun 'atimokëxa chushikë isakëxa,

⁷ akama trigo bimi chushikësa an ka trigo bimi mapai 'imainun rabé bimi upírabu a pia isakëxa.

Usakin iskinra namati bësui ka faraón kiakëxa iskinra kana namatin.

⁸ 'Aínbi ka a pékaran anun masánuitukëishi 'ixun kamabi Egipto menu 'ikë an ñu tankë 'imainun an ñu 'unánkë unikama unun kixun kamiakëxa. Kamikëxa rikuatsinkë ka faraónën usakian namákëkama ñuixuankëxa, ñuixunkëxunbi ka uinu 'ikë uni an ñu tankë 'imainun an ñu 'unánkë achúshinënbi ñuixuama 'ikën, uisakin namákin kara usakin namáxa kixun.

⁹ Usakian atun ñuixunkëbëma ka an faraón aín xëati 'inánkë uni aín kushi, ax kiakëxa:

—Bëri kana sinanatin usai 'iti 'aímabi kana 'ëx a sinanima manuan.

¹⁰ Mix 'apu 'ixun kamina nishkin an pán 'akë aín kushi 'imainun an mi xëati 'inánkë ënëribi anua suntárunen kushi capitán 'ikë sipu anu sipua.

¹¹ Achúshi imé kananuna nurabëxunbi namákën, an pán 'akë aín kushian 'amainun kana 'ënribi bëtsiokin namákën, usa 'ain ka an namákënëx 'unántisama 'imainun 'ënanëxribi unántisama 'aish uisakin namákë kara kixun unántisama 'iakëxa.

¹² Èsokin nun namákë 'aínbi ka nubë achúshi hebreo uni bëna, an suntárunen kushi ñu mëxunkëribi anu 'iakëxa. A uni kananuna nun namákë ñuixuankën, ñuixunkëxun ka nu uisakin namákë kara ax 'ikë kixun nu ñuixuankëxa.

¹³ ¡An nu ñuixunkë usaibi ka 'iaxa! usa aín kana 'ëx amiribishi 'ën ñu mëëtinu atsimainun ka bëtsi aribi inu bëntanxun tëtsekamiaxa.

¹⁴ Usokian ñuixunkëxun ka faraónën José bëribia sipunua chikínbëtsinkin anu bënun kamiakëxa. Usakian kamikë ka Josénën mëniokakin aín bu tëamianan aín chupa upí pañubiani kuantankëx faraónu bëbakëxa.

¹⁵ Usaia bëbakë ka faraónën kakëxa:

—'En kana èsokin namán 'aínbi ka an 'ën namákë 'ë ñuixunti 'aíma 'ikën, usa 'aínbi kana 'ën kuan, min isamina uni aín namákë ñuixuni kixun ñuia kana kuan, usa 'ain kaina min 'ën namákë 'ë ñuixunti 'ain.

¹⁶ Kakëxunbi ka Josénën —ax ka 'ënbi 'akëma 'iti 'ikë —kixun kakëxa—; 'aínbi ka Nukën 'Ibu Diosan kuni mix 'apu 'aish upí 'inun mi ñuixunti 'ikën.

¹⁷ Usokian kakëxun ka 'apu faraónën José katëkéankëxa:

—'En namákënuax kana Nilo kakë baka kuëbí nikë 'ian,

¹⁸ usakin 'ën nixun iskëxbi ka bakanuax mapai achúshi 'imainun rabé vaca upíra 'aish, xuairabu an basi xochaxkëbu a mëxun pia isan.

¹⁹ Usakian pikëbëbi ka a kaxú mapai achúshi 'imainun rabé vaca chumínkë 'aish 'atimara axribi piküaxa. ¡Uinsaranbi kana 'ën usa vaca 'atima Egipto me ënu iskëma 'ain!

²⁰ Ènë vaca chumínkë 'atimabu an ka ax pain chikíkë mapai rabé 'imainun rabé vaca upírabukama a eaxa;

²¹ 'aínbi ka usakin eaxi uínbi 'unántisama 'iaxa, usa 'aish ka bëráma 'ikësabi chumínkëira 'iaxa.

Usokin namati kana bësuan,

²² 'aínbi kana 'uxtënkëxunbi amiribishi namákin mapai achúshi xonuax trigo bimi upírabu koia isan.

²³ Usakin iskëbëbi ka a kaxú mapai 'imainun rabé trigo bimi ami bari urukë amiax bëkikin suñun 'akëx bëküax chushi èskikë 'ianan nëmëké koaxa.

²⁴ A trigo bimi chushikësa 'imainun mënuakësa an ka mapai 'imainun rabé trigo bimi upírabu a piaxa. Usakin namáxun kana an ñu tankë unikama timëxun ñuixuan, 'aínbi ka atu achúshinënbi usakin namákë ka ax 'ikë kixun 'ë kakëma 'ikën.

²⁵ Usakian kakëxun ka faraón Josénën kakëxa:

—Mínmi 'apu 'ixun rabëokin namákë ax ka achúshi ñu ishi ñui kikë 'ikën. Diosan ka mi 'unánmisa tania añu kaina 'ati 'ai kixun.

²⁶ Mapai achúshi 'imainun rabé vacakama upírabu ax ka mapai achúshi 'imainun rabé baritia 'ikën, usaribi ka mapai achúshi 'imainun rabé trigo bimi upírabu ax 'ikën. Ax ka a mi namákë abi 'ikën.

²⁷ Mapai achúshi 'imainun rabé vaca chumínkë 'imainun 'atima axa bëtsi kaxú chikíkë ax ka mapai achúshi 'imainun rabé baritia 'ikën; usaribi ka mapai achúshi 'imainun rabé trigo bimi chushikësa 'imainun mënuakësa amiaxa bari urukë amiax bëkikin suñun xarokë ax ka mapai achúshi 'imainun rabé baritia a piti 'aíma 'ain numi 'iti a 'ikën.

28 'Ĕn mi kakē usabi oi ka 'iti 'ikēn: Diosan ka mix 'apu 'ikē usakia an űu 'ati a űuikin mi ismiaxa.

29 Usa 'ain ka 'inuxun 'aia mapai achúshi 'imainun rabē baritian a piti 'itsaira 'imainun unin 'apákē űu 'itsaira bimiűu kamabi Egipto menu 'iti 'ikēn,

30 usai 'itankēx ka mapai achúshi 'imainun rabē baritia a piti 'aimaira 'iti 'ikēn. Usai 'ikēbētan ka uínbi Egipto menu ka 'aisamaira piti 'iakēxa kixun sinántima 'ikēn.

31 Usa 'ain ka a piti űu 'aimaira 'ikēbē, űu 'apákēa kokē bēráma iása 'itima 'iti 'ikēn.

32 'Ĕn 'apu minmi rabē okin namákē ax ka, Nukēn 'Ibu Diosan uisakin kara 'aisa tania usakin 'aia, usa 'ain ka ēnuax basimashi 'iti 'ikēn.

33 Usa 'ain sapi kamina 'ēn sinánkēxun basikinmaishi uni achúshi sinánűuira 'imainun an űu 'unánkē, an ēnē Egipto menu 'ikē unikama an bēruankin isti anēti 'ain.

34 Mix 'apu 'ixun kamina ēsokin 'ati 'ain: min kamina aín kushikama anētankēxun, kamabi menu kuan kian unin 'apákē trigo bimi bikē ax ka mapai achúshi pisha bikē anua aín chukúmasi bití 'ikēn, bikin ka mapai achúshi 'imainun rabē baritia 'imi Egipto menua unin 'apákē 'aisamaira tuaia timēti 'ikēn.

35 Usa 'ain kamina min kati 'ain kamabi trigo bimi upibukama ka mapai 'imainun rabē baritia anun timēti 'ikēn; timētankēxun ka achúshi xubunu bukúnti 'ikēn, ax ka usokin kamabi ēmakamanu bukúnti 'ikēn, ax ka kamabi uni ēmanu 'imainun naēnu 'ikē unikaman piti 'ikēn.

36 Usakin mi 'amikēxun atun trigo bimi bukúnkē 'ain ka mapai achúshi 'imainun rabē baritia numi 'ikēbēbi unikama numin bamatima 'ikēn, Egipto me ēnu tsókē unikamax.

José Egipto menu 'apu iá bana

37 Usakian Josénēn kakē ax ka 'apu faraón 'imainun aín unikamanan upí bana 'iakēxa,

38 usaia kia ka faraónēn aín unikama ēsokin kakēxa:

—¿Uisaxun karanuna bētsi uni 'ēsaribi aín 'Ibu Diosan bēru űunshinűun nun mēratí 'ain?

39 'Ĕsai kitankēxun ka José kakēxa:

—Misaribi uni sinánűuira 'imainun an űu 'unánkē uni ka 'aíma 'ikēn, usa 'ain min 'Ibu Diosan mi 'unánmikēxun kamina ēnē űukama 'unanin.

40 'Ĕsokin katankēxun ka 'apu faraónēn José kakēxa, mix kamina anu 'ēx 'ikē 'apun xubu anu 'iti 'ain, 'imainun kamina ēnē menu 'ikē unikaman min kakēsokin 'ati 'ikēn, kamabi uni min kakēsa okian űu 'anun 'amiti 'ain 'aínbi kana. 'Ĕx kuni 'apu 'aish mi manámi 'ianan kushiira 'iti 'ain.

41 Ka kuat, 'ēn kana kamabi Egipto menu 'ikē unikaman kushimi 'inun mi anēin. 'Ĕsokin kakinshi ka,

42 faraónēn 'apu 'ixuan mēűukē a ēchikinshi aín mēűusuti bitankēxun Josénēn mēkēnu mēűumiakēxa. Usakin mēűumitankēxun ka aín chupa lino 'upíra upí a paűumianan aín tēuti kuri 'akē a tēűumiakēxa.

43 Usakin aín űukama paűumitankēxun ka anúan ax nikē caballonēn nikinkē bētsi a kaxu 'ikē bētsi anu José 'aruakēxa, 'arutankēx ka kiakēxa, bēri ka kamabi unix aín bēmánuax sharati rantinpurunkin kamina anúan kuantí bai bēaratima 'ain, usa 'ain ka Josénēx kamabi Egiptonu 'ikē unikaman 'apu 'iakēxa.

44 Usakin 'atankēxun ka faraónēn kakēxa:

—'Ĕx kana 'apu 'ain, usa 'aínbi ka Egipto menu 'ikē unin mix kikēma 'ain aűu űubi 'atima 'ikēn.

45 Usa 'ain ka 'apu faraónēn bētsiokin anēkin José egipcionu 'ikē anēn anēakēxa Safenatpanéah kakin anētankēxun, ka Asenat akēűun 'ain xanu 'iti birakamiakēxa, ax ka Potifera kakē Sacerdotenēn bēchikē xanu 'iakēxa, ax ka On kakē ēma anu tsókē uni 'iakēxa, usakian 'akēx ka José Egipto menu 'apu 'iakēxa.

46 Anua 'apu 'imikē anu ka José treinta baritiaűu 'iakēxa, usa 'ain ka José anua faraón 'ikē anuax chikitankēx Egipto me kamaoi kuainbēkini niakēxa.

47 Usa 'ain ka űu 'apákē 'aisamaira bimiűu 'aish piti 'itsaira 'iakēxa mapai achúshi 'imainun rabē baritia űu 'apákē bimiakēxa,

48 usa 'ikē ka Josénēn ax 'apu 'ixun kamabi trigo 'apákē mapai achúshi 'imainun rabē baritia sēnēmikin timēnun unikama 'amiakēxa; usakin 'amianan ka trigo bukúanan anuxuan 'apáxun bikē ēmanua anu bukúnti 'akē anubia trigo bukunun 'amiakēxa.

49 Usakian Josénēn timēmikēx ka trigo bimi parúmpapa kuēbínua masi iskēsaira 'iakēxa. Usa 'ain ka 'aisamaira 'ikē uínbi tupuntisamaira 'ianan uiti 'itsaira kara kixun tupuntisamaira 'iakēxa.

50 Usa 'ain ka anúan űu 'apákēxbi kootima baritia 'isamapain 'ain Josénēn aín xanu Asenat kakē ami rabēokin bēchikē 'iakēxa.

⁵¹ A paian bëchiké aín rëkuën bëchiké a ka Manasés kakin anëakëxa, anëtankëx ka kiakëxa: “Nukën 'Ibu Diosan ka 'ëx masá nuituanan tëmëraiabi 'ë manumiaxa 'imainun ka 'ën papan aintsikamiribi manunun 'ë 'imiaxa.”

⁵² Usakin 'atankëxun ka bëchitëcëntancëxun Efraín kakin anëakëxa, anëtankëx ka kiakëxa: Nukën 'Ibu Diosan ka anuax 'ëx tëmërakë me ënuax 'ëx bëchikëñu 'iti kuëanxa.

⁵³ Usa 'ain ka mapai achúshi 'imainun rabë bari inükëbé unin ñu 'apákë Egipto menu 'aisamaira 'iskë ax sënëankëxa,

⁵⁴ usaia 'ikëbé ka José kikësabi oi mapai 'imainun rabë baritia inükëbé unin ñu 'apákëbi añu ñubi menu koama 'ikën, José kikësabi oi ka usai 'iakëxa. Usaia raíri mekamanu 'imainun ka, Egipto menushi a piti ñu 'aisamaira 'iakëxa;

⁵⁵ usa 'ain ka Egipto menu tsókë unikamax a piti 'aíma 'ain numin 'i 'apu faraónu trigo ñukati kuankëxa, kuanxun ñukákëxunbi ka 'apu faraónën egipcio unibu kakëxa: Kamabi unikama mitsux kamina José isi kuanti 'ain, kuanxun kamina añu 'anun kara mitsu kaia usakinbi 'ati 'ain.

⁵⁶ Usa 'ain ka kamabi menua a piti 'aíma 'ain Josénën anua trigo bukunkëkama xëókanun kixun kakëxuan xëókakëbëtan ka egipcio unikaman trigo maruakëxa, usai 'ikëbé ka kamabi nëtën numi chaira 'ain a piti 'aíma 'iakëxa.

⁵⁷ Usai 'ikëbé ka kamabi menuaxribi a piti 'aíma 'ain Egipto menua José 'ain, trigo marui unikama uinu 'ikë menubi a piti 'aíma 'ain uakëxa.

42

Josénën xukënkama Egipto menu kuan

¹ Usa 'ain ka Jacobnën Egipto menu ka trigo axa kixuan ñuikania kuakëxa, kuakin ka aín bëchikëkama kakëxa: ¿Añu kaina anuxun mitsúxbi bëtsibë bëtsibë isanankin 'akanin?

² Èsokin ka 'ë kakanxa Egipto menu kaisa trigo axa. Usa 'ain kamina anu kuantankëxun nukaman piti trigo marui kuanti 'ain, a píínu nukamax bukunun.

³ Èsokian aín papan kakëx ka Egipto menu mapai rabë Josénën xukënkama trigo marui kuankëxa;

⁴ 'aínbi ka Jacobnën aín bëchikë Benjamín, Josénën xukën a atubë kuantanun xuama 'ikën, anu kuanibi ka ñu 'aisama inuti 'ikë kixun sinánkin.

⁵ Usa 'ain ka Jacobnën bëchikë kamax anribia trigo marui kuankë unikamabë kuankëxa. A nëtë kaman ka kamabi Canaán menu a piti ñu 'aíma aín numi chaira 'iakëxa.

⁶ Usaia 'imainun ka José ax Egipto menu 'apu 'ain, unikama trigo maruti anëké 'iakëxa. Usa 'ixun ka axa trigo marui bëtsi menuax kuankë unikama anu kuania trigo maruakëxa. Marukëbébi ka aín xukën kamaxribi ami bëbai nirakëti aín bëmánanën me tikai rantinpu-runi tsóbuakëxa.

⁷ Usai anu nukutia iskin ka Josénën ëné unikamax ka 'ën xukën 'ikë kixun 'unánkëxa; 'unánkinbi ka, atu 'unánkëmasa 'ixun, munuma banakin atu ñukákin kakëxa:

—jMitsux! ¿kaina uinuax aín?

Kakëxun ka —nukamax kananuna Canaán menuax trigo marui aín —kixun atun kakëxa.

⁸ 'Aínbi ka an 'unánkëxunbi aín xukënkaman José 'unánma 'ikën.

⁹ Usa 'ain ka atux usai 'itia namá a sinánkin aín xukënkama Josénën kakëxa:

—Mitsux kamina këmëkuatsini 'utunanishi uan. Usa 'ain kamina uisaxun 'aisa kara ëné ëma 'ikë kixun isi ukan.

¹⁰ —Usama ka nun 'Ibu —kixun ka atun kakëxa—. An mi ñu mëëxunti nukamax kananuna trigo maruishi uan.

¹¹ Usa 'ain kananuna nukamax achúshi papan bëchikëshi 'ain. Usa 'aish kananuna upí sinánñuishi 'ain. Usa 'ain kananuna uínsarabi këmëkianxun bëtsi ëmakama 'utunkëma 'ain.

¹² —Usama ka —kixun ka Josénën karaishiakëxa—. Mitsux kamina këmë kuatsini 'utunanishi uan.

¹³ Usakian kakëxunbi ka atun katëkéankëxa:

—An mi ñu mëëxunti nukamax kananuna mapai rabë 'imainun rabë xukën 'ain, usa 'aish kananuna achúshi papan bëchikëshi 'ain, usa 'ain kananuna nukamax Canaán kakë me anu tsotin. Usa 'ain ka nun xukën 'anáka itsi nun papabë bëruaxa 'imainun ka nun xukën 'anákaia ax nubëma 'ikën.

¹⁴ Èsokian kakëxun ka Josénën amiribishi katëkéankëxa:

—jKana mitsu kan! Mitsux kamina këmëkuatsini uisakara ëné me 'ikë kixun 'utuanan añu kara ënu 'ikë kixun isi uan,

¹⁵ usa 'ain kana 'ën mitsu èsokin tanin: 'Ènbi kana 'apu faraónën anën mitsu kain ënuax kamina min xukën 'anákaia ax pain utamainun uixbi chikítima 'ain.

¹⁶ Usa 'ain ka mikama achúshinën a bitsi kuanti 'ikën. A bitsia kuantamainun ka raírinëx sipuakë 'iti 'ikën. Usa 'ain kananuna mitsúxmi kíkë ënëx kara aséرابي 'ikën kixun isti 'ain, mitsux kíkë aséرابي 'ain ka kémëkuatsini ukë 'iti 'ikën. Èsakin kana faraónën anën mitsu kain.

¹⁷ Èsokin pain katankëxun ka rabë 'imainun achúshi nètë Josénën atu sipuakëxa,

¹⁸ usakin sipuaxunbi ka rabë 'imainun achúshi nètë 'ikëbétan atu kakëxa:

—Èx kana Dios kíkësabi oi 'ikë 'uni 'ain. Usa 'ain kamina mitsun 'ën kakësabiokin 'ati 'ain, mitsúxmi nu kémë kuatsinxun 'utuni ukë 'ikëbi:

¹⁹ Usa 'ain kana 'ën 'unánti 'ain mitsux kamina uni sinan upíñu 'ain kixun usa 'ain ka achúshinëx sipunu bërúmainun kamina mitsun aintsikaman pití trigo buani kuanti 'ain.

²⁰ Kuantankëxun kamina min xukën 'anáka 'ë bëxúnti 'ain, a bëkëbétan kana aséرابي kamina mitsux kémëkëma 'ai kixun 'unánti 'ain. Usama 'ain kamina mikamax bamakë 'iti 'ain. Usaia kíkëbë ka usa ka 'iti 'ikë kix kixankëxa,

²¹ 'ainbi ka atúxbi bëtsibë bëtsibë kanankëxa:

—Aséرابي kananuna nun xukënbë 'atimonankën, nun kananuna nua uisabi oxuma 'anun kakëxun kuakin nuibama 'ain, axa tëmëraia iskinbi. Usa 'ain kananuna nuxribi bëri tëmërain.

²² 'Imainun ka Rubénën kakëxa:

—Usa 'ain kana 'ën mitsu kakën nun xukën 'anáka kananuna 'atima otima 'ain; kakëxunbi kamina mitsun kuakanma 'ain, usa 'ain sapika nukamaribi ax ñua kupí usakin nu 'aia.

²³ Usai atux kia Josénën kuatiabika 'unánma 'ikën, ax ka bëtsían usai ka kia kixun kamainun banakëxa.

²⁴ Usakin aín xukënkama kaíbi atúxa usai kia kuati masá nuituti uri kuanx ka José iankëxa. Usai inkuatsini anua atux 'ikë anu utëkënkín ka atu kakin, amo nitsinakin Simeón atun ismainunbi nëamiakëxa.

²⁵ Usokin 'amitankëxun ka Josénën aín unikama kakëxa, trigo aín pishanu buchuokin 'aruxuanan, kamina atun kuríkiribi atun pisha 'ukëmëu achúshi achúshi pishanubi 'arux-untënkëti 'ain, 'anan kamina kuantian bainuxun pibianti aribi 'inánti 'ain. Èsokian Josénën kakëxun ka an kakësabiokin aín unikaman 'akëxa.

²⁶ Usakin pishanu purukin trigo 'inánkëxun ka atun asno anu 'arubiani anuax kuankëxa.

²⁷ Usai anuax kuanbaiti ka ñántánbukëbë anua imé uxti anu nirákekëxa, nirákekëxun ka atu achúshinën pain aín pisha asno piminuxun trigo binuxun aín pisha rëchurukinbi ka, aín kuríki pishanu bërakanín 'arukë mërakëxa.

²⁸ Usakin mërari ratúkin ka aín xukën achúshinën raíri kakëxa:

—¡Ka kuat, 'ën kuríki ka amiribishi 'ë mañaxa! ¡Èn pishanubi ka 'ën kuríki 'ikën! Èsokian bëtsin kakëx ka raírinëx ratuti bërëi 'itsaira rakuéti a xukën kamáxbi kanankëxa:

—¿Diosan kara nukamaxnu ësai 'iti nu sinánxukin ësokin nu ax?

²⁹ Usa 'ain ka Canaán menu bëbakëxa, bëbaxun ka kamabi atux 'ikë aín papa Jacob ñuixunkin kakëxa, a ëmanu 'ikë 'apun ka nu 'atimai banai nishkin nux isanuna kémëkianxun atun me 'utuni kuan kixun nu kaxa:

³⁰ —A ëmanu 'ikë 'apu an ka numi 'atimai, banai nishkin nu kaxa mitsux kamina kémë kuatsini ënë menu 'ikë unikama unëxun 'utuni ukan.

³¹ Usai kiabi kananuna ësokin kan nux kananuna uni mënin sinánñuishi, 'ain usa 'aish kananuna nukamax an uni 'utunkë uni ama 'ain;

³² katankëxun kananuna ësokínribi kan nux kananuna achúshi papañushi mapai rabë 'imainun rabë xukën 'inun bëchia 'ain; usa 'ain ka bëtsi nubëma 'ikën 'imainun ka nun xukën 'anáka nun papabë Canaán menu bëruaxa kixun kananuna kan.

³³ Èsakin kakëxun ka an nukama kaxa: Bëri kuni kana aséرابي kaina mikamax upisananñu 'ain kixun 'unánti 'ain. Usa 'ain kamina min xukën achúshi 'ënu ëbianti 'ain ëbiantin kamina trigo 'itsamashi min aintsikama buánxunti aín,

³⁴ 'ainbi kamina min xukën 'anáka 'ë bëxunkanti 'ain. A mi 'ë bëxunkëxun kana mitsux kamina upí sinánñubu 'ianan kémëkuatsini ukëma 'ain kixun 'unánti 'ain; usa 'ain kana mitsun xukën 'anáka axa upí 'inun ënti 'ain, 'imainun kamina mitsuxribi ënë menu niti 'ain.

³⁵ Usa 'ain ka atun ëmanu kuantankëxun trigo pishanua bukunpakinbi Josénën xukën atun kuríki a 'ukëmëuküa pisha chukúmaratsunua mërakëxa, achúshi achúshi atun pishanua. Usokin pisha chukúmaratsunua kuríki mërari ka a xukënkamaxbi aín papabëbi ratúkankëxa.

³⁶ Usa 'ain ka Jacobnën kakëxa:

—Mitsun kamina bëchikëñuma 'ë 'imin. José ka nubëma 'ikën, 'ianan ka Simeónëxribi ka nubëma 'ikën, ¡imainun kamina Benjamínribi 'ë bëri ëmbiantin kin! ¡Èsakin 'akin kamina 'ë bëchikëñuma ënkanin!

³⁷ Usaia kia ka Rubénën aín papa kakëxa:

—'Ēn bĕrúanun kamina Benjamín 'ĕn mĕkĕnu ĕnti 'ain usa 'ain kana 'ĕnbi mi bĕxuntĕkĕnti 'ain. Bĕxunkĕxuma kamina, 'ĕn bĕchikĕ rabĕ ĕnĕ 'ati 'ain.

³⁸ Usai kiabi ka Jacobnĕn aín bĕchikĕ kakĕxa:

—'Ēn bĕchikĕ aín 'anáka ĕnĕ 'ikĕbi kana mitsukĕñun xutima. Aín xukĕn José ka ñuakĕxa usa 'ain ka aratsushi tikiaxa. Mitsubĕ kuanía ñu 'aisama inuti ñuanan 'ikĕbĕ kaina uisai 'iti 'ain, mitsux kamina 'uchakĕ 'iti 'ain 'ĕx kaniakĕkĕ 'aish 'itsaira masá nuituti ñukĕbĕ.

43

Aín xukĕn kaman Benjamín Egipto menu buan

¹ Usa 'ain ka nĕtĕkamabi a piti ñu a menu 'aíma 'iakĕxa,

² usa 'ain ka Jacobnĕn aín bĕchikĕ kamabĕtan Egipto menua buánkĕ trigo a pikĕx kĕñúukĕbĕtan aín bĕchikĕkama kakĕxa:

—Amiribishi kuantankĕxun kamina trigo chukúmashi marutĕkĕni kuantu 'ain.

³ 'Aínbi ka Judánĕn kakĕxa:

—Asérabi ka anu 'ikĕ unin an nukama kaxa: Min xukĕn 'anáka bĕíma kamina 'ĕ isi ukantima 'ain.

⁴ Usa 'ain kananuna min nubĕ, kuantanun xukĕbĕ trigo maruikuanti 'ain;

⁵ 'aínbi kananuna minmi nubĕ kuantanun xukĕbĕma kuaniman. A unin ka nu asérabi kaxa: Min xukĕn 'anáka a bĕíma kamina 'ĕ isi ukantima 'ain.

⁶ Ēsokian katĕkĕnkĕxun ka Jacobnĕn kakĕxa:

—¿Uisa kupín kaina 'ĕ 'itsaira 'aisama on? ¿Uisati kaina nun xukĕn 'anáka ka anu 'ikĕ kixun a uni kan?

⁷ Kakĕxunbi ka atun katĕkĕankĕxa:

—A unin ka uisa unikaraisanuna 'ain kixun 'itsaira ñukákin nun aintsí 'ibukama nu ñukáxa. Ñukákin ka nu kaxa: ¿Min papa kara ñukĕma pain tsótax? ¿Min xukĕn itsi kara anu 'ik? Nun kananuna an ñukákĕsabi okin an kakĕ banakama kan. ¿Uisaxun karanuna min xukĕn 'anáka kamina bĕti 'ain kixun kakĕxun 'unánkĕ 'itsían?

⁸ Usa 'ain ka Judánĕn aín papa Jacob kakĕxa:

—Nux upitax tsóti kuĕnkin kamina nun xukĕn 'anáka 'ĕn bĕrúanun xuti 'ain, xukĕbĕ kananuna bĕríbi kuantu 'ain. Usa 'ain kananuna mi 'imainun nukama 'ianan nun bĕchikĕ kamaribi ñutima 'ikĕn.

⁹ 'Ēn kana a tuá bĕrúanti 'ain; 'ĕ kamina axa uisai kara 'ikĕbĕtan kati 'ain. 'Ēn a tuá bĕtĕkĕnima kana anun tsókĕ nĕtĕkaman 'ĕx min 'uchokĕ 'iti 'ain.

¹⁰ Ēnuax 'itsaira banai panatima kuanx kuni kananuna rabĕti kuantankĕx ukĕ 'itsían.

¹¹ Usa 'ain ka aín papan ĕsokin kakĕxa:

—Anun nun ĕnĕñu mĕñoti bĕtsi ñu ka 'aíma 'ikĕn, usa 'ain kamina ĕsokin 'ati 'ain: mitsun pisha kamanu kamina a uni 'inaishiti kuanxun achúshi ñu buánti 'ain. Ēnĕ menuxun unioĕkĕ ñu upíira: bálsamo kakĕ sanuira chukúma 'imainun buna rĕpa chukúmashi 'imainun ro tsĕpasa 'imainun i baka 'akĕ ro akĕñun ro ua upíira nun menua 'ikĕ aribi buánti 'ain.

¹² Buánkin kamina nĕtĕ itsinmi buánkĕ usamaira kuríki kĕxtuira buántankĕxun minbi 'inánti 'ain, mitsun 'inankĕxunbia 'inantĕkĕnkĕsamaira 'inánti 'ain; 'inánkin kamina manuxun sapi ka usakin 'axa aribi 'inánti 'ain.

¹³ ¿Usa 'ain kamina! min xukĕn 'anáka bibiakun buántankĕxun a uni istĕkĕni kuankanti 'ain.

¹⁴ Usa 'aínbi ka Nukĕn 'Ibu Dios ax kamabi kushíñu an mitsua uisabi okima nuibanun 'imianan, min xukĕn sipunu 'ikĕ a ĕnun sinánmikin Benjamín utĕkĕnun upiókin sinánmiti 'ikĕn. Usa 'ain kana 'ĕn bĕchikĕkama nĕtĕkĕbĕ, bĕchikĕñuma 'ĕx 'iti 'ain.

¹⁵ Usakian Jacobnĕn kakĕxun ka aín bĕchikĕkaman anu 'ikĕ 'apu 'inaishiti kuantu ñukama bianan, pishami kuríki kĕxtuira bianan, Benjamínribi bibiani Egiptonu kuankĕxa. Kuantankĕx ka anua José 'ikĕ anu bĕbakĕxa,

¹⁶ usaía bĕbaia ka Josĕnĕn Benjamín atubĕa kuankĕ isakĕxa, iskin ka an aín xubu bĕrúankĕ uni a kakĕxa:

—Ēnĕ unikama kamina 'ĕn xubunu buánti 'ain, 'imainun kamina vaca rĕtankĕxun piti 'itsaira 'ati 'ain, atun ka bari xamarukĕbĕtan bĕrí 'ĕbĕtan piti 'ikĕn.

¹⁷ Ēsakian kakĕxun ka aín ñu bĕrúankĕ unin aín kushin Josĕnĕn kakĕsabiokin anbi aín xubunu atu buánkĕxa,

¹⁸ 'aínbi ka Josĕnĕn xubunuax ratuti kánani kikanĕxa:

—¿Ēnĕx ka kĕmĕkin nu bĕkĕ 'ikĕn! Bĕtsi nĕtĕn trigo marukin 'inankĕxunbia nu 'inantĕkĕnkĕ kuríki a kupín sapika nu bĕaxa. Usa 'ain sapi ka nukama kuantanun xukima tĕmĕramianan kupímashi nukamabi ñu mĕĕmiti 'ikĕn, nun ñuinakama kĕñunbi.

¹⁹ Usa 'ain ka nukuti aín xubu xéputi 'urama oí a rapasu kuani niračkëkin an ñu bërúankë uni abë banakin.

²⁰ Atun kakëxa:

—¡Uisati, kara Nukën 'Ibu! Bëtsi nètën kananuna aséabi trigo marui uan,

²¹ 'aínbi kananuna énuax kuantankëx anu nu imë uxti anu nukuxun nun pisha réchurupakinbi, kananuna pisha bërakankin achúshi achúshi nun pishanua kuríki 'arukë mëran, a kuríki ka kamabi 'i'axa. A kananuna bërí 'inántëkënti bëan,

²² bëanan kananuna nun kuríkiribi anun trigo maruti bëtëkëan. 'Aínbi kananuna uin kara a painun 'inánkë kuríki nun pishakamanu 'arutëkëanxa kixun 'unánkëma 'ain.

²³ Kakëxun ka an ñu bërúankë unin atu kakëxa:

—Kamina 'itsaira rakuëkantima 'ain. Mitsun Dios min papabëtan rabikë an sapi ka a kuríki mitsun pishanu 'arukë 'iti 'ikën, 'ën kana anúnmi trigo kupiókë kuríki a bian usa 'ain kamina 'itsaira rakuëtima 'ain. Kamina 'itsaira masá nuituti rakuëtima 'ain.

Ésokin katankëxun ka an ñu bërúankë unin Simeón sipunua chikínbëtsinkin aín xukën kamanu bëakëxa;

²⁴ usakin 'axun ka atu kamabi Josénën xubu 'ukëmëu ubankëxa, uantankëxun ka anúan tachukati 'umpax 'inántankëxun aín ñuinakamaribi aín piti 'inánkëxa.

²⁵ Usa 'ain ka a 'inainshiti békë ñukama mëníokin, José ka bari maníkëbë atubëtan pi uti 'ikë kixun 'unánxun kaíankëxa.

²⁶ Usakian kainkëxa aín xubunu bëbaia ka atúan 'inainshitia uankë ñukama a 'inánkëxa, 'inani ka ami rantinpuruni aín bëmánan memi bëtiki tsóbuakëxa.

²⁷ Usai 'ia iskin ka Josénën atu uisa karaisa kixun ñukákëxa ñukátankëxun ka ésokinribi kakëxa:

—¿Uisa kara min papa, a ñuikinmi 'ë kakë kaniakëkë ax 'ik? ¿Kara bëríbi tsótax?

²⁸ Kixuan ñukákëx ka akama tétúbuti aín chixunu sënën kuabuti ami 'ikin kakëxa:

—An mi ñu mëëxunt, nukaman papa ka anu 'ikën. Bëríbi ka tsótaxa.

²⁹ Usakian kakëxun a rapasunua israkinbi ka Josénën aín xukën Benjamín 'ain papan akëñun aín titami bëchia a mërakëxa mërai ka kiakëxa:

—¿Enëx kara mitsun xukën 'anáka a ñuikinmi 'ë bëráma kakë a 'ik? ¡Nukën 'Ibu Diosan ka mi 'akinti 'ikën 'ën bakën! Ésakin kaishi,

³⁰ ka José aín xukën isi 'itsaira kuëñnibi aín inkë urukëbë tënëtisamaira tani. Bënëtishi abákiani kuanx anua 'ikë anu atsiánx iankëxa.

³¹ Usai intankëx sënëntankëx bëchukakiani kuani ka kiakëxa: ¡Aín piti kamina ënë kama mëtikati 'ain!

³² Usa 'ain ka an kakëabiokin an ñu 'axunkë unikaman José axa 'apu 'ikë abiribi mesanu aín piti nanxuanan aín xukënkama aribi bëtsi mesanu nanxuankëxa, nanxuanan ka an ñu 'axunkë egipcio unikama aribi bëtsi mesanu nanxuankëxa atun ka hebreo unikamabëtan mëskuxun piama 'ikën.

³³ Usa 'ain ka Josénën aín xukën apankama 'anan Benjamín uinu kara tsóti 'ikë kixun kakëxa. Katankëxun ka aín xukënkama atun 'apamixun 'abianxun 'anákami sënëonkin atu upíokin sënëinra 'itánun anu tsónun kakëxa usakian 'akëx ka sinánkasmai uisa kupín kara ésokin nu 'aia kixax bëtsibë bëtsibë isanankëxa.

³⁴ Usa 'ain ka Josénën an anuxun pikë mesa anuxunbi raíri pikianan, ka aín xukën Benjamín raíri 'inánkësamaira okin aín piti cha 'inánkëxa. Usakin 'ai ka José 'imainun aín xukënkamax pianan xëai 'itsaira kuëëankëxa.

44

Josénën manë xampa ñuikë bana

¹ Usakin 'atankëxun ka Josénën an ñu bërúankë aín kushi kakëxa:

—Ènë unikaman pishanu kamina trigo atun buántisabi 'itánun 'aruti 'ain, 'anan kamina atun kuríki achúshi achúshi pishanu bërakankin 'aruxunti 'ain.

² 'Anan kamina 'ën xampa manë uxua 'akë aribi aín xukën 'anákanën pisha bërakankin 'aruti 'ain 'akin kamina, anun trigo kupiókë kuríki akëñunbi 'aruti 'ain. Úsokian Josénën 'amikëxun ka an ñu bërúankë unikaman 'axuankëxa.

³ Usai 'iónxa pékarakëbë barin urukin pékabëtsinkëbëtan ka Josénën an ñu mëëxunkë unikama kuantanua, aín xukënkama aín ñu mënóti 'akinun kixun 'amiakëxa 'amixun ka aín xukënkama aín ñuinakama buani kuantanun xuakëxa.

⁴ Usai kuania ëma ëbiani urakiankë 'aimabi ka Josénën an ñu 'axunkë uni kakëxa axa kuankë unikama akamina nuikuanti 'ain nuixun nukúkin kamina kati 'ain:

—¿Uisa oti kaina upíokin 'akinkëxunbi 'atimakin 'an? ¿Uisati kaina mitsun manë uxua 'akë xampa amia

⁵ 'Ēn űu mĕĕxunkĕ unin xĕanan anun űu tankĕ a mĕkaman? űMitsun kamina 'atimakin 'an!

⁶ Ĕsakian kakĕx kuanxun ka an űu bĕrúankĕ uni an nukúkin, usakian kakĕ bana abi űuikin atu kakĕxa,

⁷ usakian kakĕxun ka atun kakĕxa:

—űUisa 'ixun kaina usakin kananuna űu 'a kixun nukama kain? űuinsaranbi kananuna nun ĕsokin űu 'akĕma 'ain!

⁸ Nux kananuna Canaán nĕtĕnuaxbi nun pishanua mĕrakĕ kuríki a 'inantĕkĕni uan. űUisaxun karanuna manĕ xampa mĕkamanan kuri ami űu mĕnxunkĕ unin xubunua mĕkamati 'ain?

⁹ űUsa 'ain sapi ka an mi űu mĕĕxunti ĕnĕkama achúshinĕx bamakĕ 'iti 'ikĕn, uin pishanua kara manĕ xampa mĕraia a 'imainunbi kananuna nukamaxribi an űu mĕĕxunkĕ 'iti 'ain!

¹⁰ Usokian kakĕxun ka an José űu mĕĕxunkĕ uni ain kushin atu kakĕxa:

—Míkamax kikĕsa ka 'iti 'ikĕn, 'ainbi ka uin pishanu kara manĕ xampa 'ikĕn ax kuni 'ĕn űumĕmikĕ uni 'iti 'ikĕn; usa 'ainbi ka ain patsanĕx 'uchakĕma 'iti 'ikĕn.

¹¹ Usaia kikĕbĕtan ka a kamaxunbi atun pisha bĕnĕkinshi menu, nanopákin rĕchuruakĕxa.

¹² Rĕchurupatia ka an űu bĕrúankĕ unin kamabi pisha bariakĕxa, barikín ka ain xukĕn apamixun ain xukĕn 'anákami okin barikibi ka Benjamínĕn pishanua manĕ xampa mĕrakĕxa.

¹³ Usakian mĕrakĕbĕ ka atun chupa tukai nishi paĕakĕxa. Usai 'itankĕxun ka amiribishi atua anun űu nikinkĕ ain űuinakaman kaxunu puruakĕxa. Purubiani ka a ĕmanubi kuantĕĕankĕxa.

¹⁴ Usa 'ain ka Judá 'imainun ain xukĕnkamax kuanxbi amiribishi bĕrukiani Joséĕn xubunu bĕbakĕxa, bĕbakinbi ka José anuabi mĕrakĕxa mĕrai ka ain bĕmáno nirakĕti rantinpuruni tsóbukin ain bĕmánanĕn me tikakĕxa,

¹⁵ usai 'ia ka akamabi Joséĕn kakĕxa:

—űAñu kaina mikaman 'an? űMitsun kaina 'unan achúshi uni 'ĕsaribinĕn kara űu tanti 'ik?

¹⁶ Kía ka Judánĕn kakĕxa:

—űUisakin karanuna nukaman mi kati 'ain? űUisaxun karanuna űu 'akĕma 'ixun nun kananuna 'an kixun mi kati 'ain? Nukĕn 'lbu Diosan nux 'uchakĕ 'unánkĕ 'ain kamina. Nukama min űu mĕmikĕ uni 'inun 'imiti 'ain; 'imikin kamina, ain pishanua min manĕ xampa bikĕ abĕbi, min űu mĕmikĕ uni 'inun nukama 'imiti 'ain.

¹⁷ 'Ainbi ka Joséĕn kakĕxa:

—Usama ka. Ain pishanuanu manĕ xampa mĕrakĕ ax kuni ka 'ĕn űu mĕĕmikĕ uni 'iti 'ikĕn. Usa 'ain ka ain patsanĕx ain papan xubunu upitax rikianti 'ikĕn. Úinbi ka mitsu kuania ubiotima 'ikĕn.

Judánĕn Benjamín űuikin José ka

¹⁸ Usa 'ain ka Judánĕn José 'urama okin kakĕxa:

—'Ēn kana mi ĕsokin kaisatanin, usa 'ain kana 'ĕn uinbi kuanuma mi kain. Kamina 'ĕn kakĕx 'ĕmi nishtima 'ain, mix kamina 'apu faraón asaribi 'ikĕ kana mi kain.

¹⁹ Min kamina nu űukan nux karaisana papañu 'ianan nun xukĕn 'anákañu 'ain kixun,

²⁰ űukákĕxun kananuna mi űuixuan nun papa achúshi kaniakĕkĕ ka anu 'ikĕn 'imainun ka nun xukĕn 'anáka achúshi bĕrí kanikĕ bĕná anu 'ikĕn, ax ka nun papan kaniakĕkĕ 'ixun bĕchia 'ikĕn. 'Imainun kananuna mi kan nun papan ka 'itsaira atua kuĕĕnia, ax ka ain xukĕn űua akĕñunbia ain titan tuá 'ikĕn.

²¹ Usakin mi kakĕxun kamina min uni bĕna a 'unánun bĕnun kixun nu kan.

²² Nukaman kananuna mi kan a tuákĕn ka ain papa ĕnsama tania, an ĕnkĕx ka ain papa űuti 'ikĕn.

²³ 'Ainbi kamina min nu kan nubĕisa a uni bĕna ukĕbĕtama ismina nu bitsima kixun.

²⁴ Usa 'ain kananuna kuantankĕxun min nu kakĕ bana, kamabi űuixunkin nun papa kan.

²⁵ Usakin kakĕxun ka nun papan nu kaxa: Karaisanuna amiribishi trigo 'itsamashi marui utĕkĕntima 'ain kixun;

²⁶ 'ainbi kananuna nukaman kan: Nux kananuna ĕnĕ tuá min nukĕñun xukĕbĕma kuaniman, usa 'ain sapi kananuna ax kuantĕbĕtanma, a uni isi kuantima 'ain.

²⁷ 'Ēn papan ka ĕsakin nukama kaxa: Mitsun kamina 'unan 'ĕn xanun ka bĕbu tuá rabĕishi 'ĕ tuáxunkĕxa;

²⁸ achúshinĕx ka 'ĕbĕ 'ibi ĕnuax nĕtĕakĕxa, usa 'ain kana bĕribi iskĕma 'ain. űNuina raĕkĕma ninu 'ikĕn kara piakĕxa kixun kana sinanin.

²⁹ Usa 'ain ka bĕrími ubankĕxa ain xukĕn 'iásaribiti űu 'aisama inuti nĕtĕkĕbĕ kamina mi kamáxbi 'uchokĕ 'iti 'ain, 'ĕn sinanĕinshi 'aisamaira masá sinani bamakĕbĕ.

³⁰ Usa 'ain ka 'ĕn papa uniakĕ ami 'itsaira sinánkin ain nikĕ ain űu mĕĕkĕ anuxunbi uinubia kuantanun kakinma 'arakaia, usa 'ain ka a uniakĕ nukamax kuantĕbĕ 'ĕx kuantĕbĕ,

³¹ nun papa a istékénima masá nuituti bëunan mëskukënenbi bamati 'ikën. Usa 'ain kananuna nukamax nun papa kaniakékë 'aish aín nitëxëkëinshi bamakëbë 'uchokë 'iti 'ain.

³² Usa 'ain kana 'ën papa ësokin kan 'ëxëshi kana an ënë tuá uisai kara 'ia a iskë 'iti 'ain 'imainun kana ësokinribi kan: Amiribishi minu bëtékénima kana 'ëx 'uchakë 'iti 'ain usa 'ain kamina 'ëx bamati 'itámainun 'ë 'uchoti 'ain.

³³ Usa 'ain kana 'ën mi kain 'ëx sapi kana min ñumëmikë unisa 'iti 'ain, usa 'ain kana uniakë ënëx kuantamainun 'ëx mi ñu mëëxuni bërúti 'ain. Usa 'ain kamina min aín xukën kamabëa kuantanun a tuá xuti 'ain.

³⁴ Uisa kupí, çuisax karana 'ën papanu ënë tuá 'ëbë kuankëbëma 'ëx kuantëkënti 'ain? 'Ën karana 'ën papa masá nuituti tëmëraia isti 'ain.

45

Aín xukënkama Josénën 'ëx kana mitsun xukën 'anáka 'ai kixun ami chikirakëkin 'unánmia

¹ Èsakin kaia Judá sënënkëbëtan ka Josénën tënëtisamaira tankin, an ñu mëëxunkë unikama a rapasu 'ikëbi munuma kuënkënkkin kakëxa: ënuax kamina kamaxi chikínkanti 'ain. Èsokian kakëx ka an ñu mëëxunkë unikama José rapasunuax chikímainua, aín xukën kamaxëshi abë bërúti ka 'ëx kana min xukën 'anáka José a 'ain, kixun 'unánmiakëxa.

² Usakin kaibia munuma kuënkëni inkë a ka egipcio unikaman kuakëxa, kuaxun chan-iokin ñuia ka faraónënrribi anua 'ikë aín xubunuxunbi kuakëxa.

³ Usai 'itankëxun ka Josénën aín xukënkama kakëxa:

—'Ëx kana José a 'ain. çNun pa kara bëríbi tsótax?

Èsakian kakëx a bëtánain 'aish ratúkin ka uínbi uisokinbi kama 'ikën.

⁴ Aínbi ka Josénën aín xukënkama kakëxa:

—'Ë 'urama kamina ukanti 'ain.

Usakin kakëxa a rapasu 'aia, ka Josénën kakëxa:

—'Ëx kana mitsun xukën José ami Egipto menu ukë unikama marua a 'ain;

⁵ usa 'ain kamina 'atimakin kana 'a kixun sinani ubikantima 'ain, mitsun kamina 'ë maruakën usa 'aínbi ka Nukën 'Ibu Diosan 'ë pain mitsúxmi tëmëraia 'akinun ënë menu 'ë bëakëxa.

⁶ Bëri ka rabë baritia numi ënë menu 'inutia, usa 'aínbi ka mapai achúshi baritia pain pishianxa, usa 'ain ka unin 'apákëxbi aña ñubi 'irutima 'ikën.

⁷ Aínbi ka Nukën 'Ibu Diosan mitsux uisama pain 'ain ënë menu 'ë pain bëakëxa nun rëbúki kamaxa ënë menu 'inun, 'imainun ënë unikama upiokin manukima ax kushiira 'ixun ënë menu 'akinun 'ë bëakëxa.

⁸ Usa 'ain ka Nukën 'Ibu Diosan ënë menu uti 'ë sinánxuanakëxa; mitsun kamina 'ë xuama 'ain, usa 'ixun ka anbi 'ë 'apu faraón an bana ñuixunti 'imianan aín xubunu ñu mëënun 'imiakëxa, 'imianan ka anbi Egipto me ënu 'apusa 'ixun unikama ñu mëëmianan kamabi ñukama 'ën 'anun kixun 'ë 'imiakëxa.

⁹ Usa 'ain kamina bënëti anua 'ikë anu kuantankëxun nun pa kai kuantu 'ain: Nun xukën José kananuna mëran kixun kamina kai kuantu 'ain, ësai ka min bëchikë José kixaxa: Nukën 'Ibu Diosan ka kamabi Egipto menu 'apusa 'inun 'ë 'imíaxa. Usa 'ain kamina basima bënëti 'ë isi uti 'ain.

¹⁰ Usa 'ain kamina min bakë bëchikëkama 'imainun min babakamaribi bëanan min ñuinakama bëti 'ain, bëia kana anumi mikamax tsónun Gosen kakë me a mitsu 'inánti 'ain. Usa 'aish kamina 'ë 'urama 'iti 'ain.

¹¹ Ènumi ukëkana min aintai 'ibukama këñunbi mitsun piti 'inánan, kamabi mibëa 'ikë akamaribi aña ñubi pishintisamokin 'akinti 'ain; ënuax mapai achúshi bari pain ka anun ñu 'apákëbi koima 'ianan numi ax 'iti 'ikën.

¹² 'Ën xukën Benjamín 'imainun mitsúnbi kamina 'ëx ësai kia kuakan.

¹³ 'Imainun kamina kamabi ñu 'ën aín kushi 'ixun Egipto ëma ënuxun 'aia iskë, a kamina 'ën papañuixuni kuantu 'ain 'imainun kamina ënuami iskë ñukamaribi, José ka a menu upiti tsotia kixun kamina kati 'ain. çBënëti kamina nun pa bëi kuantu 'ain!

¹⁴ Èsokin atu kai ka José aín xukën Benjamín 'ikúti iankëxa. 'Imainun ka Benjamínëxribi José 'ikúkin tēpatsati ami iankëxa.

¹⁵ Usai Benjamínbë 'itankëx sënënkkin ka Josénën aín xukën apankamaribi bëtsukukakin bitsi intëkëankëxa, ësai pain 'itankëxun ka aín xukënkama abë rakuëtimaishi banakëxa.

¹⁶ Usai 'ikë ka faraón 'imainun aín unikaman aín xubunu 'ixunbi ñuikania kuakëxa, kuati ka Josénën xukënkama kara ënë menu bëbaxa kixun sinani kuëënkankëxa.

¹⁷ Usaia 'ikë kuaxun ka faraónën José kakëxa:

—Min xukénkama kamina aín, ñuinanu purubianti trigokama 'inánti 'ain, 'inántankëxun kamina anuaxa ukê Canaán menu kuantëkëntanun xuti 'ain,

¹⁸ anu kuantakëxun ka aín papa 'imainun aín aínsi 'ibukama 'ë bëxúnti 'ikën. Bëxunkëxun kana 'ën anua 'inun Egipto me upíra anu ñu 'apákëa upiti 'irukë a 'inánti 'ain, usa 'ain ka ënë me 'ën kaísun 'inánkë ënu 'irukë 'upíra a pi tsóti 'ikën.

¹⁹ 'Imainun kamina kati 'ain, Egipto me ënu, ka carretakama buánti 'ikën, anúan aín xanu 'imainun atun bëchikëkama, 'imainun anun min paparibi bëti. Atux ka uti 'ikën,

²⁰ 'ianan ka aña ñuñu kara bërí 'ikë ami sinanimaishi uti 'ikën, Egipto me ënu 'ikë ñu upírabu ax ka atunan 'iti 'ikën.

²¹ Usakin faraónën kakëxun ka Jacobnën bëchikë. Josénën faraónën kakësabiokin aín unikaman carretakama 'inánun kanan, kuankian bainuxun pibianti aribi 'inánun kakëxa;

²² chupa ióbu kuankian chuakë pëanan pañubianti a 'inánkëxa, 'aíni ka Benjamín ashi trescientos kuríki manë 'akë 'imainun mapai achúshibëtan sënën chupa aín pañuti 'inánkëxa.

²³ Usakin 'inánkin ka aín papa buámítia mapai rabë asno anu purukë Egipto menu 'ikë ñu upíbu, 'imainun bëtsi mapai rabë asno anu purukë trigo aribi, buanmianan panankian bainuxun aín papan ukin pibëtsinti pán akamaribi buanmiakëxa.

²⁴ Usakin ñukama 'inántankëxun ka Josénën kuantanun xukin aín xukénkama kakëxa:

—Bainuax atumina kuani mëëanankanin.

Kaxúan xukëx ka aín xukénkama rikiankëxa.

²⁵ Usakin kaxúan Egipto menua xukëx ka Canaán kakë me anu nuküakëxa, anua aín papa tsókë anu bëbakëxa.

²⁶ Bëbaxun ka usai 'ikë kama ñuixunkin aín bëchikë achúshinën kakëxa, papan 'ën xukën José ka tsótaxa ax ka Egipto menu 'ikë unikaman 'apu 'ikën, kixuan ñuixunkëx ka Jacob uisa kupín kara usa 'iti 'ikë kixun sinánkin ka aín bëchikëkaman ñuixunkë ax ka asérabi 'ikë kixun sinanima ratuti sinánkasmakëxa.

²⁷ Usai 'ikinbi ka atúan ñuixunkëxun Josénëan anun kuanti xuxunkë carreta isanan ñukama aribi isi 'itsaira kuëenkin kuanti sinánkëxa.

²⁸ Sinani ka kiakëxa: “¡'Ën kana kuan 'ën bëchikë José kaisa Egipto menu tsótaxa! Usa 'ain kana bamaxumaishi isikuantu 'ain.”

46

Jacob Egipto menu kuan

¹ Usai 'itankëx ka Jacob kamabi aín ñu 'imainun aín ñuina 'arakakëkama buani bain kuankëxa. Kuani Beerseba kakë menu bëbaxun ka ñuina rëtankëxun usakin 'ati sinánxun aín papa Isaacnën Dios xaroxuankëxa.

² A imëbi ka Diosan abë banakin Jacob 'ikëbia Israel kakin anëké a kuëenkin namámikësookin kakëxa. Kakëxun ka an:

—Ënu kana 'ain kixun ka kakëxa.

³ Kakëxun ka Diosan kakëxa:

—'Ëx kana Dios min papan rabia a 'ain. Usa 'ain kamina Egipto menu kuanti rakuëtima 'ain: Anuxun kana 'ën min rëbúnikama achúshi ëma kushiira 'ianan chaiira 'itánun 'uákamë 'ëomiti 'ain.

⁴ Usa 'ain kana 'ëx mibëbi Egipto menu kuanti 'ain, anuxun kana amiribishi min rëbúnikama 'ënbi kibínuxun 'ain. 'Imainun ka mixmi ñukëbë José mi rapasu 'iti 'ikën.

⁵ Usai anuax Diosbë banatankëx ka Jacob Beerseba anuax kuankëxa. Kuania ka aín bëchikëkaman aín papan Jacob 'imainun aín bëchikëkama atun xanukama a këñunbi 'apu faraónëan anúan atux kuanti bëmikë carreta anu puruakëxa.

⁶ Usa 'ain ka Jacob kamabi aín ñukama 'imainun aín, aintsikamabëbi Egipto menu kuankin aín 'arakakë ñuina vacakama ovejakama 'imainun kamabi Canaán menuxuan bikë a kamabi ubani kuankëxa.

⁷ Kuankin ka aín bëchikë bëbu 'imainun aín bëchikë xanukama 'imainun aín xuta nukëbënë 'imainun aín baba xanu akama abë kuankin uankëxa.

⁸ Ënëx ka Israel unikama axa Egipto menu rikian atun anëkama 'ikën; ax ka Jacob 'imainun aín rëbúnikama 'iakëxa:

Rubén ax ka Jacobnën bëchikë apan 'iakëxa.

⁹ Rubénën bakë bëchikëkama ka 'iakëxa: Hanoc, Falú, Hesrón, 'imainun Carmí.

¹⁰ Simeónën bakë bëchikëkama ënëx 'iakëxa: Jemuel, Jamín, Óhad Jaquín, Sóhar 'imainun Saúl, ax ka achúshi cananea xanun tuá 'iakëxa.

¹¹ Ënëx ka Levinën bakë bëchikëkama 'iakëxa: Guersón, Quehat 'imainun Merarí.

¹² Ēnëx ka Judánën bakë bëchikékama 'iakëxa: Er, Onán, Selá, Fares, 'imainun Zérah. (Er 'imainun Onán ax ka Canaán kakë me anuax ñuakëxa.) Ēnëxribi ka Faresnën bëchikékama 'iakëxa: Hesrón 'imainun Hamul.

¹³ Ēnëx ka Isacarnën bakë bëchikékama 'iakëxa: Tolá, Puvá, Job 'imainun Simrón.

¹⁴ Ēnëx ka Zabulonën bakë bëchikékama 'iakëxa: Séred, Elón 'imainun Jahleel.

¹⁵ Ēnë kamax ka Lía bixúan Jacobnën ami bëchikékama 'imainun aín bëchikë xanu achúshi Dina aribi 'iakëxa, ax ka Padán-aram, kakë me anu tsókëpan 'ixuan bëchia 'iakëxa. Usa 'ain ka kamabi aín rëbúnkínëx xanu 'imainun bëbu tupúnkëx ka treinta 'imainun tres uni 'iakëxa.

¹⁶ Ēnë kamax ka Gadnën bakë bëchikékama 'iakëxa: Sefón, Haguí, Esbón, Suní, Erí, Arodí 'imainun Arelí.

¹⁷ Ēnë kamax ka Asernën bakë bëchikékama aín anë 'iakëxa: Imná, Isvá, Isví, Beria 'imainun ka atun chirabakë ax Sérah, kakín anëké 'iakëxa. Ēnë kamax ka Beriánën bakë bëchikékamaribi 'iakëxa. Héber 'imainun Malquiel.

¹⁸ Ēnë kamax ka Jacobnën Zilpámi bakë bëchiakama 'iakëxa. A xanux ka an ñu mëmikë xanu 'ikëa Labánën aín bëchikë xanu Lía a ñu 'axúnun kixun 'inánkë 'iakëxa, usa 'ain ka kamabi aín rëbúnkíkamax bëbu 'imainun xanu tupúnkëx dieciséis uni 'iakëxa.

¹⁹ Ēnëx ka Raquelmia Jacobnën bëchia 'iakëxa: José 'imainun Benjamín.

²⁰ Ēnë kamax ka aín xanu Asenat kakë amia Josénën bakë bëchikë 'iakëxa Manasés 'imainun Efraín, ax ka Egipto menuxuan bëchikë 'iakëxa. Asenat ax ka Potifera sacerdote On kakë émanu 'ikë aín bëchikë xanu 'iakëxa.

²¹ Ēnë kamaxribi ka Benjamínnën bakë bëchikékama 'iakëxa: Bela, Béquer, Asbel, Guera, Naamán Ehi, Ros, Mupim, Hupim 'imainun Ard.

²² Ēnë kamax ka Raquel 'imainun Jacobnën rëbúnki 'aish catorce uni 'iakëxa.

²³ Ēnëx ka Dannën bakë bëchikë Husim kakë 'iakëxa.

²⁴ Ēnë kamaxribi ka Neftalí aín bëchikë 'iakëxa: Jahzeel, Guní, Jezer 'imainun Silem.

²⁵ Ēnëkamax ka Bilhánmia Jacobnën bëchiakama 'iakëxa: Ax ka Labánnëan aín bëchikë xanu Raquel 'inaishia, aín rëbúnkíkama 'aish mapai achúshi 'imainun rabë unibëtan sënëinshi 'iakëxa.

²⁶ Ēnë unikamax ka Jacobë Egipto menu kuankëxa, usa 'aish ka aín aintsí 'ibukamaishi sesenta 'imainun seis uni 'iakëxa, usa 'ain ka 'ain bëchikënnën xanukama ax tupunkëma 'iakëxa.

²⁷ Ēnëx ka Josénën bëchikë rabë Egipto menuxuan aín titan tuá 'iakëxa. Usa 'ain ka Egipto menu sesenta uni Jacobnën aintsí 'ibukama abë bëbakëxa.

²⁸ Usa 'ain ka Jacobnën Judá pain aín xukën José istánun kixun xuakëxa. Xukin ka Gosen kakë me anu bëbaia bitsi unun kixun kamiakëxa, kamikëxa kuantamainun ka Jacob Gosen kakë me anu bëbakëxa,

²⁹ usakin kamikëxun ka Josénën aín carreta anúan aín papa bëñakin bitsi kuanun mëníonun 'amiakëxa. 'Amibiani ka aín papa bitsi axribi kuankëxa, kuanxun ka aín papa 'ikúkin tēpatsakin bitsi anuax basipain iankëxa.

³⁰ Usai 'itankëxun ka Jacobnën aín bëchikë José kakëxa:

—'Ēnbi kana mi ñukësa 'aishmi nētëa 'ikëbi mi mërarin, usa 'ain ka 'ëx mi istánkëx ñuti asábi 'ikën.

³¹ Usa 'ain ka Josénën aín xukënkama, kanan aín papa aintsí 'ibukama kakëxa:

—Bëri kana 'apu faraón iskin kati 'ain. Iskin kana 'ën xukënkama 'imainun 'ën papan aintsí 'ibukama, axa Canaán menu tsókë, ax ka 'ëbë ënë menu tsóti uaxa kixun;

³² 'imainun ka bëxa aín ovejakama aín vaca kamabi atun 'arakakë ñuinakama, usa 'ain ka atux oveja bërúanan vaca 'arakai anun tēkë unibu 'ikën.

³³ Usa 'ain kamina 'apu faraónën añunën kaina tēkanin kixun ñukákëxun,

³⁴ mitsun kati 'ain, nun ñu mëëti ka ovejakama 'arakati 'imainun vaca 'arakati 'ikën nun, chaitiokë kaman 'asaribiokin. Usakinmi kakëxun ka Gosen kakë me ënë anumi 'inun mitsu 'inánti 'ikën, egipcio unikamax ka an oveja bërúankë uni 'imainun an vaca bërúankë unikamabë timëax 'iti kuëënma unibu 'ikën.

47

¹ Usakin aín xukënkama katankëx ka José 'apu faraón kai kuankëxa. Kuanxun ka kakëxa 'ën xukëantu ka 'ën papabë Canaán menuax bëbaxa, bëri ka Gosen kakë me anu 'ikën, anu ka aín ovejakama aín vacakama 'imainun aín ñukamabëbi uaxa.

² Ēsakin kabiani kuanxun ka aín xukënkama mapai achúshi kaískin bibiankin 'apu faraón 'unamiti buánkëxa.

³ Usa 'ain ka 'apu faraónën Josénën xukënkama ñukákin kakëxa:

—¿Añunën kaina mitsux tēin?

Kixun ñukákëxun atun kakëxa:

—An 'apu 'ikë mi ñu mëëxunti nukaman kananuna nun chaitiokëkaman 'asaribiokin ovejakama bërúain.

⁴ Nukamax kananuna ënë menu tsóti uan, anu nux 'ikë Canaán me anu ka 'itsaira numi 'ianan a piti ñu 'aíma 'imainun nun ñuinakama pimiti pasto 'aíma 'ikën. Usa 'ain kamina an mi ñu mëëxunti nukama ënë menu 'apu 'ixun nukamaxnu anu tsónun Gosen kakë me a nu 'inánti 'ain.

⁵ Usakian atun kakëxun ka 'apu faraónën José kakëxa:

—Mín papa 'imainun mín xukëantukamax ka ënë menu mibë tsóti uaxa.

⁶ Usa 'ain ka Egipto me ënëx béri atunan 'iti 'ikën. Usa 'ain kamina Gosen kakë me a atu 'inánti 'ain, ax ka upíira me ënë menu 'ikën, usa 'ain ka anu tsóti atux bërúti 'ikën. 'Imainun kamina achúshi an ñuina 'arakati 'unánkë uni 'ën vacakama bërúanan nanti 'ain.

⁷ Usa 'ain ka Josénën aín papa Jacob aribi 'apu faraón a 'unánmikin aín xubunu uankëxa. Uankëxun ka 'urama okin Jacobnën upiokinshi kakin faraón 'urama okëxa,

⁸ usakian urama okëxun ka 'apu faraónën ñukákëxa:

—¿Uiti baritiañu kaina béri mix 'ain?

⁹ Kixuan ñukákëxun ka Jacobnën kakëxa:

—Ëx kana béri 'ain ciento treinta baritiañu usa 'ain kana achúshi menushi 'ima kuaínbëkini tsóti ñiakën. Usa 'ain kana a baritiakaman upiti tsóti 'ianan tēmërai 'iakën, usa 'aínbi kana 'ën chaitiokëkama 'íasarabiti kaniakëti tsóti.

¹⁰ Ësakin faraón katankëx ka Jacob 'imainun aín bëchikë José anuaxa bankë anuax kana kuaní kabiani chikíakëxa.

¹¹ Usa 'ain ka Josénën 'apu faraónëan kásabiokin aín papa 'imainun aín xukën apankama anua 'inun Gosen kakë 'ikëbi Ramsés kakinribi anëké me upíira a 'inánkëxa. Anua aín aintsikamabëbi tsónun 'inánkë Egiptonu 'ikë me ax ka upíira 'iakëxa.

¹² Usakin, a 'inántankëxun ka Josénën aín aintsí 'ibukama aín piti akamaribi 'inánkëxa, 'inánkin ka uiti 'itsa kara kuëñia a istankëxun an kuëñkë a cha 'inánan an 'itsama kuëñkë a chukúmashi 'inánkëxa.

Anúan numi chaira 'ikë a baritiakama José Egipto menu 'apu 'ia

¹³ Usa 'ain ka uinu 'ikë menubi trigo a piti 'aíma 'iakëxa, usa 'ain ka a piti ñu 'aíma 'ain 'itsaira numi 'iakëxa. 'Ikëbë ka Egipto menu 'ianan Canaán kakë me anuribi 'ikëbë ka anu 'ikë, unikama numin bamatisa taní 'ikankëxa.

¹⁴ Usai 'ikian anu tsókë unikama 'imainun Canaán kakë me anu 'ikë unikaman trigo marukin 'inánkëxun ka, Josénën kamabi trigo kupían bikë kuríki a timëtankëxun 'apu faraónën xubunu nankëxa.

¹⁵ Ësakian atun trigo marukëbëbi ka Egiptonu 'ikë 'imainun Canaán menu 'ikë unikaman kuríki këñuakëxa, usai atun kuríki këñuan ka José kai egipcio unikama kuankëxa:

—jKuanxun ka mín kamina nun piti nu 'inánti 'ain! kixun kakëxa kakin ka minmi numin bamaíabi nu piti 'inankëma ax ka 'aisama 'iti 'ikën, nux kuríkiñuma kupinshi kananuna ésaí 'in kixun kakëxa.

¹⁶ Ésaí kia ka Josénën atu kakëxa:

—Míkamax kuríkiñuma 'ixun, mitsun ñuina 'arakakëkama 'ë bëxunkëxun kana a bíanan mitsu trigo 'inaishiti 'ain.

¹⁷ Ësokian kakëxun ka Egiptonu 'ikë unikaman aín caballo, vaca, ovejakama 'imainun aín asnokama kupí Josénu buánkëxa, uania ka Josénën a kupín a baritiakaman atun 'arakakë ñuina bíanan trigo 'inánkëxa.

¹⁸ 'Aínbi ka a baritia inúkëbëa bëtsi bari 'irukëbëtan José anu kuantëkënxun kakankëxa:

—Mínbi kamina 'unan nun kananuna mími unëkinma kuríkiñuma kananuna 'ai kixun mi kain; 'imainun ka nun 'arakakë ñuinakamaribi kananuna kamabi mi 'inan. Usa 'ain ka nunnu a mí 'inántëkënti bëtsi ñu 'aíma 'ikën, usa 'ain ka uni 'imainun me ishi bëruaxa.

¹⁹ Usa 'ain kamina mín nun me këñunbi nu maruti 'ain, trigo nu 'inánkin kamina bití 'ain. Usa 'aish kananuna tēmëramikinbi faraón nun menuxunbi ñu mëëxunti 'ain, usa 'ain kamina mín a piti 'imainun menu a 'apátí ñu bëru nu 'inánti 'ain. Usakin 'akëxma ka me 'aisama 'iti 'ikën. ¿Uisa kupín kaina mín, nun me ébiani bamatanun nu ënti 'ain?

²⁰ Ësakian kakëxun ka Josénën Egiptonu 'ikë mekama faraónan 'inun maruakëxa, egipcio unikaman ka marutsinxumabi atun me numin 'ikin aín mekama maruakëxa, usakian marukëx ka kamabi mex faraónan 'iakëxa,

²¹ 'imainun ka Egiptonu 'ikë unikamax Josénën tēmëramikin ñu mémikë kamabi Egipto menu 'ikë unikama 'iakëxa.

²² Usakin 'akin anu 'iké mekama marukinbi ka Josénèn sacerdote kaman me a mëékima 'apu faraónèn atun piti trigo 'itsaira 'inánkëxa, 'inánkëxun ka a pikin numin 'ikinma atun me maruti sinánma 'ikèn.

²³ Usakin 'atankëxun ka Josénèn anu 'iké unikama kakëxa:

—Bëri kamina kamabi min me 'imainun mikamaxribi 'apu faraónan 'iti 'ain, 'ën kana kamabi a maruxuan usa 'ain kamina ñu bëru ënë 'apáti 'ain,

²⁴ 'ainbi kamina faraón 'apákëxa tuaia bitankëxun mapai achúshi pisha 'inánti 'ain; 'inánkëbëa rabë 'imainun rabë pisha tikiké ax ka 'apánan mitsun bëchikékama 'imainun kamabi axa mitsubë tsókë unikamabëtan piti 'ikèn.

²⁵ Kakëxun ka atun kakëxa:

—Mix kamina nubë upí 'ain usa 'ixun kamina numin bamati 'ikébi nukama 'akian. Usa 'aish kananuna faraón tëmërakin ñu mëëxuni nukama 'iti 'ain, kiox ka kanankëxa.

²⁶ Usa 'ain ka Josénèn amiribishi a tanti bana Egipto menu 'atékëankëxa, a banax ka 'apu faraón mapai achúshi pisha 'inánti kiké 'iakëxa. Ënë bana ka bëríbi anu 'ikèn; 'ainbi ka sacerdote unikama atun me kupín kupiótima 'iakëxa, atun me uínsaranbi 'apu faraónan biana 'ikèn.

Jacobnèn ashikin aín bëchiké José anua ñuia maínti me ñuikin ka

²⁷ Usa 'ain ka israel unikamax Egipto menu tsóti bëruákëxa. Anu bëruáx ka Gosen kaké me anuax 'aisamaira 'inun 'uakamé 'ëokëxa.

²⁸ Usa 'ain ka Jacob diecisiete baritia Egipto menu tsóakëxa, anuax ka ciento cuarenta 'imainun siete baritiañu 'iakëxa.

²⁹ Usai anu 'ixun ka Jacobnèn achúshi nètèn bërí kana kaniakéké 'ain kana ñuti 'ain kixun sinánkëxa. Sinánkin ka José abë bananua unun kixun kamiakëxa:

—Asérabí 'ën mi kakësabiokin 'aisatankin kamina 'ën kisinu min mëkèn nanti 'ain 'imainun kana sinanatékëntima okinmi 'anun mi kain. Uisa 'ixunbi kamina ñuia Egipto me ënu 'ë maintima 'ain.

³⁰ Usa 'ain kamina 'ën aintsikama 'iásaribiti ñuia kamina Egipto me ënu maínti sinánkima anua 'ën chaitikama maínkë anuribi uanxun maínti 'ai kixun ka kakëxa.

Kakëxun ka Josénèn —Asabika min sinánkësa okin kana 'ati 'ain —kixun kakëxa.

³¹ —Sinanatékëntima okin! kamina ashikin 'ë kati 'ain —kixun ka amiribishi aín papan kakëxa.

Ësakian kakëxuan Josénèn sinanatékëntima okin kakëx, ka Jacob anua 'uxké anuax aín tēpiti ami tētuti ñanati 'iakëxa.

48

Jacobnèn upíokin sinánxunkin Josénèn bëchiké Efraín 'imainun Manasés ka bana

¹ Usakian 'aké basirama 'ainbi ka Josénèn aín papa Jacob 'insínkë ñuikania kuakëxa. Kuabiani ka José a isi kuankëxa, kuankin ka aín bëchiké rabë Manasés 'imainun Efraín uankëxa.

² Usai anu kuanké 'ain ka Jacob min bëchiké José ka mi isi ubaxa kixun ñuixunkankëxa, ñuixunkëxun kuati kushitísama tanibi anua uxxé anuax nirui tsórakëakëxa.

³ Usai 'ikín ka aín bëchiké José anu bëbaké kakëxa:

—Nukèn 'Ibu Dios kushiira kushi axa tirí kaké ëma Canaán me anuax 'ëmi mërakin upíokin sinánxunkin,

⁴ ënë bana 'ë kakëxa: Ka kuat, 'ën kana mixmi 'aisamaira min baké bëchiké 'imainun min rëbúnki kamaxribi amami amami ëma oi bukunun 'imíti 'ain. Usai 'ia 'iké kana min rëbúnkikama ënë me 'inánti 'ain. Atunan ka ënë me xëñibua 'ainbi 'inuxun 'aia.

⁵ Bërí ka min bëchiké rabë Efraín 'imainun Manasés 'ëx Egipto me ënu mibë tsóti ukëmapan 'ainmi bëchia ax ka 'ësaribi 'iti 'ikèn, ax ka 'ën bëchiké Rubén 'imainun Simeón usa 'iti 'ikèn.

⁶ Usa 'ain ka min bëchiké Efraín 'imainun Manasésnën 'anáka 'iti akama anribi aín xukén apanëa kasunania 'ain me bití 'ikèn.

⁷ 'Ën kana ësokin mi kain, 'ëx Padán-aram anu kuantékënkëbë ka Canaán kaké me anuaxa ka min tita Raquel ñuakëxa, ax ka Efrata kaké me urama 'iakëxa, Efrata ëma unun kuantí bai 'ipitiu kana maíankën, ax ka Belén kaké ëma bërí 'ikèn.

⁸ Ësakin kakinbi ka Jacobnèn Josénèn bëchiké rabë isakëxa, iskin ka ñukákin kakëxa:

—Ënëx kara, çuikama 'ik?

⁹ —Ënëx ka 'ën bëchiké rabë Nukèn 'Ibu Diosan Egipto me ënuxun 'ë 'inánkë 'iké —kixun ka Josénèn kakëxa.

Ësakian kakëxun ka aín papan kakëxa:

—'È 'urama kamina min bëchikë bëti 'ain, 'èn kana Dios an 'è sinánxuan usaribi okin upiokin sinánxunti 'ain.

¹⁰ Usa 'ain ka Jacobnën kaniakëkin upiokin isama 'ikën. Usakian upiokin iskëbëtanma ka Josënën ain bëchikë rabë a 'urama okëxa, 'urama oia ka Jacobnën 'ikükin bikin bëtsuku kakin ain kisinu tsónpakëxa.

¹¹ Usakin 'atankëxun ka José katëkëankëxa:

—'Èn kana amiribishi mi istëkënti sinánkëma 'ain sinaniamabi ka Diosanbi 'èn min bëchikë këñunbi mi istëkënen 'è 'imiäxa.

¹² Èsakian 'aia ka Josënën ain bëchikë rabë ain papan kisinua tsókë a bitsi rantinpuruni ain bëmánanën me tikai tsóbuakëxa.

¹³ Usai 'itankëxun ka mëinkin ain bëchikë Efraín ain mëkën mëkeu bianan, Manasés ariibi mëmiu biakëxa, bitankëxun ka ain papa rapasu urama buánkëxa. Usakian 'akëx ka Efraín ain xuta Jacob mëkeu nimainun Manasés axriibi a mëmiu niakëxa.

¹⁴ 'Ainbi ka Jacobnën ami mëshpakin ain mëkën rabë mëkeu 'ikë a Efraínën maxkánu nankin upiokin sinánxunkin axa 'anáka 'ainbi, nankinshi ka Manasésnën maxkánuribi ain mëkën mëmiu axa ain apan ain nankëxa.

¹⁵ Usa 'ain ka ain bëchikë José a èsokin upiokin sinánxunkin kakëxa: “Nukën 'Ibu Dios an kakësabi okían 'èn xuta Abraham 'imainun 'èn papa Isaacnën Dios an ka a nètëan 'èn titan tuaia 'è bëruán 'ixun bëriibi uinu karana kuanu anuabi 'è bëruäia,

¹⁶ usa 'ixun ka Dios an uisai kara 'iti 'ikëbi an 'è bëruánkë anriibi ènë tuákamaribi bëruánti 'ikën. Usa 'ain ka ènë tuákama kupín 'èn anë sinanan 'èn xuta Abraham 'imainun Isaac ain anë sinánti 'ikën. Usa 'ain ka atux 'aisamaira bakë bëchipati 'uakamë 'ëoanan kamabi menu kuanu ain èmaitsi èmaitsi 'ai tsókanti 'ikën.”

¹⁷ Usakian ain papan 'akë Josënën iskëxbi ka 'atimakian ain mëkën mëkeu Efraínën maxkánu nankë 'iakëxa, usakian 'akëbi ka ain papan mëkën Efraínën maxkánua bikin Manasésnën maxkánu nankëxa,

¹⁸ usakin 'akin ka èsokin kakëxa:

—'Usakin 'axuma ka 'a papan! Ènëx ka ain apan 'ikën. Usa 'ain kamina min mëkën mëkeu 'ikë ain maxkánu nanti 'ain.

¹⁹ 'Ainbi ka usakin 'aisama tankin ain papan kakëxa:

—'Kana 'unanin 'èn bakën, 'èn 'unánxun kana 'ain! Axriibi ka achúshi èma chaiira 'ianan raírikama 'ikësamaira 'inuxun 'aia. 'Ainbi ka ain xukën 'anáka ènëxira 'itsaira 'itanun 'uakamë 'ëoi èma itsiribi èma itsiribi 'itánun uinbi kanantisamaira kushiira 'inuxun 'aia.

²⁰ A nètëni ka Jacobnën èsokin kakin upiokin sinánxuankëxa:

—Israelkaman ka mitsun anë upiokin sinánxunkin bëtsi kati 'ikën, Nukën 'Ibu Diosan ka Efraín 'imainun Manasés 'asaribiokin mi 'ati 'ikën, èsokin 'akin ka Jacobnën Efraín ain apansa 'imianan Manasés ain 'anáka 'imiakëxa.

²¹ Usakin katankëx sënënkín ka José kakëxa:

—Ka kuat, 'èx kana ñuti 'urama 'ain; usa 'ainbi ka Nukën 'Ibu Dios ax mitsubë 'ixun ka amiribishi min chaitiokëkama anu tsóa me anubi mi buántëkënti 'ikën.

²² Usa 'ain kana min xukënkama 'inánkësamaira okin mi 'inan: Siquem kakë me a mi 'inánti 'ain, ax ka abë 'akanantankëxun Amorreo unikama 'èn bikuan 'ikën.

49

Ashikian Jacobnën ain bakë bëchikëkama ká bana

¹ Usa 'ain ka Jacobnën kamabi ain bëchikëkama anua unun kixun kamiakëxa: “Kamikëxa anu rikuatsinkë ka 'è 'urama kamina ukanti 'ain kixun kakëxa, bëri kana usaími 'èx ñukëbë 'ikanti bana mitsu ñuixunti 'ain:

² Èn bëbu bakë bëchikëkama èsokin mitsu kamainun kuati kamina 'è urama ukanti 'ain, 'èn mitsu kamainun ka kuakan, 'èx kana mitsun papa Jacob 'ikëbia Nukën 'Ibu Diosan Israel kakinriibi anëa 'ain.

³ Rubén, mix kamina 'èn bakë bëchikë apan 'ain, usa 'aish kamina a irapain 'èx kushi 'ixun bëchia 'ain, mix kamina kushi 'ianan raíri kamasamaira 'inuxun 'ain.

⁴ 'Ainbi kamina mix 'èn rëkuën bakë bëchikë 'itüma 'ain, mix kamina achúshi baka shërë uinbi bëaraisama usaribi 'ain: mix kamina anu 'èx 'uxtinu 'è 'atimaoi an 'è ñu mëëxunkë 'èn xanubë 'iakën.

⁵ Simeón 'imainun Leví mix kamina xukën rabëbi 'ain; usa 'ixun kamina min manë xëtökën 'akin anun bënëkinshi uni këñuakën.

⁶ Uinsaranbi kana anumi mitsux timékë anu 'èx 'isamatanin.

Usa 'ixun kamina min chirabaké 'atima okanké anun nishkiani kuanxun unikama 'akén, usakin 'anan kamina vaca,
aín bënë aín ipukunu 'iké aín punu téakésaribi okin 'akén.

⁷ ¡Usa 'ain kamina mitsux nishi 'atimaira sinánñubu 'ain!

Usa 'aish kamina mitsux ñuina raékéma 'ikésaribiti sinani nishin.

Usa 'ain kana 'én mi rabé aséرابي bētsi bētsi menu kuanimi Israel émakanuax 'urai mi amanu amanu kuanun 'imiti 'ain.

⁸ Judá min xukén apankama 'imainun 'anáka kamanribi ka mi rabinuxun 'aia.

Usakin mi rabi ka min xukénkamax mi bémánon niráketi ñanati tētúbuti 'ikén, kamina axa mimi nishké unikama abé 'akanankin mi kupitanuma 'anuxun 'ain.

⁹ Judá mix kamina 'én baké bēchiké 'ain.

Usa 'aish kamina achúshi 'inuánén tuá bēri kanikénēan 'ain piti ñuina bixun bēnēkinshi tētúbuxun pitankéx menu rakábuké usaribi 'ain,

usai 'i kamina 'inuán aín titaxa 'ikésaribiti 'iti 'ain

¿Uin kara usaími 'ia mi ubioti kuéñti 'ik?

¹⁰ Uínbi ka aín kushi Judá bikuantima 'ikén,

'imainun ka aín mané tsati 'apun tuinké 'ikéa tuinké a bikuantima 'ikén,

a mané tsatin 'ibuka unuxun 'aia

usa 'ain ka kamabi menu 'iké unikaman ax kikésabiokin 'anuxun 'aia.

¹¹ An ka uvas 'apáké kamami bēri kaniké aín burro tēkéré kati 'ikén,

'anan ka aín chupa kamabi uvas baka

vino 'aké anun chukati 'ikén.

¹² Aín bēruax ka uvas baka vino 'aké aín chēxēsamaira 'ikén;

'imainun ka aín xētakamaxribi vaca xuma uxubétan sēnēmaira uxuira uxu 'ikén.

¹³ Zabulónén rēbúnkin kamax ka parúmpapa kuébi tsónuxun 'aia,

anua 'aisamaira mané nunti kēñuruti butun a urama kamina 'inuxun 'ain.

Usa 'ain ka min me anua Sídón kaké éma anu sēnēbi 'unántioké 'iti 'ikén.

¹⁴ Isacar mix kamina an ñu papiké ñuinanéxa anuxun

pimiti aín xubunu tantikéxa 'inuxun 'ain.

¹⁵ Uínsaran kara a me upí isanan, anu tantitisa 'iké isia,

anuax ka aín kaxunu ñu purunux katúbuti 'ikén,

usai 'ikin ka kana 'aima kima tēmēramikin ñu mēēmiké 'iti 'ain.

¹⁶ Dannén rēbúnkinén ka aín aintsí 'ibukaman 'apu 'ixun 'akinti 'ikén, ax ka achúshi uni Jacobnén rēbúnkisa 'iti 'ikén.

¹⁷ Dannén rēbúnkinéx ka achúshi runu bai rapasu tsókéxa 'iti 'ikén,

usa 'ain ka aín taé tsiputunua aín caballo natéxkēbē anu 'iké uni pakēti 'ikén,

ésaribi okin kamina axa mitsumi nishké unikaman 'akéxunbi mikaman 'amítima 'ain,

kixun ka Jacobnén aín baké bēchikékama kakéxa.

¹⁸ ¡Nukén 'Ibu minmi 'é iēmíti kana kuéñin! 'ésokin ka Nukén 'Ibu Dios ñukákin Jacobnén kakéxa.

¹⁹ Gad min rēbúnkikamaribi ka suntárunén abé 'akanankin 'anuxun 'aia.

'Aínbi ka ainra abámikin 'anuxun 'aia.

²⁰ Aser min piti ñukama ax ka nēishirabu 'iti 'ikén, usa 'ain ka min piti ñu axribi

'apukaman písa upíbu 'iti 'ikén.

²¹ Neftalí, ax ka achúshi chaxu uínbi ubiókéma níké,

aín tuakéxa upíra 'iké usaribi 'iti 'ikén.

²² José min rēbúnki kamaxribi ka achúshi i baka kuébi níké,

axa 'ítsaira 'inun bimikéxa usaribi 'ianan, pēñanakékin anun xubu bēaraké me mapubuinké usarabi 'iti 'ikén.

Usaribiti ka min rēbúnki kamax mekama tsitsirui bukunuxun 'aia.

²³ Usa 'iké ka axa pian 'akananké unikaman istisama tankin timakin,

aín pia ami pukin 'énkinma ubionuxun 'aia;

²⁴ 'aínbi ka Josénen rēbúnki kaman aín pēñan kushi uni 'ixun ainra

an 'akatsikixun 'akéxunbi aín pēñan bērēkinma 'ati 'ikén;

usa 'ain kana mi asabika kixun kain. 'Én 'Ibu Dios a 'én rabiké kushiira kushi,

¡An ka an ñuina bēruánké unisa 'ixun Israel unibu bēruánti 'ikél,

²⁵ jasábi ka Nukén 'Ibu Dios a 'én rabiké, an ka mi 'akinuxun 'aia;

Nukén 'Ibu Dios kamabi kushiñuira an ka mi upiokin 'akinti 'ikén!

¡Naikamé 'éo manámixunbi ka 'uí 'ibútanun mi upiokin sinánxunti 'ikén!

¡An ka parúmpapa 'ukémēu 'iké me anuaxbia 'umpax utanun mi upiokin sinánxunti 'ikén!

¡An ka min ñuinakama tuaia 'anan xanu bakéñti aribi upiokin sinánxunti 'ikén!

²⁶ Min papan ka upiokin mi sinánxunkin
 aín papan 'asaribiokin mi upiokin sinánxuanxa.
 Ax ka bashikama kēñúkébēbi kēñutima 'ikēn,
 upiokin sinánxunkē ax ka Josénēn maxkánubi 'iti 'ikēn,
 akana aín xukēnkama 'akima 'ēn kaísan.

²⁷ Benjamín, min rēbúnki kamaxribi ka tsira 'inu,
 nēkēnēan pēkarakuantsinkēma 'ain ishi aín piti ninua űuina bixun,
 pitankēxun bari xupibukēbētan aín tēxēkē a 'ain raíribētan pikēsa usa 'iti 'ain.
 Usaribi okin kamina axa mimi nishkin kēñukatsikixun 'akēxunbi minra axa mimi nishkē
 unikama 'ati 'ain."

²⁸ Ēnēkamax ka mapai rabē 'imainun rabē űaká Jacobnēn bakē bēchikēkama 'iakēxa, usa
 'ikē ka aín papan achúshi achúshi upiokin sinánxunkin kakēxa.

Jacob űua űuikē bana

²⁹ Achúshi nētēn ka Jacobnēn aín bakē bēchikēkama ēsokin kakēxa: "Ēnuax 'itsama nētē
 'ikēbē kana űuti 'ain. Usa 'ain kamina 'ē űuia ēnu mainkima anua 'ēn chaitiokēkama maían
 kini anubi 'ē maínti 'ain, ax ka Efrón kakē hitita uni aín me 'ikēn,

³⁰ usa 'aish ka Canaán me anu 'ikēn; ax ka Macpelá kakē me anu 'ikē kini 'ikēn, ax ka
 Mamré bēmánau 'ikēa Abrahamnēn Efrónnēn me kēñunbi anu aín aintsikama űuia maínti
 marua 'iakēxa.

³¹ Anu ka aín bēchikē kaman Abraham 'imainun aín xanu Sara maíankēxa, 'imainun ka
 Isaackēñun aín xanu Rebeca aribi maíankēxa, maíña 'aínbi kana 'ēnribi anu 'ēn xanu Lía
 maíankēn.

³² Anu 'ikē me 'imainun kini ax ka 'ēn xutan hitita unikamanua marua 'ikēn."

³³ Ēsokin pain aín banakamaira kama aín bakē bēchikē űuixunkin sēnēontankēx
 rakabutēkēnibi ka Jacob aín bana űomētishi űuakēxa.

50

¹ Usaia 'ain bana űomēti nētēti űuia ka Josénēn aín papa 'ikúkin bikin bētsuku kakēxa.

² 'Atankēxun ka Josénēn an uni 'insinia ronkē rukuturukama aín papa Jacobnēn nami
 anētima kupían ron upiokin 'anun kakēxa, usakian kakēxun ka rontankēxun upiokin chupan
 rabunxun nankēxa.

³ Usakin 'akin ka cuarenta nētē 'imikin anun anētima ron 'akēxa a nētē kamax ka anun
 usokin 'ati 'iakēxa.

Usakin 'akē 'ain ka egipcio unikamax 'itsaira masá nuitukin setenta nētē 'imi 'itsaira
 rarumakēxa,

⁴ usai ati nētēkaman aín papa sinani nitēxētankēxun ka Josénēn 'apu faraón aín xubunu
 'ikē aín kushi kamabē pain banakēxa, banakin ka ēsokin kakēxa:

—Mitsux upí sinanñu 'ixun 'ē 'akinsa tankin karamina 'apu faraón ēsokin 'ē kaxuni kuantí
 'ain.

⁵ 'Ēn papan ka űutisamapan rakáxun, ēsokin 'ē kaxa sinántēkēntima okin anu űuia maintia
 anbi 'á Canaán kakē me anubi maínun kixun 'ē kaxa, usa 'ain kana 'ēnbi anu maintia 'a me
 anu mainikuanti 'ain, usa 'ain kana 'ēn mi űukatin 'ē karamina 'ēn papa maíntanun 'ē xutima
 'ain, maínbētsini kana utēkēnti 'ain.

⁶ Kixuan kamikēxun ka faraónēn kakēxa:

—Min papa kamina usakin anua mi kakē usakinbi maini kuantí 'ain.

⁷ Usa 'ain ka José aín papa maini kuankēbē, kamabi aín kushibu axa 'apu faraónēn
 xubunu 'ikē 'imainun Egipto menu an űu mēēkēkamaribi kuankēxa,

⁸ kuankēbē ka Jacobnēn aintsí 'ibukama 'imainun Josénēn xukēantukamaribi atubē
 kuankēxa. Kuankin ka Gosen kakē me anu uniakē xukama 'imainun atun űuina kamaishi
 ēbiankēxa.

⁹ 'Imainun ka uni aín carreta caballonēn nirinbiankin uankē anúnribi José kuania buani
 'itsaira uni rikiankēxa, usa 'aish ka 'aisamaira uni aín caballonēn tsótax kuankankēxa.

¹⁰ Usakiani kuanx ka anua Goren-ha-atad, 'ikē Jordán baka kuainakēkē anu bēbaxun
 'aisamaira uni timēkamē 'ēokē ax masánuítiti ini rarumakēxa. 'Imainun ka José mapai
 achúshi 'imainun rabē nētē anuax 'itsaira iankēxa.

¹¹ Usai 'iaka anu tsókē cananeo unibunēn 'aisamaira timēkamē 'ēokē isakēxa, isí ka
 kikankēxa: egipcio unibu ka uni űukē mainux timēkamē 'ēoxa kiox kikankēxa. Usai anuax
 'ikē ka Abel-misraim kakin anēakēxa, ax ka Jordán baka amiaxa bari urukē au 'iakēxa.

¹² Usa 'ain ka Jacobnēn bēchikē kaman aín papan űutisama 'ixun kakēsabiokin kamabi
 'akēxa,

¹³ usakin 'atankëxun ka Canaán kakë me anua 'ikë Macpelá kakë me anua 'ikë kini, Abrahamnën Efrón kakë uni hitita ainan 'ikëbi anu aín aintsikama ñuia maínti marua anu maíankëxa. A me 'imainun a kinix ka Mamré kakë me amiaxa bari urukë au 'iakëxa.

¹⁴ Usokin aín papa maintankëx ka, José amiribishi Egiptonu aín xukénkama 'imainun abëa kuankë unikamabë kuantëkëankëxa.

Ashitia José a nētēn usai 'ia ñuikë bana

¹⁵ Aín papa Jacob ñukë 'ain ka Josénēn xukénkaman ësokin sinánkëxa: Bëri sapika Josénēn nun painu 'atimo a sinánkin nuribi 'atima oti 'ikën.

¹⁶ Èsokin sinánkin ka aín xukéantun kamiakëxa: Nun papa ñutisama 'ixun ka nu kakëxa,

¹⁷ ësokin mi kanun: Min xukénkama kamina an mi 'atima oi 'ucha 'ikëbi uisabi otima 'ain. Usa 'ain kamina nun mi 'atimo a sinánkin nuribi 'atima otima 'ain, nukamax kananuna nun papa Dios aín unikama 'ain. Èsakian a kamikë unikaman kakëxun kuati ka José iankëxa.

¹⁸ Usai 'ian ka aín xukën 'ibukama ami bëbai aín bëmáno nirakëti rantipuruni aín bëmānānēn me tikai tsóbukin kakëxa:

–Ènu kananuna nukamax uan. Nukamax kananuna min ñu mēmikë uni 'iti 'ain.

¹⁹ 'Ainbi ka Josénēn atu kakëxa:

–Kamina rakuënkantima 'ain. 'Èx kana Diosma 'ain.

²⁰ Mikaman kamina 'è 'atima oti sinánkēn, usakin mitsun 'aiabi ka Nukën 'Ibu Diosan 'atima okin 'akë a upiokin bërīnu iskë ñukama ènē mēnioxā: usa 'ain kana 'èn 'itsaira uni bamati 'ikëbi 'akian.

²¹ Usa 'ain kamina mitsux rakuëtima 'ain. 'Èn kana mikama 'imainun mitsun bëchikëkamaribi aín piti ñu 'inānti 'ain. Èsokin kakin ka Josénēn aín xukénkama upiokin sinánmiakëxa.

José ñua ñuikë bana

²² Usakin kamabi ñu pain 'atankëx ka José aín papan aintsi 'ibukamabë Egipto menubi tsóakëxa. Anu ka José ciento diez baritia 'imi tsóakëxa,

²³ usai anu tsóxun ka Efraínēn bëchikēnēan bëchikë aín xutakama isakëxa. Isanan ka Manasēsēn rëkuēn bëchikë Maquir kakë aín xutan bëchikëkamaribi 'itsaira 'ikë isakëxa.

²⁴ Achúshi nētēn ka Josénēn aín xukénkama kakëxa: 'Èx anun ñuti nētē ka 'urama 'ikën, usa 'ain ka Nukën 'Ibu Diosan mitsu 'akinti 'ikën, usa 'ixun ka ènē nētēnua anbi mitsu chikinbiakin a 'inánuxuan Abraham kanan Isaac 'imainun Jacob ka me anubi mitsu buánti 'ikën.

²⁵ Èsakin kakin ka José aín xukën kaman a sinanatëkëntima okin atun kanun kakëxa: Aséabi ka Nukën 'Ibu Diosan mitsu 'akinti 'ikën. Usa 'ain kamina mitsun 'èx ñuia ènu maínkinma ènua 'è buánti 'ain.

²⁶ Usai pain 'itankëx ka José Egipto menuax ciento diez baritiañu 'aish ñuakëxa, ñuia ka aín nami anun uni ñuia 'ati ro anun 'atankëxun upiokin sabananēn rabunxun anu uni bamaia maínti 'akë cajun achúshinu 'aruakëxa, 'aruxun anu maintia mēnókë anu maíankëxa, ësokin ka José ñukë 'akankëxa ashi.

MATEONĒAN 'A UPÍ BANA

I. USAI CA JESUS XUX 'IACĒXA QUIXUN ŅUIA BANA (1-2)

Jesusan 'unánpapan rara 'iá

(Lc 3.23-38)

¹ Jesucristo ax Davitan rēbúnqui 'aish ca Abrahamnēn rēbúnquiribi 'iacēxa. Jesucristonēn raracama ca ēnē unicama 'iacēxa:

² Abraham ax ca Isaacnēn papa 'iacēxa. Isaac ax ca Jacobnēn papa 'iacēxa. Jacob ax ca Judá 'imainun aín xucéantun papa 'iacēxa.

³ Judá ax ca Fares 'imainun Zāra aín papa 'iacēxa, Tamar atun tita 'imainun. Fares ax ca Esromnēn papa 'iacēxa. Esrom ax ca Aramnēn papa 'iacēxa.

⁴ Aram ax ca Aminadabnēn papa 'iacēxa. Aminadab ax ca Naasonēn papa 'iacēxa. Naasón ax ca Salmonēn papa 'iacēxa.

⁵ Salmón ax ca Booznēn papa 'iacēxa, Rahab aín tita 'imainun. Booz ax ca Obednēn papa 'iacēxa, Rut aín tita 'imainun. Obed ax ca Isáinēn papa 'iacēxa.

⁶ Isái ax ca David, axa 'apu 'icē, aín papa 'iacēxa. David ax ca Salomonēn papa 'iacēxa, aín titax ca Uríasnēn casunan xanu 'iacēxa.

⁷ Salomón ax ca Roboamnēn papa 'iacēxa. Roboam ax ca Abíasnēn papa 'iacēxa. Abías ax ca Asan papa 'iacēxa.

⁸ Asa ax ca Josafatnēn papa 'iacēxa. Josafat ax ca Joramnēn papa 'iacēxa. Joram ax ca Uzíasnēn papa 'iacēxa.

⁹ Uzías ax ca Jotamnēn papa 'iacēxa. Jotam ax ca Acaznēn papa 'iacēxa. Acaz ax ca Ezequíasnēn papa 'iacēxa.

¹⁰ Ezequías ax ca Manasēsēn papa 'iacēxa. Manasés ax ca Amonēn papa 'iacēxa. Amón ax ca Josíasnēn papa 'iacēxa.

¹¹ Babilonia cacē nētēnu judíos unicama bētsi non buánti 'urama 'ain ca Josíasnēn Jeconías 'imainun aín xucéncama bēchiacēxa.

¹² Babilonia nētēnuxun ca Jeconíasnēn Salatiel bēchiacēxa. Salatiel ax ca Zorobabelnēn papa 'iacēxa.

¹³ Zorobabel ax ca Abiudnēn papa 'iacēxa. Abiud ax ca Eliaquimnēn papa 'iacēxa. Eliaquim ax ca Azornēn papa 'iacēxa.

¹⁴ Azor ax ca Sadocnēn papa 'iacēxa. Sadoc ax ca Aquimnēn papa 'iacēxa. Aquim ax ca Eliudnēn papa 'iacēxa.

¹⁵ Eliud ax ca Eleazarnēn papa 'iacēxa. Eleazar ax ca Matanēn papa 'iacēxa. Matán ax ca Jacobnēn papa 'iacēxa.

¹⁶ Jacob ax ca Josénēn papa 'iacēxa. José ax ca María an Jesús, Cristo cacē, a tuua, aín bēnē 'iacēxa.

¹⁷ Abraham ax ca judíos unibunēn rara 'iacēxa. An bēchicēxun aín bēchicēnēn canitancēxun bēchipacēxun aín bēchicēnēnribi canitancēxun bēchipacēxun anuax cuanx Davidnu sēnēn ca Davitan chaitiocēcama catorce 'iacēxa. David an bēchicēxun aín bēchicēnēn canitancēxun bēchipacēxun aín bēchicēnēnribi canitancēxun bēchipacēxun anuax cuanx anun Babilonia cacē nētēnu judíos unicama buan nētē anúan Jeconías bacēan, a nētē sēnēn ca Jeconíasnēn chaitiocēcama catorce 'iacēxa. Jeconías an bēchipacēxun aín bēchicēnēn canitancēxun bēchipacēxun aín bēchicēnēnribi canitancēxun bēchipacēxun anuax cuanx anúan Cristo bacēncē nētē sēnēn ca aín chaitiocēcama catorce 'iacēxa.

Jesucristo bacēan

(Lc 2.1-7)

¹⁸ Ēnē menua Jesucristo uti ca ēsai 'iacēxa: María ax ca Josénēn binuxun 'unánti ocē xanu 'iacēxa. Josébē biranancēma pan 'aish ca Nucēn Papa Diosan Bēru Ņunshin Upitan sinanēnshi 'imicēx tuñu 'iacēxa.

¹⁹ José ax ca upí uni 'iacēxa. Usa 'ixun ca unínma chanioia quixun unin 'unánunma María ēnti sináncēxa.

²⁰ Usoquin sinántancēx 'uxun ca Josénēn namáquin Nucēn 'Ibu Diosan xucē aín ángel achúshi isacēxa. Iscēxun ca cacēxa:

—José, Davitan rēbúnqui, cana mi cain. Maríanēn tuá ax ca Nucēn Papa Diosan Bēru Ņunshin Upitan 'imicēxēshia 'icē 'icēn. Usa 'ain camina timaquinma min xanu 'inun María bití 'ain.

²¹ Ax ca tuá achúshi bacénti 'icën. Bacënia camina min a tuá Jesús caquin anëti 'ain. Ainshi ca uni aín 'ucha tërénquin Nucën Papa Diosan iscëxa upí 'inun iëmiti 'icën. Usa 'ain camina a tuá Jesús caquin anëti 'ain.

²² An Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unían cuënëosabi oquin ca ángelnën José usaquin cacëxa. A bana ca ëesai quia:

²³ Xanu achúshi unibë 'icëma pain 'aish ca tuñu 'itancëx bacénti 'icën. Aín tuá ax ca Emanuel caquin anëcë 'iti 'icën.

Emanuel quicë ax ca “Nucën Papa Dios ca nubë 'icë” qui quicë 'icën.

²⁴ Usa 'ain ca namámiquian Nucën 'Ibu Diosan ángelnën cacësbabi oquin Josénën María aín xanu 'inun biacëxa.

²⁵ Biaxbi ca abë 'iáma pan 'icën, aín rëcuën tuá bac'ëncë cuni ca Josénën aín xanu 'inun María biacëxa. A bac'ëncë tuá a ca Josénën Jesús caquin anëacëxa.

2

An ñu 'unáncë unicaman Jesús rabia

¹ Herodes axa Judea cacë menu 'icë unicaman 'apu 'aish Jerusalénu 'ain ca a menu 'icë ëma, Belén cacë, anuax Jesús bacëancëxa. Belénuaxa Jesús bacëan ca aucüaxa bari urucë anuax an ñu 'unáncë unicama, Belén 'urama 'icë Jerusalén ëmanu cuancëxa.

² Cuani bëbaquin ca ñucacëxa:

—¿Uinu cara axa judíos unibunën 'apu 'inun bërí bacëncë a 'ic? Aucüaxa bari urucë anuxun cananuna anun a 'unánti 'ispa isbëtsian. A isbëtsini cananuna 'unánbëtsini a rabi aín.

³ Usaía quia a bana cuati ca Herodes 'imainun Jerusalénu 'icë unicama masá nuituti, uisa cara ënë ñu 'iti 'icë quiax sináncasmacëxa.

⁴ Sináncasmaquin ca Herodesnën camabi judíos sacerdotenën cushicama 'imainun an Moisésnën cuënëo bana judíos unicama 'unánmicë unicamaribi camicëx ricuatsianxa timëtia ñucacëxa, uinuax caraisa Cristo axa utia judíos unibunën caíncë, ax bacénti 'icë quixun.

⁵ Ñucacëxun ca cacëxa:

—Belén cacë ëma, Judea menu 'icë, anuax ca bacénti 'icën. An Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unín ca Belén ñuiquin ësoquin cuënëocëxa:

⁶ Belén, Judá menu 'icë ëma, anu 'icë uni achúshi ax 'apu 'ixun ca 'ën unibu, Israelnën rëbúnquicama, a bëruánquin 'aquinuxun 'aia. Usa 'ain ca Belén ax bëtsi ëmacamasama 'icën.

⁷ Quia cuatancëxun ca Herodesnën an ñu mëëxuncë unicama —uni itsin isnunma camina unëxun an ñu 'unáncë unicama 'ë bëxúnti 'ai —quixun cacëxa. Usoquian camicëx ucë ca ñucacëxa, añu nëtën caraisa 'ispa isaxa quixun.

⁸ Usoquin ñucátancëxun ca Herodesnën an ñu 'unáncë unicama Belénu cuanun xuacëxa. Xuquin ca ësaquin cacëxa:

—Anu cuanxun uinu cara a tuá 'icë quixun istancëxun camina 'ënribi a rabi cuanun 'ë cai uti 'ai —quixun.

⁹ Usoquian Herodesnën cacëx ca a tuá bari cuancëxa. Cuancëbë ca aucüaxa bari urucë anuxuan atun iscë 'ispa ax anúan a unicamax cuanti anúnbi cuancëxa. Cuanx ca anu a tuá 'icë a manámibi a 'ispa niracëacëxa.

¹⁰ A isi cuëënquiani ca anúan a 'ispa cuancë anúnbi an ñu 'unáncë unicama cuancëxa.

¹¹ Cuanx a manámia 'ispa niracëcë xubu anu atsínxun ca anua a tuá Jesús aín tita Mariabë 'icë mëracëxa. Mërai rantin puruni tsóbuquin ca Jesús rabiacëxa. Rabiquin ca atun bunánti bacáxun anua buáncë curi 'imainun tsépassa ñu 'aishbi nëncëx sanuira a 'imainun i baca sanuira acama 'ináncëxa.

¹² Usoquian 'ináncë ca namámiquin Nucën Papa Diosan anua Herodes 'icë anun cuanxma 'inun cacëx bai itsin cuantancëx aín nëtënu bëbacëxa.

Josénën aín titacëñun Jesús Egíptonu buan

¹³ An ñu 'unáncë unicamaxa aín menu cuantëcëan ca Nucën 'Ibu Diosan ángelnën José namámiquin cacëxa:

—Herodesnën ca a tuá 'aminuxun bariminuxun 'aia. Usa 'ain camina niruquianquin aín titacëñun a tuá bibiani Egípto menu cuanti 'ain. Cuantancëx camina 'ën mi cacëxmi utëcënun anu 'iti 'ain.

¹⁴ Usoquian ángelnën cacëx niruquin aín titacëñun a tuá bibiani ca José imë Egípto menu cuancëxa.

¹⁵ Anu ca Herodes pan bamatamainun 'iacëxa. Nucën 'Ibu Diosan 'amicëxuan aín unin cuëñeosabi oi ca Egipto menu 'iacëxa. A banax ca ësai quia: "Egiptonua cana 'ën Bëchicë bëan".

Tuácama rëñun quixun Herodesnën ca

¹⁶ Usa 'ain ca –an ñu 'unáncë unicaman ca 'ë paránxa –quiaux Herodes 'aisamairai nishacëxa. Nishquin ca an ñu 'unáncë unin ñuicë bana sinánquin Jesús isa rabë baritia aín bacëncë 'icë quixun sináncëxa. Sinánxun ca aín uni xuacëxa, camabi Belénu 'icë rabë baritiañu bëbu tuácama 'anan rabë baritiañuma bëbu tuácamaribi 'abianxun a 'urama 'icë ëmacamanuaribi bariquin cëñunun quixun.

¹⁷ Usaquin 'acëbë ca Jeremíasnën cuëñëo bana quíasabi oi 'iacëxa. A banax ca ësai quia:
¹⁸ Ramá cacë ëmanuxun ca rarumatía inia cuacanxa. Ax ca Jacob 'imainun aín xanu Raquelnën rëbúnqui a xanucamaxa aín tuacën rabanan incë 'iaxa. Aín tuá 'aíma cupí a sinani upí 'iisama tani ca uímbi nëtémisamai ianxa.

¹⁹ Usa 'ain ca Herodes bama 'ain Egiptonuxun namáquin Josénën Nucën 'Ibu Diosan ángel achúshi isacëxa.

²⁰ Iscëxun ca amiribishi cacëxa:
 –Niruquiani ca aín titacëñun a tuá bibiani amiribishi Israel nëtënu cuantëcëntan. An a tuá 'aisa tancë unicama ca bamaxa. Usa 'ain camina cuantëcënti 'ain.

²¹ Usaquin ángelnën cacëx ca José aín titacëñun a tuá bibiani Israel nëtënu cuantëcëancëxa.

²² Usa 'ain ca José cuantëcënti 'aishbi –Herodes axa bama 'ain ca aín bëchicë Arquelao, ax Judea menu 'apu 'icë –quixun ñuía cuax anu cuantëcënti racuëacëxa. Racuëti ca namáquin istancëx Judea me anu Arquelao 'icë anu cuaníma Galilea menu cuancëxa, aín namácësabi oi.

²³ Galilea menu bëbatancëx ca Nazaret ëmanu tsoti cuancëxa, usai 'itioquian an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicaman ñuiasabi oi. A banax ca ësai quia, Jesús ca Nazaretnu 'icë uni 'icë quixun ca unin caia.

II. GALILEA MINUXUAN JESUSAN BANA ÑUIXUAN (3-20)

3

*Juanën anu uni 'icëma menuxun unicama bana ñuixuan
 (Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)*

¹ Jesús Nazaretnu 'ain ca Juan, an unicama nashimicë, ax Judea nëtënu 'aish anu uni 'icëma menu 'iacëxa. Anuxun ca an bana ñuía cuati cuania unicama bana ñuixuancëxa.

² Bana ñuixunquin ca cacëxa:
 –Anun Nucën Papa Diosan abë upí 'inun mitsu ainan 'imiti nëtë ca 'urama 'icën. Usa 'ain ca Nucën Papa Diosmá sináncë 'aishmabi sinanati ami sinan.

³ Juan ax ca a Isafasnën Nucën Papa Diosan sinánmicëxun ñuía a 'icën. Èsai ca a bana quia: Anu uni 'icëma menuxun munuma bana ñuía ca a unix ësai quia: Nucën 'Ibu ca aia, camina axa anun uti bai mëníoquin rakanati 'ain.

⁴ Juan ax ca camello rani 'acë chupa pañuanan ñuina xacá 'acë anun tsitëcërëquicë 'iacëxa. Aín piti ca curuchinti 'imainun buna rëpa 'iacëxa.

⁵ Usa 'ain ca Jerusalénu 'icë unicama Juanu riquiancëxa. Judea menu 'icë unicama 'imainun baca, Jordán cacë, a 'urama 'icë mecama anuaxribi ca 'aisamaira uni Juanën bana ñuixunia cuati cuancëxa.

⁶ Cuanxúan atun 'uchacama chiquinatia ca Juanën Jordán bacanaxun nashimiácëxa.
⁷ Juanën bana ñuixunia cuati 'itsa uni ricuatsinmainun ca 'itsa fariseo uni 'imainun 'itsa saduceo uniribi an nashiminun quiax anu uacëxa. Aia isquin ca Juanën cacëxa:

–Mitsux 'atima 'ixun uni paráncë 'aish camina mitsun rara 'iásaribiti runu, an uni picë, asa 'ain. ¿Usa 'icë cara anúan Nucën Papa Diosan 'aisama unicama atumi nishquin masóti nëtën masócë 'itin rabananmi sinananun quixun uín mitsu cax?

⁸ Unían mitsux camina asérabi sinanacë 'ai quixun 'unánun camina ñu 'aisama 'ati ënquin upí ñuishi 'ati 'ain.

⁹ –Nux Abrahamnën rëbúnqui 'aish cananuna Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ai –quixun sinánxunma ca 'acan. Asérabi cana mitsu cain, 'aisa tanquin ca Nucën Papa Diosan ënë maxáxbi bëtsi oquin Abrahamnën rëbúnqui 'imiti 'icën.

¹⁰ Ca esa 'icën. A rëti aín manë ruë tuíanx a rapasu niracëquin ca an upí oquin tuacëma icama rëtancëxun xania unin tsin nëña. Usaribi oquin ca bënëñquinshi mitsúxmi sinanati ami sináncëma 'icë Nucën Papa Diosan mitsu 'ati 'icën.

¹¹ Uníxa an ñu 'atima 'acēcama ěni sinanacē cupí cana 'ěn a 'umpaxan nashimin. Usa 'aínbi ca 'ěsamaira uni 'ě caxu aia. Axa upíra 'aish cushiira 'ain cana 'ěx asaribima 'aish ami rabini a 'urama 'itima 'ain. Usai 'iquin cana aín taxacabi a buánxuntima 'ain. Axira uquin ca uni aín Bĕru Ñunshin Upíñu 'inun 'imiti 'icĕn. 'Imiquin ca tsi rĕquirucĕnĕn ñu 'acĕsoquin aín cushin aín nuitunua sináncĕ ñu 'atimacama a cĕñuquin uni upí 'imiti 'icĕn.

¹² An ñu 'apácĕ unin 'acĕsaribi oquin ca 'ati 'icĕn. Ēsa ca 'iti 'icĕn. Unin ca ñu bĕru trigo 'apatia. 'Apátancĕxun ca bimia bitsia. Bitancĕxun ca bucúnxun chacaia. Chacaquian tacaia ca aín xacá suñun amo putia. Pucĕbĕ ca aín bĕru ax tiquia. Usai 'ia bĕruánxun bixun bucúntancĕxun ca aín xacácama tsi rĕquirucĕ bĕnántisamanĕn nĕĕnia. Usaribi oquin ca axa uti an aín 'acĕ ñucama 'unánquin, upí unicama abĕa 'iti bianan 'atimacama a atun ñu 'atima 'acĕ cupí bimi xacá nĕĕnti pucĕsa 'imiti 'icĕn.

Juanĕn Jesús nashimia

(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³ Usa 'ain ca Galilea me anuax cuanx Jesús Judea nĕtĕnu 'icĕ baca, Jordán cacĕ, anua Juan 'ain, anu cuancĕxa, anuxuan Juanĕn nashiminun.

¹⁴ Cuanxa bĕbaiaibi ca Juanĕn nashimisama tanquin Jesús cacĕxa:

—¿Miinra 'ě nashimisa 'aíšbi caina 'ěn mi nashiminun quiax ain?

¹⁵ Cacĕxunbi ca Jesusan cacĕxa:

—Uisai cara Nucĕn Papa Dios quia, usai cananuna 'iti 'ain. Usa 'ain camina min 'ě bĕrĭ nashimiti 'ain.

Cacĕxun ca Juanĕn —cana mi 'ati 'ain —quixun caxun Jesús nashimiacĕxa.

¹⁶ Usoquin Juanĕn nashimicĕx ca Jesús bacanuax 'iruquiani cuancĕxa. Cuanquinbi ca Jesusan naí panárbĕcĕbĕtan isquin anuax numacuru tinax uáxa Nucĕn Papa Diosan Bĕru Ñunshin Upí anu 'iruia isacĕxa.

¹⁷ Usai 'icĕbĕtan ca Jesusan naínuaxa banaia cuacĕxa, ěsai qui: “Ēnĕx ca 'ěx amiira sináncĕ bacĕ bĕchicĕ 'icĕn. Ami sinani cana chuámarua tani cuĕĕnin”.

4

Ñunshin 'atimanĕn 'apúan Jesús 'atima ñu 'amiti sinan

(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

¹ Nashimicĕ 'icĕ ca Nucĕn Papa Diosan Bĕru Ñunshin Upitan Jesús anu uni 'icĕma menu cuanti sinánmiacĕxa, anuxun ca ñunshin 'atimanĕn 'apun ñu 'atima 'amicatsi quixun 'ati 'icĕ quixun 'unánquinbi.

² Anu 'ixun ca Jesús anu ñubi cuarenta imĕ 'imainun cuarenta nĕtĕn piama 'icĕn. Ñu piima ca panancĕxa.

³ Panancĕ ca ñunshin 'atimanĕn 'apun anu uxun 'atima ñu 'amicatsi quixun ěsaquin cacĕxa:

—Asĕrabi Diosan Bĕchicĕ 'ixun ca ěnĕ maxácama pán 'inun cat.

⁴ Cacĕxunbi ca Jesusan cacĕxa:

—Ēsai ca Nucĕn Papa Diosan bana cuĕnĕo quia: “Pán piishi ca uni tsótima 'icĕn. Uisai cara Nucĕn Papa Dios quia a bana 'airibi ca uni tsóti 'icĕn”.

⁵ Usotancĕxun ca ñunshin 'atimanĕn 'apun Jesús Jerusalén ěma upí anu buáncĕxa. Buántancĕxun ca anuxun Nucĕn Papa Dios rabiti xubu aín mascuan sĕnĕncĕnu buánruacĕxa.

⁶ Buánrutancĕxun ca cacĕxa:

—Diosan bana cuĕnĕo ca ěsai quia:

An ca aín ángelcama mi bĕruánmia. Bĕruáncĕxmi maxáxmi tachacaxma 'inun ca aín mĕcĕnan biquin mi bacáruiti 'icĕn. Usa 'ain ca mix asĕrabi Diosan Bĕchicĕ 'aish ěnuax nuánquianx menu nipacĕtan.

⁷ Cacĕxunbi ca Jesusan cacĕxa:

—Ēsairibi ca aín bana quia: “Nucĕn 'Ibu Diosan cara 'ě iĕmiti 'icĕ iscatsi quixun camina a tantima 'ain”.

⁸ Usotancĕxun ca ñunshin 'atimanĕn 'apun amiribishi tantĕcĕncatsi quixun aín bashi chairucĕ manan Jesús buáncĕxa. Buántancĕxun ca anuxun camabi me 'imainun a menu 'icĕ ěmacamaxa cha 'aish upí 'icĕ ismiacĕxa.

⁹ Ismiquin ca cacĕxa:

—Minmi 'ě rantin puruni tsóbuquin 'ě rabricĕxun cana ěnĕ mecama, camabi anu 'icĕ ñucamacĕñunbi minan 'inun mi 'inánti 'ain.

¹⁰ Usaquian cacĕxun ca Jesusan cacĕxa:

—Ñunshin 'atimanĕn 'apu, ěnuax ca cuantan. Nucĕn Papa Diosan bana cuĕnĕo ca ěsai quia: “Min 'Ibu Diosĕshi camina rabiti 'ain. Rabiquin camina ashi ax cuĕĕncĕsabi oquin ñu 'axunti 'ain”.

¹¹ Usoquian cacëx ca ñunshin 'atimanën 'apu Jesús ëbiani cuancëxa. Cuancëbëtan ca Nucën Papa Diosan ángelcaman uxun Jesús 'aquiancëxa.

*Galilea nētēnuxuan 'atabaquin Jesusan bana ñuixuanan ñu 'a bana
(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)*

¹² Usa 'ain ca Juan, an uni nashimicë, ami nishquin 'apun sipuacëxa. Juan sipuacë ñuicania cuabiani ca Jesús Judea nētēnuax Galilea nētēnu cuantëcëancëxa.

¹³ Anu cuanx Nazaret ëmanu bëbatancëx ca a ëbiani Galilea cacë parúpapa rapasu 'icë ëma, Capernaúm, anu 'i cuancëxa. A me anu Capernaúm 'icë ax ca Zablón 'imainun Neftalí cacë me 'iacëxa.

¹⁴ Anu ca Jesús 'iti 'icë quixun ca Nucën Papa Diosan 'amicëxun Isaíasnën cuënëocëxa, ësaquin:

¹⁵ Zablón me 'imainun Neftalí me, a Jordán baca 'ucë manan 'icë, 'imainun anun parúpapanu cuanti bai acamax ca Galilea me, anu judíosma unibu bucucë, anu 'icën.

¹⁶ Anu 'icë unicamax ainanma 'ixun Nucën Papa Dios cuëncësabi oquin 'ati 'unáncëma 'aishbi ca Cristo ucëbë an 'unánmicë 'iixa. Ainanma 'aish bamati 'aishbi ca Cristo ucëbë an 'unánmicëx xabánu 'icësa 'iixa.

¹⁷ Bana ñuixuntabaquin ca Capernaúm ëmanu 'ixun Jesusan anu 'icë unicama ësaquin cacëxa:

—Anun Nucën Papa Diosan abë upí 'inun mitsu ainan 'imiti nētë ca 'urama 'icën. Usa 'ain ca ami sináncë 'aishmabi sinanati ami sinan. Usaquian anuxun bana ñuixunquin cacësabi oquin ca Jesusan 'itsa oquin a bana unicama ñuixuancëxa.

*An tsatsa bicë uni rabë 'imainun rabë Jesusan abë cuanun ca
(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)*

¹⁸ Parúpapa Galilea cuëtani cuanquinbi ca Jesusan rabë uni mërácëxa. A uni rabëtax ca achúshi Simón 'icëbi Pedroribi cacë, a 'imainun ain xucën Andrés cacë 'iacëxa. A rabëtax an tsatsa bicë uni 'ixun tsatsa ricania ca Jesusan mërácëxa.

¹⁹ Mëraquin ca cacëxa:

—'En mi 'unánminun ca 'ëbë cuani ut. An tsatsa bicë uni 'icëbi cana 'ëmi catamēnunmi uni sinánminun mitsu 'imiti 'ain.

²⁰ Usaquian Jesusan cacëxuinshi ain rica ëbiani ca abë cuancëxa.

²¹ A uni rabë bibiani cuanquinbi ca Jesusan bëtsi uni rabëribi, Zebedeonën bëchicë, Jacobo 'imainun ain xucën Juan, an ain papa Zebedeobëtan nuntinuxun rica mēnioia mërácëxa.

²² Mëraquin cuënquin Jesusan abëa cuanun cacëxëshi ca nuntinubi ain papa ëbiani Jesúsbe cuancëxa.

*Galilea nētēnuxun Jesusan bana 'itsa uni ñuixuan
(Lc 6.17-19)*

²³ Usa 'ain ca Jesusan Capernaúm anuax cuanxun Galilea mecamanuxun anua judíos unicama timëti xubucamanuxun bana ñuixuancëxa. —Nucën Papa Diosan ca ami catamëcë unicama abë 'inun ainan 'imiti 'icë —quixun caquin upí bana unicama ñuixuanan ca uni ñucëcama pëxcüacëxa.

²⁴ Usoquian 'aia Jesús chanioia cuaquin ca Siria nētēnu 'icë unicaman axa ñucëcama Jesusan pëxcunun quixun anu buáncancëxa. Bëtsi bëtsi ñucëcama 'imainun ñunshin 'atimanën 'ibuacë unicama 'imainun uni ñucë nirucuainquinbi tancëma, 'imainun ain namí nimëti saquiquicë acama anu buáncëxun ca Jesusan pëxcüacëxa.

²⁵ Usoquin bana ñuixuanan unicama pëxcubiania cuania ca 'aisamaira unin Jesús nuibiancëxa. Galilea menu 'icë unicama 'imainun Decapolis cacë menu 'icë unicama 'imainun Jerusalénu 'icë unicama 'imainun Judea mecamanu 'icë unicama 'imainun Jordán baca 'ucë manánuaxribi ucë unicaman ca abë cuanquin Jesús nuibiancëxa.

5

Matánu tsóxun Jesusan ain unicama bana ñuixuan

¹ 'Aisamaira uni isbiani cuantancëxa Jesús matá me mapëracëtancëx anu tsóbutia ca ain 'unánmicë unicaman nëbëtsioracëxa.

² Nëbëtsioracëxun ca Jesusan uisa unicamax cara cuëenti 'icë quixun atu 'unánmiquin cacëxa, ësaquin:

³ An —'enbi cana 'ën nuitu upí 'imitima 'ai —quixun 'unáncë uni, ax ca 'ëmi catamëtia Nucën Papa Diosan ain nuitu upí 'imianan ainan 'imicë cupí, chuámarua tani cuëënia.

⁴ Axa masá nuitucë uni a ca Nucën Papa Diosanbi ain masáquin sináncë nētëmiti 'icën. Usai ca 'iti 'icë quixun 'unani ca chuámarua tani cuëënia.

⁵ Axa cêruti banacêma uni ax ca Nucên Papa Diosan 'inánti ñucamañu 'iti 'icên, an cacêsabi oi. Usai ca 'iti 'icê quixun 'unani ca chuámarua cuêënia.

⁶ Acêñuma bamaia uni piti cuêëncêsaribi oi Nucên Papa Diosan iscêx upí 'iti cuêëncê uni, a ca an usaía 'inun 'imíti 'icên. Usai ca 'iti 'icê quixun 'unani ca chuámarua tani cuêënia.

⁷ An 'aquinsa 'icê uni itsi nuibaquin 'aquincê uni a ca Nucên Papa Diosanribi nuibaquin 'aquinti 'icên. Usai ca 'iti 'icê quixun 'unani ca chuámarua tani cuêënia.

⁸ Axa aín nuitu Nucên Papa Diosan iscêx upí 'ianan aín sinan upí uni an ca Nucên Papa Dios 'unánan isti 'icên. Usai ca 'iti 'icê quixun 'unani ca chuámarua tani cuêënia.

⁹ An raíri uni bêtsibê nishananíma nuibananun 'aquincê uni a ca Nucên Papa Diosan — mix camina 'ên bêchicê 'ai — quixun cati 'icên. Usa unix ca chuámarua tani cuêënia.

¹⁰ Nucên Papa Dios cuêëncêsabi oi 'icê cupía, uni itsin tēmēramicê uni, ax ca —'êx cana Nucên Papa Diosnan 'aish aín nêtênu abê 'iti 'ai — quixun sinani chuámarua tani cuêënia.

¹¹ Mitsun 'ên bana cuacê upí unin mitsu 'atima banan canan bêtsi bêtsi onan cêmêi mitsumi manáncêxbi camina chuámarua tani cuêënti 'ain.

¹² Usaribi oquin ca an Nucên Papa Dios quicê bana uni ñuixuncê unicama unin bêtsi bêtsi ocêxa. Usaqun sinánquin camina cuêënquin, Nucên Papa Diosan ca mitsu upí oquin sinánxunquin aín nêtênu abê 'i upitax tsónun mitsu 'imíti 'icê quixun 'unani chuámarua tani cuêënti 'ain.

*Aín unicamax ca tashi 'imainun lamparínsa 'icê Jesús quía bana
(Mr 9.50; Lc 14.34-35)*

¹³ Êsaquinribi ca Jesusan cacêxa:

—Mitsux camina ênê nêtênu 'aish tashisa 'ain. Tashin ca anun tashíncêxun ñu mucuquin upí 'imía. Usaribi oquin camina mitsun mibê 'icê unicama upiti bucunun 'aquinin. Tashi axa aín muca nêtêtia ca unin uisaxunbi amiribishi mucotêcêntima 'icên. Usa 'aish ca a tashi mucañuma ñancáishi 'icên. 'Aisama 'icê ca unin putia, putia unin amácêx ca nêtêtia. Mitsun upiti bucunun mibê 'icê unicama 'aquincêma 'aish camina a tashíxa mucañuma 'icêsaribi 'iti 'ain.

¹⁴ Tashisa 'ianan camina mitsux lamparínsaribi 'ain. Usa 'ixun camina mibê 'icê unicama upiti bucuti 'unánun 'aquinin. Ca êsa 'icên. Êma cha matánu 'icê ax ca unêtima, a ca camabi unin isia.

¹⁵ Usaribi oquin ca unin lamparín bimitancêxun bunánti buinaxun anun mapuquin nanima. Usoquinma ca lamparinêan a xubunu 'icê unicama pécatanun ñu manámi nania.

¹⁶ Usaribi oquin camina mitsun mibê 'icê unicama upiti bucuti 'unánun 'aquincê 'aish lamparínsaribi 'iti 'ain. Mitsun ñu upí 'aia isquin ca cuêënquin a unicaman min Papa Dios nainu 'icê a rabiti 'icên.

Nucên Papa Diosan bana cuêëño quicêsabi oi 'iti Jesús quía

¹⁷ Camina 'unánti 'ain, Moisésnên cuêëño bana 'imainun Nucên Papa Diosan aín unibu cuêëñomia banacama quicêsabi oquin 'axunma 'anun quixun uni cai cana 'êx uáma 'ain. 'Ê ñuiquian cuêëño banacama quicêsabi oi 'i cana ênê nêtênu uacên.

¹⁸ Cana mitsu asérabi cain, naí 'imainun mecama cêñúcêma pain 'ain ca a banacama quíasabi oi 'iti 'icên. Usai ca 'iti 'icê quíaxa quía 'ain ca achúshi banabi usai 'icêma 'itima 'icên.

¹⁹ Usa 'ain ca ui iticaman cara a banacama achúshirabi —a bana cananuna 'atima 'ai — quixun caquin uni itsi usaribi oquin sinánun 'unánmia, ax ca Nucên Papa Diosan nêtênu 'aish, bêtsi unicamabêtan sêñênmaraira 'iti 'icên. Usa 'aímbi ca an a banacama quicêsabi oquin 'aquin uni itsínribi usaribi oquin 'anun 'unánmicê uni, ax Nucên Papa Diosan nêtênu 'aish, raíri unicamabê sêñênmaraira 'iti 'icên.

²⁰ Cana mitsu cain, mitsun an Moisésnên cuêëño bana 'unáncê unicama 'imainun fariseo unicaman 'acêsamaira oquin Nucên Papa Diosan bana quicêsabi oquin 'acêma 'aish camina ainanma 'ianan aín nêtênu abê 'itima 'ain.

*Uni itsimi nishtima Jesús quía
(Lc 12.15-59)*

²¹ Moisésnên mitsun raracama ñuixuan bana unin ñuixunia camina cuan, êsai quicê: “Uni camina 'atima 'ain. Uin cara uni 'ati 'icê ax ca Nucên Papa Diosan 'uchocê 'aish cast'icancê 'iti 'icên”. A bana unin mitsu ñuixunia camina cuan.

²² Usaía quía 'aímbi cana 'ên mitsu cain, axa uni itsi, aín xucênsa 'icêbi ami nishcê uni ax ca 'uchocê 'aish cast'icancê 'iti 'icên. Axa uni itsi ñu cai 'atimatí banacê uni a ca mitsun cushibunên 'apucaman 'uchoti 'icên. 'Imainun ca an ami nishquin uni itsi —ñunshin bacê camina 'ai —quixun cacê uni ax, axa manê tsinu 'iti uníxa 'uchacêsaribi 'icên.

²³ Usa 'ain camina Nucën Papa Dios rabinuxun a 'inánti ñu bëxun —uni itsi ca 'ëmi nishaxa —quixun sináncë 'ixun

²⁴ Nucën Papa Dios 'inántimi buáncë ñu anubi pain nanbiani cuanx, axa mimi nishcë uni abë pain mënionanti 'ain. Mënionantancëx abë upí 'ixun camina cuantëcënquin min 'inánti ñu Nucën Papa Dios 'inánquin a rabiti 'ain.

²⁵ Bëtsi unían mimi nishquin, mitsun cushinu buáncëx, bain cuani camina anu bëbacëma pain 'aish, abë mënionanti 'ain. Mënionancëxunma ca mimi nishcë uni axa mi ñui ami manáncëxun min cushin mi sipuati 'icën. Usa 'aishmi sipuacë 'itin rabanan camina bëbacëma pain 'aish a unibë mënionanti 'ain.

²⁶ Cana mitsu aséabi cain, sipuacë 'ixun camina min cushi quicësabi oquin curíquinën cupíoti 'ain. A pain ancëquin cupíoti camina sipunubi 'iti 'ain. Usaquin 'atin rabanan camina min cushinu bëbacëma pain 'aish axa mimi nishcë unibë mënionanti 'ain.

Uni itsin xanubë camina 'itima 'ai quicë bana Jesusan ñuia

²⁷ Moisésnën mitsun raracama ñuixuan bana unin ñuixunia camina cuan, ësai quicë: “Uni itsin xanubë camina 'itima 'ain”.

²⁸ Usaí quíá 'aínbi cana 'ën mitsu cain, uinu 'icë unix cara ainanmabi xanu itsi isi aín nuitu mëu cuëñia a unix ca a xanubë 'icësa 'ia.

²⁹ Min bëru mëqueu anun ñu isi 'atima ñu 'ati cuëñcë 'ixunbi camina ashiquin manuquin ënti 'ain. Usoquin 'ai camina min bëru achúshi échixun nicësa 'iti 'ain. Mix bëru rabëñu 'aishmi manë tsinu anuax tëmërai cuantima cupími min bëru achúshi échixun niti ca asábi 'icën.

³⁰ Min mëcën mëqueu anun 'aisama ñu 'ati cuëñcë 'ixunbi camina ashiquin manuquin ënti 'ain. Usoquin 'ai camina min mëcën achúshi téaxun nicësa 'iti 'ain. Mix mëcën rabëñu 'aishmi manë tsinu anuax tëmërai cuantima cupími min mëcën achúshi téaxun niti ca asábi 'icën.

*Uni aín xanubë énanantima Jesús quia bana
(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)*

³¹ Moisésnën cuëñëo bana ca ësairibi quia: “Ui unin cara aín xanu ëinsa tania an ca —ënë xanu ca béri 'ën xanuma 'icë —quixun quirica a cuëñëoxunti 'icën”.

³² Usaía Moisésnën cuëñëo bana quicë 'aínbi cana 'ën mitsu cain, an aín xanúxa uni itsibë 'icëmabi ëncë unin ca a xanumi 'uchaquin a 'aisama xanu 'icësaí 'inun 'ímia. Usaribiti ca an uni itsin ëncë xanu bicë uni ax 'uchaia, uni itsin xanubë 'icësaribiti.

—Cëmëma ca —quiti bana Jesusan ñuia

³³ Moisésnën mitsun raracama 'unánmiquin cuëñëoxuan bana unin mitsu ñuixunia camina cuan, ësai quicë: “Unin aín bana ca aséabi 'icë quixun uni itsin 'unánun —Nucën 'Ibu Diosan ismainun cana mi cain, aséabi cana 'ën cacësabi oquin 'ati 'ai —quicë 'ixun camina aséabi mix quicësabi oquin 'ati 'ain, Nucën Papa Diosan ca mi isia quixun 'unánquin”.

³⁴ Usa 'aínbi cana 'ën mitsu cain, —Nucën Papa Diosan ismainun cana mi cain —qui camina banatima 'ain. 'Imainun camina —naitan cuamainun cana cëmëquinma aséabi mi cain —qui banatima 'ain, naínu ca Nucën Papa Dios 'icë, usa 'ain.

³⁵ 'Imainun camina —menbi cuamainun cana cëmëquinma aséabi mi cain —qui banatima 'ain, mecama ca Nucën Papa Diosan ainan 'inun uniocëxa, usa 'ain. 'Imainun camina —Jerusalénu 'icëcaman cuamainun cana cëmëquinma aséabi mi cain —qui banatima 'ain, Jerusalénu ca judíos unicaman 'Apu 'icë, usa 'ain.

³⁶ 'Imainun camina —'ën maxcá sinánquin cana cëmëquinma aséabi mi cain —qui banatima 'ain. Min maxcánu 'icë buxa tunan 'icëbi camina minbi uxua 'imitima 'ain, uxua 'icëbi camina tunan 'imitima 'ain. Nucën Papa Diosan cuni ca 'imiti 'icën. Usa 'ain camina usai banatima 'ain.

³⁷ Usaí químa camina cëmëma banan cuni banati 'ain. Cëmëcëma 'aish camina —Nucën Papa Diosan ismainun cana aséabi mi cain —qui banatima 'ain. A ñunshin 'atimanën sinánmicë uni ax ca usai banaia.

*Uni cupitima Jesús quia
(Lc 6.29-30)*

³⁸ Moisésnëan mitsun rara ñuixuan, ësai quicë bana a camina cuan: “An uni itsin bëru 'atimocë uni a ca uni itsinribi aín bëru 'atimoti 'icën. An uni itsin xëta 'atimocë uni a ca uni itsinribi aín xëta 'atimoti 'icën”.

³⁹ Usaí quíá 'aínbi 'ën mitsu cain, mitsua 'atimocëxunbi camina ami nishquin cupiquin 'atimotima 'ain. Usoquin 'aquinma camina mitsua mëqueu bëtáshcacëxun 'aisa tania amoribia mitsu bëtáshcanun 'amiti 'ain.

⁴⁰ An min camisetami 'inánun quixun policia cacé uni a camina min cutúnribia biisa tania 'inánti 'ain.

⁴¹ Unían mi achúshi kilometro aín ñu buánxunun cacéxun camina rabé kilometro buánxunti 'ain.

⁴² An mi ñu 'inánun quixun ñucacé uni a camina 'inánti 'ain. An —min ñu ca mi bēxuntécēnun 'ē 'inan —cacé uni a camina 'inánti 'ain.

—Axa mimi nishcé uni camina nuibati 'ai —quicé bana Jesusan ñuia
(Lc 6.27-28, 32-36)

⁴³ Ēsai quicé banaribia ñuia camina cuan: “Axa mimi nishcé uni nuibaquinma camina axa mibē nuibanancé unishi nuibati 'ain”.

⁴⁴ Usai quia 'aínbi cana 'ēn mitsu cain, axa mimi nishcé unicama nuibaquin 'aquianan camina axa mimi 'atimati banacé unicama 'imainun an mi bētsi bētsi océ unicama Nucēn Papa Dios ñucáxunti 'ain.

⁴⁵ Usaquin 'acé 'aish camina asérabi mitsun Papa Dios axa naínu 'icé an sináncēsabi oquin sináncé 'ain. An ca camabi uni, upí uni 'imainun upíma uni aribia pécanun bari urumianan camabi unin ñu 'apácé chabónun 'uíríbi 'ibúmia. Usaribi oquin camina camabi uníríbi nuibaquin 'aquinti 'ain.

⁴⁶ Mitsúnmi an mitsu nuibacēma unicama nuibaquinma an mitsu nuibacé unicamaishi nuibatia ca Nucēn Papa Diosan mitsu upí isima. An 'apu buánmiti curíqui bicé uni 'aisama 'ixunbi ca usaribi oquin an a nuibacé uni a nuibanquinia. Mitsun camina an mitsu nuibacé unishima camabi uni nuibati 'ain.

⁴⁷ Mitsun aintsishi sináncé 'aish camina an Nucēn Papa Dios 'unáncēma uníbu 'icēsaribi 'ain. Atun ca aín aintsishi sinania. Usa 'aínbi camina mitsun aintsishima camabi uni sinánti 'ain, Nucēn Papa Dios cuēñcēsabi oquin.

⁴⁸ Usa 'ain camina mitsun Papa Dios, axa naínu 'icé, an sináncēsaribi oquin sinánti 'ain.

6

Ēsaquin ñu upí 'ati Jesús quia bana

¹ Ēx upí 'icēa camabi unin isnun cana ñuñuma uni ñu 'inánti 'ai quixun camina sinántima 'ain. An usaquin sinánquin uni itsi ñu 'ináncé uni a ca Nucēn Papa Dios naínu 'icé, an upí isima.

² Usa 'ain camina ñuñuma uni ñu 'inánquin an uni paráncé unicaman 'acēsaribi oquin 'atima 'ain. Unin atu rabiti cuēñquin ca anu judíos unicama timéti xubunuxun ñu 'inánan bainuxunribi camabi unin isnun ñuñuma uni ñu 'inania. Usoquian 'inania isquin ca an a iscé unicaman a rabiquin, ax ca upí uni 'icé quixun caia. Unicaman usa uni rabiabi ca Nucēn Papa Diosan a upí isima.

³ A unicamax usai 'icēbēbi camina mitsux usai 'ítima 'ain. Min ñuñuma uni ñu 'inánquin camina bētsi uni catíma 'ain, min abē nuibanancé uni abi camina catíma 'ain.

⁴ Raírí unin isnunma camina uni ñu 'inánti 'ain. Usaquinmi 'aia isi ca Nucēn Papa Dios, an camabi unin ñu 'aia iscé, ax cuēñti 'icēn. Cuēñquin ca mi upí oquin sinánxunti 'icēn.

Ēsai ca aín uni Nucēn Papa Diosbē banati 'icé Jesús quia bana
(Lc 11.2-4)

⁵ Mitsux Nucēn Papa Diosbē banai camina an uni paráncé unicama 'icēsa oi 'ítima 'ain. Atux ca unían a isnun quíax anua judíos unicama timéti xubunuaux 'ianan anun niti bai cuēbí anuaxribi Nucēn Papa Diosbē banaia. Asérabi cana mitsu cain, a unicamaxa usai Nucēn Papa Diosbē banaia iscé unicaman —ax ca upí uni 'icé —quixun sinánquin rabia. Usaquin rabiabi ca Nucēn Papa Diosan a upí isima.

⁶ A unicamaxa usai 'icēbēbi camina mitsux usai 'ítima 'ain. Mitsux min Papa Diosbē bananux min 'ítinu atsínquin camina min xēcué xēputi 'ain. Xēputancéx camina, min Papa Diosribi ca anu 'icé quixun 'unani, abē banati 'ain. Mitsua unin isiamabi ca min Papa Dios, an camabi ñu isanan camabi sinan 'unáncé, ax mixmi abē banaia cuati cuēñti 'icēn. Cuēñquin ca mitsu upí oquin sinánxunti 'icēn.

⁷ Mitsux Nucēn Papa Diosbē banai camina an Nucēn Papa Dios 'unáncēma unicamaxa 'icēsaribiti banatima 'ain. Atux ca —nux usai banaia ca Nucēn Papa Diosan nun bana cuati 'icé —quixun sinani 'aisamairai banaia, uisai quití cara quixun sinanimabi.

⁸ Usa uníxa 'icēsai camina 'ítima 'ain. Mitsun Papa Dios an ca mitsun cacēma pan 'ixunbi uisa ñucama caramina a ñucáti 'ai quixun 'unania.

⁹ Usa 'ain camina ēsaquin cai Nucēn Papa Diosbē banati 'ain: Nucēn Papa Dios, naínu 'icé, mix camina asérabi min sinan upíra 'ain. Usa camina mix 'ai quixun ca camabi uni mi ñui upí banáinshi banati 'icēn.

¹⁰ Aín 'Apu 'icéa camabi unin mi rabiti cana cuëënin. Usaquian mi 'anun camina 'imiti 'ain. Min nêtënxun an ángelcaman 'acésaribi oquian ënë nêtënxun unicaman mix cuëëncësabi oquin 'ati cana cuëënin.

¹¹ Camabi nêtënmí 'acésaribi oquin camina ënë nêtënríbi nun pítí anun nux tsóti a nu 'inánti 'ain.

¹² Unían nu 'atimocëxunbinu aribi 'atimoquinma a ñucama sinánquinma manucésaribi oquin camina nun 'acë 'atíma ñucama nu tërënxunquin manuti 'ain.

¹³ Ñunshin 'atimanën 'apúan nu ñu 'atíma 'amixunma 'anun camina nu bërúanti 'ain. Nun ñu 'atíma 'ati 'icëbi camina nu usa ñu 'axunma 'anun nu iémiti 'ain. Mix cushíira 'aish xëníbua 'ainbi 'Apu 'icë ca camabi unin mi rabiti 'icën. Usai 'inun min 'imiti cana cuëënin.

¹⁴ Mitsun axa mitsumí 'uchacë uní usaríbi oquín cupíquinma a manumí abë upí 'ia ca mitsun Papa Dios naínu 'icë an mitsux amí 'uchacëcama tërënxun manuti 'icën.

¹⁵ Usa 'ainbi ca mitsumí 'uchacë uní a usaríbi oquín cupímí abë upí 'iama oquín mitsun Papa Dios naínu 'icë an mitsun amí 'uchacëcama tërënxun manutíma 'icën.

Uníxa Nucën Papa Diosmí sinaní samátí Jesús quíá bana

¹⁶ Mitsux Nucën Papa Diosbé upítí bananuxun píima camina an uní paráncë uníxa 'icésaríbítí 'ítíma 'ain. A unicamax ca —Nucën Papa Diosmí sinánquin picéma 'aish ca upí uní 'icë —quixun raírí unin sinánun quíax picéma 'ianan masá nuitucësa 'ia. Usai 'ia uní raírínën a rabiabi ca Nucën Papa Diosan a upí isíma.

¹⁷ A unicama usai 'icëbëbi camina mitsux Nucën Papa Diosmí sinaní samatíbítí mëníocati mín bu mëníonan bëchucati 'ain.

¹⁸ Unían 'unántísama 'inun usai mëníocaxmí samatía ca mitsun Papa Dios, an camabi unin sinan 'unáncë, ainshí mitsu istí 'icën. Isí cuëënxun ca upí oquín mitsu sinánxuntí 'icën.

'Itsa ñuñu 'ítí sinánquinma, Nucën Papa Diosan nêtënu upí 'ítí sinántí Jesús quíá bana (Lc 12.33-34)

¹⁹ Ënë nêtënuax ñuñuíra 'ítí cuëënxun unin 'aisamaira ñu bitsiabi ca bëtsí bëtsí ñu nacuaxan cëñumainun bëtsí bëtsí ñuxa puibuax chëquimainun bëtsí bëtsí ñu an ñu mëcamacë unin unëxun xubunu atsínxun mëcamatía. Usa 'ain camina axa ñuñuíra 'ítí cuëëncë uní asaríbi 'ítíma 'ain.

²⁰ Ënë nêtënuaxa 'icésai ca Nucën Papa Diosan nëtë naínu 'icë ñucama 'atímátí cëñutíma, an ñu cëñutí nacuáxbi ca 'aíma 'icën, anuax ca ñu puíbutíríbi 'aíma 'icën, 'imainun ca an xubunu atsínxun ñu mëcamacë uní anu 'aíma 'icën. Usa 'ain camina mitsux ënë menú 'icë ñuñuíshí 'ítí sinánquinma Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquín 'atí 'ain. Usaquin 'atancëxmi aín nêtënu abë 'icë ca an mitsúnmi a cuëënxun 'acë ñucama cupí, mitsu cupíira oquín chuámarua cuëënun 'imití 'icën.

²¹ Uísa ñun cara cuëënia, a ñuñuíshí ca unin sinanía. Axa ënë nêtënu 'icë ñuñu 'ítí cuëëncë unin ca a ñuñu 'ítíshí sinanía. Usa 'ainbi ca an Nucën Papa Diosan a cupíoquin aín nêtënxun chuámarua 'imití cuëëncë uní an Nucën Papa Dios cuëënun ax cuëëncësabi oquín 'atíshí sinanía.

Aín unicama xabánu nicësa 'ítí Jesús quíá bana (Lc 11.34-36)

²²⁻²³ Lamparínën pëcacëbëtan ca unin bërúñu cupíshí an pëcacë ñucama 'imainun xabá isía. Mín bërú upí 'ain camina upí oquín isquín mín ñu mëëti 'atí 'ain. Mín bërú 'aisama 'ain camina xabá isquínma mín ñu mëëti upí oquín 'atíma 'ain, bëánquibucënxun 'acësoquinshí camina 'atí 'ain. Usaríbítí camina Nucën Papa Diosan 'imicëx mín sinan upí 'ianan an sinánmicë 'aish mín sinan an pëcacësa 'ain. Usai 'íbí camina an sináncësaríbi oquín sináncéma 'aish bëánquibucënu nicësa 'ain. Amí sinánquinma bëtsí bëtsí ñu sináncë 'aish ca uní bëánquibucënuira nicësa 'icën.

—Ñuñu uníx ca Nucën Papa Diosmí sinánima —Jesús quíá bana (Lc 16.13)

²⁴ Ësa ca: Achúshí unin ca rabë uní ñu mëëxuntíma 'icën. Rabë uní ñu mëëxuncë 'ixun ca bëtsíshí nuíbaquin upí oquín ñu 'axuanan bëtsí nuíbatíma 'icën. Usa 'ixun achúshínën bana cuaquin bëtsían cacëxun aín bana parëti 'icën. Usaríbítí ca uní curíqui 'imainun bëtsí bëtsí ñuñuíshí sináncë 'aish Nucën Papa Diosmí upítí sinánima.

Nucën Papa Diosan ca aín unicama bërúanquin 'aquínía Jesús quíá bana (Lc 12.22-31)

²⁵ Usa 'ain cana mitsu cain, añu caramina pítí 'ain, añu chupa caramina pañutí 'ai quixun acama sinaní camina masá nuitutíma 'ain. Mitsun pítísamaira camina mitsux 'ain, mitsun

chupasamaira camina mitsux 'ain, ¿usa cat? An mitsúxmi ènè nètènu tsoti oquin unio Nucèn Papa Dios, ainshi ca a mi piti ñu mitsu 'inánan a mi pañuti chuparibi mitsu 'inánti 'icèn.

²⁶ Mitsun camina axa nuáncè ñu pèchiucama 'unanin. Atun ca ñu 'apánan bimi bucunuxun bitsima. Usa 'icèbi ca mitsun Papa Dios, ax naínu 'icè, an atun piti 'inania. An ñu pèchiu 'acèsamaira oquin ca mitsumi sinánquin mitsu piti 'inánti 'icèn.

²⁷ Nucèn Papa Diosainshi canimicè 'aish camina mitsúxbi masá nuituti canitisa tani masá nuitutibi canítima 'ain.

²⁸ Usaribi oquin camina añu chupa caramina pañuti 'ai quixun sinani masá nuitutima 'ain. Camina isti 'ain, ro uacama ax ca ñu mèèanan chupa onuxun risi oímabi upíra upí 'icèn.

²⁹ A ro uacama sinánquin cana mitsu cain, 'apu Salomón ax ca 'itsaira ñuñu 'ianan chupa upíra upí pañucè 'aishbí aín chupa ax ro uasaribi upíra upí 'iáma 'icèn.

³⁰ Upíra upí 'itancèxbia xanania unin tsin nēēncēx ca a ro ua cēñutia. Usai 'inunbi ca Nucèn Papa Diosan aín ua upíra upí 'imia. Usoquin 'acé 'ain camina 'unánti 'ain, ro ua 'acèsamaira oquin ca an mitsúmbi pañuti chupa mitsu 'inánti 'icèn. Mitsux usaquin sináncēma 'aish camina upiti Nucèn Papa Diosmi catamēcēma 'ain.

³¹ Usai 'ima camina masá nuituti —¿añu ñu caranuna xēanan piti 'ain? —quianan —¿añu chupa caranuna pañuti 'ain? —quiquin usa ñuishi sinántima 'ain.

³² An Nucèn Papa Dios 'unáncēma unicaman ca ñuñu 'itishi sinánan aín piti bitishi sinánan aín chupa bitishi sinania. A unicaman usaquin sináncē 'aínbi ca mitsun Papa Dios naínu 'icè an 'unania, mitsux chupañu 'ianan pitiñu 'aish cuni camina upitax bucuti 'ai quixun.

³³ Usa 'ain camina ainan 'ianan ax cuēēncēsabi oquin pain 'ati 'ain. Usaquin 'acēbētan ca an anúmbi mitsux upitax bucuti ñucama aribi mitsu 'inánti 'icèn.

³⁴ Usa 'ain camina —imēishi carana uisai 'iti 'ain, bētsi nētēnrribi carana uisai 'iti 'ai —quixun sinani masá nuitutima 'ain. A nētē ucēbētainshi camina isti 'ain.

7

—Unin ca uni itsi 'uchotima 'icè —quíaxa Jesús quia bana
(Lc 6.37-38, 41-42)

¹ Nucèn Papa Diosanma mitsuribi 'uchoia, usa 'ain camina bētsi uni ñui manánquin 'uchotima 'ain.

² Mitsúnmi uni itsin ñu 'aia isquin a uni 'uchoia ca Nucèn Papa Dios 'imainun unínribi, mitsúnribi caramina uisa ñu 'ai quixun isti 'icèn. Mitsun —min usa ñu 'ati ca 'aisama 'icè —quixun uni itsi cacè 'ixunbi usaribi oquin 'aia ca Nucèn Papa Dios 'imainun unínribi mitsúnmi bētsi uni 'uchocēsaribi oquin mitsu 'uchoti 'icèn.

³ Bētsi unin 'ucha 'itsamashi 'icè a sinánquinbi camina mitsun 'ucha 'aisamaira 'icèbi sinaniman. Ènēx ca èsa 'icèn. Bētsi uníxa aín bēru xamēnu i sani chararatsufu 'icēsa 'aínbi camina mitsux i mo mitsun bēru xamēnu 'icēsa 'ain. ¿Uisa 'ixun caramina bētsi unin bēru xamēnu 'icè i sani chararatsu a sinánquinbi axa mitsun bēru xamēnu 'icè i mo sinaniman?

⁴ ¿Mitsun bēru xamēnu 'icè i mo mēñioquin bicēma 'ixun caramina uisa cupí —i sani chararatsu min bēru xamēnu 'icè camina 'è bimiti 'ai —quixun bētsi uni cati 'ain?

⁵ Mitsun pain mitsun bēru xamēnu 'icè i mo a bitancēxun camina upí oquin isquin bētsi uni aín bēru xamēnu 'icè i sani chararatsu bixunti 'ain.

⁶ An Nucèn Papa Dios timaquin aín bana cuaisama tancè uni camina 'èn mitsu cacè banacama ñuixuntima 'ain, ñuixuncēxbia atux Nucèn Papa Dios 'usani ami 'atimati banai mitsumi nishquin mitsu 'atimoti rabanana. Usa unicamax ca an ñu upí pimicēxunbia uni 'uchítinēn ami nishquin picēsaribi 'icèn. 'Ianan ca unían aín cērēnu niía cuchin 'aisamaira cupicè ñu a amáquin chuoórucēsa 'icèn.

Nucèn Papa Diosbē banaquin a ñucáti Jesús quia bana
(Lc 11.9-13; 6.31)

⁷⁻⁸ Camina 'unánti 'ain, ui unin cara Nucèn Papa Dios ñucáquin caia a uni ca Nucèn Papa Diosan 'inania. Èsa ca: Bari bariquin ca unin ñu mēraia. 'Imainun ca unin bētsi unían xēcucé taxaia cuaquin a xubunu 'icè unin xēocaxunia. Usaribi oquinmi mitsun ñucáquin cacēxun ca mitsun bana cuaquin Nucèn Papa Diosan mitsux cuēēncè ñu mitsu 'axunti 'icèn.

⁹ ¿Mix aín papa 'ixunbi caramina min bēhichēnēan mi pán ñucácēxun maxax 'inánti 'ain? Camina 'inántima 'ain.

¹⁰ ¿Tsatsa mi ñucácēxun caramina runu a 'inánti 'ain? Camina 'inántima 'ain.

¹¹ Mitsux 'atima uni 'ixunbi camina mitsun bēhiché upí ñu 'inanin. Mitsúnmi 'acèsamaira oquin ca Nucèn Papa Dios naínu 'icè an a ñucacé uni a upí ñu 'inánti 'icèn.

¹² Bētsi uníxa mibē upí 'ianan mi 'aquintimí mix cuēēncè, usaribi oquin camina min bētsi unibē upí 'ianan a 'aquinti 'ain. Usaquin 'anun ca Moisésnēn cuēñeo bana quia. 'Imainun ca an Nucèn Papa Dios quicé bana uni ñuixuncé unicaman cuēñeo banaribi usai quia.

*Rabë ca bai 'icë quiáxa Jesús quia bana**(Lc 13.24)*

¹³⁻¹⁴ Ësa ca. Anúan uni cuanti bai ca rabë 'icën, cha 'imainun chucúma. Bai cha anun atsinti, anúinra ca 'aisamaira uni cuania. A bain cuanx ca uni anu Nucën Papa Dios 'icëma nëtë anuaxa 'aisamaira tēmēрати, anu bēbati 'icën. Bētsi bai chucúma, anun atsinti chucúma, anun ca 'itsamashi uni cuania. A bain atsinquiani cuantancëx ca uni nētētimoí Nucën Papa Diosan nëtë upí anu abē 'iti 'icën. A bai chucúma anun camina mitsux cuanti 'ain.

*Aín bimi isquin uisa i cara quixun i 'unánti Jesús quia bana**(Lc 6.43-44)*

¹⁵ Bētsi bētsi unin ca mitsu parántisa tanquin —Nucën Papa Diosan sinánmicëxun cana mitsu bana ñuixunin —quiquinbi anbi sináncë bana ñuixunia. Usa unin ñuicë bana camina cuatima 'ain. A unicamax ca 'unánmaratsu ñuinasa 'aishbi aín nuitu mēu 'atima sinánñu 'aish pianancë ñuinasa 'icën.

¹⁶ Atun ñu 'acë isquin camina uisa uni cara quixun 'unánti 'ain. Ësaribi ca. A cuti bimi a ca aín bimi cutima i an tuaíma.

¹⁷ Usaribiti ca aín íxa xanáncë 'aish 'aisama 'ain aín bimi 'aisama 'icën. Aín íxa upí 'ain cuni ca aín bimíxribi upí 'ia.

¹⁸ Aín íxa upí 'ain ca aín bimi 'aisama 'ima. Aín íxa xanáncë 'aish 'aisama 'ain ca aín bimi upí 'ima.

¹⁹ Apácëxbia upiti bimiama ca unin i rētancëxun nēēnia.

²⁰ Aín bimi isquin ca unin 'unánti 'icën, a i cara upí 'icë, cara 'aisama 'icë quixun. Usaribi oquin camina unin ñu 'aia isquin asérabi cara Nucën Papa Diosan uni 'icë quixun 'unánti 'ain.

*Camabi uníxira Nucën Papa Diosan nētēnu 'itima Jesús quia bana**(Lc 13.25-27)*

²¹ An —mix camina 'en 'Ibu 'ai —quixun 'ë cacë unicama ax ca camáxira Nucën Papa Dios naínu 'icë aín nētēnu abē 'itima 'icën. An aín cuēēncësbai oquin 'acë unicamax cuni ca anu abē 'iti 'icën.

²² Anun enē nētēcama cēñúcë nētēn ca 'itsa unin 'ë cati 'icën: Mix nun 'Ibu 'ain cananuna min cushinbi bana ñuixuan, min cushin ñunshin 'atima uninua chiquíanan cananuna min cushin uni itsin 'acëma ñu 'an.

²³ Quiabi cana atu cati 'ain: Mitsux camina 'en unima 'ain. Ñu 'atima 'acë 'aish camina mitsux 'ebē 'itima 'ain. Ca cuantan.

*Upí oquin 'acë xubu 'imainun 'atimaquin 'acë xubu Jesusan ñuia bana**(Lc 6.47-49; Mr 1.22)*

²⁴⁻²⁵ Usa 'ainbi ca an 'ēmi sinánquin 'en bana cuanan a bana quicësabi oquin 'acë uni ax an upí oquin sinánxun masinuma matánu xubu 'acë unisaribi 'icën. A unin xubu ca 'aisamaira 'uí 'ibúcëbē 'itsaira baca 'ēmainun 'aisamaira suñúan bēquiquinbi uisabi ocëma 'icën.

²⁶ Usa 'ainbi ca an 'en bana aín pabitan cuaxunbi a bana quicësabi oquin 'acëma uni an upí oquin sinánxunma masinu xubu 'acë unisaribi 'icën.

²⁷ A unin xubu ca 'aisamaira 'uí 'ibúcëbē 'itsaira baca 'ēmainun 'aisamaira suñúan bēquiquin puxuaxa. Usoquin ca aín itácamaribi tsasipaquin cēñuaxa.

²⁸⁻²⁹ An xúa 'ixun ca Jesusan Nucën Papa Diosan cushinbi bana ñuixuancëxa. An Moisésnēn cuēñeo bana 'unáncë unicaman banasamaira ca Jesusan bana 'iacëxa. Jesusan bana ñuixunquin sēñeñoncëbē ca an aín bana cuacë unicama ratuti —usa bana cuacëma cananuna 'ain —quiacëxa.

8*Jesusan an aín nami chēquímicë 'insínñu uni pëxcüa**(Mr 1.10-45; Lc 5.12-16)*

¹ Bana ñuixunquin sēñeñoncëx matánuax cuantécënia ca 'itsa unin Jesús nuibiancëxa.

² Nuibiancëbē ca an aín nami chēquímicë 'insínñu unin amiquiquiani cuani rantin puruni tsóbuquin Jesús cacëxa:

—Mix cushi 'ixun camina 'aisa tanquin 'ë pëxcuti 'ain.

³ Cacëxun aín mēcēnan ramëquin ca Jesusan 'insíncë uni cacëxa:

—Cana mi 'ati 'ain. Min nami ca upí 'itēcēni motia.

Usaquian cacëxēshi moti ca aín ñucë nētēcëxa.

⁴ Pëxcütia ca Jesusan a uni 'esëquin cacëxa:

—'Ēn mi pëxcucë ñuiquin camina uinu 'icë unibi catima 'ain. Caíma cuanxun camina min nami pëxcúcé judíos sacerdote ismiti 'ain. Ismianan camina Nucën Papa Dios rabiquin Moisés quiásabi oquin a ñu 'inánti 'ain, camina aséjabi pëxcúa quixun camabi unin 'unánun.

*An Romanu 'icë capitán ñu mëëxuncë uni Jesusan pëxcúa
(Lc 7.1-10)*

⁵ Usoquin 'atancëxa Jesús Capernuaúm emanu cuantëcëncëbë ca Romanu 'icë capitán achúshi, ax amiquiquiani cuancëxa.

⁶ Cuanquin ca ésaquin cacëxa:

—An 'ë ñu mëëxuncë bënëti uni ca 'insíanxbi baquirucëma paë tani bënëti 'ën xubunu racatata.

⁷ Quia ca Jesusan cacëxa:

—Cana a pëxcui cuanti 'ain.

⁸ Cacëxunbi ca capitánën cacëxa:

—Mix cushi 'imainun 'ëx mi meúra 'ain camina 'ën xubunu atsíntisama tanti 'ain. Usa 'ain camina cuanquinma ënuxunbi 'ën ñu mëëmicë uni pëxcúnun cati 'ain.

⁹ Cana 'unan min banaxbi ca cushi 'icë quixun. 'Ēn cana 'ën 'apun 'ë cacëjabi oquin 'ain. 'Ēn suntárucamanribi ca 'ë bana cuatia. 'Ēn suntáru —ca cuantan —quixun 'ën cacëx ca cuania. —Ca ut —quixun 'ën cacëx ca bëtsix aia. An 'ë ñu mëëxuncë uni —ñu ca 'at —quixun 'ën cacëxun ca 'aia. Usaribiti ca 'ën ñu mëëmicë uni mixmi —ca pëxcúti 'icë —quicëbëshi pëxcúti 'icën.

¹⁰ Usaía judíosma uni 'aíshbi a capitán quia cuaquin ca Jesusan an a nuibiancë unicama cacëxa:

—Aséjabi cana 'ën mitsu cain, ënë uníxa 'ëmi catamëcësaribitia 'ia cana judío uni achúshibi iscëma 'ain.

¹¹ 'Ēn cana mitsu cain, 'aisamaira judíosma unicamaxribi ca aucüaxa bari urucë amiax uanan anúan bari cuabúcé amiaxribi unuxun 'aia. Ai ca anua Abraham, Isaac, Jacob, 'imainun axa 'ëmi catamëcë judíos unicama 'icë, anu acamabë Nucën Papa Diosan nëtënu 'iti 'icën.

¹² Usaía atux 'imainun ca judíos unicama axira Nucën Papa Diosan nëtënu 'iti 'aíshbi 'ën bana cuaisama tancë, acamax eman 'icë bëánquibucë anu 'iti 'icën. Anuax ca anu 'icë unicamabë tëmërai bënëti inti 'icën.

¹³ Usaquin unicama catancëxun ca Jesusan capitán cacëxa:

—Camina min xubunu cuanti 'ain. 'Ēmi catamëquinmi 'ën usoquin 'axúnun quixun 'ë cacëjabi oi ca min uni pëxcutia.

Jesus éesai quicëbëshi ca capitánën ñu mëëmicë uni anu 'aíshmabi pëxcüacëxa.

*Pedronën nachi Jesusan pëxcúa
(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)*

¹⁴ Usaquin cabiani Pedronën xubunu cuanxun ca Jesusan Pedronën nachi 'itsisan 'i racácë mëracëxa.

¹⁵ Mëraxuan aín mëcën mëëcëxëshi ca aín 'itsis nëtëacëxa. Usocëxëshi pëxcuti niruxun ca atu pimiacëxa.

*'Itsa uni ñucë Jesusan pëxcúa
(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)*

¹⁶ A nëtënbi ca bari cuabúcébëa bëbáquishbucëbëtan a emanu 'icë unicaman ñunshin 'atimaña unicama an pëxcunun Jesúsnu bëacëxa. Bëia ca Jesusan aín banáinshi ñunshin 'atimacama uniuu chiquíanan uni 'atimëcamaribi pëxcüacëxa.

¹⁷ Isaías quiásabi oquin ca usaquin 'acëxa, éesai quicë: “An ca nun ñucë pëxcüanan an nu paëocëcama nu térécaxuanxa”.

*—Aín unicamax ca ax cuëncësoi 'ima Jesúsishi sinánti 'icë —quicë bana
(Lc 9.57-62)*

¹⁸ 'Aisamaira unían nëbëtsioracëxun oquin ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—'Ucë manan cuanun ca cuan.

¹⁹ Usaquian cacëbë anu cuanquin ca an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë uni achúshinën Jesús cacëxa:

—Uinu caramina mix cuani anuribi cana 'ëx mibë cuanti 'ain.

²⁰ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ñu pëchiñunëxbi ca anua batsi oti nañu 'icën. Capa 'inúxbi ca aín anu 'uxti quiniñu 'icën. Usa 'aínbi cana uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá, 'ëx anu 'uxtiñumabi 'ain. Usa 'ain sapi camina 'ëbë cuantima 'ain.

²¹ Caia ca bëtsi uniribi an aín bana cuacë, an cacëxa:

—Mibë cuanti 'ainbi cana 'ën papanu pan cuainsa tanin. A bamaia maíntancëx cana mibë cuanti 'ain.

²² Quia ca Jesusan cacëxa:

—Camina 'ëmi sinánan 'ëbë cuanti 'ain. Axa Nucën Papa Diosmi sinántisama tancë uni, an bamacë uni maínun éanan camina 'ëbë cuanti 'ain.

Bëchun 'imainun suñuan Jesusan nëtëmia

(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³ Usaquin cabiania 'ucë manan cuanux manë nuntinu 'iruquiancëbë ca aín 'unánmicë unicamaxribi 'iruacëxa.

²⁴ 'Iruquiani cuanía Jesús 'uxánbi suñuan 'icuatsíncëbë parúmpapa bëchuni ca 'umpax aín nuntinu 'iruacëxa.

²⁵ Usai 'ia oquin ca aín 'unánmicë unicaman Jesús bësúnquin cacëxa:

—Nu ca iëmit, cananuna nanëtin.

²⁶ Quia ca Jesusan bësúquin cacëxa:

—¿Uisacatsi caramina racuëtin? Mitsun camina Nucën Papa Diosan ca aséribi nu bërúanquin 'aquinia quixun sinaniman.

Caí niruquin ca suñuan —ca nëtët —canan parúmpaparibi —ca bucubut —quixun cacëxa. Cacëxëshia suñu nëtëshimainun ca baca bëchúnribi nëtëacëxa.

²⁷ Usoia isi ca aín 'unánmicë unicama ratuti canancëxa:

—¿Uisa uni cara ënëx 'ic? Suñuanëmbi, bacánbi ca aín bana cuatia.

Ñunshin 'atimañu uni rabë Gadara menuxun Jesusan pëxcüa

(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Usaquiani 'ucë manan cuantancëx ca Gadara cacë menu bëbacëxa. Bëbatancëx nuntinuax 'ibúquiani cuaniabi ca ñunshin 'atimañu uni rabëtan, anu uni maíncënuax uquin Jesús mëracëxa. A uni rabëtan ca ñunshin 'atimañu 'aish uinu 'icë unínbia chichabiantisama 'ixun anu cuanti bai bëaraxun ui unibi anun inumiama 'icën.

²⁹ Usa 'ixun ca a isi munuma cuëncënquin Jesús cacëxa:

—¿Uisati caramina Jesús, Diosan Bëchicë, mín nu ubíoin? ¿Anúnmi nu masóti nëtë ucëma pan 'ainbi caramina nu ubíoi uan?

³⁰ Usaia 'imainun ca 'aisamaira cuchi atu 'urama pi bucüacëxa.

³¹ Usa 'ain ca ñunshin 'atimanën Jesús cacëxa:

—Nu ënua xuquin camina nux cuchicamanu 'inun nu xuti 'ain.

³² Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ca cuantan.

Cacëx ca ñunshin 'atimacama a uni rabënuax chiquíquianx cuchicamanu atsíancëxa. Atsíncëbë ca cuchicama camáxbi tsuáquiquiani abáquiani cuanx cuëtúnuax parúmpapanu rëucubuti bacamiqui cëñúacëxa.

³³ Usacëbëtan ca an cuchi bërúancë unicaman a 'urama 'icë ëma chanu abáquiani cuanxun anu 'icë unicama usaia cuchicama 'icë ñuixuanan ñunshin 'atimañu uni rabëribi usai 'icë ñuixuancëxa.

³⁴ Ñuixunquin chanioia cuabiani ca a ëmanu 'icë unicamax aín ëma ëbiani Jesús isi riquiancëxa. Riquianxun isquin ca camaxunbi atun nëtënuaxa cuantánun Jesús cacëxa.

9

Uni ñucë niruquinbi tancëma Jesusan pëxcüa

(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

¹ A menuaxbi nuntin cuantëcëntancëx ca Jesús aín ëmanu bëbacëxa.

² Bëbacëbëa 'itsa uni timëcëbëtan ca raírinën uni achúshi ñucë nirucuaínquinbi tancëma bacëtinu racánxun bëacëxa. Bëquin ca —Jesusan ca ënë uni pëxcuti 'icë —quixun aín nuitu mëu sináncëxa. Sinania atun sinan 'unánquin ca Jesusan ñucë uni cacëxa:

—Chuámashi ca 'it. Mín 'uchacama ca tërëncë 'icën.

³ Usaquian caia cuaquin ca anu 'icë an Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë uni raírinën sináncëxa: Ënë unix ca anúan Nucën Papa Diosaxëshi quti banan banaia. Ax ca 'aisama 'icën. Nucën Papa Diosan cuni ca 'ucha tërënti 'icën.

⁴ Usaquin sinania 'unánquin ca Jesusan cacëxa:

—¿Uisacasquin caramina mitsun usaquin sinanin?

⁵ 'Ën cana uni “Mín 'uchacama ca tërëncë 'icë” quixun cananbi “Niruquiani ca cuantan” quixunribi cati 'ain.

⁶ Nucën Papa Diosan cushinbi 'ën ënë uni pëxcuia isquin camina aséribi 'unánti 'ain, uni 'inux Nucën Papa Diosnuax úa 'ën cana unin 'ucharibi tërënti 'ai quixun.

Caquin ca Jesusan racábucë uni cacëxa:

—Niruquiani ca min bacëti bibiani min xubunu cuantan.

⁷ Cacëxëshi ca niruquiani aín xubunu cuancëxa.

⁸ Usai niruquiani cuania isi ca anu 'icë unicama racuëacëxa. Racuëquin ca —Nucën Papa Diosan aín cushi 'inácëxun ca ënë unin ñucë uni pëxcüanan aín 'uchacama tërëanxa — quixun sinánquin Nucën Papa Dios rabiácëxa.

Jesuan Mateo aín uni 'inun ca [Ënëx ca an ënë quirica cuëño Mateo, abi 'icën.]

(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹ Usobiani cuantëcënquinbi ca Jesusan Mateo cacë uni anuxuan 'apu buánmiti curíqui bicë anua tsócë mëracëxa. Mëraqin ca cacëxa:

—Ën mi 'unánminun ca 'ëbë cuani ut.

Jesuan cacëxëshi ca Mateo niruquiani ami sinani abë cuancëxa.

¹⁰ Cuanquin ca Jesúsçëñun aín 'unánmicë unicama aín xubunuxun pi cuanun Mateonën buáncëxa. Buáncëbë atúxribi atubë cuanx ca an 'apu buánmiti curíqui bicë unicama 'imainun an fariseocaman bana tancëma uni rairinëxribi atubëtan pi bucüacëxa.

¹¹ Jesúsbétan a unicaman piia isquin ca aín 'unánmicë unicama fariseo unicaman ñucáquin cacëxa:

—¿Uisa cupí cara an mitsu 'unánmicë unin an 'apu buánmiti curíqui bicë unicamabëtan pianan 'uchañu unicamabëtan pin?

¹² Usai quia cuaquin ca Jesusan cacëxa:

—Paë tancëma uni, ax ca rucuturúan a ronti cuëënimá. Paë tancë uni, ax cuni ca rucuturúan a ronti cuëëniá.

¹³ Usaribiti cana 'ën an —'ëx cana asábi 'ai —quixun sináncë unicama a 'ëmia catamënun cai uáma 'ain. Ama, an —'ën nuitu 'aisama 'aish cana 'ëxbi upí 'ítima 'ai —quixun sináncë unicama a cuni upí 'inúxa 'ëmi catamënun cai cana 'ëx uacën. Usa cana 'ëx 'ai quixun sinánquin camina 'unánti 'ain, uisai quicë cara Nucën Papa Diosan bana ënëx 'icë quixun: "Unían 'ë rabianan aín 'ucha tërëncë 'inuxun 'aracacë ñuina rëxun xaróia isi cuëëncësamaira oi cana atun uni itsi nuibaquin 'aquinsa 'icë 'aquinia isi cuëënin".

Pima samáti ñuiquin ñucácëxun Jesusan uni ca

(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴ Usa 'ain ca Juan, an uni nashimicë, aín 'unánmicë unicaman anu cuanxun Jesús cacëxa:

—Nux cananuna Nucën Papa Dios sinani bëtsi bëtsi nëtën pima samatín. Fariseo unibunëxribi ca usaribiti pima samatia. ¿Usa 'aínbi cara uisacasquin min 'unánmicë unicaman samáquinma pin?

¹⁵ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿An bití xanua unin bicëma pan 'ain cara axa abë nuibanancë unicama ax a unibë 'aish masá nuituti 'ic? Ca masá nuitutima 'icën. Ca ësa 'icën: An xanu bití unin xanu biquin abëtan pi unun camicë ca axa abë nuibanancë unicama masá nuitutima abë cuëëniá. Xanu bibiani cuanquian a unin ëbiancëxun cuni ca axa abë nuibanancë unicaman masá nuituquin pima. Usaribiquin ca 'ën 'unánmicë unicama 'ëbë 'ixun masá nuituti samáquinma piia. Unían 'ë bicëxun 'ën ëbiancëxun cuni ca masá nuituquin pitima 'icën.

¹⁶ Catancëxun ca aín banaxa fariseo unicaman uni 'unánmicë banasama 'ain, aín banabë fariseonëan 'unánmicë bana mëscúti rabanan Jesusan ësaquinribi a unicama cacëxa:

—Ca ësaribi 'icën. Nun aínsi uinu 'icë xanúnbi ca chupa xëni, chupa sani iotan aín tuquicë a 'unuima. Usocëxbi ca chupa xëni ax chëqui anun 'unucë ió ax nipacëtia. Usai 'i ca aín tuquicë ax chaia.

¹⁷ Ésaribi ca: Ui unínbi ca ñuina xacá anu 'umpax 'aruti chumusa oquin 'acë, axa xëni 'ain, anu ñu chëcacë 'aruima. Anu 'arucëxunbi ca ñu chëcacë ax cubini uruquin ñuina xacá xëni a tucaia. Axa tuquicëbë ca chëcaxun anu 'arucëxa cubíncë ñu ax tutuqui nëtëtia. Usa 'ain ca ñu chëcacë, ñuina xacá chumusa oquin ácë iónushi 'aruti 'icën, asábi 'inun.

Xanu 'insíncë pëxcüanan Jesusan Jaironën bëchicë bamacëbi baísquimia

(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸ Juanën 'unánmicë unibubëa Jesús banacëbëbi ca anua judíos unicama timëcë xubunu 'icë 'apu, jairo cacë, ax uacëxa. Uquin ca aín bëmánon rantín purúnquin Jesús cacëxa:

—Ën ini bëchicë ca bëri bamaxa. Bamacëbi camina mix 'ëbë cuanxun a ramëtí 'ain. Min ramëcëxëshi ca asábi 'inux baísquiti 'icën.

¹⁹ Cacëx niruia abë cuancëbë ca aín 'unánmicë unicamaxribi Jesúsbé cuancëxa.

²⁰⁻²¹ Cuanibi ca xanu achúshi ñucë, ax mecën rabé 'imainun rabé baritia imia 'aishbi aín imi nëtécëma, an —aín chupa ticaishi cana pëxcúti 'ai —quixun sinánquin, a caxu cuanquin Jesusan chupa cuëbí ticacëxa.

²² Ticaia tani niracëti cuainacëquin ca Jesusan a xanu mëraqin cacëxa:

—Camina chuámarua 'iti 'ain. 'Ën cana mi pëxcuti 'ai quixun asérabi sinani camina pëxcúan. Cacëxëshi ca pëxcuacëxa.

²³ Usobiani cuanx ca anua judíos unicama timëti xubunu 'icë 'apu, Jairo, aín xubunu bëbacëxa. Bëbaquin ca Jesusan, xanu ñucë a maíncëbëtan an 'ati unicaman pacun bana otishi 'ixun caínmainun 'aisamaira uni rarumati sharatia cuaquin isacëxa.

²⁴ Usaria isquin ca Jesusan cacëxa:

—Ënuax ca chiquíit. A xu xanu ca bamacëma 'icën. Ca 'uxaxa.

Ësaquian cacëxunbi ca 'usáncancëxa.

²⁵ 'Usáncëxunbi anu 'icë unicama xubu ëman xutancëx ca Jesús anua xu xanu 'icë anu atsínxun aín mëcën biacëxa. Bicëxëshi ca tsoruacëxa.

²⁶ Usa 'ain ca Jesusan usaquin ñu 'aia anu 'icë unicaman chaniaoia a menu 'icë unicaman cuacëxa.

Bëxuñu uni rabëa Jesusan bëpëxcúa

²⁷ Usobiani anuax cuaniabi ca uni bëxuñu rabëtan Jesús caticabianquin munuma cuëncëonquin cacëxa:

—Davitan rëbúnqui, nu nuibaquin ca nu pëxcut.

²⁸ Cacëxa xubunu atsíncëbë ca a bëxuñu uni rabëtaxribi 'atsínquiiani Jesús rapasu cuancëxa. Cuania ca Jesusan cacëxa:

—¿Mitsun caramina sinanin, 'ën cana mitsu pëxcuti 'ai quixun?

Cacëxun ca a unin cacëxa:

—Camina nu 'ati 'ain.

²⁹ Cacëxun ca Jesusan aín bëru mëëquin cacëxa:

—Mítsúnmi 'ën cana mitsu bëmënioti 'ai quixun sináncësabi oquin cana mitsu 'ati 'ain.

³⁰ Usaquian cacëx ca bënëtishi bëmëniocacëxa. Bëmëniocatia ca Jesusan cacëxa:

—Unían 'ën mi ësöquin 'acë ënë 'unánxunma 'anun camina ui unibi ñuixuntima 'ain.

³¹ Usaquian Jesusan cacëxunbi ca a uni rabëtan cuanquin a nëtënu 'icë unicama chan-iocëxa.

Banañuma unia Jesusan banamia

³² Bëxuñu 'icëa pëxcucë uni rabëtaxa cuancëbëtan ca uni raírinen achúshi uni ñunshin 'atimanëan banañuma 'imicë a Jesúsnu bëacëxa.

³³ Bëia ca Jesusan a uninua ñunshin 'atima chiquíancëxa. Chiquíncëbë ca a uni banañuma 'iá 'aishbi banacëxa. Usaria isi ca anu 'icë unicamax ratuti quiacëxa:

—Nun nëtë Israel anuxunbi ca uínbi ësa ñu isáma 'icën.

³⁴ Quia unicama ratúmainun ca fariseo unibunëx quiacëxa:

—Ñunshin 'atimanën 'apun cushínshi ca ënë unin ñunshin 'atima chiquinia.

Jesús uni bana ñuixuni bëtsi bëtsi ëmanu caun

³⁵ Usotancëxun ca ëma chacamanu 'imainun ëma chucúmaracamanuribi cuanquin anua judíos unicama timëti xubucamanu atsínquin anu timëtia Jesusan bana ñuixuancëxa. Bana ñuixunquin ca —ëmi catamëcë unicama ca Nucën Papa Diosan ainan 'imiti 'icë —quixun caquin upí bana unicama ñuixuancëxa. Ñuixuanan ca uni ñucëcamaribi pëxcuquin an paëocëcama térécaxuancëxa.

³⁶ Uinu cara Jesús 'icë anubi ca 'aisamaira uni 'iacëxa. Usai 'ia an atu Nucën Papa Dios ñuixunin 'unánmianan ami sinánun 'aquinti 'aíma 'ain ca axa piánancë ñuinacan ubiocëxa 'aracacë ñuina, an a bërúanti aín 'ibu 'aíma 'ain, bënëti sináncasmai 'icësaribiti 'iacëxa. Usaia 'ia atu isquin ca Jesusan a unicama nuibacëxa.

³⁷ Nuibaquin atu 'aguinsa tanquin ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—'Aisamaira unixa ëmi sinánti 'aínbi ca an atu 'ëmi sinánun 'aquinti uni 'itsamashi 'icën. Usa 'aish ca naënu 'aisamaira ñu bimi 'aínbia an bití uni 'itsamashi, usaribi 'icën.

³⁸ Usa 'ain camina Nucën Papa Dios, axa 'ëmi sináncë unicaman 'ibu, a ñucáti 'ain, an uni 'ëmi sinánun 'aquinti unia 'itsa xunun, bimi 'ibu unían an bimi bití uni xucësaribi oquin.

10

Aín 'unánmicë unicama 'iminuxun Jesusan mëcën rabë 'imainun rabë uni caísa (Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

¹ Usa 'ain ca Jesusan aín 'unánmicë uni mëcën rabë 'imainun rabë a timëxun cacëxa:

—'Ën cushi cana mitsu 'inanin. Anun camina ñunshin 'atima uninua chiquíanan uni 'insíncëcamaribi pëxcuti 'ain.

² A usaquin cacë unicamax ca 'iacëxa Simón 'icëbi Pedroribi cacë, 'imainun aín xucën Andrés. 'Imainun ca Zebedeonën bëchicë Jacobo cacë a 'imainun aín xucën Juan 'iacëxa.

³ Raírinëx ca Felipe cacë 'imainun Bartolomé cacë 'imainun Tomás 'imainun Mateo, an 'apu buánmiti curíqui bicë, acama 'iacëxa. 'Imainun ca Jacobo, Alfeonën bëchicë, a 'imainun Lebeo 'icëbi Tadeoribi cacë a 'iacëxa.

⁴ 'Imainunribi ca Simón axa judíos unibun rabanan nëëti banacë, a 'imainun Judas Iscariote, an Jesús uni 'inan, a 'iacëxa.

*Unicama bana ñuixunun Jesusan aín 'unánmicë unicama xua
(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6; 10.3-11)*

⁵ Aín 'unánmicë unicama caístancëxun ca unicama bana ñuixuntanun xunuxun Jesusan ësaquin cacëxa:

—Camina anu judíosma unibu 'icë nëtënu cuantima 'ain. Samaria nëtënu 'icë ëmacamanuribi camina cuantima 'ain.

⁶ Israel unicama axa 'ëmi sinánti 'aíshbi 'ëmi sináncëma acama 'ëmi sinánun 'aquini camina cuanti 'ain. Atux ca 'ëmi catamëcëma 'aish 'ibuñuma carnerosa 'icën.

⁷ Cuanquin camina —anúan Nucën Papa Diosan mitsu ainan 'imiti nëtë ca 'urama 'icë — quixun caquin bana ñuixunti 'ain.

⁸ Ñuixuanan camina 'insíncë unicama pëxcüanan uni bamacë baísqumianan an aín nami chëquímicë 'insínñu uni asábi 'itëcënun pëxcüanan uninua ñunshin 'atima chíquinti 'ain. 'Ën cana anúnmi uni 'aquinun cushi 'inánquin mitsu cupíomicëma 'ain. Usa 'ain camina mitsúnmi 'aquincë uni cupí ñucátima 'ain.

⁹ Curíqui camina buántima 'ain.

¹⁰ Camina burasa ío anun mín ñu buánti bitima 'ain. Camina rabë tari 'imainun bëtsi taxaca 'imainun mín tsati buántima 'ain. An unicama 'aquincë uni a ca a 'aquincë unin aín piti 'imainun aín cuëëncë ñu 'inánti 'icën. Usa 'ain camina ñu buanima usashi cuanti 'ain.

¹¹ Cuanx ëmanu bëbaquin camina isti 'ain, ui unin cara upí oquin mín bana ñuixuncëxun cuaisa tania. A unin xubunushi camina ñantan ñantan 'uxti 'ain, anúnmi a ëmanuax cuanti nëtëa utámainun.

¹² Anu 'iti xubunu atsíntancëx camina —chuámashi ca 'ican —cai anu 'icë unicamabë nuibananti 'ain.

¹³ Usaími 'icëbë ca a xubunu 'icë unicama mitsubë upí 'ixun mín bana cuati mitsúxmi anu 'icë cupí cuëëni chuámashi 'iti 'icën. 'Aínbi ca mitsubë upí 'iisama tanquin an mitsun bana cuaisama tancë unicamax usai 'itima 'icën.

¹⁴ Uinu 'icë ëmanu 'icë unicanan cara, uinu 'icë xubunu 'icë unicanan cara mitsu biisama tanan mitsun bana cuaisama tania, anuax cuani camina anu 'icë unicanan, mitsun bana cuatíma ca Nucën Papa Diosan iscëx 'aisama 'icë quixun 'unánun, mitsun taxacanu 'icë me cupucë tacabiani bëtsi ëmanu cuanti 'ain.

¹⁵ Asérami cana 'ën mitsu cain, Sodoma ëmanu 'icë unicanan 'imainun Gomorra ëmanu 'icë unicanan ca aín bana cuaisama tancë cupí Nucën Papa Diosan castíancëx. Usamaira oquin castíancë ca an a ëmanu 'icë unicanan mitsu bicëma cupí ax 'iti 'icën.

Mitsumi ca uni nishti 'icë quixun Jesusan aín 'unánmicë unicama ca

¹⁶ 'Ën cana carnero 'inúan nëëcë nëbëtsinu 'icësaribi 'inun mitsu xutin. Nëëquin ca 'inúanën carnero binuxun bëarati 'icën. Usaribi oquin ca axa mitsumi nishcë unin mitsu 'atimocatsi quixun sinánti 'icën. Usaquian sináncëbë camina bëruáncati 'ain, runu 'icësaribiti. Bëruáncan camina axa mitsumi nishcë uni ami nishi abë 'atimonantima 'ain, numacuru 'icësaribiti.

¹⁷ Axa mitsumi nishcë unicanan ca judíos unibunën 'apucamanu mitsua 'atimonun buánti 'icën. Usonan ca anua judíos unicanan timëti xubucamanuxun mitsu rishquiti 'icën. Usa ca uni 'icë quixun 'unani camina ami catamëtima bëruáncati 'ain.

¹⁸ 'Ën bana uni ñuixuncë cupí ca unin mitsumi nishquín judíosma unibunën 'apunu mitsu buánti 'icën, ami mitsu ñui manánuxun. Usocëxunbi camina a 'apucama 'imainun judíosma uniburibi 'ën mitsu 'unánmicë banacama ñuixunti 'ain.

¹⁹ A unicanan mitsu 'apunu buáncëxun camina racuéquin —uisai carana quiti 'ai — quixun sinánan —uisa banan carana cati 'ai —quixun sinántima 'ain. Nucën Papa Diosan ca mitsúxmi banacëbëtainshi uisaquin caramina cati 'ai quixun mitsu sinánmiti 'icën.

²⁰ Usa 'ain camina 'unánti 'ain, mitsúnbi sináncë banan camina banatima 'ain, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëx camina quiti 'ain.

²¹ 'Ëmi sináncëma unin ca axa 'ëmi sinania oquin aín xucënbi an uni 'aminun quixun 'apu 'inánti 'icën. Usaribi oquin ca aín papan ami nishquín aín bëchicëbi an uni 'aminun

'apu 'inánti 'icën. 'Imainun ca usaribi oquin aín bëchicën'ën ami nishquin aín papabi an uni 'aminun 'apu 'inánti 'icën.

²² Mitsúxmi 'ëmi sináncëbë ca axa 'ëmi sináncëma unicamax mitsumi nishti 'icën. Usa 'aínbi ca an uisa ñu cara 'icëbëtanbi 'ëmi sinánquin'ëncëma unicamax Nucën Papa Diosan nëtënu 'ëbë 'iti 'icën.

²³ Achúshi émanuxun bana ñuixuniabi unin mitsun bana cuaisama tanquin bëtsi bëtsi ocëx camina bëtsi émanu cuanti 'ain. Anuxunribi bana ñuixunia unin mitsu bëtsi bëtsi ocëx camina anuaxribi bëtsi émanu cuanti 'ain. 'Ën cana aséribi mitsu cain, anu Israel unibu 'icë émacamanuxun mitsun unicama bana ñuixuncëma pain 'ain cana 'ëx uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'ëx utëcënti 'ain.

²⁴ Unin ñu 'unánmicë uni an ca an a 'unánmicë uni inuima. Usaribiquin ca an uni ñu mëëxuncë uni an, an a ñu mëëmicë uni inuima.

²⁵ Mitsux 'ën 'unánmicë unicama 'ain ca axa 'ëmi nishcë unicamax mitsuribibi nishti 'icën. Atúan 'ë bëtsi bëtsi ocësaribi oquin ca mitsuribi bëtsi bëtsi oti 'icën. Atun 'ë ñunshin 'atimanën cushi, Beelzebú, caquin anëquin ca mitsúxmi 'ën unicama 'icë, mitsuribi usaribi oquin anëti 'icën.

Úmi caranuna racuëti 'ai quíaxa Jesús quia

(Lc 12.2-9)

²⁶ Ésaquinribi ca Jesusan aín 'unánmicë unicama bana ñuixuntanun xuquin cacëxa:

– Unían mitsu bëtsi bëtsi ocëxbi camina an mitsu bëtsi bëtsi ocë unicamami racuëtima 'ain. Unían uni itsi paránxun ñu 'acëxbi ca camabi unían 'unáncë 'iti 'icën. Usaribiti ca unían ñu upí unëxun 'acëxbi camabi unían 'unáncë 'iti 'icën.

²⁷ 'Ën mitsu imëribi cacë banacama camina camabi unían cuanun ñuítu 'ain. Ñuianan camina mitsun xubunuxun 'ën mitsu cacëcamaribi camabi unían cuanun émánxun ñuítu 'ain.

²⁸ An uni bëtsi bëtsi oquin bamamicë unicamami camina racuëtima 'ain. Usoquin 'aquinbi ca unin bëru ñunshin bamamitima 'icën. Usa 'ain camina usa unimi racuëtima Nucën Papa Dios, an uni aín cushíbi bamamianan aín bëru ñunshínribi manë tsi uniaxa xëñibua 'aínbi tëmëratu anua 'inun 'imíti amishi racuëti 'ain.

²⁹ 'Isáratsu ca cupíma 'icë unin curíqui 'itsamaratsu anun maruquin rabë bitu 'icën. Chamaratsu 'aísha aín cupí 'itsamashi 'icëbi ca Nucën Papa Diosan camabi 'isá achúshi achúshi isia. Usaquinan bërúancë 'aish ca Nucën Papa Dios cuëncëbëma bamaima.

³⁰ An 'isácama bërúancë Nucën Papa Diosan ca mitsuribi camabi 'unánan úiti buñu caramina 'ai quixun 'unania.

³¹ Mitsux camina 'isásamaira 'ain. Usa 'ain ca 'isá chamaratsucama 'acësamaira oquin Nucën Papa Diosan mitsu bërúanquin isia. Usa 'ain camina unían mitsu bamamisa tancëxbi racuëtima 'ain.

–'Ëx cana Jesúsnan 'ai –quíax quicë uni ñuicë bana

(Lc 12.8-9)

³² Ésaquinribi ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

– Axa an 'ën bana cuacëma unicaman cuanun 'ë ñui, –'ëx cana Jesusan uni 'ain –quicë uni a ñuiquin cana 'ënribi, –ax ca 'ën uni 'icë –quixun 'ën Papa Dios naínu 'icë a cati 'ain.

³³ Usa 'aínbi cana axa 'ëmi rabini, –'ëx cana Jesusan unima 'ain –quicë uni a ñuiquin, –ax ca 'ën unima 'icë –quixun 'ën Papa Dios naínu 'icë cati 'ain.

Axa ami sináncëma unix ca Jesusan unimi nishti 'icë quicë bana

(Lc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Ésaquinribi ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

– 'Ëx uá 'ain ca camabi unix bëtsibë bëtsibë nuibananti 'icë quixun mitsun sináncëxbi ca usama 'icën. 'Ëx uá 'ain ca axa 'ëmi sinántisama tancë unicaman axa 'ëmi sináncë unicama nuibatíma, ami nishquin 'atimoisa tanti 'icën.

³⁵ 'Ëx uá 'aian 'ëmi catamëcëbë ca bëtsi bëtsi unix aín papami nishti 'icën. Usaribiti ca xanu raírinëx 'ëmia catamëcëbë aín titami nishti 'icën. 'Ëx ënë nëtënu uá 'aian 'ëmi catamëcëbë ca xanux aín ñemi nishti 'icën.

³⁶ Usa 'ain ca axa 'ëmi catamëtia oquin unin aín aintsibi 'atimoti 'icën.

³⁷ 'Ën unicaman ca aín papa, aín tita nuibatí 'icën. Nuibatíbi ca atu nuibacësamaira oi 'ëmi sinánti 'icën. Usai 'ëmi sináncëma 'aish ca 'ën unimasa 'icën. Usaribiti ca 'ëmi sináncësamaira oquian aín bëchicë nuibacë uni ax 'ën unimasa 'icën.

³⁸ –A 'ai bamanuxunbi cana Jesúsmi catamëti bana ënquinma 'ai –quixuan an sináncëma uni ax ca 'ën uni 'itima 'icën.

³⁹ Uix cara aín cuëncësa oquin 'ai ënë nëtënu upitax tsótishi sinania ax ca Nucën Papa Diosnan 'itima 'icën. Usa 'aínbi ca uinu 'icë unin cara ënë nëtënu upitax tsóti sinánquinma

'ëmi catamëquin 'ëx quicësabi oquin 'aia ax anan 'aish Nucën Papa Diosan nëtënu abë 'iti 'icën.

Uicama cara Nucën Papa Diosan cupíoti 'icë quicë bana
(Mr 9.41)

⁴⁰ Ësaquinribi ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—An mitsun bana cuacë uni an ca 'ën banaribi cuatia. An 'ën bana cuacë uni an ca Nucën Papa Dios, an ënë nëtënu 'ë xua, aín banaribi cuatia.

⁴¹ Aséribi 'ënan 'ixuan 'ën unin 'ë ñuiquin bana ñuixunia cuaquin ca uni itsin sinánti 'icën, —a banax ca aséribi Nucën Papa Diosan sinánmicëxa quicë 'icë —quixun. Usaquin sinani ca a bana quicësabi oi 'iti 'icën. Usa uni ca an bana ñuixuncë unia iscësaribi oquin Nucën Papa Diosan upí isia. Usaribi oquin ca an upí uni isquin —ax ca aséribi Jesúsmi catamëcë uni 'icë —quixun sinánquin a nuibaquin aín bana cuacë uni a Nucën Papa Diosan upí isia, upí uni iscësaribi oquin.

⁴² Ax 'ën uni 'aísha 'ëmi upiti catamëcë 'icëmabi axa shimaia isquin —ax ca Jesucristonën uni 'icë —quixun sinánquin 'umpax 'inancë uni a ca Nucën Papa Diosan upí isia.

11

Juan an unicama nashimicë an aín 'unánmicë uni Jesús isnun xua
(Lc 7.18-35)

¹ Aín 'unánmicë unicama an ñuixuncë bana unicama ñuixuntanun catancëx ca Jesús anribi Galilea menu 'icë ëmacamanuxun bana ñuixunux cuancëxa.

² Usai 'imainun ca sipunu 'ixun Juan, an uni nashimicë, an Jesusan ñu 'aia ñuicania cuacëxa. Cuaquin ca aín uni raíri Jesús istánun quixun xuacëxa, aséribi cara ax utia judíos unbunën caíncë a 'icë quixuan isnun.

³ Xucëx cuanxun ca Juanën cacësabi oquin ñucáquin Jesús cacëxa:

—¿Mix caramina aséribi axa uti nun caíncë a 'ain? ¿Mixmi ama 'ain caranuna bëtsi uníxa uti nun caínti 'ain?

⁴ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Camina 'ën unicama ñuixuniamí cuacë banacama ñuixuanan 'ën ñu 'aiami iscëcama ñuixunquin Juan cai cuanti 'ain.

⁵ Cuanxun camina cati 'ain: Bëxunü uninbi ca bëri isia, aín niti bëtsicë uníxribi ca bëri upiti nitsia, an aín nami chëquímicë 'insínñu unix ca pëxcutia, pabë unin ca bana cuatia, bamacë uníxri ca baísqüia, ñuñuma unírribi ca anun Nucën Papa Diosnan 'inux iëti bana cuatia.

⁶ Usaquin canan camina, 'ë ñui Nucën Papa Diosan xucëma ca ax 'icë quima, ax 'ëmi sináncë unicamax ca chuámarua 'i cuëñia quixunribi Juan cai cuanti 'ai —quixun ca Jesusan Juanën xucë unicama cacëxa.

⁷ Juan, an unicama nashimicë, aín unicama cuancëbëtan ca Jesusan anu 'icë unicama 'aisamaira 'icë Juan ñuiquin ësaquin cacëxa:

—¿Uisa uni isi caramina mitsux anu uni 'icëma menu cuancën? Bëtsi bëtsi oquin sináncë uni ax ca tutísha suñun bëcacësa 'icën. ¿Usa uni isi caramina cuancën?

⁸ ¿Ax usama 'ain caina añu isi cuancën? ¿Upíira 'aísha cupíira chupa pañucë uni isi caramina cuancën? Usama ca. Camina 'unanin, upíira 'aísha cupíira chupa pañucë unix ca anu 'apu 'icë xubunushi 'ia.

⁹ ¿Usa uni isi cuanishi caramina añu isi cuancën? An Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë uni a isi camina cuancën, ¿usa cat? Aséribi cana 'ën mitsu cain, an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuncë unícaman ñuixuan bana 'iásamaira ca Juanën uni ñuixuncë bana 'icën.

¹⁰ Juan ñuiquian ënë menu ucëma pan 'icë 'ë cacë bana a ca Nucën Papa Diosan Isaías cuëñëomiacëxa, ësaí quicë:

A caxumi cuanun cana 'ën uni xutin. Ax pain cuanquin ca anun cuanti bai mëñoquin racanacësaribi oquin camabi unían min bana cuanun atun nuitua upí 'inun sinanamí 'icën.

¹¹ Usaquin cuëñëo bana ñuitancëxun ca Jesusan anu 'icë unicama cacëxa:

—Aséribi cana 'ën mitsu cain, an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unícaman ñuixuncë bana 'iásamaira ca Juanën 'ë ñuicë bana 'iaxa. Usa 'ain ca a unícamax 'iásamaira Juan 'icën. Usa 'ainbi ca axa Nucën Papa Diosan nëtënu 'iti 'ën unícamax, unían ñuumara iscë 'aíshbi Juan 'iásamaira 'icën.

¹²⁻¹³ Juan ucëma pan 'ain ca Moisés 'imainun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unícaman 'ë ñuiquin unicama ñuixuancëxa. A unicama caxu uquin ca Juanën 'ë ñuiquin, axa utia judíos unícaman caíncë ax ca uaxa quíax quiquin unicama ñuixuanxa. Usa 'ain ca 'ënríbi,

'ēmi catamēcē unicama ca Nucēn Papa Diosnan 'iti 'icē quixun ñuixunia cuanan 'ēn ñu 'aia isi 'aisamaira unix Nucēn Papa Diosnan 'iti sinania.

¹⁴ Mitsun asérabi cuaisa tanquin camina 'unánti 'ain, Elías ca uti 'icē quicē bana ax ca Juan ñui quiá 'icēn. A bana quiásabi oi ca Juan, an unicama nashimicē, ax Nucēn Papa Diosan mēñiosabi oi uaxa.

¹⁵ An aín pabitan ēnē bana cuacē unin ca aín nuitunēnbi sinánquin cuati 'icēn.

¹⁶ Ēsaquinribi ca Jesusan anu 'icē unicama cacēxa:

—Ēnē nētēnua bēri bucuē unicamax cara uisa 'icē quixun cana mitsu cati 'ain. Ca tuáratsucuxa cuaicēsaribi 'icēn. Cuainux timécē 'aishbia cuaitisa tantancēx camáxbi tsoan ca rairinēn rairi ēsaquin caia:

¹⁷ “Cuaí chiriní cuēēnun nun paca bana ocēbēbi camina masá sinani cuaitisama tan. Cuaitisama tancēbē nux —anpan caniacēcē unicama 'icēsaribiti cananuna ini rarumati 'ai —quicēbēbi camina masá sinani usaribi 'iisama tan”.

¹⁸ Usaribi ca ēnē nētēnua bucuē unicamax 'icēn. Juanēx ca ñu mēscú picēma 'ianan ñu xēcēma 'icēn. Usa 'icē ca unicaman —a unix ca ñunshin 'atimañu 'icē —quixun caxa.

¹⁹ Usoquian Juanēn 'acēsoquin 'aquinma 'ēn camabi ñu pianan xēaia isquin ca unicaman ēsaquin 'ē ñuia: A unix ca picēn tapun 'ianan xēairacē uní 'icēn. Ax ca an 'apu buánmiti curiqui bicē unicama 'imainun 'uchañu unicamabē nuibanania —quixun. Usaquian Juancēñun unin 'ē ñuicēbēbi ca Nucēn Papa Dios, an ēnē menu unun 'ē xua, an 'acē ñucamax asábi 'icēn. Usa ca quixun ca axa ami sináncē unicaman 'unania.

Axa bētsi bētsi ēmanuax ami sinántisama tancē unicama Jesusan ca

(Lc 10.13-15)

²⁰ Usaquin catancēxun ca Corazín 'imainun Betsaida 'imainun Capernaúm a ēmacamanuax ucē unicama, atun ēmanuxun bana ñuixuanan uni itsin 'acēma ñu 'acēbēbia aín bana cuati ami sinancēma, a unicama ēsaquin Jesusan cacēxa:

²¹ —Corazín ēmanuax ucē unicama 'imainun Betsaidanuax ucē unicama, mitsu cana asérabi cain, mitsun ēmanuxun 'ēn cushínbi 'ēn ñu 'acēsaribi oquin Tiro 'imainun Sidón anuxun 'ēn 'á 'ain ca anu 'icē unicama aín 'uchacama ēni 'ēmi sinan 'itsíanxa. Aín 'ucha cupí masá nuititi sinanati ca chupa chēquicē pañuanan chimaputan mashiquia 'itsíanxa.

²² Usa 'ain cana mitsu cain, anúan an camabi uní aín ñu 'acē isti nētēn ca Tiro 'imainun Sidónu 'icē unicama 'acēsamaira oquin Nucēn Papa Diosan mitsu 'uchoquin castícantí 'icēn.

²³ Capernaúmuax ucē unicama, ĩmitsun caramina sinanin, camina Nucēn Papa Diosan nētēnu 'iti 'ai quixun? Camina anuma, anua uní 'aisamacama bamatancēx cuancē, anu 'iti 'ain. Mitsun ēmanuxun 'ēn cushínbi 'ēn ñu 'acēsaribi oquian Sodomanuxunribi 'acē 'ain ca aín 'uchacama ēni anu 'icē unicama nēencēma 'iá 'itsíanxa.

²⁴ Usa 'ain ca anúan camabi uní aín ñu 'acē isti nētēn Sodomanu 'icē unicama 'ásamaira oquin Nucēn Papa Diosan mitsu 'uchoti 'icēn. 'Uchoquin ca a ēmanu 'icē unicama 'acēsamaira oquin mitsu 'ati 'icēn.

—Chuámarua tani cuēēnux camina 'ēmi catamēti 'ai —quixun Jesusan ca

(Lc 10.21-22)

²⁵ Catancēxun ca Jesusan Nucēn Papa Dios cacēxa:

—Ēn Papa Dios, mixmi naí 'imainun menu 'icē ñucaman 'Ibu 'icē cana mi rabin. Ami uní 'unánmiti ñu a camina an ñu 'unáncē unicama 'unánmiquinma an ñu 'unáinracēma unicama 'unánmian. Usaquinmi 'acē cupí cana mi rabin. Usaquin 'ati camina mix cuēēn.

²⁶ —Ñu 'unánma ca —quixun unin sináncē unicaman min 'imicēxun 'ēn bana cuati camina cuēēan.

²⁷ Usaquin aín Papa Dios catancēxun ca Jesusan anu 'icē unicama amiribishi cacēxa:

—Ēn Papa Diosan ca camabi aín sinan 'ē 'unánmiaxa. Uinu 'icē unínbi ca uisa uní 'ianan añu 'ai carana 'ēx uacēn quixun 'unanima. 'Ēn Papa Diosan cuní ca 'unania. Usaribi oquin ca uinu 'icē unínbi, uisa cara Nucēn Papa Dios 'icē quixun 'unanima. Aín Béchicē, 'ēn cuní cana 'unanin, 'imainun ca a 'ēn uisaira cara ax 'icē quixun 'unánmisa tancē unicama anribi 'unania.

²⁸ Nucēn Papa Diosan mi upí isnun quixun 'aisamaira ñu 'anan unin cacē ñuribi 'ai bēnēti atáncē 'ixun camina 'ēmi catamēquin 'ēn mi 'aquinun 'ē cati 'ain. Cacēxun cana a ñucama mēñoquin 'ēnan 'aishmi tanti 'icēsaribitimi upí oquin sinaní cuēēnun mitsu 'imiti 'ain.

²⁹ Mitsúxmi cuēēnia cana uisari caramina upí 'iti 'ai quixun mitsu 'unánmiti 'ain. Ñu caquinma cana tēmēraquinmami 'ati sēñinshi 'ēx cuēēncēsabi oi 'inun mitsu 'imiti 'ain. 'Imixun 'ēn 'aquincēx camina upí oquin sinaní chuámashirua tani cuēēnti 'ain.

³⁰ Mitsúxmi 'ēnan 'ain ca 'ēn mitsu 'aquincēx mitsun 'ati ñux 'aisa 'icēn.

12

Anun ñu meētima nētēan Jesusan 'unánmicē unicaman trigo bēru piá ñuicē bana
(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

¹ Usaquin catancēx ca anun ñu meētima nētēn Jesús bain anu trigo 'apácē naēn cuancēxa. Abē cuanquinbi ca aín 'unánmicē unicaman piisa tanquin trigo bēru pēcēcē sirícaquin bixun piacēxa.

² Usoia isquin ca fariseo unicaman Jesús cacēxa:

—Ca is, anun ñu meētima nētēn usaquin ñu 'ati 'ainmabi ca min 'unánmicē unicaman usoia.

³ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—¿Mitsun caramina Davidnēn ca 'acēñuma 'ixun axa abē cuancē unicamabētan ēsoquin ñu acēxa quixun cuēñeo bana a iscēma 'ain?

⁴ Davidnēn ca 'acēñuma 'ixun piisa tanquin anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunu atsínxun anu 'icē pán, Nucēn Papa Diosan istí oquin nancē, a bixun piacēxa. A panēxa judíos sacerdotenēnshi piti 'aian uni itsin piti 'icēmabi ca sacerdotenēn 'inánccēxun David 'imainun abē 'icē unicaman piisa tanquin piacēxa.

⁵ ¿Mitsun caramina judíos sacerdotecama ñui quía cuēñeo bana a iscēma 'ain? Bētsi nētēn 'acēsaribi oquin ca anun ñu meētima nētēnribi anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunuxun an 'ati ñucama 'acēxa. Usoquin 'aibi ca 'uchama 'icēn.

⁶ Ēn cana mitsu cain, anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu Moisésnēn ñuiasamaira ca a 'ēn mitsu cacē bana ēnēx 'icēn.

⁷ Nucēn Papa Diosan bana ca ēsai quia: “Unían 'ē rabianan aín 'ucha tērēncē 'inuxun 'aracacē ñuina rēxun xaróia isi cuēēncēsamaira oi cana atun uni itsi nuibaquin axa 'aquinsa 'icē 'aquinia isi cuēēnin”. A bana cuacē 'aish camina 'ēn 'unánmicē unicaman trigo bēru bixun piisa isi manáncēma 'itsían.

⁸ Uní 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá 'ixun cana 'ēn anun ñu meētima nētēn cara añu 'ati 'icē quixun uní cati 'ain.

Aín mēcēn bamacē unia Jesusan pēxcúa
(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹ Anuax cuanx ca Jesús anua judíos unicama timēti xubunu cuani atsíancēxa.

¹⁰ Anu ca uni achúshi aín mēcēn amo 'icē bamacē 'iacēxa. A uni isquin ca fariseo unicaman —Jesús, an ca nux quicēsama oquin 'aia —quíax ami manáncatsi quixun sínánquin —¿anun ñu meētima nētēn uni ñucē pēxcuti cara asábi 'ic? —quixun ñucácēxa.

¹¹ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—¿Micama uinu 'icēn caramina anun ñu meētima nētēan mitsun 'aracacē ñuina quininu nipacētia biquinma isēshiti 'ain? Camina isēshiquinma biti 'ain, ¿usa cat?

¹² 'Aracacē ñuiasamaira ca uni 'icēn. Usa 'ain ca anun ñu meētima nētēn uni pēxcuti asábi 'icēn.

¹³ Catancēxun ca Jesusan, uni aín mēcēnmi ñucē cacēxa:

—Ca mēshpat.

Cacēx mēshpatishi ca mēpēxcüacēxa, aín mēcēn itsisaribi upí 'itánun.

¹⁴ Usocēbē chiquíquiani cuanx ca fariseo unicama Jesús ñui uisoxun 'ati cara quíax 'ēsēnancēxa.

An Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē unin Cristo ñuiquin cuēñeo bana

¹⁵ Usax ca fariseo unibu 'ēsēnania 'unánbiani Jesús anuax cuancēxa. Cuancēbē ca 'itsa uni abē cuancēxa. Cuania ca Jesusan uni ñucēcama pēxcuquin,

¹⁶ —an ca usoquin ñu 'aia quixun camina 'ē chaniótima 'ai —quixun cacēxa.

¹⁷ Nucēn Papa Diosan 'amicēxuan a ñuiquin Isaiásnēn cuēñeosabi oi ca Jesús 'iacēxa, ēsai quicē:

¹⁸ Ēnēx ca 'ēx cuēēncēsabi oquin 'anun 'ēn caíscē 'ianan 'ēn nuibairacē a 'icēn. A isi cana cuēēnin. 'Ēn cushi cana a 'inánti 'ain. 'Inánccēxun ca judíosma unicamaribi uisoquin carana 'ēn atúxa upí 'inun 'imiti 'ai quixun ñuixunti 'icēn. Ñuixuanan ca 'ēn cana camabi unían ñu 'aia isanquin uisa carana oti 'ai usoquin 'ati 'ai quixun ñuixunti 'icēn.

¹⁹ Ax ca unicamabē cuēbicanantima 'icēn, ca cērúanantima 'icēn. Bain cuani munuma cuēncēni banaquin ca unicama cuamitima 'icēn.

²⁰ Pécú pēchi sitan oquin pēsínpacē a ca xanun 'aisama 'icē putia. Usa 'aínbi ca 'ēn Bēchicēnēn uní 'aisama 'aísha 'uchañu 'aíshbi ainan 'iisa tania cuantánun xutima 'icēn. Lamparín bēnabuti cuíncēsa ca axa ami sinanibi ami cushiiracēma uni ax 'icēn. Usa unibi ca ainan 'iaxma cuantánun xutima 'icēn. Anun camabi ñu 'aisamacama cēñuti nētē utámainun ca aín cushínbi ami catamēcē unicama 'aquinti 'icēn.

²¹ Judíosma unibunēxribi ca ami catamēti 'icēn, an ca atu 'aquinia quixun 'unani.

*Ñunshin 'atimanën cushin ca Jesusan ñu 'aia quiáxa fariseo unicama quia
(Mr 3.19-30; Lc 11.14-23; 12.10)*

²² Usai 'icëbëtan ca uni achúshi ñunshin 'atimanën 'imicëxa bëxufi'u 'ianan banañuma, a Jesúsnu unin bëacëxa. Bëia Jesusan pëxcucëxun ca banaquin isacëxa.

²³ Jesusan usoi isa isi ca anu 'icë unicamax ratuti sináncasmai canancëxa:

—¿Ënë unix cara aséabi Davitan rëbúnqui, axa uti nun caíncë, a 'ic'?

²⁴ Jesusan usoquin ñu 'aia ñuicania cuati ca fariseo unibunëx quiacëxa:

—Ñunshin 'atimanën 'apu, Beelzebú, an 'amicëxuinshi ca ënë unin ñunshin 'atima chiquinia.

²⁵ Usai quia aín sinan 'unánquin ca Jesusan fariseo unicama cacëxa:

—Ca ësa 'icën. Achúshi menuxuan an 'apu 'imicë unibunën cushicaman bëtsi bëtsi oquin sináncë 'ain ca a menu bucuçë unicamax 'itsa 'aishbi upitax bucuí bëtsibë bëtsibë nuibananima 'acananí cëñutia. Usaribiti ca ëmanu 'icë unicamax bëtsibë bëtsibë nuibananima nishanani upitax bucuima cëñutia. Usaribiti ca aín aintsibë bucuaxbia nishanancë unicamax amanu amanu cuani tsáqui nëtëtia.

²⁶ Mitsux camina quin, ñunshin 'atimanën 'apu, Satanás, Beelzebúribi cacë, an 'amicëxun isana ñunshin 'atima chiquinin. Usaimi mitsux 'ë ñui quicë 'aínbi ca ñunshin 'atimanën 'apúan ñunshin 'atima raíri chiquincëbë an 'amicëxuan ñu 'atí ñunshin 'atima 'aíma 'iti 'icën. Usa 'ain ca ñunshin 'atimanën abë ñunshin 'atima chiquinima.

²⁷ 'Ën ñunshin 'atimanën 'apun 'amicëxun ñunshin 'atima uninua chiquincë 'ain, ¿cara mitsun unibunën uin 'amicëxun ñunshin 'atima uninua chiquinin? Mitsun unibunën ca mitsu cati 'icën, ñunshin 'atimanën 'apun 'amicëxunma ca Nucën Papa Diosan 'amicëxuinshi unin ñunshin 'atima uninua chiquinti 'icë quixun. Usaquin cacëxun camina 'unánti 'ain, mitsúnmi 'ë ñui quicë bana ax ca aséabima 'icë quixun.

²⁸ Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'amicëxun uninua 'ën ñunshin 'atima chiquincë 'ain camina 'unánti 'ain, Nucën Papa Diosan ca axa 'ëmi catamécë unicama ainan 'iminuxun ënë menu unun 'ë xuaxa quixun.

²⁹ Ësa ca. Ui unímbi ca cushi uni, aín xubunu atsínxun aín ñu bicuanima. Aín 'ibu pain nëaxun cuni ca aín ñu bicuánti 'icën. Usaribi oquin cana 'ën aín 'apusama cushiira 'ixun ñunshin 'atima chiquinin.

³⁰ Ësaribi ca. Unían bërúanquin timécëma 'aish ca aín 'aracacë ñuinacama tsuáquia. Usaribi oquin ca an 'ëmia sinánun uni 'aquincëma uni an 'ëmi sinánxma 'inun uni 'imía.

³¹ Usa 'ain cana mitsu cain, Nucën Papa Diosan ca unin 'atima ñu 'acë camabi tërënti 'icën, amia 'atimati banacëribi. Usa 'aínbi ca axa aín Bëru Ñunshin Upí ñui 'atimati banacë uni, a Nucën Papa Diosan aín 'ucha tërënimá.

³² Axa uni 'inux anuax uá 'ë ñui 'atimati banacë uni a ca Nucën Papa Diosan aín 'ucha tërënti 'icën. Usa 'aínbi ca axa aín Bëru Ñunshin Upí ñui 'atimati banacë uni aín 'ucha Nucën Papa Diosan tërënimá, bamatancëxribi ca xëmbua 'aínbi aín 'ucha tërëncë 'itima 'icën.

*Aín bimi cupíshi i 'unánti bana Jesusan ñuia
(Lc 6.43-45)*

³³ Ca ësa 'icën: Upí i 'apácëx ca aín bimi upí 'iti 'icën. I 'aisama 'apácëx ca aín bimi 'aisama 'iti 'icën. Aín bimi isquin ca unin 'unánti 'icën, a i cara upí 'icë, cara 'aisama 'icë quixun. Usaribi oquin camina 'ën ñu 'aia isquin 'unánti 'ain, uin cushin carana ñu 'ai quixun.

³⁴ Mitsux 'atima 'ixun uni paráncë 'aish camina mitsun raracama 'iasaribiti an uni picë runusaribi 'ain. Unix ca aín nuitu mëúa sináncësaribi oi aín cuëbitan banaia. Mitsun nuitu 'aisama 'ain camina 'atimati banain.

³⁵ Aín nuitu upí 'ain ca uni upí ñu ñui upiti banaia. Usa 'aínbi ca raíri unix aín nuitu upíma 'ain, upíma ñu ñui 'atimati banaia.

³⁶ 'Ën cana mitsu cain, anúan an camabi unin 'acë ñucama isti nëtën ca Nucën Papa Diosan uisai cara banaxa quixun 'unánan uisa banan cara sinanima 'atimati banaxa quixun camabi uni 'unánti 'icën.

³⁷ Mitsun banacama 'unánquin ca Nucën Papa Diosan 'uchañuma caramina 'ain quixun isanan 'uchañu caramina 'ai quixun isti 'icën.

*'Aisama unicaman uni itsin 'acëma ñu 'anun Jesús ca
(Mr 8.12; Lc 11.29-32)*

³⁸ Cacëxun ca an Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë unicama 'imainun fariseo unicaman Jesús cacëxa:

—Mín camina aséabi Nucën Papa Diosan cushin ñu 'ai quixun nun 'unánun camina nun nu isnun uni itsían 'acëma ñu 'ati 'ain.

³⁹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Unicama Nucën Papa Diosmi sináncëma 'ixun ca atun isnun uni itsin 'acëma ñu 'anun quixun 'ë caia. Usa 'ainbi cana, 'ëx cana asérabi Nucën Papa Diosnuax uá 'ai quixun atun 'unánun, bëtsi ñuribi atúan ñucácëxunbi 'aiman. Ënëishi cana mitsu cain, Jonás 'iásaribiti cana 'ëx 'iti 'ain.

⁴⁰Jonás ax ca bacanu 'icë ñuina cha aín pucunu rabë 'imainun achúshi nëtë, 'imainun rabë 'imainun achúshi imëribi 'iacëxa. Usaribiti cana uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá, 'ëx rabë 'imainun achúshi nëtë, 'imainun rabë 'imainun achúshi imé matá quiniocë anu racáncë 'iti 'ain.

⁴¹Nínive cacë ëmanu 'icë unicamax ca 'aisama 'icëbia Jonásnën Nucën Papa Diosan bana ñuixuncëxun cuati sinanati ami sináncëxa. Jonás 'iásamaira cana 'ëx 'ain. Usa 'icëbi ca ënë nëtënu bucucë unicaman 'ën bana cuaisama tania. Usa 'ain ca anúan Nucën Papa Diosan camabi unían ñu 'acë isti nëtën, Nínivenu 'icë unicaman ënë nëtënu bucucë unicama cati 'icën: Mitsun Jesusan bana ñuixuncëxunbi cuacëma 'aish camina nux 'iásamaira 'aisama 'ai —quixun.

⁴²Salomón cacë uni, axa 'apu 'ianan 'itsa ñu 'unáncë 'ain, ca 'ura menu 'icë 'apu xanu ax aín bana cuati cuancëxa. Cuanx bëbatancëxun ca cuëenquin aín bana cuacëxa. Salomón 'iásamaira cana 'ëx 'ain. 'Ëx usa 'icëbi ca ënë nëtënu bucucë unicaman 'ën bana cuaisama tania. Usa 'ain ca anúan Nucën Papa Diosan camabi unin ñu 'acë isti nëtën, a xanu 'apu an Salomonën bana cuacë 'ixun, ënë nëtënu bucucë unicaman 'ën bana ñuixuncëxunbia cuacëma 'icë, 'uchoti 'icën.

*Anuax chiquicë anubi ñunshin 'atima cuantëcënti bana
(Lc 11.24-26)*

⁴³Ësaquinribi ca Jesusan cacëxa:

—Uninuax chiquitancëx anua 'umpax 'icëma menu cuani ca ñunshin 'atima anua 'iti bari nitsia. Bariquinbi mëraquinma ca sinania

⁴⁴—anuax 'ëx chiquía anubi cana cuantëcënti 'ai —quixun. Sinánbiani cuani bëbaquinbi ca xubua unin maénquin mënociëx upi 'aishbi 'ibuñuma usaribi 'icë anuaxa chiquía uni aín naitu isia.

⁴⁵Isbiani cuanxun mëcën achúshi 'imainun rabë ñunshin 'atimaira mërabanquin buanx ca anuaxa chiquía uni anubi abë atsintëcënia. Usa 'ain ca anua ñunshin 'atimacama atsincë uni ax bërâma 'iásamaira 'ia. A uníxa 'icësaribiti ca ënë nëtënu bucucë unicamaxribi 'iti 'icën, atuán 'ën bana cuaisama tancë cupí.

Usaquin ca Jesusan cacëxa.

*Jesusan ca amia sináncë unicama aintsi oia quicë bana
(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)*

⁴⁶Jesusan anu 'icë unicama bana ñuixunmainun uxun ca ëmánxun aín tita 'imainun aín xucéantun —Jesús bë cananuna banacatsi —quixun anu 'icë uni cacëxa.

⁴⁷Caia cuaquin ca achúshi unin Jesús cacëxa:

—Mín tita 'imainun mín xucéantu ca ëman 'icën. Ca mibë banatisa tania.

⁴⁸Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Uix cara 'ën tita 'ic? ¿'Imainun cara uicamax 'ën xucéantu 'ic?

⁴⁹Usai quiquin ca aín 'unánmicë unicama aín mëcënan sanánquin cacëxa:

—Ënë unicamax ca 'ën tita 'imainun 'ën xucéantu 'icën.

⁵⁰Uicaman cara Nucën Papa Dios naínu 'icë ax cuëencëسابi quoin 'aia, acamax ca 'ën xucën 'imainun 'ën chirabacë 'imainun 'ën tita 'icën.

13

*Bana itsi ñuicësoi an ñu 'apácë uni ñui quicë bana
(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)*

¹A nëtën xubunuax cuanx ca Jesús parúmpapa cuëbí tsóbuacëxa.

²Tsóbucëbë ca 'aisamaira uní a nëbëtsiorati timéacëxa. Timécëbë mané nuntinu 'iru-tancëxa Jesús tsómainun ca unicamax masinu bucubuacëxa.

³Bucubucë ca Jesusan 'itsa bana 'unánmiquin bana itsi ñuicësoquin ñuiquin ësaquin cacëxa: —An ñu bëru 'apácë uni ca aín naënu 'apáquin ñu bëru sacai cuanxa.

⁴Sacacëx ca raírinëx anúan uni nicë me iru anu nipacëaxa. Nipacëcë isbëtsini uxun ca ñuina pëchiñunën 'eaxa.

⁵Raírinëx ca maparañu menu nipacëaxa. Nipacëax ca me cëxtúma 'ain bënëtishi cooxa.

⁶Coóxbi ca uruquian barin xarocëx aín tapun 'aíma 'ain chushiäxa.

⁷Raírinëx ca muxañu menu nipacëaxa. Nipacëax coi ca 'iruaxa. 'Iruaxunbi ca muxan abë coquin mapurucëxun tuacëma 'icën.

⁸ Usa 'aínbi ca raíri ñu bēru ax me upínu nīpacēaxa. Nīpacēax coi canitancēxun ca upí oquin tuaxa. Tuacēx ca raírínēx aín bimi 'itsaira, cien 'iaxa, raírínēxribi ca aín bimi 'itsa, sesenta 'iaxa, raírínēxribishi ca aín bimi 'itsamashi, treintaishi 'iaxa.

⁹ An aín pabitan ēnē bana cuacē unin ca aín nuitunēnbi sinánquin cuati 'icēn.

*Uisa cupí cara Jesusan bana itsí ñuicēsoquin bana ñuicēxa quicē bana
(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)*

¹⁰ A bana ñuixuncēxun ca aín 'unánmicē unicaman Jesús nēbētsioraxun ñucácēxa:

—¿Uisacasquin caramina bana itsí ñuicēsoquin ēnē unicama bana ñuixunin?

¹¹ Ñucácēxun ca cacēxa:

—Uní itsían 'unaniamabi camina mitsun Nucēn Papa Diosan sinánmicēxun an 'unánmicē ñu 'unanin. Usa 'aínbi ca raíri unin 'unanima.

¹² An 'ēn bana cuaquin a bana quicēsabi oquin 'acē uni a ca 'ēn bana itsiribia cuanun Nucēn Papa Diosan 'unánmiti 'icēn. Usa 'aínbi ca an 'ēn bana cuaquinbi sináncēma uni a, an isa 'unánxa quixuan sináncē bana a camabi Nucēn Papa Diosan manumiti 'icēn.

¹³ 'Ēn 'aia isquinbi ca atun 'ēn cushi Nucēn Papa Diosan 'ē 'ináncē a sinanima. Atun pabitan 'ēn ñuixuncēxun cuaquinbi ca uisai quicē cara quixun 'unántisama tania. Usa 'ain cana acaman cuaisabi oquin ñuiquinma bana itsí ñuicēsoquin ñuin.

¹⁴ Isaíasnēan a unicama ñuiquin cuēñēo bana quicēsabi oi ca usai 'ia, ēsai quicē:

Mitsun pabitan 'ēn bana ñuia cuaquinbi camina uisai cara quia quixun 'unántima 'ain.

Mitsun bērun 'ēn 'aia isibi camina 'ēx cushiira 'aínbi 'ēmi sinántima 'ain.

¹⁵ Atun nuitu mēu 'unántisama tanan ca judíos unicaman atun pabitan cuaquinbi uisai quicē cara quixun 'unántisama tania. Atun bērúnbi 'ēn 'aia isquinbi ca 'ēx cushiira 'aínbi 'ēmi sinántisama tania. 'Ēmi sinanatia cana atu 'ēn uni 'inun iémitsian. Usa 'aínbi ca 'iisama tanxa.

¹⁶ Atúxa Isaías quiásabi oi 'ēmi sinántisama tancēbētanbi camina mitsun bērun 'ēn ñu 'aia isi 'ēmi catamētin. 'Ēn bana camina mitsun pabitan cuaquin mitsun nuitu mēúribi upí oquin sinanin. Usa 'aish camina chuámarua taní cuēēnin.

¹⁷ Asérabi cana mitsu cain, 'ēx ucēma pan 'ain ca bēráma an Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē unicama 'imainun axa Nucēn Papa Diosmi sináncē unicamanribi —Cristo ca uti 'icē —quixun 'ē ñuiquin cuēñēo bana 'unánquin, uisai cara 'iti 'icē quixun istisa tanquinbi isáma 'icēn. Uisa bana carana ñuixunti 'ai quixun cuaisa tanquinbi ca cuama 'icēn.

*Uisai quicē cara an ñu 'apácē uni ñui quicē bana 'icē quixuan Jesusan ñuia
(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)*

¹⁸ An ñu 'apácē uni ñui quicē bana uisai quicē cara quixun mitsu ñuixunmainun camina cuati 'ain.

¹⁹ Anúan uni Nucēn Papa Diosnan 'iti ēnē bana aín pabitan cuaquinbia uisai qui quicē cara quixun upí oquin 'unáncēbēma uxun ca ñunshin 'atimanēn 'apun bēnēnquinshi uni manumia. Usa banax ca anúan uni niti me iru anua nīpacēcē ñu bēru asaribi 'icēn.

²⁰ Maparañu me bēxbánua ñu bēru nīpacēcē asaribi ca raíri uni 'icēn. Usa unin ca Nucēn Papa Diosan bana cuati cuēēnquin bēnēnquinshi —a bana quicēsabi oi cana 'iti 'ai —quixun aín nuitunēn sinania.

²¹ Usaquin sinánquinbi ca maparañu menu nīpacēcē ñu bēru tapun 'itsañuma asaribi 'ixun Nucēn Papa Diosan bana 'itsama nētēinshi sinania. Sinánquinbi ca anbi masáquin sinánan Nucēn Papa Diosan bana 'acēbē ami nishquian unin 'atimocēxun a bana manuquin ēnia.

²² Muxaña menua nīpacēcē ñu bēru usaribi ca raíri uni 'icēn. A unicaman ca Nucēn Papa Diosan bana cuaquin —a bana quicēsabi oi cana 'iti 'ai —quixun sinania. Usaquin sinaninbi ca ēnē menu 'icē ñuishi sinánan —'itsa ñuñu 'aish cana cuēñti 'ai —quixun sinani, 'itsa ñuñu 'iisa tanan bētsi ñuribi cuēēnia. Usa 'aish ca Nucēn Papa Diosan sináncēxbi ñu bēru 'apácēa coiabi chucun mapurucēsa usaribi 'aish bimiñumasa 'ia.

²³ Me upí anua ñu bēru nīpacēcē usaribi ca raíri unicama 'icēn. A unicamax ca Nucēn Papa Diosan bana asérabi cuaquin a bana quicēsabi oquin 'acē 'aish me upínu 'apácē ñu bēru, axa coi canitancēxun upí oquin tuacē, asaribi 'ia. Raírínēx ca 'itsaira, cien, bimiñusa 'ia, 'imainun ca raírínēxribi 'itsa, sesenta, bimiñusa 'ia, 'imainun ca raírínēxribishi 'itsamashi, treinta, bimiñusa 'ia.

Unían ñu bēru upí 'apácēnu uni itsin chucu 'aisama 'apácē ñuicē bana

²⁴ Bana itsí ñuicēsoquin ñuixunquin ca Jesusan anu 'icē unicama ēsaquinribi cacēxa:

—Nucēn Papa Dios nañu 'icē an ainan 'iti unicama ainan 'imiti ax ca ēsaribi 'icēn. Achúshi unin ca ñu bēru upí aín naēnu 'apáxa.

²⁵ Apánbi ca camabi uníxa 'uxan, anu cuanxun axa ami nishcē achúshi unin a naēnu ñu bēru 'aisama 'apáxa, 'apábiani ca cuanxa.

²⁶ Usa 'ain ca ñu bëru 'apácë ax upí 'aish coi canitancëx bimiäxa. Bimiñu 'aínbi ca ñu bëru 'aisama axribi coi caniaxa.

²⁷ Usaía coia isibiani cuanxun ca an ñu mëëxuncë unicaman aín 'ibu ësaquin caxa: Min camina min naënu ñu bëru upí 'apan. ¿Usa cat? ¿Usa 'aínbi cara chucu 'aisama uisax coax?

²⁸ Cacëxun ca aín 'ibun caxa: Axa 'ëmi nishcë unin ca usaquin 'axa. Cacëxun ca an ñu mëëxuncë unicaman caxa: ¿Nunu a chucu 'aisamacama bëchiti cuanti cara uisa 'iti 'ic?

²⁹ Quia ca aín 'ibun caxa: A ëchíquin mina ñu 'apácë aribi ëchiti, usa 'ain camina chucu ëchítima 'ain.

³⁰ Anun aín bimi biti nëtë utámainun abëbi canitanun camina ënti 'ain. A nëtë ucëbëtan cana an naënu 'icë bimi biti unicama cati 'ain: Chucucama pain camina bëchíti 'ain. Bëchíxun camina nëënuhun nëati 'ain. Ñu bëru upí 'apácë aín bimi bitancëxun camina anu ñu bimi bucúnti xubu anu upí oquin bucúnti 'ain.

Mostaza bëru ñui quicë bana

(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹ Bana itsi ñuicësoquin ñuixunquin ca Jesusan anu 'icë unicama ësaquinribi cacëxa:

—Nucën Papa Dios naínu 'icë, an cara ainan 'iti unicama uisoquin ainan 'imiti 'icë quiax cana mostaza bëru ñui quin. Ca ësa 'icën. Axa chamaratsu 'icëbi ca mostaza bëru bitancëxun unin aín naënu 'apatia.

³² Mostaza bëru ax ca chamaratsuire 'icën, bëtsi ñu bëru chamaratsusamaira ca ax 'icën, 'aishbi ca 'apácëx bëtsi ñu bëru canicësamaira 'ia. Usa 'aisha cani iisaribi 'inun pëñanacëcëbëtan ca manan nuáncë ñuinacamax anu nooi aia. Usaribiti ca Nucën Papa Diosan unicamax 'itsamashi pain 'iaxbi 'itsaira 'itánun uatia.

Anun pán chamiti ñu ñui quicë bana

(Lc 13.20-21)

³³ Bana itsi ñuicësoquin ñuixunquin ca Jesusan anu 'icë unicama ësaquinribi cacëxa:

—Nucën Papa Dios naínu 'icë an cara ainan 'iti unicama uisoquin ain uni 'imiti 'icë quiax cana anun pán chamiti ñu ñui quin. Xanúan xuiçëma pain 'ixun anun pán chamiti ñucëñun mëscucëx ca aín xëquón mësioti rëncë ax chaia. Usaribiti ca Nucën Papa Diosan unicamax 'itsamashi pain 'iaxbi 'itsaira 'itánun uatia.

Uisa cupí cara bana itsi ñuicësoquin bana ñuia quiáxa Jesús quia bana

(Mr 4.33-34)

³⁴ Usoquin ca Jesusan bana itsi ñuicësoquin bëtsi bëtsi ñu ñuiquin anu 'icë unicama bana ñuixuancëxa. Bëtsi banánma usoquinshi ca bana ñuixuancëxa.

³⁵ Jesusan ca usaquin bana ñuixunti 'icë quiax ca an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unix bërâma quiaçëxa, ësai qui:

'Ën cana bana itsi ñuicësoquin ñuiquin bana ñuixunti 'ain, uinsaranbia unin 'unánma ñu ñuiquin cana unicama ñuixunti 'ain.

Ësai quicë ca ñu bëru upí 'imainun chucu 'aisama ñui quicë bana ax 'icë quixun Jesusan ca

³⁶ Usoquin bana ñuixuntancëxun anu 'icë unicama ëbiani cuanx ca Jesús xubunu atsíanacëxa. Atsinia ca aín 'unánmicë unicaman nëbëtsioraquin Jesús cacëxa:

—Uisai quicë cara naënu 'icë chucu ñui quicë bana ax 'icë quixun camina nu ñuixunti 'ain.

³⁷ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—An ñu bëru upí 'apácë uni asaribi cana uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'ëx 'ain.

³⁸ Anu ñu bëru 'apácë naë asaribi ca camabi ënë me 'icën. Ñu bëru upí asaribi ca Nucën Papa Diosan unicama 'icën. Chucusaribi ca a ñunshin 'atimanën 'apun sínánmicë unicama 'icën.

³⁹ An chucu 'apácë uni asaribi ca ñunshin 'atimanën 'apu 'icën. Anun bimi biti nëtë ñuiquinbi cana 'ëx utëcënti nëtë ñui quian. An bimi bicë unicama asa ca ángelcama 'icën.

⁴⁰ Anun ñu bimi biti nëtëan unin chucu pain bëchítancëxun tsin nëënti nëtë usaribi ca anun 'ëx utëcënti nëtë 'iti 'icën.

⁴¹ 'Ëx uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'ixun 'ën ángelcama xucëxun ca an ñu 'aisama 'acë unicama 'imainun an bëtsi uni ñu 'aisama 'anun 'amicë unicamaribi bitancëxun

⁴² manë tsi cha rëquirucë anu puti 'icën. Anuax ca anu 'icë unicamabë tëmërai bënëti 'inuxun 'aia.

⁴³ Usai 'icëbë ca barin uruquian pëcacëxa upí 'icësaribiti an Nucën Papa Diosan bana 'acë unicamax abë 'aish upíra upí 'iti 'icën. An aín pabitan ënë bana cuacë unin ca aín nuitunëñbi sínánquin cuati 'icën.

Unëcë 'aisamaira cupicë ñu ñui quicë bana

⁴⁴ Catancëxun ca Jesusan ësaribi oquin aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Nucèn Papa Dios naínu 'icè an cara ainan 'iti unicama uisoquin ainan 'imiti 'icè quixun ñui cana 'aisamaira cupicè ñu ñui ësai quin: Achúshi unin ca 'aisamaira cupicè ñu, me 'ucè mëu uni itsían unéa, mëraxa. Mëraquin ca —'ënan ca 'iti 'icè —quixun sinani cuèenquin maputècëanxa. Mapubiani cuanquin ca aín ñucama anun a me maruti curíqui binuxun maruaxa. Marutancëx curíqui bëi utècënquin ca a me ainan 'inun maruaxa. Usaribiti ca uni bëtsi ñu cuèencësamaira oi Nucèn Papa Diosnan 'iti cuèënia.

Perla cacè ñu cupíra cupí ñui quicè bana

⁴⁵ Nucèn Papa Dios naínu 'icè an ainan 'iti unicama ainan 'imiti ax ca ësaribi 'icèn. Achúshi uni an ñu marucè ax ca murusa ñu, perla cacè, ax po namè iscësa, a ñu upíra upí 'aish 'aisamaira cupicè, a biisa tanquin bari nitsia.

⁴⁶ Bariquin mëraxun biisa tani ca anun maruti curíqui binuxun aín ñucama marui cuanxa. Cuanxun maruquin curíqui bitancëx utècënquin ca a perla 'aisamaira cupicè, ainan 'inun maruaxa. Usaribi oi ca uni bëtsi ñu cuèencësamaira oi Nucèn Papa Diosnan 'iti cuèënia.

Anun tsatsa biti rica ñui quicè bana

⁴⁷ Catancëxun ca Jesusan ësaribi oquin cacëxa:

—Nucèn Papa Dios naínu 'icè an cara uisoquin ainan 'iti unicama aín uni 'imiti 'icè quixun ñui cana rica anun tsatsa biti ñui ësai quin. An tsatsa bicè unicaman ca aín rica bacanu saracabianquin anun ñu bëaratia. Usotancëxun ca anua cëñúruia tsatsa 'aisamaira bitsia.

⁴⁸ Bitancëxun masinu buánxun ca anu tsóxun upíbusi caisquin biquin caquínu puruia. Puruquin ca a pitima ñu a bacanu putia.

⁴⁹ Usaribi ca anun 'ëx utècënti nètë 'inuxun 'aia. 'Ëx utècëncëbë uquin ca ángelcaman unicama Nucèn Papa Diosan iscëx upí 'icè acama abé 'inun bianan an iscëxa upíma 'icè unicama bixun,

⁵⁰ manè tsi cha rëquirucè anu punuxun 'aia. Anuax ca anu 'icè unicamabé tëmërai bënëti 'inuxun 'aia.

Jesusan bana 'icësaribi ca bërâma Nucèn Papa Diosan bana cuèñëo ax upí 'icè quicè bana

⁵¹ Catancëxun ca ësakinribi aín 'unánmicè unicama cacëxa:

—¿'Ën mitsu cacè bana caina cuatin?

Cacëxun ca aín 'unánmicè unicaman —cananuna cuatin —quixun cacëxa.

⁵² Quia ca Jesusan cacëxa:

—An Nucèn Papa Dios naínu 'icè aín bana únáncë uni, an ca 'ën uni ñuixuncè bana unicama ñuixuanan bërâma 'ë ñuiquin cuèñëo bana aribi ñuixunia. Ax ca xubuñu unían a isi ucé uni aín ñu ió 'imainun aín ñu ióma 'aishbi upí, aribi ismicësa 'icèn.

Jesús Nazaretnu 'ia

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³ Bana itsi ñuicësoquin unicama bana ñuixunquin ancëbiani cuanx ca Jesús anuaxa canicè menu bëbacëxa.

⁵⁴ Bëbatancëxun ca anua judíos unicama timéti xubunu atsinxun bana ñuixunquin 'unánmiacëxa. Usoquian bana ñuia cuati ca anu 'icè unicamax ratuti canancëxa:

—¿Uin cara ënë uni usaquian bana ñuiti 'unánmiac? ¿Uin cushin cara ënë menuxun unin 'acëma ñu 'ain?

⁵⁵ Ënëx ca carpinteronën bëchicè 'icèn, 'imainun ca aín titax María 'icèn. Jacobo, José, Simón, Judas acamax ca aín xucën 'icèn.

⁵⁶ Aín chirabacëcamaribi ca ënu nubé 'icèn. ¿Uin 'unánmicëxun cara ësakin bana ñuianan ësakinribi ñu 'ati 'unanx?

⁵⁷ Usai canani ami nishcëxun isquin ca Jesusan atu cacëxa:

—An Nucèn Papa Dios quicè bana uni ñuixuncè unían bana ñuixunia ca unin cuatia. Usa 'ainbi ca axa anuax canicè unían anuaxa canicè menuxun bana ñuixunia, anu 'icè unicama 'imainun aín aintsi 'ibucamanribi cuaisama tania.

⁵⁸ Usaquian Jesús quicësabi oquin ca anu 'icè unicaman —an ca aséabi Nucèn Papa Diosan cushínbi ñu 'aia —quixun sinánma 'icèn. Usa 'ain ca Jesusan 'itsa ñu 'aquinma uni itsían 'acëma ñu 'itsamashi 'acëxa.

14

Juan, an uni nashimicè, ax bama

(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

¹ Usa 'ain ca unicaman Jesús ñuiquin chaniaia Galileanu 'icè unicaman 'apu, Herodes, an cuacëxa.

² Cuaquin ca Herodesnën ratúquin, an ñu mëëmícè unicama cacëxa:

—Jesús, ax ca Juan, an uni nashimicé, a 'icên. Bamaxbi ca baísquiaxa. Usa 'ixun ca uni itsián 'acéma ñu 'aia.

³⁻⁴ An Juan aín uni tēbiscamia 'aish ca usai Herodes quiacéxa. Ēsai ca 'iacéxa: Herodes, an ca aín xucēn Felipenēn aín xanu, Herodías, a biacéxa. Usa 'ain ca —minmi a xanu biti ca 'aisama 'icé —quixun Juanēn Herodes cacéxa. Cacéxun ca Herodesnēn aín unicama Juan bimiacéxa. Bimixun ca nēamixun sipuamiacéxa.

⁵ Aín unicaman Juan 'anun 'amitisa tanquinbi ca camabi unían —Juan an ca Nucēn Papa Dios quicé bana nu ñuixunia —quixun sináncé 'ain —'ēmima nishcanía —quixun sinánquin 'amiama 'icên.

⁶ Usa 'aínbi ca anúan bacéan nētēn Heródesnēn camicēx uxúan unicaman pimainun, Herodíasnēn tuá xanu xuntacu ax upiti bairani ransacéxa. Usai 'ia isi ca Herodes chuáma tani cuēēancéxa.

⁷ Cuēēnquin ca xanu xuntacu cacéxa:

—Añu ñu caramina mi 'inánun 'ē fucati a cana aséabi mi 'inánti 'ain. Sinanatēcēntimoquin cana ashiquin mi cain.

⁸ Cacéxun aín tita pain ñucatancéxun ca aín titaxa quicēsabi oquin cacéxa:

—Juan, an uni nashimicé, a tēbiscamixun camina 'ē aín maxcá manē xampami 'inánti 'ain.

⁹ Xucēx cuanxun cacéxun masá nuituiráquin ca Herodesnēn 'aisama tancéxa. 'Aisama tanquinbi ca —sinanatēcēntimoquin cana mi cain —quixuan cacé sinánan anu 'icé unicaman-ribia cuacé cupi usoquian xanu xuntacu 'inánun aín uni cacéxa.

¹⁰ Caquin ca sipunuabia Juan tēbiscanun quixun aín unicama xuacéxa.

¹¹ Xucēx cuanxun tēbiscabētsinquin bēxun ca aín maxcá manē xampami xanu xuntacu 'ináncéxa. 'Ináncéxun buánxun ca aín tita 'ináncéxa.

¹² Usoquian tēbiscacé bixun maínbiani cuanxun ca Juanēn 'unánmicé unicaman Jesús ñuixuancéxa.

Jesuan 'aisamaira 'aish, cinco mil uni pán pimia

(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³ Usaquian Juan 'acéa aín unicaman ñuixuncéx ca Jesús anuax nuntin cuanx anua uni 'icéma menu cuancéxa. Usa 'ain ca —anu ca Jesús 'icé —quixuan chanioia cuabiani bētsi bētsi émanu 'icé unicamax men anua Jesús 'icé anu cuancéxa.

¹⁴ Usaía 'itsa unia riquiancēbē manē nuntinuax 'ibúquianquin ca unicama timécé isquin Jesuan atu nuibacéxa. Nuibaquin ca 'insincé unicama pēxcuacéxa.

¹⁵ Usaquin 'acébēa bari xupibucēbētan ca aín 'unánmicé unicaman anu cuanxun Jesús cacéxa:

—Bari ca xupibutia, ēnē mex ca anu uni 'icéma me 'icên. Ēnu 'iaxma unicama cuantánun camina cati 'ain. Cuanxuan 'uri 'icé émacamanua atun piti bitánun camina xuti 'ain.

¹⁶ Cacéxun ca Jesuan cacéxa:

—Ca cuantima 'icên. Mitsun ca piti 'inan.

¹⁷ Cacéxun ca aín 'unánmicé unicaman cacéxa:

—Nun piti ñura ca mēcēn achúshi pán 'imainun tsatsa rabéishi 'icên.

¹⁸ Quía ca Jesuan cacéxa:

—Ēnu ca 'ē bēxun.

¹⁹ Cacéxun bēcēbētan ca Jesuan basinua bucubunun quixun unicama cacéxa. Cacéxa bucubucēbētan ca Jesuan mēcēn achúshi pāncēñun tsatsa rabé bixun manámi bēsuquin isquin Nucēn Papa Dios —asábi ca —catancéxun pán tucapaxun aín 'unánmicé unicama 'ináncéxa. 'Ináncéxun ca anu 'icé unicama pán mētícaquin 'ináncéxa.

²⁰ 'Ináncéxun biquin ca unicama camaxunbi pucháquin piacéxa. Pucháquin pia sēnéan ca usai 'iisa 'aímabia tēxécé piti aín 'unánmicé unicaman mēcēn rabé 'imainun rabé caquí buácaquin biacéxa.

²¹ An pucháquin picé nucé bēnēcamax ca 'aisamaira 'aish, cinco mil uni 'iacéxa. Atúnshima xanu 'imainun xucamanribi ca pucháquin piacéxa.

Jesús parúmpapa camánanēn niquiani cuan

(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²² Usotancéxun ca an tsiánquianquin unicama cabianmainuan, atux pain manē nuntinu cēñúruquiani 'ucé manan cuanun quixun Jesuan aín 'unánmicé unicama xuacéxa.

²³ Xutancéxun anu 'icé unicama cabiani ca Jesús axēshi matánu Nucēn Papa Diosbē banái cuancéxa. Nucēn Papa Diosbēa banamainun ca bari cuabuacéxa. Bari atsíncēbēa baquíshcēbē Jesús axēshi anu 'imainuan

²⁴ aín 'unánmicé unicama manē nuntinu 'iruquiani parúmpapa nēbētsi cuania ca suñúonpitan cuaínsamoquin bēcacéxa. Bēcaia ca bēchunanribi tucáncaquin manē nuntinua réútisoquin 'acéxa.

- ²⁵ Uso mainuan pëcaracëbë ca parúmpapa camánanën niqiuani Jesús atunu cuancëxa.
- ²⁶ Parúmpapa camánanën niqiuania Jesús cuania isi ca atun bëmánan pëqui racuëti – ñunshin sapi ca – quiax ratuti sharárui quiacëxa.
- ²⁷ Usai quia ca Jesusan atu cacëxa:
– Camina cushicanti 'ain. Racuëaxma ca 'it, 'ë cana 'ain.
- ²⁸ Cacëxun ca Pedronën cacëxa:
– Mix camina aséربي Nucën 'Ibu 'ain. Usa 'ixun ca 'ëx parúmpapa camánanën niqiuani minu cuanun 'ë cat.
- ²⁹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:
– Ca ut.
Cacëx ca Pedro manë nuntinuax 'ibúquiani parúmpapa camánanën niqiuani Jesúsnu cuancëxa.
- ³⁰ Cuanibi ca suñúan upitan parúmpapa bëchúaian isi racuëti nanëbuti cuëncëni quiacëxa:
– Cana bacamiquin, 'ë ca bitsi ut.
- ³¹ Cuëncënquia cacëxun biquin ca Jesusan cacëxa:
– ¿Uisacatsi caramina 'ën mi parúmpapa camánanën nicuatsinimi 'ënu unun 'imicëxbi 'ëmi catamëtiman? Camina 'ëmi sináncëmasa 'ain.
- ³² Jesús bëa Pedro manë nuntinu 'irucëbë ca suñúan nëtëacëxa.
- ³³ Nëtëcëbëtan ca manë nuntinu 'icë unicaman a tanáin rantin puruni tsóbuti ami sinánquin Jesús cacëxa:
– Mix camina aséربي Nucën Papa Diosan Bëchicë a 'ain.
Genesaret menuxuan Jesusan 'insíncë unicama pëxcúa
(Mr 6.53-56)
- ³⁴ Parúmpapa 'ucë manan cuanx ca Genesaret cacë menu bëbacëxa.
- ³⁵ Bëbaia isquin ca a menu 'icë unicaman – axa ucë ux ca Jesús 'icë – quixun 'unánquin a menu 'icë unicaman 'unánun chaniocëxa. Chaniocëbëtan ca uni 'insíncëcama Jesúsnu bëacëxa.
- ³⁶ Bëcëxun ca ñucë unicaman Jesús cacëxa:
– Min chupa cuëbíshi ca nu ticamit. Èsaquin caquin ticaíshi ca 'insíncë unicamax pëxcúacëxa.

15

Aín nuitu upíma cupía unin 'atima ñu 'acë bana
(Mr 7.1-23)

- ¹ Fariseo unicamabëtan ca an Moisésnën bana 'unáncë unicamanribi Jerusalén ëmanuax ricuatsini uxun Jesús cacëxa:
- ² – ¿Uisacasquin cara min 'unánmicë unicaman nucën rara quía bana tanimin? A bana quiásabi oi 'iquinma ca mëchucaxunmashi piia.
- ³ Cacëxun ca Jesusan atu ñucáquin cacëxa:
– ¿Uisacatsi caramina mitsux mitsun rara quía bana tanibi Nucën Papa Dios quiásabi oi 'iman?
- ⁴ Nucën Papa Dios ca ësai quiacëxa: “Min papan bana, min titan bana camina cuati 'ain”. ‘Imainun ca ësaríbíti quiacëxa: “Axa aín papa, aín tita ñui 'atimati banacë uni a camina bamamiti 'ain”.
- ⁵ Usa 'ainbí camina mitsux ësai quin: Unin ca aín papa, aín tita ësáquin cati 'icën: Mi 'inánti 'ixunbi cana 'ën mi 'inánti ñucama Nucën Papa Dios 'inan.
- ⁶ Axa usai quicë uni an aín papa aín tita ñu 'aquintima ca asábi 'icë quiax camina mitsux quin. Usai quiquin camina mitsun raran ñuiá bana ashí sinánquin Nucën Papa Diosan bana quicësabi oquin 'aiman.
- ⁷ Mitsux camina cëmë 'ain. Isáíasnëan mitsu ñuiquin cuëñëo bana ca ësai quia:
- ⁸ Ënë unicaman ca aín cuëbitanshi 'ë rabia, 'ixunbi ca aín nuitu mëu 'ë sinanima.
- ⁹ Nucën Papa Diosan bana isa quixun ca unínbi ñuicë banaishi unicama ñuixunia. Usa 'ixun ca ñancábi 'ë rabia.
Isáíasnën cuëñëo bana quicësabi oi camina mitsux 'in.
- ¹⁰ Catancëxun ca ësáquinribi Jesusan cuënxun unicama cacëxa:
– 'Ën, bana ñuimainun ca upí oquin cuacan.
- ¹¹ Aín ñu picë cupíma, aín nuitunën 'atimaquin sinania, aín cuëbitan upíma banan banacë a cupí ca Nucën Papa Diosan uni upíma isia.
- ¹² Usaquian caia ca aín 'unánmicë unicaman Jesús nëbëtsioraxun cacëxa:
– ¿Caramina isan, fariseo unicamax ca usaquinmi unicama ñuixunia cuati mimi nishaxa?
- ¹³ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Uicamax cara Nucën Papa Dios naínu 'icë an ainan 'imicëma 'icë, acamax ca asérabi ainanma 'aish abëma 'iti 'icën, aín tapúncëñunbi èchicëxa i 'icësaribiti ñancáishi 'iti 'icën.

¹⁴ Fariseo unicamaxa nishiabi camina isëshiti 'ain. Atun Nucën Papa Diosan bana uni itsi 'unánmiti 'ixunbi ca uisai cara quia quixun 'unanima. Ca bëxufu unisa 'icën. Bëxufu unin abë bëxufu uni itsi buáncatsi quixun 'aibi ca bëxufu 'ixun uin cuanti cara quixun 'unanima, a rabëtaxbi aman cuanx quinínu nipacëti 'icën.

¹⁵ Usai quia cuaquinbi ca Pedronën Jesús cacëxa:

—Unían picë ñu ñui quicë bana ax cara uisai quicë 'icë quixun ca nu ñuixun.

¹⁶ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Mitsúnribi caramina 'ën cacëxun 'ën bana cuatiman?

¹⁷ Unían ñu aín cuëbitan picëx ca aín pucunuishi atsinia. Atsintancëx ca amiribishi chiquitia. ¿A caramina 'unaniman?

¹⁸ Usa 'aínbi ca uni masáquin sinani 'atimati banaia. Aín nuitu upíma 'ain ca usai banaia. Usa 'icë Nucën Papa Diosan iscëx ca uni 'atima 'icën.

¹⁹ Aín nuitu mëu ca unin 'atima ñu 'ati sinania, uni 'ati, aín xanuma 'aínbi xanubë 'iti, xanu cuaioti, uni itsin ñu mëcamati, cëmëi uni itsimi manánti, uni itsi ñui 'atimati banati.

²⁰ An usa ñucama 'acë unicama ca Nucën Papa Diosan iscëx upíma 'icën. Mëchucaxunma picë 'aishbi aín sinan upí 'icë ca Nucën Papa Diosan uni upíma isima.

Judíosma xanu Jesúsmi catamëa
(Mr 7.24-30)

²¹ Anuax cuanx ca Jesús anua Tiro cacë ëma 'imainun Sidón cacë ëma 'icë a menu bëbacëxa.

²² Bëbaia ca anu 'icë Cananea xanu, an anu cuanquin munuma banaquin Jesús caráishiacëxa:

—Mix camina Nucën 'Ibu, Davitan rëbúnqui 'ain. Usa 'ixun camina 'ë 'aquinti 'ain. 'Ën ini tuá ca anua ñunshin 'atima 'ain 'itsaira paë tania.

²³ Caquian caráishicëxunbi ca Jesusan cáma 'icën. Caiama oquin ca aín 'unánmicë unicama a rapasu cuanquin —an ca cuëncënquin nu nuia. Camina a cuantánun cati 'ai —quixun cacëxa.

²⁴ Usaquian cacëxun ca Jesusan xanu cacëxa:

—Judíosma unibuma, judíos unicamaishi ami sinanamun ca 'ën Papa Diosan 'ë caxa. Axa 'ura cuancëa 'aracacë ñuina aín 'ibun bëtëcëncësarib oquin judíos unibu ami sinánun quixun canun ca Nucën Papa Diosan 'ë caxa.

²⁵ Cacëxun cuaquinbi ca a tanáin rantin puruni tsóbuquin a xanun cacëxa:

—Camina 'ën tuá 'ë pëxcuxunti 'ain.

²⁶ Cacëxun ca —judíos unicama pain 'aquini cana uacën —quixun sinánquin Jesusan ësaquin cacëxa:

—Tuá xura pimiti bixunbi camun pimiti ca 'aisama 'icën.

²⁷ Cacëxun ca a xanun cacëxa:

—Usa ca. Usa 'aínbi ca cuënan tëmúxun aín 'ibúan rëupatia piti sani camunan piia.

²⁸ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Mix camina asérabi 'ëmi catamëti 'ën mi upí oquin 'aquinun quiax 'ëmi sinan. Usa 'ain ca mix cuëncësabi oi 'iti 'icën.

Quixuan cacëbëshi ca aín ini tuá pëxcuacëxa.

Galilea menuxuan Jesusan uni ñucëcama pëxcüa

²⁹ Anu Tiro 'imainun Sidón 'icë me anuax cuanx ca Jesús parúmpapa Galilea ratábiani matá menu mapëracëtancëx anu tsóbuacëxa.

³⁰ Anua tsotan ca anu ricuatsinquin 'aisamaira unin, uni 'insíncë 'itsaira bëacëxa. Axa aín niti bëtsicë uni 'imainun aín bërumi ñucë 'imainun pabë 'imainun banañuma, a unicama 'imainun bëtsi bëtsi 'insinan 'icë unicomaribi a tanáin bëia ca Jesusan pëxcuacëxa.

³¹ Pëxcucëx ca banañuma unicomax banacëxa. Banamainun ca axa aín quisi aín pëñánmi ñucë unicomaxribi pëxcuacëxa. Pëxcúmainun ca axa aín niti bëtsicë unicomax upiti niacëxa. Aín bërumi ñucë unicomaribi ca bëoquiquin isacëxa. Usaia 'ia isquin ca anu 'icë unicomax uisa uni cara ënëx 'icë quixun sinani cuëncënquin chuáma tanquin Nucën Papa Dios, a Israel unicomax rabiçë, a rabiçëxa.

Jesusan 'aisamaira 'aish, cuatro mil uni pán pimia
(Mr 8.1-10)

³² 'Itsa uníxa timëcamë 'ëocë 'ain ca aín 'unánmicë unicama cuëncën Jesusan atu cacëxa:

—Ënë unicomax ca ënu rabë 'imainun achúshi nëtë 'ëbë 'icën. Usa 'aish ca a atun piti ñuñuma 'icën. Usa 'ain cana 'ën atu 'itsaira nuibaquin 'aquinsa tanin. Cuaníbima atux bainuax bëënanía, usa 'ain cana ñu naracamixunma xuisama tanin.

³³ Cacëxun ca aín 'unánmicë unicaman cacëxa:

—¿Ënëx ca anu uni 'icëma me 'icën. ¿Uinua caranuna ënë unicaman pimiti piti biti 'ain?

³⁴ Cacëxuan Jesusan —¿uiti pánñu caramina 'ain? —quixun ñucácëxun ca aín 'unánmicë unicaman —ënu ca mëcën achúshi 'imainun rabé pán 'imainun 'itsamashi tsatsaratsu 'icë —quixun cacëxa.

³⁵ Usaquin cacëxun ca Jesusan axa tímëcamë 'ëocë uni menu tsóbunun quixun cacëxa.

³⁶ Usoxun ca páncamacëñun tsatsaribi bixun Nucën Papa Dios —asábi ca —catancëxun a piti ñu tucapaxun aín 'unánmicë unicama 'ináncëxa. 'Ináncëxun ca anu 'icë unicama pinun mëtícaquin 'ináncëxa. Aín 'unánmicë unicaman a unicama 'ináncëx cëñútisa 'aishbi ca a piticamax cëñúama 'icën,

³⁷ a unicaman pucháquin picëxbi. Camáxbia puchácëbëtan ca Jesusan 'unánmicë unicaman mëcën achúshi 'imainun rabé caquí buácaquin tëxëcë piti biacëxa.

³⁸ An a piti picë nucë bënëcama ca 'itsaira 'aish cuatro mil 'iacëxa. Atúinshima xanu 'imainun xucamanribi ca pucháquin piacëxa.

³⁹ Usoquin pimitancëxun a unicama —cuanmainun ca cuan —quixun cabiani ca Jesús mané nuntinu 'iruquiani cuanx Magdala cacë menu cuancëxa.

16

Fariseo unicabëtan saduceo unicaman uni itsian 'acëma ñu 'anun quixun Jesús ca (Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

¹ Fariseo unicama 'imainun saduceo unicaman ca anu cuanxun Nucën Papa Diosan cushin caraisa ñu 'aia iscatsi quixun, Jesús aín sinanënbi isa unían iscëma ñu nainua 'anun quixun cacëxa.

² Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ca ësa 'icën. Bari cuabúcbëtan naí isi camina quin: “Nëtë ca upí cuabutia, imëishi ca nëtë upí pëcarati 'icën”.

³ Bëtsi nëtën camina bësuquin naí isi quin: “Nëtë ca bëitia, 'uí ca 'itsa 'ibúti 'icën”. Naí isquin camina usai cara nëtë 'iti 'icë quixun 'unanin. Usa ñu 'unáncë 'ixunbi camina 'ën bana ñuixunia cuanan 'ën 'aia isquinshi 'unántisa 'ixunbi 'unaniman, 'ëx cana asérami Nucën Papa Diosnuax cë 'ai quixun.

⁴ Ënë unicama Nucën Papa Diosmi sináncëma 'ixun ca atun isnun uni itsin 'acëma ñu 'anun quixun 'ë caia. Usa 'aímbi cana, 'ëx cana asérami Nucën Papa Diosnuax uá 'ai quixun atun 'unánun, bëtsi ñuribi atúan ñucácëxunbi 'aiman. Ënëishi cana mitsu cain, Jonás 'iásaribiti cana 'ëx 'iti 'ain.

Usoquin cabiani ca Jesús anu 'icë unicama ëbiani cuancëxa.

Anun pán chamiti ñusa 'icë fariseo unibunën bana cuatima quicë bana (Mr 8.14-21)

⁵ Parúmpapa 'ucë manan cuanquinbi ca Jesusan 'unánmicë unicaman atun piti ñu buánquinma manuacëxa.

⁶ Manubiancëbë ca Jesusan cacëxa:

—Fariseo unibu 'imainun saduceo unibunëxa anua pán chamiti ñusa 'icë ax 'icësa usaribi 'itín rabanán camina bërúancati 'ain.

⁷ Cacëx ca —nunu pán bëcëma cupí ca nu usaquin caia —quiax aín 'unánmicë unicamax canancëxa.

⁸ Canania 'unánquin ca Jesusan cacëxa:

—¿Uisa cupí caramina mitsux, pán cananuna bëcëma 'ai quiax cananin? Mitsux camina 'ëmi catamëcëmasa 'ain.

⁹ ¿'Ën ñu 'aia isúnbi caramina ui carana 'ëx 'ai quixun 'unaniman? ¿Caramina 'ën unicama pimiami iscancë a manuan? ¿'Ën mëcën achúshi pán pimicëxuan cinco mil unin tëxëocë, mëcën rabé 'imainun rabé caquí buácaquin bixunbi caramina sinaniman?

¹⁰ ¿Bëtsi nëtënrubi 'ën mëcën achúshi 'imainun rabé pán pimicëxuan cuatro mil unin tëxëocë a mëcën achúshi 'imainun rabé caquí buácaquin bixunbi caramina sinaniman?

¹¹ 'Ën cana fariseo unibu 'imainun saduceo unibunëxa anun pán chamiti ñusa 'icësa usaribi 'itín rabanánmi bërúancanun quixun mitsu can. Caíbi cana pán ñuira quicëma 'ain. ¿Usaquin 'ën cacëxun caramina cuacëma 'ain?

¹² Cacëxun ca aín 'unánmicë unicaman —Jesusan ca anun pán chamiti ñu ñuiquin caquinbi fariseo unibu 'imainun saduceo unibunëan 'unánmicë banacama ca asérami 'icë quixun sinánquin a cuatín rabanán bërúancanun nu caxa —quixun 'unáncëxa.

Jesús ax ca asérami Cristo 'icë quíaxa Pedro quia (Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Usotancëx anu Cesárea de Filipo cacë 'icë me anu cuanx riquianquin ca aín 'unánmicë unicama Jesusan ñucáquin cacëxa:

—¿Uní 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'aish carana 'ëx ui 'ai quiax cara unicama quin?

¹⁴ Cacëxun ca atun cacëxa:

—Raírinëx ca quia, mix ismina Juan, an uni nashimicë, a 'ain. Raírinëx ca quia, mix ismina Elías a 'ain. Raírinëxri ca quia, mix sapi ismina Jeremías a 'ain, ama 'aish ismina an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuan uni itsi a 'iti 'ain.

¹⁵ Cacëxun ca aín 'unánmicë unicama Jesusan cacëxa:

—¿Atúxa usai quimainun caramina mitsux 'ëx caraisana ui 'ai quin?

¹⁶ Quia ca Simón Pedronën cacëxa:

—Mix camina axa bamatimoi tsócë Nucën Papa Dios aín Bëchicë, Cristo, axa utinu nun caíncë, a 'ain.

¹⁷ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Simón, Jonasan bëchicë, cana mi cain, unin ca usaquin mi sinánmicëma 'icën. 'Ën Papa naínu 'icë an ca mi sinánxunquin usoquinmi sinánun mi sinánmiaxa. An ca mi sinánmiaxa quixun 'unaní camina cuëënti 'ain.

¹⁸ Caxun ca mapara, griego banan “petra” cacë, a sinánquin Jesusan Simón cacëxa:

—'Ën cana mi cain, mix camina Pedro caquin anecë 'iti 'ain. Minmi 'ëmi bërí cacë bana sináncë usaribi oquin sináncë ca axa 'ëmi catamëcë unicamax 'iti 'icën. Bamatancëxbi cëñútimoí ca a unicamax 'ënan 'iti 'icën.

¹⁹ 'Ën cana 'ën cushi mi 'inánti 'ain, ami cushixunmi 'ë ñuiquin bana unicama ñuixunun. An minmi 'ë ñuiquin bana ñuixuncëxun cuacë unicamax ca 'ën Papa Diosan uni 'iti 'icën. A cushímbi Nucën Papa Diosan sináncësaribi oquin sinánquin, aín unicamax ca usai 'iti 'icë quixun caquin, ësa ñu ca 'ati 'icë quixun canan, ësa ñu ca 'atima 'icë quixun cacëbëtan ca Nucën Papa Dios naínu 'icë an, —usa ca —quixun sinánti 'icën.

²⁰ Usaquin Pedro catancëxun ca aín 'unánmicë unicama Jesusan cacëxa:

—'Ëx cana ax utia judíos unibunën caíncë Cristo a 'ai quixun camina uinu 'icë unibi catima 'ain.

—*'Ëx cana unin 'acëx bamati 'ai —quíaxa Jesús quia*

(*Mr 8.31-9.1; Lc 9.22-27*)

²¹ Ësaquin caquin sënëontancëxun ca aín bamati ñuixuntaquin Jesusan aín 'unánmicë unicama ësaquin cacëxa:

—'Ën Papa Dios cuëëncëسابi oi cana Jerusalénu cuanin. Cuanx bëbacë ca anu 'icë uni apáncamabë judíos sacerdotenën cushicama 'imainun an Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë unicamax 'ën bana cuaisama tani 'ëmi nishti 'icën. 'Ëmi nishquin ca 'ë uni itsi 'amiti 'icën. Usaquian 'ë 'acëx bamatancëx cana rabë nëtë 'iónxa pëcaracëbë baísquiti 'ain.

²² Usaria quia oquin ca Pedronën Jesús amo nitsinaxun ñu caquin cacëxa:

—Usai camina 'itima 'ain, Nucën Papa Diosax ca mixmi usai 'iti cuëëntima 'icën.

²³ Usaquin cacëx cuainacëquin ca Jesusan Pedro ñu caquin cacëxa:

—Mín camina ñunshin 'atimanën 'apu, Satanás, an sináncësa oquin sinanin. Usaquin sinánxunma ca 'at. Mín camina 'ë ñu 'atima 'amitisa tanin. 'Ën Papa Dios cuëëncëسابi oi 'iáxma 'ëx 'inun quixun sinánquin camina unin sináncësa oquinshi sinanin.

²⁴ Catancëxun ca aín 'unánmicë unicama ësaquin Jesusan cacëxa:

—Uix cara 'ën uni 'iisa tania an ca a 'ai bamanuxunbi 'ëmi catamëti quicë bana ënquinma 'ati 'icën.

²⁵ Uin cara aín cuëëncësa oquin 'ai, ënë nëtënu upitax tsótishi sinania, ax ca Nucën Papa Diosnan 'itima 'icën. Usa 'ainbi ca uinu 'icë unin cara ënë nëtënu upitax tsóti sinánquinma 'ëmi catamëquin 'ëx quicësabi oquin 'aia, ax Nucën Papa Diosnan 'aish aín nëtënu abë 'iti 'icën.

²⁶ Unix ca ënë nëtënuax 'itsaira ñuñu 'iti 'icën, 'aishbi ca Nucën Papa Diosmi sináncëma 'aish abë upíma 'ianan aín nëtënu abë 'itima 'icën. Usa 'ain ca axa bamacëbë aín ñucama ax ñancábía bicë 'icën. ¿Nucën Papa Diosbë bamatimoi tsónuxun cara unin añu ñun cupióti 'ic? Anun cupióti ñu ca 'aíma 'icën.

²⁷ 'Ëx cana 'ën Papa Diosan nëtënu cuantancëx anu abë 'Apu 'iti 'ain. 'Ëx 'Apu 'aish utëcëncëbë ca 'ën ángelcamaribi uti 'icën. Uxun cana unicama achúshi achúshi atun nuitu 'unánquin an ñu 'atima 'acë unicama a 'atimonan an upí ñu 'acë unicama 'ëbë 'inúxa cuëënun 'imiti 'ain.

²⁸ 'Ën cana aséرابi mitsu cain, axa ënu 'ëbë 'icë uni raírinën ca bamacëma pain 'ixun, uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'icë, 'ëx cana aséرابi 'ën unicaman cushi 'ai quixun isti 'icën.

17

Axbia Jesús bētsia

(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

¹Usaquin aín 'unánmicē unicama catancēx ca mēcēn achúshi 'imainun achúshi nētē 'icēbē aín 'unánmicē uni raírí ēbiani, Pedrocēñun Jacobo 'imainun aín xucēn Juan, acamaishi buani Jesús matánu cuancēxa.

²Anu cuantancēx ca a unicama ismainunbi Jesús bētsiacēxa. Bētsii ca barin pēcacēsa 'inun aín bēmánan ichúacēxa. Aín chuparibi ca uxuiria 'aish bari upí uruia iscēsa 'iacēxa.

³Usa 'icē isanan ca Elíasbēa Moisés chiquiracēti Jesús bē banaia isacēxa.

⁴Usai 'ia abē banaia isquin ca Pedronēn Jesús cacēxa:

—Nuxnu ēnu 'icē ca asábiira 'icēn. Mix cuēēncēbētan cananuna rabē 'imainun achúshi xuburatsu 'ati 'ain. Ax ca minan achúshi 'imainun Moisésnan achúshi 'imainun Elíasnanribi achúshi 'iti 'icēn.

⁵Usaquin Pedronēn cacēbētainshi ca acama cuin pēquicēsanēn tupēoncēxa. Usocēxun ca Pedro, Jacobo, Juan acaman nētē cuin mēucūaxa ēsai banaia cuacēxa:

—Ēnēx ca 'ēx amiira sinani cuēēncē, 'ēn bacē bēchicē 'icēn. Aín bana ca cuacan.

⁶Ēsai quia cuati ca 'aisamairai racuēti memi bēúmpucuti racábuacēxa.

⁷Usai 'ia racuētan bamaiaibi ca Jesusan anu cuanquin ramēquin cacēxa:

—Ca nirucan, racuēaxma ca 'it.

⁸Ēsaquin cacēx bēpēqui chairuquin iscēxbi ca uíbi 'aíma 'imainun Jesúsēshi anu 'iacēxa.

⁹Usaquin matánuax cuanquin ca Jesusan atu cacēxa:

—Mitsúnmi isanan cuacē ēnē ñucama camina uinu 'icē unibi ñuixuntima 'ain. Uni 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá 'aish, 'ēx bamatancēx baísquicēbētan cuni camina ēnē ñucama unicama ñuixunti 'ain.

¹⁰Usaquin cacēxun ca aín 'unánmicē unicaman Jesús ñucáquin cacēxa:

—¿Miximi aséribi Cristo 'aínbi cara uisacatsi an Moisésnēn cuēnēo bana 'unáncē unicamax, Elías pain ca uti 'icē quiax quin?

¹¹Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Elías ax pain ca uti 'icē quicē bana ax ca aséribi 'icēn. Uxun ca unicama Nucēn Papa Diosmia sinánun sinánmiti 'icēn, usai quicē banax ca aséribi 'icēn.

¹²Aséribi 'aínbi cana mitsu cain, Elías pain ca uaxa. Ucēbi ca judíos unicaman ui cara ax 'icē quixun 'unáncēma 'icēn. 'Unánquinma ca atúxa cuēēncēsa oquinshi a 'atimoxa. A 'atimocēsaribi oquin ca uni 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá 'icē 'eribi 'atimoti 'icēn.

¹³Usaquin Jesusan cacēxun ca aín 'unánmicē unicaman 'unáncēxa, —Elías ca uti 'icē quía bana, ax ca Juan, an uni nashimicē, a ñuia quía 'icē —quixun.

An upí 'icēbi aín nami bēřerumiquin uni bēnánmicē 'insññu tuá Jesusan pēxcūa

(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴Matánuax cuanx ca anua 'aisamaira uni timēcē anu Jesús bēbacēxa. Bēbacēbē anu cuani aín bēmánon rantin puruni tsóbuquin ca achúshi unín cacēxa:

¹⁵—¿Ēn bēchicē caramina 'ē pēxcuxuntima 'ain? Aín namix nimēti bēřerui saquiquiquin ca paē tania. Nimēti saquiqui ca 'itsai tsinu 'iruanan bacanu nipacētia.

¹⁶Usaia 'ia cana min 'unánmicē unicamanu 'ēa pēxcuxunun quixun bēan. Bēiabi ca 'ē pēxcuxuncēma 'icēn.

¹⁷Quia cuaquin ca Jesusan anu 'icē unicama cacēxa:

—Mitsun camina Nucēn Papa Dios ax ca aséribi cushi 'icē quixun sinaniman. Camina ami catamēisama tain. ¿Mitsúxmi ami catamēnun carana uiti nētēn mitsu 'unánmiti 'ain? ¿Uitishi nētēn carana 'ēx mitsu cupí masá nuituti 'ain? 'Ē ca a tuá bēxun.

¹⁸Cacēxuan bēcēbētan ca Jesusan a tuánu 'icē ñunshin 'atima chiquínun caquin chiquáncēxa. Chiquicēbē ca pēxcuti asábi 'iacēxa.

¹⁹Usaquin 'acē ca atuxēshi abē 'ixun aín 'unánmicē unicaman Jesús ñucácxēxa:

—¿Uisa cupí caranuna nun a tuánu 'icē ñunshin 'atima chiquínasman?

²⁰Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Mitsun camina uisaira cushi cara Nucēn Papa Diosan cushi icē quixun sinaniman. Mostaza bēru ax ca chamaratsu 'icēn. Asaribi 'aish 'itsamaratsushi Nucēn Papa Diosmi sináncē 'ixun, Ēnē ñu cana 'atima 'ai, quixun sinánquinbi aséribi ami catamēquin ñucáquin camina uisa ñu caramina 'aisa tani a 'ati 'ain. Mitsux ami 'itsamashi catamēcē 'ixunbimi ēnē matá, Ēnuax ca 'uri tacút, cacēx ca 'uri tacúti 'icēn.

²¹Ēsa ñunshin 'atima chiquíntix ca pima samáquin Nucēn Papa Dios ñucáquin chiquínti 'icēn.

—'Ēx cana unin 'acēx bamati 'ai —quiáxa Jesús quitēcēan
(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

²² Usoxun ca abēa Galilea menu cuania Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—Uni 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá 'icē ca 'ē unin an raírí uni 'aminun uni 'inánti 'icēn.

²³ 'Ináncēxun bixun ca 'ē 'ati 'icēn. 'Acēx bamatancēx cana rabé nētē 'íonxa pēcaracēbē baísquinuxun 'ain.

Quixuan cacēxun cuati ca aín 'unánmicē unicamax masá nuituacēxa.

Anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu anun mēníoti curíqui űui quicē bana

²⁴ Capernaúmnu cuanxa Jesús 'imainun aín 'unánmicē unicamax bēbacēbētan ca an anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu anun mēníoti curíqui bicē unin anu cuanquin Simón Pedro űucáquin cacēxa:

—¿Mitsun 'ibun cara curíqui, anun anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu mēníoti, 'inan-
imin?

²⁵ Cacēxun ca Pedronēn cacēxa:

—Ca 'inania.

Usaquin catancēxbia a űucánux xubunu atsinia ca Jesusan Simón Pedro űucacēxa:

—Simón, ¿uisaquin caramina sinanin? ¿Ēnē nētēnu 'icē 'apucaman cara a curíqui 'inánun
uí cain? ¿A curíqui 'inánun quixun cara aín aintsicama cain? ¿A curíqui 'inánun cara bētsi
unicama cain?

²⁶ Cacēxun ca Simón Pedronēn cacēxa:

—Aín aintsicamama, bētsi unicama ca a curíqui 'inánun quixun caia.

Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Ca usa 'icēn. Aín aintsicaman ca a curíqui 'inanima.

²⁷ Usa 'ain curíqui 'inántima 'aínbi camina an curíqui bicē unínma numi nishquin masá
sinania quixun ésaquin 'ati 'ain. Camina parúmpapanu mishquí cuanti 'ain. Mishquíquinmi
a pain bicē tsatsa, aín ana 'ucē mēu isquin camina anua curíqui mērati 'ain. Mēraquin
a curíqui bixun camina an curíqui bicē uní 'inánti 'ain. A curíquinēx ca 'iti 'icēn, minan
'inánanmi 'ēribi 'inánxuncē.

18

Uix cara bētsi unicamabētan sēnēnmaira 'icē quicē bana
(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

¹ Usai 'icēbētan ca anu cuanquin aín 'unánmicē unicaman Jesús űucáquin cacēxa:

—¿Nucēn Papa Diosan nētēnu cara uix anu 'icē unicamabētan sēnēnmaira 'iti 'ic?

² Cacēxun ca Jesusan, tuá achúshi cuēnxun atu nēbētsi nitsínxun cacēxa:

³ —Asérabi cana mitsu cain, mitsux cha 'iisa tanquin usaquin 'ē űucati camina sinanati
'ain. Sinanacēma 'ianan tuácamaxa cha 'iti sinanima an a bēruancē unimi catamécē, usaribiti
'ēmi catamécēma 'aish camina mitsux Nucēn Papa Diosnan 'itima 'ain.

⁴ Ui unix cara ēnē tuásaribi 'aish cha 'iti sinanima 'ēmi catamétia, ax ca Nucēn Papa Dios
naínu 'icē an iscēx aín uní raírísamaira 'icēn.

⁵ Úicaman cara 'ēmi sínánquin ēnē tuásaribi 'icēa —űuumara ca —quixun unin sínáncē uní a
'aquinsa 'icē nuibaquin 'aquinia, an ca 'ēribi 'aquinia.

'Uchati rabanan bēruancati Jesús quiá bana
(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶ Usa 'ain ca an 'ēmia sínáncē uní 'imainun tuá 'ēmia sínánti ēnun quixun 'atima űu
'amiquin 'uchamicē unix aín 'ucha chaira 'icēn. Usa 'aish ca 'aisamaira oquin castíancē
'iti 'icēn. A unix ca anun űu rēnti maxax ami tētécērcatancēxun parúnmapa nēbētsi nicēxa
uní nanécēsamaira oí castíancē 'iti 'icēn.

⁷ Ésaribiti ca 'ia. Bētsi unían űu 'atima 'anun sínánmicēxun 'ai ca uní aín 'ucha cupí 'itsaira
tēmēraia. Camabi unix ca űu 'atima 'anun quixuan bētsi unin sínánmicē 'icēn. Usa 'aínbi ca
an bētsi uní 'atima űu 'amicē ax 'uchaűuira 'aish 'aisamaira oquin castíancē 'iti 'icēn, aín
'ucha cupí.

⁸ Mín mēcēn, mín taē anun 'aisama űu 'ati cuēncē 'ixun camina ashiquin manuquin ēnti
'ain. Usoquin 'ai camina mín mēcēm, mín taē téaxun nicēsa 'iti 'ain. Míx mēcēn rabēűu
'aíshmi manē tsinu anuax tēmēraí cuantima cupími mín mēcēn, mín taē téaxun niti ca asábi
'icēn.

⁹ Mín bēru anun űu isi 'atima űu 'ati cuēncē 'ixun camina ashiquin manuquin ēnti 'ain.
Usoquin 'ai camina mín bēru achúshi échíxun nicēsa 'iti 'ain. Míx bēru rabēűu 'aíshmi manē
tsinu anuax tēmēraí cuantima cupími mín bēru achúshi échíxun niti ca asábi 'icēn.

*Carnero nētēcē űui Jesús quiá bana
(Lc 15.3-7)*

¹⁰ 'Ēn unicamax ca tuáratsusa 'aish űuumama 'icē quixun camina sinántima 'ain. 'Ēn cana mitsu cain, ca űuumama 'icēn. An a bĕrúancē ángelcamax ca Nucĕn Papa Diosbĕbi 'icēn.

¹¹ 'Unĭ 'inux cana 'ĕx Nucĕn Papa Diosnuax uacĕn, unicama amĭ sináncĕma 'aish ainanma 'icĕbi ainan 'inun 'iĕminux.

¹² Ēsarĭbi oquĭn ca Jesusan cacĕxa:

—Ca ĕsa 'icĕn. ¿Cĭen carneroűua 'aĭnbĭa achúshi amanu cuani nĕtĕtia cara unin a baritima 'ic? Raĭri noventa y nueve an matá menuxun pasto piĭa ĕbianxun ca axa nĕtĕcĕ a bariti 'icĕn, ¿usa cat?

¹³ 'Ēn cana asĕrabi mitsu cain, bariquin mĕrax ca bĕtsi carnerocama isia cuĕĕncĕsamaira oi axa nĕtĕcĕ a mĕrax cuĕĕnia.

¹⁴ Usarĭbiti ca mitsun Papa Dios naĭnu 'icĕ ax aĭn unicama achúshiratsunĕnbĭa a ĕnti cuĕĕnĭma.

*Usaquin axa numi 'uchacĕ uni aĭn 'ucha manumiti bana
(Lc 17.3)*

¹⁵ Jesusan ca ĕsaquinribi aĭn 'unánmicĕ unicama cacĕxa:

—Axa mĭx 'icĕsarĭbiti Nucĕn Papa Diosmĭ sináncĕ unĭxa mimi 'uchaia camina abĕishi banaquin —ĕsai camina 'ĕmi 'ucha —quixun a cati 'ain. Usaquinmi cacĕxun cuati sinanati ca mĭbĕ upĭ 'itĕcĕnti 'icĕn.

¹⁶ Mĭn cacĕxuan cuaisama tancĕbĕ camina bĕtsi uni an a űucama 'unáncĕ, a buani, axa mimi nishĕ uni anu cuantĕcĕnti 'ain. Abĕmi cuancĕ uni anribia cacĕxun ca axa mimi nishĕ uni an, asĕrabi ca minmi űuicĕ bana ax 'icĕ quixun 'unánti 'icĕn. 'Unánan ca mĭx camina asĕrabi abĕ upĭ 'iisa tani quixun 'unánti 'icĕn.

¹⁷ Usaquin 'acĕxunbia mĭn bana cuaisama tancĕbĕtan camina axa 'ĕmi catamĕcĕ Nucĕn Papa Diosan unicamax timĕcĕ a űuixunti 'ain. űuixuncĕxun ca atúnribi a uni 'ĕseti 'icĕn. 'Ēsĕcĕxunbia atun bana cuaisama tania camina, a unĭx ca axa Nucĕn Papa Diosmĭ sináncĕma unĭsa 'ianan an 'apu buánmiti curĭqui bicĕ uni 'icĕsarĭbiti 'uchaűu 'icĕ quixun isti 'ain.

¹⁸ 'Ēn cana asĕrabi 'ĕmi catamĕcĕ 'icĕ mitsu cain, asĕrabi 'ĕn sinánmicĕ 'ixunmi mitsun, 'ĕn unicama uisai cara 'iti 'icĕ quixun sinánquin —ĕsa űu ca 'ati 'icĕ —quixun canan —ĕsa űu ca 'atima 'icĕ —quixun cacĕbĕtan ca Nucĕn Papa Dios naĭnu 'icĕ, an —usa ca —quixun sinánti 'icĕn.

¹⁹⁻²⁰ 'Ēn unicamaxa 'ĕmi sinani timĕcĕbĕ cana 'ĕx atu nĕbĕtsi 'ain. Rabĕ 'imainun achúshĭa 'ĕmi sinani timĕcĕbĕ cana 'ĕx atu nĕbĕtsi 'ain. 'Imainuan rabĕtaxribi timĕcĕ 'ain cana 'ĕx atubĕ 'ain. 'Ēx atubĕ 'ixun cana aűu 'ati cara asábi 'icĕ quixun 'unánmiti 'ain. Usa 'ain cana ĕsaquinribi 'ĕn mitsu cain, mitsu rabĕtan camina uisaiűu 'iti cara Nucĕn Papa Dios cuĕĕnti 'icĕ quixun upĭ oquĭn sinántancĕxun an mitsu 'axunun űucáti 'ain. űucácxun ca an mitsúnmi cacĕsabi oquĭn mitsu 'axunti 'icĕn.

²¹ Ēsaquĭan aĭn 'unánmicĕ uni raĭricĕűun cacĕxun ca Pedronĕn Jesús cacĕxa:

—¿Mĭn uni itsĭxa 'ĕmi nishi 'uchaia carana uiti oquĭn aĭn 'ucha abĕ mĕnĭonanquin manumiti 'ain? ¿Carana mĕcĕn achúshi 'imainun rabĕ oi abĕ mĕnĭonanti 'ain?

²² Cacĕxun ca Jesusan cacĕxa:

—Mĕcĕn achúshi 'imainun rabĕ oquĭnmi manuminun cana mi caiman. Uiti oi cara 'uchati 'icĕ a camabi camina manumiti 'ain.

An uni űu mĕĕxuncĕ unĭan axa amĭ 'uchacĕ uni aĭn 'ucha manumisama tan bana

²³ Jesusan ca ĕsaquinribi cacĕxa:

—Nucĕn Papa Diosnan 'itix ca ĕsa 'icĕn: Achúshi unin ca an űu mĕĕxuncĕ unicama uiti curĭqui cara achúshi achúshi unin ribĭnia quixun istisa tanxa.

²⁴ Istisa tancĕbĕtan ca aĭn unin an 'aisamaira 'itsa millĭones curĭqui ribĭncĕ uni bĕaxa.

²⁵ Bĕcĕx uxun ca curĭquiűuma 'ixun cupĭocasmĭxa. Cupĭocĕxunma ca an űu mĕĕmicĕ unin aĭn uni itsi caxa: Camina acĕűun aĭn xanu 'imainun aĭn bĕchicĕcamarĭbi bĕtsi unĭa űu mĕĕxunun maruti 'ain. Maruxun curĭqui bixun camina 'ĕa ribĭncĕ a cupĭoquin mi bicĕ curĭqui a 'ĕ 'inánti 'ain.

²⁶ Usaquĭan cacĕbĕ a tanáin rantin puruni tsóbuquin ca an ribĭncĕ uni a űu mĕĕmicĕ uni caxa: 'Ēn cana mi cupĭoti 'ain, camabi a 'ĕn mi ribĭncĕ curĭqui. 'Ēn mi munu cupĭonun camina caĭnpainti 'ain.

²⁷ Cacĕxun cuaquin ca an a űu mĕĕmicĕ unin caxa: 'Ē cupĭoĭma camina cuanti 'ain. Mĭnmi 'ĕ cupĭocĕxmabi ca asábi 'icĕn.

²⁸ Cacëx cuanquinbi ca an abëtan a uni ñu mëëxuncë uni mëraxa. Mëraquin ca —ënën ca 'ë ribinia —quixun sinánquin 'itsamashi curíquia ribíncëxunbi aín tëxatan biquin têtsëcaquin caxa: Minmi 'ë ribíncë ca 'ë cupíot.

²⁹ Cacëxun ca caxa: 'Ën cana mi cupíoti 'ain, camabi a 'ën mi ribíncë curíqui. 'Ën mi munu cupíonun camina caínpainti 'ain.

³⁰ Cacëxunbi ca caxa: Cana 'ëmi cupíonun cainiman. Caxun ca a ribíncë curíquicama a cupíoia sipunu 'inun sipuaxa.

³¹ Usoquian 'aia isi masá naituti ca an abëtan ñu mëëxuncë uni raíricamax an a ñu mëëmicë uni ñuixuni cuanxa.

³² Cuanxun ñuixuncëxun cuaquin camicëxa ucë ca an ñu mëëmicë unin an ribíncë uni caxa: Mix camina 'aisama 'ain. Minmi 'ë cacëxun mi nuibaquin cana 'ëmi ribíncë curíquicamami 'ë cupíoxunma 'anun mi can.

³³ 'Ën mi 'acësaribi oi camina an mi ribíncë uni a sipuamima upiti abë mënónanti 'ian.

³⁴ Cai ami nishquin ca an ñu mëëmicë unin an sipu bërúancë uni caxa: An 'ë ribíncë curíquicama cupíoquin sënëontamainun camina ënë uni sipunu tëmëraminun xëputi 'ai —quixun.

³⁵ Usaribi oquin ca 'ën Papa Dios naínu 'icë, an axa mimi 'uchacë unimi aín 'uchacama abë mënónanquin manumicëma 'icë, mitsun 'uchacama manuquinma uisoquin cara 'ati 'icë usoquin 'ati 'icën.

19

*Unix ca aín xanubë énanántima 'icë quicë bana
(Mr 10.1-12; Lc 16.18)*

¹ Usaquin a ñucama ñuiquin cabiani ca Jesús Galilea menuax cuanx Judea me Jordan cacë bacá ucë manan anu bëbacëxa.

² Bëbaquin ca 'aisamaira uníxa timëcëbëtan Jesusan uni 'insíncëcama pëxcüacëxa.

³ Usa 'ain ca fariseo unibunën anu timëxun Jesús uisai caraisa quia ami manánunxun cuacatsi quixun ñucáquin cacëxa:

—¿Uisai cara 'iashia unin aín xanu ënti cara asábi 'ic?

⁴ Ñucácxun ca Jesusan cacëxa:

—Camabi ñu unioquin ca Nucën Papa Diosan bëbu 'imainun xanu unioçëxa. ¿Acama ñuiquin Nucën Papa Diosan bana cuënëo caina iscëma 'ain?

⁵ Uniotancëxun ca Nucën Papa Diosan cacëxa: “Ën usoquin unioçë 'ixun ca unin aín xanu biquin, aín titacëñun aín papa ëni, aín xanubë énananquinma 'iquinti 'icën. A rabëtaxbi ca achúshisa 'iti 'icën”.

⁶ Usa 'ain ca uni aín xanubë rabë 'aíshbi achúshisa 'icën. Usaia achúshishi 'inúan Nucën Papa Diosan 'imia 'aish ca uni aín xanubë énanantima 'icën, uni itsinribi ca énananmitima 'icën.

⁷ Cacëxun ca fariseo unicaman Jesús cacëxa:

—Mixmi quicë bana ënëxa aséjabi 'ainbi ca Moisésnëan cuënëo banax ësai quin, ënquin ca unin —ënë xanu ca bërí 'ën xanuma 'icë —quixun quirica 'atancëxun 'inánquin aín xanu ënti 'icën. ¿Uisai cara usai quin?

⁸ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Judíos unicamaxa mitsusaribi masáquin sináncë 'ain ca Moisésnën a bana cuënëocëxa. 'Ën Papa Diosan ca bëbu 'imainun xanu unioquin —unin ca aín xanu ënti 'icë —quixun cáma 'icën.

⁹ 'Ën cana ësouquin mitsu cain, an aín xanúxa uni itsibë 'icëma 'icëbi ënxun, xanu itsi bicë uni ax ca 'uchaia, aín xanuma 'ainbi xanu itsibë 'ia 'icësaribiti.

¹⁰ Usaquian cacëxa fariseo unicamax riquiancëbëtan ca aín 'unanmicë unicaman Jesús cacëxa:

—Unin ca aín xanu ëntima 'icë quiaxmi mix quicë 'ain sapi ca unin xanu bitima asábi 'icën.

¹¹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Usaia uni 'iti ca asábi 'icën, 'ainbi ca camáxirama, a Nucën Papa Diosan usai 'inun quixun sinánmicë, axëshi usai 'iti asábi 'icën.

¹² Bëtsi bëtsi unin ca aín nami 'aisama cupí bacë bëchima, usa 'ixun ca xanu bitsima. Bëtsi bëtsi unin ca uni itsian axa bëchicëñuma 'inun mënioçë 'ixun xanu bitsima. Bëtsi bëtsi unin ca Nucën Papa Diosmishi sinánquin aín bana quicësabi oquin upí oquin 'anuxun xanu bitsima. Usa cupía axa xanuñuma 'iisa tancë uni ax xanuñuma 'iti ca asábi 'icën.

*Jesusan ramëquin tuácama Nucën Papa Dios ñucáxun
(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)*

¹³ Usa 'ain ca ainsa sinánxunquin ramëquin Nucën Papa Dios ñucáxunun quixun tuáracama Jesúsu bëcancëxa. Bëiabi ca Jesusan 'unánmicë unicaman an bëcëcama ñu caquin —tuá xuracama ënu bëxunma ca buántan —quixun cacëxa.

¹⁴ Caiabi ca Jesusan cacëxa:

—Cuantánun caxunma ca tuá xuracama 'ënuu unun ën. 'Ëmi catamëtia Nucën Papa Diosan ainan 'imicë unicamax ca ënë tuá xuracamasaribi 'icën.

¹⁵ Usaquin catancëxun ca Jesusan a tuácama ramëquin Nucën Papa Dios ñucáxuancëxa. Ñucáxuntancëx ca Jesús anuax cuancëxa.

Jesús bëa 'itsaira ñuñu bënë uni bana

(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

¹⁶ Anuaxa cuania ca bënë uni achúshinën anu cuanquin Jesús cacëxa:

—Mix camina upí uni 'ain. Usa 'ixun camina 'ë ñuixunti 'ain, ¿'ëx nëtétimoi Nucën Papa Diosan nëtënu abé 'inuxun carana uisa ñu upí 'ati 'ain?

¹⁷ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Uisa cupí caramina min 'ëx isana upí 'ai quixun 'ë cain? Nucën Papa Diosaxëshi ca asérami upí 'icën. Mix aín nëtënu abé 'iisa tanquin camina aín bana quicësabi oquin 'ati 'ain.

¹⁸ Cacëxun ca a bënë unin cacëxa:

—¿Uisaia ax quicë banacama carana 'ati 'ain?

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Uni camina 'atima 'ain. Uni itsin xanubë camina 'itima 'ain. Uni itsin ñu camina mëcamatima 'ain. Camina bëtsi unimi cëmëi manántima 'ain.

¹⁹ Min papa, min titan bana camina upí oquin cuaquin tanti 'ain. Mixmi bërúancacësaribi oquin camina min aintsicama nuibaquin 'aquinsa 'icë 'aquinti 'ain.

²⁰ Cacëxun ca a bënë unin cacëxa:

—Chamaratsu 'aishbi minmi 'ë cacë banacama quicësabi oi 'ía 'aish cana usabii 'in. ¿Añu ñuribi carana 'acëma pan 'ain?

²¹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Mix Nucën Papa Dios cuëncësabi oi 'iisa tanquin camina cuanxun min ñucama maruquin curíqui bixun ñuñuma unicama 'inánti 'ain. Usotancëx camina mix ñuñushi 'iti sinanima 'ëmi sinani 'ëbë cuani uti 'ain. Usaquin 'atancëx camina Nucën Papa Diosan nëtënu 'ianan usaquin 'acé cupí anuax cuëinra cuëenti 'ain.

²² Usaquian Jesusan cacëxun cuabiani ca aín ñua 'itsaira 'ain, a bënë uni masá nuituti utënbuax cuancëxa.

²³ Usoquin cacëxa cuancëbëtan ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—'Ën cana asérami micama cain, 'aisamaira ñuñu unix ca ainan 'iti 'aishbi ñuñu 'itishi sinani Nucën Papa Diosnan 'itima 'icën.

²⁴ Amiribishi cana mitsu cain, camello, ax ca chaira 'aish xumuxan quini chamaratsu 'ain, anun atsínquiantima 'icën. A ñuina chaxa a quinin atsíncasmacësamaira oi ca 'aisamaira ñuñu unix Nucën Papa Diosnan 'itima 'icën.

²⁵ Usaía quia cuati ca aín 'unánmicë unicamax, a banax ca asérami 'icë quixun sináncasmai —asérami a bana 'ain ca ui uníxbi Nucën Papa Diosnan 'inux iétima 'icë —quixax canancëxa.

²⁶ Usai quia isquin ca Jesusan cacëxa:

—'Aisamaira ñuñu uníxa iétisama 'aínbi ca an 'acasmati ñu 'aíma 'ain Nucën Papa Diosan ñuñu uniribi ainan 'inun iémiti 'icën.

²⁷ Usaquian atu cacëxun ca Pedronën Jesús cacëxa:

—Nun cananuna mibë ninuxun nun ñucama ëan. ¿Usa 'ain caranuna Mibën Papa Diosan nëtënu 'aish uisa ñuñu 'iti 'ain?

²⁸ Cacëxun ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Asérami cana 'ën mitsu cain, uni 'inux anuax uá, 'ëx Nucën Papa Diosan mëníosabi oi nëtë iótëcëncëbë 'apuirá 'ain camina, asérami 'ën bana cuacé 'aish mitsun 'ëbë cushi 'ixun Israëlnën bëchicë mëcën rabé 'imainun rabé aín rëbúnqui judioscamax cara atúan ñu 'acé cupí, uisai 'iti 'icë quixun cati 'ain.

²⁹ Ësaquinribi cana mitsu cain, uinu 'icë unin cara 'ëx cuëncësabi oquin 'anuxun aín xucën, aín chirabacé, aín papa, aín tita, aín bëchicë, aín naë, añu ñu cara, abi ëanxa, a unix ca ëncë ñuñu 'icësamaira oi ñuñu 'iti 'icën. 'Ianan ca Nucën Papa Dios quicësabi oi aín nëtënu abé nëtétimoi 'iti 'icën.

³⁰ Usa 'aínbi ca bëría uni —cha ca a uni 'icë —quixun sináncë uni a Nucën Papa Diosan aín nuitu 'unánquin ñuumara isti 'icën. 'Imainun ca bërí unin iscëxa ñuuma 'icë uni a Nucën Papa Diosan aín sinan upí 'unánquin a uníxa cha 'icë isti 'icën.

20

An uvas bimi bicē unicama ñui quicē bana

¹ Ësaquinribi ca Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—Nucēn Papa Diosan uni ainan 'imiti ax ca ësaribi 'icēn: Achúshi unix ca aín naē anu uvas 'apácēñu 'iaxa. Usa 'aish ca pëcaracēma 'aínshi, an a naē mēñoti uni bari cuanxa.

² Bariquin mëraxun ca uiti cara nētē camabi cupíoti 'icē quixun atubëtan mēñotancëxun aín naēnuxan ñu mēñun xuaxa.

³ Xutancëx bari manámi 'ain cuantëcënxun ca raíri uníxa ñu mēëtíñuma 'aish anuxun unin ñu marucē anu bucucē isaxa.

⁴ Isquin ca caxa: Mitsúxribi camina 'ën naēnu ñu mēëi cuanti 'ain. Cuanxunmi ñu mēëia cana mitsun ñu mēëcësabi oquin mitsu cupíoti 'ain. Cacëx ca ñu mēëi cuanxa.

⁵ Bari xamarucëbë cuantëcënxun ca naē 'ibun uni raíriribi a mēëti ñu 'aíma 'ain bucucē mëraxun aín naēnu ñu mēñun quixun xuaxa. Bari cuanbucëbëtanribi ca usaribi oquin 'axa.

⁶ Bari xupibucëbëribi cuanquin ca uni raíriribi ñu mēëima bucucē mëraxa. Mëraxun ca caxa: ¿Uisacatsi caramina mitsux ñu mēëima ënuishi bucubaitin?

⁷ Cacëxun ca a unicaman caxa: Ünü 'icē unímbia nu ñu mēëxunun cacëma 'aish cananuna ënu bucüan. Cacëxun ca naē 'ibun caxa: Mitsúxribi camina 'ën naēnu ñu mēëi cuanti 'ain.

⁸ Usa 'ain ca ñantánbucëbëtan cuënxun naē 'ibun aín uni caxa: An 'ë ñu mēëxuncë unicama cuëntancëxun camina camabi cupíoti 'ain. Axa tsíancuatsini ucë uni acama pain camina cupíoti 'ain. Usotancëxun camina raíri unicamaribi cupíotancëxun axa bëráma upuncë unicamaribishi cupíoti 'ain.

⁹ Cacëxun ca axa bari xupibucëbë ucë unicama cuëncëx aia achúshi nētën cupíocësa oquin 'inánxa.

¹⁰ Usaquian cupíota isquin ca an paían ñu mēñun bicē unicaman —nun cananuna a unicaman bicësamaira oquin curíqui cha bití 'ai —quixun sinánxa. Sinánxunbi ca bari xupibucëbë ucëcaman bicësaribi biaxa.

¹¹ Usoquin biquin ca ami manánquin

¹² an atu ñu mēëimicē uni caxa: Ëñë unicaman ca bënëñquinshi 'itsamashi ñu mēëaxa. Nun nu bari xamárutamainun 'anan bari atsíntamainunribi ñu mēëbaitiabi camina an chucúmashi ñu mēëcë unicamami 'acësaribi nu cupíon.

¹³ Cacëxun ca an unicama ñu mēëimicē unin caxa: 'Ën cana mi paraniman. Mibëtan mēñopuncësabi oquin cana mi cupíon.

¹⁴ 'Ën mi 'ináncë curíqui biax camina cuanti 'ain. Mi 'ináncësaribi oquin an 'ë chucúmashi ñu mēëxuncë unicamaribi 'inánti cana cuëñin.

¹⁵ ¿'Ën curíquinëxa 'ënanbi 'ain carana 'ëx cuëñcësabi oquin an 'ë ñu mēëxuncë unicama cupíotima 'ain? ¿'Ën uni itsí curíqui 'ináncëbëtan caramina nutsiquin masáquin sinanin?

¹⁶ A unin —ñuumara ca ax 'icē —quixun sináncë uni a ca Nucēn Papa Diosan aín sinan upí 'unánquin a uníxa cha 'icē isti 'icēn. 'Imainun ca unin iscëxa cha 'icē uni, a Nucēn Papa Diosan aín ñuñu 'unánquin ñuumara isti 'icēn. 'Aisamaira unia ainan 'inúxa 'ëmi catamëñun sinánmicëxbia 'icëbëtanma ca axa 'ëmi catamëcë ashi Nucēn Papa Diosan ainan 'inun 'imia.

*—'Ëx cana unin 'acëx bamati 'ai —quixun Jesusan aín unicama catëcëan
(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)*

¹⁷ Anuaxa Jerusalénu Jesús cuancëbë ca 'itsa uni 'imainun xanuribi abë cuancëxa. Usa 'ain ca cuëñbiani atubëshi cuanquin Jesusan aín 'unánmicē unicama cacëxa:

¹⁸ —Mitsúbibi camina isin, bëri cananuna Jerusalénu cuanin. Anuxun ca, uni 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá 'icë, 'ë unin 'inánti 'icēn, judíos sacerdotenën cushicamabëtan an Moisésñën cuëñëo bana 'unáncë unicaman binun. 'Ináncëxun ca atun —a uni ca bamati 'icē —quixun catancëxun

¹⁹ judíosma unicaman 'anun 'ë 'inánti 'icēn. 'Ë bëtsi bëtsi onan 'ëmi cuaianan 'ë mēëtancëxun 'ëx bamanun i curúsocënu matásnun ca judíos unicaman 'ë judíosma unicama 'inánti 'icēn. Usoquian 'ë 'acëx cana bamatancëx rabë nētë 'iónxa pëcaracëbë baisquiti 'ain.

*Jacobo 'imainun Juanën titan Jesús ñucá
(Mr 10.35-45)*

²⁰ Usa 'ain ca Zebedeonën bëchicë rabë, Juan 'imainun Jacobo, aín tita Jesús rapasu cuani a bëtánain rantin puruni tsóbuquin abë banatisa tancëxa.

²¹ Abë banatisa tania isquin ca Jesusan cacëxa:

—¿Añu caramina cuëñin?

Cacëxun ca cacëxa:

—Míxmi 'apu 'aish min nētē upínu tsotan 'ēn tuacēx bētsíxa min mēqueu tsómainun bētsin min mēmiu tsónun camina 'imíti 'ain, mibēa 'apu 'inun.

²² Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Sinánquinmaishí camina usaquin 'ē cain.

Caxun ca Jesusan Juan 'imainun Jacobo cacēxa:

—¿'Ē 'acēsaribi oquian unin mitsu bētsi bētsi ocēxun caramina tanshiti 'ain?

Cacēxun ca —usaribi oquian cananuna tanshiti 'ai —quixun cacēxa.

²³ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—'Ēn 'acēsaribi oquian camina bētsi bētsi ocē 'iti 'ain. Usa 'ainbi cana 'ēn, míx camina 'ēn mēqueu tsónan 'ēn mēmiu tsóti 'ai quixun ui unibi caiman. 'Ēn Papa Diosan cuni ca cati 'icēn, uix cara anu tsóti 'icē quixun, an mēnósabi oía 'inun.

²⁴ Usaquian ain titabētan Zebedeonēn bēchicē rabētan Jesús caia cuati ca Jesusan 'unánmicē uni raíri, mēcēn rabē, ax a rabēmi nishacēxa.

²⁵ Usaria isquian ca cuēnxun Jesusan cacēxa:

—Mítsun camina 'unanin, judíosma 'apucaman ca ain unicama ax cuēncēsabi oquian tēmēraquinbi ñu mēñun 'amia. Ain cushí unin ca ain unicama ax quicēsabi oquian 'anun 'amia.

²⁶ Usa 'ainbi camina mítsux usai 'itima 'ain. Uix cara bētsi unisama 'iisa tania, an ca mítsuxmi upitax bucunun ñu mēēquin 'aquinti 'icēn.

²⁷ Uinu 'icē mítsux caramina ain cushi uni 'iisa tani, an ca mitsu ñu 'axúnti 'icēn,

²⁸ 'ēn 'acēsaribi oquian. Uni itsían ñu mēēxunun cana 'ēx uni 'inux Nucēn Papa Diosnuax uáma 'ain. 'Ēx cana unicamaxa upi 'ianan upitax bucuti oquian 'aquini uacēn. 'Ēx 'uchañuma 'aish bamatsianxmabi cana camabi uníxa Nucēn Papa Diosbē upi 'inun atun 'ucha 'ēnansa 'ain bamai uacēn.

Bēxuñu uni rabēa Jesusan bēpēxcūa

(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹ Ēsaquin catancēx ca Jesús abēa cuancē unicamabē Jerusalénu cuani Jericó émanu bēbacēxa. Bēbax anuaxribi cuania ca anu 'icē unicamanribi a nuibancēxa.

³⁰ Usaquian nuibiania ca bai amo tsóxun, uni rabē bēxuñu, an —Jesús ca aia —quixun ñuicania cuati cuēnshquin cacēxa:

—Davitan rēbúnqui, Nucēn 'Ibu Cristo, nuibaquin ca nu 'aquin.

³¹ Usaía quia oquian ca anu 'icē unicaman banaxma isa nētēnun quixun cacēxa. Cacēxbi ca nētētima atúxa 'icēsamaira oi munuma cuēnshstēcēni quiacēxa:

—Davitan rēbúnqui, Nucēn 'Ibu Cristo, nuibaquin ca nu 'aquin.

³² Usaía quia cuati niracēquin ca Jesusan a uni rabē unun quixun cacēxa. Cacēx aia ca Jesusan cacēxa:

—¿'Ēn mitsu uisoti caina cuēñnin?

³³ Cacēxun ca cacēxa:

—Isnúnmi nu bēpēxcuti cananuna cuēñnin.

³⁴ Usaquian cacēxun nuibaquin ca Jesusan atu bēmēēacēxa. Bēmēēcēxuinshi ca isacēxa. Isi cuēñquiani ca Jesús bē cuancēxa.

III. JERUSALENUXUAN JESUSAN BANA ÑUIXUANAN ÑU 'A ÑUI QUICĒ BANA (21-25)

21

Jerusalénu cuania unicaman Jesús rabia

(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jerusalénu cuani Betfagé éma 'urama 'ixun ca Olivos cacē matá anuxun ain 'unánmicē uni rabē xuquin

² Jesusan cacēxa:

—Aínu bēsucē éma, anu ca cuantan. Cuanx anu bēbaquin camina burro xanu achúshi tēcēracacē, ain tuacēñun mērati 'ain. Mēraquin camina tububētsinquin bēti 'ain.

³ Mítsúnmi tubuía isquian bētsi unin mitsu ñucacēxun camina cati 'ain: Nucēn 'Ibun ca ēnē burra ain tuacēñun a buánxunun quixun nu caxa. Bēnēnquinshi ca mi bēmítēcēnti 'icēn. Cacēxuinshi ca mitsu cati 'icēn: Ca buántan.

⁴ Usaía 'iácama ax ca Nucēn Papa Diosan ain uni cuēñeomiasabi oía 'iá 'icēn. Ēsai ca a bana quia:

⁵ Sión cacē éma, anu 'icē unicama camina cati 'ain: Bēri ca mitsun 'apu aia, uni chacama 'icēsaríma ca burro xanun tuánu tsotax aia.

⁶ Usa 'ain Jesusan xucëx cuanxun a uni rabëtan usaquian 'anúan Jesusan cacësabi oquin 'acëxa.

⁷ Burro aín titacëñun aín tuá buántancëxun chupan catátacaquin burro camápucëbë ca anu 'iruax tsotax Jerusalénu cuancëxa.

⁸ Usaía burron cuancëbëtan ca 'aisamaira unin anun Jesús cuanti bainu anúan mapúcë chupabi 'apámainun bëtsi bëtsi unin i pëchi chuishcaxun anúan Jesús cuantinu 'apacëxa.

⁹ Usobiani ca sharáquiiani unicama cuancëxa, raírinëxa rëcuënmainun ca raírinëxribi Jesús caxu cuanquin a rabi cuëëni sharati quicancëxa:

—Davitan rëbúnqui Nucën 'Ibu ax ca upíira 'icën. Nucën 'Ibu Diosan xucëx ca ënëx bërí aia. A ca camabi unin rabiti 'icën. Nucën 'Ibu Dios, naínu 'icë, aribinu cuëenquin rabinun ca 'acan.

¹⁰ Usai 'iquiania bëbaia isi ca Jerusalénu 'icë unicamax —¿ui uni cara ënëx 'ic? —quix ratuti canancëxa.

¹¹ Canania ca axa Jesús bë 'icë unicaman cacëxa:

—Ënëx ca Jesús, an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuncë, a 'icën, ax ca Galilea menu 'icë ëma, Nazaret, anuaxa ucë 'icën.

*Anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunua Jesusan an ñu marucë unicama chiquían
(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)*

¹² Jerusalénu bëbatancëx ca Jesús anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu atsiñancëxa. Atsiñquinbi anuxuan ñu maruia isquin ca Jesusan a unicama chiquínquin an curíqui cambioquin bicë unicaman mesacama chashcaquin an numacuru marucë unicamax anu tsócé aribi chashcacëxa, anu tsóxma 'inun quixun.

¹³ Usaquin 'aquin ca cacëxa:

—Nucën Papa Diosan bana cuëëno ca ësai quia: “Anuxun 'ë rabiti xubu ax ca anuaxa camabi unix 'ëbë banati xubu 'iti 'icën”. Usaía cuëëno bana quicë 'ainbi camina mitsun anuxun ñu maruquin uni paránquin mëcamati xubusa 'inun ënuxun ñu maruin.

¹⁴ Usaquin catancëx anuax cuancëma pan 'ixun ca Jesusan bëxunua unicama 'imainun axa aín niti bëtsicë unicamaribi anua aia pëxcüacëxa.

¹⁵ Unicama pëxcüa isanan anu 'icë xucamax —Davitan rëbúnqui, Nucën 'Ibu, ax ca upíira 'icë —quiáxa cuëëni sharatia isi ca judíos unibunën 'apucama ax nishacëxa.

¹⁶ Nishquin ca Jesús ñucáquin cacëxa:

—¿Ënë xucamaxa quicë bana caramina cuatiman?

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Cana cuatin. ¿Mitsun caramina cuëëno bana axa ënë ñui quicë a iscëma 'ain? A bana ca ësai quia:

Xucamabëtan ca tuáracamanribi min 'imicëxun upí oquin mi rabia.

¹⁷ Usaquin cabiani ca Jesús Betania ëmanu 'i cuancëxa.

*Jesús higuera cacë i, bimiñuma 'inun ca
(Mr 11.12-14, 20-26)*

¹⁸ Betanianu 'inëti Jerusalénu cuantëcëni ca Jesús panancëxa.

¹⁹ Pananquiani cuanquin ca higuera cacë i, bai cuëbí nicë, isbiani anu cuanquinbi tuáñuma 'aisha aín pëchishi ocëxa. Usa 'icë isquin ca Jesusan cacëxa:

—Min camina tuatëcëntima 'ain.

Usaquian cacëxëshi ca higuera i chushi xanancëxa.

²⁰ Usaquin cacëxa xanancë isquin ca aín 'unánmicë unicaman Jesús cacëxa:

—¿Uisa 'aish cara ënë higuera bënëtishi xananx? —quixun.

²¹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ën cana aséribi mitsu cain, Nucën Papa Diosax ca cushiira 'ianan ca ax quicësabi oquin 'aia quixun 'unancë 'ixun camina —ca 'atima 'icë —quixun sinánquinma —ca aséribi 'atí 'icë —quixun sinánti 'ain. Usaquin sinancë 'ixunmi 'ën ënë higuera 'acësoquinshi ñu 'aquinma ënë matáribi “ënuax ca parúmpapanu racati cuantan” quixun cacëx ca usai 'iti 'icën.

²² Mitsun —aséribi ca Nucën Papa Diosan 'ën cacëxun 'ë 'axunti 'icë —quixun sinania ca an mitsunmi ñucácësabi oquin mitsu 'axúnti 'icën.

*Jesús ca cushi 'icë quicë bana
(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)*

²³ Jerusalénuxun ca Jesusan anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu atsiñun anu 'icë unicama 'unánmiacëxa. 'Unánmia ca judíos sacerdotenën cushicama 'imainun ampan caniacëcë unicaman anu cuanxun ñucáquin Jesús cacëxa:

—¿Uin banan caramina min usa ñu 'ain? ¿Uin cara ësöquinmi ñu 'anun mi cax?

²⁴ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ēnribi cana mitsu bana itsi ñucatin. Ñucácëxunmi mitsun 'ë ñuixuncëxun cana 'ënribi mitsu cati 'ain, uin banan carana ësaquin 'ai quixun.

²⁵ ¿Uin cara Juan unicama nashiminun cacëx? ¿Nucën Papa Diosan cara cacëx? ¿Unin cara usaquin 'anun cacëx?

Usaquin Jesusan ñucáquin cacëxbi ca uisaquin cara cati 'icë quixun 'unanima atúxbi ñucacananani quicancëxa:

—¿Uisaquin caranuna cati 'ain? Nun nu —Nucën Papa Diosan ca cacëxa —quixun cati 'ainbi ca usaquin nun cacëxun nu —usa 'ain caramina uisa cupí ain bana cuama 'ai —quixun nu cati 'icën.

²⁶ Nun nu —unían unicama nashiminun cacë ca Juan 'iacëxa —quixun cati, 'aishbi cananuna 'apuma unicamami racuëtin. Acaman ca ain bana cuaquin —Nucën Papa Diosan ca asérabi ain bana unicama ñuixunun quixun Juan xuacëxa —quixun sinania.

²⁷ Usai canantancëxun ca Jesús cacëxa:

—Uin xucë cara 'iacëxa quixun cananuna 'unaniman.

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Mitsúnmi 'ën ñucácëxun 'ë ñuixuncëxunma cana 'ënribi uin cushin carana ësaquin ñu 'ai quixun mitsu caiman.

Unin bëchicë rabë ñui quicë bana

²⁸ Usaquin catancëxun ca Jesusan judíos unibunën 'apucama ësaquinribi cacëxa:

—¿Uisai quicë cara ënë bana 'ic? ëesai quicë. Achúshi unix ca bëchicë rabëñu 'iixa. 'Ixun ca achúshi caxa: Bërí nëtën camina naënu ñu mëëi cuanti 'ain.

²⁹ Cacëxun ca ain bëchicënën caxa: Cana cuaniman. Usaquin caxbi ca sinanabiani ñu mëëi cuanxa.

³⁰ Usaribiquin ca ain bëchicë itsiribi ain papan caxa: Bërí nëtën camina naënu ñu mëëi cuanti 'ain. Cacëxun ca: Cana cuanin, caxa. Caxbi ca cuancëma 'icën.

³¹ ¿Mitsun sináncëxun cara a uni rabë uinu 'icën ain papa cuëëncësabi oquin ñu 'ax?

Cacëxun ca cacëxa: An —cana cuanima —quixun caxbi cuancë, an ca ain papa cuëëncësabi oquin 'axa.

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ēn cana asérabi mitsu cain, mitsun ainan isamina 'ai quixun caquinbi ax cuëëncësabi oquin 'acëma 'aishmi Nucën Papa Diosan nëtënu 'itima 'ainbi ca 'itsa uni an 'apu buánmiti curiqui bicë, 'imainun 'itsa xanu mitsun sináncëx 'uchañu, acamax sinananti 'ëmi sinánquin ax cuëëncësabi oquin 'acë 'aish Nucën Papa Diosan nëtënu 'iti 'icën.

³² Unicamaxa sinanati ain nuitu asérabi upí 'inun 'unánmia ucëbi camina Juanën bana cuaisama tan. Mitsúnmi ain bana cuaisama taniabi ca 'aisama uni, an 'apu buánmiti curiqui bicë 'imainun xanu 'uchañucamaxribi Juanën bana cuati sinanati upí 'iixa. Usafia 'ia isquinbi camina sinanaquin ain bana cuacëma 'ain.

An naë bërúancë uni ñui quicë

(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ Usoquin caxun ca Jesusan, a usoquin unin 'ati ñuiquin, ënë banaribi judíos unibunën 'apucama ñuixuancëxa:

—Bëtsi banaribi mitsu camainun camina cuati 'ain. Ca ësa 'icën. Achúshi unin ca ain naënu uvas 'apáxa. 'Apáxun cënëtancëxun ca anuxun uvas baca biti xaxu quiniquin naëxa. 'Anan ca anuxun naë bërúancë xuburibi manámiira chaioruquin 'axa. 'Atancëxun bëtsi uni ain naë bërúanxunun quixun ami ëbiani ca 'ura menu 'i cuanxa.

³⁴ Cuantancëxun ca uvas bimicëbëtan abëa 'icë an ñu mëëmicë uni raíri xuquin caxa: An naë bërúancë unicamanu quantancëxun camina 'ënan 'iti a mësúa 'ë bëxúnun mi 'inánun cati 'ain.

³⁵ Cacëx cuanxa bëbaiabi ca an naë bërúancë unicaman axa ucë unicama bitancëxun bëtsi 'anan bëtsiribi ami mëparamëquin mëëanan bëtsiribishi maxaxan 'axa.

³⁶ Usocëxa bimí bëima panácëbëtan ca naë 'ibun an ñu mëëmicë uni raíri a 'itsaira xutëcëanxa. Xucëxa bëbaiabi ca an naë bërúancë unicaman ax paían ucë unicama 'acësaribi oquin 'atimoxa.

³⁷ Usoquian an naë bërúancë unicaman an xucë unicama 'acëbëtan ca naë 'ibun —'ën bëchicë ënë ca usaribi oquin 'aquinma upí oquin biquin ain bana cuati 'icë —quixun sinánquin aira xuaxa.

³⁸ Xucëx cuanxa bëbaia isi ca an naë bërúancë unicamax canani quiaxa: Ain papáxa bamacëbë ca ain bëchicë ënëx naë 'ibu 'iti 'icën. Usa 'ain cananuna nux naë 'ibu 'inuxun ënë 'ati 'ain.

³⁹ Canantancëxun bibianquin naë 'uri buánxun ca 'axa.

⁴⁰ ¿Usoquian ain bëchicë 'acë cara naë 'ibun uquin an naë bërúancë unicama uisoti 'ic?

41 Ñucácëxun ca judíos unibunën 'apucaman Jesús cacëxa:

—Usa 'ain ca a unicama cëñuquin 'ati 'icën. Usoquin 'atancëxun ca bëtsi unicama aín naë bëríanxunun quixun cati 'icën. Cacëx cuanxun ca a unicaman naënu 'icë bimicamaxa bimia aín bimi mësú naë 'ibu 'inánti 'icën.

42 Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Nucën Papa Diosan bana cuënëo ësai quicë a caramina mitsun iscëma 'ain?:

An maxax xubuacë unían biquinma racáncë 'aishbi ca a maxax bërí amia xubu cushicë 'icën, itá upímia xubu cushicë usaribiti. Usaía 'inun ca Nucën Papa Diosan 'imiáxa. An usoquin mëníocëx ca nun iscëx asábiira 'icën”.

¿Usaquin maxax ñuiquinbi 'ë ñuiquin cuënëo bana a caramina mitsun iscëma 'ain?

43 Cana mitsu cain, mitsúxmi judíos unibu 'aish Nucën Papa Diosan ainan 'iti caísa 'aishbi usai 'icëbëma ca bëtsi unibunëx aín bana cuacë 'aish ainan 'iti 'icën.

44 'Imainun ca a maxáxa an cuëncëma unicama usaribi an 'ë cuëncëma uni 'icën. Maxáxmi tatíqui chacáquin ca maxáxmi rëracáquin aín namicama chacáca. 'Imainun ca manánuax nipacëquin maxaxan uni chacáquin chëcaia.

45 Usoquin cacëxun cuati ca judíos sacerdotenën cushicama 'imainun fariseo unicamax —nu ñui ca bana itsi ñuicësa oi quia —quixun sinani ami nishacëxa.

46 Nishquin sipuáisa tanquinbi ca camabi unían, Jesusan ca aséabria Nucën Papa Diosan xucë 'ixun aín bana unicama ñuixunia quixun sináncë 'ain, 'apucamax atumi racuéacëxa. Racuéquin ca Jesús biáma 'icën.

22

Unían aín bëchicë xanu biminuxun unicama camia bana

1 Anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun ca Jesusan judíos sacerdotenën cushicama 'imainun fariseo unicama bana itsi ñuicësa oquin ënë banaribi ñuiquin cacëxa:

2—Nucën Papa Diosnan 'iti ax ca ësá 'icën. Achúshi 'apun ca aín bëchicë xanu 'inánuxun an ñu mëëmicë uni piti 'amiquin aín aintsicamaxa pi unun quixun camiti sinánxa.

3 Sinánxun ca piti 'itsaira 'amimainuan camabi unín pi unun catánun quixun aín uni raíri xuaxa. Xucëx cuanxuan cacëxbi ca a cacë unicama uinu 'icë uníxbi uisama tanxa.

4 Usaquin camicëxbia ucëbëtanma ca amiribishi aín ñu mëëmicë uni raíriri xuquin a cacë unicama ësóquin caxuntanun quixun caxa: Bëráma cana a piti ñucama mëníomian. Usonan cana 'ën vaca 'aracacë rëmianan 'ën ñuina rëracacëribi rëmian. Camabi ca mëníocë 'icën. Usa 'aían camáxbi 'ën xubunu 'ën bëchicënéan xanu bicëbëtan, nubëtan pi unun camina cati 'ain.

5 Usaquin 'apun camicëxbi ca a camicë unicamax cuainsama tanxa. Cuainsama tanía bëtsix aín naënu cuantamainun ca bëtsix anuxuan ñu marucë xubunu cuanxa.

6 Raírinën ca 'apúan ñu mëëmicë uni cuaniabi bixun mëëquin ténánquin rëaxa.

7 Usoquin 'acëbë ca 'apu xuamati nishaxa. Nishquin ca an aín ñu mëëmicë unicama 'acë unicama 'anan aín ëma nëënun quixun aín suntárucama xuaxa. Cacëx cuanxun ca 'apun cacëabi oquin 'axa.

8 Usoquin 'anun 'amitancëxun ca 'apun aín ñu mëëmicë unicama caxa: Piti ca mëníocë 'icën. Usa 'aínbi ca a 'ën camicë unicamax utíma nuituñu 'aish utíma 'icën.

9 Usa 'ain camina amiribishi cuantancëxun mitsúnmi bainua mëracë unicamaishi pi unun quixun cati 'ain.

10 Usoquin 'apun cacëx cuantécënquin ca an ñu mëëxuncë unicaman bainua mëráquin upíma unicamacëñunbi upí unicama tímëbëtsinquin bëaxa. Bëcëxun ca xanu bicëbëtan pañuti chupa pañucanxa. Pañuntancëx atsini ca 'aisamaira 'aish a xubunuax tsitsiruaxa.

11 Usai 'icëbë atsínquin 'apun iscëxbi ca anu achúshi uni xanu bicëbëtan pañuti chupa pañucëma 'iáxa.

12 Usa 'icë isquin ca 'apun a uni caxa: ¿Usa 'aish caramina mix ënu atsínuxun pañuti chupa pañuaxmabi ënu atsían? Cacëxbi ca a uni banáima tsóaxa.

13 Usa isquin ca 'apun an mesanu piti nancë unicama caxa: Ëné uni camina mëtanianan tatanítancëxun ëman bëánquibucënu buántancëxun niti 'ain. Nicëx ca anuax anu 'icë unicamabë tëmërai bënëti inti 'icën.

14 'En mitsu bërí ñuixuncë bana a sinánquin camina 'unánti 'ain, 'aisamaira uníxa ainan 'inux 'ëmi catamënun Nucën Papa Diosan sinánmicëxbi 'icëbëma ca axa 'ëmi catamëcë unicama axëshi ainan 'ia.

Unían César curíqui 'inánuxun sinan bana

(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

15 Jesusan bana ñuixunia cuatancëx, 'uri cuanquin ca fariseo unicama ami manáncatsi quixun sinánquin, uisái cara quia cuanuxuan an Jesús ñucáti uni xuti sináncëxa.

¹⁶ Sinántancëxun ca aín uni raíri 'imainun axa Herodesmi sináncë unibu Jesús ñucánun quixun xuacëxa. Xucëx cuanxun ca a unicaman Jesús cacëxa:

—Cananuna 'unanin, min banax ca asérami 'icën. Uisai cara Nucën Papa Diosan uni 'iti 'icë quixun camina cëmëquinma asérami ñuin, unían min a bana ñuia cuati cuëñcëbëtanmabi. Min sináncëx ca camabi uni bëtsibëtan sënën 'icën. Usaquin sinánquin camina camabi ñuñu 'imainun ñuñuma unicama 'imainun 'apuburibi uisai cara Nucën Papa Diosan uni 'iti 'icë quixun ñuixunin.

¹⁷ Usa 'ixun camina nu cati 'ain, ¿Nucën Papa Diosax asérami nun cushi 'ain cara min sináncëx Romanu 'icë 'apu, César, a curíqui buánmiti asábi 'ic? ¿Cara asábima 'ic? ¿Uisa caramina sinanin?

¹⁸ Cacëxun ca Jesusan, —uisai caraisna qui quixun 'ëmi manánuxun cuacatsi quixun ca 'ë ñucatia —quixun 'unánquin cacëxa:

—'Ëmi manánuxun 'ëx caraisna uisai qui cuacatsi quixun camina 'ë usoquin cain.

¹⁹ Uisa cara isnun ca a César buánmiti manë curíqui achúshi 'ë bëxun. Cacëxun ca bëacëxa.

²⁰ Bëia isquin ca Jesusan cacëxa:

—¿Uin bëmánan tanquin 'acë cara ënëx 'ic? ¿Uin anë cara cuëñëocë ënëx 'ic?

²¹ Cacëxun ca atun cacëxa:

—Ax ca Césarnën bëmánan tanquian 'acë 'imainun Césarnën anë 'icën.

Usaquin cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ami mitsun 'atia César cuëñcë a ñu camina 'ati 'ain, axa mitsun 'apu 'ain. 'Anan camina ami mitsun 'atia Nucën Papa Dios cuëñcë a ñu 'ati 'ain, axa mitsun Papa Dios 'ain.

²² Cacëxun cuati ratuti ca —¿uisa uni cara ënëx 'icë? —quixun sinani a ñui ami manánti bana 'áima 'ain Jesús ëbiani cuancëxa.

Unix cara bama 'aish baísquiti 'icë quicë bana

(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³ A nëtëñbi ca Jesúsnu saduceo unicamax cuancëxa. Saduceo unicaman ca —bama 'aish ca uni baísquitima 'icë —quixun sináncëxa. Usaquin sináncë 'aish anu cuanxun ca Jesús ñucáquin cacëxa:

²⁴ —Nun cananuna 'unanin, Moisés ca quiacëxa: “Uni achúshi bëchicëñuma 'aish bamacëbëtan ca aín xucënan an casunancë xanu bixun ami bacë bëchiti 'icën. Usoquian 'acëx ca aín bëchicë ax aín xucënan bëchicësa 'iti 'icën”.

²⁵ Usa 'ain cananuna mi ñucatin. Nubë ca uni achúshi, mëcën achúshi 'imainun achúshi 'anácañu 'iacëxa. Usa 'ixun ca atun apan an xanu biacëxa. Biáxbi ca bacë bëchiixmabi bamacëxa.

²⁶ Baman aín xucënan casunancë xanu biáxbi ca aín xucënxaribi bacë bëchiixmabi bamacëxa. Usaribiti ca a xanu biáxbi aín xucën bëtsixribishi bamacëxa. Usa 'ain ca a xucën camáxbi a xanu biáxbi bacë bëchicëñuma 'inun bamacëxa.

²⁷ Acamaxa bamai cëñúan ca a xanúxaribi bamacëxa.

²⁸ Camaxunbi ca a xanu biacëxa. ¿Usa 'ain cara anun unicamax baísquiti nëtën acama uinu 'icëxira aín bënë 'iti 'ic?

²⁹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Usama ca. Mitsun Nucën Papa Diosan bana cara uisaira quia quixun cuanan aín cushiribi 'unánquinma camina usaquin 'ë ñucatin.

³⁰ Bama 'aish baísquiquin ca unín xanu bitíma 'icën, aín ini bëchicëribi ca unín bënumitima 'icën. Usaribi ca naínu 'icë ángelcamaxribi 'icën.

³¹ Mitsunmi —bama 'aish ca uni baísquitima 'icë —quixun sinania cana mitsu ñucatin, ¿Nucën Papa Diosan Moisés cuëñëomia bana, ësaia quicë, a caramina iscëma 'ain? A banax ca ësai quia:

³² “'Ëx cana Abraham, Isaac, Jacob acaman rabiçë Dios a 'ain”. A bana cuëñëo isquin cananuna 'unanin, Nucën Papa Dios ax ca bama 'aísha baísquitima unicaman Diosma 'icën. Ax ca camabi aín unicaman rabiçë Dios a 'icën.

³³ Usaquian Jesusan bëtsi unín 'acësamaira oquin uni bana ñuixunia cuati ca anu 'icë unicamax —ësa bana cananuna cuama 'ai —quixun sinani ratúacëxa.

Nucën Papa Diosan bana raíri banasamaira axa quicësabí oi 'iti Jesusan ñuia

(Mr 12.28-34)

³⁴ Atun —uni bamacëcamax ca baísquitima 'icë —quixun sináncë 'icëbia —ca usama 'icë —quixun upí oquin ñuixuncëxun ca saduceo unibunën Jesús ñucáquin catëcëanma 'icën. —Upí oquin ca ñuixuanxa —quixun sinánquin ca fariseo unicaman Jesús nëbëtsioracëxa.

³⁵ Nëbëtsioraquin ca an Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë uni achúshinën —uisaquin cara 'ë cati 'icë —quixun sinánquin Jesús ësaquin ñucacëxa:

³⁶ —¿Uinu 'icë Nucën Papa Diosan bana cuëñëo quicësa oíra caranuna 'iti 'ain?

³⁷ Quixuan cacëxun ca Jesusan ësaquin cacëxa:

—Axa quicësabi ofira 'iti bana ax ca ësai quia: “Min 'Ibu Diosmi camina asërabi cuëëni cëmëima sinánti 'ain. Usa 'aish camina ami catamëti ax cuëëncësabi oíshi 'iti 'ain”.

³⁸ Ënëx ca axa quicësabi ofira 'iti bana a 'icën.

³⁹ Bëtsi bana asaribi ca ënëx 'icën: “Mixmi bërüancacësaribi oquin camina min aintsicama nuibanan axa 'aquina 'icë 'aquinti 'ain”.

⁴⁰ Ënë rabë bana quicësabi oquian camabi unin 'anun ca Moisés 'imainun ax quicë bana an uni ñuixuncë unicama Nucën Papa Diosan cuëënomiacëxa. Uisa bana cara cuëëno 'icë a ca Nucën Papa Diosmi sinánan uni raíriribi nuibacë 'ixun unin tania.

Uin rëbúnqui cara Cristo 'icë quicë bana

(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹ Fariseo unicamaxa abë timécë 'icë ca Jesusan ñucáquin ësaquin cacëxa:

⁴² —¿Mitsun sináncëx cara Cristo, axa 'apu 'itia judíos unibunën caíncë, ax uisa uni 'ic? ¿Uin rëbúnqui cara ax 'iti 'ic?

Cacëxun ca cacëxa:

—Ax ca Davitan rëbúnqui 'iti 'icën. Usa 'aish ca Davidbë sënën 'iti 'icën.

⁴³⁻⁴⁴ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Davitax ca ësai quiacëxa:

Nucën 'Ibu Diosan ca 'ën 'Ibu Cristo caxa: Axa mimi nishcë unicama 'ën mi 'ibuamimainun camina mix 'ëbë 'Apu 'aish 'ën mëqueu 'iti 'ain.

Axa aín rëbúnqui 'ainbi ca Cristo ñui David Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sináncicëx —Cristo ax ca 'ën 'Ibu 'icë —quiax quiacëxa. ¿Uisa 'aish cara David usai quiacëx?

⁴⁵ ¿Usaria David, Cristo ax ca 'ën 'Ibu 'icë quiax quicë 'ain, cara Cristo ax uisari Davitan rëbúnqui 'iti 'ic?

⁴⁶ Usaquin fariseo unicama ñucatia ca uínbi —usa ca a bana 'icë —quixun Jesús ñuixuanma 'icën. Usa 'ixun ca atun iscëxa bëtsi unin sinánsama 'aish usai quia oxun a unicama amiribishi ñucátëcëanma 'icën.

23

An Moisésnën cuëëno bana 'unáncë unicamacëñuan fariseo unicamaribi ñui Jesús quia bana
(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

¹ Usaquin catancëxun ca Jesusan anu 'icë unicamaxa 'aisamaira 'ain acamacëñumbi aín 'unánmicë unicama ësaquin cacëxa:

² —An quirica cuëënocë unicama 'imainun fariseo unibunënrabi ca sinania, atux isa, an Moisésnën cuëëno bana 'unánun mitsu ñuixunti, a 'icë quixun.

³ Atun mitsu ñuixuncësabi oquin camina Moisésnën cuëëno bana 'ati 'ain. 'Anan camina atúan mitsu cacësabi oi 'iquinbi atúan a bana quicëma ñu 'acësaribi oquin 'atima 'ain, mitsuma paránxun 'amia, usa 'ain. Atux ca unicama bana ñuixunibi an uni ñuixuncë banaxa quicësabi oi 'ima.

⁴ Moisésnën cuëëno banaishima atúnbi sináncë banaribi ca unicamax isa usai 'inun quixun ñuixunia. Usaquin ñuixuncëxbi ca a banacamax ax quicësabi oi 'iisama 'icën. Atúxriabi ca usai 'ima. Atúan ñuixuncë bana quicësabi oquian 'anun ca unicama 'aquinima.

⁵ Añu ñu cara 'aia a 'aquin ca unicaman axira isa upi 'icë quixun sinánquinsa unin a rabinun quixun 'aia. 'Anan ca bëtsi unisama isa ax 'icë quixuan camabi unin isnun quixun chupa aín cuëbi chooquin cuécápuncë pañuía. Pañuanan ca cuëëno bana aín bëmánanu 'anan aín pëñan mëmiu təcërëcaia, a unicamax ca a bana cuacë 'icë quixuan unin sinánun quixun.

⁶ Pi timëxun ca anu aín cushicama tsóti anu tsónuxun caisía, atusaribi 'icatsi quixun. 'Ianan ca anu judíos unicama timëti xubunu unicamabë timëti, anua aín cushicamax tsóti anu tsótishi cuëënia, camabi unínsa atu isnun quiax.

⁷ 'Ianan ca anuxun unin ñu marucë anuxuan a isquin bëtsi unin —ax ca nun cushi 'icë —quixun sinánquin atu mëcën 'inánquin bití cuëënia. Usai 'ianan ca unían —an ca nu cuëëno bana ñuixunia —quixun cati cuëënia.

⁸ Atúxa usai 'icëbëbi camina mitsux unían usaquin mitsu cati cuëëntima 'ain. Mitsux camina xucëonanti 'ain. Mitsux camina achúshi 'ibuñushi 'ain, ax ca Cristo 'icën.

⁹ Uinu 'icë uninbi camina ënë menua Nucën Papa caquin anëtima 'ain, Nucën Papa Dios naínu 'icë, ax cuní ca asërabi mitsun Papa 'icë, usa 'ain.

¹⁰ Ëx Cristo 'aish cana 'ëxëshi mitsun 'Ibu 'ain. Usa 'ain camina, mix camina aín 'ibu 'ai quixuan bëtsi uni mitsu canun quitima 'ain.

¹¹ Micama uinu 'icë cara upitaxmi bucunun mitsu ñu 'axunia ax ca mi raírribë sënénmaira 'aish upi 'icën.

¹² Anbia rabíquin —'ëx cana cha 'ai —quixun sináncë uni a ca Nucën Papa Diosan aín uni raíribë sënënmara 'imiti 'icën. Usonan ca cha 'iti sinania ax rabiçëma uni a cuni Nucën Papa Diosan cha 'imiti 'icën.

¹³ An Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë unicama 'imainun fariseo unicama, mitsux camina an unicama paráncë a 'ain. Uisa cara oti 'icë usoquin ca Nucën Papa Diosan mitsu 'ati 'icën. Mitsun camina Nucën Papa Diosan bana 'unáncë 'ixunbi a bana quicësabi oquian 'anun 'aquinquinma unicama a bana bëtsi oquin ñuixunin. Mitsun camina a bana quicësabi oquin 'aíman. 'Aquinma camina uni itsínribia a bana quicësabi oquin 'axunma 'anun 'unánmin.

¹⁴ Usai 'ianan camina casunamëcë xanun ñu bicuanquin cëñuin. Cëñuanan camina mitsux isamina upí 'ai quixuan unin sinánuq quiax, 'uran pain Nucën Papa Diosbë banain. Usa 'icë ca Nucën Papa Diosan, axa usai 'icëma uni 'acësamaira oquin mitsu 'uchoquin casticanti 'icën.

¹⁵ An Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë unicama 'imainun fariseo unicama, mitsux camina an unicama paráncë a 'ain. 'Ura cuanquin ui caramina 'unánmiti 'ai quixun bariquin mëraxun camina Nucën Papa Diosmi sinánun 'unánmiquinma mitsun sináncësaribi oquin sinánun 'unánmin. Usaquinmi mitsun 'unánmicëx ca a unicamax mitsúxmi 'icësamaira oi 'aisama 'ia. Mitsúxmi anuaxmi tëmëraiti manë tsi rëquirucë anu 'iti 'aímbi ca atux mitsúxmi 'icësamaira oi anuax tëmëraí anu 'iti 'icën. Mitsúxmi usa 'icë ca Nucën Papa Diosan uisa cara mitsu oti 'icë usoquin 'ati 'icën.

¹⁶ Mitsun Nucën Papa Diosan bana unicama 'unánmiti 'ixunbi camina a bana uisai quicë cara quixun 'unaniman. Bëxuñu unin ca uni itsi anun cuanti bai 'unánmima. Usaribi camina mitsux 'ain. Mitsux camina ësai quin: Anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu sinánquin cana asérami 'ën mi cacësabi oquin 'ati 'ai quiax quiquinbi ca unin 'aisama tanquin 'atima 'icën. Usa 'aímbi ca unin —curi anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu 'icë a sinánquin cana asérami 'ën mi cacësabi oquin 'ati 'ai —quiax quiquin asérami 'ati 'icën.

¹⁷ Usai qui camina sinánñumasa 'ain, camina ñu 'unáncëma unisa 'ain. Anuxun a rabiti xubunuxun unicaman a rabiçëx ca Nucën Papa Dios cuëñia. Anu 'icë curi 'acë ñucama cupíma, aín unicaman anuxun a rabiti xubunuxun rabiçë cupíshi ca Nucën Papa Dios cuëñia.

¹⁸ Usaribiti camina mitsux ësai quin: Anuxun Nucën Papa Dios rabiquin 'aracacë ñuina xarotia maxax bucúncë, a sinánquin cana asérami 'ën mi cacësabi oquin 'ati 'ai quiax quiquinbi ca unin 'aisama tanquin 'atima 'icën. Usa 'aímbi ca unin —anuxun Nucën Papa Dios rabiquin ñuina xaroti maxax bucúncë, anu 'icë ñuina sinánquin cana asérami 'ën mi cacësabi oquin 'ati 'ai —quiax quiquin asérami 'ati 'icën.

¹⁹ Usai qui camina sinánñumasa 'ain, camina ñu 'unáncëmasa 'ain. Anuxun ñuina xaroti maxax bucúncë anuxun ca unicaman ñuina rëxun xaroquin Nucën Papa Dios rabia. Usaquin rabiçëx ca Nucën Papa Dios cuëñia. Anu 'icë ñuina cupíma anuaxa aín unicamax ami sináncë cupíshi ca ax cuëñia.

²⁰ Camina 'unánti 'ain, anuxun ñu xarotia bucúncë maxax a sinánquin ca unin anua xaroti nancë ñu aribi sinania.

²¹ Usaribi oquin ca axa aín bana ca asérami 'icë quixun uni itsin 'unánun, —anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu sinánquin cana asérami mitsu cain —quicë uni, an a xubuishi sinánquinma anu 'icë Nucën Papa Diosribi sinánquin caia.

²² Axa aín bana ca asérami 'icë quixun bëtsi unin 'unánun —naí anu Nucën Papa Dios 'icë a sinánquin cana asérami mitsu cain —quicë uni ax ca anu Nucën Papa Dios 'icë a 'imainun Nucën Papa Diosribi sinani quia.

²³ An Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë unicama 'imainun fariseo unicama, mitsux camina an unicama paráncë a 'ain. Mitsun ca Nucën Papa Diosan uisa cara oti 'icë usoquin 'ati 'icën. Mitsun camina an Nucën Papa Dios anuxun rabiti xubunuxun ñu 'acë unicama ñu 'inanin, Moisés quiásabi oquin. Usa 'ixunbi camina a bana itsi, axa quicësabi olíra 'iti, a quicësa oquin 'aíman, Nucën Papa Diosmi upíti catamëanan ax cuëñcësabi oquin upí sinánñu 'ixun unicama nuibaquin, 'aquina 'icë, 'aquiní, acama. Usaquinmi mitsun 'acëx ca asábiira 'itsíanxa. Usoquin 'aquinmi mitsun ñu mësúribi 'inánti ca asábi 'itsíanxa.

²⁴ Mitsun Nucën Papa Diosan bana unicama 'unánmiti 'ixunbi camina a bana uisai quicë cara quixun 'unaniman. Bëxuñu unin ca uni itsi anun cuanti bai 'unanima. Usaribi camina mitsux 'ain. Ca ësá 'icën. Chupan xanpa bëpucëbë ca anua aín chua, 'imainun sia acamax bërúmainun 'unpax upíshi xanpa 'ucé mëu 'ibutia. Sia 'eti rabanan usaquin 'aibi camina ñuina cha, camello, a 'ecësa 'ain.

²⁵ An Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë unicama 'imainun fariseo unicama, mitsun camina usabi oquin 'acë 'ixun unicama paranin. Paránquin camina Nucën Papa Diosainsa mitsun nuitu upí isnun quixun xanpa 'imainun ñuté acama aín caxu chucain. Usaquin 'aquinbi camina mitsun nuitu mëu upíma ñu sinanin. Uni paránquin camina aín ñua mitsu 'inánun

quixun sinánmianan ñunshínquin mitsun cuëñcë ñu biti acama sinanin. Mitsúxmi usa 'icë ca Nucën Papa Diosan uisa cara mitsu oti 'icë usoquin 'ati 'icën.

²⁶ Fariseo uni, bëxufu unisa camina mix 'ain. Xanpa aín namë pain chucacëx ca aín caxuribi chuañuma 'iti 'icën. Usaribi oquin camina mín nuitu pain upí 'inun mëníoti 'ain, mín 'acë ñucamaxribi upí 'inun.

²⁷ An Moisésnën cuëñcë bana 'unáncë unicama 'imainun fariseo unicama, mitsun camina usabi oquin 'acë 'ixun unicama paranin. Anu uni maíncë me ax ca upí oquin mëníocë 'ianan éman upíra upí uxua 'inun roncë 'aíshbi 'ucë mëu, uni bamacënën xo 'imainun ñu chëquicë 'aisama 'icën.

²⁸ Usaribi camina mitsux 'ain. Mitsúnmi bëtsi bëtsi ñu 'acë cupía unin mitsu upí isti 'ixunbi camina mitsun nuitu upíma 'ixun atu paranin.

²⁹ An Moisésnën cuëñcë bana 'unáncë unicama 'imainun fariseo unicama, mitsun camina usai oquin 'acë 'ixun unicama paranin. Upíma isquin cara Nucën Papa Diosan mitsu uisoti 'icën. Mitsun raracaman an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicama anu maíncan, a me camina upí 'inun mëníoin. Mëníonan camina anu uni upíburibi maían me aribi upí 'inun mëníoin.

³⁰ Usoquin 'ai camina quicanin, nux nucën raracamabë 'ixun cananuna atun an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuncë unicama masóquin 'aia 'aquianma 'itsían.

³¹ Usai quiquin camina 'unanin, aséribi camina mitsux an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicama an 'á, atun rëbúnqui 'ain.

³² Mitsux usa 'ixun camina mitsun raran 'ásaribi oquin 'aquin sënéonti 'ain.

³³ 'Atima 'ixun uni paráncë 'aish camina mitsux runu an uni picë asa 'ain, mitsun raracama 'iásaribiti camina 'in. Mitsúxmi usai 'icë cupí ca Nucën Papa Diosan aséribi mitsux bamaia anuaxmi tëmëratí manë tsinu mitsu 'imiti 'icën.

³⁴ 'Ën cana unicama 'ën bana 'unánquian a uni ñuixunun 'imianan raírribi 'ën bana unicama 'unánminun 'imicëbi camina raíri 'anan raíri i curúsocënu matásun bamaminuxun 'ain. Raíri camina anu timéti xubu anuxun rishquinuxun 'ain. Raírinëan 'achushi émanuxun bana ñuixuniami mitsun bëtsi bëtsi ocëbëa bëtsi émanu cuancëbë anu mitsúxribi cuanxun camina usaribi oquin 'atëcënxun 'ain.

³⁵ Usa 'ixun camina mitsun raran 'ásaribi oquin 'ain. Abel pain ca 'uchañuma 'icëbi mitsun rara achúshinën 'acëxa. Usaribi oquin ca mitsun raran an Nucën Papa Dios quicëbabi oquin 'acë unicama bari itsi bari itsi inúmiquin 'acëxa. 'A 'aian ca raírinënríbi Zacarías, Baraquíasnën bëchicë, a anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu rapasunuxun 'acëxa. Usaribi oquin camina mitsun 'ain.

³⁶ Usa 'ain cana aséribi mitsu cain, mitsun raracama 'ásaribi oquin ca Nucën Papa Diosan mitsu 'uchoti 'icën. Mitsúxmi usa 'icë ca Nucën Papa Diosan uisa cara oti 'icë usoquin 'ati 'icën.

Atun aín bana cuacëma cupía Jerusalénu 'icë unicama nuibati Jesús masá nuitua

³⁷ Jerusalenu 'icë unicama, cana mitsu cain, mitsux camina an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicama 'anan a an aín bana ñuixunun xucë unicamaribi maxaxan 'á, mitsun raracama axa 'iásaribi 'ain. ¿Uitishi oquin carana mitsu nuibaquin bërúanquin 'aquinsa tan? 'Atapanëan aín tuácama cuëntancëxun aín pëchin mapuxun bërúancësaribi oquin cana mitsu bërúanquin 'aquinsa tan. 'Aquinsa tancëxbi camina mitsux cuëñcëma 'ain.

³⁸ Usa 'ain cana 'aquinquinma usabimi 'inun mitsu ënti 'ain.

³⁹ 'Ën cana mitsu cain, mitsun camina utëcënia isquin —Nucën 'Ibu Diosan xucëxa ucë bërí aia. A ca camabi unin rabiti 'icë —quiax quiquin 'ë rabiti 'ain. A nëtë utámainun camina 'ë istëcëntima 'ain.

24

Anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubua rurucubúti bana

(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuaxa cuania ca aín 'unánmicë unicaman a rapasu cuanquin Jesús cacëxa:

—Ënë xubux ca cahaira 'aish upí 'icën.

² Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ënë xubu camina maxax 'acë 'aish upí isin. Usa 'aínbi cana mitsu cain, axa Nucën Papa Diosmi sináncëma unicaman ënë xubu camáxbi aín maxáxcamaribi rurupacëbë rurucubúti 'icën.

*Ax utēcēnti nētē 'uramacuatsinia unin 'unánti Jesusan ñuíá bana
(Mr 13.3-23; Lc 21.7-24; 17.22-24)*

³ Usaquin atu cabiani cuanx matá me Olivos cacē anu tsóbutia ca uni 'aíma 'ain, aín 'unánmicē unicaman a nēbētsioraquin cacēxa:

—¿Uínsaran cara mixmi quicēsabi oi anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu aín maxáxcama rurupacē 'iti 'ic? ¿Mix anun utēcēnti nētē anúan ēnē mecama cēñúti, a nētēx ca 'uramacuatsinia quixun 'unánuxun caranuna uisa ñu 'ia isti 'ain? A camina nu ñuixunti 'ain.

⁴⁻⁵ Usaquian aín 'unánmicē unicaman ñucácēxun ca Jesusan anun ax utēcēnti nētē ñuixunquin ēsaquin cacēxa:

—'Itsa unin ca, “Ēx cana Cristo 'ai” quiax quiquin 'itsaira uni paránuxun 'aia. Usoquian mitsuribi paránti rabanan camina bēruāncati 'ain.

⁶ Mitsun camina uni itsían —bētsi menu 'icē unicamax ca bētsibē 'acania —quixun ñuía cuanuxun 'ain. Cuanan —raíri unicamaxribi ca raíribē 'acania —quixun ñuía cuatibi camina racuētima 'ain. Asérabi ca usai 'iti 'icēn. Usaía 'icēbēbi ca ēnē mecama cēñútcēma pain 'iti 'icēn.

⁷ Bētsi menu 'icē unicamax ca bētsi menu 'icē unicamabē nishánani 'acánanti 'icēn. 'Imainunribi ca bētsi menu 'icē 'apun suntárucama bētsi menu 'icē suntárucamabē 'acánanti 'icēn. Bētsi bētsi nētēnu 'icē unicamax ca a piti ñuñuma 'inuxun 'aia. Bētsi bētsi mecamax ca shaíquinuxun 'aia.

⁸ Usoquin pain tēmēratancēxunbi ca 'ēx utēcēncēbētairna unin an 'acēsamaira oquin tēmēranuxun 'aia.

⁹ Usoquin canan ca ēsaquinribi Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—'Ēmi sináncēma uni raírinēn ca uni itsían mitsu bētsi bētsi onun 'inánuxun 'aia. 'Inánan ca micama raíri 'anuxun 'aia. Mitsúxmi 'ēmi catamēcē cupí ca camabi menu 'icē unicamax 'ēmi sináncēma 'aish mitsumi 'i nishnuxun 'aia.

¹⁰ Unían ami nishquin 'atimocēxun ca 'itsa unin 'ēmi catamēti ēnti 'icēn. Usai 'i abē nishánanquin ca uni raíri, bētsi unin 'atimonuxun binun 'inánti 'icēn.

¹¹ Usai 'icēbētan ca —'ēn cana Nucēn Papa Dios quicē bana unicama ñuixuni —quiquinbi anbi sináncē banaishi uni ñuixunuxun 'aia. Usaquin ñuixunquin ca 'itsaira uni paránquin Nucēn Papa Diosmi sinánxma 'inun quixun 'imiti 'icēn.

¹² Usai 'icēbētan ca unin 'aisamaira 'atima ñu 'ati 'icēn, 'anan ca bētsibēa nuibanani 'aquiananti a ēnuxun 'aia.

¹³ Usai ñu 'icēbētanbia 'ēmi sinánquin ēncēma unicamax ca Nucēn Papa Diosan nētēnu 'ēbē 'iti 'icēn.

¹⁴ Uicamax cara 'ēmi catamētia acamax ca Nucēn Papa Diosan nētēnu 'ēbē 'iti 'icē quixun 'ēn mitsu cacē bana ēnē ca 'ēn unicaman camabi menu 'icē unicaman cuanun ñuixunti 'icēn. Usaquian camabi menu 'icē unicama ñuixuncēbē ca 'ēx utēcēncēbē ēnē mecama cēñúñuxun 'aia.

¹⁵ Usaquin caxun ca Jesusan ēsaquinribi aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—An Nucēn Papa Dios quicē bana unicama ñuixuncē uni Danielnēan a ñuíquin cuēnēo uni ax ca 'atimaira 'icēa unin timacē 'aishbi aín suntárucamabē uti 'icēn. Danielnēan ñuía uni ax ca utancēx ami sinanimabi anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu Jerusalénu 'icē, anu 'iti 'icēn. An ēnē bana iscē uni an ca uisai quice cara quixun 'unánti 'icēn.

¹⁶ Usai 'icēbē ca unicamax ami racuēti Judea menu 'icē ēmacamanuax abáquiani matánu cuanti 'icēn.

¹⁷ Aín xubu ēman 'icē unicamaxribi ca abánuxun, aín ñu pain bitsi aín xubunu atsíntēcēnima ashiti cuanti 'icēn.

¹⁸ 'Imainun ca aín naēnuaxun ñu mēēcē unicamaxribi abánuxun aín chupa bitsi xubunu cuanima naēnuaxēshi abáti 'icēn.

¹⁹ Usaía 'icēbē ca xanu tuñucama 'imainun aín tuá 'icúcé xanucamaxribi abáquiani cuani nuibacanuxun 'aia.

²⁰ Usaími anun ñu mēētima nētēn 'ianan mitañu 'itin rabanan camina Nucēn Papa Dios ñucáti 'ain.

²¹ Usai 'i ca unicama Nucēn Papa Diosan me uniotabacē 'aían uínsaranbi 'íasamairai tēmērati 'icēn, amiribishi usai tēmēratēcēntimo.

²² Anúan paē tani nētēxa cēñútcēbēma ca usabi 'i camabi unix bamati 'icēn. Usa 'aínbi ca Nucēn Papa Diosan, aianan 'inun an caiscē unicama nuibaquin, atu cupí anúan paē tanquin tēmērati nētēcama sēñēnmiti 'icēn.

²³ Anúan usoquin unicaman tēmērati nētē ucēbētan unin mitsu —ca is, ēnu ca Cristo 'icē —quixun canan —ca is, unu ca Cristo 'icē —quixun cacēxunbi camina —asérabi ca —quixun sinántima 'ain.

²⁴ Anúan usoquin unicaman tēmēratī nētē ucēbētan ca unin ax asērabī ama 'ixunbi —'ēx cana Cristo 'ai —quixun parānti sinānquin unicama canuxun 'aia. Usaribiquin ca uni raírinēn cēmēquin —'ēn cana Nucēn Papa Dios quicē bana unicama ñuixunin —quixun unicama canuxun 'aia. Cana ca unicama parānti sinānquin, unī itsián 'acēma ñu 'anuxun 'aia. 'Aquin ca Nucēn Papa Diosan ainan 'inun caíscē unicamaribi parānti sinānuxun 'aia.

²⁵ Usai 'icēma pañ 'ainbi 'ēn mitsu cacē 'aish camina a ñucamaxa usai 'icēbēbi ratútima 'ain. 'Ianan camina unínma mitsu parania bērtāncati 'ain.

²⁶ Usa ñucama 'icēbētan unin —Cristo ca uaxa. Ca anu unī 'icēma menu 'icē —quixun mitsu cacēxibi camina isi cuantima 'ain. 'Ianan unin —Cristo ca uaxa, ca xubu mēu 'icē —quixun mitsu cacēxunbi camina —asērabī ca —quixun sinántima 'ain.

²⁷ Mēríquin ca canacan anúan bari urucē 'imainun anúan bari cuabúcē, camabi naicamē'ēo pēcaia. Usaribi ca unī 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá, 'ēx utēcēnti 'iti 'icēn.

²⁸ Unix ca quia —uinu cara ñuina bamacē 'icē anu ca xētē cēñúbuti 'icēn. Usai ca 'iti 'icēn.

Anun Jesús utēcēnti nētē ñui quicē bana

(Mr 13.24-37; Lc 21.25-33; 17.26-30, 34-36)

²⁹ Usoquin canan ca ēsaquinribi Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—Usaiá tēmērai anun unī bēnēti nētēcama 'icēbē ca bari bēánquinuxun 'aia, 'uxénribi ca pēcanuxunma 'aia. 'Iparibi ca rēcunuxun 'aia, naicamē'ēo shaiquicēbē ca anua 'icē ñucamaxribi shaiquinuxun 'aia.

³⁰ Usaiá 'icēbētan ca unī 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá, 'ēx utēcēnia isti 'icēn. Isi ca camabi menu 'icē ui unicamax cara Nucēn Papa Diosmi sināncēma 'icē, acamax masá nuituti bēnēti inti 'icēn. Usai 'iquin ca unī 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá, 'ēn nētē cuin mēúxun 'ēn cushin pēcabētisia isnuxun 'aia.

³¹ Manē banañu bana ocēbē uquin cana 'ēn ángelcama xuti 'ain, 'ēnan 'inun 'ēn caíscē unicama camabi menua 'ēbēa 'inun 'ē timēxunun.

³² Ēnē ñu camina 'unanin, higuera i ax ca baricuatsincēbē aín pēchi rēucubutancēx amiribishi corutēcēnia. Usaria 'ia isquin camina —ca baritiacuatsinia —quixun 'unanin.

³³ Usaribitia 'ēn mitsu ñuixuncē ñucama 'ia isquin camina 'unánti 'ain, anun 'ēx utēcēnti nētē ca 'urama 'icē quixun.

³⁴ Asērabī cana mitsu cain, bēría ēnē nētēnu bucuē unicamaxa bamacēma pain 'ain ca 'ēn mitsu ñuixuncē banacama quicēsabi oi 'iti 'icēn.

³⁵ Nai, me, acamax ca cēñúti 'icēn, 'ainbi ca 'ēn banaxa nētēimoi usabi 'ain camabi ñu 'ēx quicēsabi oi asērabī 'iti 'icēn.

³⁶ Añu nētēinra carana 'ēx utēcēnti 'ain, uínsarainra cara usai 'iti 'icē quixun ca uínbi 'unanima. Naiñu 'icē ángelcamabi ca 'unanima, 'ēx Nucēn Papa Diosan Bēchicē 'ixunbi cana 'ēnribi 'unanima. Nucēn Papa Diosan cunī ca 'unanía.

³⁷ Bērāma Noé 'iá nētē usaribiti ca unī 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá, 'ēx utēcēnti nētēn 'iti 'icēn.

³⁸ Anúan aín nuntinu 'iruti nētē utámainun aín aintsibētan Noénēn anun iēti nunti cha 'amainun ca unicaman pianan xēanan xanu bianan aín bēchicē bēnumianan an 'acēsabi oquin cuēēnquin ñu 'acēxa. Ca sinánma 'icēn, Noenēn ñuicēsabi oi ca asērabī 'iti 'icē quixun.

³⁹ 'Uí 'aisamaira 'ibúcbēbē baca 'ēquian ñucamacēñun unicama buáncēbētainsi ca —Noenēn nu cacē bana ca asērabī 'icē —quixun 'unáncēxa. Noenēn bana cuatíma unicama 'iásaribiquin ca unicaman 'ēn bana cuatima 'icēn. Usai 'iquinbi ca 'ēx anun uti nētē 'icēbētainsi sinánti 'icēn.

⁴⁰ 'Ēx ucēbē ca ēsaribi 'iti 'icēn: Rabē unían aín naēnuxun ñu mēēia achúshi 'ēbēa 'inun bimainun ca achúshi anubi ēncē 'iti 'icēn.

⁴¹ Usaribiti ca rabē xanúxa ñu rēni tsócē achúshi 'ēbēa 'inun bimainun achúshi anubi ēncē 'iti 'icēn.

⁴² 'Uisa nētēn carana min 'Ibu 'aish 'ēx utēcēnti 'ai quixun 'unánquinmabi camina upí oquin sinánquin —'ēn 'ibu ca uti 'icē —quixun 'unaní cuēēnquin caínti 'ain.

⁴³ Camina 'unanin, uínsaran cara aia quixun 'unáncē 'ixun ca xubuñu unin 'uxquinma an ñu mēcamacē unī caínsianxa. Caíncēx uáxa ñu mēcamanux atsínsita taniabi ca 'uxcēma 'ixun xubu 'ibun atsínmitsianma.

⁴⁴ Usaribi oquin camina mitsúnribi 'ē binuxun 'ēx uti caínti 'ain. Bēri ca utima 'icē quixunmi mitsun sináncēbēbi cana uti 'ain. Usa 'ain camina camabi nētēn, aia binuxun 'ē caínti 'ain.

An unī mēēxuncē unī rabē, upí 'imainun upíma, ñuicē bana

(Lc 12.41-48)

⁴⁵ Anun 'ēx utēcēnti nētē ca ēsaribi 'iti 'icēn. Achúshi unin ca aín xubunu 'icēcama upí oquin piminun quixun aín ñu mēēmícē unicama achúshi caisaxa. Caísquin ca —an ca asērabī 'ēn

cacēsabi oquin 'ati 'icē —quixun sinánxa. Sinánquin usoquian ñu 'anun quixun catancēx ca bētsi menu cuanxa.

⁴⁶ Cuanx anu 'itancēx utēcēnquin ca an ñu mēēxuncē unin cara an cacēsabi oquin 'aia quixun isti 'icēn. Isquinbi an cabiancēsabi oquin 'aia iscēx ca an a uni ñu mēēxuncē uni ax chuámarua tani cuēēnti 'icēn.

⁴⁷ 'Ēn cana asérabi mitsu cain, an upí oquin ñu 'acē 'icē ca an ñu mēēmicē unin ēsaquin cati 'icēn: Minmi 'ēn cacēsabi oquin upí oquin 'acē cupí camina cushi unisa 'ixun 'ēn ñucama minansa 'icē bēruanti 'ain.

⁴⁸ Usa 'aínbi ca an a unix 'atima sinánñu 'ixun —an 'ē ñu mēēmicē uni ca panatia —quixun sinánquin

⁴⁹ abētan ñu mēēcē uni raíri mēēanan axa paēncē unicamabētan ñu pianan xēati 'icēn.

⁵⁰ Usai 'iquian, ca uti 'icē quixun sináncēbēmabi ca an a ñu mēēmicē uni uti 'icēn.

⁵¹ Uquin ca usai 'ia isquin 'atimonan anu an uni paráncē unicama 'icē anua 'inun 'imiti 'icēn. Anuax ca anu 'icē unicamax paē tani bēnēti inti 'icēn.

25

Mēcēn rabē xanu ñuia Jesus quía bana

¹ Aín 'unánmicē unicama bana ñuixunquin ca Jesusan aín uti nētē ñuiquin ēsaquinribi cacēxa: —'Ēx anun 'ēn unicaman 'apu 'inux uti nētē ca ēsa 'iti 'icēn: Achúshi unían xanu biti 'ain ca an axa bēnuti xanu nuibacē mēcēn rabē xanucamax, an xanu biti uni ax aia bitsi, lamparín bibiani cuanxa.

²⁻⁴ Mēcēn achúshi xanucama ca sinánñuma 'ixun xēnisa ñu anun aín lamparín ěrēnti buáncēma 'icēn. 'Aínbi ca raíri mēcēn achúshi xanu ainshi sinánñu 'ixun aín lamparíncēñun xēnisa ñuribi buánxa.

⁵ Atúxa lamparín buani cuanbi ca an xanu biti uni panáxa. Panacēbē ca 'uxcēnan tēnánccēx 'uxcanxa.

⁶ 'Uxánbia imē naēx a uni aia isi ca raírinēx cuēncēni quiaxa: An xanu biti uni ca aia. Ca bitsi cuan.

⁷ Quia sharatia bēsuquin ca bēnēnquinshi a xanucaman aín lamparín mēníoxa.

⁸ Úsocēbētan ca sinánñuma xanucaman raíri xanucama caxa: Nun lamparíncama ca bēnaia. Mitsun xēnisa ñu 'éish ca nu 'inan.

⁹ Cacēxunbi ca sinánñu xanucaman caxa: Nun xēnisa ñu sapi ca mitsun lamparín 'imainun nun lamparínuribi 'aruti sēnēntima 'icēn. Mitsúnbi ca an xēnisa ñu marucē uninu cuanxun bitan.

¹⁰ Cacēxa sinánñuma xanucama xēnisa ñu bitsi cuancēbē ca an xanu biti uni uaxa. Aía atsíncēbē ca sinánñu xanucamaribi abētan pinux xubunu atsíanxa. Atsíncēbētan ca xēcuē xēocatēcēinsama oquin xēpuaxa.

¹¹ Usaia 'icēbē uquin ca sinánñuma xanucaman ēmánxun —nu ca xēócaxun —quixun caxa.

¹² Cacēxunbi ca caxa: Asérabi cana 'ēn 'unaniman, ui caramina mitsux 'ain.

¹³ Usaquin catancēxun ca Jesusan cacēxa:

—Mitsúnribi camina añu nētēinra 'ianan uínsaran carana 'ēx utēcēnti 'ai quixun 'unánquinmabi —ca uti 'icē —quixun sinani cuēēnquin 'ēx uti cainti 'ain.

Bana itsi ñuicēsaria Jesús curíqui ñui quía

¹⁴ Anúan ax utēcēnti nētē ñuixuntēcēnquin ca Jesusan ēsaquin aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—'Ēx anun uti nētē ca ēsa 'iti 'icēn. Amanu cuanuxun ca achúshi unin aín ñu mēēmicē unicama cuēnxun aín curíqui anun ñu mēēquian curíqui itsiribi binun mētícaquin 'inánxa, a curíquinēn ñu 'atancēxuan an bicē curíqui a 'inántēcēnun quixun.

¹⁵ Uisoquin curíquinēn ñu 'ati cara 'unánxa usoquian anun ñu 'ati sēnēinshi ca 'inánxa. Achúshi ca 'itsa, mēcēn achúshi mil curíqui 'inánxa. Bētsi uniribi ca 'itsatani, rabē mil curíqui 'inánxa. Bētsiribi ca 'itsamashi achúshi mil curíqui 'inánxa. 'Inántancēx ca amanu cuanxa.

¹⁶ Cuancēbētan ca an 'itsa, mēcēn achúshi mil curíqui bicē uni an a curíquinēn ñu bitancēxun maruquin bitēcēnquin usaribi mēcēn achúshi mil curíqui biaxa.

¹⁷ Usaribi oquin ca an 'itsatani, rabē mil curíqui bicē uni an bētsi rabē mil curíquiribi biaxa.

¹⁸ Usa 'aínbi ca an 'itsamashi, achúshi mil curíquishi bicē uni an me naētancēxun a curíqui maíanxa.

¹⁹ Usaquian 'an ca 'itsa 'uxē 'icēbē an a unicama ñu mēēmicē unix utēcēanxa. Utēcēnquin ca uisaquin cara aín unicaman a curíquinēn ñu 'axa quixun istisa tanxa.

²⁰ Istisa tancēbē uquin ca an 'itsa, mēcēn achúshi mil curíqui bicē unin an bicē curíquicama bēxun caxa: Min camina mēcēn achúshi mil curíqui 'ē 'inan. Usa 'aínbi cana anun ñu bixun marutancēxun bētsi mēcēn achúshi mil curíquiribi bian. Acama ca ēnēx 'icēn.

²¹ Cacëxun ca an a ñu mëemicë unin caxa: Camina upí oquin 'ën curíquinën ñu 'an. Minmi 'itsamashi 'aínbi a curíquinën upí oquin 'acë cupí cana mi 'itsaira anúnmi 'ë ñu 'axúnun 'inánti 'ain. Usa 'aish camina 'ëx cuëñcësaribi oi 'ëbë cuëñti 'ain.

²² Usaquian cacëbë uquin ca an rabë mil curíqui bicë uni an bicë curíquicama bëquin caxa: Min camina 'ë rabë mil curíqui 'inan. Usa 'aínbi cana anun ñu bixun marutancëxun bëtsi rabë mil curíquiribi bian. Acama ca ëñëx 'icën.

²³ Cacëxun ca an a ñu mëemicë unin caxa: Camina upí oquin 'ën curíquinën ñu 'an. Minmi 'itsamashi 'aínbi a curíquinën upí oquin 'acë cupí cana mi 'itsaira anúnmi 'ë ñu 'axúnun 'inánti 'ain. Usa 'aish camina 'ëx cuëñcësaribi oi 'ëbë cuëñti 'ain.

²⁴ Usaquian cacëbë uquin ca an achúshi mil curíqui bicë unin caxa: Mixmi unimi nishcësa 'icë cana mi 'unan. Uni itsin ñu 'apámitancëxun camina a bimi mináinshi 'inun min unicama bimin.

²⁵ Usa 'ain cana racuëquiani cuanxun nëtëmiti rabanan me naëxun anu maínquin min curíqui unëan. Min curíqui ami 'ë 'ináncë a ca ëñëx 'icën, camina biti 'ain.

²⁶ Cacëxun ca an ñu mëemicë unin caxa: Mix camina 'aisama 'ianan chiquish 'ain. Uni itsi ñu 'apámitancëxun a bimi 'ënáinshi 'inun 'ën unicama bimicë cana 'ai quixun camina sinanin.

²⁷ Usaquin 'ë 'unánquin camina 'ën curíqui a banconu nanti 'ian. Anu nancë 'ain cana 'ëx utëcënquin 'ën curíqui 'imainun curíqui itsiribi bitsían.

²⁸ Caxun ca aín uni itsi caxa: Mil curíqui 'ën 'inan, a camina a uninua bixun axa mëcën rabë mil curíquiñu uni a 'inánti 'ain.

²⁹ Uisa ñu cara a 'ináncë 'icë anúan an cacësabi oquin ñu 'acë uni a ca aín 'ibun 'inántabaquin 'ináncësamaira oquin 'inántëcënti 'icën. Unonan ca anúan aín 'ibu ñu 'axuncëxunma a 'ináncë ñu a aín 'ibun bicuanti 'icën.

³⁰ Usa 'ain camina bicuanxun a curíqui bëtsi uni 'inánan an curíquinën upí oquin ñu 'acëma uni a ëman bëánquibucë anua 'inun niti 'ain. Anuax ca anu 'icë unicamax paë tani tëmërai bënëti inti 'icën.

Camabi menu 'icë unicama Jesucristonën uisa cara oti 'icë usoquin 'ati bana

³¹ Usaquin catancëxun ca Jesusan aín uti nëtë ñuixuntëcënquin ësaquinribi aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'aish 'ën cushínbi utëcëanx cana 'Apuira 'inuxun 'ain. Usa 'ain ca 'ëbë 'ën ángelcamaribi 'iti 'icën.

³² 'ëx usa 'ain ca camabi menu 'icë unicama 'ën ángelcaman bëcëx 'ënu timëcë 'iti 'icën. Anua timëcë isquin cana 'ën unicama amo sëtënanan 'ënanma unicama amoribi sëtënatí 'ain, an 'aracacë ñuina unin aín carnerocama amo bucananan aín chivocama amo bucnacësaribi oquin.

³³ Ñuina 'ibun ca aín carnero aín mëqueua 'inun 'imia. 'Imianan ca aín chivo aín mëmiaua 'inun 'imia. Usaribi oquin cana 'ën unicama 'ën mëqueuqa 'inun 'imianan 'ënanma unicama 'ën mëmiaua 'inun 'imíti 'ain.

³⁴ Usai 'itancëxun cana 'ëx 'Apuira 'ixun axa 'ën mëqueu 'icë unicama cati 'ain: 'Ën Papa Diosan ca mitsu upí oquin sinánxunia. Mecama 'imainun anu 'icë ñucama unioquin ca an mitsu sinánxunquin anu mitsux abë 'iti mëñocëxa. Ax quiásabi oi camina bërí anu 'iti 'ain.

³⁵ 'ëx acëñuma 'icë camina 'ë piti 'ináncën. 'ëx 'umpax 'aisa tani shimaia camina 'ë 'ináncën. Amanu nitsi cuanx 'ëx anu 'iti 'aíma 'ain camina ui cara quixun 'unánquinmabi 'ëx anu 'iti 'ë 'ináncën.

³⁶ Chupañuma 'icë camina 'ë chupa 'ináncën. 'Insíncë 'ain camina 'ë isi cuancën. Sipuacë 'ain camina 'ë isi cuancën.

³⁷ Cacëxun ca 'ën unicaman 'ë cati 'icën: ¿Uisa nëtën caranuna mixmi 'acëñuma 'icë, nun piti mi 'ináncën? ¿Uisa nëtën caranuna mixmi shimacë, nun mi 'umpax 'ináncën?

³⁸ ¿Uisa nëtën caranuna amanu nitsi cuanxmi anu 'itiñuma 'icë mi anu 'iti 'ináncën? ¿Uisa nëtën caranuna chupañuma isquin mi chupa 'ináncën?

³⁹ ¿Uisa nëtën caranuna mixmi 'insíncë 'ianan sipuacë 'icë mi isi cuancën?

⁴⁰ Cacëxun cana 'ëx 'Apuira 'ixun 'ën unicama cati 'ain: 'Ën cana asérabi mitsu cain, mitsun 'ën xucëncama achúshi, uni raíribë sënénmara 'icëbi 'aquinquin camina ashi 'aquincëma 'ain, camina 'ëribi 'aquian.

⁴¹ Usaquin catancëxun cana axa 'ën mëmiu 'icë unicama cati 'ain: Mitsux 'ën unibuma 'aish ca 'ë 'ura cuantan. Cuanx ca manë tsi anua aín 'apubë ñunshin 'atimacama 'inun mëño anu 'itan.

⁴² 'ëx acëñuma 'icë camina 'ë piti 'inánma 'ain. 'ëx shimacë camina 'ë 'umpax 'inánma 'ain.

⁴³ Amanu nitsi cuanx 'ëx anu 'iti 'aíma 'ain camina 'ëx anu 'iti 'inánma 'ain. Chupañuma 'icë camina 'ë chupa 'inánma 'ain. 'Insíncë 'ianan sipuacë 'ain camina 'ë isi cuanma 'ain.

⁴⁴ Cacëxun ca atun 'ë cati 'icën: ¿Uisa nêtën caranuna mixmi 'acëñuma 'ianan shimacë 'ianan amanu nitsi cuancë anu mi 'iti 'aíma 'ain mi 'aquianma 'ain? ¿Uisa nêtën caranuna mixmi chupañuma 'icë mi chupqa 'ianan mixmi 'insíncë 'ianan sipuacë 'ain mi isi cuanma 'ain?

⁴⁵ Cacëxun cana 'ëx 'Apuira 'ixun acama cati 'ain: 'Ën cana asérabi mitsu cain, 'ën unicama achúshi, uni raírribë sënénmara 'icëbi, 'aquinquinma camina mitsun 'ëribi 'aquincëma 'ain.

⁴⁶ Usaquin 'ën cacëx ca acamax anuxuan xëñibua 'aínbi tëmérati anu cuanti 'icën. Cuancëbë ca 'ën unicamax Nucën Papa Diosan nêtënu xëñibua 'aínbi 'ëbë 'i cuanti 'icën.

IV. BAMAxBIA JESUCRISTO BAIQUIA BANA (26-28)

26

Judíos unicamax Jesúsmi 'ësënan

(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ 'Uran bana ñuixuntancëxun ca Jesusan aín 'unánmicë unicama ësaquin cacëxa:

² –Camina 'unanin, rabë nêtë 'icëbë ca Pascua anun carnero 'ati nêtë 'iti 'icën. A nêtën ca unían binun uni itsin 'ë 'inánti 'icën. 'Ináncëxun ca i curúsocënu bamanun 'ë matásti 'icën. Usaquin ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa.

³ Usa 'ain ca judíos sacerdotenën cushicama 'imainun caniacëcë unicama, anua atun cushiira Caifás ax 'icë, a xubunu tímëacëxa.

⁴ Anu tímëax ca –'anuxun caranuna uisoxun Jesús unían 'unánunmaishi biti 'ai –quíax 'ësënançëxa.

⁵ 'Ësënanani ca quicancëxa:

–Unicamaxma anun rabanan nêëti tsuáquiruia, usa 'ain cananuna anun carnero 'ati nêtën bitima 'ain.

Betanianuxuan xanuxun Jesúsmi ro tutuca

(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶ Betania ëmanu cuanx ca Jesús Simonan xubunu 'iacëxa. Simón ax ca an aín nami chëquímicë 'insínñu 'aíshbia péxcúcë uni 'iacëxa.

⁷ Anua mesanu pí sotan ca xanu achúshinën, anu sanuira 'inínti ro 'aruti ñu bëi uxun a ro cupíira cupí 'icëbi Jesusan maxcá a ron chabócëxa.

⁸ Usoia isi ca Jesusan 'unánmicë unicamax a xanumi nishi canancëxa:

–¿Uisati cara ro ñancábi cëñuax?

⁹ Anun ñuñuma uni 'aquinti ënë ro 'itsaira curíqui cupí maruti ca 'iaxa.

¹⁰ Usai canania cuaquin ca Jesusan cacëxa:

–¿Uisati caramina ënë xanu ami nishquin ñuin? Ësoquian 'ë 'acë ënëx ca asábiira 'icën.

¹¹ Camabi nêtën camina ñuñuma uni isin. Usa 'aínbi camina mitsun xëñibuquin 'ë istima 'ain.

¹² Bamacë maínuxun usoquin unín 'ati tanquin ca ënë xanun 'ë ron 'axa.

¹³ Asérabi cana mitsu cain, uinuxun cara camabi menuxun 'ën unibunën 'ën bana, anúan uni Nucën Papa Diosan 'iti, a ñuixunia, anuxun ca ënë xanúan ësoquin 'e 'acë ënëribi ñuixunti 'icën, camabi unían 'unánun.

Judasnëan Jesús uni 'inan

(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴ Usa 'ain ca Jesusan 'unánmicë uni achúshi, Judas Iscariote, ax anua judíos sacerdotenën cushicama 'icë anu cuancëxa.

¹⁵ Cuanxun ca cacëxa:

–¿'Ën Jesús mitsu 'inánun caramina uiti curíqui 'ë 'inánti 'ain? Cacëxun ca atun Judas treinta curíqui 'ináncëxa.

¹⁶ 'Ináncëxun ca Judasnë, uisaxun carana ënë unicama Jesús bimiti 'ai quixun sináncëxa.

Jesúsbëtan aín 'unánmicë unicaman ashiquín píia

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

¹⁷ Anun chamiti ñucëñunma 'acë pán anun piti nêtëa 'ain ca aín 'unánmicë unicaman anu cuanxun Jesús ñucáquin cacëxa:

–¿Uinuxuinra nun Pascua nêtën a piti ñu mi mënóxunti caramina cuëënin?

¹⁸ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

–Ëma 'uri cuantancëx bëbaquin camina 'ën mitsu a ñuiquin cacë uni a ësoquin cati 'ain: An nu 'unánmicë uni an ca ësaquin mi canun nu caxa, Anúan bamanun 'ë bicanti nêtë ca uaxa. Usa 'ain cana mín xubunuxun pain 'ën 'unánmicë unicamabëtan Pascua nêtën piti ñu piti 'ain.

¹⁹ Usaquian cacëx cuanxun ca aín 'unánmicë unicaman an cacësabi oquín an ñuicë xubu mëraxun anuxun Jesús bêtan piti ñucama mëniocëxa.

²⁰ Mëniocë 'ain ca Jesús bêt aín 'unánmicë unicama mëcën rabé 'imainun rabé acamax bëbaquishcëbë pinux mesanu bucubuacëxa.

²¹ Bucubuxuan abêtan piia ca Jesusan cacëxa:

—Aséabi cana 'ën mitsu cain, micama achúshinën camina axa 'ëmi nishcë unicama 'ë 'inánuxun 'ain.

²² Èsaquian cacëxun oi masá nuituquin ca aín 'unánmicë unicama achúshi achúshinën Jesús ñucáquin cacëxa:

—¿'Ën carana uni mi 'inánti 'ain? ¿'Ë cat?

²³ Quia ca Jesusan cacëxa:

—An 'ëbêtan manë xampami pán chabóxun picë, an ca 'ë uni 'inánti 'icën.

²⁴ Aséabi Nucën Papa Diosan bana cuëñeosabi oi cana uni 'inux anuax uá, 'ëx bamati 'ain. Usa 'aínbi ca an 'atimonuxun binun uni 'ë 'inancë uni, ax 'uchañura 'aish uisoquin cara 'ati 'icë usoquian Nucën Papa Diosan 'acë 'iti 'icën. Usai 'itima cupí ax unitima ca 'iacëxa.

²⁵ Quia ca an a binun uni 'inánti Judas an Jesús ñucáquin cacëxa:

—¿'Ëx carana a 'ain?

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ca usa 'icën, mixmi quicësa.

²⁶ Usaquin cacëxuan aín 'unánmicë unicaman pimainun ca Jesusan pán biquin Nucën Papa Dios —asábi ca —catancëxun, pán tucapaxun 'inánquin atu cacëxa:

—Ënë ca pit. Mitsúnmi piti pán ënëx ca 'ë 'icën.

²⁷ Cacëxun a pánca pia ca Jesusan uvas baca anu 'arucë xampa biquin, Nucën Papa Dios pain —asábi ca —catancëxun aín 'unánmicë unicama 'inánquin cacëxa:

—Camaxunbi camina ënë uvas baca 'ati 'ain.

²⁸ 'Ën imi 'apati 'ëx bamacë cupí ca 'aisamaira unix aín 'uchacama tërëncë 'aish Nucën Papa Diosnan 'iti 'icën. Ënëx ca a 'apati 'ëx bamati a 'icën.

²⁹ 'Ën cana mitsu cain, ësa uvas baca cana ënuxun 'atëcëniman. 'Ën Papan nëtë anua axa aín unicaman 'Apu 'icë, anuxun cuni cana mitsubêtan 'atëcënti 'ain.

—'Ën 'unancëma ca —quiaxa Pedro a ñui quití Jesusan ñuiá bana
(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

³⁰ Nucën Papa Dios rabi cantatancëx ca Jesús bêt aín 'unánmicë unicama Olivos cacë matánu cuancëxa.

³¹ Anu cuantancëxun ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Unin 'ë bicëbë camina mitsux racuëti abati tsuáquiti 'ain, Nucën Papa Diosan bana cuëño ësai quicësabi oi: “An carnero bërúancë uni 'ën 'acëbë ca carnerocamax abati tsuáquiti 'icën”.

³² Usai 'itancëxmi mitsux cuainsama pain 'ain cana 'ëx pain baísquiquiani Galileanu cuaunti 'ain.

³³ Usaía quia ca Pedronën cacëxa:

—Raírinëxa mi ëbiani axa mimi nishcë unicamami racuëti abácëbëbi cana 'ëxëshi mi ëbiani abátima 'ain.

³⁴ Quia ca Jesusan cacëxa:

—Aséabi cana mi cain, mix camina usai quin, 'ixunbi camina ënë ñantan 'atapa banati-sama 'ain, min isamina 'ë 'unancëma 'ain quixun rabé 'imainun achúshi oquin uni paránti 'ain.

³⁵ Cacëxun ca Pedronën Jesús cacëxa:

—'Ëx mibë bamanuxunbi cana, 'ën cana mi 'unancëma 'ai quixun uni parántima 'ain.

Èsaquian caia ca raírinëribi cacëxa.

Jesusa Getsemani naënuax aín Papabë bana
(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Olivos cacë matánu cuanbaiti Getsemani cacë me mëniocë, anu bëbaquin ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—'Ëx 'urix Nucën Papa Dios bêt banamainun ca ënu tsóxun 'ë cain.

³⁷ Usaquin cabiani Pedro 'imainun Zebedeonën bëchicë rabé, Jacobocëñun Juan, acama buani cuaníbi ca Jesús —uisai carana 'iti 'ai —quixun sinani masá nuituacëxa.

³⁸ Usai 'iquin ca acama cacëxa:

—Cana 'aisamaira masá nuitutin. Micamax ca ënu tiquit. 'Aíshbi camina 'ëmi sinani 'uxtima 'ain.

³⁹ Cabiani 'urira cuani memi bëúmpucuti racábuquin ca aín Papa Dios cacëxa:

—Papan, mix cuëencëbëtan cana 'ën bërí paë tantima 'ain. Usa 'aínbi cana 'ëx cuëencësa oi 'ítima 'ain, mix cuëencësa oíshi cana 'iti 'ain.

⁴⁰ Usaquin catancëx cuanquin aín 'unánmicë unicama 'uxcë mëraquin ca bësúnquin Pedro cacëxa:

—¿Uisacatsi caramina 'ëmi sinanima bënëtishi 'uxan?

⁴¹ Mitsux 'ëx cuëencësoi 'iisa taníbi camina asérabi usai 'iman. Usa 'ain camina 'uchati rabanan 'uxti tëai Nucën Papa Diosbë banati 'ain.

⁴² Usaquin cabiani cuantëcënxun ca Jesusan Nucën Papa Diosbë banatëcënxun ësaquin catëcëancëxa:

—'Ën Papa Dios, mixmi 'ën bërí paë tantima cuëencëbëma cana mix cuëencësabi oi 'iti 'ain.

⁴³ Cabëtsini uquinbi ca Pedro, Juan, Jacobo, acamaxa 'uxcënan ténántëcëncëx 'uxcë mëratëcëancëxa.

⁴⁴ 'Uxcënan ténancëxa 'uxcë isquin ëbiani cuantëcënxun ca Jesusan usaribiquin aín Papa Dios catëcëancëxa.

⁴⁵ Catëcëanx amiribishi utëcënxun ca Pedro, Juan, Santiago, acama cacëxa:

—Asá ca. Bërí camina tantianan 'uxti 'ain. Anúan uni 'uchañucaman binun uni itsin 'ë 'inánti nëtë ca uaxa.

⁴⁶ Cuanun ca nirucuatsin. An 'ë unin binun 'inánti uni ca aia.

Jesús bican

(Mr 14.43-52; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesusan cacëbëbi ca aín 'unánmicë uni achúshi, Judas, ax uacëxa. Abë ca 'itsa uni, manë xëtocë bënan imaxu tëacë bëi uacëxa. Axa ucëcama ax ca judíos sacerdotenën cushicamabëtan caniacëcë unicamanribi Jesús binun quixun xucë 'iacëxa.

⁴⁸ Usa 'ain ca buánquin Judasnën abë 'icë unicama cacëxa:

—'Ën bëtsucucaia isquin camina 'unánti 'ain, ax ca Jesús 'icë quixun. 'Unánquin camina a biti 'ain.

⁴⁹ Usaquian unicama cacësabi oquin ca anua Jesús 'icë anu bëbaquin Judas Iscariotenën ax pain anu cuanquin çënu caina 'ain? —caquin Jesús bëtsucucacëxa.

⁵⁰ Bëtsucucacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Mix 'ën 'unáncë uni 'aíshbi caramina uisacatsi 'ë bari uan?

Caia ca abë ucë unicaman Jesús biacëxa.

⁵¹ Bicëbëtan ca aín uni achúshinën aín manë xëtocë aín xacánua biquin, judíos sacerdotecaman cushia an ñu mëëxuncë uni mëëquin aín pabí amocüa pabíscacëxa.

⁵² Pabíscaiabi ca Jesusan cacëxa:

—Min manë xëtocë a ca aín xacánu 'arutëcën. Axa manë xëtocën 'acancë unicama ax ca anúnribi 'acë 'iti 'icën.

⁵³ ¿Caramina 'unaniman, 'ën cana 'ën Papa aín ángelcama 'ë 'aquinun xunun ñucáquin cati 'ain? 'Ën ñucacëxun ca aín ángelcama uitishi cara 'ë 'aquinun bëríbi xuti 'icën.

⁵⁴ An aín ángelcama 'ë 'iëminun xucëbë cana bamatima 'ain. Usa 'aínbi cana 'ëx aín bana quíasabi oi 'iisa tancë cupí an aín ángelcama xunun caiman.

⁵⁵ Usaquin catancëxun ca Jesusan axa anu ucë unicama cacëxa:

—¿Manë xëtocë 'imainun imaxu tëacë tuíanx caramina mëcamacë uni 'acësoquin 'ë binux ucan? Camabi nëtën 'ën mitsu nëbëtsi tsóxun, anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun bana ñuiabi camina uisa 'ixunbi ësoquin 'ë bicancëma 'ain.

⁵⁶ Anuxun 'ë bixunmabimi mitsun bërí 'ë bicë ënëx ca asérabia an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unin cuëñëo bana quicësabi oi 'ia.

Usoquian atu caia cuabiani ca aín 'unánmicë unicamax Jesús ëbiani abácëxa.

Judíos unin 'apucamanua Jesús buáncan

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Usoquin bitancëxun Jesús buánxun ca a unicaman judíos sacerdotenën cushicaman 'apu, Caifás cacë, anua an Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë unicamabë caniacëcë unicama timëcë, anu buáncëxa.

⁵⁸ Jesúsua buántamainun ca 'uránxun nuibiantancëx Pedro a xubu rapasu me mëniócënu bërúax suntárucamabë tsoócëxa, uisa cara oia quixun iscatsi quiax.

⁵⁹ Usa 'ain ca judíos sacerdotenën cushicamabë caniacëcë unicama 'imainun camabi judíos unibunën 'apucama anu timëxun, uix caraisa asérabia usai 'iánmabi, cëmëi atúan 'anun Jesúsmi manánti 'icë quixun cuaisa tancëxa.

⁶⁰ Cuaisa tancëbëa 'itsa unix cëmëi Jesúsmi manáncëxbi ca 'atima bana anúan 'acánun quixun Jesús 'uchoti 'aíma 'iacëxa. Usaia manáncëbë anu cuanquin ca cëmë uni rabëtan 'apucama cacëxa:

61 —Ēnē unix ca quiaxa: 'Ēn cana anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu rurupatancēxun rabē 'imainun achūshi nētēinshi amiribishi nitsínruquin 'atēcēnti 'ain.

62 Usaía quicēbē niruquin ca judíos sacerdotenēn cushicaman 'apu an Jesús cacēxa:

—¿Mi ñuia quicancēbētanbi caramina nu uisaquinbi caiman? ¿Uisai qui cara ēsai mi ñui quicanin?

63 Quixuan cacēxbi ca Jesús quiáma 'icēn. Quiamoquin ca judíos sacerdotenēn cushicaman 'apun amiribishi catēcēancēxa:

—Nucēn Papa Dios axa bamatimoi tsócē, an cuamainun ca nu ñuixun, ¿mix caramina asérabi aín Bēhicē, Cristo, axa utinu nun caíncē, a 'ain?

64 Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Minmi 'ē cacē, usa cana 'ēx 'ain. Mitsun camina, uni 'inux anuax uá, 'ē Nucēn Papa Dios, cushiira, abē 'Apu 'aish aín mēqueu tsócē isanan 'ēx naí cuin mēucāx utēcēnia isnuxun 'ain.

65 Usai quia cuati xuamairai nishquin aín chupabi tucaquin ca judíos sacerdotenēn cushicaman 'apun abē 'icē unicama cacēxa:

—Nucēn Papa Diosmi ca 'atimati banaxa. Mitsun camina Nucēn Papa Dios ñuia, 'atimati banaia cuacan.

66 ¿Uisa caramina sináncanin?

Cacēxun ca camaxunbi cacēxa:

—Nucēn Papa Diosmi ca 'atimati banaxa. Usa 'ain ca bamati 'icēn. Axbi ca 'atimati banaxa.

67 Usai quiquian a 'urama 'icē uni raírinēn bētushucamainun ca raírinēnribi Jesús mēēacēxa. Usoia ca raírinēnribishi bētáshcacēxa.

68 Bētáshcaquin ca cacēxa:

—Cristo cana 'ai quiax camina quin. Usa 'ixun ca uin cara mi mēēaxa quixun nu cat.

—*Ēn cana a uni 'unáncēma 'ai —quixuan Pedronēn ca*

(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-27)

69 Usaquian Jesús 'amainun ca Pedro xubu tanáin me mēniócē anu 'iacēxa. Anu 'icē ca xanu an 'apu ñu mēēxuncē ax Pedronu cuanquin: Mixribi camina Jesús, Galileanu 'icē uni, abē 'ion quixun cacēxa.

70 Cacēxun ca Pedronēn anu 'icēcaman cuanun cacēxa:

—Mixmi a ñui quicē uni a cana 'ēn 'unaniman.

71 Usaquin cabianía ēman cuancēbētan ca xanu itsi, anribia 'apu ñu mēēxuncē, an a 'urama 'icē unicama cacēxa:

—Ēnē unix ca Jesús, Nazaretnu 'icē uni, abē 'iixa.

72 Cacēxun ca Pedronēn amiribishi catēcēancēxa:

—Ēn cana a uni 'unaniman. Nucēn Papa Diosan ca 'unania, 'ēn mi cacē ēnēx ca asérabi 'icēn.

73 Usaquian cacēa panácēma 'aínshi ca anu 'icē uni raírinēn anu cuanquin Pedro cacēxa:

—Mix camina Galileanu 'icē unix banacēsari banain. Usa 'aish camina mix Jesús bē nicē uni a 'ain.

74 Cacēxun ca Pedronēn munuma banaquin cacēxa:

—Ēx cēmēia ca Nucēn Papa Diosan 'ē 'atimoti 'icēn. An cuamainun cana mitsu cain, 'ēn cana a uni 'unaniman.

Usaía quicēbēshi ca 'atapa banacēxa.

75 Banacēbētan ca Pedronēn ēsaquian Jesusan cooncē bana sináncēxa: 'Atapa banatisama 'ain camina min isamina 'ē 'unáncēma 'ai quixun rabē 'imainun achūshi oquin uni paránti 'ain. Usoquian Jesusan cooncē bana sinani ca Pedro ēman chiquiti masá nuituirai bēunan mēscuti iancēxa.

27

Pilato Jesús 'ináncan

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

1 Pēcaracuatsincēbē ca judíos sacerdotenēn cushicamabē ampan caniacēcē unicamax tímēax Jesús 'acatsi quiax 'ēsēnancēxa.

2 Usai quitancēxun nēaxun ca Poncio Pilato, a nētēnu 'icē unicaman cushi, anu buáncēxa.

Usaía Judas bama

(Hch 1.18-19)

3 Usa 'ain ca Judas, an Jesús uni bimicē, ax Jesús a 'anuxun bicancē isi sinanatēcēancēxa. Sinanabiani anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunu cuanxun ca anu 'icē judíos unibunēn cushicama treinta curíquia biixancē a 'inántēcēancēxa.

4 'Inánquin ca cacēxa:

—Ën cana ñancánbi 'uchañuma 'icëbi a uni mitsu 'inan. Usa 'aish cana 'ëx 'uchañuira 'ain. Cacëxunbi ca cacancëxa:

—A ñu cananuna nun 'unaniman. Ax ca min 'uchabi 'icën, minbi camina mënloti 'ain.

⁵ Usoquin cacancëxun curíquicama anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun pubiani cuanx ca Judas axbi têtsëqui bamacëxa.

⁶ Judasnëan pubiancë a curíqui bitsi ca judíos unibunën cushicamax canani quiacëxa:

—Anun uni itsin 'aminun uni cupíocë 'aish ca ënë curíquinëx anu curíqui nancë ñu anu nainsama 'icën.

⁷ Usai cananxunbi sinántëcënxun ca a curíquinëmbi an me ñutëocë uni aín me maruaxa, a mex isa amanuax ucë uni bamaia anu maínti 'iti 'icë quixun sinánquin.

⁸ Bëri nëtënríbi ca unix a me ñui quia —a mex ca uni 'aminuxun cupíocë curíquinënbí 'icë —quiax.

⁹⁻¹⁰ Usai ca 'iti 'icë quixuan Nucën Papa Diosan cacësabi oquin ca Jeremíasnën ësaquin cuënëocëxa: “Treinta curíqui judíos unibunëan Jesús atu 'inánun uni itsi 'inancë, a curíqui bitëcënxun ca anua mapú 'icë me a maruaxa. Usoquin Nucën 'Ibu Diosan 'ë cacësabi oquin cana cuënëoin”.

Jesús a Pilato 'ináncan

(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-38)

¹¹ Usoxun ca judíos unima 'aishbi anu 'icë unicaman cushi, Pilato cacë, anu Jesús buáncancëxa. Buania ca Pilatonën cacëxa:

—¿Mix caramina judíos unicaman 'apu 'ain?

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Asërabí cana 'ëx a 'ain, minmi cacë, usa.

¹² Judíos sacerdotenën cushicamabëa ampan caniacëcë unicamax Pilatomi manáncëbëbi ca Jesús banama 'icën.

¹³ Usáia judíos unibunëx quicëbëtan ca Pilatonën Jesús cacëxa:

—¿Mimia manáncania caramina cuatiman?

¹⁴ Cacëxbi banaquinma ca Jesusan a ñuia quicë bana achúshirabi —usama ca —quixun cáma 'icën. Ax banaiama oquin —¿uisa uni cara ënëx 'ic? —quixun sinani ca Pilato ratúacëxa.

Jesús ca bamati 'icë quixuan Pilatonënríbi ca

(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

¹⁵ Anun chamiti ñucëñunma 'acë pán piti nëtëa sënëncëma pain 'ain ca Pilatonën usabi oquin 'acë 'ixun a uni chiquínuan judíos unibunën ñucácë, a sipunua chiquínti sináncëxa.

¹⁶ Usa 'ain ca anu sipuacë unicama a achúshi 'iacëxa Barrabás cacë, camabi unían uisa uni cara ax 'icë quixun 'unáncë.

¹⁷⁻¹⁸ —Nutsi ami nishquin ca judíos unibunën Jesús 'ënu bëaxa —quixun 'unánquin Jesús chiquíntisa tanquin ca Pilatonën judíos unibunën 'apucamaxa timëtia cacëxa:

—¿Mitsux cuëncëbëtan carana ui uni mitsu chiquínxunti 'ain? ¿Carana Barrabás chiquínti 'ain? ¿Carana Jesús, Cristo cacë, a chiquínti 'ain?

¹⁹ Pilatoa anuxun uni manania cuati, anu 'ain ca aín xanun achúshi uni xuquin Pilato ësöquin camiacëxa:

—Ënë uni cupí cana masáquin namáan. Ax ca 'uchañuma 'icën. Usa 'ain camina a 'anun uni 'inántima 'ain.

Ësaquin aín xanun camicë banaríbi sinánquin ca Pilatonën Jesús chiquíntisa tancëxa.

²⁰ Pilatonën —¿ui carana chiquínti 'ai? —quixun ñucácëxbi ca judíos sacerdotenën cushicama 'imainun ampan caniacëcë unicamax anu 'icë judíos unicama timëcamëöcë a tsuaquirumi quiacëxa, —Camáxbi cananuna quíti 'ain, Barrabás chiquíanan ca Jesús 'ati 'icën.

²¹ Usa 'ain ca Pilatonën —¿ënë uni rabë carana uinu 'icë mitsu chiquínxunti 'ai? —quixun ñucátëcënxun cacëxun —Barrabás camina nu chiquínxunti 'ai —quixun cacëxa.

²² Cacëxun ca Pilatonën cacëxa:

—¿Barrabás chiquíanan Cristo cacë ënë 'ën uisoti caramina cuënin?

Cacëx ca quicancëxa:

—Bamatanun ca i curúsocënu matás.

²³ Quicania cuaquin ca Pilatonën cacëxa:

—¿Añu ñu 'aisama cara 'ax?

Cacëxbi ca unicama munuma cuëncëni quitëcëancëxa:

—Bamatanun ca i curúsocënu matás.

²⁴ Usa 'ain ca mënóisama 'inun sharati unicama tsuáquirumisari 'ia isi, atun ismainunbi, 'umpaxan mëchucaquin ca Pilatonën cacëxa:

—Ënë uníxa bamacëbëbi ca 'ën 'uchama 'icën. Mitsux cuënxun camina 'ati 'ain.

²⁵ Cacëxun ca anu 'icë unicaman cacëxa:

—Ca nun 'ucha 'imainun nun rëbúnquicamanaribi 'iti 'icën.

²⁶ Quicëbëtan ca Pilatonën Barrabás chiquíanan suntáru rishquimitancëxun i curúsocënu matásnun quixun atu 'inácëxa.

²⁷ Usomitancëxuan 'inácëxun ca suntárucaman anua Pilato 'icë xubu mëúa 'icë anu Jesús buáncëxa. Buánxun ca suntárucaman raíri timëacëxa.

²⁸ Timëxun ca Jesús ax isa 'apu 'icë quixun 'usánquin aín chupa pëmixon chupa minanën pucucësa a pañumianan

²⁹ muxa mañuti otancëxun mañumianan aín mëcën mëqueua tuínun tsati 'inácëxa. Usotancëx aín bëmánon rantin puruni tsóbuquin ca 'usánquin cacëxa:

—Judíos unicaman 'apu camina mix 'ain.

³⁰ Caía raírinëx ami tushuquimainun ca raírinënribi a 'inácë tsati bitëcënquin anun matáxcacëxa.

³¹ Usoquin 'usántancëxun ca a pañumicë chupa pëmianan aín chupa pañumitëcëancëxa. Pañumitancëxun ca i curúsocënu matásti buáncëxa.

Jesús i curúsocënu matáscan

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

³² Jesús buani cuanquinbi ca suntárunën Cirene cacë ëmanu 'icë uni, Simón cacë, a mëraqin cacëxa:

—Min camina anu Jesús matásti i curúsocë ënë 'iábianti 'ain.

Cacëxun ca a unin buánxuancëxa.

³³ Buáncëbëtan Jesús buaunx ca Gólgota cacë menu bëbacancëxa. Gólgota quicë, ax ca mapuxosa qui quicë 'icën.

³⁴ Anuxun ca vino mirra mucairacëñun mëscucë a isa xëanun quixun Jesús 'inácëxa. 'Inácëxumbi ca tantancëxun 'aisama tancëxa.

³⁵ Usaía 'ia anu matástancëxun ca suntárunën anuaxa Jesús bamanun i curúsocë nitsiáncëxa. Nitsiáncëx ca uin cara isa aín chupa bëtsi bëtsi biti 'icë iscatsi quixun ñuratsu pain niquin tantancëx Jesusan chupa mëtíquiacëxa. Usa 'ain ca a Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë uni quiásabi 'iacëxa, ë sai quicë: “Ën chupa ca ñuratsu pain niquin tantancëx mëtíquiaxa”.

³⁶ Bitancëx anu tsóxun ca unínma Jesús i curúsocënu nampatia quixun bërúancëxa.

³⁷ Bërúanquin ca Jesusan maxcá manámi, uisa 'icë cara bamamíaxa quixun cuënëocë bana matásacëxa, ë sai quicë: “Ënëx ca Jesús, judíos unibunën 'apu, a 'icën”.

³⁸ Jesús 'acësaribi oquian suntárunën i curúsocënu matáscë ca an ñu mëcamacë uni rabë 'iacëxa. Bëtsíxa aín mëqueu 'imainun ca bëtsi Jesusan mëmiu 'iacëxa.

³⁹ Usa 'ain ca anua matáscë anun cuanquin a isi tencëti ami 'atimati banaquin,

⁴⁰ unicaman Jesús cacëxa:

—Mix camina: 'Ën cana anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu rurupatancëxun rabë 'imainun achúshi nëtëinshi amiribishi nitsínruquin 'atëcënti 'ai quiax quian. Usa 'aish ca min cushínbi iët. Mix Nucën Papa Diosan Bëchicë 'aish ca iënu x i curúsocënuax 'ibút.

⁴¹ Usaribiti ca sacerdotenën cushicamabë an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicama 'imainun fariseo unicama 'imainun ampan caniacëcë unicama, acamax Jesús ñui 'atimati banai, ami cui ë sai canancëxa:

⁴² —An uni raíri iëmicësaribi oi iëtibi ca iëtima. Ax ca Israel unicaman 'apu 'icë quixúnu nun 'unánun bërí i curúsocënuax 'ibutibi ca 'ibutíma.

⁴³ Ax isa aín Bëchicë 'aish Nucën Papa Diosmi catamëtia ca quíaxa. Ax aséjabi anun cuëncë 'ixun ca Nucën Papa Diosan bërí iëmitsianxa, usa 'aínbi ca iëmima.

⁴⁴ Usaribi oquin ca aribia i curúsocënu matáscë an ñu mëcamacë uni rabëtanribi Jesús 'atimaquin ñuiacëxa.

Jesús bama

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

⁴⁵ Usa 'ain ca bari xamarúcëbëbi me bëánquiacëxa. Bëánquíax ca rabë 'imainun achúshi hora bari pëquitëcëancëxa.

⁴⁶ Usai 'icëbë bari pëquitëcëntishi 'ain ca Jesús munuma cuëncëni quiacëxa: “Elí, Elí, lama sabactani”. Usai quicë bana, ax ca —'ën Papa Dios, 'ën Papa Dios, ¿uisa cupí caramina 'ë éan? —qui quicë 'icën.

⁴⁷ Usai quia cuëncënia cuati ca anu 'icë unicama raírinëx quiacëxa:

—A unin ca unun quixun Elías cuënia.

⁴⁸ Usaía 'icëbë abácuatsini uquin ca anu 'icë uni achúshinën tsatimia xapu rëmencë a bimi baca cachacëmi chabóxun Jesús cucúcaquian xëanun 'amiacëxa.

⁴⁹ Usoquian 'ináncëbëbi ca raírinëx quiacëxa:

—Mëëxunma ca ên, Elías cara a iëmi aia isti.

⁵⁰ Usa 'ain ca munuma cuëncëntëcënishi Jesús bamacëxa.

⁵¹ Jesús bamacëbë ca Nucën Papa Diosan 'imicëx anuxun a rabiti xubu mëu anun bëpáncë chupa aín manámiucüaxbi shimúqui amo rabë 'inun tuquiacëxa. Usai 'icëbëa me shaíquicëbë ca maparacamaxribi tuquibuacëxa.

⁵² Tuquimainun ca mapara quiniocë anu uni bamacë mëniocëcama axribi turabëacëxa. Turabëcëbë ca anuax Nucën Papa Diosnan 'aísha bama unicamax baísquiacëxa.

⁵³ Baísqi nirui anua racan anuax chíquitancëx ca Jesús baísquicëbë Jerusalënu cuancëxa. Cuancë ca 'itsa unín anuxun isacëxa.

⁵⁴ Me shaíquimainun usai bëtsi ñuribi 'ia isi ca suntárunën cushibëtan an unínma Jesús i curúsocënu nanpatia quixun a bërúancë suntárucamaxribi 'aisamaira racuëacëxa. Racuëti ca —ênë unix ca asérami Diosan Bëhicë 'iaxa —quiax quiacëxa.

⁵⁵ Jesús ñu 'axúnuxa Galileanuax abë ucë 'itsa xanúxribi ca anu 'iacëxa, anu 'ixun ca 'ura nixun isacëxa.

⁵⁶ Anu ca María Magdalena 'imainun María itsi, Santiago 'imainun Josénën tita, a rabë 'imainun Zebedeonën bëchicënën tita, acama 'iacëxa.

Jesús bamacë mëniocë ñui quicë bana

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁵⁷ A nëtë bari cuabutia bëbaquishcëbë ca 'itsaira ñuñu uni Arimatea ëmanu 'icë, José cacë, ax ami sináncë 'aish, anuaxa Jesús bamacë anu cuancëxa.

⁵⁸ Cuanancëx anu cuanxun ca Pilato cacëxa:

—Jesús ca bamaxa, cana buántisa tanin.

Cacëxun ca Pilatonën aín suntárucama buántanun 'inánun quixun cacëxa.

⁵⁹ Usaquian cacëxun 'ináncëxun biquín ca Josénën sámana upí, anun rabúnbianquin buánxun

⁶⁰ anua aín aínsi mëniotia bërí naëcë matá témú anu Jesús mëniónuxun buáncëxa. Buánxun anu Jesús mëniotancëxun ca taránbianxun maxax cha anun naëcë quini xëpuacëxa. Usobiani ca cuancëxa.

⁶¹ Usoquian Josénën Jesús mënióia ca María Magdalena 'imainun María itsi an 'urama tsóxun isacëxa.

Suntárunëan anu Jesús mëniocë quini bërúan

⁶² Anun ñu mëëtima nëtën 'ati ñu mënioti nëtë 'inúon ca anun ñu mëëtima nëtën judíos sacerdotecaman cushicamabë fariseo unicama Pilato isi cuancëxa.

⁶³ Cuanxun ca cacëxa:

—A cëmë unix ca bamacëma pain 'aish: 'Ëx cana bamaxbi rabë 'imainun achúshi nëtë 'icëbë baísqiiti 'ai quiax quiaxa. A bana cananuna sinanin.

⁶⁴ Usa 'ain camina anua a racáncë quini, a rabë 'imainun achúshi nëtë inútamainun min suntáru upí oquín mëniómiti 'ain, aín 'unánmicë unicámánma imë uxun isa baísqiixa quínuxun bíbianquin buania. Buánxun ca unicama paránti 'icën, Jesús isa baísqiixa quixun. Usaquian paráncëbë ca bëráma 'acësamaira oquín parántëcëncë unicama 'iti 'icën. Usa 'ain camina a quini upí oquín mëniómiti 'ain.

⁶⁵ Quia ca Pilatonën cacëxa:

—Ënu ca 'ën suntárucama 'icën. A buánxun camina mitsun cuëncësa oquín a quini upí oquín mëniómitancëxun bërúanmiti 'ain.

⁶⁶ Usaquian cacëx cuanxun ca anu Jesús racáncë quini anun xëpücë maxax cha a unían xëocaia iscatsi quixun 'unántiocëxa. Uсотancëxun ca an bërúanun quixun suntáru raíri anu ëancëxa.

28

Jesús baísqiia

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Anun ñu mëëtima nëtë ñantabuonxa pëcaracëma 'aínshi ca María Magdalena 'imainun María itsi anu Jesús mëniocë isi cuantëcëancëxa.

² Cuanxa bëbacëbëbi ca mecama cushínra shaíquiacëxa. Shaíquicëbëtan ca ángelnën Nucën 'Ibu Diosan xucëx uquín, anúan anu Jesús 'icë quini xëpücë maxax cha taranacëxa. Uсотancëx ca anu tsóbuacëxa.

³ A ángelnëx ca caná mërítia iscësa 'ianan aín chupa uxuira uxu 'iacëxa, matsi uxuira iscësaribi 'iacëxa.

⁴ Usa 'icë isi ca anu 'icë suntárucamax 'aisamaira racuëti bërëi bamacësa 'iacëxa.

⁵ Usaría suntárucamax racuëmainun ca ángelnën xanu rabë cacëxa:

—Racuéaxma ca 'it. Cana 'unanin, mitsun camina Jesús, a i curúsocënu matásëxancë, a barin.

⁶ Ax ca ënuma 'icën. Axa quicësabi oi ca baísquiaxa. Anua unin racáënxancë ca isi ut.

⁷ Istançëx bënëtihi cuanxun camina aín 'unánmicë unicama ësaquin cati 'ain: Jesús ca bamaxbi baísquiaxa. Ax pain ca Galilea menu cuania. Mitsúnribi camina anu cuantancëxun anuxun a isti 'ain. Èsaquin mitsu canux cana ënu 'ain.

⁸ Usaquian ángelnën cacëxun, aséribi ca Jesús anuma 'icë quixun istancëx ca quininuax chíquiquiani racuëtibi cuëënquiani aín 'unánmicë unicama ñuixuni abáquiani cuancëxa.

⁹ Bain abáquiani cuanquinbi ca Jesús aia isacëxa. A isia ratutia ca Jesusan —çaramina ain? —cacëxa. Cacëx a tanáin rantin puruni tsóbuquin ca Jesús tamëëquin rabiácëxa.

¹⁰ Rabicëxun ca Jesusan cacëxa:

—Racuéaxma ca 'it. Cuanxun camina Galileanua cuanun 'ën xucéantu cati 'ain. Anuxun ca 'ë isti 'icën.

Suntárucaman judíos unicama ca

¹¹ Jesús isbiania, a xanu rabëtax aín 'unánmicë unicama cai cuantamainun ca an anu Jesús mënioçë me bërúancë suntárucama raírinën Jerusalénu cuanxun judíos sacerdotenën cushicamanu cuanxun atúan iscë ángel 'imainun Jesús 'aíma 'icë, acama ñuiquin cacëxa.

¹² Usoquian cacëx ca 'apucamax uni caniacécëcamabë bananux tímëacëxa. Tímëax acamaxbi banaquin ca uisoti cara quixun sináncancëxa. Sinani canantancëxun ca suntárucama 'itsaira curíqui 'inánquin cacëxa:

¹³ —Mitsun camina “nuxnu 'uxan ca imë, aín 'unánmicë unicaman bibianquin Jesús buánxa” quixun paránquin unicama cati 'ain.

¹⁴ Usoquinmi cacëxuan unicaman chaniocëbëtan mitsun 'apun cuacëbë cananuna nux abë banati 'ain. Nux abë banacëbë camina mitsux uisaríma asábi 'iti 'ain.

¹⁵ Usoquian judíos unibunën 'apucaman cacëx ca suntárucamax curíqui bibiani atúan cacësabi oquin unicama parani cuancëxa. Atúan usoquin cá cupi ca bëri nëténribi judíos unicama usai quia.

Jesusan aín 'unánmicë unicama ashiquin cá bana

(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁶ Angelnën cacësabi oi cuanxúan xanucaman cacëx ca Jesusan 'unánmicë uni męcën rabë 'imainun achúshi, acamax Galileanu 'icë matá me anu cuancëxa, anu cuanúan Jesusan cacë anu.

¹⁷ Cuanxun anua mëraxun ca cuëënquin —ënëx ca aséribi Nucën 'Ibu Jesús 'icë —quixun sinánquin rabiácëxa, raírinëan —aséribi ca Nucën 'Ibu Jesús 'icë —quixun sináncëbëtanmabi.

¹⁸ Usoquian rabicëxun ca Jesusan a rapasu cuanquin atu cacëxa:

—'Ën Papa Diosan ca naínuxun 'anan menuxunribi añu ñu carana 'aisa tani a 'ëx cuëëncësa oquin 'anun aín cushi 'ë 'inánxa.

¹⁹ Usa 'ain camina mitsun camabi menu cuanquin anu 'icë unicama 'ëmi catamënnun sinánmiti 'ain. Usoquin sinánmiquin camina, ëmi ca catamëtia quixun 'unántioquin 'ën Papa Diosmi sinani, 'ëmiribi sinánan aín Bëru Ñunshin Upími sinania, nashimiti 'ain.

²⁰ Nashimianan camina 'ën mitsu ñuixuncë banacama 'unánmiquin a banacama quicësabi oquin 'anun quixun atu 'unánmiti 'ain. Usaquin 'aquin camina 'unánti 'ain, 'ëx cana camabi nëtën usaquin 'acë 'ën unicamabë 'ain, 'ëx utécënti nëtë sënëntamainun. Ashi.

MARCOSNĒAN 'A UPÍ BANA

I. GALILEA MENUXUAN JESUSAN BANA ÑUIXUAN (1-10)

Juan, an uni nashimicé, an anu uni 'icēma menuxun bana ñuixuan

(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

¹ Ēnēx ca upí bana, Nucēn Papa Diosan Bēchicé, Jesucristo, a ñui uisai cara axa uti 'iacēxa quiax quicé 'icēn.

² An Nucēn Papa Dios quicé bana unicama ñuixuncé uni, Isaías cacé, an ca Jesucristo ēnē menu uti sinánquin Nucēn Papa Diosan sinánmicēxun ēsaquin cuēnēocēxa:

A caxu mi cuanun cana uni xutin. Ax pain cuanquin ca anun cuanti bai mēníoquin racanacēsari bi oquin, camabi unían min bana cuanun atun nuitua upí 'inun sinanamiti 'icēn.

³ Anu uni 'icēma menuxun munuma bana ñui ca a unix ēsai quia: Nucēn 'Ibu ca aia, camina axa anun uti bai mēníoquin racanacēsari bi oi aín bana cuanux sinanati 'ain.

⁴ Isaíasnēan cuēnēosabi oi ca Juan anu uni 'icēma menuxun, anu cuancé unicama nashimianan bana ñuixuni ēsai quiacēxa:

—Sinanaquin mitsun 'uchacama ēni Nucēn Papa Diosmi sinani camina nashimicé 'iti 'ain, mitsun ñu 'atima 'acēcama tērēncé 'inun.

⁵ Usa 'ain ca Judea menu 'icé unicama 'imainun Jerusalénu 'icé unicamaxribi Juanēn bana ñuixunia cuati cuancēxa. Cuanxuan atun 'uchacama chíquinatia ca Juanēn Jordán cacé bana anuxun nashimiacēxa.

⁶ Juanēx ca camello rani 'acé chupa pañuanan ñuina xacábía 'acé anun tsitēcērēquicé 'iacēxa. Aín piti ca curuchinti 'imainun buna rēpa 'iacēxa.

⁷ Usa 'ixun ca bana ñuixunquin Juanēn unicama cacēxa:

—'Ē caxu ca 'esamaira uni aia. Axa upíira 'aish cushiira 'ain cana 'ēx asaribima 'aish ami rabini a 'urama 'itima 'ain. Usai 'iquin cana a tanáin rantin purúnxun aín taxacabi tubuxuntima 'ain.

⁸ 'Ēn cana mitsu 'umpaxan nashimin, 'aínbi ca axira uquin uni aín Bēru Ñunshin Upíñu 'inun 'imiti 'icēn.

Juanēan Jesús nashimia

(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹ Juanēan unicama nashimianan bana ñuixunmainun ca Jesús Galilea menu 'icé ēma, Nazaret, anuax Judea menu cuanx anua Juan 'icé anu bēbacēxa. Bēbacé ca Juanēn Jordán bacanuxun Jesús nashimiacēxa.

¹⁰ Usoquin Juanēn nashimicēx, bacanuax 'iruquian Jesusan iscēxibi ca naí panárabēacēxa. Usacēbētan ca ñumacuru tinax uaxa Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upí anu 'iruia isacēxa.

¹¹ Usaía 'icēbētan ca Jesusan naínuaxa banaía cuacēxa, ēsai qui:

—Mix camina 'ēx amiira sináncé bacé bēchicé 'ain. Mimi sinani cana chuámarua tani cuēñin.

Ñunshin 'atimanēn 'apun Jesús ñu 'aisama 'amitisa tan

(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

¹² Usaía 'icé ca Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitanbi anu uni 'icēma menu cuanti Jesús sinánmicēxa.

¹³ Sinánmicēx cuanx ca cuarenta nētēn anua pianancé ñuina 'icé menu 'iacēxa. Anua cuarenta nētē 'icé ca ñunshin 'atimanēn 'apu Satanasnēn ñu 'aisama 'amicatsi quixun caraishiacēxa. Usoiabi ca an Nucēn Papa Dios 'aquincé aín ángelcaman anu uxun Jesús 'aquiancēxa.

Galilea menuxuan 'atabaquin Jesusan unicama bana ñuixuan

(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴ Juan, an uni nashimicé, a sipuacé 'ain ca Jesusan Galilea menu cuantēcēnquin —aín 'ucha tērēncé 'aish ca uni Nucēn Papa Diosnan 'iti 'icé —quixun upí bana ñuibiancēxa.

¹⁵ Ñuibiani cuani ca ēsai quiacēxa:

—Anun Nucēn Papa Diosan ainan 'iti unicama aín uni 'imiti nētē ca 'urama 'icēn. Mitsun ami sináncé 'ixunmabi sinanati ca anun aín uni 'inux iēti bana sinan.

Jesusan rabé 'imainun rabé uni abé cuanun ca

(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

16 Parúpapa Galilea cuëtani cuanquinbi ca Jesusan Simón 'imainun aín xucën, Andrés, an tsatsa bicë uni 'ixuan tsatsa ricania mëracëxa.

17 Mëraquin ca cacëxa:

—'Ën mi 'unánminun ca 'ëbë cuani ut. An tsatsa bicë uni 'icëbi cana 'ëmi catamënunmi uni sinánminun mitsu 'imiti 'ain.

18 Usaquian Jesusan cacëxunshi aín rica ëbiani ca abë cuancëxa.

19 A uni rabë bibiani cuanquinbi ca Jesusan Zebedeonën bëchicë Jacobo 'imainun aín xucën Juan, nuntinuxuan rica mëníoia mëracëxa.

20 Mëraqüian cuënquin Jesusan abëa cuanun cacëxëshi ca nuntinubi aín papa Zebedeocëñun aín papan ñu mëemicë uni ëbiani Jesúsbe cuancëxa.

*Uni achúshi ñunshin 'atimañu Jesusan pëxcüa
(Lc 4.31-37)*

21 Cuanx ca abëa nicë unicamabë Jesús Capernaúm ëmanu bëbacëxa. Bëbaxun ca anun ñu mëëtima nëtë 'ain anua judíos unicama timëti xubunu atsinxun, anu 'icë unicama bana 'unánmiacëxa.

22 An xúa 'ixun ca Jesusan Nucën Papa Diosan cushinbi bana ñuixuancëxa. An Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicaman banasamaira ca aín bana 'iacëxa. Usaquian Jesusan ñuia cuati ca a xubu anuxun Nucën Papa Dios rabiti, anu 'icë unicamax ratuti quiacëxa:

—Usa bana cuacëma cananuna 'ain.

23 Anu ca uni achúshi ñunshin 'atimañu axribi 'iacëxa. A unin ca munuma cuëncënquin Jesús cacëxa:

24 —Jesús, Nazaretnu 'icë, min caina nu uisa oti 'ain? ¿Mix caramina nu cëñui uan? 'Ën cana mi 'unan. Mix camina ainan 'aish Diosnuax ucë a 'ain.

25 Quia ca Jesusan cacëxa:

—Ca nëtët. Ënë uninuax ca chiquit.

26 Usaquian cacëxëshi ca saquiquimiquin bërërumi munuma cuëncëni ñunshin 'atima a uninuax chiquiacëxa.

27 Usoia isi ca anu 'icë unicama ratúacëxa. Ratuti ca atúxbi canani quiacëxa:

—¿Uisa bana cara ënëx 'ic? Ënëx ca nun cuacëma bana 'icën. Ënë uni ca ñunshin 'atimanënbi aín bana cuatia. Uninuax —ca chiquit —quixuan cacëx ca chiquitia.

28 Usoquian Jesusan 'acë ñucama ñuiquin ca Capernaúmnu 'icë unicamainshima a 'urama 'icë Galilea menua 'icë ëmacamanuxunribi camaxunbi chaniocëxa.

*Pedronën nachia Jesusan pëxcüa
(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)*

29 Anua judíos unicama timëti xubunuax cuanx ca Jesúsbe Santiago 'imainun Juan a rabëtaxribi Simón 'imainun Andrésnën xubunu bëbai anu atsiáncëxa.

30 Atsinia ca Simonan nachia 'itsisan 'i 'insíanx racatan anu 'icë unicaman Jesús —Simonan nachi ca 'insíanxa —quixun cacëxa.

31 Cacëx anua racacë anu cuanquin ca Jesusan mëinquin birucëxëshi ca aín 'itsis nëtëquin atu pimiacëxa.

*Itsa uni ñucë Jesusan pëxcüa
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)*

32 A nëtënbi ca bari cuabücëbëa bëbáquishbucëbëtan a ëmanu 'icë unicaman, uni 'insíncëcamacëñun uni ñunshin 'atimañu acama an pëxcunun Jesúsnu bëacëxa.

33 Bëcëbë ca a ëmanu 'icë unicamax anua Jesús 'icë xubun xëcuënu timëacëxa.

34 Usaria ca Jesusan bëtsi bëtsi 'insínñu unicama pëxcüacëxa, pëxcüanan ca 'itsa uninua ñunshin 'atima chiquiacëxa. Chiquincëxuan ui cara ax 'icë quixun 'unáncëxun ca Jesusan uisaíbia a ñui banati cuëñquinma ñunshin 'atima banamiamia 'icën.

*Galilea menuxun Jesusan bana ñuixuan
(Lc 4.42-44)*

35 Usoquin 'oonx ca pëcaracëma 'aínshi niruquiani anua uni 'icëmanu cuanx Jesús Nucën Papa Diosbë banacëxa.

36 Axa cuancë caxu ca Simón abëa 'icëcamabë Jesús bari cuancëxa.

37 Cuanxun mëraquin ca cacëxa:

—Camaxunbi ca mi baria.

38 Cacëxunbi ca Jesusan atu cacëxa:

—'Urama 'icë ëmacamanuxunribi uni bana ñuixuni capanun ca cuan. Usoquin 'anux cana Capernaúmnuax upunin.

³⁹ Usaquin cabiani cuanxun ca Galileanu 'icë ëmacamanu 'icë anua judíos unicama timëti xubucamanuxun bana ñuixuancëxa, ñuixuanan ca ñunshin 'atimacama uninua chiquíancëxa.

Jesuan an aín nami chëquimicë 'insínñu uni pëxcüa
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰ Usa 'ain ca an nami chëquimicë 'insínñu unin cuanx a tanáin rantin puruni tsóbuquin Jesús cacëxa:

—Míx cushi 'ixun camina 'aisa tanquin 'ë pëxcuti 'ain.

⁴¹ Cacëxun ca nuibaquin, aín mëcënan ramëquin Jesusan a uni cacëxa:

—Cana mi 'ati 'ain. Míx nami ca upí 'itëcëni motia.

⁴² Usaquin cacëxëshi aín ñucë nëtëti moquin ca 'insíncë uni an chuáma tancëxa.

⁴³ Chuáma tania ca Jesusan a uni xuquin 'ësëquin cacëxa:

⁴⁴ —'Ën mi pëxcucë ñuiquin camina uinu 'icë unibi catima 'ain. Caquinmabi camina cuanxun min nami pëxcucë judíos sacerdotë ismítí 'ain. Ismínan camina Nucën Papa Dios rabiquin Moisés quiásabi oquin a ñu 'inánti 'ain, camina asérabi pëxcüa quixuan camabi unin 'unánun.

⁴⁵ Jesusan —'Ën mi pëxcucë ënë ñuiquin uni caxunma ca 'atan —cacëx cuanquinbia aín nami pëxcucë ñuiquin chaniocëbë ca Jesús, anu uni riquianti rabanan, uinu 'icë ëmanubi cuánma 'icën. Cuaníma anu uni 'icëma menu cuni 'icëbëbi ca camabi menuax cuanx uinu cara cuanía anubi timëcancëxa.

2

Usabi 'aish nicëma uni Jesusan pëxcüa
(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

¹ Anu uni 'icëma menu 'itancëx ca Jesús Capernaúm ëmanu cuantëcëancëxa. Cuanxa anu 'ain ca unicanan —Jesús ca uax xubunu 'icë —quixun chaniocëxa.

² Chaniocëbë ca anua Jesús 'icë xubu tsitsirui, 'ítsa uni timëcamë'ëocëxa. Usari 'iquian anu uni niti 'aíma 'inun xubu xëcuëbi tsitsirucë, ca Jesusan anuxun atu bana ñuixuancëxa.

³ Ñuixuncëbëtanbi ca rabë 'imainun rabë unin uni achúshi ñucë, nirucuaínquinbi tancëma, bacëtínu racacë bëacëxa.

⁴ Bëxun ca 'ítsa unia tsitsiruan anun atsínmiti 'aíma 'ain, tapitinën buánrutancëxun, xubu manan tapuacë anua Jesús 'icë puntëbi cha oquin bërúaratancëxun, aín bacëtínuabi nanpácëxa.

⁵ Nanpáquin ca —Jesusan ca ënë uni pëxcuti 'icë —quixun aín nuitu mëu sináncëxa. Sinania atun sinan 'unánquin ca Jesusan ñucë uni cacëxa:

—Míx 'uchacama ca tërëncë 'icë —quixun.

⁶ Usoquin Jesusan caia cuaquin ca anu tsócë an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicanan ësaquin sináncëxa:

⁷ —¿Uisa 'aish cara ënë unix usai banain? Ënëx ca anúan Nucën Papa Diosaxëshi quití banan banaia, ax ca 'aisama 'icën. Uinu 'icë unínbi ca 'ucha tërëntima 'icën. Nucën Papa Diosan cuni ca 'ucha tërënti 'icën.

⁸ Usaquin sinania atun sinan 'unánquin ca Jesusan atu cacëxa:

—¿Uisacasquin caramina mitsun usaquin sinanin?

⁹ 'Ën cana ñucë uni ënë —míx 'uchacama ca tërëncë 'icë —quixun cananbi —niruquiani ca míx bacëti bibiani cuantan —quixunribi cati 'ain.

¹⁰ Nucën Papa Diosan cushínshi 'ën ënë uni pëxcüa isquin camina asérabi 'unánti 'ain, uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá, 'ën cana unin 'ucharibi tërënti 'ai quixun.

Caquin ca racabucë uni cacëxa:

¹¹ —'Ën cana mi cain, niruquiani ca míx bacëti bibiani míx xubunu cuantan.

¹² Cacëxëshi niruquin aín bacëti bibiani ca a uni, anu 'icë unicanan ismainunbi cuancëxa. Usaría cuanía isi ratuti ca Nucën Papa Dios rabi quicancëxa:

—Ësa ñu cananuna isáma 'ain.

Jesuan Leví aín uni 'inun ca
(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³ Parúmpapa cuëbia Jesús cuantëcëncëbë ca 'aisamaira uni anu timëcamë'ëocëxa. Timëcamë'ëoia ca Jesusan atu 'unánmiacëxa.

¹⁴ 'Unánmitancëx cuanquinbi ca Jesusan Alfeonën bëhcicë, Leví cacë, a anuxuan 'apu buánmiti curíqui bicë anua tsócë mëracëxa. Mëraquin ca Jesusan cacëxa:

—'Ën mi 'unánminun ca 'ëbë cuani ut.

Cacëxëshi ca Leví niruquiani Jesús bë cuancëxa.

¹⁵ Cuanquin ca Jesúsceñun aín 'unánmicë unicama aín xubunuxun pi cuanun Levitan buáncëxa. Buania ca 'aisamaira unin atu nuibiancëxa. Nuibiancëbë atúxribi atubë cuanx ca an 'apu buánmiti curíqui bicë unicamabë an fariseocaman bana tancëma uni raírinëxribi anu cuanx Jesús 'imainun aín 'unánmicë unicamabëtan pi bucüacëxa.

¹⁶ Usoquian atubëtan piia isquin ca an Moisésnën cuëñeo bana 'unáncë unicamabëtan fariseo unicaman Jesusan 'unánmicë unicama ñucáquin cacëxa:

—¿Uisa cupí cara an mitsu 'unánmicë unin 'uchañu unicamabëtan pianan an 'apu buánmiti curíqui bicë unicamabëtanribi pin?

¹⁷ Usai quia cuaquin ca Jesusan cacëxa:

—Paë tancëma uni, ax ca rucuturúan a ronti cuëñenima. Paë tancë uni, ax cuni ca rucuturúan a ronti cuëñenia. Usaribiti cana 'ëx an —'ëx cana asábi 'ai —quixun sináncë unicama a 'ëmia catamënun cai uáma 'ain. Ama, an —'ën nuitu 'aisama 'aish cana 'ëxbi upí 'itima 'ai —quixun sináncë unicama a cuni upí 'inuxa 'ëmi catamënun cai cana 'ëx uacën.

*Unían Jesús pima samáti ñucá
(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)*

¹⁸ Usa 'ain ca Juan, an uni nashimicë, aín 'unánmicë unicama 'imainun fariseo unicaman, Nucën Papa Dios sinani samáquin picëbëtanma, uni raírinën anu cuanxun Jesús cacëxa:

—Juanën 'unánmicë unicamax ca Nucën Papa Diosmi sinani bëtsi nëtën pima samatia. Usaribiti ca fariseonëan 'unánmicë unicamaxribi 'ia. ¿Usa 'aínbi cara uisacasquin min 'unánmicë unicaman samáquinma pin?

¹⁹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Anun xanu biti nëtën cara pi unun quixuan xanu biti unin camicë unicaman, an xanu biti uni axa atubë 'ain, masá nuituquin pima 'iti 'ic? Axa atubë 'ain ca pima 'itima 'icën.

²⁰ Ca ësa 'icën: An xanu biti unin xanu biquin abëtan pi unun camicëx ca axa abë nuibanancë unicama masá nuitutima abë cuëñenia. Xanu bibiani cuanquian a unin ëbiancëxun cuni ca axa abë nuibanancë unicaman masá nuituquin pitima 'icën. Usaribiquin ca 'ën 'unánmicë unicama 'ëbë 'ixun masá nuituti samáquinma piia. Unían 'ë bicëxun 'ën ëbiancëxun cuni ca masá nuituquin pitima 'icën.

²¹ Catancëxun ca aín banaxa fariseo unicaman uni 'unánmicë banasama 'ain, aín banabë fariseonëan 'unánmicë bana mëscúti rabanan Jesusan ësaquinribi a unicama cacëxa:

—Ësaribi ca. Nun aintsi uinu 'icë xanúnbi ca chupa xëni, chupa sani iotan aín tuquicë a 'unuima. Usocëxbi ca chupa xëni ax chëqui anun 'unucë ió ax nipacëtia. Usai 'i ca aín tuquicë ax chaia.

²² Ësaribi ca. Ui unínbi ca ñuina xacá, anu 'umpax 'aruti chumusa oquin 'acë, axa xëni 'ain, anu ñu chëcacë 'aruima. Anu 'arucëxumbi ca ñu chëcacë ax cubini uruquin ñuina xacá xëni a tucala. Axa tuquicëbë ca chëcaxun anu 'arucëxa cubincë ñu ax tutuqui nëtëtia. Usa 'ain ca ñu chëcacë ñuina xacá chumusa oquin 'acë iónushi 'aruti 'icën.

Ësaquin ca an ñucacë unicama Jesusan cacëxa.

*Anun ñu mëëtima nëtëan Jesusan 'unánmicë unicama trigo bëru sirícaquin bia
(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)*

²³ Anun ñu mëëtima nëtën ca Jesús anu trigo 'apacë naënu 'icë bain cuancëxa. Cuancëbë abë cuanquinbi ca aín 'unánmicë unicaman trigo bëru pëcëcë sirícaquin biacëxa.

²⁴ Bitsia isquin ca fariseo unicaman Jesús cacëxa:

—Ca is, ¿uisacasquin cara min 'unánmicë unicaman anun ñu mëëtima nëtën usaquin 'atima ñu 'ain?

²⁵ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Mitsun caramina Davidnën ca 'acëñuma 'ixun axa abë cuancë unicamabëtan ësoquin ñu 'acëxa quixun cuëñeo bana a iscëma 'ain?

²⁶ Abiatar cacë unia judíos sacerdotenën cushicaman 'apu 'ain ca Davidnën 'acëñuma 'ixun piisa tanquin, anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu anu atsínxun anu 'icë pán, Nucën Papa Diosan isti oquin nancë, a bixun piacëxa. A panëxa judíos sacerdotenëinshi piti 'aian uni itsin piti 'icëmabi ca sacerdotenën 'ináncëxun bixun Davidnën piacëxa. Piquin ca axa abë 'icë unicama anribia pinun 'ináncëxa.

²⁷ Ësaquinribi ca Jesusan cacëxa:

—Unia ñu mëëtancëx tanti cushitëcënti cupí ca Nucën Papa Diosan a nëtë tantiti mëñocëxa. A nëtën ca tantiti 'icë quixuinshi sinánun ca Nucën Papa Diosan uni unioma 'icën.

²⁸ Uní 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'ixun cana 'ën anun ñu mëëtima nëtën cara añu 'ati 'icë quixun uni cati 'ain.

3

Jesusan anun ñu mēētima nētēn aín mēcēn bamacē uni pēxcūia

(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

¹ Anua judíos unicama timēti xubunu cuantēcēni ca Jesús anu atsíancēxa. Anu atsíncēbē ca uni achúshi aín mēcēn amo 'icē bamacē anu 'iacēxa.

² Usa 'icē ca anu 'icē fariseo unicaman anun ñu mēētima nētēn caraisa uni pēxcūia quixun ami manánuxun iscatsi quixun Jesús bēruáncēxa.

³ Bēruáncēxunbi ca aín mēcēn bamacē uni Jesusan cacēxa:

–Nirucuatsini ca nēri ut.

⁴ Cacēxa ucēbētan ca Jesusan fariseo unicama cacēxa:

–¿Anun ñu mēētima nētēn cara unin ñu upí 'ati 'ic? ¿Cara ñu upíma 'ati 'ic? ¿Anun ñu mēētima nētēn cara unin uni itsi 'insincē 'aquinti 'ic? ¿Cara bamatanun isēshiti 'ic?

Quixuan cacēxbi ca quiáma 'icēn.

⁵ Quiáma atu ñachai nishi masá nuituquin ca Jesusan –uisa cupí cara ēnē unicama axa 'insincē uni ēnēmi sinanima –quixun sinánquin aín mēcēn ñucē uni cacēxa:

–Ca mēshpat.

Cacēx mēshpatishi ca mēpēxcūacēxa.

⁶ Usocēbē chíquiquiani cuanx ca fariseo unicama axa Herodesmi sináncē unicamabētan Jesús ñui, uisoxun 'ati cara quiax 'esēnancēxa.

Baca cuēbí unicama timēcamē'ēo

⁷ Usacēbē ca Jesús parúmpapanu cuancēxa, cuancēbē ca aín 'unánmicē unicamaxribi abē cuancēxa. 'Imainun ca 'aisamaira uni Galilea mecamanuaxa ucē acamax a nuibiani anu Jesús 'icē anu timēacēxa.

⁸ 'Imainun ca Jesusan ñu 'aia ñuiquin chanioia cuacē 'aish amanuax amanuax timēcuatsini ai, Judea me, Jerusalén ēma, Idumea me, Jordán baca 'ucē manan 'icē me, 'imainun Tiro, Sidón a ēma rabē 'urama 'icē mecamanuaxribi, camáxbi anu timēcamē'ēocēxa.

⁹ Usa 'ain ca Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa, 'aisamaira uni tsitsíruquin chacati rabanan manē nunti mēñoxunun quixun.

¹⁰ An 'itsa uni pēxcucē cupía –'ēn ticacēxuinshi ca 'ēribi pēxcuti 'icē –quixun sinani, 'insincē unicamax anuxun a ticanux tsitsírucēbētan ca usaquin Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa. Cacēxun ca 'axúancēxa.

¹¹ Usaria isi aín bēmánon cuani rantin puruni tsóbuti munuma banaquin ca ñunshin 'atimanēn 'ibuacē unicaman ñunshin 'atimanēn quimicēxun Jesús cacēxa:

–Míx camina Diosan Béchicē 'ain.

¹² Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

–'Ēx cana Diosan Béchicē 'ai quixun asérabí uibi caxunma ca 'at.

Aín 'unánmicē uni 'inúan Jesusan mēcēn rabē 'imainun rabē uni cáisa

(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³ Usaquin cabiani matánu cuanxuan, anuxun ainan 'inun uni cáisquin, achúshi achúshi cuēncēx ca abē 'inux Jesúsnu cuancancēxa.

¹⁴ Usaquin ca Jesusan mēcēn rabē 'imainun rabē uni cáisacēxa, abē 'iti 'imainun unia Nucēn Papa Diosan bana ñuixuntanun xuti.

¹⁵ Caístancēxun ca atu anun uni ñucē pēxcūanan ñunshin 'atimacamaribi uninua chíquínun aín cushi 'ináncēxa.

¹⁶ Usa 'ain ca Jesusan mēcēn achúshi 'imainun rabē uni cáisacēxa. A cáiscē unicama ax ca 'iacēxa achúshinēx Simón cacē 'icēbia Jesusan Pedro caquin anēcē.

¹⁷ 'Imainun ca Zebedeonēn bēchicē Jacobobē aín xucēn Juan 'iacēxa. A uni rabē ca Jesusan Boanerges caquin anēcēxa. Boanerges quicē banax ca caná banacēsari banacē quicē 'icēn.

¹⁸ Raírinēx ca Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás acama 'iacēxa. Bētsix ca Alfeonēn bēchicē, Jacobo, 'iacēxa. Raírinēx ca Tadeo 'imainun Simón, axa judíos unibun rabanan nēēti banacē, aribi 'iacēxa.

¹⁹ Bētsix ca Judas Iscariote, an Jesús uni 'inan, a 'iacēxa.

Ñunshin 'atimanēn cushínsa Jesusan ñu 'aia quiáxa uni quia

(Mr 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

Usaquin abē niti unicama cáisbianquin buani ca Jesús anua 'icē xubunu cuantēcēncēxa.

²⁰ Cuanbia 'aisamaira uni amiribishi timētēcēan ca atubē banaquin Jesús bētan aín 'unánmicē unicaman píama 'icēn.

²¹ Usai 'ia cuabiani ca aín aintsi 'ibu ax –sapi ca ñunshíanxa –quiquiani Jesús bitsi cuancēxa.

²² Usa 'ain ca Jerusalénuax ucë an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicama quiacëxa:
—Ënë unibë ca ñunshin 'atimanën 'apu, Beelzebú 'icën. Usa 'ixun ca Beelzebúnën 'amicëxun ñunshin 'atima uninua chiquinia.

²³ Ax ca ñunshin 'atimañu 'icë quiáxa Jerusalénuax ucë unicama quia cuaxun ca Jesusan cuënxun cacëxa:

—¿Uisa 'aish cara Satanás axbi: Ca chiquit, quitu 'ic'?

²⁴ Ësa ca. Achúshi menuxan an 'apu 'imicë unibunën cushicaman bëtsi bëtsi oquin sináncë 'ain ca a menu bucuçë unicama 'itsa 'aishbi upitax bucuí bëtsibë bëtsibë nuibanánima 'acánani cëñutia.

²⁵ Usaribiti ca unicamax aín aintsibë nuibanánima mëëanani tsuáqui nëtëtia.

²⁶ Mitsux camina quin, ñunshin 'atimanën 'apu Satanás, Beelzebúribi cacë, an 'amicëxun isana ñunshin 'atima chiquinin. Usaími mitsux 'ë ñui quicë 'ainbi ca ñunshin 'atimanën 'apúan ñunshin 'atima raíri chiquincëbë an 'amicëxuan ñu 'ati ñunshin 'atima 'aíma 'iti 'icën. Usa 'ain ca ñunshin 'atimanën abë ñunshin 'atima chiquinima.

²⁷ Ësa ca. Ui unínbi ca cushi uni, aín xubunu atsínxun aín ñu bicuanima. Aín 'ibu a pain nëaxun cuní ca aín ñu bicuanti 'icën. Usaribi oquin cana 'ën aín 'apusama cushiira 'ixun ñunshin 'atima chiquinin.

²⁸ Asérabi cana mitsu cain, Nucën Papa Diosan ca unin 'atima ñu 'acë camabi tērēnti 'icën, amia 'atimati banacëribi.

²⁹ Usa 'ainbi ca axa aín Bëru Ñunshin Upí ñui 'atimati banacë uni aín 'ucha Nucën Papa Diosan tērēnima, ax ca usabi tērēntimoi 'ia.

³⁰ —Ax ca ñunshin 'atimañu 'icë —quiáxa quicë cupí ca Jesusan usaquin cacëxa.

Jesusan ca amia sináncë unicama aintsioia quicë bana

(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹ Usa 'ain ca unia bana ñuixuncëbë uquin aín titabëtan aín xucéantun ëmánxun Jesús isa unun quixun anu 'icë uní camiacëxa.

³² Camicëxun ca a nëbëtsioratia tsóçë unicaman Jesús cacëxa:

—Mín titabë ca mín xucéantu ëman 'icën. Ca mi istisa tania.

³³ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Uicamax cara 'ën tita 'imainun 'ën xucéantu 'ic'?

³⁴ Usaí quiquin bariaráquin isquin ca a rapasu tsóçëcama cacëxa:

—Axa 'ëbë tsóçëcama, ënëx ca 'ën tita 'imainun 'ën xucéantu 'icën.

³⁵ Uicaman cara Nucën Papa Dios cuëñcësabi oquin 'aia, acamax ca 'ën xucën 'imainun 'ën chirabacë 'imainun 'ën tita 'icën.

4

Bana itsi ñuicësoquin an ñu 'apácë uni ñuicë bana

(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Amiribishi ca Jesusan parúmpapa cuëbixun unicama 'unánmiacëxa. 'Unánmicëbëa 'aisamaira uni a nëbëtsiorati timécëbë ca Jesús parúmpapa cuëbíá bëspúcë manë nuntinu 'iruax tsóbuacëxa. Anua tsómainun ca unicama masinu parúmpapa cuëbí buçüacëxa.

² Bucubucë ca Jesusan 'itsa bana 'unánmiacëxa. 'Unánmiquin ca bana itsi ñuicësoquin ñuiquin ésaquin cacëxa:

³ —Ca cuat, 'ën mitsu ñuixunmainun. An ñu bëru 'apácë uni ca aín naënu 'apáquin ñu bëru sacai cuanxa.

⁴ Sacacëx ca raírinëx anúan uni nicë me irunu nipacëxa. Nipacëcë isbëtsini uxun ca ñuina pëchifunën 'eaxa.

⁵ Raírinëx ca maparañu menu nipacëxa. Nipacëx ca me cëxtúma 'ain bënëtishi coxa.

⁶ Coóxbi ca uruquian barin xarocëx aín tapun 'aíma 'ain, chushiaxa.

⁷ Raírinëx ca muxañu menu nipacëxa. Nipacëx coi ca 'iruaxa. 'Iruaxunbi ca muxan abë coquin mapurucëxun tuacëma 'icën.

⁸ Usa 'ainbi ca raíri ñu bëru ax me upínu nipacëxa. Nipacëx coi canitancëxun ca upí oquin tuaxa. Tuacëx ca raíri aín bimi 'itsamashi, treintaishi 'iaxa, raírinëxribi ca aín bimi 'itsa, sesenta, 'iaxa, raírinëxribishi ca aín bimi 'itsaira, cien, 'iaxa.

⁹ An aín pabitan ënë bana cuacë unin ca aín nuitunënbi sinánquin cuati 'icën.

Uisa cupí cara Jesusan bana itsi ñuicësoquin bana ñuicëxa quicë bana

(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰ Usaquin cacëxa raíri unicama cuancëbë atux bërúxun ca a rapasu 'icë unicamabëtan aín 'unánmicë unicaman Jesús cacëxa:

—Uisa cupí caramina bana itsi ñuicēsoquin unicama bana ñuixuni quixun camina nu cati 'ain.

¹¹ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Uni itsían 'unaniamabi camina mitsun Nucēn Papa Diosan sinánmicēxun an 'unánmicē ñu 'unanin. Usa 'ainbi cana uni raíri 'ēmi sinántisama tancé cupí bana itsi ñuicēsoquin bana ñuixunin.

¹² 'En 'aia isquinbi ca atun 'en cushi Nucēn Papa Diosan 'ē 'ináncé a sinanima. Atun pabitan 'en ñuixuncēxun cuaquinbi ca uisai quicé cara quixun 'unanima. Usai 'i ca acamax atun 'ucha tērēnun Nucēn Papa Diosmi sinanatima. Usaía atux 'inun cana bana itsi ñuicēsoquin bana ñuixunin.

*Uisai quicé cara an ñu 'apácé uni ñui quicé bana 'icé quixuan Jesusan ñuia
(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)*

¹³ Usaquin catancēxun ca Jesusan ēsaquinribi cacēxa:

—¿Mitsúnribi caramina an ñu 'apácé uni ñui 'ēx quicé bana, uisai quicé cara quixun cuatiman? ¿'Ēx bērí quicé bana ēnē cuaquinma caramina uisaxun bētsi banacamari bi 'ēn ñuia cuati 'ain?

¹⁴ An ñu bēru 'apácé uni asaribi ca an Nucēn Papa Diosan bana unicama ñuixuncé uni 'icēn.

¹⁵ Anúan uni nicé me iru anu nipacécē ñu bēru asaribi ca bētsi bētsi uni 'icēn. Usa 'ixuan Nucēn Papa Diosan bana cuacēbēbi bēnētishi uxun ca ñunshin 'atímanēn 'apu, Satanás, an sinánxma 'inun a cuacé banacama a manumia.

¹⁶ Bētsi bētsi unix ca maparañu me bēxbá, anu nipacécē ñu bēru asaribi 'icēn. Nucēn Papa Diosan bana cuati cuēēnquin —a bana quicésabi oi cana 'iti 'ai —quixun bēnēnquinshi sinania.

¹⁷ Usaquin sinánquinbi ca maparañu menu nipacécē ñu bēru tapun 'itsañuma usaribi 'ixun Nucēn Papa Diosan bana 'itsama nētēinshi sinania. Sinánquinbi ca anbi masáquin sinánan Nucēn Papa Diosan bana 'acēbē amí nishquian unin 'atimocēxun a bana manuquin 'enia.

¹⁸ Muxañu menua nipacécē ñu bēru usaribi ca bētsi bētsi uni 'icēn. A unicaman ca Nucēn Papa Diosan bana cuaquin,

¹⁹ —a bana quicésabi oi cana 'iti 'ai —quixun sinania. Usaquin sinánquinbi ca atun ēnē menu 'icé ñuishi sinánan —'itsa ñuñu 'aish cana cuēēnti 'ai —quixun sinani 'itsa ñuñu 'iisa tanan bētsi ñuribi cuēēnia. Usa 'aish ca Nucēn Papa Diosan bana sináncēxbi ñu bēru 'apácēa coiabi chucun mapurucé usaribi 'aish bimiñumasa 'ia.

²⁰ 'Imainun ca bētsi bētsi unix me upínua ñu bēru nipacécēsa usaribi 'icēn. A unicamax ca Nucēn Papa Diosan bana cuaquin —a bana quicésabi oi cana 'iti 'ai —quixun ain nuitunēn upí oquin sinánquin a bana quicésabi oi 'icé 'aish, ñu bérúxa me upínua upiti coi canitancēx upiti bimicésaribi 'icēn. Raírinēx ca 'itsamashi, treinta, bimiñu 'ia, 'imainun ca raírinēxribi 'itsa, sesenta, bimiñu 'ia, 'imainun ca raírinēxribishi 'itsaira, cien, bimiñu 'ia.

*Nucēn Papa Diosan unix ca lamparínsa 'icé quicé bana
(Lc 8.16-18)*

²¹ Ēsaquinribi ca Jesusan cacēxa:

—¿Lamparín bēxun cara unin ñu tēmú an bēpánun nanti 'ic? ¿Cara anu 'uxti tēmú nanti 'ic? Anu nanquinma ca anu lamparín nanti anu nanti 'icēn, ¿usa cat?

²² Uni itsin isnunma 'acé ñucama 'imainun uni itsin cuanunma quicé banacama abi ca 'unáncé 'iti 'icēn.

²³ An ain pabitan ēñē bana cuacé unin ca ain nuitunēnbi sinánquin cuati 'icēn.

²⁴ Usaquin catancēxun ca ēsaquinribi Jesusan cacēxa:

—Mitsun cuacé banacama upí oquin cuaquin camina a bana quicésabi oquin 'ati 'ain. An 'ēn a ñuixuncé bana uisai quicé cara quixun upí oquin sinánquin axa quicésabi oquin 'acé uni a ca 'ēn bana itsiribi Nucēn Papa Diosan 'unánmiti 'icēn.

²⁵ An 'ēn bana cuaquin a bana quicésabi oquin 'acé uni a ca 'ēn bana itsiribia cuanun Nucēn Papa Diosan 'unánmiti 'icēn. Usa 'ainbi ca an 'ēn bana cuaquinbi sináncēma uni a, an isa 'unánxa quixuan sináncé bana a camabi Nucēn Papa Diosan manumiti 'icēn.

Jesusan ñu bēru corucé ñuia

²⁶ Ēsaquinribi ca Jesusan cacēxa:

—Nucēn Papa Diosan axa ainan 'iti unicama ain uni 'imiti ax ca ēsa 'icēn. Unían naēnu 'apácēx,

²⁷ ca ñu bēru an imé 'uxtancēx bēsutancēxun nētēn ñu 'amainun coi cania. Usaria ca uisai 'i cara usai cania quixun 'unánima.

²⁸ Menuax ca ñu 'apácë 'iruia. 'Iruia ca aín rara ax chai cania. Canitançëxun ca tuaia. Tuai ca aín bimí ax xacáñu 'aish bëruñu 'ia.

²⁹ Usa 'aísha shaínquibutia ca anun bití nētēn aín 'ibun aín xacá xucapaquin aín bëru bitsia.

Mostaza bëru ñui quicë bana
(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ Amiribishí ñuitēcēni ca Jesús quiacëxa:

—¿Nucēn Papa Diosan cara ainan 'iti unicama uisoquin aín uni 'imiti 'ic? ¿Uisa ñu itsiribi ñui caranuna a ñui quiti 'ain?

³¹ Ēsa ca. Mostaza bëru, menu 'apácë, ax ca chamaratsuira 'icēn, bëtsi ñu bëru chamarat-susamaira ca ax 'icēn,

³² 'aíshbi ca 'apácëx bëtsi ñu bëru canicēsamaira 'ia. Usa 'aísha cani pēñanacētiira chacëbë ca manan nuáncë ñuina aín pēian tupéonçēnu na otancëx anu bucuia. Usaribiti ca Nucēn Papa Diosan unicama 'itsamashi pain 'iaxbi 'itsaira 'itánun uatía.

Uisa cupí cara Jesusan bana itsi ñuicësoquin bana ñuixuancëxa quicë bana
(Mt 13.34-35)

³³ Usoquin ca 'itsa oquin Jesusan bana itsi ñuicësoquin anu 'icë unicaman cuaisabi oquin bana ñuixuancëxa.

³⁴ Bëtsi banánma ca usoquinshi Jesusan unicama ñuixuancëxa, 'ixunbi ca aín 'unánmicë unicama abëa 'icë uisai quicë cara a banacama 'icë quixun 'unánmicëxa.

Bëchun 'imainun suñúan Jesusan nētēmia
(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ A nētēn ca bari cuabúçëbëa baquíshçëbëtan manë nuntinu tsóxun Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—'Ucë manan cuanun ca cuan.

³⁶ Cacëxun ca aín 'unánmicë unicaman Jesús manë nuntinua tsócë buáncëxa. Baca cuëbí unicama ëbianía Jesús ampan sicaracëti cuancëbë ca raírinëxribi nuntin sicaracëti cuancëxa.

³⁷ Cuancëbëbi ca suñúan 'icuatsincëbë parúmpapa bëchuni tucánqui 'umpax aín nuntinu 'iruacëxa.

³⁸ Usai 'ia oquin ca aín 'unánmicë unicaman Jesús manë nunti tsipúnua chupami tēcëpimëti 'uxcë bësunquin cacëxa:

—¿Cananuna bamai quixun caramina sinaniman?

³⁹ Cacëx bësuquinshi ca Jesusan suñúan —ca nētët —canan parúmpaparibi —ca bucbut —quixun cacëxa. Cacëxëshia suñúan nētëishimainun ca baca bëchúnribi nētëacëxa.

⁴⁰ Usoxun ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—¿Uisacatsi caramina racuëtin? ¿Nucēn Papa Diosan ca asérabi nu bërúanquin 'aquinia quixun caramina sinaniman?

⁴¹ Cacëx ca ratuti racuëti canancëxa:

—¿Uisa uni cara ënëx 'ic? Suñúnbi, bacánbi ca aín bana cuatia.

5

Jesusan ñunshin 'atimañu uni pëxcúa
(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹ Parúnppa 'ucë manan cuantancëx ca Gadara cacë menu bëbacëxa.

² Bëbatancëxa manë nuntinuax 'ibúquiani cuaniabi ca ñunshin 'atimañu uni, anu uni maíncēnuax uquin, Jesús mëracëxa.

³ Anu uni maíncë, anu ca a unin 'uxti 'iacëxa. A uni ca uinu 'icë unínbi manë risínbi nëáma 'icēn.

⁴ Usa 'icë unin aín manë risin tanianan mētanicëxunbi anun nëacë a tēcëpacëxa. Axa unin cushisama 'icë ca uinu 'icë unínbi a nëama 'icēn.

⁵ Usai 'i ca nētēnbi, imëbi anu uni maíncë anu 'ianan aín bashinuribi nitsi cuëncēni banai, maxaxan axbi rachacacëxa.

⁶ Usa 'aish ca 'uránxun mërabëtsini, abácuatsianx Jesús tanáin rantin puruni tsóbuacëxa.

⁷⁻⁸ Usaria ca Jesusan ñunshin 'atima cacëxa:

—Ñunshin 'atima, ënë uninuax ca chiquit.

Cacëxun ca munuma cuëncēnquin Jesús cacëxa:

—Dios, nainu 'icë, aín Bëchicë Jesús camina mix 'ain. ¿Uisati caramina 'ë ubíoin? Diosan cuamainun cana mi cain, 'ë tēmëramixunma ca 'at.

⁹ Cacëxun ca Jesusan ñucácëxa:

—¿Uisa cara min anë 'ic?

Quia ca cacëxa:

—Nuxnu 'itsa 'ain ca 'ën anëx 'Ëxcuira 'icën.

¹⁰ Caxun ca a menua xuxunma 'anun quixun bënëquin cacëxa.

¹¹ Catancëxun ca 'aisamaira cuchi matá manan pushían pi buccüé isquin cacëxa:

¹² —Cuchinu ca anu atsinun nu xut.

¹³ Cacëxun ca Jesusan —ca cuantan —cacëxa. Cacëx ca ñunshin 'atima a uniuax chiquiquianx cuchinu atsiáncëxa. Atsíncëbë ca cuchicama camáxbi 'aisamaira, rabë milsa 'aish, tsuáquiquiani abáquiani cuanx cuëtúnuax parúmpapanu rëucubuti bacamiquí cëñúacëxa.

¹⁴ Usacëbëtan ca an cuchi bërúancë unicaman abáquiani cuanxun, ëma chanu 'icë unicama 'imainun ëma chucúmanu 'icëcamaribi, xubu itsi, xubu itsinu cuanquin ñuixuancëxa. Ñuixunquian chaniaioa cuati ca uisai cara a ñucama 'iixa quixun isi riquiáncëxa.

¹⁵ Riquianx anua Jesús 'icë anu bëbaquin ca a uni anua 'aisamaira ñunshin 'atima 'ía, a an isásama 'aish, chupa pañuax sinan mëníñushi 'aish tsócë isacëxa. Usa 'icë a uni isi ca racuéancëxa.

¹⁶ Usa 'ain ca an iscëcaman, usai ca 'iixa quixun, ñunshin 'atimañu unia pëxcucé 'imainun cuchinua ñunshin 'atima atsiáncë, acama axa riquiáncë unicama ñuixuancëxa.

¹⁷ Ñuixuncëxun ca camaxunbi bënëquin atun nëtënuaxa cuantánun quixun Jesús cacëxa.

¹⁸ Cacëxa manë nuntinu 'iruiabi ca Jesús ñunshínñu 'icëa pëxcucé uni, an abë cuancatsi quixun cacëxa.

¹⁹ Cacëxunbi ca Jesusan abë cuanxma 'inun caquin cacëxa:

—Mín xubunu ca cuantan. Cuantancëxun camina mín aintsicama uisoxun cara Nucën 'Ibu Diosan mí nuibaquin pëxcúaxa quixun ñuixunti 'ain.

²⁰ Usaquian cacëx cuanxun ca Decapolis cacë me, anu 'icë unicama uisaquin cara Jesusan a 'axa quixun ñuixuancëxa. Ñuixuncëxuan chaniaioa cuati ca camáxbi ratúacëxa.

Jaironën bëchicë balsquimianan xanu 'insíncë Jesusan pëxcúaxa

(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

²¹ Usa 'ain ca 'ucë manánuax Jesús manë nuntin anuaxa cuanpuncë nęcë manan utëcëancëxa. Utëcëñibi ca 'aisamaira uni anu aia isi, Jesús parúnppa cuëbíbi tiquiácëxa.

²² Anu Jesús 'ain ca anua judíos unicama timéti xubunu 'icë 'apu achúshi, Jairo cacë, ax uacëxa. Uquin a mërái aín bëmánon rantin puruni

²³ tsóbuquin ca Jesús cacëxa:

—'Ën ini bëchicë ca bamaia. Usa 'ain camina mín męcënan ramëquin pëxcuxuni 'ëbë cuanti 'ain.

²⁴ Cacëxa a unibë cuaniabi ca atúxribi a nuibiani cuanquin 'aisamaira unin Jesús chacatisaira ocëxa.

²⁵ A unicama nëbëtsi ca achúshi xanu 'insíncë 'iacëxa. Usa 'aish ca a xanu męcën rabë 'imainun rabë baritia imia 'aishbi aín imi nëtécëma 'iacëxa.

²⁶ A xanux ca 'aisamaira rucuturucamanuax pëxcúcasi ro mëëquin paë tënëquin aín ñucama ñancábi cëñuibi pëxcúama 'icën.

²⁷⁻²⁸ Usa 'aish ca a xanu Jesús ñuicania cuabiani —aín chupa ticaishi cana pëxcúti 'ai — quixun sinánquin unicama nëbëtsinën, a caxu cuanquin, Jesusan chupa ticacëxa.

²⁹ Ticaíshi ca aín imicë nëtécëxa. Usai nëtëquin ca aín namí chuámarua tancëxa.

³⁰ Usai 'icëbë ca Jesús —'ën cushin ca uni pëxcúaxa —quixun aín sinanënbi 'unani, 'itsa uni nëbëtsinuxun caxu bësuquin isi quiacëxa:

—¿Uin cara 'ën chupa ticax?

³¹ Quia ca aín 'unánmicë unicaman cacëxa:

—¿Mia unin chacatisaira oia isibi caina, uin cara 'ën chupa ticaxa quiax quin?

³² Cacëxun ca Jesusan uin cara isa aín chupa ticaxa iscatsi quixun, amo bariaráquin isacëxa.

³³ Iscëbë ca axa pëxcúcé xanu, ax —an ca 'ë pëcúaxa —quixun 'unani racuëti bërëruí, anu cuani aín bëmánon rantin puruni tsóbuquin, usai cana 'ia quixun chiquinaquin Jesús cacëxa.

³⁴ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ën cana mi pëxcuti 'ai quixun asérabi sinani camina pëxcúan. Usai camina 'itëcëniman. Chuámashi 'aish ca cuantan.

³⁵ Usaquian Jesusan cacëbëtanbi ca aín xubunuax uquin unin anua judíos unicama timéti xubunu 'icë 'apu, Jairo, a cacëxa:

—Mín bëchicë ca ñuaxa. Ca 'aíma 'icën. Usa 'ain ca Jesús ñancábi buánxunma 'at.

³⁶ Caia cuaquin ca Jesusan a 'apu cacëxa:

—Racuëaxma ca 'it. 'Ën cana mi 'aquinti 'ai quixun ca sinan.

³⁷ Usaquin cabiani cuanbaiti a 'apun xubunu bëbaquin ca Pedro 'imainun Jacobo 'imainun Jacobonën xucën Juan, acamaishi abëa cuanun cacëxa.

³⁸ Cabiani cuanx bēbaquian cuacēxbi ca a 'apun xubunuax 'aisamaira uni shaquiabati rarumabacēxa.

³⁹ Rarumabatiabi ca xubunu atsínquin cacēxa:

—¿Uisacatsi caramina masá nuituti rarumati shaquiquin? Xu xanu ca bamacēma 'icēn, ca 'uxaxa.

⁴⁰ Ēsaquian cacēxunbi ca 'usáncancēxa. 'Usáncancēxunbi anu 'icē unicama xubu eman xutancēx ca Jesús xanun papa 'imainun aín tita 'imainun abē ucē uni, acamaishi buani, anua xu xanu 'icēnu atsíancēxa.

⁴¹ Atsínxun mēínquin biquín ca xu xanu cacēxa:

—“Talíta cumi”. Talíta cumi quicē ax ca: Xu xanu, mi cana cain, ca nirut, qui quicē 'icēn.

⁴² Usoquian cacēxēshi ca a xu xanu mēcēn rabē 'imainun rabē baritiañu 'aish nirutancēx niacēxa. Usai nitsia isi ca aín bēmánan pēqui ratúcancēxa.

⁴³ Ratutia ca Jesusan anu 'icē unicama cacēxa:

—'Ēn mitsu cacēsabi oquin camina mitsúnmi iscē ñu ěnē uibi ñuixuntima 'ain —quixun canan ca —xu xanu ca pimit —quixun cacēxa.

6

Jesús Nazaretnu 'iá

(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

¹ Anuax cuanx ca Jesús anuaxa canicē me anu cuancēxa. Cuancēbē ca aín 'unánmicē unicama abē cuancēxa.

² Cuanx bēbaxun ca anun ñu mēētima nētē 'ain, anua judíos unicama timēti xubunu atsínxun bana ñuixunquin 'unánmiacēxa. Usoquian bana ñuia cuati ca unicama aín patsanēx ratuti canancēxa:

—¿Uin cara ěnē uni usaquian bana ñuiti 'unánmiac? ¿Uisai quicē cara a ñuicē bana ěnēx 'ic? ¿Uisoquin cara uni itsin 'acēma ñu 'ain?

³ Carpinteroishi ca ěnēx 'icēn, Marían tuá. Ax ca Jacobo 'imainun José 'imainun Judas 'imainun Simón aín xucēn 'icēn. Aín chirabacēcamaribi ca ěnu nubē 'icēn, ¿usa cat? —quix canancēxa.

Usai canani ca aín bana cuaisama tani ami nishacēxa.

⁴ Ami nishcēxun ca Jesusan atu cacēxa:

—An Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē unían bana ñuixunia ca unin cuatia. Usa 'aínbi ca axa anuax canicē unían, anuaxbia canicē menuxun bana ñuixunia, anu 'icē unicama 'imainun aín aínsi 'ibucama 'imainun axa aín xubunu 'icēcamaribi cuaisama tania.

⁵ Usaquian ax quicēsabi oquin aín bana cuatiama ca Jesusan, uni itsían 'acēma ñu anu 'icē unicama 'axuanma 'icēn. Uni 'insíncē 'itsama, ashí cuni ca aín mēcēnan ramēquin pēxcüacēxa.

⁶ An ca aséربي Nucēn Papa Diosan cushínbi ñu 'aia quixuan sinaniama isi ca Jesús —¿uisa 'aish cara ěnē unicama ěsa 'icē? —quixun sinani ratúacēxa. Usai 'itancēx ca aín nētēnuax ěma chucúmaracamanu cuanquin Jesusan unicama bana ñuixuancēxa.

Bana ñuixunuan aín 'unánmicē unicama Jesusan xua

(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

⁷ Jesusan ca aín 'unánmicē uni mēcēn rabē 'imainun rabē a timēxun aín cushi anúan ñunshin 'atima uninua chiquinti 'inántancēxun bētsi bētsi emanua cuanun quixun rabē rabē xuacēxa.

⁸ Xuquin ca 'ēsēquin cacēxa:

—Bain cuanquin camina ñu buántima 'ain. Pán, burasa, curíquibi buánquinma camina tsatishi buánti 'ain.

⁹ Taxaca upíramashi camina tañubianti 'ain, 'imainun camina a pañuti chupa rabēma achúshishi pañubianti 'ain.

¹⁰ Ēsaquinribi ca cacēxa:

—Uinu 'icē unin xubunu caramina anu 'inux atsini, anuishi camina ñantan ñantan 'uxti 'ain, anúnmi a ěmanuax cuanti nētēa utámainun.

¹¹ Uinu 'icē ěmanu 'icē unicaman cara mitsu biisama tanan mitsun bana cuaisama tania, aín ěmanuax cuani camina anu 'icē unicaman, mitsun bana cuatima ca Nucēn Papa Diosan iscēx 'aisama 'icē quixun 'unánun, mitsun taxacanu 'icē me cupúcē tacabiani cuanti 'ain. 'Ēn cana aséربي mitsu cain, Sodoma ěmanu 'icē unicama 'imainun Gomorra ěmanu 'icē unicama ca aín bana cuaisama tancē cupí Nucēn Papa Diosan castíancēxa. Usamaira oquin castíancē ca a ěmanu 'icē unicama an mitsu bicēma cupí ax 'iti 'icēn.

¹² Usaquin caquian xucëx cuanquin ca —ainan 'inux camina Nucën Papa Diosmi sinanati 'ai —quixun caquin unicama bana ñuixuancëxa.

¹³ Usonan ca ñunshin 'atima uninua chiquíanan uni 'insíncëcamaribi xëni ron ronquin pëxcüacëxa.

Juan an uni nashimicë bana

(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Usa 'ain ca uni itsían 'acëma ñua Jesusan 'aia unicaman chaniocëxa. Chanioia cuati ca Galileanu 'icë 'apu, Herodes, quiacëxa:

—Ax ca Juan, an uni nashimicë, a 'icën. Bamaxbi ca baísquiaxa. Usa 'ixun ca uni itsían 'acëma ñu 'aia.

¹⁵ Usai quicëbëa raírinëx —ax ca Elías 'icë —quimainun ca raírinëxribi —ax ca an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicamaxa bërâma 'íasaribi uni a 'icë —quix quiacëxa.

¹⁶ Quia cuati ca Herodes quiacëxa:

—Ax ca Juan, a 'ën tëbiscamia, a 'icën. Usa 'aish ca ax bërí baísquiaxa.

¹⁷⁻¹⁸ Herodesnën Juan tëbiscamia, ax ca ësa 'iacëxa: Herodes an ca aín xucën Felipenën xanu, Herodías cacë, a biacëxa. Usa 'ain ca —minmi min xucënan xanu biti ca 'aisama 'icë —quixun Juanën Herodes cacëxa. Cacëxun ca Herodesnën Juan bimixun nëamitancëxun sipuamiacëxa.

¹⁹ Juan sipuacë 'aínbi ca ami nishquin Herodías an Juan 'amicatsi quixun sináncëxa. Usa 'ixunbi ca uisabi oma 'icën.

²⁰ Herodías an ami nishquin 'amiti 'icëbi ca Herodesnën —Juan, ax ca mëní sinánñu 'aish upí uni 'icë —quixun sinani ami racuëquin unínma 'aia quixun bërúancëxa. Usa 'ixun ca aín bana uisai cara quia quixun upí oquin cuaquinmabi an bana ñuia cuacëxa. Usa 'ain ca Herodíasnën Juan 'amiama 'icën.

²¹ Usa 'aínbi ca achúshi nëtë anun Juan 'ati nëtë 'iacëxa. Axa anun bacëan nëtë 'ain ca Herodesnën aín tucuricubu 'imainun aín suntárunen 'apucama 'imainun Galileanu 'icë aín cushi uniburibi abëtan pí unun camiacëxa.

²² Camicëx uxuan Herodesbëtan acaman picëbë ca Herodíasnën tuá xanu xuntacu, ax anuax upiti bairani ransacëxa. Usai 'ia isi ca anu 'icë unicamax Herodesbë chuáma tani cuëëancëxa. Cuëënquin ca Herodesnën xanu xuntacu cacëxa:

—Usa ñu caramina cuëëni ca 'ë cat, cacëxun cana a mi 'inánti 'ain.

²³ Caxun ca cacëxa:

—Mi cana paraniman, sinanatëcentimoquin cana aséribi mi cain, añu ñu caramina mi 'inánun 'ë ñucatin, 'ëx anu 'apu 'icë me ënëbi cana 'ëmi ñucacëxun amo 'icë mi 'inánti 'ain.

²⁴ Cacëx cuanquin ca aín tita cacëxa:

—¿'Ea 'inánun carana añu ñu ñucati 'ain?

Quia ca aín titan cacëxa:

—Juan, an uni nashimicë, aín maxcá ca ñucát.

²⁵ Cacëx bënëtishi uquin ca cacëxa:

—Bëríbi camina Juan, an uni nashimicë, a tëbiscamixun aín maxcá manë xampami 'ë 'inánti 'ain.

²⁶ Eësaquian cacëx masá nuituirquin ca Herodesnën 'aisama tancëxa. 'Aisama tanquinbi ca —sinanatëcentimoquin cana mi cain —quixun cacë a sinánan 'icë unicamaribia cuacë cupí masá nuituirquinbi xanu xuntacu parántisama tanquin,

²⁷ bënëñquinshi aín suntáru achúshi Juanën maxcá isa bëxunun quixun xuacëxa.

²⁸ Xucëx cuanxun sipunuabi tëbiscabëtsinquin manë xampami bëxun ca suntárunen xanu xuntacu Juanën maxcá 'ináncëxa. 'Ináncëxun buánxun ca xanu xuntacun aín tita 'ináncëxa.

²⁹ Uocë cuabiani cuanxun ca aín 'unánmicë unicaman Juan bibianquin buánxun maíancëxa.

Jesusan cinco mil uni pán pimía

(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

³⁰ Usa 'ain ca aín 'unánmicë unicaman, an xucëx cuanx anu utëcënxun, atúan 'acë ñucama ñuixuanan a uni 'unánmicë banacamariibi Jesús ñuixuancëxa.

³¹ Ñuixuncëxun ca Jesusan 'aisamaira uni ampan ucë axa cuanmainun raírinëxribi aia, bana ñuixunquin piama 'icën. Usai 'iquin ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—'Uri pain cuanun ca cuan, anua uni 'icëma menuax nuxëshi tanti cuanun ca cuan.

³² Cabiani ca manë nuntin a camáxbi anu uni 'icëma menu cuancëxa.

³³ Cuania isquin —ax ca Jesús 'icë —quixun 'unánbiani atux pain men abáquiani bëtsi bëtsi émanuax cuanx ca anua cuantinxun Jesús caini uni timëcamë'ëocëxa.

³⁴ Manë nuntinuax 'ibúquian Jesusan iscëx ca anua timëcë unicamax an atu Nucën Papa Diosmi sinánun 'aquinti 'aíma 'ain, 'aracacë ñuinanëxa an bërúanti aín 'ibu 'aíma 'ain

sináncasmai bĕnĕcĕsaribi 'iacĕxa. Usai 'ia isquin ca Jesusan unicama nuibacĕxa. Nuibaquin ca ca 'itsa ñu ñuiquin atu bana ñuixuancĕxa.

³⁵ Usaquin 'acĕbĕa bari xupĭbucĕbĕtan ca aín 'unánmicĕ unicaman anu cuanxun Jesús cacĕxa:

—Bari ca xupĭbutia, ĕnĕ mex ca anu uni 'icĕma me 'icĕn.

³⁶ Atúan piti ñu ca 'aíma 'icĕn. Ēnu 'iáxma unicama cuantánun camina cati 'ain. Cuanxuan 'uri 'icĕ ĕmacama 'imainun a mecamanua atun piti bitánun camina xuti 'ain.

³⁷ Quia ca Jesusan cacĕxa:

—Mitsun ca piti 'inan.

Cacĕxun ca atun cacĕxa:

—¿Nun caranuna doscientos curíquinĕn atu 'inánti pán maruti 'ain?

³⁸ Usaquian cacĕxun ca Jesusan cacĕxa:

—¿Uiti pánñu caramina mitsux 'ain? Tain ca istan.

Cacĕxun istancĕxun ca cacĕxa:

—Mĕcĕn achúshi pán 'imainun ca tsatsa rabĕ anu 'icĕn.

³⁹ Cacĕxun ca Jesusan basinua bucubunun quixun unicama cacĕxa.

⁴⁰ Cacĕx ca unicama cien uni cien uníxa tsómainun cincuenta cincuantanĕxribi tsóbuax bucüacĕxa.

⁴¹ Usai unicama bucubuan ca Jesusan mĕcĕn achúshi páncĕñun tsatsa rabĕ bixun manámi bĕsuquin isquin Nucĕn Papa Dios —asábi ca —catancĕxun pán tucapaxun aín 'unánmicĕ unicama 'ináncĕxa, axa bucubucĕ unicama 'inánun quixun. Usaribi oquin ca tsatsa rabĕ aribi tucapaxun 'ináncĕxa.

⁴² 'Ináncĕxun bixun ca unicama camaxunbi pucháquin piacĕxa.

⁴³ Pucháquin piia sĕnĕan ca usai 'iisa 'aímabia tĕxĕcĕ páncĕñun tsatsa aín 'unánmicĕ unicaman mĕcĕn rabĕ 'imainun rabĕ caquí buácaquin biacĕxa.

⁴⁴ An pucháquin picĕ unicamax ca 'aisamaira 'aish cinco mil nucĕ bĕnĕ 'iacĕxa.

Jesús parúmpapa camánanĕn niquiiani cuan
(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

⁴⁵ Usotancĕxun ca an tsiánquianquin unicama cabianmainuan, atux pain manĕ nuntinu cĕñúruquiiani 'ucĕ manan Betsaida ĕmanu cuanun quixun Jesusan aín 'unánmicĕ unicama xuacĕxa.

⁴⁶ Xutancĕxun anu 'icĕ unicama cabiani ca Jesús matánu Nucĕn Papa Diosbĕ banai cuancĕxa.

⁴⁷ Cuanx Nucĕn Papa Diosbĕ banacĕbĕa bari atsíncĕbĕ ca baquishacĕxa. Baquishcĕbĕa Jesús axĕshi matánu 'imainun ca aín 'unánmicĕ unicamax manĕ nuntinu parúmpapa nĕbĕtsi 'iacĕxa.

⁴⁸ Usa 'aish ca suñúan cuainsamoquin bĕcacĕxun bamaira bamaxun inabacĕxa. Usaía 'ia isbiani ca pécaracĕbĕ Jesús parúmpapa camánanĕn niquiiani atunu cuancĕxa. Cuanquin ca Jesusan atun nunti inuquinbi iĕtancĕxa.

⁴⁹ Parúmpapa camánanĕn niquiiani Jesús cuania isi ca —ñunshin sapi ca —quixun sinani sharáruí, aín bĕmánan pĕqui ratúcancĕxa.

⁵⁰ Camaxunbi a isia racuĕira racuĕtiabi ca Jesusan atu cacĕxa:

—Camina cushicanti 'ain. Racuĕaxma ca 'it, 'ĕ cana 'ain.

⁵¹ Ēsaquin cai manĕ nuntinu 'irucĕbĕ ca suñúan nĕtĕacĕxa. Nĕtĕcĕbĕ ca aín 'unánmicĕ unicama ratuti —¿uisa 'ain cara ĕsa 'ia —quixun sinani sináncasmacĕxa.

⁵² Jesusan aín sinanĕnshi pán 'itsamia isquinbi uisaira cara aín cushi 'icĕ quixun sinanima ca suñúan nĕtĕcĕbĕ sináncasmacĕxa.

Genesaret menuxuan Jesusan 'insíncĕ unicama pĕxcĕa
(Mt 14.34-36)

⁵³ Parúmpapa 'ucĕ manan cuani Genesaret cacĕ menu bĕbaquin ca anu aín nunti tĕcĕrĕcacĕxa.

⁵⁴ Tĕcĕrĕcaxa manĕ nuntinuax 'ibutia isquin ca anu 'icĕ unicaman —axa ucĕ ux ca Jesús 'icĕ —quixun 'unáncĕxa.

⁵⁵ 'Unani abáquiiani, anu 'icĕ mecamanu cuanquin ca uni 'insíncĕcama aín bacĕtinĕn, anu ca Jesús 'icĕ quixuan ñuia cuabĕtsinquin bĕacĕxa.

⁵⁶ Uinu cara Jesús cuania, ĕma chucúmara 'imainun ĕma chacamanuribi cara cuania, anuxun ca me mĕniocĕnu uni 'insíncĕcama Jesusan chupa ticanun quixun bĕquin racáncĕxa. Bĕcĕxun ca ñucĕ unicaman Jesus —min chupa cuĕbĭshi ca nu tícamit —quixun cacĕxa. Ēsaquin caquin ticáishi ca 'insíncĕ unicamax pĕxcĕacĕxa.

7

Aín nuitu upíma cupía unin 'atima ñu 'acë bana

(Mt 15.1-20)

¹ An Moisésñen cuëñeo bana 'unáncë unicamax Jerusalénuaxa ucë, abë ca fariseo unicamax Jesúsnu ai timëacëxa.

² Timëxun ca Jesusan 'unánmicë unicama raírinen aín rara quiásabi oi 'iquinma, mëchucaxunmashi piia isacëxa.

³ Isquin ca sináncëxa: Nun cananuna nucën chaitiocë quíá bana a tani usabi 'icë 'ixun Nucën Papa Diosan iscëx upí 'iti sinánquin nun mëcën upíra upiti mëchucaxunma pán piman,

⁴ anua ñu marutinuax uxun cananuna nashixunma piman. Nun chaitiocëcaman 'ásabi oquin cananuna nun manë xampa, nun 'ó ñutë, nun manë ñutë, a 'imainun nun 'uxtiribi chucaian. Usonan cananuna ñu raíriribi nun chaitiocëcaman 'ásabi oquin 'ain.

⁵ Usaquin sinánquin ca fariseo unibu 'imainun an Moisésñen cuëñeo bana 'unáncë unicaman Jesús cacëxa:

—¿Uisacasquin cara min 'unánmicë unicaman nucën chaitiocëcama quíá bana tanimin? Ca mëchucaxunmashi piia.

⁶ Cacëxun ca Jesusan ësaquin atu cacëxa:

—Mítsúxmi cëmë 'icë mitsu ñuiquian Isaiasnën cuëñeo bana ca ëesai quia:

Ëñë unicaman ca aín cuëbitanshi 'ë rabia, 'ixunbi ca aín nuitu mëu 'ë sinanima.

⁷ Nucën Papa Diosan bana isa quixun ca unínbi ñuicë banaishi unicama ñuixunia. Usa 'ixun ca ñancábi 'ë rabia.

Isaiasnën cuëñeo bana quicësabi oi camina mitsux 'in.

⁸ Mitsun camina Nucën Papa Diosan bana quicësabi oquin 'ati a ënquin mitsun chaitiocëcaman sinan bana a tanquin axa quicësabi oquin 'ain, mëchucanan ñutë chucati, acama.

⁹ Usai quiquin ca Jesusan ësaquinribi atu cacëxa:

—Mítsun chaitiocëcaman ñuia banaishi cuati cupí camina Nucën Papa Diosan bana ënquin a sinaniman.

¹⁰ Moisés ca quiacëxa: “Min papa, min tita cacëxun ca aín bana cuat” quianan ca “an aín papa aín tita 'atimaquin ñuicë uni, a camina asérabi bamamiti 'ain”.

¹¹ Usa 'ainbi camina mitsux ësa quin: Unin ca aín papa, aín tita cati 'icën, ñu mi 'inánti 'ixunbi cana mi 'inaniman, ca Corbán 'icën, ca Nucën Papa Dios 'inánti 'icën, Nucën Papa Dios usai quíá 'ainmabi.

¹² Usai qui camina mitsux quin: Usai quicë unían aín papa, aín tita 'aquinima 'ianan ñu 'inántima ca asábi 'icë quiax.

¹³ Usa 'ixun camina mitsúxmi quicë bana ashi 'unánmianan mitsun chaitiocëcama 'iaishi 'unánmiquin unicama Nucën Papa Dios axa quíá bana ënun quixun sinánmin. Usaribi oquin camina 'itsa ñu 'unánmiquin unicama Nucën Papa Dios quíá bana ënun quixun sinánmin.

Usaquin ca Jesusan fariseo unicama 'imainun an Moisésñen cuëñeo bana 'unáncë unicama cacëxa.

¹⁴ Catancëxun ca ësaquinribi Jesusan cuënxun unicama cacëxa:

—Camaxunbi ca 'ën bana ñuimainun upí oquin cuat.

¹⁵ An ñu aín cuëbitan picë cupí ca Nucën Papa Diosan uni upíma isima. Ama. Aín nuitu 'atima 'ixun 'atima ñu 'anan 'atimati banacë, a cupí ca Nucën Papa Diosan uni upíma isia.

¹⁶ An aín pabitan ëñë bana cuacë unin ca aín nuitunëñbi sinánquin cuati 'icën.

¹⁷ Ësaquin catancëxun unicama ëbiani cuanxa aín 'icënu atsíncë ca aín 'unánmicë unicaman Jesús ñucáquin cacëxa:

—Unían picë ñu ñui quicë bana ax cara uisai quicë 'icë ca nu ñuixun.

¹⁸⁻¹⁹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Mítsúnribi caramina 'ën cacëxun 'ën bana cuatiman? Piti, ax ca unin nuitunu atsinima. Picëx ca aín pucunuishi atsintancëx amiribishi chiquitia. ¿Usa cat? Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan aín cuëbitan ñu picë a cupí uni upíma isima.

Ësai qui ca Jesús, camabi ñu ca piti asábi 'icë, quiacëxa.

²⁰ Catancëxun ca Jesusan ësaquinribi cacëxa:

—Aín nuitunën 'atimaquin sinánquian ñu 'acë cupíshi ca Nucën Papa Diosan uni upíma isia.

²¹ Aín nuitu mëu ca unin 'atima ñu 'ati sinania, xanu cuaioti, uni itsin ñu mëcamati, uni 'ati, aín xanuma 'ainbi xanubë 'iti,

²² uni itsin ñu cuëñenti, 'atima nuituñu 'iti, uni paránti, 'atima 'icëbi tënëquinma ñu 'ati, nutsiti cëmëquin uni ñuiti, rabíti, nuituñuma 'iti, acama.

²³ Aín nuitunën sinánquian a ñucama 'acë unicamax ca Nucën Papa Diosan iscëx upíma 'icën.

Usaquin ca Jesusan unicama cacëxa.

Judíosma xanu Jesúsmi catamëa
(Mt 15.21-28)

²⁴ Anuax cuanx ca Jesús anua Tiro 'imainun Sidón 'icë menu bëbacëxa. Bëbatancëx ca, 'ëx cana ënu 'ai quixunma unin 'unania quixun sinani achúshi xubunu atsiãncëxa. Usaquian sinaniabi ca unicaman 'unãncëxa.

²⁵ Usa 'ain ca —anu ca —quixun cuabëtsini ñunshin 'atimañu xanu tuacën titax uax Jesús tanáin rantin puruni tsóbuacëxa.

²⁶ A xanux ca judíosma, Sirofenicia menu 'icë 'iacëxa. Usa 'ixun ca aín tuánua isa ñunshin 'atima chiquínun quixun Jesús cacëxa.

²⁷ Cacëxunbi ca —judíos unicama pain 'aquini cana uacën —quixun sinánquin Jesusan ësaquin cacëxa:

—Tuá xura pimiti bixunbi camun pimiti ca 'aisama 'icën. Tuá xuratsucun pain ca piti 'icën.

²⁸ Cacëxun ca a xanun cacëxa:

—Usa ca. Usa 'aínbi ca cuënan tëmúxun tuá xuan rëupatia piti sani camunan piia.

²⁹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Upiti camina quian. Usa 'ain ca min tuánuax ñunshin 'atima chiquíaxa, camina cuanti 'ain.

³⁰ Cacëx cuanx aín xubunu bëbaquin ca aín tuá anuaxa ñunshin 'atima chiquicë 'ain, anua 'uxcënu, mëní sinan 'aish, racácë mëracëxa.

Pabë 'aish banañuma uni Jesusan pëxcüa

³¹ Usaquiani anua Tiro ëma 'icë menuax cuanx ca Jesús Sidón ëma 'imainun Decapolis cacë me aribi rëxcëbiani, parúmpapa Galileanu cuantëcëancëxa.

³² Cuanía bëbacëbëtan ca pabë 'aish banaibi upitiira banacëma uni bëxun unicaman Jesús aín mëcënan isa ramënun quixun cacëxa.

³³ Cacëxun ca Jesusan unicama 'uri amo nitsinaxun aín pabínu, aín mëcën rëbu atsiñmianan tushuquixun cuñunan aín mëcën rëbu chabóxun, aín ana mëëacëxa.

³⁴ Usoquin mëëi manámi bësuquin isi munuma uínquin ca cacëxa:

—“Efata”. Efata quicë ax ca —ca asábi 'it —qui quicë 'icën.

³⁵ Usocëxuinshi pabë 'ixunbi bana cuanan ca upitiira banacëma 'aishbi upiti banacëxa.

³⁶ Usoquin a uni pëxcutancëxun ca Jesusan anu 'icë unicama uinu 'icë unibi ñuixunxunma 'anun quixun cacëxa. Usaquian cacëxunbi ca ñuiacëxa. Ñuia asérami ñuixunxunma 'anun Jesusan catëcëncëxunbi ca a unicaman usai ca a uni pëxcúaxa quixun ñuiaraishiacëxa.

³⁷ Ñuiquian chanioia cuati ca unicamax ratuti quiacëxa:

—Camabi ñu ca an upí oquin 'aia, pabë uníbi ca an pëxcucëxun cuatia, banañuma uníxbi ca an pëxcucëx banaia.

8

Jesusan cuatro mil uni pán pimia
(Mt 15.32-39)

¹ Usa 'ain ca 'itsa uníxa timëcamë'ëocë 'ain a piti 'aíma 'ain, Jesusan aín 'unánmicë unicama cuënxun cacëxa:

² —Ënë unicamax ca ënu, rabë 'imainun achúshi nëtë 'ëbë 'icën. Usa 'aish ca a atun piti ñuñuma 'icën. Usa 'ain cana 'ën atu 'itsaira nuibaquin 'aquinsa tanin.

³ Ën ñu naracamixunma atun xubunu xucëxbi ca cuaníbi bainuax bëënantí 'icën, raírinëx ca 'uracëox uaxa.

⁴ Cacëxun ca aín 'unánmicë unicaman cacëxa:

—Ënëx ca anu uni 'icëma me 'icën. ¿Uisaxun caranuna ënë unicama pimiti 'ain?

⁵ Cacëxuan Jesusan —¿uiti pánñu caramina 'ain? —quixun ñucácëxun ca aín 'unánmicë unicaman —ënu ca mëcën achúshi 'imainun rabë 'icë —quixun cacëxa.

⁶ Cacëxun ca Jesusan timëcamë'ëocë uni menu tsóbunun quixun cacëxa. Usoxun ca páncama bixun Nucën Papa Dios —asábi ca —catancëxun tucapaxun pán, aín 'unánmicë unicama, an unicama mëtícanun quixun 'inãncëxa. 'Inãncëxun ca atúan pinun anu 'icë unicama 'inãncëxa.

⁷ Usotancëxun ca tsatsa 'itsamararibi bixun Jesusan Nucën Papa Dios —asábi ca —catancëxun aribi aín 'unánmicë unicama, an unicama mëtícanun quixun 'inãncëxa.

⁸ Usoquian 'inãncëx cëñútisa 'aishbi ca a piti cëñúama 'icën, a unicaman pucháquin picëxbi. Camáxbia puchácëbëtan ca Jesusan 'unánmicë unicaman mëcën achúshi 'imainun rabë caquí buácaquin piti tëxëcë biacëxa.

⁹ An picë unicamax ca 'itsaira 'aish cuatro mil unisa 'iacëxa. Usoquin pimitancëxun ca Jesusan a unicama —cuanmainun ca cuan —quixun cacëxa.

¹⁰ Cabiani ca Jesús bē aín 'unánmicē unicama manē nuntinu 'iruquiani cuanx Dalmanuta cacē me, anu cuancēxa.

*Fariseo unicaman uni itsían 'acēma ñu 'anun quixun Jesús ca
(Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)*

¹¹ Cuanxa bēbacēbē ricuatsinxun ca fariseo unicaman abē cuēbícánanquin, Nucēn Papa Diosan cushin caraisa ñu 'aia iscatsi quixun, Jesusan aín sinanēnbi isa unían iscēma ñu naínua 'anun quixun cacēxa.

¹² Cacēxun ca munuma uínquin cacēxa:

—¿Uisa cupí caramina ēnu bucuē unicama, mitsun Nucēn Papa Diosan cushin carana ñu 'ai iscatsi quixun, ñu itsi 'anun quixun 'ē cain? Asérabi cana mitsu cain, 'ēmi ñucácēxunbi cana 'aiman.

¹³ Usaquin caxun ca atu ēbiani manē nuntinu 'iruquiani parúmpapa 'ucē manan cuancēxa.

*Fariseo unicaman bana cuatima bana
(Mt 16.5-12)*

¹⁴ 'Ucē manan cuanquin ca Jesusan 'unánmicē unicaman piti ñu manubiancēxa, manuan ca pán achúshiratsushi buáncēxa.

¹⁵ Usa 'ain ca Jesusan aín 'unánmicē unicama ēsaquin 'ēsēacēxa:

—Fariseo inibu 'imainun Herodesmí sináncē judíos unicamaxa anun pán chamiti ñusa 'icēsa usaribi 'itin rabanana camina bérúancati 'ain.

¹⁶ Cacēx ca atúxbi canancēxa:

—Nunu pán bēcēma cupí ca nu usaquin caia.

¹⁷ Cananía 'unánquin ca Jesusan cacēxa:

—¿Uisa cupí caramina mitsux, pán cananuna bēcēma 'ai quiax cananin? ¿'Ēn ñu 'aia isunbi caramina uí carana 'ēx 'ai quixun 'unaniman, upí oquin caramina cuatiman?

¹⁸ ¿Bérúñuxunbi caramina isiman? ¿Anun cuati pabíñuxunbi caramina mitsun nuitunēn sinánquin upí oquin cuatiman?

¹⁹ ¿'Ēn mēcēn achúshi pán tucapaxun pimicēxun piquian cinco mil unin tēxēocē caina uiti caquí buácaquin pán bia quixun sinánquinma caina manuan?

Usaquin Jesusan cacēxun ca aín 'unánmicē unicaman cacēxa:

—Mēcēn rabē 'imainun rabē caquí buácaquin cananuna bian.

²⁰ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—¿'Ēn mēcēn achúshi 'imainun rabē pán tucapaxun pimicēxun piquian cuatro mil unin tēxēocē caina uiti caquí buácaquin pán bian?

Cacēxun ca cacēxa:

—Mēcēn achúshi 'imainun rabē caquí buácaquin cananuna bian.

²¹ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—¿Usoquin 'ēn 'aia isúnbi caramina uí carana 'ēx 'ai quixun 'unaniman?

Bēxuñu unia Jesusan Betsaidanuxun bēpēxcūa

²² Usaquin cabiani cuanx ca Betsaida cacē ēmanu Jesús bēbacēxa. Bēbacēbētan ca uni raírínēn bēxuñu uni achúshi anu bēquin a isa ramēnun quixun caquin bēnēacēxa.

²³ Usocēxun ca Jesusan bēxuñu uni mēinbianquin ēma 'uri buánxun, anuxun tushucaquin cuñunan bēpachiquin aín mēcēnan ramēquin —¿caramina ñu isin? —quixun ñucáquin cacēxa.

²⁴ Cacēx bēpēquiquin ca cacēxa:

—Cana isin, i sētécēsa 'aish ca uni chaninabatia.

²⁵ Cacēxun ca amiribishi Jesusan aín mēcēnan bēmētēcēancēxa. Usocēx bēpēquiquin ca upí oquin isacēxa.

²⁶ Usaquin 'atancēxun aín xubunu xuquin ca Jesusan cacēxa:

—Betsaida ēmanu camina cuantima 'ain, uibimi catima cupí.

*—Jesús ca Cristo 'icē —quíaxa Pedro quíá bana
(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)*

²⁷ Usobiani ca Jesús aín 'unánmicē unicama buani Cesárea de Filipo cacē ēma a 'urama 'icē ēmacamanu cuancēxa. Bain cuanquin ca Jesusan aín 'unánmicē unicama ñucáquin ēsoquin cacēxa:

—¿Ui caraisana 'ēx 'ai quiax cara unicama quin?

²⁸ Cacēxun ca aín 'unánmicē unicaman cacēxa: Raírínēx ca quia, mix isamina Juan, an uni nashimicē, a 'ain. Raírínēx ca quia, mix isamina Elías a 'ain. Raírínēxribi ca quia, mix isamina an Nucēn Papa Dios quicē bana unicama ñuixuan uni itsi, a 'iti 'ain.

²⁹ Cacēxun ca Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—¿Atúxa usai quimainun caramina mitsux 'ēx caraisana uí 'ai quiax quin?

Quía ca Pedronēn cacēxa:

—Mix camina Cristo, axa utinu nun caíncë, a 'ain.

³⁰ Èsaquian Pedronën cacëxun ca Jesusan uibi Pedro quicë bana ñuixunxunma 'anun quixun aín 'unánmicë unicama cacëxa.

—*Èx cana unin 'acëx bamati 'ai —quíaxa Jesús quíá bana (Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)*

³¹ Èsaquin catancëxun ca aín bamati ñuiquin Jesusan aín 'unánmicë unicama èsaquin cacëxa: —Uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá, 'èx cana 'atimocë 'iti 'ain. 'Imainun ca caniacëcëcamabë judíes sacerdotenën cushicama 'imainun an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicamax ën bana cuaisama tani 'ëmi nishti 'icën. 'Èmi nishquin ca 'ë uni itsi 'amiti 'icën. Usaquian 'è 'acëx bamatancëx cana rabé 'imainun achúshi nētë 'icëbë baísquiti 'ain.

³² Atúan upí oquin cuaisabi oquin ñuixunquin ca Jesusan usaquin cacëxa. Usaría quia oquin ca Pedronën Jesús amo nitsinaxun —usari camina quitima 'ai —quixun ñu caquin cacëxa.

³³ Cacëx cuainacëquin aín 'unánmicë unicama isquin ca Jesusan Pedro ñu caquin cacëxa: —Mín camina ñunshin 'atimanën 'apu, Satanás, an sináncësa oquin sinanín. Usaquin sinánxunma ca 'at. 'Èn Papa Dios cuëñcësabi oi 'iaxma 'èx 'inun quixun sinánquin camina unin sináncësa oquinshi sinanín.

³⁴ Catancëxun ca anu 'icë unicamacëñun aín 'unánmicë unicamaribi cuënxun Jesusan cacëxa:

—Uix cara 'èn uni 'iisa tania an ca a 'ai bamanuxunbi 'ëmi catamëti quicë bana ënquinma 'ati 'icën.

³⁵ Uin cara aín cuëñcësa oquin 'ai, ënë nētënu upitax tsotishi sinania, ax ca Nucën Papa Diosnan 'itima 'icën. Usa 'aínbi ca uinu 'icë unin cara ënë nētënu upitax tsóti sinánquinma uisai cara 'iquinbi 'ëmi catamëquin 'èx quicësabi oquin 'aia, ax Nucën Papa Diosnan 'aish aín nētënu abë 'iti 'icën.

³⁶ Unix ca ënë nētënuax 'itsaira ñuñu 'iti 'icën, 'aishbi ca Nucën Papa Diosmi sináncëma 'aish abë upíma 'ianan aín nētënu abë 'itima 'icën. Usa 'ain ca axa bamacëbë aín ñucama ax ñancábia bicë 'icën.

³⁷ ¿Nucën Papa Diosbë bamatimoi tsónuxun cara unin añu ñun cupíoti 'ic? Anun cupíoti ñu ca 'aíma 'icën.

³⁸ Uí unix cara 'ënan 'icëbia axa 'ëmi sináncëma unin 'usánti sinani 'ënan 'itimi rabíanan 'ën bana quicësai 'itimi rabinia, a uníxa 'ënan 'itimi cana 'èxribi rabínti 'ain, uni 'inux anuax uá 'aish cuantancëx 'ën Papa Diosbë 'Apu 'itancëx aín ángelcamabë utëcëni.

9

¹ Jesusan ca èsaquinribi cacëxa:

—Aséribi cana mitsu cain, axa ënu 'ëbë 'icë uni raírinën ca bamacëma pain 'ixun, 'ëmi catamétia ainan 'imicëxun, Nucën Papa Dios ca aséribi atun cushi 'icë quixun isti 'icën. Nucën Papa Diosan cushínbi ca usai 'iti 'icën.

Axbia Jesús bëtsia (Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

² Usaquin aín 'unánmicë unicama catancëx ca mëcën achúshi 'imainun achúshi nētë 'icëbë aín 'unánmicë uni raíri ëbiani, Pedrocëñun Jacobo 'imainun Juan, acamaishi buani Jesús matánu cuancëxa. Anu cuantancëx ca acaman ismainunbi Jesús bëtsiacëxa.

³ Bëtsicëbë ca aín chupa uxuira 'aish chabachabaquicësa 'iacëxa. Usa 'aish ca ënë menu 'icë unínbia chupa chacaquinbi uxucësamaira 'aish uxuira 'iacëxa.

⁴ Usa 'icë isanan ca Moisésbëa Elías chiquiracëti Jesús bë banaia isacëxa.

⁵⁻⁶ Usai banaia isi 'aisamairai racuëti —uisai carana qiti 'ai —quiax sináncasmaquin ca Pedronën Jesús cacëxa:

—Nuxnu ënu 'icë ca asábiira 'icën. ¿Uisa cara rabé 'imainun achúshi xubura mi 'axunti 'iti 'ic? Mínan achúshi 'imainun Moisésnan achúshi 'imainun Elíasnanribi achúshi cananuna 'ati 'ain.

⁷ Usaquian Pedronën cacëbëtainshia cuinan atu tupëoncëxun ca Pedro, Jacobo, Juan, acaman cuin mëucúaxa èsai banaia cuacëxa:

—Ènëx ca 'èx amiira sináncë, 'ën bacé bëchicë 'icën. Aín bana ca cuacan.

⁸ Quia cuati cuainacëquin amocúa iscëxbi ca uíbi 'aíma 'imainun Jesúsëshi anu 'iacëxa.

⁹ Usaquiani matánuax cuanquin ca Jesusan atu cacëxa:

—Mitsúnmi iscë ënë ñucama camina uinu 'icë unibi ñuixuntima 'ain. Uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá, 'èx bamatancëx baísquicëbëtan cuni camina ënë ñucama unicama ñuixunti 'ain.

¹⁰ Usaquian Jesusan cacësabi oquin a ñucama uí unibi ñuixunímabi ca atúxbi cuni canani quiacëxa:

—¿Uisai quicè cara, bamatancèx cana 'èx baísquiti 'ai, quicè ax 'ic?

¹¹ Èsai canantancèxun ca Jesús ñucáquin cacèxa:

—¿Mixmi aséjabi Cristo 'aínbi cara uisacatsi an Moisésnèn cuèñèo bana 'unáncè unicamax, Elías pain ca uti 'icè quin?

¹² Cacèxun ca Jesusan cacèxa:

—Elías ax pain ca uti 'icè quicè bana ax ca aséjabi 'icèn. Uxun ca unicama Nucèn Papa Diosmia sinánun sinánmiti 'icèn, usai quicè bana ca aséjabi 'icèn. ¿Usa 'aínbi cara axa Nucèn Papa Diosnuax uni 'inux uá a ñuicè bana uisai quin? Ca quia, ax ca unin bètsi bètsi ocèx tèmèrati 'icèn.

¹³ Elías ax pain ca uti 'icè quicè banax aséjabi 'aínbi cana mitsu cain, Elías pain ca uaxa. Ucèbi ca judíos unicaman atúxa cuèèncèsa oquinshi a 'atimoxa, a ñui Nucèn Papa Diosan bana cuèñèo quicèsbabi oquin ca 'acaxna.

*Ñunshin 'atimañu tuá Jesusan pècía
(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)*

¹⁴ Aín uni rabè 'imainun achúshibè matánuax anua aín 'unánmicè uni raíri 'icè anu cuanquinbi ca Jesusan isacèxa 'aisamaira unían aín 'unánmicè unicama raíri nébètsioraxun, an Moisésnèn cuèñèo bana 'unáncè unicamabètan atubè cuèbicanánquin atu cananquinia.

¹⁵ Usai cuèbicanánquinbi Jesús aia isi camáxbi ratuti abáquiari riquianxun ca —¿Caina ain? —quixun cacèxa.

¹⁶ Cacèxun ca cacèxa:

—Cana ain. ¿Añu ñui caramina atubè cuèbicanancanin?

¹⁷ Cacèxun ca anu 'icè uni achúshinèn Jesús cacèxa:

—Èn bèchicè cana minu bèan. Ñunshin 'atimanèn 'imicèx ca banañuma 'icèn.

¹⁸ Uinuxun cara ñunshin 'atimanèn 'imia anuax ca menu nipacètia. Usai 'i aín cuñun bacux bèi cuètsèquiquin ca aín xèta ñèrèxcaia, aín namíxbi ca nimèti bèrèrui saquiquia. Usa 'ain cana mín 'unánmicè unicama 'èa chíquínxunun can, cacèxunbi ca 'acasmaxa.

¹⁹ Quia cuaquin ca Jesusan anu 'icè unicama cacèxa:

—Mitsun camina Nucèn Papa Dios ax ca aséjabi cushi 'icè quixun sinaniman. ¿Mitsúxmi 'èmi catamènun carana uiti nètèn mitsu 'unánmiti 'ain? ¿Uitishi oi carana 'èx mitsu cupí masá nuituti 'ain? 'È ca a tuá bèxun.

²⁰ Cacèxuan bècèbètan Jesús isquin ca ñunshin 'atimanèn a tuá aín nami nimèmiquin bèrèrumiquin menu nipacèmiacèxa. Usocèx ca aín cuñun bacux bèi menu taramècèacèxa.

²¹ Usaía 'ia isquin ca Jesusan a tuacèn papa ñucacèxa:

—¿Uiti barin cara ènè tuá èsai 'in?

Cacèxun ca cacèxa:

—Xuratsu 'aishbi ca usai 'iacèxa.

²² Usa 'icè ca ñunshin 'atimanèn bamamicatsi quixun 'itsa oquin tsinu 'irumianan bacanuribi nipacèmia. Usa 'ain camina mín 'aisa 'icè nu a pèxcuxuntí 'ain.

²³ Cacèxun ca Jesusan cacèxa:

—Mínmi 'è, ca 'axuntí 'icè quixun sináncèbètan cana 'ati 'ain. An 'èmi catamèquin, 'èn cana aséjabi 'axuntí 'ai quixun sináncè uni a cana uisa ñu cara abi 'axuntí 'ain.

²⁴ Cacèxun ca munuma banaquin a tuacèn papan cacèxa:

—Mín camina camabi ñu 'atí 'ai quixun cana 'unanin. Usa 'aínbi camina, upí oquinra 'unánun 'è 'aquinti 'ain.

²⁵ Èsoquian cacèbèa 'itsa uni anu timètia isquin ca Jesusan ñunshin 'atima cacèxa:

—Ñunshin 'atima, an uni banañuma 'imianan pabè 'imicè, mi cana cain, ènè tuánuax ca ashiti chíquit. Chiquítancèx camina amiribishi anu utècèntima 'ain.

²⁶ Cacèx ca ñunshin 'atima munuma cuèncèni amiribishi a tuá aín nami nimèmiquin bèrèrumi bamacèsa 'itánun nipacèmi chíquiacèxa. Usocèxa racacè isi ca —ca bamaxa —quicáncèxa.

²⁷ Quia ratúncèbètanbi Jesusan aín mècènan mèínquin birucèx ca a tuá nirucacèxa.

²⁸ Usoquin 'abiania xubunu atsíncè ca aín 'unánmicè unicaman Jesús cacèxa:

—¿Uisa cupí caranuna nun a tuánu 'icè ñunshin 'atima chíquíncasman?

²⁹ Usaquin cacèxun ca cacèxa:

—Nucèn Papa Dios pain pima samáquin ñucáquin cuni ca unin èsa ñunshin 'atima chíquintí 'icèn.

*Jesúsan —'èx cana unin 'acèx bamati 'ai —quixun catècèan bana
(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)*

³⁰ Anuax cuanx, Galilea menu 'icè bain cuanquin ca Jesusan ax cuania unin 'unania quixun atuishi aín bana ñuixuntí cupí aín 'unánmicè unicama 'unánquibiancèxa.

³¹ Unánquibianquin ca acamaishi buánquin ésaquin cacéxa:

—Uni 'inux Nucén Papa Diosnuax uá 'è ca unin, an raíri uni 'aminun uni 'inánti 'icén. 'Ináncëxun bixun ca 'è 'ati 'icén. 'Acëx bamatancëx cana rabë 'imainun achúshi nètë 'icëbë baísqunuxun 'ain.

³² Usaía quiabi ca atun cuama 'icén. Cuatímabi ca upí oquian ñuixunun Jesús catimi racuéacéxa.

*Uix cara bëtsi unicamasamaira 'icë quicë bana
(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)*

³³ Capernaúm émanu bëbatancëx anua 'iti xubunu atsíntancëxun ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacéxa:

—¿Añu ñui caramina bainuax cuëbicananpunin?

³⁴ Cacëxunbi ca bain cuani —uinu 'icë nucama achúshinëxira cara nubë sënënma 'icë — quiax atúxbi ñucacanánpuni rabínquin cáma 'icén.

³⁵ Usa 'ain ca tsóbuxun Jesusan aín 'unánmicë unicama cuënxun cacéxa:

—Uix cara aín cushi uni 'iisa tania an ca cha 'iti sinánquinma, camabi uni upitaxa bucunun ñu mëëquinquin 'aquinti 'icén.

³⁶ Usai quiquin ca Jesusan tuá achúshi bixun atu nëbëtsi nitsínxun 'icúquin atu cacéxa:

³⁷ Uicaman cara 'ëmi sinánquin ënë tuásaribi 'icëa —ñuumara ca —quixun unin sináncë uni a 'aquinsa 'icë nuibaquin 'aquinia, an ca 'ëribi 'aquinia. Usaquin 'aquinquin ca 'ëishima, an 'è xuá, aribi 'aquinia.

*An nu ñuicëma uni, ax ca nubë upí 'icë quicë bana
(Lc 9.49-50; Mt 10.42)*

³⁸ Quia ca aín 'unánmicë uni, Juan, an Jesús cacéxa:

—Nun cananuna uni achúshinëan, Jesús ca ënë ininuaxmi chiquíti cuëënia quixun caquinshi ñunshin 'atima uninua chiquinia isan. Isoquin cananuna axa nubë nicëma 'icë, usoquin 'axunma 'anun can.

³⁹ Cacëxun ca Jesusan cacéxa:

—Usoquin 'axunma 'anun camina catima 'ain. Uin cara 'ën cushin uni itsían 'acëma ñu 'ati 'icë ax ca 'atancëx 'è ñui 'atimati banatima 'icén.

⁴⁰ Axa nu ñui quicëma uni ax ca nubë upí 'icén.

⁴¹ Aséribi cana 'ën mitsu cain, uinu 'icë unin cara, Cristonan camina 'ai quixun sinánquin 'umpax mitsu 'inania, an ca aín cupí biti 'icén.

*'Uchati rabanan bërúanracati bana
(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)*

⁴² Ésaquinribi ca Jesusan cacéxa:

—An uni 'imainun tuá 'ëmia sinánti ënun quixun 'atima ñu 'amiquin 'uchamicë unix ca aín 'ucha chaira 'icén. Usa 'aish ca aín 'ucha cupíbi 'aisamaira oquin castíancë 'iti 'icén. A unix ca anun ñu rënti maxax ami tètëcërëcatancëxun parúmpapa nëbëtsi nicéxa uni nanécësamaira oi 'atimaira ocë 'iti 'icén.

⁴³ Min mëcën anun 'aisama ñu 'ati cuëëncë 'ixun camina ashiquin manuquin ënti 'ain. Usoquin 'ai camina min mëcën téaxun nicésa 'iti 'ain. Mix mëcën rabëñu 'aishmi bënamëtima manë tsinu anuax témërai cuantima cupími min mëcën téaxun niti ca asábi 'icén.

⁴⁴ Anuax ca an nami picë xënacama bamaima, manë tsi axribi ca uisa nëtënbi bënamëtima.

⁴⁵ Min taë anun 'aisama ñu 'ati cuëëncë 'ixun camina ashiquin manuquin ënti 'ain. Usoquin 'ai camina min taë téaxun nicésa 'iti 'ain. Mix taë rabëñu 'aishmi manë tsinu anuax témërai cuantima cupími min taë téaxun niti ca asábi 'icén.

⁴⁶ Anuax ca an nami picë xënacama bamaima, manë tsi axribi ca uisa nëtënbi bënamëtima.

⁴⁷ Min bëru anun ñu isi 'atima ñu 'ati cuëëncë 'ixun camina ashiquin manuquin ënti 'ain. Usoquin 'ai camina min bëru achúshi échíxun nicésa 'iti 'ain. Mix bëru rabëñu 'aishmi manë tsinu anuax témërai cuantima cupími min bëru achúshi échíxun niti ca asábi 'icén.

⁴⁸ Anuax ca an nami picë xënacama bamaima, manë tsi axribi ca uisa nëtënbi bënamëtima.

⁴⁹ Nucén Papa Diosan usoquin 'acéxa upí isnun ca judíos unicaman 'aracacë ñuina xaronuxun tashíancéxa. Usaribi 'icëa Nucén Papa Diosan nu upí isnun cananuna nuxribi upíshi 'iti 'ain.

⁵⁰ Ésa ca. Tashix ca asábi 'icén. Asábi 'aishbia aín muca nëtëtia camina uisaxunbi amiribishi mucotëcëntima 'ain. Mitsúxbi ca tashisa 'it. Bëtsibë nishananima ca nuibanani bucucan.

¹ Capernaúmnuax cuanx ca Jesús Judea me, Jordán cacë baca 'ucë manan, Perea cacë, bëbacëxa. Usaxun ca anua 'aisamaira uni timëtécënia an 'acësabi oquin bana ñuixuancëxa.

² Usa 'ain ca fariseo unbunën anu timëxun Jesús uisai caraisa quia ami manánuxun cuacatsi quixun ñucáquin cacëxa:

—¿Unin ain xanu ënti cara asábi 'ic?

³ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Uisáimi mitsux 'inun cara Moisés quiacëx?

⁴ Cacëx ca quiacëxa:

—Moisésnëan cuënëo banax ca ësai quin, “ënquin ca unin —ënë xanu ca bërí 'ën xanuma 'icë —quixun quirica 'atancëxun 'inánquin ain xanu ënti 'icë” quiax.

⁵ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Judíos unicamaxa mitsusaribi masáquin sináncë 'ain ca Moisésnën usai quiquin a bana cuënëocëxa.

⁶ Usa 'ainbi ca camabi ñu unioquin Nucën Papa Diosan bëbu 'imainun xanu unioçëxa.

⁷ Usoquin unio 'ixun ca unin ain xanu biquin ain titacëñun ain papa ëni, ain xanubë ënananquinma 'iquinti 'icën.

⁸ Usa 'ain ca uni ain xanubë rabë 'aishbi achúshisa 'icën.

⁹ Usaía achúshishi 'inúan Nucën Papa Diosan 'imia 'aish ca uni ain xanubë ënantima 'icën, uni itsínribi ca ënananmitima 'icën.

¹⁰ Usaquin cacë ca xubunuxun ain 'unánmicë unicaman amiribishi unin cara ain xanu ënti 'icë quixun ñucátécëancëxa.

¹¹ Ñucácëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ain xanu ënxuan an xanu itsi bicë uni ax ca a ëncë xanumi 'uchaia, ain xanuma 'ainbi xanu itsibë 'ia 'icësaribiti.

¹² Usaribiti ca xanúxribi, ain bënë ënxun uni itsi bitsi 'uchaia, axa ain bënë 'aimabi bëtsi unibë 'i 'icësaribiti.

Tuácama Jesusan Nucën Papa Dios ñucáxuan

(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³ Usa 'ain ca ainsa sinánxunquin nuibaquin ramënun quixun tuá xuracama Jesúsnu bëcancëxa. Bëiabi ca ain 'unánmicë unicaman an bëcëcama ñu caquin cacëxa:

—Ënu tuá xuracama bëxunma ca buántan —quixun.

¹⁴ Usaquin caia isi nishquin ca Jesusan cacëxa:

—Cuantánun caxunma ca tuá xuracama 'ënuá unun ën. 'Ëmi catamëtia Nucën Papa Diosan ainan 'imicë unicamax ca ënë tuá xuracamasaribi 'icën.

¹⁵ Asérabi cana 'ën mitsu cain, uix cara tuá xuratsua an bërúancë unimi catamëcësa usaribiti 'ëmi catamëcëma 'icë ax ca Nucën Papa Diosnan 'itima 'icën.

¹⁶ Usaquin caquin ca tuácama 'icúquin biquin ramëquin Nucën Papa Dios ñucáxuançëxa.

Ñuñuira bënë uni ñuicë bana

(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷ Baían Jesús cuancëbëbi ca achúshi uni abácuatsini uacëxa. Ai rantin puruni tsóbuquin ca ñucáquin cacëxa:

—Míx camina asérabi upí uni 'ain. Usa 'ixun camina 'ë ñuixunti 'ain, ¿'ëx nëtétimoi Nucën Papa Diosan nëtënu abë 'inuxun carana añu 'ati 'ain?

¹⁸ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Uisati caramina 'ëx isana upí 'ai quixun 'ë cain? Uinu 'icë uníxbi ca upíma 'icën. Nucën Papa Diosaxëshi ca upí 'icën.

¹⁹ Uisai cara ain bana cuënëo quia quixun camina 'unanin. Ca quia: “Uni camina 'atima 'ain. Uni itsin xanubë camina 'itima 'ain. Uni itsin ñu camina mëcamatima 'ain. Camina bëtsi unimi cëmëi manántima 'ain. Camina uni parántima 'ain. Míx papa, míx titan bana camina upí oquin cuaquin tanti 'ain”.

²⁰ Usaquin cacëxun ca unin cacëxa:

—Chamaratsu 'aishbi minmi 'ë cacë banacama quicësabi oi 'ía 'aish cana usabii 'in.

²¹ Cacëxun ca Jesúsna a isquin nuibaquin cacëxa:

—Usari camina 'in. 'Ixunbi camina achúshi ñuishi 'acëma 'ain. Ca cuantan. Cuanxun camina míx ñucama maruquin curíqui bixun ñuñuma unicama 'inánti 'ain. Usotancëx camina ñuñushi 'iti sinanima 'ëmi sinani 'ënan cupí bamanuxbi 'ëbë cuani uti 'ain. Usaquin 'atancëx camina Nucën Papa Diosan nëtënu 'ianan usaquin 'acë cupí anuax cuëëinra cuëënti 'ain.

²² Usaquin Jesusan cacëxun cuabiani ca ain ñua 'itsaira 'ain, a uni masá nuituti utënbuax cuancëxa.

²³ Usai 'icëbëtan ca Jesusan ñachaquin isquin aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—'Aisamaira ñuñu ca ainan 'iti 'aishbi ñuñu 'itishi sinani Nucën Papa Diosnan 'itima 'icën.

²⁴ Usai quicëbëa ratutiabi ca aín 'unánmicë unicama amiribishi catëcëancëxa:

—'Aisamaira ñuñu unix ca ainan 'iti 'aishbi —ñuñu 'aish cana asábi 'ai —quixun sinani Nucën Papa Diosnan 'itima 'icën.

²⁵ Camello, ax ca chaira 'aish, xumuxan quini chamaratsu 'ain, anun atsínquiantima 'icën. A ñuina chaxa a quinin atsíncasmacësamaira oi ca 'aisamaira ñuñu uni Nucën Papa Diosnan 'itima 'icën.

²⁶ Usáia quia cuati ca aín 'unánmicë unicama, a banax ca aséribi 'icë quixun sináncasmai canancëxa:

—Aséribi a bana 'ain ca ui uníxbi Nucën Papa Diosnan 'inux iétima 'icën.

²⁷ Usai quia isquin ca Jesusan cacëxa:

—'Aisamaira ñuñu uníxa iétisama 'aínbi ca Nucën Papa Diosan 'acasmati ñu 'aíma 'icën. Usa 'ixun ca ainshi ñuñu uniribi ainan 'inun iémiti 'icën.

²⁸ Quia ca Pedronën Jesús cacëxa:

—Nun cananuna mibë ninuxun nun ñucama éan.

²⁹ Cacëxun ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Aséribi cana mitsu cain, uinu 'icë unin cara camabi uníxa 'ëmi catamëti Nucën Papa Diosnan 'inun 'aquinuxun aín xubu, aín xucën, aín chirabacë, aín tita, aín papa, aín bëchicë, aín naë éanxa,

³⁰ a uníx ca bërâma 'icësamairai éñë nëtënu aín xubu, aín xucën, aín chirabacë, aín tita, aín bëchicë, aín naë a ñucamañu 'iti 'icën, bëtsi unían ami nishquin 'atimomainun. Usai 'ianan ca Nucën Papa Diosan nëtënu abë nëtétimoi 'iti 'icën.

³¹ Usa 'aínbi ca bëría unin —cha ca a uni 'icë —quixun sináncë uni a Nucën Papa Diosan aín nuitu 'unánquin ñuumara isti 'icën. 'Imainun ca bërí unin iscëxa ñuumma 'icë uní a Nucën Papa Diosan aín sinan upí 'unánquin a uníxa cha 'icë isti 'icën.

*Jesuan —'ëx cana unin 'acëx bamati 'ai —quixun catëcëan bana
(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)*

³² Anuax cuanx bain Jerusalénu cuani ca aín 'unánmicë unicamaxa uisai cara 'iti 'icë quixun sináncasmai racuëti tsíanmainun Jesús rëcuëñquiancëxa. Rëcuëñquiania 'itsa unin a nuibiancëxun ca Jesusan abëa cuanun aín 'unánmicë unicama mëcën rabë 'imainun rabë cuëñquin, usai cana 'iti 'ai quixun ñuixunquin, ësaquin cacëxa:

³³ —Mitsúbí camina isin, bërí cananuna Jerusalénu cuanin. Anuxun ca uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá, 'ë unin 'inánti 'icën, judíos sacerdotenën cushicamacëñun an Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë unicama. 'Ináncëxun ca atun —a uní ca bamati 'icë —quixun catancëxun judíosma unicaman 'anun 'ë 'inánti 'icën.

³⁴ 'Ináncëxun ca 'ëmi cuaianan tushucanan mëëtancëxun 'ë 'ati 'icën. Usoquian 'acëx bamatancëx cana rabë 'imainun achúshi nëtë 'icëbë baísquiti 'ain.

*Zebedeonën bëchicë rabëtan Jesús ñucá
(Mt 20.20-28)*

³⁵ Usa 'ain ca Zebedeonën bëchicë rabë, Jacobo 'imainun Juan, an anu cuanxun Jesús cacëxa:

—Nux cuëñcësa oquínmi nun ñucácëxun mín nu 'axúnti cananuna cuëñnin.

³⁶ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Añu ñu 'ën mitsu 'axúnti caramina cuëñnin?

³⁷ Cacëxun ca cacëxa:

—Míxmi 'apu 'aish, mín nëtë upínu tsotan, 'ën xucënaxa mín mëcën amo tsómainun 'ëx mín mëcën amo tsóti cana cuëñnin.

³⁸ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Sinánquinmaishi camina usaquin 'ë cain. ¿'Ë 'acësaribi oquian unin mitsu bëtsi bëtsi ocëxun caramina tanshiti 'ain? ¿'Ëx 'icësaribiti tëmëraquinbi caina tanshiti 'ain?

³⁹ Quia ca cacëxa:

—Usaribi oquin cananuna tanshiti 'ain.

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ën 'acësaribi oquin camina bëtsi bëtsi ocë 'ianan paëira tanti 'ain.

⁴⁰ Usa 'aínbi cana 'ën, míx camina 'ën mëqueu tsónan 'ën mëmiu tsóti 'ai quixun ui unibi caiman. Nucën Papa Diosan cuni ca cati 'icën, uix cara anu tsóti 'icë quixun, an mëñósabi oía 'inun.

⁴¹ Usaquian a rabëtan Jesús caia cuati ca Jesusan 'unánmicë uni raíri, mēcën rabë, ax Jacobo 'imainun Juanmi nishacëxa.

⁴² Usaria isquin ca cuënxun Jesusan cacëxa:

—Mitsun camina 'unanin, judíosma 'apucaman ca aín unicama ax cuëncësabi oquian tēmëraquinbi ñu mēënun 'amia. Aín cushi unin ca aín unicama ax quicësabi oquian 'anun 'amia.

⁴³ Usa 'ainbi camina mitsux usai 'itima 'ain. Uix cara bëtsi unisama 'iisa tania, an ca mitsúxmi upitax bucunun ñu mēëquin 'aquinti 'icën.

⁴⁴ Uinu 'icë micamax cara mitsun cushi 'iisa tania an ca mitsúxmi chuámarua upitax bucunun mitsu ñu 'axúnti 'icën, 'ën mitsu 'acësaribi oquín.

⁴⁵ Uni itsian ñu mēëxunun cana 'ëx uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uáma 'ain. 'Ëx cana unicamaxa upi 'ianan upitax bucuti oquin 'aquini uacën. 'Ëx 'uchañuma 'aish bamatsianxmabi cana camabi uníxa Nucën Papa Diosbë upi 'inun atun 'ucha 'ënansa 'ain bamai uacën.

Jesusan bëxuñu uni Bartimeo bëpëxcüa

(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶ Usaquiani Jericó ëmanu bëbatancëx ca anuax aín 'unánmicë unicama 'imainun 'aisamaira uni Jesús bë cuantëcëancëxa. Cuania ca bëxuñu uni, Bartimeo cacë, Timeonën bëchicë, an uni curíqui ñucacë, an bai amo tsóxunbi

⁴⁷ —Nazaretnu 'icë Jesús ca aia —quiáxa quicania cuati cuëñshquin cacëxa:

—Davitan rëbúnqui, Nucën 'Ibu Cristo, nuibaquin ca 'ë 'aquin.

⁴⁸ Usaía quia oquin ca anu 'icë unicaman banaxma isa nētënun quixun cacëxa. Cacëxbi ca nētëtima ax 'icësamaira oi ñunshínruí munuma cuëñishtëcëni quiacëxa:

—Davitan rëbúnqui, Nucën 'Ibu Cristo, nuibaquin ca 'ë 'aquin.

⁴⁹ Usaía quia cuati niráccëquin ca Jesusan —'ënu unun ca cat —quixun cacëxa. Cacëxun ca unicaman bëxuñu uni cacëxa:

—Masá nui tuáxma ca 'it. Mí ca cuëña, niruquiani ca anu cuantan.

⁵⁰ Cacëxëshi niruquin anúan mapúcë chupa pëxun nibiani ca Jesúsnu cuancëxa.

⁵¹ Usaria aia ca Jesusan cacëxa:

—¿'Ën mi uisoti caina cuëënin?

Cacëxun ca cacëxa:

—Isnúnmi 'ë bëpëxcuti cana cuëënin.

⁵² Usaquian cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Camina cuanti 'ain. 'Ën mi bëpëxcuti sinani 'ëmi catamëti camina bëpëxcüan.

Usaquian cacëxëshi bëpëxcuquin ca isacëxa. Bëpëxcucëxun isi cuëñquiani ca Jesús bë cuancëxa.

II. JERUSALENUXUAN JESUSAN BANA ÑU IXUANAN ÑU 'A (11-13)

11

Jerusalénu cuania unicaman Jesús rabia

(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jerusalénu cuani Betfagé 'imainun Betania ëma rabë a 'urama 'ixun ca Olivos cacë matá anuxun aín 'unánmicë uni rabë xuquin Jesusan cacëxa:

² —Aminu bësucë ëma anu ca cuantan. Cuanx anu bëbaxun camina burro, anua uni tsócëma pain, a anua tēcërëcacë mërati 'ain. Mëraquin camina tububëtsinquin bëti 'ain.

³ Mitsúnmi tubuia isquian bëtsi unin: ¿Uisoti caramina tubuin? —cacëxun camina cati 'ain: Nucën 'Ibun ca ënë a buánxunun quixun nu caxa. Bëríbi ca bëmitëcënti 'icën.

⁴ Usaquin caxuan xucëx cuanxun ca burro, bai amo xubu xëcuë tanáin, tēcërëcacë mërëcacë.

⁵ Mëraquin tubuia isquin ca anu 'icë unicaman cacëxa:

—¿Añu caina 'ain? ¿Uisati caramina burro tubuin?

⁶ Cacëxun ca usaquin canun quixuan Jesusan cacësabi oquin cacëxa. Cacëxun ca —ca buántan —cacëxa.

⁷ Cacëxun buántancëxuan chupan catátacaquin burro camápucëbë ca anu 'irua x tsotax Jesús Jerusalénu cuancëxa.

⁸ Usaía burron cuancëbëtan ca 'aisamaira unin anun Jesús cuanti bainu, anúan mapúcë chupabi 'apámainun bëtsi bëtsi unin naë rësúnua i pëchi chuíshcaxun anúan Jesús cuantinu 'apácëxa.

⁹ Usobiani ca sharáquiani unicama cuancëxa. Raírinëxa rëcuëñmainun ca raírinëxribi Jesús caxu cuani a rabi cuëëni quicancëxa:

—Ēnë unix ca upíra 'icën. Nucën 'Tbu Diosan xucëx ca ënëx bërí aia. A ca camabi unin rabiti 'icën. Nun a rabinun ca 'acan.

¹⁰ Nucën rara Davitan rëbúnqui, ami sinania Nucën Papa Diosan ainan nu 'imiti, a ca ënëx 'icën. Nucën Papa Dios naínu 'icë, aribi cuëenquin rabinun ca 'acan.

¹¹ Usaía unicamax sharáquamainun cuanx ca Jesús Jerusalénu bëbacëxa. Bëbaxun ca anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu atsínxun, camabi ñu istancëx bari cuabúcëbë Betania ëmanu 'i cuancëxa. Cuancëbë ca abë aín 'unánmicë unicamaxribi cuancëxa.

*Jesusan higuera cacë i bimiñuma 'inun ca
(Mt 21.18-19)*

¹² Betanianu 'inëti Jerusalénu cuantëcëni ca Jesús panancëxa.

¹³ Pananquiani cuani ca 'uraxun higuera nicë isbiani, bimiñu cara quixun isi cuancëxa. Cuanquin isquinbi ca tuáñuma ñancáishi 'aísha aín pëchishi ocëxa, higuerañen, tuatisama pan 'ain.

¹⁴ Usa 'icë isquin ca Jesusan cacëxa:

—Mín camina tuatëcëniman. Achúshira unínbi ca mín tuá cutëcëniman.

Quixuan caia ca aín 'unánmicë unicaman cuacëxa.

*Anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunua Jesusan an ñu marucë unicama chiquían
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)*

¹⁵ Usaquiani cuanx Jerusalénu bëbax anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu atsínxun ca Jesusan anuxun an ñu marucë unicama chiquíanan an curíqui cambioquin bicë unicaman mesacama chashcaquin an numacuru marucë unicamaxa anu tsócë aribi chashcacëxa, anu tsóxma 'inun quíxun.

¹⁶ Usonan ca uíxbia ñu buani anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu atsínquianxma 'inun quíxun atu cacëxa.

¹⁷ Usaquin 'aquin ca unicama 'unánmiquin cacëxa:

—Nucën Papa Diosan bana cuënëo ca quia: “Anuxun 'ë rabiti xubu ax ca anuaxa camabi uni 'ëbë banati xubu 'iti 'icën”. Usaía cuënëo bana quicë 'ainbi camina mitsun anuxun ñu maruquin uni paránquin mëcamati xubusa 'inun ënuxun ñu maruin.

¹⁸ Usaía quicëbë camabi unían aín bana cuati rabanaracuéti ca judíos sacerdotenën cushicamabë an Moisésñen cuënëo bana 'unáncë unicamax Jesús 'acatsi quiax 'esëñancëxa.

¹⁹ Usa 'ain ca ñantabucëbë Jesús bë aín 'unánmicë unicama Jerusalénuax cuancëxa.

*Higuera chushi xanan
(Mt 21.20-22)*

²⁰ Uxnëti pëcaracëbë Jerusalénu cuantëcënquin ca higuera an isóncësama 'icë aín tapúnmiaxbia chushicë isacëxa.

²¹ Usa isquin ca Pedronën a higuera caia conxun Jesús cacëxa:

—Ca is. Mínmi ñu concë higuera ca xanáxa.

²² Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ax cushiira 'ixun ca Nucën Papa Diosan ax quicësabi oquin 'aia quixun sinani ca ami catamët.

²³ Aséribi cana mitsu cain, unían —sapi ca 'atima 'icë —quixun sinánquinma —aséribi ca Nucën Papa Diosan 'ati 'icë —quixun sinánquin, ënë matá —ënuax ca parúmpapanu racati cuantan —quixun cacëx ca usai 'iti 'icën.

²⁴ Usa 'ain cana mitsu cain, —aséribi ca Nucën Papa Diosan 'ën cacëxun 'ë 'axunti 'icë —quixun sinania ca an mitsúnmi ñucácsabi oquin mitsu 'axunti 'icën.

²⁵ Unibë 'aisama 'aish Nucën Papa Dios naínu 'icë abë banaquin camina axa mimi 'uchacë uni cupiti sinánquinma a pain manuti 'ain, usaribi oquin Nucën Papa Diosan mín 'ucha tërénquin manunun.

²⁶ Usa 'ainbi ca mitsúxmi uni itsimi nishcë a manutisama tania Nucën Papa Dios naínu 'icë, an mitsun ñu 'atima 'acë a tërënxunquin manutima 'icën.

*Jesusan cushi ñuicë bana
(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)*

²⁷ Jerusalénu cuantëcëanx ca anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu Jesús cuantëcëancëxa. Cuanx atsintancëxa anu 'icë isquin ca judíos sacerdotenën cushicama, 'imainun an Moisésñen cuënëo bana 'unáncë unicama, 'imainun ampan caniacëcë unicama anu cuanxun

²⁸ ñucáquin Jesús cacëxa:

—¿Uin banan caramina an ñu marucë unicama chiquíon? ¿Uin cara usoquinmi ñu 'anun mi cax?

²⁹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ēnribi cana mitsu bana itsi ñucatin. Ñucácëxunmi mitsun 'ë ñuixuncëxun cana 'ënribi mitsu cati 'ain, uin banan carana ësaquin 'ai quixun.

³⁰ ¿Uin cara Juan unicama nashiminun cacëx? ¿Nucën Papa Diosan cara cacëx? ¿Unin cara usaquian 'anun cacëx? Ca 'ë ñuixun.

³¹ Usaquian Jesusan cacëxbi ca uisaquin caranuna cati 'ai quixun sinani ñucacanancëxa: —¿Uisaquin caranuna cati 'ain? Nun nu Nucën Papa Dios naínu 'icë an ca cacëxa quixun cati 'ainbi ca usaquin nun cacëxun nu —¿usa 'ain caramina uisa cupí ain bana cuama 'ai? —quixun nu cati 'icën.

³² ¿Caranuna —unían 'imicëxun ca Juanën unicama nashimiacëxa —quixun cati 'ain? Usaquin cati 'ainbi ca camabi unin ain bana cuaquin —Nucën Papa Diosan ca asérabi ain bana unicama ñuixunun quixun Juan xuacëxa —quixun sinania.

Usaquin sinani ca a 'apucamax 'apuma unicomami racuëacëxa.

³³ Usai canantancëxun ca Jesús cacëxa:

—Uin xucë cara 'iacëxa quixun cananuna 'unaniman.

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Mitsúnmi 'ën ñucácëxun 'ë ñuixuncëxunma cana 'ënribi uin banan carana ësaquin ñu 'ai quixun mitsu caiman.

12

*Bana itsi ñuicësoquin Jesusan an naë bërúancë unicama ñuia
(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)*

¹ Bana itsi ñuicësoquin ca Jesusan, a usoquin unin 'ati ñuiquin, ënë banaribi 'apucama ñuixuncëxa:

—Ësa ca. Achúshi unin ca ain naënu uvas 'apáxa. 'Apáxun cënëtancëxun ca anuxun uvas baca biti xaxu quinioquin naëaxa. 'Anan ca anuxun naë bërúanti xuburibi manámiira chauruquin 'axa. 'Atancëxun bëtsi uni ain naëa bërúanxunun quixun ami ëbiani ca 'ura 'icë menu 'i cuanxa.

² Cuantancëxun ca uvas bimicëbëtan abëa 'icë an ñu mëemicë uni achúshi xuquin caxa:

—An naë bërúancë unicamanu quantancëxun camina 'ënan 'iti a mësúa 'ë bëxúnun mi 'inánun cati 'ain.

³ Cacëx cuanxa bëbaiabi ca an naë bërúancë unicaman mëëtancëxun ñuñuma quantëcëntanun xuaxa.

⁴ Usaquian 'an ca naë 'ibun ain ñu mëemicë uni itsi xutëcëanxa. Xucëx cuanxa bëbaiabi ca aribi an naë bërúancë unicaman macuëxquin bëtsi bëtsi oquin 'atimati banaquin ñu caxa.

⁵ Usocëbëtan amiribishi xucëbi ca bëtsiribi 'axa. A 'acan ca bëtsi xutancë xutancëxun raíriribi xuaxa. Xutiabi ca raíri 'atimonan raíriribi 'acaxa.

⁶ Usoquin ain unicama xuquinbi ca aira nuibacë ain bëchicë a xucëma 'icën. Xuxunmabi ca —'ën bëchicë ënë ca usaribi oquin 'aquinma upí oquin biquin ain bana cuati 'icë —quixun sinánquin aira xuaxa.

⁷ Usoquin sinánquin xucëx cuanxa bëbacëbë ca an naë bërúancë unicama canani quiaxa: Ain papáxa bamacëbë ca ain bëchicë ënëx naë 'ibu 'iti 'icën. Usa 'ain cananuna nux naë 'ibu 'inxun ënë 'ati 'ain.

⁸ Canantancëxun 'atancëxun ca naë 'uri racácanxa.

⁹ Usoquian ain bëchicë 'acë cara naë 'ibu a unicama uisoti 'icë quixun cana mitsu cain. Ain naënu cuanxun a unicama 'atancëxun ca bëtsi uni ain naëa bërúanxunun quixun cati 'icën.

¹⁰ ¿Nucën Papa Diosan bana cuënëo ëesai quicë, a caramina mitsun iscëma 'ain?, An maxax xubuacë unían biquinma racáncë 'aishbi ca a maxax bëri amia xubu cushicë 'icën, itá upímia xubu cushicë usaribiti.

¹¹ Usaía 'inun ca Nucën Papa Diosan 'imiaxa. An usoquin mëñocëx ca nun nu iscëx upíira 'icën.

¿Usoquian cuënëo bana a caramina mitsun iscëma 'ain?

¹² An naë bërúancë unicama ñuicëbë ca judíos 'apucama atubi ñui isa quia quixun 'unani Jesúsni nishacëxa. Nishquin 'atimonuxun biisa tanquinbi —'itsa unin ca ain bana cuatia, usa 'ain ca a unicomax numi nishti 'icë —quixun sinani atumi racuëquin Jesús ëbiani riquiancëxa.

*Unían 'apu curíqui 'inan
(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)*

¹³ Usaquiani cuanxun ca atun cushicaman usai cara Jesús quiaxa quixun atu cacëx ami manáncatsi quixun, an Jesús cëmëxun ñucánun fariseo uni raíri 'imainun Herodesnën uni raíriribi xuacëxa.

14 Xucëx cuanxun ca Jesús cacëxa:

—Cananuna 'unanin, min banax ca asérami 'icën. Uisai cara Nucën Papa Diosan uni 'iti 'icë quixun camina cëmëquinma asérami ñuin, unían min a bana ñuia cuati cuëëncëbëtanmabi. Min sináncëx ca camabi uni bëtisibëtan sënën 'icën. Usaquin sinánquin camina camabi ñuñu 'imainun ñuñuma unicama 'imainun 'apuburibi uisai cara Nucën Papa Diosan uni 'iti 'icë quixun ñuixunin. Usa 'ixun camina nu cati 'ain, ¿Nucën Papa Dios asérami nun cushi 'ain cara Romanu 'icë 'apu, César, a curíqui buánmiti asábi 'ic? ¿Cara asábima 'ic? ¿Caranuna curíqui 'inánti 'ain? ¿Caranuna 'inántima 'ain?

15 Cacëxun ca Jesusan —uisai caraisna qui quixun 'ëmi manánuxun cuacatsi quixun ca 'ë ñucatia —quixun 'unánquin cacëxa:

—'Ëmi manánuxun 'ëx caraisna uisai qui cuacatsi quixun camina 'ë usoquin cain. Uisa cara isnun ca 'apu buánmiti manë curíqui achúshi 'ë bëxun.

16 Cacëxuan bëia isquin ca Jesusan cacëxa:

—¿Uin bëmañan tanquin 'acë cara ënëx 'ic? ¿Uin anë cara cuëñocë ënëx 'ic?

Cacëxun ca atun cacëxa:

—Ax ca Romanu 'icë 'apu, Césarnën bëmánan tanquin 'acë 'imainun Césarnën anë 'icën.

17 Usaquin cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ami mitsun 'atia César cuëncë a ñu camina 'ati 'ain, axa mitsun 'apu 'ain. 'Anan camina ami mitsun 'atia Nucën Papa Dios cuëncë a ñu 'ati 'ain, axa mitsun Papa Dios 'ain.

Usaquian cacëxun cuati ca bëtsi unin xanasama ca ënën bana 'icë quiax sináncasmai ratúcancëxa.

Uni baísquiti ñui quicë bana

(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

18 Usa 'ain ca Jesúsnu saduceo unicama cuancëxa. Saduceo unicaman ca —bama 'aish ca uni baísquitima 'icë —quixun sináncëxa. Usaquin sináncë 'aish anu cuanxun ca Jesús ñucáquin cacëxa:

19 —Nun 'unánun ca Moisésnën ésaí quicë bana cuëñocëxa, uni achúshinëxa bëchicëñuma 'aish bamacëbëtan ca aín xucënan aín casunancë xanu bixun, ami bacë bëchiti 'icën. Usoquian 'acëx ca aín bëchicë ax aín xucënan bëchicësa 'iti 'icën.

20 Usa 'ain cananuna mi ñucatin. Uni achúshi ca mëcën achúshi 'imainun achúshi 'anácañu 'iacëxa. Usa 'ixun ca atun apañ an xanu biacëxa. Biaxbi ca bacë bëchiaxmabi bamacëxa.

21 Baman aín xucënan casunancë xanu biaxbi ca aín xucënan axribi bacë bëchiaxmabi bamacëxa. Usaribiti ca a xanu biaxbi aín xucënan bëtsixribishi bamacëxa.

22 Usa 'ain ca xucënan camáxbi a xanu biaxbi bacë bëchicëñuma 'inun bamacëxa. Acamaxa bamai cëñúan ca a xanúxribi bamacëxa.

23 Camaxunbi ca a xanu biacëxa. ¿Usa 'ain cara anun unicama baísquiti nëtën acama uinu 'icëxira aín bënë 'iti 'ic?

24 Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Usama ca. Mitsun Nucën Papa Diosan bana cara uisaira quia quixun cuanan aín cushiribi 'unánquinma camina usaquin 'ë ñucatin.

25 Bama 'aish baísquiquin ca unín xanu bitima 'icën, aín ini bëchicë ca unín bënumitima 'icën. Usaribi ca nainu 'icë ángelcamaxribi 'icën.

26 Mitsúnmi —bama 'aish ca uni baísquitima 'icë —quixun sinania cana mitsu cain, ca usama 'icën. ¿Caramina Moisésnëan imaxu nëëmëtia isa ñui quicë bana iscëma 'ain? Imaxu rëquirucënuax banaquin ca Nucën Papa Dios Moisés ésaquin cacëxa: “'Ëx cana Abraham, Isaac, Jacob acaman rabicë Dios, a 'ain”.

27 A bana cuëñocë isquin cananuna 'unanin, Nucën Papa Dios, ax ca bama 'aisha baísquitima unicaman Diosma 'icën. Ax ca camabi aín unicaman rabicë Dios a 'icën.

A pain Nucën Papa Diosan bana axa quicësabi oíira 'iti

(Mt 22.34-40)

28 Usaquian Jesusan suduceo unicama caia ca an Moisésnën cuëñocë bana 'unáncë uni achúshinën uquin cuacëxa. Cuacëxuan saduceo unicaman ñucácë bana a upí oquin ñuia cuaxun ca an Jesús cacëxa:

—¿Uinu 'icë Nucën Papa Diosan bana cuëñocë quicësa oíira caranuna 'iti 'ain?

29 Quixuan cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Axa quicësabiira oi 'iti bana ax ca ésaí quia: “Israel unicama, ca cuat. Nucën 'Ibu Dios ax ca achúshi 'icën.

30 Min 'Ibu Diosmi camina asérami cuëñocë cëmëima sinánti 'ain. Usa 'aish camina ami catamëti ax cuëñocësa oíishi 'iti 'ain”. Ax ca a pain Nucën Papa Diosan bana ax quicësabi oíira 'iti a 'icën.

³¹ Ēnēxribi ca a banasaribi 'icēn: “Míxmi bēruancēsaribi oquin camina min aintsicama nuibanan 'aquinsa 'icē 'aquinti 'ain”. 'Aíma ca axa quicēsabi oía uni 'iti ěnē bana rabēsaribi bana 'icēn.

³² Usaquin cacēxun ca an Moisésnēn cuēnēo bana 'unáncē unín cacēxa:

—Usa ca. Míxmi quicē bana ax ca asérabi 'icēn, Nucēn Papa Dios, ax ca achúshishi 'icēn. Bētsi Dios ca 'aíma 'icēn.

³³ Cēmēima asérabi cuēēni, ax cuēēncēsabi oi 'i ami sinánan unín axa bēruancēsaribi oquin aín aintsicama nuibanan 'aquinsa 'icē 'aquincēbē ca Nucēn Papa Dios cuēēnia, judíos unían aín 'ucha cupí 'aracacē űuina rēxun xarocēbēa 'icēsamaira oi.

³⁴ Usaquin a bana űuiquin cacēxun ca Jesusan a uni cacēxa:

—Nucēn Papa Diosan uni 'iisa camina 'ain.

Usaquin a uni caia cuaxun ca ui unínbi űucátēcēanma 'icēn.

Un rēbúnqui cara Cristo 'icē quicē bana

(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunuxun bana űuixuni ca Jesús quiacēxa:

—¿Uisa 'aish cara an Moisésnēan cuēnēo bana 'unáncē unicamax quia, Cristo ax ca Davitan rēbúnqui 'icē quiax?

³⁶ Nucēn Papa Diosan Bēru űunshin Upitanbi ca David ēsaquin quimiacēxa:

Nucēn 'Ibu Diosan ca 'ēn 'Ibu caxa, “axa mimi nishcē unicama 'ēn mi 'ibuamimainun camina mix 'ēbē 'apu 'aish 'ēn mēqueu 'iti 'ain”.

³⁷ Usai qui ca David ax —Cristo, ax ca 'ēn 'Ibu 'icē —quiax quiacēxa. ¿Ēsaia quía 'ain cara Cristo uisax Davitan rēbúnqui 'iti 'ic? Usaia quia ca 'aisamaira 'ixun unín cuēēnquin cuacēxa.

Jesusan an Moisésnēn cuēnēo bana 'unáncē unicama űuía

(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Cuatia ca bana űuixunquin Jesusan ēsaquin atu cacēxa:

—An usaia judíos unicama 'inun Moisésnēn cuēnēo bana 'unáncē unicamax 'icēsaribiti camina 'itima 'ain. Atux ca chupa chaxcē pañuax niti cuēēanan anuxun űu marucē anuxuan unín —ax ca nun cushi 'icē —quixun sinánquin mēcēn 'inánquin biti cuēēnia.

³⁹ Usai 'ianan ca anu judíos unicama timēti xubunu unicamabē timēti, anua aín cushicamax tsóti a anu tsotishi cuēēnia, 'ianan ca pí timēxun anu aín cushicama tsóti anu tsónuxun caisia, atusaribi 'icatsi quixun.

⁴⁰ Usai 'ianan ca casunamēcē xanun űu bicuanquin cēñuía. Cēñuanan ca ax isa upí 'icē quixuan unín sinánun quiax, 'uran pain Nucēn Papa Diosbē banaia. Usa unicama ca Nucēn Papa Diosan, axa usai 'icēma uni 'acēsamaira oquin 'uchoti 'icēn.

Xanu casunamēcēnēan Nucēn Papa Dios curíqui nanxúan űui quicē bana

(Lc 21.1-4)

⁴¹ Usaquin anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunuxun unicama catancēx ca Jesús anu curíqui nanti űu 'urama ami bēsui tsóbuacēxa. Tsóxun ca anu nanti űu anua unicaman curíqui nania isacēxa. Iscēxun ca 'aisamaira curíquiñu unicama an 'itsa curíqui nancēxa.

⁴² Nancēbē uquin ca xanu casunamēcē űuñuma, anribi manē curíqui rabēratsu nancēxa, axa cupímara 'icēbi.

⁴³⁻⁴⁴ Nancēbētan cuēncēxa aia ca Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—'Itsaira curíquiñu unicaman ca anun űu maruquin tēxēocē curíqui anu curíqui nanti űunu 'aruaxa. Usa 'aínbi ca xanu casunamēcē ěnēn asérabi cuēēnquin 'aisa tanquin anían űu marutibi 'aíma 'ítánun aín curíquicamaisi 'aruaxa. Usa 'ain cana asérabi mitsu cain, curíquiñu unicaman 'acēsamaira oquin ca a xanun aín curíqui 'inánxa.

13

Anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu upíra upí űui quicē bana

(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunuaxa cuania ca aín 'unánmicē uni achúshinēn Jesús cacēxa:

—Ca is, ěnē xubux ca maxax 'acē 'aish upíra upí 'icēn.

² Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Ēnē xubu camina maxax 'acē 'aish chaira isin. Usa 'aínbi ca ěnē xubucama aín maxáxcamaribi rurupacē 'iti 'icēn.

Mecama cēñúti nētē 'iisama pain 'ain bētsi bētsi űu 'iti bana

(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Usaquin cacëx abë cuanquin ca anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu 'uria 'icë matá, Olivos, anu tsóbutia Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, acaman, unia 'aíma 'ain, atúxëshi abë 'ixun Jesús cacëxa:

⁴ —¿Uínsaran cara mixmi quicësabi oi anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu ënëx aín maxáxcama rurupacë 'iti 'ic? ¿Anúan usai 'iti nètë ca 'uramacuatsinia quixun 'unánuxun caranuna uisa ñu 'ia isti 'ain? A camina nu ñuixunti 'ain.

⁵⁻⁶ Usaquian aín 'unánmicë unicaman ñucácëxun ca Jesusan anun ax utëcënti nètë ñuixunquin ësaquin cacëxa:

—'Itsa unin ca, 'ëx cana Cristo 'ai, quiax quiquin 'itsaira uni paránuxun 'aia. Usoquian mitsuribi paránti rabanan camina bérúancati 'ain.

⁷ Mitsun camina uni itsían —bëtsi menu 'icë unicamax ca bëtsibë 'acánania quixun ñuia cuanuxun 'ain. Cuanan camina —raírí unicamaxribi ca raírübë 'acánania —quixun ñuia cuatíbi racuétima 'ain. Usaía 'icëbëbi ca ënë mecama cëñúcëma pain 'iti 'icën.

⁸ Bëtsi menu 'icë unicamax ca bëtsi menu 'icë unicamaxë nishánani 'acánanti 'icën. 'Imainunribi ca bëtsi menu 'icë 'apun suntárucama bëtsi menu 'icë suntárucamaxë 'acánanti 'icën. Bëtsi bëtsi mecama ca shaíquinuxun 'aia. Bëtsi bëtsi nètënu 'icë unicamax ca a piti ñuñuma 'inuxun 'aia. Usoquin pain tëmëratancëxunbi ca 'ëx utëcëncëbëtainra, unin an 'acësamaira oquin tëmëranuxun 'aia.

⁹ 'Emi sináncëma uni raírínën ca 'apucamanu ami manánuxun mitsu buánti 'icën. Usonan ca anua judíos unicama timëti xubucamanuxun mitsu manë xon rishquiti 'icën. Mitsúmmi 'ën bana uni ñuixuncë cupí ca unin mitsumi nishquion judíosma unicaman 'apunu mitsu buánti 'icën, ami mitsu ñui manánuxun. Usai ca 'iti 'icë quixun 'unánx camina usaía 'icëbë ratútima 'ain. Usocëxunbi camina a 'apucama 'ë ñuiquin bana ñuixunti 'ain.

¹⁰ Usaía 'icëma pan 'ain ca camabi menuxun uisai cara uni Nucën Papa Diosan 'iti 'icë quíáxa quicë bana unin ñuixunti 'icën.

¹¹ A unicaman mitsu 'apunu buáncëxun camina racuëquin —uisai carana quiti 'ai —quixun sinántima 'ain. Mitsúxmi banacëbëtanshia Nucën Papa Diosan mitsu sinánmicë banan camina cati 'ain. Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëx camina quiti 'ain.

¹² 'Emi sináncëma unin ca axa 'ëmi sinania oquin aín xucënbi an uni 'aminun quixun 'apu 'inánti 'icën. Usaribi oquin ca aín papan ami nishquin aín bëchicëbi an uni 'aminun 'apu 'inánti 'icën. 'Imainun ca usaribi oquin aín bëchicëñën ami nishquin aín papabi an uni 'aminun 'apu 'inánti 'icën.

¹³ Mitsúxmi 'ëmi catamëcë cupí ca unicamax 'ëmi sináncëma 'aish mitsumi 'i nishnuxun 'aia. Usa ñu 'icëbëtanbia 'ëmi sinánquin ëncëma unicamax ca 'ën Papa Diosan nètënu 'ëbë 'iti 'icën.

¹⁴ Usaquin caxun ca Jesusan ësaquinribi aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—An Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuncë uni, Danielñëan a ñuiquin cuënëo uni ax ca 'atimaira 'icëa unin timacë 'aishbi aín suntárucamaxë uti 'icën. Aí ca ax anua ax 'itima anu 'iti 'icën. An ënë bana iscë uni an ca uisai quicë cara quixun 'unánti 'icën. Usai 'icëbë ca unicama ami racuëti Judea menu 'icë ëmacamanuax abáquiani matánu cuanti 'icën.

¹⁵ Aín xubu ëman 'icë unicamaxribi ca abánuxun, aín ñu pain bitsi aín xubunu atsíntëcëñima ashiti cuanti 'icën.

¹⁶ 'Imainun ca aín naëñuxun ñu mëcëcë unicamaxribi abánuxun aín chupa bitsi, aín xubunu cuaníma aín naëñuaxëshi abátí 'icën.

¹⁷ Usaía 'icëbë ca xanu tuñucama 'imainun aín tuá 'icúccë xanucamaxribi abáquiani cuani nuibacanuxun 'aia.

¹⁸ Usaími mitaño 'itin rabanan camina Nucën Papa Dios ñucátí 'ain.

¹⁹ Usai 'i ca unicama Nucën Papa Diosan me uniotabacë 'aian uínsaranbi 'iásamairai tëmëratí 'icën, amiribishi usai tëmëratëcëntimoi.

²⁰ Anúan paë tanquin tëmëratí nètëxa cëñúcëbëma ca usabi 'i camabi uni bamati 'icën. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan, ainan 'inun an caíscë unicama nuibaquin, atu cupí anúan unin paë tanquin tëmëratí nètëcama sënëñmíti 'icën.

²¹ Anúan usoquin unicaman tëmëratí nètë ucëbëtan unin mitsu —ca is, ënu ca Cristo 'icë —quixun canan —ca is, unu ca Cristo 'icë —quixun cacëxunbi camina —asëra bi ca —quixun sinántima 'ain.

²² Anúan usoquin unicaman tëmëratí nètë ucëbëtan ca unin ax asëra bi ama 'ixunbi —'ëx cana Cristo 'ai —quixun paránti sinánquin unicama canuxun 'aia. Usaribiquin ca uni raírínën cëmëquin —'ën cana Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixunin —quixun unicama canuxun 'aia. Canan ca unicama paránti sinánquin, uni itsían 'acëma ñu 'anuxun 'aia. 'Aquin ca Nucën Papa Diosan unicamaribi paránti sinánuxun 'aia.

²³ Usai 'icëma pan 'ainbi 'ën mitsu cacë 'aish camina a ñucama usai 'icëbëbi ratútima 'ain. 'Ianan camina uníma mitsu parania bërúancati 'ain.

*Anúan Jesús utëcënti nëtë ñuicë bana
(Mt 24.29-35, 42-44; Lc 21.25-36)*

²⁴ Catancëxun ca Jesusan ësaquinribi ain 'unánmicë unicama cacëxa:

—Usaia tëmërai anun uni bënëti nëtëcama 'icëbë ca bari bëañquinuxun 'aia, 'uxënríbi ca pëcanuxunma 'aia.

²⁵ 'Isparíbi ca rëucunuxun 'aia, naícamë'ëo shaíquicëbë ca anua 'icë ñucamaxríbi shaíquinuxun 'aia.

²⁶ Usaia 'icëbëtan ca uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá, 'ën nëtë cuin mëúxun 'ën cushin pëcabëtsinia unicaman isnuxun 'aia.

²⁷ 'Ëx uquin cana 'ën ángelcama xuquin 'ënan 'inun 'ën caíscë unicama camabi menua, naínuaríbi 'ëbëa 'inun timëminuxun 'ain.

²⁸ Ënë ñu camina 'unanin, higuera i ax ca baricuatsincëbë ain pëchi rëucubutancëx amiríbishi corutëcënia. Usaría 'ia isquin camina —ca baritiacuatsinia —quixun 'unanin.

²⁹ Usaríbitia 'ën mitsu ñuixuncë ñucamax 'icëbëtan camina 'unánti 'ain, anun 'ëx utëcënti nëtë ca 'urama 'icë quixun.

³⁰ Asérami cana mitsu cain, ënë nëtënu bucucë unicamax bamacëma pain 'ain ca 'ën mitsu ñuixuncë banacama quicësabi oi 'iti 'icën.

³¹ Naí, me acamax ca cëñúti 'icën, 'ainbi ca 'ën banaxa nëtëtimoí usabi 'ain camabi ñu 'ëx quicësabi oi asérami 'iti 'icën.

³² Añu nëtëinra carana 'ëx utëcënti 'ain, uínsarainra cara usai 'iti 'icë quixun ca uímbi 'unanima. Naínu 'icë ángelcamaríbi ca 'unanima, 'ëx Nucën Papa Diosan Bëchicë 'ixunbi cana 'ënríbi 'unaniman. Nucën Papa Diosan cuní ca 'unania.

³³ Mitsun uínsaran carana uti 'ai quixun 'unáncëma 'aish camina camabi nëtën 'ën uni 'aish 'ëmi sinánquin 'ëx uti caínti 'ain.

³⁴ Ca ësa 'icën. Uní achúshinën ca ain xubunuax amanu cuanuxun an ñu mëëxuncë unicama cuënxun, —utëcëntamainun camina upí oquin ñu 'ati 'ai —quixun canan an xëcuë bërúancë uníríbi ain xubu bërúainra onun quixun caia. Usaquin cabiani ca 'ura cuania.

³⁵ A unicaman ca uínsaran cara an atu ñu mëëmicë uní uti 'icë quixun 'unanima. Usaríbiquin camina mitsun 'ëx uti 'unaniman. Carana bëbaquishcëbë uti 'ain, carana imë naëx uti 'ain, carana 'atapa bënë banacëbë uti 'ain, carana pëcaracëbëa bari urucëbë uti 'ai quixun camina 'unaniman. Usa 'ain camina camabi nëtën 'ëmi sinánquin 'ëx uti caínti 'ain,

³⁶ uquin atuna 'ëmi manúcë mitsu mërain, usa 'ain.

³⁷ Ësaquin 'ën mitsu cacësaríbi oquin cana axa 'ëmi catamëcë unicamaríbi cain, camina 'ëmi sinánquin 'ëx uti caínti 'ai quixun.

III. BAMAXBÍ JESUCRISTO BAIQUIA BANA (14-16)

14

Judíos unicama Jesúsmi 'ësënan

(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Anun carnero 'ati 'ianan anun chamiti ñucëñunma 'acë pán piti nëtë 'itia rabë nëtë 'ain ca judíos sacerdotenën cushicamabëtan an Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë unicaman, uisaxun caranuna 'anuxun Jesús, unicaman 'unánunmaishi, bití 'ai quíax canancëxa.

² Cananíbi ca quiacëxa:

—Unicamama anun rabanan nëti tsuáquiruía, usa 'ain cananuna anun carnero 'ati nëtën bitíma 'ain.

Betaníanuxuan xanun Jesúsmi ro tutuca bana

(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Betania ñacánuax ca Jesús an ain nami chëquimicë 'insínñu 'aishbia pëxcúcë, Simón, ain xubunua 'icë mesanu tsócëxa. Anu 'aísha mesanu tsotan ca xanu achúshinën anu sanuíra sanu 'inínti ro, nardo cacë, 'arucë ñu a bëacëxa. A rox ca mëscucëma 'aish cupíra cupí 'iacëxa. Usa 'ainbi ca anua 'arucë ñu a ruruquin anun Jesusan maxcá chabócëxa.

⁴ Usoia isi ca anu 'icë unicama raírínëx a xanumi nishi canancëxa:

—¿Uisati cara ro ñancábi cëñuax?

⁵ Anun ñuñuma uní 'aquínti trescientos curíqui cupí maruti ca ënë ro 'iaxa.

⁶ Usai canania cuaquin ca Jesusan cacëxa:

—Ami nishquin ënë xanu ñuixunma ca 'at. Ësoquian 'ë 'acë ënëx ca asábiira 'icën.

⁷ Camabi nëtën camina ñuñuma uní isin. Isquin camina 'aquinsa tanquin 'aquínquin ñu 'inánti 'ain. Usa 'ainbi camina mitsun xëñibuquin 'ë ístima 'ain.

⁸ An 'è usaquin 'aisa tanquin ca 'è 'axa. Bamacè maínuxun usoquin unin 'ati tanquin ca ènè xanun 'è ron 'axa.

⁹ Asérabi cana mitsu cain, uinuxun cara camabi menuxun 'èn unibunèn 'èn bana, anúan uni Nucèn Papa Diosnan 'iti, a ñuixunia, anuxun ca ènè xanúan èsoquin 'è 'acè ènèribi ñuixunti 'icèn, camabi unían 'unánun.

Judasnèan Jesús uni 'inan
(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Usa 'ain ca Jesusan 'unánmicè uni achúshi, Judas Iscariote, ax anua judíos sacerdotenèn cushicama 'icè anu cuanxun —Jesús mi binun cana mitsu a ismiquin buánti 'ai —quixun atu cacèxa.

¹¹ Cacèxun cuati cuèenquin ca —curíqui cananuna mi 'inánti 'ai —quixun cacancèxa. Usaía quicèbètan ca Judasnèn —¿uisaxun carana ènè unicama Jesús bimiti 'ai? —quixun sináncèxa.

Jesusan ain 'unánmicè unicamabètan ashíquin pia
(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

¹² Anun chamiti ñucèñunma 'acè pán anun piti nètè ucèbèa, anun carnero 'ati Pascua nètè 'ain, ca ain 'unánmicè unicaman Jesús cacèxa:

—¿Uinuxuinra nun Pascua nètèn a piti ñu mi mènioxuni cuanti caramina cuèenin?

¹³ Usaquian cacèxun xuquin ca ain 'unánmicè uni rabè cacèxa:

—Èma 'uri anu ca cuantan. Cuanquin mèraquin camina achúshi unían ñutèn 'umpax buania a nuibiantí 'ain.

¹⁴ Nuibiani anua ax atsíncè xubunu atsínquin camina ain 'ibu èsaquin cati 'ain: An nu 'unánmicè uni an ca èsaquin mi canun nu caxa, ¿Uinuxun cara 'èbètan 'èn 'unánmicè unicaman Pascua nètèn piti ñu piti 'ic?

¹⁵ Usaquinmi cacèxun ca an mitsu anuxunu piti, xubu namè cha, cata itsi manámi 'icè, anua mesa 'imainun anu tsóti acama mènlocè, a mitsu ismiti 'icèn. Ismicèxun camina anuxun piti mènloti 'ain.

¹⁶ Usoquian cacèx cuanx Jerusalénu bèbaquin ca ain 'unánmicè uni rabètan Jesusan cacèsabi oquin a ñucama mèracèxa. Mèraxun ca anuxun a nètèn piti ñucama mènlocèxa.

¹⁷ Usaquian 'an ca Jesús bè bèbaquishcèbè ain 'unánmicè unicama mecèn rabè 'imainun rabè acamax anu bèbacèxa.

¹⁸ Bèbatancèxun mesanuxun piia ca Jesusan atu cacèxa:

—Asérabi cana 'èn mitsu cain, an 'èbètan picè micama achúshinèn camina axa 'èmi nishcè unicama 'è 'inánuxun 'ain.

¹⁹ Èsaquian cacèxun oi masá nuituquin ca ain 'unánmicè unicama achúshi achúshinèn Jesús ñucacèxa:

—¿'Èn carana uni mi 'inánti 'ain? ¿'È cat?

²⁰ Quía ca Jesusan cacèxa:

—Micama achúshi an 'èbètan manè xampami chabóxun pán picè an ca uni 'è 'inánti 'icèn.

²¹ Asérabi Nucèn Papa Diosan bana cuènèosabi oi cana uni 'inux anuax uá, 'èx bamati 'ain. Usa 'ainbi ca an 'atimonuxun binun uni 'è 'ináncè uni, ax 'uchañuira 'aish uisoquin cara 'ati 'icè usoquian Nucèn Papa Diosan 'acè 'iti 'icèn. Usaí 'itima cupí ax unitima ca 'iacèxa.

²² Usaquian cacèxun pimainun ca Jesusan pán biquin, Nucèn Papa Dios —asábi ca —catancèxun, pán tucapaxun 'inánquin atu cacèxa:

—Ènè ca bit. Mitsúnmi piti pán ènèx ca 'è 'icèn.

²³ Cacèxuan a páncama pian ca Jesusan uvas baca anu 'arucè xampa biquin, Nucèn Papa Dios pain —asábi ca —catancèxun atu 'ináncèxa. 'Ináncèxun ca camaxunbi 'acèxa.

²⁴ 'Aia ca cacèxa:

—'Èn imi 'apati 'èx bamacè cupí ca 'aisamaira uni ain 'uchacama tèrencè 'aish Nucèn Papa Diosnan 'iti 'icèn. Ènèx ca a 'apati 'èx bamati a 'icèn.

²⁵ Asérabi cana mitsu cain, ènuxun cana uvas baca 'atècèniman. Nucèn Papa Dios anua ax ain unicaman 'Apu 'icè, anuxun cuni cana 'atècènti 'ain.

Pedronèn uni paran
(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁶ Nucèn Papa Dios rabi cantatancèx ca Jesús bè ain 'unánmicè unicama Olivos cacè matánu cuancèxa.

²⁷ Usa 'ain ca Jesusan ain 'unánmicè unicama cacèxa:

—Unin 'è bicèbè camina mitsux racuèti abati tsuáquiti 'ain, Nucèn Papa Diosan bana cuènèo èsai quicèsabi oi: “An carnero bèrúancè uni 'èn 'acèbè ca carnerocamax abati tsuáquiti 'icèn”.

²⁸ Usai 'itancëxmi mitsux cuainsama pain 'ain cana 'ëx pain baísquiquiani Galileanu cuanti 'ain.

²⁹ Usaía quia ca Pedronën cacëxa:

—Rairinëxa mi ëbiani abácëbëbi cana 'ëxëshi mi ëbiani abátima 'ain.

³⁰ Quia ca Jesusan cacëxa:

—Asérabi cana mi cain, mix camina usai quin, 'ixunbi camina ënë ñantan rabëti 'atapa banatisama pan 'ain min isamina 'ë 'unáncëma 'ai quixun rabë 'imainun achúshi oquin uni paránti 'ain.

³¹ Cacëxun ca Pedronën ñunshínquin Jesús cacëxa:

—Ëx mibë bamanuxunbi cana, 'ën cana mi 'unáncëma 'ai quixun uni parántima 'ain.

Ësaquian caia ca usaquinribi camaxunbi cacëxa.

Getsemaní naënuaxa Jesús aín Papabë bana

(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Olivos cacë matánu cuanbaiti Getsemaní cacë me mënócé, anu bëbaquin ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Ëx Nucën Papa Diosbë banamainun ca ënu tsóxun 'ë caín.

³³ Usaquin cabiani Pedro, Jacobo, Juan, acama buani cuanibi ca —uisai carana 'iti 'ai —quixun sinani bënëti masá nuituacëxa.

³⁴ Usai 'iquin ca acama cacëxa:

—Cana 'aisamaira masá nuitutin. Micamax ca ënu tiquit. 'Aíshbi camina 'uxtima 'ain.

³⁵ Cabiani 'urira cuani menu rantin puruni tsóbuquin ca, ax cuëncëbë ca uisaíbi 'itima 'icë quixun 'unani, abë banaquin aín Papa cacëxa:

³⁶ —Papan, min 'aisama ñu ca 'aíma 'icën. 'Ën usoquin paë tanun 'ë 'imixunma ca 'at. Usa 'ainbi cana 'ëx cuëncësa oi 'itima 'ain, mix cuëncësa oishi cana 'iti 'ain.

³⁷ Usaquin catancëx cuanquin aín 'unánmicë unicama 'uxcë mëraquin ca Simón Pedro cacëxa:

—Simón, ¿caina 'uxan? ¿Tënëima caramina bënëtishi 'uxan?

³⁸ Mitsux 'ëx cuëncësa oi 'iisa tanibi camina asérabi usai 'iman. Usa 'ain camina 'uxti tëai, 'uchati rabanam Nucën Papa Diosbë banati 'ain.

³⁹ Usaquin cabiani cuantëcëanx ca Jesús amiribishi usaquinribishi cai aín Papabë banatëcëancëxa.

⁴⁰ Banatancëx utëcënquinbi ca Pedro, Juan, Jacobo, acamaxa 'uxcënan ténántëcëncëx 'uxcë mëratëcëancëxa. Mëraquian bëstuncëxunbi ca uisaquin cara cati 'icë quixun sinánma 'icën.

⁴¹ Usa 'ain amiribishi cuantëcëncëx utëcënquin ca cacëxa:

—Bëri camina tantianan 'uxti 'ain. Asá ca. Anúan uni 'uchañucaman binun uni itsin 'ë 'inánti nëtë ca uaxa.

⁴² Cuanun ca nirucuatsin. An 'ë uni 'inánti uni ca aia.

Jesús bican

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³ Jesusan cacëbëbi ca aín 'unánmicë uni achúshi, Judas, ax uacëxa. Abë ca 'itsa uni manë xëtocë bëanan imaxu tëacë bëi uacëxa. Axa ucëcama ax ca judíos sacerdotenën cushicam-abëtan an Moisésnën cuëneo bana 'unáncë unicama 'imainun caniacëcë unicamanribi Jesús binun quixun xucë 'iacëxa.

⁴⁴ Usa 'ain ca buánquin Judasnën abë cuancë unicama cacëxa:

—Ën bëstucucaia isquin camina 'unánti 'ain, ax ca Jesús 'icë quixun. 'Unánquin a bixun camina bërúinra oxun buánti 'ain.

⁴⁵ Usaquian unicama cacësabi oquin ca anua 'icë anu bëbaquin Judas Iscariotenën, —¿ënu caina 'ain? —caquin Jesús bëstucucacëxa.

⁴⁶ Usa oia ca axa ucë unicaman Jesús biacëxa.

⁴⁷ Bicëbëtan ca anua 'icë unicama achúshinën aín manë xëtocë aín xacánua biquin, judíos sacerdotenën cushicaman 'apun ñu mëëmicë uni mëëquin aín pabí amocúa pabíscacëxa.

⁴⁸ Usocëbëtan ca Jesusan axa anu 'icë unicama cacëxa:

—¿Manë xëtocë 'imainun imaxu tëacë tuíanx caramina mëcamacë uni 'acësa oquin 'ë binux ucan?

⁴⁹ Camabi nëtën 'ën mitsu nëbëtsinuxun anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun bana ñuiabi camina uisa 'ixunbi ësoquin 'ë bicancëma 'ain. Usa 'ainbi camina Nucën Papa Diosan bana cuëneo quicësabi oquin 'ë ësoquin 'acanin.

⁵⁰ Usoquian Jesús bicëbë ca aín 'unánmicë unicamax a ëbiani abácëxa.

Bëná uni abáa

⁵¹⁻⁵² Raíria abámainun ca bēná uni achúshinēinshi sábananēn racúxun nuibiancēxa. Nuibia-
nia aribi bicancēxbi ca sávana ēbiani ñancáishi abácēxa.

Judíos unin 'apucamana Jesús buáncan

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵³ Usoquin bitancēxun ca judíos sacerdotenēn cushicaman 'apunu Jesús buáncancēxa. Anu
ca sacerdotenēn cushicamabē caniacēcē unicama 'imainun an Moisésnēn cuēñeo bana
'unancē unicama timēcē 'iacēxa.

⁵⁴ Jesúsa buántamainun 'uránxun nuibiantancēx ca Pedro a xubu rapasu me mēniócēnu
bērúax suntárucamabē tsi bimicēnu sēnamēti anu tsoócēxa.

⁵⁵⁻⁵⁶ Usa 'ain ca judíos sacerdotenēn cushicamabē camabi judíos unibunēn 'apucama
anu timēxun, uix caraisa atúan 'anun Jesúsmi manánti 'icē quixun cuaisa tancēxa. Cuaisa
tancēbēa 'itsa uni cēmēi Jesúsmi manáncēxbi ca 'atima bana anúan Jesús 'acánun quixun Jesús
'uchoti 'aíma 'iacēxa. Bētsi bētsi uníxa cēmēi quicēxbi ca bana mēscú 'iacēxa.

⁵⁷ Usa 'ain ca uni raírinēx nirui cēmēi ami manani ēsai quiacēxa:

⁵⁸ —Nun cananuna ēsai quia ēñē uni cuan: 'Ēn cana anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu
unin 'a, ēñē rurupatancēxun rabē 'imainun achúshi nētēinshi amiribishi bētsi 'atēcēnti 'ain,
unin 'acēma 'inun.

⁵⁹ Usaía quicēbēa raíri raírinēx bētsi bana ñui quicēxbi ca mēscúcē 'iacēxa.

⁶⁰ Usaía quicēbē niruquin ca judíos sacerdotenēn cushicaman 'apu an Jesús cacēxa:

—¿Usaía mi ñui quicancēbētanbi caramina nu uisaquinbi caiman? ¿Uisai qui cara ēsai mi
ñui quicanin?

⁶¹ Quixuan cacēxbi ca Jesús uisaíbi banama 'icēn. Quiama oquin ca judíos sacerdotenēn
cushicaman 'apun amiribishi catēcēancēxa:

—¿Mix caramina Cristo, Nucēn Papa Dios anu nun rabićē, aín Bēhicē a 'ain?

⁶² Cacēxun ca Jesúsan cacēxa:

—Ēx cana a 'ain. Mitsux camina uni 'inux anuax uá, 'ē, Nucēn Papa Dios cushiira, abē
'Apu 'aish aín mēqueu tsócē isanan 'ēx naí cuin mēucúax utēcēnia isnuxun 'ain.

⁶³ Usaí quia cuati xuamafrai nishquin aín chupabi tucaquin ca sacerdotenēn cushicaman
'apun abē 'icē unicama cacēxa:

—Bētsi unían cacēxunmabi cananuna nunbi 'atimati banaia cuan.

⁶⁴ Mitsúnribi camina Nucēn Papa Dios ñuia 'atimati banaia cuacan. ¿Uisa caramina
sináncanin?

Quixuan cacēx ca camáxbi —ca bamati 'icē —quiacēxa.

⁶⁵ Usaí qui ami tushuquiquin ca raírinēn bēmápxun mēēquin cacēxa:

—Uin cara mi mēēia, ca 'ē cat.

Usaquián 'aia ca policíacamanribi Jesús bētashcacēxa.

—'Ēn cana a uni 'unáncēma 'ai —quixuan Pedronēn ca

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-29)

⁶⁶ Usaquián Jesús 'amainun ca Pedro xubu tanáin me mēniócēnu 'iacēxa. Anua 'ain ca an
sacerdotenēn cushicaman 'apu ñu mēēxuncē xanu uacēxa.

⁶⁷ Uquinbi tsmia sēnamētia isquin ca Pedro cacēxa:

—Mixribi camina Jesús, Nazaretnu 'icē, abē 'ion.

⁶⁸ Cacēxun ca Pedronēn cacēxa:

—'Ēn cana a uni 'unáncēma 'ain. Mixmi a ñui quicē uni a cana 'ēn 'unaniman.

Usaquin cabiania anun atsíncē xēcuēnua 'icē ēman cuancēbēbi ca 'atapa banacēxa.

⁶⁹ Usa 'ain ca amiribishi Pedro istēcēnquin a xanun anua 'icē unicama cacēxa:

—Ēñē unix ca axa abē nicē unicama achúshi a 'icēn.

⁷⁰ Cacēxun ca Pedronēn amiribishi catēcēancēxa:

—'Ēn cana a uni 'unaniman. Usaquián cacēa panáncēma 'aínshi ca anu 'icē unicaman Pedro
catēcēancēxa:

—Mix camina Galileanu 'icē uni 'ain. Usa 'aish camina anu 'icē unicama banacēsa 'ain.
Asérabi camina mix acama achúshi 'ain.

⁷¹ Cacēxun ca Pedronēn munuma banaquin cacēxa:

—'Ēx cēmēia ca Nucēn Papa Diosan 'ē 'atimoti 'icēn. An cuamainun cana asérabi mitsu
cain, mixmi a ñui quicē uni a cana 'unaniman.

⁷² Usaía quicēbēshi ca 'atapa amiribishi banatēcēancēxa. Banacēbētan ca Pedronēn
Jesusan ēsaquin cacē a sináncēxa: Rabē 'atapa banatisama pan 'ain camina min isamina
'ē 'unáncēma 'ai quixun rabē 'imainun achúshi oquin uni paránti 'ain. Usaquián Jesusan
coćncē bana sinani ca Pedro masá nuituirai bēunan mēscúacēxa.

15

*Pilato Jesús 'ináncan**(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)*

¹ Pëcaracuatsíncëbê ca judíos sacerdotenën cushicamabê caniacëcê unicama 'imainun an Moisésnën cuëñëo bana 'unáncê unicama 'imainun judíos cushicaman 'apucamaribi timëacêxa. Timëxun nêaxun ca Jesús Pilatonu buáncêxa.

² Buáncê ca Pilátônën Jesús ñucácêxa:

—¿Mix caramina judíos unicaman 'apu 'ain?

Cacêxun ca Jesusan cacêxa:

—Asérabi cana 'êx a 'ain, mixmi quicê, usa.

³ Quicëbê ca sacerdotenën cushicamax 'itsa ñu ñuiquin Pilato cai Jesúsmi manáncêxa.

⁴ Usaquin cacancêxun ca Pilátônën Jesús catëcëancêxa:

—Ca is. 'Aisamairai ca uni mimi manania. ¿Usaía quicëbêbi caina uisaíbi quiman?

⁵ Cacêxbia Jesús banacëbêma ca Pilato —¿uisa uni cara ênêx 'ic? —quixun sinani ratúacêxa.

*Jesús ca bamati 'icê quixuan unicama quia**(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)*

⁶ Anun chamiti ñucëñunma 'acê pán piti nêtea sënëncêma pain 'ain ca Pilatonën usabi oquin 'acê 'ixun a uni chiquínuan judíos unibunën ñucácê, a sipuanua chiquínti sináncêxa.

⁷ Usa 'ain ca anua 'icê sípuacê unicama raíri ami nishi tsuáquiruqian an uni 'acê 'iacêxa. An uni 'acê a unicama achúshi ca Barrabás 'iacêxa.

⁸ Barrabás sipunu 'ain, uquin ca unicaman Pilato cacêxa:

—Mínmi camabi barin nu 'axuncësabi oquin ca 'at.

⁹⁻¹⁰ Nutsi ami nishquin ca judíos sacerdotenën cushicaman Jesús 'ënu bêaxa quixun 'unánquin Jesús chiquíntisa tanquin ca Pilátônën cacêxa:

—¿'Ën judíos unicaman 'apu, Jesús, ênê chiquínti caramina cuëñcanin?

¹¹ Usaquin cacêxunbi ca judíos sacerdotenën cushicaman, anu timëcamê'ëocê unicama tsuáquirumiquin cacêxa:

—Ama, Barrabása chiquínuan cananuna cati 'ain.

¹² Usa 'ain ca Pilatonën atu cacêxa:

—¿Barrabás chiquíanan judíos unicaman 'apu isa quixunmi cacáncê, ênê 'ën uisoti caramina cuëñcanin?

¹³ Quixun cacêxunbi ca cuëñishi munuma banaquin atun cacêxa:

—Bamatanun ca i curúsocënu matas.

¹⁴ Cuëñcêni quia cuaquin ca Pilatonën cacêxa:

—¿Añu ñu 'aisama cara ênên 'ax?

Cacêxbi ca unicama munuma cuëñcêni quitëcëancêxa:

—Bamatanun ca i curúsocënu matas.

¹⁵ Quicëbêtan ca Pilátônën unicamabê upí 'iisa tanquin Barrabás chiquíanan rishquimintancêxun i curúsocënu matásnun quixun Jesús atu 'ináncêxa.

¹⁶ Usomitancêxuan 'ináncêxun ca suntárucaman anua Pilato 'icê xubu cha mëúa 'icê anu Jesús buáncêxa. Buánxun ca suntárucaman raíri timëacêxa.

¹⁷ Anuxun ca Jesús ax isa 'apu 'icê quixun 'usánquin chupa minanën pucucêsa Jesús pañumiacêxa. Pañumianan ca mañuti otancêxun muxa mañumiacêxa.

¹⁸ Usotancêxun 'usani ca munuma sharati quicancêxa:

—Chuámashi ca judíos unicaman 'apu 'it.

¹⁹ Caquin ca Jesús tsatínribi matáxcacêxa. Matáxcacia raírínên tushucamainun ca raírínênribi 'usani ami cuiquin rantin puruni tsóbuquin rabcatsi quixun 'acêxa.

²⁰ Usoquin 'usántancêxun ca a pañumicê chupa minanën pucucêsa a pëmianan aín chupa pañumitëcëancêxa. Pañumitancêxun ca i curúsocënu matásti buáncêxa.

*Jesús i curúsocënu matáscan**(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)*

²¹ Buánquinbi ca Cirene nêtënu 'icê uni, Simón, Alejandro 'imainun Rufo aín papa, aín naënuax anúan cuancê bai, anun aia isquin suntárucaman anu Jesús matásti i curúsocê 'iábianun quixun cacêxa.

²² Cacêxuan buáncëbêtan Jesús buanx ca Gólgota cacê menu bëbacancêxa. Gólgota quicê, ax ca mapuxosa qui quicê 'icên.

²³ Anuxun ca vino, mirracëñun mëscucê, a isa xëanun quixun Jesús 'ináncêxa. 'Ináncêxunbi ca 'ama 'icên.

²⁴ Usaía 'ia anu matástancëxun ca suntárunën anuaxa Jesús bamanun i curúsocë nitsíancëxa. Nitsíntancëx ca uin cara isa aín chupa bëtsi bëtsi biti 'icë iscatsi quixun ñuratsu pain niquin tantancëx suntárucama Jesusan chupa mëtíquiácëxa.

²⁵ Manámiquiruia bari urucëbëtan ca suntárucaman usoquin 'acëxa.

²⁶ Uisa 'icë cara bamamiaxa quixun cuënëoxuan nancë bana ax ca ësai quicë 'iacëxa: Ënëx ca judíos unicaman 'apu 'icën.

²⁷ Usoquin Jesús 'anan ca suntárucaman an ñu mëcamacë uni rabëribi i curúsocënu matástancëxun bëtsíxa aín mëqueu 'imainun bëtsix aín mëmiu 'inun nitsíancëxa.

²⁸ Usai ca 'iacëxa, Nucën Papa Diosan bana cuënëo ësai quicësabi oi: "Uni 'atimacamabë ca ax 'iaxa".

²⁹ Usa 'ain ca anua matáscë anun cuanquin a isi tēncëti ami 'atimati banaquin unicaman Jesús cacëxa:

—Míx camina, 'ën cana anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu rurupatancëxun rabë 'imainun achúshi nētēinshi amiribishi nitsínruquin 'atēcēti 'ai quiax quian.

³⁰ Usa 'aish ca min cushínbi iēti i curúsocënuax 'ibüt.

³¹ Usaribiti ca sacerdotenën cushicamabë an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicama Jesús ñui 'atimati banai, ami cuai ësari canancëxa:

—An uni raíri iēmícēsari oi iētibi ca iētima.

³² Usai canani ca quiacëxa:

—Cristo, Israel unicaman 'apu, ax bërí i curúsocënuax 'ibutia isquin cananuna ax ca aséribi a 'icë quixun 'unánti 'ain.

Usaribiquin ca aribia i curúsocënu matáscë uni rabë anribi Jesús 'atimaquin ñuiácëxa.

Jesús bama

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³ Usa 'ain ca bari xamárucëbëbi me bēánquiacëxa. Bēánquiax ca rabë 'imainun achúshi hora 'icëbë bari pëquitēcëancëxa.

³⁴ Usai 'icëbë bari pëquitishi 'ain ca Jesús munuma cuęcēni quiacëxa:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani?

Usai quicë bana, ax ca —'ën Papa Dios, 'ën Papa Dios, ¿uisa cupí caramina 'ë éan? —qui quicë 'icën.

³⁵ Usai quia cuęcēnia cuati ca anu 'icë unicama raírinëx quiacëxa:

—An ca unun Elías cuënia, ca cuat.

³⁶ Usaía 'icëbë abácuatsini uquin ca uni achúshinën tsatimia xapu rēmencë, a bimi baca cachacëmi chabóxon Jesús cucúcaquian xëanun 'amiácëxa. 'Amiquin ca raíri unicama cacëxa:

—Mëëxunma ca ën, Elías cara a 'apati aia isti.

³⁷ Usa 'ain ca munuma cuęcēntēcēnishi Jesús bamacëxa.

³⁸ Jesús bamacëbë ca Nucën Papa Diosan 'imicëx anuxun a rabiti xubu mëu anun bépáncë chupa aín manámiucúaxbi shimúqui amo rabë 'inun tuquiácëxa.

³⁹ Usaía bamaia ca suntárunën cushin aín bēmánanu nixun isacëxa. Isi ca —aséribi ca ënëx Diosan bēhicë 'iaxa —quiax quiacëxa.

⁴⁰ Acama 'imainun ca xanu raíriri 'uránxun isi niacëxa. Abë ca María Magdalena 'imainun María itsi, José 'imainun Jacobo itsi aín tita 'imainun Salomé caquin anēcë xanu axribi 'iacëxa.

⁴¹ A xanucamax ca Galileanuxun an Jesús ñu 'axuncë a 'iacëxa. 'Imainun ca axa Jesúsbë Jerusalénu cuancë xanucamaxribi anu 'iacëxa.

Jesús bamacë mēño ñui quicë bana

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴² Anun ñu mëētima nētë 'iisama pain 'ain ca anun ñu mēñoti nētë ñantabuacëxa.

⁴³ Ñantabucëbë ca uacëxa Arimatea ëmanu 'icë uni, José. Ax ca judíos cushicaman 'apucama cushi achúshi 'ianan —upí uni ca —quixuan camabi unín 'unáncë 'iacëxa. Usa 'aish ca anúan Nucën Papa Dios camabi unín 'apu 'iti nētëa an caíncë 'iacëxa. Usa 'aish racuētimaishi anua 'icënu atsínquin ca Pilato —Jesús ca bamaxa, cana buántisa tanín —quixun cacëxa.

⁴⁴ Usaquian cacëxun ca Pilátōnën —aséribi cara bamaxa —quixun ñucánuxun suntárunën cushi camiacëxa. Camicëx aia ca —Jesús cara bamaxa —quixun ñucácëxa.

⁴⁵ Nucácëxuan —ca bamaxa —quixun cacëxun ca Pilátōnën José Jesús buántanun quixun cacëxa.

⁴⁶ Usaquian cacëx cuanquin ca sábanu upí marutancëxun Jesús i curúsocënu nanpáquin Josénën anun rabúancëxa. Rabúntancëxun matá me tēmúa naēcë anu mēñotancëxun ca taránbianxun maparanën quini xëpuacëxa.

⁴⁷ Usoquian 'aia ca María Magdalena 'imainun bētsi María, Josénēn tita, anribi uinu cara mēnioia quixun isacēxa.

16

Jesús baísquia

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Anun ñu mēetima nētē ñantabucēbētan ca María Magdalena 'imainun Salomé 'imainun María itsi, Jacobonēn tita, acaman anúan Jesús imēishi 'ai cuanti, sanu ro maruacēxa.

² Maruonx ca pēcaracēbēa bari urucēma 'aínshi anua Jesús mēnioēxancēnu cuantēcēancēxa.

³ Cuani ca ēsai canancēxa:

—¿Uin cara anun quini xēpucē mapara nu racanaxunti 'ic?

⁴ Usai cananquiani cuanx niracēquinbi ca anun quini xēpuēxancē mapara axa anua naēnxancēnuma 'icē, racanacē isacēxa.

⁵ Usa 'ain ca quininu atsínquinbi bēná uni achúshia tari uxua pañuax mēqueu tsócē isi ratúancēxa.

⁶ Ratutiabi ca cacēxa:

—Ratúaxma ca 'it. Mitsun camina i curúsocēnu matásēxancē Jesús, Nazaretnu 'icē, a barin. Ca ēnuma 'icēn, ca baísquiaxa. Anua unin racāēnxancē ca is.

⁷ Isbiani cuanxun camina Pedrocēñun aín 'unánmicē unicamaribi ēsaquin cati 'ain: Ax pain ca Galilea menu cuania. Mitsúnribi camina cuantancēxun anua a isti 'ain, an mitsu cacēsabi oquin. Usaquin camina aín 'unánmicē unicama cati 'ain.

⁸ Usaquian ángelnēn cacēxun, asérabi ca Jesús anuma 'icē quixun istancēx ratuti bērēui quininuax chiquiti ca abáquiani cuancēxa. Cuanquin ca racuēquin uibi uisaquinbi cáma 'icēn.

María Magdalenanēan Jesús isa

(Jn 20.11-18)

⁹ Domingo nētē pēcaracēbē ca Jesús baísquitancēx María Magdalena anua mēcēn achúshi 'imainun rabē ñunshin 'atima chiquian, ami pain chiquiracēacēxa.

¹⁰ Usai 'ia isbiani ca masá nuitutia bēunan mēscúcē axa Jesús bē nicē unicama a cai cuancēxa.

¹¹ Cuanxuan —Jesús cana asábi isan —quixun cacēxun cuaquinbi ca a unicaman —usama ca —quixun sináncēxa.

Ami sináncē uni rabēmia Jesús chiquiracēa

(Lc 24.13-35)

¹² Usai 'itancēxa ēmanuax bain cuancēbē ca Jesús a unicama rabēmi, bētsi unisa 'aish, chiquiracēacēxa.

¹³ Usaía ami chiquiracēcēxun isbianquian —Jesús cananuna isan —quixun atúnribi cacēxunbi ca raírinēn —usama ca —quixun sináncēxa.

Jesusan aín 'unánmicē unicama usaquian ñu 'anun ca

(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴ Usai 'itancēx ca Jesús aín 'unánmicē unicama mēcēn rabē 'imainun achúshi ami atúxa mesanu bucubuan chiquiracēacēxa. Atumi chiquiracēquin ca Jesusan atu cacēxa:

—An 'ē baísquicē iscēcaman, asérabi 'ēx baísquicē isun cacēxunbi camina, asérabi ca baísquiaxa quixun 'ē sinántisama tan.

¹⁵ Usaquin caxun ca atu cacēxa:

—Camabi menu cuanquin camina, 'ēmi catamēti, aín 'ucha tērēncē 'aish ca uni Nucēn Papa Diosnan 'iti 'icē quixun camabi unían 'unánun, bana ñuixunti 'ain.

¹⁶ Ñuixuncēxun cuatia 'ēmi catamētia nashimicē ax ca Nucēn Papa Diosan ainan 'inun iēmīcē 'iti 'icēn. Usa 'aínbi ca axa 'ēmi catamēisama tancē uni ax aín 'ucha cupí xēnibua 'aínbi Nucēn Papa Diosbēma 'iti 'icēn.

¹⁷ Axa 'ēmi catamēcē unicaman ca Nucēn Papa Diosan cushin uni itsin 'acēma ñu ēsoquin 'ati 'icēn: 'ēnan 'ixun ca 'ēn cushin uninua ñunshin 'atima chiquinti 'icēn. Chiquianan ca bētsi banan banati 'icēn.

¹⁸ Usai 'ianan aín mēcēnan bicēxunbi ca runun 'atima 'icēn. 'Imainun ca muca ñua xēacēxunbi uisabi otima 'icēn. 'Imainun ca aín mēcēnan ramēcēx uni ñucē pēxcúti 'icēn.

Jesús naínu cuan

(Lc 24.50-53)

¹⁹ Usaquin aín 'unánmicē unicama catancēx ca Nucēn 'Ibu Jesus, aín mēqueu 'aish Nucēn Papa Diosbē cushi 'i, naínu cuancēxa.

²⁰ Usai 'ian camabi menu cuanquin ca aín 'unánmicë unicaman —Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëti aín 'ucha tērēncē 'aish ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icē —quixun bana ñuixuncëxa. Usaquin bana ñuixunia ca Nucën 'Ibu Jesucristonēnbi 'aquinquin, atúan ñuixuncē banax ca asérabi 'icē quixuan unin 'unánun, uni itsin 'acēma ñu 'amiacëxa. Ashi.

LUCASNĒAN 'A UPÍ BANA I. JESUS XURATSU PAIN 'AISH 'IA BANA (1-2)

¹⁻² Teófilo 'ën cana mi cain, an Jesús isanan aín bana ñuixuncë unicaman ca atun iscësabi oquin Jesusan ñu 'acëcama 'imainun an unicama 'unánmicë ñucamaribi ñuiaxa. A unicaman ñuia cuaxun ca 'itsa unin upí oquin mëníoquin a banacama cuënëoxa.

³⁻⁴ Teófilo, minribi camina a ñucama mi ñuixuncacëxun cuan. Minmi aséribi cara a bana 'icë quixun 'unánun cana 'ënribi upí oquin an a ñucama 'unáncë unicama ñucáquin, uisaira cara 'iaxa quixun cuatancëxun, cuënëoxunquin mi ñuixunin.

Angelnëan an uni nashimiti uni, Juan, axa bacënti ñuia

⁵ Herodes Judea cacë menu 'apu 'ain ca Zacarías cacë uni judíos sacerdote achúshi 'iacëxa. An mëníosabi oquin ca anuxun a rabiti xubunuxun, Abíasnën unicamabëtan Zacaríasnën Nucën Papa Dios rabiquin ñu 'axuancëxa. Zacaríasnën xanu ax ca Aaronën rëbúnqui, Elisabet cacë, 'iacëxa.

⁶ Zacarías 'imainun Elisabet a rabëtax ca Nucën Papa Diosan iscëx aín nuitu upí 'iacëxa. Upí 'ixun ca Nucën 'Ibu Diosan banacama cuaquin an cacësabi oquin upí oquin 'acëxa. Usa 'ain ca uinu 'icë uníxbi a 'atimaquin ñui ami manánma 'icën.

⁷ Usa 'ain ca Elisabet tuáñuma xanu 'ianan a rabëtaxbi xëniira 'iacëxa.

⁸ Usabi oquin 'acë 'ixun ca achúshi nëtën Abíasnën unicaman anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu anuxun atun 'ati ñu 'aquin,

⁹ uin cara anu Nucën Papa Diosan caiscë uníxëshi atsínti anu atsínquin tsëpasa ñu xaroti 'icë quixun 'unánuxun Nucën Papa Dios ñucátancëxun tancëxa, judíos sacerdotecaman 'acësabi oquin. Tancëxbi ca Zacarías 'iacëxa.

¹⁰ Usa 'ain ca Zacaríasnën tsëpasa ñu xaromainun judíos unicaman ëmánxun Nucën Papa Dios abë banaquin rabiacëxa.

¹¹ Tsëpasa ñu xaroquinbi ca Zacaríasnën anuxun tsëpasa ñu xaroti a mëqueucüa an Nucën Papa Dios 'aquincë aín ángelcama achúshi ami chiquiracëtia mëraccëxa.

¹² Mërai sináncasmai ca ratuti racuëiracëxa.

¹³ Usai ami racuëtiabi ca ángelnën cacëxa:

—Racuëaxma ca 'it, Zacarías. Nucën Papa Diosan ca minmi a cacë banacama cuaxa. Usa 'ain ca min xanu Elisabet an tuáñu 'iti 'icën. A tuá camina Juan caquin anëti 'ain.

¹⁴ A tuá aín tita bacëncëx canicëbë camina 'itsaira cuëënti 'ain. Usaribiti ca 'itsaira unix cuëënti 'icën, a uni cupí.

¹⁵ Ax ca Nucën Papa Diosan iscëx uni itsisama 'iti 'icën. 'Ianan ca an vino 'imainun ñu cachacë xëatima 'icën. Aín titaxa bacëncëma pain 'aishbi ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upíñu 'iti 'icën, usabi 'inux.

¹⁶ Juan an ca amia manúcë 'icëbi Israel unicama upí oquin atun 'Ibu Diosmi sinántëcënuian a rabinun 'unánmiti 'icën.

¹⁷ Juan ax ca Nucën 'Ibu Jesúsua unun ax pain rëcuëncuatsini uti 'icën. Ax ca Elías 'iásaribiti Nucën Papa Diosan cushiñu 'ixun unicaman upí oquin sináncësaribi oquin aín bëhicë sinánun sinánmiti 'icën. Sinánmianan ca an aín bana cuaisama tancë unicama sinanamiquin, Nucën Papa Diosmi sinánun 'imiti 'icën. Usoquian 'imicëxun ca axa Nucën 'Ibu Diosan xucëx ucëbëtan, Israel unibunën upí oquin aín bana cuati 'icën.

¹⁸ Angelnën cacëxun ca Zacaríasnën cacëxa:

—'Ëx cana xëniira 'ain, 'ën xanuribi ca xëniira 'icën. ¿Usa 'ain carana uisaxun 'unánti 'ain, min 'ë cacësabi oi ca aséribi 'iti 'icë quixun?

¹⁹ Cacëxun ca ángelnën cacëxa:

—'Ëx cana abë 'ixuan an cacësabi oquin Nucën Papa Dios ñu 'axuncë ángel, Gabriel, a 'ain. Usa 'icë ca an upí bana ënë ñuiquin mi canun quixun 'ë xuaxa.

²⁰ 'Ën mi cacëxunbimi usai ca 'iti 'icë quixun sináncëma cupí camina banañuma 'inuxun 'ain. Usa 'ain camina a ñucama sënëncëbëishi banatëcënti 'ain. Min sináncëbëmabi ca 'ën mi cacë ñu aséribi 'iti 'icën, anun usai 'iti nëtëa sënëncëbë.

²¹ Angelbë Zacarías banamainun ca an ëmánxun chiquitia caíncë unicaman, uisacatsi cara panatia quixun sináncëxa.

²² Usaquin sinánquian caíncëx chiquiquin ca Zacaríasnën banacasmaquin aín mëcënanshi sanánquin tanxuancëxa. Usai 'icëbëtan ca unicaman —Nucën Papa Diosan ismicëxun ca anuxun a rabiti xubunuxun ñu isaxa —quixun sináncëxa.

²³ A nëtëcama anun anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun ñu 'ati sënëncëbë ca Zacarías aín xubunu cuantëcëancëxa.

²⁴ Usa 'ain ca Zacarías cuantëcëan aín xanu Elisabet tuuacëxa. Tuui ca chiquitima mëcën achúshi 'uxë aín xubu mëúishi 'iacëxa. Usai 'iquin ca sináncëxa:

²⁵ Nucën 'Ibu Diosan ca 'ë sinánxunquin unicaman 'ë 'atimaquin ñuitëcënxunma 'anun 'ëx tuáñu 'inun mëníoxa quixun.

An Jesús tuuati ñuiquian ángelnën María ca

²⁶ Elisabet mëcën achúshi 'imainun achúshi 'uxë sënëni natubëncëbëtan ca Nucën Papa Diosan aín ángel, Gabriel, a Galilea menu 'icë ëma, Nazaret, anu cuanxuan

²⁷ unibë 'icëma pan xanu, María cacë, a istánun xuacëxa. A xanux ca Davitan rëbúnqui, José cacë uni, an binuxun cacë 'iacëxa.

²⁸ Usa 'ain ca xucëx cuanx anua 'icënu atsínquin María cacëxa:

—Chuámashi ca 'it. Mí ca Nucën 'Ibu Diosan upí oquin sinánxunia, xanu raíri 'acësamaira oquin. Ax ca mibë 'icën.

²⁹ Usaqin cacëxun cuaquinshi isquin ca Maríanën ratúquin sináncëxa —¿uisoti cara 'ë usaqin cain? —quixun.

³⁰ Usaqin sinaniabi ca ángelnën cacëxa:

—Racuëaxma ca 'it, María. Mí ca Nucën Papa Diosan upí oquin sinánxunia.

³¹ Mix camina tuunuxun 'ain. Tuutancëx camina bëbu tuá bacënti 'ain. A camina Jesús caquin anëti 'ain.

³² Ax ca uni itsisama 'iti 'icën. A ñui ca —Nucën Papa Dios manámi 'icë aín Bëchicë ca ax 'icë —quiax uni quiti 'icën. Nucën Papa Diosan 'imicëx ca aín rara David 'iásaribiti ax 'apu 'iti 'icën.

³³ 'Apu 'aish ca Israelnën rëbúnquinën 'apu nëtëtimoí 'iti 'icën. Ax ca cëñútimoí 'apu 'inuxun 'aia.

³⁴ Cacëxun ca Maríanën ángel cacëxa:

—'Ëx cana unibë 'icëma pan 'ain. ¿Usa 'aish carana uisax usai 'iti 'ain?

³⁵ Cacëxun ca ángelnën cacëxa:

—Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí ca minu uti 'icën. Manámi 'icë Nucën Papa Diosan sinanën camina tuñu 'iti 'ain. Usaqian sinánxuncëxunmi tuacëx ca ax Nucën Papa Diosan iscëx upíra 'iti 'icën, —ax ca Nucën Papa Diosan Bëchicë 'icë —quiax ca unicamax a ñui quiti 'icën.

³⁶ Min xucën, Elisabet, anribi ca caniacëquinbi bëbu oquin tuaia. Ca tuaíma quicancëbëbi ca aín tuá mëcën achúshi 'imainun achúshi 'uxëinshi chaia.

³⁷ 'Aíma ca Nucën Papa Diosan 'acasmati ñu 'icën.

³⁸ Cacëx ca María quiacëxa:

—Ënu cana 'ain, a Nucën 'Ibu cuëëncë ñu 'axuntí. Min cacësabi oi ca 'iti 'icën. Usaqian cacëx ca ángel cuancëxa.

María Elisabet isi cuan

³⁹ 'Itsama nëtë 'icëbë ca María bënëtishi Judea menu 'icë ëma achúshi, matánu 'icë, anu Elisabet isi cuancëxa.

⁴⁰ Cuanx bëbai Zacaríasnën xubunu atsínquin ca Maríanën Elisabet —¿ënu caina 'ain? —quixun cacëxa.

⁴¹ Usaqin Maríanën cacëxuan Elisabetnën cuacëbëshi ca aín pucunuax aín tuá ubiacëxa. Usai 'icëbëtan ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan upí oquin Elisabet sinánmicëxa.

⁴² Sinánmicëx cuëënquin ca Elisabetnën munuma María cacëxa:

—Nucën Papa Diosan mi sinánxuanxa, xanu raíri 'acësamaira oquin. Min tuáribi ca an upí oquin sinánxunia.

⁴³ Mixmi Nucën 'Ibu ax uti nun caincë aín tita 'aish 'ë isi ucëbë cana cuëëni rabinin.

⁴⁴ 'Ën minmi cacëxun cuacëbëshi ca 'ën pucunu 'icë tuá cuëëni ubiáxa.

⁴⁵ Nucën 'Ibu Dios quicësabi oi ca aséribi 'iti 'icën. Ca usai 'iti 'icë quixun sinani camina cuëëinra cuëënti 'ain.

⁴⁶ Elisabetnéan usaqin cacëxun ca Maríanën cacëxa:

'Ën cana Nucën 'Ibu Dios cuëënquin rabin.

⁴⁷ 'Ën 'Ibu Dios an ainan 'inun 'ë iëmicë, a sinani cana cuëëinra cuëënin.

⁴⁸ 'Ëx ñuñuma 'aishbi ami sináncë 'icë ca Nucën 'Ibu Diosan 'ë sinánxuanxa. Usoquin sinánxuncë 'ëx 'ain ca camabi unix 'ë ñui —a ca Nucën Papa Diosan upí oquin sinánxuanxa —quiti 'icën. Axa ënë nëtënu bucuçë unicaman rëbúnquinëxribi ca usai 'ë ñui quiti 'icën.

⁴⁹ Nucën Papa Dios ax cushiira 'ixun ca 'ën sináncëma ñu upíra upía 'ë canun quixun aín ángel xuaxa. An ca aín sinan upíra 'aish uisa ñu 'atimabi 'ati sinanima.

⁵⁰ Usabi oquin ca uicaman cara ami racuëënan aín bana cuatia acama nuibaquin 'aquinia.

51 Cushira 'ixun ca an unin 'acëma ñu 'axa. Axa —'ëx cana uni itsisamaira 'ai —quixun sinani rabicë unicama ca an ñuuma 'imiäxa.

52 'Imianan ca 'apucamaribi 'apuma 'inun meu onan axa meu 'icë unicamaribi meuma 'inun 'imiäxa.

53 Panancë unicama ca pimiäxa. Pimianan ca ñuñu unicama ñu 'inántëcënquinma ñancáishi cuantánun xuäxa.

54 Israelnën rëbúnquicama ainan 'inúan caiscë acama ca nuibaquin manuquinma 'aquianxa.

55 Usai ca xëñibua 'ainbi 'iti 'icë quixun ca ain rëbúnquicama ñuiquin Nucën Papa Diosan nucën rara Abraham cacëxa.

56 Èsai qui sënëntancëx rabë 'imainun achúshi 'uxë Elisabetbë 'itancëx ca María ain xubunu cuantëcëancëxa.

An uni nashimicë, Juan, bacëan

57 Usa 'ain ca Elisabet ain bacënti nëtë sënëncëbë, nucë bënë tuá bacëancëxa.

58 Bacëncë —a ca Nucën 'Ibu Diosan nuibaquin tuáñu 'inun 'imiäxa —quixun 'unánbiani a 'urama 'icëcama 'imainun ain aintsí 'ibucamaxribi Elisabet isi cuanx ca abë banai cuëëancëxa.

59 Usai 'itancëx ca Elisabet bacëncë achúshi semana 'imainun achúshi nëtë 'ain, judíos unibunëan 'acësoquin, a tuá judío 'icë 'unánti oi anu timéacëxa. Timéax ca ain papan anëñbi anëcatsi quiax quicancëxa.

60 Quicëbëbi ca ain títax:

—Usama ca. Ain anëx ca Juan cacë 'iti 'icë —quiax quicacëxa.

61 Quia ca cacancëxa:

—¿Uisa cupí cara Juan caquin anëcë 'iti 'ic? Uinu 'icë min aintsí 'ibúxbi ca usaquin anëcë 'aíma 'icën.

62 Usaquin catancëxun ca ain papa uisaquin anëti cara cuëënia quixun ñucáquin mécënan 'unánti oquin sanánquin cacancëxa.

63 Usoquian cacancëxun ca ain papan anu cuënëoti ñua 'inánun quixun ain mécënan tanquin cacëxa. Cacëxun 'inancëxun ca —ain anë ca Juan 'icën —quixun cuënëocëxa. Usaquian cuënëocë isi ca uisa cupí cara usaquin anëia quiax sináncasmacancëxa.

64 Usaquian cuënëocëbëa sináncasmacancëbëshi ca Zacarías banatëcëancëxa. Banatëcënquin ca Nucën Papa Dios rabiäcëxa.

65 Usai 'icëbë ca anu 'icë unicama sináncasmai ratúacëxa. 'Imainun ca Zacaríasbëa ain bëchicë usai 'icë banacama Judea menu 'icë matácamanu 'icë unicaman chanioia cuacëxa.

66 Chanioia cuax ca a tuá ñuiquian ñuicë banacama atun nuitu mëúishi sinánan, Nucën Papa Diosan ca abë 'ixun aserabi a sinánxunia quixun 'unani, —¿ënë tuáratsu cara canitancëx uisa uni 'iti 'ic? —quiax canancëxa.

Zacarías canta

67 Usai quimainun ca a tuacën papa, Zacarías, ax ain Bëru Ñunshin Upíñu 'aish, Nucën Papa Diosan sinánmicëx cuëëni quicacëxa:

68 —Nucën 'Ibu Dios, a Israel 'imainun ain rëbúnquicaman rabicë, a ca camabi unin rabiti 'icën. An ca ain unicama 'icë nu nuibaquin, an nuxnu ami sinánun nu sinánmiti a xuäxa.

69 An ca cushira 'ixuan an nu iëmiti axa unun mëñioxa. Ax ca an Nucën Papa Dios rabia David, ain rëbúnqui 'iti 'icën.

70 Nucën Papa Diosan ca bëráma an ax quicë bana uni ñuixuncë uni upícaman —usai ca 'iti 'icë —quixun canun camiacëxa, ësaquin,

71 an ca an nu nuibacëma unicaman ubíotima oquin nu iëmianan axa numi nishcë unicaman bëtsi bëtsi otima oquin nu iëmiti 'icën.

72 Usaquin nu nuibaquin 'aquinquin ca Nucën Papa Diosan nucën raracama cásabi oquin nu ñu 'axunti 'icën. A bana, nucën raracaman rëbúnquinëx ca ain unibu 'iti 'icë quiax quicë, a ca manucëma 'icën.

73 Nucën Papa Diosan ca sinanatëcënxunma nucën rara Abraham cá banax ca ësai quicë 'icën:

74 Abrahamnën rëbúnqui nun nu racuëquinma a rabinun ca axa numi nishcë unicaman ubíotima oquin an nu iëmiti 'icën.

75 Usaquian iëmicëxun cananuna an iscë nun nuitu upí 'ixun, ax cuëëncësabi oquin 'aquin, camabi nëtë nun bamati nëtë utámainun a rabiti 'ain.

76 Usa 'ain cana mixmi 'ën bëchicëratsu 'icë, mi cain, mi ñui ca unicamax, Nucën Papa Dios manámi 'icë an ain bana unicama ñuixunun xucë camina mix 'ai quiax quiti 'icën. Min camina, a Nucën 'Ibu Diosan xuti ax ucëma pan 'ain, mix pain rëcuëncuatsincë 'ixun, ain bana cuanun quixun Israel unicama sinánmiti 'ain.

77 Min sinánmicëxun ca 'unánti 'icën, a cupí ca atun 'uchacama tērēncē 'aish Nucēn Papa Diosnan 'inun iēmīcē 'iti 'icē quixun.

78 Usoquin 'iminuxun ca Nucēn Papa Diosan nu nuibaquin, an nu iēmīti, a aín nētēnu 'icēbi ēnē menu nubē 'inun xuti 'icën.

79 Xucēxun uquin ca axa aín 'ucha cupí Nucēn Papa Diosbē upíma 'ianan —'ēn bamati ca 'urama 'icē —quixun sinani racuēti masá nuituti bēánquibucēnu 'icēsa unicama atun 'uchacama tērēnquin Nucēn Papa Diosnan 'inun 'imianan nuxnu Nucēn Papa Diosbē upí 'aish ax cuēēncēsabi oi 'inun nu 'imīti 'icën.

Usai ca Zacarías Nucēn Papa Diosan Bēru Ņunshin Upitan sinánmicëx quiacēxa.

⁸⁰ Usa 'aish ca cani a tuá aín sinan upí 'iacēxa. Usa 'aish ca anúan Israel unicama bana űnixuti nētēa sēnētmainun anu uní 'icēma menu 'iacēxa.

2

Jesús bacēan

(Mt 1.18-25)

¹ Ēnē menua Jesús uti ca ēsai 'iacēxa: Romanu 'icē 'apu, César Augusto, aín bana ca cuacocancēxa, camabi unix ca aín anē quiricanu 'ai cuantí 'icē quixun.

² Cirenio cacē uní axa Siria nētēnu 'icē unicaman 'apu 'aín ca a quirica 'atabaquin 'acancēxa.

³ Usa 'ain ca camabi unix uinu 'icē ēmanuax cara bacēancēxa, anuxun aín anē quiricanu 'ai riquiancēxa.

⁴ Usa 'ain ca José Galilea menu 'icē ēma Nazaret cacē, anuax Belén cacē ēmanu cuancēxa. Belén ax ca Judea menu 'icē ēma, anuaxa David bacēan, a 'iacēxa. José, ax David aín rēbúnqui 'aish, ca aín anē 'ai Belēnu cuancēxa.

⁵ Cuanquin ca an binuxun 'unántiocē xanu, María, tuűnu 'icē, anribia aín anē 'anun buáncēxa.

⁶ Buáncēx cuanx Belēnu bēbatancēx ca María aín bacēnti nētē sēnēancēxa.

⁷ Sēnēncēbē ca anu 'iti xubu anu 'ainbia 'aisamaira 'ixun unín tsitsiruan anuxun űnuina pimiti 'itinuax María bacēancēxa. Bacēnxun ca chupan rabúnxun anuxun űnuina pimiti bunánti anu aín tuá racáncēxa.

Angelcaman an űnuina bēruáncē unicama ca

⁸ Usa 'ain ca Belén 'urama 'icē pastonu an űnuina bēruáncē unicama 'iacēxa. 'Ixun ca imē 'uxti tēaquin aín űnuina bēruáncēxa.

⁹ Anu 'ixun ca Nucēn 'Ibu Diosan xucēx ángel achúshi atumi chiquiracētia isacēxa. Iscēbētan ca Nucēn 'Ibu Diosan pēcacēn atu pēcacēxa. Urocēbē ca ratuti racuēacēxa.

¹⁰ Usariabi ca ángelnēn atu cacēxa:

—Racuēaxma ca 'it. Micama cana upí bana űnixunin. Ēnēx ca camabi unín cuati 'icën. Cuati ca chuáma tani cuēēnti 'icën.

¹¹ Ēnē nētēn ca bacēanxa anuax David bacēan ēmanuax an camabi uní aín 'ucha tērēncē 'aish Nucēn Papa Diosnan 'inun iēmīti. Ax ca Nucēn 'Ibu Cristo, a 'icën.

¹² Ēnē isquin camina 'ēn mitsu cacē bana ax ca asérabi 'icē quixun 'unánti 'ain, cuanxun camina a Tuá chupan rabúnxuan anuxun űnuina pimitinu racáncē isti 'ain.

¹³ Quicēbēshi ricuatsini tímēti Nucēn Papa Dios rabi ca ángelcamax quiacēxa:

¹⁴ —jNaínu 'icē Nucēn Papa Dios rabinun ca 'at! jĒnē nētēnuaxa Nucēn Papa Diosbē upí 'icē unicumax ca chuámashirua 'ican!

¹⁵ Usoquin atu catancēxa ángelcamax naínu riquiancēbē ca an űnuina bēruáncē unicamax canancēxa:

—Táin isi Belēnu cuanun ca cuan, nua Nucēn 'Ibu Diosan camicēxuan aín ángelnēn nu cacē ēnē isi.

¹⁶ Cananquiani bēnētishi riquianxun ca María 'imainun José isanan aín Tuá anuxun űnuina pimitinu racáncē isacēxa.

¹⁷ Isquin ca ángelnēan a Tuá űniquin cacē banacama űnixuancēxa.

¹⁸ Usaquian an űnuina bēruáncē unín űnuia cuati ca an cuacē unicama ratuáncēxa.

¹⁹ Ratúquinbi ca Maríanēn aín nuitu mēúishi ēnē űncama manuginma sináncēxa.

²⁰ Usa 'ain ca an űnuina bēruáncē unicama an a iscē űncama 'imainun an a cuacē űncama sinánquin Nucēn Papa Dios rabi, pastonu amiribishi riquiancēxa. Riquianquin ca —ángelnēan nu cacēsabi oi ca 'iáxa —quixun sinánan ax ca upíra 'icē quixun sinánquin Nucēn Papa Dios rabiácēxa.

Josēbētan Maríanēn Jesús anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunu buan

²¹ María bacéncē achúshi semana 'imainun achúshi nētē 'ain ca atúan aín bēchicē 'acēsabi oquin judíos uni raírinen Maríanēn tuá judío 'icē 'unántiocēxa. 'Unántioquin ca María tuutisama pain 'aian ángelnēn cacēsabi oquin Jesús caquin anēacēxa.

²² Moisésnēn cuēñēo banaxa –bacéntancēxun ca camabi judío xanun usoquin aín tuá 'ati 'icē –quicēsabi oquin ca Maríanēn anúan bacéncē 'uxē sēnēncēbētan aín rēcuēn tuá Josébētan Jerusalénu buáncēxa, ax ca ainan 'icē Nucēn 'Ibu Dios canuxun.

²³ Moisésnēn cuēñēo bana ca ēsai quia: “Camabi rēcuēn bēbu tuá ax ca Nucēn 'Ibu Diosnanshi 'iti 'icēn”. Usa 'ain ca a bana quicēsabi oquin Josébētan Maríanēn Jerusalénu 'icē xubu, anuxun Nucēn Papa Dios rabiti, anu Jesús buáncēxa.

²⁴ Moisésnēn cuēñēo bana ca quia, anúan aín bēbu tuá bacéncē 'uxē sēnēncēbētan ca xanun an 'aracacē numacuru rabē buánti 'icēn, numacuru itsi 'aíma 'ain ca an 'aracacē paru numacuru buánti 'icēn. A bana quicēsabi oquin ca Maríanēn Jesús buánan numacuru rabēribi judíos sacerdote 'inánuxun buáncēxa.

²⁵ Jerusalénu 'icē uni achúshi ax ca Simeón caquin anēcē 'iacēxa. A unix ca upí nuituñu 'ixun a rabianan Nucēn 'Ibu Dios quicēsabi oquin 'acē 'iacēxa. Usa 'ixun ca an Israel unibu chuámashirua 'imiti, axa uti caíancēxa. Usa 'ain ca abē Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upí 'iacēxa.

²⁶ An ca Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan sinánmicēxun ēsoquin sinánquin 'unáncēxa: Bamacēma pain 'ixun cana 'ēn axa utia judíos unicaman caíncē, Cristo, a Nucēn 'Ibu Diosan xucē isti 'ain.

²⁷ Usa 'ain ca Simeón Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan sinánmicēxun anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunu cuancēxa. Cuanx anu 'ain ca Josébē María, Moisésnēn cuēñēo bana quicēsabi oquin 'anuxun Jesús buanx atsiáncēxa.

²⁸ Atsinia isquin a tuá 'icúquin bíquin ca Simeonēn Nucēn Papa Dios rabiquin cacēxa:

²⁹ 'Ēn 'Ibu Dios, a ñuiquinmi 'ē cacē a cana isan. Usa 'ain ca 'ēx bamati asábi 'icēn.

³⁰ An camabi uni aín 'uchacama tērēnquin mínan 'inun iēmíti a cana 'ēn bērúnbi isin.

³¹ Ax ca usai 'iti 'icē quixun camabi unin 'unánun camina aín uti mēnion.

³² An ca Israel unibushima judíosma unicamaribi aín sinan upí 'imiti 'icēn. Minan 'inúnmi caísa, Israel unibu, acama achúshi 'aish, a cupí ca camabi unin Israel unibu rabiti 'icēn.

³³ Simeónēxa Jesús ñui quia cuati ca Josébē María uisa 'aish cara usai 'iti 'icē quiax sináncasmacēxa.

³⁴ Sináncasmaiabi ca Simeonēn acama Nucēn Papa Dios ñucáxuntancēxun Jesusan tita, María, cacēxa:

–Ēñē tuá cania aín bana cuaisama tani ca 'itsaira Israel uni Nucēn Papa Diosbē upíma 'iti 'icēn. Usai 'icēbēbi ca 'itsa uníxribi aín bana cuati abē upíra 'iti 'icēn. Uisai cara Nucēn Papa Dios cuēñēnia quixuan unicaman 'unánun xucē 'aínbi ca 'itsa unix aín bana cuati cuēñēnima a ñui 'atimati banati 'icēn.

³⁵ Usai 'ia isquin ca an uisoquin cara aín nuitu mēu sinania quixun Nucēn Papa Dios 'imainun unicamanribi 'unánti 'icēn. Usaía 'imainun camina mixribi, María, a sinánxuni masá nuituirati 'ain.

Usaquin ca Simeonēn María cacēxa.

³⁶ Anuribi ca achúshi xanu xēniira, Ana cacē, 'iacēxa. Ana ax ca an Nucēn Papa Dios quicē bana unicama ñuixuncē xanu 'iacēxa. Ax ca Asernēn rēbúnqui achúshi, Fanuel cacē, aín bēchicē 'iacēxa. Xuntacu 'icēa bicēx ca aín bēnēbē mēcēn achúshi 'imainun rabē baritia 'iacēxa.

³⁷ Mēcēn achúshi 'imainun rabē baritia 'icēbē casunamēa 'aish ca ochenta y cuatro baritiañu 'iacēxa. Usa 'ixun ca anuxun a rabiti xubunuax camabi nētēn abē banaquin Nucēn Papa Dios rabiácēxa. A upí oquin sinánuxun ca bētsi bētsi nētēn piama 'icēn. Nētēnbi imēbi ca usaquin Nucēn Papa Dios rabiácēxa.

³⁸ Josébē María a bēi atsiáncēbē axribishi anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunu atsiáquin ca Anan Jesús isacēxa. Isi cuēñēnquin ca –asábi ca –caquin Nucēn Papa Dios rabiácēxa. Rabiquin ca anu 'icē uni an anun Jerusalénu 'icēcama 'imainun camabi judíos uni chuámarua 'inux iēti nētē caíncē unicama, a Jesús ñuiquin –an nu iēmíti a ca ēñēx 'icē –quixun cacēxa.

Nazaretnu cuantēcēan

³⁹ Usa 'ain ca Josébētan Maríanēn Nucēn 'Ibu Diosan bana Moisésnēn cuēñēo ax quicēsabi oquin 'atancēx Galilea menu cuantēcēni anu atux 'icē ēma, Nazaret, anu bēbatēcēancēxa.

⁴⁰ Anu cuanx ca Jesús Nazaret émanuax caniacēxa. Cani cushi 'ixun ca ñu upí oquin 'unáncēxa. Usai 'ia cania ca aín Papa Diosan upí oquin 'aquiancēxa.

Anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunua Jesús 'ia

⁴¹ Usaía Jesús canimainun ca José 'imainun María camabi baritian, Pascua anun carnero 'ati nêtên Jerusalénu 'inux cuancêxa. A nêtê ax ca ain raracama Egipto menuax 'atimocê 'aish bamaibi iêa, a sinánquin Nucên Papa Dios rabiquin carnero 'ati nêtê 'iacêxa.

⁴² Usai cuanquin ca mêcên rabê 'imainun rabê baritiañu 'icê Josébêtan Maríanên Jesús anun carnero 'ati nêtên Jerusalénu buâncêxa.

⁴³ Anu cuanx anun carnero 'ati nêtê inûmibiani amiribishi Nazaret êmanu cuantêcênquin ca Maríanên Josébêtan a ñubi sinanima cuanquin Jesús Jerusalénubi êbiancêxa.

⁴⁴ Êbiani ca raíri unicamabê cuancêsa sinani Josébê María achúshi nêtê bain cuancêxa. Cuanxun ca ain aintsi 'ibucamanua barianan an 'unâncê unicamanuaribi bariquinbi 'aímocêxa.

⁴⁵ 'Aimobiani ca Josébê María amiribishi Jerusalénu bari cuantêcêancêxa.

⁴⁶ Usa 'ain ca rabê 'imainun achúshi nêtê 'icêbêtan anuxun Nucên Papa Dios rabiti xubunu tsóxuan, an Moisésnên cuênêo bana uni 'unâncê unicaman bana ñuixuncêxun cuaquin anribi atu bana ñucatia mêracêxa.

⁴⁷ Jesusan bana cuati ca a unicama ratúacêxa. Ratuti ca —uisa 'ixun cara ênê tuacên ênê ñucama 'unânan nun ñucácêxunribi upí oquin ñuia —quiâx sinâncasmacêxa.

⁴⁸ Usaía a unicamabê banai tsócê Jesús mêrai ca Josébê María ratúacêxa. Ratúquin ca ain titan cacêxa:

—¿Uisa 'aish caramina usai 'ian? Min 'unan papabêtan cana mi mêracatsi bënëquin barin.

⁴⁹ Cacêxunbi ca Jesusan cacêxa:

—¿Uisa cupí caina 'ê barian? ¿'Èn Papa quicêsabi oquin 'ên ñu 'ati caramina 'unaniman?

⁵⁰ Cacêxun cuaquinbi ca Josébêtan Maríanên uisoquin caquin cara usoquin caia quixun 'unánma 'icên.

⁵¹ Usa 'ain ca José 'imainun Mariabê Jesús Nazaretu cuantêcêancêxa. Cuanx anuax caniquin ca ain 'unan papa 'imainun ain tita quicêsabi oquin ñu 'acêxa. Usaía canimainun ca Maríanên Jerusalénuaxa Jesús 'icêcama a manuquinma sinâncêxa.

⁵² Sinánmainun ca Jesús caniacêxa. Cani ain nami cushi 'ianan ca ñu upí oquin 'unâncêxa. Usa 'icê ca —ax ca upí tuá 'icê —quixun camabi unin cuênêquin nuibacêxa. Nuibamainun ca Nucên Papa Diosanribi a isi cuênêquin nuibacêxa.

II. GALILEA MENUXUAN JESUSAN UNICAMA BANA ÑUIXUAN (3.1-9.50)

3

*Anu uni 'icêma menuxuan an uni nashimicê, Juanên uni bana ñuixuan
(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)*

¹ Tiberio anun Romanuxun 'apu 'imicancê nêtêa quince baritia 'icêbê ca Poncio Pilato Judea menu 'icê unicaman 'apu 'iacêxa. Usai 'imainun ca Herodes Galilea menu 'icê 'apu 'iacêxa. 'Imainun ca Herodesnên xucên, Filipino, ax Iturea me 'imainun Traconíte menu 'icê 'apu 'iacêxa. 'Imainun ca Lisaniâs cacê uni, ax Abilinia cacê menu 'icê 'apu 'iacêxa.

² Usaía 'imainun ca Anás 'imainun Caifás a rabêtax judíos sacerdotecaman cushi 'iacêxa. 'Imainun ca Zacariâsnên bêchicê, Juan, axa anu uni 'icêma menu 'icê, a Nucên Papa Diosan ain bana sinánmiquian unicama bana ñuixunun quixun 'imiacêxa.

³ 'Imicêx cuani Jordán cacê baca rapasu 'icê mecamanu cuanquin bana ñuixuni ca êsai quiacêxa:

—Sinanaquin mitsun 'uchacama êni Nucên Papa Diosmi sinani camina nashimicê 'iti 'ain, mitsun 'uchacama têrêncê 'inun.

⁴ Usai ca Juan quiacêxa, a ñuiquian an Nucên Papa Dios quicê bana unicama ñuixuncê, Isaiâsnên cuênêosabi oi, êsai quicê:

Anu uni 'icêma menuxun munuma bana ñui ca a unix êsai quia: Nucên 'Ibu ca aia, camina axa anun uti bai mênioquin racanacêsaribi oi ain bana cuanux sinanati 'ain.

⁵ Matá nancêcêcamax ca natacacacê 'iti 'icên, ain bashicama 'imainun matácama ca bêtsibêtan sênên 'iti 'icên, bai têtuncêcamax ca racanacê 'iti 'icên, bainu 'icê quinicama ca natacacacê 'iti 'icên.

⁶ Usoquian 'an ca ax uti 'icên. Axira ucêbêtan ca camabi unin, uisaira oquin cara Nucên Papa Diosan, unicama 'aquinquin ainan 'inun iêmiti 'icê quixun isti 'icên.

⁷ Usa 'ain ca Juanên atu nashiminun 'aisamaira uni anu riquiancêxa. Riquianxa bêbacê ca Juanên cacêxa:

—Mítsux 'atima 'ixun uni parâncê 'aish camina mitsun raracama 'íasaribiti, runu an uni picê, asa 'ain. ¿Usa 'icê cara anúan Nucên Papa Diosan 'aisama unicama atumi nishquin masóti nêtên masócê 'itin rabananmi sinananun quixun uin mitsu cax?

⁸ Unán mitsu aséribi sinanacé 'ai quixun 'unánun camina ñu 'aisama 'ati ênquin upí ñuishi 'ati 'ain. —Nux Abrahamñên rëbúnqui 'aish cananuna Nucên Papa Diosan iscêx upí 'ai — quixun sinánxunma ca 'acan. Aséribi cana mitsu cain, 'aisa tanquin ca Nucên Papa Diosan ênê maxáxbi bêtsi oquin Abrahamñên rëbúnqui 'imiti 'icên.

⁹ Ésa ca. A rêti aín mané rué tuíanx a rapasu niracêquin ca an upí oquin tuacêma icama rêtancêxun xanania unin tsin nënia. Usaribi oquin ca bënëñquinshi mitsúxmi sinanati ami sinácêma 'icé Nucên Papa Diosan mitsu 'ati 'icên.

¹⁰ Juanëan usaquin ñuixunia cuaquin ca anu 'icé unicaman —¿Nucên Papa Dios cuëncêsabi oi 'inuxun caranuna aña 'ati 'ai? —quixun Juan ñucáquin cacêxa.

¹¹ Cacêxun ca Juanën cacêxa:

—Uix cara cutun rabêñu 'icé an ca cutúnñuma uni aín cutun achúshi 'inánti 'icên. Uix cara pitiñu 'icé an ca pitiñuma uni paná 'inánti 'icên.

¹² An 'apu buánmíti curíqui bicé unicamaxribi ca an atu nashiminun quiax Juanu cuancêxa. Cuanx bêbaxun ca cacêxa:

—¿Nucên Papa Dios cuëncêsabi oi 'inuxun caranuna aña 'ati 'ain?

¹³ Cacêxun ca Juanën cacêxa:

—Uiti curíquimi binun cara mi caxa, ashí camina 'apu buánminuxun bití 'ain.

¹⁴ Suntárucamanribi ca anu cuanxun Juan ñucáquin cacêxa:

—¿Nunribi caranuna aña 'ati 'ain?

Ñucácxun ca cacêxa:

—Camina unin ñu 'imainun aín curíqui mëcamatima 'ain, mëëxun 'anan camina paránxunribi unin ñu mëcamatima 'ain, camina cêmëi ami manánxunribi unin ñu bitima 'ain. Mitsun ñu 'ati cupía 'apun curíqui 'inácêxun camina 'atimati banaquinma cuëñquin ashí bití 'ain.

¹⁵ Ésoquian Juanën bana ñuixunia an cuacé unicaman ca —ênê uni sapi ca Cristo, axa uti nun caíncê, a 'icé —quixun cuëñquin sinácêxa.

¹⁶ Sinania ca Juanën anu 'icé unicama cacêxa:

—Ën cana mitsu 'umpaxan nashimin. Usa 'aínbi ca 'ésamaira uni 'ë caxu aia. Axa upíira 'aish cushiira 'ain cana 'ëx asaribima 'aish ami rabini a 'urama 'itima 'ain. Usai 'iquin cana aín taxacabi tubuxuntima 'ain. Axira uquin ca uni aín Bëru Ñunshin Upíñu 'inun 'imiti 'icên. 'Imiquin ca tsi rëquirucênëan ñu 'acésequin aín cushin aín nuitunua sinácê ñu 'atimacama a cëñuquin uni upí 'imiti 'icên.

¹⁷ An ñu 'apacé unin 'acésaribi oquin ca 'ati 'icên. Ca ésa 'iti 'icên. Unin ca ñu bëru trigo 'apata. 'Apátancêxun ca bímia bitsia. Bitancêxun ca bucúnxun chacaia. Chacaquian tacaia ca aín xacá suñun amo putia. Pucébê ca aín bëru ax tiquia. Usai 'ia bërúanxun bixun bucúntancêxun ca aín xacácama tsi rëquirucé bënëntisamanên nënia. Usaribi oquin ca axa uti an aín 'acé ñucama 'unánquin, upí unicama abëa 'iti bíanan 'atimacama a atun ñu 'atima 'acé cupí míti xacá nënti pucésa 'imiti 'icên.

¹⁸ Usaquin bana ñuixuanan unicama 'esêquin ca Juanën Jesús ñuiquin a cuatia cuëñun bana ñuixuancêxa.

¹⁹ Ñuixuanan ca 'apu Herodes cacé an aín xucënan xanu, Herodías cacé, a bíanan bêtsi ñu 'atimaribi 'acé 'icé —mínmi 'acé ñu ax ca 'aisama 'icé —quixun Juanën 'apu Herodes a cacêxa.

²⁰ Usaquian cacêxunbi sinanaquinma ñu 'atimaira 'atécënquin ca Herodesñên Juan sipuanun aín unicama cacêxa.

Juanëan Jesús nashimia
(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

²¹ Sipuacêma pan 'ixun unicama nashimianan ca Juanën Jesúsribi nashimiacêxa. Nashimicêx aín Papa Diosbê banacébê ca naí panárabêacêxa.

²² Usacébê ca Nucên Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí numacuru iscêsa 'aish uax anu 'iruacêxa. Usaía 'icébétan ca Jesusan naínuaxa banaia cuacêxa, ésaí qui:

—Míx camina 'ëx amiira sinácê bacé bêchicé 'ain. Mími sinani cana chuámarua tani cuëñin.

Jesusan chatiocêcama 'imainun aín raracamaxa 'ia
(Mt 1.1-17)

²³ Unicama pain bana ñuixuanan 'aquini ca treinta baritiañusa Jesús 'iacêxa. Unicaman sinácêx ca Josénêx aín papa 'iacêxa. José ax ca Elínên bêchicé 'iacêxa.

²⁴ Elí ax ca Matatñên bêchicé 'iacêxa. Matat ax ca Levitan bêchicé 'iacêxa. Leví ax ca Melquín bêchicé 'iacêxa. Melquí ax ca Jananên bêchicé 'iacêxa. Jana ax ca Josénên bêchicé 'iacêxa.

²⁵ José ax ca Matatíasnën bëchicë 'iacëxa. Matatías ax ca Amosnën bëchicë 'iacëxa. Amós ax ca Nahumnën bëchicë 'iacëxa. Nahum ax ca Eslinën bëchicë 'iacëxa. Eslí ax ca Nagainën bëchicë 'iacëxa.

²⁶ Nagai ax ca Maatnën bëchicë 'iacëxa. Maat ax ca Matatíasnën bëchicë 'iacëxa. Matatías ax ca Semeinën bëchicë 'iacëxa. Semein ax ca Josénën bëchicë 'iacëxa. José ax ca Judánën bëchicë 'iacëxa.

²⁷ Judá ax ca Joananën bëchicë 'iacëxa. Joanan ax ca Resan bëchicë 'iacëxa. Resa ax ca Zorobabelnën bëchicë 'iacëxa. Zorobabel ax ca Salatielnën bëchicë 'iacëxa. Salatiel ax ca Nerín bëchicë 'iacëxa.

²⁸ Neri ax ca Melquin bëchicë 'iacëxa. Melqui ax ca Adinën bëchicë 'iacëxa. Adi ax ca Cosamnën bëchicë 'iacëxa. Cosam ax ca Elmodamnën bëchicë 'iacëxa. Elmodam ax ca Ernën bëchicë 'iacëxa.

²⁹ Er ax ca Josuéen bëchicë 'iacëxa. Josué ax ca Eliezeren bëchicë 'iacëxa. Eliezer ax ca Jorimnën bëchicë 'iacëxa. Jorim ax ca Matatnën bëchicë 'iacëxa.

³⁰ Matat ax ca Levitan bëchicë 'iacëxa. Leví ax ca Simeonen bëchicë 'iacëxa. Simeón ax ca Judatan bëchicë 'iacëxa. Judá ax ca Josénën bëchicë 'iacëxa. José ax ca Jonanën bëchicë 'iacëxa. Jonán ax ca Eliaquimnën bëchicë 'iacëxa.

³¹ Eliaquim ax ca Meleanën bëchicë 'iacëxa. Melea ax ca Mainanën bëchicë 'iacëxa. Mainán ax ca Matatanën bëchicë 'iacëxa. Matata ax ca Natanën bëchicë 'iacëxa.

³² Natán ax ca Davitan bëchicë 'iacëxa. David ax ca Isainën bëchicë 'iacëxa. Isai ax ca Obednën bëchicë 'iacëxa. Obed ax ca Booznën bëchicë 'iacëxa. Booz ax ca Salan bëchicë 'iacëxa. Sala ax ca Naasonën bëchicë 'iacëxa.

³³ Naasón ax ca Aminadabnën bëchicë 'iacëxa. Aminadab ax ca Aramnën bëchicë 'iacëxa. Aram ax ca Esromnën bëchicë 'iacëxa. Esrom ax ca Faresan bëchicë 'iacëxa. Fares ax ca Judatan bëchicë 'iacëxa.

³⁴ Judá ax ca Jacobnën bëchicë 'iacëxa. Jacob ax ca Isaacnën bëchicë 'iacëxa. Isaac ax ca Abrahamnën bëchicë 'iacëxa. Abraham ax ca Tarénën bëchicë 'iacëxa. Taré ax ca Nacornën bëchicë 'iacëxa.

³⁵ Nacor ax ca Serugnën bëchicë 'iacëxa. Serug ax ca Ragaunen bëchicë 'iacëxa. Ragau ax ca Pelegnën bëchicë 'iacëxa. Peleg ax ca Hebernën bëchicë 'iacëxa. Heber ax ca Salan bëchicë 'iacëxa.

³⁶ Sala ax ca Cainanën bëchicë 'iacëxa. Cainán ax ca Arfaxadnën bëchicë 'iacëxa. Arfaxad ax ca Semnën bëchicë 'iacëxa. Sem ax ca Noénën bëchicë 'iacëxa. Noé ax ca Lamecnën bëchicë 'iacëxa.

³⁷ Lamec ax ca Matusalenën bëchicë 'iacëxa. Matusalén ax ca Enocnën bëchicë 'iacëxa. Enoc ax ca Jarednën bëchicë 'iacëxa. Jared ax ca Mahalaleelnën bëchicë 'iacëxa. Mahalaleel ax ca Cainanën bëchicë 'iacëxa.

³⁸ Cainán ax ca Enosnën bëchicë 'iacëxa. Enós ax ca Setnën bëchicë 'iacëxa. Set ax ca Adanën bëchicë 'iacëxa. Adán ax ca Nucën Papa Diosan bëchicë 'iacëxa.

4

Ñunshin 'atimanën 'apúan Jesús 'atima ñu 'amiti sinan

(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

¹ Juanëan Jordán bacanuxun nashimicëbë abë 'ixun ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan Jesús anu uni 'icëma menu cuanti sinánmiacëxa.

² Cuanx ca cuarenta nëtën anu 'iacëxa. Anua 'icë ca ñunshin 'atimanën 'apun ñu 'aisama 'amicatsi quixun caraishi'iacëxa. Anu 'ixun ca a nëtëcaman Jesusan ñu piama 'icën. Ñu piima ca panancëxa.

³ Panancë isquin ca ñunshin 'atimanën 'apun 'atima ñu 'amicatsi quixun ësaquin cacëxa:

—Aséرابí Diosan Bëchicë 'ixun ca ënë maxax pán 'inun cat.

⁴ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ësai ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo quia: “Pán piishi ca uni tsótima 'icën”.

⁵ Usotancëxun ca amiribishi tantëcëncatsi quixun ñunshin 'atimanën 'apun aín bashi chairucé manan Jesús buáncëxa. Buántancëxun ca anuxun camabi me 'imainun a menu 'icë ëmacama cuainacëa bënëquinshi ismiacëxa.

⁶ Ismiquin ca cacëxa:

—Amí iscë mecama 'imainun ami iscë ëmacama 'imainun anu 'icë ñucama ënëx ca 'ënan 'icën. Usa 'icë cana ui carana 'inántisa tani a, aín 'ibu 'imiquin, ënë ñucama 'inánti 'ain.

⁷ Rantín puruni tsóbuquimmi mín dios 'icë 'ë rabicëxun cana ënë mecama 'imainun ënë menu 'icë ëmacama 'imainun anu 'icë ñucama mixmi aín 'ibu 'inun mi 'inánti 'ain.

⁸ Usaquian cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ñunshin 'atimanën 'apu, ênuax ca cuantan. Nucën Papa Diosan bana cuênëo ca ësai quia: “Min 'Ibu Diosëshi camina rabiti 'ain. Rabiquin camina ashî ax cuêncêsabi oquin ñu 'axunti 'ain”.

⁹ Usotancëxun ca amiribishi tantêcêncatsi quixun ñunshin 'atimanën 'apun Jesús Jerusalénu buáncëxa. Buántancëxun ca anu 'icê anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu ain mascuan manáinra sênên buánruacëxa. Buánrutancëxun ca cacëxa:

—Mîx asérabi Diosan Bêchicê 'aish ca ênuax nuánquianx menu nipacêť.

¹⁰ Diosan bana cuênëo ca ësai quia:

Nucën Papa Diosan ca mia bërúanun quixun ain ángelcama xuti 'icên.

¹¹ Atun bërúancëxmi maxáxmi tachacaxma 'inun ca ain męcënan mi biti 'icên.

¹² Usoquin cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ësairibi ca Nucën Papa Diosan bana cuênëo quia: “Nucën 'Ibu Diosan cara 'ê iémiti 'icê iscatsi quixun camina a tantima 'ain”.

¹³ Usaquin Jesusan cacëx ca anúan Jesús tantêcênti 'aíma 'ain, ñunshin 'atimanën 'apu, tantêcêni ucatsi quiax, Jesús êbiani cuancëxa.

Galilea menu Jesús cuantêcëan

(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴ Usaquin 'acëx ca Jesús, bêtsi ñu sinanima Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upi-tan cushioquin sinánmicëxëshi, Galilea menu cuantêcëancëxa. Cuanxa bêbaia ca Galilea 'imainun a 'urama 'icê mecamanu 'icê unicamanribi a ñuiquin chaniocëxa.

¹⁵ Anua judíos unicama timêcê xubu itsi xubu itsinu cuanquin ca Jesusan anu timêcê unicama bana 'unánmiacëxa. Usoquin 'aia ca camaxunbi a rabiacëxa.

Jesús Nazaret êmanu 'ía

(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

¹⁶ Anuaxa canicê Nazaret êma, anu ca Jesús cuancëxa. Cuanx bêbatancëx ca anun ñu męcëtima nêtêa 'icêbê anua judíos unicama timêcê xubunu cuancëxa, axa anun ñu męcëtima nêtên 'icêsabi oi. Cuanx atslánx ca unicaman cuanan Nucën Papa Diosan bana cuênëo ñui niruacëxa.

¹⁷ Niruía ca an a quirica bërúancê unín Isaiásnên cuênëo bana a atu 'axunun quixun 'ináncëxa. 'Ináncëxun biquin ca ain catanua ësai quicê bana bariquin mëraquin atun cuanun quixun 'axuancëxa:

¹⁸ Nucën 'Ibu Diosan xucëx 'ênu uax ca ain Bëru Ñunshin Upí 'êbê 'icên. An ca ain Bëru Ñunshin Upí 'inánquin cushioquin ñuñuma unicama upí bana anúan atux Nucën Papa Diosan 'í cuêñun ñuixuanan, axa masá nuitucê unicama upí oquin sinánminun 'ê caxa. 'Imainun ca sipuacê 'aishbia upitax chiquíncê 'inun 'imianan bëxunú unicama bëxunúma 'inun 'imianan bêtsi bêtsi ocê unicama bêtsi bêtsi ocëma 'iminun 'ê caxa.

¹⁹ 'Imainun ca anúan atun 'Ibu Diosan nuibaquin 'aquinti nêtê ca uaxa quixun unicama canun quixun 'ê caxa.

²⁰ Usaia quicê bana 'atancëxun mapuquin, an a quirica bërúancê uni 'inani ca tsóbuacëxa. Tsóbutia ca a xubunu timêcê unicaman ênquinma abi isacëxa.

²¹ Usoquin iscëxun ca Jesusan cacëxa:

—Bêri ca anun ênê bana quicêsabi oi 'iti nêtê uaxa.

²² Cacëxuan cuati ca anu 'icê unicamax cuêñi —ain bana ca asábi 'icê —quianan —axa quicê banax ca upíra 'aish uni itsin banasama 'icê —quiax quiacëxa. Usai qui ca —¿Josénên bêchicê 'aishbi cara usai banain? —quiax canancëxa.

²³ Canania 'unánquin ca Jesusan cacëxa:

—Mítsun sapi camina ësai uni quicê bana anun 'ê caisa tanin: “Mîx rucuturu 'aish ca mixbi pëxcút”. Usaquin caquin camina 'ê cati 'ain: Minmi Capernaúm êmanuxun ñu 'aia nun cuacê usaribi oquin camina anuaxmi canicê me ênuxunribi 'ati 'ai quixun.

²⁴ Canan ca Jesusan cacëxa:

—Mítsun usaquin 'ê cati sináncê 'ainbi cana asérabi mitsu cain, an Nucën Papa Dios quicê bana uni ñuixuncê unían, anuaxa canicê menuxun bana ñuixunia, ca anu 'icê unicaman cuaisama tania.

²⁵ Èsaquinribi cana asérabi mitsu cain, bërâma ca Elías an Nucën Papa Dios quicê bana unicama ñuixuncê 'iacëxa. Elías anu 'ain ca rabê 'imainun achúshi bari 'itancëxa męcën achúshi 'imainun achúshi 'uxên 'uí 'ibúcêbëma, piti 'aíma 'ain, unicama 'acêñuma 'iacëxa.

²⁶ Usai 'imainuan 'itsa casunamêcê xanu 'ainbi ca raírîma, Sidón cacê menu 'icê êma, Sarepta cacê, anu 'icê casunamêcê xanu achúshi, ashia 'aquinun Nucën Papa Diosan Elías xuacëxa.

²⁷ 'Imainun ca Eliseonëxribi an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuncë 'iacëxa. Axa anu 'ain ca an nami chëquimicë 'insínñu uni 'itsa a nëtënu 'iacëxa. 'Itsa 'ainbi ca Siria cacë menu 'icë uni achúshi, Naamán cacë, ashi Nucën Papa Diosan 'amicëxun Eliseonën aín nami upí 'itëcënun 'imiacëxa.

²⁸ Jesusan usaquin cacëxun cuati ca anu 'icë unicamax xuamati ami nishacëxa.

²⁹ Nishi niruquin ca a ëmanua chiquínbianquin anua a ëma 'icë matá chairucë sënëncënu anuxun titicacatsi quixun Jesús buáncancëxa.

³⁰ Usaquin sinánquian buáncancëxbi ca Jesús a unicama nëbëtsinuax atu ëbiani cuancëxa.

*Ñunshin 'atimañu uni Jesusan pëxcüa
(Mr 1.21-28)*

³¹ Nazaretnuax cuanx ca Galilea menu 'icë ëma itsi, Capernaúm, anu cuancëxa. Cuanx bëbatancëxun ca anun ñu mëëtima nëtën anua judíos unicama timëti xubunu atsinxun, anu 'icë unicama bana 'unánmiacëxa.

³² An xuá 'ixun ca Jesusan Nucën Papa Diosan cushínbi bana ñuixuancëxa. Usai banaia cuati ca anu 'icë unicamax ratuti —usa bana cuacëma cananuna 'ai —quiax quiacëxa.

³³ Usa 'ain ca anu uni achúshi ñunshin 'atimañu 'iacëxa. Usa 'ixun ca munuma cuëncënuquin ësaquin cacëxa:

³⁴ —Jesús Nazaretnu 'icë, ¿min caina nu uisoti 'ain? ¿Mix caramina nu cëñui uan? 'Ën cana mi 'unan. Mix camina ainan 'aish Diosnuax ucë, a 'ain.

³⁵ Quia ca Jesusan cacëxa:

—Ca nëtët. Ënë uninuax ca chiquít.

Usaquin cacëx ca ñunshin 'atima a uni menu nipacëmi, anu 'icë unicaman ismainunbi, chiquiacëxa, uisabi oíma.

³⁶ Usoia isi ca anu 'icë unicamax ratúacëxa. Ratuti ca atúxbi canani quiacëxa:

—¿Uisa bana cara ënëx 'ic? Ënë unix ca ñunshin 'atimanënbia cuaisabi oi cushin banaia. Uninuax, ca chiquít, quixuan cacëx ca chiquitia.

³⁷ Usoquian Jesusan 'acë ñucama ñuiquin ca Capernaúmnu 'icë unicamainshima a 'urama 'icë menua 'icë ëmacamanuxunribi camaxunbi chaniocëxa.

*Simón Pedronën nachia Jesusan pëxcüa
(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)*

³⁸ Anua judíos unicama timëti xubunuax cuanx ca Jesús Simonan xubunu bëbai anu atsiáncëxa. Atsinia ca Simonan nachia 'itsisan 'i 'insían, anu 'icë unicaman —Simonan nachí caramina nu pëxcuxuntima 'ai —quixun cacëxa.

³⁹ Cacëx anua racáçenu cuani, ami bësui ñanáquian, aín 'itsis nëtënu cacëxëshi ca Simonan nachí pëxcúacëxa. Usaquin Jesusan 'acëxëshi pëxcuti niruxun ca atu pimiacëxa.

*Uni itsicamaribia Jesusan pëxcüa
(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)*

⁴⁰ Bari cuabucëbëa bëbaquishbucëbëtan ca a ëmanu 'icë unicaman, uni 'insíncëcama bëtsi bëtsi 'insínñu an pëxcunun Jesúsnu bëacëxa. Bëia ca camabi, aín mëcënan ramëquin, pëxcüacëxa.

⁴¹ Ñunshin 'atimanëxribi ca 'itsa uni 'insíncënuax chiquiacëxa. Chiquiti munuma cuëncëni ca quiacëxa:

—Mix camina Diosan Bëchicë 'ain.

Quiabi ca Jesusan —ca nëtët —caquin ñunshin 'atima banamiquinma nëtëmiacëxa. Atúxa Jesús ax ca Cristo, a Nucën Papa Diosan xucë a 'icë quixun 'unáncë 'aíshbi usai quiti ca Jesús cuëëanma 'icën. Usa 'ain ca atúxa quiabi nëtëmiacëxa.

*Galilea menuxun Jesusan bana ñuixuan
(Mr 1.35-39)*

⁴² Usoquin 'oonx ca pëcaracëbë Jesús Capernaúmnuax cuanx anu uni 'icëma menu bëbacëxa. Axa cuancë a caxu a baribiani cuanx ca Capernaúmnu 'icë 'itsaira uni anua Jesús 'icë anu bëbaquin a mëracëxa. Mëraquin ca —nu ëbiani camina cuantima 'ai —quixun cacëxa.

⁴³ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Uicamax cara 'ëmi catamëtia acama ca Nucën Papa Diosan ainan 'imia quixun camabi uni ñuixunun ca Nucën Papa Diosan 'ë xuaxa. Usa 'ixun cana mitsuishima, camabi ëmanu 'icë unicamaribi a bana ñuixuni cuanti 'ain.

⁴⁴ Usaquin ca Jesusan an Capernaúmnu 'icë unicama cacësbabi oquin, Galilea menu 'icë ëmacamanu cuanxun, anua judíos unicama timëcë xubucamanuxun uni bana ñuixuancëxa.

5

Jesusan 'amicëxuan unin tsatsa 'aisamaira bia
(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

¹ Parún papa Genesaret cuëbía Jesús 'ain ca Nucën Papa Diosan bana ñuixunia cuaisa tani 'aisamaira uni chëcáisaira oquin tsitsiruacëxa.

² Usoquian chëcáisaira ocëxun ca manë nunti rabë, uniñuma, parún papa cuëbí masi 'urama təcërecacë isacëxa. Isanan ca an tsatsa bicë aín 'ibu rabë an anuax 'ibúxun atun rica chucáia isacëxa.

³ Iscëxa anua 'icë manë nunti achúshinëx Simónan 'ain, anu 'iruquin ca Jesusan 'uriratsua buánun quixun Simón cacëxa. Cacëxuan buan, anu tsóbuxun, ca Jesusan baca cuëbía timécë unicama bana ñuixuancëxa.

⁴ Ñuixunquin sënëontancëxun ca Jesusan Simón cacëxa:

— Baca nëbëtsi 'uri ca manë nunti buánxun anuxun rican.

⁵ Cacëxun ca Simonan cacëxa:

— Cananuna 'uxti téaquin tsatsa biquinmabi 'uran ricánëtin. Usa 'aínbi cana minmi 'ë cacëxun 'ën rica saracatécenti 'ain.

⁶ Usoquian Jesusan cacëxun aín rica saracaquin bacanu nëpúquin ca tsatsa 'aisamaira biacëxa. Bicëxa tsatsa 'aisamaira 'ain ca aín rica tëtatisa 'iacëxa.

⁷ Usaía 'ia isquin ca Simónbëtan abë 'icë unicaman nunti itsinua 'icë unicama męcënan sanánquin —nu ca 'aquini ut —quixun cacëxa. Cacëx uxun ca camaxunbi tsatsa biquin puruquin nanëntisaira oquin a manë nunti rabë buácacëxa.

⁸ Usoquian 'aia isi ratúquin ca Simón Pedronën aín bëmánon rantin purúnquin —'ëx cana 'uchañu uni 'ain. Usa 'ain camina 'ë ëbiani cuanti 'ai —quixun Jesús cacëxa.

⁹ Simón Pedro 'icësaribiti ca abë 'icë unicama atun bicë tsatsacama isi ratuti uisa uni cara Jesús 'icë quixun sinani sináncasmacëxa.

¹⁰ Jacobo 'imainun Juan, Zebedeonën bëchicë, an Simón Pedrobëtan tsatsa bicë, axribi ca ratuti sináncasmacëxa. Sináncasmaiabi ca Jesusan Simón Pedro cacëxa:

— Racuéaxma ca 'it. Mix an tsatsa bicë uni 'ixunbi camina bërí 'ën 'imicëxun Nucën Papa Diosan bana ñuixunquin uni 'ëmi sinánmiti 'ain.

¹¹ Usaquian Jesusan cacëxun menu aín nunti rabë rancatancëxun a ëbiani ca ami sinani Jesús bë cuancëxa.

Jesusan an aín nami chëquimicë 'insínñu uni pëxcüa
(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

¹² Jesús a Galilea menu 'icë ëma achúshinu 'ain ca axa an aín nami chëquimicë 'insinan 'aisamaira oquin aín nami chëquimicë uni anu 'iacëxa. A unin ca a mërai a tanáin rantin puruni bëúnpuququin Jesús cacëxa:

— Mix cushi 'ixun camina 'aisa tanquin 'ë pëxcuti 'ain.

¹³ Cacëxun aín męcënan ramëquin ca Jesusan 'insíncë uni cacëxa:

— Cana mi 'ati 'ain. Min nami ca upí 'itëcëni motia.

Usaquian cacëxëshi moti ca aín ñucë nëtëacëxa.

¹⁴ Usaria pëxcütia ca Jesusan cacëxa:

— 'Ën mi pëxcucë ñuiquin camina uinu 'icë unibi catima 'ain. Caíma cuanxun camina min nami pëxcucë judíos sacerdote ismiti 'ain. Ismianan camina Nucën Papa Dios rabiquin Moisés quiásabi oquin a ñu 'inánti 'ain, camina aséribi pëxcüa quixun camabi unin 'unánun.

¹⁵ Usoquian Jesusan —'ën mi pëxcucë ënë ñuiquin uni caxunma ca 'atan —quixun cambi ca camaxunbi Jesusan 'acë ñucama 'imainun a 'insíncë uni pëxcucë aribi ñuiquin chaniocëxa. Usaquian chaniocëbë ca 'aisamaira uni Jesusan bana ñuixunia cuaisa tani anu Jesús 'icënu riquiancëxa. 'Insíncë unicamaxribi ca a pëxcunun quiax anu riquiancëxa.

¹⁶ Usaía ucëbëbi ca Jesús anu uni 'icëma menu aín Papa Dios bë banai cuancëxa.

Nicëma uni Jesusan pëxcüa
(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷ Nëtë itsían xubunuxun Jesusan bana ñuixuncëbë ca fariseo unicama 'imainun an Moisésnën cuënëo bana uni 'unánmicë unicamaribi anu tsócë 'iacëxa. Acamax ca Galilea menu 'icë ëmacama 'imainun Judea menu 'icë ëmacama 'imainun Jerusalénuaxribi ricuatsincë 'iacëxa. Usa 'ain ca bana ñuixuanan 'insíncë unicama pëxcunun Nucën Papa Diosan cushiocë Jesús 'iacëxa.

¹⁸ Jesusan bana ñuixunmainun ca raírinën uni achúshi ñucë nirucaínquinbi tancëma bacëtinu racacë bëacëxa. Bëquin ca sináncëxa, —xubunu atsínmiquin cananuna anua Jesús 'icë anu nanopáti 'ai —quixun.

¹⁹ Sináncëbëbi ca 'itsa unia tsitsíruan, anun atsínmiti 'áima 'iacëxa. Atsínmicasmaquin ca tapitinën buáruuxun xubu manánxun aín tapuacé a bërúaratancëxun anun aín bacétinën bëpáquin, anu 'icë unicama nëbëtsi, Jesusan bëmánon nanpácëxa.

²⁰ Nanpáquin ca –Jesusan ca ënë uni pëxcuti 'icë –quixun aín nuitu mëu sináncëxa. Sinania atun sinan 'unánquin ca Jesusan ñucé uni cacëxa:

–Min 'uchacama ca téréncé 'icën.

²¹ Usaquin caia cuaquin ca an Moisésnën cuëñeo bana 'unáncé unicama 'imainun fariseo unicaman sináncëxa: ¿Uisa uni cara ënëx 'ic? Ax ca anúan Nucën Papa Diosaxëshi quti banan banaia. Ax ca 'aisama 'icën. Uinu 'icë unínbi ca 'ucha téréntima 'icën. Nucën Papa Diosan cuni ca 'ucha térénti 'icën.

²² Usaquin sinania 'unánquin ca Jesusan cacëxa:

–¿Uisacasquin caramina mitsun usaquin sinanin?

²³ 'Ën cana uni ñucé –mín 'uchacama ca téréncé 'icë –quixun cananbi –niruquiani ca cuantan –quixunribi cati 'ain.

²⁴ Nucën Papa Diosan cushínbi 'ën ënë uni pëxcuia isquin camina aséabi 'unánti 'ain, uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'ën cana unin 'ucharibi térénti 'ai quixun.

Caquin ca racábucé uni cacëxa:

–'Ën cana mi cain, niruquiani ca mín bacéti bibiani mín xubunu cuantan.

²⁵ Cacëxëshi niruquin aín bacéti bibiani ca Nucën Papa Dios rabibiani aín xubunu cuancëxa, anu 'icë unicama ismainunbi.

²⁶ Usaí niruquiani cuania isi ratuti ca Nucën Papa Dios rabi –ësa ñu cananuna isáma 'ai –quiax quicancëxa.

*Jesusan Leví aín uni 'inun ca
(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)*

²⁷ Usaquin 'atancëx anuax cuanquin ca Jesusan Leví cacé uni anuxuan 'apu buánmiti curíqui bicé anua tsócé mëracëxa. Mëraquin ca cacëxa:

–'Ën mi 'unánminun ca 'ëbë cuani ut.

²⁸ Cacëxëshi niruquiani ca aín 'ati ñucama ëbiani Jesúsbé cuancëxa.

²⁹ Jesúsbé cuantancëxun ca Levitan, Jesúsçëñun aín 'unánmicé unicamaribi canan piti 'itsa 'amitancëxun aín xubunuxuan abëtan pí unun 'itsa uni camiacëxa. Camicëx uxun ca Levísaribi 'itsa uni an 'apu buánmiti curíqui bicé 'imainun usa uni raíriribi, camaxunbi Jesús 'imainun aín 'unánmicé unicamabëtan mesanu tsóxun piacëxa.

³⁰ Usaria isquin ca fariseo unicama 'imainun an Moisésnën cuëñeo bana 'unáncé unicaman atu 'atimaquin ñuiquin Jesusan 'unánmicé unicama cacëxa:

–¿Uisa cupí caramina mitsun an 'apu buánmiti curíqui bicé unicamabëtan pianan 'uchañu unicama raíribëtan pianan xëain?

³¹ Caia ca Jesusan cacëxa:

–Paë tancëma uni, ax ca rucuturuan a ronti cuëñima. Paë tancé uni, ax cuni ca rucuturuan a ronti cuëñia.

³² Usaribiti cana an –'ëx cana upí 'ai –quixun sináncé unicama a 'ënan 'inun cai uáma 'ain. Ama, an –'ën ñu 'atima 'acé cupí, 'ën nuitu upíma 'aish cana 'ëxbi upí 'itima 'ai –quixun sináncé unicama a cuni, upí 'inúxa sinanati 'ënan 'inun cai cana 'ëx uacën.

*Uisacasquin cara aín 'unánmicé unicama samáquinma píia quixun Jesús ñucácan
(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)*

³³ Usaí quía ca fariseo unicama 'imainun axa abë 'icë unicaman Jesús ñucáquin cacëxa:

–Juanëan 'unánmicé unicaman ca bëtsi bëtsi nëtën Nucën Papa Diosbé banaquin pima samatia. Usaribiti ca fariseonëan 'unánmicé unicamaxribi 'ia. ¿Usa 'ainbi cara uisacasquin mín 'unánmicé unicaman pianan xëain?

³⁴ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

–¿An biti xanua unin biti nëtën caramina pí unun camicëxa ucé axa abë nuibanancé unicama masá nuituquian pima 'inun 'imiti 'ain? Camina 'imitima 'ain.

³⁵ Ësa ca. An xanu biti unin xanu biquin abëtan pí unun camicëx ca axa abë nuibanancé unicama masá nuitutima abë cuëñia. Xanu bibiani cuanquian a unin ëbiancëxun cuni ca axa abë nuibanancé unicaman masá nuituquin pitima 'icën. Usaribiquin ca 'ën 'unánmicé unicama 'ëbë 'ixun masá nuituti samáquinma píia. Unían 'ë bicëxun 'ën ëbiancëxun cuni ca masá nuituquin pitima 'icën.

³⁶ Usaquin canan ca aín banaxa fariseo unicaman uni 'unánmicé banasama 'ain, aín banabë fariseonëan 'unánmicé bana mëscúti rabanan Jesusan ësaquinribi a unicama cacëxa:

—Ca ɛsaribi 'icɛn. Nun aintsi uinu 'icɛ xanúnbi ca aín chupa ió tɛaima, anun aín chupa xɛni cɛxɛti. Tɛaquin aín sani bicɛx ca chupa ió ax 'atimatia. 'Imainun ca a chupa iotan sanix chupa xɛni iscɛsama 'ia.

³⁷ ɛsaribi ca. Uí unínbi ca ñuina xacá anu 'unpax chumusa oquin 'acɛ, axa xɛni 'ain, anu ñu chɛcacɛ 'aruima. Anu 'arucɛxunbi ca ñu chɛcacɛ ax cubini uruquin ñuina xacá xɛni a tucaia. Axa tuquicɛbɛ ca chɛcaxun anu 'arucɛxa cubíncɛ ñu ax tutuquí nɛtɛtia.

³⁸ Usa 'ain ca ñu chɛcacɛ ñuina xacá chumusa oquin 'acɛ iónushi 'aruti 'icɛn.

³⁹ Bɛráma chɛcacɛ ñu 'axun —ax ca upí 'icɛ —quixun sínánquin ca unin bɛría chɛcacɛ ñu 'aisama tania.

Usaquin ca Jesusan cacɛxa.

6

*Anun ñu mɛɛtima nɛtɛan Jesusan 'unánmicɛ unicaman trigo bɛru bia
(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)*

¹ Anun ñu mɛɛtima nɛtɛan Jesús anu trigo 'apacɛ naɛnu 'icɛ bain cuancɛbɛ, abɛ cuanquinbi ca aín 'unánmicɛ unicaman trigo bɛru pɛcɛcɛ sirícaquin biquin, mɛcɛnan shuquicɛxa aín ɛnxɛ xucatia piacɛxa.

² Usoia isquin ca fariseo raírínɛn atu cacɛxa:

—¿Uisacasquin caramina anun ñu mɛɛtima nɛtɛn usaquin 'atima ñu 'ain?

³ Atúan aín 'unánmicɛ unicama usoquin caia cuaquin ca Jesusan fariseo unicama cacɛxa:

—¿Mitsun caramina Davidnɛn ca 'acɛñuma 'ixun axa abɛ cuancɛ unicamabɛtan ɛsoquin ñu 'acɛxa quixun cuɛnɛo bana a iscɛma 'ain?

⁴ Davidnɛn ca 'acɛñuma 'ixun piisa tanquin anuxun Nucɛn Papa Dios rabiti xubunu atsínxun anu 'icɛ pán, Nucɛn Papa Diosan isti oquin nancɛ, a bixun piacɛxa. A panɛxa judíos sacerdotenínshi piti 'aian uni itsin piti 'icɛmabi ca sacerdotenɛn 'ináncɛxun bixun Davidnɛn piacɛxa. Piquin ca axa abɛ 'icɛ unicama anribia pinun 'ináncɛxa.

⁵ Uni 'inux Nucɛn Papa Diosnuax uá 'ixun cana 'ɛn anun ñu mɛɛtima nɛtɛn cara añu 'ati 'icɛ quixun uni cati 'ain.

*Jesusan aín mɛcɛn bamacɛ uni mɛpɛxcúa
(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)*

⁶ Anun ñu mɛɛtima nɛtɛ itsin, anua judíos unicama timɛti xubunu atsínxun ca Jesusan anu 'icɛ unicama bana ñuixuancɛxa. Ñuixunmainun ca aín mɛcɛn mɛqueu bamacɛ uni achúshi anu 'iacɛxa.

⁷ A uni isquin ca an Moisésnɛn cuɛnɛo bana 'unáncɛ unicama 'imainun fariseo unicaman, anun ñu mɛɛtima nɛtɛn caraisa uni pɛxcuia quixun ami manánuxun iscatsi quixun Jesús bɛrúancɛxa.

⁸ Usaquian sínáncaia 'unánquin ca Jesusan aín mɛcɛn bamacɛ uni cacɛxa:

—Nɛri ai ca nɛbɛtsi ɛnu niracɛt.

Cacɛx nirucuatsini ca anu niracɛacɛxa.

⁹ Anua nìmainun ca Jesusan an Moisésnɛn cuɛnɛo bana 'unáncɛ unicama 'imainun fariseo unicama cacɛxa:

—ɛsaquin cana mitsu ñucatin, ¿anun ñu mɛɛtima nɛtɛn cara unin ñu upí 'ati 'ic? ¿Cara ñu upíma 'ati 'ic? ¿Anun ñu mɛɛtima nɛtɛn cara unin uni itsi 'insíncɛ 'aquinti 'ic? ¿Cara bamatanun isɛshiti 'ic?

¹⁰ ɛsaquin caxun atu ñachatancɛxun ca Jesusan aín mɛcɛnmi ñucɛ uni cacɛxa:

—Ca mɛshpat.

Cacɛx mɛshpatishi ca mɛpɛxcuacɛxa.

¹¹ Usaquian 'aia isi xuamati nishi ca uisa caranuna Jesús oti 'ai quiax 'ɛsɛnani canancɛxa.

*Aín 'unánmicɛ uni 'inúan Jesusan mɛcɛn rabɛ 'imainun rabɛ uni caísa
(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)*

¹² Usa 'ain ca aín Papabɛ banai Jesús matánu cuancɛxa. Cuantancɛx ca imɛ 'uxti tɛai abɛ banacɛxa.

¹³ Usai bananɛquin ca pɛcaracɛbɛtan axa ami sináncɛ unicama timɛxun, mɛcɛn rabɛ 'imainun rabɛ caisquin —ɛnɛcamax ca 'ɛn 'unánmitancɛxun uni bana ñuixunun 'ɛn xuti 'icɛ —quixun cacɛxa.

¹⁴ Acamax ca 'iacɛxa Simón 'icɛbia Jesusan Pedro caquin anɛcɛ, a 'imainun aín xucɛn Andrés, a 'imainun Jacobo 'imainun Juan, Felipe, Bartolomé,

¹⁵ Mateo, Tomás, acama 'imainun Jacobo, Afleonɛn bɛchicɛ, 'imainun Simón axa judíos unibun rabanan nɛɛti banacɛ,

¹⁶ a 'imainun Judas, Jacobonën bëchicë, a 'imainun Judas Iscariote, an Jesús uni binun 'inan, acama 'iacëxa.

*'Itsa uni Jesusan 'unánmia
(Mt 4.23-25)*

¹⁷ 'Unánminuxun a unicama caístancëx ca matánuax taramëcëbutancëx me sapánu 'iacëxa. Anu ca 'aisamaira uni Jerusalén, 'imainun Judea mecamanuaxribia ucë 'iacëxa. 'Imainun ca Tiro, Sidón a ëma rabë 'urama 'icë me parún papa rapasu, anu 'icë menuaxribia ucë 'iacëxa.

¹⁸ Acamaxa Jesusan bana ñuia cuati tímëcamë'ëomainun ca 'insincë unicamaribi Jesusan pëxcunun quiax uacëxa. Timëtia pëxcüanan ca Jesusan ñunshin 'atimanën ubíocë unicamaribi pëxcüacëxa.

¹⁹ Jesusan aín cushínbi 'itsa uni pëxcucë cupí ca anu 'icë 'insincëcaman —'ën ticacëxuinshi ca 'ëribi pëxcuti 'icë —quixun sinani a ticanux tsitsíruacëxa. Usaía 'ia ca Jesusan 'insincë unicama pëxcüacëxa.

*Usai 'i cara uni cuëënti 'icë quicë bana
(Mt 5.1-12)*

²⁰ Usa 'ain ca ami bësuquin Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Mítsux ñuñuma 'aishbi 'ëmi catamëtia Nucën Papa Diosan mitsu ainan 'aish aín nëtënu 'iti 'imicë cupí camina chuámarua tani cuëënin.

²¹ Mitsux 'acëñuma pananquinbi camina 'unánti 'ain, mitsúxmi panani bënëaxma 'inun ca Nucën Papa Diosan mitsu 'inánti 'icën. Usai ca 'iti 'icë quixun 'unani camina chuámarua tani cuëënti 'ain.

Masá nuituti iníbi camina Nucën Papa Diosanbi ca 'ë cuëënun 'imiti 'icë quixun 'unani chuámarua tani cuëënti 'ain.

²² Uní 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'ën bana cuacë cupí unin mitsumi nishanan, mitsu cuëënuinma 'atimaquin ñuianan, mitsun anëmibi 'atimati banacëxbi camina chuámarua tani cuëënti 'ain.

²³ Camina 'unánti 'ain, usaribi oquin ca an mitsu 'atimocë unin raracaman, an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicama bëtsi bëtsi oquin 'atimocëxa. Usaquin 'unani camina unin 'atimocëxbi —Nucën Papa Diosan ca nu sinánxunquin aín nëtënu abë upiti tsónun nu 'imiti 'icë —quixun sinani, chuámarua tani cuëënti 'ain.

²⁴ Usa 'aínbi camina ñuñuira 'aish mitsux, usabii 'inuxmabi ashiti mitsun ñu cupí cuëëncë 'aish, Nucën Papa Diosan nëtënuax cuëënti 'aishbimi cuëëncëma cupí masá nuituirati 'ain.

²⁵ Pitiñu 'imainun camabi ñuñu unicama, anúnmi mitsux pitiñuma 'ianan ñuñuma 'iti nëtë ca uti 'icën. Ucebë camina masá nuituirati 'ain.

Usaribiti mitsux bërí 'ëmi sinanima cuëëni cuaicë 'aínbi ca anúnmi mitsux rarumati inti nëtë uti 'icën. Ucebë camina masá nuituirati inti 'ain.

²⁶ Unicaman mitsu rabiçëxbi camina masá nuituti 'ain. Camina 'unánti 'ain, usaribi oquin ca atun raracaman an Nucën Papa Diosan bana isa quixun uní paránquin bana ñuixuncë unicama rabiçëxa.

*—Axa mimi nishcë uni camina nuibati 'ai —quicë bana
(Mt 5.38-48, 7-12)*

²⁷ Canan ca ësaquinribi Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Usai 'iti 'aínbi cana 'ën banami cuatia ësaquin mitsu cain, axa mimi nishcë unicama camina nuibati 'ain. Nuibanan camina ax 'aquinsa 'icë 'aquinti 'ain.

²⁸ Axa mimi 'atimati banacë unicama camina Nucën Papa Dios a ami sinánun 'aquinun ñucáxunti 'ain. Ñucánan camina an mi 'usáncë unicamaribi Nucën Papa Dios ñucáxunti 'ain.

²⁹ Mia 'atimocëxunbi camina ami nishquin aribi 'atimotima 'ain. Èsa ca. Mia bëtáshcacëxun camina 'aisa tania amoribia mi bëtáshcanun 'amiti 'ain. Min cutúan unin mi bicuancëxun camina biisa tania min camisetaribia binun bimiti 'ain.

³⁰ An mi ñu 'inánun quixun ñucacë uní a camina 'inánti 'ain. An min ñu buáncë uní a camina min ñu bëxuntécënun quixun catíma 'ain.

³¹ Bëtsi uníxa mibë upí 'ianan mi 'aquintimi mix cuëëncë, usaribi oquin camina min bëtsi unibë upí 'ianan a 'aquinti 'ain.

³² An mitsu nuibacëma uní nuibatima 'ianan an mitsu nuibacë unicamaishi nuibacë 'ixun camina Nucën Papa Dios upí oquin cuëënmíman. 'Uchañu unínribi ca 'aisama 'ixunbi usaribi oquin an a nuibacë uní nuibananquinia.

³³ An mitsu 'aquincëma uní 'aquintima 'ianan an mitsu 'aquincë unicamaishi 'aquincë 'ixun camina Nucën Papa Dios upí oquin cuëënmíman. 'Uchañu unínribi ca 'aisama 'ixunbi usaribi oquin an 'aquincë uní 'aquiananquinia.

³⁴ Mitsun —a unínribi ca 'è ñu 'inánti 'icè —quixun sinánquin an ñucácèxun ñu 'inancè 'ixun camina Nucèn Papa Dios upí oquin cuèènmíman. 'Uchañu unínribi ca 'uchañu uni itsían ñucácèxun ñu 'inania, —an ca 'èribi ñu 'inánti 'icè —quixun sinánquin.

³⁵ Usa 'aímbi camina mitsun axa mitsumi nishcè uni nuibaquin 'aquinsa 'icè 'aquinti 'ain. Unían mitsu ñu ñucácèxun camina —anribi ca 'è 'inántima 'icè —quixun 'unánquinbi, 'inánti 'ain. Usaquin 'aia isquin ca Nucèn Papa Dios, manámi 'icè, an cuèènum mitsu 'imiti 'icèn. Mitsun usaquin 'ai camina asérabi aín bèchicè 'aish an sináncésaribi oquin sináncè 'iti 'ain. An ca uni 'aisama 'imainun an —asábi ca —quixun a cacèma uni aribi ñu 'inánan 'aquinia.

³⁶ Nucèn Papa Diosan unicama 'aquinsa tanquin nuibacésaribi oquin camina mitsúnribi unicama mitsua nuibacèxunmabi nuibatí 'ain.

*—Unían uni itsi 'uchoxma 'inun —Jesusan ñuia
(Mt 7.1-5)*

³⁷ Bètsi uni ami manánquin 'uchocèma 'icè ca Nucèn Papa Diosan mitsuribi 'uchotima 'icèn. 'Imainun ca 'uchoquinmi uni, bètsi uni castícanmicèma 'icè Nucèn Papa Diosan mitsuribi 'uchoquin castícantima 'icèn. Uni itsíxa mitsumi 'uchacèxunbi camina abè mènionanquin manumiti 'ain. Usoquin 'aími unibè mènionania ca Nucèn Papa Diosan mitsux ami 'uchacèxunbi mitsun 'ucha téréñquin manuti 'icèn.

³⁸ Uni itsi camina ñu 'inánti 'ain. Mitsúnmi uni itsi ñu 'inánan 'aquincè 'icè ca Nucèn Papa Diosan mitsu ñu 'inánan 'aquinti 'icèn. Mitsúnmi 'inánan uni itsi 'aquincésaribi oquin ca an mitsu ñu 'inánan 'aquinti 'icèn. Unían uni itsían 'inancèxun aín burasanu tséncaquin ñu purucésamaira oquin ca Nucèn Papa Diosan camabi ñu mitsu 'inánti 'icèn.

³⁹ Uisa unín cara uni itsi 'aquinti 'icè quixun 'unánmiquin ca Jesusan bana itsi ñuicèsoquin ésaquin cacèxa:

—¿Bèxuñu unín cara bèxuñu uni itsi anun cuanti bai 'unánmiti 'ic? Buáncatsi quixun 'aíbi ca bèxuñu 'ixun uín cuanti cara quixun 'unanima a rabétaxbi aman cuanx quinínu nipacèti 'icèn.

⁴⁰ Unín ñu 'unánmicè uni an ca an a 'unánmicè uni 'unáncésaribi oquin 'unanima. Usa 'aímbi ca an ñu 'unánmicè unían 'unánmicèxun ñu 'unántancèx asaribi 'iti 'icèn.

⁴¹ Bètsi unín 'ucha 'itsamashi 'icè a sinánquinbi camina mitsun 'ucha 'aisamaira 'icèbi sinaniman. Ésa ca. Bètsi uníxa aín bèru xamènu i sani chamaratsufu 'icèsa 'aímbi camina mitsux i mo mitsun bèru xamènu 'icèsa 'ain. ¿Uisa 'ixun caramina bètsi unín bèru xamènu 'icè i sani chamaratsu a sinánquinbi axa mitsun bèru xamènu 'icè i mo sinaniman?

⁴² ¿Mitsun bèru xamènu 'icè i mo mènioquin bicèma 'ixun caramina uisa cupí —i sani chamaratsu min bèru xamènu 'icè camina 'è bimiti 'ai —quixun bètsi uni cati 'ain? Mitsun pain mitsun bèru xamènu 'icè i mo a bitancèxun camina upí oquin isquin bètsi uni aín bèru xamènu 'icè i sani chamaratsu bixunti 'ain.

*Uisa i cara quixun ca aín bimi isquin unín 'unánti 'icè quicè bana
(Mt 7.17-20; 12.34-35)*

⁴³ Ésaquinribi ca Jesusan aín 'unánmicè unicama cacèxa:

—Ésaribi ca. Aín íxa upí 'ain ca aín bimi 'aisama 'ima. Aín íxa xanáncè 'aish 'aisama 'ain ca aín bimix upí 'ima.

⁴⁴ Aín bimi isquin ca unín 'unánti 'icèn, a i cara upí 'icè, cara 'aisama 'icè quixun. Cuti bimi a ca aín bimi cutima i an tuaíma.

⁴⁵ Ísaribi ca uni 'icèn. Aín nuitu upí 'ain ca uni upí ñu ñui upiti banaia. Usa 'aímbi ca raíri unix aín nuitu upíma 'ain, upíma ñu ñui 'atimati banaia. Unix ca aín nuitu mèúa sináncésaribi oi aín cuèbitan banaia.

*—Ésa ca —quixuan Jesusan rabè xubu ñuia
(Mt 7.24-27)*

⁴⁶ ¿Uisacasquin caramina —mix camina 'èn 'Ibu 'ai —quixun 'è caquinbi 'èn mitsu cacésabi oquin ñu 'aíman?

⁴⁷ An 'èmi sinánquin 'èn bana cuanan a bana quicésabi oquin 'acè uni ax cara uisa 'icè quixun cana mitsu cati 'ain.

⁴⁸ Ax ca unían xubu 'ati, anu itá nitsínti nēmionquin me naécè usaribi 'icèn. 'Uí 'ibúcèbèa baca 'itsaira 'èia ami aín bai tucanquicèbèbi ca a xubu upí oquin 'acè 'aish shaíquima.

⁴⁹ Usa 'aímbi ca an 'èn bana aín pabitan cuaxunbi a bana quicésabi oquin 'acèma uni ax ca an masinu xubu 'acè unisaribi 'icèn. 'Uí 'ibúcèbè, baca 'itsaira 'èi, ami aín bai tucanquicèbè ca a xubu puxucuti 'icèn. Usai 'i ca aín itácamaribi tsasíbuti 'icèn.

7

Romanu 'icë capitán Jesusan pëxcüa
(Mt 8.5-13)

¹ Unicaman cuanun bana ñuixuntancëx ca Jesús Capernaúm ëmanu cuancëxa.

² Capernaúm anu ca Romanu 'icë capitán achúshi 'iacëxa. An a capitán ñu mëëxuncë unix ca an nuibairacë 'aishbi 'insíanx bamatisa 'iacëxa.

³ Usa 'ain ca – an uni 'insíncë pëxcuti, Jesús, ax ca uaxa – quíaxa raíri unicama quia cuaxun, capitanën judíos caniacëcë uni raíri ñucáquin cacëxa:

– Jesúsnu cuanquin camina an 'ën ñu mëëxuncë uni pëxcüa unun 'ë caxunti 'ain.

⁴ Cacëx cuanxun ca capitanëan cacësabi oquin Jesús cacëxa. Caxun ca ësaquinribi cacëxa:

– A capitán ax ca upí uni 'icën. Minmi aín uni a pëxcuxunti ca asábi 'iti 'icën.

⁵ An ca nuxnu judíos unibu 'icë nu nuibaquin nuxnu anu timéti xubu nu 'amixuanxa.

⁶ Usaquin cacëx ca Jesús atubë cuancëxa. Cuanquían aín xubu raraobiancëbëtan ca capitanën aín 'unáncë uni raíri xuquin ësaquin Jesús camiacëxa:

– Mixmi 'ësamaira 'ain cana mibë sënëmma 'ixun 'ën xubunumi unun mi camiman.

⁷ Usa 'ixun cana mi isi cuanti 'ixunbi judíos uni caniacëcëshi mia canun can. 'Ën unimi 'ë pëxcuxuni unun quixun mi camixunbi cana mi camitëcënin, anuaxbimi 'ën unia pëxcunun quiax quinun.

⁸ Cana 'unan min banáxbi ca cushi 'icë quixun. 'Ën cana 'apun 'ë cacësabi oquin 'ain. 'Ën suntárucamanribi ca 'ën bana cuatia. 'Ën suntáru – ca cuantan – quixun 'ën cacëx ca cuania. – Ca ut – quixun 'ën cacëx ca bëtsix aia. An 'ë ñu mëëxuncë uni – ñu ca 'at – quixun 'ën cacëxun ca 'aia. Usaribiti ca 'ën ñu mëëmicë uni mixmi – ca pëxcúti 'icë – quicëbëshi pëxcúti 'icën.

⁹ Usaía capitanën xucë unicama quia cuati cuëëni cuainacëquin ca Jesusan an nuibiancë unicama cacëxa:

– 'Ën cana mitsu cain, ënë uníxa 'ëmi catamëcësaribitia 'ia cana judío uni achúsibi ca 'ën bana cuatia. 'Ën suntáru – ca cuantan – quixun 'ën cacëx ca cuania. – Ca ut – hibi iscëma 'ain.

¹⁰ Usaía 'icëbë xubunu cuantëcënquin ca capitanëan xucë unicama a ñu mëëxuncë uni asábi 'icë, pëxcúcé isacëxa.

Casunamëcë xanun tuá bamacëbi Jesusan baísqumia

¹¹ 'Itsama nëtë 'icëbë ca Naín cacë ëmanu Jesús cuancëxa. Cuançëbë ca aín 'unánmicë unicama 'imainun 'aisamaira uniribi abë cuancëxa.

¹² Cuanx Naín ëmanu bëbaquin ca uni bamacëa, chupan rabúncë, bacëtínën buáncania isacëxa. A unín títax ca tuá itsíñuma 'ianan casunamëcë xanu 'iacëxa. Abë ca 'aisamaira uni Naín ëmanuax a catícabiani cuancëxa.

¹³ A isquin nuibaquin ca Jesusan a xanu cacëxa:

– Iánxma ca 'it.

¹⁴ Caí anu cuanquian anun buáncë bacëti mëëcëbë ca an a buáncë unicamax níracëacëxa. Níracëcëbëtan ca Jesusan cacëxa:

– Bëná uni, cana mi cain, ca nirut.

¹⁵ Usaquin cacëxëshi ca bamacë uni baísqi tsóracëti banacëxa. Usai 'icëbëtan ca Jesusan – ca asábi 'icën, ca mibë 'itëcënti 'icë – quixun aín tita cacëxa.

¹⁶ Usaía 'ia isi ratuti racuëtibi cuëëni ca unicamax Nucën Papa Dios rabi quiacëxa:

– An Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixunti uni aira ca ënëx 'icë – quianan ca – Nucën Papa Diosaxbi ca aín unicama 'aquini uaxa – quiacëxa.

¹⁷ Usaquin Jesusan 'acëa chaníoia ca Judea menu 'icë unicama 'imainun axa Judea 'urama 'icë menu 'icë unicamanribi cuacëxa.

An uni nashimicë Juanëan aín uni rabë Jesúsnu xua
(Mt 11.2-19)

¹⁸ Usa 'ain ca Jesusan 'acë ñucama ñuiquin aín 'unánmicë unicaman Juan cacëxa.

¹⁹ Cacëxun ca Juanën aín uni rabë Jesúsnu cuantánun xuquin ësaquin ñucáquin catánun quixun cacëxa: ¿Mix caramina asérabi axa uti nun caíncë a 'ain? ¿Ama mix 'ain caranuna bëtsíxa uti caínti 'ain?

²⁰ Usaquin canun quixuan xucëx cuanx bëbaquin ca Jesús cacëxa:

– Juan an uni nashimicë an ca mi ñucánun quixun xuquin ësaquin mi canun quixun nu caxa: ¿Mix caramina asérabi axa utinu nun caíncë a 'ain? ¿Mixmi ama 'ain caranuna bëtsi uníxa uti caínti 'ai? – quixun.

²¹ Juanën xucë unicamaxa anu 'ain ca Jesusan 'itsa uni ñucë pëxcüanan ñunshin 'atimanën ubíocë unicamaribi pëxcüanan bëxufu unicamaribi bëpëxcüacëxa.

²² Usaquin 'axun ca Juanën a ñucánun quixun xucë unicama Jesusan cacëxa:

—Camina 'ën unicama ñuixuniami cuacé banacama ñuixuanan 'ën ñu 'aiami iscëcama ñuixunquin Juan cai cuanti 'ain. Cuanxun camina cati 'ain: Bëxufu uninbi ca bëri isia, ain niti bëtsicé uníxribi ca bëri upiti nitsia, an ain nami chëquimicé 'insínñu unix ca pëxcutia, pabé unin ca bana cuatia, bamacé uníxbi ca baísquia, ñuñuma unínribi ca anun Nucën Papa Diosnan 'inux iéti bana cuatia.

²³ Usaquin canan camina, 'ë ñui Nucën Papa Diosan xucëma ca ax 'icé quima ax 'ëmi sináncé unicamax ca chuámarua 'i cuëënia, quixunribi Juan cai cuanti 'ai —quixun ca Jesusan Juanën xucé unicama cacëxa.

²⁴ Juan, an uni nashimicé, an xucé unicama cuancëbëtan ca Jesusan anu 'icé unicama 'aisamaira 'icé, Juan ñuiquin ësaquin cacëxa:

—¿Uisa uni isi caramina mitsux anu uni 'icëma menu cuancën? Bëtsi bëtsi oquin sináncé uni ax ca tutísha suñun bëcacësa 'icën. ¿Usa uni isi caramina cuancën?

²⁵ ¿Ax usama 'ain caramina uisa uni isi cuancën? ¿Upíira 'aísha cupíira chupa pañucé uni isi caramina cuancën? Usama ca. Camina 'unanin, upíira 'aísha cupíira chupa pañucé 'ianan uisa ñu cara cuëënia a ñuñu unix ca anu 'apu 'icé xubunushi 'ia.

²⁶ ¿Usa uni isi cuanima caramina añu isi cuancën? An Nucën Papa Dios quicé bana uni ñuixuncé uni a isi camina cuancën, ¿usa cat? Aséribi cana 'ën mitsu cain, an Nucën Papa Dios quicé bana uni ñuixuncé unicaman ñuixuncé bana 'íasamaira ca Juanën uni ñuixuncé bana 'icën.

²⁷ Juan ñuiquian ëné menu ucëma pan 'icé 'ë cacé bana a ca Nucën Papa Diosan Isaías cuëñëomiacëxa, ësai quicé:

A caxu mi cuanun cana 'ën uni xutin. Ax pain cuanquin ca anun cuanti bai mëñoquin racanacësaribi oquin, camabi unían min bana cuanun atun nuitua upi 'inun sinanamiti 'icën.

²⁸ Usaquin cuëñëo bana ñuitancëxun ca Jesusan anu 'icé unicama cacëxa:

—'Ën cana mitsu cain, an Nucën Papa Dios quicé bana uni ñuixuncé unicaman ñuixuncé bana 'íasamaira ca Juanën 'ë ñuicé bana 'iixa. Usa 'ain ca a unicama 'íasamaira Juan 'icën. Usa 'ainbi ca axa Nucën Papa Diosan nëtënu 'iti 'ën unicamax, unían ñuumara iscë 'aíshbi Juan 'íasamaira 'icën.

²⁹ An Jesús Juan ñui quicé bana cuacé unicama, 'imainun an 'apu buánmiti curíqui bicé unicamaribi a Juanën nashimicé, acamax ca —Nucën Papa Diosan mëñiosabi oi ca asábi 'icé —quíax quiacëxa.

³⁰ Acamaxa usai quicëbëbi ca fariseo unicama 'imainun an Moisésnën cuëñëo bana 'unáncé unicaman, Juanën bana cuaisama tani an nashimicé 'iti cuëëncëma 'ixun, Nucën Papa Dios cuëëncësa oi 'iisama tanquin Jesusan banaribi cuaisama tancëxa.

³¹ Juan ñuiquin catancëxun ca Jesusan ësaquinribi cacëxa:

—¿Ëné nëtënu bëri buccé 'unicamax cara uisa 'icé quixun cana mitsu cati 'ain.

³² Ca tuáratsucuxa cuaicësaribi 'icën. Cuainux timécé 'aíshbia cuaitisa tantancëx camáxbi tsotan ca rairinën rairi ësaquin caia: Cui chirini cuëënun nun paca nochëbëbi camina masá sinani cuaitisama tan. Cuaitisama tancëbë nux —anpan caniacécé unicama 'icësaribiti cananuna ini rarumati 'ai —quicëbëbi camina masá sinani usairibi 'iisama tan.

³³ Usaribi ca ëné nëtënu buccé unicamax 'icën. Juanëx ca ñu mëscú picëma 'ianan vino xëacëma 'icën. Usa 'icé ca unicaman —a unix ca ñunshin 'atimañu 'icé —quixun caxa.

³⁴ Usoquian Juanën 'acësoquin 'aquinma 'ën camabi ñu pianan xëaia isquin ca unicaman ësaquin 'ë ñuia: A unix ca picën tapun 'ianan xëairacé uni 'icën. Ax ca an 'apu buánmiti curíqui bicé unicama 'imainun 'uchañu unicamabë nuibanania quixun.

³⁵ Usaquian Juancëñun unin 'ë ñuicëbëbi ca Nucën Papa Dios, an ëné menu unun 'ë xuá, an 'acé ñucamax asábi 'icën. —Usa ca —quixun ca axa ami sináncé unicaman 'unania.

Fariseo uni, Simón, ain xubunu Jesús 'ía

³⁶ Fariseo uni achúshi ain anë Simón, an ain xubunuxun abëtan pi unun cacëx cuanx ca Jesús ain xubunu atsintancëx abëtan pi tsoócëxa.

³⁷ Anua 'ain ca a ëmanu 'icé xanu achúshi 'uchañu, —Jesusan ca fariseon xubunuxun piia —quixuan ñuicania cuati, xaxu 'acënu 'arucé sanuira 'inínti ro a bëi uacëxa.

³⁸ Uxun ca a caxu uax ain taë 'icé anu nitsax inquin ain bëun Jesusan taënu tuscaquin tachabocëxa. Usaquin 'aquin ca ain bunbi tatëreanan tatsucucaquin 'inínti ron 'acëxa.

³⁹ Usoia isquin ca fariseo uni an Jesús pi unun cacé, an sináncëxa: Ëné unx aséribi an Nucën Papa Dios quicé bana unicama ñuixuncé 'ixun ca uin cara a tamëëtia quixun 'unanán an tamëécé ax cara uisa xanu 'icé quixun 'unántsianxa. Ënëx ca xanu 'aisama 'icën.

⁴⁰ Usaquin sinania 'unánquin ca Jesusan cacëxa:

—Simón, cana mi achúshi ñu caisa tanin.

Cacëxun ca cacëxa:

—Asábi ca, 'è ca cat.

⁴¹ Cacèxun ca Jesusan èsaquin Simón cacèxa:

—Ènèx ca èsa 'icèn. Achúshi uni ca uni rabètan curíqui ribíanxa. Achúshinèn quinientos curíqui ribínmainun ca bètsin cincuenta curíquishi ribíanxa.

⁴² Ribínxunbia cupíocèxunma oquin ca a unin an ribíncè uni rabè a casa: 'Èmi cupíocèxmabi ca asábi 'icèn, cupíoima camina cuanti 'ain. Simón, çusa 'ain cara min sináncèx a uni rabè uinu 'icèxira bètsix 'icèsamaira oi a ribíncè unimi sinani cuèènti 'ic?

⁴³ Cacèxun ca Simonan cacèxa:

—Èn sináncèx ca an 'itsaira curíqui ribíncè, ax bètsíxa 'icèsamaira oi a unimi sinánti 'icèn.

Quia ca Jesusan cacèxa:

—Usa ca.

⁴⁴ Usaquin cai ami bèsuquin xanu isquin ca Jesusan Simón cacèxa:

—¿Ènè xanúan 'aia caina isin? 'Èx min xubunu atsiniami anun 'èx tachucanun min 'unpax 'inaniamabi ca ènè xanun aín bèunan tachaboxun aín bun 'è tatèrèanxa.

⁴⁵ Minmi bètsucacèxmabi ca an 'èmi sinánquin ènquinma 'è tatsucaxa.

⁴⁶ Minmi xènin 'èn maxcá 'acèxmabi ca an 'iníntisa xènin 'èn taè 'axa.

⁴⁷ Usa 'ain cana mi cain, an 'itsaira 'è nuibatia isquin camina 'unánti 'ain, aín 'ucha 'itsaira 'aíshbi ca tèrencè 'icè quixun. An, 'èn 'ucha ca 'itsamashi 'icè quixun sináncè uni, ax ca aín 'ucha tèrencè 'aíshbi 'itsamashi 'è nuibatia.

⁴⁸ Èsoquin Simón catancèxun ca Jesusan a xanu cacèxa:

—Min 'uchacama ca tèrencè 'icèn.

⁴⁹ Usoquian Jesusan caia cuati ca axa abè tsócè unicamax ratuti canancèxa:

—¿Uisa uni cara ènèx 'ic? Anbi ca 'ucha tèrenia.

⁵⁰ Usaía cananmainun ca Jesusan a xanu cacèxa:

—Èn min 'ucha tèrenti sinani 'èmi catamèti camina min 'ucha tèrencè 'ain. Chuámashi 'aísh camina cuanti 'ain.

8

An Jesús ñu 'axuan xanucama

¹ Usotancèxun ca Jesusan èma chacamanu 'imainun èma chucúmaracamanuribi cuanquin, anu 'icè unicama bana ñuixunquin 'unánmiacèxa. 'Unánmiquin ca —anúan Nucèn Papa Diosan 'èmi catamètia uni ainan 'imíti nètè ca uaxa —quixun caquin upí bana unicama ñuixuancèxa. Usocèbè ca aín 'unánmicè unicama mècèn rabè 'imainun rabè, acamax abè niacèxa.

² 'Imainun ca bètsi bètsi xanu ñunshin 'atimañu 'icèbia pèxcucè, acama 'imainun bètsi bètsi xanu 'insincè 'icèbia pèxcucè, acamaxribi Jesús bè niacèxa. Acamax ca María, aín anè itsi Magdalena, anuaxa mècèn achúshi 'imainun rabè ñunshin 'atima chíquicè,

³ a 'imainun Juana, Chuza, an Herodes 'aquincè uni aín xanu, a 'imainun Susana, acama 'imainun an Jesús ñu 'inánquin 'aquincè xanu raíriribi 'iacèxa.

Bana itsi ñuicèsoi an ñu 'apácè uni ñuicè bana

(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴ Usa 'ain ca 'aisamaira uni Jesús nèbètsiorati timècamè'èocèxa. A unicamax ca 'itsa èmanuax anu riquiancèxa. Usaía 'icèbètan ca Jesusan bana itsi ñuicèsoquin ènè bana ñuiquin èsaquin cacèxa:

⁵ —An ñu bèru 'apácè uni ca aín naènu 'apáquin ñu bèru sacai cuanxa. Sacacèx ca raírinèx bainu nipacèaxa. Nipacècè ca unin amáxa. Usa 'icè isbètsini uxun ca ñuina pèchíñunèn 'eaxa.

⁶ Raírinèx ca maparañu menu nipacèaxa. Nipacèax coóxbi ca a mexa cèxtúma 'aísh chabáma 'ain chushiáxa.

⁷ Raírinèx ca muxañu menu nipacèaxa. Nipacèax coi ca 'iruaxa. 'Iruaxunbi ca muxan abè coquin mapurucèxun tuacèma 'icèn.

⁸ Usa 'ainbi ca raíri ñu bèru ax me upínu nipacèaxa. Nipacèax coi canitancèxun ca upí oquin tuaxa. Tuacèx ca aín bimí 'itsaira, cien, 'iáxa.

Usaquin catáncèxun ca Jesusan munuma banaquin cacèxa:

—An aín pabitan ènè bana cuacè unin ca aín nuitunènbi sinánquin cuati 'icèn.

Uisa cupí cara Jesusan bana itsi ñuicèsoquin bana ñuicèxa quicè bana

(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹ Uisai quicè cara ñu bèru 'apácè ñui quicè bana 'icè quixun ca aín 'unánmicè unicaman ñucacèxa.

¹⁰ Ñucacèxun ca Jesusan èsaquin cacèxa:

—Uni itsían 'unániamabi camina mitsun Nucèn Papa Diosan sinánmicèxun an 'unánmicè ñu 'unanin. 'Èn 'aia isquin ca atun 'èn cushi Nucèn Papa Diosan 'è 'ináncè a sinanima. Atun

pabitan 'ën ñuixuncëxun cuaquinbi ca uisai quicë cara quixun 'unanima. Usaía atux 'inun cana bana itsi ñuicësoquin bana ñuixunin.

Uisai quicë cara an ñu 'apácë uni ñui quicë bana 'icë quixuan Jesusan ñuia bana (Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

11 Caxun ca Jesusan cacëxa:

—An ñu 'apácë uni ñui quicë bana ax ca ësai qui quicë 'icën: Ñu bëru 'apácësaribi ca Nucën Papa Diosan bana 'icën.

12 Anúan uni nicë me iru anu nipacëcë ñu bëru, asaribi ca bëtsi bëtsi uni 'icën. Aín pabitan cuaquinbia —asérabi ca usa 'icë —quixun sináncëbëma anu uxun ca a bana aín naitu mëu sinani Nucën Papa Diosan 'inux iéaxma 'inun quixun uni ñunshin 'atimanën 'apun manumia.

13 Maparañu me bëxbánua ñu bëru nipacëcë usaribi ca raíri uni 'icën. A unicaman ca Nucën Papa Diosan bana cuati cuëenquin —a bana quicësabi oi cana 'iti 'ai —quixun aín naitunën sinania. Sinánquinbi ca maparañu menu nipacëcë ñu bëru tapun 'itsañuma usaribi 'ixun, Nucën Papa Diosan bana 'acë cupi ami cuaianan ami nishquin unin 'atimocëxun, tënëenquinma a bana manuquin ënia.

14 Muxañu menua ñu bëru nipacëcë usaribi ca raíri uni 'icën. A unicaman ca Nucën Papa Diosan bana cuaquin —a bana quicësabi oi cana 'iti 'ai —quixun sinania. Usaquin sinanibi ca ënë menu 'icë ñuishi sinánan 'itsa ñuñu 'aish cuëenti sinani, ñu bërúxa me chucu muxañu menuax aín bimí upiti pëcëcëma, usaribi a unicama 'icën.

15 Me upínua ñu bëru nipacëcë, usaribi ca raíri uni 'icën. A unicamax ca Nucën Papa Diosan bana asérabi cuacë 'ixun aín naitunubi racanaquin upí oquin sinánquin, uisai cara ñu 'icëbëtanbi ënquinma a bana quicësabi oquin 'aia. Atux ca ñu bëru me upínu nipacëax cotancëx canitancëxun tuaia 'aisamaira bimíñu usaribi 'icën.

Ca ësai 'icë quixun lamparín ñuicë bana (Mr 4.21-25)

16 Èsaquinribi ca Jesusan cacëxa:

—Uinu 'icë unínbi ca lamparín bimitancëxun ñu tëmú an bëpánun nanan anu 'uxti tëmúribi nantíma 'icën. Usaquin 'aquinma ca axa xubunu atsíncë unicaman upí oquin isnun, anu lamparín nanti, anu nanti 'icën.

17 Uni itsin isnunma 'acë ñucama 'imainun uni itsin cuanunma quicë banacama abi ca 'unáncë 'iti 'icën.

18 An 'ën bana cuaquin a bana quicësabi oquin 'acë uni a ca 'ën bana itsiribia cuanun Nucën Papa Diosan 'unánmiti 'icën. Usa 'aínbi ca an 'ën bana cuaquinbi sináncëma uni, a, an isa 'unánxa quixuan sináncë bana a camabi Nucën Papa Diosan manumiti 'icën. Usa 'ain camina mitsun cuacë banacama upí oquin cuaquin, a bana quicësabi oquin 'ati 'ain.

Jesuan ca amia sináncë unicama aintsi oia quicë bana (Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

19 Èsaquin unicama bana ñuixuncëbë aí ca aín tita 'imainun aín xucëantu anua Jesús 'icënu bëbacëxa. Bëbaibi ca 'aisamaira unían anua Jesús 'icë a tsitsirucë 'ain, a 'uriishi 'iacëxa.

20 'Icë atu isquin ca unin Jesús cacëxa:

—Mín titabë ca mín xucëantu ëman 'icën. Ca mi istisa tania.

21 Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Uicaman cara Nucën Papa Diosan bana cuanan aín bana quicësabi oquin 'aia, acamax ca 'ën tita 'imainun 'ën xucëantu 'icën.

Bëchun 'imainun suñúan Jesusan nëtëmia (Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

22 Bëtsi nëtéan manë nuntinu 'irua ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Parúnppa 'ucë manan cuanun ca cuan.

Cacëx ca cuancëxa.

23 Cuani ca Jesús nuntinu 'uxacëxa. 'Uxánbi suñúan upí 'icuatsinquin bëcaquin parúnppa bëchuancëbë ca 'unpax manë nuntinu 'irucëxa.

24 Usaía 'icëbë racuéquin ca aín 'unánmicë unicaman Jesús bësúnquin munuma cacëxa:

—Cananuna nanëtin, ca bësut.

Cacëx bësuquin ca Jesusan suñúan —ca nëtët —canan bëchúnribi —ca bucubut —quixun cacëxa. Cacëxëshia suñúan nëtëshimainun ca baca bëchúnribi nëtëacëxa.

25 Usoxun ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—¿Nucën Papa Diosan ca nu bërúanquin 'aquinia quixun caramina sinaniman?

Cacëx ratuti racuëti ca atúxbi canancëxa:

—¿Uisa uni cara ënëx 'ic? An cacëxun ca suñúanëmbi, bacánbi aín bana cuatia.

*Ñunshin 'atimañu uni Jesusan pëxcüa, cuchi bacamiquia
(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)*

²⁶ Usaquiiani Galilea me 'ucë manan cuantancëx ca Gadara menu bëbacëxa.

²⁷ Bëbatancëx nuntinuax 'ibúquiiani cuaniabi ca ñunshin 'atimañu uni anu 'icë ëmanuaxa ucë an Jesús mëracëxa. A unix ca 'itsa baritian ñunshin 'atimañu 'aish chupa pañuima 'ianan xubunu 'ima anu uni maincë anuishi 'icë 'iacëxa.

²⁸⁻²⁹ 'Itsa oquiian ñunshin 'atimanën 'amicëxun ñu 'aia ca unin uni itsi ubíoxunma 'anun aín manë risin nëacëxa. Usocëxbi ca manë risi təcäpabiani ñunshin 'atimanën 'imicëx anu uni 'icëma menu usabii 'icë 'aish cuancëxa. Usa 'aisha a mërai aín bëmánon rantin purúncëxun ca Jesusan ñunshin 'atima –ënë uninuax ca chiquit –cacëxa. Cacëx munuma cuëncënquin ca Jesús cacëxa:

–Dios, naínu 'icë, aín Bëchicë Jesús camina mix 'ain. ¿Uisati caramina 'ë ubíoin? 'Ë tëmëramixunma ca 'at.

³⁰ Cacëxun ca Jesusan ñucacëxa:

–¿Uisa cara mín anë 'ic?

Quia ca anu atsíncë ñunshin 'atimanëan 'itsaira 'ixun quimicëxun a unin cacëxa:

–'Ëx cana 'Ëxcuira caquin anëcë 'ain.

³¹ Cacëbëtan ca ñunshin 'atimacaman, quini cha nëmínra, anu ñunshin 'atima 'icë, anu xuxunma 'anun quixun bënëquin cacëxa.

³² Catancëxun ca 'aisamaira cuchi matá manan pushían pi bucucë isquin cacëxa:

–Cuchinu ca anu atsínun nu xut.

Cacëxun ca Jesusan –ca cuantan –cacëxa.

³³ Cacëx ca ñunshin 'atima a uninuax chiquíquiianx cuchinu atsíncëbë ca cuchicama camáxbi tsuáquiuiiani abáquiiani cuanx, cuëtúnuax parúnpapanu rëucubuti bacamiqui cëñúacëxa.

³⁴ Usaía 'ia isbiani ca an cuchi bërúancë unicaman abáquiiani cuanxun, ëma chanu 'icë unicama 'imainun ëma chucúmanu 'icëcamaribi xubu itsi xubu itsinu cuanquin ñuixuancëxa.

³⁵ Ñuixunquian chanioia cuati ca uisai cara a ñucama 'iaxa quixun isi riquiancëxa. Riquiani Jesúsnu cuanx uxun ca a uni anuax 'aisamaira ñunshin 'atima chiquicë a an isásama 'aish, chupa pañuax sinan mëníñushi 'aish, Jesús tanáin tsócë isacëxa. Usa 'icë a uni isi ca racuëcancëxa.

³⁶ Usa 'ain ca an iscëcaman uisai cara ñunshin 'atimañu uni pëxcüaxa quixun axa riquiancë unicama ñuixuancëxa.

³⁷ Ñuixuncëxun ca a mecamanu 'icë unicaman racuëiraquin aín nëtënuaxa cuantánun quixun Jesús cacëxa. Cacëx manë nuntinu 'iruquiiani ca cuancëxa.

³⁸ Cuaniabi ca anuaxa ñunshin 'atima chiquicë uni an abë cuancatsi quixun Jesús cacëxa. Cacëxunbi ca Jesusan aín xubunua cuantánun quixun xuquin abë cuanxma 'inun cacëxa.

³⁹ Caquin ca ësaquin cacëxa:

–Mín xubunu ca cuantan. Cuantancëxun camina mín aintsí 'ibucama uisoxun cara Nucën Papa Diosan mi pëxcüaxa quixun ñuixunti 'ain.

Usaquiian cacëx cuanxun ca aín aintsí 'ibuishima a ëma chanu 'icë unicama, uisoquin cara Jesusan a 'axa quixun ñuixuancëxa.

*Jairo cacë unin bëchicë 'imainun xanu 'insíncë ñui quicë bana
(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)*

⁴⁰ 'Ucë manánuax Gadara menu 'icë unicama ëbëtsini ca Jesús anuaxa cuanpuncë nëcë manan utëcëancëxa. Utëcënia ca 'aisamaira uni parúnpapa cuëbí ricuatsinxun caíancëxa.

⁴¹⁻⁴² Caíncëxa bëbaia ca anu judíos unicama tímécë xubunu 'icë 'apu achúshi, Jairo cacë, an anu cuani a tanáin rantin puruni tsóbuquin Jesús cacëxa:

–'Ën ini bëchicë ca aratsushi 'icën, mëcën rabë 'imainun rabë baritiañu ca ax 'icën. Ca 'insinan 'i bamaia. A pëxcui camina 'ën xubunu cuanti 'ain.

Cacëx abë cuania ca 'aisamaira unin Jesús chacatisaira ocëxa.

⁴³ A unicama nëbëtsi ca achúshi xanu 'insíncë 'iacëxa. A xanux ca mëcën rabë 'imainun rabë baritia imia 'aishbi aín imi nëtécëma 'iacëxa. Bëtsi bëtsi rucuturuan roncëxun a cupíoquin aín ñucama cëñuibi ca pëxcüama 'icën.

⁴⁴ Usa 'ixun ca –Jesusan ca 'ë pëxcuti 'icë –quixun sinani, a caxu cuanquin aín chupa ticacëxa. Ticaishi ca aín imicë nëtëacëxa.

⁴⁵ Usai 'icëbëtan ca Jesusan cacëxa:

–¿Uin cara 'ë ticax?

Cacëxun ca a rapasu 'icë unicaman –'ën cana mi 'acëma 'ai –quixun cacëxa. Camaxunbia usaquin cacëbëtan ca Pedro 'imainun abë 'icë unicaman cacëxa:

—Mi ca 'aisamaira unin titicaquin chacatisaira oia. ¿Usa 'aínbi caramina, uin cara 'è ticaxa, quiax quin?

⁴⁶ Usaquian cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ën cushin ca uni pëxcúaxa quixun cana 'ën sinanënshi 'unanin. Usa 'ain cana 'unanin, achúshi unin ca 'è ticaxa quixun.

⁴⁷ Usai quia cuati, —an ca 'unania —quixun sinani racuëti bërëruí, anu cuanx aín bëmánon rantin puruni tsóbuquin ca axa pëxcúcë xanun, unicaman cuamainunbi, uisacasquin cara a ticaxa quixun ñuixuanan aín chupa ticaíshia pëxcúcë aribi Jesús ñuixuancëxa.

⁴⁸ Ñuixuncëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ën cana mi pëxcuti 'ai quixun aséabi sinani camina pëxcúan. Chuámashi 'aish ca cuantan.

⁴⁹ Usaquian Jesusan cacëbëtanbi ca aín xubunuax uquin unin anua judíos unicama timëti xubunu 'icë 'apu, Jairo, a cacëxa:

—Mín bëchicë ca ñuaxa. Ca 'aíma 'icën. Usa 'ain ca Jesús ñancábi buánxunma 'at.

⁵⁰ Caia cuaquin ca Jesusan cacëxa:

—Racuëaxma ca 'it. 'Ën cana mi 'aquinti 'ai quixun ca sinan. Usaquinmi sináncëbë ca pëxcúti 'icën.

⁵¹ Usaquin cabiani cuanbaiti a 'apun xubunu bëbaquin ca Pedro, Juan, Jacobo, acama 'imainun xu xanun papa 'imainun aín tita, acamaxëshi abë atsinun atsinmiquin, uni raíricama ëmáinshi bërúnun quixun cacëxa.

⁵² Usai xubunu atsinquian cuacëxbi ca ini bëunan mëscuti rarumabacëxa. Rarumabatiabi ca Jesusan cacëxa:

—Iánxma ca 'it. Xu xanu ca ñucëma 'icën, ca 'uxaxa.

⁵³ Ësaquian cacëxunbi, —ca ñuaxa, usa 'aish ca bërí 'aíma 'icë —quixun 'unánquin ca 'usáncancëxa.

⁵⁴ Usoquian 'usáncancëxunbi aín mëcënan mëinquin biquin ca Jesusan munuma banaquin xu xanu cacëxa:

—Xu xanu, ca nirut.

⁵⁵ Usoquian cacëxëshi ca baísqi niruacëxa. Nirucëbëtan ca aín aintsi 'ibu —ca pimit —quixun Jesusan cacëxa.

⁵⁶ Usoia isi ca aín papa aín tita cuëëni ratúira ratúacëxa. Ratutia ca Jesusan cacëxa:

—Mitsúnmi iscë ñu ënë camina uibi ñuixuntima 'ain.

9

Bana ñuixunuan aín 'unánmicë unicama Jesusan xua

(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

¹ Usa 'ain ca Jesusan aín 'unánmicë uni mëcën rabé 'imainun rabé a timëxun cacëxa:

—Anúnmi uninua ñunshin 'atimacama chiquíanan uni 'insíncëcamaribi pëxcunun cana 'ën cushi mitsu 'inanin.

² Usoquin catancëxun ca —Nucën Papa Diosan ca 'ëmi catamëcë unicama ainan 'imiti 'icë —quixun unicama ñuixuanan 'insíncëcama pëxcunun quixun aín 'unánmicë unicama xuacëxa.

³ Xuquin ca cacëxa:

—Báin cuanquin camina ñu buántima 'ain. Tsati, burasa, piti, curíqui buanima camina ñancáishi cuanti 'ain. Rabé camina ami pañuti chupa buántima 'ain.

⁴ Uinu 'icë unin xubunu caramina anu 'inux atsiní, anuishi camina ñantan ñantan 'uxti 'ain, anúnmi a ëmanuax cuanti nëtëa utámainun.

⁵ Uinu 'icë ëmanu 'icë unicaman cara mitsu biisama tanan mitsun bana cuaisama tania, aín ëmanuax cuani camina anu 'icë unicaman, mitsun bana cuatíma ca Nucën Papa Diosan iscëx 'aisama 'icë quixun 'unánun, mitsun taxacanu 'icë me cupúcë tacabiani cuanti 'ain.

⁶ Usaquin caquian Jesusan xucëx camabi ëmanu cuanquin ca anu 'icë unicama upí bana, anúan atux Nucën Papa Diosnan 'i cuëënun, ñuixuancëxa. Ñuixuanan ca uni 'insíncëcama pëxcüacëxa.

Juan, an uni nashimicë, ax bana

(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷ Unicaman Jesusan 'acë ñucama chanioia cuati ca Galileanu 'icë 'apu, Herodesnëx —ui cara ax 'icë —quiax sináncasmacëxa. Raírinëx ca —Juan, an uni nashimicë, ax ca bamaxbi baísqi axa —quiax quiacëxa.

⁸ Raírinëx —Elías ca utëcëanxa —quimainun ca raírinëx —an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuan unicama achúshi sapi ca bana 'aishbi baísqi axa —quiax quiacëxa.

⁹ Usai quicëbë sináncasmai ca Herodes quiacëxa:

—'Ēnbi cana Juan tēbīscamian. ¿Usa 'aínbi cara a uni camabi unin chanioçé ax ui 'ic?
Quinquinbi 'unánquinma ca Jesús istisa tancēxa.

Jesuan cinco mil uni pán pimia
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰ Usa 'ain ca aín 'unánmicē unicaman, an xucēx cuanx anu utēcēnxun atun 'acē ñucama Jesús ñuixuancēxa. Ñuixuncēxun cuatancēxun ca Jesusan Bētsaida ěma 'urama anu aín 'unánmicē unicama buáncēxa.

¹¹ Usa 'ain ca —anu ca Jesús 'icē —quixuan chanioia cuabiani, a nuibiani cuanx 'aisamaira uni anua Jesús 'icē anu cuancēxa. Usaía 'itsa uni riquiania ca Jesusan acama nuibaquin, Nucēn Papa Diosan ca axa 'ēmi catamēçē unicama ainan 'imiti 'icē quixun ñuixuancēxa. Ñuixuanan ca 'insincē unicama pēxcüacēxa.

¹² Usaquin 'acēbēa bari cuabüçebētan ca aín 'unánmicē unicama mēçēn rabē 'imainun rabē, an anu cuanxun Jesús cacēxa:

—Ēnē mex ca anu uni 'icēma me 'icēn. Ēnu 'iaxma unicama cuantánun camina cati 'ain. Cuanxuan 'uri 'icē ěmacama 'imainun a mecamanua atúxa anu 'uxti barianan atun piti bitánun camina xuti 'ain.

¹³⁻¹⁴ Quia ca Jesusan cacēxa:

—Mitsun ca piti 'inan.

Cacēxun ca anua 'aisamaira, cinco mil uni 'ain, aín 'unánmicē unicaman cacēxa:

—Nun piti ñura ca mēçēn achúshi pán 'imainun tsatsa rabēishi 'icēn. Sapi cananuna unicama piti maruxuni cuanti 'ain.

Quia ca Jesusan cacēxa:

—Unicama basinu cincuenta cincuenta bucubunun ca cat.

¹⁵ Cacēxun ca unicama tsóbunun cacēxa.

¹⁶ Cacēxa unicama bucubun ca Jesusan mēçēn achúshi páncēñun tsatsa rabē bixun manámi bēsuquin isquín Nucēn Papa Dios —asábi ca —catancēxun páncēñun tsatsa tuca-paxun aín 'unánmicē unicama 'ináncēxa, axa bucubucē unicama 'inánun quixun.

¹⁷ Jesusan 'ináncēxuan aín 'unánmicē unicaman mēticacēxun ca unicama camaxunbi pucháquin piacēxa. Pucháquin piia sēnēan ca usai 'iisa 'aimabia tēxēcē páncēñun tsatsa aín 'unánmicē unicaman mēçēn rabē 'imainun rabē caqui buácaquin biacēxa.

Pedronēan —mix camina Cristo 'ai —quixun Jesús ca
(Mt 16.13-28; Mr 8.27-29)

¹⁸ Nētē itsían Jesús aín Papa Diosbē banamainun ca aín 'unánmicē unicamaxēshi abē 'iacēxa. Anu 'icē ca Jesusan aín 'unánmicē unicama ñucáquin cacēxa:

—¿Ui caraisana 'ēx 'ai quiax cara unicama quin?

¹⁹ Cacēxun ca cacēxa:

—Raírinēx ca quia, mix ismina Juan, an uni nashimicē, a 'ain. Raírinēx ca quia, mix ismina Elías a 'ain. Raírinēxribi ca quia, mix ismina an Nucēn Papa Dios quicē bana unicama ñuixuncē unicamaxa bama a achúshinēxa baísquicē a 'ain.

²⁰ Cacēxun ca Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—¿Atúxa usai quimainun caramina mitsux 'ēx caraisna ui 'ai quin?

Quia ca Pedronēn cacēxa:

—Mix camina Cristo, Nucēn Papa Diosan ěnu unun xuti, axa uti nun caíncē, a 'ain.

'Ēx cana unin 'acēx bamati 'ai quiáxa Jesús quia
(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)

²¹ Ēsaquian Pedronēn cacēxun ca Jesusan uibi Pedro quicē bana ñuixunxunma 'anun quixun aín 'unánmicē unicama cacēxa.

²² Canan ca cacēxa:

—Uni 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá, 'ēx cana 'atimocē 'iti 'ain. 'Imainun ca cani-acēçecamabē judíos sacerdotenēn cushicama 'imainun an Moisésnēn cuēñeo bana 'unáncē unicamax, 'ēn bana cuaisama tani, 'ēmi nishiti 'icēn. 'Ēmi nishquin ca 'ē uni itsi 'amiti 'icēn. Usaquian 'ē 'acēx bamatancēx cana rabē nētē 'iónxa pēcaracēbē baísquiti 'ain.

²³ Usa 'ain ca anu 'icē unicama Jesusan ěsaquin cacēxa:

—Uix cara 'ēn uni 'iisa tania an ca a 'ai bamanuxunbi 'ēmi catamēti quicē bana ěnquinma 'ati 'icēn.

²⁴ Uin cara aín cuēñcēsa oquin 'ai, ěnē nētēnu upitax tsótishi sinania, ax ca Nucēn Papa Diosnan 'itima 'icēn. Usa 'aínbi ca uinu 'icē unin cara ěnē nētēnushi upitax tsóti sinánquinma uisai cara 'iquinbi 'ēmi catamēquin 'ēx quicēsabi oquin 'aia, ax Nucēn Papa Diosnan 'aish aín nētēnu abē 'iti 'icēn.

²⁵ Unix ca ënë nêtënuax 'itsaira ñuñu 'iti 'icën, 'aishbi ca Nucën Papa Diosmi sináncëma 'aish ain nêtënu abë 'itima 'icën. Usa 'ain ca axa bamacëbë ain ñucama ax ñancábia bicë 'icën.

²⁶ Uí unix cara 'ënan 'itimi rabianan 'ën bana quicëσαι 'itimi rabinia, a uníxa 'ënan 'itimi cana uni 'inux anuax uá 'aish cuantancëx 'ëxribi rabínti 'ain, 'ën Papa Diosbë 'Apu 'itancëx ain ángelcamabë utëcëni.

²⁷ Usa 'aínbí cana asérabi mitsu cain, axa ënu 'ëbë 'icë uni raírinën ca bamacëma pain 'ixun 'ëmi catamëtia ainan 'imicëxun, Nucën Papa Dios ca asérabi atun cushi 'icë quixun isti 'icën.

Jesús bëtsia

(Mt 17.1-13; Mr 9.2-8)

²⁸ Usaquin ain 'unánmicë unicama catancëx ca męcën achúshi 'imainun rabë 'imainun achúshi nêtësa 'icëbë ain 'unánmicë uni raíri ëbiani Pedrocëñun Juan, Jacobo, acamaíshi buani Jesús matánu Nucën Papa Diosbë banai cuancëxa.

²⁹ Anu cuantancëx bëbatancëx ain Papa Diosbë banai ca ain bëmánan bëtsiacëxa. Bëtsicëbë ca ain chuparibi uxuira 'aish ichu ichuquicë 'iacëxa. Usaía 'ia ca Pedro, Juan, Jacobo, acaman isacëxa.

³⁰ Usa 'icë isanan ca rabë uni, Moisés 'imainun Elías, Jesús bë banaia isacëxa.

³¹ Atun iscëx ca a uni rabëtax Nucën Papa Diosan cushían ichúquin pëcacë nëbëtsi 'iacëxa. Usa 'aish abë banaquin ca Jesús, unían bicëxa Jerusalénuax bamati, acama ñuiquin cacëxa.

³² Usa 'ain ca 'uxcënan ténáncëxbi 'uxquinma Pedro 'imainun abë 'icë uni rabëtan Jesús bëtsicë isanan abë 'icë uni rabë aribi isacëxa.

³³ Moisésbëtan Elíasnën a ëbiania isquin ca Pedronën Jesús cacëxa:

—Nuxnu ënu 'icë ca asábiira 'icën. ¿Uisa cara rabë 'imainun achúshi xubura mitsu 'axúnti 'iti 'ic? Minan achúshi 'imainun Moisésnan achúshi 'imainun Elíasnanribi achúshi cananuna 'ati 'ain.

Upí oquin sinanima ca Pedro usai quiacëxa.

³⁴ Usaía quicëbëtainshi ca cuinan acama mapuacëxa. Usocëx ca Pedro, Juan, Jacobo, acamax racuëacëxa.

³⁵ Racuéquin ca cuín mëucüaxa ësai banaia cuacëxa:

—Ënëx ca 'ën nuibacë bacë bëchicë 'icën. Aín bana ca cuacan.

³⁶ Èsai banaia cuatancëxuan iscëx ca Jesúsëshi anu 'iacëxa. Usaía 'ia isanan cuaxunbi ca Pedro 'imainun Juan, Jacobo, acaman ui unibi ñuixuanma 'icën.

Ñunshin 'atimanën bërërumicë tuá Jesusan pëxcüa

(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

³⁷ Usaía 'ion pëcaracëbëa Jesús matánuax ubúcebë ca 'aisamaira uni a bëñai cuancëxa.

³⁸ A unicama achúshinën ca cuëñishquin Jesús cacëxa:

—Ën bëchicë ca is. Bëchicë itsiñuma cana 'ain. 'Aisa tanquin camina 'ë pëxcuxunti 'ain.

³⁹ Ñunshin 'atimanën 'imicëx ca 'itsai cuëcëni ain cuñun bacux bëanan ain namiribi nimëti bërëruia. Usaquin 'ai ca 'ën bëchicënuax chiquítisama tania.

⁴⁰ Usa 'ain cana min 'unánmicë unicama 'ëa chiquínxunun can, cacëxunbi ca 'acasmáxa.

⁴¹ Quia cuaquin ca Jesusan anu 'icë unicama cacëxa:

—Mitsun camina Nucën Papa Dios ax ca asérabi cushi 'icë quixun sinaniman. Camina ami catamëisama tanin. ¿Mitsúxmi ami catamënun carana uiti nêtën mitsu 'unánmiti 'ain? ¿Uitishi oi nêtën carana 'ëx mitsu cupí masá nuituti 'ain?

Usaquin caquin ca a uni —'ënu ca min bëchicë bët —quixun cacëxa.

⁴² Cacëxuan bëcëxa aia ca ñunshin 'atimanën menu nipacëmiquin ain nami nimëtia bërërunun 'imitëcëancëxa. Usaquian 'imia chiquínun caquin ñunshin 'atima chiquínun ca Jesusan a tuá pëxcüacëxa. Pëxcuquin ca ain papa —ca asábi 'icën, ca 'iquin —quixun cacëxa.

⁴³ Usaquin 'aia isi ca anu 'icë unicama —Nucën Papa Diosan cushínshi ca Jesusan usaquin 'axa —quixun sinánan —ain cushix ca bëtsi cushisamaira 'icë —quixun sinani ratuëacëxa.

'Ëx cana unin 'acëx bamati 'ai quiáxa Jesús quitëcëan

(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

An ca bëtsi unían 'acëma ñu 'aia quixuan unicaman ñuimainun ca Jesusan ain 'unánmicë unicama ësáquin cacëxa:

⁴⁴ —Camina upí oquin cuati 'ain. Cuaquin camina mitsun uisa 'ixunbi manutima 'ain, uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'ë ca unin an raíri uni 'aminun uni 'inánti 'icën.

⁴⁵ Usaía quiabi ca atun cuama 'icën. Atúan cuaxunma 'anun ca Nucën Papa Diosan atu cuamiamá pain 'icën. Usa 'ain ca upí oquian ñuixunun Jesús catimi ain 'unánmicë unicama racuëacëxa.

Uix cara bëtsi unicamabëtan sënënmaira 'icë quicë bana

(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

⁴⁶ Jesusan 'unánmicë unicamax ca —uinu 'icë nucama achúshinëxira cara nubë sënënmaira 'icë —quiaux atúxbi ñucacanáncëxa.

⁴⁷ Ñucacania atun sinan 'unánquin ca Jesusan tuá achúshi bixun a rapasu nitsiáncëxa.

⁴⁸ Nitsínxun ca aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Uicaman cara 'ëmi sinánquin ënë tuásaribi 'icëa, ñuumara ca, quixun unin sináncë uni a 'aquinsa 'icë nuibaquin 'aquinia, an ca 'ëribi 'aquinia. Usaquin 'aquin ca 'ëishima, 'ën Papa Dios, an ënu unun 'ë xua, aribi 'aquinia. An cha 'iti sinánquinma uni itsi 'aquincë uni a ca Nucën Papa Diosan bëtsi unibëtan sënënmaira isia.

An nu ñuicëma uni, ax ca nubë upí 'icë quicë bana

(Mr 9.38-40)

⁴⁹ Ësaquin Jesusan cacëxun ca aín 'unánmicë uni, Juan, an cacëxa:

—Nun cananuna uni achúshinëan, Jesús ca ënë uninuaxmi chiquíti cuëënia quixun caquinshi ñunshin 'atima uninua chiquinia isan. Isquin cananuna nubë nicëma 'icë, usoquin 'axunma 'anun can.

⁵⁰ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Usoquin 'axunma 'anun camina catima 'ain. Axa nu ñui quicëma uni ax ca nubë upí 'icën.

III. JERUSALENIA JESUS CUAN (9.51-19.28)

Jesuan Jacobo 'imainun Juan ñucá

⁵¹ Anúan aín Papa Diosnu cuantëcënti nëtë 'urama 'ain ca Jesusan Jerusalénu cuantëcënti sináncëxa.

⁵² Cuanuxun ca uni raíri anpan rëcuënguiani cuanun xuacëxa. Xucëx cuanx Samaria menu 'icë ëma achúshinu bëbaxun ca uinu cara Jesús aín 'unánmicë unicamabë 'uxti 'icë quixun bariacëxa.

⁵³ Bariabi ca anu 'icë unicaman —ax ca Jerusalénu cuania —quixun 'unánquin aín ëmanu 'imiti cuëëanma 'icën.

⁵⁴ Usaía 'ia oi nishquin ca Jacobobëtan Juanën Jesús cacëxa:

—¿Naínuax uxúan tsin atu cëñunun nu cati caramina cuëënin?

⁵⁵ Cacëx cuainacëquin isquin ca Jesusan ñu caquin cacëxa:

—Usaquin cananuna 'atima 'ain. Mitsux 'ënan 'ixunbi camina uisaira cara 'ën uni 'iti 'icë quixun 'unaniman.

⁵⁶ Nucën Papa Diosnuax uá, 'ëx cana uni 'atimonux uáma 'ain. Atux upiti bucunun 'iëminux cana uacën.

Catancëx cuanx ca bëtsi ëmanu cuancëxa.

Abë cuainsa tancë uni raíri ñui Jesús quia

(Mt 8.18-22)

⁵⁷ Bain cuania ca achúshi unin Jesús cacëxa:

—Uinu caramina mix cuani anuribi cana 'ëx mibë cuanti 'ain.

⁵⁸ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ñu pëchiñunëx ca anua batsi oti nañu 'icën. Capa 'inúxbi ca aín anu 'uxti quiniñu 'icën. Usa 'aínbí cana uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá, 'ëx anu 'uxtiñumabi 'ain. Usa 'ain sapi camina 'ëbë cuantima 'ain.

⁵⁹ Catancëxun ca Jesusan uni itsi —'ëmi sinani ca 'ëbë cuani ut —cacëxa. Cacëxun ca cacëxa: —Mibë cuanti 'aínbí cana 'ën papanu pain cuainsa tanin. A bamaia maíntancëx cana mibë cuanti 'ain.

⁶⁰ Quia ca Jesusan cacëxa:

—Axa Nucën Papa Diosmi sinántisama tancë uni, an bamacë uni maínun ëanan camina min, 'ëmi catamëtia ca Nucën Papa Diosan uni ainan 'imia quixun unicama ñuixuni cuanti 'ain.

⁶¹ Cacëbëtan ca uni itsínribi cacëxa:

—'Ëx cana mibë cuanti 'ain, 'aínbí cana axa 'ën xubunu 'icëcama pain bërúanxa 'inun cai cuanti 'ain.

⁶² Quia ca Jesusan cacëxa:

—'Ënëx ca ësa 'icën. An vaca bënëan buáncëxuan me tucabianmainun manë paránën xo tuíncë uni an ca amami amamia isquin 'atimaquin aín ñuina 'amia. Usaribiti ca uni Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquin ñu 'ati manuquin bëtsi bëtsi oquin sináncë ax aín uni 'iisama 'icën.

10

Setenta unicama Jesusan bana ñuixunun quixun xua

¹ Usaía 'icëbétan ca Jesusan bëtsi bëtsi me 'imainun bëtsi bëtsi ëmanu bana ñuixuni cuanti sináncëxa. Usaquin sinánquin ca aín 'unánmicë uni mëcën rabë 'imainun rabë acama xuquinma, uni raíri setenta caístancëxun rabë rabë, uinu cuanti cara an sinánxa anu atux pain cuanun xuacëxa.

² Xuquin ca cacëxa:

—Aisamaira uníxa 'ëmi sinánti 'aínbi ca an atu 'ëmi sinánun 'aquinti uni 'itsamashi 'icën. Usa 'aish ca naënuu 'aisamaira ñu bimi 'aínbia an biti uni 'itsamashi, usaribi 'icën. Usa 'ain camina Nucën Papa Dios axa ëmi sináncë unicaman 'ibu, a ñucáti 'ain, an uni 'ëmi sinánun 'aquinti unia 'itsa xunun, bimi 'ibu unían an bimi biti uni xucësaribi oquin.

³ Camina cuanti 'ain. 'Ën cana carnero 'inúan nëcë nëbëtsinu 'icësaribi 'inun mitsu xutin. Nëëquin ca 'inúanën carnero binuxun bëaratia. Usaribi oquin ca axa mitsumi nishcë unin mitsu 'atimocatsi quixun sinánti 'icën. Usaquian sináncëbëbi camina axa mitsumi nishcë uni ami nishi abë 'atimonantima 'ain.

⁴ Burasacëñun camina curiqui buántima 'ain, taxaca itsi camina buántima 'ain. Bain cuani camina niracëax 'uran unibë banatima 'ain.

⁵ Anumi 'iti xubunu atsinquin camina anu 'icë unicamaxa chuámashi 'inun Nucën Papa Dios ñucáxunt 'ain.

⁶ A xubunu 'icë unin mitsubë upí 'ixun mitsun bana cuati ca mitsúxmi anu 'ain cuëëni chuámashi 'iti 'icën. 'Aínbi ca mitsubë upí 'iisama tanquian an mitsun bana cuaisama tancë unicamax usai 'itima 'icën.

⁷ Camina xubu itsi xubu itsinu 'ibëquintima 'ain, anu paínmi atsinçë xubu anuishi camina ñantan ñantan 'uxti 'ain. Anuxun camina piti ñu 'imainun xëati ñu a anu 'icë xanúan mitsu 'ináncëxun piti 'ain. An ñu mëëxuncë uni a ca an ñu mëëmicë unin cupíoia. Usa 'ain camina atúan mitsu 'ináncë ñu a piishiti 'ain.

⁸ Cuanx ëmanu bëbaia upí oquin mitsu biquian mitsun bana cuaisa tancëbëtan camina anu 'ixun uisa piti ñu cara mitsu 'inania a piti 'ain.

⁹ Camina anua 'icë 'insíncë unicama pëxcuquin, 'ëmi catamëtia Nucën Papa Diosan anun a ainan 'imiti nëtë ca 'urama 'icë quixun cati 'ain.

¹⁰ Cuanx ëmanu bëbaia anu 'icë unicaman mitsu upí oquin biquinma mitsun bana cuaisama tancëbëtan camina anu 'itsa uni 'icë bai, anuxun ësaquin cati 'ain:

¹¹ Nunu mitsu cacë bana cuatíma ca Nucën Papa Diosan iscëx 'aisama 'icë quixun mitsun 'unánun cananuna nun taxacanua 'icë mitsun ëmanu 'icë me cupúcë tërënbianin. Nux cuancë 'aínbi camina 'unánti 'ain, axa Jesúsmi catamëcëcama Nucën Papa Diosan anun ainan 'imiti nëtë ca 'urama 'icë quixun.

¹² 'Ën cana mitsu cain, Sodoma ëmanu 'icë unicama ca aín bana cuaisama tancë cupí Nucën Papa Diosan castíancëxa. Usamaira oquin castíancë ca a ëmanu 'icë unicama an mitsu bicëma cupí 'iti 'icën.

*Bëtsi bëtsi ëmanu 'icë unicaman Jesusan bana cuaisama tan
(Mt 11.20-24)*

¹³ Ësaquinribi ca Jesusan cacëxa:

—Corazín ëmanuax ucë unicama 'imainun Betsaidanuax ucë unicama, mitsu cana asérabi cain, mitsun ëmanuxun 'ën cushínbi 'ën ñu 'acësaribi oquin Tiro 'imainun Sidón anuxun 'ën 'á 'ain ca anu 'icë unicama aín 'uchacama ëni 'ëmi sinan 'itsíanxa. Aín 'ucha cupí masá nuituti sinanati ca chupa chëquicë pañuanan chimaputan mashiquia 'itsíanxa.

¹⁴ Usa 'ain ca anúan an camabi uni aín ñu 'acë isti nëtën, Tiro 'imainun Sidónu 'icë unicama 'acësamaira oquin Nucën Papa Diosan mitsu 'uchoquin castíanti 'icën.

¹⁵ Capernaúmnuax ucë unicama, ¿mitsun caramina sinanin, camina Nucën Papa Diosan nëtënu 'iti 'ai quixun? Camina anuma, anua uni 'aisamacama bamatancëx cuancë, anu 'iti 'ain.

¹⁶ Caxun ca a xuti unicama ësaquinribi cacëxa:

—An mitsun bana cuacë uni, an ca 'ën banaribi cuatia. 'Imainun ca an mitsun bana cuaisama tancë uni, an 'ën banaribi cuaisama tania. An 'ën bana cuaisama tancë uni, an ca Nucën Papa Dios, an ënë menu 'ë xua, aín banaribi cuaisama tania.

Setenta unicama axa Jesúsnu utëcëan

¹⁷ Bana ñuixunuan xucëxun ca a setenta unicaman ñuixunbëtsini utancëxun Jesús usoquian ñu 'acëcama ñuixunquin ësaquin Jesús cacëxa:

—Mínmi nu xucë ca ñunshin 'atimanëñbi nun bana cuaxa, nun nu —ca chiquít —cacëx ca uniuax chiquíaxa.

¹⁸ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Usa ca. Caná naínuax menu bënētishi 'ibúcësaria ñunshin 'atimanën 'apu Satanás naínuax nipacëtia cana isacën.

¹⁹ Camina 'unánti 'ain, 'ën cushi cana mitsu 'inan. 'Ën mitsu 'inancë 'ain camina runu 'imainun nibanta amatibi asábi 'iti 'ain, uisoquin cara mitsu 'aisa tania, tanquinbi ca ñunshin 'atimanën mitsu 'atima 'icën, uisa ñunbi ca mitsu uisabi oima.

²⁰ Ñunshin 'atimanën mitsun bana cuacé cupí cuëncësamaira oi camina mitsun anëcama ca Nucën Papa Diosan nētënu 'icé quiricanu 'acé 'icé quixun 'unani cuëinra cuëenti 'ain.

Jesús cuëëan

(Mt 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Usaquin catancëxun ca Jesusan, aín Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëx upiti cuëenquin, aín Papa Dios cacëxa:

—Ën Papa Dios, mixmi naí 'imainun menu 'icé ñucaman 'Ibu 'icé cana mi rabin. Ami uni 'unánmiti ñu a camina an ñu 'unancë unicama 'unánmiquinma an ñu 'unáinracëma unicama 'unánmian. Usaquinmi 'acé cupí cana mi rabin. Usaquin 'ati camina mix cuëëan.

²² Usaquin aín Papa Dios catancëxun ca Jesusan anu 'icé unicama amiribishi cacëxa:

—Ën Papa Diosan ca camabi aín sinan 'ë 'unánmiäxa. Uinu 'icé unímbi ca uisa uni 'ianan añu 'ai carana 'ëx uacën quixun 'unanima. 'Ën Papa Diosan cuni ca 'unania. Usaribi oquin ca uinu 'icé unímbi, uisa cara Nucën Papa Dios 'icé quixun 'unanima. Aín Bëchicé, 'ën cuni cana 'unanin, 'imainun ca a 'ën uisaira cara ax 'icé quixun 'unánmisa tancé unicama anribi 'unania.

²³⁻²⁴ Catancëxun ca Jesusan uni raírinëan cuatima 'imainun atúinshi cuanun quixun aín 'unánmicé unicama ésaquin cacëxa:

—'Ën cana mitsu cain, 'ëx ucëma pan 'ain ca bëräma an Nucën Papa Dios quicé bana uni ñuixuncé unicama 'imainun 'apu unicamarribi, Cristo ca uti 'icé quixun 'ë ñuiquin cuënëo bana 'unánquin, uisai cara 'iti 'icé quixun istisa tanquinbi isáma 'icën. Uisa bana carana ñuixunti 'ai quixun cuaisa tanquinbi ca cuama 'icën. Usa 'ainbi ca an, mitsun 'acësaribi oquin, 'ën ñu 'aia isanan 'ën uni bana ñuixunia cuacé unicamax cuëinra cuëënia.

Samarianu 'icé uni Jesusan ñuia

(Mt 22.34-40; Mr 12.28-34)

²⁵ An Moisésnën cuënëo bana 'unancé uni achúshinën ca uisoquin caraisa caia quixun 'unáncatsi quixun sinánquin Jesús ésaquin ñucácëxa:

—¿Añu carana 'ëx ainan 'aish xëñibua 'ainbi Nucën Papa Diosbë 'inuxun 'ati 'ain?

²⁶ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Moisésnën cuënëo banax cara uisai quin? ¿Min iscëx cara uisai quin?

²⁷ Cacëxun ca a unín Jesús cacëxa:

—Ca quia, "Min 'Ibu Diosmi camina aserabi cuëëni cëmëima sinánti 'ain. Usa 'aish camina ami catamëti ax cuëncësabi oíshi 'iti 'ain. 'Ianan camina mixmi bërúancacësaribi oquin min aintsicama nuibanan axa 'aquinsa 'icé 'aquinti 'ain".

²⁸ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Upí oquin camina 'ë can. Usoquin 'ai camina ainan 'aish xëñibua 'ainbi Nucën Papa Diosbë 'iti 'ain.

²⁹ Usoquin cacëxun ca an Moisésnën cuënëo bana 'unancé unin amiribishi ñucátëcëncatsi quixun Jesús catëcëancëxa:

—¿'Ën aintsicama 'acësaribiquin carana ui unicamaribi nuibaquin 'aquinti 'ain?

³⁰ Cacëxun ca Jesusan ésaquin cacëxa:

—Ënëx ca ésa 'icën. Achúshi unix ca bain Jerusalénuax, Jericó émanu cuanxa. Cuaniabi ca an ñu mëcamacé unicaman bixun aín ñucama bianan aín chupacamaribi bianan bamatisoquin mëëxun racánbianxa.

³¹ Usobiania an mëcamacé unicamax cuan ca judíos sacerdote achúshi, ax a bain uquin uni racacé mëraquin isaxa. Isquinbi ca ratáinshibianxa.

³² Ratánbiania a sacerdote cuan ca bëtsi sacerdoteribi, Levitan rëbúnqui, ax uaxa. Uquin ca bai amo racacé uni isaxa. Isquinbi ca anribi a uni ratáinshibianxa.

³³ Usoquian a rabëtan ratánbiancëbëbi ca Samaria menu 'icé uni achúshi a baínribi uaxa. Uquin bai amo racacé isquin ca an cuni a uni nuibaxa.

³⁴ Nuibaquin ca anu cuanxun ronquin xëni ro 'imainun vino anun 'axa. 'Atancëxun ca anua tëacëcamaribi chupa sanin tëcërëcaxa. Usotancëxun anúan nicé aín ñuinanu 'aru-bianquin buánxun ca achúshi unin xubunu racánxa. Usoxun ca anuxun ronan pimiquin bërúanxa.

³⁵ Usoquian 'oon pëcaracëbë cuanquin ca a unin, curíqui 'inánquin xubu 'ibu caxa: Ënë uni camina 'ë bërúanxunti 'ain. Bërúanquinmi ënë curíqui cëñuquin minanënribi 'aquinia cana utëcënquin mi cupíotëcënti 'ain.

³⁶ Usoquian Samaritano ñuiquin catancëxun ca Jesusan an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë uni cacëxa:

—An ñu mëcamacë unicaman mëëtancëxun bai rapasu ëbiancë uni a ca rabé 'imainun achúshi unin mëraxa. ¿Mëraquin cara min sináncëxun a unicama uinu 'icëinra racacë uni a nuibaquin ain aintsi 'aquincësaribi oquin 'aquianx?

³⁷ Usaquin cacëxun ca cacëxa:

—An ain aintsi 'aquincësaribi oquian axa racacë uni 'aquicë ax ca axira tsiancuatsini ucë uni a 'iaxa.

Usaquin cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Usa ca. Usaribi oquin camina minmi min aintsi nuibaquin 'aquincësaribi oquin uni itsiribi nuibaquin 'aquinsa 'icë 'aquinti 'ain.

Marta 'imainun María ñui quicë bana

³⁸ Bain cuanía achúshi ëmanu bëbaia ca anu 'icë Marta cacë xanun ain xubunu Jesús atsinmiacëxa.

³⁹ 'Atsintancëxuan bana ñuixunia ca Martanën xucën, María, axribi anu 'ixun, a tanáin tsóxun Jesusan bana upí oquin cuacëxa.

⁴⁰ Mariánëan bana cuamainun ca Martanën Jesusan bana cuaquinma piti 'aruanan bëtsi bëtsi ñu 'acëxa. 'Aquin ca anu cuanquin Jesús cacëxa:

—Caramina isiman, 'ën xucënan ca 'ë 'aquinima, 'ëinshi cana ñu 'ain. 'Ëa ñu 'aquini unun ca cat.

⁴¹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Marta, Marta, mix camina 'itsa ñu 'ati sinani bënëtin.

⁴² Usa ñucama 'ati asábi 'ainbi ca 'ën bana cuati, ax bëtsi ñu 'ati sináncësamaira oquin sinánti asábiira 'icën. Mariánën ca usaquin 'ati sinánxa. Usa 'ain cana 'ën a 'axunma 'anun catima 'ain.

11

Nucën Papa Diosbë banaquin ësaquin cati Jesusan ñuia

(Mt 6.9-15; 7.7-11)

¹ Nëtë itsin ain Papabë banatancëxa sënënia ca ain 'unánmicë uni achúshinën Jesús cacëxa: —Juanën ca ain 'unánmicë unicama Nucën Papa Diosbë banati 'unánmiäxa. Usaribi oquin camina nuribi abë banati 'unánmiti 'ain.

² Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Nucën Papa Diosbë banaquin camina ësoquin cati 'ain:

'Ën Papa Dios, naínu 'icë, mix camina asérabi min sinan upíra 'ain. —Usa camina mix 'ai —quiax ca camabi uni mi ñui upí banáinshi banati 'icën. Ain 'Apu 'icëa camabi unin mi rabiti cana cuëënin. Usaquin mi 'anun camina 'imiti 'ain. Min nëtëñuxuan ángelcaman 'acësaribi oquian ënë nëtëñuxun unicaman mix cuëëncësaibi oquin 'ati cana cuëënin. Usaquin 'anun camina 'imiti 'ain.

³ Bëri nëtën camina nun piti anun nux tsóti a nu 'inánti 'ain.

⁴ Unían nu 'atimocëxunbinu aribi 'atimoquinma a ñucama sinánquinma manucë 'ain camina nuxnu 'uchacëcama nu tërënxunquin manuti 'ain. Ñunshin 'atimanën 'apúan nu ñu 'atima 'amixunma 'anun camina nu bërúanti 'ain.

⁵⁻⁶ Ësaquinribi ca Jesusan ain 'unánmicë unicama cacëxa:

—Ënëx ca ësa 'icën. Micama achúshinëx camina axa mibë nuibanancë unin xubunu imë naëx cuanxun cati 'ain: Mix camina 'ëbë nuibanancë uni 'ain. Axa 'ëbë nuibanancë uni itsi ca 'uracëox ubaiti bëri bëbaxa. 'Ainbi ca a 'ën 'inánti piti ñu 'aíma 'icën. ¿Usa 'ain caramina a piti ñu a 'inánun 'ë 'inántima 'ain?

⁷ Cacëxunbi ca unin ain xubu mëúxun mi cati 'icën: 'Ë ubíoxunma ca 'at. Xëcuë ca xëpucë 'icën. 'Imainun ca 'ën bëchicëcama 'ëbë 'uxi 'ibúaxa. Usa 'ain cana mi ñu 'inani niruiman.

⁸ Catancëxunbi ca mibë nuibanancë cupi mi 'inani nirutisama tanquinbi —ëma ubiotëcënia —quixun sinani niruxun min cuëëncë ñucama mi 'inánti 'icën.

⁹⁻¹⁰ Usa 'ain cana 'ën mitsu cain, ui unin cara Nucën Papa Dios ñucáquin caia a uni ca Nucën Papa Diosan 'inania. Ënëx ca ësa 'icën: Bari bariquin ca unin ñu mëraia. 'Imainun ca unían bëtsi unin xëcuë taxcaia cuaquin a xubunu 'icë unin xëcaxunia. Usaribi oquinmi mitsun ñucáquin cacëxun ca mitsun bana cuaquin Nucën Papa Diosan mitsux cuëëncë ñu mitsu 'axunti 'icën.

¹¹ ¿Mix aín papa 'ixun caramina min bêchicênëan mi pán ñucácëxun maxax 'inánti 'ain? Camina 'inántima 'ain. ¿Tsatsa mi ñucácëxun caramina runu a 'inánti 'ain? Camina 'inántima 'ain.

¹² ¿'Atapa batsi mi ñucácëxun caramina nibanti 'inánti 'ain? Camina 'inántima 'ain.

¹³ Mitsux 'atima uni 'ixunbi camina mitsun bêchicé upí ñu 'inanin. Mitsúmmi 'acësamaira oquin ca Nucën Papa Dios naínu 'icé, an a ñucácé uni aín Bëru Ñunshin Upí abëa 'inun 'inánti 'icën.

*Anun ñunshin 'atima chiquínti cushi ñui quicé bana
(Mt 12.22-30; Mr 3.19-27)*

¹⁴ An 'imicëxa uni achúshi banañuma 'ain ca Jesusan a uninua ñunshin 'atima chiquíancëxa. Usoquin chiquíncëbëa banaia isi ca anu 'icé unicama ratúacëxa.

¹⁵ Usoquin Jesusan ñunshin 'atima chiquinia isi ca anu 'icé uni raírinëx quiacëxa:

—Ñunshin 'atimanën 'apu, Beelzebú, an 'amicëxun ca ënë unin ñunshin 'atima chiquinia.

¹⁶ Quimainun ca raírinën, Nucën Papa Diosan cushin caraisa ñu 'aia iscatsi quixun, aín sinanëmbia unin iscëma ñu naínu 'anun quixun cacëxa.

¹⁷ Cacëxun ca Jesusan usaquin ca sinania quixun 'unánquin cacëxa:

—Ësa ca. Achúshi menuxuan an 'apu 'imicé unibunën cushicaman bêtsi bêtsi oquin sináncé 'ain ca a menu bucucé unicamax 'itsa 'aíshbi upitax bucuí bêtsibé bêtsibé nuibanan-ima 'acananí cëñutia. Usaribiti ca unicamax aín aintsibé nuibananima mëëanani tsuáqui nëtëtia.

¹⁸ Mitsux camina quín, ñunshin 'atimanën 'apu, Satanás, Beelzebúribi cacé, an 'amicëxun isana ñunshin 'atima chiquinin. Usaími mitsux 'ë ñui quicé' aínbi ca ñunshin 'atimanën 'apúan ñunshin 'atima raíri chiquíncëbë an 'amicëxuan ñu 'ati ñunshin 'atima 'aíma 'iti 'icën. Usa 'ain ca ñunshin 'atimanën abë ñunshin 'atima chiquinima.

¹⁹ 'Ën ñunshin 'atimanën 'apun 'amicëxun ñunshin 'atima uninua chiquíncé 'ain, ¿cara mitsun unibunën uin 'amicëxun ñunshin 'atima uninua chiquinin? Mitsun unibunën ca mitsu cati 'icën, ñunshin 'atimanën 'apun 'amicëxunma ca Nucën Papa Diosan 'amicëxuinshi ñunshin 'atima uninua chiquínti 'icé quixun. Usaquin cacëxun camina 'unánti 'ain, mitsúmmi 'ë ñui quicé bana ax ca asérabima 'icé quixun.

²⁰ Nucën Papa Diosan 'amicëxun uninua 'ën ñunshin 'atima chiquíncé 'ain camina 'unánti 'ain, Nucën Papa Diosan ca axa 'ëmi catamécé unicama ainan 'iminuxun ënë menu unun 'ë xuaxa quixun.

²¹ Ënëx ca ésaribi 'icën. Cushi unían anun 'acananí ñuñu 'ixun aín xubu bërúancëbëtan ca uinu 'icé unínbi aín ñu bicuantima 'icën.

²² Usa 'aínbi ca asamaira cushi uni uquin a mëëquin ñusmoquin axa anun 'acanané ñucama, amia catamécé, acama bianan aín ñu raíribi biquin aín unicama mëticaquin 'inánti 'icën. Usaribi oquin cana 'ën aín 'apusama cushiira 'ixun ñunshin 'atima chiquinin.

²³ Ésaribi ca. Unían bërúanquin timécëma 'aish ca aín 'aracacé ñuina tsuáquia. Usaribi oquin ca an 'ëmia sinánun uni 'aquíncëma uni an 'ëmi sinánxma 'inun uni 'imía.

*Anuaxa chiquíncé uni anubia ñunshin 'atima cuantécëan
(Mt 12.43-45)*

²⁴ Ésaquinribi ca Jesusan cacëxa:

—Uninuax chiquítancëx anua 'unpax 'icëma menu cuani ca ñunshin 'atima anua 'iti bari nitsia. Bariquinbi mëraquinma ca sinania, —anuax 'ëx chiquía, anubi 'i cana cuantécënti 'ái —quixun.

²⁵ Sinánbia cuani bëbaquinbi ca xubua unin maénquin mëñocëx upí usaribi 'icé a unin nuitu isia.

²⁶ Isbiani cuanxun mëcën achúshi 'imainun rabé ñunshin 'atimaira mërabianquin buanx ca anuaxa chiquía uni anubi abë atsintécënia. Usa 'ain ca anua ñunshin 'atimacama atsíncé uni ax bëráma 'iásamaira 'ia.

Aséribi upí sinánñu 'aish cuëëinra cuëënti

²⁷ Usaquian unicama ñuixunia ca xanu achúshinën munuma banaquin Jesús cacëxa:

—An tuatancëx bacëxun mi xuma 'amiá xanu ax ca cuëëinra cuëënti 'icën.

²⁸ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Usa 'aínbi ca an Nucën Papa Diosan bana cuanan a bana quicësabi oquin 'acé uni, axira 'ën titaxa cuëëncësamaira oi cuëënti 'icën.

*'Atima unicaman Jesús uni itsin 'acëma ñu 'anun ca
(Mt 12.38-42; Mr 8.12)*

²⁹ Itsa unia ricuatsini timécamë'ëocëbëtan ca Jesusan cacëxa:

—Bëri bucuçë unicama Nucën Papa Diosmi sinâncëma 'ixun ca atun isnun uni itsin 'acëma ñu 'anun quixun 'ë caia. Usa 'aïnbi cana, 'ëx cana asërabi Nucën Papa Diosnuax uá 'ai quixun atun 'unánun, bëtsi ñuribi atúan ñucácëxunbi 'aiman. Ënëishi cana mitsu cain, Jonás 'íasaribiti cana 'ëx 'iti 'ain.

³⁰ Nínive cacë ëma chaira anu 'icë unicaman ca Jonasan Nucën Papa Dios quicë bana ñuixunia cuacëxa. Jonasan acama bana ñuixuansaribi oquin cana uni 'ixun Nucën Papa Diosnuax uá 'ën ënë menu 'icë unicama Nucën Papa Dios quicë bana ñuixunin.

³¹ Salomón cacë uni, axa 'apu 'ianan 'itsa ñu 'unâncë 'ain, ca 'ura menu 'icë 'apu xanu, ax ain bana cuati cuacëxa. Cuanx bëbatancëxun ca cuëenquin ain bana cuacëxa. Salomón 'íasamaira cana 'ëx 'ain. 'Ëx usa 'icëbi ca ënë nëtënu bucuçë unicaman 'ën bana cuaisama tania. Usa 'ain ca anúan Nucën Papa Diosan camabi unían ñu 'acë isti nëtën, a xanun Salomónën bana cuacë 'ixun, ënë nëtënu bucuçë unicama 'ën bana ñuixuncëxunbia cuacëma 'icë, 'uchoti 'icën.

³² Nínive cacë ëmanu 'icë unicamax ca 'aisama 'icëbia Jonasnën Nucën Papa Dios quicë bana ñuixuncëxun cuati sinanati ami sinâncëxa. Jonás 'íasamaira cana 'ëx 'ain. Usa 'icëbi ca ënë nëtënu bucuçë unicaman 'ën bana cuaisama tania. Usa 'ain ca anúan Nucën Papa Diosan camabi unían ñu 'acë isti nëtën, Nínivenu 'icë unicaman ënë nëtënu bucuçë unicama cati 'icën: Mitsun Jesusan bana ñuixuncëxunbi cuacëma 'aish camina nux 'íasamaira 'aisama 'ai quixun.

*Cristonën ca ain unicama upi sinánñu 'imia quicë bana
(Mt 5.15; 6.22-23)*

³³ Èsaquinribi ca Jesusan cacëxa:

—Uinu 'icë unínbi ca lamparín bimitancëxun xubu amo unëquin nanima. 'Imainunribi ca bunánti buinaxun anun mapuquin nanima. Usoquinma ca axa xubunu atsincë unicaman upi oquin isnun bimitancëxun anu lamparín nanti anu nania.

³⁴ Lamparínën pëcacëbëtan ca unin bëruñu cupíshi an pëcacë ñucama 'imainun xabá isia. Min bëru upi 'ain camina upi oquin isquin min ñu mëeti 'ati 'ain. Min bëru 'aisama 'ain camina xabá isquinma min ñu mëeti upi oquin 'atima 'ain, bëanquibucëxun 'acësoquinshi camina 'ati 'ain. Usaribiti camina Nucën Papa Diosan 'imicëx min sinan upi 'ianan an sinânmicë 'aish min sinan an pëcacësa 'ain. Usa 'aïnbi camina an sinâncësaribi oquin sinâncëma 'aish bëanquibucënu nicësa 'ain.

³⁵ Usa 'ain camina —anun 'ën sinan upi 'iti ca 'aïma 'icë —quixun sinánti rabanan bëruáncati 'ain. Min —anun 'ën sinan upi 'iti ca 'aïma 'icë —quixun sinâncë 'aish camina Nucën Papa Diosan sinâncësaribi oquin sinâncëma 'aish bëanquibucënu nicësa 'ain.

³⁶ Usa 'aïnbi camina Nucën Papa Diosmi sinania an 'imicëx min sinan upi 'ixun Nucën Papa Diosan sinâncësaribi oquin sinanin. Usa 'ixun camina ax cuëëncësabi oquin upi oquin ñu 'ati 'ain, lamparínëan pëcacën isquin upi oquin ñu 'acësaribi oquin.

*Fariseo unicamacëñuan an Moisésnën cuëñö bana 'unâncë unicama Jesusan ñu ca
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)*

³⁷⁻³⁸ Unicama 'unánmia ca fariseo uni achúshinën Jesús ain xubunuxuan pi cuanun quixun cacëxa. Cacëx cuanx bëbatancëxbi ca judíos unicamaxa ain nuitu isa upi 'inun quixun sinani pinux pain mëchucacësaribiti Jesús 'iama 'icën. Mëchucatíma ca mesanu pi tsóbuacëxa. Usai 'ia isquin ca fariseo unin —¿uisacatsi cara mëchucacëma 'icë? —quixun sinâncëxa.

³⁹ Usaquin sinania 'unánquin ca Nucën 'Ibu Jesusan cacëxa:

—Míxmi fariseo uni 'icë cana mi cain, mitsux fariseo uni 'ixun camina Nucën Papa Diosainsa mitsun nuitu upi isnun quixun, xanpa 'imainun manë ñutë, acama ain caxu chucain. Usaquin 'aquinbi camina mitsun nuitu mëu upíma ñu sinanin. Uni paránquin camina ain ñua mitsu 'inánun quixun sinánmianan ñunshínquin ñu 'atima 'ati sinanin.

⁴⁰ Sinánñuma unisa camina mitsux 'ain. ¿Caramina 'unaniman, an ñutë 'acë uni an ca ain namë 'acësaribi oquin ain caxuribi 'aia quixun?

⁴¹ Xanpa, ñutë chucati acama sinánquinbi camina unicama nuibaquin axa 'aquinsa 'icë 'aquinti 'ain. 'Aquinquin ca ñu 'inán. Usaquin 'aia isquin ca Nucën Papa Diosan mitsu upi isti 'icën.

⁴² Catancëxun ca ësaquinribi Jesusan atu cacëxa:

—Fariseo unicama, mitsu ca Nucën Papa Diosan uisa cara oti 'icë usoquin 'ati 'icën. Mitsun camina Nucën Papa Dios anuxun rabiti xubunuxun ñu 'acë unicama mitsun pitimi anun nëish ocë robí mësú 'inanin, Moisés quiásabi oquin. Usa 'ixunbi camina a bana itsi, axa quicësabi oi 'iti, axa quicësa oquin 'aiman. Nucën Papa Diosmi upiti sinánan upi sinánñu 'ixun uni 'aquinti, acama camina 'aiman. Usaquinmi mitsun 'acëx ca asábiira 'itsíanxa. Usoquin 'aquinmi mitsun ro mësúribi 'inánti ca asábi 'itsíanxa.

⁴³ 'Ianan camina anu judíos unicama timēti xubunu unicamabē timēti, anua mitsun cushicamax tsóti anu tsótishi cuēēnin, camabi unínsa mitsu isnun quiax. 'Ianan camina anuxuan unin ñu marucē anuxun isquian bētsi unin –ax ca nun cushi 'icē –quixun sinánquin mecēn 'inánquin bití cuēēnin. Usaími 'iti cuēēnquinma ca Nucēn Papa Diosan uisa cara oti 'icē usoquin mitsu 'ati 'icēn.

⁴⁴ Mitsux camina cēmēntapun 'ain. Anu uní maíncē meesaribi camina mitsux 'ain. A me 'unánti ocēma 'ain ca uní raírínēx anun niquin –uní bamacē ca anu maíncē 'icē –quixun 'unanima. A meesaribi camina mitsux 'ain. Unían mitsun nuitu 'unánquinma upísa quixun sináncē 'aíshbi camina mitsun nuitu mēú upíma 'ain. Usai mitsux 'iti cuēēnquinma ca uisa cara oti 'icē usoquin Nucēn Papa Diosan mitsu 'ati 'icēn.

⁴⁵ Usaquin cacēxun ca an Moisésnēn cuēnēo bana 'unáncē 'ixun unicama 'ēsēcē uní achúshinēn Jesús cacēxa:

–Usai fariseo unicama ñui quiquin camina nuribi ñuin.

⁴⁶ Quia ca Jesusan cacēxa:

–Mitsuribi upíma isquin ca Nucēn Papa Diosan uisa cara oti 'icē usoquin mitsuribi 'ati 'icēn. Moisésnēn cuēnēo banaishima mitsúnbi sináncē banaribi camina unicamax isa usai 'inun quixun ñuixunin. Usaquinmi ñuixuncēxbi ca a banacamax mitsúxmi quicēsabi oi 'iisama 'icēn. Mitsúxribi camina usai 'iman. Mitsúnmi ñuixuncē bana quicēsabi oquian 'anun camina unicama 'aquiniman.

⁴⁷ Upíma isquin cara Nucēn Papa Diosan mitsu uisoti 'icēn. Mitsun raracaman 'acēa an Nucēn Papa Dios quicē bana uní ñuixuncē unicama anu maíncan, a me camina upí 'inun mēníoin.

⁴⁸ Usaquinmi 'aia isquin ca, mitsun raracaman 'á ñu, ax isa upí 'icē quixun camina sináncani quixun, camabi unin 'unania.

⁴⁹ Nucēn Papa Dios an camabi ñu 'unáncē 'aish ca usaía 'icēma pan 'ain, ēsai quiacēxa: “'Ēn unicama raírí 'ēn bana 'unánquian a uní ñuixunun 'imianan raíríribi 'ēn bana unicama 'unánminun 'imiabi ca unin raírí 'anan raírí bētsi bētsi oti 'icēn”.

⁵⁰ Usoquin 'ati ca ēnē nētēnua bērí bucuē unicamax 'icēn. Usa 'ixun camina mitsun raracaman 'ásaribi oquin 'ain.

⁵¹ Abel pain ca 'acēxa. Usaribi oquin ca mitsun raracaman an Nucēn Papa Dios quicēsabi oquin 'acē unicama bari itsi inúmiquin 'acēxa. 'A 'aian ca raírínēribi 'acēx Zacarías ax anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu rapasu bamacēxa. Mitsun raracaman 'ásaribi oquin camina mitsun 'ain. Usa 'ain ca atu 'ásaribi oquin Nucēn Papa Diosan mitsu castícantí 'icēn.

⁵² Ēsaquinribi ca Jesusan atu cacēxa:

–Mitsun Moisésnēn cuēnēo bana 'unáncē 'ixun unicama 'ēsēti 'ixunbi camina uisai quicē cara a bana 'icē quixun 'unánmiman, 'unánmiquinma camina bētsi oquin 'unánmin. Usa 'ain camina mitsúnbi, a bana upí oquin cuaisama tancē 'ixun, an a bana uisai quicē cara quixun 'unántisa tancē unicanmanribi cauxunma 'anun 'imin. Mitsúxmi usa 'icē isquin ca uisa cara oti 'icē usoquin Nucēn Papa Diosan mitsu 'ati 'icēn.

⁵³⁻⁵⁴ Ēsai quiquin cana cuacē 'ixun imē uní itsi ñuixunquin cacē ax ca camabi unían 'unáncē 'iti 'icēn. Usaribiti ca unían ñu upí unēxun 'acēbi camabi unían 'unáncē 'iti 'icēn.

⁵⁵ Mitsúnmi 'ēn bana cuacē 'ixun imē uní itsi ñuixunquin cacē ax ca camabi unían 'unáncē 'iti 'icēn, 'ēn mitsu cacēcamami mitsun xubunuxun ñuicē ax ca camabi unían cuanun émánxun ñuicē 'iti 'icēn.

12

Cēmētima bana aín 'unánmicē unicama Jesusan ñuia

¹ Usomainun ca 'aisamaira uní timēcámē'ēoi tsitsirui anu niti 'aíma 'ain bētsibē bētsibē chácanancēxa. Usaía 'imainun ca Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa:

–Fariseo unibu atux anun pán chamiti ñusa 'icē usaribi 'itin rabanan camina bērúancati 'ain. Ēsai quiquin cana ēsōquin mitsu cain, bana ñuixunquin ca atun 'atimaquin unicama parania. Usaquinribi camina mitsun 'atima 'ain.

² Unían uní itsi paránxun ñu 'acēxbi ca unētima camabi unían 'unáncē 'iti 'icēn. Usaribiti ca unían ñu upí unēxun 'acēbi camabi unían 'unáncē 'iti 'icēn.

³ Mitsúnmi 'ēn bana cuacē 'ixun imē uní itsi ñuixunquin cacē ax ca camabi unían 'unáncē 'iti 'icēn, 'ēn mitsu cacēcamami mitsun xubunuxun ñuicē ax ca camabi unían cuanun émánxun ñuicē 'iti 'icēn.

*Uimi cara uní racuēti 'icē quiáxa Jesús quiá bana
(Mt 10.28-31)*

⁴ Ēbē nuibanancē unicama, cana mitsu cain, an uní bētsi bētsi oquin bamamicē unicamami camina racuētima 'ain. Usoquin 'aquinbi ca aín bēru ñunshin bamamítima 'icēn.

⁵ A unicamamimi racuĕtĭma 'aínbi cana uimi caramina racuĕtĭ 'ai quixun mitsu cati 'ain. Nucĕn Papa Dios, an uni aín cushínbi bamamĭanan uni manĕ tsi anua 'inun 'imĭti, amishi camina racuĕtĭ 'ain. 'Ēn cana mitsu cain, camina asĕrabi ami racuĕtĭ 'ain.

⁶ 'Isáratsu ca, cupíma 'icĕ, unin curíqui 'itsamaratsu anun maruquin mĕcĕn achúshi bitĭ 'icĕn. Chamaratsu 'aisha aín cupí 'itsamashi 'icĕbi ca Nucĕn Papa Diosan camabi 'isá achúshi achúshi manuĭma.

⁷ An ca mitsurĭbi 'unánan uiti buñu caramina 'ai quixun 'unania. Mitsux camina 'isásamaira 'ain. Usa 'ain ca 'isá chamaratsucama 'acĕsamaira oquin Nucĕn Papa Diosan mitsu bĕrúanquin isia. Usa 'ain camina unĭan mitsu bamamisa tancĕxbi racuĕtĭma 'ain.

–*Ēx cana Jesusan unĭ 'ai –quĭáxa ax unin cuanun quĭcĕ unĭ*

(*Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20*)

⁸ Ēsaquinribi ca Jesusan cacĕxa:

–'Ēn cana mitsu cain, axa an 'ĕn bana cuacĕma unicaman cuanun 'ĕ ñuĭ –'ĕx cana Jesusan unĭ 'ai –quĭcĕ unĭ, a ñuĭquin cana, unĭ 'inux anuax uá 'ĕn, aín ángelcaman cuamainun, Nucĕn Papa Dios –ax ca 'ĕn unĭ 'icĕ –quixun cati 'ain.

⁹ Usa 'aínbi cana axa 'ĕmi rabĭni –'ĕx cana Jesusan unĭma 'ai –quĭcĕ unĭ a ñuĭquin aín ángelcaman cuamainun –ax ca 'ĕn unĭma 'icĕ –quixun Nucĕn Papa Dios cati 'ain.

¹⁰ Axa, unĭ 'inux anuax uá 'ĕ ñuĭ 'atĭmati banacĕ unĭ a ca Nucĕn Papa Diosan aín 'ucha tĕrĕntĭ 'icĕn. Usa 'aínbi ca axa aín Bĕru Ñunshin Upĭ ñuĭ 'atĭmati banacĕ unĭ aín 'ucha Nucĕn Papa Diosan tĕrĕnĭma.

¹¹ Unĭn mitsu anu judíos unicama timĕtĭ xubunu 'icĕ unicama 'imainun mitsun 'apucamami manánuxun buáncĕxun camina racuĕquin –uisai carana quĭti 'ai –quixun sinánan –uisa banan carana cati 'ai –quixun sinántĭma 'ain.

¹² Nucĕn Papa Diosan Bĕru Ñunshin Upĭtan ca mitsúxmi banacĕbĕtanshi uisaquin caramina cati 'ai quixun mitsu sinánmĭti 'icĕn.

'Itsaira ñuñu 'itĭ sinántĭma bana

¹³ Anu 'icĕ unicama achúshĭnĕn ca Jesús cacĕxa:

–Ñuĭquin ca 'ĕn papocĕn aín ñu casunanxa. Usa 'ain camina 'ĕn xucĕn apan an a ñucama raĭri 'ĕ 'inánun cati 'ain.

¹⁴ Cacĕxun ca Jesusan cacĕxa:

–Usai ca mĭbĕ mĭn xucĕn 'itĭ 'icĕ quixun cana 'ĕn mĕnĭotĭma 'ain. Ax ca 'ĕn 'atĭma 'icĕn.

¹⁵ Usaquin caxun ca anu 'icĕ unicama Jesusan cacĕxa:

–Ñu 'itsa 'ain cana Nucĕn Papa Diosan iscĕx upĭ 'ianan upĭtax 'i cuĕĕntĭ 'ai quixun camina sinántĭma 'ain. Usaquin sinanima camina 'itsa ñuñu 'itĭ sinánan unĭ ĭtsĭn ñurĭbi cuĕĕntĭ rabanán bĕrúancati 'ain.

¹⁶ Catancĕxun ca bana ĭtsĭ ñuicĕsoquin Jesusan ĕsaquinribi cacĕxa:

–Ēnĕx ca ĕsa 'icĕn. Ñuñu unĭ achúshĭnĕn aín naĕnu ñu bĕru 'apácĕx canitancĕxuan tuacĕx ca 'itsaira bimĭñu 'iaxa.

¹⁷ A bimĭcama ĭsquĭn ca a unĭn sinánxa, anu ĕnĕ bimĭcama bucúntĭ ca 'aĭma 'icĕn. ¿Añu carana 'atĭ 'ain? quixun.

¹⁸ Sinántancĕx ca quĭaxa: Ēsaquin cana 'atĭ 'ain. 'Ēn anu bimĭ bucúntĭ xubucama ca chamaratsu 'icĕn. Acama tĕncapatancĕxun cana xubu chabu 'atĭ 'ain. 'Atancĕxun cana anu 'ĕn ñu bimĭcama 'imainun 'ĕn ñu ĭtsĭrĭbi nantĭ 'ain.

¹⁹ 'Atancĕx cana quĭti 'ain: Cana bucúan, ĕnĕ ñucama 'itsa 'aish ca 'itsa barĭtia 'icĕbĕbi cĕñútima 'icĕn. Usa 'ain cana tantĭshĭtĭ 'ain. Cana pianan xĕnan cuĕĕĭnshĭtĭ 'ain.

²⁰ Usaquĭan sinania ca Nucĕn Papa Diosan caxa: Sinánñuma unĭ camina mĭx 'ain. Ēnĕ ñantánbi camina bamain. ¿Bamacĕbĕ cara mĭnmi bucúncĕ ñucama uĭnan 'itĭ 'ic? Ca minanma 'itĭ 'icĕn.

²¹ Caxun ca Jesusan cacĕxa:

–Usarĭbitĭ ca, Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oquin 'atĭ sinánquinma axbi ñuñu 'itĭ sináncĕ unĭ ax 'itĭ 'icĕn.

Nucĕn Papa Diosan ca aín unicama bĕrúancĕ bana

(*Mt 6.25-34*)

²² Jesusan ca aín 'unánmicĕ unicama ĕsaquin cacĕxa:

–Cana mitsu cain, añu caramina pĭtĭ 'ain, añu chupa caramina pañuti 'ai quixun acama sinani camina masá nuitutĭma 'ain.

²³ Mitsun pĭtisamaira camina mitsux 'ain, mitsun chupasamaira camina mitsux 'ain. An mitsúxmi ĕnĕ nĕtĕnu tsótĭ oquin unĭo Nucĕn Papa Dios ainshĭ ca ami pĭtĭ ñu mitsu 'inánan ami pañuti chuparĭbi mitsu 'inántĭ 'icĕn.

²⁴ Mitsun camina 'iscucama 'unanin. An ca ñu 'apánan bimi buconuxun bitsima. An anu bixun bimi nanti xubu ca 'aíma 'icën. Usa 'icëbi ca Nucën Papa Diosan atun piti 'inania. An ñu pëchiu 'acësamaira oquin ca mitsumi sinánquin mitsu piti 'inánti 'icën.

²⁵ Nucën Papa Diosainshi canimicë 'aish camina mitsúxbi canitisa tani masá nuitutibi canitima 'ain.

²⁶ ¿Mitsux usai 'itima 'aishbi caramina uisacatsi bëtsi ñucama sinani masá nuitutin?

²⁷ Camina isti 'ain, ro uacama ax ca ñu mëëanan chupa onuxun risi oímabi upíra upí 'icën. A ro uacama sinánquin cana mitsu cain, 'apu Salomón ax ca 'itsaira ñuñu 'ianan chupa upíra upí pañucë 'aishbi aín chupa ax ro uasaribi upíra upí 'iáma 'icën.

²⁸ Upíra upí 'itancëxbia xanania unin tsin nëëncëx ca a ro ua cëñutia. Usai 'inunbi ca Nucën Papa Diosan aín ua upíra upí 'imía. Usoquin 'acë 'ain camina 'unánti 'ain, ro ua 'acësamaira oquin ca an mitsúnmi pañuti chupa mitsu 'inánti 'icën. Mitsux usaquin sináncëma 'aish camina upiti Nucën Papa Diosmi catamëcëma 'ain.

²⁹ Añu ñu caramina piti 'ain, añu ñu caramina xëati 'ai quixun camina bënëti masá nuituquin sinántima 'ain.

³⁰ An Nucën Papa Dios 'unáncëma unicaman ca ñuñu 'itishi sinánan aín piti bitishi sinánan aín chupa bitishi sinania. A unicaman usaquin sináncë 'aínbi ca mitsun Papa Diosan 'uania, mitsux chupañu 'ianan pitiñu 'aish cuni camina upitax bucuti 'ai quixun.

³¹ Usa 'ain camina ainan 'ianan ax cuëëncësabi oquin pain 'ati 'ain. Usaquin 'acëbëtan ca an anúnmi mitsux upitax bucuti ñucama aribi mitsu 'inánti 'icën.

Aín nëtënuax Nucën Papa Diosbë 'aish cuëënti bana

(Mt 6.19-21)

³² Ésaquinribi ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Mitsux camina 'ënan 'ain. Usa 'aish 'itsairama 'aínbi ca mitsux ainan 'ianan aín nëtënu abë 'iti Nucën Papa Dios cuëënia. Usaquin 'unani camina racuëtima 'ain.

³³ Mitsun ñu maruquin curíqui bixun camina ñuñuma uni 'inánti 'ain. Ënë nëtënuaxa 'icëcai ca Nucën Papa Diosan nëtë nañu 'icë ñucamax 'atimati cëñutíma, an ñu mëcamacë uni ca 'aíma 'icën, 'imainun ca an cëñuti nacuáxbi anu 'aíma 'icën. Usa 'ain camina mitsux ñuñushi 'iti sinánquinma ax cuëëncësabi oquin 'ati 'ain. Usaquin 'atancëxmi aín nëtënu abë 'icë ca an mitsúnmi a cuëëninun 'acëcama cupíoquin chuámarua aishmi xëñibua 'aínbi cuëënun mitsu 'imiti 'icën.

³⁴ Uisa ñun cara cuëënia, a ñuishi ca unin sinania. Axá ënë nëtënu 'icë ñuñu 'iti cuëëncë unin ca a ñuñu 'itishi sinania. Usa 'aínbi ca an Nucën Papa —Diosan a cupíoquin aín nëtënuun chuámarua 'imiti cuëëncë uni an Nucën Papa Dios cuëënun ax cuëëncësabi oquin 'atishi sinania.

Aín unicaman Jesús uti caínti bana

³⁵⁻³⁶ Jesusan ca ésaquinribi aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Ënëx ca ésa 'icën. Achúshi uníxa an xanu bicë unin camicëx, abëtan pi cuanx utëcënia ca an ñu mëëxuncë unicaman cainia. Caínquin ca an uni ñu mëëxuncë unicama an ñu mëëxunuxuan pañucë chupa pañuanan lamparíncama upí oquin bimitancëxun nania. Usoux ca caíncëx uquian, xëcuë taxcaia ca cuëënquin bënëñquinshi atsinmiquin xëocia. Usaribiti camina mitsux 'iti 'ain, 'ëx aia caini.

³⁷ A caíncëxuan an ñu mëëmicë unicaman 'uxcëma 'icë mëracëx ca an uni ñu mëëxuncë unicamax cuëëinra cuëënti 'icën. Cuëënia ca an atu ñu mëëmicë unin mesanu tsónun caquin piti 'inánti 'icën. Usaquin 'acëx ca an ñu mëëxuncë unicamax cuëëinra cuëënti 'icën. Ca usai asérami 'iti 'icën.

³⁸ Imé naëx uanan pëcarati 'urama uquian a ñu mëëxuncë unin 'uxcëma mëracëx ca an a uni ñu mëëxuncë unicamax cuëëinra cuëënti 'icën.

³⁹ Camina 'unanin, uínsaran cara aia quixun 'unáncë 'ixun ca xubuñu unin 'uxquinma an ñu mëcamacë uni caíntianxa. Caíncëx uáxa ñu mëcamanux atsíntisa taniabi ca 'uxcëma 'ixun xubu 'ibun atsínmitsianma.

⁴⁰ Usaribi oquin camina mitsúnribi 'ë binuxun 'ëx uti caínti 'ain. Bëri ca utima 'icë quixunmi mitsun sináncëbëbi cana uti 'ain. Usa 'ain camina camabi nëtën, aia binuxun 'ë caínti 'ain.

An upí oquin uni ñu mëëxuncë uni 'imainun an upí oquinma uni mëëxuncë uni

(Mt 24.45-51)

⁴¹ Usaquian cacëxun ca Pedronën cacëxa:

—¿Nuinshi cuati caramina bëtsi bana ñuicësoquin ënë bana ñuiuan? ¿Camaxunbi cuati caramina ñuiuan?

⁴² Cacëxun ca ésoquinribi Jesusan cacëxa:

—Ēnëx ca ěsaribi 'icĕn. Achúshi unin ca aín xubunu 'icĕcama upí oquin piminun quixun aín ñu mĕemicĕ unicama achúshi caísaxa. Caísquin ca, an ca asĕrabi 'ĕn cacĕsabi oquin 'ati 'icĕ, quixun sinánxa. Sinánquin usoquin ñu 'anun quixun catancĕx ca bĕtsi menu cuanxa.

⁴³ Cuanx anu 'itancĕx utĕcĕnquin ca, an ñu mĕĕxuncĕ unin cara an cacĕsabi oquin 'aia quixun isti 'icĕn. Isquinbi an cabiancĕsabi oquin 'aia 'iscĕx ca an a uni ñu mĕĕxuncĕ uni ax chuámrua tani cuĕĕnti 'icĕn.

⁴⁴ Ēsoquin cana asĕrabi 'ĕn mitsu cain, an upí oquin ñu 'acĕ 'icĕ ca an ñu mĕĕmicĕ unin ěsaquin cati 'icĕn: Minmi 'ĕn cacĕsabi oquin upí oquin 'acĕ cupí camina cushi unisa 'ixun 'ĕn ñucama minansa 'icĕ bĕrúanti 'ain.

⁴⁵ Usa 'aínbi ca a unix 'atima sinánñu 'ixun, an 'ĕ ñu mĕĕmicĕ uni ca panatia quixun sinánquin abĕtan ñu mĕĕcĕ uni raíri mĕĕanan xĕai paĕnti 'icĕn.

⁴⁶ Usai 'iquian, ca uti 'icĕ quixun sináncĕbĕmabi ca an a ñu mĕĕmicĕ uni uti 'icĕn. Uquin ca usai 'ia isquin castícanan anua 'aisama unicama 'icĕ anua 'inun 'imiti 'icĕn.

⁴⁷ An uisaquin 'ati cara an a ñu mĕĕmicĕ unix cuĕĕnia quixun 'unánquinbi ax cuĕĕncĕsabi oquin 'ati sináncĕma 'ixun ax cuĕĕncĕsabi oquin 'axuncĕma uni ax ca 'aisamaira oquin mĕĕquin castícanĕ 'iti 'icĕn.

⁴⁸ Usa 'aínbi ca an uisaquin 'ati cara an a ñu mĕĕmicĕ uni cuĕĕnia quixun upíra oquin 'unáncĕma 'ixun upí oquin ñu mĕĕxuncĕma uni ax 'itsamashi oquin mĕĕquin castícanĕ 'iti 'icĕn. Usaribi oquin ca Nucĕn Papa Diosan uni upí oquin a ñu 'axunti 'unánmianan upí sinan 'inántancĕxun, —an ca 'ĕ upí oquin ñu 'axunti 'icĕ —quixun sinánquin, usoquian a 'axunti cuĕĕnia, unían uni itsi 'itsa curíqui 'inántancĕxun, —an ca 'ĕ upí oquin ñu mĕĕxunti 'icĕ —quixun sináncĕsaribi oquin.

Usai 'ia ami catamĕcĕma unicamax Jesucristomi catamĕcĕ unicamami nishti bana (Mt 10.34-36)

⁴⁹ Ēsaquinribi ca Jesusan cacĕxa:

—Ēx uá cupí ca unicamax bĕtsibĕ bĕtsibĕ cuĕĕbicanani nishanani tsuáquiruti 'icĕn. Usai 'i unicama bĕnĕtishi tsuáquirutibi ca 'ia.

⁵⁰ Usai 'ia 'inun cana 'ĕn pain 'aisamaira oquin tĕmĕraquin paĕ tanti 'ain. Usaquin 'ĕn tĕmĕraquin paĕ tanti ashi sĕnĕoncatsi cana bĕnĕtin.

⁵¹ ¿Ēx uá 'ain ca camabi unix bĕtsibĕ bĕtsibĕ nuibananti 'icĕ quixun caramina sinanin? 'Ēn cana mitsu cain, ca usama 'icĕn. 'Ēx uá 'ain ca axa 'ĕmi sinántisama tancĕ unicaman axa 'ĕmi sináncĕ unicama nuibatúma, ami nishti 'icĕn. Usa 'ain ca unicamax bĕtsibĕ bĕtsibĕ cuĕĕbicanani nishananti 'icĕn.

⁵² Achúshi xubunu mĕcĕn achúshi uni 'aish ca rabĕ 'imainun achúshinĕx rabĕmi nishti 'icĕn. Usaribiti ca rabĕtax rabĕ 'imainun achúshimi nishti 'icĕn.

⁵³ Aín papax ca aín bĕchicĕ bĕbumi nishti 'icĕn. 'Imainun ca aín bĕchicĕnĕx aín papami nishti 'icĕn. Aín titax ca aín xanu tuámi nishti 'icĕn. 'Imainun ca aín tuacĕx aín titami nishti 'icĕn. Aín ñĕx ca aín ñĕ xutami nishti 'icĕn. 'Imainun ca aín ñu xutax aín ñĕmi nishti 'icĕn.

Naí isquian, uisai cara nĕtĕ 'iti 'icĕ quixun unin sinánti bana

(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

⁵⁴ Ēsaquinribi ca Jesusan anu 'icĕ unicama cacĕxa:

—Ēsa ca. Anúan bari cuancĕ anua nĕtĕ cuin isi camina mitsux quin, 'uí sapi ca 'ibúti 'icĕn. Quiáxmi quicĕsabi oi ca 'ibutia.

⁵⁵ Ēnĕ nĕtĕnuax suñu bĕquicĕbĕ camina mitsux quin, bĕrí ca bari cushinuxun 'aia. Quiáxmi quicĕsabi oi ca 'ia.

⁵⁶ Naí 'imainun me isquin camina uisai cara nĕtĕ 'iti 'ia quixun 'unanin. Usa ñu 'unáncĕ 'ixunbi caramina uisa cupí 'ĕn bana ñuixunia cuanan 'ĕn 'aia isquin, 'unántisa 'ixunbi 'unaniman, 'ĕx cana asĕrabi mitsúnmi ax uti caíncĕ a 'ai quixun. Usaquin 'unántisinxunbi —usa ca —quixun 'unántisama tani camina cĕmĕ uni 'ain.

Axa numi nishcĕ unibĕ nuibananti bana

(Mt 5.25-26)

⁵⁷ Ēsaquinribi ca Jesusan cacĕxa:

—¿Uisacatsi caramina bĕtsibĕ upí 'inun mitsúxbi mĕnionaniman?

⁵⁸ Bĕtsi unían mimi nishquin, mitsun cushinu buáncĕx, bain cuani camina anu bĕbacĕma pain 'aish, abĕ mĕnionanti 'ain. Mĕnionancĕxunma ca mimi nishcĕ uni axa mi ñui ami manáncĕxun min cushin mi sipuati 'icĕn. Usa 'aishmi sipuacĕ 'iti rabanan camina bĕbacĕma pain 'aish a unibĕ mĕnionanti 'ain.

⁵⁹ Cana mitsu cain, sipuacĕ 'ixun camina min cushi quicĕsabi oquin curíquinĕn cupíoti 'ain. A pain ancĕquin cupíoi camina sipunubi 'iti 'ain. Usaquin 'atin rabanan camina min cushinu bĕbacĕma pain 'aish axa mimi nishcĕ unibĕ mĕnionanti 'ain.

13

Sinanatía Nucën Papa Diosmi sinánuan Jesusan ca

¹ Unicama bana ñuixunia ca anu 'icë uni raírinën Jesús ësaquin cacëxa:

—Galílea menuaxa ucë uni raírinëan sacerdote 'inánti aín 'aracacë ñuina bëquin anuxun Nucën Papa Dios rabítí xubu rapasunuxun rëtia ca Pilatonën an ñuina bęcë unicama 'amiaxa.

² Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿A unicamaxa usai baman caramina sinanin, atux ca Galíleanu 'icë uni raírí 'icësamaira oi 'uchaxa quixun?

³ Ën cana mitsu cain, ca usama 'icën. Mitsúxribi mitsun 'ucha ëni 'ëmi sinanacëma 'aish camina a judíos unicamax 'icësaribiti bamai cëñúcë 'iti 'ain.

⁴ ¿Siloénu 'icë torre manáinra 'aish chaxcëira, ax atunu rurucubucëbëa bamacë dieciocho uni ax isa Jerusalénu 'icë uni raírí 'icësamaira oi 'uchaxa quixun caramina sinanin?

⁵ Ën cana mitsu cain, ca usama 'icën. Mitsúxribi mitsun 'ucha ëni 'ëmi sinanacëma 'aish camina atúxa 'icësaribiti bamai cëñúcë 'iti 'ain.

Bimiñuma higuera ñuicë bana

⁶ Catancëxun ca Jesusan bana itsi ñuicësoquin ësaquin cacëxa:

—Ënëx ca ësa 'icën. Aín naënu 'apácë i, cara tuaxa quixun isi cuanxunbi ca naë 'ibun tuáñumoxa.

⁷ Tuáñumoxun ca aín 'ibun an naë bërúancë uni caxa:

—Rabë 'imainun achúshi baritian cana, ënë in cara tuaxa quixun isquinbi tuáñumoin. Tuaimabi ca ñancábi anu nitsaxa. Usa 'ain camina rëti 'ain.

⁸ Cacëxun ca an naë bërúancë unin caxa: Cara tuaia quixun isti camina ënë barínshi ënti 'ain. Usa 'ain cana a tanáin mëníoquin ñuinacan pui tabucunti 'ain.

⁹ Usaquin 'acëxun sapi ca bari itsin tuatí 'icën. 'Acëxunbia tuaíama camina 'ë rëmiti 'ain.

Anun ñu mëëtima nëtëan Jesusan catúbucë xanu

¹⁰ Anun ñu mëëtima nëtën ca anu judíos unibu timëti xubunuxun Jesusan bana ñuixuancëxa.

¹¹ Ñuixunmainun ca achúshi xanu dieciocho baritian 'insíncë anu 'iacëxa. A xanux ca ñunshin 'atimanën 'imicëx catúbua 'aish chairucëma 'iacëxa.

¹² Usa 'icë isquin cuënxun ca Jesusan cacëxa:

—Min 'insin ca nëtëaxa, camina pëxcúcë 'ain.

¹³ Caquian ramëcëxëshi ca chairui asábi 'iacëxa. Usai 'iquin ca Nucën Papa Dios rabiácëxa.

¹⁴ Usa 'aínbi ca Jesusan anu ñu mëëti nëtën xanu pëxcüan, axa anu judíos unicama timëti xubunu 'icë 'apu nishacëxa. Nishquín ca anu 'icë unicama cacëxa:

—Anun ñu mëëti nëtëx ca mëcën achúshi 'imainun achúshi 'icën. Anun ñu mëëtima nëtën camina utima 'ain, anun ñu mëëti nëtëinshi camina pëxcucë 'inux uti 'ain.

¹⁵ Quia ca Nucën 'Ibu Jesusan cacëxa:

—Mitsux camina cëmë 'ain. Mitsux, 'aracacë ñuina təcërecacëñu 'ixun, camina nëtë camabi 'acësaribi oquin anun ñu mëëtima nëtënríbi min ñuina 'unpax 'anun xëxánu buanin.

¹⁶ Mitsun ñuinami usoquin 'acë 'ain carana mitsusaribi 'aísha Abrahamnën rëbúnqui 'icë, ñunshin 'atimanën 'apun dieciocho baritian 'insínmicë xanu, ënë anun ñu mëëtima nëtë 'aínbi pëxcutima 'ain? Cana 'ati 'ain.

¹⁷ Usaquian cacëx ca axa Jesúsmi nishcë unicamax rabíancëxa. Rabínmainun ca uni raíricamax Jesusan aín cushínbi ñu 'acëcama isi cuëëancëxa.

Mostaza bëru ñui quicë bana

(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸ Jesusan ca ësaquinribi cacëxa:

—¿Nucën Papa Diosan cara ainan 'iti unicama uisoquin ainan 'imiti 'ic? ¿Uisa ñuribi ñui caranuna a ñui quiti 'ain?

¹⁹ Ënëx ca ësa 'icën. Mostaza bëru chamaratsu a ca unin bixun aín naënu 'apatia. 'Apácëx caní iisaribi 'inun pëñanacëcëbëtan ca manan nuáncë ñuinacaman anu noia. Usaribiti ca Nucën Papa Diosan unicamax 'itsamashi pain 'iaxbi 'itsaira 'itánun uatía.

Anun pán chamiti ñu ñuicë bana

(Mt 13.33)

²⁰ Ësaquinribi ca Jesusan cacëxa:

—¿Nucën Papa Diosan cara ainan 'iti unicama uisoquin aín uni 'imiti 'ic?

²¹ Uisoquin cara 'ati 'icë quiax cana anun pán chamiti ñu ñui quin. Xanúan xucëma pain 'ixun anun pán chamiti ñucëñun mëscucëx ca aín xëquion mësioti rëncë ax chaia. Usaribiti ca Nucën Papa Diosan unicama 'itsamashi pain 'iaxbi 'itsaira 'itánun uatia.

Bai chucúma ñuicë bana
(Mt 7.13-14, 21-23)

²² Jerusalénu cuani, ëma chacamanu cuanan, ëma chucúmacamanuribi cuanquin ca anu 'icë unicama Jesusan, bana ñuixunquin 'unánmiacëxa.

²³ 'Unánmicëxun ca uni achúshinën ñucáquin cacëxa:

—¿Axa Nucën Papa Diosan nëtënu 'iti unicamax cara 'itsama 'iti 'ic'?

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

²⁴ —Bai chucúma anun atsínti ca sinan. Cana asérabi mitsu cain, 'itsa unix ca anun atsínti sinanibi anun atsíntima 'icën.

²⁵ Ésa ca: Xubu 'ibun ca niruquin xubu xëcuë xëputi 'icën. Xëpucë camina mitsun ëman nixun xëcuë taxcaquin —nu ca xëócaxun —quixun cati 'ain. Cacëxunbi ca mitsu cati 'icën: Uinuax ucë caramina mitsux 'ai quixun cana 'unaniman.

²⁶ Cacëxun camina mitsun cati 'ain: Nun cananuna mibëtan pianan xëan, min camina nun ëmanuxun nu bana ñuixuan.

²⁷ Cacëx ca quití 'icën: Cana mitsu can, uinuax ucë caramina 'ai quixun cana 'unaniman. Ñu 'atima 'acë 'aish camina mitsux 'ëbë 'itima 'ain. Ca cuantan.

²⁸ Usoquin 'ën cacëx cuanx camina, Abraham, Isaac, Jacob, acama 'imainun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicamaxa anua Nucën Papa Dios 'icë anu 'ëbë 'ain, mitsux anuma 'aish masá nuituirai bënëti inti 'ain.

²⁹ 'Imainun ca 'aisamaira judíosma uni aucúaxa bari urucë amiax uanan anúan bari cuabúcé amiaxribi 'imainun camabi nëtënuax unuxun 'aia. Ai ca axa 'ëmi catamëcé 'aish Nucën Papa Diosan nëtënu tsofax chuámarua 'aish cuëenti 'icën.

³⁰ A unin —ñuumara ca ax 'icë —quixun sináncë unicama a ca Nucën Papa Diosan aín sinan upí 'unánquin a unicamaxa cha 'icë isti 'icën. 'Imainun ca a unin iscëxa cha 'icë unicama a Nucën Papa Diosan aín nuitu 'unánquin ñuumara isti 'icën.

Jerusalénu 'icë unicama sinani Jesús ian
(Mt 23.37-39)

³¹ A nëtëñbi anu cuanquin ca fariseo uni raírinën Jesús cacëxa:

—Herodesnën ca mi aín uni 'amítisa tania. Usa 'ain camina bënëtishi ënuax cuanti 'ain.

³² Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Cuanxun camina uni paráncatsa, Herodes, a cati 'ain, cana 'ën 'acësabi oquin ñunshin 'atima unicamanua chiquáñan 'insíncë unicama pëxcuti 'ain. Usa 'ain cana 'ën 'ati ñucama sënëonti 'ain, bëri, imëishi, pëcaratëcëncëbëtanribi nëtë camabi 'ën 'acësabi oquin 'aquin.

³³ Usaía Herodes quicëbëbi cana bëri cuanan imëishi cuanan pëcaratëcëncëbëribi cuani Jerusalénu cuanti 'ain. Jerusalénuax ca an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë uni 'itsaira bamacëxa. Usaribiti cana 'ëx bëtsi ëmanuax bamaima Jerusalénuax bamai cuanti 'ain.

³⁴ Ésaquinribi ca Jesusan cacëxa:

—Jerusalénu 'icë unicama, mitsu cana cain, mitsux camina an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicama 'anan a an aín bana ñuixunun xucë unicamaribi maxaxan 'á, mitsun raracama axa 'iásaribi 'ain. ¿Uitishi oquin carana mitsu nuibaquin bërúanquin 'aquinsa tan? 'Atapanëan aín tuácama cuëntancëxun aín pëchin mapuxun bërúancësaribi oquin cana mitsu bërúanquin 'aquinsa tan. 'Aquinsa tancëxbi camina mitsux cuëncëma 'ain.

³⁵ Usa 'ain camina 'unánti 'ain, 'ën cana 'aquinquinma usabimi 'inun mitsu ënti 'ain. 'Ën cana mitsu cain, mitsun camina utëcënia isquin —Nucën 'Ibu Diosan xucëxa ucë bëri aia, a ca camabi unin rabiti 'icë —quiax quiquin 'ë rabiti 'ain. A nëtë utámainun camina 'ë istëcëntima 'ain.

14

Jesusan aín quisi 'imainun aín pëñan uacë uni pëxcüa

¹ Anun ñu mëëtima nëtëan fariseo unicaman cushi achúshinën xubunuxun pi cuancë ca fariseo unicaman Jesús utúancëxa.

² Anu acamax 'imainun ca achúshi uni aín nami chaira 'inun uacë anu 'iacëxa.

³ A isquin ca Jesusan an Moisésnën cuënéo bana 'unánquin unicama 'ësëcé unicama 'imainun fariseo unicama ñucáquin cacëxa:

—¿Anun ñu mëëtima nëtën uni pëxcuti cara asábi 'ic' ? ¿Cara asábima 'ic'?

⁴ Ñucácëxunbi ca cáma 'icën. Cacëxunma ca Jesusan aín nami uacé uni pëxcuquin, camina cuanti 'ai quixun cacëxa.

⁵ Catancëxun ca anu 'icë unicama cacëxa:

—¿Micama uinu 'icën caramina anun ñu mēētima nētēan mitsun burro, mitsun vaca bēnē, anua 'unpax biti naēcë quininu nipacētia bēnēnquinshi biquinma isēshiti 'ain? Isēshiquinma camina biti 'ain, ¿usa cat?

⁶ Ësoquin ñucácëxunbi ca cáma 'icën.

An xanu bicē unían pi unun camicē unicama

⁷ Pi unun quixuan unin camicē unicaman uxun, anua aín cushicama tsóti anu tsónuxun caisia isquin ca Jesusan bana itsi ñuicësoquin, ësaquin atu cacëxa:

⁸—An xanu biti unían pi cuanun camicëx cuanx camina anua min cushi tsóti anu tsótima 'ain. Anumi tsoatanbi sapi ca aribia camicē 'aish uni itsi misama cushiira ax uti 'icën, anu tsónux.

⁹ Ucëbētan ca an mi camicē unin minu uquin mi cati 'icën: Ënē uníxa ënu tsómainun camina mix 'uri unu tsóti 'ain. Cacëx camina rabini, anua uni cushimacama tsóti, anu tsoiti cuanti 'ain.

¹⁰ Usaquian mi cati rabanan camina anua uni aín cushimacama tsóti, anu tsóti 'ain. Anu tsócë ca an mi camicē unin minu uquin isquin mi cati 'icën: Camina anua uni cushicama tsóti, anu tsoiti cuanti 'ain. An mi camicē unían usaquin mi caia isquin ca anu 'icë unicaman, mix camina cushi unisa 'ai quixun isti 'icën.

¹¹ Usaribi oquin ca anbia rabíquin —'ëx cana cha 'ai —quixun sináncë uni a Nucën Papa Diosan aín uni itsicamabētan sēnēnmara 'imiti 'icën. 'Imainun ca cha 'iti sinani rabicēma uni, a cuni Nucën Papa Diosan cha 'imiti 'icën.

¹² Catancëxun ca an a camicē uni Jesusan cacëxa:

—Unicama pi unun camiquin camina axa mibē nuibanancē unicama 'imainun min xucéantu 'imainun min aintai 'ibucama 'imainun ñuñu uni, acamaishi camitima 'ain. Usa unicaman bētsi nētēn miribi pi unun camicē 'aishmi atubē cuēēniabi ca Nucën Papa Diosan mi upí isima.

¹³ Usa 'ain camina atuishi camiquinma ñuñuma unicama 'imainun axa aín quisi, aín pēñan bētsicē 'imainun aín niti bētsicē 'imainun bēxuñu unicama camiti 'ain.

¹⁴ Usa unicaman ca min 'acēsaribi oquin miribi pi cuanun quixun camitima 'icën. Camicēma 'icēbi ca an iscëxmi upí 'icë, anúan bama unicamax baísquiti nētē 'icëbētan Nucën Papa Diosan aín nētēnuaxmi cuēēnun mi 'imiti 'icën.

*Pi unun quixun camicëxbia unicama cuainsama tan
(Mt 22.2-14)*

¹⁵ Quia cuaquin ca anuxun piia tsócë uni achúshinēn Jesús cacëxa:

—An Nucën Papa Diosan nētēnuxun aín unicamabētan picē uni ax ca cuēēnra cuēēnti 'icën.

¹⁶ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ënëx ca ësa 'icën. Achúshi unin ca piti aín uni raíri 'amiquin, pi unun quixun unicama canun, aín uni itsi xuaxa.

¹⁷ Usaquin piti mēñocē 'ain ca xutëcënquin ësaquian camicē unicama catánun quixun caxa: Piticama ca mēñocē 'icën. Usa 'ain ca camáxbi pi ucan.

¹⁸ Usaquin caxun xucëx cuanxuan cacëxunbi ca cuainsama tanquin a pañan cacē uni an ësaquin caxa: Cana mibē cuanti 'ain, 'aínbi cana me maruan, a cana isi cuanin. Usa 'aish cana mibē quantima 'ain.

¹⁹ Bētsi unin ca caxa: Cana mibē cuanti 'ain, 'aínbi cana mēcën rabē vaca bēnē maruan, a cana uisa cara quixun isi cuanin. Usa 'aish cana mibē cuaniman.

²⁰ Bētsi unin ca caxa: Cana mibē cuanti 'ain, 'aínbi cana xanu bitsin. Usa 'aish cana mibē quantima 'ain.

²¹ Usaía quicëbētan ca an ñu mēëxuncē uni anu quantëcënun an a ñu mēëmicē uni ñuixuanxa, uisai cara an camicëxbi unicama quiaxa quixun. Ñuixuncëxun cuati nishquin ca an ñu mēëxuncē uni xutëcënquin caxa: Camina bēnētishi quantëcënquin ëmanu 'icë bai chacamanu 'imainun bai chucúmacamanu cuanquin, anu 'icë ñuñuma unicama 'imainun axa aín quisi, aín pēñan bētsicē 'imainun aín niti bētsicē 'imainun bēxuñu unicama bēti 'ain.

²² Caquian xucëx cuanx utëcënquin ca an ñu mēëxuncē unin caxa: Minmi 'ë cacēsabi oquin cana unicama bēan, camáxbi ca uaxa, usa 'aínbi ca 'iti tsitsicēma pain 'icën.

²³ Usaquin cacëxun ca an a ñu mēëmicē unin caxa: Bai chacamanu cuanan a rapasu 'icë mecamanu cuanquin camina uisa uni caramina isi, a camabi pi unun quixun cati 'ain, 'itsa unia 'ën xubunu atsini buáquiti cana cuēēnin.

²⁴ Ën cana mitsu cain, a pain 'ën camicëxbia ucēma unicaman ca 'ëbētan pitima 'icën.

An aín cuëncësa oishi 'iti ëncë uni axa Cristonan 'iti

²⁵ 'Aisamaira uníxa abë cuania ca a isi cuainacëquin Jesusan ësoquin cacëxa:

²⁶ —Uix cara 'ën uni 'iisa tania an ca aín papa, aín tita, aín xanu, aín bëchicë, aín xucën, aín chirabacë, acama nuibacësamaira oi 'ëmi sinánti 'icën. Usai 'ianan ca ax upiti tsótishi sinanima 'ëmi sinani 'ëx cuëncësabí oishi 'iti 'icën. Ui unix cara usai 'iisama tania ax ca 'ën uni 'itima 'icën.

²⁷ An aséribi 'ëmi catamëquin a 'ai bamanuxunbi 'ëmi catamëti bana quicësabi oquin 'acëma uni, ax ca 'ën uni 'itima 'icën.

²⁸ Ënëx ca ësa 'icën: Torre ënën ménma chaioruquin 'aisa tanquin ca 'anuxun pan unin upí oquin sinánquin añu ñucama cara a 'ati maruti 'icë quixun sinánan uiti curíquibëtan sënën cara a ñucaman cupí 'icë quixun sinánti 'icën. Cara aín curíqui a ñucama maruti sënënti 'icë quixun ca isti 'icën.

²⁹ Upí oquin sinánxunma 'aquin ca aín cimíntocama 'atancëxunbi anun aín cënë 'imainun aín mascuan 'aticama maruti 'aíma 'ain, aín torre ancëcasmati 'icën. Sënëoianma isi ca an a iscë unicamax a uni ñuixun 'usani quiti 'icën:

³⁰ Torre 'aquinbi ca a unin ancëcasmamaxun ëanxa.

³¹ Ësaquinribi ca Jesusan cacëxa:

—Ësaribi ca. Aín suntárucamaxa 'apu itsin suntárucamabë 'acananun xucëma pan 'ixun ca 'apun upí oquin sinánquin, —¿cara 'ën suntárucaman diez mil 'ixun, 'apu itsin suntárucama veinte mil 'icë, abë 'acananquin ñusmoti 'ic? —quixun sinánti 'icën.

³² Usoquin pain sinánquinbi —ca 'atima 'icë —quixun sinántancëxun ca aín uni xuquin —cananuna 'acananntima 'ai —quixun, 'uracëo 'apu itsi a camiti 'icën.

³³ Usaquin ñuiquin cana ësaquin mitsu 'unánmin, an ax cuëncësari 'iti ëinsama tanan aín ñucama cuëenquin ëinsama tancë uni ax ca 'ën uni 'itima 'icën.

Mucañuma tashi ñuicë bana

(Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴ Canan ca ësaquinribi Jesusan cacëxa:

—Ësa ca. Tashix ca asábí 'icën. Asábí 'aíshbia aín muca nëtëtia ca unin uisaxunbi amiribishi mucotëcëntima 'icën.

³⁵ Mucotëcëncëma 'aish ca a tashix mucañuma ñancaíshi 'icën. Ñu 'apacë tanáin tabucunuxun ñun puicëñun mëscuti 'aishbi ca a tashix mucañuma 'aish a puicëñun mësucucëxbi ñancaíshi 'icën. Usa 'icë ca unin putia. An aín pabitan ënë bana cuacë unin ca aín nuitunënbí sinánquin cuati 'icën.

15

Axa nëtëcë carnero ñuicë bana

(Mt 18.10-14)

¹ An 'apu buánmíti curíqui bicë unicama 'imainun 'uchañu uni, acamax ca Jesusan bana ñuia cuati anu cuancëxa.

² Usoquian aín bana camaxunbi cuaisa tania isi ca fariseo unicama 'imainun an Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë unicamax nishi canancëxa, ënë unin ca 'uchañu unicamabë tímëxun abëtan píia.

³ Usaria canania 'unánquin ca Jesusan bana itsi ñuicësoquin ësaquin cacëxa:

—Ënëx ca ësa 'icën.

⁴ ¿Uinu 'icë micama achúshinën cara cien carneroñu 'aínbí achúshi nëtëtia baritima 'ic? Rafri noventa y nueve an anu uni 'icëma menuxun pasto píia ëbianxun ca axa nëtëcë a mëranuxun bariti 'icën, ¿usa cat?

⁵ Bariquin mëraxun bítsi cuëenquin ca a 'iábëtsinti 'icën.

⁶ 'Iábëtsini xubunu bëbaquin ca an nuibacë unicama 'imainun axa a rapasu 'icë unicama tímëtanëcxun cati 'icën: Ën carnero nëtëcë cana mëran. Usa 'ain cananuna cuëenti 'ain.

⁷ Aséribi cana 'ën mitsu cain, achúshi uníxa sinanati ami sináncëbë ca Nucën Papa Dios 'imainun aín ángelcamaxribi cuëënia. Usa 'aish ca noventa y nueve uni an —'ëxbi cana asábí 'ai —quixun sináncë acama isía cuëncësamaira oi achúshinëxa 'aisama 'aishbi sinanati ami catamëtia isi Nucën Papa Dios cuëënia.

Curíqui nëtëcë Jesusan ñuia bana

⁸ Ësaribi ca. ¿Xanu achúshinën cara męcën rabë curíquiñu 'ixunbi, achúshi, nëtëmíxun lamparín bimíxun, mëranuxun munu upí oquin baritima 'ic?

⁹ Barixun mëraqin ca axa abë nuibanancë xanucama 'imainun axa a rapasu 'icë xanucama tímëtanëcxun cati 'icën, —'ën curíqui nëtëcë cana mëran. Usa 'ain cananuna cuëenti 'ain.

10 'Ēn cana mitsu cain, usaribiti ca achúshi uníxa 'aisama 'aishbi sinanati Nucèn Papa Diosmi sináncëbë aín ángelcamax cuëènia.

Aín papan 'ináncëxuan bënë unín curíqui cëñua bana

11 Ēsaquinribi ca Jesusan cacëxa:

—Ēnëx ca ësaribi 'icën. —Achúshi unix ca rabë bëhicëñu 'iaxa.

12 Aín bëhicë 'anacánën ca aín papa caxa: Papan, mín bamaquin casunancëxa 'ënan 'iti ñucëñun camina 'ënan 'iti curíqui a 'ë 'inánti 'ain. Cacëxun ca aín papan atunan 'iti ñu aín bëhicë rabë 'inánxa.

13 'Ináncëx ca 'itsamashi nëtë 'icëbë aín 'anacánëx aín ñucamacëñun aín curíqui mënóbiani 'ura 'icë menu 'i cuanxa. Cuanxun ca upí oquin sinanima aín cuëëncësari 'ianan anun bëtsi bëtsi ñu 'aisama 'aquin, camaishi aín curíqui cëñuaxa.

14 Usoquin cëñutanacëx ca, a nëtënu 'icë unicamax a piti ñuñuma 'aish panancëbë, a bënë uníxribi panancëxa.

15 Usa 'aish ca a nëtënu 'icë cuchíñu uni a ñu mëëxunuxun ñucati cuanxa. Cuanxun ñucacëxun ca aín cuchia pastonuxun bérúanun quixun caxa.

16 Cacëxun ñu mëëxunibi pananquian cuchin piti abi piisa taniabi ca uinu 'icë unínbi piti 'ináncëma 'icën.

17 Piti, chupa, ñuñuma 'aish sináncasmatancëx sinanaquin ca sinánxa: 'Itsaira ca 'ën papan ñu mëëmicë uni 'icën. 'Itsa 'ixunbi ca a piti ñua 'itsaira 'icë atun pucháquin piía. Piti 'itsanuxuan atun pucháquin pimainun cana 'ëx ènuax 'acëñuma bamain.

18 Usa 'ain cana 'ën papan cuanti 'ain. Cuanx bëbaquin cana ësaquin cati 'ain: Papan, cana Nucèn Papa Diosmi 'uchanan mimiribi 'uchan.

19 Usa 'ain camina 'ëx cana mín bëhicë 'ai quiax quitima 'ain. An mi ñu mëëxuncë unisa camina 'ë 'imiti 'ain.

20 Usaquin sinántancëx ca aín papanu cuanxa. Cuania ca 'uránxunbi aín papan mëraxa. Mërai nuibati cuëèni abáquiani cuanxun ca 'icúquin biquin bëtsucucaxa.

21 Usaquian bicëxun ca aín papa caxa: Papan, cana Nucèn Papa Diosmi 'uchanan mimiribi 'uchan. Usa 'ain camina 'ëx cana mín bëhicë 'ai quiax quitima 'ain.

22 Cacëxun ca aín ñu mëëmicë unicama a aín papan caxa: Chupa upíra bëxun pañumianan camina mëñusuti mëñumiti 'ain, 'anan camina taxaca tañumiti 'ain.

23 'Anan camina vaca bacë rëracacë bëxun rëti 'ain. A pi cananuna cuëènti 'ain.

24 —Ca bamaxa —quixun 'ën sináncëbëbi ca 'ën bëhicë ènëx 'ëmi bëbaxa. Usa 'aish ca nëtëa 'aishbi bërí nubë 'icën. Èsai quicëbëtan ca 'atancëxun cuëëñquin picanxa.

25 Usaía 'imainun ca aín bëhicë apanën naënuxun ñu mëëaxa. Ñu mëëbaiti xubu rarobëtsini uquinbi ca pacon bana ocëbëa sharati cuëènia cuaxa.

26 Cuaquin ca cuënxun an aín papa ñu mëëxuncë uni achúshi ñucáxa: ¿Uisacasquin cara usaquin 'ain? —quixun

27 Cacëxun ca caxa: Mín xucën ca uaxa, 'insíncëma asábi 'aish. Usa 'ain ca mín papan cuëëñquin vaca bacë rëracacë rëmiáxa.

28 Usaquian cacëxun cuati nishi 'atimaquin sinani ca xubunu atsíntisama tanxa. Usaí 'icëbë uquin ca aín papan cuëñquin atsinun quixun caxa.

29 Cacëxunbi ca aín papa caxa: 'Itsa baritian cana mi ñu 'axuan, mín bana cana uisaquinbi parëcëma 'ain. Usa 'icëbi camina 'ëx abë nuibanancë unicamabëtan cuëëñquin pinun achúshi chivo bacëratsubi 'ë 'ináncëma 'ain.

30 Usa 'ixunbi camina an mín curíquicama xanu 'aisamabë 'iquin cëñucë mín bëhicë ènëxa un vaca bacë rëracacë rëmian.

31 Usaquin cacëxun ca aín bëhicë apan aín papan caxa: Mix camina camabi nëtën 'ëbë 'ain. Usa 'ain ca 'ën ñucama ènëx camáxbi mínan 'icën.

32 Mín xucën —ca bamaxa —quixun 'ën sináncëbëbi ca 'ëmi bëbaxa. Usa 'aish ca nëtëa 'aishbi bërí nubë 'icën. Usa 'aian cuëëñquin picánti ca asábi 'icën.

16

An ñu mëëxuncë unían uni upí oquin ñu 'axuncëma bana

1 Jesusan ca aín 'unánmicë unicama ësaquinribi cacëxa:

—Èsa ca. Ñuñu uni achúshinën ca aín uni achúshi aín ñua upí oquin bérúanun quixun caxa. Canbi ca uni itsin ami manánquin, an a uni ñu mëëmicë uni caxa: Mín unín ca mín ñu bérúanquinma nëtëmía quixun.

2 Cacëxun cuatancëxuan unun quixun camicëxa ucë ca an a ñu mëëmicë unín aín uni caxa: Mimi ca uni manania. ¿Uisa cupí cara usa 'ic? Cana mi chiquínti 'ain. Cuanuxun camina anumi 'ën mi bérúanxunun cacë 'ën ñucama cuëñocë quiricacama 'ë bëxúnti 'ain.

³ Cacëxun ca an ñu mēëxuncë unin sinánxa: ¿'Ē chiquíncëxun carana añu 'ati 'ain? 'Ēx cushiirama 'ixun cana me naëquin ñu mēëtima 'ain, 'ëa ñu 'inánun uni catimi cana rabinti 'ain. ¿Añu carana 'ati 'ain?

⁴ Ènuax chiquítancëxun carana unían aín xubunu 'inun 'ë binun añu 'ati 'ai quixun cana sinanin.

⁵ Sinántancëxun camicëxa aia ca a unin an a ñu mēëmicë uni ribíncë unicama achúshi achúshi ñucáquin ax paían ucë uni caxa: ¿Uiti caramina an 'ë ñu mēëmicë uni ribinin?

⁶ Ñucácëxuan —cien bidones xënin cupí cana ribinin —quixun cacëxun ca caxa: Bënëtishi tsóbuquin ca anu mínmi ribíncë ñucama cuënëocë quirica ënë nianan mín ribin ënëxa 'itsamashi 'itánun bëtsi quiricanu cincuentashi cuënëot.

⁷ Catancëxun ca aia bëtisiribi ñucáxa: ¿Uiti caramina mín an 'ë ñu mēëmicë uni ribinin? Ñucácëxuan —cien burasa trigo aín cupí cana ribinin —quixun cacëxun ca caxa: Anu mínmi ribíncë ñucama cuënëocë quirica ënë nianan ca mín ribin ënëxa 'itsamashi 'itánun bëtsi quiricanu ochentashi cuënëot.

⁸ Usaquin ca an a ñu mēëxuncë unin 'axa quixun 'unánquin ca an a uni ñu mēëmicë unin sinánxa: An 'ë ñu mēëxuncë unin ca uisai cara curíquiñuma 'aishbi 'iti 'icë quixun sinánxun ñu 'aquín 'ë paránti sinánxa quixun.

Èsaquin catancëxun ca Jesusan cacëxa:

—An ënë menushi upitax bucuti sináncë unin ca aín cuëncësari 'iti upí oquin 'unania, Nucën Papa Diosmi sináncë unían 'acësamaira oquin.

⁹ 'Ēn cana mitsu cain, mitsun curíqui anun camina uni itsi 'aquinsa 'icë 'aquinti 'ain. 'Aquincëx mitsubë nuibanancë 'ianan 'ënan 'aish bamatancëxun ca mitsúxribimi 'ëbë 'inun, 'ën 'iti anuxun mitsu caínti 'icën.

¹⁰ 'Itsama curíquiñu 'ixunbia nëtémiquinma upí oquin sinánquin, anun upí ñu 'acë uni an ca 'itsa curíquiñu 'ixun usabi oquin upí oquin sinánquin nëtémiquinma anun upí ñu 'ati 'icën. 'Imainun ca 'itsama curíquiñu 'ixunbia nëtémianan upí oquin sinánquinma anun 'aisama ñu 'acë uni, an 'itsa curíquiñu 'ixun usabi oquin nëtémianan anun 'aisama ñu 'ati 'icën.

¹¹ Usaribi oquin ca mitsun curíqui anun upí oquin sinánquin ñu 'aquinma nëtémiananmi, mitsux cuëncësa oquinshi ñu 'acë 'icë Nucën Papa Diosan aín unicama 'unánmicësa oquin 'unánmima 'ianan aín unicama 'amicësa oquin ñu mēëmitima 'icën.

¹² An mitsu cacësabi oquin 'aquinmami, aín ñu 'imainun aín curíqui nëtémianan upí oquin bërúanxuncëma 'icë ca uímbi mínan 'inun ñu 'imainun curíqui mitsu 'inántima 'icën.

¹³ Ènëx ca ësa 'icën: Achúshi unin ca rabë uni ñu mēëxuntima 'icën. Rabë uni ñu mēëxuncë 'ixun ca bëtisishi nuibaquin upí oquin ñu 'axuanan bëtis nuibatima 'icën, ca achúshinën bana cuaquin bëtisán cacëxun aín bana parëti 'icën. Usaribiti ca uni curíqui 'imainun bëtis bëtis ñumishi sináncë 'aish Nucën Papa Diosmi upiti sinanima.

¹⁴ Usaía quia cuaquin ca fariseo unicaman atux 'itsa curíquiñu 'iti cuëncë 'ixun, aín bana cuaisama tani a ñui 'atimati banaquin Jesús 'usáncëxa.

¹⁵ 'Usáncëxun 'unánquin ca Jesusan cacëxa:

—Mitsux isamina upí 'ai quixuan unin isnun quixun camina mitsux cuëncë ñuishi 'ain. Usa 'aímbi ca Nucën Papa Diosan mitsun nuitu mēúmi sináncë a 'unania. Ax isa upí 'icë quixuan unin sináncë uni a ca Nucën Papa Diosan aín nuitu 'unánquin upíma isia.

Moisésñen cuënëo banacama 'imainun Jesúsmi catamëti uni Nucën Papa Diosnan 'iti bana

¹⁶ Èsaquinribi ca Jesusan cacëxa:

—Juan ucëma pan 'ain ca Moisés 'imainun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicaman 'ë ñuiquin unicama ñuixuancëxa. A unicama caxu uquin ca Juanën 'ë ñuiquin, axa utia judíos unicaman cáncë, ax ca uaxa quiquin unicama ñuixuanxa. Usa 'ain ca 'ënribi, 'ëmi catamëti unicama ca Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quixun ñuixunia cuanan 'ën ñu 'aia isi 'aisamaira unix Nucën Papa Diosnan 'iti sinania.

¹⁷ Naí 'imainun mecama cëñucëbëbi ca Nucën Papa Diosan bana aín unicaman cuënëo, axëshi —usai ca 'iti 'icë —quia 'ain, usabi 'iti 'icën.

Jesusan unin aín xanu ëntima ñuia

(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)

¹⁸ An aín xanu ënxun xanu itsi bicë uni ax ca 'uchaia, aín xanuma 'aímbi xanu itsibë 'ia 'icësaribiti. 'Imainun ca an uni itsin ëncë xanu bicë uni axribi 'uchaia, uni itsin xanubëa 'icësa 'aish.

Lázaro 'imainun ñuñu uni ñuicë bana

¹⁹ Jesusan ca ësaquinribi cacëxa:

—Ēnēx ca ēsa 'icēn. Achúshi uni ñuñuira 'aish chupa upíira upí minanēn pucucēsa 'imainun xapu 'acēsa pañucē 'ianan 'aisamaira piti upíira upíñu 'ixun camabi nētēn upí oquin pucháquin picē 'iacēxa.

²⁰ A unin xubu xēcuē tanáin ca ñuñuma uni, Lázaro, aín naminua 'itsaira cuñu, ax anu racácē 'iacēxa.

²¹ Xubu tanáin racáxun ca mesa tēmúxun ñuñu unían piti tēxocē rēupatia uni itsían a 'inánun quixun caíancēxa. Cainia ca 'uchíticama uxun aín cucama biáxcacēxa.

²² A ñuñuma uníxa bamaia ca ángelcaman anu Abraham 'icē anu buáncēxa, buáncēx ca Abrahambē 'iacēxa. Usa 'ain ca ñuñu uni axribi bamacēxa, bamacē ca maíncancēxa.

²³ Usa 'ixun ca a ñuñu unin anua uni 'aisamaira paē tani tēmērati anu 'ixun 'uracēo Abrahamcēñun Lázaro isacēxa.

²⁴ Isi cuēncēnquin ca cacēxa: 'Ē ca 'aquin, Abraham. 'Ēx cana ēnē tsinuax 'aisamaira paē tanin. Aín mēcēn rēbu 'unpaxan chabóxuan 'ēn ana matsioi unun ca Lázaro xut.

²⁵ Cacēxun ca Abrahamñēn ñuñu 'iá uni cacēxa: Mix bamacēma pain 'aish camina Lázaronēxa ñuñuma 'ianan 'insíncē 'aish nuibacamainun mix 'itsa ñuñu 'ianan 'insíncēma 'aish upitax tsoócēn. Usai 'iá 'aishbi ca bérí mixmí 'aisamaira paē tani tēmēramainun Lázaro ax asábiira 'icēn.

²⁶ 'Imainun ca anu mix 'icē 'imainun anu nux 'icē nēbētsi nancécē nēmínra 'icēn. Usa 'ain ca unix ēnuax anu cuainsa tanibi anu cuancasmati 'icēn, 'imainun ca uní anuax ēnu uisa tanibi utíma 'icēn.

²⁷ Usaquin cacēxun ca ñuñu unin cacēxa: Axa ēnu uisama 'ain camina Lázaro 'ēn papan xubunu xuti 'ain.

²⁸ 'Ēx cana mēcēn achúshi xucēññu 'ain. Atúxribi ēnu paē tani tēmērai uaxma 'inuan, uisa cara ēnu 'icē quixun atu canun camina Lázaro xuti 'ain.

²⁹ Cacēxun ca Abrahamñēn cacēxa: Atux ca Moisés 'imainun an Nucēn Papa Dios quicē bana uní ñuixuncē unicaman cuēñēo bana anu 'icē quiricañu 'icēn. A isquin ca 'unánti 'icēn.

³⁰ Cacēxun ca ñuñu 'iá unin cacēxa: A bana cuatímabi ca unían anu uni bamacē 'icēnuax cuanxun cacēxun cuati sinanati 'icēn.

³¹ Quiabi ca Abrahamñēn cacēxa: Moisés 'imainun an Nucēn Papa Dios quicē bana uní ñuixuncē unicaman cuēñēo bana isquinbi cuaisama tancē 'ixun ca anu uni bamacē 'icēnuax cuancē unin banaribi cuaisama tanti 'icēn.

17

'Uchati rabanan bēruanracati bana (Mt 18.6-7, 21-22; Mr 9.42)

¹ Jesusan ca aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—Camabi nētēnu ca an uní itsi 'atíma ñu 'anun quixun sinánmicē uní 'iti 'icēn. Usa 'aínbi ca an sinánmiquin bētsi uní 'atíma ñu 'amicē, ax 'uchañuira 'aish 'aisamaira oquin castíancē 'iti 'icēn.

² An 'ēnan 'aishbia 'ēmi cushiiracēma pain 'icēn, a uní 'uchamicē uní ax ca 'uchañuira 'icēn. A unix ca anun ñu rēnti maxax amí tētēcērēcatancēxuan parúnppa nēbētsi nicēxa nanēcēsamaira oi 'atímaira ocē 'iti 'icēn.

³ Usaquin uní 'uchamiti rabanan camina bēruanracati 'ain.

Axa mix 'icēsaribiti Nucēn Papa Diosmi sináncē uníxa mimi 'uchaia camina —ēsai camina 'ēmi 'ucha —quixun caquin sinanamiti 'ain. Usocēxa sinanatia camina mimia 'uchacē a abē mēñonanquin manumíti 'ain.

⁴ Achúshi nētēn, mēcēn achúshi 'imainun rabē oi, mimi 'uchatancēxbi minú cuanxuan —cana mimi 'uchatēcēnima —quixun a unín cacēxun camina abē mēñonanquin a manumíti 'ain.

Axa ami catamēcē uní ca Jesusan 'aquinia quicē bana

⁵ Aín 'unánmicē unicaman ca Nucēn 'Ibu Jesús cacēxa:

—Nux Nucēn Papa Diosmi catamēti 'icēbi camina asérabi, upitiira ami catamēnun nu 'aquinti 'ain.

⁶ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Mostaza bēru ax ca chamaratsu 'icēn. Asaribi 'aish 'itsamaratsushi Nucēn Papa Diosmi sináncē 'ixun, ēnē ñu cana 'atíma 'ai quixun sináncēbētanbi ca mitsúnmi a ñucácēxun mitsu 'axunti 'icēn. Mitsux amí 'itsamashi catamēcē 'ixunbimi ēnē i, ēnuax ca ēchiquit, parunpapanu ca tacut, cacēx ca usai 'iti 'icēn.

Aín unían Nucēn Papa Dios ñu 'axunti bana

⁷ Jesusan ca ēsaquinribi aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—Ēsa ca. Uinu 'icē unin cara an a ñu mēēxuncē uni naēnuxun ñu mēēanan 'aracacē ñuina bērúanbaiti xubunu aia, nēri uax ca mesanu pi tsót, quixun caimá.

⁸ Usaquin caquinma ca ēsaquin caia: 'Ēn piti 'aruanan a xēati ñuribi mēniotancēxun ca pinun 'ē bēxun. 'Ēn pain pian camina minribi pianan xēati 'ain. Usaquin ca caia.

⁹ An mi ñu mēēxuncē unían min cacēsabi oquin 'aiabimi 'aisamaira oquin —asábi ca — quixun catima ca asábi 'icēn.

¹⁰ Usaribi oquin Nucēn Papa Diosan a 'anun mitsu cacē ñu 'atancēx camina mitsux raírribē ēsai cananti 'ain: “Cananuna an nu 'amicēxun 'ati ñucamaishi 'an. Usa 'aían Nucēn Papa Diosan 'aisamaira oquin nu rabitima ca asábi 'icēn”.

Mēcēn rabē axa an aín nami chēquímicē 'insínñu unia Jesusan pēxcūa

¹¹ Jerusalénu cuani ca Samaria me 'imainun Galilea meribi nētábiani Jesús cuancēxa.

¹² Cuanx achúshi ēmanu bēbaia ca axa an aín nami chēquímicē 'insínñu uni mēcēn rabē, an Jesús aia bēñai cuanibi 'ura sētēracēcēxa.

¹³ Usai sētēracēquin ca munuma banaquin cacēxa:

—Jesús, nu ca 'aquin.

¹⁴ Cacēxun isquin ca Jesusan cacēxa:

—Ca cuantan. Cuanxun ca judíos sacerdote usaími 'icē ismianan mitsun nami ismitan.

Usoquin cacēx cuanibi ca atun nami chēquicēcama pēxcúacēxa.

¹⁵ Usaquian pēxcucē isi cuēñquin ca acama achúshinēn Jesúsnu cuantēcēnquin Nucēn Papa Dios munuma banaquin rabiácēxa.

¹⁶ Rabiquin ca a tanáin rantin puruni tsóbuti bēúnpuquin —ca asábi 'icē —quixun Jesús cacēxa. An usoquin cacē uni ax ca Samaritanu 'icē uni 'iacēxa.

¹⁷ Usaquin isi ca Jesús quiacēxa:

—Mēcēn rabē unicama cana pēxcūan. ¿Acama achúshinēxēshia —asábi ca —quixun 'ē cai uánbi cara uinu raíri 'ic?

¹⁸ ¿Judíos unima, Samaritano, ēnēxēshi cara Nucēn Papa Dios rabiquin —ca asábi 'icē — quixun 'ē cai uax?

¹⁹ Usai quitancēxun ca Jesusan Samaritanu 'icē uni cacēxa:

—'Ēn mi pēxcuti sinani 'ēmi catamēti camina pēxcūan. Niruquiani ca cuantan.

—Axa 'ēmi catamēcē unicama Nucēn Papa Diosan ainan 'imiti ca ēsa 'iti 'icē —quíaxa Jesús quicē bana

(Mt 24.23-28, 36-41)

²⁰ —¿Uínsarainra cara anúan Nucēn Papa Dios aín unicaman 'apu 'iti nētē 'iti 'ic? —quixun fariseo unicaman ñucácēxun ca ēsoquin Jesusan cacēxa:

—Nucēn Papa Diosan, uni ainan 'imía ca unin aín bērúnbi istima 'icēn.

²¹ Usa 'ain ca uni quitima 'icēn, —ca is, ēnu ca Nucēn Papa Dios 'icēn, unu ca —quiax. Nucēn Papa Dios, ax aín 'Apu 'aish ca axa 'ēmi catamēcē unicamabē 'icēn.

²² Usoquin atu catancēxun ca Jesusan aín 'unánmicē unicamaribishi cacēxa:

—Uni 'inux uá 'aish 'ēx Nucēn Papa Diosnu cuantancēx utēcēncēma pan 'ain, camina 'ēx anun mitsubē 'itēcēnti nētē istisa tanti 'ain. A nētēcama achúshinēn 'ē istisaira tanquinbi camina mitsun 'ē istima pan 'ain.

²³ Unin ca 'ē ñuquin mitsu cati 'icēn, —ca unu 'icē —canan —ca ēnu 'icē —quixun. Cacēxbi camina isi abē cuantima 'ain.

²⁴ Mēriquin ca canacan camabi naicamē'ēo pēcaia. Usaribi ca uni 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá 'aish, 'ēx utēcēnti 'iti 'icēn.

²⁵ 'Ēn Papanu cuancēma pan 'ixun cana unían bētsi bētsi ocēxun paē tanti 'ain. 'Imainun ca ēnē nētēnua bucuē unicaman 'ē timaquin 'ēn bana cuaisama tanti 'icēn.

²⁶ Bērāma Noé 'iá nētē usaribiti ca uni 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá 'aish, 'ēx utēcēnti nētēn 'iti 'icēn.

²⁷ Anúan aín nuntinu 'iruti nētē utámainun Noénēn anun iēti nunti cha 'amainun ca unicaman pianan xēanan xanu bianan aín bēchicē bēnumianan an 'acēsabi oquin cuēñquin ñu 'acēxa. Usaquian 'amainun anúan Noé aín nuntinu 'iruti nētē sēnēncēbē ca 'aisamaira 'uí 'ibúcēbē, baca 'aisamaira 'ēi nuntaruquin ñucamacēñumbi unicama cēñuacēxa.

²⁸ Noé 'aían 'iá usaribiti ca anun Lot 'iá nētē 'iacēxa. Anu Lot 'icē ēma, Sodoma cacē, anu 'icē unicaman ca pianan xēanan ñu maruanan, atun naēnuxun ñu 'apánan xubucama 'acēxa.

²⁹ Usaquian 'amainun ca anúan Lot anuax cuanti nētē 'icēbētan, Nucēn Papa Diosan tsi 'imainun azufre rēquirucē 'ibúmiquin acama cēñuacēxa.

³⁰ Lot 'aían 'iá usaribiti ca uni 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá 'aish, 'ēx anun utēcēnti nētē, anúan camabi unin 'ē isti, ax 'iti 'icēn.

³¹ A nētē 'icēbē ca axa aín xubu ēman tsócē unicamax aín ñucama aín xubunu 'ainbi a bitsi cuantēcēntima 'icēn. Aín naēnuxuan ñu mēēcē unicamaxribi ca aín xubunu cuantēcēntima 'icēn.

³² Caxu bēsuquin isi cara Lotnēn xanu uisai 'iacēxa quixun camina manuquinma sinánti 'ain.

³³ Uix cara aín cuēēncēsa oquin 'ai ēnē nētēnu upitax tsótishi sinania ax ca Nucēn Papa Diosnan 'itima 'icēn. Usa 'ainbi ca uinu 'icē unin cara ēnē nētēnushi upitax tsóti sinánquinma 'ēx quicēsabi oquin 'aia ax ainan 'aish Nucēn Papa Diosan nētēnu abē 'iti 'icēn.

³⁴ 'Ēn cana mitsu cain, 'ēx ucēbē ca ēsai 'iti 'icēn: a imēa rabē uni anu 'uxtinu racacē, achúshi 'ēbēa 'inun bicē ca achúshi anubi ēncē 'iti 'icēn.

³⁵ Usaribiti ca rabē xanúxa ñu rēni tsócē, achúshi 'ēbēa 'inun bimainun achúshi anubi ēncē 'iti 'icēn.

³⁶ 'Imainun ca rabē unían aín naēnuxun ñu mēēia achúshi 'ēbēa 'inun bimainun ca achúshi anubi ēncē 'iti 'icēn.

³⁷ Cacēxun ca aín 'unánmicē unicaman Jesús ñucáquin cacēxa:

—¿Uinuax cara usai 'iti 'ic?

Quia ca Jesusan cacēxa:

—Unix ca quia, uinu cara ñuina bamacē 'icē anu ca xētē cēñúbuti 'icēn. Usai ca 'iti 'icēn.

18

Casunamēcē xanu 'imainun juez ñuicē bana

¹ Aín unix ca atsaní, abē cana banatisama tani quixun sinanima, nētē camabi Nucēn Papa Diosbē banatí 'icē quixun 'unánmiquin ca bana itísi ñuicēsoquin,

² Jesusan ēsaquin aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—Ēnēx ca ēsa 'icēn. Achúshi ēmanu 'icē uni an ca amia uni itísi manáncēxunbi 'aquinsama tanan Nucēn Papa Diosmí sináncēma 'ianan unicamaribi sinánquin 'aquincēma 'iixa.

³ 'Imainun ca a ēmanu 'icē xanu achúshi casunamēcē, an a uninu cuanquin —'ē ubíoxunma 'anun camina axa 'ēmi nishcē uni cati 'ai —quixun caxa.

⁴ Usaquin cacēxunbi ca 'itsa nētēn cuashiquin 'aquincēma 'icēn. 'Itsa nētēn cuashitancēxun ca ēsaquin sinánxa, —'ēx cana Nucēn Papa Diosmí sináncēma 'ianan unicamaribi sináncēma 'ain.

⁵ Usa 'ixunbi cana ēnē casunamēcē xanúan 'ē ubíoxunma 'anun, an 'ē cacēsabi oquin 'axunti 'ain. Usaquin 'acēma 'aish cana 'ēa ubíocēx 'aisamaira atsánti 'ain.

⁶ Usaquin catancēxun ca ēsaquinribi Nucēn 'Ibu Jesusan cacēxa:

—An amia uni itísi manáncēxunbi a xanu 'aquinsama tancē uni a 'ēn mitsu ñuixuncē ax aín sinan upíma 'aishbia quicē bana, a camina sinánti 'ain.

⁷ ¿An usaquin 'acē 'ain cara Nucēn Papa Diosan axa ainan 'inúan an caiscē aín unicama an nētēnbi, imēbi a ñucacē, acama bēruanquin 'aquintima 'ic? ¿Cara 'aquinquinma tēnánpati 'ic? Usama ca.

⁸ 'Ēn cana mitsu cain, ca asérabi bēnēnquinshi acama 'aquinti 'icēn. ¿Usa 'ainbi carana uni 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá 'aish anu cuantancēx, 'ēx utēcēnquin, unicama asérabi 'ēmi sinaní 'ēmi catamētia isti 'ain? Uisai cara 'iti 'icē quixun cana isti 'ain.

Fariseo 'imainun an 'apu buánmiti curíqui bicē uni ñuicē bana

⁹ Uni raírinēxa —nuxbi cananuna Nucēn Papa Dios quicēsabi oi 'i —quixun sinaní raíri unicama timai atumi nishia 'unánquin ca Jesusan bana itísi ñuicēsoquin ēsoquin cacēxa:

¹⁰ —Uní rabētāx ca Nucēn Papa Diosbē banai anuxun a rabiti xubunu cuanxa. Achúshinēxa fariseo uni 'imainun ca bētsix an 'apu buánmiti curíqui bicē uni 'iixa.

¹¹ Cuanx, nitsax abē banaquin ca fariseo unin ēsaquin Nucēn Papa Dios caxa: Nucēn Papa Dios, 'ēx uni raírisama 'ixun cana mi, asábi ca cain. Raírinēx ca an uni paránquin aín curíqui bicē uni 'imainun upí sinánñuma uni 'imainun aín xanuma 'ainbia uni itsin xanubē 'icē uni, usa 'icēn. Usa unicama 'aisama 'ainbi cana 'ēx usai 'ima. An 'apu buánmiti curíqui bicē, ēnē uníxribia 'aisama 'ainbi cana 'ēx usai 'iman.

¹² 'Ēx cana camabi semana rabē nētēn pima samatin. 'Ēn ñu mēēquin bicē curíquia mēcēn rabē 'icēbi cana acama mēsú, décima parte, a anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunu buánquin, sacerdote 'inanin.

¹³ Fariseo uníxa usai quimainun ca an 'apu buánmiti curíqui bicē unin, 'uri niracēti manámi bēsuima meuishi bēsui, masá nuituquin aín nuitu mēēi abē banaquin, —Nucēn Papa Dios, 'ēx 'uchañu 'icē camina 'ē nuibaquin 'ēn 'uchacama 'ē tērēnxunti 'ai —quixun caxa.

¹⁴ Usa 'ain cana mitsu cain, fariseo unima, bētsi uni a usaquin cacēxun aín 'uchacama tērēncē, ax ca aín xubunu cuaní Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'iixa. Usaribiquin ca an rabíquin —'ēx cana bētsi unibētan sēnēnma 'ai —quixun sináncē uni a Nucēn Papa Diosan

ain uni raíribetan sēnēmara 'imiti 'icēn. 'Imainun ca axa rabícēma uni a cuni Nucēn Papa Diosan cha 'imiti 'icēn.

*Tuácama Jesusan Nucēn Papa Dios űuixuan
(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)*

¹⁵ Usa 'ain ca ainsa sinánxunquin ramēnun quixun tuáratsucama Jesúsnu bēcancēxa. Bēia isquin ca Jesusan 'unánmicē unicaman an bēcēcama űu caquin, —tuá xuracama ēnu bēxunma ca buántan —quixun cacēxa.

¹⁶ Caiabi ca Jesusan cacēxa:

—Cuantánun caxunma ca tuá xuracama 'ēnua unun ēn. 'Ēmi catamētia Nucēn Papa Diosan ainan 'imicē unicamax ca ēnē tuá xuracamasaribi 'icēn.

¹⁷ Asérabi cana 'ēn mitsu cain, uix cara tuá xuratsua an a bērúancē unimi catamēcēsa usaribiti 'ēmi catamēcēma 'icē ax ca Nucēn Papa Diosnan 'itima 'icēn.

*űuñuira bēná uníxa Jesúsbe bana
(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)*

¹⁸ Aín cushi uni achúshinēn ca Jesús ēsoquin cacēxa:

—Míx camina asérabi upí uni 'ain. Usa 'ixun camina 'ē űuixunti 'ain, ¿'ēx nētētimoí Nucēn Papa Diosan nētēnu abē 'inuxun carana añu 'ati 'ai? quixun.

¹⁹ űucácēxun ca Jesusan cacēxa:

—¿Uisati caramina 'ēx isana upí 'ai quixun 'ē cain? Uinu 'icē uníxbi ca upíma 'icēn. Nucēn Papa Diosaxēshi ca asérabi upí 'icēn.

²⁰ Uisai cara aín bana cuēñeo quia quixun camina 'unanin. Ca quia: “Uni itsin xanubē camina 'itima 'ain. Uni camina 'atima 'ain. Uni itsin űu camina mēcamatima 'ain. Camina bētsi unimi cēmēi manántima 'ain. Min papa, min títan bana camina upí oquin cuaquin tanti 'ain”.

²¹ Usaquian cacēxun ca aín cushi unin cacēxa:

—Chamaratsu 'aíshbi minmi 'ē cacē banacama quicēsabi oi 'iá 'aish cana usabii 'in.

²² Cacēxun cuaquin ca Jesusan cacēxa:

—Usari camina 'in. 'Ixunbi camina achúshi űuishi 'acēma 'ain. Cuanxun camina min űucama maruquin curíqui bixun űuñuma unicama 'inánti 'ain. Usotancēx camina űuñushi 'iti sinanima 'ēmi sinani 'ēbē cuani uti 'ain. Usaquin 'atancēx camina Nucēn Papa Diosan nētēnu 'ianan usaquin 'acē cupí anuax cuēēinra cuēēnti 'ain.

²³ Usaquian Jesusan cacēxun cuati ca aín űua 'itsaira 'ain, a uni masá nuituti utēnbuacēxa.

²⁴ Utēnbutia isquin ca Jesusan cacēxa:

—'Aisamaira űuñu unix ca ainan 'iti 'aíshbi űuñu 'itishi sinani Nucēn Papa Diosnan 'itima 'icēn.

²⁵ Camello, ax ca chaira 'aish, xumuxan quini chamaratsu 'ain, anun atsinquiantima 'icēn. A űuina chaxa a quinin atsíncasmacēsamaira oi ca 'aisamaira űuñu unix Nucēn Papa Diosnan 'itima 'icēn.

²⁶ Usai quia cuaquin ca anu 'icē unicaman cacēxa:

—Asérabi a bana 'ain ca ui uníxbi Nucēn Papa Diosnan 'inux iétima 'icēn.

²⁷ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Axbi iétisama 'icēbi ca Nucēn Papa Diosan usa uniribi iēmíti 'icēn.

²⁸ Usaquian atu cacēxun ca Pedronēn Jesús cacēxa:

—Nun xubucama 'imainun nun űu camabi cananuna mibē ninuxun ēan.

²⁹ Cacēxun ca Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—Asérabi cana 'ēn mitsu cain, uinu 'icē unin cara camabi uníxa 'ēmi catamēti Nucēn Papa Diosnan 'inun 'aquinuxun, aín xubu, aín xucéantu, aín papa, aín tita, aín xanu, aín bēchicēcama ēbianxa,

³⁰ a unix ca a ēncē űuñu 'icēsamaira oi űuñu 'iti 'icēn. Usai 'ianan ca Nucēn Papa Diosan nētēnu 'aish abē nētētimoí 'iti 'icēn.

*Jesusan —'ēx cana unían 'acēx bamati 'ai —quixun aín unicama catēcēan
(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)*

³¹ Bain cuanquin ca 'itsa uni anu 'aínbi Jesusan aín 'unánmicē unicama abēa ninun quixun cuēnbianquin cacēxa:

—Bēri cananuna Jerusalénu cuanin. Cuanx bēbaxnu anu 'ain ca an Nucēn Papa Dios quicē bana uni űuixuncē unían 'ē űui quiásabi oi 'iti 'icēn.

³² Judíos unibunēn ca judíosma unibunēan binun 'ē 'inánti 'icēn. 'Ináncēxun bixun ca 'ēmi cuaiquin bētsi bētsi onan 'ē tushucati 'icēn.

³³ Usoquin bētsi bētsi oquin mēētancēxuan 'acēx cana bamatancēx rabē nētē 'iónxa pēcaracēbē baísquti 'ain.

³⁴ Jesusan usaquin cacëxunbi ca aín 'unánmicë unicaman uisai cara quia quixun cuama 'icën. Uisai qui cara usai quia quixunbi ca 'unánma 'icën.

Jericónuxuan Jesusan bëxũñu uni bëpëxcüa
(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

³⁵ Cuanía Jericó ëma 'urama 'ain ca bëxũñu uni achúshi bai amo anuxun uni curíqui ñucátinu tsoócëxa.

³⁶ Tsóxunbi ca 'aisamaira unían ratábancëxun cuaquin —¿añu ñu cat? ¿Uisai caina 'icanin? —quixun unicama ñucácëxa.

³⁷ Ñucácëxun ca cacancëxa:

—Nazaretnu 'icë uni, Jesús, ax ca uaxa, a cënë cuania.

³⁸ Usai quia cuati cuénishquin ca cacëxa:

—Jesús, Davitan rëbúnqui, nuibaquin ca 'ë 'aquin.

³⁹ Usaía quia oquin ca ax paían rëcuëñquiiani cuancë unicaman banaxma isa nëténun quixun cacëxa. Cacëxibi ca nëtétima axa 'icësamaira oi munuma cuénishtëcëni quiacëxa:

—Davitan rëbúnqui, nuibaquin ca 'ë 'aquin.

⁴⁰ Usaía quia cuati níracëquin ca Jesusan —'ënuu unun ca bët —quixun anu 'icë unicama cacëxa. Cacëx aia ca Jesusan ñucáquin cacëxa:

⁴¹ —¿'Ën mi uisoti caina cuëënin?

Cacëxun ca cacëxa:

—Isnunmi 'ë bëpëxcuti cana cuëënin.

⁴² Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ca bëpëquit. 'Ën mi bëpëxcuti sinani 'ëmi catamëti camina bëpëxcüan.

⁴³ Usaquian cacëxëshi ca bëpëxcüacëxa. Bëpëxcucëxun isi cuëëñquiiani ca Nucën Papa Dios rabiabiani Jesúsëhë cuancëxa. Jesusan a uni bëpëxcütia isquin ca anu 'icë unicamanribi Nucën Papa Dios rabiácëxa.

19

Zaqueo ñui quicë bana

¹ Anu bëbaquiani ca Jesús Jericó ëma 'uramaquiani cuancëxa.

² Usaía Jesús cuancëbëbi ca a ëmanu 'icë uni achúshi Zaqueo caquin anëcë anu 'iacëxa. Ax ca an 'apu buánmiti curíqui bicë unicaman cushi 'ianan 'itsaira curíquiñu 'iacëxa.

³ Usa 'ixun ca uisa cara Jesús 'icë quixun istisa tanquinbi mëtúra 'ixun 'aisamaira unían tsitsíruuxun bëpáncëbëtan iscasmacëxa.

⁴ Usaquin iscasmati, abáquiani cuanx ca achúshi i, sicómoro cacë, bai anúan Jesús uti amoa 'icë anu ronruacëxa.

⁵ Usaía anu 'icë ca Jesusan anun cuanquin manámi bësuquinbi mëraquin ësaquin cacëxa:

—Zaqueo, bënëtishi ca 'ibúcuatsini ut. Bërí cana min xubunu 'i mibë cuainsa tanin.

⁶ Usaquian cacëxëshi chuámarua tani bënëtishi 'ibúquin ca Zaqueonën aín xubunu buánuxun Jesús biacëxa.

⁷ Usaria isquin ca uni raíricaman —'uchañu unín xubunu ca Jesús 'icuania —quixun ñuiacëxa.

⁸ Usa 'ain ca manámi chairuquin Zaqueonën Jesús cacëxa:

—'Ën cana mi cain, bërí cana 'ën curíquicama mësú usaribi 'ënan 'inun bianan usaribi ñuñuma unicama 'inani cuanin. 'Inánan cana 'ën aín curíqui mëcama uni, 'ën ainan mëcama inumiquin rabé 'imainun rabé oquin 'inánti 'ain.

⁹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Bërí ca ënë xubunu 'icë unicama 'ëmi catamëcë 'aish Nucën Papa Diosnan 'inux iëti 'icën, ënë uníxribia Abrahamnën rëbúnqui 'ain.

¹⁰ 'Uchañu unicama ainanma 'icëbi aín 'ucha tërëncë 'ianan ainan 'inun iëminux, cana Nucën Papa Diosnuax uni 'inux uacën.

Bana itsi ñuicësaria Jesús curíqui ñui quia bana

¹¹ Usa 'ain ca Jesusan Zaqueo caia cuaquin, Jerusalén 'urama 'ain, abë 'icë unicaman sináncëxa, —Jerusalénu bëbatancëx ca Nucën Papa Diosan 'imicëx Jesúsëshi judíos unibunën 'apu 'iti 'icë —quixun.

¹² Atúan usoquin sinania 'unánquin ca acaman cuamainun, bana itsi ñuicësoquin Jesusan ësaquin cacëxa:

—Ësa ca. Achúshi uni, 'apun rëbúnqui, an ca aín menu 'icë unicaman cushi 'iisa tanquin bëtsi menu 'icë 'apu cha anu cuanxun, a 'apu 'iminun quixun catancëx utëcënti sinánxa.

¹³ Sinántancëxun aín uni mēcēn rabē camicēx ucē ca achúshi achúshi curíqui achúshi 'aishbi 'itsa cupicē, camabi sēnēn 'inánxa. 'Inánquin, —'ēx utēcēntamainun camina ēnē curíquinēn űu bitancēxun maruquin curíqui bitēcēnti 'ai —quixun caxa.

¹⁴ Usaquin catancēxa cuanbi ca a menu 'icē unicama ami nishcē 'ixun, —a uni cananuna nun 'apu 'iti cuēēnima —quixun 'apu catánun quixun uni xuquin camiaxa.

¹⁵ Usa 'aínbi ca 'apun, ax paían cuancē uni abi aín menu 'icē unicaman 'apu 'imiaxa. 'Imicēx ca aín menu utēcēanxa. Ai bēbaquin ca uiti curíqui cara biaxa quixun 'unántisa tanquin a curíqui 'inánbiancē unicama camiaxa.

¹⁶ Camicēxa anpan ucē an ca aín 'apu caxa:

—Mín curíqui anun űu bixun maruquin cana mēcēn rabē sēnēn 'inun curíqui bian.

¹⁷ Cacēxun ca 'apun caxa: Upí oquin camina 'ēn curíquinēn űu 'an. 'Itsairamashi 'aínbimi a curíquinēn upí oquin 'acē cupí camina mēcēn rabē ēmanu 'icē unicaman cushi 'iti 'ain.

¹⁸ Bētsírribi uquin ca caxa: Mín curíqui anun űu bixun maruquin cana mēcēn achúshi sēnēn 'inun curíqui bian.

¹⁹ Cacēxun ca 'apun caxa: Mix camina mēcēn achúshi ēmanu 'icē unicaman cushi 'iti 'ain.

²⁰⁻²¹ Cacēbē uquin ca bētsírribi caxa: Mixmi unimi nishcēsa 'icē cana mi 'unan. Uni itsin űu 'apámítancēxun camina a bimi mínáinshi 'inun mín unicama bimin. Usa 'ain cana mimi racuēquin, pañunan rabúnxun, mín curíqui ami 'ē 'inácē, a nan. A cēnē 'icēn.

²² Cacēxun ca aín 'apun caxa: Mix camina 'aisama 'ain. Mín bana cuaquin cana uisa uni caramina mix 'ai quixun 'unanin. 'Ēx unimi nishcēsa 'ixun uni itsin űu 'apámítancēxun a bimi 'ēnánshi 'inun 'ēn unicama bimicē isna 'ai quixun camina 'ē 'unan.

²³ ŹUsaquin 'unánquin caramina uisacasquin a curíqui banconu nancēma 'ain? Anumi nancē 'ain cana 'ēn curíqui 'imainun curíqui itsírribi bitsían.

²⁴ Caxun ca 'apun anu 'icē unicama caxa: A curíqui 'ēn a 'inan, a camina a uninua bixun, an mēcēn rabē sēnēn 'inun curíqui bicē uni a 'inánti 'ain.

²⁵ Cacēxun ca caxa: Nun a curíqui 'inánti 'aínbi ca ax mēcēn rabē sēnēn 'inúan bicē curíquiűu 'icēn.

²⁶ Usaquin cacēxun ca aín 'apun caxa: Uisa űu cara a 'inácē 'icē anúan an cacēsabi oquin űu 'acē uni a ca aín 'ibun 'inántabaquin 'inácēsamaira oquin 'inántēcēnti 'icēn. Usonan ca anúan űu 'axuncēxunma a 'inácē űu a aín 'ibun bicuanti 'icēn.

²⁷ Axa 'ēmi nishi 'ēx 'apu 'iti cuēēncēma unicama a camina ēnu bēxun 'ēn ismainunbi 'ati 'ain.

IV. JESUSAN JERUSALENUXUN BANA űUIXUANAN űU 'A (19.29-21.38)

Jesús Jerusalénu cuan

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

²⁸ Usaquin bana itsi űuicēsoquin 'apu űuiquin unicama cabiani ca Jesús Jerusalénu cuanti sinánbiani cuancēxa.

²⁹ Jerusalénu cuani Betfagé ēma 'imainun Betania ēma 'urama 'ixun ca Olivos cacē matá anuxun aín 'unánmicē uni rabē xuquin,

³⁰ Jesusan cacēxa:

—Aúnu bēsucē ēma, anu ca cuantan. Cuanx anu bēbaquin camina burro, anua uni tsócēma pain, a anua tēcērēcacē mērati 'ain. Mēraquin camina tububētsinquin bēti 'ain.

³¹ Mitsúnmi tubuia isquian bētsi unin —Źuisati caramina ēnē burro tēcērēcacē tubuin? —quixun mitsu űucácēxun camina cati 'ain: Nucēn 'Ibu ca ēnē burro buánxunun quixun nu caxa.

³² Usaquin caquian xucēx cuanxun ca Jesusan atu cacēsabi oquin burro mēracēxa.

³³ Mēraquian tubuia ca burron 'ibucaman cacēxa:

—ŹUisoti caramina burro tubuin? —quixun.

³⁴ űucácēxun ca cacēxa:

—Nucēn 'Ibu ca ēnē burro buánxunun nu caxa.

³⁵ Usoquin cabianquin buántancēxun ca chupan camáputancēxun anu Jesús 'irumiacēxa.

³⁶ Usoquian 'irumicēxa burron cuancēbētan ca unicaman anun Jesús cuanti bainu anúan mapúcē chupabi 'apácēxa.

³⁷ 'Apácēbē anun cuani matá Olivos, anuax cuabútia 'urama 'ain ca anu 'icē unicaman 'aisamaira 'aish, cuēēnquin, —uni itsin 'acēma űucama Jesusan 'aia cananuna isa —quixun an 'acēcama űuiquin munuma banaquin Nucēn Papa Díos rabiacēxa.

³⁸ Rabi ca quiacēxa:

—Nucēn 'Ibu Diosan xucēxa ucē, ēnē 'Apux ca bérí aia. A ca camabi unin rabiti 'icēn. Naínu 'icē Nucēn Papa Diosaribi ca cuēēnia. Aribi ca camabi unin rabiti 'icēn.

³⁹ Usai quiquian axa ami sináncë unicaman Jesús rabia cuaquin ca fariseo unicama rafrinên Jesús cacëxa:

—Axa mimi sináncë unicama sharáxma 'inun camina cati 'ain.

⁴⁰ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ën cana mitsu cain, ênë unicaman 'ë rabicëbëtanma ca ênë maxáxcama ênën cuëncëni sharáquin 'ë rabiti 'icën.

⁴¹ Usai quiquianquin rarobianquin, Jerusalén isi ca Jesús nitéxëti bëunan mëscuti Jerusalénu 'icë unicama cai quicëσαι quiacëxa:

⁴² —Nucën Papa Diosan 'imicëx camina aséرابي chuámarua 'aish cuëenti 'ai —quixun bërí nētēnbi mitsun 'unánti cana cuëenin. Usa 'ainbi camina mitsun nuitunēnbi sinánquin cuaquinma 'unáncantima 'ain.

⁴³⁻⁴⁴ Nucën Papa Diosan mitsu sinánxunquin 'ë mitsunu xucë 'icëbi ui carana 'ëx 'ai quixun 'ë 'unántinxunbi 'unáncëma 'ain, ca anun mitsu 'atimoti nētëcama uti 'icën. Axa mitsumi nishcë unicaman ca mitsu eman chiquítisama oquin bëararanan mitsun a xubu 'acë maxáxcama ruruapaquin rëúpanan unicamaribi cëñuti 'icën.

Anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunua Jesusan an ñu marucë unicama chiquían
(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

⁴⁵ Jerusalénu bëbatancëx anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu atsínquin ca Jesusan anuxuan ñu marucë unicama chiquíancëxa.

⁴⁶ Chiquínquin ca cacëxa:

—Nucën Papa Diosan bana cuënëo ca éσαι quia: “Anuxun 'ë rabiti xubu ax ca anuaxa camabi unix 'ëbë banati xubu 'iti 'icën”. Usaía cuënëo bana quicë 'ainbi camina mitsun anuxun ñu maruquin uni paránquin mëcamati xubusa 'inun ênuxun ñu maruin.

⁴⁷ Camabi nētēn ca Jesusan anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun bana ñuixunquin unicama 'unánmiacëxa. Usaía 'ia ca judíos sacerdotenēn cushicama 'imainun an Moisésnēn cuënëo bana 'unáncë unicama 'imainun ain cushi unicama a 'acatsi quiax ami 'ësēnancëxa.

⁴⁸ Usai 'ësēnanquinbi ca 'apuma unicama ain bana cuati ami sináncë 'ain uisoxun 'ati cara quiax sináncasmacëxa.

20

Uin banan cara Jesusan ñu 'aia quixuan Jesús ñucácan
(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

¹ Achúshi nētēn anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun unicama bana 'unánmianan upí bana anúan uni Nucën Papa Diosnan 'iti ñuixunmainun ca judíos sacerdotenēn cushicama 'imainun an Moisésnēn cuënëo bana 'unáncë unicama 'imainun anpan caniacëcë unicama anu cuanxun

² ñucáquin Jesús cacëxa:

—¿Uin banan caramina min usa ñu 'ain? ¿Uin cara ésoquinmi ñu 'anun mi cax? Ca nu ñuixun.

³ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ënribi cana mitsu bana itsi ñucatin. 'Ë ca ñuixun,

⁴ ¿uin cara Juan unicama nashiminun cacëx? ¿Nucën Papa Diosan cara cacëx? ¿Unin cara usaquian 'anun cacëx?

⁵ Usaquian Jesusan ñucáquin cacëxbi ca uisaquin cara cati 'icë quixun 'unanima atúxbi ñucacananí quicancëxa: ¿Uisaquin caranuna cati 'ain? Nun nu, Nucën Papa Dios naínu 'icë an ca cacëxa, quixun cati 'ainbi ca usaquin nun cacëxun nu, usa 'ain caramina uisa cupí ain bana cuama 'ai quixun nu cati 'icën.

⁶ Nun nu, unían unicama nashiminun cacë ca Juan 'iacëxa quixun cati, 'ainbi ca 'apuma unicaman nu maxaxan 'ati 'icën. Acaman ca ain bana cuaquin, Nucën Papa Diosan ca aséرابي ain bana unicama ñuixunun quixun Juan xuacëxa quixun sinania.

⁷ Usari canantancëxun ca Jesús cacëxa:

—Uin xucë cara 'iacëxa quixun cananuna 'unániman.

⁸ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Mitsúnmi 'ën ñucáccëxun 'ë ñuixuncëxunma cana 'ënribi uin banan carana ésaquin ñu 'ai quixun mitsu caiman.

An naë bërúancë 'aisama unicama ñuiquin Jesusan cá bana
(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

⁹ Bana itsi ñuicësoquin ca Jesusan, a usoquin unin 'ati ñuiquin, ênë banaribi unicama ñuixuancëxa:

—Ēsa ca. Achúshi unin ca aín naēnu uvas 'apáxa. 'Apátancēxun bētsi uni aín naēa bēruánxunun quixun ami ēbiani ca 'ura menu 'i cuanxa.

¹⁰ Cuantancēxun ca uvas bimicēbētan abēa 'icē an űu mēēmīcē uni achúshi xuquin caxa:

—An naē bēruancē unicamanu cuantancēxun camina 'ēnan 'iti a mēsúa 'ē bēxúnun mi 'inánun cati 'ain. Cacēx cuanxa bēbaiabi ca a uni an naē bēruancē unicaman mēētancēxun űuűuma cuantēcēntanun xuaxa.

¹¹ Usoquian 'an ca naē 'ibun aín űu mēēmīcē uni itsi xutēcēanxa. Xucēxa bēbaiabi ca aribi an naē bēruancē unicaman mēēquin bētsi bētsi oquin masóxa. Usotancēxun ca űuűuma cuantánun aribi xuaxa.

¹² Usocēbētan ca bētsiribi amiribishi xutēcēanxa. Xucēbi ca aribishi 'atimoxun, ēnuaxma ca cuantan, quixun caxun xuaxa.

¹³ Usoquian 'acēbētan ca naē 'ibun sinánxa: ¿Aűu carana oti 'ain? Cana 'ēx amiira sináncē bacē bēchicē xuti 'ain. A sapi ca cuania 'atimoquinma upi oquin biquin aín bana cuati 'icēn.

¹⁴ Usoquin sinánquin aira xucēxa bēbaia isi ca an naē bēruancē unicamax canani quiaxa: Aín papáxa bamacēbē ca aín bēchicē ēnēx naē 'ibu 'iti 'icēn. Usa 'ain cananuna nux naē 'ibu 'inuxun ēnē 'ati 'ain.

¹⁵ Canantancēxun naē 'uri buánxun ca 'axa.

Usoquian aín bēchicē 'acē cara naē 'ibun an naē bēruancē unicama uisoti 'icē quixun cana mitsu cain.

¹⁶ Aín naēnu cuanquin a unicama 'atancēxun ca bētsi uni aín naēa bēruánxunun quixun cati 'icēn.

Usai Jesús quia cuati ca an cuacē unicamax:

—Usaía 'inun cuēēanxma 'itibi ca Nucēn Papa Dios 'iti 'icē —quiax quiacēxa.

¹⁷ Quia ca Jesusan atumi bēsuquin isquin cacēxa:

—¿Usai 'itima 'ain cara uisai quicē ēnē cuēnēo bana 'ic?, ēsai quicē:

An maxax xubucē unían biquinma racáncē 'aishbi ca a maxax bēri amia xubu cushicē 'icēn, itá upímia xubu cushicē usaribiti.

¹⁸ A maxáxa an cuēēncēma unicama usaribi ca an 'ē cuēēncēma uni 'icēn. Maxáxmi tatiqúi chacáquin ca maxáxmi rēracaquin aín namicama chacaia. 'Imainun ca manánuax nipacēquin maxaxun uni chacaquin chēcaia.

Unían César curíqui 'inánuxun sinan

(Mt 21.45-46; 22.15-22; Mr 12.12-17)

¹⁹ An naē bēruancē unicama űuicēbē ca an Moisésnēn cuēnēo bana 'unáncē unicama 'imainun judíos sacerdotecamax atubi űui isa quia quixun 'unani Jesúsmi nishacēxa. Nishquin 'atimonuxun biisa tanquinbi ca —'itsa unin ca aín bana cuatia, usa 'ain ca a unicamáx numi nishiti 'icē —quixun sinani atumi racuēquin biama 'icēn.

²⁰ Bitsíma 'ixunbi ca Jesús bicatsi quiax 'ēsēnantancēxun ami manánquin usai ca quiaxa quixun 'apu canuxun, cēmēquin paránquin Jesús űucátanun quixun uni raíri xuacēxa.

²¹ Xucēx cuanxun ca Jesús cacēxa:

—Cananuna 'unanin, mín banax ca asérabi 'icēn, upi oquin camina unicama bana űuixunin. Mín sináncēx ca camabi uni bētsibētan sēnēn 'icēn. Usaquin sinánquin camina camabi űuűu 'imainun űuűuma unicama 'imainun 'apuburibi uisai cara Nucēn Papa Diosan uni 'iti 'icē quixun űuixunin.

²² Usa 'ixun camina nu cati 'ain, ¿Nucēn Papa Diosax asérabi nun cushi 'ain cara Romanu 'icē 'apu, César, a curíqui buánmiti asábi 'ic? ¿Cara asábima 'ic?

²³ Cacēxun ca Jesusan, —uisai caraisna qui quixun 'ēmi manánuxun cuacatsi quixun ca 'ē űucatia —quixun 'unánquin ca Jesusan atu cacēxa:

—¿Uisa cupí caramina usoquin 'ē cain?

²⁴ Uisa cara isnun ca 'apu buánmiti manē curíqui achúshi 'ē bēxun. Cacēxun bēia isquin ca Jesusan atu cacēxa:

—¿Uin bēmánan tanquin 'acē cara ēnēx 'ic? ¿Uin anē cara cuēnēocē ēnēx 'ic?

Cacēxun ca atun cacēxa:

—Ax ca Romanu 'icē 'apu, Césarēn bēmánan tanquin 'acē 'imainun Césarnēn anē 'icēn.

²⁵ Usaquin cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Ami mitsun 'atia César cuēēncē a űu camina 'ati 'ain, axa mitsun 'apu 'ain. 'Anan camina ami mitsun 'atia Nucēn Papa Dios cuēēncē a űu 'ati 'ain, axa mitsun Papa Dios 'ain.

²⁶ Usaía Jesús quia ca anu 'icē unicaman cuacēxa. Acamabētan an a űucacē unicamanribi cuacēx ca a űui Jesúsmi manánti bana 'aíma 'iacēxa. —'Aíma ca —quixun sinánan —upitishi ca quiaxa —quixun sinánquin ca an űucacē unicaman a űucátēcēanma 'icēn.

Unix cara bama 'aish baísqitima 'icē quicē bana

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

²⁷ Usacëbë ca Jesúsnu saduceo unicama cuancëxa. Saduceo unicaman ca —bama 'aish ca uni baísquitima 'icë —quixun sináncëxa.

²⁸ Usaquin sináncë 'aish anu cuanxun ca Jesús ñucáquin cacëxa:

—Nun 'unánun ca Moisésnën ésaí quicë bana cuëñeocëxa, uni achúshinëxa bëchicëñuma 'aish bamacëbëtan ca aín xucënan aín casunancë xanu bixun, ami bacë bëchiti 'icën. Usoquian 'acëx ca aín bëchicëx aín xucënan bëchicësa 'iti 'icën.

²⁹ Usa 'ain cananuna mi ñucatin. Uni achúshinëx ca mëcën achúshi 'imainun achúshi 'anácañu 'iacëxa. Usa 'ixun ca atun apan an xanu biacëxa. Biaxbi ca bacë bëchiaxmabi bamacëxa.

³⁰ Baman aín xucënan casunancë xanu biaxbi ca aín xucën axribi bacë bëchiaxmabi bamacëxa.

³¹ Usaribiti ca a xanu biaxbi aín xucën bëtsíxribishi bamacëxa. Usa 'ain ca xucën camáxbi a xanu biaxbi bacë bëchicëñuma 'inun bamacëxa.

³² Acamaxa bamai cëñúan ca a xanúxribi bamacëxa.

³³ Camaxunbi ca a xanu biacëxa. ¿Usa 'ain cara anun unicamax baísquiti nëtën acama uinu 'icëxira aín bënë 'iti 'ic'?

³⁴ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ënë menuxun ca unin xanu bitsia, bimainun ca unin aín ini bëchicë bënnumia.

³⁵ Usa 'ainbi ca bama 'aish baísquitancëxun Nucën Papa Diosan nëtënu 'icë unicaman xanu bitima 'icën, aín ini bëchicëbi ca bënnumitima 'icën.

³⁶ Bama 'aish baísquitancëx ca Nucën Papa Diosan bëchicë 'aish bamatëcëntimoí tsóti 'icën, ángelcamaxa 'icësaribiti.

³⁷ Uni bama 'aish ca baísquiti 'icë quixun nun 'unánun ca Moisésnën imaxu nëëmëtia iscë ñuiquin ésaquin cuëñeocëxa, Nucën 'Ibu Dios ax ca Abraham, Isaac, Jacob acaman rabicë Dios 'icë quixun.

³⁸ A bana cuëñeó isquin cananuna 'unanin, Nucën Papa Dios ax ca bama 'aisha baísquitima unicaman Diosma 'icën. Ax ca camabi aín unicaman rabicë Dios a 'icën. An iscëx ca aín uni camáxbi tsotia.

³⁹⁻⁴⁰ Usoquian cacëxun cuaxun ca saduceo unicaman amiribishi a ñucatëcëanma 'icën. Usaria isquin ca an Moisésnën cuëñeó bana 'unáncë unicama raírinën —upí oquin camina nu ñuixuan —quixun cacëxa.

*Uin rëbúnqui cara Cristo 'icë quixun ñuicë bana
(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)*

⁴¹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Uisa 'aish cara uni quia, Cristo, ax ca Davitan rëbúnqui 'icë quiax?

⁴²⁻⁴³ David anbi ca Salmos quirica 'aquin ésoquin cuëñeocëxa:

Nucën 'Ibu Diosan ca 'ën 'Ibu caxa, axa mimi nishcë unicama 'ën mi 'ibuamimainun camina mix 'ëbë 'Apu 'aish 'ën mëqueu 'iti 'ain.

⁴⁴ Usai qui ca David ax, Cristo, ax ca 'ën 'Ibu 'icë quiax quiacëxa. ¿Ésaia quia 'ain cara Cristo uisax Davitan rëbúnqui 'iti 'ic'?

*An Moisésnën cuëñeó bana 'unáncë unicama Jesusan ñuia
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)*

⁴⁵ Usoquin canan ca anu 'icë unicaman cuanun, Jesusan ésaquin aín 'unánmicë unicama cacëxa:

⁴⁶ —An usaía judíos unicama 'inun Moisésnën cuëñeó bana 'unáncë unicamax 'icësaribiti camina 'itima 'ain. Atux ca chupa chaxcë pañuax niti cuëëanan anuxun ñu marucë anuxuan unin, ax ca nun cushi 'icë, quixun sinánquin mëcën 'inánquin bití cuëënia. Usai 'ianan ca anu judíos unicama timëti xubunu unicamabë timëti anua aín cushicamax tsóti anu tsótishi cuëënia, 'ianan ca pi timëxun anu aín cushicamax tsóti anu tsónuxun caisia, atusaribi 'icatsi quixun.

⁴⁷ Usai 'ianan ca casunamëcë xanun ñu bicuanquin cëñuía. Cëñuanan ca ax isa upí 'icë quixuan unin sinánun quiax, 'uran pain Nucën Papa Diosbë banaía. Usa unicama ca Nucën Papa Diosan, axa usai 'icëma uni 'acësamaira oquin 'uchoquin castícantí 'icën.

21

*Xanu casunamëcëñëan Nucën Papa Dios curíqui nanxúan
(Mr 12.41-44)*

¹ Usaquin anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun unicama catancëxun anu curíqui nantí ñu ami bësuquin isquin ca Jesusan ñuñu unicaman aín curíqui nania isacëxa.

² Isanan ca xanu casunamëcë ñuñuma anribia manë curíqui rabë nania isacëxa.

³⁻⁴ Isquin ca Jesusan anu 'icë unicama cacëxa:

– 'Itsaira curíquiñu unicaman ca anun ñu maruquian tēxëocë curíqui anu curíqui nanti ñunu 'aruaxa. Usa 'aínbi ca xanu casunamēcë ēnēn asérabi cuēēnquin 'aísa tanquin anúan ñu marutíbi 'aíma 'ítánun, aín curíquicamaishi 'aruaxa. Usa 'ain cana mitsu asérabi cain, curíquiñu unicaman 'acēsamaira oquin ca a xanun aín curíqui 'inánxa.

Anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu rurucubutía Jesusan ñuia

(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵ Anuax cuania ca uní raírínēn anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu ñuiquin ēsaquin cacëxa:

– Ax ca aín maxax upíira upí 'icēn. 'Imainun ca bētsi bētsi unían upí ñu 'ináncë cupíríbi ax upíira upí 'icēn.

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

⁶ – Ēnē xubu mitsun iscëx upí 'aísh maxax cha 'acē 'aíshbi ca axa Nucēn Papa Diosmi sináncēma unicaman ēnē xubu camabi rurupacēbē aín maxáxcamaríbi rurucubúti 'icēn. Usaía anun 'iti nētē ca uti 'icēn.

Ēnē nētēcama cēñútisama pain 'ain cara usai ñu 'iti 'icē quicē bana

(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷ Usaquian Jesusan cacëxun ca a unicaman ñucáquin cacëxa:

– ¿Uínsaran cara mixmi quicēsabi oi anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu ēnēx aín maxáxcama rurupacē 'iti 'ic? ¿Anúan usai 'iti nētē ca 'uramacuatsinia quixun 'unánuxun caranuna uisa ñu 'ia isti 'ain?

⁸ Usaquin ñucácëxun ca Jesusan anun ax utēcēnti nētē ñuixunquin ēsaquin cacëxa:

– 'Itsa unix ca: 'Ēx cana Cristo 'ai, quianan: Jesús utēcēnti nētē ca uaxa quíax quiti 'icēn. Usai quíquian mitsu paránti rabanan camina bērúancati 'ain. Aín banax ca asérabi 'icē quíxun camina sinántima 'ain.

⁹ Mitsun camina uni itsían, bētsi menu 'icē unicamax ca bētsibē 'acánania quixun ñuia cuanuxun 'ain. Cuanan, raíri unicamaxríbi ca aín 'apumi tsuáquiruia quixun ñuia cuatíbi camina racuētíma 'ain. Asérabi ca usai 'iti 'icēn. Usaía 'icēbēbi ca ēnē mecama cēñúccēma pain 'iti 'icēn.

¹⁰ Caxun ca ēsaquinríbi cacëxa:

– Bētsi menu 'icē unicamax ca bētsi menu 'icē unicamabē nishánani 'acánanti 'icēn. 'Imainunríbi ca bētsi menu 'icē 'apun suntárucama bētsi menu 'icē suntárucamabē 'acánanti 'icēn.

¹¹ Bētsi bētsi mecama ca sháiquinuxun 'aia. Bētsi bētsi nētēnu 'icē unicamax ca a piti ñuñuma 'inuxun 'aia. 'Imainun ca 'itsa unix 'insinan cēñúnuxun 'aia. 'Imainun ca naínu atun iscēma ñu unicaman isti 'icēn, isi ca racuēira racuēti 'icēn.

¹² Usai 'icēma pan 'ain ca mitsúxmi 'ēmi catamēti 'ēn uní 'icē cupí, unín mitsu bixun bētsi bētsi onan anu judíos unibunēx timēti xubunu 'icē unín mitsu 'uchonun buánan, mitsu sipuanan, 'apu cha 'imainun 'apu chucúmaríbi mitsu ñui amí manánquin mitsu 'inánti 'icēn.

¹³ Usaquian 'acëxunbi camina 'ē ñuiquin rabínquinma an mitsu bicē unicama cati 'ain.

¹⁴⁻¹⁵ A unicama bēmánanumi 'ain cana 'ēnbi uisoquin caramina cati 'ai quíxun 'unánmianan anúnmi cati bana mitsu sinánmiti 'ain. Sinánmicëxunmi cacëx ca axa mimi nishi mimi manáncē unicamax, asérabi ca a bana 'icē quíxun 'unani minmi cacē banax ca cēmē 'icē quíax quítima 'icēn. Usa 'ain camina a unicama bēmánanu cuancēma pan 'ixun ēsaquin sinánti 'ain: Jesusan ca uisoquin carana cati 'ai quíxun 'ē sinánmiti 'icēn. Usa 'ain cana 'ēnbi pain sinántima 'ain.

¹⁶ Mitsúxmi 'ēnan 'icē cupí ca min papa 'imainun min tibi 'imainun min xucéantu 'imainun min aínsi 'ibu 'imainun axa mibē nuibanancē unínríbi uni itsían mitsu 'atimonun 'inánuxun 'aia. 'Ináncëxun 'atimoquin ca mitsu raíri 'ati 'icēn.

¹⁷ Mitsúxmi 'ēmi catamēcē cupí ca unicamax 'ēmi sináncēma 'aish mitsumi 'i nishnuxun 'aia.

¹⁸ Usa 'aínbi camina 'ēn bērúancē 'aish asábi 'iti 'ain, 'ēx cuēēncēbēma ca mitsun bu achúshirabi nētētíma 'icēn.

¹⁹ Tēmëraquinbi 'ēmi catamēti ēncēma 'aish camina 'ēn Papa Diosan nētēnu 'ēbē 'iti 'ain.

²⁰ Anu 'icē unicamabē 'acananuxun suntárucaman Jerusalén nēbētsioratía isquin camina 'unánti 'ain, anun a ēma cēñúti nētē ca uaxa quíxun.

²¹⁻²² A ēmanu 'icē unicamaxa amí 'uchacē cupí ca castíancē 'iti 'icē quíxun ca Nucēn Papa Diosan aín uní cuēñēomiacëxa. Usai ca bērí 'iti 'icē quíxun camina a suntárucama isquin 'unánti 'ain. Usai 'icēbē ca unicamax racuēti Judea menu 'icē ēmacamanuax abáquiani matánu cuanti 'icēn. 'Imainun ca axa Jerusalénu 'icē unicamaxríbi anuax cuanti 'icēn. Axá Jerusalénuax 'ura nítisi cuancē unicamax ca racuēti Jerusalénu cuantēcēntíma 'icēn.

²³ Usai 'icëbë ca xanu tuñucama 'imainun aín tuá 'icúcë xanucamaxribi abáquiani cuani nuibacanuxun 'aia. A nêtënu 'icë unicamax ca 'aisamaira paê tani tēmëratí 'icën. Aín 'ucha cupí atumi nishquin Nucën Papa Diosan castícancë 'aish ca usai 'iti 'icën.

²⁴ Uni raíri ca unin abë 'acananquin 'anuxun 'aia, raírinëx ca bêtsi bêtsi menu buáncë 'iti 'icën. Usaquin 'aquin ca judíosma unicaman Jerusalén 'atimonan anu 'ixun aín cuëñcësa oquin 'ati 'icën, atúan usoquin 'ati nêtëa sënëncëbëtan.

Usacuatsini ca Jesús utëcënti 'icë quicë bana
(Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37)

²⁵ Èsaquinribi ca Jesusan cacëxa:

—Èx utëcënti nêtë ca 'urama 'icë quixun unicaman 'unánun ca naínu 'icë bari, 'uxë, 'ispa acamax bêtsiti 'icën. Usai 'imainun parúnpapacama xuquirui bêchunia cuati ca camabi menu 'icë unicamax ratuti sináncasmai bënëti 'icën.

²⁶ Naicamë'ëo shaíquicëbë ca anua 'icë ñucamaxribi shaíquinuxun 'aia. Acama isi ca unicamax, uisai cara 'iti 'icë quixun sinani racuëtan bamai sináncasmai bënëti 'icën.

²⁷ Usai 'icëbëtan ca uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'ixun 'ën, nêtë cuin mëuxun, 'ën cushin pëcabëtsinia, camabi unicaman isnuxun 'aia.

²⁸ 'Èn mi ñuixuncë ñucama 'icëbëtan camina, anúmni mitsux paê tani tēmëratí nêtë sënënti ca 'urama 'icë quixun 'unánti 'ain. 'Unani camina chuámarua tani cuëëinra cuëënti 'ain.

²⁹ Usoquin catancëxun ca Jesusan icamaribi ñuiquin èsaquin cacëxa:

—Mitsun iscëx ca higuera 'imainun uisa i cara,

³⁰ acamax baricuatsincëbë aín pëchi rëucubutancëx amiribishi corutëcënia. Usaria 'ia isquin camina uni 'itsian mitsu cacëxunmabi mitsúbni ca baritiacuatsinia quixun 'unanin.

³¹ Usaribitía 'ën mitsu ñuixuncë ñucama 'ia isquin camina 'unánti 'ain, anúan Nucën Papa Dios 'Apu 'iti nêtë ca 'urama 'icë quixun.

³² Asérabi cana mitsu cain, béría ènë nêtënu bucucë unicamaxa bamacëma pain 'ain ca 'ën mitsu ñuixuncë banacama quicësabi oi 'iti 'icën.

³³ Naí, me acamax ca cëñúti 'icën, 'aímbi ca 'ën banaxa nêtëtimoí usabi 'ain camabi ñu 'èx quicësabi oi asérabi 'iti 'icën.

³⁴ Usa 'ain camina mitsux cuëñcë ñuishi 'anan paëanan ènë nêtënu 'icë ñucamaishi sináncë 'itin rabanán bërúancacë 'iti 'ain. Usai bërúancacëma 'aish camina mitsúnmi sináncëbëmabi 'èx ucëbë 'è isi rabínti 'ain.

³⁵ Sinaniamabi rican mapuquin unin tsatsa bicësa usaribiti ca unin sináncëbëmabi anun 'èx uti nêtë uti 'icën.

³⁶ Usa 'ain camina 'èx uti nêtë caini, 'ën mitsu cacë ñucama ènëxa 'icëbëbi 'ëmi catamëti èníma 'ëmi cushicë 'inuxun, nêtë camabi Nucën Papa Dios ñucátí 'ain. Usai 'i, 'èx utëcëncëbë 'ën bëmánanuax aínu 'uchañumabi 'inuxun camina Nucën Papa Dios ñucátí 'ain.

³⁷ Usaquin anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun unicama bana ñuixuanan ca Jesús xupíbu xupíbuçëbë imé Olivos cacë matánu 'i cuancëxa.

³⁸ Usai anu 'inëti ca bari urucëbë bana ñuixuni Jesús anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu cuantëcëncëxa. Cuantëcënxuan bana ñuixunia cuati ca unicama riquiani timëacëxa.

V. BAMAXBI CA JESUCRISTO BAISQUIAXA QUIXUN ÑUI QUICË BANA (22-24)

22

Judíos unicama Jesúsmi 'ësënan

(Mt 26.1-5, 14-16; Mr 14.1-2, 10-11; Jn 11.45-53)

¹ Anun chamiti ñucëñnuma 'acë pán piti nêtë, Pascua cacë, 'iisama pain 'ain,

² ca judíos sacerdotenën cushicama 'imainun an Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë unicama Jesús 'acatsi quixun sinanibi —'apuma unicamax ca aín bana cuacë 'aish numi nishti 'icë — quixun sinani atumi racuëquin uisoxun 'ati cara quixun sinani 'ësënançëxa.

³ Usacëbë ca Jesusan 'unánmicë unicama mëcën rabé 'imainun rabé, acama achúshi, Judas Iscariote, anu ñunshin 'atimanën 'apu Satanás atsiançëxa.

⁴ Usai 'iquian cuanxun ca ñunshin 'atimanën 'apun sinánmicëx judíos sacerdotenën cushicama 'imainun anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu 'icë suntárucamabë 'ësënanquin — 'ën cana Jesús mitsu 'inánti 'ai — quixun cacëxa.

⁵ Usoquian Judasan cacëx ca cuëëni — curíqui 'inánti ca — quiax canancëxa.

⁶ Usoquian cacancëx —asábi ca — quixun catancëx cuanquin ca Judasan —ç'apuma unicaman isnunma carana uisaxun ènë unicama Jesús bimiti 'ai? — quixun sináncëxa.

Ashiquian Jesús bētan aín unicaman piá

(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

⁷ Anun chamiti ñucēñunma 'acē pán anun piti nētē achúshi ca Pascua nētē anun carnero 'ati, a 'iacēxa.

⁸ A nētē 'icēbētan ca Jesusan Pedrocēñun Juan xuquin cacēxa:

—Ēnē nētēnu a piti ñu pinun camina nu mēñioxuni cuanti 'ain.

⁹ Cacēxun ca cacēxa:

—¿Uinuxuinra caranuna a piti mēñioti 'ain?

¹⁰ Quia ca Jesusan cacēxa:

—Jerusalēnu cuantancēx bēbaquin camina uni achúshinēan ñutēn 'unpax buania mērati 'ain. Mēraquin nuibiani camina anua ax atšincē xubunu atsinti 'ain.

¹¹ Atšinqin camina aín 'ibu ēsaquin cati 'ain: An nu 'unánmicē uni an ca ēsaquin mi canun nu caxa: ¿Uinuxun cara 'ēbētan 'ēn 'unánmicē unicaman Pascua nētēn piti ñu piti 'ic?

¹² Usaquinmi cacēxun ca an mitsu anuxunu piti xubu namē cha, cata itsi manámi 'icē, anua mesa 'imainun anu tsóti acama mēñiocē, mitsu ismiti 'icēn. Anuxun camina a piti nu mēñioxunti 'ain.

¹³ Usoquian cacēx cuanx Jerusalēnu bēbaquin ca Jesusan cacēsabi oquin a ñucama mēracēxa. Mēraxun ca anuxun a nētēn piti ñucama mēñiocēxa.

¹⁴ Mēñioquian sēñeon ca Jesús aín 'unánmicē unicamabē pinux mesanu tsóbuacēxa.

¹⁵⁻¹⁶ Mesanu tsóxun ca Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—Ēn cana mitsu cain, ēnē nētēnuxun cana ēsa piti mitsubē 'atēcēniman. Nucēn Papa Diosan nētēnuxun cuni cana mitsubētan 'atēcēnti 'ain. Usa 'aish cana bamacēma pain 'aish a piti ñumi mitsun 'ēbētan piti 'itsaira cuēēan.

¹⁷⁻¹⁸ Catancēxun ca anu uvas baca 'arucē manē xanpa biquin, Nucēn Papa Dios pain —asábi ca —catancēxun, aín 'unánmicē unicama 'inánquin cacēxa:

—Ēn cana mitsu cain, ēsaquin cana uvas baca ēnuxun 'atēcēniman. Axa 'Apu 'aian Nucēn Papa Diosan nētēnu aín unicamax abē 'icēbētan cuni cana 'atēcēnti 'ain. Usa 'ain camina ēnē biquin camaxunbi 'ati 'ain.

¹⁹ Catancēxun ca Jesusan pán biquin Nucēn Papa Dios —asábi ca —catancēxun pán tucapaxun 'inánquin atu cacēxa:

—Mitsúnmi piti pán ēnēx ca 'ē 'icēn. Mitsun 'uchacama tērēncē 'aish Nucēn Papa Diosnan 'inun 'ē unin 'acē 'ain, camina 'ēmi sinánquin 'ēn mitsu bērí cacē ēnē ēnquinma usabi oquin 'ati 'ain.

²⁰ Cacēxun piti piia sēñēnia ca Jesusan manē xanpa anu 'icē uvas baca biquin catēcēancēxa:

—Ēnē uvas baca ēnēx ca 'ēn imi 'apati, 'ēx bamacē cupía mitsun 'uchacama tērēncē 'aish ainan 'inun Nucēn Papa Diosan mēñiocē, a 'icēn.

²¹ Ēn mitsu camainun ca cuat. Uni itsin 'atimonuxun binuan an 'ē 'inánti uni, an ca nubētan ēnuxun piia.

²² Nucēn Papa Diosan mēñiosabi oi cana uni 'inux anuax uá, 'ēx bamati 'ain. Usa 'aínbí ca an 'atimonuxun binun uni 'ē 'ináncē uni, ax 'uchañuira 'aish uisoquin cara 'ati 'icē, usoquian Nucēn Papa Diosan 'acē 'iti 'icēn.

²³ Jesusan usaquin cacēxun cuati ca aín 'unánmicē unicamax —ñucama uin cara usaquin 'ati 'ic? —quiax ñucacancēxa.

Uiira cara bētsibētan sēñēnma 'iti 'icē quicē bana

²⁴ Uix cara bētsibētan sēñēnma 'iti 'icē quiax ca Jesusan 'unánmicē unicama cuēbicanancēxa.

²⁵ Usaía quia ca Jesusan cacēxa:

—Judíosma 'apucaman ca aín unicama ax cuēēncēsabi oquian tēmēramiquinbi ñu mēēnun 'amia. Usaquin 'amibi ca bētsi unicama cai, ainsa aín unicamaxa upitax bucunun 'imia quiax quia.

²⁶ Atux usa 'aínbí camina mitsux usai 'itima 'ain. Uix cara mitsun cushi 'icē, ax ca cushima uni 'icēsaribiti 'iti 'icēn. An uni raíri bana 'ináncē uni, an ca an aín bana cuacē uni usaribi 'ixun uni itsi ñu 'axunti 'icēn.

²⁷ ¿An piti 'acē uni ax cara axa mesanu pi tsócē unibētan sēñēn 'ic? An mesanuxun picē uni ax ca an piti 'acē unibē sēñēnmara 'icēn. Usa 'aínbí cana 'ēx an mitsu ñu 'axuncē a 'ain.

²⁸ Mitsun camina unicaman bētsi bētsi oiabi 'ē 'ēncēma 'ain.

²⁹ Usa 'icē cana 'ēn Papa Diosan 'ē 'apuira 'inun 'imicēsaribi oími 'ēbē cushi 'inun mitsu 'imin.

³⁰ Usa 'ixunmi 'ēn nētēnuxun 'ēbētan pianan, Israelnēn bēchicē mēcēn rabé 'imainun rabē, aín rēbúnquicamax cara atun ñu 'acē cupí, usai 'iti 'icē quixun canun cana mitsu 'imiti 'ain.

*Pedronën –'ën cana a 'unanima –quixun uni cati Jesusan ñuia
(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)*

³¹ Usaquin catancëxun ca Jesusan Simón Pedro cacëxa:

–Simón, ñunshin 'atimanën 'apu, Satanásnën ca mitsu 'atimamitisa tanquin an usaquin 'anúan ênun quixun Nucën Papa Dios ñucáxa. Usa 'ixun ca xanúan ñu bimí tacaquin shaíacacësaribi oquin mitsu tanti 'icën.

³² Usa 'aínbi cana 'ëmi catamëti ênxunma 'anun Nucën Papa Dios mi ñucáxuan. 'Ëmi 'uchaxbi sinanati 'ëmi cushiquin camina axa 'ëmi catamécë uni raíri 'ëmia asérami upiti catamënun 'aquinti 'ain.

³³ Cacëxun ca Simón Pedronën cacëxa:

–Mí 'acësaribi oquin sipuanan unin 'anúnbi cana mi êniman.

³⁴ Quia ca Jesusan cacëxa:

–Pedro, cana mi cain, mix camina usai quin, 'ixunbi camina ênë ñantan 'atapa banati-sama 'ain, min isamina 'ë 'unáncëma 'ai quixun rabé 'imainun achúshi oquin uni paránti 'ain.

Anúan unin Jesús 'atimoti nëtë 'ía

³⁵ Jesusan ca aín 'unánmicë unicama ësaquin cacëxa:

–'Ën mitsu uni bana ñuixunun xuquin, burasa, curíqui, taxaca, acama buanima camina cuanti 'ai quixun cacëx cuanx camina ñancaíshi 'icëma 'ain, ¿usa cat?

Cacëxun ca –ca usa 'icën, ñancaíshi cananuna 'icëma 'ai –quixun cacëxa.

³⁶⁻³⁷ Canan ca ësaquinribi cacëxa:

–Nucën Papa Diosan bana 'ë ñuiquian cuëñëo quiásabi oi ca 'iti 'icën. A banax ca quia: “An ñu 'atima 'acë unicama achúshi ca ax 'icë quiax ca unicamax quití 'icën”. A bana quiásabi oi ca unicamax 'ë ñui quití 'icën. Usa 'ain camina bërí min bana ñuixuni cuanquin burasañu 'ixun a buánti 'ain. Curíquiñu 'ixun camina buánti 'ain. Manë xëtocëñuma 'ixun camina min tari maruquin anun curíqui biquin maruti 'ain.

³⁸ Cacëxun ca aín 'unánmicë unicaman cacëxa:

–Ca is, ênu ca manë xëtocë rabé 'icën.

Quia ca Jesusan cacëxa:

–Ashi ca asábi 'icën.

Jesusa Getsemani naënuax aín Papabë bana

(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹ Jerusalénuax cuani ca ax 'icësabi oi Jesús Olivos cacé matánu cuancëxa. Cuancëbë ca abë aín 'unánmicë unicamaxribi cuancëxa.

⁴⁰ Anu cuanx bëbatancëxun ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

–Ñu 'atima 'atin rabanan camina mitsu bërúanan Nucën Papa Dios ñucátí 'ain.

⁴¹ Usoquin cabiani unin nicëxa maxax 'ibúcë 'urasa cuanx ca rantin puruni, Jesús Nucën Papa Diosbë banacëxa.

⁴² Banaquin ca cacëxa:

–Papan, mix cuëncëbëtanma cana 'ën bërí tëmëratima 'ain. Usa 'aínbi cana 'ëx cuëncësa oi 'itima 'ain, mix cuëncësa oíshi cana 'iti 'ain.

⁴³ Usaquin cacëbë naínuax anu uxun ca ángelnën Jesús 'aquinquin cushiocëxa.

⁴⁴ 'Aisamaira masá nuituti bënëquin ca Jesusan amiribishi Nucën Papa Dios ñucátëcëancëxa. Ñucati 'aisamairai bënëti ca nichati aín nichá ax aín imi menu tusquicësa 'iacëxa.

⁴⁵ Nucën Papa Dios ñucátancëx nirucuatsini uquinbi ca aín 'unánmicë unicama masá nuituirai 'uxcë mëracëxa.

⁴⁶ Mëraqin ca bësúnquin cacëxa:

–¿Uisacatsi caramina usaira 'uxin? Ca nirut. 'Uchati rabanan camina 'uxti tëai Nucën Papa Diosbë banati 'ain.

Jesús bican

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Usaquin Jesusan cacëbëbi ca 'aisamaira uni anu Jesús 'icë anu uacëxa. Ucëbë ca a unicamabë aín 'unánmicë unicama achúshi, Judas, ax rëcuëncuatsini a bëtsucanux uacëxa.

⁴⁸ Aia ca Jesusan Judas cacëxa:

–¿Judas, uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá, 'ëa ênë unicaman binun caramina 'ë bëtsucucati 'ain?

Cacëxunbi ca Judasnën cáma 'icën.

⁴⁹ Uisoí cara uaxa quixun isquin ca abë 'icë unicaman Jesús ñucáquin cacëxa:

–¿Ënë unicama caranuna manë xëtocën 'ati 'ain?

⁵⁰ Usaquin caquin ca uni achúshinën aín manë xëtocën sacerdotenën cushicaman 'apun ñu mëemicë uni aín pabí mëqueu 'icë pabíscacëxa.

⁵¹ Usaquian aín pabí tëaia oquin ca Jesusan cacëxa:

—Usoxunma ca 'at. Caquin mëcënan pamëquin ca aín pabí usabi 'itëcënun mómiacëxa.

⁵² Usotancëxun ca Jesusan sacerdotenën cushicama 'imainun anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu 'icë suntárucama 'imainun anpan caniacëcëcama, an a bitsi ucë, acama cacëxa: —¿Manë xëtocë 'imainun imaxu tëacë tuínxun mëcamacë uni 'acësoquin 'ë binux caramina ucan?

⁵³ Camabi nëtën anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu mitsubë 'iabi camina uisa 'ixunbi ësoquin 'ë bicáncëma 'ain. Bërími mitsun ësoquin 'anun ca Nucën Papa Diosan mitsu éanxa, ñunshín 'atimanën 'apun cushínbi camina ësoquin 'ë 'ain.

—*Ën cana a uni 'unáncëma 'ain —quixuan Pedronën ca*
(Mt 26.57-58, 69-75; Mr 14.53-54, 66-72; Jn 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Usoquin bitancëxun ca a unicaman Jesús buánxun judíos sacerdotenën cushicaman 'apun xubunu buáncëxa. Usoquian buania ca Pedronën 'uránxuinshi nuibiancëxa.

⁵⁵ Buanx bëbaquin a xubu rapasu 'icë me mëníocë, anu tsi ticaia tsóbucamainun ca Pedronëxribishi atubë tsóbuacëxa.

⁵⁶ Usaia anu tsócë, tsin ërëncëxun pëcaia Pedro isquin ñachai ca anuxuan an ñu mëecë xanux quiacëxa:

—Ënë uníxribi ca a bicë unibë 'iaxa.

⁵⁷ Usai quia ca Pedronën cacëxa:

—Mixmi a ñui quicë uni a cana 'unaniman.

⁵⁸ Usoquin can, basicëma 'aínshi ca uni achúshinënrabi Pedro isquin cacëxa:

—Mix camina abë nicë uni a 'ain.

Caçëxun ca Pedronën cacëxa:

—Ëx cana ama 'ain.

⁵⁹ Achúshi hora 'icëbë ca bëtsíxribi quiacëxa:

—Ënë unix ca Galileanu 'icë uni 'icën. Asérabí ca axribi a unibë 'iaxa.

⁶⁰ Usaia quia ca Pedronën cacëxa:

—Uisai qui caina usai quin, a cana 'ën 'unaniman.

Quicëbëshi ca 'atapa banacëxa.

⁶¹ Banacëbë cuainacëquin ca Nucën 'Ibu Jesusan Pedro ñachaquin isacëxa. Ñachacëxun ca Pedronën ësaquian Jesusan a cacë bana sináncëxa: Ënë imë camina 'atapa banatisama pan 'ain, min isamina 'ë 'unáncëma 'ai quixun 'ë ñuiquin rabë 'imainun achúshi oquin uni paránti 'ain.

⁶² Usoquian Jesusan coóncë bana sinani ca Pedro ëman chiquiti masá nuituirai bëunan mëscüacëxa.

Suntárucama Jesúsni cuaiia
(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³ Usa 'ain ca an bëruáncë suntárucaman Jesús 'usani ami cuaiquin mëëacëxa.

⁶⁴ Usoquin 'anan ca aín bëru chupan bëmáputancëxun mëëquin —uin cara mi mëëaxa, ca ñuit —quixun cacëxa.

⁶⁵ Usaquin 'anan ca ami 'atimati banaquin Jesús 'usáncëxa.

Jesúsa judíos unibunën cushicaman 'apucamanu buáncan
(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶ Pëcaracuatsincëbé ca anpan caniacëcë unicama 'imainun judíos sacerdotenën cushicama 'imainun an Moisésnën cuëño bana 'unáncë unicamax anu timëacëxa. Timëcëbëtan ca anu atun atun cushibunën 'apucama timëcë anu Jesús buáncëxa. Usoquian buáncëxa bëbaia ca 'apucaman Jesús cacëxa:

⁶⁷ —Mix asérabí ax utínu nun cáincë, Cristo 'ixun camina, asérabí cana a 'ai quixun nu cati 'ain.

Caçëxun ca Jesusan cacëxa:

—Asérabí cana a 'ai quixun 'ën mitsu cacëxunbi camina 'ën bana ca asérabí 'icë quixun sináncantima 'ain.

⁶⁸ Usa 'ixun camina 'ën mitsu ñu ñucáquin cacëxunbi 'ë caíma 'ianan 'ë chiquínti sinántima 'ain.

⁶⁹ Usa 'ainbi cana bërí ënë menu 'itancëxbi Nucën Papa Dios cushiira, aín nëtënuax aín mëqueu tsotax abë 'Apu 'iti 'ain.

⁷⁰ Usoquian atu cacëxun ca camaxunbi ñucáquin Jesús cacëxa:

—¿Usa 'aish caramina asérabí Nucën Papa Diosan Bëchicë 'ain?

Cacêxun ca Jesusan cacêxa:

—Mítsunmi 'ê cacê, ax ca asêrabi 'icên.

⁷¹ Usai quia cuati ami nishi ca quicancêxa:

—'Itsa unix ca ami manánxa. Usa 'ainbi cananuna nunribi bérí nun pabitanbi asêrabi ax 'atimati banaia cuan.

23

Jesús Pilatonu buáncan

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Catancêx niruquin ca camaxunbi Jesús buáncun Pilátonu buáncêxa.

² Buanx bêbax aín bêmánon 'ixun ca Jesús ñuiquin êsaquin Pilato cacêxa:

—Ënê unían judíos unicama nun caibu bêtsi oquian sinánun quixun 'unánmia cananuna nunbi cuan. Nun nu a César buánmiti curíqui 'inánxunma 'anun nu canan ca ax isa Cristo 'aish 'apu 'icê quiaxa.

³ Usaquian cacêxun ca Pilátonên Jesús ñucáquin cacêxa:

—¿Míx caramina judíos unicaman 'apu 'ain?

Cacêxun ca Jesusan cacêxa:

—Asêrabi cana 'ex a 'ain, mínmi cacê, usa.

⁴ Jesusan cacêxun cuaquin ca Pilátonên sacerdotenên cushicama 'imainun anu timêcê unicama cacêxa:

—Ën iscêx ca ênê uni 'atima ñu 'acêma 'icên.

⁵ Usaía Piláto quicêbêbi Jesúsmi xuamati nishi ca munuma quicancêxa:

—An ca Galilea mecamanuxun unicama 'atimaquin 'unánmiquin tsuáquirumianan Judea mecamanuxunribi usouquin 'aia.

Pilátonêan Jesús Herodesnu xua

⁶ Êsaquian unicaman ñuia cuaquin ca Pilátonên —¿ênê unix cara Galileanu 'icê uni 'ic? — quixun atu ñucácxêxa.

⁷ Ñucácxêxun —usa ca —quixun cacêxun cuaquin ca Pilatonên Jesús a Herodesnu buántanun quixun xuacêxa. A me anua Herodes 'apu 'ain, anu 'icê uni ca Jesús 'icê quixun ñuia cuaxun ca —Herodes ca Jerusalénu uêxanxa —quixun 'unánquin anu buántanun quixun cacêxa.

⁸ Buáncêx bêbacêa unicaman Jesús ñuia cuati ca an uni itsin 'acêma ñu 'aia istisa tanquinbi iscêma 'aish, bérí a isi Herodes cuêêancêxa.

⁹ Usai cuêênquia 'itsaira bana ñucácxunbi ca Jesusan cáma 'icên.

¹⁰ Caíma 'imainun ca judíos sacerdotenên cushicama 'imainun an Moisésnên cuênêo bana 'unáncê unicama munuma banai ami manáncêxa.

¹¹ Usaria ca Herodesbêtan aín suntárucaman Jesús 'atimonan a 'usánquin cuaioquin 'apúan pañucê chupa pañumitancêxun Pilátonua buántêcêntanun quixun xuacêxa.

¹² Usa 'ain ca 'itsa baritia abê nishanancê 'aishbi a nêtênbi sinanati Pilátobê Herodes nuibanancêxa.

Jesús ca bamati 'icê quiáxa quican bana

(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39-19.16)

¹³ Usa 'ain ca Pilatonên, judíos sacerdotenên cushicama 'imainun judíos 'apucama 'imainun unicama camiacêxa.

¹⁴ Camicêxa ucê ca cacêxa:

—Mítsun, ênê unín ca 'atimati banaquin unicama tsuáquirumia quixun cacêxun, cana mitsun ismainunbi a ñucán. Ñucáxun 'ên iscêxbi ca an uisa ñubi mitsux ami manánquin 'ê cacê, a 'acêma 'icên.

¹⁵ Anu xucêxunbi ca Heródesnên amiribishi nunua bêtêcênun xuaxa. Anribi ca añu 'uchabia 'acêma 'icê 'unánxa. Usa 'ain ca nun iscêxun a cupía bamati, ñu 'atima 'acêma 'icên.

¹⁶ Usa 'ain cana paê tanmitancêxuinshi cuantánun ênti 'ain.

¹⁷ Caquin ca anun pán chamiti ñucêñunma 'acê pán piti nêtêa sêncêcêma pain 'ain, usabiquín 'acê 'ixun, uni achúshi sipunua chiquínti sináncêxa.

¹⁸ Usoquian Jesús chiquínti sináncêbêbi ca unicamax munuma sharáruí quicancêxa:

—Ënê uni ca 'at, 'anan ca Barrabás nu chiquínxun.

¹⁹ An 'apu ñui 'atimati banaquin, Jerusalénu 'icê unicama tsuáquirumicê, 'ianan an uni 'acê cupí ca Barrabás sipuacê 'iacêxa.

²⁰ Unicamaxa munuma sharáruí quia cuati ca Pilátonêx amiribishi —nun iscêx ca a cupía bamati ñu 'atima 'acêma 'icê —quiax quitêcêancêxa.

²¹ Quicêbêbi ca munuma sharáruí quicancêxa:

—Bamatanun ca i curúsocênu matas, i curúsocênu ca a matas.

²² Usaia quicaniabi ca rabê oquin cacêsabi oquin Pilatonên amiribishi catêcêancêxa:

—¿Añu ñu 'aisama cara ênên 'ax? 'Ën iscê ca a cupía bamati ñu 'atima 'acêma 'icên. Usa 'ain cana paê tanmítancêxuinshi cuantánun ênti 'ain.

²³ Quicêbêbi ca usaribiti amiribishi munuma sharáruí quitêcêancêxa, bamatanun i curúsocênu matáscê ca 'iti 'icê quiax. Usaí quia ca Pilatonên atu sinanamíscamacêxa.

²⁴ Sinanamíscamaquin ca Pilatonên atúan cacêsabi oi ca 'iti 'icê quixun cacêxa.

²⁵ Caxun ca Barrabás, an unicama tsuáquirumíanan uni 'acê cupí sipuacê uni, a judíos unicaman ñucácêsabi oquin chiquíancêxa. Usaquin chiquíanan ca Jesús, judíos unibunên 'apucamaxa cuêncêcêbi oquian 'anun quixun, ain suntárucama cacêxa.

I curúsocênu Jesús matáscan

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

²⁶ Usoquian Pilatonên cacêxun Jesús buani cuanquinbi ca suntárunên Cirene nêtênu 'icê uni Simón, ax ain naênuax anúan cuancê bai, anun aia isquin suntárunên biquin 'íamiquin, anua Jesús matásti i curúsocê, a Jesús caxu cuanquin buánxunun quixun cacêxa.

²⁷ Usaia 'ia ca 'aisamaira unin nuibíancêxa, xanucamanribi nuibíani ca 'aisamaira masá nuituti bēunan mēscuti rarumacêxa.

²⁸ Usai 'ia cuati cuainacêquin ca Jesusan atu cacêxa:

—Jerusalénu 'icê xanucama, 'ê sinani bēunan mēscuti rarumaxma ca 'it. Mitsu 'imainun mitsun tuácamashi sinani camina bēunan mēscuti inti 'ain.

²⁹ Anúnmi mitsun tēmêrati nêtê ca uti 'icên. A nêtê ucêbê ca unicamax êsai quiti 'icên, tuacêma xanux ca cuênti 'icên, tuacêma 'ixun ain tuá xuma 'amicêma xanux ca xanu itsían 'acêsaribi oquin paê tancêma 'aish cuênti 'icên.

³⁰ Anun usai 'iti nêtê ucêbêtan ca unicaman unêtisa tanquin ain bashicama atunu rēucubunun canan matá atu mapunun quixun cati 'icên.

³¹ 'Ën ñu 'atima 'acêma 'icêbia 'ê esoquin 'acê 'ain ca an ñu 'atima 'acê unicamax atun 'ê 'acêsamaira oquin 'acê 'iti 'icên. Usoquian anun 'ati nêtê ca uti 'icên. Usai ca 'iti 'icê quixun sinani camina bēunan mēscuti inti 'ain.

³² Usa 'ain ca uni rabê an 'atima ñu 'acê, aribi Jesúsbea bamati suntárunên buáncêxa.

³³ Usoxun ca suntárunên a buani cuanx, Mapuxo cacê me, anu bēbaquin anuaxa bamanun Jesús matástancêxun i curúsocê nitsíancêxa. Nitsíanan ca an 'atima ñu 'acê uni rabêribi i curúsocênu matástancêxun, bētsia Jesusan mēqueu 'imainun bētsi Jesusan mēmiu 'inun nitsíancêxa.

³⁴ Suntárunēan usoquin 'acêxun ca Jesusan Nucên Papa Dios cacêxa:

—Papan, ênê unicaman ca añu cara 'aia quixun 'unanima. Usa 'icê camina atun 'ucha tērénquin manumiti 'ain.

Usa 'ain ca anu uni matáscê i curúsocêcama nitsíancêxun, suntárunên uin cara isa Jesusan chupa bētsi bētsi bití 'icê iscatsi quixun ñuratsu pain níquin tancêxa.

³⁵ Usaquian Jesús 'aia ca unicaman isacêxa. Ismainun ca judíos unibunên 'apucamax Jesús ñui 'atimati banai ami cuai êsai canancêxa:

—An uni raíri iêmicêsaribi oi iêtibí ca iêtima. Ax asérabi Cristo a Nucên Papa Diosan ênu xunuxun caíscê 'aish ca axbí iêti 'icên.

³⁶ Anu 'icê suntárucamanribi ca uquin ami cuaiquin bimi baca cachacê a xēanun quixun 'ináncêxa.

³⁷ 'Inánquin ca —mix asérabi judíos unicaman 'apu 'aish ca mixbí iêt —quixun cacêxa.

³⁸ Anua a matáscancê i curúsocênu ca Jesús manámi êsaquin cuêncêcê bana matáscê 'iacêxa: “Ënêx ca judíos unicaman 'apu 'icên”. A banax ca griego banan cuêncêcê 'ianan Romanu 'icê unin bana, latín cacê, anun cuêncêcê 'ianan judíos unibunên bana, hebreo cacê, anúnribi cuêncêcê 'iacêxa.

³⁹ A Jesús 'acêsaribi oquin i curúsocênu matáscê uni rabê, achúshinên ca ami 'atimati banaquin 'usánquin Jesús cacêxa:

—¿Mix caramina Cristoma 'ain? Mix asérabi Cristo 'aish ca mixbí iêt. Iéanan ca nuríbi iêmit.

⁴⁰ Usoquian Jesús caia cuaquin ca acêñuan matáscê unin bētsi ñu caquin cacêxa:

—¿Mix usaríbi oquin 'acê 'aishbí caramina Nucên Papa Diosmi racuêtiman?

⁴¹ Asérabi cananuna nux nun 'ucha cupí paê tanin. Usa nux 'ainbí ca ênê uni añu 'uchabi 'acêma 'icên.

⁴² Usoquin bētsi catancêxun ca a unin Jesús cacêxa:

—Jesús, min nêtênuax 'apu 'ixun camina 'ê manutíma 'ain.

⁴³ Cacêxun ca Jesusan cacêxa:

—Asérabi cana 'ên mí cain, ênê nêtênbi camina anu 'êx 'icê anu 'êbê 'iti 'ain.

*Jesús bama**(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)*

⁴⁴ Usai 'imainun ca bari xamárucëbëbi me bëanquiacëxa. Bëanquiac ca rabë 'imainun achúshi hora 'icëbë bari pëquitëcëancëxa.

⁴⁵ Usai bari bëanquimainun ca Nucën Papa Diosan 'imicëx anuxun a rabiti xubu mëu anun bëpáncë chupax amo rabë 'inun tuquiacëxa.

⁴⁶ Usaía 'icëbë ca munuma cuëncënishí Jesús quiacëxa:

—Papan, 'ën cana 'ën bëru ñunshin minmi binun mi 'inanin. Usaquin catancëx ca ashiti bamacëxa.

⁴⁷ Usaía 'icëcama isquin ca Romanu 'icë capitán Nucën Papa Dios rabi quiacëxa:

—Aséribi ca ëné unix 'uchañuma 'iaxa.

⁴⁸ Usaía quimainun ca axa Jesús 'ia isi timécë unicamaxribi masá nuituti, atun nuitu mëëi shításhquiquiani utënbuax, atun xubunu cuancëxa.

⁴⁹ Raírinëxa usai 'imainun ca an a 'unáncë unicama 'imainun axa Galileanuax a nuibëtsini ucë xanucamaribi 'ura nixun Jesús usai 'ia isacëxa.

*Jesús bamacë mënion ñui quicë bana**(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)*

⁵⁰ Judea cacë menu 'icë ëma, Arimatea, anu 'icë uni achúshi ca José cacë 'iacëxa. Ax ca upí uni 'aish upí sinánñu 'iacëxa. Ax ca judíos cushicaman 'apucama achúshi 'iacëxa.

⁵¹ Usa 'aishbi ca José an anun Nucën Papa Dios camabi unin 'apu 'iti nëtë uti caíncë uni 'iacëxa. Usa 'ixun ca raíri 'apucaman 'acésaribi oquin sinánquinma, atúxa Jesús 'acatsi quiax 'ësënaní —'ati ca —quiax quicëbëtanbi, an cáma 'icën.

⁵² Usa 'ixun ca Joséñen anu cuanxun Pilato cacëxa:

—Jesús ca bamaxa, cana buántisa tanin.

⁵³ Usaquin cacëxuan —camina buánti 'ai —quixun cacëxun ca Joséñen Jesús i curúsocënu nanpátancëxun, sávana upitan rabúancëxa. Rabúbianquin ca anu uni bamaia mëníotia matá me témú bérí naëcë, anu uni ñucë mëníocëma pan, anu mënionuxun buáncëxa.

⁵⁴ Usoquin anun ñu mëëtima nëtën 'atima cupí, a nëtë 'icëma 'ain, ca Joséñen Jesús mënionuxun buáncëxa. Buánxuan mënion ca anun ñu mëëtima nëtë 'iacëxa.

⁵⁵ Usoquian buania nuibianxun ca Galileanuax abë uëxancë xanucaman uinuirá cara Jesús mëníoia isanan uisaira oquin cara mëníoia quixun isacëxa.

⁵⁶ Isbiani atun xubunu cuanxun ca anun Jesús sanu oti ro buánuxun mëníocëxa. Mëníotancëx ca Moisésñen cuëño bana quicësabi oi, anun ñu mëëtima nëtë 'ain, tantiacëxa.

24*Jesús baísqüia**(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)*

¹ Anun ñu mëëtima nëtë 'iónxa pëcaracëbëa bari urucëma 'aínshi ca axa Galileanuax Jesús bë uëxancë xanucama anun sanu oti ro mëníoëxancë a buani raíri xanubë anua Jesús mëníoëxancënu cuantëcëancëxa.

² Buani cuanx anu bëbaquinbi ca mapara, anun quini xëpuëxancë, racanacë isacëxa.

³ Usa 'icë istancëx cuani, quíninu atsinquianxun isquinbi ca Nucën 'Ibu Jesús 'aímocëxa.

⁴ 'Aímoi ratuti ca sináncasmacëxa. Usai ratúquian atun iscëxbi ca rabë uni, chupa chaba chabaquicë pañucë, a rapasu 'iacëxa.

⁵ Usa isi ca xanucamax racuëti meu tëtúbuacëxa. Tëtúbutiabi ca a unin cacëxa:

—¿Usa cupí caramina mitsun anu uni bamacë mëníotina axa ashiti bamacëma uni barin?

⁶ Ax ca ënuma 'icën, ca baísqüiaxa. An Galileanuxun mitsu caëxancë bana camina sinánti 'ain.

⁷ Èsaquin ca mitsu caëxanxa: Uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'icë, ca 'ë 'atima unin, uni itsian 'ë aminun 'inánti 'icën. 'Ináncëxun ca i curúsocënu bamanun 'ë matásti 'icën. Matáscëx aséribi bamatancëx cana rabë 'imainun achúshi nëtë 'iónxa pëcaratëcëncëbë baísqüiti 'ai quixun.

⁸ Usaquian ángelnën cacëxun ca —aséribi ca Jesusan usaquin nu caëxanxa —quixun xanucaman sináncëxa.

⁹ Usaquin sinánbiani anuax cuanxun ca atun iscëcama ñuianan ángelnën cacëcama ñuiquin, Jesusan 'unánmicë unicama mecën rabë 'imainun achúshi a 'imainun an aín bana cuacë uni raíricamaribi ñuixuancëxa.

¹⁰ Usaquian an Jesusan 'unánmicë unicama ñuixuncë xanucama ax ca 'iacëxa, María Magdalena 'imainun Juana 'imainun Jacobonën tita María, 'imainun axa atubë 'icë xanucamaribi.

¹¹ Usaquian acaman ñuixuncëxunbi ca —cëmëi ca quia —quixun sinánquin —usa ca — quixun sinánma 'icén.

¹² Usaía raíri 'imainun ca Pedronëxëshi abáquiani a quininu cuancëxa. Cuanx bëbai tëtúbuquin isquinbi ca anun Jesús rabúncë chupa ashi isacëxa. Isbiani ratúquiani uisai cara 'iaxa quixun sináncasmai ca aín 'icënu cuantëcëancëxa.

Emaús émanu bain cuanía usai 'ía

(Mr 16.12-13)

¹³ A nëténbi ca an Jesusan bana cuacé uni rabé Jerusalénuax, axa mécën rabé 'imainun achúshi kilometrosa 'ain, Emaús cacé émanu bain cuancëxa.

¹⁴ Usai bain cuani ca a rabëtax usaía Jerusalénuax Jesús 'icé ñui cananquiancëxa.

¹⁵ Usaía cananquiancëbëbi ca Jesús a caxu cuani, atubë biránanquiani cuancëxa.

¹⁶ Cuania isquin 'unántisa 'ixunbi ca —ënëx ca Jesús 'icé —quixun 'unánma 'icén.

¹⁷ 'Unáncëxunmabi ca Jesusan atu cacëxa:

—¿Añu ñui caramina cananquianin? ¿Uisacatsi caramina masá nuitutin?

¹⁸ Cacëx niracëquin ca axa bain cuancé uni rabé, achúshi, Cleofas cacé, an Jesús cacëxa:

—¿Amanuax Jerusalénu ucé 'ixunbia uisa ñucama cara anu 'iaxa quixun ñuicania 'itsa unin cuanbi caramina mínshi cuacëma 'ain?

¹⁹ Quixuan cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Añu ñui cara quicanx?

Quia ca cacëxa:

—Nazaretnu 'icé Jesús, a ñui ca quicanxa. An ca Nucën Papa Dios 'imainun unicamanribi iscëxun upí oquin Nucën Papa Dios quicé bana uni ñuixuanan aín cushínbi uni itsin 'acëma ñu 'axa.

²⁰ Usa 'icëbi ca nun sacerdotenën cushicamabëtan nun cushi raíricamanribi a Piláto 'inánxa, ax isa i curúsocënu matáscëx bamanun quixun.

²¹ Nun cananuna Romanu 'icé unían, nux Israel unibu 'icé, nu 'imainun nun nëtëcamaribi 'ibuacé 'aínbia nunainshi nun nëtë 'inun, an nu mënioxunti sinan, 'aínbi ca bamaëxanxa.

²² Usa 'aínbi ca nuxnu 'icësaribitía ami sináncé xanu raírinën anu Jesús mëníoëxancënu pëcaracëma 'aínshi cuanxun isbëtsini uxun ñuixunquin nu ratupunia.

²³ Cuanxunbi ca Jesús 'aimopunia. 'Aimobëtsini uxun ca nu capunia, ángel rabëtaína iscëxun atu, Jesús ca bamacëma 'icé, ca baísquiaxa, caxa quixun.

²⁴ Usaquin cacëx anua Jesús mëníoëxancënu cuanxunbi ca nubëa 'icé uni raírinën xanúan cacësabi oquin isquinbi Jesús mëraima 'ipunia.

²⁵ Usaquian cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Upí oquin camina sinaniman. An Nucën Papa Dios quicé bana uni ñuixuncé unin cuënëo banax ca asérabi 'icé quixun camina sináncëma 'ain.

²⁶ ¿A bana quicësabi oi cara Cristo, ax aín Papabë 'Apu 'i cuancëma pan 'aish, paë tani tëmëрати 'iax?

²⁷ Caxun ca Moisésnëan cuënëo bana 'imainun an Nucën Papa Dios quicé bana uni ñuixuncé unicamanribia cuënëo bana, uisa banacama cara a ñui quicé 'icé, a banaxa quicësabi oi ca 'iaxa quixun a uni rabé ñuixuancëxa.

²⁸ Atu bana ñuixunbiancëx anua cuancé Emaús émanu abë bëbaquinbi ca a rabëtan, Jesús sapi ca cuanshitia quixun isacëxa.

²⁹ Isquin ca cacëxa:

—Bari ca xupíbutia, ca baquishia, usa 'ain camina nun xubunu nubë 'i cuanti 'ain. Cacëx ca atubë cuanx aín xubunu 'i Jesús atsiáncëxa.

³⁰ Atsintancëx mesanu a uni rabëbë tsóbuxun ca pán bixun —asábi ca —Nucën Papa Dios catancëxun, tucapaquin atu 'ináncëxa.

³¹ Usa 'ain ca, ënëx ca Jesús 'icé quixun 'unántancëxunmabi pán tucapaxun 'ináncëxun pain —Jesús ca ënëx 'icé —quixun 'unáncëxa. 'Unania ratúcëbëishi ca Jesús nëtëacëxa.

³² Nëtëcëbë ca canancëxa:

—An nubë banaquin cuënëo banacama nu ñuixuncëxun cananuna nun nuitu cuëni shimëniocacësa tanpunin, ¿usa cat?

³³ Usaquin sinani bënëtishi cuanx ca Jerusalénu cuantëcëancëxa. Cuanx bëbaquin ca Jesusan 'unánmicé uni mécën rabé 'imainun achúshi, acamabëa Jesusan bana cuacé raíri unicamaribi timécé mërácëxa.

³⁴ Mërácëxun ca axa timécé unicaman cacëxa:

—Nucën 'Ibu Jesús ca asérabi baísqitëcëanxa. Usa 'icé ca Simonan ispunia.

³⁵ Usaquian cacëxun cuaquin ca Emaúsnuax ucé uni rabëtan, usai ca bainuax nubë 'ipunia quixun canan —nua pán mëtícaquin 'ináncëxunshi cananuna ax ca asérabi Jesús 'icé quixun 'unánpuni —quixun cacëxa.

*Aín 'unánmicë uni mëcën rabë 'imainun achúshi an Jesús isa
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)*

³⁶ Usaquin atu ñuixunía sënëncëma pain 'aínbi axbi chiquiracëti atu nëbëtsi niracëquin ca Jesusan atu cacëxa:

—Chuámashirua ca 'ican.

³⁷ Usoquian atu cacëx racuëti ratúquin ca —ñunshin ca —quixun sináncëxa.

³⁸ Usai 'i ami racuëtia isquin ca Jesusan cacëxa:

—¿Uisacatsi caramina racuëtin? ¿Uisa cupí caramina 'ëx cana aséربي Jesús 'ai quixun sinaniman?

³⁹ 'Ën mëcën 'imainun ca 'ën taë is. Isquin ca, 'ëx cana Jesús 'ai quixun 'unan. Uisa cara 'ën nami 'imainun 'ën xo 'icë quixunmi 'unánun ca 'ë ramët. Ñunshinax ca xoñuma 'ianan namíñuma 'icën.

⁴⁰ Usaquin caquin ca mëshpáquin aín mëcën ismianan aín taëribi ismiacëxa.

⁴¹ Usoquian ismicëxbi ca —ënëx ca Jesús 'icë —quiax cuëñibi sináncasmai ratúacëxa. Ratutia isquin ca Jesusan —¿mitsun a piti ñu cara 'aíma 'ic? —quixun cacëxa.

⁴² Cacëxun ca tsatsa xuícë paná 'imainun buna répa tëxëra 'ináncëxa.

⁴³ 'Ináncëxun biquin ca atun ismainunbi Jesusan piacëxa.

⁴⁴ Pitancëx sënënxun ca Jesusan atu cacëxa:

—'Ëx bamacëma pain 'ixun 'ën mitsu cacësabi oi ca 'iaxa. 'Ë ñuiquin cuëñëo banacama Moisésnën 'a, 'imainun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicaman cuëñëo banacama, 'imainun Salmosribi, acamaxa 'ë ñui quicë bana axa quicësabi oi ca 'iti 'icë quixun 'ën mitsu cacësabi oi cana 'ian.

⁴⁵ Usaquin caxun ca a ñuiquian cuëñëo banacama upí oquian cuanun ñuixunquin anu timëcë unicama 'unánmiacëxa.

⁴⁶ 'Unánmiquin ca ësaquin cacëxa:

—'Ësai ca a bana quia, Cristo ca bamatancëx rabë 'iónxa pëcaratëcëncëbë baísquiti 'icën.

⁴⁷ Usa 'ain ca aín unicaman Jerusalénunxun pain aín bana ñuitancëxun camabi menu cuanquin ësoquin caquin unicama ñuixunti 'icën, Nucën Papa Diosan atun 'atima ñu 'acëcama tërëncë 'inuxun ca sinanaquin bëtsi oquin sinánti 'icë quixun. 'Ësaía a ñui cuëñëo bana quicë a ñuixuntancëxun ca Jesusan atu cacëxa:

⁴⁸ Mitsun camina 'ëx 'ia iscë 'ixun, uisai carana 'ë ñuiquin cuëñëo banacama quicësabi oi 'ia quixun unicama ñuixunti 'ain.

⁴⁹ Axa uti ñuiquian 'ën Papa Diosan 'ë cacë, a cana mitsunu unun xuti 'ain. Usa 'ain camina Nucën Papa Diosan aín cushi mitsu 'inánun Jerusalénu bërúxun caínti 'ain.

Jesús naínu cuan

(Mr 16.19-20)

⁵⁰ Usa 'ain ca Jesusan Jerusalénuax cuanquin Betania ëma 'urama, aín unicama buáncëxa. Buántancëxun aín mëcën rabë manámi oquin ca Nucën Papa Dios atu ñucáxuancëxa.

⁵¹ Usaquin ñucáxuntancëxun acama ëbiani ca anua Nucën Papa Dios 'icë anu cuancëxa.

⁵² Cuania rabitancëx ca chuámashi tani cuëñquiani Jerusalénu cuantëcëancëxa.

⁵³ Cuantancëxun ca nëtë camabi anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu cuanxun cuanxun, a rabiácëxa. Ashi.

JUANĒAN 'A UPÍ BANA

Nucĕn Papa Diosan Bana uni 'iá

¹ Nucĕn Papa Diosan ñu unioisama pain 'ainbi ca aín Bana 'iacĕxa. Aín Bana ax ca Nucĕn Papa Diosbĕ 'iacĕxa, ax ca Nucĕn Papa Diosbi 'iacĕxa.

² Usa 'ain ca ñu unioicĕma pain 'ain aín Bana, ax Nucĕn Papa Diosbĕ 'iacĕxa.

³ Aín Banáinshi ca camabi ñu uniacĕxa. Nucĕn Papa Diosan Bana 'aíma 'ia 'ain ca ñu 'aíma 'ianan ñancáishi 'itsianxa.

⁴ A bana anúan Nucĕn Papa Diosan nĕtĕ 'inan 'aish ca camabi ñu 'imainun uníxribi ĕnĕ nĕtĕnu bucuía. Usai 'i ca an 'imicĕx unicama sinánñu 'icĕn.

⁵ Ñunshin 'atimanĕn 'imicĕxun unin 'aisama 'iti sinaniabi ca Nucĕn Papa Diosan Bana ax upíra 'ixun uni upí 'inun 'imía. Usaquian 'imía ca ñunshin 'atimanĕn a cuati uni upí 'iaxma 'inun quixun Nucĕn Papa Diosan bana a nĕtĕnima.

⁶ Uní achúshi ca 'iacĕxa Juan caquin anĕcĕ. A ca Nucĕn Papa Diosan ĕnĕ menua unun xuacĕxa.

⁷ Ax ca Nucĕn Papa Diosan Bana, an 'uchañuira 'icĕbi uni aín nuitu upí 'imiti, ax ucĕbĕa ami catamĕnun camabi uni a ñuixuni uacĕxa.

⁸ Juan, ax ca an uni aín nuitu upí 'imiti ama 'iacĕxa. Usa 'aíshbi ca axa uti ainra uni aín nuitu upí 'imiti, a unicama ñuixunuan Nucĕn Papa Diosan ĕnĕ menu xucĕ 'iacĕxa.

⁹ An aín sinan upíra 'ixun uni upí 'imiti axa uti ñuiquin ca Juanĕn unicama ñuixuancĕxa.

¹⁰ An aín sinan upíra 'ixun uni upí 'imiti ax ca ĕnĕ menu 'iacĕxa. Usa 'ixun an Nucĕn Papa Diosbĕtan camabi me 'imainun camabi ñucama unio 'icĕbi ca unicaman, ui cara ax 'icĕ quixun 'unánma 'icĕn.

¹¹ ĕnĕ nĕtĕnu 'icĕ unicaman ca an unio 'ixunbi, atubĕ 'inúxa ucĕbi biisama tancĕxa.

¹² Usa 'ixunbi ca uicamax cara ami sinánan ami catamĕtia, acama Nucĕn Papa Diosan bĕchicĕa 'inun 'imiacĕxa.

¹³ Unían aín xanumi bĕchicĕ tuá ax ca unishi 'ia. Unin bĕchicĕnĕxa usa 'ainbi ca usama Nucĕn Papa Diosan bĕchicĕcama 'icĕn. Ax ca aín cushínshia aín bĕchicĕ 'imicĕ 'icĕn.

¹⁴ Nucĕn Papa Diosan Bana a ca bĕtsi tuásaribi 'inun xanun bacĕancĕxa, uni 'inun. Nucĕn Papa Diosan sinánsaribi 'ixun ca ĕnĕ menu 'icĕ unicama abĕ 'ixun nuibacĕxa. Ax aín Bĕchicĕ Achúshi 'aish aín Papa Diossaribi 'aish aín sinan upíra upí cananuna isacĕn.

¹⁵ Usa 'ain ca Juan, an uni nashimicĕ, an Nucĕn Papa Diosan Bana ñui munuma banaquin cacĕxa:

—ĕnĕx ca a ñuiquin ĕsaquin 'ĕn mitsu caĕxancĕ a 'icĕn: Axa 'ĕ caxu uti uni ax ca 'ĕsamaira 'icĕn. 'ĕx 'icĕma pain 'ain ax pain 'iá 'aish ca 'ĕsamaira 'icĕn.

¹⁶ An ca aín sinan upíra 'ixun ax 'icĕsaribitinu nun sinan upí 'inun nuibaquin ĕnquinma nu 'aquinia.

¹⁷ Uisai cara Nucĕn Papa Diosan uni 'iti 'icĕ quixun ca Moisésnĕn nucĕn raracama 'unánmiacĕxa. Usa 'ainbi ca axira uxun Jesucristonĕn asĕrabi nuibaquin aín 'ucha tĕrĕnquin Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oía aín uni 'inun 'imiaxa.

¹⁸ Uinu 'icĕ unínbĕ ca Nucĕn Papa Dios isáma 'icĕn. Aín Bĕchicĕ Achúshi, axa aín Papabĕ 'icĕ, an cuni ca uisa cara Nucĕn Papa Dios 'icĕ quixun nu 'unánmiacĕxa.

I. JESUCRISTONĒAN GALILEA ME 'IMAINUN JUDEA MENUXUN BANA ÑUIXUAN (1.19-12.50)

Juanĕan Jesús ñuía

(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

¹⁹ Usa 'ain ca Jerusalĕnu 'icĕ judíos unicaman ax caraisa ui 'icĕ quixuan Juan ñucátanun, sacerdotecamacĕñun levíta unicama xuacĕxa.

²⁰ Xucĕx cuanx bĕbaxuan ñucácĕxun ca parántisama tanquin Juanĕn cacĕxa:

—ĕx cana Cristoma 'ain.

²¹ Cacĕxun ca cacĕxa:

—¿Ama 'aish caina ui 'ain? ¿Elías caina 'ain?

Quixuan cacĕxun ca cacĕxa:

—ĕx cana ama 'ain.

Cacĕxun ca ñucátĕcĕancĕxa:

—¿An Nucĕn Papa Dios quicĕ bana unicama ñuixunti uni, axa uti a caina mix 'ain?

Cacĕxun ca —ama cana 'ai —quixun cacĕxa.

²² Usaquin cacëxunbi ca catëcëancëxa:

—¿Uiira caramina mix 'ain? An nu xucë unicamanu cai cuanun ca mix caramina ui 'ai quixun nu cat.

²³ Cacëxun ca Juanën cacëxa:

—'Ëx cana axa anu uni 'icëma menuax munuma banacë uni a 'ain, ësai qui: “Nucën 'Ibu ca aia, camina axa anun uti bai mënioquin racanati 'ain”. An ënë bana cuënëo, Isaías, an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuncë, axa quíásabi oi cana 'ëx 'in.

²⁴ Axa usaquin Juan ñucati cuancë unicamax ca fariseo unicaman xucë 'iacëxa.

²⁵ Usa 'ixun ca Juan catëcëancëxa:

—¿Mix Cristoma 'ianan Elíasma 'ianan an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixunti, axa uti ama 'ixunbi caina min uisa cupí unicama 'unpaxan nashimin?

²⁶ Cacëxun ca Juanën cacëxa:

—'Ën cana uni 'unpaxan nashimin, 'aínbi ca mitsúnmi 'unáncëma uni achúshi mitsubë 'icën.

²⁷ Ax 'ësamaira 'aish ca mitsúnmi 'unánun 'ë caxu aia. 'Ëx 'iisama pain 'ain, ax pain 'iá 'aish ca 'ësamaira 'icën. Axa upíira 'aish cushiira 'ain cana 'ëx asaribima 'aish ami rabini a 'urama 'itima 'ain. Usai 'iquin cana aín taxacabi tubuxuntima 'ain.

²⁸ Jordán 'ucëmanan 'icë Betábara cacë ëma anuxan unicama nashimicë, anu cuanx ca unían xucë unicama usai Juanbë banacëxa.

Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bamati, Cristo, a ñuicë bana

²⁹ Usaquin unicama coónxun ca Juanën Jesús aia isacëxa. Aia isi ca quiacëxa:

—Ca is, ënëx ca unin 'ucha cupí carnero bamati 'aínbia ax bamacë cupí Nucën Papa Diosan camabi unin 'ucha tërënti a 'icën.

³⁰ Ënëx ca a ñuiquin ësai quiquin 'ën mitsu cacë a 'icën: Axa 'ësamaira uni ax ca 'ë caxu aia. 'Ëx 'icëma pain 'ain ca ax pain 'iacëxa. Usa 'aish ca 'ësamaira 'icën. A ñuiquin 'ën mi cacë, a ca ux 'icën.

³¹ 'Ënribi cana a 'unáncëma 'ain, 'aíshbi cana Israel unicaman uisa uni cara quixun a 'unánun 'unpaxan uni nashimi uan.

³²⁻³³ Usaquin catancëxun ca, ësai ca 'iixa quixun Juanën unicama ñuixuancëxa:

—'Ën a 'unáncëma 'icëbi ca Nucën Papa Diosan 'ën 'unpaxan uni nashiminun xuquin 'ë caxa: “Úni achúshinua 'ën Bëru Ñunshin Upí ubútancëx 'irua camina isnuxun 'ain. Aínra ca uni 'ën Bëru Ñunshin Upíbéa 'inun 'imiti 'icën”. Usaquin ca 'ë caxa. An 'ë cacëسابi oquin cana Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upía ñumacuru tinax ñaínuax ubútancëx a uninu 'irua isan.

³⁴ Usaquin isun cana —ax ca Nucën Papa Diosan Bëchicë 'icë —quixun camabi uni cain.

Usaquin ca Juanën cacëxa.

Jesusan aín 'unánmicë unia 'inun a pain caísa uni

³⁵ Usaquian coon ca Juanbë aín 'unánmicë uni rabë 'iacëxa.

³⁶ Abë 'icë ca Jesús cuainia isquin Juanën cacëxa:

—Ca is, carnero 'icësaribiti unin 'ucha cupí bamanuan Nucën Papa Diosan xua a ca ux 'icën.

³⁷ Usaía quia cuaquin ca Juanën 'unánmicë uni rabëtan Jesús nuibiancëxa.

³⁸ Nuibiancëxun caxu bësuquin isquin ca Jesusan cacëxa:

—¿Añu caramina barin?

Cacëxun ca ñucácëxa:

—¿Uinu cara min 'iti 'ic, rabí? (Rabí quicë bana, ax ca an uni 'unánmicë uni qui quicë 'icën.)

³⁹ ¿Uinu 'icë cara min 'iti 'ic? quixun cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Isi cuanun ca ut.

Cacëx cuanxun ca aín 'iti isacëxa, istancëx ca bari xupíbuçëbéa baquíshti 'urama 'ain abë 'iacëxa.

⁴⁰ Juanën cacëxun cuaquian Jesús nuibiancë uni rabëtax ca bësix Simón Pedronën xucën Andrés 'iacëxa.

⁴¹ Jesusan 'itinuax cuanxun ca Andrésnën aín xucën Simón Pedro bariquin mëraxun cacëxa:

—Mesías cananuna isan.

Mesías quicë bana, ax ca Cristo, axa utia judíos unicaman caíncë a qui quicë 'icën.

⁴² Cabianquin ca aín xucën Jesúsnu buáncëxa. Buáncëx bëbaia isquin ca Jesusan bëñaquín cacëxa:

—Mix camina Juanën bëchicë, Simón, a 'ain. 'Aíshbi camina Cefas caquin anëcë 'iti 'ain.

Cefas quicë bana, ax ca Pedro qui quicë 'icën.

Jesusan Felipe 'imainun Natanael abë cuanun ca

⁴³ Usaquian Pedro coon pëcaracëbë, Galilea menu cuanti sinani cuanquinbi ca Jesusan Felipe mëracëxa. Mëraquin ca cacëxa:

—'Ën mi 'unánminun ca 'ëbë cuani ut.

⁴⁴ Felipe Betsaida ëmanu 'icë uni 'ain, ca Andrés 'imainun Pedroribi, anu 'icë uni 'iacëxa.

⁴⁵ Usaquian Jesusan cacëx cuanxun ca Felipenën Natanael cacë uni bariquin mëraquin cacëxa:

—A ñuiquian Moisés 'imainun an Nucën Papa Diosan sinánmicëxun uni bana ñuixuncë unicaman cuënëo, a uni cananuna mëran. Ax ca Jesús, Nazaretnu 'icë uni, Josénën bëchicë, a 'icën.

⁴⁶ Felipenën cacëxun ca Natanaelnën cacëxa:

—¿Nazaret ëmanu cara ñu 'unáncë uni 'iti 'ic'?

Cacëxun ca Felipenën cacëxa:

—Usa ca mi isnun ca 'ëbë cuani ut.

⁴⁷ Cabianquin buáncëxa Natanael aia isi ca Jesús quiacëxa:

—U unix ca asérami Israel uni upí 'icën, uni paráncëma ca ux 'icën.

⁴⁸ Quia ca Natanaelnën cacëxa:

—¿Uisaxun caramina 'ë 'unan?

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Mí caia Felipe cuancëma pan 'ainbi cana mi higuera tanáinua isan.

⁴⁹ Cacëxun ca Natanaelnën cacëxa:

—Míx camina Nucën Papa Diosan Bëchicë 'ianan Israel unicaman 'apu 'ain.

⁵⁰ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Higuera tanáinua cana mi isan 'ën mi cacëxun caramina bërí, ënëx ca Nucën Papa Diosan Bëchicë 'icë quixun 'ë sinanin? Minmi 'ë iscësamaira oquin camina 'ën ñu 'aia isnuxun 'ain.

⁵¹ Ësaquinribi ca Jesusan Natanael cacëxa:

—Asérami cana mitsu cain, naí panárabëcëbëtan camina uni 'inux 'ëx anuax uá, 'ë manáminuaxa Nucën Papa Diosan ángelcama cuaruanan ubutia isnuxun 'ain.

2

Unin xanu biti nëtëa Jesús Canánu 'ía

¹ Rabë nëtë 'iónxa pëcaracëbëtan ca Galilea nëtënu 'icë ëma, Caná cacë, anuxun uni achúshinën aín bëchicë xanu bimiti 'ain, aín aínsi 'ibucama pi unun quixun aín uni camiacëxa. Anu ca Jesusan titaribi 'iacëxa.

² Usa 'ain ca Jesúsribi aín 'unánmicë unicamabë aribia camicëx cuanx anu 'iacëxa.

³ Anu 'ixun ca unicaman cëñucëxa vino 'aíma 'ain aín títan Jesús cacëxa:

—Vino ca 'aíma 'icën, ca cëñúaxa.

⁴ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Uisati caramina 'ë usaquin cain? Anun 'ën ñu 'ati nëtë ca 'icëma pain 'icën.

⁵ Cacëxun ca aín títan an pítí 'ináncë unicama cacëxa:

—'Ën tuacëan mitsu cacësabi oquin ca 'at.

⁶ Anu ca 'iacëxa mëcën achúshi 'imainun achúshi maxax 'acë ñutë, anu anúan judíos unicama mëchucati 'unpax nanti. A ñutëcama sapi ca veinte 'ianan treinta galones 'unpax anu 'aruti 'iacëxa.

⁷ Usa 'ain ca Jesusan an pítí 'ináncë unicama cacëxa:

—Ñutënu ca 'unpax buácat.

Cacëxun ca usoquin 'acëxa.

⁸ Usaquian 'aia ca cacëxa:

—Buácabianquin ca fiesta 'ibunú buántan.

Cacëxun ca Jesusan cacësabi oquin buáncëxa.

⁹ Buáncëa fiesta 'ibun, Jesusan 'unpax 'icëbi vino ocë, a tanquin, uinua bëcë cara quixun 'unaniamabi ca an ñutënu buácabianquin buáncë unicama aínsi 'unáncëxa. Usa 'ain ca fiesta 'ibun an xanu biti uni cuënxun cacëxa:

¹⁰ —An fiesta 'acë unin ca vino upí pain 'inántancëxun a cëñuía vino asábitanishi uni 'iania. Usa 'ainbi camina min bërí 'atimatani pain 'inántancëxun vino upí 'inanin.

¹¹ Usoquin ca Jesusan Galilea menu 'icë ëma, Caná, anuxun aín sinanëinshi 'atabaquin uni itsin 'acëma ñu 'acëxa, uni itsin cushisamaira ca aín cushi 'icë quixuan unicaman 'unánun. Usaquian ñu 'aia isi ca aín 'unánmicë unicama ami catamëacëxa.

¹² Usaquin 'atancëx ca aín tita 'imainun aín xucëantu 'imainun aín 'unánmicë unicamabë Jesús Capernaúm ëmanu cuancëxa. Cuanx bëbatancëx ca 'itsama nëtëinshi anu 'iacëxa.

An ñu marucë unicama Jesusan chiquían
(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

¹³ Pascua anúan judíos unicaman carnero 'ati nêtëa 'urama 'ain ca Jesús Jerusalénu cuancëxa.

¹⁴ Cuanx bëbax anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu atsínquinbi ca an ñu marucë unicaman vaca bënë 'imainun carnero 'imainun ñumacuru acama maruia isacëxa. Isanan ca anuxuan curíqui cambioquin bicë, anua unicamaribi tsócë isacëxa.

¹⁵ Acama isquin ca anun rishquiti itsi mëñoquin, anua 'icë carnero 'imainun vaca bënë 'imainun an marucë unicamaribi chiquíancëxa. Chiquíanan ca an curíqui cambioquin bicë unin curíqui rëúquin, anua curíqui nancë ñucama chashcacëxa.

¹⁶ Usonan ca an ñumacuru marucë unicamaribi cacëxa:

—Ënua ca mitsun ñucama buántan. Anuxun 'ën Papa rabiti xubu camina anuxun ñu maruti xubusa 'inun ësaquin 'atima 'ain.

¹⁷ Usaquian Jesusan caia quaquin ca aín 'unánmicë unicaman Nucën Papa Diosan bana cuënëo ësai quicë a sináncëxa: “Ëx anun rabanan bamaquinbi cana anuxun mi rabiti xubu upí oquin bërúanti 'ain”. Usaquin sinánquin ca —a banaxa quicësabi oquin ca 'aia —quixun sináncëxa.

¹⁸ Usaquin 'aia isquin ca judíos unicaman Jesús cacëxa:

—¿Mimmi ësiquin 'acë ax ca asábi 'icë quixúnu nun 'unánun caramina añu ñu nun isnun 'ati 'ain?

¹⁹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Mitsúnmi tëncapatiabi cana ënë xubu 'ën rabë 'imainun achúshi nêtëinshi 'atëcënti 'ain.

²⁰ Cacëxun ca judíos unicaman cacëxa:

—Cuarenta y seis baritán ca nucën chaitiocëcaman ënë xubu 'acëxa. Usa 'aínbi ¿caramina min rabë 'imainun achúshi nêtëinshi 'atëcënti 'ain?

²¹ Èsaquian atun cacë 'aínbi ca Jesús quicë bana ax, axbi ñuiacati quicë 'iacëxa.

²² Usa 'ain ca aín 'unánmicë unicaman bamaxa Jesús baísquitëcëan usaquian judíos unicama cacë a bana sináncëxa. Sinánan ca —Nucën Papa Diosan bana cuënëo ca cëmëma 'icë —quixun sinánan —Jesusan nu cacë bana axribi ca cëmëma 'icë —quixun sináncëxa.

Unicaman sináncë ñucama Jesusan 'unan quicë bana

²³ Pascua anun carnero 'ati nêtën Jerusalénu 'ixuan Jesusan uni itsin 'acëma ñu 'aia isi ca 'aisamaira uni —an ca aséribi Nucën Papa Diosan cushin ñu 'aia —quixun sináncëxa.

²⁴ Usaía 'icëbëtanbi ca camabi unían aín nuitu mëu sináncë a 'unáncë ixun, Jesusan —aséribi ca 'ëmi sinanima —quixun 'unáncëxa.

²⁵ An ca unían cacëxunmabi camabi unin sinan 'unáncëxa.

3

Nicodemoa Jesús isi cuan

¹ Fariseo uni achúshi ca Nicodemo caquin anëcë 'iacëxa. Ax ca judíos unicaman 'apu achúshi 'iacëxa.

² Usa 'ixun ca anu ñantan cuanxun Jesús cacëxa:

—Unían mix camina cushiira 'ai quixun 'unánun camina uinu 'icë unínbia 'acëma ñu 'ain. Nucën Papa Dios abëma 'ain ca uinu 'icë unínbi minmi 'acësoquin ñu 'atima 'icën. Usa 'ain cananuna 'unan, Nucën Papa Diosan ca minmi nu 'unánminun ënë menu mi xuacëxa quixun.

³ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Aséribi cana 'ën mi cain, axa aín cushin bacëntëcëncëma uni ax ca Nucën Papa Diosan 'itima 'icën.

⁴ Usaquian cacëxun ca Nicodemonën cacëxa:

—¿Uisax cara bërâma cania 'aish uni bacëntëcënti 'ic? ¿Amiribishi cara aín titan pucunu atsíanx bacëntëcënti 'ic?

⁵ Nicodemonën cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Usama ca. Aséribi cana 'ën mi cain, 'unpax 'imainun Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan bacëntëcëncëma uni ax ca Nucën Papa Diosan 'itima 'icën.

⁶ Axa xanunuax bacëncë, ax ca unishi 'ia; axa aín Bëru Ñunshin Upitan bacëncë uni, ax ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upíñu 'ia.

⁷ Nucën Papa Diosan cushin camina bacëntëcëncë 'iti 'ai quixun 'ën mi cacëx ratúaxma ca 'it.

⁸ Uinuax cara suñu bëëqui banaquiania camina cuatin, 'ixunbi camina isima, uinuax cara a suñu aia, uinu cara cuania quixun. An ñu shaícaianu suñu iscëma usaribi oquin cananuna Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan uni bacëntëcëncëma isiman.

⁹ Cacëxun ca Nicodemonën Jesús catëcëancëxa:

—¿Uisa 'aish cara usai 'iti 'ic?

¹⁰ Cacëxun ca Jesusan Nicodemo cacëxa:

—¿Mix an Israel unicama 'unánmicë 'ixunbi caramina 'ën mi cacëxun uisai qui quicë cara quixun cuatiman?

¹¹ Aséribi cana mi cain, nun 'unáncë ñu ñuianan nun iscë ñuribi ñui cananuna nux quin. Quiabi camina nun bana ca aséribi 'icë quixun sinaniman.

¹² ¿Ënë menu 'icë ñu 'ën ñuia cuaquinma caramina uisaxun 'ën naínu 'icë ñu ñuia cuati 'ain?

¹³ Uinu 'icë unínbia anu 'icë ñu 'unáncë 'aímabi cana 'ën cuni anuax uá 'ixun 'unanin.

¹⁴ Moisésnéan anu uni 'icëma menuxun manë 'acë runu, camabi unin isnun, i nitsínxun anu nansaribi oquin ca uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'icë, 'ë unin 'ati 'icën,

¹⁵ uinu 'icë unix cara 'ëmi catamétia axa nëtétimoi Nucën Papa Diosnan 'inun.

Nucën Papa Diosan ënë menu 'icë unicama nuibacë bana

¹⁶ Camabi uni aséribi nuibaquin ca Nucën Papa Diosan aín Bëchicë achúshi ënë menu xuacëxa, uicamax cara ami catamétia axa nëtétimoi abë 'inun.

¹⁷ Nucën Papa Diosan ca aín Bëchicë an ënë menu 'icë unicama aín 'ucha cupí 'uchonun xuáma 'icën. Ama, ënë menu 'icë unicama aín 'ucha tërënquin ainan 'inun iémninun quixun ca xuacëxa.

¹⁸ Aín Bëchicëmia catamëcë uni ax ca Nucën Papa Diosan 'uchocë 'ima. Usa 'aínbi ca axa ami catamëcëma uni ax aín Bëchicë achúshi ami catamëcëma cupí Nucën Papa Diosan aín 'ucha cupí castícantishi 'icën.

¹⁹ Axa ami sináncëma uicamax ca aín 'ucha cupí Nucën Papa Diosan castícantishi 'icën, atúan an aín sinan upíra 'ixun uni upí 'imíti ax uánbi ami catamëisama tanquin 'atima ñu 'atishi cuëncë cupí.

²⁰ An ñu 'atima 'acë unicaman ca an 'aia unin isti rabanán xabánuxun 'ati cuëenquinma bëánquibucënxun ñu 'aia.

²¹ Usa 'aínbi ca an Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquin 'acë uni, an 'aia isquian —an ca Nucën Papa Diosan 'aquincëxun ñu 'aia —quixun unin 'unánun xabánuxun ñu 'aia.

Amiribishia Juanën Jesús ñuitëcëan bana

²² Usa 'ain ca Jesusan aín 'unánmicë unicamabë Judea menu 'icë ëmacamanu cuantancëx anu 'ixun uni nashimiacëxa.

²³⁻²⁴ Nashimimainun ca Juanënríbi sipuacëma pain 'ixun Enón caquin anëcë ëma, anua 'itsa 'unpax 'ain, anuxun uni ricuatsincë nashimiacëxa. Enón cacë ëma ax ca Salim caquin anëcë ëma 'urama 'iacëxa.

²⁵ Usa 'ain ca judío uni achúshinëx Juanëan 'unánmicë unicamabë, aín raraxa quiásabi oquin Nucën Papa Dios cuëënnun ñu 'ati ñui cuëbicanancëxa.

²⁶ Usai cuëbicananquiani anu cuanxun ca Juan cacëxa:

—A ñuiquinmi nu cacë uni axa mibë Jordán 'ucë manan 'icë, Jesús, an unicama nashimicëbë ca camabi unix anu ricuatsinia.

²⁷ Cacëxun ca Juanën cacëxa:

—Uinu 'icë unínbí ca Nucën Papa Diosan 'imicëxunma usa ñu 'atima 'icën.

²⁸ Mitsun camina, Cristoma cana 'ai 'ëx quia cuan. Nucën Papa Diosan ca 'ë caxua ax unun 'ëx pain rëcuëncuatsini unun 'ë xuaxa.

²⁹ Ësa ca. Ainan 'inúan unin bicëx ca xanu ainan 'ia. Ainan 'iti xanu bitsia uni cuëëni banaia cuati ca axa abë nicë uníxribi cuëënia. Usaribiti cana 'ëx —unicaman ca Jesusan bana cuatia —quixunmi mitsun 'ë cacëxun cuati chuámarua tani cuëënin.

³⁰ Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan usai ca 'iti 'icë quixun ñuiasabi oi, axira 'ësama cushiira 'ain camabi unix 'ë éanan anuishi cuanti 'icën.

Axa naínuax ucë uni ñuicë bana

³¹ Axa naínuax uá, an unio ñucamabë sënënma cushiira 'aish ca bëtsi unisamaira 'icën. Unían bëchicëxa bacëncë uni an ca unishi 'ixun ënë menu 'icë ñuishi ñuia. Axa Nucën Papa Diosnuax uá, ax ca an unio ñucamabë sënënma cushiira 'aish bëtsi unisamaira 'icën.

³² An ca an iscë ñucama ñuianan, an cuacë banacamariibi ñuia, ñuiabi ca uinu 'icë unínbí aín bana ca aséribi 'icë quixun sinanima.

³³ Usa 'aínbi ca axa aín bana cuati ami catamëcë uni, an —Nucën Papa Diosan banax ca aséribi 'icë —quixun sinánan —ca usa 'icë —quixun unicama ñuixunia.

³⁴ Usai 'inun ca Nucën Papa Diosan aín Bëru Ñunshin Upí ñonquinma aín Bëchicë 'inania. Usaquin 'ináncëxun ca an xucëxa ucë uni, Jesús, an aín Bëru Ñunshin Upitan sinánmicë 'ixun Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquin unicama bana ñuixunia.

³⁵ Nucën Papa Diosan ca aín Bëchicë nuibaquin axa aín 'ibu 'inun camabi ñu a 'inãncëxa.

³⁶ Axa aín Bëchicëmi catamëcë uni, ax ca ainan 'aish Nucën Papa Diosbë nêtëtimoï 'ia. Usa 'aínbi ca axa Nucën Papa Diosan Bëchicëmi sinántisama tancë uni, ax ainanma 'aish Nucën Papa Diosbë nêtëtimoï 'ima. A uni ca Nucën Papa Diosan aín 'ucha cupí 'aisamaira oquin castíancë 'iti 'icën.

4

Samaritana xanubë Jesús bana

¹ Fariseo unicaman ca –Juanën 'unánmicë unicama 'itsaribi 'aínbi ca Jesusan 'unánmianan nashimicë unicamaxira 'aisamaira 'icë –quixuan ñuicanía cuacëxa.

² Usa 'aínbi ca Jesusanma aín 'unánmicë unicaman cuni uni nashimiacëxa.

³ Usaquian fariseo unicaman cuacëxun 'unánbiani ca Jesús Judea menuax amiribishi Galilea menu cuantëcëancëxa.

⁴ Anu cuanti sinani ca Jesús Galilea nêtënu cuani Samaria 'abiani cuancëxa.

⁵ Cuanx ca Jacobnëan aín bëchicë José 'inan me 'urama 'icë ëma, Sicar cacë, anu bëbacëxa.

⁶ Bëbatancëx ca Jacobnëan naëa 'unpax anu 'ain, Jesús 'uran cuanbaiti cuainsama tani, baria xamárucëbë, a rapasu tsóbuacëxa.

⁷⁻⁸ Tsóbutancëxa anu tsómainun ca aín 'unánmicë unicama a piti ñu bitsi Jesús ëbiani cuancëxa. Cuan ca Samaria nêtënu 'icë xanu achúshi 'unpax bitsi uacëxa. Chumu bëi aia isquin ca Jesusan cacëxa:

–¿'Ë ca 'unpax 'anun 'inan?

⁹ Cacëxun ca a xanun cacëxa:

–¿Usaiti caramina mix judío uni 'ixunbi 'ëx samaritana xanu 'icëbi 'unpax 'inánun quixun 'ë cain?, judíos unicamax samaritano unicamabë nuibanancë 'aínmabi.

¹⁰ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

–Ën mi 'unpax ñucacë 'aínbi camina ui carana 'ai quixun 'ë 'unaniman. 'Ë 'unánan añu cara Nucën Papa Diosan mi 'inánti 'icë quixun 'unáncë 'ixun camina 'ë ñucátsian. Ñucacëxun cana anúnmi nêtëtimoï Nucën Papa Diosnan 'iti 'unpax mi 'inántsián.

¹¹ Cacëxun ca cacëxa:

–Anua 'unpax biti ënëx ca nëmin 'icën. Anun 'unpax biti ñuñuma camina 'ain. ¿Uinua caramina anun 'ëx nêtëtimoï Nucën Papa Diosnan 'iti 'unpax a biti 'ain?

¹² ¿Nucën rara Jacóbsamaira caina mix 'ain? An ca ënë anua 'unpax biti naëacëxa, naëxun ca 'acëxa, 'anan ca aín bëchicëribi 'amianan a rabucucë ñuinacamaribi 'amiacëxa. Jacobnën aín rëbúnquicamanribia 'anun naëa 'icë cananuna nunribi ënë 'unpax 'ain.

¹³ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

–An ënë 'unpax 'acë uni, ax ca amiribishi shimatëcënia.

¹⁴ Usa 'aínbi ca an 'ën 'inãncëxun 'unpax 'acë uni, ax amiribishi shimatëcëntima 'icën. Me 'ucë mëúcüaxa chiquitia 'unpax xobucësaribiti ca 'ën 'inãncë 'unpax nêtëtima uninu 'iti 'icën. Usaía 'icëbë ca uni nêtëtimoï Nucën Papa Diosnan 'iti 'icën.

¹⁵ Usaquian cacëxun ca xanun cacëxa:

–A 'unpax ca 'ë 'inan. Amiribishi shimai 'unpax bitsi utëcënunma ca 'ë 'inan.

¹⁶ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

–Mín bënë cuënbëtsini ca abë utan.

¹⁷ Cacëx ca –'ëx cana bënëñuma 'ai –quiacëxa. Quia ca Jesusan cacëxa:

–Usa ca. Bënëñuma cana 'ai qui camina cëmëiman.

¹⁸ Mix camina mëcën achúshi bënëñu 'iacën. Usa 'aínbi ca axa bërí mibë 'icë uni ax asérabí mín bënëma 'icën. Usa 'ain ca –bënëñuma cana 'ai –quixamí quicë ax cëmëma 'icën.

¹⁹ Cacëxun ca xanun cacëxa:

–Bërí cana mix caina ui 'ai quixun 'unanin. Mix camina an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë uni a 'ain.

²⁰ Samaria unicama nun raran ca tucu ënuxun Nucën Papa Dios rabiácëxa. Usa 'aínbi camina mitsux quín, Jerusalënxun ca unín Nucën Papa Dios rabiti 'icë quíax.

²¹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

–Asérabí cana mí cain, anúnmi ënë tucunuxunmabi, Jerusalënxunmabi anumi mitsux 'icënxunbi, Nucën Papa Dios rabiti nêtë ca aia.

²² Mitsun camina ui caramina rabi quixun 'unaniman. Nun cananuna ui caranuna rabi quixun 'unanin. An uni Nucën Papa Diosnan 'inun iëmiti, ax ca judío uni 'iti 'icën. An usaía 'inun mëño, a cananuna nun rabin.

²³ Anúan an Nucën Papa Dios rabiçë unix asérabí ami sinani ax cuëncësbabi oi 'iti cuëenquin a rabiti nêtë ca aia, bërí ca a nêtë 'icën. Usaquian unín a rabiti ca Nucën Papa Dios cuëënia.

²⁴ Nucën Papa Dios, ax ca unima 'aish nami, imi, xo, acamañuma 'icën, a ca unin isima. Usa 'ain ca an Nucën Papa Dios rabicë unin aséرابي ami sinani ax cuëñcësabi oi 'iti cuëñquin a rabiti 'icën.

²⁵ Cacëxun ca xanun cacëxa:

—Mesías, Cristo cacë, ax ca uti 'icë quixun cana 'unan. Ax uquin ca nun nu 'unánun camabi ñu ñuixunti 'icën.

²⁶ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—A cana 'ëx 'ain, abë camina banain.

²⁷ Cacëbëbi ca ain 'unánmicë unicama utëcëancëxa. Uquin xanubëa Jesús banaia isi ratúquinbi ca uinu 'icë unínbi —¿añu caramina cuëñin? —canan —¿añu ñui caramina a xanubë banain? —quixun cáma 'icën.

²⁸ Usa 'ain ca a xanun ain ñutë tsónbiani ain ëmanu cuanx bëbaquin anu 'icë unicama cacëxa:

²⁹ —'Ëbë banaquin ca achúshi unin 'ëx usai 'icëcama ñuiquin 'ë caxa. Ëñëx sapi ca aséرابي Cristo 'icën, ca isi ut.

³⁰ Usaquin xanun cacëxa ca a ëmanu bucucë unicama anua Jesús 'icë anu ricuatsiancëxa.

³¹ A xanúa cuancëbëtan ca ain 'unánmicë unicaman Jesús —camina piti 'ai —quixun cacëxa.

³² Cacëxunbi ca Jesusan cacëxa:

—Mitsun 'unáncëma pitiñu cana 'ëx 'ain.

³³ Cacëx ca ain 'unánmicë unicamax —bëtsi unin sapi ca a piti bëxuanxa —qui ax canancëxa.

³⁴ Canania isquin ca Jesusan cacëxa:

—An ënë menu 'ë xuá axa cuëñcësabi oquin 'anan an a 'anun 'ë ca, a sënëonuxun 'ai cana 'ëx picësa 'ain. Usaquin 'ën 'acëx ca ax 'ën piti ñusa 'icën.

³⁵ Esoquian cacëbëbia a ëmanu 'icë unicamax aia isquin ca Jesusan ain 'unánmicë unicama cacëxa:

—Mitsux camina quin, rabë 'imainun rabë 'uxë cëñúcëbëa shañquibutia cananuna ñu bimi biti 'ain. Usa 'ainbi cana 'ën mitsu cain, ca is, axa ucë unicama ëñëx ca anun biti nëtë sënëncëbëtan ain 'ibun binuan bimi pëcëti sënëncësaribi 'icën.

³⁶ An uni 'ëmi catamënun 'aquincë uni an ca ain cupí bitsia. A unin 'aquincëxa 'ëmi catamëcë unicama ax ca xëñibua 'ainbi Nucën Papa Diosnan 'ia. Usa 'ain ca an paian 'ën bana uni ñuixuncë unicamabë an 'ëmi catamënun uni 'aquincë unicamaxribi cuëñti 'icën, atúan 'ënan 'inun uni 'aquincë cupí.

³⁷ Usa 'ain ca ësai quicë banax aséرابي 'icën: Bëtsi unían 'apácëxa pëcëtia ca bëtsi unin bimi bitsia.

³⁸ Mitsúnmi bëtsi unían 'unánmicë unicama 'ëmia catamënun upí oquin 'aquinun cana mitsu xuan. Uní raírinëan 'unánmicë 'icëbi camina mitsun a unicama upí oquin 'ëmia catamënun 'imian.

³⁹ Usai Jesús ain 'unánmicë unicamabë banamainuan a xanun cuanxun —a unin ca 'ëx usai 'icëcama ñuiquin 'ë caxa —quixun cacëx ca a ëmanu 'icë samaritano uni 'itsáxira —Jesús ax ca Nucën Papa Diosnuax ucë 'icë —quixun sinani Jesúsni sináncëxa.

⁴⁰ Ami sinánquin a isi cuanxun ca Jesús cacëxa:

—Nubë pain camina 'i cuanti 'ain. Cacëx cuanx ca atubë rabë nëtën 'iacëxa.

⁴¹ 'Ixúan, bana ñuia cuati ca samaritano 'itsáxira —aséرابي ca ax Nucën Papa Diosnuax ucë 'icë —quixun 'unani ami sináncëxa.

⁴² Usai 'iquin ca a unicaman a xanu cacëxa:

—Mínmi nu cacëxun cuaxunbi cananuna bërí nunbi ain bana cuaquin 'unanin, aséرابي ca ax Cristo, an camabi menu 'icë uni Nucën Papa Diosnan 'inun iëmiti, a 'icë quixun.

An 'apu ñu mëëxuncë unin bëchicëa Jesusan pëxcúa

⁴³ Usa 'ain ca rabë nëtë anu 'itancëx Jesús anuax cuanx Galilea nëtënu bëbai cuancëxa.

⁴⁴ Cuanux ca quiacëxa:

—An Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuncë uni a ca anuaxa canicë nëtënu 'icë unicaman ain bana cuaisama tania.

⁴⁵ Usai quiax cuanxa Galilea nëtënu bëbaia ca anu 'icë unicaman upí oquin Jesús biacëxa. A unicamax Pascua anun carnero 'ati nëtë 'ain, Galileanuax Jerusalénu cuancë 'ixun ca an ñu 'aia iscë 'ixun a unicaman ain nëtënu bëbaia cuëñquin Jesús biacëxa.

⁴⁶ Usa 'ain ca Galilea nëtënu 'icë ëma Caná, anuxuan bëráma 'unpax vino ocë, anu Jesús bëbacëxa. Bëbamainun ca 'apun uni achúshi ain bëchicëñëx Capernaúm ëmanu 'insincë 'iacëxa.

⁴⁷ Usa 'ain ca Jesús Judea nëtënuax Galilea nëtënu bëbaia quixuan unin ñuia cuabiani cuanxun 'apun unin mëraquin Jesús cacëxa:

—'Ën bëchicë ca 'insíanxa, ca bamatisa 'icën. A camina 'ë pëxcuxuni cuanti 'ain.

⁴⁸ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Mitsun camina 'ën, uni itsin 'acëma ñu 'aiashi istisa tanin. 'Ën usa ñu 'acëbëtanma camina, ëx cana aséribi Nucën Papa Diosnuaxa uá a 'ai quixun sinántisama tanin.

⁴⁹ Cacëxun ca 'apun unin cacëxa:

—'Ën bëchicë ca nètëtisaira 'icën. Nètëcëmaishi camina a isi cuanti 'ain.

⁵⁰ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Min bëchicë ca ñuima, asábi ca, ca istan.

Cacëx ca —aséribi ca pëxcúti 'icë —quixun sinánbiani cuancëxa.

⁵¹ Usa 'ain ca baían cuania mërananquinquin an ñu mëëxuncë unicaman cacëxa:

—Min bëchicë ca ñucëma 'icën, asábi ca.

⁵² Cacëxun ca a tuacën papan cacëxa:

—¿Uinu bari 'ain cara 'ën bëchicë aín 'insin nètëonx?

Cacëxun ca —imëishi bari cuainacëcëbë ca aín 'itsis nètëonxa —quixun cacëxa.

⁵³ Usaquian cacëxun ca a tuacën papan —Anu bari 'ain ca Jesusan 'ë, min bëchicë ca ñuima, ca pëxcúti quixun 'ë coonxa quixun sináncëxa. Usaquian sinani ca aín xubunu 'icë unicamabë —aséribi ca Jesús Nucën Papa Diosnuax ucë 'icë —quixami sináncëxa.

⁵⁴ Usaquin ca Jesusan Judea nètënuax cuantancëxun Galilea menuxun bërâma 'acësa oquin uni itsin 'acëma ñu 'atëcëancëxa.

5

'Ian Betesda cacë, a rapasunuxuan Jesusan nicuainquinbi tancëma uni pëxcúia

¹ Usotancëx ca anúan judíos unicaman Nucën Papa Dios rabiquin piti nètë 'ain, Jesús Jerusalénu cuantëcëancëxa.

² Jerusalénu cëñëa aín xëcuë achúshi, Oveja cacë, a bëtânain ca unin 'acë 'ian 'iacëxa. Ax ca hebreo banan Betesda caquin anëcë 'iacëxa. A 'ian rapasu, anua uni niti, anu ca mëcën achúshi itá nitsincë 'aish manan tapuñu 'iacëxa.

³ Ax ca a tëmú bucuxuan uni 'insincëcama, bëxuñu 'imainun aín niti bëtsicë 'imainun racábucë, acaman ángelmëan 'unpax cubínmia cañcë 'iacëxa.

⁴ Cañcëxuan uisa nètën cara 'ibutia, a nètën 'ibúxun ángelmëan a 'unpax cubínmicëbë caísa ax paían anu butucë, uisa 'insínñu cara, a uníxbi pëxüacëxa.

⁵ Usa 'ain ca anu 'icë uni achúshi treintiocho baritia 'insincë 'iacëxa.

⁶ Ax anu racacë isquin ca —'uran ca ëñë uni usai 'iäxa —quixun 'unánquin Jesusan cacëxa:

—¿Caramina pëxcúti tanin?

⁷ Cacëxun ca 'insincë unin cacëxa:

—'Unpax cubíncë nëbëtsi an 'ë butúnti uni ca 'aíma 'icën. Usa 'ain ca 'ëx cuancëma 'aínshi 'ë rëtibiani cuanx, uni itsix pain 'unpax cubíncënu butuía.

⁸ Quia ca Jesusan cacëxa:

—Niruquin anumi racacë min bacëti bibiani ca cuantan.

⁹ Usaquian Jesusan cacëxëshi ca a uni aín 'insincë pëxcúacëxa. Pëxcúquin aín bacëti bibiani ca cuancëxa.

Anun ñu mëëtima nètë 'aímbia anua racacë aín bacëti bibiani,

¹⁰ cuania isquin ca judíos unicaman 'insincë 'aíshbia pëxcúcë uni cacëxa:

—Ëñë nètëx ca anun ñu mëëtima nètë 'icën. Ëñë nètën camina anumi racacë ñu 'iábiantima 'ain.

¹¹ Cacëxun ca cacëxa:

—An 'ë pëxcucë uni an ca, anumi racacë min bacëti bibiani ca cuantan, quixun 'ë caxa.

¹² Quixuan cacëxun ca atun cacëxa:

—¿Ui uni cara min bacëti bibiani ca cuantan quixuan an mi cacë, ax 'ic?

¹³ Cacëxunbi ca 'aisamaira uni anu 'aían Jesús 'uri cuan, ui unin cara a pëxcüaxa quixun 'unánma 'icën.

¹⁴ Usa 'ain ca a pëxcucë uni a anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun mëraquin, Jesusan cacëxa:

—Ca is, bëri camina pëxcúcë 'ain. Usa 'ain camina mix 'iásamairai 'insintëcënti rabanan amiribishi 'uchatëcëntima 'ain.

¹⁵ Usaquian Jesusan cacëxun, ax ca Jesús 'icë quixun sinánbiani cuanxun ca a unin judíos unicama, —Jesusan ca 'ë pëxcüaxa —quixun cacëxa.

¹⁶ Usa 'ain ca anun ñu mëëtima nètëan uni pëxcucë cupí, judíos unicamax Jesús 'acatsi quiax 'ësëncëxa.

¹⁷ 'Ësëñaniabi ca Jesusan atu cacëxa:

—'Ën Papan 'acësaribi oquin cana 'ën 'ain.

¹⁸ Usaía Jesús quia cuati ami nishquin ca judíos unicaman ësaquin sináncëxa, —Usai qui ca Nucën Papa Dios ax isa aín papa 'icë quianan ax isa Nucën Papa Diossaribi 'icë quia.

Usaquin sinani ca anun ñu meëtima nētēn uni pēxcucē cupí ami nishanan, usaía quicē cupíríbi ami nishquin, a 'acatsi quiax 'ēsēnancēxa.

Jesusan aín Papabētan ñu 'a

¹⁹ Usa 'ain ca Jesusan atu cacēxa:

—Asérabi cana mitsu cain, 'ēx Nucēn Papa Diosan Bēchicē 'ixunbi cana 'ēnbi ñu 'aiman. 'Ēn Papan ñu 'aia isquin cuni cana 'ēnribi 'ain. 'Ēn Papan bētsi bētsi ñu 'acēbētan cana 'ēx aín Bēchicē 'ixun 'ēnribi an 'acēsaríbi oquin 'ain.

²⁰ 'Ēn Papan ca 'ēxira aín Bēchicē 'icē nuibaquin an 'acē ñucama 'ē ismia. An ca mitsúnmi iscēsamaira ñu, a isími mitsux ratúti, a 'ē ismínuxun 'aia.

²¹ 'Ēn Papan ca uni bama abi baísqumitancēxun axa tsónun 'imiti 'icēn. Usaríbiquin cana 'ēx aín Bēchicē 'ixun 'imitisa tanquin 'ēnribi tsónun uni 'imiti 'ain.

²² 'Ēn Papax ca uicamax cara aín 'ucha tērēncē 'icē quianan uicamaxríbi cara 'uchañu 'icē quiax quima. Usa 'ixun ca 'ēx aín Bēchicē 'icē usoquin 'anun 'ē cuni 'imiāxa,

²³ a rabicēsaríbi oquían camabi unin 'ēribi rabinun. An aín Bēchicē 'icē 'ē rabicēma, an ca 'ēn Papa an 'ē xuá, aribi rabima.

²⁴ Asérabi cana 'ēn mitsu cain, axa 'ēn bana cuati an 'ē xuá ami sināncē uni, ax ca ainan 'aish nētētímoi Nucēn Papa Diosnan 'ia. A cupía Nucēn Papa Diosnan 'ítima 'icēbi aín 'uchacama tērēncē cupí 'uchañuma 'aish ca bamatancēxbi nētētímoi Nucēn Papa Diosbē 'iti 'icēn.

²⁵ Usa 'ain cana asérabi mitsu cain, ca uti 'icēn, anúan aín 'ucha cupí bamacēsa 'ixunbi unicaman 'ēn bana cuati nētē. 'Ēn bana unin cuati nētē, a nētē ca ēnēx 'icēn. Usa 'ain ca an —asérabi ca aín bana 'icē —quixun 'ē 'unánquin 'ēx quicēsabi oquin ñu 'acē unicama ax, aín 'ucha tērēncē cupí Nucēn Papa Diosnan 'aish, nētētímoi abē 'iti 'icēn.

²⁶ Usa 'inun ca Nucēn Papa Diosan, ēnē nētēnu tsónan ainan 'aish aín nētēnuríbi abē 'inun uni 'imía. An ca aín Bēchicē 'ēnribi usaríbi oquin uni 'iminun 'ē 'imiāxa.

²⁷ Uní 'inux anuax uá cupí ca uicamax cara aín 'ucha tērēncē 'icē isanan uicamax cara 'uchañu 'icē isnun, Nucēn Papa Diosan 'ē 'imiācēxa.

²⁸ Usa 'ain ca 'ēn mi ñuixuncēxun cuati ratúaxma 'it. Anúan 'ēx ucēbētan 'ēn bana cuati, bama unicama baísquiti nētē ca uti 'icēn.

²⁹ Baísqui ca anu maían anuax chiquítí 'icēn. An upí ñu 'á unicamaxa Nucēn Papa Diosbē nētētímoi 'inux baísqumaimun ca an ñu 'atíma 'á unicamax aín 'ucha cupí 'uchocē 'inux baísquiti 'icēn.

Nucēn Papa Diosan Jesús xuá ñui quicē bana

³⁰ Ēsaquinríbi ca Jesusan cacēxa:

—'Ēn cana 'ēnbi sinánquin ñu 'aiman. 'Ēn Papan 'ē cacēsabi oquin cana 'ēn, cara castícancē 'iti 'icēn, cara castícancē 'ítima 'icē quixun uni cain. 'Ēx cuēēncēsaoquin 'aquinma cana an 'ē xuá, axa cuēēncēsabi oquin ñu 'ain. Usa 'ain ca 'ēn uni cacē banax asábi 'icēn.

³¹ 'Ēxbi, usa cana 'ēx 'ai quiax quia ca unin 'ēn bana ca asérabi 'icē quixun 'unántima 'icēn.

³² Usa 'aínbi ca axa 'ē ñui quicē ax Nucēn Papa Dios 'icēn. 'Ē ñuia quicē bana ax ca asérabi 'icē quixun cana 'unanin.

³³ Mitsun camina 'ē ñuiquian a ñucánun quixun Juanu uni xuan. Xucēx cuanxun ca ñucáxa, ñucácēxuan Juanēn 'ē ñuiquin cacē bana ax ca cēmēma 'icēn.

³⁴ Uisai cara uni 'ē ñui quítí 'icē usai quicēbētanbi cana 'ēnbi, 'ēn bana ca asérabi 'icē quixun 'unanin. 'Ēn cana Juanēxa 'ē ñui quicē banami sinánun mitsu sinánmin, a bana sinanímí Nucēn Papa Diosnan 'inux 'ēmi catamētí iēnun.

³⁵ Unían upí oquin isnuan bēánquibucē 'aínbi lamparínēn pēcacēsaríbi oquin ca Juanēn 'ē ñuiquin uni bana ñuixuanxa. Usaquian ñuixuncēbē camina mitsux bēnētíshi aín bana cuati cuēēan.

³⁶ Juanēan 'ē ñuiquin mitsu cacē 'ixun camina an cacēsabi oquin 'ēn 'aia isquin upí oquin 'unántí 'ain, Nucēn Papa Diosan ca 'ē xuacēxa quixun.

³⁷ Mitsun aín bana cuacēma 'ixunmi uisa cara ax 'icē quixun iscēma 'aínbi ca Nucēn Papa Dios, an 'ē xuá, aín banax 'ē ñui asérabi quia.

³⁸ Nucēn Papa Diosan xucē 'icēbímí mitsun 'ēn bana cuacēma 'ain cana 'unanin, camina aín bana mitsun nuitunēn sinánquin cuacēma 'ai quixun.

³⁹ Uisari caramina ainan 'aish xēnibua 'aínbi abē 'iti 'ai quixun 'unánuxun camina Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo upí oquin isin. Usa 'aínbi ca a bana 'ē ñuia quicē 'icēn.

⁴⁰ A banaxa usai 'ē ñui quicē 'aínbi camina ainan 'aish Nucēn Papa Diosbē 'inux 'ēmi catamēisama tanin.

⁴¹ Unían 'ē rabítí cana sinaniman.

⁴² 'Ēn cana mitsu 'unan. Mitsun nuitunēnbi camina Nucēn Papa Diosmi sinanima cana 'unanin.

⁴³ 'Ēx 'ēn Papan xucēx uá 'icēbi camina mitsun 'ēn bana cuaisama tanin. Usa 'ixunbi camina Nucēn Papa Diosan xucēxmabia axbi ucē unin bana cuati 'ain.

⁴⁴ Nucēn Papa Dios axēshi Dios 'ixun mitsu upíoti cuēñima camina mitsúxbi upíonani rabinieri cuēñin. ¿Nucēn Papa Diosan mitsu upí oti cuēñcēma 'aish caramina uisax 'ēmi catamēti 'ain? Camina 'itima 'ain.

⁴⁵ 'Ēn isana mitsumi Nucēn Papa Dios manóin quixun sinánxunma ca 'at. Moisésnēan cuēñeo bana, ax isa upí 'icē quiáxmi quicē, ax 'ē ñui quicē 'aínbimi 'ēmi sináncēma cupí camina 'uhocē 'iti 'ain.

⁴⁶ Moisésnēan 'ē ñuiquin cuēñeo 'ain camina an cuēñeo bana ca aserabi 'icē quixun sináncē 'aish 'ēmiribi sinántsian.

⁴⁷ Usa 'aínbi camina Moisésnēan cuēñeo bana cuaisama tancē 'ixun 'ēx quicē bana cuatima 'ain.

Usaquin ca Jesusan judíos unicama cacēxa.

6

Jesusan 'itsa uni páncēñun tsatsa pimia

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

¹ Usatancēx ca Jesús parúnppa, Galilea canan Tiberíadesribi cacē, a 'ucē manan cuancēxa.

² Cuancēbē ca an uni itsian 'acēma ñu 'anan uni 'insincē pēxcuia iscē unicama Jesús nuibiani cuancēxa.

³ Usa 'ain ca anuax matánu mapēracētancēx aín 'unánmicē unicamabē Jesús tsóbuacēxa.

⁴ Pascua anúan judíos unicaman carnero 'ati nētē 'urama 'ain ca Jesús 'imainun aín 'unánmicē unicama matánu 'iacēxa.

⁵ Anuxun 'aisamaira uníxa a nuibētsini aia isquin ca Jesusan Felipe cacēxa:

—¿Uinua caranuna a ēñē unicama pimiti pán bití 'ain?

⁶ An uisoquin cara 'ati 'icē quixun 'unánquinbi ca Jesusan uisai cara quia cuacatsi quixun usaquin Felipe cacēxa.

⁷ Cacēxun ca Felipenēn cacēxa:

—Doscientos curiqui cupí bicēxbi ca pán achúshi achúshi camabi uni 'ináncēx sēñéntima 'icēn.

⁸ Caia ca aín 'unánmicē uni itsi, Simón Pedronēn xucēn, Andrés cacē, an Jesús cacēxa:

⁹ —Ēnu ca xu achúshi 'icēn. Ax ca cebada 'acē pán mēcēn achúshi 'imainun rabē tsatsañu 'icēn. 'Aishbi ca ēñēx 'itsaira uni pimitisama 'icēn.

¹⁰ Quixuan cacēxun ca Jesusan, anua basi 'itsaira 'ain, aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—Unicama tsóbunun ca cat.

Usaquian Jesusan cacēxuan aín 'unánmicē unicaman cacēx ca 'aisamaira uni, cinco mil unisa 'aish, tsóbuacēxa.

¹¹ Tsóbuan ca Jesusan pán bixun, Nucēn Papa Dios pain —asábi ca —catancēxun aín 'unánmicē unicama an unicama 'inánun quixun 'ináncēxa. 'Ináncēxun ca axa tsócē unicama pán mētícaquin 'ináncēxa. 'Inánan ca tsatsaribi usai 'iisa 'ainmabia anu 'icē pucháquian pinun unicama 'ináncēxa.

¹² 'Ináncēxun piia camabi uni puchácēbētan ca Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—Pán tēocēcēñun ca tsatsa tēocēcama bit, masóxunma.

¹³ Cacēxun ca mēcēn achúshi 'icēbia unin piquin tēocē cebada 'acē pán a mēcēn rabē 'imainun rabē caquí buácaquin biacēxa.

¹⁴ Usaquian Jesusan 'aia isi ca anu 'icē unicamax quiaicēxa:

—Asérabi ca ēñē uni axa Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuni titinu nun caíncē, a 'icēn.

¹⁵ Usai quiquian atun a 'apu 'iminuxun biisa tancēxun 'unani ca Jesús axēshi unicama ēbiani matánu cuantēcēancēxa.

Jesús parúnppa camánanēn nia

(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

¹⁶ Matánua Jesús cuan ca bari atsíncēbēa bēanquicēbē aín 'unánmicē unicama parúnppa cuēbi cuancēxa.

¹⁷ Cuantancēx ca nuntinu cēñúruquiani, 'ucē manan 'icē Capernaúmnu cuani cuancēxa. Bari cuabúcebē bēanquicēbēbia Jesús aiama obiani ca aín 'unánmicē unicamax cuancēxa.

¹⁸ Cuancēbētanbi ca 'aisamairai bēquiquin suñúanēn baca bēchúancēxa.

¹⁹ Uocēbēbi parúnppa cuébínuax cuani cinco kilómetrosa 'ixun ca aín 'unánmicē unicaman parúnppanubi nicuatsinia aia Jesús isacēxa. Isi ca racuéira racuéacēxa.

²⁰ Racuétiabi ca Jesusan cacēxa:

—Racuëaxma ca 'it. 'Ë cana 'ain.

²¹ Usaquian cacëx cuëëñquin, nuntinu Jesús 'arubiani cuanx ca anu cuanti sinánbiania cuancë parúnppa 'ucë manan bënëtishi bëbacëxa.

Unicaman Jesús baria

²² Jesusan 'unánmicë unicama parúnppa 'ucë manan cuan ca an pán picë unicama anubi 'iacëxa. Usa 'ixun ca pëcaratancëxun sináncëxa: Achúshi nuntishi ca ënu 'iónxa, 'imainun ca aín 'unánmicë unicamaxa a nuntinu 'irucëbëbi Jesús nuntinu 'iruima 'iónxa.

²³ Usaquian sinánmainun ca Tiberias ëmanuax uni raíriribi manë nunti raírínën cuanx, anuxuan Jesusan Nucën Papa Dios —asabi ca —catancëxun pán uni pimioncë, a 'urama bëbacëxa.

²⁴ Usa 'ain ca axa anu bërúcë unicama an bariquinbi Jesúsçëñun aín 'unánmicë unicarimibi 'aimocëxa. 'Aimobiani ca axa Tiberiasnuax ucë manë nunticamanu cëñúruquiani Capernaúm ëmanuribi Jesús bari cuancëxa.

Aín unicamax ca ami catamëcë 'aish Jesús bë 'ia quicë bana

²⁵ Usa 'ain ca 'ucë manan cuanxun bariquin mëraquin Jesús cacëxa:

—¿Uinsaran caramina ënu uan?

²⁶ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Aséribi cana 'ën mitsu cain, 'ën pán pimicëx puchonx camina a sinánbëtsini 'ë bari uan. Ui carana 'ëx 'ai quixunmi mitsun 'unánun, uni itsían 'acëma ñu 'ën 'acë a isunbi camina ui carana 'ëx 'ai quixun sinaniman.

²⁷ Axa chëquiti piti binuxuinshi camina ñu 'atima 'ain. Usa 'ain camina ainan 'aish Nucën Papa Dios bë nëtëtimoí 'inuxun 'ëmi catamëquin axa cuëëncësabi oquin 'ati 'ain. Usaími 'inun mitsu 'iminun ca 'ëx uni 'inux anuax uá, Nucën Papa Dios, an 'ë 'imiacëxa.

²⁸ Cacëxun ca a cacë unicaman cacëxa:

—¿A 'acëbëa Nucën Papa Dios cuëëñun caranuna añu 'ati 'ain?

²⁹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Nucën Papa Dios ca cuëëñia, mitsúxmi an ënu unun xuá 'aínmi 'ëmi catamëñun.

³⁰ Cacëxun ca cacëxa:

—¿Nuxnu mimi sinánun caramina añu nun isnun 'ati 'ain? ¿Añu caramina 'ati 'ain?

³¹ Nucën raracaman ca anu uni 'icëma menuxun pánsa piti, maná cacë, piacëxa, cuëñëo bana ë sai quicësa oquin: “Nucën Papa Diosan ca naínua 'ibúmiquin unicaman pinun, pán 'ináncëxa”.

³² Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ën cana aséribi mitsu cain, an naínua 'ibúmiquin unicama pán 'inan ax ca Moisésma Nucën Papa Dios 'iacëxa. An a pán 'inan 'aínbi ca Nucën Papa Diosan bërí 'ináncë ax ca anúan uni aséribi upiti tsóti a 'icën.

³³ Nucën Papa Diosan uni 'inan piti ax ca axa naínuax uá 'ë 'icën. Usa 'aish cana 'ëx an ainan 'aísha Nucën Papa Dios bë 'inun ënë nëtënu 'icë unicama 'imiti a 'ain.

³⁴ Cacëxun ca unicaman cacëxa:

—A piti camina camabi nëtën nu 'inánti 'ain.

³⁵ Cacëxun ca Jesusan atu cacëxa:

—'Ëx cana anúan uni aséribi upiti tsóti a 'ain. Panánxun piisa tanan shimaxun 'unpax 'aisa tania uni bënëcë, usaribitia ax Nucën Papa Dios bë upí 'iisa tani bënëcë uni, ax ca 'ëmi catamëti amiribishi bënëtëcëntima 'icën.

³⁶ Axa 'ëmi catamëcë uníxa usa 'aínbi cana 'ën mitsu cacë usaribi oquin mitsu catëcëñin, mitsun 'ën ñu 'aia isquinbi camina ui carana 'ëx 'ai quixun sinaniman.

³⁷⁻³⁸ 'Ëx cuëëncësabi oquin 'ai cana uáma 'ain. An 'ë xucë, axa cuëëncësabi oquinshi 'ai cana uacën. Usa 'ain ca ui unicama cara Nucën Papa Diosan 'ënan 'inun sinánmia acamax ca 'ëmi catamëti 'icën. Axa 'ëmi catamëcë uni, a cana —camina 'ënan 'itima 'ai —quixun catima 'ain.

³⁹ An 'ë xuá 'ën Papa, ax ca an 'ënan 'inun sinánmicë unicamaxa abë 'iti cuëëni, achúshira uníxbia abë 'ima 'iti cuëëñima. Usa 'aish ca an 'ëmi sinánmicë unicama bërúantancëxun, ënë nëtë cëñúcëbëtan 'ën baísqumiti cuëëñia.

⁴⁰ An 'ë xuá ax ca cuëëñia, aín Bëchicë, 'ëmi catamëcë unicamax nëtëtimoí abë 'iti. A unicama cana 'ën ënë nëtë cëñúcëbëtan abë 'inun baísqumiti 'ain.

⁴¹ —'Ëx cana Nucën Papa Diosan naínua 'ibúmiquin uni 'inan piti, a 'ai —quíaxa Jesús quicëbë ca judíos unicamax ami nishi Jesús ñui

⁴² quicancëxa:

—¿Josëñën bëchicë, Jesús, ama cara ënëx 'ic? Nun cananuna aín tita 'imainun aín papa 'unan. ¿Uisacatsi cara —'ëx cana naínuax uan —quíax quin?

⁴³ Usaía quia ca Jesusan cacëxa:

—Usai banaxma ca 'it.

⁴⁴ Uinu 'icë uníxbi ca axbi 'ënan 'inux 'ëmi catamëtima 'icën. 'Ën Papa, an 'ë xuá, an sinánmicëx cuni ca uni 'ëmi sinani 'ënan 'inux 'ëmi catamëti 'icën. 'Ëmia catamëcë 'icë cana ënë nëtëa cëñúcëbëtan baísqumiti 'ain.

⁴⁵ An Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicama achúshinën ca ësaquin cuënëocëxa: “Nucën Papa Diosan ca camabi uni 'unánmiti 'icën”. A unían cuënëosabi oi ca ui unicaman cara Nucën Papa Diosan sinánmicëxun 'unania, acamax ca 'ëmi catamëtia.

⁴⁶ Uinu 'icë unímbi ca Nucën Papa Dios iscëma 'icën. Axa anuax uá 'ëinshi cana a isacën.

⁴⁷ Asérami cana 'ën mitsu cain, axa 'ëmi sinani 'ëmi catamëcë unicamax ca ainan 'aish xëñibua 'ainbi Nucën Papa Diosbë 'ia.

⁴⁸ 'Ëx cana anúan uni Nucën Papa Diosbë upí 'iti a 'ain.

⁴⁹ Mitsun raracamax ca anu uni 'icëma menuxun Nucën Papa Diosan 'inancë maná cacë ñu pibi bamatimoi tsoóma 'icën.

⁵⁰ Usa 'ainbi cana 'ëxribi naínuax ucë pán unin piá usaribi 'ain. Aín nami cushi 'aish upí 'inuxun ca unin ñu piia, usaribiti ca uni upí 'aish xëñibua 'ainbi Nucën Papa Diosbë 'inux 'ëmi catamëti 'icën.

⁵¹ 'Ëx cana naínuax uá 'aish anúan uni Nucën Papa Diosbë 'iti a 'ain. Usa 'ain ca axa 'ëmi catamëcë uni ax ainan 'aish xëñibua 'ainbi Nucën Papa Diosbë 'ia. Uníxa ainan 'aish xëñibua 'ainbi Nucën Papa Diosbë 'inun cana 'ëx bamatsianxmabi bamati 'ain.

⁵² Quixuan cacëx ca judíos unicama ñucacanani quiacëxa:

—¿Uisa 'ixun cara ënë unin anu nun pinun nu pimiti 'ic'?

⁵³ Usai canania 'unánquin ca Jesusan cacëxa:

—Asérami cana 'ën mitsu cain, uni 'inux anuax uá 'ain, 'ëmi catamëquinma 'ën nami picëmasa 'ianan 'ën imiribi xëacëmasa 'aish camina asérami xëñibua 'ainbi Nucën Papa Diosnan 'itima 'ain.

⁵⁴ 'Ëx bamacë cupí 'ëmi catamëti ca uni xëñibua 'ainbi Nucën Papa Diosnan 'iti 'icën.

⁵⁵ Usa unicama cana 'ën ënë nëtë cëñúcëbëtan baísqumiti 'ain. Axa asérami 'ëmi catamëcë uni ax ca 'ën nami picësa 'ianan 'ën imi xëacësa 'icën. 'Ën imi 'apati 'ëx bamacë cupí ca usai 'iti 'icën.

⁵⁶ Ui unix cara 'ëmi catamëti 'ën nami pianan 'ën imi xëacësa 'icë, ax ca 'ëbë 'icën, 'ëxribi cana abë 'ain.

⁵⁷ Nucën Papa Dios, an 'ë xuá, ax ca bamatimoi tsotia. Ax 'ëbë 'ain cana an 'imicëx 'ëxribi tsotin. Usaribiti ca 'ëmi catamëquin an 'ë picësa uni axribi 'ën 'imicëx 'ëbë 'aish 'ëx 'icësaribiti tsóti 'icën.

⁵⁸ 'Ëx cana naínuaxa uá pitisa 'ai quiax cana 'ëx quin. 'Ëx cana mitsun raracaman piá manásama 'ain. Mitsun raracamax ca maná cacë ñu pibi bamatimoi tsoóma 'icën. Usa 'ainbi ca an 'ëmi catamëquin 'ë picësa uni ax ainan 'aish xëñibua 'ainbi Nucën Papa Diosbë 'iti 'icën.

⁵⁹ Capernaúm ëmanuxun ca Jesusan anua judíos unicama timëti xubunuxun usai quiquin a banacama ñuixuancëxa.

Anúan uni xëñibua 'ainbi Nucën Papa Diosnan 'iti bana

⁶⁰ Usa 'ain ca an Jesusan bana ñuia cuacë unicama 'aisamaira 'ain raírinëx quiacëxa:

—Axa usai quicë bana ax ca cuaisama 'icën. ¿Uin cara a cuati 'ic'?

⁶¹ Usaía canania 'unánquin ca Jesusan cacëxa:

—¿Mitsúnmi cuacëx cara ënë bana cuaisama 'ic'?

⁶² ¿Ënë bana cuaquinma caramina uisaxun mitsun 'ëx anuax uá anu cuantëcënia isquin sinánti 'ain?

⁶³ 'Ëx ënë menu 'aish uni 'icë cupíshima 'ëx bamatancëx baísqumiti cupí camina ainan 'aish xëñibua 'ainbi Nucën Papa Diosbë 'iti 'ain. 'Ën a ñuiquin mitsu cacë ñucama ax ca anúnmi 'ëmi catamëti 'ën sinánsaribi 'aish xëñibua 'ainbi Nucën Papa Diosbë 'iti, a 'icën.

⁶⁴ Usa 'ainbi camina micama raírinëx asérami 'ëmi sinani 'ëmi catamëcëma 'ain.

Ësaquin ca Jesusan bana ñuixunquin an cuacë unicama cacëxa, uicamax cara ami catamëtima quixun 'unánan uin cara a uni 'inánti 'icë quixun béráma 'unáncë 'ixun.

⁶⁵ Catancënxun ca ësaquinribi Jesusan cacëxa:

—Usa 'ain cana mitsu can, Nucën Papa Diosan sinánmicëxma ca uinu 'icë uníxbi 'ëmi sinani 'ëmi catamëtima 'icën.

⁶⁶ Usaquin cacëx ca an abë niquin aín bana cuacë unicama 'aisamaira 'aishbi raírinëxa tiqumainun raírinëxribi Jesús ëbiani abë nitëcënimama cuancëxa.

⁶⁷ Usa 'ain ca atúxa cuan Jesusan mécën rabë 'imainun rabë aín 'unánmicë unicama a cacëxa:

—¿Mitsúxribi caramina cuainsa tanin'?

⁶⁸ Quixuan cacëxun ca Pedronën cacëxa:

—¿Ui uninu caranuna aín bana cuanux cuanti 'ain? Minshi camina anun nu Nucèn Papa Diosbè nètétimoi 'iti bana nu ñuixunin.

⁶⁹ Nux mimi catamëquin cananuna 'unan, mix camina axa uti nun caíncë, Cristo, Nucèn Papa Dios, axa bamatimoi tsócë, aín Bëchicë a 'ain.

⁷⁰ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿'Ën carana 'ën 'unánmicë uni 'inun micama mëcën rabé 'imainun rabé caísama 'ain? Usai 'inun caisa 'aishbi camina micama achúshinëx ñunshin 'atimanën 'apun sinánmicë 'ain.

⁷¹ Usai ca Simonan bëchicë, Judas Iscariote, an aín 'unánmicë unicama achúshi 'ixunbi a uni 'inánti, a ñui Jesús quiacëxa.

7

Aín xucëncaman —Jesús ca Nucèn Papa Diosan Bëchicë 'icë —quixun sinánma bana

¹ Usaquin bana ñuixuntancëx ca judíos unicamaxa a 'acatsi quíax 'ësénania 'unanx, Judea nètënu 'icë ëmacamanu cuainsama tani Galilea nètënu 'icë ëmacamanushi nitsi anubi Jesús 'iacëxa.

² Usa 'ain ca Nucèn Papa Dios rabinuxa, judíos unicamax anun Jerusalénu timëti 'utanu 'iti nètë, a 'urama 'ain,

³ aín xucëantun Jesús cacëxa:

—Ënuax ca Judea nètënu cuantan, anuxunmi ñu 'aia an min bana cuacë unicaman isnun.

⁴ Camabi unían a 'unánti cuëëñquin ca unin unëxun ñu 'aima. Usa 'ain camina ami 'acë ñucamaribi Jerusalénu timëcë unicaman isnun 'ai cuanti 'ain.

⁵ Aín xucën 'ibu 'ixunbi aín bana cuaisama tanquin ca usaquin cacëxa.

⁶ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ën anun usaquin ñu 'ati nètë ca ucëma pain 'icën. Usa 'ain ca mitsux cuainsa tani cuantan, camabi nètëx ca mitsúnmi anun ñu 'atí asábi 'icën.

⁷ Axa Nucèn Papa Diosmi sináncëma unix ca mitsumi nishima, 'ëmi cuni ca nishia. 'Ën —ñu 'atima camina 'ai —quixun cacë cupí ca atux 'ëmi nishia.

⁸ 'Ëx anun anu 'iti nètë ca 'icëma pain 'icën. Usa 'ain cana cuaniman. Mitsux ca cuantan.

⁹ Quixun aín xucëantu catancëx ca Jesús Galileanu tiquiacëxa.

Anun anu timëti 'utanu 'iti nètëan Jesús Jerusalénu 'iá

¹⁰ Usaquin cacëxa aín xucëantu cuanbi ca Jesús atu caxu cuancëxa, unían —ax ca Jesús 'icë —quixun 'unánunmaishi.

¹¹ Cuanx bëbacë ca Jerusalénu timëcë judíos unicaman —¿uinu cara a uni 'ic? —cananquin Jesús bariacëxa.

¹² Bari ñucacania unicama raírinëx —ax ca upí uni 'icë —quicëbëbi ca uni raírinëx, —usama ca. An ca camabi uni parania —quiacëxa.

¹³ Quíbi ca judíos unicaman 'apucamami racuëti, atúan cuati rabanan unëaxëshi canancëxa.

¹⁴ Usaía quimainun ca anun Nucèn Papa Dios rabinux timëcë nètëa sënëncëma pain 'ain, Jesusan anuxun Nucèn Papa Dios rabiti xubunu atsínxun bana ñuixuancëxa.

¹⁵ Ñuixunia cuati ca judíosnën 'apucamax ratuti quiacëxa:

—¿Uisa 'ixun cara ënë unin nun cushicaman 'acësaribi oquin quirica 'acë 'ixúnmbi uisai cara cuëñëo banacama quia quixun 'unanx?

¹⁶ Quia ca Jesusan cacëxa:

—'Ën uni ñuixuncë bana ënëx ca 'ënbi sináncëma 'icën. An 'ë xuá, an 'ë sinánmicë ca ënëx 'icën.

¹⁷ Uinu 'icë unin cara Nucèn Papa Dios cuëëñun ñu 'aisa tania, an ca 'ën carana Nucèn Papa Diosan 'ë sinánmicë bana ñuin, carana 'ënbi sináncë bana ñui quixun 'unánti 'icën.

¹⁸ Axa anbi sinanx banacë uni ax ca unían a rabinun quixun sinanishi banaia. 'Aínbi ca an ñuiquin uni canun quixuan a xuá ashia unin rabiti cuëëncë uni an cuni cëmëquin uni paranima.

¹⁹ Moisésnën ca uisai cara Nucèn Papa Diosan uni 'iti 'icë quixuan unin 'unánun aín bana cuëñëocëxa. ¿Usa cat? Usa 'ainbi camina achúshi unínbi a bana quicësa oquin 'aiman. ¿'Ëx Nucèn Papa Diosan bana quicësabi oi uá 'icëbëbi caramina uisa cupí 'ë 'acatsi quin?

²⁰ Cacëxun ca judíos unicaman cacëxa:

—Mix camina ñunshin 'atimañu 'ain. ¿Uix cara mi 'acatsi quin?

²¹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Anun ñu mëëtima nètën 'ën uni pëxcucë a camina sinanin.

²² Moisésnën ca —judíos unicamax ca chamaratsu 'icëishi judío 'icë 'unántiocë 'iti 'icë —quixun cuëñëocëxa. Cuëñëoíbi ca ax pain usai ca uni 'iti icë quíax quíama 'icën, aín rarax

pain ca usai ca uni 'iti 'icë quiax quiacëxa. Anun aín bëchicë bacënxancë 'unántiotti nëtë axa anun ñu mëëtima nëtë 'aínbi ca a nëtën unin aín bëchicë 'unántioia.

²³ ¿Mitsun bëtsi nëtën 'acësaribi oquin anun ñu mëëtima nëtënribi Moisés quicësabi oquin 'ati cupí, tuá judío 'icë 'unánti ocë 'aishbi caramina uisa cupí anun ñu mëëtima nëtën 'ën uni pëxcucëbë 'ëmi nishin?

²⁴ Bëtsi unían ñu 'aia isi camina bënëtishi —an ca ñu 'atima 'aia —quiax quitima 'ain. Usai 'iquinma camina munu upí oquin sinánquin 'unánti 'ain, usoquin 'ati cara asábi 'icë, cara asábima 'icë quixun.

—*Èx cana Nucën Papa Diosnuax uacën —quíáxa Jesús quia bana*

²⁵ Usa 'ain ca Jerusalénu 'icë uni raírinëx quiacëxa:

—¿A 'acatsi quíáxa ami 'ësëncancë uni, ama cara ënëx 'ic?

²⁶ Ca is, camabi unin ismainuan cacëxunbi ca 'apucaman uisaquinbi caima. ¿Ënëx ca aséribi Cristo, ax utinu nun caíncë a 'icë quixun cara atun 'unánx?

²⁷ Cristo aia ca unin 'unántima 'icën, uinuax cara aia quixun. Usa 'aínbi cananuna nun uinuax cara Jesús ënëx uaxa quixun 'unanin.

²⁸ Èsaía canania cuaquin ca Jesusan anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun bana ñuixuni munuma banaquin cacëxa:

—Mitsun camina 'ë 'unan, uinuax carana uan quixun camina 'unanin. Usa 'aínbi cana 'ëx, 'ëxbi ucëma 'ain. Aín banaxa nëtëtimoí aséribi, an xucëx cana uacën. An 'ë xuá a camina mitsun 'unaniman.

²⁹ Anuax uá 'ixun cana 'ën a 'unan. An ca ënu unun 'ë xuacëxa.

³⁰ Usaquian cacëxun sipuanuxun biisa tanquinbi ca anúan a unin biti nëtëa sënëncëma pain 'ain achúshira uninbi biáma 'icën.

³¹ Judíos unin 'apucaman ami nishquin Jesús biisa tancëbëbi ca 'aisamaira unix ami sinani quiacëxa:

—¿Ënë unían unin 'acëma ñu 'acësamaira oquin cara axa utinu nun caíncë, Cristo, ax uquin 'ati 'ic?

Fariseo unicaman Jesús binun quixun policia xua

³² Èsaía 'aisamaira uni Jesús ñui quia ca fariseo unicaman cuacëxa. Cuan ca acamabëtan judíos sacerdotenën cushicaman sipuanuinsa bitánun quixun aín suntárucama xuacëxa.

³³ Xucëxa cuancëbë ca anu 'icë unícamá cai Jesús quiacëxa:

—Èora pain ënu mitsubë 'itancëx cana an 'ë xuá anu cuanti 'ain.

³⁴ Uinu carana 'ëx cuani, anu camina mitsux cuantima 'ain. Usa 'ain camina bariquinbi cuania 'ë mërátima 'ain.

³⁵ Quicëbë ca judíos 'apucamax ñucacananani quiacëxa:

—¿Uinu cara ëné uni nun mërátimoí cuanti 'ic? Bëtsi bëtsi ëma, anua griego banan banacë unícamá 'icë, anua nun aintsí raíri cuancë, anu sapi ca Jesús anu 'icë judíosma unícamá bana 'unánmi cuanti 'icën.

³⁶ ¿Usai quicë cara an ësaquin nu cacë bana ënëx 'ic: “Uinu carana 'ëx cuani, anu camina mitsux cuantima 'ain. Usa 'ixun camina bariquinbi cuania 'ë mërátima 'ain”?

Anúan unix Nucën Papa Diosbë 'iti bana

³⁷ Anúan judíos unícamá Nucën Papa Dios rabinux Jerusalénu tímëcë nëtëcama sënënuaxa pëcaracë nëtë ax ca a nëtëcamasamaira 'iacëxa. A nëtën ca nirui munuma banaquin Jesusan ësaquin unícamá cacëxa:

—Uí unix cara uníxa shiman bamai 'unpax 'aisa tani bënëcësaribi oi 'ënan 'iisa tani bënëtia a unix ca 'ë cai 'ëmi catamëti 'icën.

³⁸ Axa aséribi 'ëmi catamëcë uni, an ca aín nuitunën 'ë 'unánan 'ën cushiñu 'ixun uni itsiribi 'ëmia catamënun 'aquenti 'icën, Nucën Papa Diosan bana cuënëo quicësabi oquin.

³⁹ Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí ca axa ami catamëcë unícamánu uti 'icë quixuan 'unánun ca Jesusan usaquin unícamá cacëxa. Ax bamatancëx baísquitancëx naínu cuancëma pain 'aían Nucën Papa Diosan aín Bëru Ñunshin Upí aín unícamábë 'inun xucëma pain 'ain ca Jesusan usaquin unícamá cacëxa.

Unían Jesús ñuiquin bëtsi bëtsi oquin sinan

⁴⁰ Èsaquian Jesusan cacëxun cuati ca axa tímëcamë'ëocë uni raírinëx:

—Ënëx ca an Nucën Papa Dios quicë bana unícamá ñuixuni utinu nun caíncë a 'icë — quiacëxa.

⁴¹ Químainuan raíri —ënëx ca Cristo, axa utinu nun caíncë a 'icë —quicëbëbi ca raírinëx quiacëxa:

—Cristo ca Galilea menuax utima 'icën.

⁴² Nucën Papa Diosan bana cuënëo ca quia, ax ca Davidnën rëbúnqui 'iti' icën. Usa 'aish ca anuaxa David bacëan, Belén, anu 'icë uní ax 'iti' icën.

⁴³ Usa 'ain ca unin Jesús ñui quiquin bëtsi bëtsi oquin sináncëxa.

⁴⁴ Usaquin sinánquin ca bëtsi bëtsi unin sipuanuxun biisa tanquinbi Jesús bíama 'icën.

Judíos unicaman cushicamaxa Jesúsmi catamëisama tan

⁴⁵ Usa 'ain ca Jesús binun xucëx cuanxbia ñancáishi aia isquin sacerdotenën cushicamabëtan fariseocaman suntáru cacëxa:

—¿Uisa cupí caramina bëcëma 'ain?

⁴⁶ Quixuan cacëxun ca suntárucaman cacëxa:

—Axa ënë uní banacësari banacë uní ca 'aíma 'icën.

⁴⁷ Cacëxun ca fariseo unicaman cacëxa:

—Mitsuribi sapi ca an paránxa.

⁴⁸ Achúshira nun 'apúnbi ca axa quicë aín banax ca asérami 'icë quixun sináncëma 'icën. Usaribi oquin ca achúshira fariseo uninbi axa quicë banax ca asérami 'icë quixun sináncëma 'icën.

⁴⁹ Usa nun 'apucama 'ain ca ënë unicamax Moisésnëan cuënëo bana 'unáncëma cupí 'aisama 'aish 'uchocë 'ianan uisa oquin cara Nucën Papa Diosan 'ati 'icë usoquin 'acë 'iti 'icën.

⁵⁰ Usaquian fariseocaman caia cuaquin ca Nicodemo, ax paían bëráma Jesúsnu imë cuan, axribi fariseo uní 'ixun cacëxa:

⁵¹ —Nucën Papa Diosan bana Moisésnën cuënëo ca quia, unin ca añu cara 'axa quixun upí oquin ñucáxunmashi bëtsi uní 'uchotima 'icën.

⁵² Cacëxun ca sacerdotenën cushicamabëtan fariseo unicaman Nicodemo cacëxa:

—¿Mixribi caramina Galilea menu 'icë uní 'ain? Nucën Papa Diosan bana cuënëo upí oquin isquin camina isti 'ain, uisa 'aíshbi ca an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuncë uní Galilea menu 'icë uní 'icëma 'icën.

⁵³ Usaquian 'apucaman Nicodemo cacëbë ca unicamax aín xubunu cuancëxa.

8

Aín bënëma 'aínbia uní itsibë 'icë xanu

¹ Cuancëbë ca Jesús Olivos cacë matánu cuancëxa.

² Coon pëcaracëbëa amiribishi anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu cuancë ca unicaman manaruquin nëpúaracëxa. Usocëxun ca atu nëbëtsi tsóxun bana ñuixuancëxa.

³ Usaquian uní bana ñuixuncëbëtanbi ca an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicama 'imainun fariseo unicama rairinën, aín bënëma 'aínbia bëtsi unibë 'ia mërabëtsinquin, achúshi xanu Jesúsnu bëacëxa. Bëxun atu nëbëtsi nitsínxun

⁴ ca Jesús cacëxa:

—Ënë xanúxa aín bënë 'aímabi unibë 'ia cananuna mëran.

⁵ Moisésnëan cuënëo bana ca quia, ësai 'icë xanu ax ca maxaxan 'acë 'iti 'icën. ¿Min caina uisaquin sinanin?

⁶ Ami manánuxun uisai cara isa quia cuacatsi quixun ca usaquian atun Jesús cacëxa. Cacëx meu bësuí tëtúbuxun ca ñucacëxumbi uní caquinma aín męcën rëbun me cuënëocëxa.

⁷ Usa 'ain ca cacëxunma oquian 'itsa oquin ñucacëx chairuquin cacëxa:

—Micama uínu 'icëx cara 'uchañuma 'icë an pain ca maxaxan 'ati 'icën, mitsúnribimi 'anun.

⁸ Èsoquin cai amiribishi tëtübutëcënxun ca aín męcën rëbun me cuënëotëcëancëxa.

⁹ Cuënëomainun ca unicamax Jesús quia cuax —'ëx cana 'uchañumama 'ai —quixun sinani cuancëxa. Cuanía męcócamax pain cuancëbë ca usaribiti bërí canicëcamaxribi cuancëxa. Cuancëbëa Jesúsëshi anu 'imainun ca a xanuribi anu 'iacëxa.

¹⁰ Usa 'ain ca chairuquin Jesusan xanu cacëxa:

—¿Axa mími manáncë unicama cara uínu 'ic? ¿Achúshira unínbi cara mi maxaxan 'acëma 'ic?

¹¹ Cacëxun ca xanun cacëxa:

—Achúshi unínbi ca 'ë maxaxan 'acëma 'icën.

Usaquian cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ënribi cana mi 'uchoiman. Ca cuantan. Cuantanëcxun camina amiribishi ñu 'atima 'atëcëntima 'ain.

Jesusan aín unicama aín sinan 'ináncë bana

¹² Usa 'ain ca amiribishi Jesusan unicama cacëxa:

—An aín sinan upíra 'ixun uní upí 'imiti a cana 'ëx 'ain. Axa 'ëmi catamëti 'ëx cuëncësabi oi 'icë uní ax ca ñu 'atima 'acëma 'ianan aín sinan upí 'aish upiti tsotia.

¹³ Cacëxun ca fariseo unicaman cacëxa:

—Mix camina mixbi, 'ëx cana usa 'ai quïn. Usaími quicë 'aish ca cëmëimi quicë 'iti 'icën.

¹⁴ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ëxbi 'ëx cana usa 'ai quicëxbi ca 'ën banax asérabí 'icën. Uinuax carana uan, uinu carana cuani quixun cana 'ën 'unanin. 'Ën 'unáncë 'aínbi camina mitsun, uinuax carana 'ëx uan, uinu carana cuani quixun 'unaniman.

¹⁵ Unin sináncësa oquinshi sinánquin camina mitsun bëtsi 'uchoin, 'aínbi cana 'ën uni 'uchoiman.

¹⁶ Usa 'ixunbi 'ën uni 'uchoquin cacë 'ain ca 'ën Papa, an 'ë xuá, anribi, usa ca quixun sinania. Usa 'ain ca 'ën 'uchoquin cacë banax asérabí 'iti 'icën.

¹⁷ Moisésnën cuënëo bana ca quia, achúshi unin banaxa bëtsix quicësaribi 'ain ca, a uni rabëtan banax ca asérabí 'icë quixun unin 'unánti 'icën.

¹⁸ Aserabi ca usa 'icën. 'Ëx 'ëbi ñuíácati, usa cana 'ëx 'ai quimainun ca an 'ë xuá, 'ën Papa, axribi 'ë ñui usai quia.

¹⁹ Usaquian Jesusan cacëxun ca fariseo unin cacëxa:

—¿Uinu cara min Papa 'ic?

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Mitsun camina 'unaniman, ui carana 'ëx 'ai quixun. 'Ën Paparibi camina 'unaniman. Asérabí ui carana 'ai quixun 'ë 'unánquin camina 'ën Paparibi 'unántian.

²⁰ Usaquin ca Jesusan anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun unicama bana ñuixuancëxa, anu curíqui nanti ñu rapasunuxun. Ñuixuncëxunbi ca anúan unin a bití nëtëa 'icëma pain 'ain, achúshira unínbi díama 'icën.

Anu 'ëx cuanti, anu camina mitsux cuantima 'ai, Jesús quia bana

²¹ Jesusan ca amiribishi unicama cacëxa:

—'Ëx cana cuantëcënin. Cuancë bariquinbi camina mitsun 'ë mëraiman. Mëraima camina 'uchañu 'aish usabi bamati 'ain. Anu 'ëx cuanti anu camina cuantima 'ain.

²² Cacëx ca judíos unicama quiacëxa:

—Anu 'ëx cuanti, anu camina cuantima 'ai quiax ca quia. ¿Usa 'aish cara axbi bamati 'ic?

²³ Quiáxa quia ca Jesusan cacëxa:

—Mitsux camina ënë nëtënu 'icë nëtënu 'icë 'ain. 'Ëx cana naínu 'icë 'ain. Mitsux camina ënë nëtënu 'icë 'ain. 'Ëx cana ënë nëtënu 'icëma 'ain.

²⁴ Mitsun, ui carana 'ëx 'ai quixun 'unani 'ëmi sináncëma 'aish camina 'uchañu 'aish usabi bamati 'ain. Usaquin sinánquin cana —'uchañu 'aish camina usabi bamati 'ai—quixun mitsu can.

²⁵ Cacëxun ca judíos unicaman:

—¿Ui caramina mix 'ain? —quixun cacëxa.

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ëx carana ui 'ai quixun cana 'itsa oquin mitsu can. A cana 'ëx 'ain.

²⁶ 'Itsa ñu ñuiquin cana mitsu cacëma pain 'ain, uisa ñu 'ai caramina 'uchai quixunmi 'unánun. Caquinma cana an 'ë xuá axa quicë banax asérabí 'ain, an 'ë cacëxun 'ën cuacë, ashí ënë nëtënu 'icë unicama ñuixunin.

²⁷ Usaía Jesús quiabi ca, Nucën Papa Dios ñui ca quia quixun a unicaman cuama 'icën.

²⁸ Cuatíama ca Jesusan cacëxa:

—Uní 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'icë 'ë inu matástancëxun camina ui carana 'ëx 'ai quixun 'unánti 'ain. 'Unánan camina, 'ënbi sinánquin 'aquinma cana 'ën Papan cacësabi oquin ñu 'ai quixun 'unánti 'ain. 'Ën Papan 'ë cacësabi oquin cana unicama caín.

²⁹ An 'ë xuá ax ca 'ëbë 'icën. 'Ën axa cuëëncësabi oquin 'acë 'icë ca an 'ëxbi 'inun 'ë ëncëma 'icën.

³⁰ Usaquian Jesusan cacëxun ca 'itsa unin aín bana cuaxun, asérabí ca ax Nucën Papa Diosnuax uá 'icë quiax ami sináncëxa.

Nucën Papa Diosan unicama 'imainun ñunshin 'atimanën sinánmicë unicama ñuia bana

³¹ Usa 'ain ca Jesusan axa aín bana cuati ami sináncë judíos unicama cacëxa:

—'Ën mitsu cacë bana ënë manuquinma ax quicësabi oquin 'ai camina asérabí 'ën uni 'iti 'ain.

³² Usai 'iquin camina 'ën cushi, anun mitsux upí 'iti, a asérabí 'unánti 'ain. 'Unanimi mitsux 'ëx cuëëncësa oíshi 'ia ca uínbi uisa ñu 'atimabi mitsu 'amítima 'icën.

³³ Cacëxunbi ca cacëxa:

—Nux cananuna Abrahamnën rëbúnqui 'ain, uinu 'icë unínbi ca nucën raracama 'imainun nucën chaitiocëcamaribi uisa ñubia 'anun 'amiama 'icën, nuribi ca usoquin 'amicëma 'icën. ¿Usa 'ain caina uisa 'aish mix, uínbi ca uisa ñubi nu 'amitima 'icë quiax quin?

³⁴ Cacëxunbi ca Jesusan catëcëancëxa:

—Asérami cana 'ën mitsu cain, an 'atima ñu 'acë unicama an ca 'ëx cuëencësa oquin 'aisa tanquinbi aín sinan 'atima 'ixun anbi ñu 'atimashi 'aia.

³⁵ Ca ësa 'icën. An uni ñu mëxuncë unix ca an ñu mëëmicë unin xubunubi 'ima. An uni ñu mëëmicë unin bëchicënëx cuni ca aín papan xubunubi 'ia.

³⁶ Usa 'ain camina mitsux Nucën Papa Diosan Bëchicë 'ixun 'ën 'imicëx uínbia uisa ñu 'atimabi 'amicëma mitsux 'iti 'ain.

³⁷ Abrahamnën rëbúnqui camina 'ai quixun cana 'ën mitsu 'unan. Usaquin 'ën mitsu 'unáncë 'aishbi camina 'ën bana cuaisama tani 'ë 'acatsi quiax 'ëmi 'ësënanin.

³⁸ 'Ën Papan 'ë ismicë ñu cana 'ën mitsu ñuixunin. Ñuixuncëxunbi camina mitsun papan cacëxunmi cuacë ñuishi 'acainin.

³⁹ Cacëxun ca atun cacëxa:

—Abrahamnëxëshi ca nucën rara 'icën.

Usoquian cacëxunbi ca Jesusan cacëxa:

—Mitsux asérami Abrahamnën rëbúnqui 'ixun camina Abrahamnëan 'ásabi oquin 'atsían.

⁴⁰ Abrahamnëan 'ásabi oquin camina mitsun 'aiman. Nucën Papa Diosan 'ë 'unánmicë ñu 'ën mitsu ñuixuncëxbi camina 'ë 'acatsi quiax 'ësënanin. Usai ca Abraham an Nucën Papa Diosan unimi 'iáma 'icën.

⁴¹ Mitsun papan 'acësabi oquin camina 'ain.

Cacëxun ca a unicaman cacëxa:

—Nux cananuna papa itsiñuma 'ain. Nucën Papa Dios axëshi ca nun Papa 'icën.

⁴² Usaquian cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Nucën Papa Diosnuax cana 'ëx ënë menu uacën. 'Ëx cana 'ëxbi uáma 'ain, an ca ënu unun 'ë xuacëxa. Usa 'ain camina mitsux asérami Nucën Papa Diosan 'aish 'ëmi sinántsián.

⁴³ ¿Uisa cupí caina mitsun 'ën cacëxun cuatiman? Mitsunbi cuaisama tanquin camina 'ën, bana ñuixuncëxunbi cuatiman.

⁴⁴ Mitsun papax ca ñunshin 'atimanën 'apu 'icën. Ainan 'ixun camina axa cuëencësa oquinshi 'aisa tanin. An ca nëtë ióñubi uni 'ati sináncëxa. Ax ca cëmë 'aish axa 'iásabi cëmëia. Cëmëi ca an sináncësa oquinshi sinani banaia. Ainra ca cëmëntapun 'ixun unían uni itsi cëmëquin paránun 'imía.

⁴⁵ Mitsux usaribi 'ixun camina 'ën mitsu cacë banaxa asérami 'icëbi cuaisama tanin.

⁴⁶ ¿Uinu 'icë micaman caramina 'ën isana 'atima ñu 'a quixun ñuiti 'ain? Camina 'atima 'ain. ¿Cëmëquinma 'ën cacëxunbi caramina uisa cupí 'ën banax ca asérami 'icë quixun sinaniman?

⁴⁷ Uicamax cara ainan 'icë an ca Nucën Papa Diosan bana cuatia. Usa 'aínbi camina mitsun, ainanma 'ixun, Nucën Papa Diosan bana cuatiman.

Abraham 'iisama 'aian Jesús pain 'iá bana

⁴⁸ Usaquian cacëxun ca nishquin judíos unicaman Jesús cacëxa:

—Mix camina Samaria menu 'icë uni 'ianan ñunshin 'atimañu uni 'ai quixun nun mi cacë, ënëx ca asérami 'icën.

⁴⁹ Usai quia ca Jesusan cacëxa:

—'Ëx cana ñunshin 'atimañuma 'ain. Ami sinánquin camabi unin 'ën Papa Dios rabinun quixun cana an 'ë sinánmicësabi oquin aín bana ñuianan ñu 'ain. Usa 'icëbi camina mitsun 'ën bana cuatiman.

⁵⁰ Unían 'ë, ax ca upí 'icë caquin 'ë rabinun quiax cana quiman. Axa 'ëa unin rabiti cuëëanan, 'ë ñui cara uni cëmëia, cara cëmëima quixun iscë, ax ca Nucën Papa Dios 'icën.

⁵¹ Asérami cana 'ën mitsu cain, an 'ën bana cuacë uni ax ca xëñibua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'ia.

⁵² Quixuan cacëxun ca judíos unicaman Jesús cacëxa:

—Bëri cananuna upí oquin 'unanin, mix camina ñunshin 'atimañu 'ai quixun. Abraham 'imainun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicamaxribi ca bamacëxa. Usa 'aínbi camina mix quin, an min bana cuacë unix isa xëñibua 'aínbi 'iti 'icë quiax.

⁵³ ¿Mix caramina nucën rara Abrahamsama 'ain? Ax ca bamacëxa. An Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicamaxribi ca bamacëxa. Usa 'aínbi camina mix quin, an min bana cuacë unix isa xëñibua 'aínbi usabi 'iti 'icën. ¿Mix caramina, ui caina mix 'ai quixun sinanin?

⁵⁴ Quia ca Jesusan cacëxa:

—'Ēx rabiacačëbëtanbi ca, aín banax sapi ca asérabima 'icë quixun unin sinánti 'icën. Usa 'aínbi ca an 'ë rabičë, ax 'ën Papa 'icën, ami mitsun —ax ca Nucën Papa Dios 'icë —quixun ñuicë a.

⁵⁵ Ax ca Nucën Papa Dios 'icë quiquinbi camina mitsun a 'unaniman. Mitsúnmi 'unaniamabi cana 'ën a 'unan. 'Ēn 'unánčëma ca ax 'icë quixun mitsu cai cana 'ëxribi mitsusaribi cëmë 'itsían. 'Ēn cana asérabí a 'unan. Usa 'ixun cana axa quicësabi oquin 'ain.

⁵⁶ Mitsun rara Abrahamnëx ca 'ëx aia isti sinani cuëëancëxa. Usaí ca 'ëx aia isi cuëëinra cuëëancëxa.

⁵⁷ Usaquian cacëxun ca judíos unicaman Jesús cacëxa:

—¿Mix cincuenta bariñu 'ixunmabi caramina Abraham isacën?

⁵⁸ Quia ca Jesusan cacëxa:

—'Ēn cana asérabí mitsu cain, Abraham 'icëma pain 'ain cana 'ëx 'iacën.

⁵⁹ Usaquian cacëxuan judíos unicaman anun 'acatsi quixun maxax bicëbëbi ca Jesús uni xanpëscabiani, anuxun Nucën Papa Dios rabiñi xubunuax cuancëxa.

9

Usabia bacëan bëxuñu unia Jesusan bëpëxcüa

¹ Usocëx cuaínquin ca Jesusan usabia bacëan bëxuñu uni achúshi isacëxa.

² Isia ca aín unánmicë unicaman Jesús ñucácëxa:

—¿Ēnë uníxa bëxuñu bacënun cara uin ñu 'atima 'acëx, aín papa, aín titan cara 'acëx, ënë uninbi cara 'acëx?

³ Quixuan cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Bëxuñu ca ax 'icën. Aíshbi ca aín 'ucha cupía 'icëma 'icën, 'imainun ca aín tita, aín papan 'ucha cupíribia 'icëma 'icën. Nucën Papa Diosan ñu 'aia unin isnun ca ax bëxuñu 'icën.

⁴ Bëánquicëbëtan ca unin ñu mëëtima 'icën. Usa 'ain ca nëtën ñu mëëia. Usaribi oquin cana bamacëma pain 'ixun 'ën an 'ë xuá axa quicësabi oquin ñu 'ati 'ain.

⁵ Ēnë nëtënu 'aish cana 'ëx upí oquin sinánuan, an unicama 'imicë a 'ain, bëánquibucënu 'icësa 'ima xabánu 'icësa 'inun.

⁶ Usaquin aín 'unánmicë unicama catancëx, anu tushuquicëxuan chabóia me chamara bitancëxun ca anun uni bëshíacëxa,

⁷ bëshíquin ca cacëxa:

—'Ian cha, Siloé cacë, anu cuanx ca anuax bëchucatan. Siloé quicë bana ax ca cuanun xucë qui quicë bana 'icën.

Cacëxëshi cuanx bëchucacuatsini ca bëpëxcüax uacëxa.

⁸ Usaía 'ian ca axa a rapasu 'icë unicama 'imainun an a uni bëxuñu 'icë iscë unicamaxribi quiacëxa:

—¿An tsóxun uni curíqui ñucacë uni ama cara ënëx 'ic?

⁹ —A ca ënëx 'icë —quiáxa bëtsix quicëbëbi ca raírinëxribi —Ama ca, a iscësaribi ca ënëx 'icë —quiáx quiacëxa. Quiabi ca bëpëxcucë unin cacëxa:

—A cana 'ëx 'ain.

¹⁰ Cacëxun ca ñucáquin cacëxa:

—¿Mix a 'aish caramina uisax bëpëxcüan?

¹¹ Cacëxun ca cacëxa:

—Jesús cacë uni, an ca anu tushuquicëxuan chabóia me chamara bitancëxun 'ë bëshíaxa, bëshíquin ca 'ian, Siloé cacë, anuax ca bëchucatan caxun 'ë xuaxa. Xucëx cuanx bëchucacuatsínquin cana upí oquin isan.

¹² Cacëxun ca atun ñucácëxa:

—¿Uinu cara a uni 'ic?

Cacëx ca —uinu cara, cana 'unanima —quiacëxa.

Fariseo unicaman bëpëxcucë uni asérabí cara Jesusan usaquin 'axa quixun ñucá

¹³ Usa 'ain ca an 'unánčë unicaman bëpëxcucë uni fariseo unicamanu buancëxa.

¹⁴ Anun ñu mëëtima nëtëan anu tushuquicëxuan chabóia me chamara bitancëxun anun bëshíxun Jesusan bëxuñu uni a bëpëxcucë cupí,

¹⁵ ca fariseo unicaman a uni ñucátëcëancëxa, uisax caraisa bëpëxcüaxa quixun. Ñucácëxun ca cacëxa:

—Me chabatan 'ë bëshícëx bëchucaxun cana upí oquin isan.

¹⁶ Quixuan cacëx ca fariseo uni raírinëx quiacëxa:

—A unin ca anun ñu mëëtima nëtën ñu 'aia. Usa 'aish ca Nucën Papa Diosnuaxa ucë uni 'itíma 'icën.

Quiáxa quicëbë ca raíri quiacëxa:

—¿An ñu 'atima 'acë unin cara ësaquin uni itsían 'acëma ñu 'ati 'ic?

Usari ca bëtsi bëtsi oquin sinani atúxbi quiacëxa.

¹⁷ Usai Jesús ñui quiquin ca bëpëxcucë uni amiribishi ñucátëcëancëxa:

—¿Min sináncëx cara an mi bëpëxcucë uni ax uisa uni 'ic?

Caçëxun ca cacëxa:

—'Ën sináncëx ca ax an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë uni a 'icën.

¹⁸ Usaquian cacëxunbi ca judíos unicaman, ënë unix ca bëxuñu 'iá 'aishbi bëpëxcucë 'icë quixun sinántisama tancëxa. Sinántisama tanquin cuënxun ñucácëxuan aín papabëtan aín tita cacëxun pain ca 'unáncëxa.

¹⁹ Cuënxun ca aín papa ñucácëxa:

—¿Ënëx cara min bëchicë 'ic, mitsúnmi bëxuñua bacëan ñuicë, a cara ënëx 'ic? ¿Usa 'ixunbi cara uisaxun bërí upí oquin isin?

²⁰ Usaquian ñucácëxun ca cacëxa:

—Asérami ca ënëx 'ën bëchicë bëxuñua bacëan a 'icën.

²¹ Uisa 'ixun cara bërí upí oquin isia, uin cara usabia bacëan 'icëbi bëpëxcüaxa cananuna 'unaniman. Ax ca mëcócë 'icën, ca ñucát, an ca mitsu ñuixunti 'icën.

²² Judíos unicamaxa bërâma 'ësënaní —uinu 'icë unin cara, Jesús ax ca Cristo, ax utia judíos unicaman caíncë, a 'icë quixun ñuia, ax ca anua judíos unicama timéti xubunua atsíntëcëntima oquin chiquíncë 'iti 'icë —quia 'unánxun ca usoquin cacëxa.

²³ Usai quia 'unánx atumi racuéquin ca a unin papabëtan aín tita —ax ca mëcócë 'icën, a ca ñucát —quixun judíos 'apucama cacëxa.

²⁴ Usaquian cacëxun ca a judíos unicaman amiribishi cuëntëcënxun bëpëxcucë uni ñucátëcëancëxa:

—Nucën Papa Diosan ismainun ca nu asérami ñuixun, ¿uisaxira caramina bëpëquian? A uni, Jesús, ax ca 'atima 'icë quixun cananuna 'unan.

²⁵ Cacëxun ca bëpëxcucë unin cacëxa:

—Ax cara 'atima uni 'icë quixun cana 'ën 'unaniman. 'Ëx bëxuñu 'ixunbi 'ën bërí iscë, ënëishi cana 'unan.

²⁶ Cacëxun ca cacëxa:

—¿Mi cara uisox? ¿Uisoquin cara mi bëpëxcüax?

²⁷ Cacëxun ca cacëxa:

—Ashiquin cana mitsu can, cacëxunbi camina cuaisama tan. ¿Uisati caramina 'ë mitsun ñucátëcënin? Mitsúxribi sapi camina aín 'unánmicë uni 'iisa tanin.

²⁸ Quia ca fariseo unicaman bëpëxcucë uni 'usánquin cacëxa:

—Mixmi aín 'unánmicë uni 'aínbi cananuna nun Moisésñëan usai nux 'inun quixun cuëñëo bana 'unan.

²⁹ Nun cananuna 'unan, Moisésbë ca Nucën Papa Dios banacëxa. Usa 'ixunbi cananuna uinuax cara a uni uaxa quixun 'unaniman.

³⁰ Cacëxun ca bëpëxcucë unin cacëxa:

—¿An 'ë bëpëxcucëbi caramina a uinuax cara uaxa quixun mitsun 'unaniman?

³¹ Cananuna 'unanin, an ñu 'atima 'acë unin bana ca Nucën Papa Diosan cuatima. An a ami sinánquin a rabianan axa cuëncësa oquinshi 'acë uni, aín bana cuni ca Nucën Papa Diosan cuatia.

³² Uínsaran nëtënbi ca unin, usabi bacëan uni bëxuñu ca unin bëpëxcüaxa quixun ñuia cuama 'icën.

³³ Nucën Papa Diosan xuáma 'ixun ca an usaquin 'atsianma.

³⁴ Cacëxun ca fariseo unicaman cacëxa:

—Mix camina 'uchañubia min tita bacëan 'aish usabi 'ain. ¿Usa 'ixunbi caramina min nu bana ñuixuinca tanin?

Usaquin caquin ca bëpëxcucë uni anuaxa cuantánun quixun chiquíancëxa.

Jesús mi sináncëma unicama bëxuñusa

³⁵ Fariseo unicaman ca bëpëxcucë uni chiquíanxa quixun unin ñuia cuaquin ca Jesusan bariquin mëraxun a bëpëxcucë uni cacëxa:

—¿Axa uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá, ami caramina sinanin?

³⁶ Quixuan ñucácëxun ca cacëxa:

—'Ëx ami sinánun camina ui cara ax 'icë quixun 'ë cati 'ain.

³⁷ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Camina isin, an mi cacë, 'ëx cana a 'ain.

³⁸ Quixuan cacëxun ca cacëxa:

—Asérami camina mix a 'ai quixun cana bërí 'unanin.

Usaquin caquin ca ami sinánquin aín bëmánon rantin purúnquin a rabiácëxa.

³⁹ Rabicëxun isquin ca Jesusan cacëxa:

—'Ën a uni 'unánmiti ñu 'unáncëma pain 'aish bëxuñusa 'ixunbi ca 'ëmi catamëquin bëxuñumasa 'ixun unin 'unánti 'icën. Usa 'aímbi ca an —'ën cana ñu 'unani —quixun sináncë uni ax 'ëmi catamëtíama 'ën 'unánmicëma 'aish usabi bëxuñusa 'iti 'icën. Usaía 'inun cana uacën.

⁴⁰ Usaquian caia cuaquin ca anua 'icë fariseo unicaman Jesús cacëxa:

—¿Núxribi caranuna bëxuñu 'ain?

⁴¹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Mítsun aséribi 'ë ñui quicë bana 'unáncëma 'aish bëxuñusa 'aish camina 'uchocëma 'itsían. Usa 'aímbi mitsun —cana a bana cuati —quicë 'ixúnbi —aséribi ca a bana 'icë —quixun sinántisama tancë cupí camina 'uchacë 'iti 'ain.

10

An aín cënënxun carnero bërúancë uni

¹ Ësaquinribi ca Jesusan fariseo unicama cacëxa:

—Aséribi cana 'ën mitsu cain, axa anu carnero 'icë cënë aín xëcuën atsinima amo 'icë manámítan atscíncë uni ax ca an ñu mëcamacë uni 'icën, mëcamaxun an ñu buáncë uni ca ax 'icën.

² Usa 'aímbi ca axa aín xëcuën atscíncë uni ax aséribi an carnero bërúancë uni 'icën.

³ Axa ucëbëtan an xëcuë xëócacë unin xëócacëbë atscínxuan an bërúancë unin aín anën cuëncëxun ca carnerocaman aín bana cuatia. Cuabëtsinia aia ca cënënuua éman buania.

⁴ Usoxuan rëcuëñquianquin buáncëxun ca carnerocaman aín bana cuaquin a caxu cuanquin nuibiania.

⁵ A 'unáncëma uni, a ca carnerocaman nuima, usa 'aish ca an cuëncëxbi aín bana 'unáncëma 'aish abatía.

⁶ Usaquin caquian —an carnero bërúancë unisaribi cana 'ëx 'ai —quixun caquin Jesusan 'unánmisa tancëxunbi ca anu 'icë unicaman úisai quicë cara a bana 'icë quixun cuama 'icën.

Jesusan upí oquin aín unicama bërúancë bana

⁷ Usa 'ain ca Jesusan amiribishi cacëxa:

—Aséribi cana 'ën mitsu cain, 'ëx cana carneronën cënëñ xëcuësaribi 'ain.

⁸ 'Ëx ucëma pan 'aian anpáinra uá unicama ax ca an mëcamacë unisa 'iacëxa. Usa 'ixun ca Nucën Papa Diosan bana ísa ñuixunia quixun aín bana cuanun quixun uni paráncëxa. Usa 'icë ca atun bana unicaman cuaisama tancëxa.

⁹ 'Ëx cana anua carnero 'icë cënënu anun atscínti xëcuësaribi 'ain. Axa 'ëmi catamëcë unicama ax ca Nucën Papa Diosan 'inux iëtía. Usa 'aish ca chuámashirua 'aish, carnerocama cënënuax chiquixun pasto pitancëx atscíntëcëncësaribi 'iti 'icën, 'en bërúancëx.

¹⁰ Axa mëcamacë unicama, ax ca mëcamanan 'aracacë ñuina rëpítax 'atimoi aia. Usa 'aímbi cana 'ëx a unicaman 'acësa oquin 'aquinma 'ëmi catamëtía upítax buacunun unicama 'imi uacën, bamatancëxribia xëñibua 'aímbi Nucën Papa Diosbë 'inun.

¹¹ 'Ëx cana ainra carnero upí oquin bërúancë asaribi 'ain. Ainra carnero upí oquin bërúancë, ax ca aín carnero bamati rabanán bamanuxunbi bëarati 'icën.

¹² Usa 'aímbi ca an curíqui bití cupíshi carnero bërúanquin ñu mëcëcë uni, ax 'inu aia isquin carnero ébiani abatía, ax aséribi aín 'ibuma 'aish. Abácëbë uxun ca bëtsi biquin 'inun raírí tsuácaia.

¹³ An carnero upí oquin bërúanti sinánquinma curíqui binuxunshi ñu mëcëcë uni, ax ca carnerocaman rabanán nëétima abatía.

¹⁴⁻¹⁵ 'Ëx cana ainra carnero upí oquin bërúancë a 'ain. 'Ën Papan ca 'ë 'unánxa, 'ënribi cana a 'unan. Usaribi oquin cana 'ën carnerocamaribi 'ën 'unanin, atúnribi ca 'ë 'unania. Usa 'aish cana 'ëx bamatsianxmabi anun rabanán bamati 'ain.

¹⁶ Bëtsi carneroñuribi cana 'ain. A 'aíshbi ca ëñë cënënu 'icëma 'icën. Aribi cana ëñë cënënu 'inun bëti 'ain. Acamanribi ca 'ën bana cuati 'icën. Usaquin 'ën 'acëx ca 'ën carnerocamax achúshi cënënuishi 'iti 'icën, achúshishi ca an a bërúancë 'iti 'icën.

¹⁷ Baisquitëcëanx tsónux 'ëx bamatsianxmabi bamati cupí ca 'ën Papan 'ë nuibatía.

¹⁸ 'Ëx cuëñiama ca unin 'ë bamamítima 'icën. Bamatsianxmabi cana 'ëxbi cuëñcë cupí bamati 'ain. 'Ëx cuëñcë cupí cana bamati 'ain, bamatancëx cana baisquitëcënti 'ain. Usai 'inun ca 'ën Papan 'ë caxa.

¹⁹ Usaquian cacëxun cuaxun ca a banan rabanán judíos unicaman bëtsi bëtsi oquin sináncëxa.

²⁰ Sinani ca 'itsa uni —ñunshin 'atimañu ca a uni 'icën, ca ñunshíanxa. ¿Uisa cupí caramina aín bana cuatin? —quiacëxa.

²¹ Usa 'ain ca raírinëxribishi —ë sai ca ñunshin 'atimañu uni banaima. Ñunshin 'atimanëñbi ca bëxuñu uni bëpëxcutima 'icë —quiax quiacëxa.

Jesús cuëëanma bana

²² Anuxun a rabiti xubu mëniótancëxun anun ami sinánquin —asábi ca —quixun cá, a nëtë sinánquin Nucën Papa Dios rabinux ca judíos unicama mita 'ain Jerusalénu timëacëxa.

²³ Usa 'ain ca Jesús anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu amo 'icë, anua uni niti, Salomón cacë, anun niacëxa.

²⁴ Nitsia ca judíos unicaman nëbëtsioraquin cacëxa:

—¿Uisati caramina nu chiquiracëquin caíman? Mix Cristo, axa utinu nun caíncë, a 'ixun ca nu upí oquin cat.

²⁵ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Cana mitsu can, cacëxunbi camina 'ëx cana a 'ai quixun sináncëma 'ain. 'Ën Papan cacë 'ixun 'ën ñu 'aia isquin ca unin, 'ëx cana Cristo 'ai quixun 'unánti 'icën.

²⁶ 'Ën 'aia isquinbi, camina 'ëmi catamëcëma 'ixun, asé rabi cana Cristo 'ai quixun sinaniman.

²⁷ Carneronëan an bërúancë unin bana cuacësaribi oquin ca axa 'ëmi catamëcë unin 'ën bana cuatia. Cuatia cana acama 'ën 'unanin. Usa 'ixun ca 'ën bana cuaquin a bana quicësabi oquin 'aia.

²⁸ Acama cana nëtëtimoí Nucën Papa Diosnan 'inun 'imiti 'ain. 'Imia ca uínbi atu 'ë bicuantima 'icën.

²⁹ Atux ca 'ën Papa, axa uinu 'icë unibëtanbi sënënmaira, an 'ënan 'inun 'ëmi sinánmiquin 'ë 'ináncë 'icën. Usa 'icë ca uínbi atu a bicuantima 'icën.

³⁰ 'Ëx 'ën Papabë rabë 'aishbi cananuna achúshishi 'ain.

³¹ Usaquin cacëxun ca judíos unicaman anun rëcatsi quixun maxax biacëxa.

³² Bitsia ca Jesusan cacëxa:

—'Ën Papan 'ë 'amicëxun cana mitsúnmi isnun 'itsa ñu 'an. ¿'Ën usoquin 'acë uinu 'icë ñu cupí caramina 'ë maxaxan 'acatsi quin?

³³ Ësoquin cacëxun ca judíos unicaman cacëxa:

—Mínmi upí ñu 'acë cupí cananuna mi maxaxan 'aiman. Mixmi Nucën Papa Dios ñui 'atimati banacë cupí cananuna mi 'ain. Mix camina unishi 'aishbi mix isamina Dios 'ai quiax quin. A cupí cananuna mi 'ain.

³⁴ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Nucën Papa Diosan bana cuëñëo ca ësai quia: “Mitsúxbi camina dioscama 'ain”.

³⁵ Cananuna 'unanin, Nucën Papa Diosan bana cuëñëo a ca unin —asé rabi ca —quixun catima 'icën. Usa 'ain ca an asé rabi ami sinánquin ain bana cuacë unicama Nucën Papa Diosan “'Ën bëchicë 'aish camina dioscama 'ai” quixun cacëxa.

³⁶ ¿Nucën Papa Diosan ëñë menu uni 'inun 'ë xuá 'aínbi caramina mitsun uisa 'ixun, ain Bëchicë cana 'ai qui cana Nucën Papa Dios ñui 'atimati banai quixun 'ë cain?

³⁷ 'Ën ñu 'acë ax 'ën Papan cushínbi 'acëma 'ain camina 'ëx cana Nucën Papa Diosnuax uá 'ai quixun sinántima 'ain.

³⁸ 'Ëmi sinánquinmabi camina 'ën, uni itsían 'acëma ñu 'aia isquin 'ën Papa Dios ax ca asé rabi 'ëbë 'icë quixun 'unánan 'ëxribi cana abë 'ai quixun 'unánti 'ain.

³⁹ Usaquin cacëxuan biisa tancancëxbi ca anuax cuani nëtëacëxa.

⁴⁰ Jordán 'ucë manan cuantëcëntancëx ca Jesús anuxun Juanën uni nashimia, anu 'iacëxa.

⁴¹ Anua 'ain, a isi riquianxun axa quia cuati ca 'aisamaira uni quiacëxa:

—Juanëan uni itsían 'acëma ñu 'á 'aínmabi ca axa ëñë uni ñui quia banacama ax asé rabi 'icën.

⁴² Usaquin sinánquin ca anuxun 'itsa unin ain bana cuaxun —ax ca asé rabi Nucën Papa Diosnuax uá 'icë —quixun sináncëxa.

11

Lázaro bama

¹ Betania ëmanu 'icë uni Lázaro cacë, ax ca 'insínñu 'iacëxa. Aín chirabacë rabëtax ca Marta 'imainun María 'iacëxa.

² María ax ca an Nucën 'Ibu Jesús aín taë 'inúntisa ron chabóxun aín bun tatëréncë, a 'iacëxa.

³ Usa 'ixun ca aín chirabacë rabëtan —axa mibë nuibanancë uni ca 'insíanxa —quixun Jesús catánun uni xuacëxa.

⁴ Xucëx cuanxuan unin cacëx ca Jesús quiacëxa:

—Ca 'insíanxa 'aishbi ca bamatima 'icën. Unían uisaira cara Nucën Papa Diosan cushi 'icë quixun 'unánan, uisaira cara aín Bëchicëñën cushiribi 'icë quixun 'unánun ca a uni 'insíanxa.

⁵⁻⁶ Usa 'ain ca —Lázaro ca 'insíanxa —quixun ñuía cuaxbi Jesús, ax Marta, María, Lázaro acama nuibacé 'aishbi, anua unin usaquin cacé éma, anu rabé nētēn pain 'iacéxa.

⁷ Rabé nētē 'icēbētan ca Jesusan aín 'unánmicē unicama cacéxa:

—Amiribishi Judea nētēnu cuanun ca cuan.

⁸ Cacēxun ca aín 'unánmicē unicaman cacéxa:

—¿Anu 'icē judíos unicamaxa maxaxan mi 'acatsi quiax 'ēsēnaēnxanbi caina amiribishi Judea nētēnu cuantēcēncatsi quin?

⁹ Quixuan cacēxun ca Jesusan cacéxa:

—Achushi nētēx ca doce horas 'icēn, ¿usa cat? Barían pēcarupuncēbē xabá 'ain ca unin upí oquin isquin chacáquinma upí oquin ñu mēēia.

¹⁰ An pēcacēa 'aíma 'ain ca imē nitsi chacánan unin ñu mēēima. Usaribiquin cana 'ēx anun bamati nētēma pan 'ain ñu 'ati 'ain.

¹¹ Usaquin caquin ca Jesusan amiribishi aín 'unánmicē unicama cacéxa:

—Nuxnu abē nuibanancé Lázaro ca 'uxaxa. A bēsuni cana cuanin.

¹²⁻¹³ Aséربي ca Lázaro bamaxa quixun 'unánquinbi ca —ca 'uxaxa —quixun cacéxa. Usaquin Jesusan cacéx ca atux, aséربي 'uxcé ñuía quia quixun sinani, quiacéxa:

—'Uxcé 'aish ca pēxcúti 'icēn.

¹⁴ Usai quia ca Jesusan atúan upí oquin 'unánun cacéxa:

—Lázaro ca bamaxa, ca 'aíma 'icēn.

¹⁵ Mítsúnmi 'ēn cushi isti cupí cana 'ēx anuma 'ian. Usa 'ain cana anu 'ēx 'icēma cupí cuēēnin. Béri anu cuanun ca cuan.

¹⁶ Cacēxun ca rabé bacéan 'icē Gemelo caquin anēcē, Tomás, an Jesusan 'unánmicē uni raíri cacéxa:

—Nuxribi abē bamai cuanun ca cuan.

Jesús ax, anun baísquianan anun Nucēn Papa Diosbē uni 'iti bana

¹⁷ Usai quiquiani cuani bēbaquinshi ca Jesusan, matá témú naēcēnu mēñoéxancé 'aish Lázaro rabé 'imainun rabé nētē 'icē océxa.

¹⁸ Betania ax ca Jerusalénu bēbati tres kilómetrosa 'iacéxa.

¹⁹ Usa 'ain ca judíos unicama Martacēñun María aín rarēbacé ñucé sinania, masá nuitutia isi riquianx raruai aín xubunu a rapasu bucúacéxa.

²⁰ Tsóxunbi Jesús isa aia quixun ñuía cuabiani María xubunua tsócé ēbiani cuanquin ca Martañēn Jesús aia bēñaquin biacéxa.

²¹ Biquin ca cacéxa:

—Mixmi ēnu 'ain ca 'ēn rarēbacé ñucéma 'itsíanxa.

²² Usa 'aínbi cana añu caramina ñucati a ca Nucēn Papa Diosan mi 'axunti 'icē quixun 'unanin.

²³ Cacēxun ca Jesusan cacéxa:

—Mín rarēbacé ca baísquiti 'icēn.

²⁴ Usaquin cacēxun ca Martañēn cacéxa:

—Ēnē nētē cēñucēbē anun bama unicama baísquiti nētēn ca baísquiti 'icē quixun cana 'unanin.

²⁵ Cacēxun ca Jesusan cacéxa:

—'Ēx cana an uni baísquimiti a 'ain, 'ianan cana anúan uni ainan 'aish Nucēn Papa Diosbē 'iti a 'ain. Axa 'ēmi catamécē uni, ax ca bama 'aishbi tsónux baísquiti 'icēn.

²⁶ Axa bamacéma pain 'aish ēnē menu tsoti, aín 'ucha cupí bamacésa 'aishbi 'ēmi catamécē, acamax ca xēnibua 'aínbi nētētimo Nucēn Papa Diosbē 'iti 'icēn, bamatancēxbi. ¿Ēsai 'ēx quicé ēnē caina aséربي ca quixun sinanin?

²⁷ Usaquin cacēxun ca Martañēn cacéxa:

—Míx camina Nucēn Papa Diosan Bēhicé, Cristo, axa utinu nun caíncé a 'ai quixun cana 'unanin.

Anu Lázaro mēñoéxancēnuaxa Jesús bēunan mēscúa

²⁸ Usaquin cabiani aín xubunu cuanquin ca Martañēn aín xucēn María amo nitsinaxun munu cacéxa:

—Unu ca Jesús 'icēn, ca uaxa. Mí cuanun 'ēn mi canun ca quiaxa.

²⁹ Cacēxun cuati ca María bēnētishi niruquiani Jesúsnu cuancéxa.

³⁰ Jesúsca Betania émanu bēbacéma pain 'aish, anuxun Martañēn mēracé anubi pain 'ain, ca anu María cuancéxa.

³¹ Bēnētishi niruquiania xubunuax cuania isquin ca axa abē xubunu bucucé judíos unicaman, —sapi ca anua aín rarēbacé maíncēnuax rarumati cuania —quixun sinánquin María nuibiancéxa.

³² Cuancëbë anua 'icë anu bëbai a tanáin tsóbuquin ca Maríanën Jesús cacëxa:

—Mixmi ënu 'ain ca 'ën rarëbacë ñucëma 'itsíanxa.

³³ María ini rarumamainuan abë ucë judíos unicamaxribi ini rarumatia isi ca Jesús masá nuituti nitëxëacëxa.

³⁴ Nitëxëquin ca Jesusan anu 'icë unicama cacëxa:

—¿Unu caramina aín rarëbacë mënioëxan?

Cacëxun ca cacëxa:

—Ca isi cuan.

³⁵ Cacëx cuani ca Jesús bëunan mëscúacëxa.

³⁶ Usai 'ia isi ca judíos unicamax canancëxa:

—An ca Lázaro nuibairaxa, ca is. Usa 'aish ca anun rabanen bëunan mëscutia.

³⁷ Usaía quicëbë ca uni raírinëx quiacëxa:

—¿An uni bëxufu bëpëxcucë uni ënën cara ñucëma 'aínshi uxun Lázaro iëmicë 'itsíanx?

Jesusan Lázaro bamacëbi baísqüimia

³⁸ Usaía quicëbë nitëxëtëcëni ca Jesús anua Lázaro mënioëxancancë anu bëbacëxa. Anu Lázaro mëniocë ax ca matá me naëcë 'aish maxax cha achúshinën xëpucë 'iacëxa.

³⁹ Anu bëbaquin ca Jesusan atu cacëxa:

—Maxax ca racanat.

Caíabi ca bamaëxancë uni aín chirabacë Martanën cacëxa:

—Anúan ñuëxancë nëtë ca rabë 'imainun rabë 'icën. Usa 'ain ca anëia.

⁴⁰ Usaquian cacëxumbi ca Jesusan Marta cacëxa:

—'Ën cana mi can, asërabí 'ëmi catamëquin camina Nucën Papa Diosan aín cushin ñu 'aia isti 'ain. ¿Usa cat?

⁴¹ Cacëbëtan ca anu 'icë unicaman maxax racanacëxa. Racanamainun ca Jesusan manámi bësuquin Nucën Papa Dios cacëxa:

—Papan, camina 'ën bana cuan. Usa 'ain cana mi asábi ca quixun cain.

⁴² 'Ën cana 'unanin, mín camina camabi nëtën 'ën cacëxun cuatin. 'Aínbi cana mín camina 'ë asërabí xuacën quixuan ënë unicaman 'unánun, ësaquin mi cain.

⁴³ Usaquin catancëxun ca munuma banaquin cacëxa:

—Lázaro, anuax ca chíquit.

⁴⁴ Usaquian cacëxëshi ca axa bamacë uni tatanianan mëtanicë 'ianan aín bëmánanribi chupan bërábuncë 'aish nirui quíninuax chíquicuatsiancëxa. Chíquicuatsincëbëtan ca Jesusan abë 'icë unicama cacëxa:

—Cuantánun ca aín taë tubuanan aín mëcën tubuanan anun aín bëmánan rabúncë chu-paribi mabit.

Jesús 'acatsi quixuan sináncan

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵ Usoquian 'aia isquin ca axa Maríabë cuancë judíos unicaman, Jesús ca asërabí Nucën Papa Diosnuaxa uá 'icë quixun sináncëxa.

⁴⁶ Usaía 'imainun ca anu cuanxun raírinën fariseo unicama —Jesusan ca uni bamacë baísqüimiaxa —quixun ñuixuancëxa.

⁴⁷ Ñuixuncëx abë timëxun ca sacerdotenën cushicama 'imainun fariseo unicaman judíos cushibunën 'apucama cacëxa:

—Ënë unin ca uni itsían 'acëma ñu 'itsaira 'aia. ¿Usa 'ain caranuna uisa oti 'ain?

⁴⁸ Nun nu an usoquin ñu 'aia isëshicëbëtanbi ca camabi unin ami catamëquin aín bana cuati 'icën. Usocëbë uxun ca Romanu 'icë unin anuxun nun Nucën Papa Dios rabiti xubu rurupanan nu bëtsi bëtsi oquin nun aintsicamaribi bëtsi bëtsi nëtënuax cuanun tsuáquirumiti 'icën.

⁴⁹ Cacëxun ca Caifás caquin anëcë uni, ax a barin sacerdotenën cushicaman 'apu, an axa timëcë unicama cacëxa:

—Mítsun camina bana sinaniman.

⁵⁰ Nua unin bëtsi bëtsi oquin ancëcëxnu 'ura 'icë nëtëcamanu cuani tsuáquiti ca 'aisama 'icën. Usai 'imanu nux upitax bucuti cupía uni achúshi bamati ca asábi 'iti 'icën. Usai ca 'iti 'icë quixun camina mitsun sinaniman.

⁵¹ Usai qui ca anbi sinani quiáma 'icën; ax a barin judíos sacerdotenën cushicaman 'apu 'ixun ca Nucën Papa Diosan sinánmicëxun —judíos unicamaxa asábi 'inun ca Jesús bamati 'icë —quixun judíos 'apucama cacëxa.

⁵² Judíos unicamaxëshima bëtsi bëtsi nëtënuax ax Nucën Papa Diosmi sináncë unicamaxribia ainan 'aish achúshisa 'inúan Jesús bamati ñuiquin ca usaquin cacëxa.

⁵³ Usaquian cacëx ca a nëtën judíos 'apucamax Jesús 'acatsi quiax 'ësënancëxa.

⁵⁴ Usa 'ain ca Jesús judíos unicaman istin rabanan Judeanuax anua uni 'icëma menu 'urama 'icë ëma Efraín cacë, anu cuancëxa. Anua 'ain ca abë ain 'unánmicë unicama 'iacëxa.

⁵⁵ Pascua, anúan judíos unicaman carnero 'ati nêtëa 'urama 'ain ca axa a 'urama unicamax Jerusalénu cuancëxa, anuax judíos unicama 'icësaribiti Pascua nêtën pinux Nucën Papa Diosan ain nuitu upí isnun mêníocati.

⁵⁶ Cuantancëx bëbax ca Jesús bari, anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu riquianx, a isímabi atúxbi ñucacánani ësai quiacëxa:

—¿Mitsun sináncëx cara Pascua nêtë 'ain, Jesús utima 'ic?

⁵⁷ Usa 'ain ca sacerdotenën cushicamabëtan fariseocamanribi anu 'icë unicama —Jesús mëraquin camina nun nu binun nu cati 'ai —quixun cacë 'iacëxa.

12

Achúshi xanúan Jesús 'inínti ron tachuca

(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

¹ Mécën achúshi 'imainun achúshi nêtë anun carnero 'ati nêtë 'iisama pain 'ain, ca Jesús Betania ëmanu cuancëxa, a ëmanuxuan Lázaro bamacëbi baísquimicë anu.

² Cuanxa Jesús atun 'itinu bëban ca Martanën piti 'aruacëxa. 'Aruxuan 'ináncëxun ca Jesús bëtan Lázaro 'imainun anu 'icë unicaman mesanoxun piacëxa.

³ Pimainun ca Marianën 'itsaira cupicë 'inínti ro sanuira, nardo cacë, a medio kilosa bëacëxa. Bëxun anun tachabotancëxun ca Jesús ain bun tatërancëxa. Usoquian 'acëxa xubu namë camabi tsitsirui bëqui sanuia ca xëcancëxa.

⁴ Usoquian Maríanën Jesús 'aia isi ca ain 'unánmicë uni achúshi, Judas Iscariote, an uni Jesús 'inánti, ax quiacëxa:

⁵ —¿Uisoti caranuna ënë ro maruxun ain cupí trescientos curíqui bixun ñuñuma unicama 'ináncëma 'ain?

⁶ Aséribi ñuñuma unicama nuibati sinani ca usai Judas quiáma 'icën. Ax an curíqui mëcamacë uni 'ixun, anua Jesusan ain 'unánmicë unicamabëtan curíqui 'arucë burasa bëránquin, anua curíqui mëcamacë 'aish ca usai quiacëxa.

⁷ Quia ca Jesusan Judas Iscariote cacëxa:

—Usabia 'inun ca ën. An ca anúan bamaia 'ë 'ati a ro nanxa. A ro ca ënëx 'icën.

⁸ Camabi nêtën camina a mitsun 'aquinti ñuñuma uni isin. Usa 'ainbi camina mitsun xëribuquin 'ë istima 'ain.

Lázaromi unicama 'ësënan

⁹ Usa 'ain ca —Jesús ca Betanianu 'icë —quixun cuabiani a isanan, bamacëbia baísquimicë Lázaro aribi isi judíos unicamax riquiancëxa.

¹⁰⁻¹¹ Riquiani ca 'itsa uni an Lázaro baísquimicë cupí, Jesús mi sináncëxa. Usa 'ain ca Jesusan bana cuaquian unicaman atun ñuicë bana cuaisama tancë cupí, sacerdotenën cushicaman Lázaroribi 'ati sináncëxa.

Jerusalénu cuania unicaman Jesús rabia

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹² Usa 'ain ca Pascua anun carnero 'ati nêtën Jerusalénu uëxancë unicamax timëcamë 'ëocë, an —Jesús ca Jerusalénu aia —quixun ñuicania cuacëxa.

¹³ Cuabiani ca camaxunbi xëbin pëchi tëaquin bibiani, bain aia Jesús bëñaquin bitsi biránanquiani riquiancëxa. Riquiancëbéa ucëbë ca munuma banai sharati quicancëxa:

—Nucën Papa Dios rabinun ca 'acan. Nucën 'Ibu Diosan xucëx ca Israel unibunën 'apu ënëx aia.

¹⁴ Usaquian a rabicamainun ca Jesús burro mërai anu 'iriquiani Jerusalénu cuancëxa, usaquiania cuantia Nucën Papa Diosan bana unín ësáquin cuënëosabi oi:

¹⁵ Siónu 'icë unicama, racuëaxma ca 'ican. Mitsun 'apu ca burron caxunu tsotax aia.

¹⁶ Usai 'ia isquinbi ca ain 'unánmicë unicaman, a ñuiquin cuënëo bana quiásabi oi ca 'ia quixun 'unánma 'icën. Baísquitancëxa Jesús naínu cuantëcëan cuni ca a ñuiquian, usai ca 'iti 'icë quixun cuënëosabi oi ca 'iata quixun 'unáncancëxa.

¹⁷ Usa 'ain ca an Jesusan Lázaro bamacë matá me naëcënu mêníoëxancëbi cuënquin baísquimia isëxancë unicaman Jerusalénunx a bana ñuicacëxa.

¹⁸ Ñuia cuabiani ca anu 'icë unicama —usoquin ca Jesusan uni itsin 'acëma ñu 'axa —quixun sinani a isti sinánbiani Jesús mërananquini riquiancëxa.

¹⁹ Usaía 'icancëbé ca fariseo unicamax canancëxa:

—Camina iscanin, camabi unix ca ami sinani a isi cuanxa. Usaía 'ia isquin camina 'unáncanti 'ain, nun Jesús 'acatsi quiax 'ësënanquinbi cananuna añubi oiman.

Griego banan banacë unían Jesús istisa tan

²⁰ Judíos unicamax Pascua anun carnero 'ati nētēn Jerusalēnu cuanmainun ca griego banan banacē unicama raírínēxribi atubē Nucēn Papa Dios rabi cuancēxa.

²¹ Cuanxun ca Galilea menu 'icē ěma itsi, Betsaida, anu 'icē uni, Felipe, a mēraquin cacēxa: —Jesús cananuna istisa tanin.

²² Quixun cacēx cuanxun ca Felipenēn Andrés pain cabiani a rabētaxbi cuanxun —griego banan banacē unin ca mi istisa tania —quixun Jesús cacēxa.

²³ Cacēxun ca Jesusan Felipecēñun Andrés cacēxa:

—Uni 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá 'aish cana 'ěx bamatancēx baísquiti 'ain. A nētē ca bērí 'urama 'icēn.

²⁴ Aséribi cana 'ěn mitsu cain, me 'ucē mēu 'apácēma 'aish ca ñu bēru aín nami ax usabi 'imainun aín napu axribi nētētima usabi 'ia. Me 'ucē mēu 'apácēxun cuni ca aín nami nētēcēbēbi aín napu ax cotancēxun upí oquin tuaia.

²⁵ Axa ěnē nētēnu upiti tsótishi sináncē uni ax ca ainanma 'aish Nucēn Papa Diosbē 'itima 'icēn. Usa 'aínbi ca axa ěnē nētēnu ax cuēñcēsa oishi upiti tsótishi sináncēma uni, ax ainan 'aish nētētimoí xēnibua 'aínbi Nucēn Papa Diosbē 'ia.

²⁶ Axa 'ěnan 'iisa tancē unin ca 'ěx cuēñcēsabi oquin 'ati 'icēn. Usoquin 'ai ca uinu carana 'ěx 'ain, anuribi ax 'iti 'icēn. An 'ěx cuēñcēsabi oquin 'acē unicama a ca 'ěn Papan nuibaquin 'aquinia.

Jesusan aín bamati ñuia

²⁷ Cana 'itsaira masá nuitutin. ¿Usaquin carana 'ěn Papa cati 'ain? ¿Carana, Papan, bērí uisa cara ocaniabi ca 'ě iēmit quixun cati 'ain? Usama ca. Uisa cara oti 'icē usa oquin 'acánun cana uacēn.

²⁸ Papan, unicaman mix cuēñcēsa oquin mi rabinun ca uisashi cara, 'ě ocancēxbi asábi 'iti 'icēn.

Cacēxun ca naínuax banaquin aín Papan cacēxa:

—Atúan 'ě rabinun cana mēñocēn, mēñío 'ixun cana 'ěa rabinun sinánmitēcēnti 'ain.

²⁹ Usai naínuax banaia cuax ca anu 'icē unicama raírínēx —caná ca banaxa —quiacēxa. Quimainun ca raírínēxribi —ángel ca Jesús bē banaxa —quiax quiacēxa.

³⁰ Quia ca Jesusan atu cacēxa:

—Ěnē banax ca 'ěn cuanun 'ěn Papa quicēma 'icēn. Mitsúnmi cuanun ca quiaxa.

³¹ Bērí ca ěnē nētēnu 'icē unicama, cara 'ěmi sinania, cara 'ěmi sinanima quixun Nucēn Papa Diosan isti 'icēn. Isanan ca an 'ěmi sináncēma unicaman 'apu, ñunshin 'atimanēn 'apuribi ax cushi 'icēbi 'ěn unicama 'ibuatimoquin ñusmoti 'icēn.

³² 'Ěx unin i curúsocēnu matáscē 'itancēxun cana camabi menu 'icē uni 'ěmia sinánun 'imiti 'ain.

³³ Ěsoquin ca uisai 'iax cara bamati 'icē quixun cacēxa.

³⁴ Usaquin cacēxun ca unicaman Jesús cacēxa:

—An Nucēn Papa Diosan bana cuēñeo uni ñuixuncē unían a bana isquin unicama ñuixunia cananuna cuan, ax ca ěsai quia, Cristo ax ca nētētimoí xēnibua 'aínbi 'iti 'icēn. ¿Usa 'aínbi caramina min, axa Nucēn Papa Diosnuax uni 'inux uá, ax ca i curúsocēnu matáscē 'iti 'icē quixun nu cain? ¿Ui cara Nucēn Papa Diosnuaxa uni 'inux uá ax 'ic?

³⁵ Cacēxunbi ca Jesusan, 'ěmi camina sinánti 'ai quixun caquin ěsaquin catēcāncēxa:

—'Itsama nētēnshí ca an mitsu upí oquin sinánmiti, ax mitsubē 'iti 'icēn. Usa 'ain camina ax cuancēma pan 'ain, an mitsu 'unánmicēsabi oi 'iti 'ain, ax cuancēbēmi usabi 'inun. A an 'unánmicēma uni, an ca uisai cara 'iti 'icē quixun 'unanima.

³⁶ Usa 'ain camina an mitsu upí oquin 'unánmiti, axa mitsubē 'ainshí, an 'acēsaribi oquinmi mitsúnribi sinánun, aín bana ca aséribi 'icē quixun sinani ami catamēti 'ain.

Usaquin catancēx ca Jesús atun isnunma cuani nētēcēxa.

Judíos unicama Jesúsmi sinántisama tan

³⁷ 'Itsa oquin Jesusan uni itsin 'acēma ñu 'aia isquinbi ca judíos unicaman ax ca aséribi Cristo 'icē quixun sinánma 'icēn.

³⁸ Nucēn Papa Diosan sinánmicēxun aín bana Isaíasnēn cuēñeosabi oi ca 'iacēxa. A banax ca ěsai quia:

Nucēn 'ibu, ¿Uinu 'icē unin cara, min bana nun ñuixuncēxun cuaquin, aséribi ca quixun sinanx? ¿Uinu 'icē unin cara minmi ñu 'aia isquin mix camina aséribi cushi 'ai quixun sinanx?

³⁹ Uisa 'aish cara ami sinántisama tania quixuan unin 'unánun ca Nucēn Papa Diosan bētsi banaribi Isaías cuēñeomia cēxa. Ax ca ěsai quia:

⁴⁰ Nucēn Papa Diosan ca acama atun nuitu mēu 'unántisama tanan atun pabitan cuaquinbi uisai quicē cara quixun 'unántisama tanun 'imiāxa. 'Imianan ca atun bērun isquinbi, 'ěx cana cushiira 'ai quixun sinántisama tanía 'ěn iēmísama 'inun 'imiāxa.

41 Ësaquin ca Isaiásnën cuëñëocëxa, an Nucën Papa Diosan 'imicëxun Jesusan usoquin ñu 'ati isanan bana ñuixuntimi iscë cupí.

42 Usa 'aínbi ca 'itsaira judíos uni 'imainun aín 'apu raírinënribi Jesús, ax ca Cristo, axa utia atun cañcë, a 'icë quixun sináncëxa. Atun nuitu mëu usaquin sinanibi ca chiquiracëti banama 'icën, fariseo unicamami racuëti —atun sapi ca anua judíos unicama timëtí xubunu nu atsínmitëcëntima 'icë —quixun sinani.

43 Nucën Papa Dios cuëñun 'icësamairai ca a unicama fariseo unicamami racuëti atux cuëñcësa oíshi 'iacëxa.

Jesusan bana cuaisama tancë cupí uni 'uchocë 'iti

44 Usa 'ain ca Jesusan munuma banaquin atu cacëxa:

—Axa 'ëmi catamëcë uni ax ca 'ëmishi catamëtíma, Nucën Papa Dios, an 'ë xuá, amiribi catamëtía.

45 An 'ë iscë uni an ca Nucën Papa Dios, an 'ë xuá, aribi isia.

46 An aín sinan upíra 'ixun uni upí 'imíti 'ëx cana unicama ñu 'atima 'acë 'aíshbi sinanati 'ëmi catamëtí upí 'inun 'iminux uacën.

47 Uinu 'icë unin cara 'ën bana cuaquinbi 'ëx quicësabi oquin 'aima, a uni cana 'ën 'uchoiman. 'ëx cana ëñë nëtënu 'icë uni 'uchoi uáma 'ain. Atúxa Nucën Papa Diosnan 'inux iënnun cana uacën.

48 An 'ë timaquin 'ën bana cuaisama tancë uni ax ca 'ën bana quicësa oquin 'acëma cupí, ëñë mecama cëñúti nëtën 'uchocë 'iti 'icën.

49 'ëx cana 'ëñbi sináñx banaiman. 'ën Papa, an 'ë xuá, an ca uisai carana banati 'ain, uisoquin carana uni 'unánmiti 'ai quixun 'ë caxa.

50 'ën cana 'unanin, an 'ë cacë bana ax ca anúan uni ainan 'aish Nucën Papa Diosbë nëtëtimoí 'iti a 'icën. Usaquin 'unánxun cana 'ën Papan 'ë cacësabi oquin bana ñuin.

II. BAMATANCËXA JESUCRISTO BAIQUIA (13-21)

13

Jesusan aín 'unánmicë unicama tachuca

1 Pascua anun carnero 'ati nëtëa 'icëma pan 'ain ca Jesusan 'unáncëxa, anúan ëñë menuax aín Papanu cuanti nëtë ca 'uramatia quixun. Jesusan ca ëñë menuxuan aín bana cuacë unicama camabi nëtën upí oquin nuibacëxa. Usa 'ain ca Jesús ax an atu nuibacë cupí bamaia aín unicaman —asérabi nu an nuibati ca usai bamaia —quixun 'unánti nëtë 'uramacëxa.

2 'Uramacëbëtan ca ñunshin 'atimanën 'apun Judas Iscariote, Simonan bëchicë, a Jesús uni 'inánti sinánmiacëxa. Usoquian sinánmicë 'ain ca a ñantan Jesusan aín 'unánmicë unicamabëtan piacëxa.

3 Piquin ca —'ën Papan camabi ñu 'ibuamianan ëñë nëtënu xuá 'aish cana anuribi cuantëcënti 'ai —quixun sináncëxa.

4 Usaquin sinani ca pitancëx niruacëxa. Niruxun aín cutun pëxun nantancëx ca anun ratërëmëtí chupan tsitëcërëquiacëxa.

5 Usai 'itancëxun ca 'unpax manë xapanu 'aruxun aín 'unánmicë uni achúshi achúshi tachucatanacëxun anun ratërëmëtí chupan tatërëancëxa.

6 Tatërëntancëxa aribishi tachucati aia ca Simón Pedronën Jesús cacëxa:

—¿Min caramina 'ë tachucati 'ain?

7 Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Usa cupí carana 'ën ësoquin mitsu 'ai quixun camina bërí 'unaniman. Nëtë itsin cuni camina 'unánti 'ain.

8 Cacëxun ca Pedronën cacëxa:

—'ëx mi meúra 'icë camina uisa nëtënbi min 'ë tachucatima 'ain.

Ësoquian cacëxun ca Jesusan catëcëancëxa:

—'ën mi chucacëma 'aish camina 'ënan 'itima 'ai —quixun.

9 Cacëxun ca Simón Pedronën:

—Usa 'ain ca 'ën taëishi 'axunma 'ën mëcën rabë 'imainun 'ën maxcáribi chucat —quixun cacëxa.

10 Cacëxunbi ca Jesusan amiribishi cacëxa:

—Nashicëxa aín namicama upí 'ain ca unin nashitëcëñquinma aín taëishi anun nicëxa chuaia chucati 'icën. Usaribiti camina micamax nashicësa 'aish, nuitu upíñu 'ain, 'aíshbi camina micama achúshinëxëshi min nuitu upíma 'ain.

11 Uin cara a uni 'inánti 'icë quixun 'unánquin ca —micama achúshinëxëshi camina min nuitu upíma 'ai —quixun cacëxa.

¹² Ĕsoquin caquin atu tachucatacĕxun aín cutun bixun pañuax mesa rapasu tsóbutĕcĕntancĕxun ca amiribishi catĕcĕancĕxa:

—¿Uisa cupí carana 'ĕn Ĕsoquin mitsu 'a quixun caramina 'unanin?

¹³ Mitsun camina 'ĕx isana mitsun 'Ibu 'ianan an mitsu 'unánmicĕ a 'ai quixun 'ĕ cain. Asĕrabi cana 'ĕx usa 'ain.

¹⁴ 'Ĕx mitsun 'Ibu 'ianan an mitsu 'unánmicĕ 'ixunbi cana mitsu tachucan. Usaribiti camina micamax bĕtsibĕ bĕtsibĕ tachucananti 'ain.

¹⁵ Ĕnĕx ca a tanquinmi usaribi oquin 'acănun 'ĕn mitsu 'acĕ 'icĕn.

¹⁶ Asĕrabi cana 'ĕn mitsu cain, “an uni ñu mĕĕxuncĕ uni an ca an a ñu mĕĕmicĕ uni inuíma”. Usaribiti ca a xucĕ uni, ax an xucĕ abĕ sĕnĕnma 'icĕn.

¹⁷ Ĕnĕ banacama 'unánquin a bana quicĕsabi oquin 'ai camina chuámarua tani cuĕĕncanti 'ain.

¹⁸ Mitsux camina cuĕĕnti 'ai quibi cana camabi mitsu ñui quiman. Ama. 'Ĕn caiscĕ unicama, mitsux caramina uisa uni 'ai quixun cana 'unanin. 'Ĕn 'unáncĕsabi oi ca Nucĕn Papa Diosan bana cuĕĕnĕo, ĕsai quicĕsabi oi, 'iti 'icĕn: “An 'ĕbĕtan pán picĕ uni ax ca 'ĕmi 'iaxa”.

¹⁹ A unían aín sináncĕ ñu 'acĕma pan 'ain cana mitsu can. Usaquin mitsu catancĕx, 'ĕx usai 'icĕbĕtan, camina asĕrabi carana 'ĕx ui 'ai quixun 'unánuxun 'acănin.

²⁰ Asĕrabi cana mitsu cain, uin cara 'ĕn bana ñuixunun 'ĕn xucĕ uni aín bana cuatia an ca 'ĕn banaribi cuatia. Usaribi oquin ca ui unin cara 'ĕn bana cuatia an Nucĕn Papa Dios, an 'ĕ xuá, aín banaribi cuatia.

*Judasnĕn a uni 'inántia Jesús ñuia bana
(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)*

²¹ Usoquin catancĕx masá nuituquin ca Jesusan upí oquin atun cuaisabi oquin atu cacĕxa: —Asĕrabi cana 'ĕn mitsu cain, mitsu achúshinĕn ca an 'atimonun uni 'ĕ 'inánti 'icĕn.

²² Cacĕxbi ca aín 'unánmicĕ unicama ui ñui cara quia quixun 'unanima sináncasmai isanancĕxa.

²³ Usa 'ain ca aín 'unánmicĕ uni achúshi, aira Jesusan nuibacĕ, ax Jesús rapasu 'iacĕxa.

²⁴ Usa 'icĕ ca Simon Pedronĕn, ui ñui cara quia ñucánun quixun sanánquin mĕtúnquin cacĕxa.

²⁵ Cacĕxun ca axa a rapasu 'icĕ an Jesús cacĕxa:

—¿Nucĕn 'Ibu, ui uni cara ax 'ic?

²⁶ Cacĕxun ca Jesusan pán chamara bixun cacĕxa:

—A 'ĕn pán chamara ĕnĕ chabóxun 'ináncĕ uni, ax ca a 'icĕn.

Caxun ca pán chamaraxun chabóxun Simonan bĕchicĕ, Judas Iscariote, a 'ináncĕxa.

²⁷ 'Ináncĕxuan bitsiashi ca ñunshin 'atimanĕn 'apu, Satanásnĕn Judas bĕnĕnquinshi sinánmicĕxa. Usaquin sinánmicĕ ca Jesusan Judas cacĕxa:

—Añu caramina 'acasi ca bĕnĕnquinshi 'at.

²⁸ Usaquin caia ca mesa rapasu 'icĕ unícaman uisoti cara Jesusan usaquin Judas caia quixun sináncasmaquin cuama 'icĕn.

²⁹ Judas ax ca anu curíqui puruti ñusuti a niquincĕ uni 'iacĕxa. Usa 'ain ca raírĕnĕn, Jesusan sapi isa Pascua nĕtĕn pítĕ ñu marutanun canan, ñuñuma uni ñu 'inántanun caxa quixun sináncĕxa.

³⁰ Usa 'ain ca pán chamaratsu bixun pitancĕx sĕnĕnquiani Judas imĕ cuancĕxa.

Axa quicĕsabi oi 'iti bana ió

³¹ Chiquíquiaia Judas cuancĕbĕtan ca Jesusan aín 'unánmicĕ uni raírĕ cacĕxa:

—Bĕrĕ, bamatancĕx, 'ĕx baísquicĕbĕtan ca unin 'unánti 'icĕn, 'ĕx cana asĕrabi Nucĕn Papa Diosan xuá a 'ai quixun. 'Unánan ca uisaira cushi cara Nucĕn Papa Dios 'icĕ quixun 'unánti 'icĕn pítĕ ñu marutanun canan, ñn.

³² Uisaira cushiñu cara ax 'icĕ quixun 'unánquin unin a rabinun ca Nucĕn Papa Diosan uni 'inux anuax uá 'icĕ, 'ĕ baísquimiti 'icĕn. Usocĕbĕtan ca 'ĕx cana asĕrabi aín Bĕchicĕ 'ai quixun 'unánquin unin 'ĕribi rabiti 'icĕn. Bĕrĕbi ca usai 'iti 'icĕn.

³³ Xĕnĕbutíma cana bĕnĕtishi mitsubĕ 'iti 'ain. Mitsubĕ 'itancĕx cuancĕ camina 'ĕ barin-uxun 'ain. Usa 'ain cana 'ĕn judíos unicama cacĕsabi oquin bĕrĕ mitsuribi cain, anu 'ĕx cuancĕ anu camina mitsux cuantima 'ain.

³⁴ Mitsun 'unáncĕma bana ió ĕnĕribi cana axa quicĕsabi oími 'inun mitsu cain, mitsúxbi camina bĕtsibĕ bĕtsibĕ nuibananti 'ain. 'Ĕn mitsu nuibacĕsaribi oi camina micamax bĕtsibĕ bĕtsibĕ upítĕ nuibananti 'ain.

³⁵ Micamaxmi bĕtsibĕ nuibanania isquin ca camabi unin, ĕnĕ unicamax ca asĕrabi Jesusan 'unánmicĕ 'icĕ quixun 'unánti 'icĕn.

Pedronën a ñuiquin uni paránti Jesusan ñuia

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Usaquin cacëxun ca Simón Pedronën Jesús cacëxa:

—¿Uinu caramina cuanin?

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Anu 'ëx cuanti, anu camina bërí 'ëbë cuantima 'ain. Anúnmi cuanti nètë sënécëbë camina cuanti 'ain.

³⁷ Cacëxun ca Pedronën cacëxa:

—¿Uisa cupí carana bëríribi mibë cuantima 'ain? Unían 'ë 'anúnbi cana mibë cuanti 'ain.

³⁸ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Asérabi caramina unin mi 'acacëxbi 'ëbë cuanti 'ain? Asérabi cana 'ën mi cain, 'atapa banatisama pan 'ain camina —'ën cana a uni 'unanima —quixun 'ë ñuiquin rabë 'imainun achúshi oquin uni cati 'ain.

14

Nucën Papa Diosnan 'inux ca uni Jesúsmi catamëti 'icë quicë bana

¹ Usaquin catancëxun ca ësaquinribi Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Masá nuituaxma ca 'ican. Nucën Papa Diosmi camina catamëti 'ain. Nucën Papa Diosmi catamëti ca 'ëmiribi catamët.

² 'Ën Papan 'icënu ca anu 'iti 'itsa 'icën. Anu 'iti 'aíma 'ain cana, anu 'iti ca 'aíma 'icë quixun mitsu catsían. Usa 'ain cana anumi 'icánti a mitsu mënioxuni cuanin.

³ Mënioxunbëtsini cana anumi 'ëbë 'inun mitsu bitsi utëcëñuxun 'ain, 'ëx anu 'icë anumi mitsux 'ëbë 'inun.

⁴ 'Ëx anu cuanti a 'unánan camina ëx anun cuanti bai aribi mitsun 'unanin.

⁵ Cacëxun ca Tomásñën cacëxa:

—Uinu caramina cuanin, a cananuna 'unaniman. ¿Usa 'ixun caranuna uisaxun mix anun cuanti bai 'unánti 'ain?

⁶ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ëx cana anun cuanti bai, a 'ain. 'Ianan cana an Nucën Papa Diosan sináncë ñucama 'unánquin ax cuëncësabi oquin 'acë, a 'ain. 'Ianan cana an uní anun tsóti nètë 'ináncë, a 'ain. Uix cara Nucën Papa Diosnu cuainsa tania ax ca 'ëmi pain catamëti 'icën.

⁷ Mitsun 'ë upí oquin 'unáncë 'ixun camina 'ën Paparibi upí oquin 'unántsián. Usa 'ain camina bërí a 'unanin, a camina isan.

⁸ Quia ca Felipenën cacëxa:

—Nucën Papa Dios ca nu ismit. Bëtsi ñuuma, ashí cananuna mi ñucatin.

⁹ Cacëxunbi ca Jesusan cacëxa:

—¿Camabi nètën mitsubë 'iabi caramina uisa uni carana 'ai quixun 'ë 'unaniman? An 'ë iscë uni, an ca Nucën Papa Diosribi isia. ¿Usa 'ainbi caramina uisa cupí, nu ca Nucën Papa Dios ismit quin?

¹⁰ ¿'Ëx cana Nucën Papa Diosbë 'ain, Nucën Papa Dios ax ca 'ëbë 'icë quixun caramina sinaniman? 'Ën mi cacë bana ënëx ca 'ënbi sinani quicë banama 'icën. Ax 'ëbë 'ixun ca Nucën Papa Diosan ax cuëncë ñu 'anun 'ë 'amia.

¹¹ 'Ëx cana Nucën Papa Diosbë 'ai quianan Nucën Papa Dios ax ca 'ëbë 'icë quia camina a banax ca asérabi 'icë quixun sinánti 'ain. 'Ëx quicë bana ax ca asérabi 'icë quixun sinánquinmabi camina 'ën ñu 'aiami iscë, acama cupí, 'ëx cana asérabi Nucën Papa Diosnuax uá 'ai quixun 'unánti 'ain.

¹² Asérabi cana 'ën mitsu cain, 'ëx Nucën Papa Diosnu cuancë cupí ca axa 'ëmi catamëcë uni, an 'ën 'acë ñuribi 'ati 'icën, 'anan ca 'ën 'acësamaira oquin ñu 'ati 'icën.

¹³ Añu caramina 'ën anën ñucácsa oquin 'ëx cuëncësabi oquin ñucati, a cana mitsu 'axúnti 'ain, Nucën Papa Dios ca cushiira 'icë quixuan 'ën 'aia isquin unin 'unánun.

¹⁴ Añu caramina 'ë sinánquin 'ëx cuëncësabi oquin ñucati, a cana mitsu 'axúnti 'ain.

Jesusan aín Bëru Ñunshin Upí aín unicamanu xuti

¹⁵ Asérabi 'ëmi sináncë 'ixun camina 'ën mitsu cacësabi oquin ñu 'ati 'ain.

¹⁶ Usaquinmi 'acëbëtan cana an mitsu 'aquinti a mitsubëa 'inun xunun Nucën Papa Dios ñucáti 'ain, axa xëñibua 'ainbi mitsubë 'inun.

¹⁷ Ax ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí 'icën, an Nucën Papa Diosan sináncë ñucama 'unáncë, a. A ca an Nucën Papa Diosan bana sináncëma unin ui cara ax 'icë quixun 'unántima 'icën, ca a istima 'icën. Usa 'aish ca atux Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upíñu 'itima 'icën. Usa 'ainbi camina mitsun a 'unánti 'ain, axa mitsunu 'ianan xëñibua 'ainbi mitsubë 'icë cupí.

¹⁸ 'Ën cana mitsu 'ibuñumoima, cana mitsunu utëcënin.

¹⁹ Itsama nētē 'icēbētan ca an Nucēn Papa Diosan bana cuacēma unin 'ē istēcēntima 'icēn. Usa 'aínbi camina mitsun 'ē istēcēnuxun 'ain. 'Ēx pain Nucēn Papa Diosbē 'icē cupí camina usaribiti mitsúxribi abē 'inuxun 'ain.

²⁰ A nētēn camina 'unánuxun 'acanın, 'ēx cana 'ēn Papabē 'ain, usaribiti camina mitsux 'ēbē 'ain, 'ēxribi mitsubē 'imainun.

²¹ An 'ēn bana 'unánquin ax quicēsabi oquín 'acē uni ax ca axa 'ēmi asérabi sináncē uni a 'icēn. Axa 'ēmi sináncē uni a ca 'ēn Papánribi nuibatia. Usaribí oquín cana 'ēnribi a uni nuibaquin uisaira carana 'ēx 'ai quixun 'unánminuxun 'ain.

²² Cacēxun ca Judas Iscariote ama, bētsi Judasnēn Jesús cacēxa:

—¿Uisa cupí caramina nu uisaira caramina mix 'ai quixun ismiquinbi an Nucēn Papa Diosan bana cuacēma unicamaribi ismitima 'ain?

²³ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Uix cara 'ēmi sinania, ax ca 'ēx quicēsabi oi 'iti 'icēn. Usai 'ia ca 'ēn Papan nuibati 'icēn. An nuibacēbē cana 'ēn Papabē 'ēxribi a unibē 'iti 'ain.

²⁴ Axa 'ēmi sináncēma uni ax ca 'ēx quicēsabi oi 'ima. 'Ēn mitsu cacē bana, ēnēx ca 'ēnbi sinanx quicēma 'icēn. Ax ca Nucēn Papa Dios, an 'ē ēnu 'inun xuá, an 'ē sinánmicē 'icēn.

²⁵ Mitsubē ēnē nētēnu 'ixúinshi cana ēnē banacama mitsu űuixunin.

²⁶ Usa 'aínbi ca Nucēn Papa Diosan 'ē cupíshi aín Bēru űnunshin Upí, an uni 'aquinti, xuti 'icēn. Xucēxun ca an camabi űu 'unánmianan 'ēn űuixuncē banacama manutimoquín mitsu sinánmiti 'icēn.

²⁷ 'Ēx cuancēbēbi camina chuámashirua bucucanti 'ain. 'Ēn 'imicēx camina ēnē menu 'icē űu sinani cuēēncēsamaira oi 'ēnan 'aish cuēēni chuámarua 'iti 'ain. Usa 'ain ca masá nuiťuaxma 'ianan racuēaxma 'ican.

²⁸ 'Ēn mitsu, cana cuanin, cuantancēxbi cana mitsubē 'inux utēcēni cuani quixun cacēxun camina camaxunbi cuacan. Asérabi 'ēmi sináncē 'aish camina mitsux, 'ēsamaira 'ēn Papa anu cana cuani quixun 'ēn cacēx cuēēntsian.

²⁹ 'Ēnē űucama 'iisama pain 'ain cana mitsu űuixuan, mitsúnmi 'ēnē űucama 'ia isquin, asérabi cana 'ēx Nucēn Papa Diosan xuá 'ai quixun 'unánun.

³⁰ 'Ēnē banacamaishi cana mitsu cain. An 'ēnē menu 'icē unicama ax cuēēncēsa oquian 'anun 'amicē 'apu ca aia. Usa 'ain cana bana itsiribi űuiquin mitsu caiman. Uxunbi ca an 'ē uisoima.

³¹ Usa 'aínbi cana camabi unían 'ēx cana 'ēn Papami sinani quixun 'unánun, an 'ē cacēsabi oquín 'ain. 'Ēnēishi cana mitsu cain. Cuanti ca nirut —quixun ca Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa.

15

Aín icēñun uvasnēn pēñan Jesusan bana űuixuan

¹ Usaquin catancēxun ca ēsaquinribi Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—Ēsa ca. 'Ēx cana uvas 'apácē aín i rarasaribi 'ain. 'Imainun ca 'ēn Papax an űu 'apácē bērúancē unisa 'icēn.

² Usa 'ixun ca an uinu 'icē 'ēn pēñanēx cara bimiűuma 'icē a tēaxun nia. Nianan ca uinu 'icē 'ēn pēñanēx cara bimiűu 'icē a upíra oquian tuanun ramēnioia.

³ Micaman 'ēn mitsu űuixuncē bana cuacē cupí camina mitsun nuitu mēniocē 'aish upí 'ain.

⁴ 'Ēx mitsubē 'imainun ca mitsúxribi 'ēbēbi 'it. Ēsa ca: Uva pēñan pēónxquicē 'aish aín i rarami upiti tacáshquicēma 'ixun ca upí oquín tuaima. Upiti aín rarami tacáshquicē 'ixun cuni ca upí oquín tuaia. Usaribiti camina mitsux asérabi 'ēbē 'ima uvas tuáűumasaribi 'iti 'ain.

⁵ 'Ēx cana uvas aín i rarasaribi 'ain. Aín pēñánsaribi camina mitsux 'ain. Usa 'aish camina 'ēmi catamēanan 'ēmi upiti sinánan 'ēx mibē 'ain, min sinan 'ēn sinánsaribi 'aish 'ēx cuēēncēsabi oquín 'anan 'ēn bana quicēsabi oi 'iti 'ain. 'Ēx mitsubēma 'ain camina 'ēx cuēēncēsa oi 'itima 'ain.

⁶ Uva pēñan bimiűuma ax ca unin tēaxun nicēx xania. Xania bucúnrutancēxun tsi rēquirucēmi nicēx ca xaratia. Usaribiti ca axa 'ēmi catamēti 'ēmi sináncēma unicamax 'iti 'icēn.

⁷ Mitsux 'ēmi catamēanan 'ēn bana manuima 'ēx quicēsabi oi 'icē 'ixunmi űucácēxun ca Nucēn Papa Diosan mitsúnmi cacēsabi oquín mitsu 'aquinti 'icēn.

⁸ Mitsun 'ēn sinánsaribi 'ixun upí űu 'aia isquin ca unin 'unánti 'icēn, mitsux camina asérabi 'ēn uni 'ai quixun. Usa 'ixun ca mitsu cupí unin Nucēn Papa Dios rabití 'icēn.

⁹ 'Ēn Papan 'ē nuibacēsaribi oquín cana mitsu 'itsaira nuibatín. 'Ēn mi nuibamainun camina 'ē manuima 'ēmi sinánti 'icanin.

¹⁰ Ax quicésabi oi 'ia ca 'ën Papa Diosan ënquinma 'ë nuibatia. Usaribitimi 'ëx quicésabi oi 'ia cana 'ënríbi ënquinma mitsu nuibatín.

¹¹ 'Ëx 'icësaribitimi mitsúxribi chuámarua tani cuëëni bucucanun cana ënë banacama ñuixunquin mitsu cain.

¹² Ënëx ca asérabi ax quicésalmi 'icanti bana a 'icën: 'Ën mitsu nuibacësaribiti camina bëtsibë bëtsibë nuibananti 'ain.

¹³ Abëa nuibanancé uni axa bamati 'aínbi ca a uni bamati rabanan a nuibacé uni ax bamati 'icën. Usa unin ca uni itsin 'acésamaira oquin uni nuibatia.

¹⁴ 'Ën cacésabi oi 'i camina mitsux 'ëbë nuibanancé uni 'ain.

¹⁵ Usa 'ain cana 'ën ñu mëëmicé uni camina 'ai quixun mitsu caiman. An ñu mëëxuncé unin ca uisoquin ñu 'ati cara an ñu mëëmicé unin sinania quixun 'unanima. 'Ëbë nuibanancé unicama camina 'ai quixun cana mitsu cain. Usa 'icé cana 'ën Papan 'ë cacé ñucama mitsu 'unánmian.

¹⁶ 'Ëx mitsun 'ibu 'inúnmi 'ë caiscancëxunmabi cana 'ënan 'inun mitsu 'ënbi caísan. Usotancëxun cana mitsúnmi 'ën sinánsaribi 'ixun upí ñuishi 'anun mitsu can, xëñibua 'aínbia Nucën Papa Dios cuëënun. Usaquin 'aia ca 'ëx cuëëncésabi oquinmi ñucácëxun mitsu 'axúnti 'icën.

¹⁷ Usa 'ain cana mitsu catëcënin, camina bëtsibë bëtsibë nuibananti 'ain.

Jesúscëñun aín unicamamia ënë nëtënu 'icé uni nisha

¹⁸ Ësaquinribi ca Jesusan aín 'unánmicé unicama cacëxa:

—Nucën Papa Diosan bana cuacëma unicamaxa mitsumi nishcëxun camina sinánti 'ain, 'ëmi pain ca nishcancëxa quixun.

¹⁹ Mitsun atun sinánsaribi 'icé ca an Nucën Papa Diosmi sinánquinma ënë nëtënu 'icé ñuishi sináncé unicaman mitsu nuibatsianxa. 'Aínbi camina mitsux 'ën caiscé 'aish, atun sinánsama 'ain. Usa 'ain ca atun nuibatima mitsumi nishia.

²⁰ 'Ën ësaquin mitsu cacé a camina sináncanti 'ain, “an uni ñu mëëxuncé uni an ca an a ñu mëëmicé uni inuíma”. 'Ëmi pain nishquin ca unin 'ë bëtsi bëtsi oia. Usaribi oquin ca 'ënan cupí mitsu unin bëtsi bëtsi oti 'icën. Usa 'aínbi ca uni raírinën 'ën bana cuati 'icën. Usaribi oquin ca 'ënan cupí uni raírinën mitsun bana cuati 'icën.

²¹ Nucën Papa Dios an 'ë xuá a 'unáncëma 'ixun ca 'ënan cupí raíri unin mitsu bëtsi bëtsi onuxun 'aia.

²² 'Ën atu bana ñuixuni uáma 'ain ca atux usabi 'itsíanxa. 'Aínbi cana 'ëx uá 'ixun atu bana ñuixuan. Usa 'ain ca 'ën bana 'unanibi 'ëmi catamëisama tancé cupí aín 'ucha tërëncëma 'aish atun 'uchabi 'icën.

²³ Axa 'ëmi nishcë uni, ax ca 'ën Papamiribi nishia.

²⁴ Atúan isnun 'ën uni itsin 'acëma ñu 'acëma 'ain ca atux usabi 'itsíanxa. Usa 'aínbi ca 'ën 'acé ñucama isaxa. A cupí ca 'ëmi nishanan 'ën Papamiribi nishaxa.

²⁵ Nucën Papa Diosan bana cuëñëo ax ca 'ë ñui ësai quia: “'Ën 'atima ñu 'acé 'aímabi ca 'ëmi nishcanxa”. A bana quicésabi oi ca 'ia.

²⁶ Unicamax 'ëmi nishcë 'aínbi ca aín Bëru Ñunshin Upí, an Nucën Papa Diosan sináncé ñucama 'unánan uni 'aquincé, an uisa carana 'ëx 'ai quixun mitsu 'unánmiti 'icën. Ax ca an Nucën Papa Diosan sináncé ñucama 'unáncé, a 'icën. A cana Nucën Papa Dios cuëëncésabi oquin mitsubëa 'inun xuti 'ain.

²⁷ Mitsúnribi camabi nëtën 'ëbë 'ixun 'ën bana ñuixunia cuanan 'ën ñu 'aia iscé 'ixun camina 'ë ñuiquin uisa carana 'ëx 'ai quixun unicama 'unánmiti 'ain.

16

¹ Nucën Papa Diosmi manuaxmami 'icánun cana ënë bana mitsu ñuixunin.

² Mitsúxmi 'ënan cupí ca anua judíos unicama timéti xubunu atsintécëanxmami 'inun mitsu chiquíncanuxun 'aia. Nucën Papa Dios cuëëncésabi oquin isa 'aia quixun sinánquin ca unin mitsu bëtsi bëtsi oquin 'ati 'icën. Usai 'ia camina isti 'ain.

³ Uisa nëtënbi Nucën Papa Dios 'imainun 'ëribi 'unáncëma 'ixun ca usoquin mitsu 'ati 'icën.

⁴ Usoquian unin 'atimocëxunmi a sinánun cana usai ca 'iti 'icé quixun mitsu cain.

Aín Bëru Ñunshin Upitan Nucën Papa Diosan unicama 'unánmiti bana

Ësaquinribi ca Jesusan aín 'unánmicé unicama cacëxa:

—Camabi nëtën mitsubë 'ixun ñuixunxunmabi cana cuanuxun bërí, unían bëtsi bëtsi ocëxunmi a sináncanun, ënë banacama mitsu ñuixunin.

⁵ Bërí cana an 'ën xuá anu cuanin, abë 'i. Ësaquin 'ën cacëxunbi camina mitsu achúshinënbi uinuíra carana cuanin quixun 'ë ñucatiman.

⁶ 'Ë ñucatímabi camina 'ën cacëx masá nuitucanin.

7 Usai 'iabi cana asérabi mitsu cain, upitaxmi 'è cupí 'icanun cana 'èx cuanin. 'Èx cuancèbèma ca an uní 'aquinti, Nucèn Papa Diosan Bèru Ñunshin Upí, ax mitsubè 'i utima 'icèn. Usa 'ainbi cana 'èx cuanquin a xuti 'ain.

8 An ca Nucèn Papa Diosan bana cuacèma unicama atux ca 'uchañu 'icè quixun 'unánmianan, usai ca 'èmi catamèti, uní upí nuituñu 'iti 'icè quixun 'unánmianan. Nucèn Papa Diosan ca 'èmi sináncèma unicama atun 'ucha cupí castícantí 'icè quixun 'unánmiti 'icèn.

9 'Èmi catamèti sináncèma cupí ca atux 'uchañuira 'icèn.

10 'Èn Papanu cuancèmi mitsun 'è istècèncèbètanma ca atun uisai cara 'èmi catamècè 'aish uní upí 'iti 'icè quixun 'unánti 'icèn.

11 An ènè nètènu 'icè unicama 'ibuacè ñunshin 'atimanèn 'apu ca castícanuxun 'uchocè 'icèn. Usa 'ain ca axa 'èmi catamècèma unicamanribi, usaribiti ca atux castícanè 'iti 'icè quixun 'unánti 'icèn.

12 'Èn a mitsu ñuixunti bètsi banacamaribi ènu 'ainbi camina 'èn bèri ñuixuncèxunbi uisai quicè cara quixun cuacantima 'ain.

13 'Ainbi ca Nucèn Papa Diosan Bèru Ñunshin Upí, an Nucèn Papa Diosan sináncè ñucama 'unáncè, an mitsubè 'ixun, 'èn mitsu ñuixuncè banacama ax cara uisaira quicè 'icè quixun mitsu 'unánmianan uisa ñucamax cara upí 'icè mitsu 'unánmiti 'icèn. An ca anbi sináncèsa oquinma, Nucèn Papa Diosan cacèxuan cuacè ñucamaishi mitsu 'unánmiti 'icèn. 'Unánmianan ca uisai cara 'èn unicama ènè nètènuax 'ianan Nucèn Papa Diosan nètènuaxribi 'iti 'icè quixun mitsu 'unánmiti 'icèn.

14 An ca 'èn sináncè ñucama 'unánquin usaribi oquin mitsu 'unánmiti 'icèn. An mitsu 'unánmicè cupí camina 'è rabiti 'ain.

15 'Èn Papan ñu ax ca 'ènanribi 'icèn. Aín sinánsaribi ca 'èn sinan 'icèn, 'èn cushix ca aín cushisaribi 'icèn. Usa 'ain cana mitsu can, aín Bèru Ñunshin Upí an ca 'èn sináncè ñucama 'unánquin usaribi oquin mitsu 'unánmiti 'icèn.

Masá nuitutancèxbi ca aín unicama chuámarua tani cuèènti 'icè quiáxa Jesús quia

16 Ènu mitsubè 'itancèxbi nètètia camina 'è istima 'ain. 'Ixunbi camina 'itsama nètèinshi 'è istècèncanti 'ain. Anu Nucèn Papa Dios 'icè anu cana cuanin.

17 Èsoquian cacèx ca aín 'unánmicè unicama raírinèx canancèxa:

—¿Uisai quicè bana cara, “ènu mitsubè 'itancèx nètètia camina 'è istima 'ain. 'Ixunbi camina 'itsama nètèinshi 'è 'istècènti 'ai”, quianan, “anu Nucèn Papa Dios 'icè anu cana cuanin” quicè ènèx 'ic?

18 Quianan ¿uisa cupí cara “itsama nètèinshi” quiax quin? Cananuna cuatima —quiax canancèxa.

19 A ñucácatsi quiáxa canania 'unánquin ca Jesusan atu cacèxa:

—Ènu mitsubè 'itancèx nètètia camina 'è istima 'ain. 'Ixunbi camina 'itsama nètèinshi 'è istècènti 'ai quixun 'èn mitsu cacè bana ñui caramina cananin?

20 Asérabi cana 'èn mitsu cain, 'è cupí camina masá nuituti bèunan mèsúcanti 'ain. Mitsúxmi usai 'imainun ca an Nucèn Papa Diosan bana cuacèma unicama cuèènti 'icèn. Masá nuitutancèxbi camina mitsux 'è cupí chuámarua tani cuèènti 'ain.

21 Anúan bacènti nètèn ca xanu paè tani bènètia. Usa 'ainbi ca nanipacètancèxun aín tuáratsu isí —cana bacèan —quixun sinani cuèèni, chuámashi tanquin, béráma paè tancè a manua.

22 Usaribiti camina mitsux bèri masá nuitutin, 'aishbi camina 'è istècèni cuèènquin chuámashirua tanti 'ain, uinu 'icè unínbí sinanamitisama oi.

23 A nètèn camina uisai quicè cara 'èn mitsu cacè bana ènèx 'icè quixun 'è ñucánuxunma 'ain. Asérabi cana mitsu cain, 'èx quicèsabi oquinmi a ñucácèxun ca Nucèn Papa Diosan mitsu 'axunti 'icèn.

24 'Ènan 'ixunbi camina 'èx quicèsabi oquin añu ñubi Nucèn Papa Dios ñucácancèma pain 'ain. Ca ñucát. Ñucácèxun ca cuèèinra cuèènun an mitsu 'axunti 'icèn.

Axa aín unicamami nishcè unicamasama cushiira ca Jesucristo 'icè quicè bana

25 Canan ca èsaquinribi Jesusan cacèxa:

—Bètsi ñu ñuicèsoquin cana 'èn 'unánmisa tancè banacama mitsu ñuixuan. Usa 'ainbi cana 'itsama nètè 'icèbètan bètsi ñu 'acèsoquin ñuiquinma upí oquin cuaquinmi 'unánun Nucèn Papa Dios ñuiquin mitsu ñuixunti 'ain.

26 Usacèbètan camina 'ènan cupí Nucèn Papa Diosan mitsu 'aquinun ñucáti 'ain. 'Èinshi mitsu a ñucáxunti caínquinma camina mitsúnbi abè banaquin a ñucáti 'ain.

27 An ca asérabi mitsu nuibatia. Mitsúxmi 'èmi sinánan 'èx cana Nucèn Papa Diosnuax uá 'ai quixun sináncè cupí ca an mitsu nuibatia.

²⁸ Nucën Papanuax cana ënë nêtënu uacën. Uá 'aishbi cana ënë nêtënuax amiribishi Nucën Papabë 'i cuantëcënin.

²⁹ Cacëxun ca aín 'unánmicë unicaman cacëxa:

—Asábi ca, bërí camina bëtši ñu ñuicësoquin ñuiquinma —usa ca —quixúnu upí oquin 'unánun nu bana ñuixunin.

³⁰ Bëri cananuna 'unanin, upí oquin camabi ñu 'unánquin camina bana ñuixuanan bëtši ñuribi 'an. A cupí cananuna mi ñucátëcënquinma, asérami ca usa 'icë quixun 'unánan mix camina asérami Nucën Papa Diosnuax uá 'ai quixun 'unanin.

³¹ Ësoquian cacëxun ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—¿Usa 'ain caramina bërí pain 'ëx cana asérami Nucën Papa Diosnuax uá 'ai quixun 'unanin?

³² 'Unanibi camina bëríbi camáxbi 'ë ëbiani tsuáquiquiani amami amamitan cuanti 'ain. Usai camina bëríbi 'ë ëbiani cuancanin. Mistúxmi 'ë ëbiani cuancëbëbi cana 'ëshi 'ima, Nucën Papa Dios ax ca 'ëbë 'icën.

³³ 'Ëmi catamëtími chuámashirua 'aish upitax 'icánun cana ënë banacama mitsu ñuixuan. Ënë nêtënuax camina mitsux 'ënan cupía mitsumi nishquin unin 'atimocë 'inuxun 'ain. Usai 'ibi camina bënëtima 'ëmi cushicanti 'ain. An ënë menu 'icë unicama 'ibuacë 'icëbi cana 'ën ñunshin 'atimanën 'apu ñusmon.

17

Aín 'unánmicë unicama Jesusan Nucën Papa Dios ñucáxun

¹ Usaquin aín 'unánmicë unicama caishi manámi bësui abë banaquin ca Jesusan aín Papa cacëxa:

—Papan, unían 'ë 'ati nêtë ca uaxa. Min camina 'ëx, min Bëchicë 'icë, bamacëbi 'ë baísqumiti 'ain, 'ë rabiquian camabi unin mix camina asérami cushiira 'ai quixun 'unánun.

² Min camina ui unicama caramina min Bëchicë 'ëmi sinánmi, acamaxa xëñibua 'aínbi minan 'aish mibë 'inun 'iminun 'ë can.

³ Ui unin cara mixëshimi asérami Dios 'icë, mi 'unánan minmi ënë menu unun xuá, 'ë 'unáncë, a unicamaxëshi ca xëñibua 'aínbi minan 'aish mibë 'iti 'icën.

⁴ Mi ñuiquin unicama ñuixuanan cana minmi a 'anun quixun ënë menu 'ë xuá ñucamaribi 'aquin sënëon, minmi 'ë cacësabi oquin.

⁵ Usa 'ain camina ënë nêtëa unicëma pain 'ain 'ëx 'iásabi oi misaribi 'itëcënun, minu cuania 'ë 'imitëcënti 'ain.

⁶ Minmi usama 'icëbi 'ëmi sinánmicë, acama cana uisa caramina mix 'ai quixun 'unánun bana ñuixuan. Min unio 'aisha minan 'icëbi camina 'ëmia sinánun 'imia. Usaquinmi 'imicëx ca 'ën min bana ñuixuncëxun cuati ax quicësabi oi 'i axa.

⁷⁻⁸ Min 'ë cacësabi oquin cana ënë unicama bana ñuixuan. Ñuixuncëxun ca —asérami ca —quixun atun sinánquin asérami cana 'ëx minuax uá 'ai quixun 'unánan min camina 'ë xuacë quixun 'unania. Usa 'ixun ca atun 'unania, 'ën atu ñuixuncë banacama ax ca min 'ë sinánmicë 'icë quixun.

⁹ Atu sinani cana mibë banain. An min bana cuacëma unicama cana mi ñucáxuniman. Minmi minan 'inun 'ëmi sinánmicë unicama ënëishi cana mi ñucáxunin.

¹⁰ Uicamax cara 'ëmi sinania acamax ca mimiribi sinania. Usaribiti ca uicamax cara mimi sinania acamax ca 'ëmiribi sinania. 'Ën sinánsaribi ca atun sinan 'icën.

¹¹ Ënë nêtënu cana 'ëx tiquiman, cana mibë 'i cuanin. 'Ëx cuancëbë ca atux ënë nêtënu bërúti 'icën. Mix 'uchañuma 'aish upíra 'anan cushiira 'ixun camina minmi minan 'inun 'ëmi sinánmicë unicama ënë bërúanti 'ain. 'Ëx mibë 'icësaribitia atux bëtšibë nuibanani achúshi sinánñuishi 'aish achúshisa 'inun camina atu bërúanti 'ain.

¹² Ënë nêtënu atubë 'ixun cana minmi 'ë 'ináncë unicama min cushinbi bërúan. 'Ën bërúancëxun ca acama achúshinënbi 'ëmi sinánti ëncëma 'icën. Usa 'aínbi ca achúshi uni axa usai 'iti 'ia, an cuni 'ëmi sinánti éanxa, a ñuía min bana cuëñëo quicësabi oquin.

¹³ Bëri cana anu mi 'icë anu cuanin. Ënë nêtënuax cuancëma pan 'ixun cana atu 'ëx 'icësaribitia chuámarua tani cuëñun atun cuamainun mi ñucáxunin.

¹⁴ 'Ën cana ënëcama min 'ë sinánmicë bana upí, ashi ñuixunquin 'unánmia. 'Aínbi ca an ënë bana cuacëma unicamax atumi nishia, 'ëx 'icësaribitia atux ënë nêtënu 'icë ñuishi sináncëma 'ain.

¹⁵ Ënë nêtënuami atu binun quixun cana mi ñucatiman. An min bana cuacëma unicamaxa atumi nishcëbëtanbimi ñunshin 'atimanën 'apun 'ibuati rabanen bërúanun quixun cana mi atu ñucáxunin.

¹⁶ 'Ën 'acésaribi oquin sinánquin ca atun, an min bana cuacëma unicaman sináncësa oquin sinanima.

¹⁷ Usa 'ain camina min sináncēsari bi oquin sinánan min bana quicēsabiira oishi 'inun atu 'imiti 'ain.

¹⁸ Minmi ēnē nētēnu 'icē unicama mimi sinánun 'aquinun 'ē xuásari bi oquin, cana ēnē unicama mimi sinánun unicama 'aquinun xutin.

¹⁹ Atun min bana upí oquin 'unánquin mix cuēñcēsabi oquinshi 'anun cana 'ēn mix cuēñcēsabi oquinshi 'ain.

²⁰ 'Ixunbi cana ēnē unicamaishi mi ñucaxuniman. Atúan bana ñuixuncēxun cuatía ax 'ēmi catamēti unicamaribi sinánquin cana mi ñucatin.

²¹ An 'ēn bana cuati unicaman, 'ēmi catamēquin, bētsin sináncēsari bi oquin sinánti cupí cana mi ñucatin. Mixmi 'ēbē 'imainun 'ēx mibē 'icēsari bitia nun sinánsari bi 'aish atux nubē achúshisa 'inun cana mi ñucatin. Ēnē nētēnu 'icē unicaman, asérabi camina min 'ē xuacē quixun 'unánuan atux bētsin sináncēsa oquinshi sinani, 'itsa 'aishbi achúshisa 'inun cana mi ñucatin.

²² Nux cananuna rabē 'aishbi achúshishi 'ain. Usari bitia atux 'itsa 'aishbi achúshisaishi 'inun cana 'ēx misari bi 'ixun atúxri bia 'ēsari bi 'inun 'imian.

²³ Mix 'ēbē 'icēsari bitia cana 'ēx atubē 'ain, atúxa asérabi nuibanani bētsin 'acēsari bi oquin sinani achúshisa 'inun. Atúxa usa 'ain ca an min bana cuacēma unicaman 'unánti 'icēn, asérabi camina min 'ē xuacē quixun. 'Unánan ca, 'ēmi 'acēsari bi oquin camina an 'ēn bana cuacē unicama nuibati quixun 'unánti 'icēn.

²⁴ Papan, ēnē nētē unitisama pan 'ain camina 'ē nuibaquin misari bi 'inun min cushi 'ē 'ináncēn. Usa cana 'ēx 'ai quixun isnúxa minmi 'ē 'ináncē unicamax anu 'ēx 'icē anuribi 'ēbē 'iti cana cuēñin.

²⁵ Papan, upíira sinánñu camina 'ain. Usa 'icēbi ca an min bana cuacēma unicaman mi 'unanima. 'Ainbi cana 'ēn mi 'unan, an 'ēn bana cuacē unicamanri bi ca asérabi camina min 'ē xuacē quixun 'uania.

²⁶ 'Ēx atubē 'imainun min 'ē nuibacēsari bitia atúxri bi bētsibē bētsibē nuibananun cana uisaira caramina mix 'ain quixun atu 'unánmian. Usa 'ixun cana usabi oquin 'unánmiti 'ain.

18

Policianēan Jesús bia

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

¹ 'Ēsoquin abē banaquin ain Papa Dios catancēx ca Jesús ain 'unánmicē uni mēcēn rabē 'imainun achúshi acama buani Cedrón cacē baca ēsquicē, a inubiani 'uri anu i 'apacē naēratsu, anu cuancēxa.

² A naēx ca anu Jesús 'imainun ain 'unánmicē unicamabēri bi 'itsai timēcē 'ixuan, Judas, an Jesús uni 'inánti, anri bi 'unáncē 'iacēxa.

³ Usa 'ain ca an 'unánxun Judasnēn, judíos sacerdotenēn cushicamabētan fariseo unicaman xucē policiaēñun suntárucomari bi buáncēxa. Buáncēxun raírínēan buí érēncē buánmainun raírínēn anun 'acantanti manē xētocē 'imainun i téacē acama buanx ca Jesúsni bēbacancēxa.

⁴ Ami bēbaia ca, bēráma usocanti 'unánxunbi 'ē uisoi cara aia quixun sinánquin mēramiquin Jesusan atu cacēxa:

—¿Ui caramina baricanin?

⁵ Cacēxun ca —Jesús, Nazaretnu 'icē uni, a cananuna barin —quixun cacancēxa. Usaquin cacēxun ca Jesusan atu cacēxa:

—'Ēx cana a 'ain.

Usai quimainun ca Judas, an Jesús atu 'inánti, ax atubē 'iacēxa.

⁶ —'Ēx cana ami mitsun baricē a 'ai —quixun Jesusan cacēx ca caxutan titiqui camáxbi menu nipacēacēxa.

⁷ Usai 'ia ca amiribishi Jesusan ñucátécēancēxa:

—¿Ui caramina baricanin?

Cacēxun ca:

—Jesús, Nazaretnu 'icē uni, a cananuna bari —quixun cacancēxa.

⁸ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—'Ēx cana a 'ai quixun cana mitsu can. Usa 'ain camina mitsun 'ē bariquin 'ēbē 'icē unicama ēnē cuantánun ēnti 'ain.

⁹ Atúan bixun 'atimocēxun ain unicaman ami sinánti ēnti rabanan ca Jesusan usoquin an bití unicama cacēxa, ain bana, "minmi 'ē 'ináncē unicama achúshinēxbi ca 'ēmi sinánti ēncēma 'icēn" quicēsabi oía 'inun.

¹⁰ Usaquin cacēbētan ca Simón Pedronēn manē xētocēñu 'ixun ain xacánua biquin sacerdotenēn cushicaman 'apun ñu mēēmīcē uni, Malco cacē, a ain pabí mēqueu 'icē biscacēxa.

¹¹ Usoiabi ca Jesusan Pedro cacêxa:

—Min manê xêtocê a ca aín xacánu 'arutêcên. 'Ëx ênê unicaman bicêx 'aisamaira têmêrati 'ên Papa cuêêncêbê cana usai 'iti 'ain.

*Judíos sacerdotenên cushicaman 'apunua Jesús buáncan
(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)*

¹² Usa 'ain ca suntárucoma, aín comandante 'imainun judíos unibunên xucê policia acaman bixun Jesús nêacêxa.

¹³ Usotancêxun ca Anásnên xubunu buáncancêxa. Anás ax ca Caifásnên xanun papa 'iacêxa. 'Ianan ca a barin judíos sacerdotenên cushicaman 'apu 'iacêxa.

¹⁴ Caifás ax ca —nuxnu upitax bucunuan achúshi uni bamati ca asábi 'iti 'icê —quixuan an judíos 'apucama cacê a 'iacêxa.

*An 'unáncêma isa Jesús 'icê quiax Pedro cêmêa
(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)*

¹⁵ Jesúsua suntárunên buáncêbê ca Simón Pedro 'imainun Jesusan 'unánmicê uni itsi, atu nuibiáni cuancêxa. Axa Pedrobê cuancê uni ax ca sacerdotenên cushicaman 'apun 'unáncê 'aish, Jesús bê a 'apun xubu, cêncêcênu me mêníocê, anu atsíancêxa.

¹⁶ Atsinia ca Pedronên êman bêrúxun xêcuênxun caíancêxa. Usa 'ain ca ax paían Jesús bê atsíncê uni, an sacerdotenên cushicaman 'apun 'unáncê 'ixun, an xêcuê bêrúancê xanubê banatancêxun Pedro atsínmiacêxa.

¹⁷ Atsínmia ca an xêcuê bêrúancê xanun Pedro cacêxa:

—¿Bêría bécancê uni an 'unánmicê unicama a achúshima caramina mix 'ain?

Cacêxun ca Pedronên cacêxa:

—Ama cana 'ain.

¹⁸ Catancêx ca matsi 'aían 'apun ñu mêmêmicê unicama policíacamabê tsi rêcaruax sênamêcêbê, Pedroribi atubê anuax sênamêacêxa.

*Sacerdotenên cushicaman 'apun Jesús ñucá
(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)*

¹⁹ Usa 'ain ca judíos sacerdotenên cushicaman 'apuiran, ui cara isa aín 'unánmicê unicama 'icê canan uisa bana cara isa 'unánmiaxa quixun 'unáncatsi quixun Jesús ñucácêxa.

²⁰ Ñucácêxun ca Jesusan cacêxa:

—'Ën cana camabi unían cuamainun, anua judíos unicama timêcê xubucamanuxun ñuixuanan anuxun Nucên Papa Dios rabiti xubu anua judíos unicama timêcê, anuxunribi unêquinma unicama bana ñuixuan.

²¹ ¿Usa 'ainbi caramina uisa cupi 'ê ñucatin? An 'ên cacêxun cuacê unicama ca ñucát. Atun ca aña carana 'ên 'unánmia quixun 'unania.

²² Caia ca policia achúshi a rapasu nicê an —¿min caramina êsoquin sacerdotenên cushicaman 'apu ênê cain? —quixun caquin Jesús cuêtashcacêxa.

²³ Usocêxun ca Jesusan cacêxa:

—'Ëx 'atimati banaia cuaquin camina uisai carana quia quixun 'ê cati 'ain. Upiti banaia camina 'ê mêmêtima 'ain.

²⁴ Usa 'ain ca Anásnên, Jesús nêamitancêxun policíacama sacerdotenên cushicaman 'apu, Caifás, anu buántanun quixun xuacêxa.

*An 'unáncêma isa Jesús 'icê quiáxa Pedro cêmêtêcêan
(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)*

²⁵ Usomainun ca Simón Pedro tsimi sênamêti 'iacêxa. Sênamêtia ca ñucácancêxa:

—¿Mixribi caina ênê unín 'unánmicê uni achúshima 'ain?

Cacêxunbi ca —ama cana 'ai —quixun cacêxa.

²⁶ Quia ca an sacerdotenên cushicaman apu ñu mêmêxuncê uni achúshi, aín aintsia pabíscncê, an Pedro cacêxa:

—¿Naênu carana miribi a unicêñun isíma 'ion?

²⁷ Cacêxun ca Pedronên amiribishi —ama cana 'ai —quixun catêcêancêxa. Usoquian cacêbêbi ca 'atapa banacêxa.

*Policíanêan Jesús Pilátonu buan
(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)*

²⁸ Pêcaracêma 'ainshia xabaracêcêbêtan ca Caifásnên xubunua policíanên Jesús Romanuaxa ucê 'apu, Pilato, aín xubunu buáncêxa. Usa 'ain ca a 'apua aín caibuma 'ain, aín xubunu atsini 'uchaxuinsa Pascua nêtên 'atí ñu pitíma 'icê quixun sinani judíos unicama anu atsíanma 'icên.

²⁹ Usa 'ain ca Pilato aín xubunuax chiquíxun atu cacêxa:

—¿Añu ñu cupí caramina ënë unimi manáncanin?

³⁰ Cacëxun ca atun cacëxa:

—'Uchañuira 'icëma cananuna minu bëcë 'itsiama.

³¹ Cacëxun ca Pilátonën cacëxa:

—Mitsúnbi camina buántancëxun mitsun cuati bana quicësabi oquin, cara 'uchaxa, cara 'uchacëma 'icë quixun isti 'ain.

Cacëxun ca atun cacëxa:

—Usa 'aínbi ca mitsun 'apux quia, judíos unicaman ca uni 'atima 'icë quiax.

³² —Usai cana i curúsocënu unin matáscëx bamanuxun 'ai —quíaxa Jesús quíasabi oi bamanun ca judíos unicaman usoquin Pilato cacëxa.

³³ Usa 'ain ca judíos unicama cabiani aín xubunu atsintëcënxun cuëncëxa aia Pilatonën Jesús cacëxa:

—¿Mix caramina judíos unicaman 'apu 'ain?

³⁴ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Minbi sinánquin caramina ësokuin 'ë ñucatin? ¿Bëtsi unin cara 'ë ñuiquin mi cacëma 'ic?

³⁵ Cacëxun ca Pilátonën cacëxa:

—'Ëx cana judíos unima 'ain. Min aintsinbi ca sacerdotenën cushicamabëtan ënu mi bëaxa.

¿Añu ñu caramina 'an?

³⁶ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ënë nëtënu 'icë 'apu 'inux cana uáma 'ain. 'Ëx ënë nëtënu 'icë 'apu 'ain ca judíos unicaman 'ë bitima cupí 'ën unicama atubë 'acanantsianxa. Usa 'ain cana ënë nëtënu 'icë 'apu 'inux uáma 'ain.

³⁷ Cacëxun ca Pilátonën catëcëancëxa:

—¿Usa 'ain caramina asëribi 'apu 'ain?

Quixuan cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ëx cana 'apu 'ain, min 'ë cacësabi oi. Usai 'inux cana ënë nëtënu uacën, Nucën Papa Diosan sináncë ñucama ñuiquin camabi uni canux. Uicaman cara uisaira cara a bana 'icë quixun 'unántisa tania, an ca 'ën bana cuatia.

³⁸ Cacëxun ca Pilátonën Jesús cacëxa:

—¿Uisa cara min Diosan sináncë 'ic?

Jesús ca bamati 'icë —quíaxa Pilato quia

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Usaquin catancëx amiribishi ëman chiquíquin ca Pilátonën judíos unicama cacëxa:

—'Ën iscëx ca ënë uni 'atima ñu 'acëma 'icën.

³⁹ Camabi baritia cana Pascua nëtën mitsúxmi cuëncësabi oquin sipuacë uni achúshi chiquinín. Usa 'ain ¿caramina 'ën judíos unbunën 'apu chiquínti cuëncanin?

⁴⁰ Cacëxunbi ca amiribishi munuma cuëncëni banaquin judíos unicaman cacëxa:

—A 'axunma ca Barrabásëshi chiquin. Barrabás, ax ca an ñu mëcamacë uni 'iacëxa.

19

¹ Usa 'ain ca Pilátonën xubunu atsintëcënxun Jesús rishquinun quixun suntárucama cacëxa.

² Cacëxun rishquitancëxun ca 'apu isa quiax ami cuaiquin suntárunën muxa mañuti otancëxun mañumianan upí chupa minanën pucucësa aribi pañumiacëxa.

³ Usotancëxun ca aín bëmánanu niracëquin 'usánquin —judíos unicaman 'apu ca chuámashi 'it —caquin tantáshcacëxa.

⁴ Usocëbë chiquíquin ca Pilátonën judíos unicama cacëxa:

—'Ën iscëx ca ënë uni 'uchacëma 'icën. Usa 'icëmi mitsun 'unánun cana a bëtëcëni.

⁵ Èsoquian cacëbë ca Jesúsribishi muxa mañutiocë mañuanan chupa minanën pucucësa pañucë 'aish chiquíacëxa. Chiquíacëbëtan ca Pilátonën judíos unicama cacëxa:

—A cënë 'icën, a uni.

⁶ Cacëx ca sacerdotenën cushicama 'imainun policíacamaxribi a isi munuma cuëncëni quíacëxa:

—I curúsocënu ca matas, i curúsocënu ca matas.

Cacëxun ca Pilátonën cacëxa:

—'Ën iscëx ca ënë uni 'uchacëma 'icën. Usa 'ain ca mitsúnbi buántancëxun i curúsocënu matástan.

⁷ Èsaquian cacëxun ca judíos unbunën Piláto cacëxa:

—Ënë unix ca 'ëx cana Nucën Papa Diosan Bëchicë 'ai quia. Usa 'ain ca axa ësai banacë unix ca 'acë 'iti 'icë quiax Moisésnën cuëñëo bana quicësabi oi bamati 'icën.

⁸ Usa 'ain ca 'ëx cana Nucën Papa Diosan Bëchicë 'ai quiax quia quixun judíos unicaman ñuia cuati Pilato aín bëmánan pëqui 'aisamaira racuëacëxa.

⁹ Racuëti aín xubunu atsintëcënxun ca Jesús cacëxa:

—¿Uinu 'icë uni caramina 'ain?

Cacëxunbi ca cáma 'icën.

¹⁰ Cacëxunma ca Pilátónën cacëxa:

—¿'Ën mi ñucacëxunbi caramina 'ëribi caiman? 'Ëx cuëenquin cana mi chiquínti 'ain; 'ëx cuëenquin cana unían mi i curúsocënu matásnun 'amiti 'ain. ¿A caramina 'unaniman?

¹¹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Naínu 'icë Nucën Papa Dios cuëencëbëtanma camina mín 'ë uisabi otsíama. Usa 'ain ca an mi 'ë 'inácë unicama ax mix 'icësamairai 'uchaxa.

¹² Usoquian Jesusan cacëxuan Pilátónën Jesús chiquínti sinaniabi ca judíos unicaman munuma cuëníshoquin cacëxa:

—Mín ënë uni chiquíanx camina Romanu 'icë 'apu Césarbë upí 'itima 'ain. Uinu 'icë unix cara —'ëx cana 'apu 'ai —quia, ax ca Césarbë nishanancësa 'iti 'icën.

¹³ Usaquian judíos unicaman cacëxun Jesús ëman chiquímitancëx ca Pilato anuxuan ami uni manácëxun cuacë anu tsóbuacëxa. Anu tsóti ax ca me mëníoquian anu maxax nancë 'aish hebreo banan Gabata cacë, 'iacëxa.

¹⁴ Pascua nëtë imëishi 'inun a nëtën piti anun mëníoti nëtëan bari xamárumainun ca anu tsóxun Pilátónën judíos unicama cacëxa:

—A cënë 'icën, mitsun 'apu.

¹⁵ Cacëxun ca cuëníshoquin cacëxa:

—Ca bamati 'icën, ca bamati 'icën. I curúsocënu ca matas.

Cacëxun ca Pilátónën cacëxa:

—¿'Ën carana mitsun 'apu i curúsocënu matásmi 'ain?

Quia ca sacerdotenën cushicaman cacëxa:

—Nun 'apu itsi ca 'aíma 'icën. Césarnëxëshi ca nun 'apu 'icën.

¹⁶ Usaquian cacancëxun ca Pilátónën atúmbia i curúsocënu matásnun quixun cacëxa. Usoquian Pilátónën cacëxun ca judíos unicama cuëencësbabi oquin suntárucaman Jesús buáncëxa.

I curúsocënu Jesús matáscan

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

¹⁷ Buáncëxun ca Jesusan abi anua matáscanti i curúsocë 'iábianquin Calvario cacë matá, hebreo banan Gólgota cacë, anu buáncëxa.

¹⁸ Buanx bëbacë ca suntárucaman Jesús i curúsocënu matástancëxun nitsíancëxa. Usoquin ca rabë uniribi, bëtsi amo 'anan bëtsiribi amo i curúsocënu matástancëxun nitsíancëxa, Jesús a nëbétsi 'inun.

¹⁹ Usocamainun ca Pilátónën cuëñëomitancëxun i curúsocënu ëesai quicë bana matásmiacëxa: “Jesús, Nazaretnu 'icë, judíos unicaman 'apu”.

²⁰ Usa 'ain ca Gólgota matá anuxuan Jesús i curúsocënu matáscancë, axa Jerusalén 'urama 'ain, raírinëxa umainun raírinëxribi cuanquin judíos unicaman a bana cuëñëocë isacëxa. A banax ca hebreo banan 'anan, latín banan 'anan, griego banánribi cuëñëocë 'iacëxa.

²¹ Usoquian cuëñëocë 'ain ca judíos sacerdotenën cushicaman Piláto cacëxa:

—“Judíos unicaman 'apu ca” quixun cuëñëoxunma ca 'at. Usoquinma ca “axa, 'ëx cana judíos unicaman 'apu 'ai quicë, a ca ëñëx 'icë” quixun 'at.

²² Cacëxun ca Pilátónën cacëxa:

—'Ën cuëñëomicë bana ax ca usabi 'iti 'icën.

²³ Usaquian 'an ca rabë 'imainun rabë suntárunën Jesús i curúsocënu matástancëxun mëticananquin aín chupa biacëxa. Aín chupa bitancëx ca chupa itsi cëxëquinma tëpëxuinshi pañucë,

²⁴ a bitsi canancëxa:

—Tucatíma ca. Uín cara a tari biti 'icë quixun isti cananuna ñuratsu pain niquin tanti 'ain.

Nucën Papa Diosan bana cuëñëo, axa ëesai quíásabi oquin ca suntarucaman 'acëxa: “Ñuratsu pain niquin tantancëx ca 'ën chupacama mëticananxa”.

²⁵ Jesús usocamainun ca aín tita 'imainun aín titan xucën 'imainun Cleofásnën xanu María 'imainun María Magdalena, acamax anua Jesús mastáscë i curúsocë a 'urama 'iacëxa.

²⁶ Usa 'ain ca Jesusan aín tita a 'uramanua isanan aín 'unánmicë uni achúshi aira nuibacë a, a rapasunua isquin cacëxa:

—Titan, ax ca mín tuá 'iti 'icën.

²⁷ Canan ca aín 'unánmicë uni aribi cacëxa:

—Ca is, ax ca mín tita 'iti 'icë —quixun.

Usoquian Jesusan cacësbabi oquin ca an María aín xubunu 'inun buáncëxa.

*Jesús bama**(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)*

²⁸ Usa 'ain ca Jesus, 'ën 'ati ñucama cana cëñua quixun 'unani Nucën Papa Diosan bana cuëño quicësabi oi, –cana shimain –quiacëxa.

²⁹ Quia ca manë xanpanua vino cachacë buácacë 'ain, tsatimi rënmencë xapusa ñu ami chabótancëxun buáruxun 'amiacëxa.

³⁰ 'Amicëx ca Jesús vino cachacë 'atancëx, –'ën 'ati ñu cana cëñuan –qui tëtúbutishi bamacëxa.

Suntárunëan Jesús manë xëtocën aín pichánpurunu 'á

³¹ Pascua nëtëa imëishi 'iti 'ain ca a nëtëxa bëtsi nëtësamaira anun ñu mөөëtima 'ain, i curúsocënu matáscë unicama anubi 'iti judíos unicaman cuëëanma 'icën. Usa 'ixun ca Pilatonëan aín suntárucama i curúsocënu 'icë unicama aín xo tēcënmianan i curúsocënu biminun cacëxa.

³² Cacëxuan xucëx cuanxun ca suntárunën Jesúscëñun matáscë uni rabë a bëtsi pain 'atancëxun bëtsiribi aín xo tēcëancëxa.

³³ Usobëtsini Jesúsribi 'ai uxunbi ca asérami bamacë isquin 'ama 'icën.

³⁴ 'Aiamabi ca suntáru achúshinëinshi aín pichánpuru amoshi manë xëtocën chachiacëxa. Usocëx ca imi 'unpáxbë mëscúcë 'ibúacëxa.

³⁵ Asérami ënë ñucama isá 'ixun cana ënë bana cuëñoin. 'En cuëñocë bana ënëx ca asérami cëmëcëma 'icën. Usa ca quixun 'unánquin cana ënë banacama mitsu cuëñoxunin, mitsúnribimi asérami ca usai 'iacëxa quixun 'unánun.

³⁶ Nucën Papa Diosan bana cuëñeosabi oi ca ënë ñucama 'iacëxa. Ax ca ësai quia: “Aín xo achúshibi ca tēcëntima 'icën”. A bana quicësabi oquin ca uínbi aín xo achúshibi tēcëanma 'icën.

³⁷ 'Esairibi ca cuëño bana quia: “Tarotancëxun ca an 'acëcaman isti 'icën”.

*Jesús matá naëcënu mëñocan**(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)*

³⁸ Arimatea ëmanu 'icë uni, José, an ca Jesusan bana cuacë 'ixunbi judíos unicamami racuéquin uíbi –'ëx cana Jesusan bana cuacë 'ai –quixun cáma 'icën. Usa 'ixun ca bamacë Jesús buántisa tanquin Piláto –zasábi cara 'iti 'ic? –quixun ñucacëxa. Ñucacëxun ca Pilátoneñ, –asábi ca, ca buántan –quixun cacëxa. Cacëxun ca bamacë bibianquin Jesús buáncëxa.

³⁹ Buánmainun ca Nicodemo axa imë cuanx Jesúsbë bana, anribi 'inínti ro mirra rocëñun áloe ro mëscúcë, treinta kilosa bëacëxa.

⁴⁰ Usotancëxun ca Josébëtan Nicodemonën judíos unibunëan bamacë maínuxun uni 'acësabi oquin, Jesús 'inínti ro mëscúcë anun 'acë chupa, anun rabúancëxa.

⁴¹ Usoquian Jesús mëñocë 'ain ca i curúsocë 'urama anu i 'apacë naëratsu matánu 'iacëxa. Anu ca me naëcë achúshi anu uni bamaia mëñoti 'acë 'aímbia anu uni mëñocëma pan 'iacëxa.

⁴² A quiníxa 'urama 'ain ca Pascua nëtë 'aían atux a nëtën tantiti cupi anu racántancëxun Jesús mëñocëxa.

20*Bamaxbi Jesús baísquia**(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)*

¹ Domingo nëtë pëcaracëma 'aínshi ca María Magdalena ax anua Jesús mëñioëxancë quini isi cuancëxa. Cuanx bëbaquin iscëxbi ca anúan quini xëpuëxancë mapara ax racanacë 'iacëxa.

² Usobiani bënëtishi abáquiani cuanxun ca aín 'unánmicë uni aira Jesusan nuibacë, acëñun Simón Pedro cacëxa:

–Unin sapi ca Nucën 'Ibu quinina bibianquin buánxa, uinu cara buánxun racánxa cananuna 'unaniman.

³ Cacëx ca Pedrobë Jesusan 'unánmicë uni itsiribi anua Jesús mëñioëxancë quininu abáquiani cuancëxa.

⁴ Cuaníbi ca Pedro axa munu cuanmainun bëtsi axira pain rëcuënguiani cuanx quininu bëbacëxa.

⁵ Bëbai xëñirácëti tëtúbuquin quini naísquinbi ca 'aímonan anun rabúënxancë chupa ashi anua isacëxa. Isibi ca quininu atsíanma 'icën.

⁶ Atsíncëbëma ca Simón Pedro ax tsíancuatsini aí ax pain quininu atsíancëxa. Atsínxun ca chupa anun Jesús rabúënxancë, ashi isacëxa.

⁷ Isanan ca anun marábuënxancë pañun aribi bëtsi chupabëma capúncësa 'aish amo racacë isacëxa.

⁸ Iscëbëbi ca ax paían rëcuëncuatsincë uni axribi quini mëu atsínxun —asérami ca Jesús ënuma 'icë —quixun isacëxa.

⁹ A ñu isquinbi ca a rabëtan Nucën Papa Diosan bana cuënëo, bamatancëx ca ax baísquiti 'icë quiáxa quicë, a uisai quicë cara quixun 'unánma 'icën.

¹⁰ 'Unánquinmabi ca Jesús quininuma 'icë obiani aín xubunu cuancëxa.

María Magdalenanëan Jesús isa

(Mr 16.9-11)

¹¹ Usa 'ain ca a uni rabëtaxa cuanmainun utëcëanx María quini rapasu niracëti aín namë isnux tëtúbuti aín bëunan mëscúacëxa.

¹² Usai 'iquinbi ca quini mëucüa ángel rabë, chupa uxuira uxu pañuaxa, anu Jesús racäënxancënu aín maxcá 'icëu bëtsi 'imainun aín taë 'icëu bëtsiribishi tsócë isacëxa.

¹³ Iscëxun ca ángelnën María cacëxa:

—¿Uisacatsi caramina ini bëunan mëscutin? —quixun.

Cacëxunbi ca Maríanën catëcëancëxa:

—Unin ca quininu atsínxun 'ën 'Ibu bacarubianquin buánxun amanu racánxa, uinu cara racánxa cana 'unaniman.

¹⁴ Cai caxu bësui cuainacëquinbi ca Jesús a caxu nicë isacëxa, isquinbi ca —ax ca Jesús 'icë —quixun 'unánma 'icën.

¹⁵ 'Unácëxunmabi ca Jesusan María cacëxa:

—¿Uisacatsi caramina ini bëunan mëscutin? ¿Ui caramina barin?

Cacëxunbi ca an naë bërúancë uni isa quixun sinánquin Maríanën cacëxa:

—Min buánxun camina bitsi cuanun uinu caramina racan 'ë cati 'ain.

¹⁶ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—María —ësaquinshi.

Cacëx cuainacëquin ca Maríanën ratúquin, hebreo banan —Raboní —cacëxa. A banax ca an uni ñu 'unánmicë qui quicë 'icën.

¹⁷ Usaquian cacëxun ca Jesusan María cacëxa:

—'È ramëxunma pan ca 'at, ën Papanu cana cuancëma pain 'ain. Cuantancëxun ca ësaquin 'ën xucëncama catan: An ca 'ë caxa, 'ëx cana 'ën Papa axa mitsun Paparibi anu cuanin. Ax 'ën Papa Dios 'aish ca mitsun Papa Diosribi 'icën.

¹⁸ Usoquian Jesusan cacëسابi oquin ca María Magdalenanën aín 'unánmicë unicama atunu cuanxun:

—'Ën cana Nucën 'Ibu isan —quixun canan Jesús quicë banacama atu ñuixuancëxa.

Aín 'unánmicë unicaman Jesús baísquicë isa

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹ Anüan Maríanën Jesús ispuncë domingo nëtë ñantánbucëbë ca aín 'unánmicë unicamax, xubu achúshinu timéax judíos unibumi racuëti 'aímaquin xëpuax 'iacëxa. Anua 'ain, atu nëbëtsi niracëquin ca Jesusan cacëxa:

—Cana uan, chuámashirua ca 'ican.

²⁰ Esoquin caquin ca aín mëcën rabë ismianan aín pichánpururibi ismiacëxa. Ismicëx ca aín 'unánmicë unicama Nucën 'Ibu isi shimëniocati cuëëancëxa.

²¹ Cuëënia ca amiribishi Jesusan atu cacëxa:

—Chuámashirua ca 'ican. 'Ën Papan amia sinánun unicama 'aquinun 'ë xuázaribi oquin cana 'ëmia sinánunmi unicama 'aquinun mitsu xutin.

²² Canan ca cuëbitan atumi uínpuquin atu cacëxa:

—Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upíñu ca 'ican.

²³ Mitsúnmi téréncëx ca axa 'uchacë unin 'ucha téréncë 'ia. Usa 'ainbi ca mitsúnmi téréncëxa a unin 'ucha téréncëma 'ia.

Tomásnëan Jesús baísquicë isa

²⁴ Anua Jesús atubë 'imainun ca aín 'unánmicë uni achúshi Tomás, 'icëbi rabë bacëan 'icë Gemelo caquinribi anëcë, ax atubëma 'iacëxa.

²⁵ Usa 'ain ca Jesús cuancë caxua aia, an Jesús iscëcaman Tomás cacëxa:

—Nucën 'Ibu cananuna isan.

Cacëxun ca Tomásnën cacëxa:

—Aín mëcën rabë anua rabun matáscancë isquin anu 'ën mëcën rëbun ticánan aín pichánpurunu 'ën mëcën atsínmiquin tanxunma cana asérami ca ax Nucën 'Ibu 'icë quixun sinaniman.

²⁶ Jesús baísquixancëa achúshi semana 'ain ca aín 'unánmicë unicama amiribishi achúshi xubunu timécë 'iacëxa. A nëtën ca Tomásribi atubë 'iacëxa. Usa 'ain ca xubu xëpucë 'ainbi

atu nēbētsi niracēquin Jesusan aín 'unánmicē unicama —Cana uan. Chuámashirua ca 'ican —cacēxa.

²⁷ Atu catancēxun ca Tomásribi cacēxa:

—Mín mēcēn rēbun ca ēnu ticat, 'ēn mēcēn rabēribi ca is. 'Ēn pichánpurunu mín mēcēn atsnímiquin ca tan. 'Ēx cana ama 'ai quixun sinánxunma ca 'ēx cana aséribi Jesús 'ai quixun sinan.

²⁸ Cacēxun ca Tomásnēn —mix camina aséribi 'ēn 'Ibu 'ianan 'ēn Diosribi 'ai —quixun cacēxa.

²⁹ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Tomás, bēri camina 'ē baísquicē isquin, aséribi cana 'ēn Papa Diosnuax uá 'ai quixun 'unanin. An 'ē isquinmabi, aséribi cana 'ēx a 'ai quixun sináncē uni, a ca Nucēn Papa Diosan chuámashirua tañi cuēñun 'imia.

Añu cupí carana ēnē bana cuēñō quiáxa Juan quia

³⁰ Usa 'ain ca unin 'acēma ñu 'itsaira Jesusan aín 'unánmicē unicaman isnun 'acēxa, ēnē quiricanu ca Jesusan 'á ñucama camaira cuēñocēma 'icēn.

³¹ Jesús ax ca aséribi Cristo, Nucēn Papa Diosan Bēchicē 'icē quixun 'unanimi ami catamēti mitsux xēñibua 'aímbi Nucēn Papa Diosan 'inun cana ēnē banacama cuēñon.

21

Aín 'unánmicē unicama mēcēn achúshi 'imainun rabēmia Jesús chiquiracētēcēan

¹ Usaí 'itancēxa aín 'unánmicē unicama Tiberias cacē parúnppa cuēbí 'ain ca Jesús atumi pēasquitēcēni 'esai 'iacēxa:

² Anu ca Simón Pedro, Tomás 'icēbi rabē bacēan 'icē Gemelo caquinribi anēcē, a 'imainun Natanael, Galileanu 'icē Caná cacē ēmanu 'icē, a 'imainun Zebedeonēn bēchicē rabē acamabē Jesusan 'unánmicē uni rabēribishi tímēcē 'iacēxa.

³ Anuxun ca Simón Pedronēn —cana tsatsa ricani cuani —quixun raíri cacēxa. Cacēxun ca —nuxribi cananuna mibē cuani —quixun cacancēxa. Cabiani nuntinu cēñúruquiani coónxun ricánquinbi ca tsatsa achúshirabi bíama 'icēn.

⁴ Bitsíma 'inēti ñancaíshi pēcaraxun ca Jesús masinua nicē iscancēxa, isquinbi ca, ax ca Jesús 'icē quixun 'unáncamma 'icēn.

⁵ 'Unáncēxunmabi ca Jesusan atu cacēxa:

—¿Tsatsa caramina bicancēma 'ain?

Cacēxun ca —cananuna bicēma 'ai —quixun cacancēxa.

⁶ Usaquin cacēxun ca Jesusan —nunti rapasu mēqueu ca mitsun rica nanpat, anua camina tsatsa biti 'ai —quixun cacēxa. Cacēxun ax quicēsabi oquin nanpátancēxun ca rica niancēxa. Ninquinbi ca 'aisamaira 'ixúan tsatsan 'iēoia bērucasmacēxa.

⁷ Usocēbētan ca aín 'unánmicē uni achúshi, aira nuibacē, an —ax ca Nucēn 'Ibu 'icē —quixun Pedro cacēxa. Cacēxunishi pēxúan nancē aín chupa bixun pañutancēx ca Pedro nuntinuax bacanu 'ibúquiani Jesúsnu cuancēxa.

⁸ Cuanmainun ca raírínēnshi Jesúsnu bēbati cien metrosa 'ixun aín rica tsatsa buáquicē munuishi buani cuancēxa.

⁹ Usa 'ain ca masinu atun nunti 'arutancēx cēñúbucuatsini uquinbi tsi bēpubucēnua tsatsa xua isanan pánribi isacēxa.

¹⁰ Isia ca Jesusan atu cacēxa:

—Bērími bicancē tsatsa 'itsamashi ca 'ē bēxun.

¹¹ Cacēxun ca Simón Pedronēn nuntinu 'iruxun, ciento cincuenta y tres tsatsa chabu buáquicē 'icē, atun rica nēriobētsinquin masinu bēacēxa. Bēcēxbi ca tsatsa chabu 'itsaira 'ainbi atun rica narásquiana 'icēn.

¹² Usoia ca Jesusan —ca pi ucan —atu cacēxa. Cacēxunbi ca aín 'unánmicē unicama achúshinēnbi, ēnēx ca Nucēn 'Ibu 'icē quixun camaxunbi 'unánquin, —¿ui caramina 'ain? —quixun ñucáma 'icēn.

¹³ Usa 'ain ca Jesusan atu rapasu niracēquin pán bixun atu 'inántancēxun tsatsaribishi 'ináncēxa.

¹⁴ Usaí ca Jesús bamaxbi baísquitancēx rabēti pain 'itancēx aín 'unánmicē unicamami amiribishi chiquiracētēcēancēxa.

Simon Pedronēan —'ēx cana aséribi mimi sinanin —quixun Jesús ca

¹⁵ Pia sēnēcē ca Jesusan Simón Pedro cacēxa:

—¿Jonásnēn bēchicē, Simón, mín ñucama sináncēsamaira oi caramina 'ēmi sinánquin 'ē nuibatín? Cacēxun ca cacēxa:

—'Ēn 'Ibu, mín camina 'unanin, 'ēn cana mi nuibatín.

Quia ca cacëxa:

–'Ën carnero bacë ca piminuxun 'at.

¹⁶ Catancëxun ca amiribishi cacëxa:

–Jonásnën bëchicë, Simón, ¿caramina 'ë nuibatin?

Cacëxun ca catëcëancëxa:

–'Ën 'Ibu, min camina 'unanin, 'ën cana mi nuibatin.

Quia ca cacëxa:

–'Ën carnero ca piminuxun 'at.

¹⁷ Rabë oquin catancëxun ca amiribishi catëcëancëxa:

–Jonásnën bëchicë, Simón, ¿caramina 'ë nuibatin?

Rabë 'imainun achúshi oquian –caramina 'ë nuibati –quixun cacëxun ca Simón Pedronën –¿uisoti cara 'ë 'itsoquin ñucatia? –quixun sinani masá nuituquin cacëxa:

–'Ën 'Ibu, min camina camabi ñu 'unanin. Usa 'ixun camina 'ën cana mi nuibati quixun 'unanin.

Quia ca Jesusan cacëxa:

–'Ën carnero ca piminuxun 'at.

¹⁸ Aséربي cana 'ën mi cain, bënë 'aish camina minbi chupa pañuanan uinu caramina cuainsa tani anu cuancën. Usa 'ainbi ca xëniira 'aishmi mëshpatia uni itsin chupa pañumixun uinu caramina cuainsama tani anubi mi buánti 'icën.

¹⁹ An, usai cana bamati 'ai quixun 'unánan bamaibi ami sinánquin ënquinma cana Nucën Papa Dios cuëñnmiti 'ai quixun 'unánun ca Jesusan usoquin Pedro cacëxa. Catancëxun ca –'ëx cuëñcësabi oishi ca 'it –quixun cacëxa.

Ain 'unánmicë uni achúshi, a Jesusan nuibacë, a ñui quicë bana

²⁰ Usoquian cacëx caxu bësui cuainacëquin ca Pedronën a nuibairacë ain 'unánmicë uni, Juan, an Jesús nuibiania isacëxa. Ax ca an abëtan pi a rapasu tsóxun –uin cara uni mi 'inánti 'icë –quixun Jesús ñucáëxancë, a 'iacëxa.

²¹ A uni isquin ca Pedronën Jesús ñucácëxa:

–¿Uisaira cara ënë uni 'iti 'ic?

²² Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

–'Imitisa tanquin 'ën 'imicëxa 'ëx utëcëntamainun ënë unix ënë nëtënu tsócëbëbi camina uisa cupí cara usai 'ia quixun sinani bënëtima 'ëx cuëñcësabi oishi 'iti 'ain.

²³ Usaquian cacëxun cuaxun ca an Jesusan bana cuacë unicaman –a uni sapi ca bama-tima 'icë –quixun sinánxun chaniocëxa. Usa 'ainbi ca Jesusan –Juan ca bamatima 'icë –quixun Pedro cáma 'icën. Caquinma ca ësoquinshi cacëxa: “'Imitisa tanquin ën 'imicëxa 'ëx utëcëntamainun ënë unix ënë nëtënu tsócëbëbi camina uisa cupí cara usai 'ia quixun sinani bënëtima 'ai” quixun.

²⁴ 'Ëx Jesusan 'unánmicë uni achúshi 'ixun cana ënë ñu camabi ñuiquin cuëñëon. 'Ën cuëñëocë banacama ënëx ca aséربي 'icë quixun cananuna 'unanin.

²⁵ 'Ën mitsu ñuixuncë bana ënë 'imainun ca bëtsi ñucamaribi Jesusan 'acëxa. A ñucama ñuiquin achúshi achúshi cuëñëocëxibi ca a quirica camabi menu sënëntima 'icën. Ashi.

JESUCRISTONËN CAÍSCĒ UNICAMA USAI 'IA

Aín Bëru Ñunshin Upí Ñucën Papa Diosan unibë 'iti

¹ Teófilo, 'ën mi a pain buánmicë quiricanu cana Jesusan naínu cuainsama pain 'ixun 'á ñucama a ñuiquin mî cuënëoxuan.

² An ca naínu cuainsama pain 'ixun Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'aquincëxun an aín bana unicama ñuixunun xuti unicama caisacëxa. Acamax ca aín 'unánmicë uni 'iacëxa. Caistancëxun ca aña cara 'ati 'icë quixun 'unánmicëxa.

³ Usoquin ñu 'atancëx bamaxbi ca baísqiacëxa. Usai 'itancëxun ca, ax ca asérami baísqiiaxa quixuan an caíscë unicaman 'unánun, 'uxë achúshi 'imainun męcën rabë nęcën nęcëax nęcëax atumi chiquiracëcëxa. Usai 'iquin ca uisairai cara uni Nucën Papa Diosan 'iti 'icë quixun atu 'unánmicëxa.

I. JERUSALENUAXA AN NUCËN PAPA DIOSAN BANA CUACĒ UNICAMA TIMĒA (1.4-8.3)

⁴ Naínu cuainsama pain 'ixun ca Jesusan aín 'unánmicë unicama, an uni bana ñuixunun xutia caíscë, a cacëxa:

—Jerusalénuax cuanxunma pan ca anuxunbi 'ën Papa Diosan cacësabi oquin 'ën mitsu ñuixuncë a pain caín.

⁵ Asérami ca Juanën uni 'unpaxan nashimiacëxa. Usa 'aínbi ca 'itsama nęcë 'icëma 'aínshi Nucën Papa Diosan aín Bëru Ñunshin Upí mitsubëa 'inun xuti 'icën.

Jesús naínu cuan

⁶ Usatancëxun ca bęcsi nęcën abë timéax bucuxun an uni bana ñuixunun xutia caíscë unicaman Jesús cacëxa:

—Nucën 'Ibu, nux cananuna Israelnën rëbúnqui 'aín, nun 'apu 'aíshbi ca nun aintsima 'icën. Usa 'aín çaramina bëri nun aintsí achúshi nun 'apu 'inun mëníoti 'aín?

⁷ Cacëxunbi ca Jesusan atu cacëxa:

—'Ën Papa Diosan ca an sináncësabi oquin uinsaran cara usai 'iti 'icë quixun mëníocëxa. Uinsaran cara usai 'iti 'icë quixun camína mitsun 'unaniman.

⁸ Usa 'aínbi camína Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí mitsunu ucëbë aín cushiñu 'icanti 'aín. Aín cushiñu 'ixun camína mitsun 'ën bana unicama ñuixunti 'aín, Jerusalén ëmanu, Judea mecamanu, 'imainun Samaria menu, 'imainun camabi menu cuanquin.

⁹ Ésaquin aín 'unánmicë unicama caíshi ca atun ismainunbi manámiquishi naí cuinan mapucëx istęcëntímoi nęcëacëxa.

¹⁰ Usai 'ia manámi bęsuquin isabacëbëbi ca uni rabë tari uxua pañucë atu nęcëtsi 'iacëxa.

¹¹ Usa 'ixun ca atu cacëxa:

—Galileanu 'icë unicama, çañuaquin caramina manámia isabatin? Jesús, axa bëri naínu cuancë, ënëx ca mitsúnmi cuania iscësa ésaribicuatsini utęcënxun 'aia.

Jesusan caíscë unicaman atubë 'inun Matías caísa

¹² Ésaquian a uni rabëtan cacëx ca Olivete cacë matá anuaxa Jesús naínu cuancë, anuax aín 'unánmicë unicama Jerusalénu riquiancëxa. Olivete anuax Jerusalénu bëbati ca rabë kílómetrosa 'iacëxa.

¹³ Riquianx Jerusalénu bëbatancëx ca anua atux 'icë xubunu atsíanx manámia 'icë cata itsi anu cëñúruacëxa. Atux ca Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Alfeonën béhicë Jacobo, Simón axa aín aintsin rabanan nęcëcë, a 'imainun Jacobonën xucën Judas, acama 'iacëxa.

¹⁴ A unicamax ca atúxa 'icësabi oi 'i, Jesusan xucëantu 'imainun aín tita María 'imainun bęcsi xanucamabëribi timéax amí sinani Nucën Papa Diosbë banacëxa.

Jesusan caíscë unicaman atubë 'inun Matías caísa

¹⁵ Usa 'aish ca anu timéax Jesucristomi sináncë unicama ax ciento veinte xucënsa 'iacëxa. Usa 'aín ca Pedronën atu nęcëtsi niruxun cacëxa:

¹⁶ —'Ën xucëantu, ésaquin cana mitsu caín. Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxun Davidnën cuëño bana quicësabi oi ca Judas, an Jesús uni bimicë, ax 'iaxa.

¹⁷ Judas ax ca nucamacëñunbia Jesusan aín bana ñuixunun caistancëxun 'unánmicë 'iaxa.

¹⁸ Usa 'ixunbi ca Jesús unin binun 'aquintancëxun a cupía bicë curíquinën me bitancëxbi, aín 'atima ñu 'acë cupí axbi ñumi natëquiquin aín pucucama antácai bamaxa.

¹⁹ Usaía 'icë cuaxun ca Jerusalénu 'icë unicaman a me Acéldama caquin anëaxa, ax ca atun banan Imi Me quicë bana 'icën.

²⁰ Salmos quiricanua cuënëo bana axa ësai quicësabi oi ca 'iaxa: Aín xubux ca ëncë 'iti 'icën, anu ca uíxbi 'itima 'icën.

'Imainun ca ësairibi quia:

Bëtsi unin ca an ëncë ñu mëëti 'ati 'icën.

²¹ Ënu ca an Jesusan nubë 'ixun ñu 'aia nubëtan iscë uni raíri 'icën.

²² Usa 'aish ca atux Juanëan nashimia 'aisha ax naínu cuantamainun nubë 'iaxa. Usa cupí ca a unicama achúshinëxa Jesús ax ca bamatancëx baísquitëcëanxa quixun nun 'acësaribi oquin unicama ñuixunux nubë birananti asábi 'icën.

²³ Pedronën ësquoquin cacëxun ca anu 'icë unicaman rabë uni, José, Barsabás caquin anëcë 'icëbia Justo caquinribi anëcë, acëñun Matíasribi caísacëxa.

²⁴⁻²⁵ Uсотancëxun abë banaquin ca Pedronën Nucën 'Ibu Dios cacëxa:

—An nubëtan mi ñu 'axunun min caíscë 'aishbi ca Judas mi ñu 'axuanxmabi aín 'ucha cupí anu ax cuanti anu cuanxa. Usa 'ain camina camabi unían aín nuitunën sináncë ñu 'unáncë 'ixun, min ënë uni rabë uíira caramina Judasnën ñu mëëti 'anun caísa quixun nu ismiti 'ain.

²⁶ Catancëxun ca uix cara 'iti 'icë isnuxun ñuratsu pain niquin tancëxa, tancëxbi ca Matías 'iacëxa. Usaquian caíscë 'aish ca Jesusan aín bana ñuixunun caíscë uni mëcën rabë 'imainun achúshi, acamabë Matías biranancëxa.

2

Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí aín unicamanu uá

¹ Usa 'ain ca Pentecostés cacë nëtë ucëbë Jerusalénu 'icë achúshi xubunu timëax axa Jesucristomi catamëcë unicama bucüacëxa.

² Anu bucuxun ca suñúan upí 'icësaí banacuatsinia naínuax aia cuacëxa. Cuacëxbi ca anua bucucë xubu namë camabi tsitsiarati sharati banacëxa.

³ Usai 'ishi ca tsi érënrucësa 'aish rëquiabati anu 'icë unicaman maxcánu cëñúruacëxa.

⁴ Usacëbëshi ca Nucën Papa Diosmi cushii aín Bëru Ñunshin Upitan 'imicëx anu 'icë unicamax bëtsi bëtsi banan banacëxa.

⁵ Usa 'ain ca axa Nucën Papa Dios cuëncësabi oi 'iisa tancë judíos unicama, ax bëtsi bëtsi menuax Judea menu uax Jerusalénu tsoócëxa.

⁶ A unicamax ca xubunu bucüaxa bëtsi bëtsi banan axa Jesucristomi catamëcë unicama banaia cuabiani a xubunu timënux ríquiancëxa. Ríquiiani bëbai timëcamë'ëoquin a xubunu 'icë unicamaxa banaia, atun banasabi camaxunbi cuati ca ratuti sináncasmacëxa.

⁷ Sináncasmai ca atun bëmánan pëqui ratuti canancëxa:

—¿Galilea menuaxa ucë unishima cara axa xubunu timëax banacë unicama ënëx 'ic?

⁸ ¿Usa 'icëbi caranuna bëtsi bëtsi nëtënuax uá 'ixunbi atun bana nun banasabi 'icë cuatin? ¿Uisa 'aish cara usa 'iti 'ic?

⁹ Nux cananuna Partia, Media, Elam, Mesopotamia, Judea, Capadocia, Pontus, Asia, a mecamanuax ucë 'ain.

¹⁰ 'Imainun cananuna Frigia, Panfilia, Egipto, 'imainun Africa menu 'icë ëma raíri Cirene 'ucëa 'icë anuax ucë 'ain, 'imainun cananuna Roma ëmanu 'icë judíos unicama 'imainun raírinëx judíosma uni 'ixunbia an usai judíos uni 'iti Moisésnën cuënëo bana quicësabi oquin 'acë 'ain.

¹¹ 'Imainun cananuna Creta cacë nasínu 'icë 'imainun Arabia cacë menu 'icë unicama 'ain. Usa 'ixunbi cananuna ënë unicaman, uisaira oquin cara Nucën Papa Diosan ñu 'aia quixuan ñuia nun banan quicësai quia cuatin.

¹² Usai 'icëbë ca camáxbi ratuti sináncasmai canancëxa:

—¿Uisa 'aish cara usa 'iti 'ic?

¹³ Usaia quicëbëbi ca raírinëx ami cuai —ñu bata xëaxbi sapi ca paëncanxa —quiax canancëxa.

Timëcamë'ëocë unicama Pedronën ca

¹⁴ Canancëbë ca Pedro abë 'icë mëcën rabë 'imainun achúshi unibë nirui munuma banaquin cacëxa:

—Judíos unibu 'imainun Jerusalénu 'icë unicama, mitsúnmi 'unánun ca 'ën mitsu camainun cuat.

¹⁵ Mitsun sináncëxa ënë unicamax paëncë 'aínbi ca bari xamárucëma pain 'ain aséribi paëncëma 'icën,

¹⁶ An Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë uni, Joel cacë, an cuënëo bana quicësabi oi ca ësai 'ia. A banax ca ësai quia:

17 Nucën 'Ibu Diosan ca caia: Mecama cëñúcëma pain 'ain cana unicamanu 'ën Bëru Ñumshin Upí atubë 'inun xuti 'ain. Xucëxun ca Israel unicama, xanu 'imainun bëbu, anbi 'ëx quia bana uni ñuixunuxun 'aia. 'Imainun ca bënëabu unicamanribi 'ën ismicëxun ñu isnuxun 'aia. Caniacëcë unicamanribi ca 'ën 'amicëxun namánuxun 'aia.

18 Usaribi oquin cana an 'ën bana cuacë bëbu 'imainun xanu, abëa 'inun 'ën Bëru Ñumshin upí 'inánxun 'ain. 'Ináncëxun ca 'ë ñuiquin uni ñuixunuxun 'aia.

19-20 'Ën 'imicëx mecama cëñúti nëtë 'icëma pan 'ain cana a isia ratúti ñu naínua unicama ismiti 'ain. Usonan cana menuaribi unín sináncëma ñu, imi 'imainun tsi 'imainun tsin cuín, acamaribi isminuxun 'ain. 'Imainun ca bari bëánquinuxun 'aia. Bari bëánquimainun ca 'uxë imisa 'inuxun 'aia.

21 Usai 'icëbë ca uinu 'icë unicaman cara aín 'Ibu Dios 'ë ñucatia, acamax ca 'ënan 'inux iécë 'inuxun 'aia.

Usai ca Joelnën cuënëo bana quia.

22 Usaquin canan ca Pedronën ësaquinribi cacëxa:

—Israel unicama, 'ën mitsu camainun ca cuat: Jesús Nazaretnu 'icë, an ca Nucën Papa Diosan 'amicëxun mitsúnmi ismainunbi, ax ca Nucën Papa Diosnuax uá 'icë quixuan unicaman 'unánun, uni itsían 'acëma ñuira 'axa. An 'acë ñucama camina mitsun 'unan.

23 Usoquian ñu 'acëbi camina mitsun unían 'ináncëxun bixun 'aisama uni rabëcëñun i curúsocënu matásmítancëxun bamamian. Usai ca 'iti 'icë quixuan, ënë nëtë unitisama pain 'ain Nucën Papa Diosan mëníosabi oi ca 'iaxa.

24 Usoquian unín 'acëbi ca Jesús a Nucën Papa Diosan baísquimiäxa, uisatimoia tsónun. Ax asaribi cushiira 'icëa uinu 'icë unínbi ashiquin bamamisama 'icë ca Nucën Papa Diosan aín Bëchicë baísquimiäxa.

25 David ax ca Jesús ñui ëesai quiacëxa:

'Ën cana Nucën 'Ibu 'ëbëbi 'ia isan. 'Ëx racuëti masá nuitununma ca ax 'ën mëqueu 'icën.

26-27 Usa 'ain cana chuámashirua tani cuëëni bana upitainshi banan. 'Ëx bamaxbi anu uni bamatancëx aín bëru ñumshin 'icë, anu 'ën bëru ñumshin 'inun camina ëntima 'ain. Usoquin camina, minan 'icë upí isquin bamacëbi 'ën namicama chëquinun 'ë 'imitima 'ain. Usa cupí cana, bamaxbi cana baísquiti 'ai quixun sinani mimi catamëti cuëënin.

28 Mín camina upí nuituñu 'aish chuámashirua tsónun 'ë 'unánmian. Usa 'ixun camina 'ëbë 'ixun chuámashirua tani cuëënun 'ë 'imiti 'ain.

Usai quiquin ca David an Jesús ñuiquin cuënëocëxa.

29 'Ën xucëantu, asérabí ca nucën rara, David, bamatancëx me quininu mënlocë 'iacëxa. Usoquian anu 'acan ax ca bëri nëtënbí anu 'icën.

30 David, ax ca an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuncë 'iacëxa. Usa 'ixun ca paránuxunma Nucën Papa Diosan —mín rëbúnqui achúshinëx ca judíos unicaman 'apu, Cristo, 'inuxun 'aia —quixun cá bana a 'unáncëxa.

31 Usa 'ixun ca David an bëräma 'unánxun 'acësoquin, aín rëbúnqui Cristo axa bamatancëx baísquiti a ñui, bamatancëxbi ca aín bëru ñumshin anu uni bamacëcama cuancë, anu ëncëma 'ianan aín namicamaxribi chëquitima 'icë quixun ñuiacëxa.

32 Davidnën cuënëo bana quicësabí oquin ca Nucën Papa Diosan Jesús bamacëbi baísquimiäxa quixun cananuna nucamanbi 'unan.

33 A ca Nucën Papa Diosan abë 'Apu 'iti aín cushínbi baísquimiquin an cäsabi oquin aín Bëru Ñumshin Upí 'inánxa. Usa 'ain ca ami mitsun isanan cuacë ñucama, ënëx aín Bëru Ñumshin Upitan 'imicë ëesai 'ia.

34-35 David ax ca naínu cuanma 'icën. Naínu cuanxunmabi ca an ëesai quicë bana cuënëocëxa:

Nucën 'Ibu Diosan ca 'ën 'Ibu Cristo caxa: Axa mimi nishcë unicama 'ën mi 'ibuamimainun camina 'ën mëqueu 'ianan 'ëbë 'apu 'iti 'ain.

36 Usa 'ain camina mitsux Israel unicama 'ixun asérabí 'unánti 'ain, mitsúnmi i curúsocënu matásmicë, a Jesúsbi ca Nucën Papa Diosan nucën 'Ibu 'imianan axa utinu nun cáincë, Cristo, a 'imiäxa.

37 Ësoquian cacëxun cuati —'atimabi cananuna 'a —quixun sinani ratúquin ca Pedrocëñun abëa 'icë unicama ñucáquin cacancëxa:

—'Ën xucëantu, 'atimabi cananuna usoquin a 'an. ¿Upí 'inux caranuna bëri uisai 'iti 'ain?

38 Cacëxun ca Pedronën atu cacëxa:

—'Atimoquin sinánxunbi camina sinanaquin, upí oquin Nucën Papa Diosmi sinánti 'ain. Usai 'itancëx camina mitsun 'uchacama tërécë 'inun Jesucristomi catamëti nashimicë 'icanti 'ain. Usai 'icëbëtan ca Nucën Papa Diosan aín Bëru Ñumshin Upí abëmi 'inun mitsu 'inánti 'icën.

³⁹ Ënë banacamax ca mitsu 'imainun mitsun bëchicëcama 'imainun bëtsi unicamanribi cuati oquin Nucën Papa Diosan mënio 'icën. Amia sinánmisa tancë unicamanribi cuati oquin ca usoquin mëniocëxa.

⁴⁰ Usoquin canan ca bana raíribi ñuixunquin Pedronën 'ësëquin cacëxa:

—Ënë nètënu 'icë unían a 'unáncëma 'ainbi camina mitsux Jesucristomi sinanati Nucën Papa Diosnan 'inux iëti 'ain.

⁴¹ Usaquian Pedronën cacëxun cuaquin ca 'itsa unin —aséribi ca a bana 'icë —quixun sináncëxa. Sinani ca a nètënbí nashimicë 'aish tres mil uníribishi axa Jesúsni sináncë unicamabë 'iacëxa.

⁴² Usai 'itancëx ca an bana ñuixunuan Jesuan caiscë unicaman bana ñuia cuaquin upí oquin sinani camáxbi nuibanancëxa. Nuibanani ca camabi nètën timëquin, ënima Nucën Papa Diosbë bananan pán təcënpaxun pi, camáxbi achúshinën sinánsashi 'aish a ëmanu bucüacëxa.

Axira pain Jesucristomi sináncë unicamaxa usai 'ía

⁴³ Usa 'ain ca atun 'aia isía, a ëmanu 'icë unicamax ratúmainun aín bana ñuixunuan Jesucristonën caiscë unicaman uni itsin 'acëma ñu 'acëxa.

⁴⁴ Usomainun ca axa —aséribi ca Jesuan cushímbi ñu 'aia —quixun sinani Jesucristomi catamëcë unicamax bëtsibë bëtsibë nuibanani camáxbi ñuñu 'inux atun ñu 'inánani 'aquianancëxa.

⁴⁵ Usai 'iquin ca atun ñu maruanan aín me maruxun curíqui bixun ñuñuma unicama 'ináncëxa.

⁴⁶ Camabi nètën anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu a rabinux timëanan ca atun xubunuribi timëxun Jesúsni sinánquin təcënpaxun pán pianan bëtsi ñuribi piqianani cuëeni bëtsibë bëtsibë nuibanancëxa.

⁴⁷ Usaía 'ia isquin ca axa atubë timëcëma unicaman —atux ca aséribi upí nuituñu 'icë —quixun sináncëxa. Sinania ca uicamax cara ainan 'iti 'icë acamaxa Jesucristomi sinánun Nucën 'Ibu Diosan 'imiacëxa.

3

Aín niti bëtsicë uni pëxcúa

¹ Usa 'ain ca bari cuabúcëbë a las tres 'ain camabi nètëan 'icësabi, Pedrobë Juan anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu abë banai cuancëxa.

² Cuanx bëbaquin iscëxbi ca uni achúshi aín niti bëtsicë, usabi bacëan, anu tsoócëxa. Camabi nètëan bëxun bëxun tsóncancëxun ca anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu aín xëcuë Upíira cacë, anuxun unicama atsinía curíqui ñucácëxa.

³ Usa 'ixun ca anu tsóxun Pedrocëñun Juan atsiní aia isquin, curíqui isa 'inánun quixun cacëxa.

⁴ Cacëxunbi ca Juanbëtan isquin Pedronën cacëxa:

—Nu ca is.

⁵ Èsaquian cacëxun ca —'ë sapi ca curíqui 'inánti 'icë —quixun sinani cuëenquin caíancëxa.

⁶ Caíncëxunbi ca Pedronën cacëxa:

—Curíquiñuma cana 'ain. Usa 'ainbi cana bëtsi ñun mi 'aquinti 'ain. Jesucristo, Nazaretnu 'icë, an 'ë 'amicëxun cana mi cain, niruquiani ca cuantan.

⁷ Caxun ca aín mëcën mëquenën mëinquin biruacëxa. Usocëxëshi ca aín uxútucuru 'imainun aín taë cushi niisa 'inun pëxcüacëxa.

⁸ Pëxcutishí munuma niruishí nitsi cuëeni chirini, Pedro 'imainun Juanbë anuxun a rabiti xubunu atsiníquin ca Nucën Papa Dios rabiácëxa.

⁹ Usai 'iquin Nucën Papa Dios rabia nitsia ca camabi unin isacëxa.

¹⁰ Isi ca, ënë unix ca an anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu xëcuë Upíira cacë, anu tsóxun uni curíqui ñucácë a 'icë quixun 'unani atun bëmánan pëqui ratüancëxa.

Anun uni nicë, Salomón cacë, anuxun Pedronën bana ñuixuan

¹¹ A unin ca Pedrocëñun Juan ënquinma 'aracaraishiacëxa. Usa 'aísha anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu amo anun uni nicë, Salomón cacë, anu a rabëbëbi cuania isi ca ratuti abáquiani cuanx anu timëcancëxa.

¹² Usaria isquin ca Pedronën anu timëcëcama cacëxa:

—Israel unicama, ¿uisacatsi caramina ënë isi ratutin? ¿Uisacasquin caramina nu ñachaira ñachain? Nun cushímbi isanuna 'a quixun sapi camina sináncanin. Nux upí 'ixun isanuna ënë uni nimia quixun sapi camina sináncanin.

¹³ Usama ca. Nucën Papa Dios, aira nucën rara Abraham, Isaac, Jacob acama 'imainun nucën raracama 'imainun nucën chaitiocëcaman rabia, an ca aín Bëchicë Jesús asaribi cushi

'inun 'imiáxa. Usa 'icëbi camina uni isa 'aminun quixun mitsun 'apucama 'ináncan. 'Ináncëa Pilatonën éinsa tancëbëbi camina mitsux cuëñcëma 'ain.

¹⁴Usai 'iquin camina axa ñu 'atima 'acëma 'aish upíra sinánñu, a chiquínun caquinma, an uni 'acë uni a chiquínun quixun mitsun Pilato can.

¹⁵Usoquin camina mitsun an unicama Nucën Papa Diosnan 'inúxa abë 'inun 'imiti, Jesus, a uni 'amian. Usoquinmi 'amicëxa bamacëbi ca Nucën Papa Diosan a baísqumiáxa. Bamacëa baísqumicë cananuna nun asérami isan.

¹⁶Usa 'ain ca nux asérami ami sináncë 'ixun —Jesusan ca ënë uni pëxcuti 'icë —quixunu nun sináncëbë, mitsúnmi a iscë 'ixun 'unáncë uni ënëx upiti pëxcúaxa. Jesucristonëan pëxcutisa tancëbëtan nun 'aquincëx ca upitiira pëxcúaxa quixun camina iscanti 'ain.

¹⁷Ësoquin catancëxun ca Pedronën amiribishi cacëxa:

—Ën xucéantu, cana mitsu cain, 'ën cana 'unanin, asérami ca ax Nucën Papa Diosan Bëchicë 'icë quixun 'unánxunmaishi camina mitsun 'apucamabëtanbi, mitsun Jesús uni 'amian,

¹⁸Usa 'ainbi camina mitsun, an sinánmicëxun uni ñuixuncë unicama Nucën Papa Diosan usaia Cristo 'iti ñuiquian cuëñëomia banaxa quicësabi oquin 'acan. A banax ca quia, Nucën Papa Diosan ënu unun xuá, Cristo, ax ca paë tani tëmëratí 'icë quiax.

¹⁹Usa 'ain camina 'atimaquin sinánxunbi sinanaquin mitsun 'uchacama tërëncë 'inun Nucën Papa Diosmi sinánti 'ain. Ami sináncëxun ca Nucën 'Ibu Diosan mitsun 'uchacama tërëanan chuámarua 'inun mitsu cuëñmíti 'icën.

²⁰Usonan ca Jesús, axbi Cristo 'icë, a Nucën 'Ibu Diosanbi bëráma mëniosabi oi mitsun 'apu 'inun ënë menu utëcëñun quixun xuti 'icën.

²¹Ucëma pan 'aísha Jesucristo anu ax 'icë anu 'imainun ca Nucën Papa Diosan, an ax quicë bana uni ñuixuncë unicaman cuëñëosabi oquin, camabi ñu sënëonti 'icën.

²²Moisésnën ca bëráma nucën rara judíos unicama ësaquin cacëxa: “An 'ë 'imicësaribi oquin ca Nucën 'Ibu Diosan mitsun rëbúnqui achúshi an ax quia bana unicama ñuixunti 'imiti 'icën. 'Imicëxuan an atu cacësabi oi ca mitsun rëbúnquicama 'iti 'icën.

²³Uinu 'icë unin cara an ñuia, aín bana cuatima, ax ca Nucën Papa Diosnanma 'aish Israel unima 'iti 'icën”.

²⁴Moisésnëan usaquin cuëñëosabi oquin ca Samuelnën pan 'acëbëtan an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë uni raírinëñri, Cristo uti nëtë ñuiquin unicama ñuixuancëxa.

²⁵Ësoquin canan ca Pedronën ësaquinribi cacëxa:

—A unicaman axa uti ñuia, ax ucë cupí camina mitsúnribi chuámarua 'inuxun aín bana cuati 'ain. Usai 'iti oquin ca Nucën Papa Diosan bëráma mitsun rara Abraham ësaquin cacëxa: “Mín rëbúnqui achúshi cupí ca camabi menu 'icë unicamax cuëñnuxun 'aia”.

²⁶Nucën Papa Diosan ca aín Bëchicë bamacëbi baísqumitancëxun judíos unicama mitsunu pain xuaxa, mitsúnmi a isi ami sinanaquin ñu 'atima 'ati ënun quixun.

4

Unicaman Pedro 'imainun Juanmi atun 'apucama manon

¹Usaquin Pedrobëtan Juanën camainun ca judíos sacerdotecama 'imainun anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu 'icë policianën cushi 'imainun saduceo unicamax uacëxa.

²An —bamaxbia Jesús baísquicë 'ain ca camabi uníxribi bama 'aíshbi baísquiti 'icë —quixun unicama ñuixuncë cupí ca axa ucë unicamax Pedro 'imainun Juanmi nishacëxa.

³Nishi atúan bana ñuixuncëbë uquin ca Pedrocëñun Juan bibeianquin buáncëxa. Buánxun ca bari cuabucëbëa imë 'ain, imëshhiira ñucánuan pëcaratamainun sipunu atsinmiacëxa.

⁴Usa 'ainbi ca an a ñuiquin bana ñuixuncëxun cuati Jesúsmi catamëcë unicamax 'itsaira 'iacëxa. Acamax ca xanucëñunma nucë bënëcamaishi tupúncëx cinco milsa 'iacëxa.

⁵Sipuonx pëcaracëbë ca judíos unibunën 'apucama 'imainun caniacëcë unicama 'imainun an Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë unicama, Jerusalénu timéacëxa.

⁶Acamabë ca judíos sacerdotenën cushicaman 'apu, Anás, a 'imainun Caifás, Juan, Alejandro 'imainun judíos sacerdotenën cushicaman aínsi 'ibucamaribi anu timéccë 'iacëxa.

⁷Anu timëxun ca Juancëñun Pedro sipunua bënun quixun suntáru xuacëxa. Xucëxuan chiquínbëtsinquin bëxun suntárunën axa timéccë unicama nëbëtsi nitsíncë ca anu 'icë 'apucaman ñucacëxa:

—¿Uían 'amicëxun caramina aín niti bëtsicë uni pëxcüan? ¿Uisa cushífu 'ixun caramina 'an?

⁸Ñucacëxun ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñumshin Upitan quimicëxun Pedronën cacëxa:

—Judíos 'apucama 'imainun caniacëcë unicama, cananuna mitsu cain:

⁹Aín niti bëtsicë unia pëxcúccë ñuiquin camina uisai cara pëxcúonxa quixun nu ñucatin.

¹⁰ Usa 'ain cananuna Israel unicaman 'unánun mitsu cain, Jesucristo, Nazaretnu 'icë mitsúnmi i curúsocënu matásmicëx bamacëbia Nucën Papa Diosan baísquimicë, an 'imicëx ca mitsúnmi iscë ënë uni pëxcúonxa.

¹¹ Cuëñëo bana axa ësai quicë a camina 'unan, an maxax xubu 'acë unían a cuëñquinma raírishi caísun biqun racáncë maxax 'aíshbi ca a maxax bërí ami a xubu cushicë 'icën, itá upímia xubucama cushicë usaribiti. A banaxa quicësaribiti ca Jesucristo ami aín unicama cushicë 'iti 'icë quixun ca Nucën Papa Diosan bërí mëníoxa.

¹² Nucën Papa Diosan ca nuxnu nun 'uchacama tërëncë 'aish abë 'inúan an nu iëminun Jesúsëshi 'imiáxa. Usa 'ain ca an Nucën Papa Diosan 'inun nu iëmiti bëtsi uni 'aíma 'icën.

¹³ Usa 'ain ca Pedrobëtan Juanën quírca 'unáinracëma 'ianan 'apuma 'ixunbi racuëquinma unicama bana ñuixunia isi judíos 'apucamax ratúacëxa. Usai 'iquin ca —ënë uni rabëtax ca axa Jesusbë nicë a 'icë —quixun sináncëxa.

¹⁴ Usaquin sinánmainun ca a pëxcucë uni axribi atubë niacëxa. Nitsia isquin ca uisoquinbi Pedrocëñun Juan cacanna 'icën.

¹⁵ Caquinmabi Pedrocëñun Juan ëmánxun caínun quixun chiquíntancëx ca atúxbi ñucacananí ësai canancëxa:

¹⁶ —¿Uisa caranuna ënë uni rabë oti 'ain? Ënën ca uni itsin 'acëma ñu 'axa. Usoquian 'acë ca Jerusalénu 'icë unicaman 'unania. Usa 'ain cananuna, usama ca quixun catima 'ain.

¹⁷ Caquinmabi cananuna uni raírinëan cuanúnma ësöquin a rabë cati 'ain, Jesús ñuiquian uinu 'icë unibi catëcënxunma 'anun. Jesús ñuiquinmi uni bana ñuixuntëcënia cananuna mitsu castícantí 'ai quixun cananuna cati 'ain.

¹⁸ Usai canantancëxun ca Pedrocëñun Juan cuënxun cacëxa:

—Jesús ñuiquin camina uinu 'icë unibi bana ñuixuanan 'unánmitëcëntima 'ain.

¹⁹ Cacëxunbi ca Pedrobëtan Juanën atu cacëxa:

—Mitsúnbi ca sinan, ¿Nucën Papa Dios cara cuëñti 'ic, nun nu aín bana manuanan mitsun banaishí cuati?

²⁰ An ñu 'aia isananu nun cuacë Jesusan bana ënë cananuna unicama ñuixuntëcënti ëntima 'ain.

²¹ Usaquin cacëxun ca 'apucaman castícainsa tanquinbi, atun uni pëxcucë cupía unicaman Nucën Papa Dios rabricëbëtan 'ama 'icën. Usa 'ixun ca —ñuixuntëcënia caranuna mitsu uisoti 'ai —quixuinshi catancëxun cuantánun ëancëxa.

²² Axa pëxcútisama 'aíshbi pëxcucë uni ax ca cuarenta baritia inúcë 'iacëxa.

Aín unicaman Nucën Papa Dios aín cushia 'inánun ca

²³ Usa 'ain ca cuanxun Pedrobëtan Juanën —judíos sacerotenën cushicamabëtan ca caniacëcë unicaman nu usaquin caxa —quixun aín raírí ñuixuancëxa.

²⁴ Ñuixunia cuaxun ca camáxbi abë banaquin Nucën 'Ibu Dios cacëxa:

—Mín camina naí, me, bacacama unionan camabi ñuribi unioçën.

²⁵ Mín Bëru Ñunshin Upitan 'imicëx ca nucën rara David, an mi rabricë, ax ësai quiacëxa:

¿Uisa cupí cara judíosma unicamax tsuáquirui nishia? ¿Uisa cupí cara unicaman 'atimaquin sinánin? Atúan usaquin sináncëxbi ca ñancáishi 'iti 'icën.

²⁶ Nucën 'Ibu Diosmi 'ianan ca aín Bëchicë Jesucristomiribi 'i ënë menu 'icë 'apucama tsuáquiruaxa, aín tucuricucamaxribi ca ami 'i timëaxa.

²⁷ David quiásabi oi ca asérabi ënë ëmanuax Herodesbë Poncio Pilato 'imainun judíosma unicama 'imainun Israel unicamaxribi, mín Bëchicë upíra sinánñu, Jesús, ënë menu unúnmi caísa, ami nishi tsuáquirui timëaxa,

²⁸ usai ca 'iti 'icë quixunmi mëníosabi oi ca usai ami 'iáxa.

²⁹ Usa 'ain camina a unicamaxa usai numi 'ësëncë a bana mín 'unánquin, racuëquinma nun mín bana uni ñuixunun nu 'aquinti 'ain.

³⁰ Aquianan camina mín Bëchicë upíra sinánñu, Jesús, aín cushin, uni 'insíncë pëxcüanan uni itsin 'acëma ñu 'anun nu 'amiti 'ain.

³¹ Usaquin abë banaquin Nucën Papa Dios catancëxa sënëncancëbë ca anua bucancë xubu ax shaiquiacëxa. Usaía 'icëbëshi aín Bëru Ñunshin Upi atunu ucëbëtan ca an quimicëxun racuëquinma Nucën Papa Diosan bana unicama ñuixuancëxa.

An Jesúsmi sináncë unicama ñu 'inánan

³² Usa 'ain ca axa Jesús ñui quicë bana cuati ami catamëcë unicaman, camaxunbi bëtsin sináncësa oquin sináncëxa. Camaxunbi ca sináncëxa, —'ën 'aracacë ñucamax ca 'ënanshima, camabi uninansa 'icë —quixun.

³³ Usaxun ca Jesusan aín bana ñuixunun caíscë unicaman atun iscë 'ixun, Nucën 'Ibu Jesús bamacë 'aíshbia baísquicë ñuiquin, racuëquinma upí oquin Nucën Papa Diosan 'aquincëxun unicama ñuixuancëxa. Usa 'ain ca an bana ñuixuncë unicamacëñun an aín bana cuacë unicamaribi upí sinánñu 'aish cuëñun Nucën Papa Diosan 'imiacëxa.

³⁴ Uinu 'icë uníxbi ca anun aín piti aín chupa marutiñuma 'iáma 'icën. Naëñu unicaman atun naë marumainun ca xubuñu unicamanribi atun xubu maruacëxa.

³⁵ Maruxun curíqui bixun ca Jesusan aín bana ñuixunun caiscë unicama 'ináncëxa. 'Ináncëxun bixun ca atun uinu 'icë unix cara anun aín piti, aín chupa maruti 'aíma 'icë, a curíqui mëtícaquin 'ináncëxa. 'Ináncëx ca uni achúshiratsubi ñuñuma 'iáma 'icën.

³⁶ Axa usai 'aquianancë unicama achúshi ca Levitan rëbúnqui, José cacë, Chipre nasínu 'icë, 'iacëxa. Ax ca Jesusan caiscë unicaman Bernabé caquinribi anëcë 'iacëxa. A banax ca an masá nuitutiabi cuëñmicë qui quicë 'icën.

³⁷ Usa 'ixun ca Bernabénën aín naë maruxun curíqui bixun bëxun Jesusan caiscë unicama 'ináncëxa.

5

Ananíasbëa Safira 'ucha

¹ Usa 'aínbi ca bëtsi uni, Ananías cacë, aín xanu, Safira cacë, abëtan aín naë maruquin curíqui biacëxa.

² Bixunbi ca aín xanúan 'unáncëbi, naë cupí bicë curíqui mësú ainanbi 'inun nanan acamaishi isa bíaxa quixun paránquin mësúishi buánxun Jesusan caiscë unicama 'ináncëxa.

³ 'Inania ca Pedronën cacëxa:

—Ananías, ¿uisacasquin cara ñumshin 'atimanën 'apu, Satanás, an 'ibuaquin, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí paráncësa 'ixunmi me cupími bicë curíqui mësú binun mi sinámiac?

⁴ Minan 'aish ca a me maruxunmi a cupí bicë curíqui mix cuëñcëسابi oquin 'ati asábi 'iaxa. ¿Uisa cupí caramina cëmëti sinan? Mix usai 'icë ax ca unimishi cëmëcëma 'icën. Camina Nucën Papa Diosmi cëmëan.

⁵ Èsai quia cuatishi ca Ananías nipacëti bamacëxa. An usai bamacë ñuicania cuacë unicamax ca racuëiracëxa.

⁶ Bamacëbë uxun ca anu 'icë bënë unicaman chupan rabúnbianquin buánxun Ananías maíancëxa.

⁷ Usai 'ian rabë 'imainun achúshi hora 'icëbë ca aín xanuribishi aín bënëa bamacë 'unánxmaishi uax xubunu atsiáncëxa.

⁸ Atsinia ca Pedronën cacëxa:

—È ca ñuixun. ¿Min me cupí caramina ënë curíquicamaishi bian?

Cacëxun ca xanun cacëxa:

—Usa ca aín cupí 'iaxa, ashí cananuna bian.

⁹ Cacëxunbi ca Pedronën cacëxa:

—¿Uisaira 'ixun caramina Nucën Papa Diosan Bëru Ñumshin Upí parani ami 'uchati min bënëbëtan sinan? Bënëa unicama ca min bënë maínbëtsini aia. Atun ca usaribitimi bamaia miribi buánti 'icën.

¹⁰ Cacëxëshi ca Pedro tanáin nipacëti bamacëxa. Usai 'ia ca bënëa unicama atsiñquinbi bamacë mëraxun bibianquin buánxun aín bënë rapasu maíancëxa.

¹¹ Usacëbë ca axa Jesucristomi catamëcë unicama 'imainun an ñuicania cuacë unimaxribi racuëira racuëacëxa.

Jesusan aín bana ñuixunun caiscë unicaman uni itsin 'acëma ñu 'a

¹² Usa 'ain ca Jerusalénu 'icë unicaman, ax ca atubë 'icë quixun 'unánun Nucën Papa Diosan 'amicëxun, Jesusan caiscë unicaman uni itsin 'acëma ñu 'acëxa. Usocëbë ca axa Jesúsmi catamëcë unicamax Salomón cacë anun uni nicë, anubi 'i anuxun Nucën Papa Dios rabiiti xubunu camabi nëtën timëacëxa.

¹³ Anu timëaxa 'icëbëbi ca ami racuëti uni raíri atubë 'iáma 'icën. 'Iquinmabi ca —atux ca atun nuitu aséabi upí 'icë —quixun sináncëxa.

¹⁴ Usaía 'imainun ca bëtsi unimaxribi 'itsaira, xanubëbi bëbucamaxribi Nucën 'Ibu Jesúsmi catamëacëxa.

¹⁵ Usa 'ain ca camabi unin, uni 'insíncëcama aín bacëtinën bëxun bëxun, anúan Pedro uti bainu nancëxa, Pedro cuaíncëbëtan aín tupëoncëinshi pëxcúnun quixun.

¹⁶ Usomainun ca Jerusalén 'urama 'icë émanu 'icë unicamanribi uni 'insíncë 'imainun uni ñumshin 'atimañu a camabi bëacëxa. Bëcëx ca pëxcúancëxa.

Pedrocëñun Juan 'atimocan

¹⁷ 'Aisamaira uni Jesúsmi sinania isi ca judíos sacerdotenën cushicaman 'apu 'imainun abë 'icë saduceo unicama nishacëxa.

¹⁸ Nishi ami tsuáquiruxun ca Jesusan aín bana ñuixunun caiscë unicama bixun sipuacëxa.

¹⁹ Usocëbi ca Nucën 'Ibu Diosan xucëx, imë uxun, aín ángel achúshinën sipu xëócaxun chiquínquin cacëxa:

20 —Anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu cuanxun camina Jesúsmi catamécë 'aish ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quicë bana unicama ñuixunti 'ain.

21 Ësoquian ángelnën cacésabi oquin ca pëcaracëbë cuanxun anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu atsínxun anu 'icë unicama bana ñuixuancëxa.

Bana ñuixunmainun ca sacerdotenën cushicaman 'apu 'imainun abë 'icë unicaman, judíos cushibunën 'apucama timëmianan sipuacë unicama bënun quixun policia xuacëxa.

22 Xucëx cuanxunbi ca policiaçaman sipunua mërâma 'icën. Usobëtsini utëcënxun

23 ca cacëxa:

—Nun iscëx ca asérabí sipu cushioquin xëtáscë 'iaxa. An bërúancë suntárucamaribi ca aín xëcuë tanánbi nicë 'iaxa. Aínbi ca nun xëocaquin iscëxbi uni achúshibi 'aíma 'iaxa.

24 Policia quia cuati ca sacerdotenën cushicaman 'apu 'imainun anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu 'icë guardianën 'apu 'imainun sacerdotenën cushicamæ ratuti canancëxa:

—¿Uisashi oquin cara ënë unin nu sináncasmamiti 'ic'?

25 Usai 'ia ca uni achúshinën uxun cacëxa:

—Mínmi sipuoncë unicaman ca anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun unicama bana ñuixunia.

26 Ësoquin cacëx cuanxun ca policiaçamabëtan aín cushin, anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu atsínxun, bana unicama ñuixuniabi a unicama biacëxa. Bixunbi ca unicaman maxaxan 'ati sinani racuéquin, mëëquinma anua judíos cushicaman 'apucama timécë anu upí oxuinshi buáncëxa.

27 Usobëtsinquian bëcancë ca sacerdotenën cushicaman 'apuc cacëxa:

28 —Nun cananuna mitsu amiribishi Jesús ñuiquin bana ñuixunxunma 'anun quixun can. Cacëxunbi mitsun nëtëquinma a bana uni ñuixunia chanioia ca Jersualénu 'icë unicaman cuaxa. Usa 'aish camina nun isanuna uni Jesús 'amia quixaribi cananin.

29 Ësai quia ca Pedrobëtan Jesusan aín bana ñuixunun caiscë unicaman cacëxa:

—Unin cacësa oquin 'aquinbi cananuna Nucën Papa Dios, a 'ati cuëncëma ñu a 'aquinma, a 'atia ax cuëncë, a ñu cuni 'ati 'ain.

30 Aín Bëchicë, mitsun i curúsocënu uni matásmicë, a ca Nucën Papa Dios, a nun rabiçesaribi oquin nucën raracaman rabia, an baísqumiäxa.

31 Usotancëxun ca abëa aín mëqueu 'Apu 'inun 'imiäxa. 'Imianan ca axa atun 'Apu 'aían a cupíshi sinanati Israel unicama atun 'ucha tërëncë 'aish iëcë 'inun 'imiäxa.

32 Ax ca asérabí usa 'icë quixun cananuna nun camabi uni cain. Nucën Papa Diosan aín bana cuacë unicama 'ináncë aín Bëru Ñunshin Upí, anribi ca —asérabí ca usa 'icë —quixun uni 'unánmia.

33 Quia cuati nishquin ca judíos unibunën 'apucaman atu 'ati sináncëxa.

34 Usa 'aínbi ca 'apucama achúshi, fariseo uni, Gamaliel caquin anëcë, anu 'iacëxa. Gamaliel ax ca an usai judíos unicama 'iti Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë 'icëa camabi unin aín bana tancë 'iacëxa. Usa 'ixun ca niruquin atu cacëxa:

—Ënë unicama ca ëman pain chiquin.

35 Cacëxuan chiquíncëbëtan ca ësoquin 'apucama cacëxa:

—Israel unicama, ënë unicama 'anuxun camina upí oquin pain sinánti 'ain.

36 Mitsun camina sinánti 'ain, uni achúshi, Teudas cacë, an ca ax isa cushi 'icë quixun uni paráncëxa. Paráncëx ca cuatrocientos uni abë timëacëxa. Usa 'icëbia a uni 'acancëbë ca axa abë nicë unicamax tsuáqui abati nëtëacëxa.

37 Usocëxa nëtëa 'aínbi ca anun camabi unin aín anë 'ati nëtën, Judas cacë uni, Galileanu 'icë, axribi usaribiti ax isa cushi 'icë quixun uni parani cëmëacëxa. Usaria aribishi aín bana cuati ca 'itsa uni abë timëacëxa. Usa 'icëbia a uniribishi 'acancëbë ca axa abë nicë unicama tsuáqui nëtëacëxa.

38 Usai 'ia sinánquin cana mitsu cain, ënë unicama camina isëshiti 'icanin. Anbi sináncë banaishi uni ñuixuncë 'aish ca ñancáishi 'iti 'icën.

39 Aínbi, Nucën Papa Diosanbi 'unánmicëxun bana ñuixuanan ñu 'acë 'icë camina uisabi ocantima 'ain. Nucën Papa Diosmi atumina nishcanin ca bërúanracat.

40 Ësai quia cuaquin ca —asérabí ca usa 'icë —quixun sináncëxa. Usaquin sinánquin ca Jesusan aín bana ñuixunun caiscë unicama cuënxun rishquitancëxun, Jesús ñuiquin unicama bana ñuixuntëcënxunma 'anun catancëxun, cuantánun xuacëxa.

41 Xucëxun 'apucama ëbiani ca —Jesúsna cupí tëmëranun ca Nucën Papa Diosan nu caísaxa —quixun sinani cuëenquiani cuancëxa.

42 Cuanxun ca 'apucaman ñuixuntëcënxunma 'anun cacëxunbi ënquinma camabi nëtën anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun 'anan anua atux 'icë xubucamanuxunribi, Jesús ax ca Cristo axa uti nun caíncë, a 'icë quixun uni bana ñuixuancëxa.

6

An ra'ri 'aquinti mēcēn achúshi 'imainun rabē uni ca'iscan

¹ Usomainun ca amiribi amiribi an Nucēn Papa Diosan bana cuati unicamax 'itsacēxa. Griego banan banacē unicama 'imainun hebreo banan banacē judíos unicamaribi ca Jesucristomi catamēacēxa. Usa 'aish ca axa hebreo banan banacē unicama ñui ēsai griego banan banacē unicamax quiacēxa:

—Camabi nētēn piti mētīcaquinbi ca nun aintsi xanu casunamēcē a piti 'inanima.

² Ēsai quia cuaquin ca Jesusan aín bana uni ñuixunun caiscē uni mēcēn rabē 'imainun rabē an, axa Jesucristomi catamēcē unicama camicēxa timētia, cacēxa:

—Nun Jesucristo ñuiquin Nucēn Papa Diosan bana ñuixunquinma uni piti mētīcati ca upíma 'icēn.

³ Usa 'ain camina mitsun mēcēn achúshi 'imainun rabē uni an piti mētīcanun caísti 'ain. Aín sinan ca upí 'icē quixuan unin 'unáncē 'ianan Nucēn Papa Diosan Bēru Ñumshin Upitan upí oquin sinánmicē 'ianan sinánñuira ca a unicama 'iti 'icēn. Caístancēxun camina atúan uni piti mētīcanun cati 'ain.

⁴ Usocēbētan cananuna nun abē banaquin Nucēn Papa Dios unicama ñucáxuanan aín bana ñuixuntí 'ain.

⁵ Ēsoquian cacēx ca camáxbi cuēēni —cananuna caísti 'ai —quix canancēxa. Cananancēxun ca Esteban, Nucēn Papa Diosmi catamēcē 'icēa aín Bēru Ñumshin Upitan sinánmicē, acēñun Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, 'imainun Nicolás, Antioquíanu 'icē uni 'ixunbia an judíos unicamabētan Nucēn Papa Diosan bana 'unáncē, acama caiscēxa.

⁶ Caístancēxuan bēia ca Jesusan aín bana ñuixunun caiscē unicaman, mēcēnan ramēquin, Nucēn Papa Dios ñucáxuancēxa.

⁷ Usa 'ain ca amiribi amiribia, Jesús ax ca aséribi Cristo 'icē quixun Jerusalénuxun cuacocancēbē, ami sinani Nucēn Papa Diosnan 'i unicamax 'itsacēxa. Usai 'icēbē ca judíos sacerdotecamaribi 'itsaxira Jesúsmi catamēacēxa.

Esteban bican

⁸ Esteban axa upí sinan 'ianan Nucēn Papa Diosmi cushicē uni an ca, an 'amicēxun uni itsin 'acēma ñu 'acēxa.

⁹ Usa 'ain ca an uni itsin 'acēma ñu 'aia oi ami nishi, judíos unibunēan ñu mēēmīcē 'aishbia chiquicē unicamabē Alejandría, Cilicia, 'imainun Asia me acamanuaxa ucē unicamax timēax Estebanbē cērúanancēxa.

¹⁰ Usai abē cērúanancēxunbia Estebanēn atun 'acēsama oquin Nucēn Papa Diosan Bēru Ñumshin Upitan sinánmicēxun bana ñuia cuati ca nētēcancēxa.

¹¹ Nētēxunbi ca uni ra'ri ēsaquin cacēxa:

—Nun mitsu cupiomainun camina Esteban ñuiquin unicama cati 'ain, nun cuacēx ca ēnē uni Moisésēñun Nucēn Papa Dios ñui 'atimati banaxa quixun.

¹² Cacēx cuanxun ca camabi uni ñuixuanan caniacēcē unicamaribi 'imainun an Moisésnēn cuēñēo bana 'unáncē unicamaribi ñuixunquin tsuácaruacēxa. Tsuácarucēx uxun ca Esteban bibianquin atun cushicaman 'apucamanu buáncēxa.

¹³ Abē cērúanancē unicaman ca uni ra'iribi cēmēi isa Estebanmi manánun quixun cacēxa. Cacēx cuanxun ca ēsaquin cacēxa:

—Ēnē unix ca Nucēn Papa Diosan xubu upí ñuianan Moisésnēn cuēñēo banaribi ñui nētētima 'atimati banaia.

¹⁴ Nun cuacēx ca ēsai Esteban quiaxa: Jesús Nazaretnu 'icē, an isa anuxun Nucēn Papa Dios rabiitu xubu rurupanan, Moisésnēan ax quicēsabi oínu 'inun cuēñēo bana aribi bētsi oti 'icē quiax.

¹⁵ Usaía a unicamax a ñui quicēbētan atun cushicaman 'apucama 'imainun anu timēcēcamaribi iscēxbi ca Estebanēn bēmánan ángelnēn bēmánansa 'iacēxa.

7

Bicēxuan Estebanēn racuēquinma unicama ca

¹ Amia manáncania cuaxun ca sacerdotenēn cushicaman 'apun Esteban ñucácxē:

—¿A unicaman mi ñuicē bana ax cara aséribi 'ic?

² Cacēxun ca Estebanēn cacēxa:

—Ēn aintsicama 'imainun caniacēcē unicama nun cushibu, 'ēn mitsu camainun ca cuat. Nucēn rara Abrahamnēx ca Harán cacē menu 'iisama pain 'aish Mesopotamia menu 'iacēxa. Anua 'icē ca ax upíra 'ixun nucēn rara Abraham Nucēn Papa Diosan cacēxa:

³ “Min mecēñunbi camabi min aintsi ēbiani camina me itsinu 'ēn mi ismimainun cuanti 'ain”.

⁴ Cacëx ca Caldea menuax cuanx Harán menu bëbax anu tsoócëxa. Anuaxa aín papa bamacëbë ca Nucën Papa Diosan ismiasabi oi, anumi bëri nëtënbi bucuçë, ënë menu uacëxa.

⁵ Usaía ucëbi ca ainanbia 'inun me Nucën Papa Diosan 'inánma 'icën, anua aín taën amátiratsubi. 'Inánquinmabi ca sinanatëcënnuxunma ësaquin Abraham cacëxa: “Ënë mecama cana mi 'imainun min rëbúnquicamaribi 'inánti 'ain”. Bëchicëñuma pain 'icë ca Nucën Papa Diosan usaquin Abraham cacëxa.

⁶ Catancëxun ca ësaquinribi cacëxa: “Min rëbúnquicamax ca aín menuma, bëtsi unin menu tsónuxun 'aia. Anua tsócëbi ca anu 'icë unin cuatrocientos baritian min rëbúnquicama bëtsi bëtsi oquin ñu mëëminuxun 'aia”.

⁷ Ësaquinribi ca Nucën Papa Diosan Abraham cacëxa: “Cuatrocientos baritia 'icëbëtan cana an min rëbúnquicama bëtsi bëtsi oquin ñu mëëmicë cupí, anu 'icë unicama tëmëraminuxun 'ain. Usocëxun ca a menuax cuanun min rëbúnqui xuti 'icën. Xucëx ënë menu uxun ca 'ë rabiti 'icën”.

⁸ Usaquin caxun ca Nucën Papa Diosan Abraham ësaquinribi cacëxa: “Mi 'imainun min rëbúnquicamaribi 'ënan 'icë 'unánti oquin camina min bëbu tuácama aín inshú maxacara tëati 'ain”. Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan cacësabi oquin Abrahamnën Isaac bëchitancëxun achúshi semana aín bacëncë nëtë 'icëbëtan 'unántiocëxa. Usaribi oquin ca Isaacnënríbishi Jacob bëchitancëxun 'unántiocëxa. Usa 'ixun ca Jacobnënríbimëcën rabë 'imainun rabë oquin bëchitancëxun a camabi 'unántiocëxa. Jacobnën bëchicë mëcën rabë 'imainun rabë acamax ca nucën raracama 'iacëxa.

⁹ Jacobnën bëchicë achúshi ca José cacë 'iacëxa. 'Icëbi ca ami nutsi nishquin aín xucëantun Egipto menu buántanun uní maruacëxa.

¹⁰ Marucëxuan unin buáncëxa Egiptonu 'iabi ca Nucën Papa Diosan abë 'ixun 'aquinquin bëruáncëxa. Usoquian 'acëxa upí sinánñu 'ixun upí oquin bana cuacë 'icë nuibaquin ca Egiptonu 'icë 'apu Faraón, an anu 'icë unicaman cushi 'imianan an aín xubunu 'icë ñucama bëruántiribi 'imiácëxa.

¹¹ Faraónën cacësabi oquian Josénën 'amainun ca Egipto mecamanu 'imainun Canaán mecamanuribi trigo 'aíma 'iacëxa. Usa 'ain ca anu 'icë unicama 'acëñuma 'aish nuibacacëxa. Nuibacacëbë ca nucën raracamaribi pitiñuma 'iacëxa.

¹² Piti 'aíma 'ain ca Jacobnën, Egiptonu ca trigo 'itsa 'icë quixuan ñuicania cuaxun aín bëchicë, nucën raracama, anua trigo bitánun quixun xuacëxa.

¹³ Xucëxun bitsínquin bëxun trigo ancëax ca amiríbishi bitëcëni Egiptonu cuantëcëancëxa. Cuanx bëbaia ca Josénën aín xucëantu isquin, 'ëx cana mitsun xucën 'ai quixun cacëxa. Usa 'ain ca acama isquin Egiptonu 'icë 'apu, Faraónën, Josénën aintsicama ënëx ca judíos uni 'icë quixun 'unáncëxa.

¹⁴ Atubë banaquin ca Josénën aín xucëantu cacëxa, aín aínsi 'ibucamacëñuan aín papa Egiptonu bënun quixun. Aín aínsi 'ibucamax ca setenta y cinco 'iacëxa.

¹⁵ Usaquin Josénën cacësabi oi ca Jacob aín aínsi 'ibucamacë Egiptonu 'i cuancëxa. Cuanx anu tsotaxbia Jacobnëx pain 'ía 'ain ca aín bëchicë nucën raracamaxribi bamacëxa.

¹⁶ Jacob bamacë ca aín me, Canaán, anu 'icë ëma Siquem cacë, anu buántancëxun anuxunbi aín bëchicëñën maíancëxa. A mex ca Abrahamnëan Hamor cacë unin bëchicëcama curíqui 'inánquin marua 'iacëxa.

¹⁷ Usaquin catancëxun ca ësaquinribi Estebanën cacëxa:

—Jacob, aín anë itsi Israel, a 'imainun aín bëchicëcama Egiptonuax cëñúa 'ainbi ca aín rëbúnquicama anubi bucuácëxa. A nëtën Egiptonuax cuanti Nucën Papa Diosan Abraham ñuixuan, a nëtë 'urama 'ain ca Jacobnën bëchicëñën rëbúnquicama nucën rara 'ía, atux 'aisamaira 'inun uati bucuácëxa.

¹⁸ Uati Egiptonu bucumainun ca bëtsi uni an José isáma, ax 'apu 'iacëxa.

¹⁹ Usa 'ixun ca a 'apux uni paránti 'unáncë 'ianan upíma 'ixun, bëbuaquin bëchicë tuácama bamatanuan 'ura racánun quixun nucën raracama cacëxa.

²⁰ Usomainun ca aín titan Moisés bacëancëxa. Usa 'aish ca Nucën Papa Diosan iscëx upíira upí 'iacëxa. Bacëntancëxun ca aín titan aín papabëtan, rabë 'imainun achúshi 'uxën, 'ura racánquinma aín xubunuxunbi unëxun 'unónmiácëxa.

²¹ Rabë 'imainun achúshi 'uxë 'icëbëtan, 'ura ëncë mëraxun bixun ca Faraónën bëchicë xuntacunen aín tuása 'icë caniocëxa.

²² Cania ca Egiptonu 'icë unicaman atun 'unáncë ñucamaribi 'unánmiácëxa. Usa 'aish sinánñuira 'aish ca ax aín bana 'imainun aín ñu 'acëribi upí 'iacëxa.

²³ Cuarenta baritiañu 'aish ca aín aínsi Israel unicama isti sinánbiani cuancëxa.

²⁴ Cuanquin ca Egiptonu 'icë unin Israel uni achúshi ami mëparamëquin mëëquin 'atimoia mëraxun, anun rabanan nëëquin, Egiptonu 'icë uni 'acëxa.

²⁵ Usotancëxun ca aín aintsí 'aquinsa tanquin Moisésnën sináncëxa, 'ën aintsin ca 'uania, Nucën Papa Diosan 'amicëxun cana atu têmëraiabi iëmiti 'ai quixun. Usaquian Moisésnën sinaniabi ca aín aintsicaman 'unánma 'icën.

²⁶ Usoquin 'onx isi cuantëcëquinbi ca aín aintsí rabë mëëanania mëracëxa. Mëraquin ca ënananmicasquin cacëxa: ¿Uisacatsi caramina nuibananshitima min aintsibë mëëaninin?

²⁷ Cacëxun ca an bëtsi paëoquin mëcë an Moisés cushin titicaquin cacëxa: ¿Uin cara nun 'apu 'ixunmi nun 'acë ñucama mëñionuxun isnun mi cax?

²⁸ ¿Min caramina Egiptonu 'icë unimi 'oncësaribi oquin 'ë rëisa tanin? quixun cacëxa.

²⁹ Usaquian cacëx ratúquiiani abax ca Moisés 'ura 'icë me, Madián, anu cuancëxa. Cuanx bëbaxun ca aín nëtë 'aímabi anu tsóquin xanu bitancëxun bëbu rabë oquin bëchiacëxa.

³⁰ Usaquin catancëxun ca ësaquinribi Estebanën 'apucama cacëxa:

—Cuarenta baritia Madián menu 'itancëx ca Sinaí cacë aín bashi 'urama, anu uni 'icëma me, anu Moisés 'iacëxa. Anu 'ixun ca imaxu anuax tsi rëquirucë mëüüca ángel achúshi isacëxa.

³¹ Usai 'ia isi ratutia —uisa cara —quixun ñachaquin isnux a 'urama cuaniabi ca Nucën 'Ibu Diosan ësaquin Moisés cacëxa:

³² “Èx cana min raracama aín Dios 'ain. Abraham, Isaac, Jacob acaman Dios cana 'ëx 'ain”. Èsai quia cuati racuëti bërëruquin ca Moisésnën istisama tancëxa.

³³ Usaía 'ia ca Nucën 'Ibu Diosan Moisés cacëxa: “Èx ënu 'ain ca anumi nicë me ënëx upíra upí 'icën. Usa 'ain ca min taxaca ëchit.

³⁴ Egipto menuaxa 'ën unicama têmëraia isanan cana atúxa unin bëtsi bëtsi ocëx nuibacati banaiaribi cuan. Cuaxun acama têmëraiabi iëmi cana uan. Iëminuxun cana mi pain Egiptonu xutin”.

³⁵ A aín aintsin titicaquin —¿uin cara nun 'apu 'ixunmi nun 'acë ñucama mëñionuxun isnun mi cax? —quixun cacë, a Moisésbi ca Nucën Papa Diosan atun cushi 'ixuan aín aintsicama têmëraiabi iëminun xuacëxa. Usoquin ca imaxunuax abë banaquian Moisés canun aín ángel camiacëxa.

³⁶ Xucëxun ca Egiptonu cuanxun Moisésnën Israel unicama anua buáncëxa. Buánquin ca Egiptonuxun 'anan, parúnpapa Xonsa anuxun 'anun, cuarenta baritian anu uni 'icëma menuxunribi Nucën Papa Diosan 'amicëxun uni itsin 'acëma ñu 'acëxa.

³⁷ Usaquin caxun ca ësaquinribi Estebanën catëcëcëncëxa:

—Moisés ax ca an Israel unicama ësaquin cá a 'icën: “An 'ë 'imicësaribi oquin ca mitsun rëbúnqui achúshi, an ax quicë bana unicama ñuixunti uni Nucën Papa Diosan 'imiti 'icën. 'Imicëxuan an atu cacësbabi oi ca 'icanti 'icën”.

³⁸ Moisés ax ca axa anu uni 'icëma menuax Israel unicama nëbëtsi 'ianan, aín bashi Sinaí cacë a tanánuax abë banacë ángelbë 'ianan nucën raracamabëribi 'iá 'iacëxa. 'Ianan ca a aín unicamax usai 'iti bana Nucën Papa Diosan 'ináncë, a 'iacëxa. A bana, Israel unicama nun 'unánuan cuënëonun ca Nucën Papa Diosan Moisés usaquin cacëxa.

³⁹ Usa 'aínbi ca Moisés quicësbabi oquin 'aisama tanquin nucën raracaman Egiptonu cuantëcënti sináncëxa.

⁴⁰ Sinánquin ca Moisésnën xucën, Aarón, a cacancëxa: “An nu Egipto menua bëcë Moisés cara uisaxa cananuna 'unaniman. Usa 'ain camina dios raíri min nu unioxunti 'ain, an nu rëcuënxunbianun”.

⁴¹ Usaquin caxun ca vaca tuá tanquin ñu uniocancëxa. Usotancëxun ñuina caniocë rëax ca atun mëcënanbi uniocë ñu a rabi cuëncancëxa.

⁴² Usoia ca Nucën Papa Diosan atúnbia naínu 'icë ñu, 'ispa, 'uxë, bari acama rabinun quixun ëancëxa, an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicaman ësaquin cuënëosabi oquian 'anun:

Israel unicama, anu uni 'icëma me anu cuarenta baritia 'iquin 'aracacë ñuina 'aquinbi camina 'ë rabricanma 'ain.

⁴³ Usai 'iquin camina anuxun Moloc cacë dios rabiti xuburatsu niqüianan mitsúnbi uniocë 'ispa tanquin uniocë ñu ax isa Renfán cacë dios ainan 'icë quixun rabinuxun buáncën. Usa 'ain cana mitsu 'ë rabiquimamí usa ñuishi rabricë cupí mitsun nëtënuu, Babilonia cacë ëma 'ucë, anumi tsónun xuti 'ain.

Usaquian cuënëosabi oi ca 'iacëxa.

⁴⁴ Usaquin catancëxun ca ësaquinribi Estebanën cacëxa:

—Nucën Papa Diosan ca abë banaquin Moisés anu uni 'icëma menuxun cacëxa: Anuxun 'ë rabiti xubu 'aquin camina cëxtú chupa 'ën mi ismicëxunmi iscë usabi oquin 'ati 'ain. Usoquian cacësbabi oquin 'atancëxun ca Nucën Papa Diosan aín bana anu cuënëo maxax pará, a anu nanxun nucën raracaman bërúancëxa.

45 A xubu ca nucën raracaman anu uni 'icëma menuax cuanquin capúnquin mënloquin bibianquin, anu atux tsóti menu cuanquin abi buáncëxa. Nucën Papa Diosan 'amicëxun ca a menu bucuçë unicama nucën raracaman Josuébëtan abámiacëxa. Abámitancëxëxa: Anuxun 'ë rabiti xubu 'aquin camina cëxtú chupa 'ën mi ismicëxunmi iscë usabi oquin 'ati 'ain. Usoquian cacëسابi a aín menu tsómainun ca a chupa xuburibi anu 'iacëxa. 'Ain ca a xubunuxun bari itsi bari itsi buínquin nucën raracaman Nucën Papa Dios rabiácëxa, David axa 'apu 'itámainun.

46 David an ca nucën rara Jacobnëan aín rëbúnquicamabëtan rabia Nucën Papa Dios, ami sinánquin ax anu 'inun xubu chaira upí oquin 'axunti sináncëxa.

47 Usoquin sinánxunbia 'ama 'ain ca aín bëchicë Salomón an cuni a xubu 'acëxa.

48 'Axuan 'aínbi ca Nucën Papa Dios, ax 'Apuira 'aish, unin 'acë xubunu tsoitima. Èsai ca an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuncë unían cuënëo bana quia:

49 Èsai ca Nucën 'Ibu Dios quia: 'Èx naínu 'icë 'Apuira 'aish cushiira 'ain ca menu 'icë ñucamaribi 'ënan 'icën. ¿Usa 'ëx 'ain caramina 'ëx anu tsónun uisa xubu 'ë 'axúnti 'ain? ¿'Èx anu tantiti cara uinuirá 'ic?

50 ¿'Èn cushínbi carana ënë ñucama 'ama 'ain?

51 Usaquin caxun ca ësaquinribishi Estebanën cacëxa:

—Mítsux camina bana sinanima, nuituñuma 'aish pabíñumasa 'iá 'aish usabi 'ain, Nucën Papa Dios 'unáncëma unisaribi 'aish. Camabi nëtëan Nucën Papa Diosan Bëru Ñumshin Upitan mitsu sinánmicë 'itslanxbi camina an sinánmicë 'iisama tanin. Mitsun rara 'iásaribiti camina mitsux 'in.

52 An Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicama ca mitsun raracaman bëtsi bëtsi ocëxa. Bëtsi bëtsi onan ca axa, Nucën Papa Diosan Bëchicë Upíira ca uti 'icë quicë unicama aribi 'acëxa. A unicama quiásabi oía uá 'icëbi camina mitsun a bamamicasquin unían i curúsocënu matásnun 'inan.

53 Mitsux camina nun cuati bana ángelnëan Moisés cá, a 'unanibi a bana quicëسابi oi 'icëma 'ain.

Esteban bama

54 Usaquian cacëxun cuati ca 'apucama xumati Estebanmi nishacëxa.

55 Nishmainun ca naíu bësuquin aín Bëru Ñumshin Upitan cushiocë 'ixun Estebanën Nucën Papa Diosan cushi isanan asaribi 'aísha Jesús aín Papa mëqueu nicë isacëxa.

56 Isquin ca cacëxa:

—Ca ís. Naí panárebëcëbëtan cana axa uni 'inun anuax uá Jesús, a Nucën Papa Dios mëquea nicë isín.

57 Èsai quiabi cuaisama tani pamumëti, munuma cuëncëni, ami qui abáquianxun ca bicancëxa.

58 Bibianquin ca Jerusalénua buánxun maxaxan 'acëxa. Aín cutun pain pëxun bënëá uni, Saulo cacë, an bërúanun quixun nantancëxun ca Esteban maxaxan 'acëxa.

59 Maxaxan 'acëxun ca Estebanën Nucën 'Ibu Jesús cacëxa:

—'Èn 'Ibu Jesús, mibë 'inun ca 'ë bit.

60 Catancëx rantin purúnxun ca munuma banaquin Nucën 'Ibu Jesús catëcëancëxa:

—Atúxa ësari 'uchaibi camina 'ënun rabanan uisabi otima 'ain.

Èsai quíshi ca bamacëxa.

8

Jesucristomi catamëcë unicama Saulonën bëtsi bëtsio

1-2 Usa 'ain ca Saulonën Esteban bamacëbëtan —usoquin 'ati ca asábi 'icë —quixun sináncëxa.

Usoquian Esteban 'acáncë ca an Nucën Papa Diosan bana cuacë uni raírinën masá nuituti inquin Esteban bibianquin buánxun maíancëxa. Esteban usoquin rëtancëx atumi nishi tsuáquiruquin ca Jerusalénuaxa ax Jesucristomi catamëcë unicama bëtsi bëtsi ocancëxa. Usaira ocancëx ca tsuáqui Judea me 'imainun Samaria mecamanuribi cuanan bëtsi bëtsi ëmanu tsoiti cuancëxa. Usai 'icëbëbi ca Jesuan aín bana ñuixunun caíscë unicamaishi Jerusalénu bërúacëxa.

3 Usa 'ain ca Saulonën Jesucristomi catamëcë unicama cëñutisa tanquin xubucama oi atsínquin bëbu 'imainun xanuribi nírínbianquin sipuanuxun buáncëxa.

II. ÈMA RAIRINU 'ICË UNICAMAN NUCËN PAPA DIOSAN BANA CUA (8.4-12.25)

Samaria menuxun Jesucristomi catamëti bana unin ñuia

⁴ Usa 'ain ca Jerusalénuaxa tsuáquicë unicama an me itsi, me itsinu cuanquin Cristo ñuiquin unicama Nucën Papa Diosan bana ñuixuancëxa.

⁵ Usocëbëtan ca Felipenëribi Samaria menu 'icë ëma achúshi anu cuanxun Cristo ñuiquin unicama bana ñuixuancëxa.

⁶ Ñuixuncëbë timëquin ca camabi unin —aséribi ca usa 'icë —quixun sinánquin aín bana cuacëxa. Cuanan ca Felipenëan uni itsin 'acëma ñu 'aiaribi isacëxa.

⁷ Ñunshin 'atima cuëncëni anuax chiquicë uni isanan ca uni raíri aín xon nicëma 'imainun raíri aín niti bëtsicë acamaribi pëxcutia iscancëxa.

⁸ Usaía 'icëbë ca a ëmanu 'icë unicama chuáma tani cuëeinra cuëëancëxa.

⁹ A ëmanu ca ñubé 'ia uni achúshi, Simón cacë, ax 'iacëxa. Usa 'ixun ca a unin —'ëx cana bëtsi unicamasamaira 'ai —quixun Samarianu 'icë unicama paráncëxa.

¹⁰ Usoquian paráncëx ca camabi uni tuáratsubëbi —ënë unix ca Nucën Papa Diosan cushiñu 'icë —qui ax ami sináncëxa.

¹¹ Usoquian 'itsa baritian an paráncë 'ixun ca camabi unin aín bana cuacëxa.

¹² Usa 'aínbi ca Felipenë —Jesucristomi catamëti ca uni Nucën Papa Diosan 'iti 'icë —quixun ñuixuncëxun cuati —a banax ca aséribi 'icë —quixun sinani 'itsa uni 'imainun 'itsa xanuribi nashimicë 'iacëxa.

¹³ Usaía 'icëbë ca Simónribi a bana cuaxun, aséribi ca ax 'icë quixun sinani nashimicë 'aish Felipebë niacëxa. Abë nitsi ca Felipenëan uni itsin 'acëma ñu 'aia isi ratuti sináncasmacëxa.

¹⁴ Usa 'ain ca Samarianu 'icë uninribi ca Nucën Papa Diosan bana cuaxa quixuan ñuicania Jesusan aín bana uni ñuixunun caiscë unicaman Jerusalénuxun cuacëxa. Cuaxun ca Pedrocëñun Juan anua cuantánun xuacëxa.

¹⁵⁻¹⁶ Xucancëx cuanxuan a rabëtan iscëxbi ca anu 'icë unicama Nucën 'Ibu Jesúsni catamëti 'unpaxan nashimicë 'aishbi Nucën Papa Diosan Bëru Ñumshin Upíñuma pain 'iacëxa. Usa 'icë ca atúxribia aín Bëru Ñumshin Upíñu 'inun quixun Nucën Papa Dios ñucáxuancëxa.

¹⁷ Ñucáxunquian Pedrobëtan Juanën aín mëcënan ramëcëx ca atux Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upíñu 'icancëxa.

¹⁸ Usa 'ain ca Jesusan aín bana uni ñuixunun caiscë unicaman aín mëcënan ramëcëxëshi ca uni Nucën Papa Diosan Bëru Ñumshin Upíñu 'icë quixun isquin curíqui 'inántisa tanquin Simonan Pedrocëñun Juan cacëxa:

¹⁹ —'Ën mëcënan ramëcëx uni aín Bëru Ñumshin Upíñu 'inun camina Nucën Papa Diosan cushi 'ëribi 'inánti 'ai —quixun.

²⁰ Cacëxunbi ca Pedronën cacëxa:

—Nucën Papa Diosan cushi ax ca cupioquin bitíma 'icën. Mìn usoquin sináncë cupí camina mìn curíquibëbi cëñúti 'ain.

²¹ Nucën Papa Diosan iscëx ca mìn nuitu upíma 'icën. Usa 'ain camina mìn añu ñubi nubëtan ësoquin 'atima 'ain.

²²⁻²³ 'Ën iscëx camina mix 'atimaira nuituñu 'ain. Usaquin sinani camina 'ën iscëx nuituñuma 'aish sinanatimoi 'icësa 'ain. Usa 'aishbi camina sinanaquin usaquin sinánti ënquin mìn nuitu mëúmi 'atimaquin sináncë a cara mi téréxunti 'icë mi tanun Nucën Papa Dios ñucáti 'ain.

²⁴ Cacëxun ca Simonan Pedro cacëxa:

—Mìn 'ë cacë bana usai 'ëx 'iaxma 'inun camina mitsun Nucën 'Ibu Dios 'ë ñucáxunti 'ain.

²⁵ Usa 'ain ca Pedrobëtan Juanën usai ca Jesús 'iaxa quixun caquin an cacë banacama 'itsa uni ñuixuancëxa. Uсотancëxun, Samaria menu 'icë ëmacamanuxun —Jesucristomi catamëti ca uni Nucën 'Ibu Diosan 'iti 'icë —quixun ñuixuntancëx ca Jerusalénu cuantëcëancëxa.

Etiopía nëtënu 'icë uni Felipenën bana ñuixuan

²⁶ Usaía 'ian ca Nucën 'Ibu Diosan xucëxun ángelnën Felipe cacëxa:

—Jerusalénuax anun Gaza cacë ëmanu cuanti bai anu camina cuanti 'ain.

Usoquian ángelnën anu cuantánun quixun cacë bai ax ca anun anu uni 'icëma menu cuanti bai 'iacëxa.

²⁷ Ángelnën cacësabi oi ca Felipe cuancëxa. Cuaníbi ca bainuax Etiopía menu 'icë uni achúshibë mëranancëxa. A unix ca Etiopía menu 'icë 'apu, Candaces cacë xanu, a ñu 'axuanan aín ñucamaribi bërúanxuncë 'iacëxa. Usa 'aish ca Nucën Papa Dios rabi Jerusalénu cuancë a uni 'iacëxa.

²⁸ Usa 'ixun ca Jerusalénuax aín carro, caballonën buáncë, anun aín nëtënu cuantëcëni tsóxun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë uni Isaíasnën cuëñëo bana isacëxa.

²⁹ Isia mëraia ca Felipe Nucën Papa Diosan Bëru Ñumshin Upitan cacëxa:

—A carronu ca cuantan.

³⁰ Quia cuatíshi ca amiqui abáquiiani cuancéxa. Cuanquin iscëxuan Isaíasnën cuëño bana 'aia cuaquin ca cacëxa:

—¿A mi iscë bana a caramina uisai cara quia quixun cuatin?

³¹ Cacëxun ca cacëxa:

—Cana cuatiman. ¿Uni itsin 'ë 'aquincëxunma carana uisaxun 'unánti 'ain?

Ësoquin caquin ca Felipe abë tsotia 'irunun quixun cacëxa.

³² Usaquian cacëx 'iruax abë tsóxun Felipenën iscëx ca a unían 'acë banax ësai quicë 'iacëxa:

Unían 'anuxun buáncëxbi ca carnero banaíma. Carnero 'icësaribiti ca unin 'anuxun buáncëx ax banacëma 'icën. Aín rani unin tēcacëxbi ca carnero banaíma. Carnero 'icësaribiti ca ax banacëma 'icën.

³³ Ax upí sínánñu 'icëbia tēmëramicancëbëbi ca uinu 'icë uníxbi anun rabanan nēeti banacëma 'icën. Axa ënë menu utancëx bama 'ain ca a unin ñuítu aín rëbúnqui 'aíma 'icën.

³⁴ Èsai quicë quiricanua istancëxun ca Etiopíanu 'icë unin Felipe cacëxa:

—Cana mi ñucatin, ¿ui ñui cara Isaías ësai quiacëx? ¿Axbi ñuiacati cara quiacëx? ¿Uni itsi ñui cara quiacëx?

³⁵ Cacëxun ca Felipenën quiricanua iscë bana a ñuixunquin, —Jesús ñui ca quia —quixun canan —carnero —icësaribiti ca Jesús unin 'atimocëxbi banama 'icë —quixun canan —Jesús mi catamëti ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë —quixun upí oquin ñuixuancëxa.

³⁶ Ñuixunbiancëxun ca baca cuëbí 'urama cuanquin, a unin Felipe cacëxa:

—Ënu ca baca 'icën. ¿Anuxun caramina 'ë nashimitima 'ain?

³⁷ Cacëxun ca Felipenën cacëxa:

—Aséribi Jesucristo min nuitunënbi sinanimi ami catamëtia cana mi 'ati 'ain.

Quixun cacëxun ca a unin Felipe cacëxa:

—Jesucristo ax ca aséribi Nucën Papa Diosnan Bëhichicë 'icë quixun cana 'unanin.

³⁸ Usaquin caxun, aín carro nitsinamitancëx ca a rabëtaxbi 'ibúquiiani bacanu cuancëxa. Cuanx bacanu nixun ca Felipenën Etiopíanu 'icë uni nashimiacëxa.

³⁹ A nashimitancëx caman 'iruiaishia Nucën Papa Diosnan Bëru Ñumshin Upitan buáncëx nētētia ca a unin Felipe istēcëanna 'icën. Istēcënímabi cuëñquiani ca aín menu cuancëxa.

⁴⁰ Usobiania cuancë ca unin Azote cacë émanua Felipe mërácëxa. Anuax cuanxun, ëma itsi ëma itsinu cuanquin —Jesucristomi catamëti ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë —quixun unicama ñuixunbianx ca Cesárea émanu bëbacëxa.

9

Sinanatia Saulo Jesús mi catamëa (Hch. 22.6-16; 26.12-18)

¹ Usa 'ain ca Saulo, axa Nucën 'Ibu Jesús mi catamëcë unicama cëñucatsi quiax, atumi xuatamiti nishacëxa. Nishquin ca sacerdotenën cushicaman 'apu anu cuanxun cacëxa:

² —Damasco émanuaxa ax Jesús mi catamëcë unicama 'imainun xanucamaribi bixun nēaxun, Jerusalénu bēnun camina quirica 'axun 'ë 'inánti 'ain. 'Ináncëxun cana Damasconu cuanxun anua judíos unicama timëti xubucamanu cuanquin atu bariti 'ain.

³ Usaquin cacëxun quirica 'ináncëxun bibiani bain canxa, Damasco émanu bëbai cuanibi ca naínunxun nēbëtsioraquin pëcaquin bëtēnancëxa.

⁴ Usoquian pëcacëx menu nipacëquin ca ësai quia cuacëxa:

—Saulo, Saulo, ¿uisati caramina 'ë bëtsi bëtsi oin?

⁵ Èsai quia ca cacëxa:

—¿Ui caramina 'ain, Nucën 'Ibu Dios sapi camina 'ain.

Cacëxun ca cacëxa:

—'Ëx cana Jesús, ami bëtsi bëtsi ocë, a 'ain. Ami tatíqui chacati nishquin i tapun, taën 'aquinmi paë tancësa, usaribiti camina mibi 'in.

⁶ Usoquian cacëxun cuati ratúirai racuëti bërëruquin ca Saulonën cacëxa:

—¿Añu ñu 'ën 'ati caina cuëënin?

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Niruquiiani ca Damasco émanu cuantan. Anuxun ca unin añu caramina 'ati 'ain quixun mi cati 'icën.

⁷ Usai quia cuaquinbi a ñubi isíma ca Saulobë cuancë unicamax ratúiracëxa.

⁸ Ratúmainun menuax nirui bëpëquiquinbi ca Saulonën iscasmacëxa. Iscasmatia ca abëa cuancë unicaman mēmbianquin Damasconu buáncëxa.

⁹ Buáncëxunbi ca rabë 'imainun achúshi nētë bëxunñu 'ixun pima 'ianan xëama 'icën.

¹⁰ Usaía 'imainun ca Jesucristomi catamëcë uni achúshi, Ananías cacë, ax Damasconu 'iacëxa. Anu 'ixun ca namáquin cuacësa oquin ësiquian Nucën 'Ibu Jesusan cacëxun cuacëxa: —Ananías.

Cacëxuinshi ca Ananíasnën cacëxa:

–Ënu cana 'ain.

¹¹ Cacëxun ca Nucën 'Ibu Jesusan cacëxa:

–Niruquiani camina bai, Tëntúñuma caquin anécë, anu cuanti 'ain. Cuanxun camina Judasnën xubunu cuanguin anu 'icë uni ñucáti 'ain, Tarsonu 'icë uni Saulo cacë ax cara ënu 'icë quixun. Anuax ca Saulo Nucën Papa Diosbë banaia.

¹² Banaquin ca namáquin iscësoquin, uni achúshi, Ananías cacë, aín xubunu atsínquin a bëpëxcunun quixun aín mëcënan ramëcëxun isaxa.

¹³ Usaquian cacëxun cuaquin ca Ananíasnën cacëxa:

–Itsaira unin ca 'ë caxa, a unin ca 'aisama ñu 'aquin, axa Jerusalénuax mimi catamëcë unicama bëtsi bëtsi oia quixun.

¹⁴ Usa 'ixun ca axa minan 'aish mibë banacë unicama sipuanuxun buánun isa quirica 'axunun quixun sacerdotenën cushicama caxa.

¹⁵ Cacëxunbi ca Nucën 'Ibu Jesusan Ananías cacëxa:

–Racuëaxma ca cuantan. 'Ën caiscë 'ixun ca a unin judíos unicamaishima, bëtsi mecamanu 'icë unicamaribi aín 'apucamacëñunbi ñuixunquin 'ë ñuiquin bana ñuixunti 'icën.

¹⁶ Usoquin 'ë ñuiquin bana ñuixunquin ca 'unánti 'icën, uisairai cara 'ënan cupí tëmëraia quixun.

¹⁷ Usaquian Jesusan cacëx ca Ananías anua Saulo 'icë xubunu cuancëxa. Cuanx atsínxun ca aín mëcënan ramëquin Saulo cacëxa:

–'Ën xucën Saulo, axa anúnmi ucë bainuax mibë banaëxancë, Nucën 'Ibu Jesús, an ca minu unun 'ë xuaxa, amiribishi istëcëananmi aín Bëru Numshin Upíñu 'inun.

¹⁸ Ësaquian Ananíasnën cacëbëshia aín bërnuax ñu xacá tñbu rëucucëbëtainshi ca Saulonën isacëxa. Usai 'i nirutancëx ca Saulo nashimicë 'iacëxa.

¹⁹ Nashimicë 'ixun pitancëx amiribishi cushitëcëni ca axa Jesucristomi catamëcë unicamabë Damasconu pain 'iacëxa.

Saulonëan Damasconuxun bana ñuia

²⁰ Anu 'ixun ca anua judíos unicama timéti xubucamanuxun, Jesús ax ca aséabi Nucën Papa Diosan Bëchicë 'icë quixun unicama ñuixuancëxa.

²¹ Usoquian Saulonën bana ñuixunia cuati ca unicama ratuti a ñui quiacëxa:

–Ënë unix ca an Jerusalénuxun ami catamëquin a iëminun Jesús ñucácë unicama tëmëramicë, a 'icën. Ax ca sacerdotenën cushicamanu buánuxun ënu 'icë unicamaribi bitsi uaxa. ¿Usa cat?

²² Quicancëbëtanbi ca Saulonën aín bana cushiira 'ixun Damasconu 'icë unicama sináncasmáiquin –Jesús ax ca aséabi Cristo, axa ënë menu uti judíos unicaman caíncë a 'icë –quixun bana ñuixuancëxa.

Judíos unicama ami 'ësëncancëx Saulo cuan

²³ Usoquin atu bana ñuixunía 'itsa nëtë anu 'icëbë ca judíos unicama Saulo 'acatsi quiax 'ësëncancëxa.

²⁴ A 'acatsi quiáxa 'ësëncancia ñuia ca Saulonën cuacëxa. Usa 'ain ca chiquitia 'anuxun nëténbi 'anan imëbi Damasconën cënë xëcuëcamanuxun bëaraqin caíancëxa.

²⁵ Caíncancia 'unánquin ca axa Jesucristomi catamëcë unicaman Saulo, caquí chanu 'aruxun, cënë manámia 'icë xëcuën, imë nanpácancëxa. Nanpácëx ca 'íbúquiani Saulo Jerusalénu cuancëxa.

Saulo Jerusalénu 'iá

²⁶ Cuanx bëbaxa atubë 'iisa tancëxbi ca axa Jesucristomi catamëcë unicamax Saulo isa Jesucristomi catamëcëma 'icë quixun sinani ami racuëacëxa.

²⁷ Usa 'aínbi ca Bernabénën Saulo Jesusan aín bana ñuixunun caiscë unicamanu buancëxa. Buánxun ca Saulo ismiquin ñuixunquin atu cacëxa:

–Saulonën ca bainua Nucën 'Ibu Jesús isaxa. Iscëx ca abë banaxa. Usaiá banan ca ami catamëti aín uni 'ixun Damasconu 'icë unicama, Jesús ca aséabi Cristo 'icë quixun ñuixuanxa.

²⁸ Usoquian Bernabénën cacëxun ca atubëa 'inun Saulo biacëxa. Bicëxun ca Jerusalénuxun Saulonën atubë níquin Nucën 'Ibu Jesús ñuiquin unicama bana ñuixuancëxa.

²⁹ Ñuixunquin ca axa griego banan banacë judíos unicamabëribi bananan cuëbicananquin racuëquinma –Jesús ax ca aséabi Cristo 'icë –quixun cacëxa. Usoquian cacëxun ca a 'acatsi quixun sináncancëxa.

³⁰ Usai quicancia 'unánxun ca axa Jesucristomi catamëcë unicaman Saulo Cesárea ëmanu buánxun, Tarso ëmanua cuantánun xuacëxa.

³¹ Usa 'ain ca Judea menu 'imainun Galilea menu 'imainun Samaria menuribi, axa Jesucristomi catamécë unicama uínbi ubiocëma 'aish chuámarua bucüacëxa, usai 'i ca Jesucristomi catamëti 'itsarui cushiacëxa. Usaífa 'icëbë ca raíri uníríbi abë timëti Nucën 'Ibu Diosan bana upí oquin cuati, aín Bëru Ñumshin Upitan 'aquincëx 'itsarui Jesúsmi sináncëxa.

Eneas pëxcúa

³² Usaífa 'imainun ca Pedro bëtsi bëtsi ëmanu cuani Lida ëmanuribi axa Jesucristomi catamécë unicama isi cuancëxa.

³³ A ëmanuxun ca uni achúshi, Eneas cacë, ñuá 'aish nirucuaínquinbi tancëma 'aísha ocho barítia aín anu 'uxtinubi racacë, a mërácëxa.

³⁴ Mëraquin ca Pedronën cacëxa:

—Eneas, Jesucristonën ca mi pëxcúia. Ca nirut, niruxun ca min anu 'uxti mëníot.

Cacëxëshi ca nirucacëxa.

³⁵ Usai 'íaxa Eneas nítisia isi ca Lida ëma 'imainun Sarona menu 'icë unicama, usama 'aíshbi sinanati Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëacëxa.

Dorcacacë xanu baísquia

³⁶ Jesucristomi sináncamainun ca Jope cacë ëmanu 'icë xanu achúshi Tabita, aín anë itsi Dorcas, anribia Nucën Papa Diosan bana cuacë, ax 'iacëxa. A xanun ca ñu upíshi 'aquin usabi ocë 'ixun ñuñuma unicama ñu 'ináncëxa.

³⁷ Usa 'ain ca Tabita ax 'insíanx bamacëxa. Bamacë nashimitancëxun ca xubu cata itsi manámi buánxun anu racáncancëxa.

³⁸ Jopenuaxa Tabita bamacëbëtan ca anu 'icë axa Jesucristomi catamécë unicaman, Pedro ca Lidanu 'icë quixuan ñuicania cuacëxa. Usa 'ain ca Lida ëma axa Jope 'urama 'ain bënëtihsia unúan Pedro catánun rabë uni xuacëxa.

³⁹ Xucëx cuanxuan cacëxëshi ca Pedro uni rabë abëbi Jopenu cuancëxa. Cuanx bëbaxa anu Dorcas racáncënu buáncancëx atsinia ca xanu casunamécëcaman nëbëtsioracëxa. Nëbëtsiorati inquin ca ñutisama pan 'ixúan Dorcasnën 'acë cutúncëñun chupacama Pedro ismiacëxa.

⁴⁰ Ismicëxun anu 'icë xanucama ëman chiquínun catancëx ca Pedro rantin purúanx tsóbuax Nucën Papa Diosbë banacëxa. Banatancëxun, anua racacë au bësuquin isquin ca cacëxa:

—Tabita, ca nirut.

Cacëxëshi bëpëquiquin Pedro isi nirui ca tsóracëacëxa.

⁴¹ Usariashi ca Pedronën mënquin biruacëxa. Birutancëxun ca axa Jesucristomi catamécë unicamacëñunbi casunamécë xanucamaribi cuënxun axa baísquicë xanu atu ismiacëxa.

⁴² Usoquin 'acëa cuacoia ca camabi unín Jope ëmanuxun cuacëxa. Cuati ca 'itsa uni Nucën 'Ibu Jesúsmi sinani ami catamëacëxa.

⁴³ Usotancëx ca Pedro 'itsa nëtën Jopenu, an ñuina xacá mëníoti 'unáncë uni, Simón cacë, aín xubunu 'iacëxa.

10

Cornelio isia Pedro cuan

¹ Cesárea ëmanu ca uni achúshi, Cornelio cacë, 'iacëxa. A unix ca cien suntárucama, Itálica cacë, aín cushi 'iacëxa.

² A unix ca aín xubunua 'icë aín aintsi 'ibucamabëtan Nucën Papa Dios aín bana cuaquin rabiçë 'iacëxa. Usai 'íanan ca ñuñuma judíos unicama 'itsa oquin curíqui 'ináncëxa. 'Inánan ca camabi nëtën Nucën Papa Diosbë banacëxa.

³ Usa 'ixun ca bëtsi nëtën bari cuabutia, a las tres 'ain, namáquin iscësoquin ángel achúshi Nucën Papa Diosan xucëx anu aia upí oquin isacëxa. Iscëx anua 'icënu atsinquin ca —Cornelio —caquin cuëancëxa.

⁴ Cuëncëxun ami bësuquin isíbi racuëtan bamaquin ca cacëxa:

—¿Añu cat?

Cacëxun ca ángelnën cacëxa:

—Abë banaquinmi ñuñuma uni ñu 'ináncëcama ca Nucën Papa Diosan asábi isaxa.

⁵ Usa 'ain camina min unicama Jope ëmanu xuti 'ain, anu 'icë uni achúshi Simón 'icëbia Pedro caquinribi anëcë, a ënu bënun.

⁶ Simón Pedro ax ca an ñuina xacá mëníoti 'unáncë uni, Simón caquin anëcëribi bëtsi uni, axa parúmpapa cuëbí tsóçë, aín xubunu 'icën.

⁷ Ésoquin catancëx ángel cuan ca Cornelionën, an ñu mëëxuncë uni rabécëñun ax 'icësaribitia ax Nucën Papa Diosmi sináncë suntáru achúshi aribi cuëancëxa.

⁸ Cuënxun ca ángelnën a cacëcama ñuixuntancëxun Jopenu cuantánun xuacëxa.

⁹ Xucëx pëcaraquiani bain cuani Jope 'uramaquianmainun ca bari xamárucëbë Nucën Papa Diosbë banai Pedro tapitinën xubu mascuan cata itsi masapan oquin 'acë anu 'iruacëxa.

¹⁰ Anu 'iruxun ca pitia 'aruxuncamainun panánxun piisa tanquin Pedronën namáquin iscësoquin isacëxa.

¹¹ Iscëxa nai panarabëcëbë ca nuax chupa chaira, amácasa 'itánun aín rëbucamanu rabë 'imainun rabë oquin təcërecacë 'aish meu ubúacëxa.

¹² A chupanu ca bëtsi bëtsi ñuina taën nicë, 'imainun axa men niricë ñuina 'imainun pëchiu ñuina acama 'iacëxa. A ñuinacamax ca pití 'icëbia judíos unicaman pitima isa quixun cacë 'iacëxa.

¹³ A ñucama ubutia isquinshi ca Pedronën ësai quia cuacëxa:

—Pedro, niruxun ca rëxun pit.

¹⁴ Cacëxun cuaquin ca Pedronën cacëxa:

—'Ën 'Ibu, cana 'aiman, pitima ñu cana 'ën uisa 'ixunbi picëma 'ain.

¹⁵ Ësoquin caquinbi ca ësai quia cuatëcëcancëxa:

—Nucën Papa Diosan upí 'inun mëníocë ñu camina 'atima ca quixun catima 'ain.

¹⁶ Usaía rabë 'imainun achúshiti quia Pedronën cuacëbë ca a chupabë ñucamaribi naínu cuantëcëcancëxa.

¹⁷ Usaía 'icëbë ca Pedro uisa cupí cara isa namáquin iscësoquin ñu isaxa quiax sináncasmacëxa. Usaía Pedro 'imainun ca Cornelionën xucë unicamax uinu cara Simonan xubu 'icë quixun ñucábianx aín xëcuënu bëbacëxa.

¹⁸ Bëbaxun ca munuma banaquin, uni achúshi, Simón 'icëbia Pedro caquinribi anëcë, ax cara ënu 'icë quixun ñucábëxa.

¹⁹ A baricamainuan namáçësoquin iscë ñucama a sinan sinaniabi ca Pedro Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan cacëxa:

—Rabë 'imainun achúshi unin ca mi baria.

²⁰ Usa 'ain ca 'ibútancë mëníocaquiani atubë cuantan. 'Ën cana atu xuan. Usa 'ain camina, judíos unima 'ain cana abë cuantima 'ai quima atubë cuanti 'ain.

²¹ Cacëx 'ibúquin ca Cornelionëan xucë unicama Pedronën cacëxa:

—'Ëx cana ami baricë a 'ain. ¿Añu ai caina uan?

²² Cacëxun ca a unicaman Pedro cacëxa:

—Cornelio cacë suntárnunën cushi, ax upí uni 'ianan an Nucën Papa Diosan bana cuacë 'icëa upí uni 'icë judíos unicaman 'unáncë, a ca Nucën Papa Diosan xucë ángelnën caxa, min bana cuanuxuan aín xubunumi cuanun mi camínun quixun.

²³ Ësaquian cacëxun atsínmicëx ca a unicamax Pedrobë a xubunu 'iacëxa. 'Inëti pëcaracëbë ca Pedro mëníocaquiani, axa a buani ucë unicama a 'imainun Jopenuaxa Jesúsmi sináncë uni raíricamabëribi Cesárea ëmanu cuancëxa.

²⁴ Coonx ca Cesárea ëmanu bëbacëxa. Bëbamainun ca Cornelionën aín aintai 'ibucamacëñun an 'unáncë unicamaribi aín xubunu cuanun quixun camiacëxa. Camiacëxa timëan ca acamabëtan Pedro caíancëxa.

²⁵ Caíncëx bëbax aín xubunu atsinia ëman chiquíquin bitsi, a tanáin rantin puruni tsóbuquin ca Cornelionën Pedro rabiácëxa.

²⁶ Rabicëxunbi ca Pedronën Cornelio biruquin, —ca nirut, 'ëxribi cana misaribi unishi 'ai —quixun cacëxa.

²⁷ Ësoquin catancëx Cornelio bë banaquianx atsínquinbi ca Pedronën 'itsa uni timëcë isacëxa.

²⁸ Isquin ca atu cacëxa:

—Mitsun camina 'unanin, ax quicësabi oía judíos unicama 'iti bana ca quia, judíos uníxa judíosma unibë timëanan aín xubunu atsinti ca 'aisama 'icë quiax. 'Ënribi a bana 'unáncë 'icëbi ca Nucën Papa Diosan uinu 'icë unibi, 'aisama ca quixun ñuixunma 'anun 'ë 'unánmiaxa.

²⁹ Usa 'ain cana min 'ë camicëx, judío uni 'aish, cana cuanima quixun sinanima bënëtishi uan. Usa cupí cana uisoti caramina 'ë camia quixun 'unántisa tanin.

³⁰ Cacëxun ca Pedro Cornelionën cacëxa:

—Rabë 'imainun rabë nëtë ca 'ëx anun ësañuribi baria cuabúçëbë, 'ëx 'icësabi ñubi piaxma 'ën xubunuax Nucën Papa Diosbë banaëxancë 'icën. Banaquin iscëx ca uni achúshi aín chupa chaba chabaquicë 'aish 'ën bëmánanu niracëxanxa.

³¹ Niracëquin ca 'ë caëxanxa: Cornelio, mixmi abë banacëcama ca Nucën Papa Diosan cuaxa. Cuanan ca minmi ñuñuma uni ñu 'ináncë acamaribi 'unanx cuëñquin manuima.

³² Usa 'ain camina Simón 'icëbi Pedro caquin anëcë a bëtánun min uni Jopenu xuti 'ain. Ax ca ñuina xacá mëníoti 'unáncë uni, Simón cacëribi, parúnppa cuëbíá tsócë, aín xubunu 'icën. Ax ca uax mibë banati 'icën.

³³ Cacëxun cana bënënuquinshia mi bënënu quixun uni xuëxan. Xucëxuan cacëx camina upí oquín sinánbëtsini atubë ënu uan. Usa 'ain cananuna Nucën 'Ibu Diosan nu ismainun ënu bërí 'ain, an mi sinánnmicëxunmi nu ñuixuncëxun cuanax.

Cornelionën xubunuxun Pedronën bana ñuixuan

³⁴ Èsoquian cacëxun ca Pedronën Cornelio cacëxa:

—Èn cana bërí asérabi 'unanin, Nucën Papa Diosan ca judíosma unibu judíos unisaribi isquín camabi uni sënëni isia.

³⁵ Usa 'ixun ca an aín bana cuaquín ñu upíshi 'acë unicama camabi menu ainan 'imia.

³⁶ Nucën Papa Diosan ca Israel unicama aín bana ñuixunquian Jesucristo ax ca camabi unin 'ibu 'ixun an nu chuámarua 'imiti a 'icë quixun ñuixunun aín unicama xuaxa.

³⁷ Mítsun camina upí oquín 'unanin, Juanën pain ca Jesucristo ñuiquín Nucën Papa Diosan bana ñuixunquín uni nashimiacëxa. Usoquian Juanën 'a ñucama a 'unánan camina Galilea menuax cara uisai 'iacëxa quixun 'unanin.

³⁸ Camina 'unanin, Nucën Papa Diosan ca Jesús Nazaretnu 'icë a aín Bëru Ñunshin Upí abë 'inun 'inánquin aín cushiribi 'ináncëxa. 'Ináncëxa ca ñu upíshi 'anan ñunshin 'atimañu unimaribi pëxcüacëxa, Nucën Papa Dios abë 'ain.

³⁹ Jesuan Judea menu 'icë ëma chucúmaracamanuxun 'anan Jerusalénuxunribi 'acë ñucama a cananuna nun isacën. Usoquian ñu 'acëbi ca i curúsocënu matásquin unin 'acëxa.

⁴⁰ Acëbi ca Nucën Papa Diosan rabé nëtë 'iónxa pëcaracëbëtanshi baísquimiacëxa. Usaía 'ia isnun ca nu mëníoxuancëxa.

⁴¹ Jesús baísquicëbi ca camabi uníinra isama 'icën. Nun cuni cananuna Nucën Papa Diosan, Jesús ñuiquín unicama bana ñuixunun bëráma caísa 'ixun, baísquicë isanan abëtan pianan xëacën.

⁴² Usa 'icë ca aín bana unicama ñuixunun xuquín nu ësaquín cacëxa: Nucën Papa Diosan 'imicëxun cana 'ën, uni bamacëmacama 'imainun bamacë unimaribi, uisaira cara ënë menuax 'iaxa quixun 'unánquin, Nucën Papa Diosbë cara 'iti 'icë, cara 'itíma 'icë quixun cati 'ain. Usaquín camina unicama ñuixunti 'ai quixun ca Jesuan nu cacëxa.

⁴³ An Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unimaxribi ca Jesús ñui ësaí quiacëxa, camabi uni axa aín bana cuatí ami catamëcë, a ca aín 'uchacama Jesuan térénxunia quixun.

Abë 'inúan judíosma unicama Nucën Papa Diosan aín Bëru Ñunshin Upí 'inan

⁴⁴ Usoquian Pedronën atu bana ñuixunmainun ca axa aín bana cuatí Nucën Papa Diosmi sináncë unicananu aín Bëru Ñunshin Upí uacëxa.

⁴⁵⁻⁴⁶ Usa 'ain ca aín Bëru Ñunshin Upitan 'imicëxun unin cuacëma banan banaquín Nucën Papa Dios rabicanëcëxa. Nucën Papa Dios rabicania cuatí ca Pedrobëa ucë Jesúsmi sináncë unicama ax judíosma unimaxribia Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upíñu 'icë isi ratutí sináncasmacëxa.

⁴⁷ Usaria ca Pedronën cacëxa:

—Nux 'icësaribitia Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upíñu 'icë cananuna ënë unicama, 'unpaxan nashimitima ca quixun catima 'ain.

⁴⁸ Èsoquín catancëxun ca Pedronën a unicama Jesucristomi catamëcë 'aísha nashimicë 'inun cacëxa. Nashimicë 'ixun ca Pedro a unicanan atubë pan isa 'inun quixun cacëxa.

11

Judíosma unimaxribi Jesucristomi catamëtia Jerusalénuxun 'unáncan

¹ Usa 'ain ca Jesuan aín bana uni ñuixunun caiscë unicanabëtan Judea menuxun axa Jesucristomi catamëcë unicananribi, judíos unishima judíosma unimaxribi ca Nucën Papa Diosan bana cuatí Jesúsmi catamëtia quixun ñuicania cuacëxa.

² A ñucama cuacamainun ca Pedro Jerusalénu cuantëcëancëxa. Cuanxa bëbacë ca axa Jesúsmi catamëcë judíos unicama an, judíosma uni Jesucristomi catamëcë ca nux 'icësaribiti 'unántiocë 'iti 'icë quixun sinánquin ami nishtisa tanquín Pedro ñu cacëxa.

³ Ñuiquín ca cacëxa:

—¿Uisa 'ixun caramina aín xubunu atsíanan judíosma unicanabëtan pian?

⁴ Cacëxunbi ca uisai cara ñu 'iaxa upí oquín ñuixunquín atu èsoquín cacëxa:

⁵ —Jope ëmanuax Nucën Papa Diosbë banaquínbi cana namáquín iscësa oquín naí panárabëcëbëa anuax chupa cha amácasa 'itánun aín rëbucamanu rabé 'imainun rabé oquín təcërecacë 'aish 'ë 'urama ubutia isan.

⁶ Usaria ñachaquín iscëxbi ca bëtsi bëtsi ñuina taën nicë 'imainun axa 'acananë ñuina 'imainun men nírícë ñuina 'imainun pëchiu ñuina acamaribi anu 'iaxa.

⁷ Anu 'icë isquínbi cana ësaía quia cuan: Pedro, niruxun ca rëxun pit.

⁸ Cacëxun cana can: 'Ën 'Ibu, cana 'aيمان. Pitima ñu cana 'ën uisa 'ixunbi picëma 'ain.

⁹ Cacëxun ca naínuxun 'ë caxa: Nucën Papa Diosan upí 'imicë ñu camina 'atima ca quixun catima 'ain.

¹⁰ Usaía rabë 'imainun achúshiti quia cuacëbë ca a chupabëbi ñucama ax naínu cuantëcëaxa.

¹¹ Cuancëbëbi ca 'ëx anu 'icë xubunu rabë 'imainun achúshi uni bëbáxa, Cesárea ëmanuxuan 'ë barinun xucancëx.

¹² Acamaxa bëbamainun ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan, judíos unima ca quixun sinanima a unicamabë cuanun quixun 'ë caxa. Usa 'ain cana atubë cuan, 'imainun ca axribi Jesucristomi catamëcë 'aish mëcën achúshi 'imainun achúshi uni ënëxribi 'ëbë cuanxa. Cuanx cananuna an 'ë camicë unin xubunu atsían.

¹³ Atsinia ca ësaquin nu caxa: 'Ën xubunu nicë cana ángel isan. Iscëxun ca 'ë caxa: Jope ëmanu camina uni xuti 'ain. Xucëx cuanxun ca uni achúshi Simón 'icëbia Pedro caquinribi anëcë, a ënu bëti 'icën.

¹⁴ Bëcëx uxun ca usai caramina min xubunu 'icë camabëbi Nucën Papa Diosnan 'aish abë 'inux iëti 'ai quixun mi cati 'icën.

¹⁵ Ësaquin ca ángelnën 'ë caxa quixun an 'ë camicë unin 'ë cacëxun cana 'ën Jesucristo ñuiquin anu 'icë unicama bana ñuixuan. Atu bana ñuixuncëbëbi ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí nunua ucësaribiti atunu uaxa.

¹⁶ Usai 'icëbëtan cana Nucën 'Ibu Jesús axa ësaí quíá sinan: Juanën ca uni 'unpaxan nashimiáxa. Usa 'aínbi camina axa mitsubë 'inux ucëbë Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí ñu 'iti 'ain.

¹⁷ Usa 'aían nu 'acësaribi oquin Jesucristomia catamëtia, atu aín Bëru Ñunshin Upí 'inania cana 'ën 'inánxunma 'anun quixun Nucën Papa Dios catima 'ain.

¹⁸ Ësaquin Pedronën ñuia cuati ca a ñu catëcënima Nucën Papa Dios rabi quiacëxa: –Bërí cananuna 'unanin, judíos unishima, judíosma unicamaribi ca Nucën Papa Diosan 'atimaquin sináncë 'aishbi Jesucristomi catamëtia xëñibua 'aínbi ainan 'inun sinanamia – quixun.

Antioquia ëmanuax Jesucristomi catamëcë unicama

¹⁹ Esteban pain rëtanëcëxun ca Jesucristomi catamëcë unicama axa atumi nishcë unican bëtsi bëtsi ocëxa. Usocëx ca tsuáqui raírinëxa Fenicia menu cuantamainun raírinëxribia nasí cha, Chipre cacë, anu cuantamainun raírinëxribi Antioquia ëmanu cuancëxa. Cuanxun ca bëtsi unibuma judíos unibuishi, Jesucristomi catamëti ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quixun bana ñuixuancëxa.

²⁰ Ñuixunmainun ca Chipre 'imainun Cirene menuaxa Jesucristomi catamëcë uni raíri anribishi Antioquia ëmanu cuanx bëbaxun, Nucën 'Ibu Jesúsmi catamëti ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quixun, judíosma uniribi bana ñuixuancëxa.

²¹ Nucën 'Ibu Diosan cushiocëxuan a unicaman aín bana ñuixuncëxun cuati ca 'itsa uni atúan bëráma ñu 'aisama 'acëcama ënquin sinanati, Nucën 'Ibu Jesúsmi catamëacëxa.

²² Usaía 'icëa ñuia ca axa Jesucristomi catamëcë unican Jerusalemun cuacëxa. Cuaxun ca Bernabé Antioquíanu cuantánun quixun xuacëxa.

²³ Xucëx cuanx bëbaquin, Nucën Papa Diosanbia atu judíos uni 'icëmabi chuámarua 'aisha upí nuituñu 'inun ainan 'imicë isi ca Bernabé cuëëcëcëxa. Cuëëquin ca 'ësëquin cacëxa:

–Mitsúnmi bëráma 'acë ñu 'atëcënima camina Nucën 'Ibu Jesús ami ëníma catamëti 'ain.

²⁴ Ax upí nuituñu 'ianan Jesucristomi catamëcë 'aish Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí ñu 'ixuan Bernabénën usaquin cacëxun cuati ca 'itsaira uni Nucën 'Ibu Jesúsmi catamëacëxa.

²⁵ 'Itsaira axa Jesucristomi catamëcë unicama 'ain ca Tarso ëmanu, Saulo bari Bernabé cuancëxa. Cuanxun mëraxun ca Antioquíanu bëacëxa.

²⁶ Bëax achúshi baritian anu 'iquin ca Saulobëtan Bernabénën axa Jesucristomi catamëcë unicamabë timëquin atu 'unánmicëcëxa. Usa 'ain ca Antioquíanuxun pain uni raírinën axa Jesucristomi catamëcë unicama Cristonën uni caquin anëacëxa.

²⁷ Saulobëa Bernabé Antioquíanu 'ain ca an Nucën Papa Diosan sinánmicëxun unicama ñuixuncë uni raírinëx Jerusalemuax Antioquíanu uacëxa.

²⁸ Acama achúshinëx ca Agabo caquin anëcë 'iacëxa. An ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'unánmicë 'aish niruquin anu 'icë unicama cacëxa, camabi menu 'icë unix ca pitiñuma 'iti 'icë quixun. Axa usai quicësabi oi ca Claudio cacë uníxa 'apu 'ain 'iacëxa.

²⁹ Usai 'icëbéa Judeanu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicamax atun piti ñuñuma 'icë ñuicania cuaxun ca Antioquíanu 'icë unican curíqui atu buánmiti sináncëxa, axa 'itsa

curíquiñucaman uiti cara nainsa tania 'ati nanmainun uicamax cara 'itsamashi curíquiñu 'icé acamanribi uiti cara nainsa tania 'ati nantancëxun.

³⁰ Sinánxun achúshi achúshinën 'itsaira curíquiñu an 'itsa nanmainun 'itsamashi curíquiñu anribi 'itsamashi nantancëxun a curíquicama Saulocëñun Bernabé 'inánquin cacáncëxa:

—Ënë curíquicama camina Judeanuxuan an Jesucristomi catamécë unicama bana ñuixuncë unicama a 'inánti 'ai —quixun.

12

Jacobo bama 'imainun Pedro sipuacan

¹ Usomainun ca 'apu 'ixun Heródesnën axa Jesucristomi catamécë uni raíri bëtsi bëtsi omiacëxa.

² Bëtsi bëtsi omiquin ca Juanën xucën, Jacobo, a manë xëtocën 'amiacëxa.

³ Usoquin 'acëbëa judíos unicama cuëënia isquin ca Heródesnën Pedroribishia binun quixun aín suntárucama cacëxa. Anun chamiti ñucëñunma 'acé pán piti nëtë 'ain ca Heródesnën Pedro bimitancëxun sipuamiacëxa.

⁴ Sipuamiquin ca ësaquin sináncëxa: Ënë nëtëcama inúcëbëtan sipunua chiquíminuxun cana judíos unicaman ismainun uisa carana Pedro oti 'ai quixun isti 'ain. Usaquin sinánquin ca chiquíti rabanan Heródesnën Pedro sipuanun quixun cacëxa. Cacëxun ca dieciseis suntáru a bërúanun mëníoquin policianën rabé 'imainun rabé suntárunën paían bërúanun quixun sipuamiacëxa. Usoquin ca suntárucaman an paían bërúancëcamaxa cuancëbë cuancëbë uquin raírinëribi bërúancëxa.

⁵ Usa 'ixun ca Pedro sipunua bërúancëxa. Usa 'aínbi ca axa Jesucristomi catamécë unicaman nëtëquinma Nucën Papa Dios Pedro ñucáxuncëxa.

Nucën Papa Diosan Pedro sipunua chiquían

⁶ Imëishi Heródesnën ñucánun përcaratamainun ca acëñunbi manë risin mëtëcërëcacë 'ixun suntáru rabëtan pararuamainun Pedro 'uxacëxa. 'Uxmainun ca an sipu bërúancë suntáru rabëribi xëcuë tanáin chiquitin rabanan bërúain niacëxa.

⁷ Usa 'aínbi ca Nucën 'Ibu Diosan xucëxa aín ángel ucëbëshi aín cushían sipu pëcacë 'iacëxa. Usaía 'icëbëtan aín pichánpurunu ratícaquin bësúnquin ca ángelnën Pedro cacëxa:

—Bënëtishi ca nirut.

Quixuan cacëbëshi ca anun mëtëcërëcacë manë risi tubucuti nipacëacëxa.

⁸ Usai 'icëbëtan ca ángelnën cacëxa:

—Mí cuanun ca anúnmi tsitëcërëquicë mënionan min taxaca tañut.

Usaquin cacëxa mëníocatia ca ángelnën Pedro cacëxa:

—Mín tarin rabumëxun ca 'ë nuibëtsin.

⁹ Cacëx chiquíquin ca Pedronën aséribi ca an 'ë buania quixun 'unánquinmabi ángel nuibiancëxa. 'Unánquinmabi ca —namati cana ësai 'i —quixun sináncëxa.

¹⁰ Sinánbiani cuanquían an bërúancë suntáru ëbianquin an 'uríñun bërúancë suntáru aribishi inubiancëbë ca anun ëman cuantínua 'icë manë xëcuë axbi xëóquiacëxa. Usai 'icëbë chiquíquiani cuanquin, bai itsi inúishi ca Pedro ëni ángel nëtëacëxa.

¹¹ Nëtëcëbë ca upí oquin sinani Pedro quiacëxa:

—Aséribi cana bërí 'unanin, judíos unicamax cuëëncësabi oquian Heródesnën 'ë 'ati 'icëbi ca aín ángel xuquin Nucën 'Ibu Diosan 'ë iëmiaxa —quixun.

¹² Usaquin sinánbiani ca Juan 'icëbi Marcosribi caquin anécë uni, aín tita Maríanën xubunu cuancëxa, anuaxa tímëax 'aisamaira uni Nucën Papa Diosbë banacë, a xubunu.

¹³ Cuanq bëbaquian xëcuë taxaia cuabëtsini ca xanu xuntacu, Rode, ax xëócai uacëxa.

¹⁴ Uquinbi Pedro banaanu cuati cuëëni ca xëcuë xëocaíma —Pedro ca ëman nitsaxa —quixun cai amiribishi mëú abáquiancëxa.

¹⁵ Abáquianquian cacëxunbi ca cacancëxa:

—Sapi camina ñunshían —quixun.

Usaquin cacëxbi ca quiacëishiacëxa:

—Aséribi ca Pedro 'icën.

Quia ca:

—Ama ca. Aín ángel sapi ca —quixun cacancëxa.

¹⁶ Usaía cananmainun ca Pedronën 'itsa oquin xëcuë taxacëxa. Usoquian 'acëbëtan xëócaquinbi Pedro mërai ca ratúancëxa.

¹⁷ Ratúcaniabi ca nëtëñun quixun aín męcënan sanánquin, usoquin ca Nucën 'Ibu Diosan sipunua 'ë chiquímbëtsinquin bëaxa quixun atu ñuixuncëxa. Ñuixuntancëxun ca cacëxa:

—'Ën mi cacë banacama ënë camina Jacobo 'imainun nun xucëantu ñuixunti 'ai —quixun. Cabiani ca ëma itsinu cuancëxa.

¹⁸ Usaía 'ion pëcaracëbë ca an bërúoncë suntárucamax, uimi cara Pedro quiónxa quiax sináncasmai raíribë ñucanancëxa.

¹⁹ Usa 'ain ca —'aíma ca —quixuan ñuia cuaquin Pedro barinun quixun Herodesnën suntárucama cacëxa. Cacëxun bariquinbi ca mërama 'icën. Mëracëbëtanma ca an Pedro sipunua bërúoncë suntárucama a ñucátancëxun 'anun quixun raíri cacëxa. Usomitancëx ca Herodes Judea menuax Cesárea ëmanu tsoti cuancëxa.

Herodes bama

²⁰ Usa 'ain ca Tiro 'imainun Sidón ëmanu 'icë unicamami Herodes nishacëxa. Herodes atumi nishcë 'ixunbi ca a isi cuanti sináncancëxa. Usauquin sinánbiani riqianxun ca an Herodes ñu 'aquincë uni, Blasto, abë pain banacëxa. Abë banaí mënionanquin ca ësouquin cacëxa:

—Tiro 'imainun Sidón ëmanu 'icë unicama nux cananuna aín menua piti marui, Herodesbë nuibanani tsótisa tanin. Usa 'ain cananuna abë banatisa tanin.

²¹ Usaquian atun Blasto cacë bana cuaxun ca Herodesnën anúan a unicamabë banati nëtë mënóocëxa. Anúan abë banacanti nëtëa ucëbë ca 'apun pañucë chupa upíra pañuax anu 'apu tsótinu tsoócëxa. Tsotax ca a isía ricuatsincë unicaman cuanun banacëxa.

²² Banaía cuati ca sharáruí quicancëxa:

—Axa banacë uni ënëx ca unima 'icën, ënëx ca achúshi díos 'icën.

²³ Usaía quicancëbébi ca Herodes: 'Ëx cana diosma 'ain, 'ë rabixunma ca Diosëshi rabican —quiama 'icën. Usa 'ain ca unicaman a rabcëbëtan, Nucën 'Ibu Diosan bënënquinshi xucëxuan, aín ángelnën 'imicëx Herodes 'insíancëxa. 'Insíanx ca xënan picëx bamacëxa.

²⁴ Usa 'aímbi ca 'itsaira uni Nucën 'Ibu Jesúsni catamëacëxa. Usaí 'imainun ca camabi menuxunribi ami sinánquin Jesús ñuiquin cuacocancëxa.

²⁵ Usaía 'imainun ca Saulobë Bernabé Jerusalénxun a buáncë curíqui unicama 'inántancëx, Juan 'icëbi Marcosribi cacë a buaní, Antioquíanu cuantëcëancëxa.

III. JUDIOS UNIBUNËXËSHIMA UNI ITSIRIBI JESUCRISTOMI CATAMËA (13-28)

13

Mecama oia Pablo Jesús ñuiquin bana ñui cuan (13.1-15.33)

Saulobëa Bernabé Jesús ñui bëtsi nëtënu cuan

¹ Antioquíanu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicama raírinëx ca an Nucën Papa Diosan sinánmicëxun bana uni ñuixuncë uni 'iacëxa, raírinëx ca an aín bana unicama 'unánmicë 'iacëxa. Usa 'ain ca Bernabé 'imainun Simeón 'icëbi Tunan Uni caquinribi anëcë, a 'imainun Cirene menu 'icë uni, Lucio, a 'imainun Manaén, axa Galilea menu 'icë 'apu Herodes, abë canicë, a 'imainun Saulo, acamax Antioquíanu 'iacëxa.

² Usa 'ixuan achúshi nëtën timëxun ñu piquinma Nucën 'Ibu Dios rabcëxun ca aín Bëru Ñunshin Upitan atu cacëxa:

—Ën caiscësabi oquian bana ñuixunun camina Saulocëñun Bernabé cati 'ain.

³ Usaquian cacëxun piquinma Nucën Papa Dios ñucáxuntancëxun atun męcënan ramëquin ca axa Jesucristomi catamëcë unicaman Bernabécëñun Saulo, Nucën Papa Diosan bana uni ñuixunia bërúanx cuantánun caxun xuacëxa.

Plobëtan Bernabénën Chiprenuxun bana ñuixuan

⁴ Usaquian 'acëx ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan xucëx Saulobë Bernabé Seleucia ëmanu cuancëxa. Cuanx ca anuax manë nuntin Chipre nasínu cuancëxa.

⁵ Chiprenu 'icë ëma Salamina anu bëbatancëxun ca anu judíos unicama timëcë xubuca-manuxun Jesucristo ñuiquin Nucën Papa Diosan bana unicama ñuixuancëxa. Bana ñuixunia ca Juanënríbi 'aquíancëxa.

⁶ Salaminanu 'icë unicama bana ñuixuntancëx ca Chipre nasícamanu cuantancëx Pafos cacë emanuribi bëbacëxa. Anua ca judíos uni achúshi, Barjesús caquin anëcë, ñubë uni a mërácëxa. Barjesús ax ca cëmëi —'ëx cana an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë uni a 'ai —quiacëxa.

⁷⁻⁸ Barjesús ax ca aín anë itsi Elimas cacë 'iacëxa. Elimas quicë ax ca ñubë qui quicë bana 'iacëxa. Barjesús ax ca Sergio Paulo cacë 'apu an ñu mëëxuncë uni 'iacëxa. Usa 'ain ca Sergio Paulonën sinánñuirax 'ixun Nucën Papa Diosan bana cuaisa tanquin Bernabécëñun Saulo unun quixun camiacëxa. Sergio Paulonëan Nucën Papa Diosan bana sinántisa taniabi ca Barjesúsñën a bana sinánxma 'inun quixun cacëxa.

⁹ Usa 'aínbi ca Saulo 'icëbi Pablo caquinribi anëcë, an Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxun Barjesús ñachacëxa.

¹⁰ Ñachaquin ca cacëxa:

—Cëmë camina mix 'ain. 'Ianan camina 'atima uni 'aish ñunshin 'atimanën sinánmicë 'ain. Usa 'ixun camina min ñu upí cuëëniman. Nucën 'Ibu Diosan banaxa cuaisa 'aish upí 'ainbí çaramina min uisa cupí a cuaxunma 'anun quixun uni paranin?

¹¹ Usa 'icë ca Nucën 'Ibu Diosan bërí mi castícania. An 'imicëx bëxuñu 'ixun camina 'itsa nètën xabá isnuxunma 'ain.

Usaquian cacëxuinshi ca Barjesús bëxuñu 'ixun iscasmacëxa. Iscasmaquin ca uin cara isa mëinbianquin buánti 'icë quixun mancasmacëxa.

¹² Usaía 'icëbëtan ca Pablonën Nucën 'Ibu Jesús ñuia cuanan usaria Barjesús 'ia isi ratuti Sergio Paulo ami sinani Jesucristomi catamëacëxa.

Pisidia menu 'icë ëma, Antioquia, anu Pablobë Bernabé cuan

¹³ Pafos ëmanuax nuntin cuanx ca Pablobë axa abë cuancë unicamabë Panfilia menu 'icë ëma, Perge, anu bëbacëxa. Bëbax ca raíri uni ëbiani Juan Jerusalénu cuantëcëancëxa.

¹⁴ Cuancëbë Perge ëmanuax cuanx ca Pisidia menu 'icë ëma Antioquia anu bëbacëxa. Bëbatancëx ca anuax anun ñu mëëtima nètën anua judíos unicama timëti xubunu atsintancëx tsoócëxa.

¹⁵ Tsotan anu 'icë unicamanribia cuamainun Moisésnën cuëñëo bana 'imainun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicamanribia cuëñëo bana 'atancëxun ca a xubunu 'icë 'apucaman Pablocëñun Bernabé cacëxa:

—'Ën xucëantu, mitsúnribi unicama 'ësëtisa tanquin camina cati 'ain.

¹⁶ Cacëxun ca Pablonën niruquin an cacëxun cuanun quixun aín mëcënan sanánquin ësaquin cacëxa:

—Israel unicama 'imainun an Nucën Papa Diosan bana sináncë unicama, 'ën mi ca-mainun ca 'ën bana cuacan.

¹⁷ Nucën Papa Dios, Israel unibunën Dios, an ca nucën raracama ainan 'inun caífacëxa. Caístancëxuan an 'imicëx ca Egipto menu pain tsoiti anuax uácëxa. Uatia ca Nucën Papa Diosan aín cushínbi atu Egiptonua bëacëxa.

¹⁸ Bëquin ca cuarenta baritia anu uni 'icëma men aia, atux ami catamëisama tancëxunbi bërúacëxa.

¹⁹ Usaquian 'acëxa atux bëbacëbëtan ca Nucën Papa Diosan Canaán menua 'icë mëcën achúshi 'imainun rabë 'apu a aín unicamacëñunbi cëñuacëxa, a mecama ainan 'inun nucën raracama 'inánuxun.

²⁰ Usaquin 'atancëxun ca cuatrocientos cincuenta barin Nucën Papa Diosan bëtsix paían 'iá 'ain, 'aían 'inun achúshi achúshi uni atun cushi 'imiacëxa, Samuelnëan anun axa quicë bana unicama ñuixunti nëtëa 'itámainun.

²¹ Usaía 'icëbëa Samuel anu 'ain ca Israel unicamax 'apuñu 'iisa tancëxa. Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan Benjaminën rëbúnqui, Cis cacë unin bëchicë, Saúl, a cuarenta baritia 'apu 'imiacëxa.

²² Cuarenta baritia 'icëbëtan Saúl chiquintancëxun ca Nucën Papa Diosan David Israel unicaman 'apu 'imiacëxa. David ñui ca Nucën Papa Dios quiacëxa: “'Ën iscëx ca Isaínën bëchicë, David, ax 'ën sinánsaribi 'icën. Usa 'ixun ca 'ëx cuëëncësabi oquin 'ati 'icën”.

²³ Davidnën rëbúnquicama achúshi ca Jesús 'iacëxa. Amia catamëcëxuan Israel unicama aín 'uchacama tërëñquin ainan 'inun iëminun ca Nucën Papa Diosan a 'imiacëxa, ax usai 'iti ñui quíásabi oquin.

²⁴ Jesús uisama pain 'ain ca Juanën Israel unicama bana ñuixunquin ësoquin cacëxa: 'Atimaquin sinanibi sinanati camina nashimicë 'iti 'ain.

²⁵ Aín bamati nëtëa 'urama 'ain ca ësai Juan quiacëxa: Mitsun camina 'ëx isana Cristo 'ai quixun sinanin. Ama cana 'ain. 'Ëx ama 'ain ca 'ë caxu 'ësamaira uni aia. Axa upíra 'aish cushiira 'ain cana 'ëx asaribima 'aish ami rabini a 'urama 'itima 'ain. Usai 'iquin cana aín taxacabi tubuxuntima 'ain.

²⁶ 'Ën xucëantu, mitsúxmi Abrahamnën rëbúnqui 'aish raírinëx an Nucën Papa Diosan bana sináncë 'icë cana mitsa cain, Jesucristomi catamëti ca uni aín 'ucha tërëncë 'aish Nucën Papa Diosan 'iti 'icë quíaxa quicë bana, ënëx ca mitsúnribimi cuati 'icën.

²⁷ Èsaquinribi ca Pablonën Pisidia menu 'icë ëma, Antioquiánu 'icë anua judíos unicama timëti xubunuxun cacëxa:

—Jerusalénu 'icë unicamabëtan ca aín cushicamanribi Jesús, ax ca Cristo, axa uti atun caíncë, a 'icë quixun 'unánma 'icën. Anun ñu mëëtima nètën 'icëbë timëxun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicaman cuëñëo bana iscë 'ixunbi ca uisai quicë cara quixun 'unanímabi —ax ca bamati 'icë —quiacëxa, a bana quicësabi oi.

²⁸ Jesús 'anuxun sináncancëbëbi ca an ñu 'atima 'acë 'aíma 'iacëxa, a cupía 'ati. Usa 'ainbí ca judíos unicaman ainsa Jesús 'aminun quixun Pilato cacëxa.

²⁹ Usai ca ax 'iti 'icë quiáxa a ñui cuëñeo bana quiásabi oquin ca bamamiacëxa. Usa 'ain ca i curúsocënia bamacé bitancëxun mapara naëcënu nanxun mëníocëxa.

³⁰ Mëníocëbi ca Nucën Papa Diosan baísquimiacëxa.

³¹ Baísquimicëx ca 'itsa nêtën pain 'i, abëa Galilea menuax Jerusalënu cuancé unicamami 'itsai chiquiracacëxa. Usa 'ain ca atun bërí a ñuiquin unicama ñuixunia.

³² Usa 'ain cananuna mítsuxmi cuëñun upí bana ëñ mitsu cain, Nucën Papa Diosan nucën raracama a ñuiquin cá a ca axa ucë ax 'íaxa quixun.

³³ Salmos dos, anu ca Nucën Papa Diosan aín bëchicë cá bana 'icën, ësai quicë: “Mix camina 'ën Bëchicë 'ain. Usa 'icë cana xëñibua 'aínbimi 'ëbë 'inun mi 'imin”. Usai 'inun ca Nucën Papa Diosan aín Bëchicë Jesucristo baísquimiacëxa. Usaquin ca 'acëxa quixun cananuna nun 'unanin.

³⁴ A banacamanu nun, an ca aín Bëchicë aín nami chëquítimoquin baísquimiti 'icë quixun 'unánun ca Nucën Papa Diosan aín uni ësáquinribi cuëñëomiacëxa: “'Ën upí bana ñuiquin David cásabi oquin cana mitsu chuámarua 'inun 'imíti 'ain”.

³⁵ Quianan ca ësairibi Salmos quiricanu quia: “Minan 'aish upí 'icë isquin camina bamacëbi 'ën nami chëquinun ënquinma 'ë baísquimiti 'ain”.

³⁶ Usaquin Davidnën cuëñeo 'aínbi cananuna 'unanin, Nucën Papa Dios cuëñcësabi oquin 'apu 'ixun aín menu 'icë unicama 'aquintancëx ca David bamacëxa. Bamacé ca anu aín aínsi maían anuribi maíncancëxa. Maíncëx ca chëquiacëxa.

³⁷ David chëquia 'aínbi ca a Nucën Papa Diosan baísquimicë Jesús ax chëquiana 'icën.

³⁸ 'Ën xucëantu, usa 'ain camina 'unánti 'ain, Jesús cupíshi ca uni aín 'uchacama tërëncë 'iti 'icën. Ca usa 'icë quixun cananuna mitsu cain.

³⁹ Usaía judíos unicama 'itia Moisésnën cuëñeo bana cuatíbi uni aín sinan upí 'íama 'aínbi ca axa Jesucristomi catamëcë unicamax aín 'uchacama tërëncë 'aish Nucën Papa Diosan 'imicëx aín sinánribi upí 'icën.

⁴⁰ Camina bërúancacanti 'ain, an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicaman cuëñeo bana quicësabi oi mina 'in, a banax ca ësai quia:

⁴¹ Mitsux, 'ën banami cuaicë 'aish, camina uisashiti caramina ratúanan cëñúti 'ai quixun sinánti 'ain. 'Ëx Dios 'ixun cana mítsúnmi ismainun unin 'acëma ñu 'ati 'ain. A 'ën 'aia isquian ñuicania cuaquinbi camina —asérabi ca —quixun sinántima 'ain.

⁴² Usaquin caquin bana ñuixuntancëxa anu judíos unicama timëti xubunuax chiquitia ca abëa 'icëcamacëñun Pablo —anun ñu mëëtima nëtë itsínribi camina ëñ banacama nu ñuixuntëcënti 'ai —quixun unicaman cacëxa.

⁴³ Usa 'ain ca unicamaxa a xubunuax chiquicëbë judíos uni raíri 'imainun judíosma 'ixunbi Nucën Papa Diosan bana sinánquin ax quicësabi oquin 'acë, acamax Bernabé 'imainun Pablobë cuancëxa. Cuania buánquin ca Pablobëtan Bernabénën 'ësëquin ësáquin cacëxa:

—Nucën Papa Diosan mitsu nuibacëx camina ami manutima ax cuëñcësabi oi 'iti 'ain.

⁴⁴ Usai 'iixan Pablobëtan Bernabénën anun ñu mëëtima nëtën Nucën Papa Diosan bana ñuixuntëcënia cuati ca a ëmanu 'icë unicamax camaxëshi timëcësa 'inun timëacëxa.

⁴⁵ Usaía 'itsaira uni timëcë isi ca judíos unicamax pishui Pablomi nishacëxa. Ami nishi ca —cëmëi ca quia —quiax 'atimati Pablomi banacëxa.

⁴⁶ Usa 'ain ca Pablobëtan Bernabénën racuëquinma atu cacëxa:

—Nun nu judíos uni 'icë mitsu pain Nucën Papa Diosan bana ñuixuncëxbi camina 'iti 'aishbi ainan 'iisama tanquin aín bana cuaisama tancanin. Usa 'ain cananuna judíosma unicama Jesús ñuiquin bana ñuixuni cuanti 'ain.

⁴⁷ Usaquinu 'ati ca Nucën 'Ibu Dios cuëñia quixun cananuna 'unanin, Jesucristo ñuiquin ësöquin aín bana cuëñeo isquin:

Israel unicamaishima bëtsi unicamaribi aín sinan upí 'inun 'iminun cana mi 'imian. 'Imianan cana aín 'uchacama tërëncë 'aísha 'ënan 'inunmi camabi menu 'icë unicama iëminun mi 'imian.

⁴⁸ Usoquin caia cuati ca judíosma uni raírinëx cuëñi, —Nucën Papa Diosan bana ëñëx ca asábi 'icë —quiacëxa. Usa 'aish ca uicamax cara Nucën Papa Diosan 'aish xëñibua 'aínbi abë 'iti 'icë acamax Jesucristomi catamëacëxa.

⁴⁹ Usai 'imainun ca anu 'icë unicaman Nucën 'Ibu Diosan bana a mecamanuxun ñuixuncania cuacëxa.

⁵⁰ Usa 'aínbi ca judíos unicaman Pablocëñun Bernabé ñui ami 'atimati banaquin bëtsi bëtsi xanu Nucën Papa Diosmi sináncë 'ianan —atux ca aín nuitu upí 'icë —quixun unin cacë acama 'imainun a ëmanu 'icë cushi unicamaribi Bernabé 'imainun Pablomia nishnun quixun tsuáquirumiacëxa. Usocëxun ca Pablocëñun Bernabé bëtsi bëtsi oquin aín nëtënuaxa cuanun quixun xuacëxa.

⁵¹ Usa 'ain ca a emanuax cuanquin —nun aín bana cuatima ca Nucèn Papa Diosan ispécx 'aísama 'icè —quixuan anu 'icè unicaman 'unánun quixun aín taxacanu 'icè me cupúcè tacabiani, Iconio cacè emanu cuancèxa.

⁵² Cuanbi ca Antioquia emanu 'icè axa Jesucristomi catamècè unicama aín Bèru Ñunshin Upíñu 'aish chuámashirua tani cuèèncèxa.

14

Pabloè Bernabé Iconio emanu 'iá

¹ Antioquianuax cuanx Iconio emanu bèbax ca Pabloè Bernabé anua judíos unicama timèti xubunu atsíncèxa. Atsínxuan bana ñuixuncèx ca 'ítsaira judíos uni 'imainun judíosma uni acamaxribi ami sinani Jesúsmi catamèacèxa.

² Catamècèbètani ca Jesucristomi sinántisama tancè judíos unicaman, judíosma unicama 'atimaquin sinánmiquin axa Jesucristomi catamècè unicamami nishnun quixun tsuáquirumiacèxa.

³ Usaía 'icancèbè ca Pabloè Bernabé anu pain atubè 'iacèxa. 'Ixun ca Nucèn 'Ibu Jesúsmi catamèti racuèquinma a ñuiquin upí oquin bana ñuixuancèxa. Ñuixuanan ca —nu nuibaquin ca Nucèn Papa Diosan ainan 'inun nu iéminun aín Bèchicè xuacèxa —quixun cacèxa. Usoquin an atu ñuixuncè banax ca aséabi 'icè quixuan camabi unin 'unánun ca Nucèn 'Ibu Jesusan 'amicèxun uni itsin 'acèma ñu a rabètan 'acèxa.

⁴ Usa 'aíni ca Iconio emanu 'icè unicama raírínèxa —judíos uni 'ixun cananuna Jesucristomi catamèti bana cuatima 'ai —quimainun raírínèxribishi —Jesusan aín bana ñuixunun caiscè uni rabè ènèn bana ca upíira 'icè —quiacèxa.

⁵ Usax ca judíos uni raíri 'imainun judíosma uni raíriribi, acamax Iconionu 'icè atun cushi-camabè Pablocèñun Bernabé ami nishquin ñu catancèxun maxaxan 'anux 'ésèncèxa.

⁶ 'Esènanía ñuia cuabiani ca Licaonia menu 'icè èma rabè, Litra 'imainun Derbe, 'imainun a 'urama 'icè me camanuribi cuancèxa.

⁷ Cuanxun ca a menu 'icè èmacamanuxun —Jesucristomi catamèti aín 'uchacama téréncè 'aish ca uni Nucèn Papa Diosan 'iti 'icè —quixun unicama bana ñuixuancèxa.

Listranuxuan Pablo maxaxan 'acan

⁸ Usa 'ain ca uni achúshi aín niti bètsicè usabi bacéan 'aísha nicèma, ax Listranu 'iacèxa.

⁹ Usa 'ixun ca a unin tsóxun Pablonèan bana ñuia cuacèxa. Cuatia isquin ca Pablonèn, ènè unin ca —Nucèn Papa Diosan ca 'è pèxcuti 'icè —quixun sinania quixun 'unáncèxa.

¹⁰ 'Unánquin ca munuma banaquin cacèxa:

—Cushi ca nirut.

Cacèxèshi nirui ca chirini niacèxa.

¹¹ Pablonèan usoia isi ca anu 'icè unicamax ratuti Licaonia menu 'icè unicaman banan munuma banai quiacèxa:

—Unisa 'aish ca dios rabè nunu uaxa.

¹² Quitancèx ca Bernabé ñui —ax ca Júpiter 'icè —quianan Pablo ñui, an uni bana ñuixuncè 'ain, —ax ca Mercurio 'icè —quiacèxa.

¹³ Usai quiquin ca anuxun Júpiter rabiti xubu axa a emanu atsínti bainubi 'ain, an a rabicè sacerdote achúshinèn Pablocèñun Bernabé rabinuxun, vaca bènècamacèñun ñu ua upí oquin xèocè bèacèxa. Bètancèxun ca unicamabètan vaca bènècama a rèquin Pablocèñun Bernabé rabitisa tancèxa.

¹⁴ Usaquian 'aísa tancèxunbi 'unani ca Pabloè Bernabé ratuáacèxa. Ratuti atu nèbètsi cuanquin ca aín chupabi tucaí munuma banaquin cacèxa:

—¿Uisocasquin caramina èsoquin ñu 'acaní? Nuxribi cananuna mitsusaribi unishi 'ain.

Usa 'aíshbi cananuna an mitsu 'aquincèxunmabimi ñancábi ñu rabicè, a ènquin Nucèn Papa Dios ashí rabinun quixun mitsu cai uan. An bamatiomoi tsóo 'ixun naí, me, bacacama 'imainun anu 'icè ñucamaribi unio, a camina sinánti 'ain.

¹⁶ Bèráma ca Nucèn Papa Diosan camabi baritian atun cuèèncèsa oquin ñu 'anun quixun unicama èancèxa.

¹⁷ Usaquin ènquinbi ca, ax ca aséabi Dios 'icè quixun 'unánun, an 'acésabi oquin upí oquinshi camabi menu 'icè unicama 'aquínquin, 'uí 'ibúmiquin ñu 'apácècamaribi canimiquin bimímia. Usoquin an 'imicè cupí cananuna ñu pi nux chuámarua bucuin.

¹⁸ Pablobètan Bernabènen usoquin cacèxbi ca a unicamax vaca bènè rèxun atu rabicatsi quíax sinanaisama tancèxa. Usai 'iquinbi munu sinanaquin ca rabiama 'icèn.

¹⁹ Usaía 'icèbè Antioquia 'imainun Iconionuax uquin ca judíos unbunèn raíri sinanamiquin Pablocèñun Bernabé maxaxan 'acèxa. 'Atancèxun —ca bamaxa —quixun sinánquin ca nírínbianxun èma 'urí racáncèxa.

²⁰ Usoquin 'acëa bamacësa sináunquin axa Jesucristomi catamëcë unicaman nêbëtsioracëxbi ca niruquiani a êmanubi cuantëcëancëxa.

Usai 'ionx ca pëcaracëbë Pablobë Bernabé, Derbe êmanu cuancëxa.

²¹ Cuanx bëbatancëxun ca —Jesucristomi catamëti ca aín 'uchacama tërëncë 'aish uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë —quixun unicama bana ñuixuancëxa. Ñuixunia cuati ca 'itsa uni Jesucristomi catamëacëxa. Usaquin 'atancëx ca Derbenuax Listranu cuantëcëancëx Icónionu cuanan Antioquíanuribi cuantëcëancëxa.

²² A êmacamanu 'iquiani cuanquin ca axa Jesucristomi catamëcë unicama cushioquin Jesucristomi catamëti ênxunma 'anun 'ësëanan nux Nucën Papa Diosnan 'aish cananuna uni itsían bëtsi ocë 'iti 'ai quixun cacëxa.

²³ Usoquin canan anua 'icë êmacamanuax axa Jesucristomi catamëcë unicamabë timëquin ca atun cushi 'inun, axa aséabi Jesucristomi catamëcë unicamaishi anëacëxa. Anëtancëx pïma abë banaquin ca —axa mimi catamëcë ênë unicama camina upí oquin ñu 'anun sinánmianan bërúanti 'ai —quixun Nucën Papa Dios atu ñucáxuancëxa.

Sirianu 'icë Antioquíanu Pablobë Bernabé cuantëcëan

²⁴ Usoquin 'atancëxun Pisidia menu 'icë Antioquíanuxunribi bana ñuixuntancëx ca anuax cuanx Panfilia menu bëbacëxa.

²⁵ Panfilia menu 'icë êma Perge anuxun bana ñuixuntancëx ca Atalia êmanuribishi cuancëxa.

²⁶ Anuax ca Sirianu 'icë Antioquía êmanu manë nuntin cuantëcëancëxa. Ax ca anuxun axa Jesucristomi catamëcë unicaman Nucën Papa Diosan 'amicëxun, atun ñu mëëti sënëonquin 'atánun quixun xucë, a êma 'iacëxa.

²⁷ Usa 'ain ca bëbaxun axa Jesucristomi catamëcë unicama timëacëxa. Timëxun ca Nucën Papa Diosan 'amicëxun 'acë ñucama ñuixuanan —judíos unicamaxëshima, judíosma unicamaxribi ca Nucën 'Ibu Diosan sinánmicëx Jesucristomi catamëtia —quixun ñuixuancëxa.

²⁸ Ñuixuntancëx ca anu pain axa Jesucristomi catamëcë unicamabë Bernabé 'imainun Pablo 'itsa 'uxën pain Antioquíanu 'iacëxa.

15

Jerusalénu timëcan

¹ Usa 'ain ca judíos uni raíri Judea menuax Antioquíanu cuanxun, axa Jesucristomi catamëcë unicama êsaquin cacëxa: Mitsux aséabi Nucën Papa Diosnan 'inux iëtisa tani camina Moisés quiásabi oi 'unánti oracacë 'iti 'ain.

² Usaia quicëbëbi ca Pablobë Bernabé —usama ca —quiax atubë canancëxa. Canantancëxun ca Pablocëñun Bernabé 'imainun raíriribi Jerusalénu cuanxun, anua 'icë an aín bana ñuixunuan Jesusan caiscë unicamacëñun axa Jesucristomi catamëcë unicaman cushicama, —judíosma 'aíshbi cara uni Jesucristonan 'iisa tani 'unántiocë 'iti 'icë —quixun ñucátanun quixun xuacëxa.

³ Xuquian Antioquíanu 'icë unicaman —bërúanx ca cuantan —quixun cacëx cuani Fenicia me 'abiani cuanan Samaria me 'abiani cuanquin ca —judíosma unicamaxribi ca sinanati Jesucristomi catamëaxa —quixun ñuixuancëxa. Usaquian ñuia cuati ca Fenicia 'imainun Samarianu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicamax cuëëinra cuëëancëxa.

⁴ Usaquin ñuixunbiani cuani ca raíribë Bernabé 'imainun Pablo Jerusalénu bëbacëxa. Bëbaia isquin ca axa Jesucristomi catamëcë unicamabëtan, atun cushicama 'imainun aín bana ñuixunuan Jesusan caiscë unicamanribi cuëënquin —¿caina ain? —caquin atu biacëxa. Bicëxun ca —nun nu bana unicama ñuixuncëxun cuatia ca Nucën Papa Diosan 'itsa uni Jesucristomi sinánmiata —quixun ñuixuancëxa.

⁵ Usa 'ain ca axa Jesucristomi catamëcë fariseo unicama raírimëx nirui quiacëxa: —Judíosma 'aíshbia ax Jesucristomi catamëcë unicamax ca 'unántiocë 'ianan usaia judíos unicama 'iti Moisésnën cuëñëo bana raíri quicësaribi oi 'iti 'icë —quiax.

⁶ Usai quicëbë ca Jesusan aín bana ñuixunun caiscë unicama 'imainun axa Jesucristomi catamëcë unicaman cushicama —uisa cara 'iti 'icë —quixun sinánux timëacëxa.

⁷ Timëxun sinania 'uran canania oi niruquian ca Pedronën atu cacëxa:

—'Ën xucëantu, camina 'unanin, Nucën Papa Diosan ca, Jesucristomi catamëtishi ca uni ainan 'inux iëti 'icë quixun judíosma unicama ñuixunun micama achúshi 'ë caisacëxa, usaquin 'ën ñuixuncëxun cuatia atúxribi ainan 'inun.

⁸ An camabi unían sináncë ñu 'unáncë 'ixun ca Nucën Papa Diosan, a unicamax ca judíosma 'aíshbi Jesucristomi aséabi sinánxa quixun 'unánquin, nu 'imicësaribi oquin aturibi aín Bëru Ñunshin Upíñu 'inun 'imiata.

⁹ Nuxnu judíos 'icëa nu 'imicësaribi oquin ca Nucën Papa Diosan judíosma unicama Jesucristomi catamëcë cupí aín 'uchacama tërëñquin aín sinan upí 'imiata.

¹⁰ Usa 'aínbi caramina mitsux uisa cupí, usama ca quiax Nucén Papa Diosmi 'uchanan, judíosma unibu ca judíos unibu 'icésai 'iti 'icé quiax quin? Moisésñëan usai judíos unicama 'iti cuëñëo bana cuacé 'aishbi ca a banacama quicésabiira oi nucën raracamax 'iáma 'icën. Nuxribi cananuna atúxa 'iá usaribiti 'iacën.

¹¹ Usa 'aínbi cananuna 'unanin, nun 'uchacama cupí ainanma 'aishbi ami catamëcëxun ca nun 'uchacama tērëñquin Nucën 'Ibu Jesusan nu Nucën Papa Diosnan 'imiáxa. Judíosma unicamaxa ami catamëtia ca usaribi oquin ainan 'imiáxa.

¹² Pedronën cacëx ca anu 'icé uni camáxbi banaima nētēishiacëxa. Nētēishitancëxun ca Pablonëan Bernabëbetan uisaira oquin cara judíosma unicaman aín bana cuaxa quixun ñuixuanan uisaira oquin cara Nucën Papa Diosan, aín cushínbi, atu uni itsin 'acëma ñu 'amiáxa, quixun ñuixuncëxun cuacëxa.

¹³ Usaquin caía Pablobë Bernabé sēñëncëbëtan ca Jacobonën anu 'icé unicama cacëxa:

—'Ën xucéantu, 'ën mitsu camainun ca cuat.

¹⁴ Simón Pedronën ca nu ñuixuanxa, Nucën Papa Diosan cara uisaira oquin judíos unicamashima, judíosma unicamaribi nuibaquin ainan 'inun 'imiáxa quixun.

¹⁵ Usai ca 'iti icé quixun ca an Nucën Papa Dios quicé bana uni ñuixuncé unicaman cuëñëocëxa. A banax ca éesai quia:

¹⁶ Mitsu 'aquintécënquin cana aín rēbúnquinëxa 'apuma 'aínbi Davidnën rēbúnqui achúshi 'apu 'imiti 'ain.

¹⁷ Judíos unicamainshima judíosma unicamanribia 'ënan 'inuxun 'ë ñucacé cupí cana acaman 'apu, Davidnën rēbúnqui achúshi 'imiti 'ain.

¹⁸ Usai cana mitsun 'Ibu Dios an ëñë banacama bëráma ñuiá 'ëx quin.

¹⁹ Usa 'ain cana 'ën sinanin, judíosma unicama axa sinanati Nucën Papa Diosnan 'inux Jesucristomi catamëcë, a cananuna usai judíos unicama 'iti Moisésñën cuëñëo bana quicésabi oquian 'anun catima 'ain.

²⁰ Ésaquinshi caquin cananuna acama quirica buánmiti 'ain: Unínbia unioçë ñu rabiquian 'acé ñuina a camina pitima 'ain, 'imainun camina min xanuma 'ain xanubé 'itima 'ain, 'imainun camina tētšëcacé ñuina pitima 'ain, 'imainun camina ñuina imi pitima 'ain.

²¹ Nucën raracaman 'ásaribi oquin ca camabi émanuxun unin anua judíos unicama timëti xubunuxun anun ñu mëëtima nētëcaman, Moisésñëan cuëñëo bana ñuixunia. Usa 'ixuan Moisésñën usai judíos unicama 'iti cuëñëo bana 'unáncé 'icé cananuna ésaquin caquinshi atu quirica buánmiti 'ain.

²² Usaía Jacobo quia cuaquin ca Jesusan aín bana ñuixunun caiscé unicama 'imainun axa Jesucristomi catamëcë unicaman aín cushicamabëtan sináncëxa, Antioquíana Bernabé 'imainun Pablobë cuantánun cananuna rabé uni caisti 'ai quixun. Usaquin sinánxun ca axa Jesucristomi catamëcë uni rabé, Judas 'icébi Barsabásribi cacé, acēñun Silas caiscëxa.

²³ Caístancëxun ca atúan buánun quixun ésaquin cuëñëoxun quirica 'ináncëxa:

“Nux Jesusan aín bana uni ñuixunun caiscé 'imainun axa Jesucristomi catamëcë unicaman nun cushicamabëtan cananuna mitsu quirica buánmin. Mitsux judíosma 'aishbimi Jesucristomi catamëcë 'aish nun xucéantu 'icé, Antioquíá émanu, 'imainun Siria menu, 'imainun Cilicia menu 'icé, cananuna ésaquin mitsu cain.

²⁴ Nun xucëxmabi cuanxun isa uni raírinën mitsubé banaquin, usai judíos unicama 'iti Moisés quiásabi oi camina 'iti 'ain quixun caquin mitsu masá nuitumiáxa quixuan ñuicania cananuna cuan.

²⁵ Usa 'ain cananuna timëxun, axa nubé nuibanancé Bernabé 'imainun Pablobë cuanxun mitsu isi cuanun rabé uni caístancëxun xuti sinan.

²⁶ Nun caiscé uni a rabëtan ca ami nishquian unin 'aisa tancëxunbi Nucën 'Ibu Jesucristoa usai 'ia ñuiquin racuëquinma unicama ñuixunia.

²⁷ Usa 'ain cananuna Judascëñun Silas xutin, Bernabé 'imainun Pablobëa cuanun. Xucëxun ca atun ëñë quirica quicésabi oquin mitsu ñuixunti 'icën.

²⁸ Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxun cananuna sinan, ca asábi 'iti 'icën, mitsúnmi Moisésñën usai judíos unicama 'iti cuëñëo banacama quicésabi oquin 'aqinma ëñë ñuishi 'ati:

²⁹ Unínbia unioçë ñu a rabiquian 'acé ñuina a camina pitima 'ain 'imainun camina ñuina imi pitima 'ain 'imainun camina tētšëcacé ñuina pitima 'ain 'imainun ca aín xanuma 'ain uni xanubé 'itima 'icën. Ëñë banacama cuati camina mitsux asábi 'iti 'ain. Bërúanx camina 'icanti 'ain”.

³⁰ Usaquin quirica 'atancëxuan xucëx cuanx ca Antioquíanu bëbacëxa. Bëbaia cuatía timëtia ca axa Jesucristomi catamëcë unicama a buáncé quirica 'ináncëxa.

³¹ 'Ináncëxun a quirica uisai cara quia quixun istancëx ca cuëñi chuámashirua 'icancëxa.

³² Usa 'ain ca an Nucên Papa Diosan sinánmicêxun bana uni ñuixuncê uni 'ixun Judas 'imainun Silasnên 'itsa oquin bana ñuixunquin anu 'icê unicama 'ësêacêxa. 'Ësêcêxun upí oquin Jesús sinani chuámarua tani ca unicama cuêêancêxa.

³³ 'Itsa nêtên Antioquíanu 'itancêxa Judasbê Silas an xucê unicamanu cuantêcênia ca anua 'icê axa Jesucristomí catamêcê unicaman –bêrúanx camina cuanti 'ai –quixun caquin xuacêxa.

³⁴ Usa 'aínbi ca Silanên Judas cuantámainun ax bêrúti sináncêxa.

³⁵ Usaquin sinántancêx bêrúxun ca anuxun Pablobêtan Bernabénên an Jesucristomí catamêcê 'ixun aín bana ñuixuncê unicamabêtan –Nucên 'Ibu Jesúsmi catamêti ca uni Nucên Papa Diosnan 'iti 'icê –quixun bana ñuixunquin Antioquíanu 'icê unicama 'unánmiacêxa.

Pablo mecama oi cuantêcêan (15.34-18.22)

³⁶ Usa 'ain ca anu pain 'itancêxun Pablonên Bernabé cacêxa:

–Anuxunu Nucên 'Ibu Jesucristomí catamêti ca uni Nucên Papa Diosnan 'iti 'icê quixun bana ñuixuncê êmacamanu cuanquin cananuna anua 'icê nun xucêantu uisa cara istêcêni cuanti 'ai –quixun.

³⁷ Cacêxun ca Bernabénên Juan 'icêbi Marcosribi cacê uni, a buántisa tancêxa.

³⁸ Buántisa taniabi ca Pablonên Bernabé cacêxa:

–Panfilia nêtênuax ca nubêtan Nucên Papa Diosan bana unicama ñuixunima nu êbêtsini uaxa. Usa 'ain cananuna a buántima 'ain.

³⁹ Usai canantancêx ênanaquin Marcos buani ca Bernabé, manê nuntin Chipre nasúnu cuancêxa.

⁴⁰ Cuancêbêtan ca Pablonên Silas abêa cuanun caísaçêxa. Caíscê ca axa Jesucristomí catamêcê unicaman –Nucên 'Ibu Diosan ca nuibaquin bêrúanquin mi 'aquinia –quixun catancêxun xuacêxa.

⁴¹ Xucêx cuanquin ca Pablobêtan Silasnên Siria menu cuanan Cilicia menuribi cuanquin a mecamanuaxa Jesucristomí catamêcê unicama bana ñuixunquin Jesucristonan 'aísha cuêênun sinánmiacêxa.

16

Pablo 'imainun Silasbê Timoteo cuan

¹ Cuanx ca Pablobê Silas Derbe êmanu cuanan anuribi cuani Lистра êmanu bêbacêxa. Anu ca axa Jesucristomí catamêcê Timoteo cacê uni 'iacêxa. Aín titax ca judío xanu 'ianan Jesúsmi sináncê 'iacêxa, 'imainun ca aín papax griego banan banacê 'iacêxa.

² Lистра 'imainun Iconio êmanu 'icê axa Jesucristomí catamêcê unicaman –upí uni ca –quixun ñuicê ca Timoteo 'iacêxa.

³ Usa 'ain ca abêa Timoteo cuanti cuêênquin Pablonên sináncêxa, –Timoteonên papax ca judío unima 'aish griego banan banacê 'icê quixun ca Listranu 'icê 'imainun Iconionu 'icê judíos unicaman 'unania. Usa 'ain ca Timoteo judíos unicaman aín bana cuaisama tanti raban judíos uni 'icêsai 'unántiocê 'iti 'icê –quixun. Sinántancêxun 'unánti oracamibianquin ca Pablonên Timoteo buancêxa.

⁴ Listranuax Timoteo buani bêtsi bêtsi êmanu cuanquin ca anu 'icê unicama, uisaquin cara Jerusalénu 'icê Jesusan aín bana ñuixunun caíscê unicama 'imainun axa Jesucristomí catamêcê unin cushicaman caxa quixun bana ñuixuancêxa. Ñuixunquin ca atúxa quicêsabi oquin camina 'ati 'ai quixun axa Jesucristomí catamêcê unicama cacêxa.

⁵ Usaquian Pablobêtan Timoteonên bêtsi bêtsi êmanu cuanquin bana ñuixuncêx ca axa ami catamêcê unicamax upiti Jesúsmi sináncêxa. Usai 'icêbêa camabi nêtên uni raírinêxribi ami sináncêbê ca axa Jesucristomí catamêcê unicama 'aisamaira 'iacêxa.

Namácêsa oquian Pablonên Macedonianu 'icê uni isa

⁶ Usaquiania cuania Asianuxun bana ñuixunxunma 'anun Nucên Papa Diosan Bêru Ñunshin Upitan sinánmicêx ca Pablobê Silas 'imainun Timoteo Frigia cacê me 'imainun Galacia cacê menuribi cuancêxa.

⁷ Cuanx anu bêbaquin Misia cacê me inubiani, Bitinia cacê menuribishi cuainsa taniabi ca Nucên 'Ibu Jesusan Bêru Ñunshin Upitan anu cuanxma 'inun sinánmiacêxa.

⁸ Sinánmicêx ca Misia inubianx Troas cacê êmanu bêbacêxa.

⁹ Bêbaxun ca Pablonên imê namáquin iscêsoquin Macedonia menu 'icê uni achúshia nicê isacêxa. Iscêxun ca cacêxa: Macedonia ênu uxun camina nu 'aquinti 'ain.

¹⁰ Usoquian Pablon namáquin iscêsa oquin isan cananuna nun Macedonia menuxun, Jesucristomí catamêti ca uni ainan 'iti 'icê quixun bana ñuixuni cuanti ca Nucên Papa Dios cuêenia quixun sináncên. Sinánquin cananuna bēnēnquinshi anu cuanuxun ñu mēniocēn.

Pablobêa Silas Filipos cacê êmanu 'ia

¹¹ Manë nuntin Troasnuaux cuanshiax Samotracia cacë nasínu bèbonx cananuna Neápolis ëmanu bëbacën.

¹² Anuax cuanx cananuna Filipos ëmanu bëbacën. Filipos ax ca Macedonia menu 'icë ëma cha anuribia Romanu 'icë unicama 'icë 'iacëxa. Anu cananuna 'itsamashi nëtë 'iacën.

¹³ A ëmanuax cananuna anun ñu mëëtima nëtën baca cuëbí cuancën, anuaxa axa ami sináncë unicamax usabii 'icë 'aish Nucën Papa Diosbë banacë, anu. Cuanquinbi xanucama timécë isi anu tsóbuquin cananuna Jesúsmi catamëti bana atu ñuixuancën.

¹⁴ A xanucama achúshi ca Lidia cacë 'iacëxa. Ax ca Tiatira ëmanu 'icë xanu 'ianan, an chupa upí minanën pucucësa marucë 'iacëxa. Usa 'aish ca ami sinánquin Nucën Papa Dios rabiçë 'iacëxa. Usa 'ixun Pablonën bana ñuia cuatia ca Nucën 'Ibu Diosan Jesucristomi catamëtía ainan 'inun sinánmiacëxa.

¹⁵ Sinánmicëx Jesucristomi catamëti ca Lidia, aín xubunu 'icëcamabë, nashimicë 'iacëxa. Nashimicë 'ixun ca nu cacëxa:

—Mitsun, 'ëx cana asérabi Jesucristonan 'ain quixun sinani camina 'ën xubunu 'iti 'ain.

Usaquin nu caía nux anu 'iti cuëncëbë cananuna anu 'iacën.

¹⁶ Nëtë itsin anuaxa uni abë banacë anuax Nucën Papa Diosbë banai cuanquinbi cananuna xanu xuntacu achúshi ñunshin 'atimañu isacën. A xanun ca ñunshin 'atimanëan 'unánmicëxun uisai cara 'iti 'icë quixun ñucácëxun uni usai camina 'iti 'ain quixun ñuixuancëxa. Usoquin 'aquin ca aín patróncoma 'itsa curíqui bimiacëxa.

¹⁷ A xanu xuntacunëx ca Pablocëñun nu nuibiani munuma banai quiacëxa:

—Ënë unicaman ca Dios, naínu 'icë 'Apuira a ñu 'axunia. Usa 'ixun ca anúnmi mitsun 'uchacama téréncë 'aish ainan 'iti bana mitsu ñuixunia.

¹⁸ Usai quiquin ca 'itsa nëtën nu nuiaçëxa. Usoquin 'uran ubíocëx cuainacëquin ca Pablonën ñunshin 'atima cacëxa:

—Jesucristonëan quimicëxun cana mi cain, ënë xanunuax ca chiquit.

Quixuan cacëxëshi ca bënëtiishi ñunshin 'atima chiquiacëxa.

¹⁹ Usai 'icëbëtan ca aín patróncoman, a xanuan an 'acësbabi oquin ñu 'acëbëtanma ca curíqui bitima 'icë quixun sinánquin, Pablocëñun Silas biacëxa. Bibianquin ca anua 'apu 'icënu buáncëxa.

²⁰ Buánxun ca an uni bëtsi unimi manania cuacë uni cacëxa:

—Ënë uni rabëtan judíos uni 'ixun bana ñuixuncëxun cuati ca nun ëmanu 'icë unicamax tsuáquiruia.

²¹ Tsuáquirumiquian bana ñuixuncë 'aínbi cananuna nun romano uni 'ixun an ñuixuncë bana axa quicësbabi oquin 'atima 'ain.

²² A xanun patróncoman usaquin an uni uni itsimi manania cuacë unicama caía cuati, ca camabi uni Pablo 'imainun Silasmi tsuáquiruacëxa. Tsuáquirucëbëtan ca a unicaman, aín chupa pëmitancëxuan manë xon rishquinun quixun aín unicama cacëxa.

²³ Usoquin cacëxun cushínra 'itsa oquin rishquitancëxun ca sipuacëxa. Sipuatancëxun ca an sipunu 'icë unicama bërúancë uni cacëxa, Pablocëñun camina Silas machiquitia upí oquin bërúanti 'ai quixun.

²⁴ Usoquin 'anúan cacëxun ca sipu 'ucë mëúira atsinmixon i quini ocën tabíataxacëxa.

²⁵ Usoquian 'acëx ca Pablobë Silas imë naëx Nucën Papa Diosbë bananan a rabi cantacëxa. Usaría 'ia ca anua 'icë sipuacë uni raírinën cuacëxa.

²⁶ Usaía 'icëbëa me cushínra shaíquicëbë ca ami tapuocë icama shaíquicëbëa xëcuëcamaxribi xëoquimainun manë risi anun uni sipuacë təcërëcacëcama tubucuti rëucúacëxa.

²⁷ Usaía 'icëbë bësuquinbi, xëcuëcama xëbquicë isquin ca an sipuacë unicama chiquiti rabanan bërúancë unín sináncëxa, —sipuacë unicama ca chiquiquiani cuanxa —quixun. Sinánquin ca axbi taroracácatsi quixun aín manë xëtocë biacëxa.

²⁸ Bitsiabi ca Pablonën munuma banaquin cacëxa:

—Taroracaxma ca 'it. Camáxbi cananuna ënu 'ain.

²⁹ Cacëxuinshi, anun pëcaxun isti a aín uni ñucáxun bibianx ca bënëtiishi abáquiani sipu mëú atsinacëxa. Atsini, bërëqui racuëtan banaí ca Pablo 'imainun Silas tanáin rantin purúancëxa.

³⁰ Usai 'itancëxun ëman buánquin ca Pablo 'imainun Silas cacëxa:

—¿Añu carana 'ën 'uchacama téréncë 'aish iënxun 'ati 'ain?

³¹ Quia ca cacëxa:

—Nucën 'Ibu Jesucristomi sinani ca ami catamët. Ami catamëti camina min xubunu 'icë min aintai 'ibucamabëbi mitsun 'uchacama téréncë 'aish Nucën Papa Diosnan 'iti 'ain.

³² Caxun ca a 'imainun aín xubunu 'icëcamaribi Nucën 'Ibu Jesús ñuiquin bana ñuixuancëxa.

³³ Ñuixuncëxuinshi ca imëbi an sipuacë unicama bërúancë unín Pablo 'imainun Silas anua manë xon 'acë aín namicama chucaxuancëxa. Chucaxuncëbë ca an sipuacë unicama bërúancë unibë axa aín xubunu 'icëcamaxribi Jesúsmi catamëti nashimicë 'iacëxa.

³⁴ Usa 'ixun ca an sipuacê unicama bërúancê unin aín xubunu buánxun Pablocêñun Silas pimiácêxa. Usocêx ca a unibê aín xubunua 'icê aín aínsi 'ibucamaxribi Nucên Papa Diosmi catamêti ainan 'aish, chuámashirua tani cuêêancêxa.

³⁵ Usaía 'ian pëcaracêbêtan ca an uníxa uni itsimi manania cuacê unicaman policíaxuquin cacêxa:

—An sipuacê unicama bërúancê uninu cuanxun camina a uni rabêa cuantánun ênun quixun cati 'ain.

³⁶ Usaquin caxun xucêx cuanxuan cacêxun ca an sipuacê unicama bërúancê unin Pablo cacêxa:

—An uníxa uni itsimi manania cuacê unicaman ca mi chiquínun quixun 'ê camiaxa. Usa 'ain camina chuámashirua 'aish cuanti 'ain.

³⁷ Usaquian an sipuacê unicama bërúancê unin cacêxun ca Pablonên policíacama cacêxa:

—Nux románo uni 'aish quiricañu 'icêbi, añu caranua 'a quixun nu ñucáxunmabi, ca camabi unían ismainun rishquimitancêxun nu sipuamionxa. ¿Usaquin 'amionxunbi cara bêri uni raírinêñ isnúmma nu chiquínin? Ax ca 'aisama 'icên. Atúxibi ca nu chiquini uti 'icên.

³⁸ Êsoquian Pablonên cacêxun cuabiani cuantêcêñxun ca policíacaman an uni uni itsimi manania cuacê unicama cacêxa. Caquian, románo uni 'aish ca quiricañu 'icê quixun cacêxun cuati ca racuêacêxa.

³⁹ Racuêti anu cuanxun ca Pablocêñun Silas cacêxa:

—Míx camina románo uni 'aish quiricañu 'ain quixun 'unánxunma cananuna mi 'ón.

Caquin êman buánxun ca —ênê êmanuax camina cuanti 'ai —quixun cacêxa.

⁴⁰ Usaquian cacêx sipunuax chiquiquiani ca Lidianên xubunu cuancêxa. Cuanx atsínquinbi ca axa Jesucristomi catamêcê unicama anu timêcê isquin upí oquin 'êsêtanccêx anuaxribi cuancêxa.

Tesalónica êmanuaxa unicama tsuáquirua

17

Tesalónica êmanuaxa unicama tsuáquirua

¹ Usaquiani cuani Anfípolis êma 'imainun Apolonia êma anun cuanx ca Tesalónica êmanu bëbacêxa. Tesalónicanu ca anua judíos unicama timêti xubu achúshi 'iacêxa.

² Usa 'ain ca rabê 'imainun achúshi semana anu 'i, Pablo axa 'icêsabi oi anun ñu mēetima nētê 'icêbê 'icêbê, anua judíos unicama timêti xubunu atsínxun, anua timêtia unicama cuêñêo bana 'unánmiquin, Jesús ax ca asérabi Cristo 'icê quixun cai atubê canancêxa.

³ Cuêñêo bananu ñuicêsabi oquin 'unánmianan ca —a bana quicêsabi oi 'iti 'aish ca Cristo paê tantancêx bamatancêx baísqúiaxa —quixun canan ca —'ên mitsu ñuixuncê Jesús abi ca axa uti nun caíncê Cristo ax 'icê quixun ñuixuancêxa.

⁴ Ñuixunia cuati ca judíos unicama raíri, Jesús ax ca asérabi Cristo 'icê quixun sinani, ami catamêti Silas 'imainun Pablobê timéacêxa. 'Imainun ca griego banan banacê uni 'ixunbia Nucên Papa Diosan bana cuacêcama, a 'imainun —ax ca aín nuitu upí 'icê —quixuan unin cacê xanucamaxribi Jesúsmi catamêacêxa.

⁵ Usa 'aínbi ca judíos unicama, an Jesús sináncêma, ax ami nutsi Silas 'imainun Pablomi nishquin uni 'atima chiquíshcama timêtanccêxun a êmanu 'icê unicama tsuáquirumiacêxa. Tsuáquirumi, Jasón cacê uni aín xubunu banaruquin barii ca, camabi unían isnun êma nêbêtsi buánti ca Pablocêñun Silas chiquínti 'icê quíax quicancêxa.

⁶ Usaí quiquinbi mēraquinma ca Jasónccêñun axa Jesucristomi catamêcê unicama raíri nírínbianquin a êmanu 'icê unicaman 'apunu buáncêxa. Buani ca munuma sharati quicancêxa:

—An camabi menu 'icê unicama tsuáquirumicê uni rabêtax ca ênu uaxa.

⁷ Ucê ca Jasonên anua 'inun aín xubunu atsínmiaxa. A unicamax ca Romanu 'icê 'apu César quicê bana cuaisama tani, 'apu itsi ca Jesús 'icê quía.

⁸ Pablocêñun Silas ñuicania cuati ca unicamabê a êmanu 'icê 'apucamaxribi sharati tsuáquiruacêxa.

⁹ Tsuáquiruiabi ca Jasónbêtan raírinên a ênun quixun curíqui 'ináncêxa. 'Ináncêxun ca Jasónccêñun raíri cuantánun quixun êancêxa.

Pablobê Silas Berea êmanu 'ía

¹⁰ Usaí 'icêbêtan ca axa Jesucristomi catamêcê unicaman bēñenquinshi imê Pablocêñun Silas Berea cacê êmanu cuantánun quixun xuacêxa. Xucêx cuanx bēbatancêx ca anua judíos unicama timêti xubunu atsíancêxa.

¹¹ Atsínxuan bana ñuixuncêbêtan ca anua 'icê judíos unicaman, Tesalónica êmanua 'icêcamasaira 'ixun, cuêênquin Pablonêan Jesús ñuiquin Nucên Papa Diosan bana ñuixunia

cuacéxa. Cuaquin ca aséribi cara Pablonean ñuixuncë bana ax 'icë quixun 'unáncasquin camabi nêtên Nucên Papa Diosan bana cuênëo isacéxa.

¹²Usaquin 'ai ca atux 'itsáxira —aséribi ca —quixun sinani Jesucristomi cataméacéxa. Usai 'imainun ca griego banan banacé unicama 'imainun xanucamaribi —upí sinánñu ca —quixun unin 'unáncë, acamax Jesucristomi cataméacéxa.

¹³Usaía 'icëbëbi ca Tesalónicanu 'icë judíos unicamax, Pablonean Bereanuxun Nucên Papa Diosan bana ñuixunia ñuicania cuabiani anuribishi cuancéxa. Cuanxun ca Pablomia nishnun quixun anu 'icë unicamaribi tsuáquirumiacéxa.

¹⁴Tsuáquirumicëbëtanbi ca axa Jesucristomi cataméë unicaman bënëñquinshi Pablo manë nuntían cuantánun quixun xuacéxa. Xucëbë ca Timoteobë Silas Bereanubi bërúacéxa.

¹⁵Bërúmainun ca an buáncë unicaman Pablo Atenas ëmanu buáncéxa. Buántancëxun a ëbianía Bereanu cuantécënia ca Pablonean a unicama Timoteocëñuan Silas bënëtishi a isi unun quixun camiacéxa.

Atenas ëmanua Pablo 'iá

¹⁶A unicama cuan ca Pablonean Atenas ëmanuxun Timoteocëñun Silas aia caíancéxa. Caini a ëmanu niquin, unían unioçë ñu a unin rabicë, a 'aisamaira isi ca Pablo masá nuituacéxa.

¹⁷Usa 'ixun ca anua judíos unicama timëti xubunuxun, judíos unicama 'imainun judíosma 'ixunbia an Nucên Papa Dios rabicë unicamaribi, Jesús ax ca aséribi Cristo, axa uti judíos unicaman caíncë, a 'icë quixun sinánmisa taní cuênëo bana ñui atubë canancéxa. Usai 'ianan ca camabi nêtên anuxun ñu marutinuaxribi anua 'icë unicamabë Jesús ñui canancéxa.

¹⁸Cananmainun ca raíri unicama usa isa uní 'iti icë quixun epicúreo cacë unicaman bana ñuia cuacë, 'imainun estoico cacë unicamanribia bëtsi bana ñuia cuacë, a unicamaxribi uax Pablobë banacéxa. Abë banatancëx ca raírinëx quiacéxa:

—¿Añu cara banañuira 'ixun ënë unin nu ñuixuina tanin?

Quicëbë ca raírinëx Pablonean Jesús ñuianan —bama 'aish ca uní baísquiti 'icë —quixun cacëxun cuax quiacéxa:

—Nun rabicë diosma, bëtsi dios ñui sapi ca quia.

¹⁹Usai quitancëxun ca Pablo bibianquin matá, Areópago cacë, anu buánxun cacéxa:

—Nun nu cuacëma a ñuiquinmi nu cacë bana ënë cananuna upí oquin 'unántisa tanin.

²⁰Nun cuacëma ñu camina min ñuin. Uisai qui quicë cara quixun cananuna 'unántisa tanin.

²¹Usa 'ain ca Atenasnu 'icë unicama 'imainun 'uracëox uax atubë 'icë unicama an uisa bana cara an cuacëma 'icë a cuaisa tancéxa. 'Imainun ca unían ñuia cuacëma ñuribi ñuiquin uní caisa tancéxa. Usai ca a unicamax 'iacéxa.

²²Usa 'ain ca Pablo Areópagonu timëcë unicama nëbëtsinuax niruquin cacéxa:

—Atenasnu 'icë unicama, 'ën iscëxun camina mitsun dioscama 'itsaira sinánquin a rabin.

²³'Ëx ënë ëmanu 'icë bain niquin cana anuxunmi mitsun dioscama rabicë 'itsa isan. Isanan cana anuxun mitsun dios rabiquinmi anu ñu nanti ñu achúshinumi ësaquin cuênëocë isan: “Ënëx ca anuxun nun 'unáncëma dios rabiti a 'icën”. 'Unánxunmabimi rabicancë dios a cana 'ën mitsu ñuixunin.

²⁴An ca me 'imainun anu 'icë ñucamaribi unioçéxa. Ax ca naí, me acaman 'Ibu 'icën. Usa 'aish ca ax anuxun a rabiti unin 'acë xubunu 'ima.

²⁵Unin a ñu 'axuncëxmabi ca ax usabi 'iá 'aish usabi 'ia. An ca anun nux tsóti nêtë 'imainun suñu, piti, 'imainun camabi ñuribi nu 'inania.

²⁶An ca achúshi uní aín rëbúnquicamax mecamanu tsónun unioçéxa. Unioquin ca uiti barin cara aín rëbúnquicamax camabi menu tsóti 'icë quixun mënionan, anua aín me sënëncëcamaribi mënioxuancéxa.

²⁷Nucên Papa Diosan ca ami sinánquin a 'unánun uní unioçéxa. Uisaxun caranuna a 'unánti 'ai quixunu sináncëxbi ca Nucên Papa Dios nu 'urama 'icën.

²⁸Nucên Papa Dios cupí cananuna tsotin, a cupí cananuna nitsin, a cupí cananuna ënë menu 'ain. Mitsun aintsí raírinëx ca ësai quiacéxa: “Nux cananuna diosan rëbúnqui 'ain”.

²⁹Nux aín rëbúnqui 'ixun cananuna sinántima 'ain, ax ca unían 'acë curi 'acë ñuusa 'ianan uxua manë 'acë ñuusa 'ianan maxax 'acë ñuusa 'icë quixun.

³⁰Nucên Papa Dios 'unáncëma 'ixun ca unin anbia unioçë ñu rabiácéxa. Rabia isquinbi ca Nucên Papa Diosan isëshiacéxa. Isëshia 'ixunbi ca bëri camabi menu 'icë uní 'atimaquin sináncë 'ixunbia sinananun quixun aín unicaman canun camia.

³¹Nucên Papa Diosan ca mënioçéxa, anúan achúshi uní, Jesucristonën camabi uní, aín nuitu cara upí 'icë, cara upíma 'icë quixun isti nêtë. Usaquian 'anun ca an caísacéxa quixun camabi unin 'unánun, ca Nucên Papa Diosan Jesús bamacëbi baísquimiacéxa.

³²Usaquian bamatancëx ca Jesús baísquiacéxa quixun ñuia cuati ca uní raírinëx Pablomi cuaiácéxa. Cuaimainun ca raírinën Pablo cacéxa:

—Mínmi ñuicé bana ênēmi ñuitēcēnia cananuna bētsi nētēn cuatēcēnti 'ain.

³³ Usaquian cacēx ca Pablo acama êbiani cuancēxa.

³⁴ Cuancēbē Pablobē cuani ca raírínēx ami sinani Jesúsmi catamēacēxa. Acamax ca Dionisio, Areópagonu 'icē uni a 'imainun xanu achúshi Damaris cacē a 'imainun raíriribi 'iacēxa.

18

Pablo Corinto ěmanu 'ia

¹ Areópago cacē matánuxun bana ñuixuntancēx ca Pablo Atenas ěmanuax Corinto ěmanu cuancēxa.

² Cuanx bēbaxun ca judío uni achúshi, Aquila cacē, mēracēxa. Ax ca Ponto cacē menuaxa bacēan 'iacēxa. Usa 'aish ca aín xanu Priscilabē Italia menu 'icē Roma ěmanu 'iacēxa. 'Icēbēbia anu 'icē 'apu Claudio ax —judíos unicamax ca camáxbi Romanuax cuanti 'icē — quicēbē ca Corintonu tsoiti cuancēxa. Usa 'ain ca Corintonu bēbatancēx Pablo Aquilacēñun Priscila isi cuancēxa.

³ Aquila ax ca Pablonēan 'acēsaribi oquian an chupa xubu 'acē uni 'iacēxa. Usa 'ain ca Pablonēan aín xubunu 'ixun Aquilabētan chupa xubu 'acēxa.

⁴ Usoquin 'anan ca anun ñu mēētima nētēcaman anua judíos unicama timēti xubunu cuanxun —Jesús ax ca asérabi Cristo, axa utia judíos unicaman caíncē, a 'icē —quixun bana ñuixuancēxa. Ñuixuncēxun ca judíos unicama raíri 'imainun judíosma unicama raírínēnribi —Jesús ax ca asérabia Nucēn Papa Diosan xuá a 'icē —quixun 'unánquin sináncēxa.

⁵ Usa 'ain ca Timoteobēa Silas Macedonianuax Corintonu bēban Pablonēn bētsi ñu mēēti 'aquinma Jesús ñui quicē banaishi ñuixuancēxa. Ñuixuanan ca judíos unicama, Jesús ax ca asérabi Cristo axa utia atun caíncē a 'icē quixun upí oquin ñuixuancēxa.

⁶ Cacēxbi ca aín bana timanan ami 'atímati banai ami nishacēxa. Usaía 'ia ca Pablonēn anuax ca cuania quixuan atun 'unánun aín chupa tacaquin cacēxa:

—Mitsúxbi 'iisama taní camina Nucēn Papa Diosnan 'itima 'ain. Usaími 'icēxbi ca 'ēn 'uchama 'icēn. Mitsúnmi ênē bana cuaisama tancēbētan cana judíosma unicama ñuixuni cuanin.

⁷ Catancēx anua judíos unicama timēti xubunuax chiquíquiiani ca judíosma 'ixunbia an Nucēn Papa Dios rabicē, justo cacē uni, aín xubunu cuancēxa, axa anua judíos unicama timēti xubu rapasu 'ain.

⁸ Usa 'ain ca anua judíos unicama timēti xubunu 'icē 'apu, Crispo, abē aín xubunu 'icē aín aintai 'ibucamaxribi ami sinani Nucēn 'Ibu Jesúsmi catamēacēxa. Usai 'imainun ca Pablonēan bana ñuixunia cuati, 'aisamaira Corintonu 'icē unicamaxribi ami sinani Nucēn 'Ibu Jesúsmi catamēti nashimicē 'iacēxa.

⁹⁻¹⁰ Usa 'ain ca Pablonēn namáquin cuacēsa oquin ěsaquian Nucēn 'Ibu Jesusan cacēxun imē cuacēxa:

—'É cana mibē 'ain. Usa 'ain ca uinu 'icē unínbi mi paē tanmiquin mēētima 'icēn. Ênē ěmanuax ca 'aisamaira uni 'ēnan 'iti 'icēn. Usa 'ain camina racuēquin ênquinma 'ēn bana ñuixunti 'ain.

¹¹ Usaquian cacēxun ca Pablonēn achúshi bari 'imainun mēcēn achúshi 'imainun achúshi 'uxē Corintonu 'iquin unicama Nucēn Papa Diosan bana ñuixuancēxa.

¹² Usaquian ñuixuncēbēbi ca Galión, axa Acaya menu 'icē unicaman 'apu 'ain, judíos unicamax Pablomi nishi tsuáquiruacēxa. Tsuáquiruquin bibianquin ca an uníxa unimi manania cuacē unicama timēcē anu buáncēxa.

¹³ Buánxun ca Galión 'imainun abē 'icē unicama cacēxa:

—Ênē unín ca usai judíos unicama 'iti Moisésnēn cuēnēo bana quicēsama oquin Nucēn Papa Dios rabinun quixun unicama caia.

¹⁴ Quixuan cacēbēa Pablo quicascēbētanbi ca Galiónēn judíos unicama cacēxa:

—Ênē uníxa ñu 'aisama 'acē 'ianan uni 'acē 'ain cuni cana mitsúnmi a ñuiquin cacēxun cuatsian.

¹⁵ Aínbi ca an mitsun cuati banaishi ñuixunquin, usai ca quia quixun ñuixunia. Usa 'ain camina mitsúnbi mēníoti 'ain. 'Ēn cana ênē ñu mitsu mēníoxuntima 'ain.

¹⁶ Usaquin catancēxun ca Galiónēn axa Pablomi manáncē unicama a cuantánun quixun cacēxa.

¹⁷ Cacēx cuanquinbi ca anua judíos unicama timēti xubunu 'icē 'apu, Sóstenes, a bixun mēēcancēxa. Usoia isquinbi ca Galionēn caquinma isēshiacēxa.

Antioquíanu cuantēcēntancēxa Pablo amiribishi mecama oi cuantēcēan (18.18-21.26)

¹⁸ Usocëx 'itsa nētēn pain Corintonu 'itancëx ca Pablo Siria menu cuanti sinani axa Jesucristomi catamécë unicama —cana cuanin —cabiani, Priscila 'imainun Aquílabē manē nuntin cuancëxa. Cuanx Cencrea ěmanu bēbaxun ca Pablonēn, —'ēn Nucēn Papa Dios cacēsabi oi 'i cana sēnēni —quixun sinánquin aín bu tēamiacëxa.

¹⁹ Tēamitancëx cuanx ca Efeso ěmanu bēbacëxa. Bēbax Priscila 'imainun Aquila ěbiani cuanx anua judíos unicama timēti xubunu atsiánx ca anuax Pablo anua timécē judíos unicamabē banaí atubē usai Jesús 'iti ñuiquin Nucēn Papa Diosan bana cuēñēo ñui canancëxa.

²⁰ Usaía 'ia judíos unicaman atubēa 'inun cacëxbi ca Pablo anu 'iáma 'icēn.

²¹ Abē 'iquinma ěbianquin ca atu cacëxa:

—Judíos unicama anun timēti nētē sēñēncēbē atubē Jerusalēnu 'itancëx cana Nucēn Papa Dios cuēñēncēbē mitsu isi utēcēnti 'ain.

Quixun cabiani ca Efesonuax cuancëxa.

²² Cuanx Cesárea ěmanu bēbax ca nuntinuax 'ibúquiani taēn Jerusalēnu cuancëxa. Cuanx bēbaxun atu istancëxun axa Jesucristomi catamécë unicama —cuanmainun ca 'it —cabiani ca Antioquíanu cuancëxa.

²³ Antioquíanu 'ëora pain 'itancëx ca Galacia menu 'icē ěma 'imainun Frigia menu 'icē ěmacama oi cuanquin Pablonēn axa Jesucristomi catamécë unicama upití Jesucristomi sinani ax cuēñēncēsabi oi 'inun quixun caquin atu 'ēsēacëxa.

Efesonuxuan Apolosnēn bana ñuixuan

²⁴ Pablonēan Galacia menu cuanan Frigia menuribi cuanquin axa Jesucristomi catamécë unicama 'ēsēmainun ca Alejandría ěmanu 'icē judíos uni achúshi, Apolo, ax Efeso ěmanu cuanx anu 'iacëxa. Ax ca an Nucēn Papa Diosan bana cuēñēo upí oquin 'unáncē 'aish unicama upí oquin bana ñuixuncē 'iacëxa.

²⁵ Nucēn 'Ibu Jesús ñuixunquian 'unánmicancē 'ixun ca Apólosnēn cuēñēni banaquin, Jesús ñuiquin, upí oquin Efesonu 'icē unicama ñuixuancëxa. Usaquin Jesús ñuiquin bana ñuixuanan, —aín 'uchacama chiquinatia ca Juanēn uni nashimiacëxa —quixun 'unánquinbi ca Apolosnēn —Jesucristonēn ca aín Bēru Ñunshin Upí aín unicama abēa 'inun 'inania —quixun 'unánma 'icēn.

²⁶ Usa 'ain ca anua judíos unicama timēti xubunuxun Apolosnēn racuēquinma bana ñuixunia cuaquin ca Aquílabētan Priscilanēn 'uri buánxun Apolos, Jesúsmi catamēti ca uni usai 'ia quixun upí oquina ñuixuancëxa.

²⁷ Usa 'ain ca Acaya menua Apolos cuainsa tancēbētan axa Jesucristomi catamécë unicaman —asábi ca —catancëxun atuan upí oquin Apolo binun quixun caquin axa Acayanuax Jesucristomi catamécë unicama quirica cuēñēoxuancëxa. Cuēñēoxunia quirica bibiani manē nuntin cuanx Acayanu bēbatancëxun ca Apolosnēn anua 'icē a Nucēn Papa Diosan nuibaquin Jesúsmi sinánmicē unicama upí oquin 'aquiancëxa.

²⁸ 'Aquianan ca unicaman cuamainun —Cristo ca ucēma 'icē —quixuan sinaniabi abē banaquin judíos unicama, Jesús ax ca aséabi Cristo, axa utia atun cañcē a 'icē quixun canan usai ca Cristo 'iti 'icē quiax ca Nucēn Papa Diosan bana cuēñēo quia quixun 'unánmicëxa.

19

Pablo Efesonu 'iá

¹ Corinto ěmanua Apolos 'ain ca Pablo matá me sapáncama oi cuantancëx Efesonu bēbacëxa. Bēbaxun ca anu 'icē axa Jesucristomi sináncē unicama mēracëxa.

² Mēraxun ca ñucácëxa:

—¿Mitsúxmi Jesucristomi sináncēbē cara aín Bēru Ñunshin Upí mitsu uax?

Quixuan ñucácëxun ca cacëxa:

—Nun cananuna Jesucristomi catamēti ca uni aín Bēru Ñunshin Upíñu 'ia quixun ñuia cuacēma 'ain.

³ Usaía quia ca Pablonēn atu cacëxa:

—¿Añu sinani caramina nashimicē 'ian?

Cacëxun ca cacëxa:

—Juanēan uni 'unánmicē bana sinani cananuna nashimicē 'ian.

⁴ Cacëxun ca Pablonēn cacëxa:

—'Atímaquin sináncē 'ixunbia sinanatia ca Juanēn uni nashimiacëxa. Nashimiquin ca cacëxa, axa a caxu uti uni achúshi, Jesús, axa utia judíos unicaman cañcē, Cristo, amí sinánun quixun.

⁵ Usaía Pablo quia cuati ca Nucēn 'Ibu Jesúsmi catamēti a unicamax nashimicē 'iacëxa.

⁶ Usa 'ain ca a unicama Pablonēn aín mēcēnan ramécēbē atunu Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upí uacëxa. Usaría 'icēbē unin 'unáncēma banan bananan ca a unicaman, usaquian Nucēn Papa Diosan sinánmicē bana unicama ñuixuancëxa.

⁷ Anu 'icë uni nashimicëcama ax ca mëcën rabë 'imainun rabë unisa 'iacëxa.

⁸ Usa 'ain ca Pablonën anu rabë 'imainun achúshi 'uxë 'iquin, anua judíos unicama timëti xubunuxun racuéquinma upí oquin Jesús ñuiquin bana ñuixuancëxa. Ñuixunquin ca, Jesucristomi catamëti ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quixuan 'unánun anu 'icë unicama ñuixuancëxa.

⁹ Ñuixuniabi ca raírinën masáquin sinánquin cuaisama tancëxa. Usaquin cuaisama tani ca anu timécë unicaman cuamainunbi —Jesúsmi sinánti ca 'aisama 'icë —quiax quiacëxa. Usai quicëbë, anuax chiquíquianquin ca Pablonën axa Jesucristomi catamécë unicama buani, Tirano cacë unían anuxun uni 'unánmicë xubu, anu cuancëxa. Cuanxun ca anuxun camabi nëtën bana ñuixuancëxa.

¹⁰ Usaquin ca Pablonën rabë barin anuxun bana ñuixuancëxa. Pablonëan usaquin ñuixuncëxun ca Asianu 'icë unicama, judíos unicama 'imainun judíosma unicamanribi Nucën 'Ibu Jesús ñuiquian ñuixuncë bana cuacëxa.

¹¹ Cuacëbëtan ca Pablonën anuxun Nucën Papa Diosan 'amicëxun uni itsin 'acëma ñu 'acëxa.

¹² Usa 'ain ca amia Pablo ratíquicë chupa 'imainun pañun abia anu buania mëi uni ñucëcamax pëxcúacëxa, pëxcúmainun ca ñunshin 'atimacamaxribi uninuax chiquíacëxa.

¹³ Nucën Papa Diosan 'amicëxuan Pablonën usoquin 'aia istancëxun ca an cuainbëquini niquin uninua ñunshin 'atima chiquincë judíos unicama raírinën, Nucën Papa Diosan 'amicëxuan Pablonën 'acësaribi oquin 'ati sináncëxa. Usaquin sinánquin ca uninu 'icë ñunshin 'atima cacëxa:

—Pablonëan unicama ñuixuncë Jesús an 'amicëxun cana mi cain, ënë uninuax ca chiquit —quixun.

¹⁴ Usaquian an ñu 'acë uni raírinëx ca judíos sacerdotenën cushicama achúshi, Esceva cacë, ain bëchicë mëcën achúshi 'imainun rabë 'iacëxa.

¹⁵ Usa 'ixuan cacëxunbi ca ñunshin 'atimanën Escevanën bëchicëcama cacëxa:

—Jesús 'imainun cana Pabloribi 'unan. Usa 'ixunbi cana ui caramina 'ai quixun mitsu 'unaniman.

¹⁶ Quixun cai chirínquianx anu 'iruquin ca ñunshin 'atimañu uni an cupinunma atu mëëacëxa. Mëëquian cushíinra mëëcëx ca chupañuma 'aish ain nami téátéabu 'aish xubunuax chiquiti abácëxa.

¹⁷ Usoquian 'acëa ñuia ca Efesonu 'icë judíos unicama 'imainun judíosma unicamanribi cuacëxa. Cuati racuéquin ca:

—Nucën 'Ibu Jesús, ax ca cushiira 'icë —quiquin a rabiácëxa.

¹⁸ Usaía 'icëbë uxun ca axa Jesúsmi catamécë 'itsa unin —usaribi oquin cana 'ën ñu 'atima 'acë —quixun chiquinacëxa.

¹⁹ Usomainun ca an ñubëti 'unáncë unicaman anua ñubëti 'unáncë quiricacama bëxun, camabi unían ismainun nëëancëxa. Usa 'ain ca a quiricacaman cupí cincuenta mil curíquisa 'iacëxa.

²⁰ Usaría 'imainun ca a ñuiquin bana ñuia cuati Jesucristomi catamëti unicamax amiribi amiribi 'itsacëxa.

²¹ Usa 'ain ca Pablonën Macedonia me 'imainun Acaya menu pain cuantancëx Jerusalénu cuanti sináncëxa. Jerusalénu cuanti sinani ca quiacëxa: Anu pain 'itancëx cana Roma ëmanuribi cuanti 'ain.

²² Usaquin sinánxun ca Pablonën an 'aquincë uni rabë, Timoteo 'imainun Erasto, a Macedonia menua cuantánun xuacëxa. Xutancëx ca Asia menua 'icë ëma Efeso, anu 'ëora pain í bërúacëxa.

Efesonu 'icë unicamaxa tsuáquirua

²³ Efesonuaxa Pablo cuancëma pan 'ain ca Jesucristo ñuicë bana cuaisama tani, a ëmanu 'icë unicamax tsuáquiruacëxa.

²⁴ Usaía 'inun ca Demetrio, an uxua manë unioquin ñu chucúmaracama 'ati 'unáncë, an tsuáquirumiácëxa. Demetrio an anuxun diosa Artemisa cacë rabiiti xubu iscësa 'ítánun chamaburatsu oquin manë uxua unioçëxa. Unioxun maruquin ca a 'imainun abëtan ñu 'acë unicamanribi 'itsaira curíqui biácëxa.

²⁵ Demetronën ca abëtan usoquin 'acë unicama 'imainun anribia usaribi oquin ñu 'acë unicamaxa, an camicëx timëtia cacëxa:

—Mitsun camina 'unanin, ënë ñu ësoquin 'atancëxun maruquin cananuna anun nun ñu maruti curíqui bitsin.

²⁶ Usa 'ainbi camina mitsun Pablo isanan an ñuicë banaribi cuatin. An ca Efeso ëmanushima, Asia menu 'icë ëmacama oquin, unían a rabinuxun 'acë ñu ax ca aséribi diosma 'icë quixun caquin, a rabixunma 'anun caquin 'aisamaira uni sinánmiäxa.

²⁷ Usoquian sinánmicëxun ca unin nun nu unioçë uxua manë 'acë xuburatsu bitima 'icën. 'Imainun ca Diananëxa cushi 'aínbi unicaman anuxuan a rabicë xubu cha manuti 'icën. Diana axa Asianu 'icë unicama 'imainun camabi menu 'icë unicaman rabicë 'aíshbi ca rabicëma 'iti 'icën.

²⁸ Usai Demetrio quia cuati ca nishi sharati tsuáquirui quicancëxa:

—Cushiira ca Diana 'icën. Efesonu 'icë unicaman rabicë diosa ca Diana 'icën.

²⁹ Usari quicëbë ca Efeso ëmanu 'icë unicama sharati tsuáquiruacëxa. Tsuáquiruquin Macedonia menu 'icë uni rabë, Gayo 'imainun Aristarco, axa Pablobë nicë, a bixun nirínbianx ca anua unicama timëcë xubunu abáquianx atslancëxa.

³⁰ Atsíncëbëa anu 'icë unicama cai axribi atsínsisa taniabi ca axa Jesucristomi catamëcë unicaman —miribima bitsia atslánxma ca 'it —quixun Pablo cacëxa.

³¹ Camainun ca an 'unáncë Asia menu 'icë 'apu raírínënríbi anu timëcanti xubunu atslánxma 'inun quixun Pablo camiacëxa.

³² Usa 'ain ca axa timëcë unicamax tsuáquirui, raírínëxa bëtsi ñu ñui quimainun raírínëxribi bëtsi ñu ñui banai sharácëxa. Sharáquinbi ca ain patsanën añu 'anux cara timëaxa quixun 'unánma 'icën.

³³ Pablomia 'icësaríbiti ca anua timëcë unicamax anua atubë 'icë judíos unicamamiríbi nishacëxa. Usaía ami nishcëxun ca judíos unicama an Alejandro, usai 'i cara timëaxa quixun an anua timëcë unicama canun quixun cacëxa. Cacëxun ca Alejandronën ain mëcënan sanánquin ain bana cuanun quixun cacëxa.

³⁴ Cacëxbi ca —ax ca judío uni 'icë —quixun 'unani nëtëtíma rabë horan pain munuma sharati quicancëxa:

—Cushiira ca Diana 'icën. Efesonu 'icë unicaman rabicë diosa ca Diana 'icën.

³⁵ Usa 'ain ca sharatia nëtënun cacëxbi nëtëtísama taniabi an 'apu quirica cuënëoxuncë unin nëtëmiacëxa. Nëtëmia ca cacëxa:

—Efesonu 'icë unicama, 'ën mitsu camainun ca cuat. Ènë ëmanu 'icë unicamax ca an anuxun Diana rabiti xubu bërúanan a iscësa maxax naínuax nipacëcë bërúancë 'icën. Usa ca quixun ca camabi menu 'icë unicaman 'unánxa.

³⁶ Usa 'ain ca, usama ca quíax uíxbi quitíma 'icën. Usa 'ain camina nëtëti 'ain. Nëtëanan camina sinánxunmaishi ñu 'atíma 'ain.

³⁷ Mitsúnmi bëcë uni rabëtax ca mitsun rabicë diosa ñui 'atímati banacëma 'icën.

³⁸ Usa 'aínbi ca Demetrio 'imainun an abëtan uxua manë 'acë ñu 'acë unicaman, unimi manántisa tanquin, an uníxa uni itsími manania cuacë unicama cati 'icën. Canan ca 'apu raíríribi cati 'icën. Cacëbëtanbi ca Demetrio 'imainun abë 'icë unicamaxa ami manáncë unicamanribi, an uníxa uni itsími manania cuacë unicama cati 'icën.

³⁹ Usa 'ain camina bëtsi ñuríbi mënóisa tanquin anúan 'apucama timëti nëtën anu timëcë unicaman cuamainun cati 'ain.

⁴⁰ Uísai 'i caranuna sharati quixuan ñucácancëxun a ñuíquin cati ca 'aíma 'icën. Usa 'ain ca 'apumi nishínu 'icësa sináncanti 'icën.

⁴¹ Usaquin catancëxun ca timëcë unicama cuantánun quixun xuacëxa.

20

Macedonia me 'imainun Grecia menu Pablo cuan

¹ Usaquin cacëxa cuancëbëtan ca Pablonën axa Jesucristomi catamëcë unicama camicëx aia 'esëanan bana ñuíxuntancëxun —cuanmainun ca 'ican —quixun atu cabiani Macedonia menu cuancëxa.

² Cuanquin ca a menua 'icë ëmacamanua 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicama, ëníma Jesúsmi catamënen quixun caquin sinánmiacëxa. Sinánmibiani ca Grecia 'icëbi Acayaríbi cacë menu cuancëxa.

³ Cuanx bëbax ca anu rabë 'imainun achúshi 'uxë 'iacëxa. Anu 'aish ca manë nuntin Siria menu cuanti sinánquinbi, judíos unicamaxa ami 'esënanía ñúia cuati sinanacëxa. Sinanabiani ca Macedonia anu pain bain cuancëxa.

⁴ Cuancëbë ca Berea ëmanu 'icë uni, Sópater, a 'imainun Tesalónica ëmanu 'icë uni rabë, Aristarco 'imainun Segundo, 'imainun Derbe ëmanu 'icë uni, Gayo, 'imainun Asia menu 'icë unicama, Timoteo, Tíquico, Tróximo, acamax Pablobë cuancëxa.

⁵ Cuanx Macedonia menu bëbacëbë ca atux pain Troas ëmanuxun nu caini cuani nu ëbiani rëcuënquiancëxa.

⁶ Usa 'ain cananuna anun chamiti ñucëñunma 'acë pán anun piti nëtë inúmitancëx, nuxribi Filiposnuax manë nuntin cuanx, mëcën achúshi nëtë 'icëbë Troasnu bëbacën. Bëbax cananuna mëcën achúshi 'imainun rabë nëtë anu 'iacën.

Troas ëmanu Pablo 'iá

⁷ Anu 'aish cananuna domingo nētēn axa Jesucristomi catamēcē unicamabē pán tuca-paxun pi timéacēn. Timéan ca Pablonēn, imēishinu cuanti 'ain, ñantónpaquin 'uran bana ñuixuancēxa. Usoquin ca imé naēx 'itámainun 'acēxa.

⁸ Usoquin ca Pablonēn xubu cata itsi manáinra 'icē, anua lamparín 'itsaira tiríocē 'icē anunu timécē, anuxun bana ñuixuancēxa.

⁹ Usaquin Pablonēn manámi 'icē xubu cata rabē 'imainun achúshi, anuxun bana ñuixuncēbēbi ca bēná uni achúshi, Eutico cacē, ax xubu manámia 'icē xēcuē anu tsotax, 'uxcēnan tēnácēx 'uxax éman nipacēacēxa. Nipacétia bamaia ca bicancēxa.

¹⁰ Bicēbē xubunuax 'ibúquianquin bēná uni 'icúquin bitsi rantin purúnquin ca Pablonēn anua 'icē unicama cacēxa:

—Ratúaxma ca 'ican, ca uinacétia.

¹¹ Catancēx manan 'irutēcēnxun, pán tuca-paxun pianan pēcaratamainun bana ñuixunēti, ca Pablo atu ébiani cuancēxa.

¹² Cuancēbē ca bēná uni Eutico axa chuáma 'aish asábi 'icē buani cuēēnquiani cuancancēxa.

Troasnuaxa Pablo Miletonu cuan

¹³ Usa 'ain cananuna Pablonēan taēn cuainsa tanquin, anua bitsi cuanun cacēx, nux pain rēcuēnquiani manē nuntin Asón cacē émanu cuancēn.

¹⁴ Cuanx bēbaquin Asónua Pablo bibiani cananuna abē nuntin Mitilene cacē émanu cuancēn.

¹⁵ Mitilenuax coonx cananuna Quío cacē nasí rapasu bēbacēn. Bēbax anuax coonx cananuna Samos cacē nasínu bēbacēn. Bēbatancēx cananuna anu 'icē éma Trogilio anuax pain tantiacēn. Tanti anu 'inēti cuanx cananuna Mileto cacē émanu bēbacēn.

¹⁶ Anuxun ca Pablonēn Pentecostés cacē nētē 'iisama pain 'ain Jerusalénu bēbati sinánquin 'uran Asia menu 'iisama tanquin, Efeso éma 'urama 'ainbi anu cuantima sináncēxa.

Efesonuaxa ax Jesucristomi catamēcē unin cushicama Pablonēn bana ñuixuan

¹⁷ Usaquin sinánxun ca Miletonuxunbi Efesonua 'icē axa Jesucristomi catamēcē unin cushicamaxa anu unun quixun Pablonēn camiacēxa.

¹⁸ Camicēx aia ca cacēxa:

—Asia menu utancēx carana mitsubē 'aish uisai 'ēx 'ia quixun camina mitsun 'unanin.

¹⁹ 'Ēx mitsubē 'ixun cana mitsúnmi 'ē rabiti sinánquinma axa cuēēncēsabi oi 'iquin Nucēn 'Ibu Jesucristo ñuiquin uni bana ñuixuan. Usoquin 'ai cana bēunan mēscúanan judíos unicaman 'ē bētsi bētsi ocēx 'aisamaira tēmēran.

²⁰ Usai 'iquinbi cana énquinma uisai caramina Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oi 'inux upí 'iti 'ai quixun racuēquinma mitsu bana ñuixuan. Usaquin nētēquinma mitsúxmi timécē ñuixuanan cana mitsun xubucamanuxunribi mitsu bana ñuixuan.

²¹ Ñuixunquin cana judíos unicama 'imainun judíosma unicamaribi Nucēn Papa Dios cuēēncēsa oi 'inux sinanatia Nucēn 'Ibu Jesucristomi catamēnun quixun can.

²² Usa 'ain cana Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan sinánmicēsabi oi Jerusalénu cuanin, uisai carana anuax 'iti 'ai quixun 'unanimabi.

²³ An 'unánmicēxun cana 'unanin, uinu 'icē émanu carana cuani anuxun ca Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan 'ē caia, anuax cana sipuocancē 'ianan unían 'atimocēxun 'aisamaira oquin tēmēranuxun 'ai quixun.

²⁴ Usaquin 'unánmicēxbi cana 'ēx uisai carana 'iti 'ai quixun sinani bēnētiman. Bamanux-unbi Nucēn 'Ibu Jesusan cacēsabi oquin 'ai cuēēnquin sēnēonti cana cuēēnin, Nucēn Papa Diosan ca nuibaquin unicama ainan 'inun iēmisa tania quixuan camabi unin 'unánun.

²⁵ Usaquin sinánquinbi cana 'unanin, uicama carana Nucēn Papa Diosan uni 'inun bana ñuixuan acaman ca 'ē istēcēnuxunma 'aia quixun.

²⁶⁻²⁷ Mitsúnmi 'ē istēcēncēxunmabi cana ésoquin mitsu cain, uisai cara Jesucristo cupí ain unicamax, an mēnósabi oi 'iti 'icē quixuan Nucēn Papa Diosan 'ē 'unánmicē, acama ñuiquin cana mitsuishima camabi émanu 'icē unicamaribi ñuixuan. Usa 'ain ca 'ēn Jesucristo ñuiquin bana ñuixunia cuatibia ami catamēcēma 'ain 'ēn 'uchama 'icēn.

²⁸ Usa 'ain camina mitsun mina ñu 'aisama 'ai bērúancati 'ain. Bērúancan camina axa Jesucristomi catamēcē unicamaribia upí 'inun bērúanti 'ain. Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan ca usoquinmi axa Jesucristomi catamēcē unicama bērúanun mitsu 'imíaxa. A unicamax ca axa bama cupí Nucēn 'Ibu Jesucristomi catamēcē 'aish ain uni 'icēn.

²⁹ 'Ēn cana 'unanin, 'ēx cuancēbē ca uni raírí uti 'icēn. Uxun ca axa ami sináncē unicama, Jesucristomi catamēti bana a énun quixun paránti 'icēn. 'Inúanēan bētsi biquin carnero tsuacacēsaribi oquin ca a unin axa ami sináncē unicama Jesús manunun quixun parántisa tanti 'icēn.

³⁰ Ësaquinribi cana 'unanin, axa Jesucristomi catamécë unicamabë timécë unicama bëtsi bëtsin ca Nucën Papa Dios cuëncësabi oquin ñuixunquinma, cëmë bana ñuixunti 'icën, a bana quicësabi oi isa 'inun quixun.

³¹ Usa 'ain camina unin paráncëma 'inuxun upí oquin sináinrati 'ain. Camina sinánti 'ain, rabë 'imainun achúshi barin cana ñiantánbi nētēnbi nētēquinma bëunan mēscúquin mitsu 'ësëan.

³² Bëri cana an bërúanan Nucën Papa Dios mitsu ñucáxunin. An ca nuibaquin mitsu ami cushinun 'imianan axa ami sináncë unicama 'imicësaribi oquin asérabi ainan 'aishmi ax cuëncësä oíshi 'inun mitsu 'imiti 'icën.

³³ 'En cana curíqui ñucánan chupa ulbi ñucácëma 'ain.

³⁴ Mitsúnbi camina 'unanin, 'en mēcēnanbi ñu mēëxun cana 'en piti 'imainun 'en chupa bianan 'ëx abë 'icëcamaribi bixúan.

³⁵ Usaquin ñu mēëcë 'ixun cana mitsu 'unánmia, mitsúnribimi usoquin 'anun, ñuñuma uni ñu 'inánxun. Usaquin 'ati sinani ca Nucën 'Ibu Jesús ësai quiacëxa: "A unin ñu 'ináncë uni ax cuëncësamaira oi ca an uni ñu 'ináncë uni ax cuëñia". A bana camina manuquinma sinánti 'ain.

³⁶ Ësaquin catancëx ca Pablo rantin puruni tsóbuti anu 'icë unicamabë Nucën Papa Diosbë banacëxa.

³⁷⁻³⁸ Banai sēñënia ca —'ë camina istēcēnuxunma 'ai —quia oi camáxbi masá nuituti abë 'icúcanani bëunan mēscúquin bërúanxa cuanun caquin manë nuntinu 'irumiquin Pablo buáncëxa.

21

Jerusalénu Pablo cuan

¹ Buáncëx 'iruax Efesonu 'icë unicama ëbiani cuanx cananuna Cos cacë nasínu cuancën. Anuax coonx cananuna Rodas cacë nasínu cuanx, anuaxribi Pátara cacë ëmanu bëbacën.

² Bëbaxun cananuna anua axa manë nuntin Fenicia menu cuanti uni raíri mēracën. Mērax cananuna a nuntin atubë cuancën.

³ Cuanxun Chipre nasía mēmiu 'icë inubiani cananuna Siria menu cuancën. Cuanx cananuna anu 'icë unicaman buáncë aín ñucama a nanpáxunti cupí Tiro ëmanu cuancën.

⁴ Usai Tironu bëbaxun, axa Jesucristomi catamécë unicama mērax, cananuna mēcën achúshi 'imainun rabë nētēn atubë anu 'iacën. Nuxnu anu 'ain ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxun a unicaman uisai cara Pablo 'iti 'icë quixun 'unánquin Jerusalénu cuanxma 'inun quixun cacëxa.

⁵ Usaquian cacëbëbi cananuna a nētēcama inúcëbë cuancën. A ëmanuax cuancëbë ca axa Jesucristomi catamécë unicamax aín xanu 'imainun aín bëchicëbëbi nubë masinu cuancëxa. Cuanx cananuna rantin puruni tsóbuax masinuax Nucën Papa Diosbë banacën.

⁶ Usai 'itancëxun atubë 'icucananquin —cuanmainun ca bërúanx 'ican —quixun atu cai cananuna manë nuntinu 'iruacën. 'Irucëbë ca a unicamax aín 'icënu cuantēcëancëxa.

⁷ Anuax cuanx cananuna Tolemaida ëmanu cuancën. Cuanx bëbaxun axa Jesucristomi catamécë unicama catancëx cananuna achúshi nētēn atubë 'iacën.

⁸ Anuax pëcaratęcëncëbë cuanx cananuna Cesárea ëmanu bëbacën. Bëbax cananuna Felipeñen xubunu abë 'i cuancën. Felipe ax ca an Jesús ñuiquin unicama bana ñuixuncë 'ianan mēcën achúshi 'imainun rabë uni Jerusalénuxun an piti mēticanun caíscan acama achúshi 'iacëxa. A Felipebë cananuna 'iacën.

⁹ Aín bëchicë ca rabë 'imainun rabë xanu bënëñuma 'iacëxa. A xanucaman ca Nucën Papa Diosan sinánmicëxun bana uni ñuixuancëxa.

¹⁰ Anu 'itsa nētë 'icëbë ca an Nucën Papa Diosan sinánmicëxun bana uni ñuixuncë uni achúshi Agabo cacë, ax Judea menuax bëbacëxa.

¹¹ Bëbax nu isi uxun anun Pablo tsitęcërëquicë, a biax anun tanëacanan anun mēñëacati ca quiacëxa:

—Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí ca ësari quia: Ëñen 'ibu ca ësaribi oquin nëaxun Jerusalénu 'icë judíos unicaman judíosma unían binun 'inánti 'icën.

¹² Ësaría Agabo quia cuaquin ca nubëtan Cesárea nu 'icë unicamanribi, Jerusalénu cuanxma 'inun quixun Pablo cacëxa.

¹³ Cacëxbi ca Pablo quiacëxa:

—¿Añu cupí caramina usai banai bëunan mēscúquin 'ë masá nuitumin? Jerusalénuxun Nucën 'Ibu Jesúsnu cupí 'ë nēacancëxbi cana bënëñuma 'ain. Usoquin nēanan 'ë 'acancëxbi cana asábi 'iti 'ain.

¹⁴ Usai quia Jerusalénu cuancatsi quia cananuna Pablo sinanamiasmacën. Usa 'ain cananuna quiacën:

—Nucën 'Ibu Dios cuëncësabi oi ca 'iti 'icën.

¹⁵ Usa 'ain cananuna ñu mëníobiani Cesáreanuax Jerusalénu cuancën.

¹⁶ Cuancëbê ca nubê Cesáreanuax ax Jesucristomi catamêcê unicama raíri cuancëxa. Acaman ca Chiprenuax ucê uni Mnasón, axa 'itsa baritian Jesucristomi catamêcê, a 'unáncê 'ixun aín xubunu anunu 'inun nu buáncëxa.

Pablo Jacobo isi cuan

¹⁷ Usa 'ain ca Jerusalénu bêbaia axa Jesucristomi catamêcê unicaman cuëñquin nu biacëxa.

¹⁸ Usaquin bicëx 'inêti cananuna pëcaracëbê Pablobê Jacobo isi cuancën. Abê ca axa Jesucristomi catamêcê unicaman cushicamaribi 'iacëxa.

¹⁹ 'Icê —¿uisa caina 'ai? —quixun catancëx atubê banaquin ca Pablonën uisaira oquin cara Nucën Papa Diosan 'amicëxun, anua judíosma unicama 'icê ëmacamanuxun ñu 'axa quixun ñuixuancëxa.

²⁰ Usaquin Pablonën ñuixuncëxun ca —asábi ca —quixun caquin Nucën Papa Dios rabi-acëxa. Rabitancëxun ca Pablo ësaquin cacëxa:

—Asábi ca. Usa 'aínbi camina 'unanin, 'aisamaira judíos unicamax ca Jesúsni sinánxa. Sinánxunbi ca ësaquinribi sinania, Moisésnën usai judíos unicama 'iti cuëñêo bana quicësabi oi cananuna 'iti 'ai quixun.

²¹ A unicamax ca quia, min isamina bêtsi bêtsi menua judíos unicama, Moisésnën usai judíos unicama 'iti cuëñêo bana quicësabi oi 'iaxma 'inun quixun can. Canan isamina judíos unicaman 'acësaribi oquin bëbu tuá 'unántioxunma 'anun quixunribi can.

²² An usa bana cuacê unicamax ca mi ucê cuati tímêti 'icën. ¿Usa 'ain caramina uisai 'iti 'ain?

²³ Nun ësaquin cacësabi oquin camina 'ati 'ain. Ënu ca rabê 'imainun rabê judíos uni, an Nucën Papa Dios cacësabi oi 'i sënênquian aín bu tëamitishi 'icën.

²⁴ Ënê uni buani camina abê judíos uni 'icësaribiti 'inux mixribi nashi mëníocati 'ain. Mëníocanan camina a unicamaxa Moisésnën cuëñêo bana usai 'iti quicësabi oi 'ianan aín bu tãacê 'inun cupíoquin mëníocamiti 'ain. Minmi usoia isquin ca judíos unicaman 'unánti 'icën, mix camina Moisésnën usai judíos unicama 'iti cuëñêo bana quicësabi oi 'i quixun. 'Unánan ca mimia manáncê bana ax ca cëmê 'icê quixun 'unánti 'icën.

²⁵ Mixmi judío uni 'aish usai judíos unicama 'iti bana quicësabi oi 'iti 'aínbi ca nun sináncëx judíosma unicamax usai 'itima asábi 'icën. Usaquin sinánquin cananuna ësaquin 'axun acama quirica buánmian: Judíos unicama usai 'iti banacama quicësa oquin 'aquinma camina ësaquinshi 'ati 'ain, unínbia uniocê ñu rabiquian 'acê ñuina camina pitima 'ain, 'imainun camina ñuina imi pitima 'ain, 'imainun camina têtsécacê ñuina pitima 'ain, 'imainun ca bêtsi xanubê 'ima uni aín xanubêishi 'iti 'icën.

Roma ëmanua Pablo cuan ñuicê bana (21.27-28.31)

Anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun Pablo bican

²⁶ Usaquin abêa 'icëcamabêtan Jacobonën cacësabi oquin, rabê 'imainun rabê uni a buonx ca Pablo judíos unicama 'icësaribiti nashi abê mëníocacëxa. Mëníocanan ca uisa nêtën cara anun mëníocati nêtê sënênti 'icê quixun canan uisa nêtën cara Nucën Papa Dios rabiquin ñuina rêti 'icê quixun anu 'icê sacerdotebêtan mëníoi anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu cuancëxa.

²⁷ Anun mëníocati nêtê męcën achúshi 'imainun rabê sënênti 'uramara 'ain ca judíos unicama raíri, Asianuax ucê, acaman Pablo anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu isacëxa, isquian tsuácarucëxun Pablo biacëxa.

²⁸ Bitsi ca munuma cuënishi quicancëxa:

—Israel unicama, nu ca 'aquin. Ënê unix ca an camabi menu cuanquin judíos unicamiamia 'inun quixun unicama ñuixuncê a 'icën. Usa 'ixun ca nun cuati bana Moisésnën cuëñêo quicësabi oi 'iaxma 'inun quixun canan, anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu ênê 'atimaquin ñuiquinribi unicama caia. Usa 'ixun ca anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu judíosma, axa griego banan banacê unicama raíribi atsínmiaxa. Atsínmixun ca ênê xubu upí 'atimamiaxa —quíax.

²⁹ Jerusalënuaxa abê nitsia isbaiëxanx ca Efesonu 'icê uni, Trófimo, a Pablonën anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu atsínmicësa sinani usai quicancëxa.

³⁰ Usaía quicëbê tsuáquirui abácuatsini uquin ca Jerusalénu 'icê unicaman biquin, Pablo anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu ëman nírínbianquin bënênqinshi xëcuëcama xëpuacëxa.

³¹ Usaquin 'ai Jerusalénu 'icê camabi uni tsuáquirucêa ñuia ca comandantenën cuacëxa.

³² Usaquin cuaquin aín suntárucamacēñun suntárunēn cushicama timētancēxun abáquianquin buanx ca comandante anua unicama 'icē anu bēbacēxa. Bēbaia isquin ca mēēquinbi Pablo ēancēxa.

³³ Usocēbē uquin ca Pablo biquin comandantenēn aín suntárucama manē risi rabētan tēcērcanun quixun cacēxa. Caquin ca ui cara ax 'icē quixun ñucánan añu cara 'axa quixun ñucácēxa.

³⁴ Ñucácēbēbia unicamax bētsi bētsi bana ñui sharácēbētan upí oquin cuaquinma ca comandantenēn anua suntáru bucuē xubunua buánun quixun cacēxa.

³⁵⁻³⁶ Cacēxuan buáncēbē, a caxu cuanquin catícabiani ca unicama sharati tsuáquirui quiacēxa:

—Ca bamati 'icēn.

Usai quia tsuáquirucēbētan ca unínma 'aia quixun suntárucaman atun xubunua 'icē tapitia 'urama 'ain Pablo 'icúquin birubianquin buáncēxa.

Unicamax ami manáncēxuan Pablonēn ca

³⁷ Usoquin buánxuan atun xubunu suntárucaman atsínmicēxunbi ca Pablonēn comandante cacēxa:

—¿Bananun caina 'ē 'imitima 'ain?

Cacēxun ca comandantenēn cacēxa:

—¿Griego banan banati caina 'unan?

³⁸ ¿Mix caramina Egiptonu 'icē uni an bari itsin, 'apumi nishquin unicama tsuáquirumitancēxun uní 'aquin cuatro mil uní, anu uní 'icēma menu buáncē, ama 'ain?

³⁹ Usaquin ñucácēxun ca Pablonēn cacēxa:

—'Ēx cana judío uní 'ain, Cilicia menua 'icē ēma cha, Tarso, anu 'icē. ¿Usa 'ain caramina 'ēn axa tsuáquirucē unicama canun 'ē camitima 'ain?

⁴⁰ Cacēxun ca comandantenēn —camina cati 'ai —quixun cacēxa. Cacēx tapitinu nixun mēcēnan sanáncēxa nētētia ca Pablonēn hebreo banan banaquin ēsaquin unicama cacēxa:

22

¹ 'Ēn aintsicama 'imainun caniacēcē unicama, uisai carana 'ia quixun 'ēn aséرابi mitsu ñuixunmainun ca cuat.

² Caía, hebreo banan Pablo banaia cuati ca pascēsarua 'inun nētēacēxa. Nētētia ca Pablonēn cacēxa:

³ —'Ēx cana judíos uní, Cilicia menua 'icē ēma Tarso, anuax bacēan 'ain. Usa 'ixunbi cana Jerusalén ēnuax caniquin, an uní 'unánmicē uní, Gamaliel, an 'unánmicēxun quirica 'unánquin, nucēn raracaman cuatia Moisésnēn cuēnēo bana upí oquin 'unáncēn. 'Imainun cana mitsúxmi 'icēsaribiti Nucēn Papa Diosan bana quicēsabi oquin 'ati cuēēancēn.

⁴ Usa 'ixun cana axa Jesucristomí sináncē unicama bētsi bētsi ocēn. Bētsi bētsi oquin 'anan cana bēbu 'imainun xanuribi nēaxun tēmēramianan sipuanuxun buáncēn.

⁵ Sacerdotnēn cushicaman 'apubētan ca caniacēcē unicamanribi 'unánxa, atun ca Damasconu 'icē judíos unicama 'inani cuanun quirica 'ē 'ináncēxa quixun. 'Ináncēx cana axa Jesucristomí sináncē unicama Jerusalén ēnuxun tēmēraminuxun bitsi cuancēn.

Pablonēan axa usai Jesucristomí catamēa ñuia bana (Hch. 9.1-19; 26.12-18)

⁶ Bain cuani Damasconu bēbai cuanquin, 'ēn usai 'iti sináncēma 'ainbi ca bari xamaruti 'urama 'ain, naínuax cushiira pēqui ichúquin nēbētsioraquin 'ē pēcacēxa.

⁷ Usaquian pēcacēx menu nipacēxun cana ēsaquian 'ē cacē bana cuacēn: “Saulo, Saulo, ¿uisoti caramina 'ē bētsi bētsi oin?”

⁸ Ésaquian cacēxun cana cacēn: “¿Ui caramina 'ain? Nucēn 'Ibu Dios sapi camina 'ain”. Cacēxun ca 'ē cacēxa: “'Ēx cana Jesús, Nazaretnu 'icē, ami bētsi bētsi ocē, a 'ain”.

⁹ Usaquian 'ē cacēbētan pēquia isquinbi ca axa 'ēbē cuancē unicaman 'ēbēa banaia cuama 'icēn.

¹⁰ Ésaquian cacēxun cana cacēn: “Mix camina 'ēn 'Ibu 'ain. ¿Usa 'aish caramina añu 'ēn 'ati cuēēnin?” Cacēxun ca 'ē cacēxa: “Niruquiani camina Damasconu cuanti 'ain. Anuxun ca uisa ñu caramina 'ati 'ai quixun mi unín cati 'icēn”.

¹¹ Usaquin cacēx menuax niruiabia axa pēquicē an bētēnancēx bēxuñu 'ixun iscasmatia, axa 'ēbē cuancē unicaman mēñbianquin buáncēx cana Damasconu bēbacēn.

¹² Anu ca uní achúshi, Ananías cacē, an Moisésnēn cuēnēo bana quicēsabi oquin 'acē 'iacēxa. Usa 'aish ca a unix Damasconu 'icē judíos unicaman, ax ca upí nuituñu 'icē quixun ñuicē 'iacēxa.

¹³ Usa 'aish ca 'ē isi uacēxa. Uxun ca 'ē cacēxa: Saulo, mix camina 'ēn xucēn 'ain. Camina amiribishi istēncēnti 'ain. Quixun cacēxuinshi cana a isacēn.

¹⁴ Iscëxun ca 'ë cacëxa: Nucën Papa Dios, a nucën raracamanribi rabia, an ca mi caísacëxa, añu cara ax cuëñia quixun 'unánanmi aín Bëchicë aín sinan upíra aribi 'unánan ax banaia cuanun.

¹⁵ Usa 'ixun camina min ami iscë ñucama 'imainun usaquian mi cacëxunmi cuacë banacamari bi camabi menu 'icë unicama ñuixunti 'ain.

¹⁶ Usaími 'inúan caiscë 'aish camina bënëtishi nirui min 'uchacama tërënun Nucën 'Ibu Jesúsmi catamëti nashimicë 'iti 'ain.

Judíosma unicama bana ñuixunun Jesusan Pablo xua

¹⁷ Usa 'ain cana Ananías quicësaí 'itancëx Jerusalénu cuantëcëancën. Cuanx cana Nucën Papa Diosbë banai anuxun a rabiti xubunu cuancën. Anu 'ixun cana namáquin iscësoquin Nucën 'Ibu Jesús isacën.

¹⁸ Iscëxun ca ësaquin 'ë cacëxa: Jerusalénu 'icë unicaman ca mínmi 'ë ñuiquin cacëxunbi cuaisama tanti 'icën. Usa 'ain camina bënëti Jerusalénuax cuanti 'ain.

¹⁹ Usaquian cacëxunbi cana Nucën 'Ibu Jesús cacën: Ënu 'icë judíos unicaman ca 'unánxa, 'ën cana anua judíos unicama timëtí xubucamanu cuanquin, axa mimi catamëcë unicama sipuanuxun buánan mëëa quixun.

²⁰ Estëbanën an mi ñuiquin uni bana ñuixuncë, a maxaxan 'acainmainun cana 'ëx anu 'ixun cuëñnquin an Esteban rëcë unicaman chupa bërúan.

²¹ Usaquin cacëxunbi ca Nucën 'Ibu Jesusan 'ë cacëxa: Camina cuanti 'ain. Cana 'ura 'icë judíosma unicamami bana ñuixunun mi xuti 'ain.

Comandantenëx Pablobë bana

²² Usaquian Pablonën ñuixuncëxun pascësarua 'aish sëtëxun cuatibi ca judíosma unicama ñuia quia cuati sharatëcëni quicancëxa:

—Ënë uni ca bamati 'icën, 'aíma 'inun.

²³ Usai qui munuma banai sharati nishquin ca aín chupabi pëxun niquin me cupúcë bixun manámi mësuquin puacëxa.

²⁴ Usaría unicama 'ia isquin ca comandantenën anua suntárucama bucuçë xubunua Pablo atsinínminun quixun aín suntárucama cacëxa. Canan ca, uisa cupí cara a ñui usai sharácania quixuan nu ñuixunun camina Pablo rishquiti 'ai quixun cacëxa.

²⁵ Usaquian comandantenën cacëxuan rishquiminuxun nëamicëxunbi ca Pablonën anua 'icë capitán cacëxa:

—¿Mitsúnmi románo uni, añu cara 'axa quixun upí oquin cuaxunmashi rishquiti cara asábi 'ic?

²⁶ Ësaía Pablo quia cuabiani cuanxun ca capitanën ësaquin comandante cacëxa:

—Ënë unix ca románo 'aish quiricañu 'icën. Usa 'ain camina uisaquin caramina 'aia tani usoquin 'anuxun upí oquin sinánti 'ain.

²⁷ Usaquian cacëx anu cuanquin ca comandantenën Pablo ñucáquin cacëxa:

—¿Aséرابi caramina mix románo 'aish quiricañu 'ain?

Cacëxun ca Pablonën cacëxa:

—Usa cana 'ain.

²⁸ Cacëxun ca comandantenën cacëxa:

—Románo 'aish quiricañu 'inuxun cana 'ën 'itsaira curíqui cupíocën.

Quia ca Pablonën cacëxa:

—'Ën papan Romanu 'icë quiricañu 'ixun bëchia 'aish cana 'ëx románo 'ain.

²⁹ Usaía quia cuaquin ca axa a rishquinux cuaíncëcaman Pablo ëancëxa. Ëncëbë ca comandantenëxribi, románo 'aisha quiricañu 'icëbi cana Pablo nëamia quixun sinani, racuëacëxa.

Judíos cushin 'apucaman Pablo ñucá

³⁰ Usa 'ain ca pëcaracëbëtan comandantenën añu cupí cara Pablomi judíos unicama manania quixun 'unántisa tanquin, anúan nëacë manë risi tubunun quixun cacëxa. Canan ca sacerdotenën cushicama 'imainun judíos unibunën cushicaman 'apucama timënun quixun aín unicama cacëxa. Cacëxuan an cacësabi oquin timëan ca comandantenën Pablo axa timëcë 'apucaman isnun chiquímiacëxa.

23

¹ Usa 'ain ca suntárucaman bëcëxun isquin Pablonën judíos unibunën 'apucama cacëxa:

—Mitsux judíos uni 'aish camina 'ën xucëantu 'ain. 'Icë cana mitsu cain, 'ën cana ñiu 'atima 'acëma 'ai quixun ca Nucën Papa Diosan 'ë isia.

² Quiáxa quicëbëtan ca sacerdotenën cushicaman 'apu, Ananías, an a rapasu 'icë unicaman Pablo cuëtáshcanun quixun cacëxa.

³ Caia ca Pablonën cacëxa:

—Unían, upí ca quixun mi sináncë 'aishbi camina mix usama 'ain. Nucën Papa Diosainra ca 'ëmi 'amicësa usoquin mi 'ati 'icën. Moisésnën cuënëo bana quicësabi oquin uisa caramina 'ë oti 'ai isti cupíshi camina anu tsofan. ¿A bana quicësabi oquin 'ë ñucáxunmabi caramina 'ë mëñun quixun uni cain?

⁴ Caia oquin ca a rapasu 'icë unicaman Pablo cacëxa:

—¿Usaquin caramina Nucën Papa Diosnan 'icëbi min sacerdotenën cushicaman 'apu cain?

⁵ Cacëxun ca Pablonën cacëxa:

—'Ën aintsicama, Moisésnën cuënëo bana ca quia: “Min aintsicama 'apumi camina 'atimati banatima 'ain”. Usa 'ainbi cana ax ca sacerdotenën cushicaman 'apu 'icë quixun 'unánquinma usaquin can.

⁶ Usaquin catancëxun ca Pablonën anua timécë 'apucama, a raírinëxa saduceo uni 'imainun raírinëx fariseo uni 'icë 'unáncëxa. 'Unánquin ca munuma banaquin cacëxa:

—'Ën aintsicama, 'ëx cana fariseo uni 'ain, fariseo unin bëchicë cana 'ëx 'ain. Usa 'ixun cana bama 'aish ca Cristo utécëncëbë uni baísquti 'icë quixun sinanin. 'Ën usaquin sináncë 'ain ca 'ëmi manácania.

⁷ Ésaía quia cuati acamaxbi cuëbicanantancëx ënananquin ca fariseo unicaman bëtsi oquin sinánmainun saduceo unicamanribishi bëtsi oquin sináncëxa.

⁸ Saduceo unicaman ca —bama 'aish ca uni baísqutima 'icë —quixun sinánan —ángel 'imainun ca ñunshinribi 'aíma 'icë —quixun sinania. Sinánmainun ca fariseo unicaman —bama 'aish ca Cristo utécëncëbë uni baísquti 'icë —quixun sinánan —ángel 'imainun ca ñunshinribi anu 'icë —quixun sinania.

⁹ Usa 'aísha camáxbi cuëbicanani sharámainun ca fariseo uni raíri, an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë, an niruquin munuma banaquin cacëxa:

—Nun iscëx ca ënë unix añu ñubi 'acëma 'icën. Sapi ca ñunshin banaia cuaxa, ángel banaia sapi ca cuaxa. An 'imicëxuan nu bana ñuixuncëxunbi ënë uni 'atimoi atununa Nucën Papa Diosmiribi nishi, usa 'ain cananuna 'atimotima 'ain.

¹⁰ Usaría 'aisamairai cuëbicanáncëbë ca comandante, unicaman Pablo 'ati sinani racuéacëxa. Usai 'iquin ca comandantenën —unicama nëbëtsinuabi bibianquin camina Pablo anunu 'icë xubunu buánti 'ai —quixun aín suntárucama cacëxa. Cacëxun ca suntárucaman anua atux 'icënu buánxun atsínmiacëxa.

¹¹ Usaquin 'oon ñantánbucëbëtan ca Nucën 'Ibu Jesusan a rapasu niracëquin Pablo cacëxa: —Masá nuituti bënëaxma ca 'it. Jerusalén ënuxunmi 'ë ñuiquin cacësaribi oquin camina Roma ëmanuxunribi 'ë ñuiquin unicama bana ñuixunti 'ain.

Pablo 'acatsi quiax unicama 'ësënan

¹² Usaquin Nucën 'Ibu Jesusan Pablo can pëcaran ca judíos unicama raírinëx timëax 'ësënani ësaí canancëxa: Pablo 'axunma cananuna pima 'ianan añu ñubi xëatima 'ain. Nun nux quicësabi oquin 'acëma 'icë ca Nucën Papa Diosan nu uisa cara oti 'icë usoquin nu 'ati 'icën.

¹³ Axa usai 'ësënancë unicama ax ca cuarenta unibëtan sënëñma 'iacëxa.

¹⁴ A unicaman ca anu cuanxun sacerdotenën cushicamacëñun caniacëcë unicama ësaquin cacëxa:

—Nux cananuna, Pablo 'axunma cananuna añu ñubi pima quiax canan. Nun nux quicësabi oquin 'acëma 'icëa Nucën Papa Diosan nu uisa cara oti 'icë usoquin nu 'anun cananuna quia.

¹⁵ Usa 'ain camina 'apu raíribëtan paránquin mitsun ësaquin comandante cati 'ain: An ñu 'acë a upíra oquin 'unánxun cananuna Pablo ñucátécëntisa tanin. Nun nu ñucátécëñun camina pëcaracëbëtan min suntárucama bëmiti 'ain. Mitsúnmi usaquin cacësabi oquian comandantenën cacëxun aín suntárucaman bëia cananuna Pablo 'ati 'ain.

¹⁶ Usai 'ësënaniabi ca Pablonën chirabacën tuacën cuacëxa. Cuabianxun ca suntárunën xubunu atsínxun Pablo ñuixuncëxa.

¹⁷ Ñuixuncëxun cuaquin cuënëñxun ca Pablonën capitán achúshi cacëxa:

—'Ënë xu camina comandantebë ca banatisa tania anu buánti 'ain.

¹⁸ Quixuan cacëxun bibianquin buánxun ca capitánën comandante cacëxa:

—Sipunua 'icë Pablo an ca cuëñxun 'ë caxa, ënë tuá camina comandantebë ca banatisa tania anu buánti 'ai —quixun.

¹⁹ Cacëxun mëñbianquin 'uri buánxun ca comandantenën a tuá ñucáquin cacëxa:

—¿Añu ñuiquin caramina 'ë caisa tanin?

²⁰ Cacëxun ca cacëxa:

—Judíos unicaman ca Pablomi 'ësënanquin sinánxa, pëcaracëbëtanmi, atun isa aín ñu 'acë upí oquin istécëñun, judíos 'apucamanu Pablo buántécëñun cëmëquin mi camicatsi quixun.

²¹ Usaquian cacëxunbi camina an mi cacësabi oquin 'atima 'ain. Axa Pablomi 'ësënançë uni ax ca cuarenta unibëtan sënënma 'icën. Acaman ca 'anuxun unëxun Pablo cainia. Èsai ca quiaxa: Pablo 'axunma cananuna añu ñubi pima 'ianan añu ñubi xëatima 'ain. Nun nux quicësabi oquin 'acëma 'icëa ca Nucën Papa Diosan nu uisa cara oti 'icë usoquin nu 'ati 'icën. Usaquin Pablo 'acatsi quixun ca minmi cacëxuan min suntárucaman Pablo buántishi unëxun cainia.

²² Quixuan cacëxun ca cuantánun xuquin, comandantenën Pablonën chirabacën tuá cacëxa:

—A ñuiquinmi 'ë cacë bana ënë camina uibi ñuixuntima 'ain.

Comandantenëan Felixnu Pablo buántanun aín suntárucama xua

²³ Cacëxa a tuá cuancëbëtan ca capitán rabë cuënxun comandantenën cacëxa:

—Doscientos taën nicë suntárucëñun camina setenta caballonën nicë suntárucëñun docientos masíbu tuíncë suntárucama bëánquitancëxa imë naëx 'iisama pain 'aian Cesáreanu cuanun mënïocamiti 'ain.

²⁴ 'Imainun camina anúan Pablo cuanun bëtsi caballoribi mënïoti 'ain, anúnmi unínma 'aia bërúanxun, Pablo gobernador Felix anu buánun.

²⁵ Usaquin aín capitán rabë catancëxun ca comandantenën Felix buánminuxun ësaquin quirica cuëñocëxa:

²⁶ “Èx Claudio Lisias 'ixun cana Felix, mixmi 'apu 'aish sínánñuira 'icë, mi quirica buánmin, camina biti 'ain. ¿Uisa caina 'ain?

²⁷ Judíos unicaman bixun 'aisa taniabi cana ënë uni, ax ca románo 'icë quixun 'unánquin, 'ën suntárucama buánxun bian.

²⁸ Añu cupí cara ami manancia quixun 'unántisa tanquin cana judíosnën 'apucamaxa timëcënu Pablo buan.

²⁹ Buánxun ñucácëxunbi ca Pablonëx isa usai judíos unicama 'itia Moisésnën cuëño bana quicësabi oi 'ima quixun 'ë caxa. Cacëxun iscëxbi ca an 'acë ñu a cupí Pablo 'ati 'aíma 'ianan a cupí sipuatibi 'aíma 'iaxa.

³⁰ Judíos unicamaxa a 'acatsi quiax ami 'ësënania ñuia cuaquin cana bënënquinshi minua cuanun Pablo xutin. Xuanan cana axa ami manáncë unicamaribi añu cupí cara ami 'ësënania quixuan mi canun quixun minu xutin. Ènëishi cana mi cain”.

³¹ Èsoquian cuëñocë quirica buánquin ca comandantenëan cacësabi oquin, suntárucaman bíbianquin Pablo imë Antípatriis cacë ëmanu buáncëxa.

³² Buón pëcaracëbë ca caballonën nicë suntárucamainshi Pablo buántamainun taën nicë suntárucamax anua 'icë Jerusalénu cuantëcëancëxa.

³³ Cuantamainun Pablo buanx ca caballonën nicë suntárucamaxëshi Cesárea ëmanu bëbacëxa. Bëbaxun anu Pablo buánquin ca a ñuiquin cuëñocë quirica Felix 'ináncëxa.

³⁴ Ináncëxun a ñuiquin 'acë quirica istancëxun ca Felixnën Pablo bëísquin ñucáquin cacëxa: —¿Uinu 'icë uni caina 'ain?

Cacëxun ca —èx cana Cilicia menu 'icë uni 'ai —quixun Pablonën cacëxa.

³⁵ Cacëxun ca Felixnën cacëxa:

—Axa mimi manáncë unicama ucëbëtan cana mixmi quia cuati 'ain.

Caxun ca Herodesnën xubunuxuan bërúanun quixun suntárucama cacëxa.

24

Felixnën ñucácëxuan Pablonën cá

¹ Mécën achúshi nëtë 'icëbë ca sacerdotenën cushicaman 'apu, Ananías, abë caniacëcë uni raíri 'imainun Tértulo cacë uni, an banati 'unáinracë, acamax Cesárea ëmanu cuancëxa. Cuanx bëbax ca Pablomi manánux Felixnu riquiancëxa.

² Riquian, suntárunën Pablo bëcëbëtan, ca Tértulonën Felix ësaquin cacëxa:

—Mixmi 'apu 'ain cananuna upitax bucuín. Sínánñuira 'ixun camina min nuxnu upitax buacun upí oquin bana mënïoin.

³ Mix camina usa 'ai quixun sínánquin cananuna camabi ëmanuxun camabi nëtën, asábi ca quixun sinani, upitax bucuín.

⁴ Usa 'ain camina mix upí nuituñu 'ixun, nun 'itsaira ñuixunquinma bana 'itsamashi mi ñuixunmainun, nun cacëxun cuati 'ain.

⁵ Ènë unix ca nun iscëx an camabi menua judíos unicama bëtsi bana ñuixunquin ubíuquin tsuáquirimicë 'ianan nazareno cacë unicaman cushi a 'icën.

⁶ Usa 'ixuan judíosma uni anu atsínmixun anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu 'atimamiti 'icëbi cananuna Moisésnëan cuëño nun cuati bana quicësabi oquin 'anuxun bíixan.

⁷ Bicëbi ca comandante Lisiasnën aín suntárubë cuanxun nu Bicuaëñxaxxa.

⁸ Nu bicuantancëx ca axa Pablomi manáncë unicamainsa minu uxun a ñuiquin mi cati 'icë quiax quixanxa. Usa 'ain camina caisa tanquin Pablo ñucáti 'ain. Ñucácëxa quia quia camina minbi nuxnu a ñui quicë banacamax ca aséjabi 'icë quixun 'unánti 'ain.

⁹ Usaquian Tértulonën Felix can, ca abë ucë judíos unicamanribi Tértulo quicësabi oi ca aséjabi 'i axa quixun cacëxa.

¹⁰ Ésaquian cacëxun cuatancëxun ca Felixnën Pablo axribia bananun quixun aín mecënan sanánquin tanxuncëxa. Tanxuncëxun ca Pablonën cacëxa:

—Minmi 'itsa baritian ënë menuxun uni itsi ñuia mimi uni manáncëxun cuacë 'icë cana racuëtima cuëenquin uisai carana 'ia quixun mi cain.

¹¹ Usa 'ain camina aséjabi cara 'ën mi cacë bana 'icë quixun 'unántisa tanquin bëtsi uni ñucáti 'ain. Anuxun Nucën Papa Dios rabinux 'ëx Jerusalénu cuaënxancë ca mecën rabë 'imainun rabë nëtësa 'icën.

¹² Anu 'icë ca anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu 'imainun anu judíos unicama tímëti xubucama 'imainun ëmacamanuxunribi abë cuëbicananquin 'ën unicama tsuáquirumia uinu 'icë unínbi iscëma 'icën.

¹³ 'Imainun ca ënë unicamaxa quicë bana ënëx ca aséjabi 'icë quixuan an mi cati uni 'aíma 'icën.

¹⁴ Usa 'ain cana mi cain, Nucën Papa Dios a 'ën raracaman rabia, a cana 'ënribi rabin. Aín bana, Moisésnën cuëneo 'imainun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicamanribi cuëneo, a banacamax ca aséjabi 'icë quixun cana 'unan. Usa 'aish cana a banacama quicësabi oía uá aín Bëhicë amia ax 'ëbë sináncë unicamabë ami catamëtin, judíos unicama raírinëxa ami sinántisama tancëbëbi.

¹⁵ Atúan sináncësaribi oquin cana, bama 'aish ca uni upícamá 'imainun uni 'atimacamaxribi baísquiti 'icë quixun sinanin.

¹⁶ Usaquian sináncë 'aish cana Nucën Papa Diosmi 'uchaima 'ianan uisa unimibi 'uchaima 'iisa tanin. Usai 'inuxun cana camabi nëtën ñu 'atima 'aquinma ñu upíshi 'ain.

¹⁷ Usa 'ain cana 'itsa barin bëtsi bëtsi menu 'itancëx Jerusalénu utécëan. Uquin cana nun aintsi ñuñumacama 'inánun quixuan uni raírinën 'ë bëmícë curíqui bëan. Bëanan cana 'ën curíquiribi anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun 'inánuxun bëan.

¹⁸ Bëxun 'inánux cana judíos unicama 'icësaribiti nashi mënlocan. Anun mënlocati nëtë sënëncëbë cana 'ën bëcë curíquicama 'inani anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu cuan. Anua ca axa Asianuax ucë judíos unicaman 'ë mëraxa. Axa 'ëbë tsuáquiruti 'itsa uni ca anu 'aíma 'i axa.

¹⁹ Asianuax ucë unicama ax 'ëmi manántisa tani ca ënuxun mi 'ë ñuiquin cai utsianxa.

²⁰ Usa 'ain ca atúxa ucëma 'ain, axa Tértulobë ucë ënë unicaman mi cati 'icën, Jerusalénuaxan judíos 'apucaman 'ë ñucacëbëtan cara uisa ñu 'acë 'ë isaxa quixun.

²¹ Caquin ca, 'apucaman cuamainun, bama 'aish ca Cristo utécëncëbë unicama baísquiti 'icë quixun 'ën sináncë 'ain camina 'ëmi manáncani quiax 'ëx quixancë bana mi ñuixunti 'icën.

²² Usaía Pablo quia quiaquin ca Felixnën, Jesúsmi catamëti ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quixun 'unáncë 'ixun nëtë itsin mënionuxun, Tértulo 'imainun abë ucë unicama ésaquin cacëxa:

—Comandante Lisias ax ucëbëtan cana Pablo ñuimi quicë bana ënë mënloti 'ain.

²³ Catancëxun ca Felixnën aín capitán cacëxa:

—Chiquíti rabanan camina Pablo bërúanti 'ain. Bëruánquinbi camina aña cara 'aisa tania a 'amianan axa abë nuibanancë unicaman a istisa tania ismianan aña ñu cara cuëënia a 'axunun 'amiti 'ain.

²⁴ Usa 'ain ca nëtë itsin Felix, judía xanua biá, Drusila cacë, abë utécëancëxa. Uxun ca Cristomi catamëti ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quixun ñuia cuaisa tanquin Pablo camiacëxa.

²⁵ Camicëx uxuan, Jesucristomi catamëtia uni, aín 'uchacama tērēncë 'aish Nucën Papa Dios cuëncësbabi oi 'iti bana ñuixuanan 'atima ñu 'atëcëinsa tanquinbi tēnēti banaribi ñuixuanan aín ñu 'atima 'acë cupia unín paë tanquin tēmērati bana ñuixuncëxun cuati ratíquin ca Felixnën Pablo cacëxa:

—Camina cuanti 'ain. A 'ën 'ati ñu 'aíma 'ain cana amiribishi mi camitëcënti 'ain.

²⁶ Usaquin cacëxa cuan ca Felixnën —'ën chiquínun ca Pablonën 'ë curíqui 'inánti 'icë —quixun sináncëxa. Usaquin sinánquin camicëxa cuancëbë cuancëbë ca Pablobë 'itsai banacëxa.

²⁷ Usaquian rabë baritia inúnmi 'apu 'aishbi chiquíquin ca Felixnën judíos unicamabë upí 'iisa tanquin Pablo sipunubi éancëxa. Felix chiquicëbë ca bëtsi uni Porcio Festo cacë, ax 'apu 'iacëxa.

25

Festonën Pablo ñuca

¹ Usa 'ain ca 'apu 'inux cuanx Festo Judea menu bëbacëxa. Bëbax ca rabë 'imainun achúshi nètë 'icëbë Cesárea émanuax Jerusalénu cuancëxa.

² Anua 'icë ca judíos sacerdotenën cushicama 'imainun judíos 'apucamanribi Pablomi manánquin Festo cacëxa,

³ Ésaquin, —Nux cuëncësabi oquin camina Pabloa Jerusalénu min unin bënun camiti 'ain. Bain aia 'acatsi quiax 'ésénanxun ca Pabloa bënun quixuan caminun quixun judíos unicaman Festo usaquin cacëxa.

⁴ Cacëxunbi ca Festonën cacëxa:

—Pablo ca Cesáreanu sipuocë 'icën. 'Éx cana 'itsama nètëinshi énuax anu cuanin.

⁵ Usa 'ain ca mitsun cushicamax 'ëbë Cesáreanu cuanti 'icën. Cuanxun ca a unían ñu 'atima 'acë 'ain, uisa ñu cara 'axa quixun nu cati 'icën.

⁶ Catancëx ca męcën rabë nètësa 'icëbë Festo Jerusalénuax Cesárea émanu cuancëxa. Coonx pëcaracëbë, anua uníxa unimi manania cuacë uni tsóti, anu tsóbuxun ca Pablo bëcánun quixun camiacëxa.

⁷ Camicëxuan bëcëbë ca Jerusalénuaxa ricuatsíncë judíos unicamax a nëbëtsiorati, éné unin ca 'atima ñuira 'axa quiacëxa. Usaía quicancëbëbi ca Pablo ñuía, usai quicancë bana ax ca asérabi 'icë quíaxa ax quti uni raíri 'aíma 'iacëxa.

⁸ Usa 'ain ca Pablonën amia manáncancëxun ésaquin Festo cacëxa:

—'Én cana Moisésnëan usai judíos unicama 'iti cuëñëo bana quicësabi oi 'iaxma 'inun judíos unicama cacëma 'ain. Usa 'aish cana 'ëxribi a bana quicësabi oi 'ian. 'Ianan cana anuxun Nucën Papa Díos rabiti xubunu judíosma uni atsinímicëma 'ain, atsinímima 'ianan cana Romanu 'icë 'apu, César, aín bana tanxunma 'anun uni cacëma 'ain.

⁹ Quia ca Festonën judíos unicamabë upí 'iisa tanquin Pablo cacëxa:

—¿Mi ñuía quicancë bana éñë 'én anuxun mi mëíoxunun caina Jerusalénu cuainsa tanin?

¹⁰ Cacëxun ca Pablonën cacëxa:

—'Éx románo uni 'icë ca Romanu 'icë 'apu, Césarnën 'imicë an uníxa románo unimi manania cuacë uni ainshi 'ë ñuía uni quicë bana mëníoti 'icën. Usa 'ain camina 'ëx románo 'aían 'ëmi uni manania minbi mëníoti 'ain. Minbi camina 'unanin, judíos unicamami 'ëx 'uchacëma 'ain ca 'én 'acë ñu a aín 'apucaman mëníoti 'aíma 'icën.

¹¹ Axa quicësabi oquin nun 'ati bana quicësa oquin 'acëma 'icëa unin 'ë bamamiti ca asábi 'itsianxa. Usa 'ainbi ca uisa ñubi 'uchacëma 'icë atúxa 'ë ñui quicë bana asérabima 'ain, uinu 'icë unínbí atúan 'anun judíos unicama 'ë 'inántima 'icën. Usa 'ain cana Romanu 'icë 'apu Césarnëmbia uisa cupí cara uni 'ëmi manania quixun isti cuëñin.

¹² Usaquian cacëxun ca an a 'aquincë unicamabë banatancëxun Festonën Pablo cacëxa:

—Césarnëmbi uisa cupí cara uni mími manania quixun isti cuëñcë cupí camina Césarnu cuanti 'ain.

'Apu Agripanën Pablo ñuca

¹³ 'Itsama nètë 'icëbë ca 'apu Agripabë Berenice Cesárea émanu Festo isi cuancëxa.

¹⁴ Cuanx anu 'itsa nètë 'ia ca Festonën Pablo ñuiquin cacëxa:

—Énu ca sipuacë 'icëa Felixnën anubi ëbiancë uni achúshi 'icën.

¹⁵ Jerusalénu 'icë ca sacerdotenën cushicamabëtan judíos caniacëcëcaman a ñui ami manánquin 'ë caxa, 'én a uni 'aminun quixun.

¹⁶ Cacëxunbi cana can: Románo 'apucaman ca, amia uni manáncë uni a uisa 'ixunbi, ca bamati 'icë quixun caima, axa ami manáncë unicaman abë banaquin a uni añu ñu cara 'axa quixun cacëma pain 'ain.

¹⁷ Usa 'ain cana atúxa Jerusalénuax énu uóncë nètë pëcaracëbëtan, anua an uníxa unimi manania cuacë uni tsóti, anu tsóbuxun Pablo bëcanun quixun camian.

¹⁸ Camiquin cana, 'atima ñuira sapi ca Pablonën 'axa quixun sinan. Sinánquin camicëxuan Pablo bëánbi ca 'én sináncësa oi axa ami manáncë unicamax quicëma 'icën.

¹⁹ Quimabi ca ésaí cuni quíaxa, nuxnu usai 'iti bana quicësabi oi 'ima 'ianan ca Pablonën, uni achúshi Jesús cacë, ax isa bamaxbi baísquiacëxa quixun ñuía quíax.

²⁰ Usa 'ain cana uisa carana éñë uni oti 'ai quixun sinántancëxun, ¿mi ñuía quicancë bana éñë anuxun mi mëníoxunun caramina Jerusalénu cuainsa tani? quixun Pablo ñucan.

²¹ Ñucátancëxun cana, César Augustonën ca 'ëmia uni manáncë bana istancëxun uisa cara oti 'icë quixun 'ë cati 'icë quixun 'ë cacë cupí, anun Césarnu xuti nètë sënëntamainuan sipunubi 'inun quixun can.

²² Usaquian cacëxun ca Agripanën Festo cacëxa:

—'Énribi cana a unían bana ñuía cuaisa tanin.

Quiáxa quia ca Festonën cacëxa:

—Imëshibi camina axa quia cuati 'ain.

²³ Usaquian coon pëcaracëbë ca suntárunën cushicama 'imainun a émanu 'icë unin cushicamabë Berenice 'imainun Agripa ain ñun curánanën mënlocacuatsini uacëxa. Ucëbëtan ca Festonën Pablo bënun quixun ain suntárucama cacëxa.

²⁴ Cacëxuan Pablo bëcëbëtan ca Festonën axa ucëcama ësaquin cacëxa:

—'Apu Agripacëñun cana axa ënu nubë timécë unicama cain, ënu ca a uni ñuia judíos unicamax, Jerusalénu 'imainun Cesáreanuaxribi, ami manani munuma banaquin, ax ca bamati 'icë quixun 'ë cacë ax 'icën.

²⁵ 'Ainbi ca 'ën sináncëx a cupi bamati uisa ñubi 'acëma 'icën. Usa 'ainbi cana axbi, César Augustonëmbi ca 'ëmia uni manáncë bana istancëxun uisa cara oti 'icë quixun isti 'icë quixun 'ë cacë cupi Césarnu xuti sinan.

²⁶ Sináncëxibi ca a ñuiquin, usai ca ënë uni 'iaxa quixun cati bana 'aíma íaxa. Usa 'ain cana mitsúnmi ñucánuan a bënun quixun can. Agripa, mix nun 'apu 'ixun camina a ñucáti 'ain. 'Imainun ca ënu 'icë unicamanribi a ñucáti 'icën, uisa ñu cara 'axa quixun. Ñucáçëxa quia cuaxun cana aña cara 'axa quixun caquin nun 'apuirá César quirica buánmiti 'ain.

²⁷ Aña ñu 'aisama cara 'axa quixun ñuixunxunmashi cana Césarnu sipuacë uni xutima 'ain. Xuáxibi cana nuituñuma 'ixun aña ñu 'acëma 'icëbi a uni xucësa 'iti 'ain.

26

Usai cana 'ia quixuan Pablonën Agripa ca

¹ Festonën cacëxun ca Agripanën Pablo cacëxa:

—Mixribi camina banati 'ain.

Usaquian cacëx ca camabi unin cuamainun ain męcënan sanani ëesai Pablo quiacëxa:

² —Agripa, 'ëmia judíos unicamax manáncë banacama ñuiquin uisai carana 'ia quixun mi cai cana cuëënin.

³ Mın camina judíos unicamaxa usabi 'icë 'aish, usai 'ia 'unanin. 'Imainun camina aña ñu ñui cara quia quixunribi 'unanin. Usa 'ixun camina 'ën mi camainun bënëquinma cuati 'ain.

⁴ Judíos unicaman ca uisai 'i carana 'ën nëtënuax cania quixun 'unánan uisai carana Jerusalénuaxribi 'ia quixun 'ë 'unánxa.

⁵ Usa 'ain ca atun 'unáncë 'ixun, 'ëx cana 'itsa baritian fariseo uni 'ai quixun caisa tanquin mi cati 'icën. Nux fariseo 'aish cananuna nux judíos unicama raíri 'icësamairai Moisésnën usai judíos unicama 'iti cuëñë bana quicësbabi oi 'ain.

⁶ An nucën raracama cásabi oquin ca Nucën Papa Diosan uni bamacama baísquimiti 'icë quicë banax ca aséribi 'icë quixun cana 'ën sinanin. Usaquin 'ën sináncë cupi ca ënë unicamax 'ë ñui 'ëmi manánxa.

⁷ Nucën rara Israel, ain bëhicëcamax ca męcën rabë 'imainun rabë 'iacëxa. Ain bëhicëcaman rëbúnquinën ca anúan Nucën Papa Diosan uni bamacama baísquimiti nëtë cainia. Anúan aturibi baísquimicë 'iti nëtë ca uti 'icë quixun sinánquin ca nëtëmbi imëbi ami sinánquin Nucën Papa Dios rabia. Usa 'ain cana mi cain, usaribiti 'ëx 'icë cupi ca ënë unicamax 'ëmi manania.

⁸ Mitsúnribi camina, Nucën Papa Diosan ca uni bamacama baísquimiti 'icë quixun sinanin. ¿Usa cat?

Ami catamëcëma 'ixuan Pablonën Jesucristomi catamëcë unicama bëtsi bëtsi o

⁹ Catancëxun ca ësaquinribi Pablonën cacëxa:

—'Ën cana sináncën, 'ën Jesús Nazaretnu 'icë ami catamëcë unicama bëtsi bëtsi oti isa Nucën Papa Diosan iscëx upi 'icë quixun.

¹⁰ Usaquin sinánquin cana Jerusalénuxun a unicama bëtsi bëtsi oquin tëmëramianan, sacerdotenën cushicaman 'ë cacësbabi oquin axa Jesúsmi catamëcë uni 'aisamaira sipuacën. Sipuacia unin atu 'acëbëtan cana, asábi ca quixun sináncën.

¹¹ 'Itsa oquin cana amia sinaniabi Jesucristomi catamëti ënia, ami 'atimati bananun quixun ain unicama bëtsi bëtsi ocën. Anua judíos unicama timëti xubucamanubi cuanquin cana usoquin 'acën. Usonan cana ñunshinacëquin bëtsi bëtsi menu 'icë ëmacamanuribi cuanquin, anu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicama bëtsi bëtsi ocën.

Uisai cara Jesucristomi catamëcëxa quixuan Pablonën ñuitëcëan

¹² Catancëxun ca ësaquinribi Pablonën cacëxa: i —Damasco émanuxunribi usaribiti oquin 'anux cana sacerdotenën cushicaman usoquin 'anun quixun 'ë 'axuncë quirica buani cuancën.

¹³ Cuanquin cana bari xamárucëbë nañnuax pëqui, barián pëcacësamaira oi ichuquin nëbëtsioraquin axa 'ëbë cuancë unicamacëñunbi 'ë pëcacëxun isacën.

¹⁴ Pëcacëx cananuna camáxbi menu nipacëacën. Nipacëxun cana hebreo banan ësai quia cuacën: “Saulo, Saulo, ¿uisoti caramina 'ë bëtsi bëtsi oin? Ami tatiqui chacati nishquin i tapun, taën 'aquinmi paë tancësa, usaribiti camina mibi 'in. Usaquin 'ë 'ai 'ëmi sinántisama tani camina mixbi 'atimóracatin”.

¹⁵ Èsai quia cana cacën: “¿Ui caramina 'ain? Nucën 'Ibu Dios sapi camina 'ain”. Cacëxun ca 'ë cacëxa: “Èx cana Jesús, ami bëtsi bëtsi ocë, a 'ain.

¹⁶ Ca nirut. Minmi 'ë ñuiquin, unicama canan bërimi 'ë iscë ñuianan, minmi 'ën 'aia isti ñucamaribi ñuiquin, unicama canun cana mi cain.

¹⁷ Usa 'ixun cana 'ë ñuiquinmi bana ñuixunun judíos unicama 'imainun judíosmacamanu mi xutin. Usaquinmi 'aia cana unían bëtsi bëtsi onan bamamisa taniabi mi bërúanti 'ain.

¹⁸ Minmi 'ë ñuixuncëxa atux ñu 'atima 'atishi sinani bëänquibucënu nicësa 'aishbi sinanaquin ñu upíshi 'ati sinánun cana mi xutin, ñunshin 'atimanën 'apu Satanásnën 'ibuacë 'aishbi sinanatía Nucën Papa Diosnan 'inun. Usai 'ëmi catamëcë 'aisha aín 'uchacama téréncë 'inun cana atunu mi xutin. Usa 'ain ca an mëníosabi oi atux aín unicamabë Nucën Papa Diosan nëtënu 'iti 'icën”.

Jesusan cacësabi oía Pablo 'ía

¹⁹ Pablonën ca ësaiquinribi Agripa cacëxa: 'Apu Agripa, cana mi cain, usaquin Jesusan nainuxun 'ë cacëxun cana aín bana parëquinma an cacësabi oquin 'acën.

²⁰ Aquin, Jesús ñuiquin, Damasconu 'icë unicama ñuixuntancëxun cana Jerusalénu 'icë unicama ñuixuanan Judea menu 'icë ëmacamanunribi bana ñuixuan. Ñuixuanan cana judíosma unicamaribi ñuixunquin ësaiquin can: 'Atimaquin sináncë 'aishbi sinanati camina Nucën Papa Diosnan 'iti 'ain. Usai ami sinánquin camina ñu 'aisama 'aquinma ax cuëncësabi oquinshi 'ati 'ain, mix camina ainan 'ai quixuan camabi unín 'unánun.

²¹ Usaquin 'ën bana uni ñuixuncë cupi ca judíos unicaman anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun bitancëxun 'ë 'aia tanxa.

²² Atúan 'ë 'aia taniábia Nucën Papa Diosan 'ë 'aquinia 'ë 'acëma 'ixun cana 'ën 'acësabi oquin uni aín cushibu 'imainun cushimacamaribi, Nucën Papa Dios ñuiquin bana ñuixunin. 'Ën unicama ñuixuncë bana ax ca bëtsima, Moisés 'imainun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicamaribia, usai ca 'iti 'icë quixun ñuia bana abi 'icën.

²³ A banax ca ësai quia: Tëmëratancëx ca Cristo bamati 'icën. Bamatancëxa baísquia 'ain ca usaribiti camabi uni bama 'aishbi Cristo utécëncëbë baísquiti 'icën. Usai baísquia 'ixun ca Jesusan judíos unicamaishima judíosma unicamaribi sinanati ami catamëtía aín sinan upí 'inun 'imiti 'icën.

Cristomi sinánun quixuan Pablonën Agripa cá

²⁴ Usaía Pablo an ñu 'acëcama ñui quicëbë ca Festo munuma banai quiacëxa:

–Pablo, camina ñunshían. 'Itsairami quirica 'acë cupi camina ñunshían.

²⁵ Cacëxumbi ca Pablonën cacëxa:

–Festo, 'ëx cana ñunshíncëma 'ain. 'Ën ñuicë bana ënëx ca sinánñuma uníxa quicësama 'icën, ax ca cëmëi quicëma 'icën.

²⁶ 'Apu Agripa ënën ca 'ëx a ñui quicë ñucama ënë upí oquin 'unánxa. Unían isnunma ñu 'acëma 'ixun cana 'ën, an ca asérabi 'ën ñuicë ñucama 'unánxa quixun 'unanin. Usa 'ain cana racuëquinma ënë ñucama a ñuixunin.

²⁷ Usaquin Festo catancëxun ca Pablonën Agripa cacëxa:

–¿An Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicaman cuënëo banax cara asérabi 'icë quixun caina sinanin? 'Ën cana 'unanin, asérabi ca a bana 'icë quixun camina sinanin.

²⁸ Cacëxun ca Agripanën Pablo cacëxa:

–Bënëquinshi camina 'ë Cristonën uni 'imitisa tanin.

²⁹ Quia ca Pablonën cacëxa:

–Nucën Papa Dios cuëncësabi oi cana mishima an 'ëx quia cuacë unicamaxribia, 'ëx 'icësaribiti, bënëtishi Cristonën uni 'iti cuëënin. Bënëtishi 'iananbia abi munu sinanati Cristonan 'iti cana cuëënin. Mix 'ëx 'icësaribiti Cristonan 'aishmi, 'ëx 'icësaribiti manë risin təcërecacëma 'iti, cana cuëënin.

³⁰ Usaquin Pablonën cacëx ca Agripa 'imainun Festo 'imainun Berenice 'imainun abëa anu tsócëcama ax niruacëxa.

³¹ Niruquiani 'uri cuanx ca canani quiacëxa:

–Ënë unían 'acë ñu 'atima ca 'aíma 'icën. Usa 'aish ca a cupi sipuanan bamamiti an 'acë ñu 'aíma 'icën.

³² Usai quiquin ca Agripanën Festo cacëxa:

–Chiquíntisa 'aishbi ca ënë unix Romanu 'icë 'apu, Césarnëinsa ënë ñu mënioxunun anu cuancatsi quiaxa.

27

Roma émanua Pablo cuan

¹ Usaquin anua César 'icé Italia menu nu xuti sinántancëxun ca Agripabëtan Festonën, Pablocëñuan sipuacé uni raírriri, an buánun quixun Julio cacé capitán a cacëxa. Julio ax ca Augusto cacé suntárucama achúshi 'iacëxa.

² Usa 'ain cananuna parúnpapa cuébi cuanx, Adramitio émanuaxa ucé manë nunti, axa Asia menu cuanti, anu 'iruacën. Nubé ca Macedonia menu 'icé éma Tesalónica, anua 'icé uni Aristarco, axribi cuancëxa.

³ Usaquiani coonx cananuna Sidón cacé émanu bëbacën. Anu bëbaxun ca abé upí 'ixun Julionën Pablo a émanua 'icé axa abé nuíbanancé unicama isanan abé bananan, atun xubunuxun pitánun quixun cacëxa.

⁴ Usa 'ain cananuna Sidónuax cuaniabia suñun anúnu cuancé amiax uquin bëcacëx, caxutanma nu buania quiax, nu mëmiua 'icé Chipre nasí inubiani amotan cuancën.

⁵ Cuanx cananuna Cilicia me ratábianxun Panfilia meribi ratábianx Licia menua 'icé éma Mira cacé anu bëbacën.

⁶ Mira émanuxun ca a capitánen Alejandría émanuax ucé manë nunti isacëxa. Isun ca anúnu nu x Italianu cuanun aín 'ibubëtan mëniócëxa.

⁷ Mëniócëbë cuanx 'itsa nëtë munu cuanquin cananuna Gnido cacé éma isacën. Isbiani cuaniabia anúnu cuancé amiax uquin nëtëquinma suñun bëcacëx cananuna Salmón éma inubiani Creta cacé nasí a rapasu cuancën.

⁸ Cuanx cananuna numi 'iquian suñun bëcacëx cuëtsinan munu cuanx, Buenos Puertos cacé éma, Lasea cacé éma cha 'urama 'icé, anu bëbacën.

⁹ Anu bëbaquiani cuancëbëa, mita rënimëbúcëbë ca parúnpapan cuanti 'aisama 'iacëxa. Usa 'ain ca Pablonën axa nubé cuancé unicama ésaquin cacëxa:

¹⁰ —'Ën sináncëx ca usabi cuanti 'aisama 'icën. Usabi cuani cananuna nunti 'imainun ñucama nëtëmianan nuxribi cëñúti 'ain.

¹¹ Cacëxbi ca an manë nunti niquincé unicaman cushi 'imainun nunti 'ibúxribi anu 'uran 'iisama tanmainun Julionëxribi Pablonën bana cuaisama taní cuancatsí quiax bënëacëxa.

¹² Usa 'ain ca mita inúmi anu 'iti cuëñquinma, unicama aín patsanën ésaquin sináncëxa:

—Énuax cuanx caranuna Fenice éma, Creta nasí aúa bari cuabúcë, au cuanx mita inútmainun anu 'i cuanti 'ai quixun cananuna tantí 'ain.

Parúnpapa tucánquia

¹³ Usaquin sináncëbëbia aín tsipúmiuax suñu munuishi bëquicëbëtan ca an manë nunti niquincé unicaman —cananuna cuanti 'ai —quixun sináncëxa. Sinánbianquin ca Creta nasí cuëtsinan nu buáncëxa.

¹⁴ Cuancëbëbi ca suñúan matámiax bëquiácëxa.

¹⁵ Usai 'iquian cuainsama oquin manë nunti tuíncëbëtan cananuna anbia nu buántanun quixun sináncën.

¹⁶ Suñúan bëquiquin buáncëx cananuna nasí chucúma, Cauda cacé, a rapasu cuani ami catamëacën. Ami catamëquin cananuna nunti chamaratsu bëchunan buaniabi anun təcërcacé itsi a biquin anun bëacën.

¹⁷ Bëxun cananuna manë nunti chanu 'aruacën. 'Arutancëxun ca an manë nunti niquincé unicaman manë nunti cushioquin aín amo camabi runucaxun nëacëxa. Nëatancëxun ca sináncëxa, Sirte cacé masi 'urama sapi cananuna 'ai quixun. Uinu 'icé unín cara a masi amatia, ax ca anu pëánquiax échiquitima 'icé quixun sinani ca anu cuainsama tancëxa. Usa 'ain ca racuëti amiquisama tanquin, chupa ami suñu bëquicé, an nunti niquincé unín buánpacëxa. Buánpaquin ca suñúinshia nu buántanun quixun sináncëxa.

¹⁸ Usaquiani coónbia suñúan nëtëcëbëtanma ca an manë nunti niquincé unicaman ñu buáncëcama raíri parúnpapa nëbëtsi puacëxa.

¹⁹ Usaquin 'ón cananuna nunribi nuntinua 'icé ñucama parúnpapa nëbëtsi puacën.

²⁰ Usobiani cuanquin cananuna 'itsa nëtën barí isíma, 'isparibi isíma, 'ianan suñúanën parúnpapa bëchúancé, ashi isquin —énuax cananuna bamati 'ai —quixun sináncën.

²¹ Usa 'ain 'itsa nëtën picëma 'ain ca Pablonën atu nëbëtsinuax niruquin unicama cacëxa: —'Ën mitsu cacësabi oi Buenos Puertosnubi bërúax cananuna asábi 'ianan nun ñucama pucëma 'itsían.

²² 'Aínbi camina masá nuitutima chuámashi 'icanti 'ain. Achúshi uníxbi cananuna bama-tima 'ain, manë nuntíxshi ca nanëti 'icën.

²³ Èné imé cana ainan 'ixun 'ën a rabicé, Nucën Papa Diosan xucëxa ucé ángel isan.

²⁴ Iscëxun ca 'è caxa: Pablo, camina racuëtima 'ain. Mi cupí ca micëñun axa mibë manë nuntinu 'icë unicamaribi bacamiquti 'icëbi Nucën Papa Diosan iëmiti 'icën. Iëmicëx cuanx camina Romanu 'icë 'apu, Césarnu bëbati 'ain.

²⁵ Angelnën 'è cacë sinani camina chuámarua 'icanti 'ain. 'Ën cana 'unanin, Nucën Papa Diosan 'imicëx ca ángelnën 'è cacësabi oi 'iti 'icën.

²⁶ Usa 'aínbi ca manë nuntixëshi nasínu 'irui anu ránquiti 'icën.

²⁷ Usa 'ain cananuna rabë semana 'icëbë suñuanëan amo amo oquin buáncëx, parúnpapa Adria cacë, anu 'iacën. Anuxun ca imë naëx an nunti niquincë unicaman –sapi cananuna menu bëbai –quixun sináncëxa.

²⁸ Sinánxun ca parúnpapa nëmin tanquin –ca treinta y seis metros 'icë –quixun isacëxa. Isax 'uri cuanxun tantëcënquin ca –ca veintisiete metros 'icë –quixun isacëxa.

²⁹ Isax ca maparami 'ia manë nunti tuquti sinani racuëquin aín tsipúnuxun rabë 'imainun rabë manë cha, tèsë itsin təcërecaxun, manë nunti anubi bësópunun nipácëxa. Imë naëx nipátancëxun ca pëcaranun quiax bënëquin caíancëxa.

³⁰ Caínquin ca an nunti niquincë unicaman manë nunti rëbunuxun tèsë itsin təcërecaxun manë nipácësa 'itánun, nunti chucúmara a anun menu cuanuxun nanpácatsi quixun sináncëxa.

³¹ Usoquian a unicaman 'aia oquin ca Pablonën Capitán Juliocëñun aín suntárucama cacëxa:

–Ënë unicama manë nuntinu bërúcëbëma camina mitsux bacamiquti 'ain.

³² Pablonën cacëxun ca suntárucaman anun nunti chucúma təcërecacë itsicama tëaxun, bacan buántanun nipácëxa.

³³ Usa 'ain ca pëcarati 'urama 'ain Pablonën camaxunbia pinun quixun ësaquin cacëxa:

–Rabë semana camina ñu pima 'ianan 'uxcëma 'ain.

³⁴ Uinu 'icë uníxbi ca nètëtima 'icën. Camina usabi 'inuxun 'acanan. Usa 'ain camina min nami cushinuxun piti 'ain.

³⁵ Usaquin caquin ca Pablonën pán bixun, acaman ismainunbi –asábi ca –Nucën Papa Dios catancëxun, tucapaxun piacëxa.

³⁶ Usaquin caquian piia isquin ca masá nuitucë a nètëquin camaxunbi piacëxa.

³⁷ Manë nuntinua 'icë unicamax cananuna doscientos setenta y seis uní 'iacën.

³⁸ Acaman ca uiti cara piisa tania pitancëxun, manë nuntia xanúntanun trigo sacocama parúnpapanu puacëxa.

Manë nunti nanëa

³⁹ Usa 'ain ca pëcaracëbëtan me isquinbi uinu cara quixun an nunti niquincë unicaman 'unánma 'icën. 'Unánquinmabi ca parúnpapa tsintúncënu masi isquin anu manë nunti 'aruti sináncëxa.

⁴⁰ Sinánxun ca anun təcërecacë itsi tëaquin manëa nipácë a parúnpapanubi ëancëxa. Ënan ca anun puntëbianquin buánti manë nunti tsipúnua 'icë inti, a anun təcërecacë itsicama tubuacëxa. Tubutancëxun ca manë nunti rëbunu nitsíncë iimi, ami 'iquian suñun manë nunti buánun quixun chupa buánruacëxa.

⁴¹ Chupa buánrucëbë bëqui, ami 'i cushiquin buánxun, ca suñun baca xobucë rabë nëbëtsia 'icë masínu ráncaisama oquin manë nunti 'aruacëxa. Usa 'ain ca ráncaisama 'ain ami 'i cushi xuquiquin bacan manë nunti tsipun tucapacëxa.

⁴² Tucapacëbëtan ca sipuacë unicama mëñuquianx abáti rabanan suntárucaman 'acatsi quiacëxa.

⁴³ 'Acatsi quiabi ca aín capitán Julionën Pabloribima 'aia quixun sinánquin, sipuacë unicama 'axunma 'anun quixun aín suntárucama cacëxa. Canan ca an mëñuti 'unáncëcamax paían mëñuquianx 'irumainuan,

⁴⁴ an mëñuti 'unáncëma unicamaxribi manë nunti panatan mëñuquianx caman 'irutanun quixun cacëxa. Capitán Julionën cacësabi oi mëñuquiani cuanx ca camáxbi caman 'irui cëñúruacëxa.

28

Malta cacë nasínua Pablo 'iá

¹ Usai camáxbi bacamiquibi iëxun cananuna –Malta cacë nasí ca ënëx 'icë –quixun a isacën.

² A nasínu 'icë unicaman ca nu nuibaquin, 'uí 'imainun matsi 'ain, ami nux sënamënnun quixun tsi tícaquin ërénruacëxa.

³ Ërénrucëbëtan ca Pablonën mëchan xanúncë bixun, tsi rëquirucënu niacëxa. Nicëbë tsian xarocëxun tanbëtsini uquin ca Pablo runun mëchancëxa.

⁴ Usoia isi ca a nasínu 'icë unicamax ratuti ësaí canancëxa:

—Ēnē unix ca asérabi an uni 'acé uni 'icēn. Bacamiquibi iéaxbi ca aín 'ucha cupí bamati 'icēn.

⁵ Canancēbētanbi ca Pablonēn runu mētúasquiquin tsinu niacēxa. Usoíbi ca Pablo uisaíbi 'iama 'icēn.

⁶ Usai 'ia isquín ca aín mēcēn ca uátí 'icē quixun anu 'icē unicaman sináncēxa. Sinánan ca —ca bamati 'icē —quixun sináncēxa. Sinánxun 'uran cañcēxbia uatima 'ianan bamaíama oi ca bētsi oquín sinani —ēnē unix ca dios achúshi 'icē —quiacēxa.

⁷ Anunu 'icē a 'urama ca a nasínu 'icē Publio cacē uni aín tucurícu aín me 'iacēxa. Usa 'ain ca a unin bitancēxun aín xubunu 'inun quixun nu cacēxa. Cacēx anu rabē 'imainun achúshi nētēn abē 'ia ca pimianan nu 'aquiancēxa.

⁸ Nux anu 'ain ca Pablonēn papa 'insinan 'ianan chixutanribi 'i, racácē 'iacēxa. Usa 'icēa ñuía cuati ca Pablo a isi cuancēxa. Cuanxun ca Nucēn Papa Diosbē banatancēxun aín mēcēnan ramēquin pēxcúacēxa.

⁹ Usocēbēa anu aía ca Pablonēn a nasínua 'icē uni ñucēcamaribi pēxcúacēxa.

¹⁰ Usocēbētan ca a nasínu 'icē unicaman numi sinánquin nu 'aquiancēxa. 'Aquianan ca nuxnu cuancēbētan, manē nuntinu nun pibiantí ñucamaribi nu 'aruxuancēxa.

Pablo Romanu bēba

¹¹ Usa 'ain cananuna rabē 'imainun achúshi 'uxēn Malta nasínu 'iacēn. 'Itancēx cananuna anuxun mīta inúmia aín 'ibu anu 'ain, Alejandríanuxuan bēcē manē nunti anun cuanux anu 'iruacēn. A manē nuntin rēbunu ca uni rabētan bēmánan tanxun 'acé i 'iacēxa, ax ca Cástor 'imainun Pólux caquín anēcē 'iacēxa.

¹² Malta nasínua x a nuntinu 'iruquiani cuanx cananuna Siracusa cacē ēmanu bēbacēn. Bēbax cananuna anu rabē 'imainun achúshi nētēn 'iacēn.

¹³ 'Itancēx cuanquín me ratáxbiani, parún papa cuēbíushi cuanx cananuna Regio cacē ēmanu bēbacēn. Bēbonx suñnan cacucúax uquín nu bēcacēx cuanx cananuna rabē nētē 'icēbē Puteolí cacē ēmanu bēbacēn.

¹⁴ Bēbaxun cananuna anuxun axa Jesucristomi catamēcē uni raíri mēracēn. Mēracēxun abē 'inun cacēx cananuna anu achúshi semana 'iacēn. Achúshi semana 'itancēx cananuna Roma ēmanu bain cuancēn.

¹⁵ Usa 'ain ca nuxnu cuania cuabētsini axa Jesucristomi catamēcē uni raíri Romanuax ricuatsini Apio Foro cacē ēmanuax nubē mēranani uacēxa. 'Imainun ca raírinxribi Tres Tabernas cacē ēmanuax nubē mēranancēxa. Acamabēnu mēranancēbētan ca Pablonēn Nucēn Papa Dios —asábí ca —caquín upí oquín sináncēxa.

¹⁶ Usari 'i cananuna Roma ēmanu bēbacēn. Bēbacēbētan ca capitán Julionēn an bēcē sipuacē unicama a guardianēn cushi 'ináncēxa. 'Inánan ca Pablo bētsi xubunua 'inun canan an bērúanan quixun suntáru achúshi cacēxa.

Romanuxuan Pablonēn bana ñuixuan

¹⁷ Romanu bēbax, rabē 'imainun achúshi nētē 'itancēxun ca Pablonēn judíos uni aín cushicamaxa a isi unun quixun camiacēxa. Camicēx aía timētia ca Pablonēn cacēxa:

—Ēn aintsicama, cana mitsu cain, 'ēn cana judíos unicama uisa ocēma 'ain, uisa oíma cana nun chaitiocēcama 'iásabí 'ian. Usai 'iabí ca Jerusalénuxun judíos unicaman an sipuanun quixun romános unicama 'ē 'inánxa.

¹⁸ 'Ináncēxun 'ē ñucáxun ca 'unánxa, 'ēn ñu 'acé 'aíma 'ain ca a cupía 'ē 'ati 'aíma 'icē quixun. Usa 'ain ca 'ē chíquintisa tanxa.

¹⁹ Chíquintisa taniabi ca judíos unicaman 'ēa chíquínxunma 'anun caxa. Usaquian caía cana 'apucama can, Romanu 'icē 'apu, Césarnēn ca 'ēmia manáncē banacama mēníoti 'icē quixun. 'Ēmia atux manáncē banacama a ñuixunibi cana Césarmi judíos unicama ñui manántima 'ain.

²⁰ Usa 'ixun cana mitsu isanan mitsubē banatisa tanquin, 'ēmi isi unun quixun mitsu camian. Judíos unicaman sináncēsaribi oquín cana —bama 'aish ca uni baísquiti 'icē —quixun sinanin. 'Ēn usaquín sináncē cupí cana manē risi ēnēn tēcērēcacē 'ain.

²¹ Usaía quia ca anua 'icē judíos unicaman Pablo cacēxa:

—Nun cananuna Judea menuxuan bēmícē quirica mi ñuiquian 'acé achúshiratsubi bicēma 'ain. 'Imainun ca anuax ucē judíos unicamax mi ñuiquin, mín isamina ñu 'atima 'ai quixun nu cacēma 'icēn.

²² Cananuna 'unanin, mecama oquín ca axa Jesúsni sináncē unicama ami nishquin unin ñuía. Usa 'ain cananuna mínmi a uisaira cara a ñucama 'icē quixun ñuía cuaisa tanin.

²³ Usa 'ain ca a nētēan Pablonēn bana ñuía cuacatsia quicē a nētēn 'aisamaira uni anua Pablo 'icēnu uacēxa. Aía timētia ca barí xamárutamainun ñuixuanan xupíopaquinribi bana

ñuixuancëxa. Bana ñuixunquin ca uisari cara uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quixun canan – Moisés 'imainun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicamaxribia, axa uti Cristo a ñui quiásabi oi ca Jesús uacëxa – quixun ñuixuancëxa.

²⁴ Pablo quia cuaquian raíri unicaman – a banax ca aséribi 'icë – quixun cuamainun ca raírinën – a banax ca aséribima 'icë – quixun cuaisama tancëxa.

²⁵ Usai 'i ca raírinëxa – asábi ca – quimainun uni raírinëxribi – usama ca – quicëbëtan, camaxunbi bëtsi bëtsi oquin sináncëxa. Usaía 'ia ca Pablonën ésaquin cacëxa:

– Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxuan Isaíasnën nucën raracama cá banax ca aséribi 'icën. A banax ca éesai quia:

²⁶ Camina anu cuanxun atúan cuanun ésaquin judíos unicama cati 'ain: Mitsun pabitan 'ën bana ñuia cuaquinbi camina uisai cara quia quixun 'unántima 'ain. Mitsun bërur 'ën 'aia isíbi camina 'ëx cushiira 'aínbi 'ëmi sinántima 'ain.

²⁷ Atun nuitu mëu 'unántisama tanan ca judíos unicaman atun pabitan cuaquinbi uisai quicë cara quixun 'unántisama tania. Atun bërúnbi 'ën 'aia isquinbi ca 'ëx cushiira 'aínbi 'ëmi sinántisama tania. 'ëmi sinanatia cana atu 'ën uni 'inun iémitsian. Usa 'aínbi ca 'iisama tanxa.

²⁸ Camina 'unánti 'ain, 'ën mitsu ñuixuncë bana, Jesucristomi catamëtishi ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quiax quicë, a bana ñuixunia ca judíosma unicaman cuaxa. Usa 'aish ca atux a bana quicësabi oi 'iti 'icën.

²⁹ Usaquian Pablonën cacëx ca judíos unicamax Pablonëan ñuicë banacama a ñui qui atúxbi cuëbicananquiani atun xubunu cuancëxa.

³⁰ Usa 'ain ca Pablo aín xubunu 'iquin xubu 'ibu cupíoi anu rabë baritia 'iacëxa. Anu 'ixun ca axa a isi ucë unicama nuibaquin biacëxa.

³¹ Biquin ca uisari cara uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quixun ñuixuanan uisai cara Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëti 'iti 'icë quixun ñuixuancëxa, uinu 'icë unímbia ubiocëma 'ixun.

PABLONĒAN ROMANU 'ICĒ UNICAMA BUÁN MIA QUIRICA

Romanu 'icĕ axa Jesucristomi catamĕcĕ unicama Pablonĕn quirica buánmia

¹ 'Ēx cana Pablo 'ain, an Jesucristo quiásabi oquin aín bana uni ñuixuncĕ. Usa 'ixun cana mitsu quirica buánmin. Nucĕn Papa Diosanbi ca Jesucristomi catamĕquin ainan 'inux iĕnun unicama aín bana ñuixunun 'ĕ caisacĕxa.

² Nucĕn Papa Diosan ca ainan 'inux iĕti bana an sinánmicĕxun aín bana uni ñuixuncĕ unicama bĕráma cuĕnĕomiacĕxa.

³ A cuĕnĕomia banax ca aín Bĕhicĕ, Nucĕn 'Ibu Jesucristo ñui quicĕ 'icĕn. Aín 'unan papa ax ca Davidnĕn rĕbúnqui 'iacĕxa.

⁴ Usa 'icĕbi ca bamatancĕx baísquicĕ cupía, Nucĕn Papa Diosan Bĕru Ñunshin Upitan 'amicĕxun unin 'unánti 'icĕn, Nucĕn 'Ibu Jesucristo ax ca Nucĕn Papa Diosan Bĕhicĕ 'ianan asaribi upí 'aish cushiira 'icĕ quixun.

⁵ Jesucristo cupí ca Nucĕn Papa Diosan nuibaquin nun nu uni aín bana ñuixunun mĕníocĕxa, camabi menua an Nucĕn 'Ibu Jesucristomi catamĕquin an cacĕsabi oquin 'acĕ unicama 'inun.

⁶ Mitsúxribi camina Nucĕn Papa Diosan Jesucristonan 'inun caíscĕ 'ain.

⁷ Ēnĕ quirica cana cuĕnĕoxunin, Roma ĕmanuaxmi Nucĕn Papa Diosan nuibaquin ainan 'inun caíscĕ 'aish ax cuĕĕncĕsabi oi 'icĕ, micamaishi. Nucĕn Papa Dios 'imainun Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn nuibaquin 'aquincĕxmi chuámarua bucucanti cana cuĕĕnin.

Romanu cuantia Pablonĕn sinan

⁸ Ēsoquin pain cana mitsu cain, mitsux camina asĕrabi Jesucristomi catamĕti quixun camabi menu 'icĕ unicaman chanioia quaquin, cana 'ĕxribi Jesucristonan 'ixun Nucĕn Papa Dios —asábi ca —quixun caquin a rabin.

⁹ Ēn cana Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oquin chiquishquinma aín Bĕhicĕ ñuiquin unicama bana ñuixunin. An ca 'unania, 'ĕn cana abĕ banaquin nĕtĕ camabi mitsu ñucáxunin.

¹⁰ Mitsu ñucáxuanan cana a ñucatin, bĕráma cuainsa taníbi cuancĕma cupí, bĕrĭ mitsu isi cuanuan 'ĕ 'aquinun.

¹¹ Mitsúxmi asĕrabiira Jesucristomi cushicĕ 'inun 'aquinuxun cana mitsu isi cuainsa tanin.

¹² 'Ēx Jesucristomi cushicĕ 'ixun 'aquincĕxmi mitsúxribi ami cushicĕ 'ain mitsubĕ cushionani cuĕĕnmiananux cana mitsu isi cuainsa tanin.

¹³ Ēn xucĕantu, cuainsa taníbi cana cuancĕma 'ain. 'Itsai cana mitsu isi cuainsa tan quixunmi 'unánti cana cuĕĕnin. Mitsúxmi Jesucristomi catamĕnun, bĕtsi menu 'icĕ unicama 'aquincĕsaribi oquin mitsu 'aquini cuainsa cana tan.

¹⁴ Raĕĕ 'imainun raĕĕcĕma unicama, 'imainun an quirica 'unáncĕ 'imainun an quirica 'unáncĕma unicama, a unicamanbi Jesucristo ñui quicĕ bana 'unánun cana an cacĕsabi oquin 'ĕn aín bana ñuixunin.

¹⁵ Usa 'aish cana 'ĕx, Roma ĕmanu 'icĕ mitsuribi anun Jesucristomi catamĕti Nucĕn Papa Diosnan 'iti bana ñuixuinan tanin.

Usai cara Jesucristomi catamĕti 'icĕ quicĕ bana 'icĕ quixun Pablonĕn ñuia

¹⁶ 'Ēx cana ĕnĕ bana unicama ñuixuni rabiniman. Axa a bana quicĕsabi oi Jesucristomi catamĕcĕ uni a ca Nucĕn Papa Diosan aín cushínbi ainan 'inun iĕmia. Judíos unicama pain ñuixuntancĕxun cana judíosma unicamaribi a bana ñuixunin.

¹⁷ A bana 'unáncĕ 'ixúnshi cananuna 'unanin, uisaira oquin cara Nucĕn Papa Diosan ainan 'inun nu iĕmia quixun. Nun 'ucha tĕrĕnun Jesucristomi catamĕtiashi ca ainan 'inun nu iĕmia. Usai ami catamĕcĕ cupíshi cananuna Nucĕn Papa Diosnan 'iti 'ain. Usai ca 'iti 'icĕ quiax ca aín bana cuĕnĕo ĕsai quia: “Ui unicama cara Nucĕn Papa Diosan upí isia, ax ca asĕrabi ami catamĕti tsóti 'icĕn”.

Unicaman Nucĕn Papa Dios 'unánma bana

¹⁸ Cananuna 'unanin, Nucĕn Papa Diosan ca an aín bana quicĕsabi oquin 'aisama tancĕ 'ixun bĕtsi uniribi ami sinánxma 'inun quixun paráncĕ unicama, a uisa cara oti 'icĕ usoquin castícantĕ 'icĕ quixun.

¹⁹ Usa unicamax ca an unio ñucama isquinshi uisaira cara Nucĕn Papa Dios 'icĕ quixun 'unántisa 'aishbi ami sinanima.

²⁰ Isquinmabi ca unin Nucĕn Papa Dios 'unánti 'icĕn, an unio ñucama isquin. Usa 'ain ca an camabi ñu unio cupí, unin Nucĕn Papa Dios, ax ca asĕrabi Dios 'icĕ quixun 'unánan ax

ca nētētimoj usabi cushiira 'icē quixun 'unántisa 'aishbi ami sináncēma 'icēn. Usa 'aish ca, 'unáncēma 'aish cana ami sináncēma 'ain, a unicamax quitima 'icēn.

²¹ A unicaman, ui cara Nucēn Papa Dios 'icē quixun 'unánquinbi ca a sinánquin, —mix camina Nucēn Papa Dios 'ai —quixun caiman. Nucēn Papa Diosan űu 'axuncēxunbi ca a unicaman —camina nu űu 'axuan, ca asábi 'icē —quixun rabiquin cacēma 'icēn. Caquinma atun sináncēsa oquinshi 'acē űuishi 'acē 'ixun ca 'atima űuishi 'ai sinánűuma unisa 'icanxa.

²² —'Ēx cana sinánűu 'ai —quicē 'aishbi ca sinánűumasa 'icēn.

²³ Usa 'ixun ca Nucēn Papa Dios, ax cushiira 'aish bamatimoi tsócē, a rabiquinma ami manúanan axa bamati 'ainbi uni iscēsa oquin űu unionan űuina pēchiűu 'imainun axa men niricē űuina, axa men nicē űuina, acama iscēsa oquin —ax ca nun dios 'icē —quiquin a rabinuxun unioia.

²⁴ Usa 'ain ca Nucēn Papa Diosan atúxa upí 'iti 'aquinti éanan a unicaman ain cuēēncēsabi oquin űu 'atima 'anun éanxa. Usaquin Nucēn Papa Diosan éncēxun ca atúnbi a 'ai rabínquinma 'atima űuira 'axa.

²⁵ Usa űu 'aquin ca Nucēn Papa Diosan bana cuaquinma, unin cēmēquin űuicē banaishi sinánxa. Nucēn Papa Dios, an camabi űu unio, a rabiquinma ca an unio űuishi rablaxa. Nucēn Papa Dios ax ca xēnibua 'ainbi aira unin rabicē 'iti 'icēn.

²⁶ Atúxa usa 'icē ca Nucēn Papa Diosan atúan cuēēncēsabi oi 'iquian űu 'atima 'anun éanxa. Xanúxribi ca bēnēűu 'iisama tani bēbúxmabi bētsi xanubē 'ia.

²⁷ Usaribiti ca nucē bēnē uníxribi xanuűu 'iisama tani, xanúxmabi bētsi uninē űunshini 'ia. Usai 'iquin ca uni itsi rabínmia. Usai 'i ca asérabi nucē bēnē unin 'acēsa oquin sinánima axbi 'uchai Nucēn Papa Diosmi sinántisama tania.

²⁸ Usa unicama ca ami sinántisama tania Nucēn Papa Diosan ain sinan upíma 'ixun 'atima űuira 'anun quixun éanxa.

²⁹ Usa 'ixun ca uisa űucamax cara 'atima 'icē acama 'aia, bētsi uni 'atimonan, ainanmabi uni itsin űu biisa tanan, ain xanuma 'ainbi xanubē 'ianan, xanúxmabi bētsi uninē 'ianan, bētsi uni 'icēsamaira oi űuűu 'iisa tania. 'Ianan ca uni 'aisa tanan, bētsibē cuēbicanánan, uni itsi paránan, uni itsimi 'atimati banaia. Usa 'aish ca a unicamax 'aisamairai banai uni itsimi manania.

³⁰ Usai 'i ca uni itsi űu cēmēanan ami sinanima Nucēn Papa Diosmi manutia. Usai 'iquin uni itsi —'aisama ca —quixun űuianan ca abi rabiacati cērúanan raíri unimi nētētima 'ésēnanan ain tita ain papan bana cuaisama tania.

³¹ Usa 'aish ca sinánűuma 'ianan, ain quicēsabi oquin űu 'acēma 'ianan uni itsi nuibacēma 'ianan abē nishananxbi uni itsibē mēñonainsama tanan 'aquinsa 'icēbi uni 'aquinima.

³² Atun ca 'unania, Nucēn Papa Diosan mēñosabi oi ca usa unicama ainanma 'aish xēnibua 'ainbi abē 'itima 'icē quixun. Usaia Nucēn Papa Dios quia a 'unánxunbi ca usa űu 'aia. Atúinshi 'aíma ca uni itsinribia usaribi oquin 'aia isti cuēēnia.

2

Unin sináncama Nucēn Papa Diosan 'unáncē

¹ Mitsúnmi uni itsi 'uchocēbētanbi ca uni raírinēn 'unánti 'icēn, mitsun camina usa űu 'ati ca 'ucha 'icē quixun 'unanin. Usa 'ain camina minribi usa űu 'atancēx —'unánxunma cana 'a —quitima 'ain.

² Cananuna 'unanin, Nucēn Papa Diosan ca uni ain 'ucha cupí uisa cara oti 'icē usoquin 'aquinbi, upí oquin sinánquin an mēñosabi oquin 'aia quixun.

³ ¿Bētsi unimi, an ca űu 'aisama 'aia quíax manánquinbi minribi usaribi oquin űu 'acēbi ca Nucēn Papa Diosan a unishi 'uchonan mi 'uchotima 'icē quixun caramina sinanin? Usama ca.

⁴ Camina 'unánti 'ain, Nucēn Papa Diosan ca mi nuibaíranan, mi 'atima űu 'acē 'icēbi 'atimoquinma mix sinanati ami sinánun cainia. ¿Axa usa 'ainbi caramina min 'atima űu 'acē éni ami sinántisama tanin?

⁵ Usa 'ainbi camina min sinan 'aisama 'aish sinanaisama tan. Usai 'iquin camina énquinma camabi nētēn 'atima űuishi sinánquin usaquin 'ain. A cupí camina anúan Nucēn Papa Diosan 'uchaűu unicama ain 'ucha cupí castícantí, a nētēn 'aisamaira oquin castíancē 'inuxun 'ain.

⁶ A nētēn ca Nucēn Papa Diosan camabi uni uisaquin cara oti 'icē quixun isti 'icēn, atun űu 'acēsabi oquin.

⁷ Axa —Nucēn Papa Diosan ca 'ē upí isquin abē nētētimoj tsónun 'imiti 'icē —qui cuēēncē uni, an ca énquinma Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oquin űu 'aia. Usoquin an 'acē uni a ca Nucēn Papa Diosan xēnibua 'ainbi abē 'inun 'imia.

⁸ Usaquin 'imianan ca uicamax cara ami sinántisama tanan aín bana quicésabi oquin 'aisama tanquin, atux cuëñcésa oquinshi ñu 'atima 'aia, a unicama Nucën Papa Diosan ami nishquin castícantí 'icën.

⁹ An castíancë 'aish ca an ñu 'aisama 'acë unicama aín 'ucha cupí, Nucën Papa Diosbë xëñbua 'aínbi 'íma 'aisamairai tëmérati 'icën. Judíos unibunëxëshia tëmérati 'aínbi ca judíosma unibunëxribi aín 'ucha cupí tëmérati 'icën.

¹⁰ Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan an ainan 'ixun ax cuëñcésabi oquin 'acë unicama a uisa ñu cara 'icëbëbi bënëtima chuámarua 'inun 'imianan, abë aín nētēnu 'inun 'imiti 'icën. Judíos unibu 'imainun judíosma uniburibi ca an usaquin 'imiti 'icën.

¹¹ An ca judíos unisaribi judíosma unicamaribi isia.

¹² An Nucën Papa Diosan bana Moisésñen cuëñe, a 'unáncëma 'ixun ñu 'atima 'acë uicamax ca atun 'ucha cupíbi ainanma 'aish Nucën Papa Diosbë 'itima 'icën. 'Imainun ca an Nucën Papa Diosan bana Moisésñen cuëñe 'unánquinbi a bana quicésabi oquin 'aquinma ñu 'atima 'acë unicama atux ca aín 'ucha cupí, a bana quiásabi oquin Nucën Papa Diosan 'uchoçé 'iti 'icën.

¹³ Aín bana 'unánquinbi a bana quicésabi oquin 'acëma uni a ca Nucën Papa Diosan upí isíma. Usa 'aínbi ca an a bana 'unánquin ax quicésabi oquin 'acë unicama a cuni Nucën Papa Diosan upí 'icë isia.

¹⁴ Usa 'ain ca judíosma unín Nucën Papa Diosan bana Moisésñen cuëñe 'unánquinmabi atúnbi sinánquin a bana quicésabi oquin 'acë 'ixun, uisa ñu 'ati cara 'aisama 'icë, uisa ñu 'ati cara upí 'icë quixun 'unania.

¹⁵⁻¹⁶ Usoquin upí ñu 'aia isquin ca uni itsin 'unánti 'icën, a unicaman ca aséribi aín nuitu mëu 'unania, uisa ñu 'ati cara asábi 'icë 'unánan uisa ñu 'ati cara 'aisama 'icë quixun. Anúan Nucën Papa Diosan camabi uni isti nētēn ca a unicaman aín nuitu mëúbi 'unánti 'icën, Nucën Papa Diosan cara 'ë upí isti 'icë, cara 'ë upíma isti 'icë quixun. A nētēn ca Nucën Papa Diosan camabi uni uisa ñu cara 'axa quixun 'unánan uisa ñu cara unëxun aín nuitu mëúbi sinánxa, a camabi 'unánquin, uisa cara oti 'icë usoquin 'anun Jesucristo 'amiti 'icën, 'ën unicama ñuixuncésabi oquin.

Moisésñen cuëñe bana 'unánquinbia judíos unicaman 'acëma ñuicé bana

¹⁷ Usa 'aínbi camina —'ëx cana judío uni 'ai —quianan —usaía judíos unicama 'inun Moisésñen cuëñe bana 'unáncë 'aish cana Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ai quianan —judíosma unicamama, nuishi ca Nucën Papa Diosan ainan 'inun caísacëxa —quixun sinani rabiacaín.

¹⁸ Moisésñen cuëñe bana 'unáncë 'ixun camina uisa oquin unín ñu 'ati cara Nucën Papa Dios cuëña quixun 'unánan a banaxa quicésabi oquin 'aquin ca unín upí ñu 'aia quixun 'unánin.

¹⁹ Usa 'aish camina, 'ën cana an Nucën Papa Diosan bana 'unáncëma unicama bëxufusa 'aísha bëanquibucënu nicësa 'icëbi a bana 'unánmiti 'ai quin.

²⁰ Moisésñen cuëñe bana ca uisai cara judíos uni 'iti 'icë quiax aséribi quia. A bana 'unani camina quin, 'ën cana an ëñë ñucama 'unáncëma unicaman upí oquin cuanun 'unánmiti 'ain.

²¹ ¿Mitsun Nucën Papa Diosan bana 'unánquin uni itsi 'unánmicë 'ixunbi caramina uisa cupí a bana quicésabi oquin 'aiman? ¿Mitsun, unín ca uni itsin ñu mëcamatima 'icë quixun caquinbi caramina uisa cupí mitsúnribi ñu mëcamatin?

²² ¿Mitsux, aín xanuma 'ain ca uni itsin xanubë uni 'itima 'icë quibi caramina uisa cupí mitsúnribi mìn xanuma 'aínbi uni itsin xanubë 'in? ¿Diosma 'icëbi ax isa dios 'icë quixun unín cacë, a rabiti ca 'aisama 'icë quixunbi caramina uisa cupí anuxun usa ñu rabiti xubunu acésintancëxun anu 'icë ñu mëcamatin?

²³ Mitsux —'ën Moisésñen cuëñe bana 'unáncë 'aish cana Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ai —quixun sináncë 'ixunbi a bana quicésabi oquin 'acëma 'ain ca uni itsin mitsun 'aia isquin sinánti 'icën, —Nucën Papa Diosan unix usai 'icë 'ain cana aín uni 'iisama tani —quixun.

²⁴ Aséribi mitsu ñui ca Nucën Papa Diosan bana cuëñe ësai quia: "Mitsux judíos unibu 'ixunbi ñu 'aisama 'aia isi ca judíosma unibunëx Nucën Papa Diosmi 'atimati banaia".

²⁵ Mitsun Nucën Papa Diosan bana Moisésñen cuëñe quicésabi oquin aséribi 'acë 'ain ca mitsúxmi 'unántioraca ax asábi 'icën. Usa 'aínbi ca a bana quicésabi oquinmi 'acëma 'ain, mitsúxmi 'unántioraca ax ñancáishi 'icën.

²⁶ Usaribi oquin ca unicama ax 'unántiocëma 'ixunbi ami catamëquin aín cuëñcésabi oquin 'acë 'icë Nucën Papa Diosan upí isia, axa 'unántioracacë unicama 'acésaribi oquin.

²⁷ Usa 'ain ca an 'unántiocëma 'ixunbi Nucën Papa Dios cuëñcésabi oquin 'acë uni a Nucën Papa Diosan upí isti 'icën. Isanan ca an 'unántiocë 'ixunbi Nucën Papa Diosan bana 'unánquinbi a bana quicésabi oquin 'acëma unicama Nucën Papa Diosan upíma isti 'icën.

²⁸ 'Unántioracacë cupíshima ca uni judío uni 'icën. 'Imainun ca 'unántioracacë uni, ax 'unántioracacëishima asérabi Nucën Papa Diosmi catamécë 'iti 'icën.

²⁹ Axa aín nuitu mëu upiti Nucën Papa Diosmi sináncë uni ax ca asérabi judío uni 'icën. 'Unántioracacë uni ax ca Moisésnën cuëñeosabi oquin aín namishi usoquin 'acë cupíma aín nuitu mëu Nucën Papa Diosmi sináncë cupí asérabi judío uni 'icën. Usa uni ca unían upí isiamabi Nucën Papa Diosan upí isia.

3

¹ ¿Usa 'ain cara judíos unicamax bëtsi unicamasamaira 'ic? ¿Unántioracacë 'iti ax cara ñancáishima 'ic?

² Ca asérabi usama 'icën. Judíos unibu pain ca Nucën Papa Diosan aín bana 'ináncëxa. 'Inánquin ca camabi unin 'unánun a bana judíos uni raíri cuëñomiácëxa.

³ ¿Bëtsi bëtsi judíos unicaman Nucën Papa Diosmi sináncë 'ixunbi ñu 'aisama 'acë ax cara Nucën Papa Diosan 'ucha 'ic?

⁴ Ca usama 'icën. Unixa aín quicësa oquin 'ananbi cëmëti 'aínbi ca Nucën Papa Diosainshi asérabi camabi ax quiásabi oquin 'aia. Usa 'ain ca Nucën Papa Dios ñui aín bana cuëñëo ésaí quia:

Camabi unin ca 'unánti 'icën, mín bana ca asérabi upí 'icë quixun. Asábi cara quixun 'unántisa tanquin isquinbi ca mín 'acë ñu asábiira isquin unin —mix camina upí 'ai —quixun 'unánti 'icën.

⁵ ¿Nun nu ax cuëñcësabi oquin 'aiaa oquin, upí 'inun quixun an nu castícania isquian uni raírinën Nucën Papa Dios, ax ca aín sinan upíira 'icë quixun 'unáncë 'ain caranuna uisoquin sinánti 'ain? ¿An nu castícanë cupí ca Nucën Papa Dios upíma 'icë quixun caranuna sinánti 'ain? Usai quicë banax ca unin abi sináncësa 'icën.

⁶ Usama ca. ¿'Atima ñu 'aiabi isëshicë 'ixun cara Nucën Papa Diosan uisaxun anúan 'ati nëtë sënëncëbëtan unin cara upí ñu 'axa, cara upíma ñu 'axa quixun isti 'ic?

⁷ ¿Ami 'u, upí 'inun quixun an nu castícania isquian uni raírinën Nucën Papa Dios, ax ca aín sinachacë 'icë upí 'inun 'ë castícania isquian uni raírinën Nucën Papa Dios ax ca aín sinan upíira 'icë quixun 'unáncë 'aínbi cara uisacasquin Nucën Papa Diosan 'ë castícania? —quixun sápi ca bëtsi bëtsi unin sinania.

⁸ ¿Usa 'ain caranuna uisacasquin ñu 'atima 'aiman?, Nucën Papa Diosan sinan ca upí 'icë quixun unicaman 'unánun. Usai 'uchati ca asábi 'icë ca Pablo 'imainun abë 'icë unicama quia quiax ca bëtsi bëtsi uni nu 'atimoti sinani nu ñui quia. Usaía ax quicë unicama a ca Nucën Papa Diosan 'uchoquin castícantí 'icën.

Camáxbi cananuna 'uchañu 'ain, quicë bana

⁹ ¿Nucën Papa Diosan cara judíos unicama bëtsi unicamasama upíira isin? Usama ca. Cana mitsu can, judíosma unicama 'icësaribiti ca judíos unicamaribi aín sinan upíma 'aish 'uchañu 'icën.

¹⁰ Nucën Papa Diosan bana cuëñëo ca quia:

An ñu upíshi 'acë uni ca 'aíma 'icën, achúshirabi.

¹¹ An Nucën Papa Diosan bana cuacë uni ca 'aíma 'icën. Axa Nucën Papa Diosan sinánmicë 'iisa tancë uni ca 'aíma 'icën.

¹² Camabi unix ca Nucën Papa Diosmi manúaxa. Ami manúxun ca 'atima ñu 'atishi sinania. An upí ñuishi 'acë uni ca 'aíma 'icën. Achúshirabi ca 'aíma 'icën.

¹³ Anu uni bamacë racáncë quini mapucëma 'ain ca anuax aín anecë chiquitia. Usaribiti ca 'atima uni aín cuëbínuax bana 'atima 'imainun cëmëi quicë bana chiquitia. Aín banan ca uni itsi ñui cëmëia. Usaquin ca amia cëmécë uni masá nuitumia. Aín banax ca runun cuëbínu 'icë muca, an uni paëocë, usaribi 'icën.

¹⁴ Usa 'aish ca uni itsi ñui 'atimati bananan uni itsimi nishi banaia.

¹⁵ Sinánñumasa 'ixun ca uni 'atishi sinania.

¹⁶ Uínu cara cuania anuxunbi ca 'atimati banaquin masá nuitumianan uni 'atimamia.

¹⁷ Ca uni itsibë nuibanani upiti 'iti 'unaníma.

¹⁸ Axa nun cushi 'aínbi ca Nucën Papa Diosmi racuëti sinaníma.

¹⁹⁻²⁰ Usa banacama ca judíos unibunën cuanun Nucën Papa Diosan aín unicama cuëñëomiácëxa quixun cananuna 'unanin. Aín bana 'ináncëma pain 'ixun ca Nucën Papa Diosan judíos unicama ainan 'inun 'imiácëxa. Ainan 'imitancëxun ca uisaira cara ainan 'aish uni upí 'iti 'icë quixun 'unánun aín bana judíos unicama 'ináncëxa. A bana isquin ca judíos unicamainshima camabi unin 'unánti 'icën, uisairai 'i cara Nucën Papa Diosan iscëx atun nuitu upíma 'icë quixun.

Cristomi catamécë unicamaxa Nucën Papa Diosan iscëx 'uchañuma 'icë ñuicë bana

²¹ Moisésnën usai judíos unicama 'iti cuëñeo bana 'acé cupíma Cristo cupíshi ca usaira oquin Nucën Papa Diosan uni upí 'ímia quixun ca béri camabi unin upí oquin 'unánti 'icën. Ca usai 'iti 'icë quixun ca Moisés 'imainun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicamanribi cuëñeocëxa.

²² Camabi uni an Jesucristomi catamëquin —aín quicësabi oquin ca 'ën 'uchacama tērēnti 'icë —quixun 'unáncë, acama ca Nucën Papa Diosan upí isia. Jesucristomi catamëcë cupíshi ca an judíos uni 'imainun judíosma uniribi upí isia.

²³ Camabi unix ca Nucën Papa Diosan iscëx 'uchañu 'icën. Upíira 'inuan Nucën Papa Diosan unio 'aíshbi ca usama 'icën.

²⁴ Usa 'icëbi ca Jesucristo, camabi unin 'ucha cupí bama 'aian, cupíoima ami catamëtiashi Nucën Papa Diosan nuibaquin aín 'ucha tērēnquin uni 'uchañuma isia.

²⁵ Ami catamëtía, uni aín 'uchacama tērēncë 'inun ca camabi unin 'ucha cupíma Cristo bamanun Nucën Papa Diosan mēñiocëxa. An Jesucristo bamati mēñio 'ixun ca béráma 'iá uniribi, axa sinanatia Nucën Papa Diosan aín 'uchacama ashiquin manumiacëxa. Usaquin an 'á cupí ca camabi unin 'unánti 'icën, Nucën Papa Diosan ca aséribi upíira upí 'ixun an usai ca 'iti 'icë quixun mēñiosabi oquin 'aia quixun.

²⁶ Usaribi oquin ca, Nucën Papa Diosan Jesucristo bamati mēñio 'ixun, bériribi axa Jesucristomi catamëcë unicama aín 'uchacama tērēnquin manumia. Usaquin 'acé cupí ca camabi unin 'unánti 'icën, aséribi ca Nucën Papa Diosan upíira upí 'ixun an usai ca 'iti 'icë quixun mēñiosabi oquin 'aia quixun.

²⁷ An usai ca uni 'iti 'icë quicë bana quicësabi oquin 'acé uni, ax sapi ca rabíti 'icën, —'ën nuitu ca Nucën Papa Diosan upí isia —quixun sinani. Usa 'aínbi ca axa Jesucristomi catamëcë unin 'unania, —Jesucristo cupíshi ca Nucën Papa Diosan 'ë upí isia —quixun. Usaquin 'unani ca rabítima.

²⁸ Cananuna 'unanin, aín ñu upí 'acé cupíma, Jesucristomi sinani ami catamëcë cupíshi ca uni Nucën Papa Diosan aín 'uchacama tērēnquin an iscëx upí 'inun 'ímia quixun.

²⁹ ¿Nucën Papa Diosan cara judíos unicamaishi aín uni 'imianan judíosma unicamaribi aín uni 'imitima 'ic? Ca aturibi ainan 'imiti 'icën.

³⁰ Nucën Papa Dios ax ca achúshi 'icën. An ca judíos unicama 'acésaribi oquin judíosma uniribi Jesucristomi catamëcë cupíshi, an iscëx aín nuitu upí 'inun 'ímia.

³¹ ¿Jesucristo cupíshi cana 'ën 'ucha tērēncë 'aish Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ai quixun sináquin caranuna Nucën Papa Diosan bana Moisésnën cuëñeo ax ca cuatima 'icë quixun sinánti 'ain? Usama ca. Jesucristomi catamëtishi cananuna aséribi Nucën Papa Diosan bana quicësabi oíra 'iti 'ai quixun cananuna unicama ñuixunin.

4

Amia catamëtía Nucën Papa Diosan Abraham upí isa

¹ Usa 'ain sapi cananuna quiti 'ain, ¿uisa cupí cara nucën rara Abraham a Nucën Papa Diosan upí isacëx?

² Aín ñu 'acé cupíma Nucën Papa Diosan upí iscë 'aish ca Abraham —'ëxbi cana upí 'ai —quiaux rabía 'itsíanxa. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan iscëx, a cupíma Abraham rabíti ñu 'aíma 'iacëxa.

³ Abraham ñui ca Nucën Papa Diosan bana cuëñeo ësai quia: “Ami sinánquian, an ca aséribi aín quicësabi oquin 'ati 'icë quixun 'unáncë 'aish ami catamëcë cupí ca Nucën Papa Diosan Abraham upí isacëxa”.

⁴ Usa 'ain ca ëñëx ësá 'icën. An uni ñu mēëxuncë uni a ca an ñu mēëmicë unin cupíoia. A curíqui ax ca 'ináinshicëma 'icën, ax ca aín ñu mēëcë cupí 'ináncë 'icën.

⁵ Usa 'aínbi ca axa ñu upí 'acëma 'aíshbi, Nucën Papa Diosan ca aín quicësabi oquin 'aia quixun 'unani ami sináncë uni a Nucën Papa Diosan ainan 'ímia, an 'uchañu unibi ami catamëtía ainan 'imicë 'ixun.

⁶ Upí ñu 'ananbi upíma ñu 'acé 'icëbi ca aín 'uchacama tērēntancëxun Nucën Papa Diosan uni upí isia. Usaquin iscë unix ca cuëñia quiaux ca David ësai quiacëxa:

⁷ Ui unicama cara Nucën Papa Diosan tērēnquin aín 'ucha manuíma, acamax ca chuáma tani cuëñia.

⁸ Ui unicama cara Nucën 'Ibu Diosan aín 'ucha manuquin sinánmitécënima, ax ca chuámarua tani cuëñia.

⁹ ¿Judíos unicamaishi ñui cara David usai quiacëx? Usama ca. Judíosma unicamaxribi ca aín 'uchacama tērēncë 'aish usai cuëñti 'icën. Cananuna mitsu can, ax aín quicësabi oquin ca Nucën Papa Diosan 'ati 'icë quixun sinani ami catamëcë cupí ca Nucën Papa Diosan Abraham upí isacëxa.

¹⁰ ¿Uinsaran cara Nucèn Papa Diosan a upí isacèx? ¿'Unántioracacè 'icè cara Abraham Nucèn Papa Diosan upí isacèx? Usama ca. 'Unántioracacéma pain 'icèbi ca Nucèn Papa Diosan a upí isacèxa.

¹¹ Nucèn Papa Diosan ca Abraham ami catamètia an upí iscè cupía 'unántioracanun cacèxa. Usaquin Nucèn Papa Diosan Abraham cá cupí cananuna 'unanin, judíosma unicamax ca judíos unibu 'icèsaribiti, 'unántioracacéma 'aishbi Nucèn Papa Diosmi catamècè 'aish Abrahamnèn rëbúnquisa 'icè quixun.

¹² Judíos unicamax Abraham 'iásaribiti 'unántioracacè 'aishbi ca axa Abraham 'iásaribiti Nucèn Papa Diosmi catamècècama axèshi asérabi Abrahamnèn rëbúnqui 'icèn.

An ca aín quicèsabi oquin nu ainan 'inun ièmiti 'icè quixun sináncè unishi ca Nucèn Papa Diosan ainan 'inun ièmia quicè bana

¹³ Nucèn Papa Diosan ca Abraham èsaquin cacèxa: “Mi 'imainun min rëbúnquicamax ca 'itsa 'aish 'ènan 'ianan 'èn mi 'inánti me anu 'iti 'icèn”. Axa usai ca uni 'iti 'icè quicè bana quicèsabi oquin 'acè cupíma asérabi ami catamècè cupíshi ca Nucèn Papa Diosan usaquin Abraham cacèxa.

¹⁴ Usai ca uni 'iti 'icè quicè bana quicèsabi oquin 'acè cupíshi unicama Nucèn Papa Diosan iscèx upí 'aish ainan 'ain ca, ami catamècè cupíshi ca Nucèn Papa Diosan uni upí isia quicè bana ax cémè 'itsíanxa. Usa 'ain ca Nucèn Papa Diosan aín rëbúnqui ñuiquin Abraham cá bana ax ñancáishi 'itsíanxa.

¹⁵ Cananuna 'unanin, usai ca uni 'iti 'icè quicè bana atúan cuati, a 'aíma 'ain ca anun uni 'uchoti bana 'aíma 'icèn. Usa 'aínbi ca usai ca uni 'iti 'icè quicè bana 'unáncè 'ixunbi axa quicèsabi oquin 'acéma 'aish uni 'uchocè 'iti 'icèn.

¹⁶ Usa 'ain ca Nucèn Papa Diosan Abraham 'imainun aín rëbúnquicamaxa atun ñu 'acè cupíma ami catamètíshi asérabi ainan 'iti mëníocèxa. Judíos unibu, an atun cuati bana quicèsabi oquin 'acè, a unicamaishima, uicamax cara Abraham 'icèsaribiti Nucèn Papa Diosmi catamètia, a camabi ca Nucèn Papa Diosan ainan 'inun 'imía. Usa uni 'aish cananuna nucamaxribi Abrahamnèn rëbúnquisa 'ain.

¹⁷ Nucèn Papa Diosan bana a ñuiquian cuèñeo ax ca èsai quia: “Mi cupía min rëbúnqui 'itsaira 'inun cana mi aín rarami 'inun 'imin”. Usaquin ca Nucèn Papa Diosan amia catamècè 'ixun Abraham cacèxa. Nucèn Papa Dios ax ca an uni bamacèbi tsótécènun baísqumiti 'ianan an aín sinanèinshi, 'aíma 'icèbi, ñu uniocè a 'icèn.

¹⁸ Nucèn Papa Diosan “Min rëbúnqui ca 'aisamaira uni 'iti 'icè” quixun cacèxun ca Abrahamnèn sináncèxa, Nucèn Papa Diosan 'è cacèsabi oi ca 'èn rëbúnqui 'aisamaira 'iti 'icè quixun. Uisai cara usai 'iti 'icè quixun 'unánquinmabi ca ami catamèquin, Nucèn Papa Dios quicèsabi oi ca 'iti 'icè quixun sináncèxa.

¹⁹ Abraham cien baritiañusa 'aish cushima 'imainun ca aín xanu Sara axribi xèni 'aish tuatisama 'iacèxa. Usa 'ixunbi ca Abrahamnèn —uisa 'aish carana bèchicèñu 'iti 'ai —quixun 'unánquinmabi —Nucèn Papa Diosan 'è cacèsabi oi ca asérabi 'iti 'icè —quixun sináncèxa.

²⁰ Usai ca 'itima 'icè quixun sinánquinma, Nucèn Papa Diosan ca asérabi aín quicèsabi oquin 'ati 'icè quixun sinani ami catamèquin ca Abrahamnèn Nucèn Papa Dios rabiacèxa.

²¹ Rabiquin ca, an ca asérabi cushi 'ixun ax quicèsabi oquin ñu 'ati 'icè quixun sináncèxa.

²² Usai 'ia ax ami catamècè cupíshi ca Nucèn Papa Diosan Abraham asérabi upí uni 'icè isacèxa.

²³ An iscèx ca ami catamècè cupí Abraham upí uni 'icè quixun cuèñeomia 'aínbi ca a banax Abrahamishi ñuiquinma,

²⁴ nuribi ñuiquin Nucèn Papa Diosan aín uni cuèñeomia 'icèn. Usa 'ain cananuna Nucèn Papa Dios, an Nucèn 'Ibu Jesús bamacèbi baísqumia, an ca ami catamècè cupíshi nu upí isia quixun 'unánti 'ain.

²⁵ Nucèn Papa Diosan ca nun 'uchacama tērèncè 'aishnu upí 'inúan bamanun 'imitancèxun Jesucristo baísqumiacèxa. An usoquin 'á 'aínmu ami catamètia ca Nucèn Papa Diosan nu upí isia.

5

Jesucristomi catamècè cupía uni Nucèn Papa Diosan iscèx upí 'aish xènbua 'aínbi abè 'iti bana

¹ Usai nux Nucèn 'Ibu Jesucristomi catamècè 'icè, a cupí ca Nucèn Papa Diosan nu upí isia. Usaquin iscèx cananuna abè upí 'ain, Jesucristo cupí.

² Jesucristomi catamècè cupíshi cananuna usaira oquin cara Nucèn Papa Diosan nu nuibaquin nu ainan 'inun 'imía quixun 'unanin. Usoquin 'unani cuèñquin cananuna, nux cananuna Nucèn Papa Diosnan 'aish aín nètènu abè 'iti 'ai quixun 'unanin.

³ Usaquin sinánquin cananuna uisai cara ñu 'icëbëtanbi ami sinánti ëníma cuëënin. Cananuna 'unanin, tëmëraqinbi tanshiquin cananuna upiti Jesucristomi catamëti 'unánti 'ai quixun.

⁴ Tëmëraibi an 'imicëx masá nunititima ami catamëcë 'aish cananuna Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ain. An iscëx upí 'ixun cananuna 'unánti 'ain, asérábi cananuna aín nëtënu abë 'iti 'ai quixun.

⁵ An ca —asérábi camina 'ëbë 'iti 'ai —quixun caquin nu paraníma. An ca aín Bëru Ñunshin Upí nubë 'inun nu 'inánxa. Nubë 'ixun ca nu 'unánmia uisaira oquin cara Nucën Papa Diosan nu nuibatia quixun. An ca asérábi nu nuibatia quixun 'unánquin cananuna, nux cananuna asérábi aín nëtënu abë 'iti 'ai quixun 'unanin.

⁶ Nucën Papa Diosan nu nuibaquin mëniosabi oi ca, nuxbi nun 'ucha tërëni iëtima 'ainbi Cristo aín bamati nëtë ucëbë, unicaman 'ucha tërënux bamacëxa.

⁷ Uinu 'icë unixbi ca bëtsi uní cupí bamatima 'icën, ax upí uní 'ainbi. Usa 'ainbi sapi ca asérábi upí uní 'icë axa bamati rabanan cuni bëtsi uní bamati 'icën.

⁸ Usa 'ainbi ca Nucën Papa Diosan nuxnu 'uchañu 'icëbi nu nuibaquin nun 'ucha tërënuxa Cristo bamanun mënioçëxa. Usaquian mënío sinánquin cananuna 'unanin, uisaira oquin cara nu nuibatia quixun.

⁹ Cristo bama cupí nun 'ucha tërëncë 'aish cananuna Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ain. Usa 'aish cananuna anúan Nucën Papa Diosan camabi unin ñu 'acë isti nëtën an iscëx upí 'aish asérábi 'uchocëma 'iti 'ain.

¹⁰ Nuxnu 'atimaquinshi sinani ami sináncëma 'icëbi ca aín Bëchicë bama cupí Nucën Papa Diosan nun 'ucha tërënuquin nu nuibaquin ainan 'imíaxa. Nu nuibaquin ainan 'imicë 'icë ca Jesucristo bamaxbi baísquicë ax nubë 'ixun nuxnu asérábi upí 'inun nu 'imía.

¹¹ Usaquin 'imicëx cananuna —Nucën 'Ibu Jesucristo a cupí cana Nucën Papa Diosan 'aish abë upí 'ai —quixun 'unani cuëëinra cuëënin.

Adán 'iá 'imainun Jesucristo usai 'iá bana

¹² Usa 'ain ca an pain ñu 'atima 'á achúshi uní a cupíshi camabi unin ñu 'atima 'ati 'unánquin 'aia. Aín 'ucha cupí ca a uní bamacëxa. A uníxa 'atima ñu 'atancëx bama 'ain ca camabi uní atun 'ucha cupí aín bamati nëtë ucëbë Nucën Papa Diosbë 'itimoi bamaia.

¹³ Unían ax quicësa oquin 'ati bana 'aíma pan 'ainbi ca unin ñu 'atima 'ati 'unáncëxa. Usa 'ainbi ca ax quicësabi oquin 'ati bana 'aíma 'ain, anun uní 'uchoti bana 'aíma 'iacëxa.

¹⁴ Usa 'ainbi ca Moisés 'aíma pan 'ain Adanën rëbúnquicama 'uchatancëx bamacëxa, Adanëxa Nucën Papa Diosan cacësa oi 'ima 'uchásari 'imabi. Adán cupía camabi uní 'uchacë 'ainbi ca axa a caxu uti a cupíra camabi unin 'ucha tërëncë 'iti 'icën.

¹⁵ Adán cupía unicama 'uchañu 'ainbi ca Nucën Papa Diosan a 'uchacama tërëncë 'inun mënioçëxa. Adanëxa Nucën Papa Diosmi 'uchacë cupí ca 'aisamaira uní Nucën Papa Diosbë 'itimoi bamaia. Usa 'ainbi ca achúshi uní, Jesucristo, a cupía 'aisamaira uní cupíoima abë nëtëtimoí 'inun Nucën Papa Diosan mënioçëxa.

¹⁶ Achúshi uníxa 'ucha cupí ca camabi uní Nucën Papa Diosbë 'itimoi bamati 'iacëxa. Usa 'ainbi ca Nucën Papa Diosan atun 'uchacama 'itsaira 'icëbi acama tërënuquin nëtëtimoí abë 'inun uní iëmía, cupí ñucaquinmabi. Adanëxa 'uchatancëx bama 'aian camabi uní usaribiti 'ucha 'ainbi ca Cristo cupíra, atun 'uchacama tërëncë 'aish, abë upí 'inun Nucën Papa Diosan uní iëmía.

¹⁷ Achúshi unía 'uchá cupí ca camabi uní 'uchañu 'aish Nucën Papa Diosbë 'itimoi bamaia. Usa 'ainbi ca uicama cara Nucën Papa Diosan nuibaquin atun 'ucha tërënuquin upí isia, acamax Jesucristo cupí bëtsi sinánñu 'ixun, upí ñu 'atancëx Nucën Papa Diosbë nëtëtimoí aín nëtënu 'iti 'icën.

¹⁸ Ënëx ca ësa 'icën. Adán cupía camabi uní 'uchocë 'ainbi ca Nucën 'Ibu Jesucristonën bamaquin camabi uníxa 'uchocëma 'ianan Nucën Papa Diosan 'inun mënioçëxa.

¹⁹ Achúshi uní, Adán, axa Nucën Papa Dios quicësabi oi 'iáma cupí ca 'aisamaira uní 'uchañu 'icën. Usa 'ainbi ca bëtsi uní, Jesucristo, axira Nucën Papa Dios quicësabi oi 'iá cupí 'aisamaira uní Nucën Papa Diosan upí isia.

²⁰ Unían —nux cananuna 'uchañuira 'aish upíma 'ai —quixun 'unánun ca Nucën Papa Diosan uisai cara uní 'iti 'icë quicë bana Moisés cuëñëomiacëxa. 'Uchañuira 'icëbi uní nuibairaqin ca Nucën Papa Diosan atun 'uchacama tërëncë 'inun mënioçëxa.

²¹ Usoquin mënioçëx ca camabi uní aín 'ucha cupí Nucën Papa Diosbë 'itimoi bamati 'aishbi Nucën 'Ibu Jesucristo cupí aín 'ucha tërëncë 'ianan bëtsi sinánñu 'ixun upí ñu 'atancëx Nucën Papa Diosan nëtënu abë xëñbua 'ainbi 'iti 'icën.

6

Ainan 'aish 'uchatëcënuhma Cristo cupí Nucën Papa Diosan 'iti bana

¹ ¿Nux 'uchañuira 'icēbi ca Nucēn Papa Diosan Jesucristo cupí nu upí isia quixun sinani caranuna usarí quiti 'ain? ¿Nucēn Papa Diosan nu nuibaquin nun 'ucha tērēntēcēnun caranuna amiribi amiribi 'uchati 'ain?

² Usama ca. Nun 'ucha cupí Jesucristo bama 'ain cananuna nux 'uchatēcēnuxma abē bamacēsa 'ain. Usa 'aish cananuna unin bamaquin aín 'ucha ashiquin ěncēsa usaribi 'ain. ¿Usa 'aish caranuna uisa cupí 'uchaishi tsóti 'ain?

³ Cananuna usai 'itima 'ain. ¿Jesucristonēn uni ax ca nashimicē 'aish 'uchatēcēntimoi Cristobē bamacēsa 'icē quixun caramina 'unaniman?

⁴ Nux nashimicē 'aish cananuna Jesucristo, nun 'ucha cupí bama 'ain 'uchatēcēntimoi abē bamacēsa 'ian. Usa 'aish cananuna bamacēbia Nucēn Papa Diosan Jesucristo, aín cushínbi baísquimia cupí, usaribi 'aish bētsi sinánñu 'ianan bēráma 'icēsai 'itēcēntima oquin Nucēn Papa Diosan 'imicē 'ain.

⁵ Nubēa Cristo 'ain cananuna abē bamacēsa 'aish axa bamatancēx bētsi 'inun baísquicēsaribi 'iti 'ain.

⁶ Cananuna 'unanin, Cristonanma pain 'ixun cananuna ěnquinma nux cuēęcēsa oquinshi ñu 'atima 'acēn. Usa ñu sinántēcēnuxunma cananuna Cristobē bamacēsa 'ixun 'uchati sinántēcēntima 'ain. Uni bamacē an ca ñu 'aisama 'ati sinántēcēnima. Usaribi oquin cananuna nux Cristobē bamacēsa 'ixun ñu 'atima 'atēcēnti sinántima 'ain.

⁷ Usa 'aish cananuna unían bamaquin aín 'ucha ashiquin ěncēsa usaribi 'ain.

⁸⁻⁹ Cananuna 'unanin, bamaxbi baísquia 'aish ca Cristo uínsaran nētēnbi bamatēcēntima 'icēn. Axa bamatēcēnti ca 'aíma 'icēn. —Usa ca —quixun 'unánquin cananuna ěsaquinribi 'unanin, nun 'uchacama ěni Cristobē bamacēsa 'aish cananuna abē baísquicēsa 'aish xēnibua 'aínbi abē 'iti 'ain.

¹⁰ Cristo ax ca camabi unían ñu 'atima 'acēcama nētēnux achúshitishi bamacēxa. Bamatancēx, bamatēcēntimoi baísquia 'aish ca ax Nucēn Papa Dios cuēęcēsabi oíra 'ia.

¹¹ Usaribiti camina mitsux Cristobē bamacēsa 'ixun mitsun 'ucha ashiquin ěncē 'aish, abē baísquicēsa 'aish Jesucristo 'icēsaribiti Nucēn Papa Dios cuēęcēsabi oíra 'iti 'ain.

¹² Usa 'ixun camina 'uchañu 'aish 'atima sinánñu 'ixun mitsun sináncēsa oquinshi 'aisama ñu 'atima 'ain.

¹³⁻¹⁴ Cristonanma 'ixun uisa ñu cara 'atima 'icē quixun 'unánquinbi 'á 'aishbi camina Cristo cupí Nucēn Papa Diosan uni 'aish usai 'iman. Usa 'aish camina mitsux Nucēn Papa Diosbē 'itimoi bamati 'iá 'aishbi bērí aín uni 'aish ax cuēęcēsabi oi 'iti 'ain. Usa 'ixun camina mitsun mēcēn, mitsun taē, mitsun namicama anun ñu 'aisama 'aquinma Nucēn Papa Dios cuēęcē ñuishi 'ati 'ain.

An ñu mēemicē unin uni ñu mēxuncēsaribi oquin 'uchañu unin ñunshin 'atimanēn 'apu ñu mēxuncē bana

¹⁵ ¿Axa quicēsabi oínu 'iti bana quicēsabi oquinu 'acē cupíma ami catamētiaishi ca Nucēn Papa Diosan 'ēn 'uchacama tērēnti 'icē quixun sinánquin, caranuna amiribi amiribi 'aisama ñu 'atēcēnti 'ain? Cananuna 'atima 'ain.

¹⁶ Camina upí oquin 'unanin, mitsun uni itsi —'ēx cana min uni 'iisa taní —quixun catancēxun camina aín uni 'ixun ax quicēsabi oquinshi ñu 'axunti 'ain. Usaribiti ca uni ñunshin 'atimanēn 'apu cuēęcēsa oquinshi 'acē 'aish aín uni 'icēn. Aín uni 'aish ca Nucēn Papa Diosbē 'itimoi bamati 'icēn. Usa 'aínbi ca uni itsix Nucēn Papa Dios cuēęcēsabi oquin 'acē 'aish aín uni 'ianan an iscēx upí 'icēn.

¹⁷⁻¹⁸ Mitsux ñunshin 'atimanēn 'apu cuēęcēsa oquinshi 'acē 'iá 'aishbi camina bērí usama 'ain. Camina a aín unicaman mitsu 'unánmicē bana Cristo ñuicē sinánan a bana quicēsabi oquin 'ain. Mitsun ñu 'atima 'ácama ěncē 'ixun camina Nucēn Papa Dios cuēęcēsabi oquin ñu upíshi 'ain. Usaquinmi 'aia mitsu 'unánquin cana cuēęcēnquin Nucēn Papa Dios —asábi ca —quixun cain.

¹⁹ Mitsúxmi unin sináncēsa oquin sináncē 'icē cana mitsúnmi cuaisa banáinshi mitsu ñuixunin. Bēráma camina mitsun mēcēn, mitsun taē, mitsun namicama anun ñu 'atima 'atishi sinánquin usoquinshi 'acēn. Usoquin 'á 'ixunbi camina bērí mitsun mēcēn, mitsun taē, mitsun namicama anun ñu upíshi 'ati sinánquin usoquinshi 'ati 'ain, usaquinmi 'acēbēa Nucēn Papa Dios cuēęcēn.

²⁰ Ñu 'atima 'atishi sináncē 'ixun camina mitsun bēráma Nucēn Papa Dios cuēęcēsabi oquin 'ati sinánma 'ain.

²¹ Nāncábi camina usa ñu 'acēn. Mitsúxmi usai 'iá sinani camina bērí rabinin. Usa ñucama 'ati an ěncēma unix ca usabi 'aish ashiti Nucēn Papa Diosbē 'itimoi bamati 'icēn.

²² Mitsúnmi ñu 'atima 'atēcēnuxunma 'anun Nucēn Papa Diosan 'imicē 'ixun camina ax cuēęcēsabi oquin 'ain. Usoquin 'aia ca Nucēn Papa Diosan mitsu an iscēxmi upí 'inun 'imia. 'Imianan ca nētétimoiimi abē 'inun mitsu 'imia.

²³ Aín 'ucha cupí ca uni iétimoi bamati 'icên. Usa 'aínbi ca axa aín 'ucha tērēnun Nucēn 'Ibu Jesucristomí catamécē unicama a abē xenibua 'aínbi 'inun Nucēn Papa Diosan iēmia.

7

Usai ca uni 'iti 'icē quicē bana

¹ Ēn xucēantu, mitsúnribi a bana 'unáncē 'ixun camina 'unanin, bamacēma pain 'ixuinshi ca unin atúan ax quicēsabi oquin 'ati bana axa quicēsabi oquin 'ati 'icē quixun. Bamaxun cuni ca a bana quicēsabi oquin 'atima 'icên.

² Ēsa ca. Nun ax quicēsabi oquin 'ati bana ca quia, bēnēñu xanun ca aín bēnē bamacēma pain 'icē éntima 'icên. Aín bēnē bamacēbē cuni ca bēnutisa tani bēnuti 'icên.

³ Aín bēnē bamacēma 'aian bētsi unibē 'iti ca 'ucha 'icên. Usa 'aínbi ca aín bēnē bamacēbētan 'aisa tanquin uni itsi bēnēoti 'icên. Usaquin bēnēoti ca 'uchama 'icên.

⁴ Ēn xucēantu, usaribi camina mitsux 'ain. Usai uni 'iti bana quicēsa oíshi 'iá 'aishbi camina bēri abē axa bamaxbi baísquicē Cristo ami catamēti, aín bana quicēsabi oíshi 'in. Usa 'ixun camina ax cuēēncēsabi oi 'iquin Nucēn Papa Dios cuēēnmin.

⁵ Ainanma pain 'aish nux cuēēncēsabi oi 'iquin cananuna, ñu 'atima 'ati ca 'aisama 'icē quicē bana 'unánxunbi nun sinan upíma 'ixun, usa ñu 'acên. Usa ñu 'acē 'aish cananuna Nucēn Papa Diosbē 'itimoi bamati 'iacên.

⁶ Usai 'iá 'aishbi cananuna nun, ax quicēsabi oquin 'ati bana axa quicēsabi oquin 'acē cupíma, Cristomí catamētishi ainan 'ixun aín Bēru Ñunshin Upitan sinánmicēxun bētsi oquin sinánquin Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oquinshi 'ain.

Nun sinán upíma cupí cananuna 'atima ñu 'ai quicē bana

⁷ A bana, uisa ñu cara 'ati 'icē, uisa ñu cara 'atima 'icē quicē, a banacama ca asábi 'icên. A bana 'aíma 'ain cananuna uisa ñuxira cara 'atima 'icē quixun 'unánma 'itsían. A bana "míx camina bētsi unin ñu minan 'inun cuēēncē 'itima 'ai" quicēma 'ain cananuna usa 'iti ca 'aisama 'icē quixun 'unánma 'itsían.

⁸ A bana usai ca uni 'itima 'icē quicē, ax asábi 'aínbi cananuna nun sinan upíma 'aish, a bana 'unáncē 'aishbi usai 'icē cupí 'uchoti 'iacên. A bana, usai ca uni 'itima 'icē quicē, ax 'aíma 'ain ca anun nu 'uchoti bana 'aíma 'itsíanxa.

⁹ Ēn uisa ñu cara 'ati 'icē, uisa ñu cara 'atima 'icē quicē bana 'unánma 'ixun cana ñu 'aisama 'aquinbi usaquin 'ati ca 'aisama 'icē quixun 'unánma 'ain. Usai 'itancēxunbi cana a bana 'unáncên. 'Unánquin cana ñu 'atima 'ati ax ca 'uchaira 'icē quixun 'unánxunbi 'acē 'aish 'ēn 'ucha cupí Nucēn Papa Diosbē 'itimoi bamati 'iacên.

¹⁰ Ēsa ca. A isía ax cuēēncēsabi oi, usai aín uni 'inun Nucēn Papa Diosan 'inan bana, ax quicēsabi oi 'icēma cupí 'uchocē 'aish cana Nucēn Papa Diosbē 'itimoi bamati 'iacên.

¹¹ A bana quicēsabi oquin 'ai cana 'uchatima 'ai quixun sinaníbí a bana quicēsabi oíra 'icēma 'ixun cana, uisaira carana 'uchai quixun sinani bēnēacên. A bana asábi 'aínbi a bana cupí 'uchocē 'aish cana Nucēn Papa Diosbē 'itimoi bamati 'iacên.

¹² Usa 'ain cananuna 'unanin, nun ax quicēsabi oquin 'ati banax ca upí 'icên, a bana uisa ñu cara 'ati 'icē, uisa ñu cara 'atima 'icē quicē, ax ca asérabi upí 'icên.

¹³ ¿A bana asérabi upí 'aínbi caranuna a bana cupí Nucēn Papa Diosbē 'itimoi bamati 'ain? Usama ca. Nun sinan upíma 'ixun ñu 'atima 'ai cananuna Nucēn Papa Diosbē 'itimoi bamati 'iacên. Usai 'iquin cananuna 'unáncên, 'uchati ca 'aisama 'icē quixun. Usa 'ixun cananuna uisa ñu cara upí 'icē, uisa ñu cara 'aisama 'icē quicē bana axa asérabi 'aínbi ax quicēsabi oquin 'acēma 'aish cananuna 'aisama 'ai quixun 'unáncên.

¹⁴ Cananuna 'unanin, a bana uisa ñu cara 'ati 'icē, uisa ñu cara 'atima 'icē quicē, ax ca upí 'icē quixun. A bana asábi 'aínbi cananuna Jesucristonanma 'aish nun sinan 'aisama 'ixun ñu 'atima 'atishi sináncên.

¹⁵ Upí ñu 'aisa tanquinbi cananuna nun sinan upíma 'ixun 'aiman. A 'aquinma cananuna a nun 'aisama tancē ñu a 'ain. Uisa 'ixun carana 'ēn a 'aisa tancē ñu upí 'aquinma a 'ēn 'aisama tancē ñu 'atima a 'ai quixun cana 'unaniman.

¹⁶ Ñu 'aisama 'acē 'ixunbi, usaquin ñu 'ati ca 'aisama 'icē quicē bana 'unánquin, 'ēn usa ñu 'aisama tania isquin ca unin 'unánti 'icên, 'ēn sináncēx ca a bana upí 'aish cuati 'icē quixun.

¹⁷ 'Aisama tanquinbi cananuna ñu 'atima 'ain, nun sinan upíma cupí.

¹⁸ Ēnēx ca ēsa 'icên. Cananuna 'unanin, nun sinan upíma 'ixun cananuna ñu upí 'atima 'ain. Ñu upishi 'aisa tanquinbi cananuna nun sinan upíma 'ixun 'aiman.

¹⁹ Nun 'aisa tancē ñu upí a cananuna 'aiman. Nun 'aisama tancē ñu 'atima a cananuna 'ain.

²⁰ Nun ñu 'atima 'atēcēinsama tanquinbi 'acē ax ca nunbi cuēēnquin 'acēma 'icên. Nun sinan upíma 'ixun 'acē ca ax 'icên.

²¹ Nun 'unáncëx ca ësá 'icën: Ñu upíshi 'ati sinánquinbi cananuna bënénquinshi ñu 'atima 'atëcënin.

²² Nun nuitu mëu cananuna aséjabi Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquin 'aisa tanin, axa usaínu 'inun quicë bana ca upí 'icë quixun 'unánquin.

²³ Usaquin 'unánquinbi cananuna nun sinan 'atima 'ixun bëtsi oquin sinanin. Usaquin sinánquin cananuna ñu 'atima 'atëcënti sinanin. Sinántancëxun cananuna 'atëcënin.

²⁴ Usa 'aish cananuna masá nuituirai sináncasmáin. ¿Nun sinan upíma 'aish Nucën Papa Diosbë 'itimoí bamaima 'inun cara uín nu iëmiti 'ic?

²⁵ An nu iëmiti ax ca Nucën Papa Dios 'icën, Nucën 'Ibu Jesucristo cupí. An ca nu iëmiti 'icë quixun 'unánquin cananuna –asábi ca –quixun cain. Usa 'ain cananuna 'unanin, Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquin 'ati 'ixunbi cananuna nun sinan upíma 'ixun ñu 'atima 'ain. Usaquin 'axunma 'anun ca Nucën Papa Diosainshi nu iëmiti 'icën.

8

Aín Bëru Ñunshin Upitan 'imicëxa Nucën Papa Diosan unicama bëtsi sinánñu 'iti bana

¹ Usa 'ain ca uicamax cara Cristo Jesús abë 'icë, acama Nucën Papa Diosan 'uchoima. Usa unicamax ca Cristonanma uní 'icësaí ax cuëëncësarishi 'ima, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicësabi oi 'ia.

² Nuxnu ami catamëcë 'aish Cristo Jesús bë achúshisa 'icë ca aín Bëru Ñunshin Upí nubë 'ixun ñu 'atima, a 'aia uni Nucën Papa Diosbë 'itimoí bamati, a 'atëcënxunma 'anun nu 'imiaxa.

³ Uisa ñux cara 'ati 'icë, uisa ñux cara 'atima 'icë quicë bana a 'unánquinbi ca aín sinan upíma 'ixun unin a bana quicësabi oquin 'atima 'icën. Usa 'ainbi ca unían a bana quicësabi oquin 'anun quixun Nucën Papa Diosan aín Bëchicë, nusaribi uni 'inun, xucéxa. Xutancëxun ca aín Bëchicë, 'uchañuma 'aishbia camabi unin 'ucha cupí bamanun 'imiquin uni, aín 'uchacama tërëanan 'uchatëcëanxma 'inun mëniócëxa.

⁴ Nuxnu uisa ñu 'ati cara upí 'icë quicë banaxa quicësabi oquin 'anan, nunbi 'atima ñu 'ati sinánquinbi tënëquin a 'aíma, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicësabi oi 'inun ca aín Bëchicë bamanun Nucën Papa Diosan 'imiácëxa.

⁵ An Jesucristomí sinánquinma aín cuëëncësa oquinshi 'ati sináncë unin ca ënë nëtënu 'icë ñuishi 'ati sinania. Usa 'ainbi ca axa Jesucristomí sináncë unin Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicë 'ixun an sinánmicësabi oishi 'iti sinania.

⁶ An Nucën Papa Dios cuëëncësoi 'iti sinánquinma ënë nëtënu 'icë ñuishi sináncë uni, ax Nucën Papa Diosnanma 'aish abë 'itimoí bamati 'icën. Usa 'ainbi ca an Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicësabi oishi 'iti sináncë uni, ax Nucën Papa Diosbë upí 'aish abë nëtëtimoí tsóti sinani chuámaru tani cuëënia.

⁷ An ënë nëtënu 'icë ñuishi sináncë uni an ca Nucën Papa Dios cuëëncësabi oi 'iti sinanima. Usa 'ixun ca aséjabi aín bana 'unáncëma 'aish ami nishcësa 'ixun añu ñu cara 'aisa tania a ñu 'aia. Usaquin 'aquin ca Nucën Papa Diosan bana cuaisama tanan a bana quicësabi oquin 'aima.

⁸ Usa 'ain ca axa ënë nëtënu 'icë ñuishi sinani atun cuëëncësa oishi 'icë unicama an Nucën Papa Dios cuëëmima.

⁹ Usa 'ainbi camina mitsux usama 'ain. Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí mitsubë 'ain camina an ënë nëtënu 'icë ñuishi sinani unin sináncësa oquin sinánquinma, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicësabi oquinshi sinanin. Uicamax cara aín Bëru Ñunshin Upíñuma 'icë, acamax ca Cristonanma 'icën.

¹⁰ Aín 'ucha cupí ca camabi uni bamaia. Usa 'ainbi camina mitsux, Cristo mitsubë cupí, Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ain. Usa 'ain ca mitsun namíxa bamacëbëbi mitsun bëru ñunshin bamatimoí Nucën Papa Diosbë 'iti 'icën.

¹¹ Nucën Papa Dios, an Jesús bamacëbi baísqumia, aín Bëru Ñunshin Upí mitsubë 'ixun ca an Cristo Jesús bamacëbi baísqumia anbi mitsuribi bamacëbi Cristo utëcëncëbëtan baísqumiti 'icën, aín Bëru Ñunshin Upí mitsubë 'ain.

¹² Ën xucéantu, mitsu cana cain, nux Jesucristonan 'aish aín Bëru Ñunshin Upí nubë 'ain cananuna ënë nëtënu 'icë ñuishi sinani nux cuëëncësa oi 'itima 'ain.

¹³ Axa ënë nëtënu 'icë ñuishi sinani aín cuëëncësa oishi 'icë uni ax ca Nucën Papa Diosnanma 'aish abë 'itima 'icën. Usa 'ainbi ca an Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicësabi oquin ñu 'atima 'ati ëncë uni, ax cuni ainan 'aish Nucën Papa Diosbë 'iti 'icën.

¹⁴ Uicaman cara an sinánmicëxun Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicësabi oquin 'aia, acamax ca aséjabi Nucën Papa Diosan bëchicë 'icën.

¹⁵ Usa uni camina mitsux 'ain. Mitsu aín bëchicé 'imiquin ca Nucén Papa Diosan mitsúxmi bërâma 'iásaribiti mitsun 'ucha cupí ami racuëtécénun 'imicéma 'icén. Aín Bëru Ñunshin Upí an ca, ainan 'aish cuëenquinu Nucén Papa Dios, Paponun nu 'imia.

¹⁶ Aín Bëru Ñunshin Upitanbi ca nun nuitu mëúxun nu 'unánmia, nux cananuna aséabi Nucén Papa Diosan bëchicé 'ai quixun.

¹⁷ Aín bëchicé 'icé ca Nucén Papa Diosan ax quicésabi oquin nu 'aquianan aín nètënu abé 'inun nu 'imiti 'icén. Ainan 'icé ca Nucén Papa Diosan Cristosaribi nu 'imiti 'icén. Cristonan 'ixúnu tëmëraqinbi ax cuëencésabi oquin 'ati ëncéma 'icé ca Nucén Papa Diosan nuribi aín quicésabi oquin aín nètënu Cristobé 'inun nu 'imiti 'icén.

¹⁸ 'Ën cana —aséabi ca usai 'iti 'icé —quixun 'unanin. Ënë nètënuax Cristonan cupí tëmëracé 'ixunbi cananuna Cristobé aín nètënu 'aish cuëenquin —'ën tëmëracé ca asábi 'iaxa —quixun sinánti 'ain.

¹⁹⁻²⁰ Cristo utécëntamainun ca axbi 'iti 'aishmabi, usai 'itioquian Nucén Papa Diosan mëníosabi oi camabi ñu tëmëranan cëñutia. Unin 'ucha cupí usai tëmëranan chëquiti 'ixunbi ca camabi ñu 'imainun camabi unínribi anúinra 'áimai tëmëranan chëquiti nètë cainia.

²¹ A nètë ucëbëtan ca Nucén Papa Diosan aín bëchicécama cuëeni Cristosaribi 'inun 'imiti 'icén. 'Imianan ca camabi ñuxa chëquitécënnunma ió 'imiti 'icén. Uisairai cara Nucén Papa Diosan bëchicécama Cristosaribi 'iti 'icé quixun ca camabi ñu, a Nucén Papa Diosan unio, an istia tanquin Nucén Papa Diosan atu isminun quixun bënëquin cainia.

²² Cananuna 'unanin, nètë ióñu a pain unioçëxbi uni 'ucha cupía camabi ñu, uniribi, tëmëranan chëquiti oquin Nucén Papa Diosan 'imiá 'aish ca bërí usai 'ia quixun. Usa 'ixunbi ca Nucén Papa Diosan ióotécënnun cainia, anun bacénti nètëan xanun tëmëraqin aín bacénti caíncé, usaribi oquin.

²³ Camabi ñun a Nucén Papa Diosan ióotécënnun caínmainun cananuna nunribi Nucén Papa Diosan nu ióotécënnun bënëquin cainin. Nucén Papa Diosan nu aín Bëru Ñunshin Upí nubé 'inun 'ináncé 'ain cananuna 'unanin, an ca aséabi camabi aín bana quicésabi oquin nu 'imiti 'icé quixun. Usaqin 'unánquin cananuna nun aín bëchicé 'aish aín nètënu bëtsi namiñu 'iti cainin.

²⁴ Nux Cristomi catamëti ainan 'aish abé nètétimoí tsónun iëmiquin ca Nucén Papa Diosan uisoquin cara nu 'imiti 'icé quixun isnuxun caínun nu iëmiacéxa. Nua camabi an cacésabi oquin 'imicé 'ixun cananuna, bëtsi cananuna 'iti 'ai quixun sinánquin cañtsianxma.

²⁵ Usa 'ainbi cananuna usaqin nu 'imicéma pain 'ixun usai 'iti cainin. Cananuna —bëtsi cana 'iti 'ai —quixun sinánquinbi uisa caranuna 'iti 'ai quixun 'unánquinmabi a isnuxun — aséabi ca usai 'iti 'icé —quixun cuëenquin cainin.

²⁶ Uisa caranuna 'iti 'ai quixun isnuxun cainia ca Nucén Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí an nuxnu tëmëraibi nu 'aquinia. An nu 'aquinun quixun caquinbi cananuna uisoquin cai carana Nucén Papa Diosbë banati 'ai quixun upí oquin 'unaniman. Usa 'ainbi ca Nucén Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí anbi nu Nucén Papa Dios ñucáxunia. Usoquin nu 'aquinquin ca nun nu a Nucén Papa Dios ñucácéma banacama a nu ñucáxunia.

²⁷ An ca Nucén Papa Dios cuëencésabi oquin aín unicama a ñucáxunia. Usa 'ain ca Nucén Papa Dios, an camabi unín nuitu mëu sináncé ñu 'unáncé, an uisa ñu cara aín Bëru Ñunshin Upitan nu ñucáxunia a cuatia.

Uisai cara ainan 'inun Nucén Papa Diosan caiscé unicama 'iti 'icé quicé bana

²⁸ Cananuna 'unanin, Nucén Papa Diosan ca uisa ñu cara 'ia abi, ax ami sináncé unicamaxa an 'aquincëx, upí 'inun mënioxunia, atúan ax cuëencésabi oquin ñu 'amainun. A unicama ax cuëencésabi oquin ainan 'inun sinánmicé 'ixun ca Nucén Papa Diosan usoquin 'aia.

²⁹ Ui unicama cara ainan 'iti 'icé quixun 'unánquin ca Nucén Papa Diosan aín Bëchicënëxa aín unicaman cushi 'inun atux aín Bëchicé 'icésaribiti 'inun mënioxëxa.

³⁰ Uicamax cara usai ainan 'iti 'icé quixun 'unánquin ca Nucén Papa Diosan acama an sinánmicéxa ami catamëtia atun 'uchacama tërénquin ainan 'imiáxa. 'Imiquin ca atux aín nètënu abé 'iti 'imiáxa.

³¹ ¿A ñucama sinánquin cananuna 'unanin, Nucén Papa Diosan bërúancé 'icé ca an ëncéma 'icé uinbi uisashi cara oquinbi a nubé ënanamima.

³² An ca —'ën Bëchicé ca bamatima 'icé —quiquinma nun 'uchacama cupía bamanun ënë nètënu aín Bëchicé xuacéxa. Usa 'ixun ca aín Bëchicé cupínu nux upítax tsónun nu 'imianan anun nu upítax tsóti ñucamaribi nu 'inánti 'icén.

³³ ¿An ainan 'inun caiscé unicamaxa an iscëx upí 'ain cara uin Nucén Papa Dios —mín unix ca 'uchaxa —quixun cati 'icé? Usaqin cacëxunbia an —ax ca 'uchañuma 'icé —quixun cati ca Nucén Papa Dios 'icén.

³⁴ ¿Uin cara nu 'uchoti 'ic? Cristo bamacëbia Nucën Papa Diosan baísquimicë, an ca aín nètënu abë 'Apu 'aish aín mëqueu 'ixun, nu Nucën Papa Dios ñucáxunia. Ñucáxuncë 'ixun ca an aséribi nu 'uchotima 'icën.

³⁵ ¿Uinu 'icë unin cara Cristocëñun nu énananmiti 'ic? Ca 'atima 'icën. Nuxnu témëranan masá nuituanan bëtsi unin bëtsi bëtsi ocë 'ianan 'acëñuma 'ianan chupañuma 'ianan bamatasa 'ianan unin 'aisa tancë 'iti, a ñucamanribi ca Cristocëñun nu énananmitima 'icën.

³⁶ Ésaí ca Nucën Papa Diosan bana cuëñëo quia:

Nuxnu minan 'icë ca unin numi nishquin nuibaquinma nu bëtsi bëtsi oia. 'Aracacë ñuinacama 'anuxun 'acësa oquin ca nu 'aisa tanquin bëtsi bëtsi oia.

³⁷ Usa ñu 'icëbëtanbia Cristonën nu nuibaquin cushiocëx cananuna ami catamëti éñíma amiira cushiín, témëracëma pain 'aishnu 'icësamairai.

³⁸ Usa 'ain cana aséribi 'unanin, Nucën Papa Dioscëñun an nu énananmiti ñu ca 'aíma 'icën. Nux bamati 'imainun nun tsóti 'imainun ángelcama 'imainun ñunshin 'atimacama 'imainun uisa cushi cara, acama 'imainun axa bërí uisai cara 'icë uisa ñucama cara, 'imainun axa uisai cara 'iti, a ñucamanbi ca Nucën Papa Dioscëñun nu énananmitima 'icën.

³⁹ Ñunshin 'atimanën 'apucama 'imainun, uisa ñunshin cara, acama 'imainun éñë nètënu 'icë 'apucamaribi 'imainun axa naí manámi 'icëcama 'imainun axa naí meu 'icëcamaribi, 'imainun uisa ñucama cara Nucën Papa Diosan unio 'icë, acamanbi ca Nucën Papa Dioscëñun nu énananmitima 'icën. Uisaira oquin cara an nu nuibatia quixun ca Nucën Papa Diosan Jesucristo éñë menu xuquin nu ismiacëxa.

9

Israelnën rëbúnqui ainan 'inun Nucën Papa Diosan caísa

¹ Cristonan 'ixun cana cëmëquinma éñë banaribi mitsu cain. Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'ë 'unánmicëxun cana 'ën nuitu mëu 'unanin, 'ën mitsu bërí caísa tancë bana éñëx ca aséribi 'icë quixun.

² Ésaquin cana mitsu cain, judíos unibu 'ën aintsicama Jesucristonanma 'icë, imëbi nètëñbi sinani cana 'aisamaira masá nuitutin.

³ Usai 'iti 'aínbi atúxa Cristonan 'inun 'ëx ainanma 'aish Nucën Papa Diosan uisa cara oti 'icë usoquin 'acë 'iisa cana tanin.

⁴ 'En aintsicama judíos unibu atux ca 'ésaribi Israelnën rëbúnqui 'icën. Israelnën rëbúnqui, judíos unicama, ca Nucën Papa Diosan aín uni 'inun caísacëxa. Caístancëxun ca, aséribi ca ax Dios 'icë quixun 'unánun, Israel unicama aín cushi ismianan aín pëcacë aribi ismiacëxa. An ca atu ainan 'imiquin atúan uisai cara ainan 'aish 'iti 'icë quixun 'unánun aín banacama Moisés cuëñëomiacëxa. Cuëñëomiquin ca anuxun a rabiti xubu 'atancëxun cara uisoquin a rabiti 'icë quixun canan uisaira oquin cara an atu bërúanti 'icë quixun cacëxa.

⁵ Israel unicamax ca Abraham 'imainun Isaac 'imainun Jacob, Israelribi cacë, acaman rëbúnqui 'icën. Uni 'aish ca Cristonën 'unánpararibi Israelnën rëbúnqui 'iacëxa. Ax Diosribi 'aish ca camabi uni, camabi ñun 'ibu 'ianan ángelcaman 'iburibi 'icën. A ca camabi unin xëñibua 'aínbi rabiti 'icën. Usai ca 'iti 'icën.

⁶ Israelnën rëbúnqui judíos unicama camáxira Nucën Papa Diosnanma 'aínbi cananuna sinántima 'ain, Nucën Papa Diosan ca aín quicësabi oquin Israel unicama ainan 'imiama 'icë quixun. Israelnën rëbúnqui 'aishbi ca axa Nucën Papa Diosmi sináncëmacamax aséribi Nucën Papa Diosnanma 'icën.

⁷ Nucën Papa Diosan ca Abraham cacëxa: “Min bëchicë Isaac aín rëbúnquishi ca aséribi min rëbúnqui 'aish 'ën unibu 'iti 'icë” quixun. —Min bëchicë itsi aín rëbúnquicamax ca 'ën unibu 'iti 'icë —quixun ca Nucën Papa Diosan Abraham cáma 'icën. “Isaacnën rëbúnquinëxëshi ca 'ënan 'iti 'icë” quixun ca cacëxa.

⁸ Usa 'ain cananuna 'unanin, ui uníxbi ca aín chaiti cupíshi Nucën Papa Diosan uni 'itima 'icën. Nucën Papa Diosan aín bana quicësabi oquin usaquin 'imicë 'aish cuni ca uni ainan 'aish aséribi Abrahamnën rëbúnqui 'ia.

⁹ Éñëx ca Nucën Papa Diosan, Isaac bëchitísama pain 'icë, Abraham cá bana a 'icën: “Achúshi barítia 'icëbéa Sara tuáñu 'ain cana minu utëcënin”.

¹⁰ Éñëribi cananuna sinánti 'ain: Rebecanën tuá rabé ax ca nucën rara Isaacnënbia bëchicë 'iacëxa.

¹¹⁻¹³ A tuá rabé bacëncëma pain 'ixun ñu 'atima 'ati 'unáncëma 'ianan ñu upí 'ati 'unáncëma pain 'ain, ca Nucën Papa Diosan Rebeca cacëxa: “A painmi bacëncë tuá an ca canitancëxun aín 'anáca ñu 'axunuxun 'aia” quixun. A tuá rabé aín rëbúnqui ñui ca Nucën Papa Diosan bana cuëñëo ésaribi quia: “Esaúnën rëbúnqui 'acësamaira oquin cana Jacobnën rëbúnqui nuibatín”. Usaquin sinánquin cananuna 'unanin, Nucën Papa Diosan ca aín cuëncësabi oquinshi uni ainan 'inun caísa, aín ñu upí 'acë cupíma.

¹⁴ ¿Usaquian caíscë cupí caranuna —Nucën Papa Diosan ca 'atimaquin sinania —quiti 'ain? Cananuna usai quitima 'ain.

¹⁵ An ca Moisés 'ësoquin cacëxa: “Axa 'ëx cuëncësabi oi 'ën uni 'iti unicama a cana 'ënan 'imiti 'ain. A 'ëx cuëncësabi oquin 'ën nuibati unicama a cana nuibati 'ain”.

¹⁶ Usa 'ain cananuna 'unanin, Nucën Papa Diosan ca ain cuëncësä oquinshi uni nuibaquin ainan 'inun caisia. —'E ca an caísti 'icë —quicë cupíma 'imainun a cuëncëminuxun ñu upí 'acë cupíma, ain cuëncësä oquinshi ca Nucën Papa Diosan ainan 'inun uni caisia.

¹⁷ Usaribi oi ca Faraón ñui Nucën Papa Diosan bana cuëñëo 'ësaí quia: “Camabi unían 'ën cushi 'unánun cana mi Egipto menu 'icë unicaman 'apu 'imin. Mixmi 'apu 'icëbëtan 'ën min menuxun ñu 'aia chaniaoa cuaquin ca camabi menu 'icë unin 'ëx cana asérabi cushi 'ai quixun 'unánti 'icën”.

¹⁸ Nucën Papa Diosan ca ain cuëncësabi oquin uni raíri nuibaquin ainan 'inun 'imia. 'Imianan ca uni raíri axa 'aisama 'icë usabia 'inun 'imia.

¹⁹ Usaquian 'acë cupí sapi camina 'ë cati 'ain:

—¿Usa 'ain cara usabi 'inun 'imicë 'ixunbi uisa cupí Nucën Papa Diosan uni 'uchoin? ¿Usashia 'inuan 'imicë uni an cara usai 'inuan Nucën Papa Diosan 'imicë a bëtisoti 'ic? Ca 'atima 'icën.

²⁰ Mitsúnmi 'ë usaquin cacëxunbi cana mitsu cain, ¿Mitsux unishi 'aishbi caramina Nucën Papa Diosbë cuëbicanánti 'ain? ¿Ñutë banati 'unan 'ixun cara —¿uisoti caramina 'ësoquin 'ë 'ai? —quixun an 'acë xanu cati 'ic? Ca catima 'icën.

²¹ An ñutë ocë xanu an ca ax cuëncësä oquin ñutë 'ati 'icën. 'Aisa tanquin ca bëtis ñutë anun ñu xëati 'ati 'icën. 'Anan ca a mapúbi bëtis ñutëribi anun ñu 'aruti 'ati 'icën.

²² Nucën Papa Diosanribi ca ain cuëncësä oquin 'aia. Unin ñu 'aisama 'ati ca ax cuëñíma quixuan camabi unin 'unánun ca Nucën Papa Diosan an 'aisama ñu 'acë uni uisoquin cara 'ati 'icë usoquin 'ati 'ixunbi cañpaina.

²³ Cañpainquin ca uisaira oquin cara an 'atima ñu 'acë 'icëbi uni nuibaquin ain sinan upí 'imiti 'icë quixun camabi unin 'unánun, ainan 'inun caísa 'ixun nu usaquin 'imia.

²⁴ Raírinëxa judíos uni 'imainun raírinëxribi judíosma uni 'icëbi ca Nucën Papa Diosan ainan 'inun nu 'imíaxa.

²⁵ Usoquinribi ca an ain uni, Oseas cacë, a 'ësoquin ain bana cuëñëomiacëxa:

Axa bëräma 'ën unima 'iá unibi cana —mitsux camina 'ën unibu 'ai —quixun cati 'ain. 'Eñanma 'icë nuibáma 'ixunbi cana —mitsux camina 'ën nuibacë uni 'ai —quixun cati 'ain.

²⁶ Anuxuan —mitsux camina 'ën unima 'ai —quixun cá anuxunbi ca Nucën Papa Dios, axa bamatimoi tsocë, an —mitsux camina asérabi 'ën bëchicë 'ai —quixun uni cati 'icën.

²⁷ Isaíasnëribi ca Nucën Papa Diosan 'amicëxun judíos unibu ñuiquin 'ësaquin cacëxa: “Is-raelnën rëbúnqui 'aisamaíra, parún-papa cuëbí 'icë masisa, 'aishbi ca acama 'itsamanëxëshi asérabi Nucën Papa Diosnan 'inux iëti 'icën.

²⁸ Anúan usaquin 'ati nëtë ucëbëtan ca Nucën 'Ibu Diosan ëñë menuxun unin 'acë ñucama istancëxun bënëñquinshi camabi ain quiásabi oquin 'ati 'icën”.

²⁹ 'Esaíribi ca Isaíasnën cuëñëo bana quia:

Nucën 'Ibu Dios, ax 'Apuirä 'ixun, Israelnën rëbúnquicama ain raíri iëmicëma 'ain cananuna Sodomä 'imainun Gomorra anu 'icë unicama 'iásaribiti camáxbi 'aíma 'itsían.

Judíos unicamaxa Jesucristomi catamëcëma bana

³⁰ ¿Usa 'ain caranuna uisai quiti 'ain? Cananuna quiti 'ain, judíosma unibunën ca, judíos unibu ca usai 'iti 'icë quicë bana 'unancëma 'ixun Nucën Papa Diosan ain nuitu upí isnun a bana 'ati sinánma 'icën. Sinánma 'icëbi ca ain 'uchacama tërënnun Jesucristomi catamëcë cupíshi Nucën Papa Diosan ain nuitu upí isia.

³¹ Judíosma unibu usa 'ainbi ca, judíos unibunëx ca ain nuitu upí 'icë quixun Nucën Papa Diosan isnun Moisésnën cuëñëo bana quicësabi oquin 'aquinbi a banacama quicësabi oquinra 'acëma 'icën.

³² Nucën Papa Diosan ca ain cuëncësabi oquin 'anun 'ë 'aquinti 'icë quixun sinani ami catamëquinma —'ëñbi ñu upí 'aia ca 'ë upí isia —quixun sinancë cupí ca Nucën Papa Diosan atu upí isáma 'icën. Judíos unibunën ca —Nucën Papa Diosan ca Cristo ëñë menu xuti 'icë —quixun 'unánquinbi —ami catamëtishi ca unicama Nucën Papa Dios cuëncësabi oi 'iti 'icë quixun sinántisama tanxa. Bain cuanía uni bai nëbëtsi racacë maxáxmi tatíqui chacacë usaribi ca usa uni 'icën. A maxáxsa ca Cristo 'icën. Judíos unimax Nucën Papa Dios cuëncësabi oi 'iti 'aishbi ca Cristomi sinántisama tancë cupí ax cuëncësabi oi 'ima.

³³ Nucën Papa Diosan bana cuëñëo ca maxax ñuicësa oquin Cristo ñui 'ësaí quia: Camina 'unánti 'ain, 'ën cana Sión cacë 'ëmanua, maxax achúshi 'inun mëníoín. Ami ca uni raírinëx tatíquianan maxax cha 'ain chacati nipacëti 'icën. Usa 'ainbi ca axa

ami catamêcê unicaman 'unánti 'icên, an ca asérabi ax quicêsabi oquin atu 'aquinia quixun.

10

¹ 'Ën xucêantu, êsaquin cana mitsu cain, Israel uni judíos unicama Cristomi catamêtia ainan 'inun iémíti cuêênquin cana Nucên Papa Dios ñucáxunin.

² Cana mitsu cain, atun ca asérabi Nucên Papa Dios cuêênmisa tania. Usa 'ixunbi ca uisoquin cara atun a cuêênmiti 'icê quixun 'unaníma.

³ Usai cara unicama Nucên Papa Dios iscêx upí 'iti 'icê quixun ca 'unánma 'icên. —'Ënbi Moisésnên cuêênô bana quicêsabi oquin 'acê cupíshi ca an 'ên nuitu upí isia —quixun sinani ca Nucên Papa Dios cuêêncêsabi oi Cristomi catamêti sinántisama tanxa.

⁴ Cristonêxa ucêbêtan judíos unibunên asérabi ami catamêti 'unánun quixun ca Nucên Papa Dios ain bana Moisés cuêênômiacêxa. Uí unicamax cara Cristomi catamêtia a ca Nucên Papa Diosan upí isanan ainan 'imia quixuan 'unánun ca a bana judíos unibu 'inácêxa. Usa 'ainbi ca ax ucêbê judíos unicama ami sinántisama tanxa.

⁵ An usai ca uni 'iti 'icê quicê bana 'acê cupí Nucên Papa Diosan a 'uchañuma isti sinácê uni, a ñuiquin ca Moisésnên êsaquin cuêênôcêxa: “Nucên Papa Diosbê upí 'inux Moisésnên cuêênô bana quicêsabi oi 'iti sinácê unin ca asérabi a banacama quicêsabi oquin 'ati 'icên”.

⁶ Usa 'ainbi ca unin ami catamêtia ca Nucên Papa Diosan uni upí isia quixun 'unánan Cristo ca uti 'icê quixun 'unánun ain bana cuêênô êsai quia: “Min nuitu mêu sinani camina quitima 'ain, ¿Uix cara naínu cuanti 'ic?” Cristo ênê nêtênu bênuux.

⁷ Êsairibi ca quia: “Min nuitu mêu sinani camina quitima 'ain, ¿Uix cara anua uni bamacê 'icê anu cuanti 'ic?” anua Cristo bênuux.

⁸ Usai quianan ca êsairibi quia: “A bana Cristo ñui quicê, a ñuia camina cuatin. A ñui camina banain. Min nuitu mêu camina a bana sinanin”. Usai quicê 'imainun cananuna nunribi Cristomi catamêti ñuia quicê bana unicama ñuixunin.

⁹ A bana ca êsai quia:

—Jesús ca 'ên 'Ibu 'icê —quianan bamacêbi ca Nucên Papa Diosan a baísqumiacêxa quixun min nuitunên sinania ca Nucên Papa Diosan ainan 'inun mi iémíti 'icên.

¹⁰ Nun nuitu mêu, asérabi ca nun 'ucha têrênti 'icê quixun sinani Jesucristomi catamêtia, ca Nucên Papa Diosan nun 'ucha têrênquin nu upí isia. Usoquin an iscêxnu —Jesucristo ax ca asérabi 'ên 'Ibu 'icê —quia ca Nucên Papa Diosan ainan 'inun nu iémia.

¹¹ Cristo ñuiquian Nucên Papa Diosan bana cuêênô ca êsairibi quia: “Axa ami catamêcê unicaman ca, an ca ax quicêsabi oquin 'ê 'aquinia quixun 'unania”.

¹² Judíos unicama 'imainun judíosma unicamaribi 'imainun uisa uni cara, axbi ca Cristomi catamêti ainan 'ia. Cristo ax ca camabi uni axa ami catamêcê ain 'Ibu 'icên. Usa 'ixun ca an ñucácê unicama upí oquin 'aquianan ax cuêêncêsamaira oquin ñu 'inania.

¹³ Nucên 'Ibu Diosan bana cuêênô ca quia: “Uin cara an iéminun ñucatia a ca Nucên 'Ibu Diosan ainan 'inun iémíti 'icên”.

¹⁴ ¿Usa 'ainbi cara an Nucên 'Ibu Diosan ca a iémíti 'icê quixun sinácêma unin a ñucáti 'ic? Ca ñucátima 'icên. ¿Uisaxun cara uni itsin ñuia cuacêma 'ixun, Nucên 'Ibu Diosan ca 'ê iémíti 'icê quixun sinánti 'ic? Ca sinántima 'icên. ¿Uisaxun cara uni itsin ñuixuncêxunma cuati 'ic? Ca cuatima 'icên.

¹⁵ ¿Uisaxun cara unin uni itsin xucêma 'ixun uni raíri bana ñuixunti 'ic? Ca 'atima 'icên. An ain bana ñuixuncê unicama ñui ca Nucên Papa Diosan bana cuêênô êsai quia: “'Ën unibunêxa upí bana, —Nucên Papa Diosan ca ain 'ucha têrênquin abêa upí 'inun uni 'imia —quicê, a ñui aia unin iscêx ca upíira upí 'icên”.

¹⁶ A bana cuêênô 'ainbi ca camabi unínra a bana sinácêma 'icên. Êsai ca Isaíasnên cuêênô bana quia: “Camabi unínrama, 'itsama unínshi ca nun ñuixuncê bana cuaquin —ca asérabi 'icê —quixun sinania”.

¹⁷ Usa 'ain cananuna 'unanin, uni itsían Cristo sinánquin ain bana ñuixuncêxun ca unin cuatia. Cuaquin ca —a banax ca asérabi 'icê —quixun 'unani Cristomi catamêtia.

¹⁸ Unicaman cara a bana cuaxa quixun cana sinanin. Camaxunbi ca asérabi cuaxa, êsai Nucên Papa Diosan bana quicêsabi oi:

Ain unicamax ca camabi mênuxun bana ñuixuni cuanxa. Usa 'ain ca camabi menu 'icê unicaman a bana ñuixunia cuaxa.

¹⁹ Êsaquinribi cana sinanin, ¿Judíos unicaman cara a bana Cristo ñuicê cuaquin, usai quicê cara a bana 'icê quixun 'unánma 'ic? 'Unántsinxunbia judíos unicaman a bana cuaisama tania oquin ca Nucên Papa Diosan judíos unibu quain, Moisés êsaquin cuêênômiacêxa:

Judíosma unibunëxa mitsun aintsima 'icëbi 'ën 'ënan 'imicëbë camina mitsux nutsi nishti 'ain. Mitsúnmi a —sinánñuma ca —quixun ñuicë unicama 'ën 'ënan 'imicëbë camina mitsux 'ëmi nishti 'ain.

²⁰ Nucën Papa Diosan ca —judíosma unibunëx ca 'ëmi sinánti 'icë —quixun 'unánquin Isaías ésaquin cuëñëomiacëxa:

Ax 'ëmi sinánma uninbi ca 'ë 'unánxa. 'Ënan 'inuxuan an 'ë ñucáma unibi cana 'ëmi catamënun sinánmian.

²¹ Usai judíosma unibu ñui quianan ca Isaías judíos unibu ñuiribi éesai quiacëxa, Nucën Papa Dios quicësabi oi: 'Ën bana cuaisama tanan 'ëmi sinántisama taniabi cana judíos unibu ënquinma —'ën mitsu 'aquinun camina 'ëmi sinánti 'ai —quixun can. Cacëxbi ca 'ën bana cuaisama tani 'ëmi sinántisama tanxa”.

11

Judíos unicama raíri Nucën Papa Diosnan 'iti

¹ Usa 'ain cana sinanin, ¿judíos unibu cara Nucën Papa Diosan ain bana cuaisama tania oquin éanxa? quixun. Usama ca. 'Ëxribi judío uni, Abrahamnën xutan bëchicë, Benjamín, ain rëbúnqui 'icëbi ca Nucën Papa Diosan 'ë manuquinma upí oquin sinánxunia. Usa 'ain cana 'unanin, an ca judíos unicama ëncëma 'icë quixun.

² Bërâma ca Israelnën rëbúnqui judíos unibu ainan 'inun Nucën Papa Diosan caísacëxa. Usaqin 'á 'ixun ca a unicama —'ën unima ca —quiax ami manúcëma 'icën. Nucën Papa Diosan bana cuëñëo isquin camina 'unanin, Nucën Papa Diosbë banai ca Elías Israel unibumi manani éesai quiacëxa:

³ “'Ën 'Ibu Dios, axa mimi sináncëma unicaman ca an min bana ñuixuncë unicama cëñuaxa. Cëñuanan ca mi rabisama tanquin anuxun mi rabiquin ñuina xaroti acamaribi masóxa. 'Ëishi ca 'acëma 'icën. Usa 'ixunbi ca 'ëribi 'aisa tania”.

⁴ Usaqin cacëxunbi ca Nucën Papa Diosan Elías cacëxa: “Mishima, siete mil uníxribi ca 'ën bërúancëx 'ëmi sinania. Baal ax isa dios 'icë quixuan uni raírinën rabiabi ca atun a rabiçëma 'icë” —quixun.

⁵ Usaía bërâma uni 'iásaribiti ca bëríribi judíos unicama ain patsan Nucën Papa Diosmi sináncëma 'ainbi raírinëx ainan 'inúan caiscë 'aish Nucën Papa Diosmi sinania.

⁶ A caiscëcama a ca atun ñu upí 'acë cupíma, nuibaquinshi Nucën Papa Diosan ainan 'inun caísaxa. Atun ñu 'acë cupía ainan 'inun caiscë 'aish ca acamax nuibaquinshia an caiscë 'itsíanma.

⁷ Usa 'ain ca éesai 'iaxa: Judíos unibunëxa abë upí 'iisa taníbi ax quicësabi oi 'i Jesucristomi catamëcëma 'aish abë upíma 'ainbi ca raírinëxëshi Nucën Papa Diosan sinánmicëx Jesucristomi catamëcë 'aish abë upí 'ia. Judíos unicama ain patsanëxa ami sinántisama tania oquin ca Nucën Papa Diosan atux cuëñcësa oía 'inun éanxa.

⁸ Nucën Papa Diosan bana cuëñëo éesai quicësabi oi ca 'iaxa: “Usa unicamax ca usabia 'inun ëncë 'aish Nucën Papa Diosmi sinaníma. An 'acë ñu isquinbi uisáira cara ain cushi 'icë quixun sináncëma 'aish ca bëxufu unisa 'icën. Ain pabitan ain bana cuaqinbi a bana quicësa oquin 'aisama tancë 'aish ca pabë unisa 'icën, Nucën Papa Diosan usaía 'inun ëncësabi oi. Bëri nëtëmbi ca usai 'ia”.

⁹ A banacama quicësaribi oquin ca Davitan usa unicama ñuiquin ënë bana cuëñëocëxa:

A unicama ca Nucën Papa Diosan ratuquinshi castícanuxun 'aia. Usa 'aish ca ñuina, trampanu —'ënë ñun ca 'ë maputi 'icë —quixun 'unanimaishi atsíncësaribi 'inun castícanë 'iti 'icën. Uisaíbi cana 'ítima 'ai quixun sináni bëtsí unin pí unun quixun camicëx cuëñnibi ca usai 'iti 'icën. Usai atux 'iti cana cuëñin.

¹⁰ Bëxuñu unin ca ain bëru upíma 'ixun uinu cara cuania quixun 'unaníma. Usaribiti ca uni catúbucë ax ain caxu 'aisama 'ain tëmëraia. Usaribitia a unicama 'iti cana cuëñin.

Usaqin ca Davitan cuëñëocëxa.

Judíosma unicama Nucën Papa Diosnan 'iti

¹¹ Usa 'ain cana sinanin, ¿ain 'ucha cupí cara Nucën Papa Diosan judíos unicamaira xëñibua 'ainbia ain unima 'inun éanxa? —quixun. Usama ca. Judíos unibu ami sináncëma 'ain ca Nucën Papa Diosan judíosma unibu ami sinánun sinánmia. Judíosma unibunëxa 'ëmi sinania isi ca judíos uniburibi usaribiti 'ëmi sinánti 'icë quixun sinánquin ca Nucën Papa Diosan judíosma unibu ami sinánun sinánmia.

¹² Judíos unicamaxa Cristomi catamëcëma 'aish Nucën Papa Diosnanma 'ain ca judíosma unicamax Cristomi catamëti Nucën Papa Diosnan 'ia. A isi ca Nucën Papa Dios cuëñia. Usai cuëñcësamaira oi ca judíos uniburibi aséribi Cristomi catamëtia isi cuëñti 'icën.

¹³ Anu 'icë judíosma unicama, cana mitsu cain, 'ën judíosma unicama ain bana ñuixunun Jesucristonën cacë 'ixun cana usaqin chiquíshquinma cuëñquin 'ain.

¹⁴ 'Ēn bana űuiuncĕxun judĭosma unibunĕn cuatia isĭa 'ĕn aĩntsi judĭos unicomaxribi Cristomi catamĕti iĕti cana cuĕĕnin.

¹⁵ Judĭos unibunĕx Cristomi catamĕcĕma 'aish Nucĕn Papa Diosnanma 'ain ca judĭosma unibu Cristomi catamĕti Nucĕn Papa Diosnan 'ia. Usa 'ainbi ca judĭos unicomaxribi Cristomi catamĕcĕ 'aish, uni bamacĕ 'aishbi baĩsquicĕsa 'ain, Nucĕn Papa Dios cuĕĕinra cuĕĕnti 'icĕn.

¹⁶ Judĭos unibunĕn ca ain űu 'apacĕ an pain tancĕma ain bimi anuxun a rabiti xubunu buancĕxa, Nucĕn Papa Diosan camabi ain bimi upi isnun quixun. Usaribi ca i ain tapun upi 'aish camabi ain pĕñancamaribi upi 'ia. Usa űu sinanquin cananuna 'unanin, judĭos uni bĕtsix bĕtsixa Nucĕn Papa Diosmi sinancĕ 'ain ca atuxa 'icĕsaribiti judĭos unicama camaxbi Cristomi catamĕtia Nucĕn Papa Diosan upi isti 'icĕn.

¹⁷ Ēsa ca. I ain pĕñan achuši tĕatancĕxun bĕtsi i ain pĕñan anu tĕacĕ anubi tacashcacĕx ca a i ain tapunuaxa ain baca cuancĕ cupi ain pĕñansabi 'inun coti 'icĕn. Usaribi camina mitsux 'ain. Judĭos unicomax Nucĕn Papa Diosan bana 'unancĕ 'aishbi Cristomi catamĕisama tancĕ 'aish ca i pĕñan tĕacĕsa 'icĕn. Usa 'imainun camina mitsux judĭosma uni 'aishbi Cristomi catamĕcĕ 'aish bĕtsi i ain pĕñan anua tĕacĕ anu tacashcacĕsa 'ain.

¹⁸ Usa 'aishbi camina rabiti —'ĕx cana judĭos unicomaxamaira 'ai —qui cĕrũtima 'ain. Camina sinanti 'ain, ain tapunmi cushicĕ cupi ca in pĕñan cania. Usaribiti cana 'ĕx judĭosma 'aishbi, judĭos unibu cupi, Cristomi catamĕti Nucĕn Papa Diosnan 'ain.

¹⁹ Usa 'ainbi sapi camina ĕsaquin sinanin, —judĭos unima 'aishbi 'ĕx ainan 'inun ca Nucĕn Papa Diosan judĭos unibu ainanma 'inun ĕanxa —quixun.

²⁰ Usa ca. Usa 'ainbi camina 'unanti 'ain, Jesucristomi catamĕcĕma cupi ca judĭos unibu ainanma 'ia. Mitsux ami catamĕcĕ cupishi camina ainan 'ain. Usa 'ain camina —'ĕx cana judĭos unibusamaira 'ai —quiax cĕrũtima 'ain. Judĭos unibu 'icĕsaribiti Jesucristomi catamĕcĕma 'itin rabanan camina bĕrũancati 'ain.

²¹ Camina 'unanti 'ain, Nucĕn Papa Diosan ca ainan 'inun caisa 'ixunbi judĭos unibu ami catamĕtiam aĩn 'ucha tĕrĕncĕma 'ixun judĭosma unibu 'aishmi mitsux ami catamĕcĕxunma mitsun 'ucharibi tĕrĕntima 'icĕn.

²² Usa 'ain camina 'unanti 'ain, ax upi 'ixun ca Nucĕn Papa Diosan unicama nuibaquin upi 'imianan axa ain 'ucha ĕni ami catamĕcĕma uni uisa cara oti 'icĕ usoquin 'ati 'icĕn. Usa 'ixun ca mitsuxmi a ĕnĩma ax quicĕsabi oquin 'ai, ami catamĕtia oquin nuibaquin 'aquinia. Usai mitsux 'icĕsabi camina 'iti 'ain. Usai 'ima camina mitsuxribi judĭos unibu 'icĕsaribiti ainanma 'iti 'ain.

²³ Ain raracama 'iasaribiti ami sinantisama tanĩbia ami sinanatia ca Nucĕn Papa Diosan asĕrabi ain uni 'inun judĭos uniburibi 'imiti 'icĕn, judĭosma unibu 'imicĕsaribi oquin.

²⁴ Mitsux judĭosma uni 'aish ain unima 'ia 'icĕbi ainan 'inun 'imicĕ 'ixun ca Nucĕn Papa Diosan ainan 'inun caisa judĭos unicama, amia catamĕtia, ainan 'inun 'imiti 'icĕn, i pĕñan tĕacĕ 'icĕbi amiribishi ain raranu tacashcatĕcĕncĕsa 'inun. Usa 'ain ca i itsi tĕaxun, bĕtsi inu tacashcacĕsamaira 'inun, ain pĕñanbi ain raranu tacashcatĕcĕncĕx asĕrabi upiira 'iti 'icĕn. Usaribi oquin ca Nucĕn Papa Diosan judĭos unibu ainan 'itĕcĕnun 'imiti 'icĕn.

Asĕrabia judĭos unicama Jesucristomi catamĕti bana

²⁵ 'Ēn xucĕantu, mitsux judĭosma uni 'ixun —nux cananuna judĭos unian 'acĕsamaira oquin Cristomi catamĕquin Nucĕn Papa Diosan ain unicama 'unanmiti űu 'unancĕ 'ai —qui rabiaxma 'inun quixun cana ĕsaquin unin 'unancĕma űu a űuiquin mitsu cain: Judĭosma unibu uicama cara Cristomi catamĕti 'icĕ acamax pain ami catamĕtiamain ca Nucĕn Papa Diosan judĭos unicomax ain patsan Jesucristomi catamĕcĕma 'aish usabi 'inun ĕanxa.

²⁶ Judĭosma unibu ami catamĕcĕbĕ ca judĭos unibunĕxribi ami catamĕti 'icĕn, Nucĕn Papa Diosan bana cuĕnĕo ĕsai quicĕsabi oi:

An unicama asĕrabi Nucĕn Papa Diosnan 'inun iĕmiti ax ca Siõnu 'icĕ judĭos unicama achuši 'iti 'icĕn. An ca Jacobnĕn rĕbũnqui judĭos unicama ami catamĕcĕxun atun 'ucha tĕrĕnquin atun nuitu upi 'imiti 'icĕn.

²⁷ 'Ēmi catamĕtia 'ĕn atun 'uchacama tĕrĕncĕx ca judĭos unibu asĕrabi 'ĕnan 'iti 'icĕn, 'ĕn casabi oi.

²⁸ Nucĕn Papa Diosan ca unicomax Cristomi catamĕtia ainan 'imiti 'icĕ quixun sinantisama tancĕ 'aish ca judĭos unibunĕx ami nishcĕsa 'icĕn, mitsux painmi judĭosma uni 'aishbi ainan 'itamainun. Usa 'ainbi ca Nucĕn Papa Diosan atun rara —mitsun rĕbũnqui ca 'ĕnan 'iti 'icĕ —quixun ca 'ixun a bana manuquinma judĭos unibu nuibatia.

²⁹ Bĕrãma judĭos unibu —'ĕnan ca mitsu 'imainun mitsun rĕbũnqui 'iti 'icĕ —quixun Nucĕn Papa Diosan ca 'ain ca a banacama usabi 'iti 'icĕn. Nucĕn Papa Diosan ca —mitsux camina 'ĕnan 'iti 'ai —quitancĕxun bĕtsioquin sinantĕcĕnima.

³⁰ Mitsux judíosma unibu 'ixun aín bana 'unanima camina Nucèn Papa Dios cuèencèsoi 'iáma 'ain. Usai 'iáma 'icèbi ca judíos unibu ami sinántisama tancè 'ain Nucèn Papa Diosan ainan 'inun mitsu 'imiáxa.

³¹ Judíos unima 'aíshmi ainanma 'icèbi ca Nucèn Papa Diosan mitsu ainan 'imiáxa. Usaribi oquin ca judíos unicama ami sinántisama tania ainanma 'aíshbi ami sinania Nucèn Papa Diosan ainan 'imiti 'icèn.

³² Judíos unibu ainan 'inun caísa 'ixunbi ca Nucèn Papa Diosan judíos unibu 'icèsaribitia ami catamètiama judíosma uniburibi ainanma isia. Usaquin 'aquinbi ca an nuibaquin camabi uni Cristomi catamètia ainan 'inun 'imia.

³³ Uiti cushiira cara aín sinan 'icè quixun cananuna 'unántima 'ain. An ca camabi ñu 'unania. An 'unancèma ñu ca 'aíma 'icèn. Uisaira 'ixun cara usoquin ñu 'aia quixun cananuna 'unaniman.

³⁴ Ésaí ca aín bana cuèneo quia: “Uinu 'icè unímbi ca Nucèn 'Ibu Diosan sinan 'unaníma. Uínbi ca Nucèn 'Ibu Dios —ésaquin camina 'ati 'ai —quixun 'unánmima”.

³⁵⁻³⁶ Nucèn 'Ibu Diosan ca camabi ñu ainan 'iti oquin uniocèxa. Usa 'ain ca aín bana cuèneo ésaribi quia: “¿An aribi 'inánun quixun sinánquin cara unin Nucèn 'Ibu Dios ñu 'inánti 'ic? Ca 'inántima 'icèn”. A ca aín unicaman xènbua 'aínbi rabiti 'icèn. Usaquin ca 'ati 'icèn.

12

Aín unicamaxa aséربي Nucèn Papa Dios 'inanmécè 'iti bana

¹ Usa 'ain cana ésaquin mitsu cain, 'èn xucéantu. Nucèn Papa Diosan mitsu nuibaquin ainan 'inun caíscè 'ixun camina 'atima ñu 'aquinma aséربي ax cuèencèsbabi oquinshi 'anan, ainanshi 'iti 'ain. Mitsúxmi usa 'iti ca Nucèn Papa Dios cuèènia.

² An ènè nètènu 'icè ñuishi sináncè unicaman sináncèsa oquin camina sinántima 'ain. Usaquin sinánquinma camina sinanaquin usairaimi upí 'iti cara Nucèn Papa Dios cuèènia, usai 'iti 'unánan an 'aquincèx usai 'iti 'ain.

³ Cristo ñuiquin aín bana unicama ñuixunun Nucèn Papa Diosan caíscè 'ixun cana mitsu cain, camabi unia Cristomi cushicè 'inun 'aquinun mitsu caíscè 'ixun camina ui unímbi —'èx cana bètsi unibétan sènénmaira 'iti 'ai —quixun sinántima 'ain. Uisa cara Nucèn Papa Diosan mi 'imia, usa 'ixun camina —usaishi cana 'iti 'ai —quixun sinánti 'ain. Sinánñu 'ixun camina rabíquinma —Nucèn Papa Diosan a 'anun 'è 'ináncèxuinshi cana ñu 'ai —quixun sinánti 'ain.

⁴ Ènèx ca ésa 'icèn. Unix ca aín taè, aín məcèn, aín xo, aín bèru, aín pabí acamax 'itsa 'aínbi achúshi unishi 'icèn. Unix ca aín taèn nitsia, aín məcèn anun ca ñu mèèia, aín bèru anun ca isia. Camabi unin nami ca anúan an bètsi bètsi ñu 'ati 'icèn.

⁵ Usaribiti cananuna nux 'itsa 'aíshbi camáxbi Cristonan 'aish ax nubè 'ain achúshi unisa 'ain. An 'amicèxuan bètsi bètsi unin bana ñuixunmainun ca raírinèn bètsi bètsi ñu 'aia. Usoquin bètsi bètsi ñu 'aíbi cananuna camáxbi Cristonan 'aish achúshisa 'ain.

⁶ Nucèn Papa Diosan nu bètsi bètsi ñu 'anun caíscè 'ixun cananuna an 'imicèsabi oquin upí oquin 'ati 'ain, usoquin nun 'ati ca Nucèn Papa Dios cuèènia quixun 'unánquin. An aín bana ñuixunun caíscè 'ixun cananuna an sinánmicèsabi oquin aín bana unicama upí oquin ñuixunti 'ain.

⁷ Nun uní raíri 'aquinun an 'imicè 'ixun cananuna upí oquin 'aquinti 'ain. Aín bana unicama 'unánminun an 'imicè 'ixun cananuna upí oquin unicama 'unánmiti 'ain.

⁸ Axa upí 'inun uní raíri 'ésènun quixun Nucèn Papa Diosan 'imicè 'ixun cananuna upí oquin 'ésèti 'ain. Nun uní raíri ñu 'inánun quixun 'imicè 'ixun cananuna unin nu rabinun quixun sinánquinma cuèènquinshi 'inánti 'ain. Nux unin cushi 'inun 'imicè 'ixun cananuna nun unicama upí 'inun upí oquin bèruanti 'ain. Usoquin 'anun Nucèn Papa Diosan 'imicè 'ixun cananuna uni 'aquinsa 'icè cuèènquin upí oquin 'aquinti 'ain.

Usai Jesucristomi catamèti uni iti bana

⁹ Mitsux aséربي Jesucristomi catamécè uni 'aish camina paránanima aséربي bètsibè nuibananti 'ain. Ñu 'atima 'ati cuèènquinma usa ñu timai camina Nucèn Papa Dios cuèencèsbabi oíshi 'iti 'ain.

¹⁰ Camina bètsibè bètsibè 'aquianani nuibananti 'ain, mitsun xucènbè 'icèsaribiti. Asamaira 'iisa tanquin 'atimoquinma camina bètsi uni isquin upí oquin 'aquinti 'ain.

¹¹ Nucèn 'Ibu Jesucristo cuèencèsbabi oquin 'aquin camina ènquinma, chiqúshquinma cuèènquin upí oquin 'ati 'ain.

¹² Nucèn Papa Diosan ca ax quicèsabi oquin mitsu 'aquianan abè 'inun mitsu 'imiti 'icè quixun sinani camina chuáma tani cuèèni bucuti 'ain. Témèraibi camina masá nuituti bènétima 'ain. Ènima camina Nucèn Papa Diosbè banati 'ain.

¹³ Axa Cristomi catamécè uni ñuñuma 'aish 'aquinsa 'icè camina min ñu raíri 'inánti 'ain. 'Inánan camina axa min xubunu bèbacè uniribi pimianan anua 'uxtiribi 'inánti 'ain.

¹⁴ Axa mitsumi nishcë uni a camina ami nishquinma axribi upí 'inúan 'aquinun Nucën Papa Dios ñucáxunti 'ain. Ami nishquin a 'atimonun quixun caquinma camina axa upí 'inúan 'aquinun Nucën Papa Dios a uni ñucáxunti 'ain.

¹⁵ Axa chuámarua 'aish cuëñcë uni abë camina cuëñti 'ain. Axa masá nuituti incë uni a camina abë masá nuituquin nuibati 'ain.

¹⁶ Camina bëtsibë bëtsibë nishananima nuibananishi upiti banati 'ain. Usai 'i camina cërúananima, axa uni itsibëtan sënënmara unibë upí 'aish abë upiti banati 'ain. Rabíquin camina —'ën cana uni itsin 'acësamaira oquin ñu 'unanin —quixun sinántima 'ain.

¹⁷ An paían mimi nishquin 'atimocëxunbi camina uisa uni cara, abi mixribi ami nishquin aribi cupitima 'ain. Mitsun camina usa ñu 'ati ca upí 'icë quixuan camabi unin 'unáncë a ñucamaishi 'ati 'ain.

¹⁸ Mitsux camina ax paían mimi nishcëxma uni raírimi nishtima 'ain. Usa 'aish camina atúxa mitsumi nishcëxbi mitsux abë nishanantima 'ain.

¹⁹ 'Ën xucéantu, axa mimi nishcë uni camina mitsúnribi cupitima 'ain, ësaiá Nucën Papa Diosan bana cuëñcë quicë cupí: “Uix cara 'uchaia a cana 'ënbi usaribi oquin cupiti 'ain”. Usa 'ain camina unin mitsu 'atimocëxunbi, Nucën Papa Diosainshi ca cupiti 'icë quixun sinánti 'ain.

²⁰ Mitsun a cupiima camina ëñë bana cuëñcë ësai quicësabi oi 'iti 'ain: “Axa mimi nishcë uni 'acëñuma 'icë camina piti 'inánti 'ain. Shimaia camina 'unpax 'inánti 'ain. Usaquinmi 'acëxun ca ax mimi nishtancëxbi rabini sinanaquin upí oquin sinánti 'icën”.

²¹ Mitsúxribi 'uchatin rabanana camina mitsu unin 'atimocëxunbi usaribi oquin cupitima 'ain. Usoquinmi nuibacëx ca ax sinanati 'icën.

13

¹ Camabi 'apux ca Nucën Papa Diosan 'imicë 'icën. An 'imicëma 'apu ca 'aíma 'icën. Usa 'ain camina mitsun 'apucaman bana cuati 'ain.

² Usa 'ain ca an aín 'apu quicësa oquin 'acëma uni an Nucën Papa Dios quicësa oquinribi 'aima. Usai 'icë uni ax ca Nucën Papa Diosan bana 'imainun aín 'apúnribi cacësa oquin 'acëma cupí axbi 'uchai castícançë 'iti 'icën.

³ An ñu upí 'acë uni ax ca aín 'apumi racuëtíma. An ñu 'atima 'acë uni ax cuni ca aín 'apumi racuëtía, 'ë cara uisoti 'icë quixun sinani. 'Apucaman ca an ñu upí 'acë unicama upíoia. Usa 'ain camina mitsux 'apucamami racuëtëma 'iisa tanquin ñu upíshi 'ati 'ain.

⁴ Nucën Papa Diosan ca 'apucaman camabi uníxa upiti bucunuan an ñu 'atima 'acë unicama, uisoquin cara 'ati 'icë usoquin 'anun mëníocëxa. Usa 'aínbi camina ñu 'atima 'acë 'aish 'apumi racuëti 'ain, uisa cara mi oti 'icë quixun sinani. Nucën Papa Diosan mëníosabi oquin ca 'apucaman an ñu 'atima 'acë unicama uisa cara oti 'icë usoquin 'aia.

⁵ Usa 'ain camina 'apucaman bana cuati 'ain. Mitsu castícançanti sinanishi ami racuëcë cupíma camina mitsux Cristonan 'ixun ax cuëñcësabi oquin mitsun 'apun bana cuati 'ain.

⁶ Usaribi oquin sinánquin camina 'apu buánmíti curíqui 'inánti 'ain, 'apun mëníosabi oquin. Usa 'iti oquin ca Nucën Papa Diosan mëníocëxa.

⁷ Nucën Papa Dios cuëñcësabi oquin camina 'apu buánmíti curíqui buánmicë 'inun 'inánti 'ain. Mitsun ëmanu 'icë uniribia 'apun anëcë 'ain camina an cacësabi oquin ñu 'ati 'ain, mitsun ëmacamaxa upí 'inun. Mitsun cushibë cuëbicananquinma camina aín bana cuati 'ain.

⁸ Uni camina ribíntima 'ain. Usa 'ixun camina a nuibacëma 'aish a ribíncësa 'itin rabanana, uni itsi upí oquinra nuibati 'ain. Asérabí uni nuibacë 'ixun ca unin uni itsi uisabi otima 'icën.

⁹ Nucën Papa Diosan bana cuëñcë ca ësai quia: “Uni itsin xanubë camina 'itima 'ain. Uni camina 'atima 'ain. Unin ñu camina mëcamatima 'ain. Minanma, bëtsi unin ñu minan 'iti camina cuëñtíma 'ain”. Èsai ëñë banacama quicë 'aínbi ca bëtsi banaribi axa quicësa oquinra 'ati ax ësai quia: “Mixmi bërúancacësaribi oquin camina min aintsicama nuibanana axa 'aquina 'icë 'aquinti 'ain”. Èñë bana quicësa oquin 'aquin camina bëtsi banacamariibi quicësa oquin 'ain.

¹⁰ Mitsun aintsicama nuibanana amanu 'icë uniribi nuibacë 'ixun camina uisa unibi 'atimotima 'ain. Usa 'ain camina uni nuibacë 'ixun Nucën Papa Diosan bana camabi quicësabi oquin 'ain.

¹¹ Èsoquinribi camina sinánti 'ain, nux ami catamëtabaquin cananuna —Jesucristo ca utëcënti 'icë —quixun 'unáncën. Usaquin 'unan 'ixun cananuna 'unanin, axa utëcënti nëtë ca 'uramatia quixun. Usa 'ain cananuna unían 'uxnëti pëcaracëbë bësuquin, bari ca uruia quixun sinani bënëtishi aín ñu mëëti 'ai cuancësaribi oquin, Nucën Papa Diosan a 'anun nu 'ináncë ñu 'ati 'ain.

¹² Jesucristo utēcēncēma pan 'ain cananuna imé upí oquin isíma nicēsa 'ain. Usa 'aishbi cananuna ax utēcēncēbē abē 'aish xabánu nicēsa 'iti 'ain. Usaquin sinani cananuna űu 'atima 'ati ěni ami cushicē 'aish xabánu nicēsa 'iti 'ain.

¹³ Ami cushicē 'aish cananuna upitaxēshi niti 'ain. Paěnti, paěanx cuěěni sharáti, uni aín xanuma xanu itsibē 'iti, űunshínquin űu 'atima 'ati, cuamianani nishananti, unimi nutsiti, a űucama ěnquin cananuna usa űu 'atima 'ain.

¹⁴ Usa űucama ěni camina Nucěn 'Ibu Jesucristoněn mitsu usai 'inun quixun sinánmicēsabi oi 'iti 'ain. ěně nětěnu 'icē űuishi sináncē uni an űu 'atima 'acěsaribi oquin 'ati camina sinántima 'ain.

14

Axa nubě Jesucristomi cataměcě unicama űuitima bana

¹ Axa Jesucristomi cataměcě unin uisai cara Jesusan uni 'iti 'icē quixun upí oquin 'unánccēma 'icěbi camina mitsubē timětisa tania cuěěnquin biti 'ain. Uisai cara Jesusan uni 'iti 'icē qui camina abě cuěbicanántima 'ain.

² Bětsi bětsi unin ca uisa űux cara piti 'icě, a cananuna 'aisa tanquin piti 'ai quixun sinánquin usaquin piia. Bětsi bětsi unin ca camabi űu piti ca asábi 'icě quixun 'unánquinma nami piquinma bětsi űuishi piia.

³ An camabi űu picě unin ca bětsi unían an picě űu piamoquin űuitima 'icěn. Usaribi oquin ca an camabi űu picěma uni an bětsi unían piia isquin űuiquin —mín camina űu 'atima 'ai —quixun caquinma a uníxribi ca Nucěn Papa Diosan 'icě quixun sinánti 'icěn.

⁴ Mitsux camina bětsi unin űu měěmicě uni a űui —an ca 'atima űu 'aia —quitima 'ain. Aín 'ibúinshi ca 'unánti 'icěn, cara upí oquin 'aia, cara upí oquin 'aia quixun. Usaribi oi camina mitsux Nucěn 'Ibu Diosan uni itsi űui, —űu aisama ca 'aia —quitima 'ain. Aín 'Ibúinshi ca 'unánti 'icěn. Nucěn 'Ibu Diosan ca aín unicama ax cuěěncēsabi oishia 'inun 'imiti 'icěn.

⁵ ěněx ca ěsaribi 'icěn. Uni raíríněn ca sinánti 'icěn, ěně nětěx ca bětsi nětěsamaira 'aish anúan unin Nucěn Papa Dios rabiti 'icě quixun. Sinánmainun ca uni raíríněn —camabi nětě ca sěněn 'icě —quixun sinánti 'icěn. Mitsun bětsi bětsi oquin sinanibi camina cuěbicanántima 'ain. Micama achúshi achúshíněn camina 'ěn uisoquin 'ati cara Nucěn Papa Dios cuěěnti 'icě quixun sinántancěxun usoquinshi 'ati 'ain.

⁶ Axa Jesucristomi cataměcě unin ca Jesucristoa cuěěnun aín 'ati űucama 'aia. An —ěně nětěa bětsi nětěsama 'ain cana anun Nucěn Papa Dios rabiti 'ai —quixun sináncē unin ca a nětěn ami upiti sinánquin a rabia. Bětsi unin ca —anun Nucěn Papa Dios rabiti ca camabi nětě sěněn 'icě quixun sinánquin usaquin rabia. An camabi piti űu picě unin ca Nucěn Papa Dios —asábi ca —caquin a rabiquin piia. Usaribi oquin ca an bětsi bětsi űu picěma uni anribi bětsi bětsi űuishi piquin Nucěn Papa Dios —asábi ca —caquin rabiquin piia.

⁷ Usa 'aish cananuna nux bamacěma pain 'aish Nucěn 'Ibu Jesucristonan 'ain. 'Ianan cananuna bamatancěxribi ainan 'ain.

⁸ Usa 'aish cananuna nux bamacěma pain 'aish Nucěn 'Ibu Jesucristo cuěěncēsabi oi 'in. 'Ianan cananuna nux anun bamati nětě ucěbě ax cuěěncēsabi oi abě 'inux bamati 'ain. Nuxnu tsofax 'icěsaribiti cananuna bamatancěxribi aín uni 'ain.

⁹ Aín unicamax bamacěma 'aish 'ianan bamatancěxribi ainan 'inun ca Cristo bamaxbi baísquiacěxa.

¹⁰ Anúan ax uti nětě sěněncěbětan ca Cristoněn uisai caranuna 'ia, uisa űu caranuna 'a quixun nu isti 'icěn. ¿Usa 'ain caramina uisacasquin Nucěn Papa Diosan uni itsíxa miisaribi uni 'aínbi, a űui manánti 'ain? Camina 'itima 'ain. ¿Uisacasquin caramina a űuiti 'ain? Camina 'atima 'ain.

¹¹ Nucěn Papa Diosan bana cuěěno ca ěsai quia: Nucěn 'Ibu Dios ca quia: 'Ēx bamatímoi tsócě 'icě ca camabi nětěnu 'icě unicaman asěrabi rabiquin 'ě cati 'icěn, mix camina asěrabi nun 'Ibu 'ai quixun. Canan ca camabi unían cuanun 'ě rabiquin —mix camina asěrabi Dios 'ai —quixun cati 'icěn.

¹² Usoxun ca Nucěn Papa Diosan nu achúshi achúshi uisa űucama caranuna 'acěn, uisai caranuna 'iacěn, acama 'unánquin, uisa cara oti 'icě isti 'icěn.

Uni 'uchamítima bana

¹³ Usa 'ain cananuna nux Cristonan 'aish raíri űui —an ca űu 'aisama 'aia —quiax manántima 'ain. Usai ami manánquinma camina sinánti 'ain, uni raíríněxa —usa űu piti ca 'aisama 'icě —quixun sinánxbi 'ěn piia isquin anribi pi 'uchatin rabanan cana 'ěn a űu pitima 'ain.

¹⁴ Nucěn 'Ibu Jesúsnan 'ixun cana 'unanin, camabi piti űu piti ca asábi 'icě quixun. Usa 'aínbi ca a uni —Nucěn Papa Diosan sináněx ca a űux pitima 'icě —quixun sinánquinbi picě 'aish 'uchati 'icěn.

¹⁵ Usa 'ain ca axa —'ën usa ñu pi cana 'uchati 'ai —quixun sinánquinbi mitsúnmi 'aia isquin anribi usa ñu pi 'uchacê, ax ca min 'ucha 'iti 'icên. Min a uni nuibacêma 'ixun camina usaquin 'an. Usa 'ain camina mitsun an picêma ñu piquin, anun rabanan Cristo bama 'icêbi, uni 'uchamitima 'ain.

¹⁶ Usa 'ain camina mitsúnmi a ñu piia oquian uni itsin —pitimabi ca a ñu piia —quixun mitsu ñuitin rabanan —pitima ca —quixuan an sináncê ñu a pitima 'ain.

¹⁷ Aín ñu picê cupíma 'imainun aín ñu picêma cupíma ca uni Nucên Papa Diosbê upí 'icên. Aín Bêru Ñunshin Upitan sinánmicê cupíshi ca unin Nucên Papa Diosnan 'ixun upí ñu 'anan, bêtsibê nishananíma nuibananan cuêëni upí oquin sinani tsotia.

¹⁸ Usai 'icê unicamax ca Cristo cuêëncêsabi oquin 'acê 'aish Nucên Papa Diosan iscêx upí 'ianan uninribia iscêx upí 'icên.

¹⁹ Usa uni 'ixun cananuna camáxbia bêtsibê nuibanananun uni raíri nuibaquin 'aquinti 'ain. 'Aguianan cananuna Cristomia upiti sinánun bêtsibê bêtsibê sinánmiananti 'ain.

²⁰ Usa 'ain camina a Nucên Papa Diosan ainan 'imicê uni a mitsun ñu picê cupía 'uchanun 'imitima 'ain. Asêrabi camabi ñu piti asábi 'aínbi ca, mitsúnmi a ñu piia isía bêtsi uni 'uchati ñu a piti 'aisama 'icên.

²¹ —Usaquin ñu 'ati ca 'aisama 'icê —quixun sinánquinbi usa ñu 'ai ca uni 'uchanan Cristomi cushicêma 'ia. Usa 'ain camina nami piti, ñu xêati, uisa ñu 'ati cara, a mitsun 'aia isía uni itsi 'uchati rabanan usa ñu 'atima 'ain. Usaquinmi 'atima ca Nucên Papa Dios cuêënia.

²² A picêma 'ixunbi a piía bêtsi uni 'uchati rabanan camina an picêma ñu pitima 'ain. Usa 'ixunbi camina min —usa ñu piti ca 'uchama 'icê —quixun min 'acêsabi oquin sinánti 'ain, usoquin sinánti ca Nucên Papa Diosan iscêx asábi 'icê quixun 'unánquin. Ui unin cara ñu 'aquin, —'ën esa ñu 'ati ca asábi 'icên, 'ën esaquin 'ati ca Nucên Papa Dios cuêënia —quixun 'unania ax ca chuámarua tani cuêënia.

²³ Usa 'aínbi ca a uni —esa ñu 'ati sapi ca Nucên Papa Diosan iscêx asábima 'icê —quixun sinánquinbi a ñu 'ai 'uchaia. Usaribiti ca an ñu piquin —esa ñu piti sapi ca Nucên Papa Diosan iscêx 'aisama 'icê —quixun sinánquinbi picê uni ax 'uchaia.

15

Jesucristomi upiti sinánun uni raíri 'aquinti bana

¹ Bêtsi bêtsi ñu 'ati ca asábi 'icê quixun nun 'unáncê 'ixunbi cananuna uni itsían, usa ñu 'ati ca Nucên Papa Dios cuêëníma quixun sináncê cupí a ñu 'aia tanquinbi 'atima 'ain.

² Cananuna nun 'unáncê unicamabê upí 'ianan axribia upiti Cristomi catamêti ami cushinun 'aquinti 'ain.

³ Usaribi ca Cristo 'iacêxa. Ax cuêëncêsa oi 'iti sinanima ca aín Papa Dios cuêëncêsabi oíshi 'iacêxa. Nucên Papa Diosan bana quicêsa oía aín Papabê banai Jesucristo ésaí quicê ax ca asêrabi 'icên: “Mímia 'atimati banaa usaribiti ca unicama 'emiribi 'atimati banaxa”.

⁴ Cananuna 'unánti 'ain, Nucên Papa Diosan ca nunribinu a 'unánti oquin aín bana aín unicama cuêënomiacêxa. Usa 'ain cananuna a banacama cupí 'unánti 'ain, nux Cristomi cushicê 'icê ca tēmëraqinbi éníma ami catamēnun 'imianan, uisa ñu cara 'icêbētanbi nu bēruánquin 'aguianan, aín nētēnu abē 'inun Nucên Papa Diosan nu 'imia quixun.

⁵ Nucên Papa Dios, an aín unicama tēmëraqinbi éníma ami catamēnun 'imianan uisa ñu cara 'icêbētanbi atu bēruánquin 'aquincê, an Cristo Jesús cuêëncêsabi oquin mitsu bêtsibê nishananíma nuibanánquin, bêtsin sináncêsaribi oquin sinánun 'aquinti cana cuêënin.

⁶ Usai 'iquinmi mitsun, camáxbi cuêënquin bêtsin sináncêsa oquin sinánquin Nucên Papa Dios, Nucên 'Ibu Jesucristonēn Papa, a rabiti cana cuêënin.

Judíosma unicaman Jesucristomi catamêti bana cua

⁷ Cristonēn nu ainan 'inun bicê 'ixun cananuna a sinánquin nunribi axa ami catamēcê raíri uniribi nubê tímētisa tania bití 'ain. Usaquin nun 'ati ca Nucên Papa Dios cuêënia.

⁸ 'Ën cana mitsu cain, Cristo ax ca Nucên Papa Diosan atun raracama cásabi oquin ènē menu judíos unibu 'aquini uacêxa, judíos unicaman Nucên Papa Diosan ca aín quicêsabi oquin 'aia quixun 'unánun.

⁹ Judíos unibushima, judíosma unibunēnribi Nucên Papa Diosan ca nu nuibaquin 'aquinia quixun 'unánquin a rabinun ca Cristo uacêxa. Judíosma unibunēn ca a rabiti 'icê quixun ñui ca Nucên Papa Diosan bana cuēñeo ésaí quia:

Judíosma unibubētan cana mi rabiti 'ain. Mi rabi cana cantati 'ain.

¹⁰ Ésaíribi ca quia:

Judíosma unibu 'aishbi camina mitsux judíos unibubē Nucên Papa Dios rabi cuēñti 'ain.

¹¹ Ésaíribi ca quia:

Mitsux judíosma unibu 'ixunbi camina Nucën 'Ibu Dios rabiti 'ain. Camabi menu 'icë unicama ca —mix camina cushiira 'ai—quixun caquin a rabiti 'icën.

¹² Nucën Papa Diosan bana Isaiásnëri cuëñeo ca ësai quia:

Davitan papa, Isai cacë, ain rëbünquin achúshi uax ca 'Apu 'aish judíosma unibunën 'Apu'ribi 'iti 'icën. An ca nu 'aquinti 'icë quixun sinani ca judíosma unibunëx ami catamëti 'icën.

¹³ Nucën Papa Diosan ca nu 'unanmia, an ca nu 'aquianan nux xënbua 'ainbi abë 'itioquin nu 'imia quixun. An mitsu ami catamëti cuëñi chuámarua 'aish buacunun 'imiti cana cuëñin. Mitsux usai 'iquin camina ain Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxun Nucën Papa Diosan ca aséribi ax quicësabi oquin 'aia quixun upi oquin 'unánti 'ain.

¹⁴ 'En xucéantu, 'en cana 'unanin, mitsun camina bëtsibë bëtsibë nuibanani 'aquianan-quin Nucën Papa Diosan bana Cristonën ñuicë a upi oquin 'unanin. 'Unánan camina ami cushicë 'inux raíri unibë 'esëanánti 'unanin.

¹⁵ Usai camina mitsux 'i quixun 'unánquinbi cana mitsúxmi manúti rabanan ënë ñucama upi oquin mitsu cuëñoxunin. Nucën Papa Diosan ca 'ë nuibaquin,

¹⁶ ain bana judíosma unibu ñuixunun quixun 'ë cacëxa. Nucën Papa Diosan ca axa Jesucristomi catamëcë unicama ainan 'inun iëmia quixun judíosma uniburibi 'unánminun ca an 'ë 'imiacëxa. Nucën Papa Diosan 'ë usaquin 'anun casabi oquin cana judíosma unicama, mitsuribi a bana ñuixunin, ain Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxunmi upiti ami catamëquin a rabinun.

¹⁷ Cristo Jesúsnën cushiocëxun cana Nucën Papa Diosan casabi oquin judíosma unibu bana ñuixuan quixun sinani cana cuëñin.

¹⁸ Judíosma unibunën Nucën Papa Diosan bana cuati ami catamënun ca Cristonën 'ë a banacama ñuixunun 'aquianxa. An usaquin 'acë ñucamaishi cana unicama ñuixunin. 'E cushioquin ca Cristonën ain cushinbi 'en judíosma unibu upi oquin bana ñuixuanan atun ain cushi 'unánun uni itsin 'acëma ñuribi 'anun 'ë 'imíaxa.

¹⁹ Ain Bëru Ñunshin Upía 'ëbë 'ain usaquin 'anan cana Jerusalénuxun 'atancëxun anuaxbi cuanquin bëtsi bëtsi me 'abiani cuantancëx cuainacëtancëx Ilirico cacë me, anu bëbaquin, camabi menu 'icë unicama Cristo ñuiquin bana ñuixunquin sënëon.

²⁰ A nëtënuxuan unin 'icë uninbi Cristo ñuiquin ñuixuncëma, anu bana ñuixuni cuainsa cana tanin. Uni raírinëan ñuixuncë uni a ñuixuntécënquinma, anuxuan unin Jesucristo ñuiquin bana ñuixuncëma nëtë, anu bana ñuixuni cuainsa cana tanin,

²¹ Nucën Papa Diosan bana cuëñeo quicësabi oía ësai 'inun:

An Cristo ñuiquin bana ñuixunia cuacëma unibunëx ca ami sinánti 'icën. An a ñuicë bana cuacëma unibunën ca a bana cuati 'icën.

Romanu cuantia Pablonën sinan

²² Usaquin an Cristo ñuicë bana cuacëma unibunën cuanun bëtsi bëtsi menu bana ñuixuni cuancë cupí cana mitsu isi cuanti sinanibi cuancëma pain 'ain.

²³ Cuanxunma cana anu 'ëx cuancë nëtëcamanuxun bana ñuixunquin sënëon. 'Itsa baritian cana mitsu isi cuainsa tan.

²⁴ Usa 'ain cana bërí cuanti sinanin. Cuanx 'itsama nëtëishi mitsubë 'iquiani España nëtënu mitsúnmi 'ë 'aquinmainun cuanti cana sinanin.

²⁵ Jerusalénu pan cana axa Jesucristomi catamëcë unicama 'inánti curíqui buani cuanin.

²⁶ A curíqui ca Macedonia 'imainun Acaya nëtënuaxa ax Jesucristomi catamëcë unicaman Jerusalénu 'icë ñuñuma unicama a buánmiti timëaxa.

²⁷ Judíos unibunën ñuixuncë cupí ca judíosma unibunën Nucën Papa Diosan bana cuacëxa. Usa 'ain ca judíosma unibunën judíos unibu 'aquinti asábi 'icën. Usaquin sinani cuëñquin ca ñuñuma 'aísha ax Jerusalénuax Jesucristomi catamëcë unicaman binun buánmiti atun curíqui mësú 'inánxa.

²⁸ A curíquicama buánquin Jerusalénu 'icë unibu 'inánbiani España nëtënu cuanquin cana mitsu isbiantí 'ain.

²⁹ Cana 'unanin, 'ëx mitsubë 'ain ca Cristonën cushioquin ami sinani cuëñun nu 'imiti 'icën.

³⁰ 'En xucéantu, 'ëx 'icësaribitimi mitsux Nucën 'Ibu Jesucristonan 'ianan ain Bëru Ñunshin Upitan 'unánmicë 'aish 'ëbë nuibanancë 'icë cana mitsu cain, Cristomi catamëcëma 'ianan Nucën Papa Diosan bana cuacëma 'aish ca 'itsa uni 'ëmi nishia. Usa 'ain camina aséribi ami cushicë 'ixun 'ë Nucën Papa Dios ñucáxuntí 'ain.

³¹ Uisabi 'ë oxunma 'anuan Judea nëtënu 'icë axa Jesucristomi catamëcëma unicama sinánminun camina Nucën Papa Dios ñucáti 'ain. Ñucánan camina 'en Jerusalénu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicama 'inánti buancë curíquia atun cuëñquin binuan sinánminun Nucën Papa Dios ñucáti 'ain.

³² Usaquin ñucácëx Nucën Papa Dios cuëncëbë cuanxun mitsu isi cana chuámarua tani cuëñti 'ain. Mitsucëñuan 'ë Jesucristonën cushiocë 'aish cana ami sinani cuëñti 'ain.

³³ Nucën Papa Dios, an aín unicama bënëñtíma chuámarua 'inun 'imicë, ax mitsubë 'ixun mitsuribi usaquin 'imiti cana cuëñnin. Usai ca 'iti 'icën.

16

Bëtsi bëtsi uni camina 'ë caxúnti 'ai quixun Pablonën ca

¹ Nucën chirabacë, Febe, a ñuiquin cana mitsu cain, ax ca asérami aín nuitu upí 'icën. An ca Cencrea ëmanuxun axa Jesucristomi catamëcë xanucama 'aquianxa.

² Usa 'icë camina mitsúxmi Nucën 'Ibu Jesucristonan 'aish bëtsibë bëtsibë 'aquianancësabi oquin Feberibi upí oquin bixun ax cuëncësabi oquin 'aquinti 'ain, an 'itsa xanu 'aquianan 'ëribi 'aquincë cupí.

³ Priscila 'imainun Aquila, an 'ëbëtan Cristo Jesús ñuiquin bana ñuixuncë, a camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

⁴ Atun ca, —Pablo 'aquini sapi cananuna bamati 'ai —quixun 'unánquinbi 'ë bamati 'icëbi 'aquinquin iëmiaxa. Usaquin 'ë 'acë cupí cana —asábi ca —quixun cain. 'Einshima ca judíosma unicama a 'ën bana ñuixuncë, acamanribi, Priscilabëtan Aquilanën 'ë 'aquincë cupí, —asábi ca —quixun cai cuëñia.

⁵ Axa Jesucristomi catamëcë 'aish Priscila 'imainun Aquilanën xubunu timëcëcamaribi camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain. Acama 'imainun camina, 'ën nuibacë Epeneto, ax paían Acaya menuax Cristomi catamëcë, aribi bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

⁶ María an mitsu 'itsa oquin 'aquincë, aribi camina bërúanxa 'inu 'ë caxunti 'ain.

⁷ Adrónico 'imainun Junias, 'ën aintsí rabë, axa 'ëcëñun sipuacë 'icë, a camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain. —Atux ca asérami upí uni rabë 'icë —quixun ca a Jesucristonën bana ñuixunun caíscë unicaman ñuia. 'Ëx Cristomi sináncëma pain 'ain ca atux pain Cristomi sináncëxa.

⁸ Amplias axribi Nucën 'Ibu Jesucristonan 'aish 'ën nuibacë 'icë, a camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

⁹ Urbano an nubëtan Cristo Jesús ñuiquin bana ñuixuncë, a 'imainun Estaquis, 'ën nuibacë, aribi camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

¹⁰ Apeles, camaxunbia asérami Cristonan 'icë 'unáncancë, a 'imainun Aristóbulonën xubunu 'icëcamaribi camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

¹¹ 'Ën aintsí Herodión, a 'imainun Narcisonën xubunu 'icëcama, axa Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëcë, aribi camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

¹² Trifena 'imainun Trifosa, a xanu rabë Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëcë 'ixun tëmëraquinbi ax cuëncësabi oquin 'acë, aribi camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain. Nucën chirabacë Pérsida, a nun sináncë, aribi tëmëraquinbi upí oquin Nucën 'Ibu Jesucristo cuëncësabi oquin ñu 'acë, aribi camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

¹³ Rufo, axa asérami Nucën 'Ibu Jesucristo cuëncësabi oi 'icë uní, a 'imainun aín tita, a 'ënríbi titocë, a camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

¹⁴ 'Imainun camina Asíncrito, Flegonte, Hermas, Patrobas, Hermes 'imainun acamabë 'icëcama axa Jesucristomi catamëcë, acama bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

¹⁵ 'Imainun camina Filólogo, Julia, Nereo 'imainun aín chirabacë, 'imainun Olímpas, 'imainun acamabë 'icëcama axa Jesucristomi catamëcë, acama bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

¹⁶ Jesucristo cupí mitsun nuitu upí 'aish camina bëtsibë bëtsibë nuibanani bërúanx 'inun cananti 'ain. Camabi ëmanu 'icë axa Cristomi catamëcë unicamax timëxun ca mitsu bërúanxmi 'icánun 'ën mitsu canun 'ë caxa.

¹⁷ 'Ën xucëantu, cana mitsu cain, bëtsi bëtsi unix Jesucristomi catamëcë 'aish mitsubë timëcë 'ixunbi ca an mitsu bana ñuixuncë unin 'unánmicësabi oquin 'aima. Usa unin ca uni raíri bëtsibë bëtsibë cuëbicanánmiquin 'atimaquin sinánun 'imía. Usai 'icë uní abë camina nitima 'ain. Abë camina ënánanti 'ain.

¹⁸ Usa unin ca Nucën 'Ibu Jesucristo cuëncësabi oquin 'aquinma aín cuëncësaba oquinshi 'aia. Atux ca an Nucën Papa Diosan bana upí oquin 'unáncëma unicamabë upiti banaibi cëmëia. Usaquin paránquin ca aín bana cuanun uní sinánmia.

¹⁹ Camabi unin ca mitsu, asérami camina mitsux Jesucristo cuëncësabi oi 'i quixun 'unania. Usaquian mitsu ñuicanía cuati cana cuëñnin. Usa 'ain cana mitsúxmi ñu 'atima 'aquinma ñu upíshi 'anux upí sinánñu 'iti cuëñnin.

²⁰ Usoquin mitsun 'acëbëtan ca Nucën Papa Dios, an aín unicama chuámarua 'imiti, an ñunshin 'atimanën 'apu mitsu ubíotëcënxunma 'anun bënëñquinshi ñusmamiti 'icën. Nucën 'Ibu Jesucristonën mitsu nuibaquin 'aquincëx mitsux upí 'iti cana cuëñnin.

²¹ Timoteo, an 'ëbëtan Cristo ñuiquin bana ñuixuncë, abëtan ca Lucio, Jasón, Sosípater, acamax 'ën aintsi 'ixun bërúanxmi 'inun mitsu canun quixun 'ë caxa.

²² 'Ëx Tercio 'ixun Pablonën 'amicëxun ënë quirica cuëñoquin cana 'ëxribi Jesucristonan 'ixun bërúanxmi 'inun mitsu cain.

²³ 'Ëx cana Gayonën xubunu 'in. Ënë xubunu ca axa Jesucristomi catamëcë unicama timëtia. Gayo, anribi Jesucristonan 'ixun ca bërúanxmi 'inun mitsu canun quixun 'ë caxa. Erasto, an ënë ëmanu 'icë curíqui anun uní cupíoti a bërúancë uní, a 'imainun nucën xucën, Cuarto, anribi ca mitsúxmi bërúanx 'inun quixun mitsu canun 'ë caxa.

²⁴ Nucën 'Ibu Jesucristonën nuibaquin 'aquincëxmi mitsux chuámarua 'iti cana cuëñin. Usai ca 'iti 'icën.

Pablonëan Nucën Papa Dios rabia bana

²⁵ Cananuna Nucën Papa Dios asérami rabiti 'ain. Mitsux ainan 'aish Jesucristomi catamëtia ca an mitsu upúra upíti ami sinánun mitsu cushioti 'icën. Usoquin ca 'ati 'icë quixun ca aín unicaman mitsu 'unánmiaxa. 'Ënribi cana usoquin unicama ñuixunin. Ënë mecama uniocëma pain 'ixun ca Nucën Papa Diosan, usai ca Jesucristo 'iti 'icë quixun sináncëxa. A ñucama unin 'unánma 'aínbi ca bërí Jesucristo ucë cupí unin 'unánti 'icën.

²⁶ Nucën Papa Diosan sinánmicëxun ca aín unicaman, Cristo ca uti 'icë quixun cuëñoocëxa. Usai ca 'iti 'icë quixun ca Nucën Papa Dios, axa bamatimoí tsócë, an mëníocëxa. A bana cuëño 'icëbi ca uisai quicë cara ax 'icë quixun unin 'unánma 'icën. 'Unánma 'aínbi ca bërí camabi nëtënu 'icë unicaman Cristomi catamëquin aín cuëñcësabi oquin 'anuxun 'unánti 'icën.

²⁷ Nucën Papa Dios, ainshia camabi ñu 'unáncë, axëshi ca Dios 'icën. A cananuna asérami cuëñquin nëtëtimoquin rabiti 'ain, nux Jesucristo cupí ainan 'ixun. Usoquin cananuna asérami 'ati 'ain. Ashí, Pablo.

PABLONĚN CORINTONU 'ICĚ UNICAMA A PAIN BUÁNMIÁ QUIRICA

Corintonuaxa Jesucristomi cataměcě unicama Pabloněn quirica cuēñěoxuan

¹ 'Ēx Pablo 'ixun cana mitsu quirica buánmin, camina biti 'ain. Nucěn Papa Dios cuēñěcěsabi oquin aín bana unicama ñuixunun ca Jesucristoněn 'ě caísacěxa. An caísa 'ixun cana Sóstenesbėtan mitsu quirica buánmin. Axribi ca Jesucristomi cataměcě 'aish nucěn xucěn 'icěn.

² Mitsúxmi Corinto ěmanuax Jesucristomi cataměcě 'icě, cana cuēñěoxun ěnė quirica mitsu buánmin. Mitsux Cristo Jesúsmi cataměcě 'aish camina Nucěn Papa Diosnan 'ain. An ca ax cuēñěcěsabi oíshi 'inun mitsu caísacěxa. Camabi menu 'icě unicama, an Nucěn 'Ibu Jesucristo aín 'uchacama těrěnxunun quixun ñucacě, a unicama usai 'inun caísćesaribi oquin ca Nucěn Papa Diosan mitsu caísacěxa. Jesucristo ax ca a unicaman 'Ibu 'ianan nun 'Iburibi 'icěn.

³ Usa 'aishmi mitsux Nucěn Papa Diosbėtan Nucěn 'Ibu Jesucristoněn nuibaquin 'aquincěx chuámara bucuanti cana cuēñin.

Cristo cupí nuibaquin Nucěn Papa Diosan uni 'aquinti bana

⁴ Cristo Jesús cupía mitsu nuibaquin ainan 'imicě cupí cana camabi nětěn Nucěn Papa Dios —asábi ca —cain.

⁵ Cristobė 'aishmi aín sinánsaribi 'icě ca Nucěn Papa Diosan an aín unicama 'unánmiti ñu 'unánmiquin upí oquin sinanimi upiti bananun mitsu 'imiaxa.

⁶ Usa 'aish camina mitsux an Cristo ñui quicě bana 'unánquin, a bana quicěsabi oquin 'acě 'ain.

⁷ Usa 'ixunmi Nucěn 'Ibu Jesucristo utěcěnti nětė cainia ca Nucěn Papa Diosan aín unicama 'aquincěsaribi oquin ami 'unánun mitsu 'aquinia.

⁸ Nucěn 'Ibu Jesucristo utěcěncěbėtan uinu 'icě unínbi mitsu ñuiquin —a unix ca 'atima ñu 'acě 'icě —quixun canúnma ca Nucěn Papa Diosan mitsúnmi ami cataměquin 'atima ñu 'axunma 'anun ěnquinma mitsu bėrúanti 'icěn.

⁹ Nucěn Papa Diosan ca ax quicěsabi oquin ñu 'aia. Mitsúnmi aín Běchicě, Nucěn 'Ibu Jesús bė 'ixun, an sináncěsaribi oquin sinánun ca mitsu caísacěxa.

I. PABLONĚAN CORINTONU 'ICĚ UNICAMA 'ĚŚĚA BANA (1.10-6.20)

Axa Jesucristomi cataměcě unicama bėtsi bėtsi oquin sinántima bana

¹⁰ Mitsux Jesucristomi sináncě 'aish camina 'ěn xucěantu 'ain. Usa 'icě cana Nucěn 'Ibu Jesucristo cuēñěcěsabi oquin mitsu ěsoquin cain: Bėtsin sináncěsaribi oquin sinani camina bucuanti 'ain. Masáquin sinani camina bėtsibė nishanancantima 'ain. Nishananíma nuibananshiti camina camaxunbi bėtsin sináncěsa oquinshi sinani upitax bucuanti 'ain.

¹¹ 'Ēn xucěantu, cana mitsu cain, Cloěněn aintsí 'ibun ca mitsux ismina bėtsibė bėtsibė ubíonan ubíonani bucuí quixun ě caxa.

¹² Usoquian cacěxun 'ěn sináncěx ca ěsa 'icěn: mitsu raíríněx ca ax isa 'ěn 'unánmicě 'icě quia. Químainun ca raíríněxribi ax isa Apoloněn 'unánmicě 'icě químainun, raíríněxribishi ax isa Pedroněn 'unánmicě 'icě químainun raíríněxribishi ax isa Cristoněn 'unánmicě 'icě quíax quia.

¹³ ¿Mitsun sináncěx cara Cristo 'itsa 'ic? Cristo ca 'itsama 'icěn, ax ca achúshishi 'icěn. 'Ēx cana mitsun ñu 'aisama 'acěcama těrěncě 'inun i curúsocěnu bamama 'ain. 'Ēmi catamětima Cristomishi cataměti camina nashimicě 'ian.

¹⁴ 'Ēn mitsu achúshibi nashimicěma cupí cana Nucěn Papa Dios —asábi ca —cain. Crispo 'ímainun Gayo a rabėishi cana nashimian.

¹⁵ Usa 'ain camina mitsux Cristomi sinanima —Pablonan 'aish cana nashimicě 'ai —quíax quítima 'ain.

¹⁶ A 'ímainun cana axa Estėfanasněn xubunu 'icěcamaishi nashimian. 'Ēn sináncěx ca bėtsi uniribi a 'ěn nashimicě 'aíma 'icěn.

¹⁷ Cristoněn ca uni nashiminun 'ě cáma 'icěn. Uni aín 'uchacama těrěncě 'aish Nucěn Papa Diosnan 'inun iėminux ca Cristo i curúsocěnu bamacěxa quixun camabi uni canun ca Cristoněn 'ě 'imiacěxa. An quirica 'unáncě unicamaxa quicěsai unin cuaisama banan banquinma unin cuaisabi oquin, upí oquin aín bana ñuixunun ca 'ě cacěxa.

Cristoněx ca Nucěn Papa Diosan cushiñu 'ianan aín sinánsaribi 'icě quicě bana

¹⁸ Cristo ca unin 'ucha cupí i curúsocënu bamacëxa quixun ñuicë bana a ca an Nucën Papa Dios cuëncëma unicaman —a banax ca cëmë 'icë —quixun ñuiquin 'usania. Usa 'ainbi ca axa Nucën Papa Diosbë 'inux iëti unicaman a bana cuaquin, ain cushin 'imicëx cananuna nun 'uchacama tërëncë 'aish Nucën Papa Diosnan 'ai quixun 'unanía.

¹⁹ Èsai ca 'iti 'icë quiax ca Nucën Papa Diosan bana cuëncë èsai quia: 'Èn sinanëinshi cana ñu 'unani quixun sináncë unicama ax ca 'ën 'imicëx ain sinan ñancáishi 'iti 'icën. 'Èn cana ñu 'unani quixun sináncë uni ax ca 'ën 'imicëx ñu 'unáncëma unisa 'iti 'icën.

²⁰ Sinánñu uni 'imainun an quírca 'unáncë uni 'imainun an ënë menu 'icë ñuishi ñuiti 'unáncë uni acaman, ñu 'unáncë cana 'ai, quixun sináncë 'ainbi ca Nucën Papa Diosan sinan abë sënënmaira 'icën. Usa 'ain ca usa unicaman ain sinánsamaira Nucën Papa Diosan sinan 'icë quixun isti 'icën.

²¹ Nucën Papa Diosan upí oquin sinánquin mënósabi oi ca uni anbi ain sinanëinbi sinani Nucën Papa Diosnan 'itima 'icën. Usa 'ainbi ca ain bana cuati ami catamëcë unicama ainan 'inun 'imia, raírinëxa —a bana ca ñancáishi 'icë —quicëbëtanbi.

²² Judíos unicaman ca, nun cananuna aséjabi Nucën Papa Diosan cushinbi ñu 'ai quixun 'unántisa tanquin unin 'acëma ñunu 'aia istisa tania. Usai atux 'imainun ca griego banan banacë unicaman unían 'unáncë ñu camabi 'unántisa tania.

²³ A unicamaya usa 'ainbi cananuna nun i curúsocënu matáscë Cristo, a ñuiquin unicama bana ñuixunin. A bananu nun unicama ñuixuncëbë ca judíos unicamax rabiní, uisa 'aish caraisa Cristo i curúsocënu bamati 'icë quixun sinani, ami catamëisama tania. Usai judíos unicama 'imainun ca judíosma unicaman —Diosan Bëchicë ca i curúsocënuax bamacëxa —quixun ñuiquin 'usania.

²⁴ A unicama usai 'imainunbi ca uicama cara Nucën Papa Diosan Cristomi catamënun sinánmicë 'icë acama, judíos unicama 'imainun griego banan banacë judíosma unicaman-ribi, —Cristo cupíshi ca Nucën Papa Diosan upí oquin sinánquin nun 'uchacama tërënquin ainan 'inun nu iëmia —quixun 'unanía.

²⁵ Nucën Papa Diosan Cristo i curúsocënuaxa bamanun ëncë, ax ca 'aisama 'icë uni quicëbëtanbi ca axa usai quicë unicaman sináncësamaira oquin sinánquin Nucën Papa Diosan Cristo nun 'ucha cupí i curúsocënuax bamanun ëancëxa. —Ax cushima 'ixun ca Diosan Jesucristo bamanun éanxa —quixun sináncëbëtanbi ca Nucën Papa Diosan unin cushisamaira 'ixun iëmitsinxunbi camabi unin 'ucha cupía bamanun Cristo 'imiacëxa.

²⁶ 'Èn xucéantu, mitsun camina ësöquin 'unánti 'ain: mitsux camina raírinëxëshi unin 'unáncë ñu 'unánracë 'ain, raírinëxëshi camina 'apusa 'ain, raírinëxëshi camina uni itsibëtan sënënmaira unin bëchicë 'ain. 'Itsamanëxëshi camina usa uni 'ain. Usa 'icëbi ca Nucën Papa Diosan ainan 'inun micama caisaxa.

²⁷ Nucën Papa Diosan ca unían sináncëxa ñu 'unánma unicama ainan 'inun caisaxa. Caísun anbi atu 'unánmia isi ca an ñu 'unáncë unicama ax rabinia. Usaribi oquin ca unin iscëxa cushima unibu Nucën Papa Diosan ainan 'inun caisaxa. Caísuan anbi atu sinánmicëbë ca unin iscëx cushi unicama ax —nun sináncësamaira oquin ca atun sinania —quixun 'unani rabinia.

²⁸ Ainsa ñu 'unánxa quixuan sináncë unicaman, —Diosan 'amicëxun ca ain unicaman nun sináncësamaira oquin sinania —quixun istánun ca Nucën Papa Diosan axa ënë nëtënu 'icë unían ñu 'unánma isa quixun sináncë unibu ainan 'inun caisaxa.

²⁹ Uinu 'icë unínbia —'ënbi cana ñu 'unáncë 'ai —quixun sinánunma ca Nucën Papa Diosan ënë nëtënu 'icë unían sináncëxa ñu 'unánma unicama ainan 'inun caisaxa.

³⁰ Nucën Papa Diosan 'imicëx camina ami catamëti Cristo Jesúsbë 'ianan an sinánmicë 'ain. Usa 'aish camina Cristo Jesús cupía, ax cuëncësabi oquinshimi 'anun Nucën Papa Diosan iëmicë 'ain.

³¹ Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan bana cuëncë quicësabi oquin, "Uinu 'icë unix cara rabítisa tania ax ca axbi rabiakatima —Nucën 'Ibu Diosan 'imicëx cana asábi 'ai —quixun sinánquin ashi rabiti 'icën".

2

Cristo i curúsocënu bama bana

¹ Èn xucéantu, Nucën Papa Diosan bana mitsu ñuixuni cuanxun cana an quírca 'unáncë unicamaya quicëσαι unin cuaisama banan banaquinma mitsu ñuixuan.

² Mitsubë 'ixun cana bëtsi bana ñuixunti sinánquinma, Jesucristo, unin i curúsocënu matáscë, ashi mitsu ñuixunti sinan.

³ Mitsubë 'ëx 'ain ca 'ën nami 'aisama 'iixa. Mitsúnmi 'ën bana cuaisamasa sinani cana racuëti bërëan.

⁴ An ñu 'unáncë unían aín sinanënshi sinánquin bana ñuicësa oquin cana Jesucristo ñuiquin mitsu ñuixuncëma 'ain. Ama, aín Bëru Ñunshin Upitan 'aquincëxun cana Nucën Papa Diosan cushinshi ñuixunquin Jesucristomi catamënun mitsu sinanamian.

⁵ Unían aín sinanënbi sináncë banami catamëcë cupíma, asérami aín cushían Nucën Papa Diosan sinamicë mitsux 'inun quixun cana usaquin bana ñuixuan.

Aín Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxuan unin Nucën Papa Diosan 'unánmicë ñu 'unánti bana

⁶ Axa Jesucristomi catamëcë unicaman aín bana quicësabi oquin 'aia cananuna a unicama uisaira cara aín banacama quia quixun ñuixunin. Nun banax ca ënë nëtënu 'icë axa Cristomi catamëcëma unicaman ñuicë bana ama 'icën. 'Ianan ca aín 'apucaman ñuicë bana ama 'icën. Acaman banaxa cushi 'icëbi ca xëñibuquin unin sinanima.

⁷ Usa bana ñuixunquinma cananuna Nucën Papa Diosan ënë me uniocëma pan 'ixunbi sinan bana a ñuixunin. A bana quicësabi oi ca Jesucristo cupí uni aín 'uchacama téréncë 'aish xëñibua 'ainbi Nucën Papa Diosan 'iti 'icën. Usa 'icëbi ca bërâma Nucën Papa Diosan, unicaman a bana 'unánun sinánmima 'icën. Bëri cananuna an nu cacësabi oquin unicaman 'unánun a bana ñuixunin.

⁸ Ënë menu 'icë 'apucaman ca a bana 'unánma 'icën. A bana 'unánxun ca Nucën 'Ibu Jesús, Diosaribi cushi, a i curúsocënu matásmiama 'itsíanxa.

⁹ Nun nu ñuicë bana ca Nucën Papa Diosan bana cuënëosaribi 'icën. A banax ca ësai quia: Uinu 'icë unínbi ca iscëma 'icën, uinu 'icë unínbi ca a ñui quia cuacëma 'icën, uinu 'icë unínbi ca aín sinanën sináncëma 'icën, uisairai cara an a nuibacë uni abë 'aish 'iti 'icë quixun, Nucën Papa Diosan mëníosabi oi.

¹⁰ Nucën Papa Diosan mëníocëxun ca unin 'unáncëbëtanmabi aín Bëru Ñunshin Upitan nu 'unánmiäxa. An ca camabi ñucama 'unania, Nucën Papa Diosan sináncë ñucamaribi ca 'unania.

¹¹ Uinu 'icë unínbi ca bëtsi unían sináncë ñu 'unanima, a unínshi ca an aín nuitu mëu sináncë ñu 'unania. Usaribi oquin ca unin Nucën Papa Diosan sináncë ñu 'unanima. Aín Bëru Ñunshin Upitáinshi ca Nucën Papa Diosan sináncë ñu 'unania.

¹² Nucën Papa Diosan ca nu axa Jesucristomi sináncëma unían sináncësaribi oquin sinánun 'imicëma 'icën. Ama, uisaira oquin cara an nu 'imiti 'icë quixun nun 'unánun ca Nucën Papa Diosan aín Bëru Ñunshin Upí nubë 'inun nu 'inánxa.

¹³ Nunbi sináncë bana cananuna unicama ñuixuniman. Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'amicëxunu sináncë bana ashi cananuna axa aín Bëru Ñunshin Upíñu unicama a ñuixunin.

¹⁴ An sinánmicëma uni an ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicë ñu 'unanima. A ñucamax ca an iscëx 'usani amí cuaitisa 'icën. Unin ca a ñu 'unánti 'icën, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'unánmicëxuinshi.

¹⁵ Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicë uni an, unin 'acë ñucama 'imainun aín banacama, asérami cara upí 'icë quixun 'unania. Usa 'ainbi ca uni itsin, a unin Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxun 'acë ñu cara asérami an sinánmicëxun 'acë 'icë quixun 'unanima, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëma 'ixun.

¹⁶ Aín bana cuënëo ca quia: “¿Uin cara Nucën Papa Diosan sinan 'unax? ¿Uin cara a 'unánmiti 'ic? An usaquin 'unánti uni ca 'aíma 'icën”. Usa 'ainbi cananuna nun Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxun Cristonën sináncësaribi oquin sinanin.

3

An Nucën Papa Diosan bana uni ñuixuncë uni ñuicë bana

¹ Ën xucéantu, ëx mibë 'ixun cana axa aín Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëx upiti Nucën Papa Diosmi catamëcë unicama 'unánmicësa oquin mitsu 'unánmiama 'ain. Ama, an ënë menu 'icë ñuishi sinánquin ëncëma pan unisa 'icë cana mitsu 'unánmiacën, bërími Cristo 'unáncë 'icë.

² Tuá xuratsu aín títan ñu pain pimiquinma aín xuma pain 'amicësa oquin, cana a pain 'unánti banaishi mitsu 'unánmiacën, Cristonëan mitsu 'unánmiti ñumi asérami 'unántisama pain 'icë. Bëríbi camina usabi 'ain.

³ Usai 'aish nutsi cuamianani nishananquin camina Cristonanma unin sináncësa oquinshi sinanin. Usa 'i camina an Nucën Papa Diosan bana cuacëma unicamaxa 'icësaí 'in.

⁴ Usa 'aish camina raírinëxa —'ëx cana Pablonën 'unánmicë 'ai —quimainun raírinëx —'ëx cana Apólonën 'unánmicë 'ai —quin. Usai qui camina Cristonanma unin sináncësa oquinshi sinanin.

⁵ ¿'Ēx Pablo 'aish carana min sináncēx uisa uni 'ain? ¿Mitsun sináncēx cara Apolo uisa uni 'ic? Nucēn Papa Diosan nu sinánmicēsabi oquin mitsu bana ñuixuncēishi cananuna nux 'ain. Nun aín bana ñuixunia cuati camina Nucēn 'Ibu Jesucristomi catamēacēn.

⁶ Ēnēx ca ēsa 'icēn: Unían ñu bēru anu 'apatia ca a me bētsi unin 'umpaxan chabóia. Usoiabi ca Nucēn Papa Diosainshi ñu bēru comia. Usaribi oquin cana 'ēn mitsu Nucēn Papa Diosan bana ñuixunquin 'unánmicēn. 'Ēn mitsu 'unánmicē bana a ca Apólónēn mitsu ñuixuntēcēancēxa. Usoquinu nu rabētan ñuixuniabi ca Nucēn Papa Diosainshi Jesucristomi catamēnun mitsu sinánmicēxa.

⁷ An ñu bēru 'apacē uni 'imainun an a me 'umpaxan chabócē uni anbi ca ñu comima. Nucēn Papa Diosan cuni ca comia. Usaribi oquin ca unin aín bana ñuixuniabi Nucēn Papa Diosainshi uni Jesucristomi catamēti ainan 'inun 'imia.

⁸ Ainra paían uni bana ñuixuncē uni asaribi ca anribia uni bana 'unánmitēcēncē uni ax 'icēn. Uisoquin cara aín ñu mēēti 'axa istancēxun ca Nucēn Papa Diosan a unicama cupióti 'icēn.

⁹ Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oquin cananuna nucaman mitsu Jesucristomi sinánun aín bana ñuixuancēn, unían ñu bēru 'apácēsaribi oquin. Usa 'ain ca Nucēn Papa Diosan unían 'apacē ñu bērua comicēsaribi oquin Jesucristomi upiti catamēnun mitsu 'imia.

'Imainun ca ēsa 'icēn: Xubuquin ca unin amia cushiti itácama pain nitsintancēxun i puruia. Usotancēxun ca aín macuáncama 'aia. Usoquian 'acēx ca xubu upí 'ia. Usaribi oquin ca Nucēn Papa Diosan mitsu upí oquin 'acē xubu achúshisa 'inun 'imia.

¹⁰ An xubu 'ati 'unáncē unin ca itá upí pain caístancēxun nitsinia. Usaribi oquin cana 'ēn pain mitsu Jesucristomi catamēnun 'unánmicēn. Usa 'ain ca uni itsían, ami xubu 'ati nitsincē itámia unin i purucēsa 'itánun mitsu Cristomi catamēnun bana ñuixunquin mitsu 'unánmia. Usa 'ain ca uicaman cara mitsu 'unánmia an Jesucristo cuēēncēsabi oquinshi mitsu 'unánminux, bētsi bana mitsu ñuixunti rabanan bēruáncati 'icēn.

¹¹ Unían bētsi bana ñuixuncēxbi ca 'ēn a ñuiquin ñuixuncē banaishi cuati Jesucristomi catamēti uni Nucēn Papa Diosan 'iti 'icēn.

¹²⁻¹³ Jesucristonēn uni, an uni bana ñuixuncē, an ca Nucēn Papa Diosan 'aquincēxun aín bana upí oquin 'unánquin, Jesucristomi catamētia Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oi 'inun unicama 'unánmiti 'icēn. Usa 'aínbi ca uni raírinēn, usaquin 'unánmiquinma unicama Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oi 'inun 'unánmima. Usa 'ain ca utēcēnquin Jesucristonēn uin cara aín bana upí oquin 'unánmiaxa quixun isnuxun 'aia. An upí oquin 'unánmicē unin 'unánmicē unicamax ca upí 'aish maxax upí 'imainun curi 'imainun uxu manē tsin nēēnquinbi picēma usaribi 'iti 'icēn. An upí oquinma 'unánmicē unin 'unánmicē unicamax ca i, pēi, basi xo acama nēēnquin tsin picē usaribi 'iti 'icēn.

¹⁴ An a ñuiquin bana ñuixuncēxun cuati ami catamēquian unin Jesucristo quicēsabi oquin 'acē 'ain ca an atu bana ñuixuncē uni a Nucēn Papa Diosan, upí oquin camina uni 'ē ñuiquin bana ñuixuancē quixun caquin cuēēnquin upí oquin cupióti 'icēn.

¹⁵ Usa 'aínbi ca an aín bana cuacē unicama asérabi Jesucristomi catamēquin ax quicēsabi oquin 'ati 'unánmiam cupí, an atu bana ñuixuncē uni a Nucēn Papa Diosan, upí oquinmi 'ēn bana uni 'unánmiam 'icē cana mi cupíoima quixun cati 'icēn. Usa 'aish ca a uni —ñancábi cana uni 'unánmicē —quixun sinani, cupí bitsimabi iēti 'icēn, tsin nēēncēxbia uni iēcēsaribi.

¹⁶ ¿Mitsun caramina 'unaniman, anua Nucēn Papa Dios 'icē a camina mitsux 'ai quixun? Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upí ax ca mitsunu 'icēn.

¹⁷ Aín Bēru Ñunshin Upí anu 'icē unicamax ca Nucēn Papa Diosan iscēx upíra 'icēn. Usa uni camina mitsux 'ain. Usa 'ain ca ui unin cara usa unicama sinanamiquin bētsi bana ñuixunquin ami manumia, a Nucēn Papa Diosan uisa cara oti 'icē usoquin 'ati 'icēn.

¹⁸ Uni itsían mitsu sinanamiti rabanan camina bēruáncati 'ain. Mitsun camina —'ēnbi ñu 'unáncē cana 'ai —quixun sinántima 'ain. Usaquin sinanima camina Jesucristonēn sinánmicē 'inux ñu 'unáncēma unisa 'iti 'ain.

¹⁹ Abia unin sináncē bana ax ca Nucēn Papa Diosan iscēx ñancáishi 'icēn. Nucēn Papa Diosan bana aín unin cuēñēo, ax ca ēsai quia: “Ui unin cara bētsi uni parania, a uni ca Nucēn Papa Diosan 'amicēxun bētsi uninribi usaribi oquin cupiti 'icēn”.

²⁰ Ēsairibi ca aín bana quia: “An ñu 'unáncē unicama anbi sináncē banax ca ñuuma 'icē quixun ca Nucēn 'Ibu Diosan 'unania”.

²¹ Usa 'ain camina uin cara mi 'unánmia a unin 'unánmicēxbi rabítima 'ain. Uisa ñu cara aín unicama Nucēn Papa Diosan 'unánmia, a camina mitsunribi 'unánti 'ain.

²² 'Ē 'imainun Apolo 'imainun Pedro, nucaman mitsu ñuixuncē banacama camina camax-unbi 'unánti 'ain. Nucēn Papa Diosan ca ēnē menu 'icē ñu mitsu 'inania. An 'imicēx camina ēnē menu upiti bucuin. An 'imicēx camina bamatancēxbi abē upiti bucuti 'ain. Bēri camina an 'imicēx asábi 'ain, usabi camina 'iti 'ain, xēñibua 'aínbi.

²³ 'Ianan camina Cristonan 'ain. Cristo ax ca Nucèn Papa Diosnan 'icèn.

4

Usai an ain bana ñuixunuan Cristonèn caiscè uni 'iá bana

¹ Mitsun camina 'unánti 'ain, nux cananuna an 'amicèxun Cristomi catamènnun unicama ain bana ñuixuncèishì 'ain. Usa 'aish cananuna unían 'unánma 'icèbi, usai Cristomi catamèti ca uni ainan 'inux ièti 'icè quixuan Nucèn Papa Diosan sinan bana, a uni ñuinun 'imicè 'ain.

² Uinun 'icè unin cara uni ñu mēèxunia an ca —upí oquin ca ñu mēèxunia —quixuan an ñu mēèmicè unin 'unánun upí oquin ñu mēèti 'icèn. Usaribi ca an Nucèn Papa Diosan bana ñuixuncè uni 'iti 'icèn.

³ Usa 'ainbi cana 'èn mitsúxmi 'è ñui 'èmi manáncè bana 'imainun an uni ñui uni itsimi manáncèxun cuacè 'apucaman 'è 'uchocè bana, abi taniman. Uisa uni carana 'èx 'ai quixun cana 'èmbi sinaniman, Nucèn 'Ibu Jesucristonèn cuní ca 'unanía.

⁴ 'Èn ñu 'atima 'acè 'èn chiquinacèma ca 'aíma 'icè quixun 'èn sinaniabi ca Nucèn 'Ibu Jesucristonèn cuní carana asérabi ñu 'aisama 'acèma 'ai quixun 'unanía.

⁵ Usa 'ain camina Jesucristo utècèncèma pain 'ain, uisa uni cara uni itsi 'icè quixun sinántima 'ain. Utècènxun ca Nucèn 'Ibu Jesucristonèn, camabi uni an unèxun ñu 'acècama 'imainun ain nuitu mèúa sináncè ñucamaribi, an upí oquin 'unánun 'unánmiti 'icèn. 'Unánmicèbètan ca Nucèn Papa Diosan ui unicaman cara ain 'ucha tērèncè 'ixun ñu upí 'axa, a usaribi oquin —upí oquin camina 'a —quixun caquin cuèènnmiti 'icèn.

⁶ 'Èn xucèantu, Apolobè 'èx 'icèsaribitimi mitsux bètsi bana sinanima Nucèn Papa Dios quicèsabì oishi 'inun cana ènè ñucama ñuiquin mitsu cain. —An mitsu 'unánmicè unin 'unánmicèsamaira oquin ca an nu 'unánmicè unin nu 'unánmia —quixun camina bètsi uni catima 'ain.

⁷ ¿Uin cara mitsu raíri, bètsi unicama 'icèsamaira oími upí 'inun 'imíaxa? Nucèn Papa Diosan 'imicèxma camina upí 'itsianma. Nucèn Papa Diosan 'imicèx upí 'ixun ¿caramina uisa cupí —èxbi cana upí 'ai —quixun rabíquin sinanin?

⁸ Mitsun camina èsaquin sinanin, —nun cananuna upí oquin Nucèn Papa Diosan Bèru Ñunshin Upitan 'unánmicèxun camabi ñu 'unanin —quixun. Usa 'aish camina nun bètsi ñu mitsu 'unánmiti cuèènniman. Mitsun sinani camina mitsúxbi 'apusa 'ain, Jesucristo utècèncèma 'ainbi. Mitsúxmi 'apu 'ain cananuna nuxribi cuèèni 'apu 'itsian.

⁹ Usami mitsux 'ainbi ca 'èn sináncèxun Nucèn Papa Diosan nu uni raíri meuirá 'imíaxa, ain bana ñuixunun Jesusan caiscè nux 'icèbi. Unían —'uchañu 'aish ca bamati 'icè —quixun ñuicè unisa cananuna nux 'ain. Nuxnu usaquin unin ñuicè 'icè ca unicama 'imainun ángelcamaribi 'isia.

¹⁰ Cristonèn cacèsabi oquin 'acè cupí mitsun iscèx nux ñuumara 'imainun camina mitsux ain bana 'unáncè 'ain. Mitsun sináncèxa nun bana racuèti banacésa, 'imainun ca mitsun bana cushi 'icèn. Usa 'icè nu timaquin nu ñuianan ca mitsuishi unin nuia.

¹¹ Bèrí nètèmbi cananuna béráma 'íasaribiti 'acèñuma 'ianan shimanan chupa upíñuma 'ain. 'Imainun ca unin nu bètsi bètsi oquin 'atimoia. Usa 'aish cananuna anu 'iti xubunumabi 'ain.

¹² 'Atsánxumbi cananuna nun piti binuxun nun mēcènan ñu mēèin. Numia 'atimati banaiaibi cananuna nun Nucèn Papa Dios a unicama ñucáxunin. Nu bètsi bètsi ocèxunbi cananuna tanshitin.

¹³ Nu ñui 'atimati banaiaibi cananuna nun abè nuibanainsa tanquin upí oquinshi 'èsèin. Unin sináncèx cananuna nux 'aisama 'icèa unin pucè chinan usaribi 'ain, béríribi cananuna unin nu sináncèx usa 'ain.

¹⁴ Mitsúxmi masá nuitunun cana ènè ñucama mitsu cuèèñoxuniman. Mitsúxmi 'èn bēchicèsa 'icè cana nuibaquin upí 'inun mitsu 'èsèin.

¹⁵ 'Itsa unin Cristo ñuiquin mitsu ñuixununbi cana 'èn pain Jesucristo mitsu ñuixuancèn. 'Èn ñuixuncèxun cuati camina ami cataméacèn. Usa 'ain cana 'èxèshì mitsun papasa 'ain.

¹⁶ 'Èn pain Jesucristonèn bana mitsu ñuixuncè 'aish camina 'èx 'icèsaribiti 'iti 'ain.

¹⁷ Mitsúxmi 'èx 'icèsaribiti 'inun cana Timoteo mitsu istánun xuan. 'Èn bana ñuia cuati axribi asérabi Nucèn 'Ibu Jesucristomi catamécè 'aish ca 'èn nuibacè bēchicèsa 'icèn. Mitsunu cuanxun ca usai carana 'èx Jesucristomi catamécè 'aish 'i, a mitsu ñuixunti 'icèn. Camabi èmanuaxa timécè axa Jesucristomi catamécè unicama a cana usai cana 'èx Jesucristomi catamèti 'i quixun 'unánmin.

¹⁸ Mitsu raírinèx camina 'èx sapi isna anu cuanti racuèti quixun sinani cèrutin.

¹⁹ Usaquin sináncèbèbi cana Nucèn 'Ibu Jesucristo cuèèncèbè 'itsama nètè 'icèbè mitsu isi cuanti 'ain. Cuanxun cana a unicaman cara ain cuèbitainshi banaquinma asérabi ax quicèsabì oquin 'aia quixun isti 'ain.

²⁰ Axa —'ëx cana Nucën Papa Diosnan 'ai —quicë uni ama, an aín bana quicësabi oquin 'acë uni ax cuni ca asérabi Nucën Papa Diosnan 'icën.

²¹ ¿'Ën mitsu ñu cai cuanti caramina cuëënin? ¿'Ën ñu caquinma mitsu nuibaquin upí oquinshi cai cuanti caramina cuëënin?

5

Ax aín xanuma 'aínbi xanubë 'icë uni ñuicë bana

¹ 'Ën cana ësoquian chanioia cuan, micama achúshinëx ismina min papan xanubë 'in. Usai 'iti ca 'aisama 'icën. An Nucën Papa Diosan bana 'unáncëma uníxbi ca usai 'ima.

² ¿An usa ñu 'acë uni mitsubë 'aínbi caramina mitsun —nux cananuna asábi 'ai —quixun sinanin? Usaquin sinanima camina mitsux —nux cananuna 'aisama 'ai —quixun sinani rabínti 'ain. Rabínquin camina a uni mitsubë 'inúnma chiquínti 'ain.

³ 'Ëx mitsubëma 'ixunbi cana mitsubëtan 'acësaribi oquin ënuxunbi sinanin. 'Ëxbi anu 'ixun 'acësa oquin cana —a uni ca 'aisama 'icë —quixun sinanin.

⁴ Usa 'ain camina ami sinánquin an cushiocëxun Nucën 'Ibu Jesucristo cuëëncësa oquin 'anux timëti 'ain, 'ënribi an cushiocëxun, an ca mitsu 'aquinia quixun sinánxunmainun.

⁵ Timëxun camina a uni ñunshin 'atimanën 'apun uisoquin cara 'ati 'icë usoquian 'anun ënti 'ain. Usaquian 'acëxa sinanacë ca a uni bamacëbi aín bëru ñunshin Nucën 'Ibu Jesusan utëcënquin upí isti 'icën.

⁶ Bëtsi bëtsi ñu 'aisama 'aíbi camina mitsux rabinima —nux cananuna asábi 'ai —qui cuëënin. Usai 'iti ca 'aisama 'icën. ¿Caramina 'unaniman, “anun pán chamiti ñun ca chamaratsu 'ixunbi xucëma pain 'icë páncama choia?” Usaribi oquin ca anu 'icë uni achúshinën 'uchaxbi sinanacëma 'ixun anu 'icë unicama usaribitia 'inun 'imiti 'icën.

⁷ Usa 'ain camina an a 'ai 'uchati ñu 'acë uni a ñua 'atëcënxunma ashiquin ënun sinánmiti 'ain. Bërâma judíos unicamax carnero imi atun xëcuënu 'unánti oquin shiax, bamati 'aíshbi iëa, usaribiti cananuna Cristo bama cupí iëan. Bërâma axa iëcë unícaman anun chamiti ñucëñunma 'acë pán piá usaribi 'inuxun camina mitsun Cristonan cupí uisa 'uchabi 'atëcëntima 'ain.

⁸ Usa 'ixun cananuna nun 'ása oquin 'atimaquin sinánquinma upí oquinshi sinánan cëmë 'ixun uni paránquinma, —nun 'ucha tërëncë 'aíshnu Nucën Papa Diosnan 'inun ca Cristo bamacëxa —quixun sinánti 'ain. Usa 'ixun cananuna ñu 'aisama 'ati sinanima asérabi Cristomishi sinani ax cuëëncësabi oíshi 'iti 'ain.

⁹ Mitsu buánminuxun 'ën cuëñocë quirica itsi anu cana ësaquin mitsu cacën, ainanmabi xanu cuëënbëquincë uni 'imainun xanúxmabi uni itsibë 'icë uni abë niaxma 'inun.

¹⁰ Camabi unibë niaxma 'inun quixun cana mitsu caiman. Ènë nëtënu 'icë ñuishi sináncë unícaman ca ainanmabi xanu cuëëanan, uni itsin ñu cuëëanan, ñu mëcamanan, Nucën Papa Diosmi sinánquinma unin 'acë ñu rabia. Camabi menu ca usa uni 'icën. Usa unibubë 'iisa tanquinmabi camina uinu 'icë menuabi usa uni isíma 'ítima 'ain.

¹¹ 'Ësaquinshi cana mitsu caisa tanin. Axa —'ëx cana Jesucristomi sináncë 'ai —quibi cëmëcë unibë camina nitíma 'ain. Jesucristonainsa quiquinbia ainanmabi xanu cuëënbëquincë uni 'imainun xanúxmabi uni itsibëribi 'icë uni 'imainun bëtsi unin ñu cuëëncë uni 'imainun Nucën Papa Diosmi sinánquinma unin 'acë ñu rabicë uni 'imainun ñuianancë uni 'imainun paëncë uni 'imainun mëcamacë uni, usa unibubë camina nitíma 'ain, abëtanbi camina pitíma 'ain.

¹²⁻¹³ 'Ën cana axa Jesucristomi sináncëma unicama 'uchoquin —mix camina 'aisamaira uchañu 'ai —quixun catíma 'ain. Nucën Papa Diosan cuni ca atu 'uchoti 'icën. Usa 'aínbi camina mitsúnbi ax mitsubë Jesucristomi catamëcë 'ixunbia 'atíma ñu 'aia 'unánquin a uni 'uchoti 'ain. Usoquin 'aquin camina axa mitsubë 'icë uni aín 'ucha cupí mitsubë 'iaxma 'inun chiquínti 'ain.

6

Axa Jesucristomi sináncë uníxa, an Nucën Papa Diosan bana 'unáncëma 'apumi manántima bana

¹ Mitsux Jesucristonën uni 'aíshbi mibëa Jesucristomi sináncë unibë nishanantancëxun camina axa Cristomi sináncëma 'apumi manánquinma, mitsúnbi an Nucën Papa Diosan bana cuacë uni raíribëtan mëníoti 'ain.

² Jesucristo nun 'apu 'inux ucëbëtan ca aín unícaman abëtan camabi unin uisa ñu cara 'axa quixun isti 'icën. ¿Mitsux Jesucristobë 'apu 'iti 'ixun caramina unían bërí 'acë ñu 'unánquin mëníoxuntíma 'ain?

³ Angelnēnribi cara ñu upí 'axa quixun cananuna isti 'ain. Angelcaman cara ñu upí 'axa quixun 'unánti 'ixun cananuna asérabí èñè nētēnu 'icē unin cara ñu upí 'aia quixun 'unánti 'ain.

⁴ ¿Mitsux Jesucristonēn uni 'aishbi mibēa Jesucristomi sináncē unibē nishanantancēx caramina axa ami sináncēma uninu ami manani cuanti 'ain?

⁵ Usai 'itimimi rabínun quixun cana usaquin mitsu cain. ¿Mitsúxbi caramina usa ñu mēnionantima 'ain?

⁶ ¿Axa Jesucristomi catamēcē uníxa bētsi ñui ami manani, axa Jesucristomi sináncēma 'apunu cuanti cara asábí 'ic?

⁷ An mitsubētan Jesucristonēn bana 'unáncē unimi manánbēquinti ax ca 'aisama 'icēn. Ami manánquinmami an uisa cara mi ocēxunbi tanshiquin min ñua mēcamatiabi isēshiti ca asábí 'iti 'icēn.

⁸ Usai 'iti asábí 'aínbi camina mitsun uni itsimi 'uchaquin aín ñu mēcamanan bētsi bētsi ñuribi 'ain, abētanni Jesucristonēn bana cuacē unibi camina usoquin 'ain.

⁹ ¿Aín nētēnu abē 'iisa 'aishbi ca an ñu 'aisama 'acē uni aín nētēnu Nucēn Papa Diosbē 'itima 'icē quixun caramina 'unaniman? Camina 'unánti 'ain, ainanmabi xanu cuēēncē unicama 'imainun an Nucēn Papa Diosmi sinánquinma unin 'acē ñu rabicē unicama 'imainun aín xanuma 'aínbi bētsi unin xanubē 'icē uni 'imainun xanúxmabi uni itsibē 'icē uni,

¹⁰ 'imainun an ñu mēcamacē uni 'imainun an bētsi unin ñu cuēēncē uni, 'imainun axa ñuiancē uni 'imainun paēncē uni 'imainun an uni paránxun aín ñu bicē uni, acamax ca Nucēn Papa Diosan nētēnu 'itima 'icēn.

¹¹ Usa uni camina mitsu raírnēx 'iacēn. 'Iá 'aínbi ca mitsun ñu 'atima 'acēcama tērēncē 'ain mitsun nuitu upí 'icēn. Usa 'aish camina Nucēn 'Ibu Jesucristo cupí, Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan 'imicēx, an iscēx ainan 'ain.

Nun namia Jesucristonan 'ain 'uchatima bana

¹² Asérabí ca èñè bana guia, "unin ca aín cuēēncēsoquin ñu 'ati 'icēn". Usa 'aínbi cana 'ēx upí 'iisa tanquin camabi ñuira 'atima 'ain. Unin ca aín cuēēncēsoquin ñu 'ati 'icēn. Usa 'aínbi cana unían ñunshínquin 'acēsoquin ñu 'atima 'aisama tanin.

¹³ Èsaía uni quicē ax ca asérabí 'icēn: Piisa tanquin nun picē ñu ax ca nun pucunu atsíntancēxun nun nami cushioia, Nucēn Papa Diosan mēnósabi oquin. Usa 'aínbi cananuna èñè menuxunu 'acēsa oquin Nucēn Papa Diosan nētēnu 'ixun usa ñucama sinántēcēniman. Usa 'aínbi ca unin usai 'iti sinánquinbi tēnēquin aín nami 'uchotima 'icēn, aín xanuma 'aínbi xanu itsibē 'ianan unix uni itsibē 'iquin. Unían ainan 'ixun ax cuēēncēsa oquinshi sinánun ca Nucēn 'Ibu Diosan camabi uni uniocēxa.

¹⁴ Usoquin nu unio 'ixun ca an Nucēn 'Ibu Jesús baísqumiasaribi oquin aín cushínbi nuribi baísqumiti 'icēn.

¹⁵ ¿Caramina, mitsux camina Jesucristonan 'ai quixun 'unaniman? ¿'Èx Jesucristonan 'aishbi carana 'ēx 'atima xanubē asaribi 'inux 'iti 'ain? Uisa 'aishbi cana 'itima 'ain.

¹⁶ ¿Axa xanu 'atimabē 'icē uni ax ca abē achúshisa 'icē quixun caramina 'unaniman? Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo quicēsabi oi ca uni xanubē rabē 'aishbi achúshisa 'icēn.

¹⁷ Usa 'aínbi ca uinu 'icē unix cara Nucēn 'Ibu Jesucristonan 'icē, an sináncēsaribi oquin sinani abē achúshisa 'icēn.

¹⁸ Usa uni 'imainun usa xanumi camina 'unánti 'ain. Aín xanu 'aímabi xanu itsibē 'icē uni 'imainun xanúxmabi uni itsibē 'icē uni an ca abi aín namibi 'uchoquin 'atimamia. Ñu raíri 'aisama 'aquínbi ca unin usoquin aín nami 'uchoima.

¹⁹ ¿Aín Bēru Ñunshin Upí a Nucēn Papa Diosan mitsu 'ináncē, ax ca minu 'icē quixun caramina 'unaniman? Mitsux camina anu ax 'icē, a 'ain. Usa 'ain camina miishima 'ain, ax ca min 'Ibu 'icēn.

²⁰ Nucēn Papa Diosan ca mitsúxmi ainainshi 'iti oquin aín Bēchicē bamati oquin mēnīocēxa. Ainan 'aish camina mitsux cuēēncēsa oi 'ima ax cuēēncēsabi oíshi 'iti 'ain. Usa 'ixun camina mitsun nami 'imainun mitsun sinan upí 'ixun Nucēn Papa Dios cuēēncēsa oquinshi ñu 'ati 'ain. Usáimi mitsux 'ia isquin ca raírnēn —upí ca Nucēn Papa Dios 'icē — quixun 'unánti 'icēn.

II. CORINTONU 'ICÉ UNICAMAN ÑUCÁCĒXUAN PABLONĒN CA (7-16)

7

Unin cara xanu biti 'icē quixuan Corintonu 'icē unicaman ñucácēxuan Pablonēn ca

¹ Mitsúnmi 'ē quirica bēmiquin ñucácē banacama a ñuiquin cana èsaquin mitsu cain, unin xanu bitima ca asábí 'icēn.

² Usa 'aínbi ca camabi unin xanu cuëënia. Usa 'ain ca xanu itsi cuëënti rabanan camabi uni xanuñu 'iti 'icën, camabi xanúxribi ca bënëñu 'iti 'icën.

³ Nucën Papa Diosan mëníofabi oi ca uni aín xanubë 'iti 'icën. Usaribiti ca xanu aín bënëbë 'iti 'icën.

⁴ Xanux ca axëshima 'icën, ax ca aín bënënanribi 'icën. Usaribiti ca uni axëshima 'icën, ax ca aín xanunanribi 'icën.

⁵ Usa 'ain ca xanun aín bënë aín nami 'aisa tancëxun timatima 'icën. 'Imainun ca uninribi aín xanu aín nami 'amitisa tancëxun timatima 'icën. A rabëtaxbi upiti Nucën Papa Diosbë banatisa tani cananquin mëníotancëx cuni ca ênánanti 'icën. Ñunshin 'atimanên 'apúan 'atimaquin sinánmicëx ténëtisama tani 'uchati rabanan biránantëcënxubi ca bënëtishi ênánanti 'icën.

⁶ Unían aséribi xanu binun quixun cana 'ên caiman. Biisa tanquin ca biti 'icën.

⁷ 'Ën sináncëx ca camabi uni 'ésaribi xanuñuma 'iti asábi 'icën. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan achúshi achúshi uni, xanuribi, uisai cara 'iti 'icë quixun mëníoia.

⁸ Èsaquin cana mitsu cain, xanuñuma unin xanu bitima ca asábi 'icën, 'ëx 'icësaribiti. 'Imainun ca bënëñuma xanu 'imainun casunamécë xanu bënutumita asábi 'icën.

⁹ Usa 'aínbi ca xanuñuma 'iti ténëtisama tanquin unin xanu biti 'icën, xanúxribi ca bënëñuma 'iti ténëtisama tani bënuti 'icën.

¹⁰ Bënëñu xanu ñuiquin cana èsaquin cain, an ca aín bënë ëntima 'icën. 'Ën sinanênbi caquinma cana Nucën 'Ibu Jesusan sinánmicëxun usaquin cain.

¹¹ Aín bënë ênquinbi ca xanun uni itsi bitima 'icën. Biisa tanquin ca aín bënë bitëcënti 'icën. Usaribi oquin ca unin aín xanu ëntima 'icën.

¹² Ènë banaribi ñuiquin cana Nucën 'Ibu Jesusan 'ë sinánmicëma, 'ënbi sinánquin, èsaquin mitsu cain: axa Jesucristomi catamécë unin ca aín xanúxa Jesucristomi catamécëma 'aíshbi abë upí 'ixun èinsama tancëxun ëntima 'icën.

¹³ Usaribi oquin ca xanuxun ax Jesucristomi catamécë 'ixun aín bënë Jesucristomi catamécëma 'icëbi an èinsama tancëxun ëntima 'icën.

¹⁴ Usa 'ain ca aín xanu Jesúsmi catamécë 'ixun aín bënëribi Jesúsmi sinánun sinánmiti 'icën. Sinánmianan ca aín tuácamaribi Jesucristomi sinánun sinánmiti 'icën. Usaribi oquin ca aín bënëñ Jesúsmi catamécë 'ixun aín xanuribi Jesúsmi sinánun sinánmianan aín bëchicë Nucën Papa Diosan bana 'unánmiti 'icën. Usaquinmi 'aquincëx ca mitsun bëchicëcama ax an Nucën Papa Diosan bana cuacëma unin bëchicësa 'itima 'icën.

¹⁵ Usa 'aínbi ca axa Jesúsmi catamécëma unin aín xanu Jesúsmi catamécë 'icë èinsa tanquin ënti 'icën. Usaía 'icëxbi ca aín xanun 'uchama 'icën. Usaribi oquin ca axa Jesúsmi catamécëma xanun aín bënë Jesúsmi catamécë 'icë èinsa tanquin ënti 'icën. Usaía 'icëxbi ca aín bënëñ 'uchama 'icën. Nucën Papa Dios ca nuxnu nun xanubë 'atimonani cuëbicanani tsoí cuëënimia.

¹⁶ Camina 'unaniman, mix xanu 'ixunmi ami sinánmisa tancëx cara min bënë Jesucristomi sinánti 'icë quixun. Camina 'unaniman, mix bëbu 'ixunmi ami sinánmisa tancëx cara min xanu Jesucristomi sinánti 'icë quixun.

¹⁷ Nucën 'Ibu Dios cuëëncësabi oi camina a nëtëan an mitsu ainan 'imicë, usaíbi 'iti 'ain. Usoquin cana camabi émanu 'icë axa Jesucristomi catamécë unicama cain.

¹⁸ Ènëx ca èsa 'icën. Mitsux judíos uni 'icë Nucën Papa Diosan Jesúsmi catamënnun sinánmicëx camina mitsux judíos unicama 'icësaribiti 'unánti ocë 'aish usabi 'iti 'ain. Usaribiti mitsux judíosma uni 'aish Jesúsmi cataméti ami sinántancëx camina judíos uni 'icësaribiti 'inun 'unánti oracatima 'ain.

¹⁹ 'Unánti oracacë 'ianan 'unánti oracacëma 'ixunbia aín bana quicësabi oquin 'aia cuni ca Nucën Papa Diosan uni upí isia.

²⁰ Uisai cara Nucën Papa Diosan ainan 'inun 'imicëma pain 'aish 'iixa, usaíbi ca ainan 'aish uni 'iti 'icën.

²¹ Mixmi an uni ñu mëëxuncë uni 'icë Nucën Papa Diosan ainan 'imicëxun camina bënëquinma min 'acésabi oquin an mi ñu mëëmicë uni ñu mëëxunti 'ain. Usa 'aínbi camina an mi 'aisa tanquin chiquincëx anuax cuanti 'ain.

²² Uni an uni ñu mëëmicë uninan 'ixun ca aín 'ibu cuëëncësabi oquin 'aia. Usa 'aíshbi ca Nucën 'Ibu Jesucristonën ainan 'inun 'imicë 'ixun a unin an ñu mëëmicë uni ñu mëëxuníbi, Nucën 'Ibu Jesucristomi catamécë 'ixun upí oquin 'acë 'aish, abi 'axuncësa 'ia. Usaribi oquin ca uni an uni ñu mëëxuncëma a Nucën Papa Diosan ainan 'inun Cristomi sinánmicë 'ixun, ax aín bamati nëtë sënëntamainun Cristonën uni 'ixun ax cuëëncësabi oquinshí 'aia.

²³ Mitsúxmi ainainshí 'iti oquin ca Nucën Papa Diosan aín Bëchicëbi camabi uni cupí bamati oquin mëníocëxa. Usa 'ain camina uinu 'icë unínbia Jesucristo cuëëncësoquinma ax cuëëncësoquinshí 'acë 'itima 'ain.

²⁴ Ën xucéantu, cana mitsu catēcēnin, uisai caramina Nucēn Papa Diosan Jesucristomi sinánmicēma pan 'aish 'ia, usabii camina 'iti 'ain, Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oi.

²⁵ Nucēn 'Ibu Jesusan sinánmicēma 'exbi cana, bēnēñuma xanu 'imainun xanuñuma uni ñuiquinmi mitsun 'ē ñucácē a ñui ësai quin, Nucēn 'Ibu Jesusan ain bana unicama ax cuēēncēsabi oquin ñuixunti 'imicē 'aish.

²⁶ Axa ami catamēcēma unicaman ca axa Jesucristomi catamēcē unicama ami nishquin bētsi bētsi oia. Usaquian 'acēx cananuna upitax bucuiman. Usa 'ain ca 'ēn sináncēx, xanuñuma uni ax usabi 'iti 'icēn, bēnēñuma xanu axribi ca usabi 'iti 'icēn.

²⁷ Xanuñu 'ixun camina a ėnti sinántima 'ain. Xanuñuma 'ixun camina xanu biti sinántima 'ain.

²⁸ Unin xanu biti, ax ca 'uchama 'icēn. Usaribiti ca xanu bēnuti ax 'uchama 'icēn. Usa 'ainbi ca an xanu bicē uni 'imainun axa bēnucē xanu, ax an Nucēn Papa Diosan bana cuacēma unicaman 'atimocēx 'aisamaira tēmērati 'icēn, an xanu bicēma uni 'imainun bēnucēma xanu 'icēsamaira oi.

²⁹ Ën xucéantu, esaquin cana mitsu caisa tanin, xēnibuirai cananuna tsótima 'ain. Usa 'ain ca uni xanuñu 'aishbi xanuñumasa 'iti 'icēn.

³⁰ Axa rarumacē uni an ca ain rarumatishi sinántima 'icēn. Axa bētsi unicamabē timēax cuēēncē unicamax ca axa cuēēncēma unicamasaribi 'iti 'icēn. An ñu bicē uni axribi ca ñuñu 'aishbi ñuñumasa 'iti 'icēn.

³¹ Ēnē nētēnuanu iscē ñu ėnēx ca cēñutia. Usa 'ain ca ėnē nētēnuxuan an ñu bicē uni ax ñu bicēma unisa 'iti 'icēn.

³² Mitsúxmi ėnē nētēnu 'icē ñu 'aisamaira oquin sinani masá nuituti bēñēti cana cuēēniman. Xanuñuma unin ca Nucēn 'Ibu Jesús cuēēncēsa oquinshi 'ati sinania, axa cuēēntanun.

³³ Usa 'ainbi ca xanuñu uni an ėnē nētēnu 'icē ñuñu 'iti sinania, ain xanu cuēēntanun.

³⁴ Usaribi oquin ca bēnēñuma xanun Nucēn Papa Diosan iscēxun ñu upishi 'ati sinánan ain sinan upi 'ixun Nucēn 'Ibu Jesús cuēēncēsa oquinshi 'ati sinania, ax cuēēntanun. Usa 'ainbi ca bēnēñu xanu an ėnē nētēnu 'icē ñuishi sinania, ain bēnē cuēēntanun.

³⁵ Mitsu ėnē nētēnu 'icē ñucama 'aisamaira sinánxma 'inun caquin cana mitsu masá nuitumitisama tanin. Mitsúxmi chuámarua 'iti cupishi cana usaquin mitsu can, mitsúxmi bētsi ñumi sinanima Nucēn 'Ibu Jesús cuēēncēsabi oishi 'i cuēēnun.

³⁶ Usa 'ainbi ca unin ain bēchicē xanu, ain bēnuti sēñēncēbētan, 'iisa tania bēnumiti 'icēn. Ax ca 'uchama 'icēn. Usaía 'iti ca asábi 'icēn.

³⁷ Usa 'ainbi ca uni itsin upi oquin sinánxun, ain bēchicē xanu bēnumisama tanquin axribia bēnutisama tania, a bēnumitima 'icēn. Usaía 'iti ca asábi 'icēn.

³⁸ Usa 'ain ca unin ain bēchicē bēnumiti asábi 'icēn. 'Imainun ca unían ain bēchicē bēnumitima ax asábiira 'icēn.

³⁹ Bēnēñu xanu an ca usai uni 'iti quicēsabi oquin, bamacēma 'icē ain bēnē ėntima 'icēn. Ain bēnē bamacēbē cuni ca 'iisa tani bēnuti 'icēn, Nucēn 'Ibu Jesús cuēēncēbē.

⁴⁰ Usa 'ainbi ca 'ēn sináncēx bēnēñu 'aish 'icēsamairai bēnēñuma 'aish chuámarua tani cuēēnti 'icēn. 'Ēn sináncēxun ca Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan usaquin 'ē sinánmi axa.

8

Unin 'acē ñu rabiquin ñuina 'acē piti ñuiquian Pablonēn ca bana

¹ Unían unánbi 'acē ñu rabiquin 'aracacē ñuina 'acē a namix cara piisa 'icē quixunmi 'ē ñucácē bana, a ñuiquin cana esaquin mitsu cain. 'Ēn 'unánēsaribi oquin camina mitsun asérabi 'unan, Nucēn Papa Diosēshi dios 'ain ca unin 'acē ñu rabiquin ñuina rēcē a nami ax bētsi namisaribi 'aish piti 'icēn. Usaquin sinani ca uni raíri ainra isa ñu 'unánxa quixun sinani, a nami pi, bētsibē cēruanánia. Usa 'ainbi ca raírinēx, a namix ca bētsi namisaribi 'aish piti 'icē quixun 'unánxunbi an picēma unicama nuibaquin 'uchamisama tanquin piima, Jesucristonēn sinánsaribi 'ixun.

² An —'ēn cana ñu 'unan —quixun sináncē uni an ñu 'unánxunbi ca asérabi uisai 'iti cara quixun upi oquin 'unánima.

³ Usa 'ainbi ca axa asérabi ami sináncē uni a Nucēn Papa Diosan ainan 'icē 'unania.

⁴ Unánbi 'acē ñu rabiquin ñuina rēcē ain nami piti cara asábi 'icē quixunmi 'ē ñucácē bana a ñuiquin cana esaquin mitsu cain. Cananuna 'unan, unin 'acē ñu ax ca ñuishi uniocé 'aish asérabi diosma 'icēn. Nucēn Papa Dios ax ca achúshi 'icēn, bētsi dios ca 'aíma 'icēn.

⁵ Raíri unin ca sinania, 'aisamaira ca dios 'icē quixun. Usa 'aish ca naínu 'icē 'imainun menu 'icēribi 'icēn. Ax ca dios 'icē quianan ax ca nun 'ibu 'icē quiax quia.

⁶ Usaquian sináncëbëtanbi cananuna nun 'unanin, achúshi ca Nucën Papa Dios 'icën. An ca camabi ñu unioçëxa. Ainan 'inun ca nuribi unioçëxa. 'Imainun ca Nucën 'Ibu achúshi, Jesucristo, ashi 'icën. An ca aín Papabëtan camabi ñu unionan nuribi unioçëxa.

⁷ Usa 'aínbi ca axa Jesúsmi catamëcë uni raírinën —unían rabinuxun 'acë ñu ax ca ñuishi 'aish anu nun rabiti dios, ama 'icë —quixun upí oquin 'unaníma. 'Unánquinma ca usabi oquin unín 'acë ñu rabicë 'ixun, Jesucristomi catamëquinbi a ñu rabiquin ñuina rëxun aín nami piia. Piquinbi ca —unían a ñu rabiquin rëcë ñuina nami pi sapi cana 'ucha —quixun sinania.

⁸ Nucën Papa Diosan iscëx ca an ñu picëma uní 'icësaribi an ñu picë uni 'icën. Usa 'ain cananuna nun ñu picë cupí 'ianan nun ñu picëma cupí Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ima.

⁹ 'Aisa tanquin camina uni itsin usa ñu rabiquin ñuina 'acë aín nami piti 'ain. Usa 'aínbi camina an upí oquin —a ñux ca unín 'acë 'aish ñuishi 'icë —quixun 'unáncëma uni a 'uchamiti rabanan sinánti 'ain, —cana pitima 'ai —quixun.

¹⁰ Ënëx ca ësa 'icën. Min a rabinuxun unín unioçë ñu a rabiquinma camina —a rabiquian unín rëcë ñuina nami a piibi cana Nucën Papa Diosmi 'uchaima —quixun sinánquin, anuxun a ñu rabiti xubunuxun a nami piti 'ain. Usa 'aínbi ca minmi a nami piia iscë cupí an —unín unioçë ñux ca ñuishi 'icë —quixun upí oquin 'unáncëma uni, an a ñu rabiquin a nami piti 'icën.

¹¹ Min a nami piquin camina, minun rabanan 'icësaribitia anun rabananribi Cristo bama uni, a 'uchamin.

¹² Usaquin piquin camina axa mibë Jesúsmi sináncë uni, an —unín unioçë ñu ax unínbi 'acë 'aish cushiñuma 'ain ca a rabiquin unín 'acë ñuina namix bëtsi namisaribi 'icë —quixun 'unáncëma 'ixunbi anribi pinun sinánmin. Sinánmi ami 'uchai camina Cristomiribi 'uchain.

¹³ Usaquin 'ën a nami piquin axa Jesúsmi sináncë uni itsi 'uchamiti rabanan cana xëñibua 'aínbi unín 'acë ñu rabiquin pitia 'acë ñu a pitima 'ain.

9

An Jesucristomi catamënun uni bana ñuixuncë uni ca cupí biti 'icë quicë bana

¹ Nucën 'Ibu Jesusan aín bana uni ñuixunxi caísa cana 'ëx 'ain. An caiscë unicaman 'acësaribi oquin cana 'ënribi Nucën 'Ibu Jesús isacën. 'Ën aín bana ñuixuncë cupí camina mitsúxribi ami catamëtin. Usa 'ain camina mitsúnbi 'unánti 'ain, 'ëx cana aséribi a usaquin 'anúan Nucën Papa Diosan caísa 'ain.

² —Jesucristonën aín bana uni ñuixunun 'imicëma ca Pablo 'icë —quixuan uni itsin sináncëbëtanbi camina mitsun —an 'imicë ca —quixun 'unánti 'ain. 'Ën aín bana ñuixunia cuati camina mitsux Nucën 'Ibu Jesúsmi catamëtin. Usa 'ain camina aséribi 'unánti 'ain, an ca 'ë aín bana ñuixunun xuaxa quixun.

³ An 'ë ñuicë unicama cana ësaquin cain:

⁴ —An 'ën bana ñuixuncëxun cuacë unicaman 'ë piti 'ináncëxun 'ën biti ca asábi 'icën.

⁵ A Jesusan aín bana ñuixunun caiscë uni raíri 'imainun Nucën 'Ibu Jesusan xucëantu 'imainun Pedro, acaman aín xanu abë cuanun buáncësaribi oquin cana 'ënribi 'aisa tanquin xanu buánti 'ain.

⁶ ¿Axa mitsubë 'icë uni raírinën 'acësaribi oquin 'ënribi Bernabëbëtan 'ën mëcënan ñu mëëquinma, Nucën Papa Diosan banaishi ñuixunxi cara asábima 'itsíanx? Ca asábi 'itsíanxa.

⁷ Suntárunën ca anbi aín ñu maruima, 'apun cuni ca a 'inania. Usaribi oquin ca an ñu 'apácë unín an 'apácë ñuxa tuaia, aín bimi bixun piia. Usaribi oquin ca an vaca bërúancë unín vaca xuma bixun xëaia.

⁸ 'Enbi 'ën sinanën sináncëma ca ënë bana 'icën. Moisésnën cuëñëo banaribi ca usai quia.

⁹ Moisésnën cuëñëo bana ca ëesai quia: “Trigo bimima rëucubutia piia quixun camina vaca bënë cuëtanitima 'ain”. Axa tëcë cupí an piti ca asábi 'icën. Vaca bënëxëshi ca usai 'iti quixun ca Nucën Papa Diosan Moisés ënë bana cuëñëomíama 'icën.

¹⁰ Numiribi sinánquin ca usaquin Moisés cuëñëomíacëxa. Unín ca ñu bëru 'apánuxun me mëñoia. Mëñoquin ca —'apácëx canitancëxuan ñu bërún tuaia cana aín bimi biti 'ai —quixun sinania. Usaribi oquin ca unín trigo bimi biquin, —ënë bimi cana pinuxun 'ai —quixun sinania.

¹¹ Nun mitsúxmi Jesúsmi catamënun Nucën Papa Diosan bana ñuixuncëxunmi mitsun nun piti ñu nu 'inánti ca asábi 'icën.

¹² Nun cananuna bëtsi unín 'acësamaira oquin mitsu 'unánmian. Usa 'ain ca bëtsi unimi 'ináncësamaira oquin mitsun nu ñu 'inánti asábi 'itsíanxa.

Usa 'aínbi cananuna a ñubi mitsunua bicëma 'ain. Mitsun nun Jesucristo ñuicë bana cuaisama tantí rabanan cananuna ñuñuma 'ixunbi mitsu ñu ñucácëma 'ain.

¹³ Camina 'unanin, Nucën Papa Diosan mëniosabi oquin ca anuxun a rabiti xubunuxun an ñu 'acë unicama 'imainun sacerdotecamanribi Nucën Papa Dios rabiquin 'acë ñuina aín nami paná piia.

¹⁴ Usaribi oquin ca Nucën 'Ibu Jesusan mënlocëxa, an a ñuiquin aín bana uni ñuixuncë unicama a ca an aín bana cuacë unicaman anúan aín ñu biti 'inánti 'icën.

¹⁵ Usa 'aínbi cana 'ën Jesusan bana unicama ñuixunquibi añu ñubi bicëma 'ain. Bëribi cana 'ëmi ñu 'inánun quixun ëñë quirica mitsu buánnimman. Bana ñuixuncë cupí cana añu ñubi bicëma 'ai quixun 'ën mitsu cacë, a bana cëmë 'iti cana cuëñimman. 'Acëñuma 'aish 'ëx bamacëbëbi ca a bana cëmëma 'iti 'icën.

¹⁶ 'Ën Jesusan bana unicama ñuixuncë cupí cana rabiácátima 'ain. ¡Aín bana ñuixunun Jesucristonën 'ë cacë 'ixunbi an cacësa oquin 'acëma 'aish carana uisai 'icë 'itsian!

¹⁷ Nucën Papa Diosan ca Jesucristo cupía unicama ainan 'inun iëmiti 'icë quicë bana, a 'ëxbi cuëñinquin ñuixuncë 'ixun cana cupí biti sinántian. 'Ixunbi cana 'ëmbi sináncëma, an 'ë a bana ñuixunun 'ë cacë cupí, an cacësa biquinma unicama Jesucristo ñuicë bana ñuixunun.

¹⁸ 'Ën cupí biti asábi 'aínbi cana cupí biquinma unicama Jesucristo ñuicë bana ñuixunun. Ñuixuni cana curíqui bitsi cuëñcësamaira oi mitsúnmi 'ë cupíquinmashi a bana cuati cupí cuëñnin.

¹⁹ 'Ëa unín ñu mëemicëma, 'aíshbi Nucën Papa Dios cuëñcësabi oíshi 'iquin cana an camabi uni ñu mëexuncë unisa 'ixun, Cristomi catamënun unicama aín bana ñuixunun.

²⁰ Judíos unicamabë 'aish cana atu Jesucristomi sinánnmisa tani judío uni 'icësaí 'in. Usaía judíos unicama 'inun Moisésnën cuëñëo bana quicësabi oi 'icë cupíma Nucën Papa Diosmi catamëcë cupíshi cana iëti 'ai quixun 'unánquinbi cana an usai judíos unicama íti Moisésnën cuëñëo bana cuacë unicama Jesucristomi sinánnmisa tanquin a bana quicësaribi oquin 'ain.

²¹ Usa 'aínbi cana judíosma uni, an Moisésnën cuëñëo bana 'unáncëma, acamabë 'ixun Jesucristomi sinánun 'unánmiti cupí atux 'icësaribiti 'inux, usaía judíos unicama 'inun Moisésnën cuëñëo bana manucësa 'ian. Usai 'ibi cana Jesucristonan 'aish Nucën Papa Diosan bana quicësabi oi 'in.

²² Jesucristomi catamëcë 'ixunbi upí oquin ami catamëti 'unáncëma unicama Jesucristomi upiti catamënun quixun cana atun sináncë ñu timaquinma bana ñuixunun. Camabi uni cana uisai cara atux 'ia usairibi 'iquin, Cristomi upiti catamënun 'aquinin.

²³ Jesucristomi catamëtia Nucën Papa Diosan ainan 'inun iëminun cana unicama bana ñuixunun, Jesucristomi catamëcëbë atubë cuëñnuxun.

²⁴ Camina 'unanin, cuai ca uni uix pain cara bëbati 'icë isnux, camáxbi abatia. Camáxbi abácëbëtanbi ca ax paian bëbacë ainshi ñu bitsia. Usaribiquin camina Jesucristobë tsóti sinani cuëñinquin ax quicësabi oquinshi 'ati 'ain.

²⁵ Uni axa cuaiticama ax ca aín nami cushi 'inux bachuaquin tania. Aín namia cushi 'iti cupí ca ñu 'atima 'aima. Usai 'itancëx abati ax pain bëbaquin ca ñu bitsia. Usai 'iquian bicëxbi ca a ñu chëqui 'atimatia. Usa 'aínbi cananuna nux Jesús cuëñcësabi oi 'inux camabi nëtën upí 'iti 'ain. Usai 'itancëx cananuna an 'imicëx asaribi upí 'aish uinsaranbi nëtëtimoí abë tsóti 'ain.

²⁶ Amanu amanu sinánquinma cana Jesucristo cuëñcësabi oquin upí oquin 'ati sinanin. Bëxunú uníxa abati amo amotan cuancësari cana 'iisama tanin, 'imainun cana unia suñubë mëëanancësa 'iisama tanin.

²⁷ 'Ën Nucën Papa Diosan bana unicama ñuixuncë 'ixunbi ax cuëñcësabi oi 'ima 'ëxbi cëmëia ca an aín bana ñuixaxma 'inun 'ë cati 'icën. Usaquian 'ë cati rabanan cana 'ën nami ñu 'atima 'ati cuëñcëbëtanbi 'aíma Jesucristo cuëñcësabi oíshi 'in.

10

Unían a rabinuxun unioçë ñu rabitima bana

¹ 'Ën xucëantu, ëñëmi mitsun 'unánun cana mitsu cain: —Nucën raracamaxa Egiptonuax cuania ca Egiptonu 'icë suntárucaman 'atin rabanan Nucën Papa Diosan nëtë cuin bëararamiacëxa. Usaquiani ca Nucën Papa Diosan parúnppa téarabëoquin aín nëbëtsi ësquimiquin me racáncëbë anun 'ucë manan sicaracëacëxa.

² Usaquin nëtë cuinan bëararacë 'aish parúnppa sicaracëtancëx ca nucën raracamax Nucën Papa Diosmi catamëti Moisésbë upí 'aish an buáncëx abë cuancëxa.

³ Cuanquin ca camaxunbi Nucën Papa Diosan 'ináncë piti piacëxa. An 'ináncë 'unpáxribi ca camaxunbi xëacëxa, xaxúnppanuaxa shaquibutia.

⁴ Xaxunuaxa chiquicë 'unpáxsaribi 'ixun ca Cristonën abë cuanquin atu cushiocëxa. Usa 'ain ca anuaxa 'unpax chiquicë xaxusa Cristo 'iacëxa.

⁵ Usa 'aínbi ca ax quicësa oquian 'aiama oquin, usaía atux 'iti cuëñquinma Nucën Papa Diosan anu uni 'icëma menuxun 'itsamashi bërutamainun aín patsan cëñúmiacëxa.

⁶ Nun atun ñu 'aisama 'ati cuëëansaribi oquin cuëënuxunma, nun a 'unánti oi ca usai 'iacëxa.

⁷ A unicama raírinëan 'ásaribi oquin camina unin 'acé ñu rabitima 'ain. Atu ñuiquin ca Moisésnën ésaquin cuëënocëxa: “Aín paë bata xëanan pi bucubutancëx cuëëni ca ransacëxa”.

⁸ Usai 'ianan ca a unicama raírinëx aín xanuma xanu itsibë 'i 'uchatancëx achúshi nëtéinshi 'itsaira veintitrés mil uni bamacëxa. A unicama raírinëxa aín xanuma xanu itsibë 'iásaribiti cananuna 'itima 'ain.

⁹ Atúnbi —Nucën Papa Diosan sapi ca nu 'atimotima 'icé —quixun sinánquin ñu 'aisama 'atancëxbi ca runun picëx a unicama bamacëxa. A unicamaxa Nucën Papa Diosmi 'uchasaribi oi cananuna usaquinribi sinani Nucën 'Ibu Jesúsmi 'uchatima 'ain.

¹⁰ Usaribitia a unicama raírinëx a ñui 'atimati banaia ca Nucën Papa Diosan cëñúmiacëxa. A unicama 'iásaribiti cananuna Nucën Papa Dios ñui 'atimati banatima 'ain.

¹¹ Nucën raracama usai 'iá, anu nun Jesucristomi catamëti ainan 'ixun 'unánun ca Nucën Papa Diosan Moisés cuëënomiacëxa.

¹² Nux cananuna usai 'itima 'ai quixun sinanibi camina bërúinraoracati 'ain, usai atu mina 'in.

¹³ Ñu 'atima 'ati sinánquinbi camina 'unánti 'ain, mitsúinshima uni itsínribi ca usaribi oquin sinani tëmëraia quixun. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan, ax quicësabi oquin mitsu 'aquinquin, ñunshin 'atimanën mitsu 'aisamaira oquin tanun ënima. An ca ami catamëquinmi mìn ñu 'atima 'ati sináncé ënun mitsu cushioquin, uisaxun caramina ënti 'ai quixun mitsu sinánmiti 'icën.

¹⁴ 'En nuibacé xucéantu, unínbi 'acé ñu a camina ami 'unánquin rabitima 'ain.

¹⁵ Mitsúxmi sinánñu uni 'icé cana usaquin mitsu cain. Usa 'ixun camina 'ën mitsu cacëxun cuaquin ëné banax ca asérobi 'icé quixun 'unánti 'ain.

¹⁶ Timëxun cananuna, Jesucristo ca nun 'ucha cupí aín imi 'apati i curúsocënuax bamacëxa quixun sinánquin —asábi ca —quixun Nucën Papa Dios cain. Catancëxun cananuna manë xanpanua bimi baca xëaqnin —Cristo aín imi 'apati bama cupí cananuna nun 'ucha téréncé 'ai —quixun sinanin. Pánribi tëaxun tucatanécëx mëticanantancëxun piquin cananuna camaxunbi —Cristo ca nun 'ucha cupí i curúsocënuax bamacëxa —quixun sinanin.

¹⁷ 'Itsa uni 'ixunbi cananuna camaxunbi a pán piquin, —nux cananuna camáxbi Cristonan 'aish achúshisa 'ai —quixun sinanin.

¹⁸ Camina 'unanin, an a rabiquin ñuina 'acé Israel unicaman ca Nucën Papa Dios rabia. 'Imainun ca an a ñuina nami picé unicamanribi Nucën Papa Dios rabia.

¹⁹ Usaquin caquin cana unían a rabinuxun unioçé ñu ax ca cushi 'icé quixun mitsu caiman. 'Imainun ca a rabiquian 'acé ñuina nami axribi bëtsi namisama 'icé quixun cana mitsu caiman.

²⁰ Ésaquin cana mitsu cain, judíosma unibunëx Nucën Papa Diosmi sináncëma 'ixun ñuina 'axun unin 'acé ñu rabiquin ca Nucën Papa Dios rabiquinma ñunshin 'atima rabia. Usaribiquin ñunshin 'atima rabimi mitsux aín uni 'iti cana cuëëniman.

²¹ Nucën 'Ibu Jesucristo ca nun 'ucha cupí bamacëxa quixun sinánquin uvas bimi aín baca 'acé 'ixun camina uni itsibëtan ñunshin 'atima rabiquin xëati ñu xëatima 'ain. Nucën 'Ibu Jesucristo sinánquin uvas bimi aín baca 'anan pán picé 'ixun camina ñunshin 'atima sinánquin a rabiquin 'ati ñu pitima 'ain.

²² Nucën 'Ibu Jesús nishmiquin camina ñunshin 'atima rabitima 'ain. Nuxnu cushima 'imainun ca axira nubë sënënmaira 'aish cushi 'icën.

Aianshia 'inun 'aquinma bëtsi uniribi sinánquin unin ñu 'ati bana

²³ Èné banax ca asérobi 'icën, “Unin ca aín cuëëncësa oquin ñu 'ati 'icën”. Usa 'aínbi cananuna nux asábi 'iisa tanquin camabi ñuira 'atima 'ain. Asérobi ca “unin aín cuëëncësa oquin ñu 'ati 'icé” 'aínbi cananuna nux Jesusan bana quicësabi oi 'iisa tanquin camabi ñuira 'atima 'ain.

²⁴ Axa Jesúsmi sináncé unin ca 'ënanshi ca quixun sinánquin ñu 'atima 'icën. Bëtsi uniribia upí 'inun 'aquinti sinánxun ca ñu 'ati 'icën.

²⁵⁻²⁶ Mecama 'imainun menu 'icé ñucama ax ca Nucën 'Ibu Diosan unio 'aish ainan 'icën. Usa 'ain camina anuxun nami maruti anu 'icé nami maruxun piishiti 'ain. Uinua bécé cara quixun camina ñucátima 'ain. —A pi sapi cana 'aisama 'iti 'ai —quixun camina sinántima 'ain.

²⁷ Axa Jesucristomi catamëcëma unían abëtanmi pi cuanun quixun cacëx camina cuainsa tani cuanti 'ain. Cuanxun camina —uinua bécé cara a nami 'icé —quixun ñucáquinma piishiti 'ain. —A nami pi sapi cana 'aisama 'iti 'ai —quixun camina sinántima 'ain.

²⁸ Mitsun pití 'aínbia uni itsin mitsu —ënë namix ca unin 'acé ñu rabiquin piti 'acé 'icé —quixun mitsu cacëxun cuní camina pitima 'ain. An mitsu cacé uni an Jesucristomi catamëcë

'ixunbi, camabi nami ca bêtsi namisaribi 'icë quixun upí oquin 'unáncëma 'ixun, —ënë nami pi cana Nucën Papa Diosmi 'uchain —quixun sináncë 'ain camina a nami pitima 'ain.

²⁹ —A piti ca asábi 'icë —quixun mitsun sináncëbëtanbi an mi cacë unin —usa ñu 'ën piti ca 'ucha 'icë —quixun sináncëbëtan camina pitima 'ain.

Sapi camina 'ë ñucáti 'ain, uisacasquin carana uni itsían, ënë nami piti ca 'ucha 'icë quixun sináncë cupí 'ën pitima 'ai quixun.

³⁰ ¿Nucën Papa Dios —asábi ca —quixun caxun 'ën piabi cara unin 'uchoquin, —Nucën Papa Diosmi 'uchaquin camina pia —quixun 'ë cati 'ic'?

³¹ Ënëx ca ésa 'icën. Ñu piquin, ñu xëaquin, añu ñu caramina 'ai, usa ñu 'aquin camina Nucën Papa Dios cuëñun a sinánquin 'ati 'ain.

³² Usoquin camina uinu 'icë unibi, judíos uni 'imainun judíosma uniribi, 'imainun axa Jesucristomi catamëcë unicamaribi, Nucën Papa Diosmi 'uchati sinánmitima 'ain.

³³ Ënríbi cana camabi uníxa 'ën 'aia isi cuëñun ñu 'ain. 'Ën cuëñcë ñu 'atishi sinánxun cana ñu 'aiman. Jesucristomi catamëtía iëñun camabi uni 'aquinti sinánxun cana ñu 'ain.

11

¹ Ëx Cristo 'iásaribiti 'icësaribiti camina mitsúxribi 'iti 'ain.

Axa Jesucristomi catamëcë unicama timëcëbë usai xanucama 'iti bana

² 'Ën xucéantu, mitsun 'ë manuquinma camina 'ën mitsu ñuixuncë bana quicësabi oquin 'ain. Usáimi 'ia cuaquin cana —asábi ca —quixun mitsu cain.

³ Ënë banaribi cana mitsúnmi 'unánun ésaquin mitsu cain, Cristonën aín Papan bana cuacësaribi oquin ca camabi unin Cristonën bana cuati 'icën. Usaribi oquin ca camabi xanun aín bënëñ bana cuati 'icën.

⁴ Axa Jesucristomi catamëcë unicama timëcëbëtan ca nucë bënë unin Nucën Papa Diosbë banaquin aín mañuti mañutima 'icën. Usaribi oquin ca Nucën Papa Diosan sinánmicë bana uni ñuixunquin aín mañuti mañutima 'icën. Usoquin unin aín mañuti mañucëx ca 'aisama 'iti 'icën.

⁵ Usa 'ainbi ca xanux abë bananan Nucën Papa Diosan sinánmicë bana ñuixuni mapúcë 'iti 'icën. Usaí 'icëxma ca 'aisama 'aish maxcúcë xanusa 'ia.

⁶ Axa mapútisama tancë xanu ax ca maxcúcë 'iti 'icën. Usa 'aish ca maxcútimi rabíanan, maruñusa 'aish rabíntisama tani mapúti 'icën.

⁷ Nucën Papa Diosan ca asaribi 'ítánun uni uniocëxa. Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan asaribi 'inun unio 'aish uni mapútima 'icën. Usa 'ainbi ca Nucën Papa Diosan an uni 'aquinti oquin xanu uniocëxa.

⁸ Nucën Papa Diosan ca xanun putu bixun uni unioma 'icën. Usaquin 'aquinma ca nucë bënëñ unin putu bixun xanu uniocëxa.

⁹ Xanunan 'iti oquin ca Nucën Papa Diosan bëbu unioma 'icën. Bëbunan 'iti oquin ca xanu Nucën Papa Diosan uniocëxa.

¹⁰ 'Ën uni 'aquinquin ax quicësabi oquin 'anun ca Nucën Papa Diosan 'ë uniocëxa quixun sinani ca xanux mapúcë 'iti 'icën, ángelcaman —a upí sinánñu ca —quixun isnun.

¹¹ Usa 'ainbi ca axa Jesucristomi catamëcë unicaman ésaquin 'unánti 'icën, bëbu uni ashi 'ixunbi ca camabi ñu aín cuëñcësa oquin 'atima 'icën. Usaribiquin ca xanun ashi 'ixunbi camabi ñu aín cuëñcësa oquin 'atima 'icën.

¹² Béráma ca Nucën Papa Diosan xanu unioquin unin putu bixun uniocëxa. Usa 'ainbi ca Nucën Papa Diosan mëniosabi oquin xanúinshi uni tuaia.

¹³ Mitsúnbi camina upí oquin sinánquin 'unánti 'ain, Nucën Papa Diosbë banaia xanu mapútima cara asábi 'icë quixun.

¹⁴ Cananuna 'unan, uni aín bu chaxcëira 'aish ca rabin 'iti 'icën.

¹⁵ Usa 'ainbi ca usabiiti oi unia 'aish xanux aín bu chaxcë 'icën. Usabi anun mapúti oquin ca Nucën Papa Diosan mëniosëxa. Usa 'aish ca xanunanëx upí 'icën.

¹⁶ Axa ënë bana cuati cuëbicanáncë unicama cana cain, usai ca xanu 'iti 'icë quixun cananuna camabi uni cain. Axa Jesucristomi catamëcë unicama timëcëcamaribi ca —usai ca 'iti 'icë —quixun sinania.

Pán pianan uvas baca 'aquin Jesucristo asérami sinánquin 'ati bana

¹⁷⁻¹⁸ Ésaquin mitsu ñuicania cana cuan, mitsux isamina Jesucristo sinánquin pán pianan bimi baca 'anux timéaxbi camáxbi nuibananima bëtsibë bëtsibë nishananin. Usaquin ñuicania cuaquin cana sinan, usai sapi camina 'icani quixun. Usa 'aish camina ñancábi timëcanin. Timéaxbi camina anuaxira nishanancanin. Usaquin Jesucristo sinánquin pán pianan bimi baca xëaibi camina asérami ami sinánquinmi 'acëma cupí 'uchain. Usoquinmi ñu 'aia cana mitsu, upí oquin camina 'ai quixun caiman.

¹⁹ Usaquin bëtsi bëtsi oquin sinania raírinëx cuamiananmainunbi raírinëx nishananiama isquin ca unin isti 'icën, uicamax cara aséabi Cristonan 'icë quixun.

²⁰ Camáxbi timëxun nuibananquinma piquin camina aséabi Nucën 'Ibu Jesucristo sinánquin 'aiman.

²¹ Usa 'ixun camina uni raíri ténanan micama raírinën mitsun bëcë ñu pin. Uni raírinëxa 'acëñuma 'aish panántamainun camina micama raírinëx 'aisamaira oquin pitancëx paënin.

²² Mitsux camina anuxun pianan xëati xubuñu 'ain. Axa Jesucristomi catamëcë unicamabë timëaxmi usai mitsux 'icëbë ca uni raírinëx Nucën Papa Dios timai ainan 'iisama tanti 'icën. Usami ocëx ca anu 'icë ñuñuma unicamax ñuñuma 'aish rabinia. ¿Uisoquin carana mitsu cati 'ain? ¿Usáimi 'ia carana uisa 'ixun mitsu —asábi camina 'ai —quixun cati 'ain? Cana catima 'ain.

Jesucristo sinánquin pán pianan uvax baca 'ati bana
(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)

²³ Nucën 'Ibu Jesusan 'ë cacë bana ñuiquin cana ësaquin mitsu can, anúan uni itsin 'anun quixun unin a 'inánti, a ñantan ca Nucën 'Ibu Jesusan pán biacëxa.

²⁴ Bitancëxun ca aín Papa —asábi ca —catancëxun təcënpaxun mëtícaquin cacëxa: “Ënë ca pit. Mitsúnmi piti pán ënëx ca 'ë 'icën, axa minun rabanan bamati a. Ësoquin piquin camina 'ë sinánquin 'ati 'ain”.

²⁵ Usaribi oquin ca pitancëx sënënxun xanpanu 'icë uvax baca biquin cacëxa: “Ëx 'ën imi 'apati bamati cupí ca mitsúxmi ainan 'iti 'ën Papa Diosan mëníocëxa. Ënë sinánquin camina ësoquin bimi baca 'aquin 'ë sinánquin 'ati 'ain”.

²⁶ Usa 'ain ca Nucën 'Ibu Jesucristo utécëntamainun aín unicaman ësoquin pán 'imainun bimi baca 'ati 'icën. Usaquian aín unicaman 'aia isquin ca unin 'unánti 'icën, atun 'ucha cupía Jesucristo bama 'ain ca a sinánquin usoquin 'aia quixun.

Aséabi Jesucristomi sinánquin pán 'imainun uvax baca 'ati bana

²⁷ Usa 'ain ca uix cara Nucën Papa Dios cuëëncësabi oi 'íma 'ianan —Jesucristo ca nun 'uchacama tërënxun aín imi 'apati bamacëxa —quixun sinánquinma a manucë 'ixunbi usoquin pán 'imainun bimi baca 'aia, a unix ca Nucën 'Ibu Jesucristomi 'uchaia.

²⁸ Usa 'ain camina pán 'imainun bimi baca 'anuxun, mitsux caramina aséabi ami sinani Nucën Papa Dios cuëëncësabi oi 'i quixun upí oquin sinánti 'ain.

²⁹ Nucën 'Ibu Jesucristo ca nun 'uchacama cupí bamacëxa quixun sinánquinmabi usoquin pán 'imainun bimi baca 'ai 'uchacë cupí camina castícanë 'iti 'ain.

³⁰ Usai 'uchacë cupí camina Nucën Papa Diosan 'imicëx raíri cushima 'ianan 'insínñu 'ain. Usa 'aish ca raíriri bamaxa.

³¹ Usa 'aínbi ca nun 'uchacama mëníocë 'ixun —aséabi ca Jesucristo cupí Nucën Papa Diosan iscëx 'ën nuitu upí 'icë —quixun sinánquinu pán 'imainun bimi baca 'aia, Nucën Papa Diosan nu 'uchotima 'icën.

³² Usa 'aínbi ca aséabi ami sinánquinmabi usoquin a ñu 'aia, Nucën Papa Diosan nu 'uchoquin, axa ami sináncëma unicamabënu nuxribi 'uchocë 'itin rabanan, usoquin 'atécëñíma 'inuxun 'unánun, uisai caranuna 'i usáinu 'inun nu castícania.

³³ 'Ën xucéantu, Jesucristo sinánquin pán 'imainun bimi baca 'anux timëti camina pinux caínanpanti 'ain.

³⁴ Usai 'iimi upiti timëtíama isquian Nucën Papa Diosan mitsu castícantí rabanan camina panancë 'ixun mitsun xubunuxun piti 'ain. Usa 'ain cana mitsu isí cuanxun uisai caramina 'icani, a mitsu mëníoxunti 'ain.

12

Aín cushi 'ináncëxun ca Nucën Papa Diosan unicaman bëtsi bëtsi ñu 'aia quixuan Pablonën ca

¹ 'Ën xucéantu, mitsúnmi 'unánun cana ësaquin mitsu cain, axa Jesucristomi catamëcë unicaman ca aín Bëru Ñunshin Upitan 'amicësabi oquin bëtsi bëtsi ñu 'ati 'icën.

² Camina 'unanin, mitsux Jesucristomi catamëcëma pan 'aish camina unían 'acë ñu banañumabia, ax isa dios 'icë quixun unin cacë ñu rabí axa Jesúsmi sináncëma unibubë niacën.

³ Usa 'aínbi camina bërí Jesúsmi catamëcë 'ixun 'unánti 'ain: Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëx cuni ca uni “Jesús ca Nucën 'Ibu 'icë” quia. 'Imainun ca axa “Jesús ca 'aisama 'icë” quicë unicama ax Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëma 'icën.

⁴ Nucén Papa Diosan ca atúan bètsi bètsi ñu 'anun quixun aín unicama sinánmiquin usaquian 'anun aín cushi 'inania. Achúshi 'ixunbia aín Bèru Ñunshin Upitan 'imicèxun ca axa Jesúsmi catamècè unicaman bètsi bètsi ñu 'aia.

⁵ Bètsi bètsi ñu 'ananbi ca camaxunbi achúshi, Nucén 'Ibu Jesús, ashi rabiquin ñu 'axunia.

⁶ Usa 'ain ca atúan ñu 'anun aín unicama bètsi bètsi sinan 'inanibi Nucén Papa Dios ax achúshi 'icén.

⁷ Nucén Papa Diosan ca aín unicama achúshi achúshi, anúan aín unicama raíri upiti Jesucristomí sinánun quixun 'aquinun 'inania. 'Ináncèxuan aín Bèru Ñunshin Upíñu 'ixun upí oquin ñu 'aia isquin ca unicaman 'unánti 'icén, Nucén Papa Diosan Bèru Ñunshin Upitan 'amicèxun ca 'aia quixun.

⁸ Nucén Papa Diosan ca aín Bèru Ñunshin Upitan 'imicéxa, uni raíri sinánñuira 'aish upiti bananun quixun 'imia. 'Imianan ca uni raírinèxa aín nuitu mèu racanaquin uisai cara quiti 'icè quixun sinántancèx upiti bananun quixun 'imia.

⁹ Nucén Papa Diosan ca aín Bèru Ñunshin Upitan 'imicèxuan uni raírin ami catamèquin — Nucén Papa Diosan ca asérabi 'è 'aquinia — quixun 'unánquin upí ñu 'anun 'amia. 'Amianan ca aín Bèru Ñunshin Upitan 'amicèxuan bètsi bètsi unin uni 'insíncè pèxcunun quixun 'amia.

¹⁰ Aín Bèru Ñunshin Upitan 'amicèxun ca bètsi bètsi unin, uni itsian 'acéma ñu 'aia. An sinánmicèxun ca bètsi bètsi unin Nucén Papa Diosan sinánmicèsabi oquin aín bana unicama ñuixunia. An 'imicèxun ca bètsi bètsi unin, uni itsian bana ñuia cuaquin, asérabi cara Nucén Papa Diosan sinánmicèxun bana ñuia quixun 'unania. An sinánmicèx ca bètsi bètsi unix Nucén Papa Dios rabi, uni itsian cuacéma bana banaia. Banacèbetan ca Nucén Papa Diosan aín Bèru Ñunshin Upitan sinánmicèxuan bètsi unin uisai quicè cara a bana 'icè quixun uni ñuixunun 'unánmia.

¹¹ Usaquin 'aquin ca aín Bèru Ñunshin Upí ax achúshi 'ixunbi, Nucén Papa Diosan unicama bètsi bètsi ñua 'anun 'imia, ax cuèèncèsabi oquin.

Aín unicamaxa Jesucristonan 'aish achúshisa 'icè quicè bana

¹² Ènèx ca èsa 'icén. Aín taè, aín məcèn, aín xo, aín pucu, aín bèru, aín pabí acamaxa 'itsa 'ainbi ca uni achúshishi 'icén. Usaribiti ca Cristo achúshishi 'icén.

¹³ Nux Cristonèn uni 'aish cananuna èsa 'ain: raírinèx judíos uni 'imainun raírinèxribi axa griego bana banacè uni 'imainun raírinèxribi an ñu uni mèèxuncè uni 'imainun cananuna raírinèxribi an uni ñu mèèxuncéma uni 'ain. Usa 'aishbi cananuna nucamax Nucén Papa Diosan Bèru Ñunshin Upitan sinánmicè 'ianan Cristonan 'aish achúshisa 'ain. Abènu 'inun ca Nucén Papa Diosan aín Bèru Ñunshin Upí nucama 'inánxa.

¹⁴ Unia achúshi 'ainbi ca aín taè, aín məcèn, aín xo, aín pucu acamax 'itsa 'icén.

¹⁵ Aín taèx banati 'unán 'ixun ca catsíanxa: “Èx aín məcènma 'aish cana 'èx a uninanma 'ain”. Usa 'ainbi ca ax aín məcènma 'aishbi ax a uninan 'icén.

¹⁶ Aín pabitax banati 'unan 'ixun ca catsíanxa: “Èx aín bèruma 'aish cana 'èx a uninanma 'ain”. Usa 'ainbi ca aín bèruma 'aishbi ax a uninan 'icén.

¹⁷ Bèruñushi 'ixun ca unin uisaxunbi cuatima 'icén. Pabíñushi 'ixun ca unin uisaxunbi xètima 'icén.

¹⁸ Usa 'ain ca Nucén Papa Diosan an sináncèsabi oquin pabí, bèru, taè, quisi, pucu acamañua 'itánun uni unioçéxa.

¹⁹ Pabíshi 'aish ca uni unima 'itsíanxa. Bèruishi 'aish ca uni unima 'itsíanxa. Taèishi 'aish ca uni unima 'itsíanxa.

²⁰ Usa 'ain ca uni taè, pabí, bèru, acamañu 'aishbi achúshishi 'icén.

²¹ Unin bèru banati 'unan 'ixun ca a unin məcèn: “Mixmi 'aíma 'ainbi 'èxèshi 'aishbi cana asábi 'itsían” quixun catima 'icén. Usaribi oquin ca unin maxcatax banati 'unan 'ixun a unin taè: “Mixmi 'aíma 'ainbi cana 'èxèshi 'aishbi asábi 'itsían” quixun catima 'icén.

²² Bèru, məcèn, maxcá, acama 'imainunbi nun namí raíri anu bèrúinra océma acamaxa 'aíma 'ain cananuna uisa 'aishbi tsótsíanma.

²³ 'Imainunribi cananuna namí an bépánti chupa pañuin. Pañuanan cananuna nun namicamaira unin isti rabanan rabiñquin, chupan mapuquin bèrúinroin.

²⁴ Acama bèrúanquinbi cananuna nun bèru, nun məcèn acama unínma isia quixun mapuima. Usa 'ain ca Nucén Papa Diosan mèníosabi oi nun namicama asábi 'icén. A mapucècamax ca anu mapucèmacamasaribi 'icén.

²⁵ Usa 'ain cananuna — amo 'icéxa 'aisama 'imainun ca amo 'icèxèshi nun namí upí 'icè — quixun sinántima 'ain. Camabi nun namix ca upí 'icén.

²⁶ Nun məcènaça paèia ca camabi nun namín tania. Usaribiti ca nun pabitax paèia camabi nun namín tania. Usaribiti cananuna unían — mín bu, mín bèmána, mín pèñan ca upí 'icè — quixun cacèx nun namicamabèbi chuámarua tani cuèènin.

²⁷ Usa ca ënëx 'icën. Aín taë, aín mëcën, aín pabí acamaxa 'itsa 'aínbi ca uní achúshishi 'icën. Usaribiti ca Cristobë aín unicama achúshishi 'icën.

²⁸ Nucën Papa Diosan mëníosabi oquin ca axa Jesucristomi catamëcë unicaman bëtsi bëtsi ñu 'aia. Raíri unix ca aín bana ñuixunuan Jesucristonën caiscë 'ia. Raíri unin ca Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixunia. Raíri unin ca axa Jesúsmi catamëcë unicama aín bana 'unánmia. Raíri unin ca uni itsin 'acëma ñu 'aia. Raíri unínribi ca uni ñucë pëxcutia, raíri unin ca unicama 'aquinia, raíri unix ca Nucën Papa Diosan bana cuatia timëcë unicama aín cushi 'ia, raíri uníxribi ca Nucën Papa Dios rabi unían cuatima banan banaia.

²⁹ Usa 'aishbi ca camáxira aín bana uni ñuixunuan Jesusan caiscë 'ima, camáxira ca an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuncë 'ima, camáxira ca an axa Jesúsmi catamëcë unicama aín bana 'unánmicë 'ima, camáxira ca an uni itsin 'acëma ñu 'acë 'ima.

³⁰ Camáxira ca anun uni 'insíncë pëxcuti cushiñu 'ima, camáxira ca axa Nucën Papa Dios rabi unin cuatima banan banacë 'ima, camáxira ca uníxa bëtsi banan banacë an ñuixuncë 'ima.

³¹ Camabi ñu 'aquinmabi camina añu 'aquin caramina camabi unia Jesucristomi upiti sinánun 'aquinti 'ai, a ñumi 'anúan mi 'aquinun Nucën Papa Dios ñucáti 'ain. A ñucamami upí oquin 'aiabi cana mitsu 'unánmiti 'ain, bëtsi ñu upírami 'anun.

13

Unicama camina nuibati 'ai quixuan Pablonën ca

¹ Ëx bëtsi bëtsi banan bananan anun ángel banacë banánribi banacëxbi ca uni nuibacëma 'aish 'ën bana rata tancácësa ñancáishi 'icën.

² Ën Nucën Papa Diosan a sinánmicë ñu ñuiquin unicama ñuixuanan, camabi ñu 'unánquin uni itsin 'unáncëma ñuribi 'unánan, —Nucën Papa Diosan ca 'ë 'aquinti 'icë —quixun sinánquin aín cushin aín bashibi amanu tacuiabi, ca uní itsi nuibaquin 'acëma 'icë Nucën Papa Diosan 'ë upí isima.

³ Ën ñucama ñuñuma uni 'inánan upí ñu 'acë cupí bëtsi unin nëëncëx bamaiaibi ca uni nuibati 'icëma 'icë, Nucën Papa Diosan 'ë upí isima.

⁴ An uni raíri nuibacë unin ca bëtsi unia abë upíma 'icëbi ami nishquinma upí oquinshi caia. Usa 'aish ca bëtsi unibë upí 'ia. An uni raíri nuibacë uni ax ca bëtsimi nutsima. Ca —bëtsi unibë sënënmaira cana 'ai —quixun sinanima. Ca rabiacaatima.

⁵ Ca nishcësashi 'aish aín cuëncësa oishi 'ima. Aín cuëncësa oquinshi ñu 'acë ca 'ima. Ca bënëtishi nishima. Ami nishquian unin 'atimocëxunbi ca axribi ami nishquinma tanshitia.

⁶ Ñu 'atima unin 'acëbë ca cuëñnima. Usa 'aish ca upí ñu cuati cuni cuëñnia.

⁷ An uni nuibacë unin ca amia nishcëxunbi uní, axribi ami nishquinma —sapi ca sinanati 'icë —quixun cania. Axa upíma 'aínbi ca ami nishima usabi abë upí 'ia.

⁸ Ënë nëtëcama cëñúcebëtan camaxunbi a 'unáncë cupí ca uinu 'icë unínbi Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuntëcëntima 'icën, uinu 'icë uníxbi ca Nucën Papa Dios rabi unin cuatima banan banatima 'icën, unían bëtsi uni 'unánmiti ca 'aíma 'iti 'icën. Usai 'iti a 'aíma 'aínbi ca nux nuibananti ax cëñutima, bamatancëxribi cananuna Nucën Papa Diosan nëtënu 'aish anuaxribi bëtsibë nuibananti 'ain.

⁹ Ënë nëtënu xun cananuna 'unánquinbi camabi uisai caranuna 'iti 'ai quixun 'unaniman. Usa 'ixun cananuna camabiira 'unáncëma 'ixun nun 'unáncëshi ñuixunin.

¹⁰ Usa 'aínbi cananuna ënë menuxun 'acësamaira oquin aín nëtënu xun upíra oquin an sinánmiti ñucama 'unánxun 'ain.

¹¹ Xuratsu 'aish cana 'ëx tuá xuratsu 'icësarí banacën. Usa 'ixun cana tuá xuratsunën sináncësa oquin sináncën. Xuratsu 'ixun cana xuratsunëan cuacësa oquin cuacën. Usa 'ixunbi cana canitancëxun xura 'aish 'ëx 'iá acama ëancën.

¹² Espejo upírama 'aínu upí oquin anun ñu iscëma usaribi oquin cananuna uisaira cara Nucën Papa Diosan sinan 'icë quixun camaira 'unaniman. Usa 'aínbi cananuna aín nëtënu 'ixúinra 'unánti 'ain. Bëri cana camabiira 'unaniman. Usa 'ixunbi cana 'unánti 'ain, an 'ë 'unáncësaribi oquin.

¹³ Bëtsi ñucama cëñúcebëbi cananuna nux cëñútimoi abë 'aish Nucën Papa Diosmi catamëti 'ain. —Cananuna ënë Nucën Papa Diosan nëtënuax cëñútimoi 'iti 'ai —quixun 'unani cananuna cuëëinra cuëënti 'ain. Anu 'aish cananuna camáxbi cëñútimoi bëtsibë nuibananti 'ain. Nucën Papa Diosmi catamëti cuëëanan abë nëtëtimoi 'iti sinani cuëëñbi cananuna bëtsibë nuibanancë cupíra cuëëinra cuëënti 'ain.

14

Unin 'unáncëma banan banati ñui quicë bana

¹ Usa 'ain camina manúquinma unicama nuibati 'ain. Nuibanan camina Nucên Papa Diosan Bêru Ñunshin Upitan mitsu bêtsi bêtsi ñumi 'anun 'amiti cuêenti 'ain. Bêtsi ñu 'ati cuêencêsamaira oi camina an mi sinánmicêxun aín bana upí oquin unicama ñuixunti cuêenti 'ain.

² Axa Nucên Papa Dios rabi unin cuacêma banan banacê uni, ax ca unin uisai cara quia quixun cuanunmabi Nucên Papa Dios rabi an cuanun banaia. Nucên Papa Diosan Bêru Ñunshin Upitan 'imicêx ca ax unin cuacêma banan banaia.

³ Usa 'aínbi ca an Nucên Papa Diosan sinánmicêxun aín bana unicama ñuixuncê uni an axa Jesucristomí catamêcê unicaman ami catamêquin an cacêsabi oquin 'anun 'unánmia. 'Unánmianan ca ñu upíshia 'anun cushioquin 'êsêia. 'Êséanan ca masá nuitutiabi sinanamiquin upí oquin sinánmia.

⁴ Axa Nucên Papa Dios rabi unin cuacêma banan banacê uni ax ca axbi Jesucristo upiti sinania. Usa 'aínbi ca an Nucên Papa Diosan sinánmicêxun aín bana unicama ñuixuncê uni an axa Jesucristomí catamêcê unicaman ami catamêquin an cacêsabi oquin 'anun 'unánmia.

⁵ Mitsúxmi unin cuacêma banan banati cana 'êx cuêenin. Usa 'aínbi cana mitsúxmi usai banati cuêencêsamaira oi mitsúxmi Nucên Papa Diosan sinánmicêxun aín bana unicama ñuixunti cuêenin. Unin cuacêma banan banaquinbi uisai quicê cara a bana 'icê quixun ñuixuncêxunma ca bêtsi unin uisai quicê cara quixun 'unántima 'icên. Nucên Papa Diosan 'imicêxunshi ca unin 'unánti 'icên. Usa 'ain ca ami catamêcê unicama Jesucristo cuêencêsabi oi 'inun 'aquinuxun an a bana 'unáncê unin uisai quicê cara quixun raíri ñuixunti 'icên.

⁶ 'Ën xucéantu, êsquin cana mitsu cain. Mitsu isi cuanx Nucên Papa Dios rabi unin cuacêma banan banaquinbi, an 'ê sinánmicê ñu mitsu ñuixuncêma 'ianan usai ca axa Jesúsni sináncê uni 'iti 'icê quixun caíma, 'ianan Nucên Papa Diosan bana mitsu upí oquin sinánmiquin 'êsêima, 'ianan aín bana ñuiquin mitsu 'unánmicêma 'aish cana upitimi Jesúsni sinánun mitsu 'aquincêma 'itsían.

⁷ 'Ënêx ca êsa 'icên. Unían paca 'imainun arpasa, a upí oquin banaocêbêtanma ca uni itsin uisai quiquin cara bana oia quixun 'unanima.

⁸ Bêtsían upí oquin manê xo bana ocêbêma ca suntárucama —cananuna 'acananti 'ai — quixun 'unanima mēniocatima 'icên.

⁹ Usaribi oquin ca mitsúxmi Nucên Papa Dios rabi unin cuacêma banan banacêbêtan uínbi a bana cuatima 'icên. Usa 'aish camina ñancábi banati 'ain.

¹⁰ Camabi menuax ca uni bêtsi bêtsi banan banaia. Usala quiaibi ca an a bana 'unáncê uni an a bana cuatia.

¹¹ Usa 'aínbi ca an cacêxunbi 'ên aín bana uisai cara quia quixun cuacêbêtanma —ax ca 'ên aintsima 'icê —quixun sinánti 'icên. 'Ënribi cana —'ên aintsima ca ênê uni 'icê —quixun sinánti 'ain.

¹² Mitsux asêrabi bêtsi bêtsi ñu 'anun Nucên Papa Diosan Bêru Ñunshin Upitan sinánmicê 'iisa tanquin camina añu 'aquin caramina camabi uníxa Jesucristomí upiti sinani ax cuêencêsabi oi 'inun sinánmiti, a ñuishi 'ati 'ain.

¹³⁻¹⁴ 'Ëx unin cuacêma banan banaquin cana Nucên Papa Dios rabiquinbi uisai carana qui quixun 'unaniman. Usa 'ain ca axa unin cuacêma banan banacê uni, an unicama ñuixunuxun uisai cara a banacama quia quixuan a 'unánminun Nucên Papa Dios ñucáti 'icên.

¹⁵ Usa 'aish cana 'ên nuitu mēu a sinánquin Nucên Papa Dios rabi 'ên cuacêma banan banaibi 'ên cuacê banánribi banati 'ain. A rabi cana 'ên cuacêma banan cantanan 'ên cuacê banánribi cantati 'ain.

¹⁶ Unin cuacêma banan banaquinmi Nucên Papa Dios rabiabi ca min bana cuaquinma an Nucên Papa Diosan bana upí oquin 'unáncêma unicaman mibêtan Nucên Papa Dios rabiti sinántima 'icên.

¹⁷ Minmi a banan Nucên Papa Dios rabiicê axa asábi 'aínbi camina bêtsi uniribi upitia Jesúsni sinánun 'aquiniman.

¹⁸ Mitsúxmi 'icêsamaira oi cana 'êx Nucên Papa Dios rabi unin cuacêma banan banain. 'Ën usai banati 'unáncê cupi cana Nucên Papa Dios —asábi ca —quixun cain.

¹⁹ Usa 'aishbi cana axa Jesucristomí catamêcê unicama timêcê 'ain, unin cuacêma banan 'itsaira banati cuêencêsamaira oi unían cuacê banan banati cuêenin. A banan 'itsamashi banaquinbi unicama atun cuaisabi oquin 'unánmiti ca asábi 'icên.

²⁰ 'Ën xucéantu, tuáratsunên sináncêsa oquin camina sinántima 'ain. Ñu 'atima 'ati 'unáncêma 'aisha tuáratsu 'icêsaribiti camina 'iti 'ain. 'Iananbi camina bêtsi ñucama sinánquin uni apanên upí oquin sináncêsabi oquin sinánti 'ain.

²¹ Nucên Papa Diosan bana cuêno ca êsai quia: “Bêtsi banan banaquin cana ênê unicama ñuixunti 'ain, bêtsi nêtênu 'icê unin ca ên 'imicêxun atu cati 'icên. Usaquian cacêxbi ca 'emi sinántima 'icê quiax ca Nucên 'Ibu Dios quia”.

²² Axa Jesucristomi catamēcē uníxa unin cuacēma banan banaia cuaquinbi ca raírínēn uisai cara quíxun 'unánquinma a bana sinanima. An sinaniamabi ca Jesucristomi sináncēma unin a bana cuaquin sinánti 'icēn, Nucēn Papa Diosan 'imicēx sapi ca banaia quíxun. Usa 'aínbi ca an sinánmicēxuan Nucēn Papa Diosan bana ñuixuncē uníxa banaia cuati aín unicama upíti Jesucristomi sinánti 'icēn. Usa 'aínbi ca axa ami catamēisama tancē unicanam a bana cuaquinbi aséرابи ca usa 'icē quíxun sinanima.

²³ Aín bana cuacē 'aíshmi mitsux timéax camáxbi Nucēn Papa Dios rabi unin cuacēma banan banacēbē ca an mitsúxmi usai 'ia 'unáncēma uni raírí 'imainun axa Jesúsmi sináncēma uni raírínēx atsinti 'icēn. Atsínquin mitsúxmi usai banaia cuaquin ca –sapi ca ñunshíanxa – quíxun sinánti 'icēn.

²⁴ Usa 'aínbi ca timéxunmi mitsun Nucēn Papa Diosan sinánmicēxun bana ñuicēbē, axa Jesucristomi catamēcēma uni 'ianan mitsúxmi usai 'ia 'unáncēma uni, ax atsínxun mitsúnmi ñuía cuaquin –a banax ca aséرابи 'icēn, 'atíma ñu cana 'ēn 'a –quíxun sinánti 'icēn.

²⁵ –Ēn unéxun 'acē ñuribi ca Nucēn Papa Diosan isaxa –quíxun sinánquin ca a ñucama chiquinaquin Nucēn Papa Dios rabi 'icēn. Rabianan ca –aséرابи ca Nucēn Papa Dios mitsubē 'icē –quiti 'icēn.

Timéax sharáruima banati bana

²⁶ Ēn xucéantu, timéax camina éσαι 'iti 'ain. Raírínēx camina 'iisa tani cantati 'ain, raírínēn camina Nucēn Papa Diosan bana ñuixunti 'ain, raírínēn camina añu cara Nucēn Papa Diosan mitsu sinánmiaxa a ñuíquin cati 'ain, 'iisa tani camina raírínēx unin cuacēma banan banati 'ain, raírínēn camina uisai quicē cara a bana 'icē quíxun ñuixunti 'ain. Timéxun caramina uisa ñu 'ai a 'ai camina camáxbi ami upíti sinani Jesucristo cuēñcēsabi oi 'inun sinánmiananti 'ain.

²⁷ Usa 'ain camina unin cuacēma banan Nucēn Papa Dios rabi banatisa tani, rabētaxēshi banati 'ain. 'Ianan camina rabē 'imainun achúshitaxēshi banati 'ain. Usa 'aíshbi camina achúshi achúshitaxēshi banati 'ain. Banaquin camina uisai quicē cara a bana 'icē quíxun unicama ñuixunti 'ain. Min ñuixuniama ca bētsi unin uisai qui caramina quía quíxun ñuixunti 'icēn.

²⁸ An uisai quicē cara a bana 'icē quíxun ñuixunti 'aíma 'ain camina uni timécē anuax Nucēn Papa Dios rabi unin cuacēma banan banatima 'ain. Usari banaima camina min nuitu mēúishi ami sinani Nucēn Papa Dios rabi abē banati 'ain.

²⁹ Usaribi oquin camina Nucēn Papa Diosan sinánmicēxun aín bana ñuixuinisa tanquin rabéxuinshi unicama ñuixunti 'ain. Ñuixuanan camina rabē 'imainun achúshixuinshi ñuixunti 'ain. Ñuixunia camina raírínēn –a unin banax cara aséرابи Nucēn Papa Diosan sinánmicēxa quicē 'icē –quíxun cuati 'ain.

³⁰ Usa 'aínbi ca an bana ñuixuncē uni, uni itsínribia bana ñuixuinisa tania isi, nētēti 'icēn.

³¹ Usoquin camina uicamax caramina Nucēn Papa Diosan sinánmicē 'ain, an achúshi achúshixun bana ñuixunti 'ain. Usoquin bana ñuixuncēx camina camaxunbi upí oquin Nucēn Papa Diosan bana 'unani ami cushicē 'iti 'ain.

³²⁻³³ Nucēn Papa Diosax ca aín unicamaxa timéax an bana ñuixuncē unían ñuixuncēxun bana cuatima raírí sharáruí banati cuēñnima. Usa 'ain ca raírí unin bana ñuixuinisa tanquinbi tēñepáinti 'icēn.

Uinu cara timétia, anuax ca axa Jesucristomi catamēcē unicamax éσαι 'ia. Usa 'ain camina usaribiti mitsux 'iti 'ain.

³⁴ Axa Jesucristomi catamēcē unicama timécē 'ain ca xanu banatima 'icēn. Usa 'ixun ca bēbu uníxa banaiaishi cuati 'icēn, Nucēn Papa Diosan bana cuēñēo quicēsabi oquin.

³⁵ Bana upí oquin 'unántisa tanquin ca aín xubunuxun xanun aín bēñē ñucáti 'icēn. Axa Jesucristomi catamēcē unicama timécē anuax xanux banati ca upíma 'icēn.

³⁶ Camina 'unánti 'ain, mitsu pain ca Nucēn Papa Diosan aín bana 'unánun 'imiama 'icēn. –Ñuinshi cananuna aín bana 'unani –quíxun camina sinántima 'ain.

³⁷ Micama an Nucēn Papa Diosan sinánmicēxun uni bana ñuixuncē 'imainun a aín Bēru Ñunshin Upitan sinánmicē unicama, mitsun camina 'unánti 'ain, 'ēn mitsu cuēñēoxuncē banacama, ēñēx ca an 'ē sinánmicēxun 'acē 'icē quíxun.

³⁸ Uí unin cara usaquin sinánquinma –anbi sinani ca Pablo quía –quíxun sinania, a uni camina –aséرابи ca aín bana 'icē –quíxun sinántima 'ain.

³⁹ Ēn xucéantu, cana mitsu cain, an Nucēn Papa Diosan sinánmicēxun aín bana uni ñuixuncē 'iti camina sinánti 'ain. Usa 'ixunbi camina Nucēn Papa Dios rabia unin cuacēma banan banaxma 'inun uni catima 'ain.

⁴⁰ Usa 'aínbi camina micamax timéax sharáruí banatima, bētsix paían quimainun caini upí oquin sinani banati 'ain.

15

Bamaxbi Jesús baísquia

¹ Ën xucëantu, Ën mitsu ñuixuncë Jesucristo ñui quicë bana, anúan unicama ainan 'inun Nucën Papa Diosan iémiti, a bana cana mitsu sinánmitëcëinsa tanin. A bana upí oquin cuati camina Jesucristomi catamëtancëx ax quicësabi oi 'in.

² Ën mitsu ñuixuncë bana manucëma 'ianan a bana quicësabi oi 'i camina min ñu 'atima 'acëcama ëni Nucën Papa Diosnan 'inun iémicë 'ain, asérami cëmëima ami catamëcë 'aish.

³ Jesusan aín bana ñuixunun caíscë unicaman 'ë unánmicë bana, a painmi 'unánun quixun cana ésaquin mitsu cacën: Nun ñu 'aisama 'acë nu tërënxunux ca Cristo bamacëxa. Usai ca 'iti 'icë quiax ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo quia.

⁴ Bamacëa maíncancëxbi ca rabé nëtë 'iónxa pëcaracëbë baísquiacëxa. Usaía 'iti ñuiquin ca Nucën Papa Diosan 'amicëxun aín unin cuënëocëxa.

⁵ Baísquitancëx ca Pedromi chiquiracëanan aín 'unánmicë unicama, męcën rabé 'imainun rabé uní, amiribi chiquiracëacëxa.

⁶ Usai 'itancëx ca 'aisamaira, quinientos uni timëcë acamamiribi chiquiracëacëxa. A unicamax ca raíri bamacëxa. Aín patsanëx ca bamacëma pain 'aish tsotia.

⁷ Usai 'ianan ca Jacobomiribi chiquiracëanan an aín bana ñuixunun caíscë unicamamiribi chiquiracëtëcëancëxa.

⁸ Acamami chiquiracëtancëx ca 'ëmiribi chiquiracëacëxa. 'Ëx aín 'unánmicë uní 'icëmabi ca an 'ë ami sinánun sinanamiacëxa. Usa 'ain ca acamami pain chiquiracëa 'aish 'ëmiribi chiquiracëacëxa.

⁹ 'Ëx axa Jesucristomi catamëcë unicama bëtsi bëtsi ocë 'aish cana 'ëx Jesusan aín bana ñuixunun caíscë uní raíribë sënënma 'aish acama meuraira 'ain. Usa 'aish an caíscë uní 'iisama 'icëbi ca 'ë aín bana ñuixunun cacëxa.

¹⁰ Nucën Papa Diosan nuibaquin 'imicëx cana 'ëx bëráma 'iásama 'ain. Ñancáma ca 'ë aín uní 'imiacëxa. 'Imicëxun cana aín 'unánmicë unicaman 'acësamaira oquin a ñuiquin unicama ñuixuan. Ñuixunquinbi cana 'ënbi 'acëma 'ain, Nucën Papa Diosan aín cushin 'amicëxuinshi cana 'an.

¹¹ A aín bana ñuixunun Jesusan caísa unicaman ñuixuncë banasaribi ca 'ën unicama ñuixuncë bana 'icën. Nun a bana ñuixuncëxun cuati camina –a banax ca asérami 'icë –quixun sinani Jesucristomi catamëacën.

Bama 'aishbi ca uní baísquiti 'icë quicë bana

¹² ¿Nun mitsu –Cristo ca bamaxbi baísquiacëxa –quixun ñuixuncëxbi caramina uisa 'aish mitsu raírinëx uní isa bama 'aish baísquitima 'icë quín?

¹³ Bama 'aisha Jesucristo utëcëncëbë uní baísquitima 'ain ca Cristo baísquiama 'itsíanxa.

¹⁴ Cristoa baísquiama 'ain ca nun ñuixuncë bana cëmë 'itsíanxa. Mitsúxmi Jesucristomi catamëcë axribi ca ñancáishi 'itsíanxa.

¹⁵ Cristo baísquimiamá 'ain cananuna –Nucën Papa Diosan ca Cristo baísquimiacëxa –qui cëmëtsian. Unicamaxa ax utëcëncëbë baísquitima 'ain ca Cristoribi baísquiama 'itsíanxa.

¹⁶ Uní bama 'aishbi baísquitima 'ain ca Cristoribi baísquiama.

¹⁷ Cristo baísquiama 'ain ca mitsúxmi ami catamëti ax ñancáishi 'itsíanxa. Usa 'ain camina mitsun ñu 'aisama 'acëcama tërëncëma 'aish usabi 'itsían.

¹⁸ Cristo baísquiama 'ain ca axa ami catamëti bama unicamax abëma 'itsíanxa.

¹⁹ Aín nëtënuaxribi cana ainan 'iti 'ai quixun sinanima, ënë nëtënuaxëshi Cristonan 'iti sináncë 'aish cananuna uní raíri 'icësamaírai masá nuituti bënëtsian.

²⁰ Usama ca. Bamatancëxbi ca Cristo asérami baísquiacëxa. Cristo baísquia usaribiti ca axa ami catamëcë unicama bama 'aishbi ax utëcëncëbë baísquinoxun 'aia.

²¹ Achúshi uní 'uchaa cupí ca camabi uní bamaia. Usaribiti ca achúshi uní baísquia cupí axa ami catamëcëcama bama 'aishbi ax utëcëncëbë baísquiti 'icën.

²² Adanën ñu 'atima 'a cupí ca aín rëbúnquicama ñu 'atima 'ai bamaia. Usa 'ainbi ca Cristonan 'aish uní bama 'aishbi baísquitancëx tsóti 'icën.

²³ Nucën Papa Diosan mëniosabi oi ca Cristo pain baísquiacëxa. Baísquitancëx naínu cuan 'aisha ax utëcëncëbë ca aín unicama baísquiti 'icën.

²⁴ Nucën Papa Dios axëshia 'Apuira 'inun, ca Cristonën utëcëncëxun ñunshin 'atima 'imainun an Nucën Papa Dios quicësama oquin ënë nëtënxun uní sinánmicë cushicama cëñuti 'icën.

²⁵ Nucën Papa Diosan 'imicëxun ca Cristonën 'Apu 'ixun axa ami nishcë unicama 'ibuaquin ax quicësabi oquian 'anun 'imiti 'icën.

²⁶ Usotancëxun ca uní bamatima oquin 'imiti 'icën.

²⁷ Nucën Papa Diosan 'imicëx ca Cristo camabi uní, camabi ñu aín 'ibu 'ia. Usai ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo quia. A bana quicësabi oi Cristo ax Nucën Papa Diosan 'imicëx

camabi uni, ñu, acaman 'ibu 'aishbi ca ax Nucën Papa Dios, an camabi ñun 'ibu a 'imicë, aín 'ibuma 'icën.

²⁸ A camabi uni 'imainun camabi ñun 'Ibu 'imicë 'ixun, ca Cristonën Nucën Papa Dios —mix camina 'ën 'Apuira 'ai —quixun canuxun 'aia. Usai 'icëbë ca Nucën Papa Dios aín unicama 'imainun uisa ñu cara, aín cushi 'iti 'icën.

²⁹ ¿Uni bama 'aish Cristo utëcëncëbë baísquitima 'ain cara uisax uni raírinëx axa Jesucristomi catamëcë unicama bama abë 'iti sinani nashimicë 'iti 'ic? Ca 'ítsianxma.

³⁰ Bama 'aisha uni baísquitima 'ain carana uisa cupí unían 'ë bëtsi bëtsi ocëxunbi Jesucristo ñuiquin bana ñuixuan. Cana 'acëma 'ítsian.

³¹ 'Ën xucëantu, Nucën 'Ibu Jesucristonën 'amicëxun 'ën micama a ñuiquin bana ñuixuncëx camina ami sinan. Mitsúxmi ami sináncë cupí cana cuëëinra cuëënin. Usa cupí cana cuëëni quixun 'unáncësaribi oquin cana 'unanin, 'ëx Jesucristonan cupí cana uinu carana 'ai, uinu carana cuani anuax sapi cana bamati 'ai quixun.

³² Efeso émanu 'icë unicamax pianancë ñuinasa 'aish, 'ëmi nishcëxunbi Cristo ñuiquin a unicama bana ñuixunia ca acaman 'ë bëtsi bëtsi oxa. Usa 'ainbi ca bamatançëxa Cristo baísquiama 'ainbi 'ëx unin bëtsi bëtsi ocë 'inuxun bana ñuixuncë ax ñancáishi 'ítsianxa. Unia bama 'aish Cristo utëcëncëbë baísquitima 'ain cananuna uni raírinëxa quicësaribiti ësaí quítsian: "Bëtsi nëtënbí cananuna ashiti bamati 'ain. Usa 'ain cananuna bamacëma pain 'ixun pucháquin pianan xëai nux cuëëncësa oíshi 'iti 'ain".

³³ 'Atimati banacë unínma mi parania ca bërúancat. Èsaía uni quicë bana ax ca aséribi 'icën: "Upí 'ixunbi 'atimatia bëtsi banaia cuaquin ca unin 'atimaquin sináquin ñu 'atima 'ati 'icën".

³⁴ Micama raírinën uisai 'iti cara Nucën Papa Dios cuëënia quixun sináncëma 'ixun camina ñu 'atima 'ain. Ñu 'atima 'acë 'aishmi rabínun quixun cana ësaquin mitsu cain. Usa 'ain camina ami sinanati ax cuëëncësbí oi 'iquin ñu 'atima 'atima 'ain.

Uisai cara uni bama 'aishbi baísquiti 'icë quicë bana

³⁵ Raíri unix sapi ca quiti 'icën: —¿Uisai cara uni bama 'aish Cristo utëcëncëbë baísquiti 'ic? ¿Baísquiax cara uisa uni 'iti 'ic?"

³⁶ Usaía quicë uni ax ca bana cuacëma unisa 'icën. Ënëx ca ësa 'icën. Unían 'apácëx ca ñu ënxë aín íxa cotanun aín nami chëquia.

³⁷ Trigo 'apánan bëtsi ñuribi 'apáquin ca unin aín i 'apáquinma aín bërúishi 'apatia.

³⁸ An mënosabi oquin ca Nucën Papa Diosan ñu ënxë 'apácë anua aín i comíquin canimia. Bëtsi bëtsi ñu ënxë ca aín íxa uisa cara, usa 'ítanun canimia.

³⁹ Camabi ñux ca mëscú 'icën. Unix ca ñuina iscësama 'icën. Men nicë ñuinanëx ca ñu pëchíñu iscësama 'icën, ñu pëchíñunëx ca bacanu 'icë ñuina iscësama 'icën.

⁴⁰ Naínu 'icë ñux ca menu 'icë ñu iscësama 'icën. Naínu 'icë ñux ca upí 'icën, 'imainun ca menu 'icë ñuxribi upí 'icën. Usa 'aishbi ca naínu 'icë ñun upí ax menu 'icë ñun upí iscësama 'icën.

⁴¹ Usa 'ain ca barín pëcacë ax bëtsi 'icën. 'Uxën pëcacëribi ca bëtsi 'icën. Usaribiti ca 'ispan pëcacë bëtsiribi 'icën. Usa 'ixun ca camabi 'ispan bëtsin pëcacësaribi oquin pëcaima. Usa 'aishbi ca camáxbi upí 'icën.

⁴² Usaribiti ca uni bama 'aish baísquicë, ax bamacëma pain 'aish uni 'icësaribiti 'itima 'icën. Uni bamacë maíncë ax ca aín nami, aín xo acamax chëquia. Usa 'aishbi ca baísquitancëx chëquitëcënx bamatëcëntima 'icën.

⁴³ Bamacë maíncëx 'aisama 'itancëxbi ca baísqui upíra upí 'iti 'icën. Bamacë maíncëx aín cushi 'aíma 'itancëxbi ca baísqui cushi 'iti 'icën.

⁴⁴ Ënë menua tsócë unicamax ca aín nami, aín xo, acamax chëquiti 'icën. Usa 'aishbi ca bama 'aish baísquitancëx aín nami, aín xo, acamax bëtsi 'aish chëquitima 'icën. Axa chëquiti nami, xo acamañu 'íá 'aishbi ca axa chëquitima nami, xo, acamañu 'inuxun 'aia.

⁴⁵ Acama ñui ca Nucën Papa Diosan bana cuëñëo ësaí quia: "Nucën Papa Diosan a pain unio uni, Adán, ax ca sináñu 'ianan banañu 'ianan an ñu 'ati 'iacëxa". Usa 'ainbi ca Cristo, Adánsaribi uni 'ixunbi an Nucën Papa Diosnan 'inun uni iëmíquin abë chëquítimoí nëtëtimoia tsónun 'imíti, a 'icën.

⁴⁶ Axa chëquitima namiñu pain ca uni 'itima 'icën. Axa chëquiti namiñu pain 'itancëx ca uni axa chëquitima namiñu 'iti 'icën.

⁴⁷ A pain unio uni ax ca me 'acë 'iacëxa. A caxua ucë ax ca me 'acëma, naínuaxa ucë, Nucën 'Ibu Jesucristo, 'iacëxa.

⁴⁸ A pain unioçë uníxa me 'acë 'iasaribi ca ënë menu 'icë unicama 'icën. Usa 'ainbi ca uicamax cara ainan 'icë acamax naínu 'icë Jesucristo, asaribi 'iti 'icën.

⁴⁹ A pain me 'acë uni ax ca namiñu 'ianan xoñu 'iacëxa. Usa cananuna nuxribi 'ain. Usa 'aishbi cananuna nux ainan 'aish Jesucristonën namisaribi 'iti 'ain.

⁵⁰ Ën xucéantu, ésaquin cana mitsu cain, nucèn nami, nucèn xo, acamax ca Nucèn Papa Diosan nètènu 'itima 'icèn. Aín nètènu 'icè ñucamaxa chëquitima 'ain ca chëquiti ñucamax anu 'itima 'icèn.

⁵¹ Unin 'unánma ñu cana mitsúnmi 'unánun quixun ésaquin ñuin, camáxira cananuna bamatima 'ain. Bamacéma 'aishbi cananuna camáxibi bétsi 'iti 'ain.

⁵² Nuxnu bériquicé usariishi cananuna bënétishi aín mané banaña banocébèishi bétsi 'iti 'ain. Usai 'i cananuna bama 'aish amiribishi bamatécéntimoi baísquiti 'ain. Usai 'imainun cananuna bamacëmacama nuxribi bétsi 'iti 'ain.

⁵³ Nun nami, nun xo, acama chëquiti 'aishbi cananuna bétsi 'aish nun nami, nun xo acama chëquitima 'ain. Usari ca nun nami, nun xo acamax bamati 'aishbi amiribishi bamatécéntimoi 'iti 'icèn.

⁵⁴ Nun nami, nun xo, acama chëquiti aishbia bétsi 'aish chëquitima 'ianan nun nami, nun xo, acamax bamatécéntimoi 'icè 'ain ca Nucèn Papa Diosan bana cuèñeo quiásabi oi 'iti 'icèn. A bana ca ésaí quia: “Bama 'aishbi ca baísquiax uni bamatécéntimoi tsóti 'icèn.

⁵⁵ Usaía 'icébè ca bamaquin anun unin paé tanti 'aíma 'iti 'icèn. Bama 'aishbi ca uni bamatécéntimoi tsóti 'icèn”.

⁵⁶ Aín 'ucha cupí ca unicama chëquinux bamaia. Nucèn Papa Diosan bana cuèñeo anua ca unin 'unania, uisa ñu 'ati cara 'ucha 'icèn, uisa ñu 'ati cara upí 'icè quixun. A bana quicésoi 'ima ca uni 'uchaia.

⁵⁷ Usa 'aímbi cananuna Nucèn 'Ibu Jesucristo cupí nun 'uchacama tērēncé 'aish bamatimi racuētima ax utēcēncēbē baísquitancēx bamatécéntimoi tsóti 'ain. Usaquin 'unánquin cananuna cuèñquin Nucèn Papa Dios —asábi ca —quixun cain.

⁵⁸ Ën nuibacé xucéantu, uisa ñu cara 'icébèbi camina éñíma ami catamēti Nucèn 'Ibu Jesucristo cuēñcēsabi oi 'iquin aín bana unicama ñuixunti 'ain. Camina 'unanin, usaquinmi Cristonēan cushiocēxun 'acé ax ca ñancábimi 'acéma 'icèn. Usaquin 'unánquin camina éñquinma mitsun 'acēsamaira oquin nētē camabi 'ati 'ain.

16

Axa Jerusalénu 'icè Jesucristomi catamécë unicama curíqui buánmia

¹ Axa Jesucristomi catamécë unicama curíqui 'inánti ñuiquinmi 'è ñucácēxun cana mitsu cain, 'èn Galacia menu 'icè unicama cacēsabi oquin camina mitsúnribi curíqui 'inánti 'ain.

² Domingo nētēcaman camina mitsu achúshi achúshinēn mitsúnmi bicé curíqui uiti caramina 'inánxun nanti 'ai quixun upí oquin sinántancēxun min xubunuxun nanti 'ain. 'Èx bēbacēbētan 'atima cupí camina usaquin 'ati 'ain.

³ Mitsúnmi nancé curíquia an Jerusalénu buánti camina uni raíri caísti 'ain. Usa 'ain cana bēbaquin, 'èn a unicama mitsúnmi nancé curíqui acēñun uisa cupí cara atux cuania quixun caquin cuēñēoxun quirica 'inánquin, Jerusalénua a buani cuantánun xuti 'ain.

⁴ 'Èxribi cuanti asábi 'ain ca a unicamax 'ébē cuanti 'icèn.

Pablo Macedonia me 'imainun Corinto émanu cuanti sinan

⁵ Macedonia mecamanu cuanti cana sinanin. Anu cuantancēx cana anuax mitsu isi cuanti 'ain.

⁶ Cuantancēx bēbatancēx sapi cana mitsunu pan 'iti 'ain, anuxun mita inúmi. 'Itancēx anuax cuania camina 'èn cuanti 'è mēñioxuncanti 'ain.

⁷ Inúquinshi mitsu isti cana cuēñiniman. Nucèn 'Ibu Jesucristo cuēñcēbē cana mitsubē 'ëora pain 'i cuanti 'ain.

⁸⁻⁹ Efeso éñxun 'èn a ñuiquin bana ñuixunia cuati cuēñi ca 'itsa uni Cristomi catamētia. Usaía 'icébētanbi ca 'itsa uniribi 'èn ñuicé bana cuaisama tanquin timanan 'èn ñuixunxunma 'anun 'è 'imitisa tania. Usa 'ain cana Pentecostes nētē utámainun Efeso éma énu pan 'iti sinanin.

¹⁰ 'Èn 'acēsaribi oquin ca Timoteonēn Nucèn 'Ibu Jesucristo ñuiquin unicama bana ñuixunia. Usa 'ain camina axa bēbaia upí oquin biti 'ain, mitsubē 'aísha upí oquin sinani cuēñun.

¹¹ Usa 'ain camina a ñui uisaíbi banacantima 'ain. Axa nucèn xucéantu raíribē aia cana cainin. Usa 'ain camina mitsubē 'itancéxa énu unun anúan uti ñu 'inánan upí oxun xuti 'ain.

¹² Nucèn xucèn, Apolo, a ñuiquinmi mitsun 'è ñucácé, a ñuiquin cana mitsu cain, a cana axa Jesucristomi catamécë uni raíribēa mitsu isi cuantánun quixun can. Cacēxbi ca bēri cuainsama tanxa. Usa 'ain ca uinsaran cara cuanti 'icè quixun isti 'icèn.

Pablonēan ashiquin bēruánxa 'icánun quixun ca

¹³ Mina 'atima ñu 'ai quiax bēruáncaquin camina uisa ñu cara 'icébèbi manutima Jesucristomi catamēti 'ain. Ami catamēti camina unimi racuētima an cushiocé 'iti 'ain. Upí sinánñu unán sináncēsa oquin camina sinánti 'ain.

¹⁴ Uisa ñu caramina 'ain a 'aquin camina uni nuibaquin 'ati 'ain.

¹⁵ 'Ēn xucéantu, camina 'unanin, Acaya menu 'icé raírinēxa 'icēma pan 'ain ca Estéfana 'imainun aín xubunu 'icēcamax Jesucristomi catamēcēxa. Ami sinánquin ca axa Jesucristomi catamēcē unicama 'aquinquin ñu 'axunia. —Ēsaquin nun 'ati ěnēx ca nun ñu mēēti 'icé —quixun ca sinánxa.

¹⁶ A unicamabē upí 'ianan camina aín bana cuati 'ain. An 'acēsaribi oquin ñu 'acē unicama 'imainun an unicama 'aquinquin ñu mēēcē unicama camina abē upí 'ianan aín bana cuati 'ain.

¹⁷ Estéfanas, Fortunato, Acaico acamaxa mitsunuax 'ē isi ucēbē cana cuēēan. 'Ēbēma 'ixunmi mitsun 'ē 'axuntima 'aínbi ca a unicaman 'ē ñu 'axuanxa.

¹⁸ Mitsúnmi xucéxa ucēbē cana cuēēan. Usaribiti camina mitsúxribi acama 'ēnuva unun xuti cuēēan. Usa unicama camina ax ca upí uni 'icé quixun 'unánti 'ain.

¹⁹ Asia menu 'icēcama axa Jesucristomi catamēcē, acaman ca bérúanxmi 'inun mitsu camia. Aquila 'imainun Priscila 'imainun aín xubunu timēcēcama, an ca Nucēn 'Ibu Jesucristomi sináncē 'ixun bérúinroxmi 'icánun quixun 'ē mitsu camia.

²⁰ Axa Nucēn 'Ibu Jesucristomi catamēcē uni raíricamanribi ca mitsu bérúanxmi 'icanun camia. Jesucristo cupí mitsun nuitu upí 'aish camina nuibanani bérúanxa 'inun bētsibē bētsibē cananti 'ain.

²¹ 'Ēx Pablo 'ixun 'ēnbi cuēnēoquin cana bérúanx mi 'icanun cain.

²² Ui unin cara Nucēn 'Ibu Jesucristo sinánima ax ca Nucēn Papa Diosan iscēx 'aisama 'icēn. Nucēn 'Ibu Jesucristo axa uti cana 'ēx cuēēnin.

²³ An mitsu upíti buacunun nuibaquin 'aquinti cana cuēēnin.

²⁴ Mitsúxribimi 'ēsaribi Cristo Jesúsnan 'icé cana micama sinanin. Ashi, Pablo.

PABLONĒN CORINTONU 'ICĒ UNICAMA BUÁNMITĒCĒAN QUIRICA

Corintonuaxa ax Jesucristomi catamēcē unicama Pablonĕn quirica cuĕñĕoxuan

¹ Ēx Pablo 'ixun cana mitsu quirica buánmin, camina biti 'ain. Nucĕn Papa Dios cuĕñcĕsabi oquin ca Jesucristonĕn 'ĕn a ñuiquin aín bana uni ñuixunun 'ĕ caisacĕxa. An caísa 'ixun cana Timoteobĕtan mitsu quirica buánmin. Axribi Jesúsmi catamēcĕ 'aish ca nun xucĕn 'icĕn. Mitsúxmi Corinto ĕmanu 'icĕ axa Jesucristomi catamēcĕ unicama 'imainun Acaya menu 'icĕcama axa Jesucristo cupí Nucĕn Papa Diosan iscĕx upí 'icĕ, micama cananuna ĕnĕ quirica buánmin.

² Usa 'ainmi Nucĕn Papa Dios 'imainun Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn nuibacĕx chuámarua bucucanti cana cuĕĕnin.

Tĕmĕraíabi ca Nucĕn Papa Diosan nu 'aquinia quixuan Pablonĕn ca

³ Nucĕn Papa Dios ax ca Nucĕn 'Ibu Jesucristo aín Dios 'ianan aín Papa 'icĕn. Camabi unin ca a rabiti 'icĕn. Ax ca Nucĕn Papa Dios 'icĕn. Ax ca an nuibaquin upí 'inun nu 'imianan nu masá nuitutiabi upí oquin sinánmiti, a 'icĕn.

⁴ Uísa ñu cara 'ia 'icĕbĕnu a cupí tĕmĕrai masá nuitutiabi ca Nucĕn Papa Diosan upí oquin sinánun nu 'imia. An nu usaquin 'imicĕ cupí cananuna bĕtsi uni nux 'icĕsaribitia tĕmĕrai masá nuitutiabi, 'ĕ 'aquincĕsaribi oquin ca Nucĕn Papa Diosan mi 'aquinti 'icĕ quixun caquin 'aquinti 'ain. Usaquinu uni itsi 'aquinun ca Nucĕn Papa Diosan nuxnu masá nuitutiabi upí oquin sinánun nu 'imia.

⁵ Jesucristonan cupí cananuna axa tĕmĕrasaribi oi 'aisamairai tĕmĕrain. Usa 'icĕbi ca Nucĕn Papa Diosan, nuxnu Jesucristonan cupí, upíira oquin nu 'aquinia.

⁶ Mitsúnmi —Nucĕn Papa Diosan ca nu nuibatía —quixun 'unánan Jesucristomi catamĕti mitsun 'ucha tĕrĕncĕ 'aish aín uni 'inun cananuna tĕmĕraquinbi aín bana mitsu ñuixuan. Mitsúnmi Nucĕn Papa Diosan ca mitsu tĕmĕraíbimi cuĕĕnun 'imiti 'icĕ quixun 'unánun ca an nuxnu tĕmĕraquinbi tanshiti cuĕĕnun nu 'imia. Usaquin 'unánquin camina mitsun nux 'icĕsaribiti tĕmĕraquinbi Jesucristomi catamĕti ĕnquinma tanshiti 'ain.

⁷ Cananuna 'unanin, nux 'icĕsaribiti mitsux masá nuituti tĕmĕraíbi camina Nucĕn Papa Diosan upí oquin sinánmicĕ 'ain. Usa 'ain cananuna, uísa ñu cara 'icĕbĕbi camina Jesucristomi catamĕquin ĕnima quixun sinani, masá nuitutíma cuĕĕnin.

⁸ 'Ēn xucĕantu, mitsúnmi 'unánun cana mitsu cain, Asia menuxun 'aisamaira oquin tĕmĕraquin cananuna sinan, cananuna tĕnĕtíma 'ai quixun. Usa 'ain cananuna bamati sinan.

⁹ Asĕrabi cananuna bamai quixun cananuna sinan. A ñucamax ca ĕsaquin nun sinánun 'iaxa: Nuxbi cananuna iĕtíma 'ain, Nucĕn Papa Dios, an uni bamacĕbi baísquimiti, ainshi ca nu iĕmiti 'icĕ quixun.

¹⁰⁻¹¹ Nuxnu bamati 'icĕbi ca Nucĕn Papa Diosan nu iĕmiaxa. Usa 'ixun ca usabi oquin nu 'ati 'icĕn. Cananuna 'unanin, mitsúnmi a nu ñucáxuncĕxun ca an 'acĕsabi oquin nu iĕmiti 'icĕn. 'Itsa unían a nu ñucáxuncĕxun, an nu iĕmianan nu 'aquincĕ cupí, nun upí oquin bana ñuixunia cuati ca ami sinánquin 'aisamaira unin cuĕĕnquin, asábi ca quixun caquin Nucĕn Papa Dios rabiti 'icĕn.

I. —ASERABIA NUCĒN PAPA DIOSAN CAISCĒ 'IXUN CANA BANA ÑUIXUNI —QUIXUAN PABLONĒN CA (1.12-7.16)

Uísa cupí cara Pablo Corintonu cuanma 'icĕ quicĕ bana

¹² Cananuna asĕrabi 'unanin, Nucĕn Papa Diosan 'imicĕx nun nuitu upí 'ixun cananuna unicama paránquinma ñu upíshi 'a quixun. Unicaman ca usaínu 'ia nu isaxa. Uni itsían nu iscĕsamaira oquin camina usaínu 'ia mitsun nu isacĕn. Usaquin sinani cananuna cuĕĕinra cuĕĕnin. Nunbi unin sináncĕsa oquin sinani cananuna usai 'icĕma 'ain. Nucĕn Papa Diosan nu nuibaquin 'aquincĕxĕshi cananuna usai 'ian.

¹³⁻¹⁴ Nun cananuna mitsúnmi ĕnĕ bana cuaisama oquin 'axun mitsu paránuxun quirica buánmicĕma 'ain. Nucĕn 'Ibu Jesús ucĕbĕmi mitsux abĕ 'icĕ isi cananuna —nun bana ñuixuan cupí ca atux Jesucristobĕ 'icĕ —quixun sinani cuĕĕinra cuĕĕnti 'ain. Nux cuĕĕncĕsaribi oi camina, —Pablobĕtan ca abĕ 'icĕ unicaman nu 'unánmiacĕxa —quixun sinani, nu nuibati cuĕĕnti 'ain. Usai ca 'iti 'icĕ quixun 'unánquinmi mitsun upíira oquin 'unánti cana cuĕĕnin.

¹⁵ Mitsúxmi usai nubĕ cuĕĕnti 'unánx cana mitsu isi rabĕti cuanti sinan, mitsúxmi nubĕ isanani cuĕĕnun.

¹⁶ Macedonia menu cuanquin mitsu isbiantancëxun Macedonia menuax utëcënquinribi mitsu isti cana sinan. Anu 'icëmi Judea menu cuanun mitsun 'ë 'aquinti cana sinan.

¹⁷ ¿Sinánxunmaishi carana usaquin mitsu can? Jesucristonanma unix ca —cana 'atima 'ai —quixun 'unanibi —cana 'ati 'ai —quia. ¿Mitsúnmi sináncëx carana 'ëx usa uni 'ain?

¹⁸ Usama cananuna nux 'ain. Nucën Papa Diosan ca 'unania, nux —cananuna cuanti 'ai —quiquin cananuna —aséabi cananuna cuanti 'ai —quixun sinan.

¹⁹ Nucën Papa Diosan Bëchicë Jesucristo, a 'ëbëtan Silvano 'imainun Timoteonën mitsu ñuixuncë, an ca —cana 'atima 'ai —quixun 'unánquinbi —cana 'ati 'ai —quixun uni cáma 'icën. An ca axa quicësabi oquin 'aia.

²⁰ Nucën Papa Dios quicësabi oi ca camabi ñu Cristo Jesús cupí sënëoncë 'iti 'icën. Usaquin 'unánquin cananuna Jesucristo cupí, aín bana cuaquin —ca usai 'iti 'icë —quixun Nucën Papa Dios rabin.

²¹ Nucën Papa Dios ax ca an micama 'acésaribi oquin nuribi Cristomi catamëcë 'aish ax cuëëncësabi oi 'inun 'imicë a 'icën. 'Imianan ca nuxnu aséabi ainan 'inun nu 'imiacëxa.

²² Nux ainan 'aish cananuna xënbua 'aínbi abë 'iti 'ai quixunu 'unánun ca Nucën Papa Diosan aín Bëru Ñunshin Upí nubëa 'inun nu 'ináncëxa.

²³ Nucën Papa Diosan ca 'ën nuitu mëu 'ën ésaquin sináncë 'unania, mitsu nuibaquin mitsúxmi upí 'icë isti cuëëni cana mitsu isi cuanti sinanibi cuancëma pain 'ain. Nucën Papa Diosan ca 'unania, usa ca quixun.

²⁴ Jesucristomi upiti sinani camina mitsux ami cushicë 'ain. Mitsúxmi usai 'ia cananuna nun cacësa oími 'inun mitsu caiman. Jesucristomi upiti catamëcë 'aishmi chuámashirua tani cuëëni upitax bucunun quixuinshi cananuna mitsu 'aquinsa tanin.

2

¹ Mitsu masá nuitumiti rabanan cana mitsu isi bënëtishi cuantëcëntima sinan.

² ¿'Ën mitsu masá nuitumia cara uin 'ë upí oquin sinánmíti 'ic? 'Ën sapi cana mitsu masá nuitumia, usa 'aínbi camina mitsúinshi 'ë upí oquin sinánmiquin 'ë cuëënmíti 'ain.

³ Mitsu isi cuaniami 'ë masá nuitumiti rabanan cana cuanquinma mitsu usaía quicë quiricashi buánmian. Buánmiquin cana sinan, 'ëx cuani masá nuitutúma cuëënia isi camina mitsúxribi upí oquin sinani cuëënti 'ai quixun.

⁴ Mitsu buánminuxun a quirica cuëënoi cana mitsu sinani masá nuituti bëunan mëscuti 'ian. Mitsúxmi masá nuitunun quixun cana a quirica 'acëma 'ain. 'Ën cana aséabi mitsu nuibati quixunmi 'unánun cana usaquin 'an.

Axa numi 'uchacë uni aín 'ucha manumiti bana

⁵ 'Aisamaira oquin mitsu masá nuitumitisama tanquinbi cana mitsu cain, an ñu 'atima 'acë unin ca 'ëishima micamaribi masá nuitumiäxa.

⁶ Timëxunmi mitsun 'ën mitsu cacësa oquin 'acë uni a camina usashi oxun ënti 'ain.

⁷ Usaquin 'acëxa sinanatia camina aín 'acë ñu manuquin a nuibaquin aín masá nuitucë nëtëmiquin, upí oquian sinánun 'aquinti 'ain, axa 'aisamaira masá nuituti rabanan.

⁸ Usaquin 'aquin camina axribia mitsubë timënun canan mitsun camina a nuibati quixuan 'unánun abë upíonanti 'ain.

⁹ Aséabi caramina Jesucristo cuëëncësabi oquin 'aquin, 'ën mitsu cacë bana cuaquin 'ati 'ai quixun 'unánun, cana a quirica mitsu buánmian.

¹⁰ Usoquin 'aquinmi mitsun aín 'ucha manuquin, aribi manumicëbëtan, cana 'ënribi aín 'ucha manuín. Axa 'ëmi 'uchacëbi cana mitsúnmi aín 'ucha manucë cupí, 'ënribi aín 'ucha manuan, Cristo cuëëncësabi oquin.

¹¹ Usoquin manucëma 'icë ca ñunshin 'atimanën 'apu, Satanás, an nu 'atimaquin sinánmiquin 'atimamiti 'icën. Usa ca ax 'icë quixun cananuna 'unan. An usoquin nu 'atimaquin sinánmíti rabanan cananuna aín 'ucha manu i a unibë upí 'iti 'ain.

Troasnuaxa Tito isíma Pablo bënëa

¹² Troas ëmanuxun Cristo ñuiquin bana ñuixunux bëbatancëxun, ax cuëëncësabi oquin 'ën ñuixuncëxun cuati ca unicama cuëëanxa.

¹³ Cuëënia ñuixunti 'aíshbi cana nucën xucën Titobë mërananxma bënëti, anu 'icë unicama ëbiani, Macedonia menu cuan.

Cristomi catamëti aín unicama cushi 'iti bana

¹⁴ Ñunshin 'atimanëan nu 'atimaquin sinánmisa tanan aín bana ñuixunxunma 'anun 'imitisa taniabi ca Nucën Papa Diosan, Cristo Jesús cupí, nun 'acésabi oquinu aín bana ñuixunun nu 'imia. An ca aín 'acésabi oquin nu 'aquinia quixun 'unánquin cananuna —asabi ca —quixun caquin a rabin. Uinu caranuna cuani, anuxun ca nun nu Cristo Jesús ñuiquin aín bana ñuixunia, a banax ca aséabi upíra 'icë quixun unin sinania.

¹⁵ Nun Cristo ñuiquin aín bana unicama nuibaquin ñuixuncëbë ca Nucën Papa Dios cuëënia. Nun nu ñuixuncëxun cuatia raíri uni ainan 'inun iëmicë 'imainuan raíri unix ami sinántisama tani iëmicëma 'aínbi ca Nucën Papa Dios nun nu a unicama nuibaquin aín bana ñuixuncëbë cuëënia.

¹⁶ Axa ami sinántisama tancë unicamax ca nun nu Cristo ñuixuncëxun cuatíbi cuëënima, xëñibua 'aínbi Nucën Papa Diosbëma 'iti 'icën. Usa 'aínbi ca axa ami sinántisa tancë unicamax nun nu Cristo ñuixuncëxun cuati, ami catamëti —usai 'inux iëmicë 'aish cana xëñibua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'iti 'ai —quixun 'unani cuëënia. ¿Usoquin unicama sinánmiquin bana ñuixunti cara uin 'ati 'ic?

¹⁷ 'Itsa unin ca curíqui bití cupíshi Nucën Papa Diosan bana ñuixunquinbi a bana quicësa oquin ñuiquinma bëtsi oquin ñuixunia. Usa 'aíshbi cananuna nux a unicamasama 'ain. Usa 'ixun cananuna Cristonan 'ianan Nucën Papa Diosan nu aín bana ñuixunun caíscë 'ixun, axa cuëëncësabi oquin aín bana unicama ñuixunin.

3

Anun uni upí 'aish ainan 'iti Nucën Papa Diosan mënó bana

¹ ¿Ësaquinu mitsu cacëxun caramina nux cananuna nubi rabiacati quixun sinanin? Usama ca. Uni raírínën 'acësa oquin cananuna mitsu isi cuanquin, uisa uni caranuna nux 'ai quixun 'acë quíríca buántima 'ain. 'Anan cananuna usa quírícamí nu 'axunun quixun mitsu catima 'ain.

² Usaquin 'acë quíríca isquinmabi ca nun nu mitsu bana ñuixuncë cupí unin mitsu isquin nux caranuna uisa uni 'ai quixun 'unánti 'icën.

³ Nun cananuna usoquin mitsu 'unánmia quiáxa quicë bana ax ca quírícanu tintan 'anan maxax paránu 'acëma 'aíshbi Cristo cupía Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan mitsun nuitunu 'imicë 'icën.

⁴ Nucën Papa Diosan ca Cristo cupí mitsu aín bana ñuixunun nu 'aquianxa quixun 'unánquin cananuna usaquin sinanin.

⁵ Nun cushínbi cananuna Cristo ñuiquin mitsu bana ñuixuan quixun cananuna sinaniman. Nucën Papa Diosan 'amicëxuinshi cananuna mitsu aín bana ñuixuan.

⁶ Moisésnën usaía judíos unicama 'iti ñuiquin cuëëno bana ca quia, a bana quicësabi oi 'icëma 'aish ca uni Nucën Papa Diosbë 'itimoi bamati 'icën. Usa 'aínbi ca a banama bana ió, a ñuixunun Nucën Papa Diosan nu 'imiáxa. A banax ca quia, aín Bëru Ñunshin Upitan 'imicëx ca uni ainan 'aish xëñibua 'aínbi Nucën Papa Diosbë upí 'iti 'icën.

⁷ Aín bashinuax maxax paránu Nucën Papa Diosan cuëënocë bana a 'unánquian unin, 'uchati ca 'aisama 'icë quixun sinánti, a bëi atu 'inani aia ca Moisés Israel unicaman aín bëmánan ichúquin bëténancëxun ami racuéquin ñachama 'icën. Usai 'ia iscasmacëxbi ca aín ichúcë ax munuira munu nëtëbuacëxa.

⁸ A bana Nucën Papa Diosan Moisés 'inan, asamaira ca —Cristo cupí ca uni aín 'uchacama tërëncë 'ianan Nucën Papa Diosan 'aish aín Bëru Ñunshin Upíñu 'ia —quicë bana ax 'icën.

⁹ Moisésnëan uni 'inan banaxa upíra upí 'aínbi ca a bana quicësabi oquin 'acëma 'aish uni Nucën Papa Diosan 'uchocë 'ia. Usa 'aínbi ca a ñui quicë bana cuati Cristomi catamëti aín 'ucha tërëncë 'aish uni Nucën Papa Diosan 'uchocë 'ima. Usa 'ain ca Moisésnën cuëëno banasamaira 'aish Cristo ñui quicë banax upí 'ia.

¹⁰ Moisésnëan uni 'inan banaxa 'íasamaira oi ca Cristo ñui quicë bana upí 'icën.

¹¹ Nucën Papa Diosan 'ináncë bana uni 'ináncëbë ichutíbi ca Moisésnën bëmánan bënëtishi aín ichúcë nëtëbuacëxa. Usa 'ainbi ca Cristo ñuicë bana axira bëtsi banasamaira upí 'ain usai ami catamëtía uni upí 'iti ax nëtëtíma.

¹² Cristo ñui quicë banaxa nëtëtímo upí 'ain, usai 'i ami catamëtía ca uni upí 'iti nëtëtíma quixun aséribi 'unánquin cananuna rabínquinma unicama ñuixunin.

¹³ Aín bëmánan ichúcë axa nëtëtíma Israel unibunën isia quíax ca Moisés bëmápucüacëxa. Moisés usai 'iá 'aínbi cananuna nux usai 'ima.

¹⁴ Israel unibunën ca uisashi oquin cara Nucën Papa Diosan atu upí 'imitisa tancëxunbi 'unánma 'icën. Usa 'aish ca bëmápucücësa 'iacëxa. Bëri nëténribi ca a bana isquinbi cuatíma. Cristomi catamëquin cuni ca unin, uisashi oquin cara Nucën Papa Diosan Moisés 'inan bana quicësabi oi 'inun aín unicama 'imiti 'icë quixun 'unánti 'icën.

¹⁵ Bëri nëténbi ca Moisésnën cuëëno bana isquinbi uisashi oquin cara Nucën Papa Diosan aín unicama 'imitisa tania quixun 'unanima.

¹⁶ Usa 'aínbi ca, Nucën 'Ibu Jesús ca aséribi Cristo 'icë quixun sinánan ami catamëquin cuni 'unánti 'icën.

¹⁷ Nucën 'Ibu Jesucristonën sináncësaribi oquin ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinania. Usa 'ain ca axa Jesucristomi catamëcë unin Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin

Upitan 'imicëxun, upí oquin uisashi oquin cara Nucën Papa Diosan aín unicama 'imiti 'icë quixun 'unánan, Nucën Papa Dios quicësabi oi 'i cuëënia.

¹⁸Usa 'ain cananuna bëmápucucësama 'ixun, Jesús ca asérabi Cristo 'icë quixun 'unani ami catamëti ainan 'ain. Barían pëcaquin espejo ichucësaribi oquin ca Jesucristonëmbi asaribi 'inun aín upí nu 'inania. Usaquin nu 'acëx cananuna bërámanu 'á ñucama èuncubiani Jesucristo cuëëncësabi oi bëtsi sinánñu 'aish, asaribi 'in. Aín Bëru Ñunshin Upitanbia 'imicëx cananuna usai 'in.

4

¹Ësoquin cana mitsu cain, 'uchañuira 'icëbi nuibaquin sinanamixun ca Nucën Papa Diosan aín bana uni ñuixunun nu 'imiäxa. Usa 'ain cananuna masá nuituquin ènquinma aín bana uni ñuixunin.

²Uni itsimi unëxunu 'acë ñucama ènquin cananuna a 'aínu rabínti ñu 'atimaribi 'aiman. Uni paránti sinánquinma cananuna Nucën Papa Diosan banaribi bëtsi oquinma ax asérabi quicë banaishi uni ñuixunin. Usaquin ñuixunia cuaquin ca camabi unin 'unánti 'icën, Nucën Papa Diosan iscëxun cananuna ax quicësabi oquin aín bana ñuixuni quixun.

³Nun nu Jesucristomi catamëti ca uni Nucën Papa Diosan 'iti 'icë quixun uni ñuixuncë 'aímbi sapi ca axa Jesucristomi catamëti iëtisama tancë unicaman a banax ca upí oquin cuaisama 'icë quixun sinánti 'icën.

⁴Usaquin sináncë unicaman ca ñunshin 'atimanën 'apúan sinánmicëxun, uisairai cara aín 'ucha tërëncë 'aish Nucën Papa Diossaribi, Cristo, ainan 'iti 'icë quixun 'unanima.

⁵Nuxbi ñuicaquin cananuna unicama bana ñuixuniman. Usoquin cananuna —Jesucristo ax ca Nucën 'Ibu 'icë —quixun unicama bana ñuixunin. Nuxbi ñuicaquinma cananuna Jesús, an nu nuibacë, an nu sinánmicësabi oquin aín bana mitsu ñuixunin.

⁶Nucën Papa Dios axa bëráma, "Bëänquibucë ca pëquiti 'icë" quíá, anbi ca Cristonëan nun nuitu mëúxun nu chuámashi tani cuëëninu uisaira upí cara Nucën Papa Dios 'icë quixun 'unánun 'imiäxa.

Jesucristomi catamëtishi uni upiti tsóti bana

⁷Nun cushínbi 'atsínxunmabi cananuna an 'amicëxuinshi ax cuëëncësabi oquin 'ati 'ai quixuan unicaman 'unánun ca Jesucristo cupí Nucën Papa Diosan nux abë upí 'ixúnu aín cushínbi ñu 'anun nu 'imia.

⁸Unían nu 'atimocëxbi cananuna Nucën Papa Diosan nu 'aquincë cupí asábi 'ain. Uisa ñu cara 'icëbëbi cananuna sináncasmai bënëtiman.

⁹Unin bëtsi bëtsi oiabi ca Nucën Papa Diosan nu ènima. Unin bamatanun quixun mëëcëxbi cananuna bamaiman.

¹⁰Uinu cananuna cuani anuax cananuna Jesús 'iásaribiti, camabi nëtën tëmërai unin bëtsi bëtsi ocë 'ain. Usaínu 'iabia Jesusan nubë 'ixun nu 'aquinia ca camabi unin isti 'icën.

¹¹Jesusan ca nu iëmqiun 'aquinia quixun camabi unin isnun ca nun aín bana ñuixuncëbë uni raíri nëtëtima nu bamamicatsi quiax 'ësënania.

¹²Aín bana ñuixuncë cupí nu bamamisa tani uni numi èsënanmainunbi camina mitsux nun nu ñuicë bana cuati Jesúsni catamëti nëtëtimo Nucën Papa Diosan 'inux iëcë 'ain.

¹³⁻¹⁴Cananuna 'unanin, Nucën Papa Dios, an Nucën 'Ibu Jesús bamacëbi baísqumia, an ca usaribi oquin nuribi ainan 'icë Cristo utëcëncëbëtan baísqumiti 'icën. Baísqumitanëxun ca mitsubënu abë aín nëtënu 'inun nu 'imiti 'icën. Usaquin 'unánquin cananuna —ainan 'inun an nu iëmicë 'ixun ca Nucën Papa Diosan nu 'aquinia —quixun unicama cain, bëráma Nucën Papa Diosan 'amicëxun aín unin èsaquin cuëëncësabi oquin: "Nucën Papa Diosan ca 'è 'aquinia quixun 'unánquin cana camabi uni —usa ca —quixun can".

¹⁵Nun tëmëraqinbi mitsu bana ñuixuncëx camina 'itsaxira Nucën Papa Diosan nuibaquin 'aquincëx ainan 'aish cuëënin. Usai 'iquin camina mitsun 'itsaxuinra Nucën Papa Dios —asábi ca —caquin a rabin, Nucën Papa Dios cuëënun.

¹⁶Usa 'ain cananuna masá nuituquinma aín bana ñuiritiribi èniman. Nucën nami axa abiira abi xënuibucëbëtanbi ca Nucën Papa Diosan camabi nëtën ami catamëti cuëënun nu cushioia.

¹⁷Cananuna 'unanin, ènë nëtënuaxnu tëmëracë 'aímbi ca a ñucamax bënëtishi cëñutia. Tëmëracëbi ca nun sináncësamaira oquin Nucën Papa Diosan nux tëmëracë cupínu abë 'aish chuámarua tani cuëëinra cuëënun nu 'imiti 'icën.

¹⁸Usa 'ixun cananuna nun bërúnbi iscë ñu 'aisamaira oquin sinánquinma unin iscëma ñu, uni nuibati, cëmëi banatima, upí sinánñu 'iti, acama sinanin. Nun bërún nu iscë ñucamax ca cëñúti 'icën. Usa 'aímbi ca unin aín bërún iscëma, nun nuitu mëúnu sináncë ñucamax, Nucën Papa Dios rabiti, uni 'aquinti, acamax cëñútima 'icën.

5

¹ Cananuna 'unanin, bĕráma unin 'á 'aísha xubu chĕquicĕsaribiti ca nun nami anu nun bĕru űunshin 'icĕ ax 'ia. Usaía nun nami 'iti 'ainbi ca Nucĕn Papa Diosan chĕquitimoĭnu anu abĕ 'iti a aín nĕtĕnu nu mĕnioxuanxa. Ax ca unían 'acĕma 'icĕn.

² Usai cananuna Nucĕn Papa Diosan nĕtĕnu 'iti 'ai quixun 'unani cananuna asĕrabi ĕnĕ nĕtĕnuax anu cuainsa tani bĕnĕtin.

³ Anuax cananuna ĕnĕ namima bĕtsi namiűu 'iti 'ain.

⁴ ĕnĕ nĕtĕnu 'aish cananuna paĕ tani masá nuituti bĕnĕtin. Usa 'aish cananuna ĕnĕ namiűuma bĕtsi nami bamatima, axa usabii 'iti, aaűu 'iti cuĕĕnin.

⁵ Usaínu 'inúan an nu 'imicĕ ax ca Nucĕn Papa Dios 'icĕn. An ca, usai cananuna 'iti 'ai quixúnu 'unánun aín Bĕru űunshin Upí nubĕa 'inun nu 'inácĕxa.

⁶ Usa 'ain cananuna an ca aín quicĕsabi oĕuin nu 'imiti 'icĕ quixun sinani, Nucĕn Papa Diosmi catamĕti bĕnĕtiman. ĕnĕribi cananuna 'unanin, ĕnĕ nĕtĕnu 'aish, nun nami, nun xo acamax ió 'icĕma pain 'aish, cananuna Nucĕn 'Ibu Jesúsbĕ aín nĕtĕnuirama pan 'ain.

⁷ A isímabi cananuna ĕnĕ nĕtĕnuax ami catamĕti ax cuĕĕncĕsoi 'in.

⁸ Usa 'aish cananuna –an ca abĕ 'inun nu 'imiti 'icĕ –quixun 'unani chuámashi tani cuĕĕnin. Usai 'i cananuna ĕnĕ nĕtĕnu 'ima Nucĕn 'Ibu Jesúsbĕ aín nĕtĕnu 'iisa tanin.

⁹ Usa 'ain cananuna ĕnĕ nĕtĕnu 'aish 'icĕsaribiti aín nĕtĕnuxunribi ax cuĕĕncĕsa oĕuin űu 'ati cuĕĕnti 'ain.

¹⁰ Utĕĕntancĕxun ca Cristonĕn unicama achúshi achúshi uisaquin cara ĕnĕ nĕtĕnuxun űu 'axa quixun isti 'icĕn. Usoquin ca, atun űu 'acĕ cara upí 'icĕ, cara upíma 'icĕ quixun isti 'icĕn. Atun űu 'acĕsabi oĕuin istancĕxun ca raíri ax cuĕĕncĕsabi oĕuin 'acĕ, axa cuĕĕnun 'imianan raíri an aín bana quicĕsabi oĕuin 'acĕma uni a uisoquin cara 'ati 'icĕ usoquin 'ati 'icĕn.

Uisai cara uni chuámarua 'iti 'icĕ quicĕ bana

¹¹ Usaquin ca Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn unicama ashúshi achúshi isti 'icĕ quixun 'unánquin cananuna ami racuĕquin camabi uninribi 'unánun a űucama űuiquin bana űuixunin. An nu sinánmicĕsabi oĕuin cananuna bana űuixuni quixun ca Nucĕn Papa Diosan 'unánxa. Usaquinu 'aiami mitsúnribi 'unánti cana cuĕĕnin.

¹² Nuxbi rabíacatĕcĕni banaquinma cananuna mitsun uisa caranuna nux 'ai quixun 'unánquin axa nu űui banacĕ unicama canun quixun usaquin mitsu can. A unicaman ca –nux cananuna upí 'ai –quixun uni sinánmisa tanquinbi aín nuitu upí 'iti sinanima.

¹³ Uní raírĕnan, nux cananuna űunshíncĕsa 'ai quixun sinánmainunbi cananuna Nucĕn Papa Dios ax cuĕĕncĕsabi oĕuin űu 'ain. Usaribi oĕuin cananuna raíri uninribia, nux cananuna űunshíncĕma asábi 'ai quixun sinánmainun, mitsúxmi upiti Nucĕn Papa Diosmi sinácĕ 'inun, aín bana mitsu űuixunin.

¹⁴ Cristonĕn ca camabi uni 'itsaira nuibatia quixun 'unánquin cananuna a sinánquin –usa ca –quixun atu cain. Cananuna 'unanin, ax achúshi 'aishbi ca Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oi camabi unin 'ucha cupí bamacĕxa. Usaía Cristo 'iá 'ain, cananuna tĕmĕraíbi nux cuĕĕncĕsabi oi 'ima, ax cuĕĕncĕsabi oi 'iti 'ain.

¹⁵ Aín unicamaxa ĕnĕ nĕtĕnuax atux cuĕĕncĕsa oi 'ima, ax cuĕĕncĕsabi oi 'inun ca Cristo, axa atu cupí bamatancĕx baísquia, ax camabi unin 'ucha cupí bamacĕxa.

¹⁶ Bĕráma uni isquin, ax ca unishi 'icĕ quixun sinan 'ixunbi cananuna bĕrí, uisa uni cara, –axribi ca Jesucristonan 'iti 'icĕ –quixun sinanin. Usaribi oĕuin –Cristo ax ca unishi 'icĕ quixun sinan 'ixunbi cananuna bĕrí Cristo ax ca asĕrabi Nucĕn Papa Diosan Bĕchicĕ, an nu ainan 'inun iĕmicĕ, a 'icĕ quixun 'unanin.

¹⁷ Usa 'ain ca uínu 'icĕ unix cara Cristomi catamĕtia ax Cristobĕ 'aish bĕtsi uni 'icĕn. Usa 'ixun ca bĕráma 'acĕsa oĕuin sinántĕcĕnima. Bĕtsi oĕuin ca sinania.

¹⁸ Nucĕn Papa Diosan 'imicĕ ca axa Cristomi catamĕci uni usai 'ia. Cristo cupí nux abĕ upí 'inun ca Nucĕn Papa Diosan nu 'imiácĕxa. 'Imianan ca camabi uníxa abĕ upí 'inun aín bana űuixunun nu 'imiácĕxa.

¹⁹ ĕnĕx ca ĕsa 'icĕn: Nucĕn Papa Diosan ca Cristo cupía camabi uni abĕ upí 'inun mĕniocĕxa. Mĕnionan ca atun űu 'atima 'acĕcama a sinántĕcĕnuxunma tĕrĕnxuanan, nun aín bana anun unicama abĕ upí 'inun űuixunun nu cacĕxa.

²⁰ Nux Cristonĕn 'imicĕ 'ixun cananuna an sinánmicĕsabi oĕuin mitsu ĕsaquin cain, Nucĕn Papa Dios anbia mitsu cacĕsa 'inun: Nucĕn Papa Diosbĕ upí 'inux camina min 'uchacama tĕrĕncĕ 'inun Jesucristomi catamĕti 'ain.

²¹ Cristo axa aínu 'uchaűumabi 'icĕbi ca nun 'uchacama tĕrĕncĕ 'inúan, nun 'ucha bitsi 'uchaűuirasa 'inun Nucĕn Papa Diosan 'imiácĕxa, nux an iscĕx 'uchaűuma 'inun. Nuxnu abĕ 'imainuan Cristo axribi nubĕ 'icĕbĕtanu ax cuĕĕncĕsabi oĕuin 'anun ca Nucĕn Papa Diosan nun 'uchacama a 'inácĕxa.

6

1-2 Nucên Papa Diosan bana cuêneo ca ësai quia:

Anúnmi 'è ñucácê nêtên cana min bana cuan. Cuaquin cana anúnmi 'ënan 'inux iêti nêtên mi iémian.

A bana quicêsabi oi ca bërîribi anúan mitsun ñucácêxun cuati nêtê a 'icên, bërîribi ca anúan mitsu ainan 'inun iêmîti nêtê 'icên. Usa 'ain cananuna Nucên Papa Diosbêtan mitsu cain, an mitsun bana cuanan 'aquinsa tancêxun camina an mitsu 'aquinun axa cuêencêsabi oquin a ñucáci 'ain.

³ Uinu 'icê uníbia nun bana —'aisama ca —quixun caquin cuaisama tanunma cananuna ñu 'atima 'aquinma Nucên Papa Dios cuêencêsabi oquinshi 'ain.

⁴ Bêtsi bêtsi onan numi nishquin unin tēmëramicê 'ianan uisa ñu cara 'icêbêbi bënëquinma tanshiquin Nucên Papa Diosan bana ñuixunia isquin ca camabi unin 'unánti 'icên, nux cananuna aséribi Nucên Papa Diosan uni 'ai quixun.

⁵ Unían nu mēëanan sipuanan raíri uni numi tsuáquirumimainun 'aisamaira oquin ñu mēëanan, 'uxti tēanan 'acêñuma 'aish panancê 'ixunbi cananuna bënëquinma tanshitin.

⁶ Usa 'ixun ñu 'aisama 'ati sinánquinma Nucên Papa Diosan bana 'unáncê 'ixun ami nishíma unibê aséribi upí 'ianan Nucên Papa Diosan Bêru Ñunshin Upitan sinánmicê 'ianan, paránquinma aséribi uni nuibanan

⁷ bêtsi bana ñuixunma, an cushiocêxuinshi aín bana ñuixunia isquin ca nux cananuna aséribi Nucên Papa Diosan uni 'ai quixun camabi unin 'unánti 'icên. An iscêx nun nuitu upí 'ixun cananuna racuêquinma uni itsiribi Cristomí sinánun 'aquintí 'ain. Usoquin 'aia ca numi manánquinbi unin 'unánti 'icên, nun cananuna ñu 'aisama 'acêma 'ai quixun.

⁸ Raíri uni nu ñui —a unicamax ca aín nuitu upí 'icê —quimainun raírinêxribishi nu ñui 'atimati banaia. Usaribitia raírinêx nun isanuna Nucên Papa Diosan bana upí oquin ñuixuní quimainun ca raírinêxribi nun isanuna Nucên Papa Diosan bana 'unáncêma 'ai quia. Usaribiti ca raíri uníxa —Pablonên bana ca aséribi 'icê —quimainun raírinêxribishi —a banax ca cémê 'icê —quia.

⁹ —Uínbi 'unáncêma ca a uni 'icê —quíax nu ñui quicancêbêbi ca raíri —nun 'unáncê ca Pablo 'imainun abê 'icê unicama 'icê —quia. Bamatisa 'aishbi cananuna iéan. Usai 'ínu upiti ami catamêti 'unánti cupía Nucên Papa Diosan nu castíancêxibi cananuna bamacêma 'ain.

¹⁰ Masá nuitucê 'aishbi cananuna chuámaruaishi 'ain. Nuñuma 'ixunbinu Cristo ñuiquin bana ñuixuncêx ca an a bana cuacê unicamax uni ñuñu 'icêsamaira oi chuámarua tani cuêënia. Nuñuma 'icêbi ca Cristonên nubê 'ixun ax cuêencêsabi oínu anun 'inun nu ñu 'inania.

¹¹ Corintonu 'icê nucên xucéantu, aséribi mitsu nuibaquin cananuna nux 'icêcama 'imainun nun sináncê ñucamaribi mitsu ñuixuan.

¹² 'Isaira mitsu nuibaquin nun cacêsaribi oquin mitsun nu nuibaquin cati sináncêbêtanbi camina nu cacêma 'ain.

¹³ Usa 'icê cana unían aín bêchicê cacêsaribi oquin mitsu cain, 'ën mitsu 'acêsaribi oquin camina 'ëribi nuibacanti 'ain.

Nux cananuna anu Nucên Papa Dios 'icê a 'ai quicê bana

¹⁴ An ñu upíshi 'acê unin sináncêsaribi oquin ca an ñu 'aisama 'acê unicaman sinaníma. Usa 'ain camina mitsux Jesucristomí catamêcê 'ixun axa Jesucristomí catamêcêma unicamabêtan atun cuêencêsa oquin ñu 'atima 'ain. Nêtx ca imêbê mēscutíma. Usaribiti ca Cristonên unicamax Cristonanma unicamabê nuianantima 'icên.

¹⁵ ¿Cristonên cara ñunshin 'atimanên 'apúan sináncêsa oquin sinanin? Usaquin ca sinaníma. ¿Axa Cristomí catamêcê unin cara axa Cristomí catamêcêma unin sináncêsaribi oquin sinanin? Usaquin ca sinaníma.

¹⁶ ¿Anuxun Nucên Papa Dios rabiti xubunuxun cara atúnbi 'acê ñu unin rabiti 'ic? Ca 'atima 'icên. Nucên Papa Dios, ax bamatimoi tsócê, a aín unicaman rabicê, ax ca mitsunu 'icên, axa ësai quiásabi oi:

'Èx cana atubêbi 'ianan uinu cara atux cuania anuribi atubê 'iti 'ain. 'Èx cana aín Dios a atun rabiti a 'ain, atux ca 'ën unibu 'iti 'icên.

¹⁷ Èsairibi ca Nucên 'Ibu Diosan bana quia:

Axa 'ëmi sináncêma unicamabê 'ima 'ianan camina atun sináncêsaribi oi 'icantima 'ain. Usai 'iquin camina 'èx cuêencêma ñu 'atima 'ain. Usai 'ia cana 'ënan mitsu 'imiti 'ain.

¹⁸ 'Imianan cana mitsun Papa 'iti 'ain. 'Icêbê camina mitsux, bēbu 'imainun xanucamaxribi, 'ën bêchicê 'iti 'ain. Usai cana mitsun 'Ibu Dios, cushiira, 'èx quin.

7

¹ 'Èn nuibacê xucéantu, a banacama nun cuanun ca Nucên Papa Dios quiacêxa. A banacama 'unánquin cananuna nun sinanên upíra oquin sinánan nun nuituribi upí 'ianan

nun 'acé ñuribi upí 'inun camabi nētēn bēruñcanti 'ain. Usai 'i cananuna aín bana cuati ainanshi 'aish ax cuēñcēsabi oíshi 'iti 'ain.

Corintonu 'icē unicamaxa sinana bana

² Mitsun nuitunēnbi camina upí oquin sinánquin nu nuiabiti 'ain. Mitsu achúshibi cananuna uisa ocēma 'ain, mitsu achúshibi cananuna 'atimaquin sinánmicēma 'ain, mitsu achúshibi cananuna paráncēma 'ain.

³ 'Uchoquin cana mitsu caiman. Bērāma cacēsabi oquin cana mitsu catēcēnin, cana 'aisamaira mitsu nuiabiti. Mitsux cuēñcēbē cana 'ēxribi cuēñnin, mitsux masá nuituti tēmēracēbē cana 'ēxribi masá nuituti tēmēracēsa 'ain.

⁴ Mitsun camina upí oquin 'ai quixun sinani cana cuēñnin. Usa 'aish cana, nux tēmēraquinbi mitsun upí oquin 'aia cuati, chuámarua tani cuēñnin.

⁵ Macedonia menu uax cananuna upíma 'aish masá nuituan. Ēnuax cananuna 'aisamaira tēmēran, numi uní nishcē cupí 'ianan mitsucēñun Titoribi sinani masá nuituti.

⁶ Usai 'iabi ca Nucēn Papa Dios, an uni tēmērai masá nuitutiabi chuámarua 'inun 'imicē, an Tito mitsunuax ēnu unun mēñioxun nu chuámarua 'imíaxa.

⁷ Tito ucē cupíshima, an mitsu ñuiquin 'ē cacē bana aribi cuati cananuna chuámarua tani cuēñnin. Mitsunuax uxun ca Titon nu caxa, axribi masá nuituti cuanxbisa mitsu isi cuēñanxa quixun. Nux mitsu isi cuanti cuēñanmi 'ēn mitsu quiricanu cacē ñucama sinani masá nuitutími 'itsaira 'ēmi sináncancē, acama Titon ñuia cuati cana cuēñan.

⁸ A quirica buánmixun cana mitsu masá nuitumian. Usa 'aínbi cana, a quirica buánmiti ca 'aisama 'icē quixun pain sinánxunbi bērí 'unanin, 'aisamairai camina masá nuitucancēma 'ai quixun.

⁹ Mitsúxmi 'ēn buánmicē quirica isi masá nuitucē cupíma, mitsúnmi masá nuitutancēxunbi sinanacē cupí cana cuēñnin. Nucēn Papa Dios cuēñcēsabi oi camina usai 'ican. Usa 'ain ca nun mitsu buánmicē quirica an uibi 'atimaquin sinánmicēma 'icēn.

¹⁰ Aín 'uchacama cupí masá nuitutancēxa uni sinanati ca Nucēn Papa Dios cuēñnia. Sinanatanacēx ca aín 'ucha tērēncē 'aish Nucēn Papa Diosnan 'inux iēcē 'ia. Usai 'itancēx cuēñnquin ca —'ēx 'ēn 'uchacama sinani pan masá nuituti ca asábi 'iaxa —quixun sinánti 'icēn. Usa 'aínbi ca uni raíri aín ñu 'atima 'acē cupí masá nuituquinbi acama ēni ami sinanacēma 'aish Nucēn Papa Diosnan 'ima.

¹¹ Nucēn Papa Dios cuēñcēsabi oi masá nuitutancēxun camina 'ēn mitsu cacē bana upí oquin sinan. —Sinanima cananuna usai 'ia —quixun sinánan —ami rabínquinma an 'aisama ñu 'acē uni 'axunma 'anun cacēma 'aish cananuna 'aisama 'ai —quixun sinani racuēquin camina upí oquin mēñiōti sinan. Camina 'ēn mitsu isi cuanti cuēñanan, an ñu 'aisama 'acē uni upía 'inun 'ē mitsu cacēsabi oquin 'aquian. Mitsun camina 'ēn mitsu cacē ñucama upí oquin mēñiō quixun cana 'unanin.

¹² 'Ēn mitsu quirica buánmiquin cana an ñu 'atima 'acē uni ashi sinánquin cuēñocēma 'ain, ami ax 'uchacē uni aribishi sinánquin cana 'acēma 'ain. Nucēn Papa Diosan iscēxun camina asérabi nu nuibaquin nun bana cuati quixunmi mitsun 'unánun cana a quirica mitsu buánmian.

¹³ Usa 'ain cananuna acama sinani masá nuitutíma chuámarua tani cuēñan.

'Ianan cananuna Titóxribia usaimi 'icancē bana ñui cuēñnia isi cuēñinra cuēñan. Mitsun camina Tito chuámarua tanquian upí oquin sinánun 'imian.

¹⁴ Mitsunua cuantánun Tito caquin cana —a unicamax ca upí 'icē —quixun mitsu rabiquin can. Nun nu Tito ñuiquin mitsu cacē bana axa cēmēma 'ain ca nun mitsu ñuiquin Tito cacē banacamaxribi cēmēma 'iaxa.

¹⁵ Mitsúnmi axa bēbaia aín bana cuaisa tanquin nuibaquin bicē, a sinánan an cacēsabi oquinmi mitsun 'acē ñucama aribi sinánquin, ca an asérabi mitsu nuibatia.

¹⁶ Usa 'ain cana, mitsun camina asérabi upí oquin sinánquin ñu 'ai quixun sinani cuēñnin.

II. AXA JERUSALENUAX JESUCRISTOMI CATAMĒCĒ UNICAMA CURIQUI BUANMITIA PABLO QUIA (8.1-9.15)

8

'Aquinsa 'icē uni upí oquin 'aquinti bana

¹ 'Ēn xucéantu, mitsúnmi 'unánun cana mitsu caisa tanin, Macedonia nētēnu 'icē unicamax ca ainan 'aish ésaí Nucēn Papa Diosan sinánmicēx 'ia.

² Amia uni nishmainun bētsi ñu cupíribi tēmēraquinbi Jesucristomi catamēti ēníma ca chuámaruaishi 'aish bucuia. Chuámarua 'ixun ca ñuñuma 'ixunbi cuēñnquin ñuñu unin 'acēsa oquin curíqui 'inánxa.

³ 'Ēnbi cana uisoquin cara atun curíqui 'inánxa quixun 'unan. Cuēēnquin ca a 'inánti a 'inánanbi ainan 'itia nancé aribi 'inánxa.

⁴ 'Itsa oquin ca 'esoquin nu caxa:

—Nunribi cananuna axa Jerusalénuax Jesucristomi catamécē unicama 'aquinquin curíqui 'inántisa tani —quixun.

⁵ Nun sináncēsamaira oquin 'aquin ca Nucēn 'Ibu Jesús pain —nux minan 'ixun cananuna mix cuēēncēsabi oquin 'ati 'ai —quixun catancēxun Nucēn Papa Diosan sinánmicēsabi oquin nun bana cuanan nun nu Jerusalénu buánun atun curíqui nu 'inánxa.

⁶ Macedonianu 'icē unían 'acē sinánquin cananuna an béráma mitsúnmi Jerusalénu buánmiti curíqui biquinbi sēnēonma cupí, a sēnēonquin bitsia isía cuanun quixun Tito xutin.

⁷ Raírinēan 'acēsamaira oquin camina upí oquin sinani Jesucristomi catamēanan, Nucēn Papa Diosan bana 'unánquin a bana uní 'unánmiti 'unánan, asérabi chíquishquinma cuēēnquin ñu 'anan, asérabi nu nuiban. Usaquin 'axun camina raírinēan 'acēsamaira oquinribi Jerusalénu 'icē unicama nuibaquin atu buánmiti curíqui timēquin nanti 'ain.

⁸ Usoquin 'ati cuēēnquinmabimi 'anun quixun cana mitsu caiman. Macedonianu 'icē unicaman ca cuēēnquin axa Jerusalénuax Jesucristomi catamécē unicama curíqui 'inania quixunmi 'unánun quixuinshi cana mitsu can. Usoquin 'unánquin camina 'unánti 'ain, caramina asérabi Jerusalénu 'icē unicama nuibati 'ai quixun.

⁹ Uisaira oquin cara Nucēn 'Ibu Jesucristonēn nu nuibatia quixun camina 'unanin. Mitsúxmi chuámarua 'ianan aín nētēnu xēnibua 'aínbi abē 'iti cupí ca ax aín Papan nētē upí 'ébētsini 'ēnē menu ñuñuma 'inux uacēxa.

¹⁰ Usa 'ain cana 'ēn mitsu cacē cupímami mitsúxbi cuēēnquin Jerusalénu 'icē unicama curíqui 'inánti sinan 'icē 'esaquin mitsu cain: bētsi baritian camina mitsun curíqui 'inánti sinani cuēēancēn. Usaquin sinánxun atu 'inánti curíqui biquinbi camina sēnēoncanma 'ain.

¹¹ Sēnēonma 'ixun camina bēri sēnēoncanti 'ain. Uiti curíquiñu caramina 'icanin, a camina mitsúnbi sinánquin, mēsú 'inánti 'ain. Mitsúxmi a 'ati sinani cuēēansabi oquin sēnēonquin 'inani camina cuēēncanti 'ain.

¹² Curíquiñu 'ixun unin 'inántisa tanquin 'inánti ax ca Nucēn Papa Diosan iscēx asábi 'icēn. Usaribiti ca curíquiñuma 'ixun unin 'inántisa tanquinbi 'ináncēma, axribi Nucēn Papa Diosan iscēx asábi 'icēn.

¹³ Atu curíqui 'inántancēxmi mitsux curíquiñuma 'inun cana mitsu caiman. Mitsux 'icēsariibitia atúxribi ñuñu 'iti cupishi cana mitsu cain.

¹⁴ Usa 'ain camina mitsux bēri ñuñu 'ixun ñuñuma unicama 'inánti 'ain. Usaribi oquin ca atúxribi ñuñu 'ixun mitsu ñuñuma 'icē 'inánti 'icēn. Usai 'i ca camabi uní ñuñu 'iti 'icēn.

¹⁵ Usaribi oi ca Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo 'esai quía: “An piti 'itsa bicē, ainan ca tēxēcēma 'icēn. 'Imainun ca an 'itsamashi bicē, anribi pucháquin piaxa”.

Titocēñun abē 'icē unicama ñui quicē bana

¹⁶ Nucēn Papa Diosan sinánmicēxun ca 'ēn 'acēsariibi oquin Titon mitsu nuibaquin 'aquinsa tania. An usaquin Tito sinánmicē cupí cana Nucēn Papa Dios —asábi ca —cain.

¹⁷ 'Ēn mitsu isi cuantánun cacēx ca axribi cuainsaira tani cuēēanxa. Usa 'aish ca ax cuēēncēsabi oquin mitsu 'aquinxun isi cuania.

¹⁸ Bētsi uniribi —an ca upí oquin Cristo ñuiquin bana ñuixunia —quixuan camabi 'ēmanuxun 'unánancē, aribi cananuna Titobēx cuanun xutin.

¹⁹ A uni ca camabi 'ēmanuxun axa Jesucristomi catamécē unicaman 'ēnē ñu mēēti nu 'aquinia nubē cuanun caísaxa. Mitsúnmi usoquin 'ináncē isquian unicaman Nucēn 'Ibu Jesús rabinun cananuna 'ēnē curíqui bixun Jerusalénu 'icē unicama 'inani cuanin.

²⁰ Unían nunan 'inun a curíqui biisa sinánquin nu ñuiti rabanan ca a uni nubē cuania.

²¹ Nun cananuna 'ēnē curíquicama mēcamaquinma upí oquin buánti 'ai quixun Nucēn 'Ibu Diosan ismainun unicamanribi 'unánti cananuna cuēēnin.

²² Tito 'imainun 'ēn mitsu ñuixuncē uni, acēñun cananuna bētsi uniribi mitsunu cuanun xutin. Ax ca Cristomi catamécē 'aish nun xucēn 'ixun nu upí oquin ñu 'axúanxa. Mitsun camina Jerusalénu 'icē unicama curíqui buánmisa tani quixun 'unani ca axribi mitsu 'aquini cuainsa tania.

²³ An 'unáncēma unicaman —uí cara Tito 'icē —quixun ñucácēxun camina cati 'ain, —an Pablobētan ñu mēēquin mitsu 'aquinti uni ca ax 'icē —quixun. Canan camina abē cuancēcamaribi ñuiquian —uí cara —quixun ñucácēxun cati 'ain, acamax ca axa Jesucristomi catamécē unicaman xucēxa cuancē 'icē quixun. Cristonēn 'imicē 'ixuan atun upí oquin ñu 'aia isquian ca —usa ca Cristonēn uni 'icē —quixun camabi unin 'unania.

²⁴ Usa 'ain camina ënë unicama upí oquin bití 'ain. Mitsun usaquin 'aia cuaquin ca camabi ëmanuaxa ax Jesucristomi catamëcë unicaman 'unánti 'icën, mitsun camina acama nuibati quixun. 'Unánan ca nux mitsu ñui quicë bana ca aséribi 'icë quixun 'unánti 'icën.

9

Axa Jerusalénuax Cristomi catamëcë unicama buánmiti curíquia Pablonën ñuia

¹⁻² Cana 'unanin, 'ën cacëxunmabi camina mitsúnbi cuëënquin axa Jesucristomi catamëcë unicama curíqui buánmiti sináncancën. Usaquinmi sináncë cupí cana mitsu ñuiquin —bëtsi baritian ca Acaya menu 'icë unicaman curíqui timëti sinánxa —quixun Macedonia menu 'icë unicama cain. Usaquin 'ën ñuia cuaquin ca Macedonianu 'icë unicaman mitsun 'acësaribi oquin 'ati sinánxa.

³ Usa 'ainbi cana 'ën mitsu ñuiquin atu cacë bana cëmë 'iti rabanán, ënë unicama mitsunu cuanun xutin, 'ëx quicësabi oía mitsun curíqui mëniocë 'iti cupí.

⁴ Macedonianu 'icë unían 'ëbë mitsunu cuanxun iscëxibi nun sináncësabi oquin mitsun 'acëma 'ain cananuna rabinti 'ain. A ñucama mitsun sináncësabi oquin 'acëma 'aish camina nux 'icësamairai rabíncanti 'ain. Usáinu 'itima cupí cana ënë unicama mitsunu cuanun xutin.

⁵ Usa 'ain cana ënë unicama atux pain cuanxuan, mitsun sinánsabi oquin curíqui timëti 'aquinun quixun rëcuëonquin xuti sinan. Usoquin mitsun 'aia ca axa 'ëbë cuancë unicaman 'unánti 'icën, nun sinánmicëxunmabi camina mitsúxbi cuëënquin curíqui Jerusalénu 'icë unicama 'inani quixun.

⁶ Ësa ca quixun camina sinánti 'ain, an ñu bëru 'itsama 'apácë uni, an ca aín bimiribi 'itsamaribi bitsia. Usaribi oquin ca an ñu bëru 'itsa 'apácë uni an aín bimiribi 'itsa bitsia.

⁷ Usa 'ain camina mitsúnbi mitsun nuitu mëu upí oquin sinántancëxun 'inánti 'ain. Sinánquinbi 'inántisama tanquin camina 'inántima 'ain. Usaribi oquin camina uni itsian mi cacëxuinshi 'inántima 'ain. Nucën Papa Diosan ca an aséribi cuëënquin uni ñu 'ináncë uni a nuibatia.

⁸ Nucën Papa Diosan ca camabi ñu anúnmi mitsux ami sinani cuëëni bucuti mitsu 'inánti 'icën. 'Inánan ca anúnmi usaribi oquin bëtsi uniribi 'aquinun mitsu 'inánti 'icën.

⁹ Usa 'ain ca axa ami sináncë uní ñui Nucën Papa Diosan bana cuëñëo ësairibi quia: Upi oquin sinánxun ca ñuñuma uni ñonquinma 'itsaira 'inánxa. Usoquian 'acë a ca Nucën Papa Diosan manuquinma xëñibua 'ainbi sinania.

¹⁰ Nucën Papa Dios, an 'apáti ñu bëru uní 'ináncë, an ca 'apáxuan aín bimi piti oquin uní 'inania. Usaribi oquin ca anun uní itsi 'aquinti ñu mitsuribi 'inánti 'icën, camabi nëtënmi anun upí oquin uní 'aquinun.

¹¹ Usa 'ain ca ñonquinmami anun uní itsi 'aquinun Nucën Papa Diosan camabi ñu mitsu 'inánti 'icën. An 'ináncëxunmi mitsun buánmicë curíqui nun 'ináncëxun biquin ca Jerusalénuaxa ax Jesucristomi catamëcë unicaman —asábi ca —caquin Nucën Papa Dios rabiti 'icën.

¹² Usoquin 'aquinquin cananuna anun aín cuëëncë ñuñu 'inun 'inanin. Usaquin 'inánquin cananuna —asábi ca —caquin rabia Nucën Papa Diosmi sinánun acama 'aquinin.

¹³ Usoquin mitsun 'aquinçëxun ca a unicaman —mitsun camina Cristonan 'ixun aín cuëëncësabi oquin 'ai —quixun sinánquin Nucën Papa Dios rabiti 'icën. Rabianan ca mitsun camina atu 'imainun uní raíribi ñonquinma ñu 'inani quixun sinánquin Nucën Papa Dios —asábi ca —cati 'icën.

¹⁴ Usaribi oquin ca, Nucën Papa Diosan nuibaquin 'aquinçëxunmi mitsun curíqui 'ináncë cupí, atun mitsu nuibaquin Nucën Papa Dios ñucáxunti 'icën.

¹⁵ ¿Nucën Papa Diosan aín Bëchicë achúshi nu iëminuxa bamanun xuá, a sinani caranuna uisairai quiti 'ain? A sinánquin cananuna cuëënquin —asábi ca —caquin 'itsaira rabin.

III. JESUCRISTONËN AÍN BANA ÑUIXUNUN CAISCË UNI ÑUIQUIN PABLONËN CA (10.1-13.14)

10

—Aín bana ñuixunun Jesusan cá cana 'ëx 'ai —quíaxa Pablo quia

¹ 'Ëx Pablo 'icë Cristonën sinánmicëxun an 'acësaribi oquin mitsu nuibaquin upí oquin cati cana cuëëni. Uní raírinëx caísa quia, 'ëx mitsubë 'aish isana mitsu ñu caíma upitishi banain. Bëtsi ëmanuxun quirica buánmiëquin cuni isana ñu caquin cacësa oquin mitsu cain.

² Usái quicëbëtanbi cana mitsu cain, mitsu isi cuanquin, 'ën isna axa 'ëbë nicë unibëtan, Nucën Papa Diosan sinánmicëma, nunbi sinánxun bana uní ñuixuni quixuan an nu ñuicë unicama, abë banaquin cati cana sinanin. 'Ën mitsu isi cuanxun ñu caquin catima cupía upitishi bananun camina a unicama uisa caranuna nux 'ai quixun upí oquin 'unánmiti 'ain.

³ Asérami cananuna nux unishi 'aishbi ênê nêtênu 'icê unicama 'icêsaribiti 'acanáman.

⁴ Usa 'aish cananuna ênê nêtênuaxa 'anun suntáru 'acánancê ñu anúnribi nux 'acanáman. Nucên Papa Diosan cushínshi cananuna axa ami nishcê unicama usai 'iaxma 'inun nêtêmiti 'ain.

⁵ Usaribi oquin cananuna unían 'atimaquin nu ñuicê bana, 'imainun unin anbi sinánquin, Nucên Papa Diosan bana cuaxunma 'anun caquin 'atimaquin sinánmicê banacamari, Nucên Papa Diosan cushínshi ñancáishi 'itánun nêtênti 'ain. Usa 'ain cananuna aín cushínbía 'imicêxun Cristo cuêêncêsabi oquinshi 'ati sinanin.

⁶ Ên mitsu cacê ñucamami mênioquin sênêoncêbê mitsunu cuanquin cananuna an Nucên Papa Diosan bana cuaisama tancê unicama sinananun 'esêquin, atun 'aisama ñu 'acê a ênsama taniabi êmiti 'ain.

⁷ Mitsun camina uisaira caranuna nux 'ai quixun isti 'ain. Asérami camina Cristonan 'ai quixun sinánquin camina 'unánti 'ain, nuxribi cananuna Cristonan 'ai quixun.

⁸ Nucên 'Ibu Jesucristonên ca aín bana mitsu ñuixunun 'ê cacêxa, masá nuitumiquin 'uchoquin ñu caquinma ax quicêsabi oquin 'anun mitsu 'unánminun quixun. Usoquin 'anuan Jesucristonênbi 'imicê 'aish cana 'itsa oquin mitsu calbi rabiniman.

⁹ Racuéoti cupí cana mitsu quirica buánmi quixunmi sináncanti cana cuêêniman.

¹⁰ Uní raínêx caísa quía, 'ên quiricanu cuêêocê bana ax cushi 'aínbi isana 'êx mitsubê 'aish cushima 'anan 'êx quicêsa oquin unin 'aisama 'ai quiax.

¹¹ Axa usai quicê unin ca 'unánti 'icên, 'uránxun quiricanên cacêsa usaribi oquin cananuna mitsubê 'ixun mitsu cati 'ain. 'Anan cananuna quiricanu nun mitsu cacêsabi oquin 'ati 'ain.

¹² An nu ñuicê unicamax ca atúxbi rabiactia. Usairibi cananuna nux 'itima 'ain. Atun sináncêsabi oi ca 'ia, atux ca bêtsibê tanánantishi cuêênía. Upí oquin sinanima ca usai 'ia.

¹³ Atux ca atun sináncêsabi oi 'ia. Usa 'aínbi cananuna nun Nucên Papa Diosan nu mênioxuncêsabi oquinshi 'ain. An mênioxuncêsabi oquin cananuna mitsuribi aín bana ñuixuan.

¹⁴ Nunbi sináncê cupíma, Nucên Papa Diosan nu mênioxuncê cupíshi, cananuna mitsun êmanu cuanxun aín banami 'unánun mitsu ñuixuan. Nucên Papa Diosan mêniosabi oquin cananuna nun pain mitsu Cristo ñuiquin bana ñuixuncên.

¹⁵ Bêtsi unin 'aquincê cupía uní Jesucristomi sinania cananuna —'ên bana ñuixuncê cupíshi ca usai 'iaxa —quixun caiman. Usa 'aínbi cananuna mitsúnmi Cristomi catamêquin ênquinma ax quicêsabi oquin 'acê cupí, aín bana mitsu 'unánmitêcêni cuainsa tanin, Nucên Papa Dios cuêêncêbê.

¹⁶ Usoquin mitsu amiribishi 'unánmitêcêntancêx cananuna mitsu 'ura 'icê êmacama, anua unin bana ñuixuncêma, acamanu cuanquin Cristo ñuiquin bana ñuixuni cuanti sinanin, nun 'unánmixunmabi uní itsían 'unánmicê, nun 'unánmicê isa quixun catima cupí.

¹⁷ Uí unin cara —'ên cana upí oquin 'ai —quixun sinania, an ca —Nucên 'Ibu Jesusan 'amicêxunshi cana upí oquin 'ai —quixun sinánti 'icên.

¹⁸ Axa rabiaccê uníxma, axa Nucên 'Ibu Jesucristonên iscêx upí 'icê uní, ax cuní ca asérami upí 'icên.

11

Pablo 'imainun Jesucristonên 'imicêxun isa aín bana ñuixunia quicê unicama

¹ Sinánñuma uní 'icêsai 'êx rabiti banaabi mitsun 'ên bana cuati cana cuêênin. Usai banaabi 'ên bana cuatibi camina 'icanin.

² Cristonainshi 'inun cana mitsu aín bana ñuixuan. Usa 'ixun cana xanúxa bêtsi unin bana cuatima aín bènên banaishi cuati ami sináncêsaribi oi, mitsux bêtsi bana quicêsa oíma Cristo quicêsabi olshi 'iti cupí, mitsu cain, Nucên Papa Diosan 'ê sinánmicêxun.

³ Ax cêmêti 'unan 'ixun ca runun Eva paráncêxa. Usaribi oquin sapi ca anu 'icê unicaman mitsu parania quixun cana 'itsa sinanin. Cristomi asérami upítí catamêcê 'ixunbi sapi camina bêtsi oquin sinánquin aín bana ênti 'ai quixun cana sinan.

⁴ Mitsun camina uní itsían nun 'acêsabi oquin Jesusan bana ñuixunquinma, a bana bêtsi oquin ñuixuncêxun cuatin. Cuanan camina Nucên Papa Diosan Bêru Ñunshin Upitan sinánmicêma, bêtsi ñunshinan sinánmicê unicaman mitsu ñuixuncêxun a bana cuatin. Cuanan camina Jesucristo cupía Nucên Papa Diosan nu iémiti a bana pain cuaxunbi ênquin bérí bêtsi bana, unin ñuixuncê, aribishi cuacanin.

⁵ Mitsúnmi, 'esamáira isa a unicama mitsun aín bana cuacê, ax 'icê quixun sináncêbêbi, cana 'ên sináncêx 'êx atu meuma 'ain.

⁶ 'Êx upíra upiti banati 'unáncê 'ixunmabi 'ên ñuicê bana ax ca asérami 'icên, nun mitsu ñuixuncê banacama quicêsabi oi 'ia camina nu iscan.

⁷ Ën añubi ñucáquinma mitsu anun Nucèn Papa Diosnan 'iti bana ñuixuncë cupí, sapi camina, mitsux ismina 'ëx meura 'imainun 'ë manámi 'ai quixun sináncanin. ¿Mitsun sináncëx cara añubi ñucáquinma 'ën mitsu bana ñuixunti 'aisama 'iax?

⁸ Mitsu bana ñuixunti cupí cana bëtsi émacamanuxuan axa Jesucristomi catamëcë unicaman 'ináncëxun curíqui bian.

⁹ Mitsubë 'aish ñuñuma 'ixunbi cana mitsu ñu ñucácëma 'ain. Macedonianuaxa ucë axa Jesucristomi catamëcë unicaman cuni ca 'ën cuëëncë ñucama 'ë 'inánxa. 'Ën mitsu 'acësabi oquin cana mitsu ñu ñucátima 'ain.

¹⁰ Cristonan 'aish cëmëquinma cana mitsu cain, Acaya menu 'icë unicamaxa atúinsa 'ë ñu 'inánxa quitin rabanana cana a ñubi bitima 'ain.

¹¹ ¿Uisacatsi carana usai banain? Mitsun sapi camina sinanin, 'ën cana mitsu nuibatima quixun. Nucèn Papa Diosan ca uisaira oquin carana 'ën mitsu nuibati quixun 'unania.

¹² Usoquinmi sináncancëbëtanbi cana 'ën 'acësabi oquinshi 'ati 'ain. Mitsubë 'icë unicama, an nun ñuicë banama bana itsi ñuicë, acamax ca quia, nux cananuna Pablo 'imainun abë 'icë unicama 'icësaribi 'ain, abë sënëñribi 'aish. Nun 'acësaribi oquin ca Pablonën curíqui bitsia. A unicamaxa usai quitin rabanana cana curíqui bitsiman.

¹³ A unicamax ca —Cristo unicama ñuixunun ca Nucèn Papa Diosan nu 'imi axa —quiax quia. Usai quibi ca asérabi usama 'icën. Cëmëquinshia an uni paráncë ca atux 'icën.

¹⁴ Usaquin uni parania isibi camina ratúcantima 'ain. Ñunshin 'atimanën 'apu, Satanás, anribi ca ain bana isa Diosan banasaribi 'icë quixun sinánmisa tanquin uni parania.

¹⁵ Usaribiti ca ñunshin 'atimanën 'apúan sinánmicë uni, ax bëtsi unían iscëx an ñu upí 'acë unisa 'icën. Usa 'aishbi ca asérabi Nucèn Papa Diosmi sinánquin ñu 'acëma 'aish Nucèn Papa Diosnanma 'icën.

Jesusan bana ñuixuncë cupí Pablo tëmëra

¹⁶ Amiribishi cana mitsu cain, mitsúnmi —sinánñuma ca —quixun 'ë sinánti cana cuëëniman. —Sinánñuma ca —quixun 'ë ñuiquinbi camina 'ën mitsu cacëxun cuati 'ain, an 'ë ñuicë unicamaxa 'icësaribiti 'itsamashi 'ëx rabiacamainun.

¹⁷ Nucèn 'Ibu Jesucristonën ca rabiacanun 'ë cacëma 'icën. Sinánñuma uni 'icësaishi cana rabiacañin.

¹⁸ 'Itsaira uníxa ënë nëtënu 'icë ñuishi sinani rabiacaçesaribi oi cana 'ëxribi rabiacañi 'ain.

¹⁹ Mitsun, nux sinánñuma 'imainun ismina mitsux sinánñuira 'ai quixun sinánquinbi camina a unicamax banaia cuëëñquin cuatin, atúxa sinánñuma 'icëbi.

²⁰ A unicaman atun cuëëncësa oquin 'acëxunbi camina mitsun tanshitin. Atun ca mitsu ñu mëëmianan, paráñxun mitsun ñu bianan, mitsux camina meu 'aish atubë sënënma 'ai quixun canan, mitsu bëtaxcaia. Usaquin 'acëxunbi camina tanshitin.

²¹ Nux cushima 'ixun cananuna mitsu usoquin 'acëma 'ai quixun sapi camina sináncanin.

Uni sinánñuma banacësa 'aishbi cana a unicama rabiacaçesaribi oi 'ëx rabiacañi 'ain.

²² ¿Atúxëshi cara hebreo banan banacë uni 'ic? 'Ëxribi cana usaribi 'ain. ¿Atúxëshi cara Israelnën rëbúnqui 'ic? 'Ëxribi cana usaribi 'ain. ¿Atúxëshi cara Abrahamnën rëbúnqui 'ic? 'Ëxribi cana usaribi 'ain.

²³ ¿Atun cara Cristo ñuiquin bana ñuixunin? Sinánñuma uni quicësaí cana quin, atun 'acësamaira oquin cana 'ën 'acën. Atux 'icësamairai cana bana ñuixuni tëmëracën, atu 'acësama oquin ca 'ë 'itsa oquin sipuacancëxa, atu 'acësama oquin ca 'ë 'itsa oquin rishquicancëxa, 'itsa cana bamaibi iëacën.

²⁴ Mëcën achúshi oquin ca judíos unicaman 'ë treinta y nueve oquin rishquicacëxa.

²⁵ Rabë 'imainun achúshi oquin ca 'ë manë xon rishquicancëxa. Achúshi oquin ca 'ë maxaxan 'acancëxa. Rabë 'imainun achúshiti ca 'ëx anun cuancë manë nunti nanëti nëtëacëxa. Achúshi oi cana manë nunti nëtëcëbë achúshi imë 'imainun achúshi nëtëñribi parún papa nëbëtsinuax mëñuacën.

²⁶ 'Ën nicënuax cana 'aisamaira tëmëracën, bacan cuani 'ianan men cuaniribi. Bëtsi nëtën cana bacamiquisa 'iacën, bëtsi nëtën cana an ñu mëcamacë unín 'aisa 'iacën. Bëtsi nëtën ca judíos unibu 'imainun judíosma unibu, acamanribi 'ë bëtsi bëtsi oti sináncëxa. Bëtsi nëtën ca ëma chanu 'icë unicamaribi 'ëmi tsuáquiruacëxa. Bëtsi nëtën cana anu uni 'icëma menuax tëmëracën. Bëtsi nëtën cana parúnpanuax tëmëracën. Bëtsi nëtën ca axa —Cristonan cana 'ai —quibi cëmëcë unicamaxribi 'ëmi nishacëxa.

²⁷ Ñu mëëi cana tëmëracën. 'Uxti tëanan cana 'acëñuma 'aish panancë 'ianan, shimanan, chupañuma 'aish matsin bamatisa 'iacën. Usai cana tëmëracën. Usa 'aish cana usabii 'in.

²⁸ 'Ënë ñucama 'imainun cana camabi nëtën, camabi ëmanu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicama cara asérabi Jesucristomi catamëtia quixun sinani bënëtin.

²⁹ Ui unix cara ami catamëcë 'aishbi Jesucristomi manutia a uni cupí cana 'ëxbi Jesucristomi manucësa 'aish masá nuitutin. Usa 'aish cana unían axa Jesucristomi catamëcë uni 'uchamicëbë 'ëribia usoquin 'acësa 'aish rabíanan an a uni 'uchamicë unimi nishin.

³⁰ 'Ëx rabiácátisa tani cana —'ënbi sinánxun ñu 'atima 'icëbi ca Nucën Papa Diosan 'ë 'aquianxa —quixun sinánquin a rabi rabiácátí 'ain.

³¹ 'Ën mi cacë ax ca cëmëma 'icë quixun ca Nucën Papa Diosan 'unania. Ax ca Nucën 'Ibu Jesucristo aín Dios 'aish aín Paparibi 'icën, a ca camabí unin nëtëtimoquin rabiti 'icën.

³² 'Ëx Damasconu 'ain ca an Aretas cacë 'apu ñu mëëxuncë unin a 'apun suntárucama 'ëa chiquitia binun quixun, a ëma aín cënën xëcuëcama bëaramiacëxa.

³³ Usoquian bëaracancë 'aínbi ca caquí chanu 'aruxun, cënë manámia 'icë xëcuë chararat-sunën 'ë ëman 'apácancëxa. Usocëx cana 'iacëacën.

12

Namácësa oquian Pablonën isa

¹ 'Ëx rabiácacë 'aishbi ca ñancáishi 'iti 'icën. Usa 'aínbi cana 'ën namáquin iscësa oquin Nucën 'Ibu Jesucristonën ismicë ñu 'imainun an 'ë sinánmicë ñu a ñuiti 'ain.

² 'Ën cana ësaía 'ia ñu 'unanin. Axa Cristomi catamëcë uni achúshinëx ca naí cata rabë 'ucë cuancëxa, Nucën Papa Diosan 'imicëx. Aín namibëbi cara cuancëxa, aín bëru ñunshínshi cara cuancëxa cana 'unaniman. Nucën Papa Diosainshi ca 'unánxa. Usai a uni 'iá ca catorce baritia 'icën.

³ A uni cara aín namibë cuancëxa, cara aín namibëma cuancëxa quixun cana 'unaniman. Nucën Papa Diosainshi ca 'unánxa.

⁴ 'Ën cana 'unanin, an 'imicëx ca a uni Nucën Papa Diosan nëtënu cuancëxa. Cuanxun ca uinu 'icë unímbia ñuitima bana cuacëxa, cuanan ca uinu 'icë unímbia chiquinaquin uni ñuixuntima bana cuacëxa.

⁵ 'Ëxbi ënë ñu ñui rabiácátisa 'aishbi cana 'ëxbi rabiácaticaman. 'Ënbi sinánxun ñu 'atima 'icëbi ca Nucën Papa Diosan 'ë 'aquianxa quixuinshi sinani cana rabiácatin.

⁶ Rabiácátisa tani 'ëx quicëxbi ca 'ën bana, cëmëma 'aish sinánñuma uni banacësa 'itima 'icën. Usa 'aínbi cana rabiácátima 'ain. 'Ëx rabiácaticamabi camina 'ën 'acë ñucama isanan 'ën bana cuaquin mitsun uisa uni carana 'ëx 'ai quixun 'unánti 'ain. Usaribi oquin camabi unin 'ë 'unánti cana cuëënin.

⁷ 'Insíncë 'aish 'ën nami paëi 'ëx ubiti tëmëracë 'aínbi ca Nucën Papa Diosan 'ëx aín nëtënu cuanxun ñu iscë cupí rabiácátí rabanan usoquin 'ë 'iminun ñunshin 'atimanën 'apu ëanxa.

⁸ Rabë 'imainun achúshi oquin cana Nucën 'Ibu Jesucristo 'ën ñucë ënëa 'ë tërëcaxunun quixun ñucan.

⁹ Ñucácëxumbi ca 'ë caxa: "Ën mi nuibaquin 'aquincëxun 'unani camina usashi 'iti 'ain. An —cushima cana 'ai —quixun sináncë uni, a cana 'ën cushínbi upí oquin ñu 'anun 'aquinin". Usoquin ca Nucën 'Ibu Jesucristonën upiti ami catamëquin ñucë 'ixunbi ñu 'anun 'ë 'aquinia quixun 'unani cana 'ëx ñucë 'aishbi cuëënin.

¹⁰ Usa 'aish cana Cristo ñuiquin aín bana unicama ñuixuncë cupí uni 'ëmi 'atimati banacë 'ianan ñuñuma 'ianan unin bëtsi bëtsi ocë 'ianan numi uni nishmainun bëtsi ñu cupíribi tëmëraquinbi bënëquinma tanshitin. Usa 'aish cushima 'ixunbi cana Cristonën cushiocëxun ax cuëëncësa oquin cushiñu 'ixun ñu 'ati 'ain.

Corintonu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicamami sinania Pablo bënëa

¹¹ Mitsúnmi 'ë rabiécëma cupí cana sinánñuma uni banacësarí rabiacan. Mitsúxira 'ë rabi upiti banatisa 'ixunbi camina —Pablosamaira 'aish ca an Pablo ñuicë unicama ënëx Nucën Papa Diosan uni 'icë —quixun sinánan 'ën bana isa ñancáishi 'icë quixun sinánquin a unicaman mitsu ñuixuncë bana cuacanin. Usaquinmi mitsun sináncëbëbi cana 'ëx a unicama meuma 'ain, 'ënbí 'aquinma, Nucën Papa Diosan aín cushin 'amicëxuinshi 'ën 'acë cupí.

¹² Mitsubë 'ixun cana tëmëraquinbi tanshiquin, Cristo ñuiquin bana ñuixuanan, uni itsin 'acëma ñu 'acën. 'Ën 'aia isquin camina, 'ëx cana aséribi Nucën Papa Diosan aín bana ñuixunun caíscë 'ai quixun 'unancën.

¹³ 'Ën bëtsi bëtsi ëmanu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicama 'acësaribi oquin cana mitsu nuiban, mitsúxmi atusaribi 'icë. Usa 'aínbi sapi camina mitsúnmi curíqui 'inánti sinántisa tancëxunbi 'ën bicëma cupí masáquin sináncanin. 'Ën mitsun curíqui bicëma axa 'aisama 'ain camina 'ëmi masáquin sinánquinma a ñu manucanti 'ain.

¹⁴ Rabëti cana mitsu isi cuan. Amiribishi mitsu istécëni cuanti cana sinanin. 'Ën 'acësa oquin cana curíqui 'inánanmi 'ë ñu 'inánanun mitsu ñucátima 'ain. Mitsun 'ë

ñu 'inánquinmabimi mitsun 'è nuibati ashi cana cuëenin. Aín bëhchicënen ca uni curíqui timëxuntima 'icën. Aín papan cuni ca aín bëhchicë curíqui timëxunti 'icën. Usa 'ain cana 'ëx mitsun papasa 'ixun mitsun curíqui bitima 'ain.

¹⁵ 'Èx aséرابi mitsu nuibati tëmëraquinbi cana Cristo cupí mitsux upí 'inun mitsu aín bana ñuixunquin, 'èn curíqui cëñúanan 'èn cushi cëñúquinbi 'aquinti 'ain. 'Èn mitsu aséرابiira nuibacëxunbi sapi camina 'èn 'acésaribi oquin mitsun 'è nuibatiman.

¹⁶ Micama raírinëx caísmína 'èn isna mitsúnmi 'è 'ítsaira nuibaquin 'aquinun quixun mitsu paránquin bana ñuixunquin ñu ñucácëma 'ai quiax quin.

¹⁷ ¿An mitsu paránun carana uni xuan? Cananuna xucëma 'ain.

¹⁸ Mitsu istánun cana Titocëñun axa Cristomi catamëcë uni itsiribi xuan. ¿Titon cara mitsu paranx? Titobëtan ca axa abë 'icë unin mitsu paráncëma 'icën. 'Èn 'acésaribi oquin sinánquin ca atun ñu 'axa.

¹⁹ Nun usaquin mitsu cacëxun oquin mitsun nu nuibanun quixun isanuna ësaquin mitsu cai quixun sapi camina sináncanin. 'Aíshbi ca usama 'icën. 'Èn nuibacë xucëantu, cana mitsu cain, ami catamëti ax quicësabi oíshi 'inun cananuna Cristo cuëncësabi oquin mitsu 'aquinsa tanquinshi ënë ñucama mitsu ñuixuan. Aséرابi ca usa 'icë quixun ca Nucën Papa Diosan 'unania.

²⁰ 'Èn mitsu isi cuantëcënia sapi ca aín bana cuacë 'aíshbimi usai 'icancëbëtan Nucën Papa Diosan mitsu cupí 'è rabínmiti 'icë quixun cana sinanin. 'Imainun cana sinanin, mitsu raírinën ñu 'aisama 'ai mitsunanmabi xanu itsibë 'ianan xanusa unibë 'ianan ñunshinacëquin ñu 'atima 'aquin, a ñucama manuquin sinanacëma cupí sapi cana bëunan mëscúti 'ai quixun.

²¹ Mitsu isi cuantëcënia sapi ca aín bana cuacë 'aíshbimi usai 'icancëbëtan Nucën Papa Diosan mitsu cupí 'è rabínmiti 'icë quixun cana sinanin. 'Imainun cana sinanin, mitsu raírinën ñu 'aisama 'ai mitsunanmabi xanu itsibë 'ianan xanusa unibë 'ianan ñunshinacëquin ñu 'atima 'aquin, a ñucama manuquin sinanacëma cupí sapi cana bëunan mëscúti 'ai quixun.

13

Pablonëan ashiquin 'ësëanan bëruanaxa 'inun ca

¹ Mitsu isi rabëti cuan 'aíshbi cana amiribishi mitsu isi cuantëcënti 'ain. Camabi ñu ca unin, rabë unían ñuia cuapánti 'icën. Rabë 'imainun achúshi unían ñuaira ca aséرابi ca quixun 'unánti 'icën.

² Mitsu isi cuanx anu 'ixun cana mitsu can, 'èn mitsu istëcëni uxun iscëxa an ñu 'atima 'acë unicama 'imainun raíri unixiribi sinanatíma usabi 'ain, cana atu 'ësëquin cushin cati 'ain. Usoquin 'èn mitsu cacësabi oquin cana 'ura 'ixunbi ënë quiricanën mitsu catëcënin.

³ Mitsun camina upí oquin 'unántisa tan, carana Cristonën sinánmicësabi oquin unicama bana ñuixuni quixun. 'Èx mitsu isi amiribishi cuanxun, an ñu 'aisama 'acë unicama cushin cacëbëtan, camina 'unánti 'ain, Cristo ax ca aséرابi 'ëbë 'icë quixun. Cristo ax ca cushiñúmama 'icën. Usa 'ixun ca mitsu sinanamianan ami catamëtími upí 'inun 'imiquin, aín cushi mitsu ismiti 'icën.

⁴ Cristo ax ca uni itsi 'icësa i curúsocënu matáscë 'iacëxa. Usai 'ía 'aíshbi ca bërí Nucën Papa Diosan cushin uisatímoi tsotia. Usa 'ain cananuna nux Cristo 'iásaribiti 'iquin uisa cara unin ocëxunbi cupiquinma tanshiti cushimasa 'ixunbi an 'imicëxun Nucën Papa Diosan cushin mitsu 'aquinun.

⁵ Mitsúnbi camina sinánti 'ain, caramina aséرابi Cristomi catamëti ax cuëncësabi oi 'i quixun. Upí oquin ca sinan. ¿Caramina 'unaniman. Jesucristo ax ca aséرابi mitsubë 'icë quixun? Aséرابi Cristonanma 'ain ca ax mitsubëma 'icën.

⁶ Cristo ca aséرابi nubë 'icë quixunmi mitsun 'unánti cana cuëenin.

⁷ Mitsun —usama ca —quixun nu sináncëbëtanbi cananuna ñu 'atima 'axmami 'icanun quixun Nucën Papa Dios mitsu ñucáxunin. Nun cananuna mitsu upí oquin 'unánmia quixuan unin sinánti cupíma, mitsúnmi upí ñu 'ati cupíshi, cananuna Nucën Papa Dios mitsu ñucáxunin.

⁸ Cristonën bana quicësama oquin cananuna 'aiman. Aín bana quicësabi oquinshi cananuna 'ain.

⁹ Nux cushimasa 'ixunbi 'aquincëxmi mitsux upí 'ain cananuna cuëenin. Mitsun ñu 'atima 'acëcama mëniocë 'aish upíshi 'inun cananuna ënquinma Nucën Papa Dios mitsu ñucáxunin.

¹⁰ Nucën 'Ibu Jesucristonën, mitsu 'atimoquinma an iscëx upí 'inun 'aquinun 'è cacë 'ixun, cana mitsu isi cuantëcënxunmashi ënë quirica mitsu buánmin, cuanxun 'èn iscëxmi 'aisama 'icania cushin banaquin masá nuitumiquin mitsu catin rabanan.

¹¹ 'Ēn xucéantu, chuámashi camina 'icanti 'ain. Añu ñucama cara 'aisama 'icē camina mēnioquin sinántēcēntima 'ain, 'ēn mitsu cacē banacama cuati camina bētsin sináncēsabi oquin sinani nishananíma nuibananishi 'icanti 'ain. Usai 'ia ca Nucēn Papa Dios, an aín unicama nuibaquin bēnētima chuámarua 'inun 'imicē, ax mitsubē 'iti 'icēn.

¹² Jesucristo cupí mitsun nuitu upí 'aish camina chuámarua 'inux bētsibē bētsibē cananti 'ain.

¹³ Axa 'ēbē 'icēcama Cristonēn 'imicē 'aish aín sinan upíira upí acamanribi ca mitsu chuámarua 'aishmi bēruánx 'icanun 'ē camiaxa.

¹⁴ Mitsux 'uchacēbi Nucēn 'Ibu Jesucristonēn nuibaquin iēmicē 'icēa Nucēn Papa Diosanribi nuibamainuan aín Bēru Ñunshin Upí axribi mitsubē 'icēbēmi chuámarua bucucanti cana cuēēnin. Ashi, Pablo.

PABLONĚAN GALACIANU 'ICĚ UNICAMA BUÁNMI QUIRICA

Galacia menuaxa ax Jesucristomi catamēcē unicama PablonĚn quirica cuĚnĚoxuan

¹ Ěx cana Pablo 'ain. Unin ca Jesucristo űuiquin uni bana űuixunun 'Ě caisama 'icĚn. NucĚn Papa Dios, an a bamacĚ 'icĚbi baĩsquimicĚ, abĚtan ca JesucristonĚn ain bana űuixunun 'Ě caĩsacĚxa.

² Ěnu 'icĚ axa ami catamēcĚ unicamabĚtan cana Galacia mecamanu 'icĚ Ěmacamanuaxmi Jesucristomi catamēcĚ 'icĚ, ĚnĚ quirica mitsu cuĚnĚoxunin.

³ NucĚn Papa DiosbĚtan NucĚn 'Ibu JesucristonĚn mitsu nuibaquin 'aquincĚxmi chuámarua 'aish bucucanti cana cuĚĚnin.

⁴ ĚnĚ menu 'icĚ űuiishi 'atia an sináncĚ unicaman 'acĚsaribi oquin űu 'atima 'ati rabanan nu iĚmi ca ax bamatsianxmabi nun 'ucha cupĩ bamacĚxa, NucĚn Papa Dios cuĚĚncĚsabi oi.

⁵ NucĚn Papa Dios ax ca unicaman xĚnĩbua 'ainbi rabicĚ 'iti 'icĚn. Usaquin ca 'ati 'icĚn.

Jesucristomi catamĚtishi ca uni NucĚn Papa Diosan iscĚx upĩ 'icĚ quicĚ bana

⁶ CristonĚn nuibacĚ 'aishmi ainan 'inúan NucĚn Papa Diosan caĩsquin sinánmicĚ 'ixunbimi mitsun ain bana Ěnquin bĚtsi bana cuacĚbĚtan, cana uisacatsi caramina usari 'icani quixun sinanin.

⁷ Anúan uni ain 'ucha tĚrĚncĚ 'aish NucĚn Papa Diosnan 'inux iĚti bĚtsi bana ca 'aĩma 'icĚn. Usa 'ainbi ca uni raĩrinĚn mitsu 'atimaquin sinánmiquin a bana bĚtsi oisa tanquin bĚtsi oquin űuia.

⁸ Uin cara nun nu Cristo űuiquin mitsu űuixuncĚ NucĚn Papa Diosnan 'inux anun uni iĚti bana, abi űuixunquinma bĚtsi bana mitsu űuixunia, a ca NucĚn Papa Diosan uisa cara oti 'icĚ usoquin 'ati 'icĚn. Usoquin ca 'Ě 'imainun naĩnuax ucĚ ángelribi, bĚtsi bana uni űuixuncĚ 'icĚ, 'ati 'icĚn.

⁹ Ěn cacĚsaribi oquin cana mitsu catĚcĚnin, ui unin cara nun űuixuncĚxunmi cuacĚ a banama bĚtsi bana mitsu űuixunia, a ca NucĚn Papa Diosan uisa cara oti 'icĚ usoquin 'ati 'icĚn.

¹⁰ Ěsaquin mitsu caquin carana unían 'Ěx cana asĚrabi upĩ 'ai quixun 'Ě rabiti sinan? Usaquin sinánquinma cana NucĚn Papa Diosan 'Ě upĩ isti sinan. ĚCarana unicamabĚ upĩ 'iti sinan? Cana usaquin sinaniman. NucĚn Papa Diosma unishi cuĚĚnmiti sinani cana CristonĚn unima 'itsían.

Uisax cara Pablo an JesucristonĚn bana uni űuixuncĚ uni 'iacĚxa quicĚ bana

¹¹ Ěn xucĚantu, mitsúnmi 'unánun cana Ěsaquin mitsu cain, Jesucristo űui quicĚ bana 'Ěn mitsu űuixuncĚ ax ca unĩnbia sináncĚ banama 'icĚn.

¹² A bana cana unin űuia cuacĚma 'ain. Uĩnu 'icĚ unĩnbi ca a bana 'Ě 'unánmicĚma 'icĚn. JesucristonĚnshi ca a bana 'Ě 'unánmiaxa.

¹³ Ěn judĩos unicama cuĚĚncĚsa oquin űu 'aia unin űuia camina cuacĚn. 'Ěn cana axa Jesucristomi catamēcĚ unicama 'aisamaira oquin bĚtsi bĚtsi ocĚn, Jesucristomi sinánti bana Ěnun quixun.

¹⁴ Usoquin 'anan cana judĩos unin sináncĚsa oquinshi sináncĚn. 'Ěn aĩntsi 'ĚbĚ sĚnĚnburibi an 'acĚsamaira oquin cana uni apáncaman 'Ě 'unánmicĚsa oquinshi 'Ěn chaitinĚn űuiasabi oquin 'aisa tancĚn, 'Ěx asĚrabi judĩo unĩira 'ixun.

¹⁵ Usai 'labi ca NucĚn Papa Diosan, 'Ěn títan pucu mĚucũabi 'Ě ain bana űuixunun caĩsa 'ixun nuibaquin asĚrabi ainan 'inun 'Ě sinánmiquin,

¹⁶ ain BĚchicĚmi catamĚti 'unánmianan, atũxribia ami catamĚnun judĩosma unicamaribi bana űuixunun 'Ě 'imiácĚxa. Usaquin 'anúan 'imicĚxun cana uibi uisai carana 'iti 'ai quixun űucáma 'ain.

¹⁷ Ěn a 'unáncĚma pain 'aían a pain ain bana űuixunun CristonĚn caĩsa uni camabi űucati cana JerusalĚnu cuánma 'ain. Anu cuaníma cana Arabia cacĚ menushi cuantancĚx Damásconu cuantĚcĚancĚn.

¹⁸ RabĚ 'imainun achũshi bari inúcĚbĚ pain cana JerusalĚnu Pedro isi cuancĚn. Cuanx cana anu abĚ rabĚ semana 'imainun achũshi nĚtĚ 'iacĚn.

¹⁹ Aribia NucĚn 'Ibu Jesusan ain bana űuixunun caĩsa uni raĩri isquinmabi cana Jacobo, NucĚn 'Ibu Jesusan xucĚn, ashĩ isacĚn.

²⁰ Ěn a cuĚĚnoquin mitsu cacĚ bana ĚnĚx ca cĚmĚma 'icĚ quixun ca NucĚn Papa Diosan 'unania.

²¹ JerusalĚnu 'itancĚx cana Siria me 'imainun Cilicia menu cuancĚn.

²² Usa 'ain ca Judea menu 'icë ëmacamanu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicanu 'ë 'unánma 'icën.

²³ 'Unánquinmabi ca ësaquian 'ë ñuicania cuacëxa: An nu bëtsi bëtsi o uni, an ca bërí Jesucristomi catamënun quixun unicanu bana ñuixunia, ami catamëtía ënun quixun unicanu bëtsi bëtsi o 'ixunbi.

²⁴ Usaquian 'ë ñuia cuaquin ca Nucën Papa Dios rabiacëxa.

2

Jesucristonën ain bana ñuixunun cáiscë raírinëan cuëñquin Pablo bia

¹ Usa 'ain cana catorce baritia 'icëbë Tito buani, Bernabëbë Jerusalénu cuantëcëancën.

² Nucën Papa Diosan 'ë sinánmicësabi oi Jerusalénu cuanx bëbax cana anu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unín cushicamabëshi banacën. Banaquin cana 'ën judíosma unicanu Jesucristo ñuiquin ñuixuncë banacama ñuixuancën, usaquin cana unicanu ca quixun caquin. 'Ën usaquin bana ñuixunúti cara atun sináncëx asábi 'icë quixun 'unánuxun cana 'ën judíosma uni ñuixuncë banacama chiquinaquin cacën, 'ën uni ñuixuncë bana axa 'ëx cëmëi banacësa 'aish ñancáishi 'itin rabanán.

³ 'Ën usoquin judíosma uni bana ñuixuncë chiquinaxuncëxun ca —asábi ca —quixun sinánquin —griego uni 'icë camina Tito judíos unicanu 'icësaribitia 'inun 'unántioracamiti 'ai —quixun 'ë cáma 'icën.

⁴ Usa 'ainbi ca a cushi unicanu 'ë uisaquin cacëbëmabi, nuxnu anu timëanbi ax isa Jesucristomi catamëcë 'icë quibi cëmëcë unicanu, axribi anu atsíancëxa. A unicanu ca, judíosma unicanu ca Jesucristomi catamëcë 'aish judíos unicanu 'icësaí 'inun 'unántioracacë 'iti 'icë quixun nu sinánmisa tani, uisa cupí caranuna judíosma unicanu 'unántiocë 'inun 'imicëma 'ai quixun isi uacëxa. A unicanu, judíosma uníríbi ca 'unántiocë 'iti 'icë quixun caquin nu sinánmisa tancëbëtanbi ca axa Jesucristomi catamëcë unín cushicaman Tito, 'unántioracamicëma 'icëbi nu uisaquinbi cáma 'icën.

⁵ A unicanu judíosma unicanu ca judíos unicanu 'icësa 'iti 'icë quixun nu sinánmisa tancëxunbi cananuna, mitsúnmi Jesucristomi catamëtishi ca uni iëti 'icë quixun aséribi 'unánti cupí, atun nu cacësa oquin sinánma 'ain.

⁶ —Axa ami sináncë unicanu cushi 'inun Jesucristonën 'imicë ca atux 'icë —quixun unín cacë 'ixunbi ca a unicanu bëtsi ñu 'anun 'ë cáma 'icën. A unicanu nun cushi 'ainbi cana 'ën 'unanín, Nucën Papa Diosan ca ain nuitu 'unánquin, camabi uni aséribi uisa uni cara quixun 'unania.

⁷ Bëtsi ñu 'anun 'ë caquinmabi ca a cushi unicanu, judíos unicanu bana ñuixunuan Pedro 'amicësaribi oquin ca Nucën Papa Diosan judíosma unicanu bana ñuixunun 'ë 'amíaxa, quixun 'unáncëxa.

⁸ An judíos unicanu Jesucristo ñuiquin bana ñuixunun Pedro 'imía 'ixun ca 'ëribi judíosma unicanu bana ñuixunun 'imiacëxa.

⁹ Nucën Papa Diosan usaquin 'ë 'imicë 'icë 'unánquin ca Jacobo, Pedro, Juan, acaman atux Jesucristomi catamëcë unicanu cushi 'ixun Bernabëcëñun 'ë ain mëcën 'inánquin, —aséribi camina nu 'acësaribi oquin Cristo ñuiquin ain bana ñuixunun Nucën Papa Diosan cáiscë 'ai —quixun canan —nun nu judíos unicanu bana ñuixunmainun camina mitsun judíosma unicanu bana ñuixuni cuantí 'ai —quixun nu cacëxa.

¹⁰ Canan ca ësoquinshi nu cacëxa, —camina ñuñuma uni 'aquinti 'ai —quixun. Usoquin 'ati cana sináncën.

Antioquíanuxuan Pablonën Pedro ñu ca

¹¹ Usa 'ain cana 'ëx Antioquía ëmanu 'ixun Pedro Jerusalénuaxa ucë upí oquian aséribi Jesusan bana 'aiamoquin ñu cacën.

¹² Jacobonëan xucëxa uni raíri ucëma pain 'ain ca Pedronën judíosma unicanu abëtan piacëxa. Usaquin 'axunbi ca Jacobonëan xucë unicanu ucëbëtan atubëtan piquinma, judíosma unicanu ëancëxa, axa Jerusalénuax ucë unicanu a ñu cati rabanán.

¹³ Pedronëan usaquin 'aia isquin ca axa Jesucristomi catamëcë judíos unicanu raírinëribi, judíosma unicanu axribi Jesucristomi sináncë 'icëbi, atubëtan piquinbi ëancëxa. A unicanu usai 'ia isi ca Bernabënëxribi usaribiti 'iacëxa.

¹⁴ Acamaxa —judíos uni cupíma Jesucristomi catamëtishi ca uni iëti 'icë —quixun 'unanibi usai 'ia isquin cana axa Jesucristomi catamëcë unicanu timëcëñun Pedro ësaquin cacën: ¿Mix judío uni 'aishbi judioma uni 'icësaí 'iquinbi caramina uisa cupí judíosma unía judíos unicanu 'icësaí 'inun quixun cain?

Judíos unicanu judíosma unicanu 'icësaribiti Nucën Papa Diosan 'iti bana

¹⁵ 'È 'imainun 'èbè 'icè unicamax cananuna judío unin rëbúnqui 'aish judío uni 'ain. Nux cananuna an Nucèn Papa Diosan bana 'unáncëma judíosma unicamasaribima 'ain.

¹⁶ Usa 'ixunbi cananuna 'unanin, Moisésnën usai ca judíos unicama 'iti 'icè quixun cuënëo bana quíásabi oquian ñu 'acé cupíma Jesucristomi catamécè cupíshi ca uni Nucèn Papa Diosan aín 'uchacama tërénquin ainan isia. Usaquin 'unani cananuna nuxribi Nucèn Papa Diosan iscëx upí 'inux Jesucristomi catamëacën. Usai ca unicama 'iti 'icè quicé bana 'acé cupíma ca Nucèn Papa Diosan uni ainan 'icè upí isia.

¹⁷ Nun 'ucha sinánquin cananuna nun 'ucha tërénquin nu iëminun Cristo cain. ¿Usaquin caquin caranuna Cristonën ca nu 'uchañu 'imia quixun cain? Usama ca.

¹⁸ —Nun 'acé upí ñu a cupíma Jesucristomi catamécè cupíshi cananuna Nucèn Papa Diosan iscëx abé upí 'ai —quixun 'unáncè 'ixunbi, amiribishi —'ën upí ñu 'acé cupí cana Nucèn Papa Diosan iscëx upí 'ai —quixun sináncè 'aish cana Nucèn Papa Diosan iscëx 'uchañumama 'ain.

¹⁹ Moisésnëan usai ca judíos unicama 'iti 'icè quixun cuënëo bana quicésabi oquin sënëonquin 'acëma 'aish cana iëtimoi bamati 'iacën. Usai 'icébi ca Jesucristomi catamécè cupíshi Nucèn Papa Diosan ax cuëncësabi oi 'inun, 'ën 'uchacama tërénquin 'è ainan 'inun iëmiacëxa.

²⁰ Uchatëcënuxunma ashiquin 'ën 'uchacama ëni cana Cristobë bamacësa 'ain. Usa 'aish cana 'ëshima, Cristo ax 'èbè 'ain, aín cushímbi ax cuëncësä oíshi 'in. Nucèn Papa Diosan Bëchicë, axa 'è nuibati bamatsianxmabi 'ën 'ucha cupí bama, ami catamëti cana ax 'èbè 'ain, ax cuëncësabi oi 'in.

²¹ Moisésnëan usai ca judíos unicama 'iti 'icè quixun cuënëo bana quicésabi oquin 'acé cupí ca Nucèn Papa Diosan uni ainan 'icé upí isia quixun sináncè 'aish cana Cristo bama ax ca ñancáishi 'icé quicësä 'itsían. Usa 'aímbi cana, Nucèn Papa Diosan ca aín Bëchicë ñancábi bamanun xuacëxa quixun sinanima, aséribi ami catamëtin.

3

Moisésnën cuënëo bana quicésabi oi 'icé cupíma Jesucristomi catamécè cupíshia uni upí 'iti bana

¹ Gálatas unicama, mitsux camina sinánñumasa 'ain. Unin 'ucha cupía ax i curúsocënu bama Jesucristo ñuiquin cananuna mitsu upí oquin bana ñuixuncën. Ñuixuncëbi ca uni raírinën bëtsi bana ñuixunquin, Jesucristo ñui quicé bana cuaxunma 'anun quixun mitsu paránxa.

²⁻³ Camina 'è cati 'ain, ¿Moisésnëan usai ca judíos unicama 'iti 'icè quixun cuënëo banami cuacé cupí cara Nucèn Papa Diosan aín Bëru Ñunshin Upí mitsubëa 'inun mitsu 'ináncëx? Usama ca. Jesucristo ñui quicé bana cuatími ami catamécëxuinshi ca aín Bëru Ñunshin Upí mibëa 'inun mitsu 'ináncëxa. ¿Usa 'ixunbi caramina mitsun Nucèn Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan mitsu upí 'imiti sinántancëxumbi —'ën ñu upí 'acé cupíshi ca Nucèn Papa Diosan 'è upí isia —quixun sinanin? Usaquin sinani camina sinánñuma unicamasa 'ain.

⁴ ¿Ñancábi caramina cëmëishi tëmëraibi Jesucristomi sináncën? Mitsúxmi usai 'icé ax ñancábimi usai 'icëma 'itibi ca 'ia.

⁵ Nucèn Papa Diosan ca aín Bëru Ñunshin Upí 'inánan uni itsían 'acëma ñu mitsu 'amia. ¿Usa cupí cara mitsu usoquin 'amia? An ca usaquin 'aia, mitsúnmi Moisésnëan usai judíos unicama 'iti cuënëo bana cuacé cupíma mitsúxmi Jesucristo ñui quicé bana cuatí, ax ca aséribi 'èbè 'icé quixun sinani, ami catamécè cupí.

⁶ Abrahamnën ca sináncëxa, Nucèn Papa Diosan ca ax quicésabi oquin 'ati 'icé quixun. Usaquin sináncè cupí ca Nucèn Papa Diosan Abraham aín nuitu upí 'icé isacëxa.

⁷ Usa 'ain camina mitsun 'unánti 'ain, an ax quicésabi oquin ca Nucèn Papa Diosan 'aia quixun sinani ami catamécè unicamax ca axa 'íasaribiti Nucèn Papa Diosmi catamécè 'aish Abrahamnën rëbúnqui 'ia.

⁸ —Judíos unicamaishima camabi uni cana axa Jesucristomi catamëtia nuibaquin aín nuitu upí isti 'ai —quixun 'unánquin ca Nucèn Papa Diosan an Abraham ésaquin cacé bana aín uni cuënëomiacëxa: “Mi cupí ca camabi menu 'icé unicama 'ën 'imicëx aín nuitu upí 'aish chuámarua tani cuënti 'icën”.

⁹ Usa 'ain ca ui unicamax cara Abraham 'íasaribiti —Nucèn Papa Diosan ca aín quicésabi oquin 'aia —quixun sinani ami catamëtia ax ca Abraham 'íasaribiti Nucèn Papa Diosan 'imicëx aín nuitu upí 'aish chuámarua tani cuënti 'icën.

¹⁰ Usa 'aímbi ca ésaíribi a bana usai ca judíos unicama 'iti 'icé quixun cuënëo ax quia: “Ui unicaman cara camabi cuënëo bana quicésabi oquinra 'acëma a ca Nucèn Papa Diosan uisa cara oti 'icé usoquin 'ati 'icën”. A bana aséribi 'ain cananuna 'unanin, a bana quicésabi oquin 'acé 'aish cana Nucèn Papa Diosan iscëx 'uchañuma 'ai quixun sináncè unix ca a banacama quicésabi oquinra 'acëma 'icé Nucèn Papa Diosan uisa cara oti 'icé usoquin 'acé 'iti 'icën.

¹¹ Nucên Papa Diosan bana cuênëo ca êsaribiti quia: “Ui unicama cara Nucên Papa Diosan upi isia, ax ca asérabi ami catamëti tsóti 'icên”. Usaquin cuênëo bana 'unánquin cananuna 'unanin, Moisésnëan usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun cuênëo bana 'acë cupíma ca Nucên Papa Diosan uni ainan 'icë upi isia, quixun.

¹² Moisésnën cuênëo banax ca quia: “Nucên Papa Diosbë upi 'inux Moisésnën cuênëo bana quicësabi oi 'iti sináncë unin ca asérabi a banacama quicësabi oquin 'ati 'icên”. Usai quibi ca, ami catamëtishi ca uni Nucên Papa Diosbë upi 'icë quima.

¹³ A bana, usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun Moisésnën cuênëo, a banacamaxa quicësabi oquinnra 'acëma 'icë, nu uisa cara oti 'icë usoquin 'ati 'ixunbi ca Nucên Papa Diosan nu 'aquinma, Cristo, nun 'ucha cupí tēmëramia cupí, nu ami catamëtia uisotima 'icên. Camabi unin 'ucha cupí ca 'uchañuira uni 'icësari Cristo i curúsocënu bamacëxa, Nucên Papa Diosan bana cuênëo êsai quicësabi oi: “Ui unix cara i curúsocënu matáscë 'icë ax ca asérabi 'uchañuira 'aish Nucên Papa Diosan uisaira cara oti 'icë usoquin 'acë 'iti 'icên”.

¹⁴ Nucên Papa Diosan Abraham cásabi oía judíosma unicamaxribi Nucên Papa Diosnan 'inun ca Cristo Jesús 'uchañuira uni 'icësari bamacëxa. Ax usai bama cupí ca axa ami catamëcë unicama Nucên Papa Diosan aín Bëru Nñshin Upi 'inania, ax quiásabi oquin.

Moisésnën cuênëo bana 'imainun Nucên Papa Diosmi catamëti quicë bana

¹⁵ 'Ën xucéantu, êsa ca ênë bana 'icên. Achúshi unían, usa ca ênë ñu 'iti 'icë quixun quiricanu cuênëocë 'icë ca uinu 'icë uninbi a bana tērëcaquin bëtsi otécëntima 'icên.

¹⁶ Usaribi ca Nucên Papa Diosan Abraham cá bana 'icên. An ca Abraham aín rëbúnqui achúshi ñuiquin, a cupí ca camabi menu 'icë unicama an iscëx upi 'aish cuënti 'icë quixun cacëxa. Usaquin Nucên Papa Diosan Abraham cá bana ax ca “aín rëbúnquicama” ñui quima, “aín rëbúnqui achúshi” ñui quia. Usa 'ain ca aín rëbúnqui achúshi a ñuia quia ax Cristo 'icên.

¹⁷ Êsa ca a bana 'icên. Nucên Papa Diosan ca aín rëbúnqui achúshi ñuiquin, a cupí ca camabi menu 'icë unicama an iscëx upi 'aish cuënti 'icë quixun caquin Abrahambëtan ashiquin mënóocëxa. Usaquin mënío 'ixun ca cuatrocientos treinta baritia inúcëbëtan Nucên Papa Diosan usai ca judíos unicama 'iti 'icë quicë bana Moisés cuênëomiacëxa. Usaquin cuênëomiquinbi ca an Abrahambëtan mënío bana ñancáishia 'inun Nucên Papa Diosan tērëcama 'icên.

¹⁸ Moisésnëan usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun cuênëo bana quicësabi oquin 'acë cupía uni Nucên Papa Diosan iscëx upi 'ain ca an Abrahambëtan mënío bana ñancáishi 'itsíanxa. Usa 'aínbi ca usama 'icên. A ñuiquian an Abrahambëtan mënío achúshi uni a cupíshi ca uni ami catamëtia Nucên Papa Diosan upi isia.

¹⁹ ¿An Abraham cá bana xëñibua 'aínbi asérabi 'ain cara uisacasquin Nucên Papa Diosan usai judíos unicama 'iti bana cuênëonun Moisés cacëx? Uisa ñu 'ati cara 'aisama 'icë quixuan unin 'unánti cupí ca a bana judíos unicama 'ináncëxa. Abrahamnën rëbúnqui, Cristo, axa utia Abraham ñuixuan, a utámainuan a bana quicësabi oquin pain 'anun ca Nucên Papa Diosan a bana Moisés cuênëomiacëxa. Nucên Papa Diosan cacëxuan ángelcaman a cacë bana ca Moisésnën cuênëo bana 'iacëxa.

²⁰ An cacë bana ñuiquin judíos unicama canun Moisés 'iminuxbi ca Nucên Papa Dios achúshi, ax Abrahambëbi banacëxa, uni itsi camima.

Uisa cupí cara Nucên Papa Diosan usaía uni 'iti bana Moisés 'ináncëxa quicë bana

²¹ ¿Ëx êsai qui carana Nucên Papa Diosan Abraham cá banaxa bëtsi 'imainun ca an Moisés cá banáxribi bëtsi 'icë quin? Usama ca. Moisésnën cuênëo bana quicësabi oquin 'acë cupía uni aín nuitu upi 'aish Nucên Papa Diosnan 'ain, ca a bana 'acë cupíshi uni Nucên Papa Diosan iscëx upi 'itsíanxa.

²² Usa 'aínbi ca Nucên Papa Diosan bana cuênëo —camabi unin ca ñu 'atima 'aia —quia. A banaxa asérabi 'ain ca axa Jesucristo cupí ami catamëcë unicamaxëshi Nucên Papa Diosan iscëx upi 'iti 'icên, an aín rëbúnqui achúshi ñuiquin Abraham cásabi oi.

²³ Ami catamëtinu iëti Jesucristoa utámainun ca judíos unicaman Moisésnën cuênëo bana quicësabi oquin 'ati 'iacëxa.

²⁴ Usa 'ain cananuna an bërúancë xanun bana tuacën tancësaribi oquin, Moisésnën cuênëo bana tanquin, a bana quicësabi oquinshi 'aquin, uisa ñu 'ati cara asábi 'icë, uisa ñu 'ati cara 'aisama 'icë quixun 'unáncën, aminu catamënuan Cristo utámainun. Usai 'ia 'aishbi cananuna Cristo uá 'ain, ami catamëtia nun 'ucha tērëncë 'aish Nucên Papa Diosan iscëx upi 'ain.

²⁵ Nux ami catamënuan Cristo uá 'ain cananuna ami catamëquin an bërúancë xanun bana tuacën tancësaribi oquin Moisésnën cuênëo bana tancë cupíma, Jesucristomi catamëcë cupíshi Nucên Papa Diosan iscëx upi 'ain.

²⁶ Usa 'ain camina mitsux Cristo Jesúsmi catamëti abë 'aish Nucên Papa Diosan bëchicë 'ain.

²⁷ Ami catamētia ainan 'icē nashimicē 'aish camina unían aín chupa xēni 'aisama pēquinn chupa ió pañucē usaribi 'aish miβēa Cristo 'ain min nuitu upíra 'ain.

²⁸ Judíos unicama 'imainun axa griego banan banacē judíosma unicama, an uni ñu mēxuncē unicama 'imainun an uni ñu mēxuncēma unicama, bēbu 'imainun xanu, acamáxbi camina Jesucristonan 'aish Nucēn Papa Diosan iscēx bētsisaribi 'aish achúshisa 'ain. Jesucristonan 'ixun camina camaxunbi bētsin sináncēsaribi oquin sinanin.

²⁹ Mitsux Cristonan 'aish camina axa 'iásaribiti Nucēn Papa Diosm catamēcē 'aish Abrahamnēn rēbúnqui 'ain. Usa 'aish camina Nucēn Papa Diosan aín rēbúnqui ñuiquin Abraham cásabi oi aín uni 'ain.

4

¹ Ēsaquin cana mitsu cain, aín papa bamacēbētan ca aín ñucama ainan 'icēbi canicēma pain 'ixun aín bēchicēnēn bitsima. Canitancēxun cuni ca biti 'icēn. Usa 'aish ca a tuá aín papan ñucama axa ainan 'aínbi a ñucama bicēma pan 'aish, an aín papa ñu mēxuncē unisaribi 'icēn.

² Aín papan anúan aín ñu biti mēnio nētē sēnēntamainun ca aín papan caiscē unin aín bēchicē bērúanan aín chupa acama aín papan curiquinēn bixunti 'icēn.

³ A tuásaribi ca Jesucristo ucēma pan 'ain judíos unicama 'iacēxa. Usa 'ixun ca Moisésnēn cuēñeo bana quicēsabi oquin 'anan aín nuitu upí 'inúan unin sináncē ñuishi 'ati sináncēxa.

⁴ Usa 'aínbi ca aín uti nētē sēnēncēbētan Nucēn Papa Diosan aín Bēchicē ēnē nētēnu xuacēxa. Achúshi xanúxa bacēncēx canitancēx ca judíos unicama 'icēsaribiti Moisésnēn cuēñeo bana, usaía judíos unicama 'iti, a 'unáncē 'iacēxa.

⁵ Ax ca judíos uni 'aishnu nux Moisésnēn cuēñeo bana cuacē 'icē, an 'imicēxēshi nun 'uchacama tērēncē 'aish Nucēn Papa Diosan bēchicē 'inun nu 'iminux uacēxa.

⁶ Mitsux camina aséribi aín bēchicē 'ai quixunmi 'unánun ca Nucēn Papa Diosan aín Bēchicēnēn Bēru Ñunshin Upí mitsubēa 'inun xuacēxa. Usa 'ain camina aín bēchicē 'ixun — 'ēn Papa Dios camina mix 'ai — quixun Nucēn Papa Dios camina.

⁷ Usa 'aish camina an uni ñu mēxuncē uni 'icēsai 'ima xubu 'ibu unin bēchicē 'icēsai aséribi Nucēn Papa Diosan bēchicē 'ain. Mixmi aín bēchicē 'icē ca Cristo ax quiásabi oquin mitsun 'uchacama tērēnquin an iscēxmi upí 'inun 'imianan aín Bēru Ñunshin Upí mitsubē 'inun 'inania.

Axa Jesucristomi catamēti unicamamia Pablo sinan

⁸ Bērāma camina — Nucēn Papa Dios ca aséribi Dios 'icē — quixun 'unáncēma 'ixun Diosma ñucama rabiquin bētsi bētsi ñu 'acēn.

⁹ Usaquin bētsi ñu rabiá 'ixunbi camina an sinánmicēxun — Nucēn Papa Dios ax ca aséribi Dios 'icē — quixun 'unanin. ¿An mitsu ainan 'imicēxunbi caramina uisa cupí mitsúnmi bērāma rabiá ñucama rabitēcēnti sinan?

¹⁰ Nucēn Papa Diosan mitsu upí isnun quiax camina bēramami quiásaribiti nētē ñui — ēnē nētēx ca bētsi nētēsama 'icē — quianan 'uxē ñui — ēnē úxēx ca bētsi 'uxēsama 'icē — quianan bari ñui ēnē barix ca bētsi barisama 'icē — quin.

¹¹ Usaquin sinaninmi 'ēn mitsu 'unánmicē banacama manucēsa 'ain cana — sapi cana ñancábi mitsu 'unánmia — quixun sinanin.

¹² 'En xucēantu, mitsux judíos anima 'ixun camina Moisésnēn cuēñeo bana 'unáncēma 'ixun a bana quicēsabi oquin 'ama 'ain. 'Ēnribi cana — a bana quicēsabi oquin 'acē cupí cana Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'ai — quixun bēri sinaniman. Usa 'ain camina mitsúxribi 'ēx 'icēsaribiti Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'inux aséribi Jesucristomishi catamēti 'ain. 'Ēx mitsubē 'ain camina 'ēmi 'icēma 'ain.

¹³ Camina 'unanin, 'ēn nami 'aisama 'ixun cana bētsi menu cuanti sinánquinbi anuxuinshi Jesucristo ñuiquin mitsu bana ñuixuntabaquin ñuixuancēn.

¹⁴ 'Ēx 'ñucē 'aish upíma 'icē isquinbi camina 'ē timáma 'ain. Usa 'ixun camina Nucēn Papa Diosan xucē ángel bicēsa oquin upí oquin bianan Jesucristo 'acēsa oquin 'ē biacēn.

¹⁵ 'Ē isi camina cuēñancēn. ¿Usai 'iá 'aishbi caramina bēri uisacatsi usama 'ain? Usama 'aínbi cana 'unanin, usoti 'icē cuni camina mitsun bēru échixun 'ē 'inan 'itsían.

¹⁶ ¿'Ēn mitsu aséribi cacē bana sinánquin caramina 'ēx cana mitsumi nishi quixun sinanin? Usama ca.

¹⁷ An mitsu bana itsi 'unánmicē unicamax ca cēmēquin parani mitsubē upiti banaia. Usai 'iquinbi ca aséribi mitsu 'acuinti sinaninma. Mitsúnmi 'ē sinánquinma atuishí sinánquin ain banaishi cuati ca cuēñia.

¹⁸ Usa 'aínbi cana mitsu cain, paránquinma unin upí oquin ñu 'aquincēxmi mitsux abē nuibananti ca asábi 'icēn. Usaribi oquinmi mitsubē 'icē 'acēsaribi oquin mitsubē 'icēmabi 'ē sinánti ca asábi 'iti 'icēn.

¹⁹ Mitsux camina 'ën bëchicësa 'ain. Usa 'ain cana mitsúnmi Cristo 'unáncëma pain 'ain 'iásaribiti mitsúxmi aséribi ami upiti catamënun quixun sinani, masá nuituti bënëtin, bacënxun paë tania xanu bëñëcësaribi oi.

²⁰ 'Ëx anu mitsubë 'iti cana cuëënin. 'Ëx anu 'ixun cuni cana mitsubë banaquin, upí oquin mitsun sinan 'unánquin, mitsu upí oquin 'ësëtsian. Mitsubëma 'ixun cana uisai caramina 'icani quixun 'unaniman. Usa 'ain cana uisaquin carana mitsu cati 'ai quixun 'unaniman.

Agarcëñun Sara ñuicë bana

²¹ Mitsux Moisésnën cuëñëo bana quicësabi oquin 'ati cuëëncë 'ixun camina 'ën ñucácëxun 'ë cati 'ain, çcaramina uisai cara a bana quia quixun upí oquin 'unáncëma 'ain?

²² A banax ca quia, Abraham ca rabë bëbu bëchicëñu 'iacëxa. Bëtsin titax ca Abrahamnën xanún ñu mëëmicë, Agar cacë xanu, 'iacëxa. Bëtsix ca Abrahamnën xanun tuábi 'iacëxa.

²³ An Abrahamnën xanu ñu mëëxuncë xanun tuacëx ca camabi tuásaribi 'aish unin bëchicëishi 'iacëxa. Usa 'ainbi ca bëtsix Abrahamnën xanu, Sara, ax tuacëma 'aishbi Nucën Papa Diosan Abraham cásabi oi tutancëx bacëancëxa.

²⁴ 'Ënëx ca ësa 'icën. 'Ënë xanu rabë 'imainun tuá rabë ñui quicë bana isquin cananuna bëtsi bana rabëribi sinánti 'ain, ësa quicë: A bana achúshinëx ca Cristo ñui quicë 'icën. A bana ca aséribi 'icë quixun sinani Cristomi catamëcë unicamax ca Saran rëbúnquisa 'icën. Bëtsix ca Nucën Papa Diosan Moisés cuëñëomia bana a ñui quicë 'icën. Aín bashi Sinaí, anuax 'itsa nëtë abë banaquin ca Nucën Papa Diosan usai ca 'ën uni 'iti 'icë quixun Moisés cacëxa. A bana quicësabi oquin aín unicaman 'anun 'inan 'ainbi ca 'itsa unin, a 'acë cupíshi cana Nucën Papa Diosan uni 'ai quixun sinania. Usaquin sináncë unicama ax ca Agarnën rëbúnquisa 'icën.

²⁵ Aín bashi Sinaí ax ca Arabia menu 'icën. Aín bashi Sinaínuxuan abë banaquin Nucën Papa Diosan Moisés, usai ca aín unicama 'iti 'icë quixun cá bana 'acë cupí cana Nucën Papa Diosan uni 'ai quixun sináncë unicamax ca Jerusalénu 'icë unicamasa 'icën. Usaquin sináncë unicamax ca Agarnën tuá 'iásaribi 'icën. Usa 'aish ca ësa 'icën. Nucën Papa Diosan, min xanun ca mi tuaxunuxun 'aia cá bana sinánquinma ca Abrahamnën bëchicëñu 'iti cuëëquinshi Agar cacë xanumi bëchiacëxa. Usa 'aish ca a tuá a Nucën Papa Diosan Abraham ñuixuan, ama 'iacëxa.

²⁶ 'Itsa uníxa Agarnën tuá 'iásaribi 'ainbi cananuna usama 'ain. Nux cananuna Nucën Papa Diosan nëtënu 'icë Jerusalén anu abë 'iti uni 'ain.

²⁷ Abrahamnën xanu ñui ca cuëñëo bana ësaí quia:

An tuacë xanun rëbúnquinëxa 'icësamaira oi ca —'ën cana tuaima —quixuan an sináncë xanu aín rëbúnqui 'aisamaira 'iti 'icën. Usa 'ain camina mix tuatíma 'aish tuáñuma xanu 'aishbi —tuáñu cana 'iti 'ai —quixun 'unani cuëënti 'ain; tuacën paë tancëma xanu 'aishbi camina tuá 'imainun rëbúnquiñu 'icë cupí chuámarua tani cuëënti 'ain.

²⁸ 'Ën xucëantu, Nucën Papa Diosan Abraham cacësabi oquin ca Isaac aín titan tuacëxa. Usaribiti cananuna nux Nucën Papa Diosan mëníósabi oi Cristo cupí ainan 'ain.

²⁹ Bëráma ca Agarnën tuá, axa camabi tuá 'icësaribi unin bëchicëshi 'inun aín titan tua, an, Isaac, Nucën Papa Diosan cacësabi oquian Abrahamnën bëchicë, a bëtsi bëtsi ocëxa. Usaribi oquin ca an Nucën Papa Diosan 'inuxun, usai ca judíos unicama 'iti 'icë quicë bana 'acë unin, axa Nucën Papa Diosan 'inux Cristomi catamëcë unicama bëtsi bëtsi oia.

³⁰ Usa 'ainbi ca Nucën Papa Diosan bana cuëñëo ësaí quia: "Aín xanún ñu mëëmicë xanun tuacën rëbúnquinëx ca Nucën Papa Diosan cásabi oi Abrahamnën xanun tuacën rëbúnquisaribi 'itima 'icën. Usa 'ain ca aín xanún ñu mëëmicë xanubë aín tuá ashiti Abrahamnën xubunuax utëcëntimo cuanti 'icën".

³¹ 'Ën xucëantu, usa 'ain cananuna nux Agarnën tuá 'iásaribima 'aish Saran tuása 'ain.

5

Jesucristonan 'ixun bëráma 'á ñucama sinántëcëntima bana

¹ Nun Moisésnën usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun cuëñëo bana quicësabi oquin 'acë cupíma cananuna Cristomi catamëcë cupíshi Nucën Papa Diosan 'ain. Usa 'ain camina aséribi Cristomi catamëquin a ënti sinántima 'ain. Usai judíos unicama 'iti Moisésnën cuëñëo bana quicësabi oquin 'acë cupí cana Nucën Papa Diosan 'ai quixun camina sinántëcëntima 'ain.

² Pablo 'ixun 'ën mitsu camainun ca cuat, Nucën Papa Diosan 'inux cana judíos unicama 'icësaí 'unántioracati 'ai quixun sinanibi camina Cristomi catamëcëma 'aish Nucën Papa Diosan 'itima 'ain.

³ Cana mitsu catëcënin, uicaman cara —'unántioracacëma 'aish cana Nucën Papa Diosan iscëx 'ën nuitu upí 'inux 'unántioracacë 'iti 'ai —quixun sinania, a uicaman ca 'unántioracacë 'iti ashima camabi usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun Moisésnën cuëñëo bana quicësabi oquin 'ati sinánti 'icën.

⁴ Uicaman caramina —Moisésnëan usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun cuëñëo bana quicësabi oquin 'acë cupí ca ainan 'icë Nucën Papa Diosan 'ë upí isia —quixun sinani, mix camina upí 'inux ami catamëtancëxunbi Cristo ëncë 'ain. Usa 'aish camina Nucën Papa Diosanmasa 'ain.

⁵ Usa 'aínbi cananuna nun, ami catamëti ënquinma aín Bëru Ñunshin Upitan 'imicëx cananuna Nucën Papa Diosan iscëx upí 'iti 'ai quixun sinanin.

⁶ Nux aséribi Jesucristonan 'aish cananuna 'unántioracacë unicama 'icësaribiti 'unántioracacëma 'aishbi Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ain. Jesucristomi catamëcë 'ixúan an uni nuibacë uni ax ca Nucën Papa Diosan iscëx upí 'icën.

⁷ Mitsux camina upiti Jesucristomi sináncën. ¿Ui unin cara Jesusan banami ënun quixun mitsu sinanamiax?

⁸ Nucën Papa Dios an mitsu ainan 'inun sinánmicë, an ca Jesusan bana ënun quixun mitsu sinánmicëma 'icën.

⁹ Unix ca quia, “Anun pán chamiti ñu an ca xanpanu 'icë pán 'ati ñu acëñun mëscucëxun camabi chamia”. Usaribi 'ixuan an uni paráncë unin ñuixuncëxun ca camabi unin aín bana cuatia. Usa unin sapi ca mitsu paránxa.

¹⁰ Usa 'aínbi cana mitsúxmi Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëcë 'ain ësaquin sinanin, mitsun camina 'ën 'acësaribi oquin —Moisésnëan cuëñëo bana cupíma Jesucristomi catamëcë cupíshi cananuna Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ai —quixun 'unanin. Usa 'aínbi ca an mitsu 'atimaquin sinanamisa tancë uni, uisa uni cara, abi Nucën Papa Diosan castícantí 'icën.

¹¹ 'Ën xucéantu, cana mitsu cain, 'ën —Nucën Papa Diosan iscëx upí 'inux ca uni 'unántioracacë 'iti 'icë —quixun caquin, unicama bana ñuixuncë 'aish cana judíos unicaman bëtsi bëtsi ocëma 'itsían. I curúsocënuaxa ax bama, Jesucristo, ami catamëtishi ca uni upí 'iti 'icë quixun a bana 'ën ñuicëbëma ca uni 'ëmi nishtsíanma.

¹² An mitsu 'unántioracanun quixun ubiocë unicama aín namiribi tëatibi ca 'ia.

¹³ 'Ën xucéantu, mitsun ñu 'acë cupíma Cristomi catamëcë cupíshi an iscëx upí 'inun ca Nucën Papa Diosan mitsu caísaxa. Usa 'ixun camina mitsux cuëñcësabi oquin ñu 'atima 'ati sinántima 'ain. Usaquin 'aíma camina bëtsibë nuibanani aséribi 'aquiananti 'ain.

¹⁴ Nucën Papa Diosan bana ca quia:

—“Mixmi bërúancacësaribi oquin camina min aintsicama nuibanan axa 'aquinsa 'icë 'aquinti 'ain”. A bana quicësa oquin 'acë 'ixun camina bëtsi uni nuibati 'ain, mix bërúancacësaribi oquin. Usoquin 'acë 'ixun camina Nucën Papa Diosan bana raírinëxa quicësabi oquin 'acë 'iti 'ain.

¹⁵ Usa 'aínbi bëtsibë nishanani cuamianani camina mitsux Jesucristonën unimasa 'iti 'ain. Usai 'itin rabanan camina bërúinraocati 'ain.

Unin sináncësa oquin sinanima Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicë 'iti bana

¹⁶ 'Ën cana mitsu cain, mitsux cuëñcësabi oquin ñu 'atima 'aquinma camina Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicësa oquinshi sinánquin ñu 'ati 'ain.

¹⁷ Nun sináncësa oquinshi ëñë nëtënu 'icë ñu 'aquin cananuna Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí cuëñcësama oquin 'ain. Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí ax ca nun sináncësa oquinu ñu 'ati cuëñima. Usa 'ixun camina mitsux an sinánmicë 'ixun mitsun cuëñcë ñu 'atima 'ain.

¹⁸ Mitsun aín Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxun sinánquin ñu 'acë 'aish camina usai ca uni 'iti 'icë quixun Moisésnëan cuëñëo bana quicësamaira oi 'icë 'aish 'uhocëma 'iti 'ain.

¹⁹ Camina 'unanin, unin ca 'aísa tanquinbi tënëquinma ain cuëñcësa oquin ësa ñucama 'aia quixun: aín xanuma 'aínbi xanubë 'iti, xanúxmabi uni itsibë 'iti, 'imainun ñunshínquin ñu 'atima 'ati.

²⁰ Anan ca 'aia, Nucën Papa Diosmi sinánquinma unin 'acë ñu rabiti, ñubë 'iti, bëtsibë nishánanti, cuamianani nishánanti, ñuñánanti, unimi pishui nishti, bënëtishi unimi nishti, anbi ñu 'acatsi quixun sináncë 'iti, 'imainun uni raíri, raíri unibë nishananquin amanu amanu sinánun sinánmiti, acamaribi.

²¹ 'Imainunribi ca 'aia, bëtsi unin ñu cuëñti, uni 'ati, paénti, picéntapun 'iti, acama. Usa ñucama ca unin aín cuëñcësa oquin ñu 'aquin 'aia. Usa 'ain cana ën mitsu cacësaribi oquin mitsu catécënin, usa ñua an 'acë unicamax ca aín unima 'aish Nucën Papa Diosan nëtënu abë 'itima 'icën.

²² Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxun an sináncë uni ax ësai 'ia: unicama nuibacë, chuámarua 'aish cuëñcë, uisa ñu cara 'icëbëbi chuámarua 'aish bënëcëma, an 'atimocëxunbi uni cupicëma, cuëmëninínshi banacë, upí nuituñu, 'imainun Jesucristomi upiti catamëcë,

²³ rabícëma, aín cuëñcësari 'iisa tanquinbi tënëcë. Usa uni ñuia, ax —usai 'itima ca —quicë bana ca 'aíma 'icën.

²⁴ Cristo nun 'ucha cupí i curúsocēnu bama 'ain cananuna nun nu ñunshínquin 'asaribi oquín 'atēcēnuxunma ñu 'atimacama éan.

²⁵ Usa 'ain cananuna nux aín Bēru Ñunshin Upitan 'imicēx Nucēn Papa Diosan uni 'ixun, aín Bēru Ñunshin Upitan an nu sinánmicēsabi oquín 'ati 'ain.

²⁶ Usa 'ain cananuna —'ēx cana bētsi unisama 'ai —quixax rabítima 'ain, cananuna cuēbicanani unibē nishanantima 'ain, 'imainun cananuna bētsimi nutsitima 'ain.

6

Bētsibē 'aquiananti bana

¹ Ēn xucéantu, axa Jesucristomi catamécē unían manúxun ñu 'aisama 'aia camina mitsux aséribi Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan sinánmicē 'ixun axa upí 'inun quixun nuibaquín 'aquinti 'ain, rabíquin —'ēx cana 'uchañuma 'ai —quixun sinánquinma. Mixribi usai 'itín rabanán camina bēruáncati 'ain.

² Min ñuishi 'ati sinánquinma camina uni raíriribi ami sinánquin 'aquinsa 'icē 'aquinti 'ain. Usai camina bētsibē bētsibē 'aquiananti 'ain. Usai 'i camina Cristo quiásabi oi 'iti 'ain.

³ Ui unin cara aséribi upí 'ixunmabi ax isa upí uni 'icē quixun sinania, ax ca aín sinanéinshi cēmēia.

⁴ Ñu 'aquín ca aín unin —¿Cristo cuēēncēsabi oquín carana 'ai? —quixun sinánti 'icēn. Usai 'i ca unían a cuēēnti sinánima —Cristo cuēēncēsabi oi cana 'i —quixun sináncē cupí a uni chuámarua taní cuēēnti 'icēn.

⁵ Cristonan 'ixun ca unin uisa cara aín sinan 'icē quixun sinánan uisa ñu cara 'ati 'icē quixun anbi sinánti 'icēn.

⁶ An Nucēn Papa Diosan bana 'unánmicē uni a ca a 'unánmicē unin cupí oquín uisa ñuñu cara, a mēsú 'inánti 'icēn.

⁷ Camina upí oquín 'unánti 'ain, Nucēn Papa Dios parani ca uni ami cuaitima 'icēn. Ēnēx ca ésa 'icēn: An 'apácē ñu bēru aín bimibi ca unin bití 'icēn.

⁸ Usaribiti ca axa aín 'uchacama éñima aín cuēēncēsa oíshi 'icē uni ax ainanma 'aish xēnibua 'aínbi Nucēn Papa Diosbē 'íma. Usa 'aínbi ca an aín Bēru Ñunshin Upitan sinánmicēxun sinánquin ñu upí 'acē uni ax Nucēn Papa Diosnan 'aish xēnibua 'aínbi abē 'ia.

⁹ Usa 'ain cananuna Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oquín 'aquín atsánquin éntima 'ain. Usoquín ñu upí oquín 'ai cananuna ax quiásabi oi an 'aquincē 'ianan aín nētēnu abē 'iti 'ain.

¹⁰ Usa 'ain cananuna axa nubē Jesucristomi catamécē unicama 'aquinti 'ain. 'Aquianan cananuna 'aquinsa 'icē uni raíriribi camabi 'aquinti 'ain.

Pablonēan ashiquín 'ēsēanan bēruánxa 'inun ca

¹¹ Ēn mēcēnambi chaira letranēn mitsu cuēēnoxuncē bana éñē camina isti 'ain.

¹² An —camina 'unántioracacē 'iti 'ai —quixun caquín mitsu 'unánmicē unicaman ca judíos unicama cuēēnmiti cupíshi usaquín 'unánmia. I curúsocēnu ax bama, Cristo, ami catamētishi ca uni iéti 'icē quicē, a bana cupí bētsi bētsi ocē 'itín rabanán ca —mitsux camina 'unántioracacē 'iti 'ai —quia.

¹³ Axa 'unántioracacē unicamanbi ca camabi Moisésnēn usai ca judíos unicama 'iti 'icē quixun cuēēno banacama quicēsabi oquínra 'aima. Usa 'ixunbi ca atun 'unánmicē cupí camina mitsux judíos uni 'icēsaribiti 'unántioracacē 'ai quixax rabíacati sinánquin usáimi 'inun quixun mitsu 'unánmia.

¹⁴ Usa 'aínbi cana 'ēxbi rabiacaquínma, i curúsocēnu ax bama 'aían a cupí uni iéti, Nucēn 'Ibu Jesucristo, ashi rabin. Cristo i curúsocēnu bama cupí cana a 'ēn 'atia Nucēn Papa Dios cuēēncēma ñucama éni, usa ñu 'atēcēnti cuēēniman. 'Imainun ca unin a 'atia Nucēn Papa Dios cuēēncēma ñu 'ē 'amitima 'icēn.

¹⁵ Nux aséribi Cristonan 'aish cananuna, axa usabi 'unántioracacē unicamaxa 'icēsaribiti 'unántioracacēma 'aishbi Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'ain. Ainan 'icēa Cristonēn nu 'imicēxun bērámanu 'ása oquín sinántēcēnquinma bētsi oquín sináncē cupíshi cananuna Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'ain.

¹⁶ Axa usai 'icē unícamacēñuan uicamax cara aséribi aín uni 'icē, acama Nucēn Papa Diosan nuibaquín aín 'ucha tēréanan chuámashírua 'imiti cana cuēēnin.

¹⁷ Nucēn 'Ibu Jesúsnan 'icē unin bētsi bētsi ocē cupí, 'ēn nami téacē mocē, aín bērucama isquín ca ui uni cara, anbi, 'ēx cana aséribi Nucēn 'Ibu Jesusan uni 'ai quixun 'unánti 'icēn. 'Unánquin ca uisa uni carana 'ai quixun 'ē ñucátēcēntima 'icēn.

¹⁸ Ēn xucéantu, Nucēn 'Ibu Jesucristonēan nuibaquín mitsu asaribi 'aíshmi upí 'inun 'aquinti cana cuēēnin. Usai ca 'iti 'icēn. Ashi, Pablo.

PABLONĒAN EFESONU 'ICĒ UNICAMA BUÁNMIÁ QUIRICA

Efeso émanuax ax Jesucristomi catamécë unicama Pablonĕn quirica cuĕñĕoxuan

¹ 'Ēx cana Pablo, Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oquin aín bana ñuixunun Jesucristonĕn caísa 'ain. Usa 'ixun cana Efeso émanuaxmi Cristo Jesúsmi sinani ami catamĕti Nucĕn Papa Diosnan 'icĕ ĕñĕ quirica mitsu buánmin.

² Nucĕn Papa Diosbĕtan Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn mitsu nuibaquin 'aquincĕxmi chuámarua 'aish bucucanti cana cuĕĕnin.

I. AIN UNICAMAX CA CRISTOBĒ ACHUSHISA 'ICĒ QUIXUN PABLONĒN CA (1.3-3.21)

Cristonan cupía Nucĕn Papa Diosan uni nuibaquin 'aquinti

³ Nucĕn Papa Dios ax ca Nucĕn 'Ibu Jesucristo aín Dios 'ianan aín Papa 'icĕn. A rabinun ca 'acan. Aín nĕtĕnuxun nu sínánxunquin ca nuxnu Cristonan cupí nuibaquin 'aisamaira ñu nu 'aquinquin upí oquin sínánmianan nu cuĕĕnmia.

⁴ Mecama uniocĕma 'ixunbi ca Nucĕn Papa Diosan Cristo cupínu an isĕcx 'uchañuma 'ianan ainanshi 'inun nu caíscăxa.

⁵ Axa cuĕĕncĕsabi oquin ca nu nuibaquin Jesucristo cupí aín bĕchicĕ 'inun nu caíscăxa.

⁶ Usaquin ainan 'inun caístancĕxun an nu nuibaquin, aín nuibacĕ Bĕchicĕ nubĕ 'ainu ainan 'aish upí 'inun nu 'imicĕ 'ixun cananuna ami catamĕquin, xĕnibua 'ainbi a rabin.

⁷ An ca nun 'ucha cupínu ainanma 'icĕbi Cristo bama 'ain, nun ñu 'aisama 'acĕcama tĕrĕnquin ainan 'inun nu iĕmiaxa, an nu nuibaquin.

⁸ Usa 'ixun ca nuibaíraquin uisairai cara uni ainan 'iti 'icĕ quixun upí oquin 'unánun nu 'imiaxa.

⁹ Unin 'unánma 'icĕbi ca nu 'unánmiaxa, uisa cupí cara ax cuĕĕansabi oquin Cristo ĕñĕ nĕtĕnuaxa bamanun xuacĕxa quixun.

¹⁰ Ēsaquin ca nu 'unánmiaxa: An ca anúan ax utĕcĕnti nĕtĕa sĕñĕncĕbĕtan Cristo xuti 'icĕn, an unio ñucama, naínu 'icĕ 'imainun menu 'icĕ aín 'ibua 'inun.

¹¹ Nux Cristonan cupí aín uni raíri 'acĕsaribi oquin nu axa cuĕĕncĕsabi oi 'ianan aín nĕtĕnu abĕ 'iti nu 'iminuxun ca Nucĕn Papa Diosan ainan 'inun nu caíscăxa. Usai nux 'inun ca Nucĕn Papa Diosan camabi ñu ax cuĕĕncĕsabi oquin 'aquin mĕñiocĕxa.

¹² Nun nu an sínánmicĕxun upí oquin ñu 'aia isquian uni raírĕnribi a rabinun ca nux pain Cristomi catamécĕ 'aishnu ax cuĕĕncĕsabi oi 'inun nu caíscăxa.

¹³ Mítsúxribi camina –Jesucristo cupí ca uni aín 'ucha tĕrĕncĕ 'aish Nucĕn Papa Diosnan 'iti 'icĕ –quixun ñuicĕ bana cuati Cristomi catamĕacĕn. Cristomi catamĕtia ca Nucĕn Papa Diosan ax quicĕsabi oquin aín Bĕru Ñunshin Upí mĕbĕa 'inun mitsu 'inánĕcxa, mítsúxmi asĕrabi ainan 'icĕ 'unánti oquin.

¹⁴ Aín Bĕru Ñunshin Upí axa nubĕ 'ain cananuna 'unanin, anúan Nucĕn Papa Diosan an caíscĕ aín unicama bitĕ nĕtĕ sĕñĕncĕbĕ cananuna aín nĕtĕnu abĕ 'iti 'ain, ax quiásabi oi. Ax cushiira 'ixuan nuibaquin 'imicĕxunu a rabinun ca usai 'iti 'icĕn.

Efesonu 'icĕ axa Jesucristomi catamécĕ unicama Pablonĕn Nucĕn Papa Dios ñucăxuan

¹⁵ Usoquin Nucĕn Papa Diosan 'aquincĕxmi mitsux asĕrabi Nucĕn 'Ibu Jesúsmi catamĕanan axa ami sínánĕ unicamabĕ nuibanania ñuicania cana cuan.

¹⁶ Usa 'ain cana ĕnquinma –asábi ca –quixun caquin rabianan abĕ banaquin Nucĕn Papa Dios mitsu ñucăxunin.

¹⁷ Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn Dios 'ianan 'Apúira, Nucĕn Papa Dios, a cana an 'unánmicĕxunmi upí oquin sínánquin a 'unáncanun quixun mitsu ñucăxunin.

¹⁸ 'Imainun cana mitsu ñucăxunin, an 'imicĕx caramina uisairai ĕñĕ nĕtĕnuax Jesucristosaribi 'aish upí sínánñu 'iti 'ai quixunmi mitsun 'unánun. Ñucănan cana uisairai caramina aín nĕtĕnu abĕ 'aish, axa ami catamécĕ unicamabĕ 'iti 'ai quixunmi 'unánun mitsu ñucăxunin.

¹⁹⁻²⁰ Usaribi oquin cana mitsu ñucăxunin, uisaira cara aín cushi anúan axa ami catamécĕ unicama 'aquinti a 'icĕ quixunmi mitsun 'unánun. A cushínbi ca bamacĕbi baísquimixun Cristo aín nĕtĕnu aín mĕqueu 'aish abĕ 'Apu 'inun 'imiacĕxa. A cushínra ca Nucĕn Papa Diosan nu 'aquinia.

²¹ Usai 'inúan 'imicëx ca Cristo ax, a unin iscë 'apu 'imainun a unin iscëma 'apuribi 'imainun uisa cushi cara, 'imainun uisa 'apu cara, uisaquin caquin anëcë cara, acamabë sënënmaira 'icën. Usa bërí 'aish ca ënë nëtë cëñúccëbëribi usai 'iti 'icën.

²² Nucën Papa Diosan ca camabi ñu, uni, ángel, acaman 'ibu 'inun Cristo 'imiacëxa. 'Imianan ca axa ami catamëcë unicaman 'iburibi 'inun 'imiacëxa.

²³ Axa ami catamëcë unicamax ca 'itsa 'aishbi camáxbi Cristonan 'icën. Usa 'ain ca an abë 'ixun an sináncësaribi oquian sinánun aín unicama 'imia. Ax ca uinubi 'aímama 'icën. Abë 'ixun ca Cristonën aín unicama an iscëx aín nuitu upí 'ixuan ax cuëëncësa oquinshi 'anun aín cushi 'inania.

2

An nuibacë cupí ca uni Nucën Papa Diosnan 'ia quicë bana

¹ Mitsun ñu 'atima 'acë cupí ainanma 'aishmi uni bamacësa 'icëbi ca Nucën Papa Diosan mitsu xëñibua 'aínbi abë 'inun ainan 'imiäxa.

² Ënë nëtënu 'icë ñuishia an sináncë unicaman sináncësa oquinshi sinánquin camina ñu 'aisama 'acën, ñunshin 'atimanën 'apu cuëëncëcsabi oquin. An ca an Nucën Papa Diosan bana cuaisama tancë unicama ax cuëëncëcsabi oquin 'anun sinánmia. Usaribiti camina mitsux an sinánmicë 'iacën.

³ Nunribi cananuna camaxunbi nun sináncësa oquinshi sinánan nun sinan 'atima 'ixun nux cuëëncëcsabi oquin 'acën. Usai 'icë 'aish cananuna raíri unicamasaribi 'aish numi nishquian Nucën Papa Diosan casticanti 'iacën.

⁴ Usai 'iá 'icëbi ca Nucën Papa Diosan nu 'aisamaira nuibaquin,

⁵ nux nun 'ucha cupínu ainanma 'aish bamacësa 'iá 'icëbi ainan 'aish upiti tsónun nu 'imiäxa, nuxribi bama 'aishbi Cristobë baísquicësa 'inun.

⁶ Nux Cristo Jesús bë baísquicësa 'inun 'imianan ca Nucën Papa Diosan nuxribi ënë nëtënuaxbi Cristo Jesús bë, aín nëtënuribi abë 'inun nu 'imiäxa.

⁷ Jesucristonan 'aishnu usai 'icë isquian camabi unin usaira oquin cara an nu nuibatia quixun nëtë xëñibucëbëtanbi isnun ca Nucën Papa Diosan usaínu 'inun mëníocëxa.

⁸ Nuibaquin ca asërabi cuëëquin mitsúxmi Cristomi catamëti cupíshi mitsu ainan 'inun iëmíäxa. Mitsúnmi ñu upí 'acë cupíma ca Jesucristo bama cupíshi Nucën Papa Diosan ax cuëëquinshi mitsu ainan 'inun iëmíäxa.

⁹ An ca an ñu upí 'acë cupí ainan 'inun uni iëmíma. Usa 'ain ca uinu 'icë uníñbi —ën upí ñu 'acë cupí cana iëa —quixun rabíquin sinántima 'icën.

¹⁰ Cristo Jesús nubë 'inúan an 'imicëxun ñu upíshi 'anan nun sinan bëtsi 'inun ca an mënícsabi oquin nu 'imiäxa.

Cristo cupía judíos unicama 'icësaribiti judíosma unicamaribi Nucën Papa Diosnan 'iti

¹¹ Usa 'ain camina manútima 'ain, mitsux judíos unima, uni itsi 'aish camina axa 'unántioracacë judíos unicaman —a unibunëx ca 'unántioracacëma 'icë —quixun ñuicë 'iacën.

¹² Judíos unima 'aish camina Cristo ñui quicë bana cuacëma 'iacën. Judíos unicaman 'unan 'aínbi camina mitsun Nucën Papa Diosan bana 'unáncëma 'ianan an Cristo ñuiquin Abraham cá bana a 'unáncëma 'iacën. Usa 'ixun camina Nucën Papa Diosan ca nuibaquin uni 'aquianan ainan 'imiti 'icë quixun 'unáncëma 'aish mitsux cuëëncësa oishi tsóti sináncën.

¹³ Usai 'iá 'aishbi camina camabi unin 'ucha cupía Cristo bama 'ain, ami catamëcë 'aish ainan 'ain. Usa 'aish camina Nucën Papa Dios 'unáncëma 'iá 'aishbi bërí a 'unani ainan 'ain.

¹⁴ Cristonën ca judíos uni 'icësaribiti judíosma uniribi Nucën Papa Diosnan 'inun 'imiäxa, camáxbia raíri unisaribi 'inun. Judíos unicamaxa judíosma unicamabë nuibanancëma 'aish nishanancësa 'iá 'icë ca bërí Cristonën judíos uni 'imainun judíosma uniribia ainan 'aish camáxbi bëtsibë nuibananun 'imiäxa.

¹⁵ Ax camabi unin 'ucha cupí bamaquin ca Cristonën nux judíos uni 'ixun Moisésnën cuëëno bana quicëcsabi oquin 'acë cupíma ami catamëcë cupíshi Nucën Papa Diosnan 'iti mëníocëxa. Usouni 'icësaribiti judíosma uníquin ca nux judíos uni 'aish 'icësaribitimi mitsúxribi ami catamëcë cupí ainan 'inun 'imiäxa. Usa 'ain cananuna camáxbi ainan 'aish sënën 'ain.

¹⁶ Ax camabi unin 'ucha tërëncë 'iti cupí i curúsocënuax bamax baísquiquin ca Cristonën judíos unicama Nucën Papa Diosnan 'inun mëníocëxa. Usoquian 'acë cupí ca axa ami catamëcëcamax Nucën Papa Diosnan 'aish, judíosma unibë judíos uni nishánantëcëntima 'icën.

¹⁷ Ax ënë nëtënu utancëxun ca Cristonën bana ñuixunquin, camabi unxi ca ami catamëti Nucën Papa Diosan iscëx upí 'iti 'icë quixun cacëxa. Usa 'ain ca judíosma uni, an Nucën Papa Diosan bana 'unáncëma, 'imainun judíos uni, an Nucën Papa Diosan bana 'unáncë 'ixun a ñuia quicë bana cuati, Cristomi catamëti Nucën Papa Diosnan 'ia.

¹⁸ Usai Cristomi catamēti Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upíñu 'aish cananuna camáxbi, judíos uni ucēn Papa Diosnan 'iti mēniocēxa. Usoquin ca nux judíos un'imainun judíosma uníxribi, Nucēn Papa Diosbē banati 'ain.

¹⁹ Usa 'ain camina judíosma uni 'aishmi Nucēn Papa Dios 'unáncēma 'aish 'iásaribima 'ain. A ñuiquin Nucēn Papa Diosan Abraham cá, Cristo, a camina mitsun bēri 'unanin. Usa 'ain cananuna mitsúxmi judíosma uni 'imainun nuxribi judíos uni 'aish, ainan cupí aín nētēnu abē 'iti 'ain.

²⁰ Mitsux camina an aín bana uni ñuixunun Jesusan caiscē unicama 'imainun an Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē unicaman ñuiasabi oi, Jesucristomi catamēti ami cushicē 'ain. Usa 'aish camina unín maxax xubu oquin ami cushiti pain nantancēxun raírribi bucúnrucésaribi 'ain, Cristo a pain nancē maxáxxa 'ain.

²¹ Amia catamētia ca Nucēn 'Ibu Jesucristonēn aín unicama ax cuēñcēsabi oía 'inun 'imia. Usaquin 'imicēxa, asérabi ami catamēcē aín unicama abē ca Nucēn Papa Dios 'ia.

²² Mitsun ēmanu 'icē axa Jesucristomi catamēcē unicamabēribi ca aín uni raírribēa 'icésaribiti Nucēn Papa Dios 'ia, aín Bēru Ñunshin Upía aín unicamabē 'ain.

3

Judíosma unicama Jesucristo ñuiquin bana ñuixunuan Nucēn Papa Diosan Pablo caísa

¹ Mitsúxmi judíosma uni 'aishbi Cristo Jesúsni sinánun aín bana mitsu ñuixuncē cupí cana 'ēx, Pablo 'aish, sipuacē 'ain. Usa 'ixun cana mitsu Nucēn Papa Dios ñucáxunin.

² Mitsúnbi camina 'ēa ñuicania cuaquin 'unánti 'ain, mitsu nuibaquin ca Nucēn Papa Diosan Cristo ñuiquin aín bana mitsu ñuixunun 'ē cacēxa quixun.

³ A bana uisai quicē cara quixun unín 'unánma 'icēbi ca bēri unín 'unania. Nucēn Papa Diosanbi ca 'eribi 'unánmiaxa. 'Itsamashi pain cana an 'ē 'unánmicē bana mitsu ñuixunquin cuēñēon.

⁴ 'Ēn mitsu buánminuxun cuēñēocē bana ēñē isquin camina 'unánti 'ain, 'ēn cana uisai quicē cara Cristo ñui quicē bana 'icē 'unani quixun.

⁵ A bana ca béráma Jesucristo ucēma pain 'ain, uisai cara quia quixun uni Nucēn Papa Diosan 'unánmiama 'icēn. Usa 'aínbi ca bēri aín Bēru Ñunshin Upitan an aín bana ñuixunun caiscē unicama uisai cara a bana quia quixun 'unánmiaxa.

⁶ Unín 'unánma 'aínbi ca a bana ēsai quia, judíos unicama 'icésaribiti ca judíosma unicama, Cristo Jesús bama cupí ami catamēti Nucēn Papa Diosan uni 'ianan abē aín nētēnu 'iti 'icēn, ax quíásabi oi.

⁷ 'Ēxbi usai 'ítima 'icēbi ca ax asérabi cushi 'ixun Nucēn Papa Diosan Cristo Jesús ñui quicē bana unicama ñuixunun 'ē 'imiacēxa.

⁸ 'Ēx axa ami catamēcē uni raírribē sēñēmara 'icēbi ca Nucēn Papa Diosan nuibaquin, judíosma unicama Cristo ñui quicē bana 'unánminun 'ē 'imíaxa, uisaira oquin cara Cristonēn aín unicama nuibaquin 'aquinia quixuan ēñē nētēnuxun aín unicaman 'unáinracēma 'icēbi.

⁹ Nucēn Papa Dios, an camabi ñu unio, an ca —Cristo ca uti 'icē —quixun béráma mēnio 'ixunbi Cristo ucēmapan 'ain, a ñui quicē bana uisai quicē cara quixuan unín cuanun 'unánmiama 'icēn. 'Unánmiama 'ixunbi ca bēri a bana unicama 'unánminun Nucēn Papa Diosan 'ē caxa.

¹⁰ Axa ami catamēcē unicamaxa an 'imicēx upí isquian naínu 'icē ángelcama, aín cushi-camanribi uisaira cushiñu 'ianan uisaira sinánñu cara ax 'icē upí oquin 'unánun ca Nucēn Papa Diosan aín unicama usai 'inun mēniocēxa.

¹¹ Usaquin aín unicama 'iminuxun usabi 'iti oquin an mēniosabi oquin ca Nucēn Papa Diosan aín Bēhicē, Nucēn 'Ibu Jesucristo, a ēñē nētēnu xuacēxa.

¹² Cristo cupí cananuna racuētima uisa ñu cara, Nucēn Papa Diosbē banati 'ain, an ca Cristomi catamēcē cupí nun bana cuatia quixun 'unani.

¹³ Usa 'ain camina 'ēx mitsu bana ñuixuncē cupí tēmēraia ñuicania cuatíbi racuēti masá nuitutima 'ain. 'Ēn tēmēraquinbi Cristo ñui quicē banacama mitsu ñuixuncēxmi ami catamētia Nucēn Papa Diosan mitsu ainan 'imicē 'aish camina masá nuitutima cuēñti 'ain.

Uisaira oquin cara Cristonēn aín unicama nuibatia quicē bana

¹⁴ Usa mitsux 'ain cana Nucēn 'Ibu Jesucristonēn Papa, Nucēn Papa Dios, a rantin purúnquin mitsu ñucáxunin.

¹⁵ Ax ca menu 'icē unicama 'imainun naínu 'icē ángelcamaribi an unio 'aish acaman 'Ibu 'icēn.

¹⁶ Ax upíra 'aish cushiira 'ixúan aín Bēru Ñunshin Upitan mitsun nuitu mēu sinánmiquin, ax cuēñcēsabi oquinmi 'anun mitsu cushionun, cana a mitsu ñucáxunin.

¹⁷ 'Imainun cana Cristomi catamëtia an mitsubë 'ixun an cushiocë 'aish, uisai cara 'íbi bëtisibë bëtisibë nuibananquinmi,

¹⁸ axribia ami sináncë unicamabëtan, uiti chaira aín sinan 'ixun cara Cristonën camabi menu 'icë unicama, 'apucama 'imainun 'apuma unicamacëñunbi ñumaraira unibi nuibatia quixun mitsun nuitu mëu 'unánun mitsu ñucáxunin.

¹⁹ Nun nu camaira 'unántisama 'icëbimi mitsun, uisaira oquin cara Cristonën mitsu nuibatia quixun, aín cushi an mitsun nuitu upí 'imiti axa asérabi mitsubë 'ain 'unánun cana Nucën Papa Dios mitsu ñucáxunin.

²⁰ Ax cushiira 'aish nubë 'ixun ca Nucën Papa Diosan nun ñucácësamaira oquin nu 'axúanan nun sináncësamaira oquinribi sinánxunquin nu 'aquinti 'icën.

²¹ Usa 'icë ca Cristo Jesús cupí aín unicaman xëñubia 'aínbi a rabiti 'icën. Usaquin ca 'ati 'icën.

II. ÈSAI CA NUCËN PAPA DIOSAN UNI 'ITI 'ICË QUIXUN PABLONËN CA (4-6)

4

Aín Bëru Ñunshin Upitan 'imicëxun Nucën Papa Diosan unicaman bëtis sináncësaribi oquin sinánti bana

¹ Usa 'ain cana 'ëx ainan 'ixun Nucën 'Ibu Jesucristo ñuiquin bana ñuixuncë cupí sipuacë 'ixun mitsu cain, an caíscë aín unicamaxa usai 'iti oquian Nucën Papa Diosan mënóisabi oi camina ax cuëëncësabi oíshi 'iti 'ain.

² Cuamiananima camina upí sinánñu 'aish upiti banati 'ain. Bënëtishi nishíma camina bëtisibë nuibanani 'aquiananti 'ain.

³ Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'aquincëx camina bëtis sináncësaribi oquin sinani achúshi sinánsa 'aish, éñíma bëtisibë bëtisibë nuibananti 'ain. Usai 'iti sinani camina usaíbi 'iti 'ain.

⁴ Jesucristonan 'aish ca aín unicama achúshisaisi 'icën. An atu 'aquincë Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí ax ca achúshishi 'icën. Usa áin ca bëtis 'unáncësaribi oquin aín unicaman 'unania, Nucën Papa Diosan ca aín nëtënu abë 'inun nu caíscáxa quixun.

⁵ Nucën 'Ibu Jesucristo axéshi ca aín unicaman 'Ibu 'icën. Ax ca achúshi 'icën, amishi catamëti cananuna camáxbi nun 'ucha tërëncë 'aish ainan 'ain. Jesucristomishi catamëcë cupí cananuna nashimicë 'ain.

⁶ Nucën Papa Dios axéshi ca aín unicaman Dios 'ianun aín unicaman 'Ibu 'icën. Usa 'ixun ca ax cuëëncësabi oquian ñu 'anun aín unicama 'aquinia. Ax ca aín unicamabë 'icën.

⁷ Usa 'ain ca axa ami catamëcë unicama bëtis sináncësaribi oquin sináncë 'icëbi ax cuëëncësa oquian bëtis bëtis ñu mëeti 'anun Cristonën nu 'imiáxa.

⁸ Usai ca 'iti 'icë quíax ca Nucën Papa Diosan bana cuëñëo ësai quia:

Capitanëan abë 'acánanquin axa ami nishcë unicama ñusmoxun cuëñquin aín unicama an bicë ñu 'ináncësabi oquin ca Cristonën bamax baísquitancëx naínu cuantëcëntancëxun cuëñquin aín unicama an 'ati ñu 'inánquin bëtis bëtis ñu 'anun 'imiáxa.

⁹ ¿Usa 'ain cara Cristo naínu cuantëcëan quicë bana uisai quicë 'ic? Ax ca ësai quia, aín Papan nëtënuax ënë menu utancëx ca anu cuantëcëancëxa, quíax.

¹⁰ Axa ënë nëtënu uá, axbi ca anuxun aín unicama camabi aín cushi anúan aín cuëëncësa oquin 'ati a 'inánux abë 'Apu 'i aín Papan nëtënu cuantëcëancëxa.

¹¹ An ca ax cuëëncësa oquian bëtis bëtis ñu 'anun aín unicama 'imia. Bëtis bëtis unix ca aín bana ñuixunuan 'imicë 'icën. Raírinën ca Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixunia. Raírinën ca axa Jesucristomi catamëcëma unicama amia catamënun upí oquin 'aquinia. Raírinën ca axa ami catamëcë unicama upiti Jesucristo cuëëncësabi oi ñun áquinia. Raírinën ca uisai cara Nucën Papa Diosan bana cuëñëocama quia quixun uni 'unánmia.

¹² Axa ami catamëcë unicaman upí oquin sinánan ax cuëëncësabi oquin ñu upíshi 'ati 'aquinun ca Cristonën aín unicama bëtis bëtis ñu 'anun 'imia.

¹³ Usai 'aquianani cananuna nishánanima nuibanani uisa ñu cara 'icëbëbi asérabi ami catamëti 'ain. Ainan 'ixun Nucën Papa Diosan Bëchicë a asérabi 'unani cananuna an 'imicëx aín sinánsaribi 'iti 'ain. Usa 'aish cananuna camáxbi nun sinan upíira upí 'aish ax cuëëncësabi oi 'iti 'ain.

¹⁴ Usai 'i cananuna bërámanu 'iásaribiti bërí 'itima 'ain. Bërí cananuna tuáxunratsunën unín paráncëxun sinánbëquincësa 'aish unín bëtis bëtis bana ñuixunquin paráncëxun amanua amanua sinani usaribi 'itima 'ain. An uni paráncë unicaman cëmëquin nu paránquin ñu 'atima 'anun quixun 'imicëx usai 'iá 'aishbi cananuna bërí usai 'itëcëntima 'ain.

¹⁵ Nuxnu ainan 'aian aín unicaman 'Ibu, Cristo, ax nubë 'ain cananuna nëtë camabi an nu 'unánmicësabi oquin 'ai, aín sinánsaribi 'iti 'ain. Usa 'aish cananuna bëtsibë bëtsibë nuibananquin, cëmëquin uni itsi paranima, Cristo cuëëncësabi oíshi 'iti 'ain.

¹⁶ Nun namicama amanu amanu 'aish nun męcën, nun taë, nun pëñan, nun bëru, acama upiti tacáshquiama 'aish cananuna unima 'itsían. Usa 'aishbi ca uni camabi aín namia upiti unia 'ain, asábi 'icën. Usaribiti ca axa Jesucristomi catamęcë unicamax amanu amanu sinánquinma Cristonën 'aquincëx camaxunbi bëtsin sináncësa oquin sináncë 'iti 'icën. Usai 'i ca Cristonëx cuëëncësabi oi bëtsibë bëtsibë nuibanani, an sináncësaribi oquin sinani Cristosaribi 'ia.

Cristonan 'aísha uni bëtsi 'iti bana

¹⁷ Nucën 'Ibu Jesucristonën 'è sinánmicësabi oquin cana mitsu cain, axa Nucën Papa Diosmi sináncëma uníxa 'icësaribiti 'iá 'aishbi camina usai 'itęcëntima 'ain. A unicamax ca Nucën Papa Dios cuëëncësä oíma atúnbita sináncësä oíshi 'i bucia.

¹⁸ Usa 'aish ca bëánquibucë 'ain mancasmatia uni bënëncësaribi oi 'ia. Cristo ñui quicë bana cuaisama tancë 'ixun ca ainan 'iti 'unáncëma 'aish Nucën Papa Diosnan 'itsianxbi ainanma 'icën.

¹⁹ A 'ai ñunshíncë 'ixun ca rabínquinma uisa ñu 'atima cara 'aisa tania a 'aia. Aín xanuma 'aínbi xanubë 'iti, xanúxmabi uni itsibë 'iti, usa ñucama 'ati cuëënia.

²⁰ Usaía atux 'icëbëtanbi ca Cristonën usaími 'inun mitsu sinánmicëma 'icën.

²¹ Mitsúxmi a rabi tímęcë 'ain cara Jesús uisai mitsux 'iti cuëënia quixun 'unánmicë 'ixun camina 'unanin, Jesusax ca mitsúxmi a unicama 'icësaribiti 'iti cuëënima quixun.

²² Usaribiti 'iquin camina bëräma mitsux cuëëncësabi oquin ñunshínquin ñu 'atima 'acën. Usaquin 'aquin camina mitsun sinan upíma 'ixun ñu 'atima 'aquinbi, ax ca 'aisama 'icë quixun sinani rabíanma 'ain. Usai 'iá 'ixunbi camina ñu 'atimami 'á, acama ënti 'ain.

²³ A ëni camina Nucën Papa Diosan 'imicëx bëtsi sinánñu 'iti 'ain.

²⁴ Bëtsi sinánñu 'imicëx camina an iscëx asérami upí 'ianan unánribia iscëx upí nuituñu 'iti 'ain, Nucën Papa Dios cuëëncësabi oi.

²⁵ Usai 'iquin camina cëmëquin uni parántima 'ain. Camáxbi cananuna Cristonan 'ain. Usa 'ain camina abë banaquin mín aintsicama asérami banáinshi caquin parántima 'ain.

²⁶ Unibë nishanantancëxbi camina 'uchati rabanan xëñibutíma a nëténbi bënëntishi manúti 'ain.

²⁷ Nishtancëxunbimi manuiama ca ñunshin 'atimanën mitsu masá sinánmiquin mitsun nuitu upíma 'imiti 'icën. Usaquin 'atin rabanan camina mitsun nishcë bënëñquinshi manuti 'ain.

²⁸ An ñu męcamacë uni an ca usaquin 'atęcëntima 'icën. Usaquin 'atęcënquinma ca chiquíshquinma aín męcënanbi upí oquin ñu mēëti 'icën, cupí bixun anun ñuñuma uniribi 'aquinti sinánquin.

²⁹ 'Atimati banaíma upitishi banaquin camina uni Jesucristomia upiti catamëñun 'aquinti 'ain. Mitsúxmi usai banaia cuati Jesucristomi upiti catamëtia Nucën Papa Diosan nuibaquin 'aquincëx ca cuëënti 'icën.

³⁰ 'Atimati banaquin camina Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí masá nuitumiquin rabínmitima 'ain. Axa mibë 'inun 'inánquin ca Nucën Papa Diosan mitsu ainan 'inun 'unántioxa, Jesucristo utęcëncëbëmi aín nëtënu abë 'iti oquin.

³¹ Usa 'ain camina uínu 'icë unibëbi nishanantima 'ain, uni itsimi camina xuatemati nishtima 'ain, unibë camina ñu canantima 'ain, uni ñui camina 'atimati banatima 'ain, uisa ñu cara 'atima 'icë a camina 'atima 'ain.

³² Usai 'ima camina abë nuibanani uni itsibë 'aquiananti 'ain. Mitsumi nishquian unin 'atimocëxbi camina abë tanánantima 'ain. Usai 'ima camina uisa cara mi ocëxbi a manui abë upí 'iti 'ain. Mitsun ñu 'aisama 'acëcama manuia, Nucën Papa Dios Cristo cupí mitsubë upí 'ain, camina usaribiti uni itsibë 'iti 'ain.

5

Uisai cara Nucën Papa Diosan unicama 'iti 'icë quicë bana

¹ Mitsux aín bëhicicë 'icë an nuibacë 'aish camina usai 'iti sinani Nucën Papa Dios 'icësaribiti 'iti 'ain.

² Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquin judíos unin aín 'ucha cupí ręcëxa carnero 'iásaribiti ca bamatsianxmabi Cristo nu nuibati nun 'ucha cupí bamacëxa, ami catamëtishinu iëñun. Cristonëan nu usquin nuibacë 'ain camina mitsúxribi usaribiti bëtsibë bëtsibë nuibananti 'ain.

³ Nucên Papa Diosnan 'ixun camina mitsun uisa ñux cara 'atima 'icê a 'ati sinántima 'ain. Mitsun xanuma 'aínbí xanubê 'iti, xanúxmabi uni itsibê 'iti, minanmabi uni itsin xanu 'imainun ñu cuêënti, usa ñu 'ati sinanima 'ianan camina usa ñu ñui banatima 'ain.

⁴ Anun tupuananti 'atima banan camina banatima 'ain, uni 'imainun xanu rabínmi camina 'usánani banatima 'ain, cuaíntapun 'aish camina 'atimati banatima 'ain. Usai 'iquinma camina a rabiquin Nucên Papa Dios —asábi ca —quixun cati 'ain.

⁵ Camina asérabi 'unánti 'ain, axa aín xanuma 'aínbí xanubê 'icê uni, axa xanúxmabi unibê 'icê uni, an ainanma uni itsin ñu cuêëncê uni, a unicamax ca Nucên Papa Diosmabi, unínbí 'acê ñuishi rabicêsa 'icên. Usa unicamax ca Nucên Papa Diosan nêtê anua Cristoribi 'icê anu abê 'itima 'icên.

⁶ Uni raírínëan —ñu 'atima 'acê 'aishbí camina Nucên Papa Diosan nêtënu 'iti 'ai —quixun cacêxunbí camina mitsun, —cêméi ca quía —quixun sinánti 'ain. An aín bana cuaisama tanquin usa ñu 'acê unicama a ca amí nishquin Nucên Papa Diosan castícantí 'icên.

⁷ Usaribi 'itin rabanan camina an usa ñu 'acê unicamabê 'itima 'ain.

⁸ Bêráma Nucên Papa Diosan bana 'unáncêma 'aish unían bêánquibucênuxun ñu 'atima 'acêsa 'iá 'ixúnbí camina bêrí Nucên 'Ibu Jesucristonan 'ixun ax cuêëncêsabi oquin ñu upíshi 'ain. Usa 'aish camina bêrí xabánu nicêsa 'iti 'ain.

⁹ Nucên 'Ibu Jesucristonan 'aish ca uni upí sinánñu 'ianan asérabi banáinshi bananan ñu upíshi 'aia. Usaribi camina mitsux 'iti 'ain.

¹⁰ Añumi 'ati cara Nucên 'Ibu Jesucristo cuêënia a camina upí oquinra 'unánti sinánti 'ain.

¹¹ Ax bêánquibucênu nicêsa uni an ca axa cuêëncêsa oquinshi ñu 'aquín, Nucên Papa Diosmí sinánquinma uni itsiribi amí sinánun 'aquínti sinanima. Usai ax 'icê unicama camina atun 'acêsaribi oquin 'aquinma, —usaquin ñu 'ati ca 'aisama 'icê —quixun upí oquin 'unánmiquin 'êsêti 'ain.

¹² Usa ñua a unicaman unêxun 'acê, ax ca a cuati rabínti 'aish ñuitisama 'icên.

¹³ Usa ñu 'ati ca 'aisama 'icê quixun unêquinma cacêxun ca camabí unin —asérabi ca usaquin 'ati 'aisama 'icê —quixun 'unánti 'icên.

¹⁴ Usa 'ain ca êsai Nucên Papa Diosan bana cuêëno quía:

'Uxcêsa 'aishbí bêsucêsa 'inux ca Cristomí catamêt. Ainanma 'aish mín 'ucha cupí bamacêsa 'aishbí ca Cristomí catamêti iêt. Usa 'icê ca mín ñu 'aisama 'acêcama êmianan mîx asaribi upí 'inun 'imiti 'icên.

¹⁵ Sinánñuma unisa 'ima an Nucên Papa Diosan bana 'unáncê unisa 'ixun camina ax quicêsabi oquin ñu upíshi 'ati 'ain.

¹⁶ Ax cuêëncêsa oquinshia unin ñu 'atima 'acêbêtanbí camina mitsun ñancáishi nêtê ínúmi 'iquinma Jesucristomí sináncê 'ixun, ax cuêëncêsabi oquinshi 'ati 'ain.

¹⁷ Sinánñuma camina 'itima 'ain. Uisa ñumi 'ati cara Nucên 'Ibu Jesucristo cuêënia, a camina 'unánti 'ain.

¹⁸ Mitsux camina paéntima 'ain. Paéncê uni ax ca uisai cara banatisa tania usai bananan, añu cara 'aisa tania a 'aia. Usai 'ima camina Nucên Papa Diosan Bêru Ñunshin Upitan mitsubê 'ixun anbí upí oquin cushiocê 'aish upiti bananan upí ñuishi 'ati 'ain.

¹⁹ Usa 'aish camina mitsun nuitu mëu Nucên 'Ibu Jesucristo rabinan Nucên Papa Diosan bana sinani, bêtsibê bêtsibê bananan cantati 'ain.

²⁰ Nucên 'Ibu Jesucristonan 'ixun camina usoquian 'aquianan, an nu 'imicêcama, a sinánquin, Nucên Papa Dios —asábi ca —quixun caquin rabiti 'ain.

²¹ Nucên Papa Diosnan 'aish camina bêtsibê nishananima an cacêxun aín bana cuati, uni raíribê nuibananti 'ain.

Êsai ca uni aín xanubê nuibananti 'icê quicê bana

²² Xanun aín bënënan 'ixun aín bana cuati 'icên, Nucên 'Ibu Jesucristo cuêëncêsabi oquin.

²³ Cristo ax ca an aín unicama aín 'ucha têrénquin Nucên Papa Diosnan 'inun iémicê a 'icên. An iémicê 'ixun ca aín unicaman aín bana cuatia.

²⁴ Aín unicaman Cristo cuêëncêsabi oquin ñu 'acêsaribi oquin ca xanun aín bana cuaquin aín bënë cuêëncêsabi oquin 'ati 'icên.

²⁵ Ainan 'inun unicama nuibati ca Cristo bamatsianxmabi bamacêxa. Usoquin ca an aín unicama nuibatia. Usaribi oquin ca bêbuxun xanuñu 'ixun aín xanu nuibati 'icên.

²⁶ Aín unicama aín nuitu upí 'imiquin ca Cristonên ax aín sinan 'aisama 'icêbí bêtsi oquin aín sinan upí 'imia. Usoquin ca ax quicêsabi oquían 'anun aín bana 'unánmiquin aín unicama aín nuitu upí 'aisha chucacêsa 'inun 'imia.

²⁷ Usoquin 'imitancêx utêcênxun ca aín unicama uisa 'uchañumabi 'ianan Nucên Papa Diosan iscêx atun ñu 'atima 'acê êni upí 'icê isti 'icên.

²⁸ Cristonëan aín unicama nuibaquin bërúancësaribi oquin ca unin aín xanu nuibati 'icën. Uinu 'icë uníxbi ca aín namimi nishima. Usaribi oquin ca unin ami nishquinma aín xanu nuibati 'icën. An aín xanu nuibaquin bërúancë uni ax ca axbi bërúancacësa 'icën.

²⁹ Uinu 'icë uníxbi ca aín namimi nishima. Aín nami upí 'aish cushi 'iti cupí ca chupa pañuanan ñu upí oquin pianan axbi aín nami bërúanracati upitax tsotia. Usaribi oquin ca Cristonën aín unicama bërúanquin upitax tsónun 'ímia.

³⁰ Nux asérabi ainan 'aish ax cuëencësabi oi 'ianan ami catamëti abë achúshisa 'icë ca usoquin nu bërúanquin 'aquinia.

³¹ Nucën Papa Diosan bana cuënëo ca ësai quia: "Usa 'ain ca unin aín papacëñun aín tita ënquin abë ënanantimoquin aín xanu bitsia. Usa 'aish ca a rabëtaxbi achúshisa 'ia".

³² A bana bërúama cuënëo ax ca unin cuaisamasa 'icën. Usa 'aishbi ca 'ën sináncëx a bana uníxa usai aín xanubë 'iti ñui quicë 'aishbi Cristonëx ca usaribiti aín unicamabë achúshisa 'icë quicë 'icën.

³³ Usa 'aínbi cana mitsu cain, min namimi bërúancësaribi oquin camina mitsun xanuribi nuibaquin bërúanti 'ain. Usaribi oquin ca xanúrribi ami sinánquin aín bënën bana cuati 'icën.

6

¹ Papañu titañu tuácama, ësaguin cana mitsu cain, min papan bana, min titan bana cuaquin camina an mi cacësabi oquin 'ati 'ain, Nucën 'Ibu Jesucristo cuëencësabi oquin. Mitsux usai 'iti ca asábi 'icën.

²⁻³ Ax quicësabi oquin 'atia Nucën Papa Diosan 'inan bana achúshinëx ca ësai quia: "Chuámarua 'aish xëñibuti ënë menu tsónuxun camina min papan bana, min titan bana upí oquin cuaquin, an mi cacësabi oquin 'ati 'ain". Bëtsi bëtsi bana ax quicësabi oquin 'ati 'ainbi ca ënë banaxëshi ësai quia: Usai 'i ca uni chuámarua 'aish xëñibuti ënë menu tsóti 'icën.

⁴ Bëchicëñu unicama, mitsuribi cana cain, min bëchicë camina nishmitima 'ain. Min bana parëquinma min cacësabi oquin 'anun camina canioti 'ain. Usoquin canioquin camina a ñuixunquin Nucën 'Ibu Jesucristo cuëencësabi oquian 'anun 'unánmiti 'ain.

⁵ An uni itsi ñu mëëxuncë unicama, mitsun camina upí oquin sinánquin an mi ñu mëëmicë unia cuëëntanun paránquinma an cacësabi oquin 'ati 'ain, Cristoribimi 'axuncësa 'itánun.

⁶ An mi iscëxuinshi camina axa cuëëntanun quixun uni ñu mëëxuntima 'ain. Usoquin 'axunquinma camina an iscëxunmabi Cristonën uni 'ixun chiquishquinma cuëenquin upí oquin uni ñu mëëxuntí 'ain, Nucën Papa Dios cuëencësabi oquin.

⁷ —Ënë ñu cana unishi 'axunima, Nucën 'Ibu Jesucristoribi cana 'axuni —quixun upí oquin sinánquin camina an mi ñu mëëmicë uni ñu mëëxuntí 'ain.

⁸ Camina 'unanin, an upí oquin ñu 'acë uni a ca Nucën 'Ibu Jesucristonën, uisa ñu upí cara 'axa, usaribi oquin cupíoti 'icën, an uni ñu mëëxuncë uni 'imainun an uni ñu mëëmicë uniribi.

⁹ An uni itsi ñu mëëmicë unicama, mitsun camina an mi upí oquin ñu 'axuncësaribi oquin uni upí sinánñu 'ixun ami nishquin ñu caquinma ñu mëëmiti 'ain. Camina 'unanin, Nucën 'Ibu Jesucristo aín nëtënu 'icë, ax ca mitsun 'Ibu 'ianan ami ñu mëëmicë unicaman 'Iburibi 'icën. An ca aín unicama bëtsibë sënën isia.

Ñunshin 'atimanëan ñu 'atima 'anun sinánmicëxbia uni Cristomi catamëti bana

¹⁰ Ën xucéantu, ënë banaribi cana mitsu ñuixunin. Ax mibë 'ixúan mi sinánmicësabi oquin 'ai camina Nucën 'Ibu Jesucristomi asérabi catamëti 'ain. Usaími 'ia ca aín cushínbi mitsu cushioti 'icën.

¹¹ Ñunshin 'atimanëan paránquin mitsu ñu 'atima 'amitisa tancëxbi camina an mitsu 'ibuati rabanan uisoquinra cara an mitsu cushioti 'icë, usaquin Nucën Papa Diosan cushiocë 'inix upí oquin sinani ami catamëti 'ain.

¹² Nux cananuna suntárunëxa 'acanancësaribiti 'in. Usai 'ibi cananuna unibë 'acananiman. Nun nuitu mëúishi cananuna 'acanáncësa 'ain, ñunshin 'atimanën nu 'ibuati rabanan. Aín 'apubë cushiquin ca ñunshin 'atimacaman nu ñu 'atima 'anun nu 'amitisa tania. Atun an ënë menuxun ñu atima 'acë unicama 'ibuacë 'ixun ca nuribi ñu 'atima 'amitisa tania.

¹³ Ñu 'atima 'anun an sinánmicëxunbi 'aquinma ñunshin 'atima abáminux cushi 'iti cupí camina manutima, uisoquinra cara an mitsu cushioti 'icë usaquian Nucën Papa Diosan cushiocë 'inix upí oquin sinani ami catamëti 'ain. Usai cushicë 'ixúnmi abámicëxuan ñunshin 'atimanën mitsu tantëcëncëxbi usabi Nucën Papa Diosmi catamëcë 'aish camina uisafí 'itima 'ain.

¹⁴ Ñunshin 'atima nun nuitu mëúnu abë 'acanancë an tanquinbi uisabi otima cupí camina Nucën Papa Diosmi catamëcë 'aish Romanu 'icë suntárunëan amia catamëti aín manë chupa pañucësa 'iti 'ain. Aín manë chupa pañuquin ca anúan tsitëcërëquiti anun tsitëcërëquianan,

aín shican bēpánti manē chupánribi shimápucüanan, aín taxacaribi tañuanan, aín manē mañuti mañuanan, aín manē pará tuíanan aín manē xētocēribi tuinia. Suntáru aín manē chupami catamēcē 'aínbi camina mitsúxribi mitsun nuitu mēu upiti 'acananux manē chupa amí catamēti pañucēsa 'iti 'ain. Uni paráncēma 'ianan cēmēima asérabi banan banacē 'aish camina suntáru aín manē chupa pañuax upiti tsitēcērēquicēsa 'iti 'ain. Ñu 'atima 'ati encē 'ixun upí ñuishi 'ati sináncē 'aish camina suntáru aín shican bēpánti manē chupan shimapucucēsa 'iti 'ain.

¹⁵ —Cristo cupí nun 'ucha tērēncē 'aish cananuna Nucēn Papa Diosbē upí 'ai —quixun uni ñuixunux mēniocacē 'aish camina suntárunēan aín taxaca tañucēsa 'iti 'ain.

¹⁶ Ñunshin 'atimanēan uisashi oquin cara tanquinbi mitsu uisabi otima cupí camina Jesucristomí sinani, an ca 'ē bēruánquin 'ē 'aquinia quixun 'unani, amí catamēti 'ain. Usa 'aish camina suntárunēan 'acánanquin anua pia atsinti rabanan, aín manē pará amí catamēti tuñcēsaribi 'iti 'ain.

¹⁷ Mitsun camina asérabi 'unánti 'ain, Jesucristo cupí mitsun 'uchacama tērēncē 'aish camina Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'aish ainan 'ai quixun. Usaquin 'unani camina suntáru manē mañutinēn mapucēsa 'iti 'ain. Aín Bēru Ñunshin Upitan 'unánmicēxun Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo upí oquin 'unani camina ñunshin 'atimami racuétima 'ain. A banamí catamēti camina suntárunēan aín manē xētocē amí catamēquin tuñcēsa 'iti 'ain.

¹⁸ Usai 'iquin camina aín Bēru Ñunshin Upitan sinánmicēsabi oquin añu caramina 'ai a ñu 'ai Nucēn Papa Diosbē bananan an mitsu 'aquinun ñucáti 'ain. Usai abē bananux camina atsanima amí manúaxma 'ianan axa Jesucristomí catamēcē unicamaribi Nucēn Papa Dios ñucáxunti 'ain.

¹⁹ Ñucáxuanan camina aín bana unicama racuēquinma ñuixunuan uisoquin carana ñuixunti 'ai quixun 'ē sinánminun Nucēn Papa Dios 'ē ñucáxunti 'ain, Cristo ñuí quicē bana a bēráma unín upí oquin 'unánma 'icēbi bērí unín 'unánun.

²⁰ Cristo ñuíquin bana ñuixunuan Nucēn Papa Diosan 'imicē 'aish cana a ñuíquin uni bana ñuixuncē cupí sipuacē 'ain. Sipuacē 'ixunbi an 'ē cacēsabi oquin racuēquinma a bana upí oquin ñuixunun camina 'ē Nucēn Papa Dios ñucáxunti 'ain.

Bēruánx 'inúan Pablonēn Efesonu 'icē unicama ca

²¹ Mitsúnmi uisai carana 'ēx 'i quixun 'unánun ca Tíquiconēn minu cuanxun mitsu ñuixunti 'icēn. Axribi ainan 'aish nun nuibacē xucēn 'ixun ca Nucēn 'Ibu Jesucristo ñuíquin upí oquin uni bana ñuixunun 'ē 'aquianxa.

²² An uisai caranuna 'i quixun nu ñuia cuatími masá nuitutíma cuēēnun quixun cana a mitsunu cuanun xutin.

²³ Nucēn Papa Diosbētan Nucēn 'Ibu Jesucristonēn 'imicēxmi mitsux 'ēx 'icēsaribiti amí catamēcē 'aish amí sinánan bētsibē bētsibē nuibanani chuámarua 'aish upitax bucuti cana cuēēnin.

²⁴ Mitsúxmi a manutēcēntimoi Nucēn 'Ibu Jesucristomí catamēcē 'icēa, Nucēn Papa Diosan nuibaquin mitsu 'aquinti cana cuēēnin. Ashi, Pablo.

PABLONĒAN FILIPOSNU 'ICĒ UNICAMA BUÁNMI QUIRICA

PalonĒan sipunuxunbi Filiposnuaxa Jesucristomi catamĕcĕ unicama quirica cuĕñĕoxuan

¹ 'Ēx Pablo 'ixun cana Timoteobĕtan mitsu quirica buánmin. Jesucristonĕn casabi oquin ain bana uni ñuixuncĕ cananuna nux 'ain. Micamaxmi Filipos ĕmanu 'aish Jesucristomi sinania cana mitsun cushicama 'imainun an axa Jesucristomi catamĕcĕ unicama 'aquincĕ unicamaribi ĕnĕ quirica buánmin.

² Nucĕn Papa Diosbĕtan Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn nuibacĕxmi mitsux chuámarua 'aish bucuacanti cana cuĕĕnin.

Axa Jesucristomi catamĕcĕ unicama Pablonĕn Nucĕn Papa Dios ñucáxuan

³ Mitsux camina upiti Jesucristomi catamĕcĕ 'ai quixun sinánquin cana —asábi ca — quixun caquin Nucĕn Papa Dios rabin.

⁴ Abĕ banaquin cana upí oquin sinani cuĕĕnquin mitsu ñucáxunin.

⁵ 'Ēn mitsubĕ timĕxun bana ñuixuntabacĕxun camina 'ĕn 'acĕsaribi oquin, Jesucristomi catamĕquin uni raíriribi amia catamĕnun 'aquinin. Usa 'ain cana —asábi ca —quixun caquin Nucĕn Papa Dios rabin.

⁶ Cana 'unanin, an mitsu Jesucristomi catamĕnun sinánmicĕ 'ixun ca axa utĕcĕnti nĕtĕ 'ítámainun Nucĕn Papa Diosan Jesucristosaribi 'aish upí 'inun mitsu 'imia.

⁷ Sipuacĕ 'icĕa, 'apun ñucácĕxun cana 'ĕn, Jesucristomi catamĕti Nucĕn Papa Diosnan 'iti bana ax ca asĕrabi 'icĕ quixun can. Usaquin 'ĕn 'amainun camina mitsúnribi nuibaquin Nucĕn Papa Dios 'ĕa 'aquinun quixun ñucan. Usa 'ain ca 'ĕa 'aquincĕsaribi oquin Nucĕn Papa Diosan mitsuribi tĕmĕraibi nuibaquin 'aquinia. Usaími mitsux 'icĕbĕtan cana nuibaquin mitsu sinánquin Nucĕn Papa Dios —asábi ca —caquin mitsu ñuixunin.

⁸ Nucĕn Papa Diosan ca 'unania, Jesucristonĕan unicama nuibacĕsaribi oquin cana 'ĕn mitsu nuibaquin 'aisamaira sinani quixun.

⁹ Usa 'ain cana mitsu nuibaquin Nucĕn Papa Dios mitsu ñucáxunin, mitsúnmi 'acĕsamaira oquinmi upí sinánñu 'ixun ax cuĕĕncĕsabi oquin 'ati 'unánquin uni nuibanun.

¹⁰ An 'unánmicĕxunmi ñu 'atima 'aquinma ñu upíshi 'ati 'unánun cana Nucĕn Papa Dios mitsu ñucáxunin. Usaí 'iquinmi ax cuĕĕncĕsa oquinshi 'acĕ 'icĕ ca Cristonĕn utĕcĕnquin mitsu 'uchoquinma upíshi isti 'icĕn.

¹¹ Jesucristonĕan 'aquincĕxunmi mitsun ñu upíshi 'aia isquin ca unin —Nucĕn Papa Dios ax ca asĕrabi upí 'icĕ —quixun caquin a rabiti 'icĕn.

—Ēishima, Cristo 'ĕbĕ 'ain cana abĕtan ñu 'ai —quíaxa Pablo quia

¹² 'Ēn xucĕantu, mitsun 'unánun quixun cana ĕsaquin mitsu cain, 'ĕ sipuacancĕ cupí ca 'itsa uni Jesucristomi sinania quixun.

¹³ 'Apun suntárucama 'imainun camabi unínribi ca 'unania, Jesucristo ñuiquin uni bana ñuixuncĕ cupí cana sipuacĕ 'ai quixun.

¹⁴ 'Ēx usai 'ia 'unáncĕ cupí ca axa Cristomi catamĕcĕ uni ain patsanĕn, atun 'acĕsamaira oquin Jesucristomi catamĕquin, racuĕquinma Nucĕn Papa Diosan bana uni ñuixunia.

¹⁵ Usa 'ain ca raírinĕn 'ĕmi nutsiquin, 'ĕn bana 'acĕsamaira oquin isa unin ain bana cuanun quixun, Cristo ñuiquin bana ñuixunia. Ñuixunmainunbi ca raírinĕn asĕrabi, an Jesucristomi catamĕnun uni 'aquinti sinánquin upí oquin bana ñuixunia.

¹⁶ Axa 'ĕmi nutsicĕ unicaman ca 'ĕx sipunu 'ain, Jesucristomia sinánun ñuixunquinma ain cuĕĕncĕsa oquinshi uni bana ñuixunia, 'ĕx a cuati bĕĕnun quixun.

¹⁷ Usa 'ain cana 'ĕx Jesucristomishi catamĕtia uni iĕti bana, a ñui rabínquinma, 'ĕn 'acĕsabi oquin ñuitisa tanin. Usoquin 'ai cana nĕtĕ camabi ami catamĕti asaribi 'iisa tanin, ax ca asĕrabi upíra 'icĕ quixun 'unania camabi uni ami catamĕnun. Bamacĕma 'ixun 'ĕn bana ñuixuncĕ cupí 'iananbia, 'ĕx bamacĕbĕbi uni 'ĕn ain bana ñuixuncĕ cupí Jesucristomi sinánti cana cuĕĕnin.

¹⁸ Atúan uisaquin cara uni bana ñuixuinsa tania, usoquin ñuixuncĕxi ca asábi 'icĕn. Usaquin Jesucristo ñuiquin 'itsa unin bana ñuia unin ñuia cuati cana cuĕĕnin.

'Ianan cana 'ĕx 'icĕsamairai cuĕĕnti 'ain,

¹⁹ mitsúnmi Nucĕn Papa Dios 'ĕ ñucáxuncĕxuan Jesucristonĕn Bĕru Ñunshin Upitan 'aquincĕx cana chuámarua chiquítí 'ai quixun sinani.

²⁰ Usa 'ain cana 'ĕx Jesucristomishi catamĕtia uni iĕti bana, a ñui rabínquinma, 'ĕn 'acĕsabi oquin ñuitisa tanin. Usoquin 'ai cana nĕtĕ camabi ami catamĕti asaribi 'iisa tanin, ax ca asĕrabi upíra 'icĕ quixun 'unania camabi uni ami catamĕnun. Bamacĕma 'ixun 'ĕn bana ñuixuncĕ cupí 'iananbia, 'ĕx bamacĕbĕbi uni 'ĕn ain bana ñuixuncĕ cupí Jesucristomi sinánti cana cuĕĕnin.

²¹ Ainan 'aish cana ënë nêtënuax abë 'aish cuëëinra cuëëinin. Usai 'itancëx bamatancëx cana ënë nêtënuax 'icësamairai abë aín nêtënu 'aish cuëëinra cuëëinti 'ain.

²² Usa 'aínbi cana 'ëx bamacëma pain 'ixun uni Cristo ñuiquin bana ñuixunquin ëniman. Usoquin 'ën ñuixuncëx ca uni Cristomi sinanati 'icën. Usa 'ain cana uisairai 'iti carana cuëëni quixun 'unaniman.

²³ Uisaira carana 'iti 'ai quixun sinani cana sináncasmain. Bamatancëx ënë nêtënuax 'icësamairai Cristobë aín nêtënu chuámarua 'iti sinani cana anu 'iisa tanin.

²⁴ Usa 'aínbi ca mitsúnmi upí oquin Jesucristo 'unánun mitsu 'aquinti cupí 'ëx ënë nêtënu pain 'iti asábi 'icën.

²⁵ Aséribi ca usa 'icë quixun sinánquin cana 'unanin, Jesucristomi upiti sinánun 'aquianan ami catamëti cuëënun mitsu 'aquinti cupí cana 'ëora pain ënë menu 'iti 'ai quixun.

²⁶ Usa 'aish cana mitsúxmi Cristo Jesúsmi upiti catamëti cuëënun mitsu isi cuantëcënti 'ain.

²⁷ Ésaíshi 'iti camina sinánti 'ain, ainan 'aish camina Cristo quiásabi oi 'iti 'ain. 'Ëx mitsu isi cuananbi, cuanquinmabi cana, mitsux camina bëtisibë nuibanani Jesucristomi catamënun 'aquianani quixuan unin ñuia cuaisa tanin.

²⁸ Cuanan cana mitsumi nishquian unin 'atimocëxunbi camina racuëquin a ëníma Jesucristomi catamëti quixuan unin ñuia cuaisa tanin. Mitsúxmi usai 'icëbëtan ca Nucën Papa Diosan sinánmicëxun axa mimi nishcë unicaman 'unánti 'icën, ainanma 'aish ca atux nêtëtimoi usabi 'inux bamati 'icë quixun. 'Unánan ca mitsux camina ainan 'inux iécë 'aish Nucën Papa Diosbë 'iti 'ai quixun 'unánti 'icën.

²⁹ Nucën Papa Diosan ca Cristomi catamënun mitsu 'imíaxa. 'Imianan ca ami catamëtia unin mitsumi nishquian 'atimocëxbimi cuëënun mitsu 'imíaxa.

³⁰ Usaribi oquin ca 'ëribi 'imíaxa. Jesucristonan cupía unin 'ë 'atimioia camina isacën. Bërríribi cana tëmërai quixun 'ën mitsu quirica buánmicëxun camina 'unanin. 'Ëx 'icësaribiti camina mitsúxribi tëmërain.

2

Bamatancëx baísquia 'icëa Cristo camabi unin rabiti bana

¹ Mitsux an 'aquincëx Cristomi cushianan an nuibacëx cuëëni, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upíñu 'ianan 'ë nuibacë 'aish,

² camina 'ë cuëëninminux éσαι 'iti 'ain, bëtis sináncësaribi oquin sinani aséribi camáxbi bëtisibë nuibananquin amanua sinánquinma achúshi oquinshi sinani 'iti 'ain.

³ Bëtsi uni 'aquinti sinánquinma camina mínánshi 'iti ñu 'atima 'ain. 'Ëx cana bëtis unisama 'ai quixun sinani rabiquinma camina —uni raírinëx ca 'ëx 'icësamairai upí 'icë —quixun sinánti 'ain.

⁴ Mitsúxëshi chuámarua 'aish cuëënuaxun ñu 'atishi sinánquinma camina uni raírribi chuámarua 'i cuëënun 'aquinti 'ain.

⁵ Jesucristonëan 'ásaribi oquin camina sinánti 'ain.

⁶ Aribi 'aish Nucën Papa Diosbë 'ixunbi ca —anu 'ëx asaribi 'aish 'ën Papa Diosbë 'icë ënë nêtë cana ëbíantima 'ai —quixun sinánma 'icën.

⁷ Aín nêtë ëbëtisini utancëx uni 'aish ca aín Papa cuëëncësabi oquin camabi uni 'aquinax ënë menu 'iacëxa.

⁸ Aín Papa cuëëncësabi oi ca bamatsianxmabi i curúsocënuax bamacëxa, 'uchañuira uni 'icësaribiti.

⁹ Usaía 'icë cupí ca Nucën Papa Diosan Jesucristo, unicama 'imainun ángelcamabëtan sënënmaira 'imíacëxa. Bëtsi unicamasamaira ca a uni Jesús caquin anëcë, a 'icën.

¹⁰ Usa 'ain ca a ñuicë a bana cuaquin, camabi nêtënu 'icë unicama 'imainun naínu 'icë ángelcama 'imainun anua uni bamacë anu 'icëcamaribi ami racuëquin a rabiti 'icën.

¹¹ Usa 'ain ca camaxunbi —Jesucristo ax ca aséribi camabi menu 'icë uni 'imainun ñucaman 'Ibu 'icë —quixun cati 'icën, Nucën Papa Dios ax ca aséribi Dios 'icë quixun 'unánquin.

Axa Jesucristo catamëcë unicaman, upí 'inun bëtis unicamaribi 'aquinti bana

¹² 'Ën nuibacë xucëantu, a ñucama 'unani camina 'ëx mitsubë 'ain, 'ën Jesucristo ñuiquin mitsu cacë bana quicësabi oi 'ian. Usa 'ain camina 'ëx mitsubë 'ain 'icësamaira oi 'ëx mitsubëma 'ain, 'ën mitsu cásabi oi 'iti 'ain, Nucën Papa Dios cuëëncëma ñu 'atimi racuëti.

¹³ Nucën Papa Diosanbi ca ñu upí 'aími ax cuëëncësabi oi 'inun mitsu sinánmia. Sinánmianan ca a 'atimi sináncë ñu a 'anun mitsu aín cushi 'inania.

¹⁴ Usa 'ain camina añu ñu caramina 'ai a ñui quianan cuëbicanánquinma nêtëxunshi 'ati 'ain,

¹⁵ bëtis unicaman, mitsúxmi ñu 'aisama 'aíma Nucën Papa Dios cuëëncësabi oíshi 'ia isnun. Usai 'ia ca 'aisama 'aísha ax ami sináncëma unicaman, Nucën Papa Diosan bëhicë 'aishmi

mitsun nuitu upí 'icë isti 'icën. Usa 'aish camina mitsux 'ispacaman bêânquibucë 'icëbi pëcacë usaribi 'ain,

¹⁶ —Jesucristomi catamëti ca uni Nucën Papa Diosnan 'ia —quixunmi unicama bana ñuixuncë cupí. Mitsúxmi usa 'ain cana 'ën Cristo ucëbëtan —ñancábi cana tëmëraquinbi Cristo ñuiquin Filiposnu 'icë unicama bana ñuixuanma 'ai —quixun 'unanani cuëênquin upí oquin sinánti 'ain.

¹⁷ Mitsun camina tëmëraquinbi Jesucristomi catamëquin ax cuëencësabi oquin 'aquin Nucën Papa Dios rabin. Mitsúxmi usai 'icëbë cana 'ën mitsu 'aquincë cupí mitsux 'icësaribiti cuëênin. Cristomi sináncë cupí sapi cana bamati 'ai quixun 'unanibi cana masá nuitutíma mitsúxmi 'icësaribiti cuëênin.

¹⁸ 'Ëx usai cuëencëbë camina mitsúxribi —Jesucristonan 'iti ca asábi 'icë —quixun sinani cuëënti 'ain.

Timoteo 'imainun Epafrodito 'ia bana

¹⁹ Nucën 'Ibu Jesús cuëencëbëtan Timoteo mitsu istánun 'itsama nëtë 'icëbëtan xuti cana sinanin. An mitsu isbëtsíntancëxun uisa caramina 'icani quixun ñuixuncëxun cuati cana cuëënti 'ain.

²⁰ Timoteonënsi ca 'ën 'acësaribi oquin mitsu sinania. Usaquian an sináncë bëtsi uniribi ca 'aíma 'icën.

²¹ 'Ënu 'icë uni raírinën ca aín cuëencë ñu 'atishi sinánquin a 'anúan Cristo Jesús cuëencë ñu 'ati sinanima.

²² Acamaxa usa 'aínbi camina Timoteonën ca Nucën Papa Dios cuëencësabi oquin 'aia quixun 'unanin. An ca 'ëbëtan Cristo ñuiquin bana ñuixuanxa. Aín bëchicënéan aín papa 'aquincësaribi oquin ca Timoteonën 'ë 'aquianxa.

²³ Uisaquin cara an 'ëmia uni manáncëxun cuacë 'apun 'ë caia quixun cuatancëxun Timoteo xuti cana sinanin.

²⁴ Sinánan cana Nucën 'Ibu Jesucristonëan 'aquincëx 'itsama nëtë 'icëbë mitsu isi cuanti sinanin.

²⁵ Nun xucën Epafrodito, ami mitsun 'ëa 'aquinun xucë, a mitsunu cuanun xuti ca asábi 'iti 'icë quixun cana sinan. Suntárúnëan tëmëraquinbi aín capitanën bana tancësaribi oquin ca Epafroditonën Jesucristonën bana quicësbabi oquin racuëquinma 'anan 'ëbëtan unicama bana ñuixuanxa.

²⁶ Mitsúnmi a 'insíncë cuacë a 'unani ca mitsu isi cuanti sinani bënëtia.

²⁷ 'Insíncë 'aish ca aséribi bamatisa 'iaxa. Usa 'icëbi ca Nucën Papa Diosan pëxcúmiaxa. 'Ëx a sinani masá nuitutancëx axa bamacëbë 'aisamairai masá nuituti rabanan ca 'ëribi nuibaquin Nucën Papa Diosan pëxcúmiaxa, 'ën upí oquin sinánun.

²⁸ Usa 'aími a sinani masá nuitutíbi —ñucëma ca —quix a istëcëni cuëënti cupí cana bënënguinshi mitsunu cuanun xutin, 'ënribi upí oquin sinánuxun.

²⁹ Usa 'ain camina cuania, axa Nucën 'Ibu Jesucristonan cupí cuëênquin upí oquin bicanti 'ain. Usa unicama camina —upí uni ca ax 'icë —quixun sinánquin aín bana cuati 'ain.

³⁰ 'Ëx 'ura 'icëmi mitsun 'ë 'aquiniamabi ca —sapi cana bamati 'ai —quixun sinanibi Epafroditonën 'ënu uxun 'ë 'aquianxa. Aséribi ca Jesucristo cuëencësabi oquin 'acë cupí bamaibi iëaxa.

3

Jesucristomi catamëtishia uni upí 'iti bana

¹ 'Ën xucëantu, ësaquinribi cana mitsu cain, mitsux Nucën 'Ibu Jesucristonan 'aish camina chuámashirua tani cuëënti 'ain. 'Ën cacësabi oquin mitsu catëcëni cana atsaniman, mitsúxmi upí 'iti cupí.

² An ñu 'aisamaishi 'ati sináncë uni 'imainun axa 'atimati banacë unicama 'imainun an —Nucën Papa Diosan uni 'inux cananuna 'unántioracacë 'iti 'ai —quixun sináncë uni, acaman mitsu cacësa oi 'itin rabanan camina bërúancati 'ain.

³ Atúxa judíos uni 'icë 'unántiocë 'aínbi cananuna nux aséribi Nucën Papa Diosan uni 'ain, aín Bëru Ñunshin Upitan 'imicëx. Usa 'ixun cananuna a rabianan Cristo Jesúsmi catamëcë 'ixun cuëênquin 'unanin, nux 'unántioracacë cupíma Cristo Jesúsmi catamëcë cupíshi cananuna Nucën Papa Diosan uni 'ai quixun.

⁴ 'Ëx 'unántioracacë cupí cana judíos uni 'aish upí 'ai quixuan atun sináncë 'aínbi cana 'ëx 'iisa tani atúxa 'icësamairai rabítsian. Uinu 'icë unínbi ca 'ën 'acësamaira oquin usai judíos unicama 'iti Moisésnën cuëneo bana quicësbabi oquin 'acëma 'icën.

⁵ 'Ëx mëcën achúshi 'imainun rabë 'imainun achúshi nëtë 'icë ca judíos unin bëchicë 'icë 'ë 'unántiocëxa. Usa 'aish cana Benjamínën rëbúnqui 'aish 'ën aínsi 'icësaribiti hebreo banan

banain, 'èn papa 'èn tita 'icēsaribiti. Usa 'aish cana 'èx Moisésnèn cuēnēo bana fariseo unicaman 'unānmicēsabi oi 'icēn.

⁶ Judíos unicaman cuati Moisésnèn cuēnēo bana axēshi ca asábi 'icē quixun ñunshínquin sinánquin cana —axa Jesucristomi catamēcē unicamax ca 'aisama 'icē —quixun sinánquin atu bētsi bētsi ocēn. Axa quicēsabi oquin 'ati Moisésnèn cuēnēo banacama quicēsabi oquin cana 'èn 'acēn. Usa 'ain ca a ñuiquian 'è 'uchoti ñubi 'áima 'iacēxa.

⁷ —Usa ñucama 'acē cupí cana Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'ai —quixun sinan 'ixunbi cana bēri Cristo 'unánquin usai 'èx 'iá ax ca ñancáishi 'icē quixun 'unanin.

⁸ Judíos unicama Nucēn Papa Diosan uni 'icē 'unántiocē 'aish 'iásamaira ca Nucēn 'Ibu Jesucristo amishi catamēti upíra 'icēn. Usa 'ain cana 'èn 'á ñucama ñu 'atíma pucēsa oquin èni Jesucristonan 'inux amishi catamētín.

⁹ Usa 'aish cana usai judíos unicama 'iti Moisésnèn cuēnēo bana quicēsabi oquin 'acē cupíma axa 'èbē 'inun Cristomi catamēcē cupíshi Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'ain. Usa 'icē ca an axa Cristomi catamēcē ain unicama 'acēsaribi oquin Nucēn Papa Diosan 'è upí isia.

¹⁰ Usa 'ixun cana Jesucristonēn sināncēsaribi oquin sinánan, anun Jesucristo baísquimia ain cushi anúan Nucēn Papa Diosan 'è cushiocē 'iti cuēēnin. Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oi tēmēratāncēx ca Jesucristo bamacēxa. Axa tēmērasa usaribiti 'èxribi ainan cupí tēmērati ca asábi 'icēn. Cristo bamasaribi oquin 'èn 'uchacama 'atēcēntimoquin èncē 'iti cana cuēēnin.

¹¹ Usai 'itancēx axa bamaxbi baísquiasaribi oi 'èx bama 'aishbi asaribi 'inux ax utēcēncēbē baísquiti cana sinanin.

Aín nētēnu abē 'inux Jesucristosaribi 'iti cupí ax cuēēncēsabi oi 'iti bana

¹² Usa 'ainbi cana asérabi asaírama pain 'ain. Asaírama 'ixun cana asérabi an 'acēsaribi oquínra sinaniman. Usa 'ixunbi cana 'unanin, axa quíasabi oi asaribi 'inun ca 'è iēmíacēxa quixun. Usaquin 'unánquin cana asaribi 'inuxun, ènquinma ain bana quicēsabi oquin 'ain.

¹³ 'Èn xucéantu, 'èx cana —asaribi cana 'ai —quinan. Usaquin sinánquinmabi cana 'èn 'á ñucama sinántēcēnquinma, asérabi ami catamēti ax cuēēncēsa oíshi bēri 'iti sinánan, usai caranuna asaribi 'iti 'ai quixun sinánquin an 'è sinánmicē ñuishi upí oquin 'ain.

¹⁴ Usaquin 'atāncēxun cananuna uisaira caranuna ain nētēnu abē 'aish asérabi asaribi 'iti 'ai quixun isti 'ain. Isanan cananuna uisaira oquin cara Cristo Jesúsnan 'icē Nucēn Papa Diosan nu 'imiti 'icē quixun isti 'ain.

¹⁵ Usaquin cananuna nun Nucēn Papa Diosan bana asérabi 'ati 'unāncē 'ixun sinánti 'ain. Usaquinmi mitsun sinaniama ca Nucēn Papa Diosan mitsuribi usaquin sinánun 'unánmiti 'icēn.

¹⁶ Usa 'ain cananuna uisai 'inun cara Nucēn Papa Diosan nu 'unánmiāxa, usai 'iti 'ain.

¹⁷ 'Èn xucéantu, mitsun camina 'èx usai 'iia 'unanin. Usa 'ain camina 'èx 'icēsaribiti 'iti 'ain. 'Ianan camina mitsúxribimi usai 'inun nux 'iia an iscē unicamaxa 'icēsaribiti 'iti 'ain.

¹⁸ Usaquin caquin cana bēráma 'itsa oquin cásaribi oquin bēunan mēscuquin ésaquin mitsu catēcēnin, 'itsa unin ca 'èn mitsu cacēsabi oi 'iquinma axa unin 'ucha cupí curúsocēnu bama, Cristo, a ñui quicē banacama cuaisama tania quixun.

¹⁹ Atúan ñunshínquin ain cuēēncēsabi oquinshi ñu 'aia isquian unin —ñu 'aisama ca 'aia —quixun ñuicēxbi rabínquinma an 'acēsabi oquin 'ai ca rabitia. Jesucristomi sinánquinma ca ènē menu 'icē ñuishi sinania. Usaía 'icē cupí ca ainanma 'aish xēnibua 'ainbi Nucēn Papa Diosbē 'itíma 'icēn.

²⁰ Atúxa usai 'imainunbi cananuna nux Nucēn Papa Diosan nētēnu abē 'iti 'ain. Usa 'ain cananuna a nētēnuāxa Nucēn 'Ibu Jesucristo, an nun 'ucha tērēnquin Nucēn Papa Diosan 'inun nu iémicē, axa uti cuēēnquin cainin.

²¹ Nux bamai chēquiti 'icēbi ca ax uquin nu axa bamax baísquiasaribi oquin, asaribi 'inun, nu bētsi oti 'icēn. Usonan ca ain cushi anun ax camabi ñun 'ibu 'iti anúnribi nu bētsi oti 'icēn.

4

Nucēn 'Ibu Jesucristonan 'aish cuēēnti bana

¹ 'Èn xucéantu, mitsu nuibaquin sinánquin mitsu istisa tani cana cuēēnin. 'Èn mitsu ñuixuncēxmi Jesucristomi catamēcē cupí cana cuēēnra cuēēnin. Mitsux usai 'icēbē cana cupí bitsi cuēēncēsaribi oi cuēēnin. Usa 'ain cana nuibaquin mitsu cain, mitsun 'acēsabi oquin camina ènquinma Nucēn 'Ibu Jesucristomi catamēquin an cacēsabi oquin 'ati 'ain.

² Evodiaceñun cana Síntiqueribi cain, mitsux cuamianancē 'aishbi camina Nucēn 'Ibu Jesucristonan 'aish cuamiananima bētsin sināncēsabi oquin sinani nuibananti 'ain.

³ An 'èbētan Jesucristo ñuiquin uni bana ñuixuncē a cana ésoquin cain, ènē xanu rabé camina bētsibē upí 'inun 'aquinti 'ain. Atun ca 'è 'imainun Clemente, 'imainun anribia 'èn 'acēsaribi oquin ain bana ñuixuncē a unicamabētan, Jesucristomia sinánun unicama

'aquianxa. An usoquin uni 'aquincë unicaman anë ca Nucën Papa Diosbë 'itioquian aín nëtënu 'icë quiricanu cuënëo 'icën.

⁴ Mitsux camina Nucën 'Ibu Jesucristonan 'ai quixun sinani camina camabi nëtën uisa ñu cara 'icëbëbi chuámarua tani cuëenti 'ain. Usai 'inun caxunbi cana mitsu catécënin, chuámarua ca 'ican.

⁵ Uisa ñu cara 'icëbëbi nishímami upí sinánñu 'icëa camabi unin mitsu isti cana cuëënin. Nucën 'Ibu Jesús anun utécënti nëtë ca 'uramatia.

⁶ Usa 'ain camina uisa ñu cara 'icëbëbi bënëtima 'ain. Bënëquinma camina abë banaquin Nucën Papa Dios a ñucama ñuiquin cati 'ain. An mitsu 'aquinun ñucáquin camina ami catamëquin —asábi ca —quixun rabiquin cati 'ain.

⁷ Usaquinmi cacëxun cuaquin ca Nucën Papa Diosan mitsu nuibaquin bënëtima chuámarua 'inun mitsu 'imiti 'icën, uisa 'aish cara aín uni usai 'ia quixuan uni raírinën 'unáncëbëtanmabi. Usaquin 'imianan ca Jesucristobë 'icë mitsun sinan 'imainun mitsun nuitu upí 'inun bërúanti 'icën.

Upí ñuishi sinánti bana

⁸ 'En xucéantu, ésaquinshi cana mitsu cain, unían ésa ñu 'aia isquin camina mitsun —ax ca asábi 'icë —quixun sinánti 'ain, cëmëma banacama 'imainun —upí ca —quixun ñuicë ñucama, 'imainun uni itsi paránquinma upí ñu 'acë, 'imainun ñu 'atima 'ati sinánquinma upíshi 'iti sináncë, 'imainun bëtisibë upiti nuibananti, acama 'imainun rabiquian unin —upí ca a uni 'icë —quixun mitsu ñuixuncë, acama. 'Imainun camina uisa ñu 'ati cara upí 'icë, uisa ñu 'ati ñui cara —asábi ca —quixun uni quiti 'icë, acama sinánti 'ain.

⁹ 'En mitsu 'unánmicë banacama quicësabi oquin 'anan camina, 'en 'unánmicëxunmi 'acësabi oquin 'anan 'en mitsu ñuixuncëxunmi cuacë banacama quicësabi oquinribi 'anan 'en 'aiami iscësabi oquin 'ati 'ain. Usoquinmi 'acëbë ca Nucën Papa Dios, an aín unicama bënëtima chuámarua 'inun 'imicë, ax mitsubë 'iti 'icën.

Filiposnu 'icë unicaman Pablo curíqui 'inan

¹⁰ Mitsúnmi 'ë nuibaquin curíqui buánmiquin 'aquinti sinántëcëncëbë cana Nucën 'Ibu Jesucristo —asábi ca —quixun cai cuëënin. Bërâma ca a curíquimi mitsun 'ë bëmíti 'ainbi an bëti uni 'aíma 'iaxa.

¹¹ Usa 'ain cana uni ucëbëmabi asábi 'ian. Ñuñu 'aish 'icësaribiti cana ñuñuma 'aishbi bënëtiman.

¹² Nuñuma 'iti 'unánan cana 'aisamaira ñuñu 'itiribi 'unanin. Uisa ñu cara 'icëbëbi bënëtima 'unánan cana pitiñu 'aish puchácë 'ianan pitiñuma 'aish 'acëñuma 'itiribi 'unan. 'Aisamaira ñuñu 'ianan ñuñuma 'itiribi cana 'unan.

¹³ Usa 'ixun cana uisa ñu cara 'icëbëtanbi tënëquin Cristo cuëëncësabi oquin 'ati 'ain, usai 'inun an cushiocë 'ixun.

¹⁴ Usa 'aínbi ca mitsúnmi 'ëx tëmëraia 'aquinquin 'ë curíqui bëmícë asábi 'iaxa.

¹⁵ Mitsux Filipos émanu 'icë uni 'ixun camina 'unanin, anuxun Jesucristo ñuiquin ñuixuntabaquin bana ñuixuntancëx Macedonia menuax cuania, camina mitsúnshi curíqui bëmiquin 'ë 'aquiancën, 'en mitsu 'aquincë a sinánquin. Axa bëtisi émanuax Jesucristomi sináncë unicaman ca 'ë 'aquianma 'icën.

¹⁶ 'Ex Tesalónica émanuax cuancëma pan 'icë camina mitsun curíqui timëtancëxun 'ë buánmiacën. Achúshi oquinshima, camina buánmitancëxun amiribishi 'ë buánmitëcëncën, 'en cuëëncë ñu anun binun.

¹⁷ Mitsúnmi 'ë curíqui 'ináncë ashi sinanima cana 'ëmi 'aquincë cupími mitsux Nucën Papa Diosan iscëx upí 'iti cuëënin.

¹⁸ 'Emi bëmícë curíquicama cana bian. Anun 'en cuëëncë ñu bitiribi ca tëxëaxa. Epafroditonën ca mitsúnmi bëmícë curíquicama 'ë 'inánxa. Mitsúnmi ainan cupí nuibaquin 'ë usaquin 'iania isi ca Nucën Papa Dios cuëëanxa.

¹⁹ A 'en rabiçë Nucën Papa Dios, an ca ami cuëëncë ñu mitsu 'inánti 'icën. Jesucristonëan mitsu ainan 'inun 'imicë 'icë ca Nucën Papa Dios ax camabi ñun 'Ibu 'ixun mitsúnmi cuëëncë ñu a 'inánan mitsu 'aquinti 'icën.

²⁰ Axa asérabi Nucën Papa Dios a ca camabi aín unin rabiti 'icën, nëtë xëñibua 'aínbi. Usaquin ca asérabi 'ati 'icën.

Bërúanx 'inuan Pablonën Filiposnu 'icë unicama ca

²¹ Anu 'icë axa Jesucristonan 'aish Nucën Papa Diosan unicama aribi, camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain. 'Ébëa 'icë axa nubë Jesucristomi sináncë nucën xucéantunribi ca bërúanxmi 'icánun quixun mitsu canun 'ë caxa.

²² Axa Jesucristomi catamëcë ënu 'icë unicamabëtan ca atúxribi Jesucristonan 'ixun Romanu 'icë 'apu Césarnën xubunu 'icëcamanribi bërúanxmi 'icanun mitsu canun 'ë caxa.

²³ Nucën 'Ibu Jesucristonëan nuibaquin 'aquincëxmi mitsun nuitu upí 'iti cana cuëënin. Usai ca 'iti 'icën. Ashi, Pablo.

PABLONĒAN COLOSASNU 'ICĒ UNICAMA BUÁNMIA QUIRICA

Pablonĕan Colosasnuax Jesucristomi catamĕcĕ unicama quirica cuĕñĕoxuan

¹ Ēx cana Pablo, Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oquin aín bana uni ñuixunun Jesucristonĕn caísa 'ain. Usa 'ixun cana axribi Jesucristomi sináncĕ 'aisha nucĕn xucĕnsa 'ain, Timoteobĕtan mitsu quirica buánmin.

² Colosas ĕmanuaxmi Cristomi sinani ami catamĕti Nucĕn Papa Diosnan 'icĕ, cana ĕnĕ quirica mitsu buánmin. Nucĕn Papa Diosan mitsu nuibaquin upí oquin sinánxuncĕxmi chuámara bucuacanti cana cuĕĕnin.

I. CRISTONĒXA CUSHIIRA 'AISH UPIIRA 'AIN CA ASARIBI AÑU ÑUBI 'AIMA 'ICĒ QUICĒ BANA (1.3-2.23)

Axa Jesucristomi catamĕcĕ unicama Pablonĕn Nucĕn Papa Dios ñucáxuan

³ Mitsu ñucáxuni abĕ banaquin cananuna nun 'acĕsabi oquin, Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn Papa, ax Nucĕn Papa Dios 'icĕ, a —asábi ca —quixun caín.

⁴ Usa 'ixun cananuna Jesucristomi asĕrabi catamĕtími Nucĕn Papa Diosan unicamabĕ nuibanania ñuicania cuan.

⁵ Nucĕn Papa Diosan mĕnĕsabi oi aín nĕtĕnu abĕ 'iti sinani camina usai 'icanin. Jesucristomi catamĕti aín 'uchacama tĕrĕncĕ 'aish ca uni ainan 'aish xĕnĕbua 'aínbi Nucĕn Papa Diosbĕ 'iti 'icĕ quixuan aín unin mitsu ñuixuncĕxun camina a bana cuaquin upí oquin 'unánca.

⁶ Nucĕn Papa Diosan ca usaquin nu nuibatia quixun unin ñuia mitsun cuacĕ a banabi ca bĕtsi bĕtsi menu cuanquin 'itsaira unin ñuia. Usa 'ain ca unin ñuia cuatishimi mitsux 'icĕsaribiti camabi menu 'icĕ uni a bana cuati —asĕrabi ca —quixun sinani Jesucristomi catamĕtia.

⁷ A bana ca nun nuibacĕ Epafrasnĕn, axribi nubĕtan uni bana ñuixuncĕ 'ixun nux cuancĕbĕtanmabi ñuixunquin upí oquin mitsu 'unánmiaxa.

⁸ An ca Cristonan 'aish camina mitsux bĕtsibĕ bĕtsibĕ nuibanani upitax bucuí quixun nu caxa.

⁹ Epafrasnĕan mitsu ñuiquin nu cacĕ bana cuaxun cananuna ĕnquinma Nucĕn Papa Dios mitsu ñucáxunin. Uisáimi 'iti cara Nucĕn Papa Dios cuĕĕnia, a mitsu 'unánminun ñucáxuanan cananuna an aín unicama 'unánmiti ñucama mitsu 'unánminun a ñucatin.

¹⁰ Mitsux usai 'i camina Nucĕn 'Ibu Jesucristonan 'aisha uni 'icĕsai 'iti 'ain. Usa 'aish camina ax cuĕĕncĕsabi oquinshi 'aquin, uisa ñu cara upí 'icĕ ashi 'anan, asĕrabi mitsun nuitu mĕu upí oquin Nucĕn Papa Dios 'unánti 'ain.

¹¹ 'Anan cananuna ax cushiira 'ixúan, uisa ñu cara 'icĕbĕbi bĕnĕtima cuĕĕnquin tanshinuan mitsu 'aquinun quixun a mitsu ñucáxunin.

¹² Usoquin cananuna uisaira oquin cara aín unicama cuĕĕnmiti 'icĕ quixun 'unánquinmi mitsun a —asábi ca —canun, Nucĕn Papa Dios mitsu ñucáxunin.

¹³ Ñu 'atima 'atishi sinánan nux cuĕĕncĕsabi oíshi 'iisa taniabi ca Nucĕn Papa Diosan aín nuibacĕ Bacĕ Bĕchicĕnan 'inun nu 'imíaxa.

¹⁴ Nun 'uchacama cupínu abĕ 'itima 'icĕbi ca aín Bĕchicĕ bamacĕ cupí Nucĕn Papa Diosan nun 'ucha tĕrĕnquin ainan 'inun nu iĕmiacĕxa.

Cristo bama cupía uni Nucĕn Papa Diosbĕ upí 'iti

¹⁵ Uinu 'icĕ unánbia Nucĕn Papa Dios istima 'aínbi ca unían uisa cara Nucĕn Papa Dios 'icĕ quixun 'unánun asaribi 'aish aín Bĕchicĕ ĕnĕ menu uacĕxa. Añu ñubi unitisama 'ain ca axira pain aín Papabĕ 'iacĕxa.

¹⁶ Nucĕn Papa Diosan uniomĕcĕxun ca aín Bĕchicĕnĕn naínu 'icĕ ñucama 'imainun menu 'icĕ ñucamaribi 'anan bĕtsi bĕtsi ñu unin aín bĕrúnbi iscĕ 'imainun unin iscĕma ñucamaribi unioĕcĕxa. Usonan ca ángelcama 'imainun uisa cushi cara, acamaribi unioĕcĕxa, ainan 'aish ax cuĕĕncĕsabi oi 'inun.

¹⁷ Ñucama unioĕcĕma pan 'aish ca axira pain 'iacĕxa. 'Ixun ca uniotancĕxun, usabia 'inun camabi ñu mĕniocĕxa.

¹⁸ Cristo axira ca axa ami catamĕcĕ unicaman cushi 'aish amiira aín unicama catamĕcĕ 'icĕn. Ēsa ca Cristobĕ aín unicama 'icĕn. Mĕcĕnñu, taĕñu, xoñu, nuituñuribi 'aishbi ca uni achúshi 'icĕn. Usaribiti cananuna Jesucristonan 'aish 'aisamaira 'aishbi abĕ achúshisa 'ain. Aín unicamaxa usaribiti 'iti oi axira pain bamatancĕx baísquia 'aish ca an unio ñucamabĕ sĕnĕnmaira 'icĕn.

¹⁹ Nucën Papa Dios cuëñcësabi oi ca Jesucristo ax asaribi cushiira 'ianan upíra sinánñu 'iacéxa, uni 'aíshbi.

²⁰ Aín nuitu 'aisama 'aísha uni abé up'i 'itima 'aínbi ca Nucën Papa Dios cuëñcësabi oquin Cristonën i curúsocënu bamaquin ëné menu 'icé ñucama 'imainun naínu 'icé ñucamaribi an iscéxa upí 'inun nëñócëxa.

²¹⁻²² Mitsun Nucën Papa Diosmi sináncëma 'ixun ñu 'aisamaishi 'acé 'aish camina abé upíma 'aish ami nishcësa 'iacën. Usai 'iá 'icëbi ca Cristo uni 'aish bama cupími abé upí 'inun Nucën Papa Diosan mitsu 'imiáxa. Mitsúxmi upíra sinánñu 'ianan 'uchañuma 'aish Nucën Papa Diosnanshi 'inun ca Cristo bamacéxa.

²³ Usa 'inuxun camina camabi nētēn Cristomishi catamécē 'ixun sinánbëquinquinma ainan 'aíshmi aín nētēnu abé 'iti ashi manuquinma sinánti 'ain. Usai 'i ca uni asérabi Nucën Papa Diosnan 'icé quixunmi cuacé bana ca camabi menuxunribi ñuicania. 'Ënribi cana unicama a bana ñuixunin.

Nucën Papa Diosan Pablo axa Jesucristomi catamécē unicama aín bana ñuixunin 'imia

²⁴ Mitsux ainan 'inun 'ëx tēmëracé cupí cana cuëñin. Usai 'i cana Cristonëan camabi uni ainan 'inun tēmëra 'ain, 'ëxribi camabi menu 'icé unicama a 'unánti cupí tēmëraíbi cuëñinra cuëñin.

²⁵ Aín unicamabëtanmi mitsúnribi upí oquin aín banacama cuanun a bana ñuixunin ca Nucën Papa Diosan 'ë 'imiácëxa.

²⁶ Uínsaran nētēnbi uinu 'icé unínbi a bana 'unánma 'icëbi ca bérí aín unicama, an iscéxa upí 'icé, Nucën Papa Diosan 'unánmia.

²⁷ Uisaira upí cara a bana 'icé quixun ca Nucën Papa Diosan aín unicama 'unánmisa tancëxa. A banax ca judíosma unicamananribi 'icën. A banax ca ësai quia, Cristo ax ca mitsubé 'icën. Axa mitsubé 'ain camina aín nētēnuribi abé 'iti 'ain.

²⁸ Nun cananuna Cristo ashi ñuiquin aín unicama ñuixunin. Ñuixunquin cananuna aín unicaman upí oquin cuanan, Cristonan 'aish ax cuëñcësabi oíshi 'inun quixun upí oquin 'ësëquin, aín unicama 'unánmin.

²⁹ Usaía aín unicama 'inun quixun cana Cristonën 'ë cushiocëxun ënquinma aín bana ñuixunin.

2

¹ Ëné ñucama 'unánun cana ësöquin mitsu cain: Mitsúnmi 'acësaribi oquian Laodiceanu 'icé unicama 'imainun bëtsi bëtsi émanu 'icé unicamanribi 'ë iscëma 'ixunbi cana mitsu 'imainun aturibi sinánquin Nucën Papa Dios 'itsaira ñucáxunin.

² Mitsúnmi Cristomi cushicé 'aish bëtsibé bëtsibé nuibanani achúshisaishi 'ianan upí oquin a 'unáncëma 'ixunbi bérí Cristo 'unánquin, uisaira oquin cara mitsu 'aquinti 'icé quixun 'unánun, cana mitsu Nucën Papa Dios ñucáxunin.

³ An camabi ñu 'unáncé 'ixun ca ainan cupíshi Cristonën aín unicama 'unánmia.

⁴ Cristonan 'icéa bëtsi unin paránquin mitsu 'atimaquin sinanamiti rabanan cana mitsu ësáquin cain,

⁵ mitsu 'ura 'aíshbi 'ën sináncëñinshi mitsubé 'icësa 'aish cana mitsúxmi uisa ñu cara 'icëbëbi a ëníma Cristomi catamëti ami cushicé 'icé cuati cuëñin.

⁶ Usa 'ain camina ainan 'iisa tania Nucën 'Ibu Jesucristonën mitsu ainan 'imicé cupí axa mitsun 'ibuirá 'ain, upitiira ami catamëti abé 'i ax cuëñcësabi oíshi 'iti 'ain.

⁷ A upí oquin 'unánun uisa cara ax 'icé quixun 'unani camina aín unían mitsu cacësabi oi, ami upiti catamécanti 'ain. Usai 'iquin camina camabi nētēn Nucën Papa Dios –asábi ca –quixun cati 'ain.

Cristonan 'aísha uni bëtsi 'icé quicé bana

⁸ An uni bëtsi bëtsi bana ñuixunquin paráncé unicaman mitsu, Cristomi catamécé 'icëbi, ami manúnun quixun paránti rabanan camina bërúancati 'icanin. A unicaman ca Cristo ñuiquinma atúnbi sinánxuan unin ñuicé bana 'imainun ëné nētēnu 'icé ñu sinánti, a banacamaishi uni 'unánmia.

⁹ Cristonëx ca uni 'icën, 'aíshbi ca uisaira cara Nucën Papa Dios 'icé usaribi 'icën.

¹⁰ Ax cushiira 'ixuan an 'imicéxa ca ángelcama 'imainun ñunshíncamaribi 'imainun uisa ñun cushi cara, acamaxbi ñancáishi 'iti 'icën. Usa 'ain ca Cristobëmi achúshisa 'ain, aín cushi anúnmi Nucën Papa Dios cuëñcësabi oquin 'ati ax mitsubé 'icën.

¹¹ Mitsux usai Cristobé achúshisa 'aish camina Nucën Papa Diosnan cupí 'unántioracacësaribi 'ain. Judíos unicamaxa chamaratsu 'aish 'unántiocé usa 'aíshmabi camina Cristonëmbia mitsun sinan upí 'imianan ñu 'aisama 'ati ëmicé 'aish, Nucën Papa Diosnan cupí 'unántiocësa 'ain.

¹² Mitsun, Nucën Papa Diosan ca bamacëbi Cristo baísquimiacëxa quixun 'unánquin, an ca a cushímbi 'è iëmiti 'icë quixun 'unani camina ax 'iásaribiti nashimicë 'aish Cristobëbi bamacë acëñun maíncëx abëbi baísquiasa 'ain.

¹³ Mitsun cuëñcësa oquinshi ñu 'aími bamacësa 'ianan judíos uncamaxa 'icësaribiti 'unántiorcacëma 'aish ainanma 'icëbi ca Nucën Papa Diosan a cupíshi mitsun 'uchacama tërënxunquin Cristobë baísquicësa mitsu 'imiäxa.

¹⁴ Usa 'ixun ca Nucën Papa Diosan nun 'uchacama tërënxunquin, nun nu Moisésnën cuëñëo bana quicësabi oquin 'acëma 'icëbi Cristo i curúsocënu bama cupí, nun 'uchacama sinántëcënuunma nu tërënxuancëxa.

¹⁵ Usonan ca Cristonën i curúsocënu bamaquin uisa ñunshinax cara uisaira cushiñu 'icë, abi camabi unían 'unánun ñusmoquin cushiñuma 'imiäcëxa.

Nucën Papa Dios cuëñcësabi oi 'iti bana

¹⁶ Atúan 'acësaribi oquinmi ñu pianan ñu xëaima 'ianan camabi nëtë ca bëtsi nëtësaribi 'icë quixun sinánan 'uxë isicëbëa atux 'icësaí 'ima 'ianan anun tantiti nëtën atux 'icësaribiti 'iama oquian unin ñuicëxunbi camina tantima 'ain.

¹⁷ Uisai cara Cristo ucë 'ain 'iti 'icë quixuan unin sinánun ca ëñë ñucama 'iacëxa. Usa 'ainbi cananuna Cristo uá 'ain ainan 'ixun, uisa caranuna Cristobë 'iti 'ai quixun 'unanin.

¹⁸ Atúnbi ca —ëx asama 'ixun cana Nucën Papa Diosma ángelcamaishi rabiti 'ai —quixun sinánquin atúnbi sináncë ñu ñui rabíquin unicana bana ñuixunia. Usa 'ain camina Cristonan 'iti ëntin rabanan atúan mitsu ñuixuncë bana a tantima 'ain.

¹⁹ A uncamax ca ami sináncëma 'ixun Cristonëan ësaquin ain uncamaxa 'imiti a sinanima. An ca ain uncamax asaribi upí 'inun Nucën Papa Dios cuëñcësabi oquin 'imia. Ain mëcën, ain xo, ain imi acamañu 'aishbi uni achúshi 'icësaribi oquin ca Cristonën ain uncamaxa 'itsa 'aishbi bëtsin sináncësabi oquin sináncë 'aish achúshisa 'inun 'imia.

²⁰ Mitsux 'uchatëcënuunma Cristobë bamacësa 'aishbi caramina uisa 'aish bërámami unin ñuicë ëñë nëtënu 'icë ñuishi sinánquin rabicësa 'itëcënin?

²¹ Axa usai 'icë uncamax ca ësaí quia:

—Nucën Papa Diosbë upí 'inun camina bëtsi bëtsi ñu ramántima 'ain, camina bëtsi bëtsi ñu pitima 'ain, camina bëtsi bëtsi ñu min mëcënan bitima 'ain.

²² Usoquian ñuicëxbi ca a ñucama cëñutia, a banacamax ca unían sinánxun ñuicëshi 'icën.

²³ —Usaquin 'ën ñu 'acë ax ca aserabi 'icë —quixun sinánquin an usashi oquin ñu 'acë uni a isquin ca uni itsin sinánti 'icën, ax isa aserabi sinánñuira 'icë quixun. Usa 'ainbi ca usaquin ñu 'aibi ain nuitu usabi upíma 'ia.

II. AXA JESUCRISTOMI CATAMËCË UNICAMAX CA ËSAI 'ITI 'ICË QUICË BANA (3.1-4.6)

3

¹ Cristonan 'aish camina mitsux axa bamax baísquicësaribi 'ain. Usa 'ain camina ax, asaribi cushiira 'aish ain Papa mëqueu tsócë, ax cuëñcësabi oi 'itishi sinánti 'ain.

² Camina ëñë menu 'icë ñuishi sinánquinma Cristo cuëñcësa oishi 'iti sinánti 'ain.

³ Mitsun 'ucha cupía Cristo bama 'ain camina 'uchatëcëntimoi abë bamacësa 'ain. Usa 'aish camina axa baísquitancëx abë 'ain, mitsúxribi ain Papabë 'ain, mitsux Cristobë 'aish.

⁴ Cristo, anun nux tsóti, axa upíra 'ianan cushiira 'aish utëcëncëbë camina nëtëtimoi abë 'ianan asaribi upíshi 'iti 'ain.

Bëráma 'acësa oquin ñu 'aisama 'atëcëntima bana

⁵ Usa 'ain camina bërámami 'acansa oquin Nucën Papa Diosnanma uncamax 'acësa oquin ëñë menu 'icë ñuishi 'ati sinántëcëntima 'ain. Unix ca ain xanuma 'ainbi bëtsi xanubë 'itima 'icën. Usaribiti ca xanu ain bënëma 'ainbi bëtsi unibë 'itima 'icën. 'Imainun ca uni xanúxmabi bëtsi unibë 'itima 'icën. 'Imainun camina ñunshinacëquin 'atima ñu 'ati cuëñtima 'ain. Camina ñuñu 'itishi sinántima 'ain. Ñuñu 'itishi cuëñcë unix ca Nucën Papa Dios rabima, a cuëñcë ñuishi rabicësa 'icën.

⁶ Usai 'ia, ax cuëñcësabi oi 'iisama tancë uncamax ca Nucën Papa Diosan uisa cara oti 'icë usoquin casticanti 'icën.

⁷ Jesucristo 'unáncëma pain 'ixun camina mitsúnribi usa ñucama 'acën.

⁸ Usa 'ain camina bëráma 'á 'ixunbi ëñë ñucamaribi ënti 'ain: Bëtsi unibë nishánanti, 'imainun bënëtishi nishti, 'imainun bëtsi unibë 'atimonanti, 'imainun bëtsi unimi 'atimati banati.

⁹ Acama éanan camina bëráma 'atimaquin sinan 'ixunbi bërí Cristonën sináncësa oquinshi sináncanin. Usa 'aish camina cëmëi paranántima 'ain.

¹⁰ Mitsun bêtsi oquin sinânquin camina Cristonên sinâncêsa oquin sinânti 'ain. Usai 'iquinmi a upí oquin 'unânun ca an unio 'ixun Nucên Papa Diosan mitsu 'imia.

¹¹ Judíosma unicama 'imainun judíos unicama, 'unántioracacê unicama 'imainun 'unántioracacêma unicama, bêtsi menu 'icê unicama 'imainun raecêma unicama, an uni ñu mēēxuncê unicama 'imainun an uni ñu mēēxuncêma unicama, a unicamaxbi ca Cristonan 'aish bêtsibê sênên 'icên. A unicamaxbi ca Cristo abê 'ain Cristonainshi 'icên.

¹² 'Itsaira nuibaquin ca Nucên Papa Diosan ainan 'aish an iscêx upí 'inun mitsu caísacêxa. Usa 'ixun camina mitsúnribi bêtsi uni nuibaquin upíoti 'ain. Usoquin 'anan camina — 'êx cana bêtsi unisamaira 'aish upí 'ai — quixun sinântima 'ain, masáquin sinani camina bēnētishi unimi nishtima 'ain.

¹³ Mimi nishquian unin 'atimocēxunbi aribi 'atimoíma camina usaquian mi 'acê ñucama a manuí abê upíshi 'iti 'ain. Nucên 'Ibu Cristonēan tērēnxunquin mitsun 'uchacama manucēsari bi oi camina axa mimi 'uchacê uni aín 'ucha manumi abê upí 'iti 'ain.

¹⁴ 'Ēsai 'inux camina bêtsibê nuibanancê 'ain. Bêtsibê nuibanancê 'aish camina 'itsa 'ixunbi bêtsin sinâncêsa oquinshi sinânan 'ên mitsu cacēsabi oi 'icanti 'ain.

¹⁵ Usa 'aishmi 'itsa 'aishbi achúshisaishi 'aish chuámashirua 'inun ca Nucên Papa Diosan mitsu ainan 'imiacêxa. Usa 'inúan an mitsu 'imicêx camina usai 'iti 'ain. Usai 'iquin camina cuēēnquin a — asábi ca — quixun cati 'ain.

¹⁶ Bêtsi bana 'acēsamaira oquin Cristonēxa a ñui quicê bana sinani camina axa quicêsa oíshi 'icanti 'ain. 'Ianan camina a bana upí oquin 'unaní 'unánmianani 'ēsēnani 'icanti 'ain. 'Ianan camina a rabi Nucên Papa Diosan banan cantanan mitsúnmi 'acê bananribi a rabi cantati 'ain. Camina Nucên Papa Dios min nuitu mēu sinânquin — asábi ca — cai cantati 'ain.

¹⁷ Uisa ñu caramina 'ain, a upí oquin 'anan camina banairibi upíti banaquin mitsux Nucên 'Ibu Jesúsnan 'ixun a 'axuncêsa oquin 'ati 'ain. 'Anan camina Cristonan 'ixun Nucên Papa Dios — asábi ca — cati 'ain.

Cristonên unix ca bêtsi unibê ěsai 'iti 'icê quicê bana

¹⁸ Aserabia ax Nucên 'Ibu Jesucristomi sinâncê xanux ca aín bēnēan cacēxun cuati 'atimaquin sinanima abê upíshi 'iti 'icên. Bēnēñu xanucama, mitsux camina usai 'iti 'ain.

¹⁹ 'Imainun camina xanuñu unicama, mitsúnribi mitsun xanu nuibanan, masá sinânquin timatima 'ain.

²⁰ Papañu tuácama, mitsúnribi camina mitsun papabētan mitsun titan cacēxun a cuēbíquinma aín bana cuaquin an cacēsabi oquin ñu 'ati 'ain. Usámi mitsux 'ia isi ca Nucên 'Ibu Jesucristo cuēñia.

²¹ Bēchicēñu unicama, mitsun camina min bēchicēnēan 'atima ñu 'aia isquin a 'axunma 'anun caquinbi 'aisamaira oquin ñu catima 'ain, usaquinmi cacēxuan masá nuituquin — cana upí oquin ñu 'ati 'unanima — quixun sinânti rabanán.

²² An uni ñu mēēxuncê unicama, mitsúnribi camina an mi ñu mēēmicê unían cacēsabi oquin 'ati 'ain. 'Aquin camina axa cuēēnun an iscēbētan upí oquin 'anan an iscēxunmabi, 'ên 'Ibu Dios ca ênē ñu mēēti 'ên upí oquin 'ati cuēñia quixun sinânquin upí oquin 'ati 'ain.

²³ Uisa ñu caramina 'ain, abi camina 'aisabi tanquin — unishima 'ên 'Ibu Jesucristoribi cana ênē ñu 'axuní — quixun sinânquin upí oquin 'ati 'ain.

²⁴ Usaquin ñu 'aquin camina 'unanin, ax Nucên 'Ibu 'ixun ca Cristonên mitsun a ñu mēēxuncê cupí, cuēēnmiquin aín nētēnu abê xēñibua 'aínbi tsónun mitsu bití 'icê quixun.

²⁵ Usa 'aínbi ca an 'aisama ñu 'acé uni, a aín 'ucha cupí uisa cara oti 'icê usoquin Nucên Papa Diosan 'ati 'icên. Usa 'ain ca 'apu uni, 'imainun 'apuma uni, uisa uni cara, acamaxbi 'aisama ñu 'acê 'aish an ñu 'acê usaribi oquin casticancê 'iti 'icên.

4

¹ Mitsux an uni ñu mēēmicê uni 'ixun camina an mi ñu mēēxuncê unibê upí 'ianan upí oquin cupíoti 'ain. Usa 'ixun camina uni ñu mēēmiquin sinânti 'ain, — 'êxribi cana Nucên Papa Dios naínu 'icê an ñu mēēmicê 'ai — quixun.

² Amí manúquinma ábi sinani camina atsânquin êñima Nucên Papa Diosbê banati 'ain. — Asábi ca — quixun cai camina abê banati 'ain.

³ Abê banaquin camina nun unían 'unánma bana Cristo ñui quicê ñuixunuan 'aquinun Nucên 'Ibu Dios ñucáti 'ain. A bana uni ñuixuncê cupí cana sipuacê 'ain.

⁴ Atúan cuaisabi oquin, unicama aín bana ñuixunquin 'unánminun camina 'ê Nucên Papa Dios ñucáxuntí 'ain, 'ên ax cuēēncēsabi oquin 'anun.

⁵ Uisa nētēn caramina axa Cristomi sinâncêma unibê 'ain, a nētē ñancáishi inúmima camina upí oquin sinani abê banati 'ain.

⁶ Unibê banai camina upí oquian sinânun upí sinánñu 'aish upitishi banati 'ain. Usa 'ixun camina mia ñucácēxun caramina uisoquin cati 'ain quixun 'unánti 'ain.

III. BĒRUANX 'INUAN PABLONĒN CA (4.7-18)

BĒrúanxa 'inuan PablonĒn Colosasnu 'icĕ unicama ca

⁷ Nun nuibacĕ xucĕn Tíquico, an upí oquin 'ĕ 'aquianan 'ĕbĕtan Nucĕn 'Ibu Jesús űuiquin uni bana űuixuncĕ, an ca mitsu isi cuanxun nun 'acĕ 'imainun 'ĕx usai 'icĕcamaribi mitsu űuixunti 'icĕn.

⁸ 'Ēx cana usa 'ai quixun caquian mitsu upí oquin sinánminun cana a mitsu isi cuanun xutin.

⁹ 'Imainun cana mitsubĕa Colosasnu 'icĕ uni Onésimo, axribia Jesucristomi catamĕcĕ 'aish nubĕ nuibanancĕ, aribi xutin. Usa 'ain ca a uni rabĕtan ĕnuxun nun 'acĕ 'imainun ĕnuaxnu 'icĕcama mitsu upí oquin űuixunti 'icĕn.

¹⁰ Acĕűun 'ĕ sipuacancĕ Aristarco, 'imainun Bernabĕnĕn sĕcĕnanĕ, Marcos, anribi ca bĕrúanx 'inun mitsu camia. A űuiquin 'ĕn cacĕ 'ixun camina Marcos mitsu isi cuania upí oquin bicanti 'ain.

¹¹ 'Imainun ca Jesús, Justo caquinribi anĕcĕ, anribi mitsu bĕrúanx 'inun camía. Cristomi catamĕcĕ judíos unicamama, rabĕ 'imainun achúshi ĕnĕinshi ca 'ĕbĕtan Nucĕn Papa Diosnan 'iti bana űuixuanxa. Atun ca 'ĕ upí oquin sinánmiaxa.

¹² Axribia Colosasnu 'icĕ uni, Epafras, anribi ca bĕrúanxmi 'inun quixun mitsu camía. An ca Cristo cuĕĕncĕsabi oquin 'anan camabi nĕtĕn Nucĕn Papa Dios mitsu űucáxunia, ami sinánti ĕnquinmami ax cuĕĕncĕsabi oquinshi upí oquin 'anun.

¹³ Cana mitsu cain, 'ĕnbi cana 'unanin, Epafrasnĕn ca mitsu 'imainun axa Laodicea 'imainun Hierápolis ĕmanuax Jesúsmi sináncĕ unicama 'itsaira sinánquin, camabi nĕtĕn ĕnquinma Nucĕn Papa Dios űucáxunia.

¹⁴ Lucas an uni roncĕ, axa nubĕ nuibanancĕ, abĕtan ca Demasnĕnribi bĕrúanxmi 'inun quixun mitsu camía.

¹⁵ Laodiceanuaxa ax Jesúsmi catamĕcĕ unicama 'imainun camina Ninfascĕűun aín xubunua 'icĕ axa Jesúsmi catamĕcĕcamaribi bĕrúanxa 'inun 'ĕ caxunti 'ain.

¹⁶ Mitsun pain timĕxun istancĕxun camina ĕnĕ quirica Laodiceanuaxa Jesúsmi catamĕcĕcamaribia isnun atu buánmiti 'ain. 'Imainun camina Laodiceanu 'icĕ unicaman isnun 'ĕn buánmicĕ quirica itsi aribi mitsúnribi bixun isti 'ain.

¹⁷ Arquipo aribi camina Nucĕn 'Ibu Diosan 'ináncĕ űu mĕĕti a ĕnquinma upí oquin 'axunun cati 'ain.

¹⁸ 'Ēx Pablo 'ixun cana 'ĕn mĕcĕnanbi cuĕĕnoquin bĕrúanxmi 'icánun quixun mitsu cain. Usa 'ain camina 'ĕx cana unĕn sipuacĕ 'ai quixun manúquinma sináncanti 'ain. Nucĕn Papa Diosan nuibacĕxmi chuámashirua 'aish cuĕĕni upitax bucucanti cana cuĕĕnin. Ashi, Pablo.

PABLONĚAN TESALONICANU 'ICĚ UNICAMA A PAIN BUÁNMIÁ QUIRICA

PablonĚan abĚ 'icĚ unicamabĚtan Tesalónicanuaxa ax Jesucristomi catamĚcĚ unicama quirica cuĚĚnĚoxuan

¹ Ęx Pablo 'ixun cana Silvano 'imainun TimoteobĚtan Tesalónica ěmanuaxmi NucĚn Papa Dios 'imainun NucĚn 'Ibu Jesucristonan 'icĚ, mitsu ěĚn quirica buánmin. NucĚn Papa Dios 'imainun NucĚn 'Ibu JesucristonĚan nuibaquin chuámarua 'aishmi buacunun mitsu 'aquinti cananuna cuĚĚnin.

I. USAI CA AX 'IAXA QUIXUAN PABLONĚN ŃUIA BANA (1.3-3.13)

Tesalónicanu 'icĚ unicaman ca upí oquin Jesucristo ŃuicĚ bana cuatia quixuan PablonĚn ca

² Mitsúxmi asĚrabi NucĚn 'Ibu Jesucristomi cushicĚ 'ain cananuna camabi nĚtĚn abĚ banaquin –asábi ca –quixun cain.

³ NucĚn Papa DiosbĚ banaquin cananuna mitsúnmi amiira pain catamĚquin ax cuĚĚncĚsabi oquin 'anan, upí oquin unicama nuibaquin 'aquianan, a ěníma, NucĚn 'Ibu JesucristonĚn ca ax quicĚsabi oquin nu 'imiti 'icĚ quixun manucĚma cupí –asábi ca –quixun a cain.

⁴ Nun xucĚantu, asĚrabi ca NucĚn Papa Diosan nuibaquin ainan 'inun mitsu caísaxa quixun cananuna 'unanin.

⁵ Jesucristomi catamĚti ca uni NucĚn Papa Diosnan 'iti 'icĚ quixun bana Ńuixunquin cananuna nun cuĚĚbitainshi banaquinma, aín BĚru Ńunshin Upitan nu sinánmicĚ NucĚn Papa Diosmi cushicĚ 'ixun aín bana mitsu Ńuixuan. Nun ŃuicĚ banax ca cĚmĚma 'aish asĚrabi 'icĚ quixun 'unáncĚ 'ixun cananuna upí oquin a bana mitsu Ńuixuan. Mitsúxmi upí 'iti cupí cananuna mitsubĚ 'aish usai 'ia quixun camina 'unáncanin.

⁶ Nux 'icĚsaribiti 'ianan NucĚn 'Ibu Jesús 'íasaribiti tĚmĚraibi camina mitsux Jesucristo ŃuicĚ bana cuati ainan 'aish NucĚn Papa Diosan BĚru Ńunshin Upitan 'imicĚ cuĚĚinra cuĚĚan.

⁷ TĚmĚraibi usari 'i camina mitsux Macedonia menu 'icĚ 'imainun Acaya menu 'icĚ axa Jesucristomi catamĚcĚ unicaman cuacĚx upíra sinánŃu 'ain. Usámi 'ia mitsu cuaquin ca –usai ca Jesucristonan unicama 'iti 'icĚ –quixun sináncaania.

⁸ Usámi mitsux 'icĚbĚtan ca Macedonia 'imainun Acayanu 'icĚ unicamainshima, bĚtsi bĚtsi menu 'icĚ unicamanribi Jesucristo ŃuicĚ bana 'unánan mitsúxmi asĚrabi NucĚn Papa Diosnan 'icĚ cuaxa. Nun ŃuixuncĚxunmabi ca camabi unin, uni raírinĚan camabi menuxun mitsu chanioia cuaquin, mitsux camina asĚrabi NucĚn Papa Diosmi upiti catamĚti quixun 'unania.

⁹ Usa 'ixun ca nun cacĚxunmabi mitsúnmi nu upí oquin bicĚ a Ńuia. Ńuianan ca mitsux ismina uninbia 'acĚ Ńuishi rabia 'ixunbi a ěnquin, axĚshia Dios 'aish amatimoi tsócĚ NucĚn Papa Dios, ashi rabianan ax quicĚsabi oi 'i quixun Ńuia.

¹⁰ Acama Ńuianan ca mitsun camina NucĚn Papa Diosan BĚchicĚ Jesús bamacĚbia anbi baísquimia, axa naínuax uti caini quixunribi Ńuia. Ax ca an NucĚn Papa Diosan, uni aín 'ucha cupí casticancĚbĚtanbi, ainan 'icĚ nu iĚmiti a 'icĚn.

2

Tesalónica ěmanu 'icĚ unicama PablonĚn bana Ńuixuan

¹ Nun xucĚantu, mitsúnbi camina, nun bana ŃuixuncĚxun asĚrabi cuaxun 'unanin, nux cananuna mitsu isi Ńancábi cuancĚma 'ai quixun.

² Filipos ěmanuxun ca nu Ńui 'atimati bananan bĚtsi oquin unin nu tĚmĚramiáxa quixun camina 'unanin. Usai tĚmĚratancĚxunbi cananuna NucĚn Papa Diosan 'aquincĚxun mitsuribi Jesucristomi catamĚti ca uni NucĚn Papa Diosnan 'iti 'icĚ quixun a bana Ńuixuan, 'aisamaira uníxa numi nishcĚxunbi.

³ Nun cananuna Jesucristo Ńuiquin bĚtsi oquin uni bana ŃuixuncĚma 'ain. 'Imainun cananuna 'atimaquin sinanx banaquin uni paráncĚma 'ain.

⁴ Usama ca, NucĚn Papa Diosanbi ca asĚrabi caranuna aín bana uni Ńuixunti 'ai quixun upí oquin 'unántancĚxun –atun ca asĚrabi 'ati 'icĚ –quixun sinánquin aín bana unicama Ńuixunun nu cacĚxa. Usaquin 'anun cacĚ 'ixun cananuna an –Jesucristomi catamĚti ca uni NucĚn Papa Diosnan 'inux iĚti 'icĚ –quixun unicama Ńuixunin. Usaquin 'aquin cananuna

Jesucristo ñuiquin unicama cuëñmíti sinánquinma, Nucën Papa Dios, an camabi unin nuitu 'unáncë, axëshia cuëñtanun uni bana ñuixunin.

⁵ Mitsúnbi camina 'unanin, uisa 'aishbi cananuna mitsúnmi nux cuëñcësa oquin nu ñu 'axúnun quixun sinani cëmëi banacëma 'ain. Mitsun curíqui binuxun cananuna mitsu paráncëma 'ain. Nucën Papa Diosanbi ca usai 'ia nu isaxa.

⁶ Uisa nètënbi cananuna, raíri unicananribia 'amainun camina mitsúnribi nu rabiti 'ai quixun sináncëma 'ain. Unin ca nun nu aséribi Cristonën xucë 'ixun aín bana ñuixuncëxun upí oquin a bana cuaquin nun cacësabi oquinshi 'ati 'icë quixun 'unánxunbi cananuna unían nu rabiti sináncëma 'ain.

⁷ Nun cananuna xanúan aín tuá chamara 'icë anun cuëñquin 'acësa oquin, 'itsaira nuibaquin mitsu 'aquian.

⁸ Usa 'ixun cananuna 'itsaira nuibaquin, Jesucristomi catamëti iëti banaishi ñuixunquinma Nucën Papa Diosan nu 'unánmicë ñucamaribi mitsu 'unánmisaira tan. Usa 'ixun cananuna nuibairaquin mitsu 'itsaira sinanin.

⁹ Nucën xucéantu, mitsun camina 'unanin, nun cananuna pitiñuma 'ianan nun curíqui cëñuti rabanen tëmëraí atsánquinbi ñu mëëan. Micama uinu 'icë uníxbia nu ñu 'ináncasi bënënunma cananuna nètën 'anan, iméribi nun cuëñcë ñu bití cupí usoquin 'an. 'Anan cananuna Jesucristomi catamëti ca uni Nucën Papa Diosan 'iti 'icë quixun caquin mitsu bana ñuixuan.

¹⁰ Mitsun camina 'unanin, Nucën Papa Diosanribi ca 'unania, nux cananuna mitsúxmi Jesucristomi catamëcë 'ain mitsubë 'ixun uisa ñu 'atimabi 'aima upí 'ia quixun. Usai 'ia ca uinu 'icë unínbi nu 'uchocëma 'icën.

¹¹ Usaribi oquin camina 'unanin, unían aín bëchicë 'acësaribi oquin cananuna mitsu achúshi achúshi upí oquin sinánmiquin 'ësëa quixun.

¹² Mitsúxmi Nucën Papa Dios, axa upíira, ax mitsubë 'ain, aín nètë upí anu abë 'iti sinani, an sinánmicësabi oishi aín uni 'aish 'inun quixun cananuna mitsu upí oquin 'ësëquin 'unánmian.

¹³ Nun Nucën Papa Dios cuëñcësabi oquin aín bana ñuixuncëxun cuaquin camina —a banax ca unínbi sináncëma 'icën, aséribi Nucën Papa Diosan sinánmicëxun ca nu ñuixuncanía —quixun sinan. A banax aséribi ainan 'ain camina mitsux a cuati Nucën Papa Diosan 'ain. Mitsux usai 'ia 'unánquin cananuna nètëquinma a —asábi ca —quixun caquin rabin. Mitsúnmi —a banax ca aséribi 'icë —quixun cuatia ca Nucën Papa Diosan ainan 'inun mitsu 'imíaxa.

¹⁴ Nucën xucéantu, mitsux camina Judea menuaxa Jesucristomi catamëti Nucën Papa Diosan unicamax 'icësaribi 'ain. Acama ca aín aintsi 'ixunbi judíos unicanan bëtsi bëtsi ocëxa. Usaribi oquin ca mitsuribi mitsun aintsinbi bëtsi bëtsi oxa.

¹⁵ Aín raran bërâma an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë uni raíri 'ásaribi oquin ca Judeanu 'icë unin Nucën 'Ibu Jesús 'acëxa. Usa 'ixun ca nuribi nun bana cuaisama tanquin aín émanuax cuantánun quixun bëtsi bëtsi ocëxa. Usa 'aish ca Nucën Papa Dios cuëñcësa oquin 'ati sinanima unicanamiribi nishia.

¹⁶ Nun judíosma unicama Cristomi sinánun bana ñuixuinna taniabi ca usaquinu bana ñuixunun nu ëncëma 'icën. Usai 'ia aín 'ucha cëxtutia ca Nucën Papa Diosan 'aisamaira oquin castícantí 'icën.

Tesalónicanu 'icë unicama isía Pablo cuainsa tan

¹⁷ 'En xucéantu, mitsubë énanantancëxun cananuna isquinmabi mitsu 'itsaira sinanin. Usa 'aish cananuna mitsu isi cuainsaira tanin.

¹⁸ Cuanti cananuna sinan. Raírinëxa cuancëbëmabi, cana 'exëshi 'itsai mitsu isi cuainsa tan. Usa 'aínbi ca ñunshin 'atimanën 'apun nux cuanti bëaraxa.

¹⁹ Nucën 'Ibu Jesucristo ucëbëtan añu isti caranuna cuëñin? Abë 'icë mitsu isi cananuna cuëñinra cuëñti 'ain, nun mitsu aín bana ñuixuncë cupí camina abë 'ai quixun sinani.

²⁰ Nun 'aquincëxmi upiti Jesucristomi catamëcancë cupí cananuna cuëñquin upí oquin sinanin.

3

¹ Mitsu istëcëncëma 'aish cananuna uisa caramina 'ai, caramina aséribi Jesucristomi sinani quixun sinani bënëan. Bënëti nuxëshí Atenas émanu bërúanan

²⁻³ nucën xucën Timoteo mitsu istánun quixun xuti cananuna sinan. Anribi ca ami sináncë 'ixun —Jesucristomi catamëti ca uni ainan 'iti 'icë —quixun Nucën Papa Diosan bana nubëtan camabi uni ñuixuanxa. Usa 'ixun ca cuantancëxun an mitsúxmi Jesucristonan 'aish tëmëraíbi ami manuaxma 'inun upí oquin 'ësëquin mitsu cushioti 'icën. Mitsúnbi camina 'unanin, Nucën Papa Diosan unicamax ca bëtsi unían bëtsi bëtsi ocë 'iti 'icë quixun.

⁴ 'Anan cananuna mitsubē 'ixun, unin ca nu bētsi bētsi oti 'icē quixun mitsu can. Usai cananuna 'ia quixun camina 'unāncanin.

⁵ Mitsux usai tēmēraia cuati bēnēquin cana mitsun caramina asérabi Jesucristomi catamēti ěncēma 'ai quixun isnun Timoteo xuan. Mitsu sapi ca ñunshin 'atimanēn 'apu, an uni parānquin 'aisama ñu 'ati sinānmicē, an Jesús ñuicē bana ěnun quixun sinanamiāxa quixun cananuna sinan. Usa 'ixun cananuna nun nu mitsu bana ñuixuncē ax ca ñancāishi 'iti 'icē quixun sinan.

⁶ Usa 'aínbi ca Timoteonēn mitsunuax uxun nu caxa, mitsun camina asérabi Jesucristomi catamēanan bētsibē bētsibē nuibanānquin, nun mitsu 'acēsaribi oquin 'itsaira istisa tanquin nu sinani quixun.

⁷ Nun xucēantu, usaími mitsux asérabi Jesucristomi catamētia cuaquin cananuna unin nu bētsi bētsi omainun raíri ñu cupíribi tēmēraquinbi masá nuituquinma upí oquinshi sinani cuēēnin.

⁸ Usa 'aish cananuna mitsúxmi Nucēn 'Ibu Jesúsmi asérabi sinania cuati mitsu sinani masá nuitutancēxunbi upí oquin sinani cuēēnra cuēēnin.

⁹ Mitsu sinani cuēēnquin, Nucēn Papa Dios —asábi ca —caquin rabiquinbi, cananuna uisaira oquin caranuna rabiquin a cati 'ai quixun 'unaniman.

¹⁰ Jesucristomi catamēquin aín cuēēncēsabi oi 'ianan upí oquinra a 'unānun mitsu 'aquini cuanūan nu 'iminun quixun cananuna nētēn 'anan imēríbi abē banaquin Nucēn Papa Dios ñucatin.

¹¹ Nucēn Papa Dios abētanbia Nucēn 'Ibu Jesucristonēn mitsu isi cuanti nu 'aquinti cananuna cuēēnin.

¹² Mitsúnmi bēráma 'icēsamairai upitiira bētsibē nuibanānquin raíri uniribi nuibanuan, Nucēn 'Ibu Jesucristonēn mitsu 'aquinti cananuna cuēēnin, usai 'iquinmi nun mitsu 'acēsaribi oquin mitsun camabi uni nuibanun.

¹³ Usoquian an 'aquincēxmi asérabi a 'inamēcē 'aish ami cushicē 'icēa, Cristo aín unicamabē utēcēncēbētan, Nucēn Papa Diosan añu 'uchañumabi 'icē mitsu isti cananuna cuēēnin.

II. 'ATIMA ÑU 'AXUNMA 'ANUN QUIXUAN PABLONĚN 'ĚSĚA BANA (4-5)

4

Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oi 'iti bana

¹ Nucēn xucēantu, Nucēn 'Ibu Jesús cuēēncēsabi oquin 'esēquin cananuna ěsquinribi mitsu cain, usai 'ianan caramina uisaira oquinribi Nucēn Papa Dios cuēēntanun 'ati 'ai quixunu mitsu 'unānmicēsabi oquin 'aquinbi camina mitsun 'acēsamaira oquin camabi nētēn 'ati 'ain.

² Nucēn 'Ibu Jesusan cacēsabi oquin nun mitsu cacē bana camina mitsun 'unanin.

³ Nucēn Papa Dios ca cuēēnia mitsúxmi ainan 'aish ax cuēēncēsabi oíshi 'iti. Ax ca cuēēnia mitsun xanuma, xanu itsibē 'itima 'ianan xanúxmabi bētsi unibē 'itima.

⁴ Ax ca cuēēnia, mitsúnmi xanu bitancēxun masóquinma abē nuibanānquin upí oxun 'iquinti.

⁵ Ca cuēēnia, mitsúxmi an Nucēn Papa Dios 'unāncēma unicamaxa ñunshini aín cuēēncēsa oíshi xanubē 'icēsaribiti 'itima,

⁶ 'ianan aín xanubē 'i bētsi unimi 'uchatima. Usaía ax 'icē uni a ca aín 'ucha cupí, Nucēn 'Ibu Jesucristonēn uisa cara oti 'icē usoquin 'ati 'icēn, nun mitsu ñuixuncēsabi oquin.

⁷ Nucēn Papa Diosan ca usaquin ñu 'atima 'anux ainan 'inun nu 'imicēma 'icēn. Ama. Ax cuēēncēsabi oquin 'ai upíshi 'inun ca nu ainan 'imíaxa.

⁸ Usa 'ain ca, uí unin cara nun mitsu 'unānmicē banacama ěnē cuaisama tania an, unin banama, Nucēn Papa Dios, an aín Bēru Ñunshin Upí nu 'ināncē, aín bana timaia.

⁹ Nucēn Papa Diosan 'unānmicēxunmi upí oquin 'unāncē cupí cana, axa Jesucristomi catamēcē unicamax ca bētsibē bētsibē nuibananti 'icē quixun mitsu cuēēnoxuniman.

¹⁰ Usai 'iti 'unani camina mitsux Macedonia menu 'icē axa Jesucristomi catamēcē unicamabē nuibanānin. Usa 'icēbi cananuna mitsux 'icēsamairaimi camabi nētēn upitiira nuibanānquin mitsu canin.

¹¹ Camina upítaxēshi bucuquin uni raíri ubíoquinma mitsun ñu mēētishi mitsúnbi 'ai bucuti 'ain, nun mitsu cacēsabi oi.

¹² Usai 'i camina axa Jesucristomi sināncēma unicaman upí uni 'icē 'unāncē 'ianan, ñuñumaribi 'icantima 'ain.

Nucēn 'Ibu Jesucristo utēcēnti bana

¹³ Nucên xucéantu, bamacë unicamax cara uisai 'iti 'icë quixun 'unáncëma mitsux 'iti cananuna cuëëniman, an ènè ñu 'unáncëma unicamaxa aín aínsi bamacëbë 'icësaribitími mitsux 'aisamaira masá nuitutíma cupí.

¹⁴ Jesús ax ca bamatancëx baísqiácëxa quixun 'unáncë 'ixun cananuna, a 'imiasaribi oquin ca axa ami catamëcë 'aish bama unicama Jesucristo utëcëncëbëtan Nucên Papa Diosan baísqiimiti 'icë quixun 'unanin.

¹⁵ Usa 'ain cananuna Nucên 'Ibu Jesusan nu cacësabi oquin mitsu cain, ax ucëbëa aín uni bamacamax baísqicëma pan 'ain cananuna bamacëmacama nux Nucên 'Ibu Jesucristobë 'ítima pan 'ain.

¹⁶ Nucên Papa Dios axbi quicëbëtan, aín ángelcaman cushi an munuma banaquin aín manë banañu, anun Nucên Papa Dios rabiti, a bana obëtsinmainun ca Nucên 'Ibu Jesucristo axbi nañuax unuxun 'aia. Usai 'icëbë ca axa Jesucristomi catamëcë 'aish bama unicamax pain baísqiti 'icën.

¹⁷ Usacëbë cananuna Nucên Papa Diosan 'imicëx, bamacëmacama nuxribi atubëbi biranani manámiquiquianx, nëtë cuín mëúcüax, Nucên 'Ibu Jesús bë birananuxun 'ain. Usaquiani cuanx cananuna Nucên 'Ibu Jesucristobë xëñibua 'aínbi ènánantimoi 'inuxun 'ain.

¹⁸ Usa 'ain camina ènë bana, abëmi 'icë unicamabë masá nuituaxma 'inun quixun ñuixuni, sinánmiananti 'ain.

5

¹ Nucên xucéantu, uisa nëtën 'ianan cara uínsaran Nucên 'Ibu Jesucristo utëcënti 'icë quixun cananuna mitsu cuëñëoxuniman.

² Mitsun camina upí oquin 'unanin, unían sinánmabia an ñu mëcamacë uni imë ucësa usaribi ca anúan Nucên 'Ibu Jesucristo uti nëtë 'iti 'icën.

³ Axa Jesucristomi sináncëma unicamaxa: “Chuámashi cananuna bucuín, uisa ñunbi ca nu uisotíma 'icë” quicëbëbi ca anúan cëñúcantí nëtë atun sináncë 'aimabi unuxun 'aia. Xanu tuñunën ca anúan ax bacënti nëtë sënëncëbëtan paë taníma 'ima. Usaribiti ca axa usai banacë unicama anúan cëñúti nëtëa ucëbë iétima 'icën.

⁴ Usa 'aínbi camina mitsux axa Jesucristomi sináncëma unicama 'icë sai 'ima. Usa 'aish camina mitsux aín nëtë sënëncëbëa Nucên 'Ibu Jesucristo ucëbë ratútíma 'ain, an mëcamacë unían aín ñu mëcamaquin ratucëxa uni 'icë sai camina 'icantíma 'ain.

⁵ Nucên Papa Diosan 'aish camina mitsux an nëtën upí ñu 'acë unisa 'ain. Cananuna an imë ñu 'atíma 'acë unicasama 'ain.

⁶ Usa 'aish cananuna uni raírísaribi 'uxcësa 'ítima 'ain. Cananuna manúcëma 'aish upí oquin sináncë uni 'iti 'ain.

⁷ Axa 'uxcë unicamax ca imë 'uxia. Usaribiti ca axa paéncë unicama 'uxanan imë paënia.

⁸ Usa 'aínbi cananuna nux Nucên Papa Diosan uni 'aish camabi nëtën upí oquin sináncë 'iti 'ain. Cristonën ca ax quicësabi oquin 'ë 'aquínia quixun sinánquin cananuna ami catamëquin uni raíriribi nuibatí 'ain, ñunshin 'atímanëan nu ñu 'atíma 'anun sinánmitíma cupí. Cristomi catamëquin raírí uníríbi nuibacë 'aish cananuna suntárunëan 'acánani ami catamëti cupí anun aín shican bëpánti manë chupa pañucësa 'ain. Usai 'iquin, Jesucristo utëcëncëbë cana asaribi upí 'iti 'ai quixun sináncë 'aish, cananuna axa ami nishcë unían 'ati rabanán suntárunën aín maxcá manë mañutinën mapucësaribi 'ain.

⁹ Nucên Papa Diosan ca nun 'ucha cupí numi nishquin castícanuxun nu caíscëma 'icën. An ca Nucên 'Ibu Jesucristo cupíshi upí 'inun iëminuxun nu caísa.

¹⁰ Jesucristo ax ca nuxnu bamacëma pain 'aish abë 'ianan bamatancëxbi abë tsónun nu cupí bamacëxa.

¹¹ Ènë ñucama sinani camina ami catamëti Jesucristomi cushicë 'inux upiti bëtisibë bëtisibë sinánmiananti 'ain, mitsúxmi 'icësabi ol.

Pablonëan axa Jesucristomi catamëcë unicama 'ësëa bana

¹² Nucên xucéantu, cananuna mitsu cain, mitsun cushicama 'imainun an mitsu 'aquincëcama 'imainun an mitsu Nucên 'Ibu Jesús ñuiquin 'ësëcë unicama acaman mitsu cacësabi oquin 'anan camina atun bana cuati 'ain.

¹³ Atúan upí oquin mitsu 'aquincë cupí camina acama nuibaquin, aséribi ca upí uni 'icë quixun sinánquin, atun bana cuati 'ain. Camina bëtisibë bëtisibë nishánanima upí onani chuámashi bucucantí 'ain.

¹⁴ Nucên xucéantu, ènë ñucamaribi 'anun cananuna mitsu cain, an ñu mëëtisama tanquin uni itsi ubiöcë unicama, a camina sinananun 'ësëti 'ain. Jesucristonan 'aishbi upiti ami catamëcëma unicama a Jesucristomi upiti catamënun sinánmianan camina an Jesucristonan 'ixunbi an ñu 'atíma 'ati sináncë unicama aríbi upí 'inun 'aquinti 'ain. 'Aquíanan camina camabi uni ami nishquinma nuibaquin upí 'inun 'aquinti 'ain.

¹⁵ Mitsu uinu 'icēnbi camina bētsi uni mimi nishquian 'atimocēxun ami nishquin aribi cupiquin nishananquintima 'ain. Usai 'ima bētsibē bētsibē 'aquiananquin camina camabi uni 'aquinti 'ain.

¹⁶ Masá nuitutíma camina camabi nētēn cuēēni chuámashi 'icanti 'ain.

¹⁷ Usai 'i camina camabi nētēn Nucēn Papa Diosbē banacanti 'ain.

¹⁸ Uisa űu cara 'icēbētanbi camina mitsun Nucēn Papa Dios –asábi ca –quixun cati 'ain. Jesucristomi catamēcē 'ixunmi mitsun usaquin a cati ca Nucēn Papa Dios cuēēnia.

¹⁹ Nucēn Papa Diosan Bēru űunshin Upitan sinánmicēxuan unin upí űu 'aia camina ēmitima 'ain.

²⁰ Nucēn Papa Diosan sinánmicēxuan unin űuixuncēxun camina a bana cuaisama tantima 'ain.

²¹ Unían bana űuixuncēxun camina, Nucēn Papa Diosan sinánmicēx cara quia quixun pain cuati 'ain. Cuacéxa usa 'icē camina aín bana upí oquin cuati 'ain.

²² Uisa űucamax cara 'atima 'icē, acama ēnquin camina uisa űu 'atimaratsubi 'atima 'icanin.

²³ Nucēn Papa Dios, an nu bēnētima chuámarua 'imiti, an mitsu upíshi 'inun 'imianan mitsun sinan, mitsun nuitu 'imainun mitsun namíxbia uisa 'uchaűumabi 'inun mitsu 'imiti cana cuēēnin, utēcēnquian Nucēn 'Ibu Jesucristonēn usa 'icē mitsu isti cupí.

²⁴ Nucēn Papa Dios, an ainan 'inun mitsu caíscē, an ca mitsu usoquin 'imiti 'icēn, ax quicēsabi oquin.

Upí oquin sinánxunquian ashiquin Pablonēn bērúanxa 'inun ca

²⁵ Nucēn xucéantu, camina nu sinánquin Nucēn Papa Dios nu űucáxunti 'ain.

²⁶ Jesucristo cupí mitsun nuitu upí 'ixun camina axa Jesucristomi catamēcē unicama bērúanxa 'inun cati 'ain.

²⁷ Nucēn 'Ibu Jesucristonēn uni 'ixun cana an 'ē sinánmicēsabi oquin mitsu cain, ēnē quirica camina axa ami catamēcē unicaman cuanun űuixunti 'ain.

²⁸ Mitsu Nucēn 'Ibu Jesucristonēn nuibaquin 'aquincēxmi mitsux upitax bucuti cana cuēēnin. Ashi, Pablo.

PABLONĒAN TESALONICANU 'ICĒ UNICAMA ARIBI BUÁNMITĒCĒAN QUIRICA

Pablonĕan abĕ 'icĕ unicamabĕtan Tesalónicanuaxa ax Jesucristomi catamĕcĕ unicama quirica cuĕñĕoxuan

¹ Ēx Pablo 'ixun cana Silvano 'imainun Timoteobĕtan, Tesalónica ĕmanuaxmi Nucĕn Papa Dios 'imainun Nucĕn 'Ibu Jesucristonan 'icĕ, mitsu ĕñĕ quirica buánmin.

² Nucĕn Papa Diosbĕtan Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn nuibaquin chuámarua 'aishmi buacunun mitsu 'aquinti cananuna cuĕñĕnin.

I. JESUCRISTO UTĒCĒNTIA PABLONĒN ŅUIA BANA (1.3-2.17)

Cristo utĕcĕncĕbĕtan Nucĕn Papa Diosan, 'uchañu unicama uisa cara oti 'icĕ quixun isti bana

³ Nucĕn xucĕantu, mitsu sinánquin cananuna nĕtĕquinma —asábi ca —quixun caquin Nucĕn Papa Dios rabin. Mitsux camina bĕráma 'icĕsamairai Jesucristomi catamĕanan bĕtsibĕ bĕtsibĕ nuibaninan. Usámi mitsux 'icĕbĕtan nun Nucĕn Papa Dios —asábi ca —caquin rabiti ca asábiira 'icĕn, anbi mitsu upíra oquin sinánmicĕ cupí.

⁴ A rabianan cananuna camabi ĕmanuxun axa Jesucristomi catamĕcĕ unicamaxa timĕcĕ mitsu űuiquin ĕsaquin cain, mitsux camina unían ubíonan bĕtsi bĕtsi ocĕx tĕmĕraquinbi tanshianan, uisa űu cara 'icĕbĕtanbi ĕnĕma Jesucristomi catamĕti quixun.

⁵ Ainan cupí usai tĕmĕratancĕxmi mitsux aín nĕtĕnu abĕ 'inuan an mĕníocĕ cupí camina 'unánti 'ain, Nucĕn Papa Dios ax ca asĕrabi aín sinan upí 'icĕ quixun.

⁶ An mitsumi nishquin mitsu tĕmĕramicĕ unicama a usaribi oquin Nucĕn Papa Diosan tĕmĕramiti ca asábi 'icĕn.

⁷ Usoquin 'anan aín ángelnĕn cushicamabĕtan, tsi rĕquirucĕsa 'ixuan pĕcacĕ nĕbĕtsi, Nucĕn 'Ibu Jesús naínuax ucĕbĕtan, an nucĕñun unían tĕmĕramicĕ 'icĕbi mitsu chuámarua 'imiti ca asábi 'icĕn.

⁸ Aín ángelnĕn cushicamabĕ utancĕxun ca Nucĕn 'Ibu Jesusan ui unicaman cara ami catamĕisama tancĕ 'ixun Nucĕn Papa Dios 'unáncĕma 'icĕ, acama uisa cara oti 'icĕ usoquin 'ati 'icĕn.

⁹ Usoquian xĕnibua 'ainbi cĕñútimoquin 'aisamaira oquin castíancĕ unicamax ca Nucĕn Papa Diosan nĕtĕ upí, aín cushían pĕcacĕ, anu Nucĕn 'Ibu Jesús bĕma 'aish, a 'ura 'ianan aín cushin 'aquincĕma 'iti 'icĕn.

¹⁰ Usai ca 'iti 'icĕn, a nĕtĕ anúan Nucĕn 'Ibu Jesucristo uti, aín unicaman —upíra ca Nucĕn 'Ibu Jesucristo 'icĕ —quixun ami sinani cuĕñquin a rabinun. Mitsúnribi nun aín bana űuixuncĕxun cuati ami catamĕcĕ 'ixun camina aín unicamabĕtanbi cuĕñquin a rabiti 'ain.

¹¹ Usai 'iti cupía ainan 'inun caiscĕ 'ixun usai ca aín uni 'iti 'icĕ quixun an sináncĕsabi oi 'inun mitsu 'iminun cananuna Nucĕn Papa Dios mitsu nĕtĕ camabi űucáxunin. űucáxuanan cananuna ax cuĕñcĕsabi oquinmi mitsun upí űu 'aisa tancĕ acama 'anan ami catamĕtia an mitsu sinánmicĕxunmi upí oquin 'anun aín cushínbi mitsu cushionun quixun a űucatin.

¹² Usaquinmi mitsun 'acĕbĕtan ca Nucĕn 'Ibu Jesucristo, ax asĕrabi upí 'ianan cushiira 'icĕ 'unánquin unin rabiti 'icĕn. Rabicĕbĕtan ca mitsúxribi Jesucristosa 'icĕ unin isti 'icĕn. Nucĕn Papa Dios 'imainun Nucĕn 'Ibu Jesucristo an mitsu nuibaquin 'imicĕx camina mitsux usa 'iti 'ain.

2

Axa uti cĕmĕi paránanti 'unáinracĕ uni achúshi űuicĕ bana

¹ Nucĕn xucĕantu, Nucĕn 'Ibu Jesucristo uti 'imainun nux abĕ biranani timĕti űuiquin cananuna ĕñĕ bana mitsu cain.

² Aín uti nĕtĕ űuiquin ca unin —Nucĕn Papa Diosan 'unánmicĕxun cana 'unanin, anúan Jesucristo uti nĕtĕ ca uaxa —quixun mitsu cati 'icĕn. Camainun ca raírinĕnribi —aín uti nĕtĕ ca asĕrabi sĕñĕnia —quixun bana űuixunquin mitsu cati 'icĕn. Raírinĕnribishi ca —Pablonĕn ca nu, anúan Nucĕn 'Ibu Jesucristo uti nĕtĕ ca sĕñĕnia quixun quirica bĕmiixa —quixun mitsu cati 'icĕn. Usaquian cacĕxbi camina bĕnĕti ratuti sináncasmatima 'ain.

³ Usai quicĕ bana űuia cuaquinbi camina —asĕrabi ca —quixun sinántima 'ain. Jesucristo uti nĕtĕ ucĕma pan 'ain ca 'aisamaira unin Nucĕn Papa Diosan bana cuaisama tanti 'icĕn. Usaía 'icĕbĕ ca aínra unicama paránquin aín bana cuanun quixun 'aisama űu 'amiti uni achúshi, axa aín 'ucha cupí 'aisamaira oquin castíancĕ 'iti, ax uti 'icĕn.

⁴ A unin ca camabi uni Nucên Papa Dios 'imainun atúan rabiquin, ax ca nun dios 'icê quixun cacê, a ñucama ênquin aishi rabinun cati 'icên. Canan ca anuxun Nucên Papa Dios rabiti xubunubi atśianx —'êx cana Dios 'ai —quixun sinani tsóti 'icên.

⁵ ¿Mitsubê 'ixun 'ên usai ca 'iti 'icê quixun mitsu ca, a caina sináncaniman?

⁶ Mitsun camina 'unanin uisa cupí cara 'aisama uni ax aín uti nêtê sênêncêma 'aínshi aima quixun.

⁷ A unia ucêma pan 'aínbi ca anúan 'atima unin uni paránquin ñu 'atima 'ati a cushínribi unin bérí nêtênbi ñu 'atima 'aia. An aín uti bêaracê axa nêtêcêbê cuni ca uti 'icên.

⁸ Usoquin êncêx pain aia cêmên tapun 'atima uni a camabi unin isiabi ca Nucên 'Ibu Jesusan axira uquin aín cuêbitan uíncênênshi 'aquin aín cushían pécabêtsincê anúinshi cêñuti 'icên.

⁹ Cêmêi paránanti 'unánra uni ax ca ñunshin 'atimanên 'apu, Satanás, an 'imicêx aín cushibê uti 'icên. Uquin ca cushiira 'ixun unían 'acêma ñu 'itsaira aín cushínbi 'aquin uni paránti 'icên.

¹⁰ Usonan ca Jesucristomi catamêisama tancê cupía xênibua 'aínbi Nucên Papa Diosnan 'itima unicama, a atun 'ucha cupíbi paránuxun uisa ñu cara 'aisama 'icê abi 'ati 'icên.

¹¹ Nucên Papa Diosanbi ca a unían paráncê unicama a —asêrabi ca a bana usa 'icê —quixun sinánun usoquin 'imiti 'icên.

¹² An Jesucristo ñuicê bana cuatíbi ainan 'iisama tancê 'ixun atun cuêêncê ñuishi 'aquin 'atima ñu 'acê unicama, axa atun 'ucha cupíbi castícançê 'inun ca usai 'iti 'icên.

Nucên Papa Diosan ainan cupía iênun caíscê unicama

¹³ Nucên xucéantu, usa 'aínbia Nucên 'Ibu Jesucristonên nuibaquin mitsu ainan 'imicê cupí cananuna Nucên Papa Dios —asábi ca —ênquinma cati 'ain. Mecama unioisama pain 'ixunbi ca Nucên Papa Diosan ainan 'inux iêti mitsu sinánxuancêxa. Usa 'aish camina aín Bêru Ñunshin Upí an ax cuêêncêsa oíshi 'inun mitsu sinánmicê, a cupí 'ianan asêrabi Jesucristo ñuicê bana sináncê cupí, ainan 'ain.

¹⁴ Nucên Papa Diosan ca nun nu —Jesucristomi catamêti ca uni ainan 'iti 'icê —quixun aín bana ñuixuncêxmi ami catamêti, asaribi upí 'aish aín nêtênu abê 'inun mitsu caísa.

¹⁵ Nucên xucéantu, usa 'ain camina, mitsun Jesucristomi catamêti êntima 'ain. Êníma 'ianan camina nun nu mitsu ñuixuncê banacama 'imainun nun nu mitsu buánmicê quiricanu 'icê banacamaribi cuaquin manuima a banacama quicêsabi oi 'iti 'ain.

¹⁶ Usa 'ain cana Nucên 'Ibu Jesucristo 'imainun Nucên Papa Dios an nuibaquin nux chuámashi tani cuêênun 'imianan xênibua 'aínbi abê 'inun nu 'imicê,

¹⁷ anbia, mitsu upí oquin sinánmianan Jesucristomi catamêti ênquinma ax cuêêncêsabi oquin upí banaishi ñuianan ñu upíshi 'anun 'aquinti cuêênin.

II. PABLONËN 'ËSËA BANA (3)

3

Nucên Papa Dios camina nu ñucáxunti 'ai quixuan Pablonên ca

¹ Nucên xucéantu, êsquinribishi cananuna mitsu cain, camabi menu 'icê unicaman nun Jesucristo ñuiquin bana ñuixunia cuanun camina Nucên Papa Dios nu ñucáxunti 'ain, nun mitsu bana ñuixuncêxun cuaquinmi —a banax ca upíira 'icê —quixun caquin mitsun 'acêsaribi oquian atunribi sinánun.

² 'Imainun camina an 'atima ñu 'acê 'aisama unicaman nu ubíoxunma 'anun Nucên Papa Dios nu ñucáxunti 'ain. Camabi uníxira ca Jesucristomi catamêcêma 'icên,

³ usa 'aínbi ca Nucên 'Ibu Jesusan aín quicêsabi oquin mitsu ami catamênun cushioquin, ñu 'atima 'axunma 'anun bêrúanti 'icên.

⁴ Cananuna 'unanin, Nucên 'Ibu Jesucristonên 'aquincêxun camina mitsúnmi nun cacêxun bérí 'acêsabi oquin ênquinma 'ati 'ai quixun.

⁵ Nucên 'Ibu Jesucristonêan —Nucên Papa Diosan ca asêrabi mitsu nuibatia —quixun upí oquin 'unánan, ax 'icêsaribiti uisa ñu cara 'icêbêbi bênêquinma tanshiti 'unánun mitsu 'aquinti cananuna cuêênin.

Axa Jesucristomi catamêcê unicaman ca ñu mēēti 'icē quixun Pablonēn ca

⁶ Nucên xucéantu, Nucên 'Ibu Jesucristonên nu sinánmicêsabi oquin cananuna mitsu cain, ui unin cara Jesucristomi catamêcê 'ixunbi nun mitsu 'unánmicêsabi oi 'iisama tanan ñu mēētisama tania, abê camina ênananti 'ain.

⁷ Mitsúnbi camina 'unanin, uisai caramina nux 'icêsaribiti 'iti 'ai quixun. Mitsubê 'aish cananuna ñu mēēima 'icēma 'ain.

⁸ Cupíoquinma cananuna unin piti picêma 'ain. Nun mitsun piti 'imainun mitsun curíqui cêñuti rabanan cananuna nêtên 'anan iméríbi tēmērai atśánquinbi ñu mēēan.

⁹ Mitsúnmi nu cupíoquin mitsun piti 'imainun mitsun curíqui 'ináncëxun nun biti ca asábi 'itsíanxa. Usa 'aínbi cananuna, mitsúnribimi nun 'acësaribi oquin 'anun, nun cuëëncë ñu binuxun nunbi ñu mëëan.

¹⁰ Mitsubë 'ixun cananuna ësoquin mitsu can, an ñu mëëtisama tancë uni an ca pitima 'icë quixun.

¹¹ Èsaquian mitsu ñuicania cananuna cuan, micama raírinëx ismina ñu mëëimabi bana ñuibëquinishi nitsi quixun.

¹² Usa unicama cananuna Nucën 'Ibu Jesucristonën nu sinánmicësabi oquin 'ësëquin cain, atun cuëëncë ñu binuxun ca uni itsi ubíoquinma atúnbi ñu mëëti 'icë quixun.

¹³ Nucën xucéantu, camina unicamaxa chuámarua bucunun ñu upí 'ati, a 'aisama tanquin ëntima 'ain.

¹⁴ Ui unin cara nun cuënëocë bana ënë ënxun nux quicësabi oquin 'aisama tania, a unibë camina nitima 'ain, axa rabíntanun.

¹⁵ 'Aíshbi camina abë nishanantima 'ain. Nishananquinma camina nun bana quicësaribi oquin 'anun 'ësëti 'ain, nun xucënu 'acësaribi oquin.

Upí oquin sinánxunquian ashiquin Pablonën bërúanxa 'inun ca

¹⁶ Nucën 'Ibu Jesucristo, an aín unicama bënëtima chuámarua 'inun 'imicë, anbia mitsúxribimi uisa ñu cara 'icëbëbi camabi nëtë chuámarua 'inun mitsu 'imiti cana cuëënin, axbi mitsubë 'iquin mitsu bërúanti cana cuëënin.

¹⁷ 'Èx Pablo 'ixun cana 'ën mëcënanbi cuënëoquin bërúanxmi 'icanun quixun mitsu cain. Ènë isquin camina 'unánti 'ain, ënëx ca Pablonëan cuënëocë 'icë quixun. Èsoquinshi cana cuëënoin.

¹⁸ Nucën 'Ibu Jesucristonën nuibaquin 'aquincëxmi mitsux upitax bucuti cana cuëënin. Ashi, Pablo.

PABLONĒAN TIMOTEO A PAIN BUÁNMIA QUIRICA

PablonĒan Timoteo quirica cuēñeoxuan

¹ Ēx cana Pablo, aín bana uni ñuixunuan Jesucristonĕn caísa 'ain. Usa 'inun ca Nucĕn Papa Dios, an nu ainan 'inun iĕmicĕ, abĕtan Jesucristo, an nu asaribi 'iminunu nun caíncĕ an mĕñocĕxa.

² Timoteo, 'ĕn cana ĕnĕ quirica mi buánmin. 'Ēx ami sináncĕsaribi oi mix Jesucristomi sináncĕ 'aish camina 'ĕn bĕchicĕsa 'ain. Nucĕn Papa Dios 'imainun Nucĕn 'Ibu Jesucristo, an nu ainan 'inun iĕmicĕ, an nuibaquin min 'uchacama tĕrĕncĕ cupími ainan 'aish chuámarua 'iti cana cuĕĕnin.

Unin cĕmĕquin ñuicĕ bana cuatima bana

³ Ēx Macedonia menu cuantámainunmi Efeso ĕmanu bĕrĕnun quixun cana mi can, anuxunmi an Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oquin 'unánmiquinma bĕtsi bana uni ñuixuncĕ unicama usoquin 'axunma 'anun quixun canun.

⁴ Usa 'ain camina a unicama cati 'ain, uni raírĕnĕan nun rara tsóa 'imainun uisai cara nun rara 'iacĕxa quixun ñuicĕ banacama a cuaxunma 'anun quixun. Usa banacama cuati ca uni ñancábi cuĕbicanania. Usa 'ain ca an a banacama ñuicĕ unicaman Jesucristomi catamĕquin Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oquin 'anun nu 'aquinima.

⁵ Nucĕn Papa Dios ca cuĕĕnia aín unicamaxa ĕsai 'inúnu 'unánmiti: aín nuitu upí 'ianan aín 'uchacama tĕrĕncĕ 'ixun 'atĕcĕnti sináncĕma 'ianan Jesucristomi asĕrabi catamĕcĕ 'ixun unicama nuibati.

⁶ Usaía 'inun 'unánminun ca Nucĕn Papa Dios cuĕĕnia quixun sinanima ca bĕtsi bĕtsi uni amanu amanua sinani banaia. Usa 'ixun ca Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oía 'inun aín unicama 'aquinima.

⁷ Nucĕn Papa Diosan bana unicama 'unánmisa tanquin ñuixunquinbi ca a bana —uisai cara quia —quixun cuatima. 'Imainun ca a ñuixuncĕ banacama —asĕrabi ca usa 'icĕ —quixun ñuixunquinbi uisai quicĕ cara quixun a bana anbi cuatima.

⁸ Camabi unia upí 'iti oquin ca Nucĕn Papa Diosan aín bana uni 'ináncĕxa. Usa 'ain ca a bana quicĕsabi oi 'iquin unin 'unánti 'icĕn, a banax ca upíra upí 'icĕ quixun.

⁹ Cananuna 'unanin, aín nuitu upí 'ixun ca unin usai ca uni 'itima 'icĕ quixun cuĕñeó bana isquinmabi ñu 'aisama 'aima. 'Aínbi ca an ĕsa ñu 'acĕ unicaman —usaquin 'ati ca 'aisama 'icĕ —quixun 'unánti cuĕñeó ca a bana 'icĕn: an Nucĕn Papa Diosan bana cuĕĕncĕma, 'imainun an aín bana tancĕma, 'atima 'aish 'aisama sinánñu, 'uchañuira, an Nucĕn Papa Diosmi racuĕquinma aín bana quicĕsabi oquin 'acĕma, 'imainun an aín papa 'acĕ, an aín tita 'acĕ, an uni itsi 'acĕ, acama 'imainun,

¹⁰ aín xanuma 'aínbi xanubĕ 'icĕ unicama, aín bĕnĕma 'aínbi unibĕ 'icĕ xanucama, xanúxmabi unibĕ 'icĕ unicama, an ñu mĕcamacĕ unicama, cĕmĕcĕ unicama, axa anun Nucĕn Papa Diosbĕ upí 'iti bana, ĕnĕxa quicĕ ñucama cuĕĕncĕma unicama. Ēsa ñu 'acĕ unicaman —usai 'iti ca 'aisama 'icĕ —quixun 'unánun ca Nucĕn Papa Diosan uni aín bana 'ináncĕxa.

¹¹ Axa usa ñu 'ati ca 'aisama 'icĕ quicĕ bana, usaribiti ca Jesucristo ñui quicĕ bana, a uni ñuixunuan Nucĕn Papa Diosan 'ĕ caíscĕ, ax quia.

Nuibaquian ainan 'imicĕxun unin Nucĕn Papa Dios —asábi ca —cati bana

¹² Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn ca 'ĕn an cacĕsabi oquin 'ati 'unánxun, aín bana ñuixunun caxun, usoquin 'anun 'ĕ cushioxa. Usa 'ain cana a ñucama sinánquin —asábi ca —quixun a cain.

¹³ Jesús ñui 'atimati bananan 'atimaquin sinánquin aín unicama tĕmĕramianan 'atimaquin ñuia 'icĕbi ca 'ĕ aín uni 'imiacĕxa. 'Ēx Jesucristomi catamĕcĕma pan 'ianan ax ca Nucĕn Papa Diosan Bĕchicĕ 'icĕ quixun 'unáncĕma 'ixun usoquin 'a 'icĕ ca Nucĕn Papa Diosan nuibaquin 'ĕ 'uchacama 'ĕ tĕrĕnxuancĕxa.

¹⁴ Tĕrĕnxuanan ca Cristo Jesúsnan 'aish abĕ achúshi sinánñushi 'ixun, unicama upí oquin nuibanan upiti ami sinánun 'imiquin Nucĕn 'Ibu Diosan 'ĕ cushioxa.

¹⁵ Ēnĕ banax ca asĕrabi 'icĕn. Usa 'ain ca camabi unin —asĕrabi ca —quixun 'unánti 'icĕn: Camabi uni aín ñu 'aisama 'acĕ cupía tĕmĕrati 'icĕbi Nucĕn Papa Diosnan 'inun iĕminux ca Cristo Jesús ĕnĕ menu uacĕxa. Uni itsi 'icĕsamairai 'uchacĕ 'icĕbi ca ainan 'inun 'ĕ iĕmiacĕxa.

¹⁶ 'Ēx 'uchañuira 'icĕbia Jesucristonĕn 'ĕmi nishquinma ainan 'ĕ 'imicĕ cupí ca axa ami catamĕti xĕnibua 'aínbi Nucĕn Papa Diosbĕ 'iti unicaman 'unánti 'icĕn, usaribi oquin ca Jesucristonĕn aribi Nucĕn Papa Diosnan 'inun 'imiti 'icĕ quixun. Atúan usaquin 'unánun ca Nucĕn Papa Diosan nuibaquin 'ĕ ainan 'imiacĕxa.

17 Usa 'ain cananuna Nucën Papa Dios, axa usabi 'Apuira 'iá 'aish cëñútimoi usabi 'iti, a unin aín bërúnbi iscëma, 'ianan an camabi ñu 'unáncë, axëshia Dios, a xëñibua 'aínbi rabiti 'ain. Usai ca 'iti 'icën.

18 Timoteo, 'ën bëchicësa 'icë, cana mi cain, Nucën Papa Diosan sinánmicëx ca aín unicama mi ñui quiacëxa, —Timoteonëx upí 'ixun ca Nucën Papa Diosan bana unicama ñuixunti 'icën. Mi ñuia usai quicë unicaman bana sinánquin camina ami catamëquin, Jesucristo cuëëncëma ñu 'aquinma 'aisama ñu 'ati sinánquinbi tënëquin upí ñuishi 'ati 'ain.

19 Usa 'aínbi ca —ësa ñu 'ati ca 'aisama 'icë —quixun 'unánquinbi usaquin 'acë 'aish uni raíri Jesucristobë upiti nitsima.

20 Usai ca Himeneo 'imainun Alejandro 'iixa. A uni rabë cana Nucën Papa Dios ñui 'atimati banatëcënunma ñunshin 'atimanën 'apu Satanasnëan tëmëraminun ëan.

2

Camabi uni Nucën Papa Dios ñucáxunti bana

1 Ënë ñucama pain ñuiquin cana mi cain: Timoteo, min camina axa Jesucristomi catamëcë unicaman, uni raíri upiti bucinun 'imianan aín cuëëncë ñuribi bianan ami catamëanuan sinánminun, Nucën Papa Dios ñucáxunun 'ë caxunti 'ain. Canan camina atúan Nucën Papa Dios —asábi ca —quixun canun catí 'ain.

2 Usonan ca camabi nëtënu 'icë 'apucama 'imainun 'apun anëcë unicamaribi Nucën Papa Dios ñucáxunti 'icën, nuxnu upí sinánñu 'ianan ubíonananima chuámashirua 'aish ax cuëëncësabi oi 'i bucinun.

3 Usoquin Nucën Papa Dios camabi uni ñucáxunti ca asábi 'icën. Nucën Papa Dios, an nu ainan 'inun iëmicë, ax ca usoquian aín unicaman 'ati cuëënia.

4 Ax ca camabi unían ainan 'inux iëquin ax cuëëncësabi oi 'iti 'unánti cuëënia.

5 Nucën Papa Dios ax ca achúshishi 'icën. An abëa camabi uni upí 'inun 'imiti axribi ca achúshishi 'icën, a uni ca Jesucristo ax 'icën.

6 Camabi uníxa aín 'ucha tërëncë 'aish Nucën Papa Diosnan 'inun ca 'itsianxmabi bamacëxa. Usai ca 'iacëxa quixun ca aín unicaman Nucën Papa Diosan mëníosabi oquin unicama ñuixunia.

7 Usa 'ain cana an 'imicë 'ixun judíos unicamaishima judíosma unicamaribi Jesucristomi catamëtía Nucën Papa Dios cuëëncësabi oi 'inun 'unánmin. Usaquin uni 'unánminun ca Nucën Papa Diosan 'ë caisacëxa quixun ñuixunquin cana Cristonan 'ixun cëmëquin paránquinma mi can.

8 Ësa cana 'ëx cuëënin, uinu cara axa Jesucristomi catamëcë unicama timëtia anuax ca nucë bënë unix upí oquin sinani, unimi nishi abë cuëënicananima, aín męcën manámi oi Nucën Papa Diosbë banati 'icën.

9 Usaribiti ca axa Jesucristomi catamëcë xanucamaxribi ax tanxëshi mëníocati 'icën, 'aisamaira cupicë ñu, chupa, curi, 'imainun perla, acama ca pañutima 'icën. Aín buribi ca unin isnun quixun 'aisamaira oquin mëníotima 'icën.

10 Usai 'iquinma ca uisoquin cara axa Nucën Papa Diosmi catamëti ami cushicë xanun ñu 'ati 'icë, usoquinshi aín nuítu upí 'ixun 'anan nuibaquin 'aquinsa 'icë raíri 'aquinti 'icën.

11 Axa Jesucristomi catamëcë unicama timëcë 'ain ca xanuxun banaquinma nucë bënë unían Nucën Papa Diosan bana ñuixunia cuaquin, a banaxa quicësabi oquin 'ati sinánti 'icën.

12 Cana mi cain, axa Jesucristomi catamëcë unicama timëcëbëtan ca xanuxun bana ñuixuntima 'icën, nucë bënë unían aín bana tanquin an cacësabi oquin 'anun quíax ca quitima 'icën. Usai 'ianan ca unían Nucën Papa Diosan bana ñuixuncëbë banatima 'icën.

13 Nucën Papa Diosan ca uni achúshi, Adán, a pain uniotancëxun xanu achúshi, Eva, aribi uniocëxa.

14 Uniocëbi ca ñunshin 'atimanën 'apúan sinánmicëxun runun Adánma, Eva paránquin ñu 'atima 'amiacëxa. Usocëxa ca 'uchacëxa.

15 Usa 'aínbi ca uinu 'icë xanun cara tuáñu 'ianan Jesucristomi catamëcë 'ixun, bëtsibë nuibanquin upí sinánñu 'ixun 'atima ñu sinánquinma, tuáñu xanúan 'ati ñucama upí oquin 'aia, a xanux Nucën Papa Diosan upí oquin 'aquincë 'iti 'icën.

3

Axa Jesucristomi catamëcë unin cushicamaxa usai 'iti bana

1 Ënë bana ca aséribi 'icën: Axa Jesucristomi catamëcë unicaman cushi 'iisa tancë uni an ca 'unánti 'icën, ënë ñu mëëti ca upíira 'icën. —Usa 'ain cana upíira oquin 'ati 'ai —quixun sinánti 'icën.

2 Usa 'ain ca axa Jesucristomi catamëcë unicaman cushi ax ësa uni 'iti 'icën: Ca 'iti 'icën, —'aisama ca —quixun unin ñuicëma, xanu achúshiñuishi, upí sinánñu, cuaibë banacëma, upí

oquin sináncé 'ixun ñu 'atima 'acëma. 'Ianan ca a isi aia cuëenquin uni bicé 'ianan Nucën Papa Diosan bana 'unánmíti 'unáncé 'íti 'icën.

³ Paëncëma 'ianan ca unibë mëëananti sinánñuma 'íti 'icën. Usa 'aish ca bënëtima cuëmëninishi unibë bananan curíquiñu 'iisa tani bënëtima 'icën.

⁴ Aín xubunu 'icé aín aintsicamaxa upí 'inun bërúanti ca 'unánti 'icën. An upí oquin 'unánmicëxun aín bëhçicënën aín bana cuacé ca 'íti 'icën.

⁵ Aín xubunu 'icé aín aintsicama upí 'inun bërúanti 'unáncëma 'ixun ca unin axa Jesucristomi catamécë unicama upí 'inun bërúantima 'icën.

⁶ Bërfíratsu ami catamécë uni ax ca axa Jesucristomi catamécë unicaman cushi 'itima 'icën. Usa 'ixunbi ca —'ëx cana bëtsi unisamaira 'ai —quixun sinánti 'icën. Usaribiquin rabíquin —'ëx cana Nucën Papa Diosaribi 'ai —quixun sináncé cupí ca Nucën Papa Diosan ñunshin 'atimanën 'apu, Satanás, aín nëtënu chiquáncëxa. Usaribítia rabíti rabanana camina axa bërfíratsu ami catamécë uni axa Jesucristomi catamécë unicaman cushi 'imitima 'ain.

⁷ Axa Jesucristomi catamécë unicaman cushi ax ca axa Jesúsni sináncëma uníbia —ax ca upí nuituñu 'icé —quixun 'unáncé 'íti 'icën. Usama 'icé ca unia a ñui 'atimati banamainun ñunshin 'atimanën 'apúnribi ñu 'atima 'amiti 'icën.

An axa Jesucristomi catamécë unicama 'aquincé unicamaxa usai 'iti bana

⁸ Axa Jesucristomi catamécë unicaman cushi 'icësaribiti ca an atu 'aquincé unicamáxribi 'íti 'icën. Upí uni ca quixun unin 'unáncé ca 'íti 'icën. 'Ianan ca cëmëma 'ixun aín quicësabi oquin ñu 'acé 'íti 'icën. Paëncëma 'ianan ca curíqui binuxun uni paráncëma 'íti 'icën.

⁹ Usa 'ixun ca Jesucristomi catamëquin Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'unánmicë ñucama upí oquin 'unani an 'imicësabi oi 'íti 'icën. Usai 'i ca —'ën cana Nucën Papa Dios cuëëncëma ñu 'aima —quixun 'unáncé 'íti 'icën.

¹⁰ An axa Jesucristomi catamécë unicama 'aquinti uni caísñuxun camina uisa uni cara, uisoquin cara ñu 'aia quixun pain istancëxun caísti 'ain.

¹¹ An axa Jesucristomi catamécë unicama 'aquincé unin xanux ca —upí xanu ca —quixun camabi unin 'unáncé 'íti 'icën, ca cëmëi bëtsimi manáncëma 'íti 'icën, paëncëma 'ianan ca aín ñu 'ati upí oquin 'acé 'íti 'icën.

¹² An axa Jesucristomi catamécë unicama 'aquincé unix ca achúshi xanuñuishi 'íti 'icën. Aín bëhçicé 'imainun aín xubunu 'icé aín aintsicama upí 'inun bërúanti ca 'unánti 'icën.

¹³ Usa uni 'ixun axa Jesucristomi catamécë unicama upí oquin 'aquinia isquin ca camabi unin —atux ca upí uni 'icé —quixun ñuítí 'icën. Usaquian ñucëxun ca ami cushicé 'aish racuëquinma Cristo Jesús unicama ñuixunti 'icën.

Uni itsínma axa Jesucristomi catamécë unicamainshi 'unáncé bana

¹⁴⁻¹⁵ 'Ën cana bënëtishi mi isi cuanti sinanin. Usa 'ixunbi cana 'ëx bënëquiancëbëtanmami, usai ca Jesucristomi catamécë unicama bucuti 'icé quixun 'unánun, quíríca pan mi buánmin. Axa Jesucristomi catamécë unicamax ca Nucën Papa Dios, axa bamatimoi tsócé, aín uni 'icën. Aín unicama cupíshi ca camabi unin uisa cara Nucën Papa Dios 'icé quixun 'unánun uisax cara uni ainan 'íti 'icé quixun 'unánti 'icën. Atu cupíshi ca bëtsi unicaman ëné ñucamax ca asérabí 'icé quixun manutíma 'icën.

¹⁶ Asérabia unin 'unáncëma ñu Nucën Papa Diosan aín unicamaishi 'unánmicé 'ain ca nun ñucé bana ënëx asérabí 'icën:

Jesucristo ax ca Diosribi 'aish ëné menuax uni 'iacëxa. Jesucristonën ca aín nuitu upí 'ixun upí ñuishi 'aia quixun ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan unicama sinánmiacëxa. 'Imainun ca Jesucristonëx ángelnënríbia iscé 'iacëxa. Usa 'ain ca a ñuiquin aín unicaman camabi menuxun uni 'unánmia. A ñucé banax ca asérabí 'icé quixun sinani ca camabi menuax, uni ami catamëtía. Usa 'aish ca ëné menu 'itancëx aín Papabë 'i aín nëtënu cuancëxa.

4

An Nucën Papa Diosan banamabi bana itsi uni ñuixuncé uni ñucé bana

¹ Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan ca nu upí oquin 'unánun 'unánmia, Jesucristo utécënti nëtë 'urama 'ain ca ñunshin 'atima, an uni paráncé, acaman sinananmicëxun, uni raírinën 'atima ñu 'aquin Jesucristomi catamëti ënti 'icé quixun.

² Usai 'iquin ca axa cëmécë unin bana cuati 'icën. A cëmécë unicama an ca cëmëntapun 'aish cëmëquin, usai banati ca 'aisama 'icé quixun 'unánmia. Usa unicamax ca aráñpi 'itsisan mëpëpëcacëxa mocënu ñun naxcacëxunbia paë tancëma unisaribi 'icën.

³ A unicamax ca axa Nucën Papa Diosni catamécë unicaman isa xanu bitima 'icé quianan bëtsi bëtsi ñuribi pitima 'icé quíax quía, an 'ináncëxun aín unicama an aín bana 'unáncé 'ixun a —asábi ca —caquin pítí oquian camabi ñu Nucën Papa Diosan unio 'ainbi.

⁴ Nucên Papa Diosan unio camabi ñux ca upí 'icên. Usa 'ain ca aín unicaman —pitima ca —quixun timaquinma Nucên Papa Dios —asábi ca —caquin piti 'icên.

⁵ Aín banaxa —asábi ca camabi piti ñu 'icē —quiax quicē cupí cananuna an nu ñu 'ináncëxun, Nucên Papa Dios —asábi ca —quixun caquin piti 'ain.

An Jesucristo cuëncësabi oquin bana ñuixuncē uni ñuicē bana

⁶ 'Ën mi cacē bana ënē axa Jesucristomi catamēcē unicama ñuixuncē 'aish camina an Jesucristo cuëncësabi oquin bana ñuixuncē 'iti 'ain. 'Ianan camina ami ñuixuncē bana upí oquin 'unánquin a banaxa quicēsabi oquin 'ati 'ain.

⁷ Usai 'iquin camina unían aín rara usai 'iá bana ñuicëbëtanbi, usaribi oquin 'aquinma, upíira oquin sinánquin Nucên Papa Dios quicēsabi oquin 'ati 'ain.

⁸ 'Ënëx ca ësa 'icên. Camabi nētën cuai aín nami bachura 'ianan cushi 'aish ca uni upiti cuai cuëña. Usai cuëncësamaira oi ca camabi nētën upíira oquin sinánquin Nucên Papa Dios cuëncësabi oquin 'ai, uni ënē menuax upitax buci cuëñanan usai 'itancëx Nucên Papa Diosan nētënuaxribi abē 'aish cuënti 'icên.

⁹ Usai ca 'iti 'icē quicē banax ca asérabi 'icên. Usa ca quixun ca camabi unin upí oquin 'unánti 'icên.

¹⁰ Nucên Papa Dios, axa batatimoi tsócē, an camabi uni ainan 'inun iëmisa tanquin Jesucristomia ax catamēcē unicama iëmicē, an ca axa quicēsabi oquin ënē menuxun 'imianan aín nētënuaxribi aín unicama upitax 'inun 'imiti 'icē quixun cananuna 'unanin. Usa 'ixun cananuna nun 'acésaribi oquian camabi unin 'unánun, tëmëranan uni numi 'atimati banacē 'ixunbi unicama Nucên Papa Diosan bana ñuixunin.

¹¹ 'Ën mi cacē banacama ënē camina axa Jesucristomi catamēcē unicama usaquian 'anun quixun caquin 'unánmiti 'ain.

¹² Usoquin 'anan camina mix mēcō unima cupía unin timaquin min bana cuaisama tanti rabanan upí uni 'iti 'ain. Mixmi 'icésaribitia axa Jesucristomi catamēcē unicamaxribi upí 'inun camina upiti bananan, upitishi 'ianan, unicama nuibanan, uisa ñu cara 'icëbëbi Jesucristomi catamëanan, min xanuma 'ain xanubē 'itima 'ain.

¹³ 'Ëx mi isi cuanmainun camina axa Jesucristomi catamēcē unicama timécënxun Nucên Papa Diosan bana, min 'acésabi oquin camaxunbia cuanun cushin banaquin 'ati 'ain. Atúxa upiti Jesucristomi catamënnun camina bana ñuixunquin upí oquin sinánmiti 'ain.

¹⁴ Axa Jesucristomi catamēcē unicamaxa timécē 'aian atun cushicaman aín mēcën minu nanxun, Nucên Papa Diosan sinánmicëxun mi cá bana a camina manutima 'ain. Atúan cacésabi oquinmi 'anun ca Nucên Papa Diosan mi cushioti 'icên.

¹⁵ —An ca Jesucristomi catamécē 'ixun, upí oquin ñu 'aia —quixun unicaman mi isnun camina upí oquin sinánquin 'ën mi cacē banacama quicēsabi oquin ënquinma 'ati 'ain.

¹⁶ Amanu amanua sinanima camina a bana quicēsabi oi 'ianan a banaxa quicēsabi oquin uni bana ñuixunti 'ain. Usaquin 'aími mix iécē 'imainun ca an mínni a bana ñuixuncëxun cuacē unicamaxribi Nucên Papa Diosan 'inux iécē 'iti 'icên.

5

Axa Jesucristomi catamēcē unicamabē usai 'iti bana

¹ Uni apan camina ñu catima 'ain. Ñu caquinma camina min papami 'acésaribi oquin uni apan upí banaishi ñuixunquin 'ësëti 'ain. Min xucénmi 'acésaribiquin camina bënë unicamaribi nuibaquin 'ësëti 'ain.

² Min titami 'acésaribi oquin camina nuibaquin xanu xënicama 'ësëti 'ain. 'Anan camina min chirabacëmi 'acésaribi oquin xanu xuntacucamaribi 'atimaquin sinánquinma upí oquin sinánquin 'ësëti 'ain.

³ Casunamécē xanucama camina an ñu 'aquinti 'aíma 'ain, 'aquinti 'ain.

⁴ Usa 'aínbi ca xanu casunamécënx tuáñu 'ianan babañu 'icē aín tuábëtan aín baban 'aquinti 'icên, chamará 'icē ca aín papabëtan aín títan tëmëraquinbi nuibaquin tuá canioia, usa cupí. Usa 'ain camina uni 'imainun xanu, aín tita, aín papa 'imainun aín xubunu 'icē aín aintsicamaribi 'aquianan ñu 'axunti 'unánmiti 'ain. Usoquian 'ati ca Nucên Papa Dios cuëña.

⁵ An ñu 'aquinti 'aíma 'ain ca xanu casunamécënx Nucên Papa Diosmishi catamëtia. Usa 'aish nētënbí, imëbi ëníma abē banaquin ca Nucên Papa Dios raíri uni ñucáxunia.

⁶ Casunamécē xanu axa xanu raíri 'aquinti sinanima, aín cuëncësarishi 'icē, ax ca bamacëma pain 'aishbi bamacësa 'icên.

⁷ Usa 'ain camina 'ën mi cacē banacama ënëxa quicēsabi oía 'inun, axa Jesucristomi catamēcē unicama 'unánmiti 'ain, unían —aín aintsi 'ibu ca upí oquin 'aquinima —quixun ñuiti rabanan.

⁸Uni 'imainun xanu Jesucristomi catamécë 'ixunbia, an aín xubunu 'icëcama 'imainun aín aínsi 'ibucamaribi ami sinánquin 'aquincëma, ax ca Jesucristomi catamécëmasa 'icën. Usa 'aish ca axa Jesucristomi catamécëma uníxa 'icësamaira oi 'atimaira 'icën.

⁹An ñu 'aquintia 'aíma 'ain ca xanu casunamécë, axa Jesucristomi catamécë unicaman 'aquinti 'icën. 'Aquincëxun ca atúinshia ñu 'axunun caínquinma, anribi axa Jesucristomi catamécë unicama 'aquinti 'icën. Usaquian 'anun aín anë quiricanu 'acë xanu, ax ca sesenta baritiañuma pan 'itima 'icën. Casunamécëma 'aish achúshi bënëñuishi 'iá ca 'iti 'icën.

¹⁰Upí oquian ñu 'aia unin 'unáncë ca 'iti 'icën. Cara aín tuá upí oquin canioxa, cara uni 'imainun xanu a isi aia upí oquin biaxa, cara axa Jesucristomi catamécë unicama 'aquianxa, cara axa tēmëracë unicama chuámarua 'inun 'aquianxa, 'imainun cara uisa ñu upíribi 'axa quixun 'unáncë 'aish ca aín anë 'acë 'iti 'icën.

¹¹Usa 'ain camina casunamécë xanu xutani 'icë axa Jesucristomi catamécë unicama an 'aquinun 'imitima 'ain. Usa xanux ca Jesúsni manuti amiribishi bēnutisa tanti 'icën.

¹²Usari 'i ca —'ën cana axa Jesucristomi catamécë unicama 'aquinti 'ai —quixunbi 'aquiníma 'uchati 'icën.

¹³'Ianan ca usa xanux ñu mēētisama tani chiquishi, bētsi bētsi xubunu atsínbēquinquin bana ñuibēquini niti 'icën. Nianan ca a ñuitima ñuribi ñuiti 'icën.

¹⁴Usai 'itima cupí cana cuēñin, xutani 'aísha ax casunamécë xanux ca bēnuti 'icën. Bēnutancëxun tuatancëxun ca aín tuá 'imainun aín xubunu 'icë ñucama upí oquin bērúanan, aín bēñeribi 'aquinti 'icën. Usaquian 'acëbë ca axa Jesucristomi sináncëma unicama a xanu ñu 'atimati banatima 'icën.

¹⁵Usai 'iquinma ca casunamécë xanu raírinën Nucën Papa Diosni sinánti 'ēnxun ñunshin 'atimanën 'apu Satanasnēan sinánmicësabi oquinshi 'aia.

¹⁶Usa 'ain cana mi cain, bēbu 'imainun xanu axa Jesucristomi catamécëcaman ca aín aínsi 'ibu casunamécë 'icë upitaxa 'inun bērúanti 'icën, axa Jesucristomi catamécë unicaman isa a bērúanan quixun sinánquinma. Usa 'aínbi ca axa Jesucristomi catamécë unicaman, an 'aquinti aín aínsi 'ibu 'aíma 'ain, xanu casunamécë 'aquinti 'icën.

¹⁷Aín cushian upí oquin 'aquincëxun ca axa Jesucristomi catamécë unicaman ami sinánquin nuibaquin aín bana cuati 'icën. Usa 'ixun ca bētsi 'acësamaira oquin an bana ñuixuanan upí oquin 'unánmicë, ami sinánquin nuibanun upíra oquin aín bana cuati 'icën.

¹⁸Moisésnēan cuēñëo bana ca quia: "Trigoma rēucubutanun amáquin piia quixun camina vaca bēñë cuētanitima 'ain". Jesusaxribi ca 'esai quiacëxa: "An ñu mēëxuncë uni a ca an ñu mēëmicë unin cupíoa". Usaribiti ca an Nucën Papa Diosan bana ñuixuncë uni an aín cupí biti asábi 'icën.

¹⁹Axa Jesucristomi catamécë unicaman cushia, usai ca 'ia quixun uni achúshinën ñuia camina cuashiti 'ain. Rabë unían ñuia camina cuapánti 'ain. Rabë 'imainun achúshi unían ñuiaíra camina —aséribi ca —quixun 'unánti 'ain.

²⁰Usa 'ixuan aséribi 'ēnquinma 'aisama ñu 'aia camina axa Jesucristomi catamécë unicama timécënxun sinanatánun 'ēsëti 'ain, usaquinmi caia cuaquian axa Jesucristomi catamécë uni raírinën —'ēnribi cana usaquin 'atima 'ai —quixun sinánun.

²¹Nucën Papa Dios 'imainun Nucën 'Ibu Jesucristo 'imainun aín ángel upícamanribia ismainun cana 'esaquin 'anun mi cain: Min aínsi 'ibu 'imainun uisa uni cara, anbia axa Jesucristomi catamécë unicaman cushi 'ixunbi ñu 'aisama 'aia camina axa Jesucristomi catamécë unicama timécënxun sinanamiquin cati 'ain, 'ēn mi cacësabi oquin.

²²Upí oquin aín nuitu 'unánxunmaishi camina uni axa Jesucristomi catamécë unicaman cushi 'imitima 'ain. Upí oquin pain uisa uni cara quixun istancëxun camina min mēcën anu nanquin anëti 'ain. Isunmabi upíma uni anëaxbi camina usaribiti upíma 'iti 'ain. Usaquin ñu 'ati rabanán camina bērúancati 'ain.

²³Min pucu 'aisama 'iquin camina 'unpáxëshi 'aquinma vino chamara 'unpáxcëñun mēscuxun 'ati 'ain.

²⁴Uni raírinēan unēquinma ñu 'aisama 'aia ca a unicama policianën buáncëma 'aínshi unin isia. Isananbi ca uni raírinēnribi unéxun ñu 'aisama 'aiabia policianën a unicama buáncëbētan cuni unin 'unania.

²⁵Usaribiquin ca unían ñu upíshi 'aia camabi unin isia. Usaquian iscëma 'aíshbi ca unían upí oquin 'acë ñu ax raíri unían 'unáncëma 'itima 'icën.

6

¹An uni ñu mēëxuncë uni, ax Jesucristomi catamécë 'ixun ca an ñu mēëmicë uni ñuiquinma upíxunshi ñu mēëxunti 'icën, unían Nucën Papa Dios ñuianan aín banaribi 'atimaquin ñuiti rabanán.

²A rabëtaxbi Jesucristomi catamécë 'ixun ca an uni ñu mēëxuncë unin —an ë ñu mēëmicë uni cana upí oquin ñu mēëxunima —quixun sinántima 'icën. Usai 'iquinma ca an ñu mēëmicë

uni axa Jesucristomi catamēcē 'aish aín nuibacē xucēnsa cupí, bētsi uni 'acēsamaira oquin ñu mēxunti 'icēn. Usai 'inun camina camabi uni ñuixunquin 'unánmiti 'ain.

Jesucristomi catamēcē uni ñuñu 'iisa tani bēnētima bana

³Ui unin cara unínbi sináncē bana uni 'unánmiquin Nucēn 'Ibu Jesucristonēn ñuicē bana, anun uni iēti, a 'imainun an sinánmicēxuan aín unicamanribi ñuicē bana cuaisama tania,

⁴a unin ca rabiacaquinbí añu ñubi 'unáncēma 'icēn. Usa unin ca abē cuēbicanantishi cuēēnquin —usama ca, ēsaira ca bana 'icē —quixun raírí unicama cuēbicananquinia. Usai 'i ca a unicamax nutsianan, nishánanan, ñuianani 'atimati banaia. Usa 'ixun ca uinu 'icē unínbi ca asérabi bana ñuima quixun sinania.

⁵Usa 'aish ca a unicamax usaíshi 'iquin uisa ñu 'ati cara upí 'icē, uisa ñu 'ati cara upíma 'icē quixun 'unanima nētētima nishánani cuamianania. Usai 'icē unicaman ca Nucēn Papa Diosan bana 'aquin isa unin curíqui bití 'icē quixun sinania. A unicamabē camina nitima 'ain.

⁶Axa ñuñu 'iisa tani bēnētima Jesucristomi catamēcē uni ax cuni ca upí oquin sinani cuēēnia.

⁷Ñuñu cananuna bacēanma 'ain. Usaribiquin cananuna bamaquianquin uisa 'ixunbí nun ñucama buaniman.

⁸Usa 'ain cananuna pitiñu 'ianan chupañu 'aish cuēēnquin 'aisamaira ñuñu 'iti sinántima 'ain.

⁹Axa 'aisamaira ñuñu 'iti cuēēncē uni a ca ñunshin 'atimanēn 'apun ñu 'aisama 'anun sinánmia. Sinánmicēxun ca a unicaman, uni sinánñuman 'acēsaribi oquinshi 'ati 'icēn. Atúan usoquin sináncē cupí ca an 'aisama ñu 'atishi sináncē unicamax, aín sinan ñancáishi 'aish xēnibua 'aínbi Nucēn Papa Diosbē 'itimoí bamanuxun 'aia.

¹⁰Axa ñuñu 'ianan 'aisamaira curíquiñu 'iti cuēēncē uni an ca masáquin sinan sinánquin, uisa ñu cara upíma 'icē abí 'aisama sinánñu 'ixun 'aia. Usa 'ain ca raírí unin Jesucristomi sináncē 'ixunbí 'aisamaira ñu bití cuēēnquin, Jesucristo manubianxun ñu 'aisama 'aia. Usa 'aish ca masá nuituti nitsia.

Jesucristonan 'ixun ñu 'atima 'ati sinánquinbi tēnēti bana

¹¹Uni raírínēan 'aisamaira ñuñu 'ianan curíquiñu 'iti cuēēncē cupí 'atima ñu 'acēbēbi camina mix Nucēn Papa Diosmí catamēcē 'aish atumí 'unánti 'ain. 'Unánquin camina upí sinánñu 'ixun Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oquin 'anan, amí catamēti unicamabē nishánanima nuibananan, uisa ñu cara 'icēbēbi bēnētima 'ianan, rabitima cuēmēninishi banati 'ain.

¹²Ñunshin 'atimanēan 'atimamitisa tancēxunbi tēnēquin camina Nucēn Papa Diosmí catamēcē 'ixun ax cuēēncēsabi oquinshi ñu 'ati 'ain. Usoquin 'atancēxmi xēnibua 'aínbi aín nētēnu abē 'inun ca an mí caísacēxa. Asérabi cana 'ēx usai 'i quiax camina 'itsa unían cuamainun quiacēn.

¹³Nucēn Papa Dios, an camabi ñu unio, a 'imainun Jesucristo, Poncio Pilatonēn ñucacēxun chiquinaquin —'Apu 'inux cana uacē —quixun cá, ax cuēēncēsabi oquin cana mí cain,

¹⁴Nucēn 'Ibu Jesucristo utēcēnti nētē 'Itámainuan xēnibua 'aínbi uínbi mín camina ñu 'atima 'acē quixun sinánti rabanán camina ñu 'aisama 'aquinma, 'ēn mí cacē bana bētsi oquinma ax quicēsabi oquinshi 'ati 'ain.

¹⁵Aín nētēa sēnēncēbētan ca Nucēn Papa Dios, ax achúshishi 'icēa camabi unin ashi rabití, 'ianan cushiira cushi 'aish, 'apucaman 'Apu 'ianan 'ibucaman 'Ibu, anbi Nucēn 'Ibu Jesucristo utēcēnun xuti 'icēn.

¹⁶Nucēn Papa Dios axēshi ca cēñutima usabi 'ia. Ax ca uíxbi bēbaquiantisama oquian pēcacē nēbētsi 'icēn. Uínu 'icē unínbi ca a isáma 'icēn. Istisama ca ax 'icēn, uínbi ca a isima. Ax cushiira cushi 'icē ca xēnibua 'aínbi camabi unicama 'imainun ángelcamanribi a rabití 'icēn. Usaquin ca 'ati 'icēn.

¹⁷Axa Jesucristomí catamēcē uni, 'itsa curíquiñu 'imainun 'itsa ñuñu 'icē camina ēsaquin catí 'ain: Curíquiñu 'ixun camina —'ēx cana ñuñuira 'aish bētsi unisama 'ai —quixun sinántima 'ain. Curíquiñu 'imainun ñucamaxribi ca nētēti 'icēn. Usa 'ain camina mín curíquimi catamēquin —uínbi ca 'ē uisoima, añu ñu carana 'aisa tani a cana 'ati 'ai —quixun sinántima 'ain. Usaquin sinánquinma camina Nucēn Papa Dios an bamatimoí tsócē 'ixun, anun nux chuámarua bucinun camabi ñu nu 'ináncē, amishi catamēti 'ain.

¹⁸Canan camina ēsaquinribi atu catí 'ain, ēnquinma upí ñuishi 'anan ca uix cara ñuñuma 'aish 'aquinsa 'icē aribi ñonquinma 'aquínti 'icē quixun.

¹⁹Usoquin 'acē 'aish ca ñuñu uní ax Jesucristonēn 'acēsaribi oquin sináncē 'aish ēnē menuxun pain Nucēn Papa Dios cuēēnmitancēx, bamatancēxribi xēnibua 'aínbi chuámarua abē 'iti 'icēn.

Ashia Pablonën Timoteo cá bana

²⁰ Timoteo, cana mi cain, bana itsi ñuixunquinma camina Jesucristo ñuicë banaishi bëtsi oquinma unicama ñuixunti 'ain. Jesucristo ñui quicë bana isa quixunbi ca bëtsi bëtsi unin aséribi a bana quicësa oquin ñuixunquinma bëtsi bana ñuia. A banax ca an ñu 'unáncë unicaman aséribi isa quixun ñuicë 'aishbi ñancáishi 'icën. A bana camina cuatima 'ain.

²¹ Raírinën ca a bana cuaquin Nucën Papa Diosmi sinánti éanxa.

Nucën Papa Diosan nuibaquin mi 'aquinmainun ca bërúanx 'it. Ashi, Pablo.

PABLONĒAN ARIBI TIMOTEO BUÁNMITĒCĒAN QUIRICA

Pablonĕan Timoteo quirica cuĕnĕoxuan

¹Ēx cana Pablo, aín bana ñuixunuan Jesucristonĕn caísa 'ain, Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oquin. —Jesucristomi catamĕtíshi ca uni Nucĕn Papa Diosnan 'iti 'icĕ —quixun unicama canun ca Jesucristonĕn 'ĕ 'imiácĕxa.

²Timoteo, 'ĕn bĕhicĕsa 'icĕ nuibaquin cana ĕnĕ quirica mi buánmin. Nucĕn Papa Dios 'imainun Nucĕn 'Ibu Jesucristo, an nu ainan 'inun iĕmicĕ, an nuibaquin min 'uchacama tĕrĕncĕ cupími ainan 'aish chuámashirua 'iti cana cuĕĕnin.

Cristo ñuiquin uni cati bana

³Nucĕn raracaman 'asaribi oquin 'ĕnribi asĕrabi a 'inamĕcĕ 'ixun rabicĕ, Nucĕn Papa Dios, a cana imĕbi nĕtĕnbi abĕ banaquin mi ñucáxunquin —asábi ca —quixun cain.

⁴Mixmi bĕunan mĕscúćĕ aribi manucĕma 'ixun cana chuámara tani cuĕĕinra cuĕĕnuxun mi istĕcĕinsa tanin.

⁵'Imainun cana mixmi asĕrabi Jesucristomi sinania 'ĕn mi iscĕ a manuiman. Min chichi, Loida, 'imainun min tita, Eunice, axa 'icĕsaribiti camina mix asĕrabi Jesucristomi sináncĕ 'ai quixun cana 'unanin.

⁶Usa 'ain cana manúaxmami 'inun mi cain, 'ĕn mĕcĕn minu nancĕbĕtan ca Nucĕn Papa Diosan aín bana ñuixunun aín cushi mi 'inácĕxa. A cushia minuax nĕtĕnunma camina bĕnamĕbutibia tsi rĕquirutĕcĕncĕsa 'inuxun, ami catamĕquin aín bana ñuixunti 'ain.

⁷Ainan 'aishnu racuĕ 'inun ca Nucĕn Papa Diosan nu 'imíama 'icĕn. An ca nu ainan 'imiácĕxa, aín cushiñu 'ixúnu nuibaquin unicama 'aquianan upí oquin sinánquin ñu 'anun.

⁸Mix ainan 'aish camina —ĕx cana Nucĕn 'Ibu Jesucristonan 'ai —quixun uni catimi rabíntima 'ain. 'Imainun camina Jesucristonĕn bana uni ñuixunia 'ĕ sipuacancĕ cupí rabíntima 'ain. Usai 'iquinma camina miribia uni Nucĕn Papa Diosan bana ñuixuncĕ cupí, unĕn tĕmĕramicĕxunbi rabínquinma tanshiti 'ain, Nucĕn Papa Diosan ax cuĕĕncĕsabi oquin mi cushiomainun.

⁹Nucĕn Papa Diosan ca nu iĕmiquin ainan 'imiácĕxa, nuxnu ax cuĕĕncĕsabi oíshi upí 'inun. Nun ñu upí 'acĕ cupíma, axbi nuxnu ainan 'iti cuĕĕnquinshi, ca nu nuibaquin Jesucristo cupí nu ainan 'imiácĕxa. Camabi ñu uniocĕma pain 'ixun ca Nucĕn Papa Diosan nuibaquin, Cristo Jesusan nu iĕminun mĕniocĕxa.

¹⁰Mĕnió 'ixun ca camabi unían —an ca nu nuibatia —quixun 'unánuan nu iĕmiti Jesucristo xuacĕxa. Xuá 'aish ca axa ami catamĕcĕ unicamaxa ax utĕcĕncĕbĕ usaribiti 'iti oi batamancĕxbi baísqiácĕxa. Usa 'ain cananuna 'unanin, ainan 'aish ca uni aín nĕtĕnu cĕñútimoí abĕ 'iti 'icĕ quixun.

¹¹Usaí Jesucristo ñui quicĕ banacama camabi judíosma unicama ñuixunuan aín bana quicĕsabi oía 'inun 'unánminun ca Nucĕn Papa Diosan 'ĕ 'imiácĕxa.

¹²An 'imicĕxun usoquin 'acĕ cupía bĕtsi bĕtsi ocancĕxbi cana rabiniman. Ami catamĕquin cana 'unanin, ax cushiira 'ixun ca Nucĕn Papa Diosan, 'ĕx a 'inamĕcĕ 'icĕ bĕrúanquin aín bana bĕtsi oquin ñuiquinma upí oquinshi unicama 'unánminun 'ĕ 'aquinti 'icĕn. 'Aquianan ca anúan ax utĕcĕnti nĕtĕn uquin an 'ĕn 'acĕ ñucama upí isti 'icĕn.

¹³'Ēn mi ñuixuncĕ banacama quicĕsabi oquin camina manuquinma 'ati 'ain. 'Anan camina ainan 'icĕa Cristo Jesusan mibĕ 'ixun cushiocĕx ami catamĕti camabi uni nuibacĕ 'iti 'ain.

¹⁴Aín Bĕru Ñunshin Upí an nubĕ 'ixun nu sinánmicĕ, an 'aquincĕxun camina Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oíshi 'ianan Jesucristo ñuicĕ banaishi ñuixunti 'ain.

¹⁵Camina 'unan, Asia menuax ucĕ unicamabĕtan ca Figelo 'imainun Hermógenes, axribi anuax ucĕ 'ixun, anribi 'ĕ ĕbianxa.

¹⁶⁻¹⁷Usa 'ainbi ca Onesíforonĕn 'ĕx masá nuitucasíabi 'ĕ 'ĕsĕquin 'ĕ cuĕĕnmíaxa. Romanu ax bĕrí ucĕ 'ixun mĕracatsi bĕnĕquin bariquinbi 'acasmapantancĕxun 'ĕ mĕrax ca 'ĕx sipunu 'ainbi rabinima 'itsai 'ĕ isi uaxa. Usa 'ain cana Nucĕn 'Ibu Diosan Onesíforonĕn xubunu 'icĕcama nuibaquin 'aquinti cuĕĕnin.

¹⁸'Imainun camina 'unanin, Efeso ĕmanuxunribi ca Onesíforonĕn ñu nu 'itsa oquin 'axuanxa. Usa 'aian Nucĕn 'Ibu Jesucristo utĕcĕncĕbĕtan Nucĕn 'Ibu Diosan a upí isti cana cuĕĕnin.

2

Aín cushían cacĕsabi oi suntáru 'icĕsaribiti Jesucristonan 'aish, 'iti bana

¹ Timoteo, 'ën bëchicësa 'icë cana mi cain, Jesucristonëan nubë 'ixun nuibaquin nu 'inánti aín cushi a bitsi camina ami cushicë 'iti 'ain.

² Axa timëcë unicama 'ën caiami cuacë banacama, a camina, an asérabi uni raíri 'unánmiasabi sinánñu uni caístancëxun usaribi oquian 'anun 'unánmiti 'ain.

³ Suntárunëan upí 'ixun aín cushian cacësabi oquin têmëraquinbi 'acësaribi oquin camina mix, Jesucristonëni uni 'ixun, têmëraquinbi an cacësabi oquin 'ati 'ain.

⁴ Suntárunën ca suntáruma unicamabëtan ñu mëëquinma atun 'ati ñuishi 'aia. Usa 'ixun ca aín comandante cuëëminuxun añu 'anun cara caia a 'atishi 'ixun cainia. Usaribi oquin camina min 'Ibu, Jesucristo, ax cuëëncësa oquinshi 'ati 'ain.

⁵ Ënëx ca ësaribi 'icën. An pelota 'acë unicamax ca usaquin pelota 'ati 'unáncëma 'aish ñancábi cuaia. Usai 'iquin ca aín cupí bitsima.

⁶ Èsaribi ca. An ñu mëëcë uninribi ca aín naënu ñu 'apáxun mëníoquin, ax paían 'icëcama a ainan 'inun cuëënquin bitsia.

⁷ 'Ën mi cacë banacama ënë camina upí oquin sinánti 'ain. Sinania ca Nucën 'Ibu Jesucristonën upí oquinmi cuanun mi 'unánmiti 'icën.

⁸ Axa bamaxbí baísquia Jesucristo, Davidnën rébúnqui, a camina manuquinma sinánti 'ain. A ñui quicë bana anun uni Nucën Papa Diosnan 'inux iëti, a ca 'ën unicama ñuixuncë ënëx 'icën.

⁹ A bana ñuixunia oquin ca unin 'ë sipuaquin têmëramianan 'uchañu uni 'acësaira oquin 'ë manë risin təcërcaxa. Usoquin 'ë 'aquinbi ca uinu 'icë unínbi Nucën Papa Diosan bana cëñuima. A bana cuati ca 'itsa uni Jesúsmi sinania.

¹⁰ An sinánmicëx ca 'itsa uni Nucën Papa Diosnan 'inux Cristo Jesúsmi sinánti 'icën. Acamaxa aín 'uchacama tërëncë 'ianan Cristo Jesúsbé 'aish xëñibua 'ainbi Nucën Papa Diosnan 'inun cana unían têmëramicëxunbi tanshiti cuëënquin a bana ñuin.

¹¹ Èsaía quicë bana ënëx ca asérabi 'icën:

Nun 'uchacama ëni Cristobë bamacësa 'itancëx abë baísquicësa 'aish cananuna abë 'iti 'ain.

¹² Nucën Papa Dios ainan cupí têmëraquinbi ëncëma 'aish cananuna abë 'apusa 'iti 'ain. Usa 'ainbi ca nuxnu —'ëx cana Jesucristonën unima 'ai —quicëbë axribi nu ñui —ax ca 'ën unima 'icë —quiti 'icën.

¹³ Axa quicësabi oquinu 'acëbëtanmabi ca ax cëmëma 'ixun asérabi ax quicësabi oquin Nucën Papa Diosan 'aia.

Upí oquin 'unáncë 'ixun Nucën Papa Diosan bana uni ñuixunti

¹⁴ Atúan a bana manuxunma 'anun sinanamiquin camina axa bëtsibë cuëbicánani —usama ca, ësaira ca bana 'icë —quiax cuamianáncë unicama, a Nucën 'Ibu Dios cuëëncësabi oi usai 'iaxma 'inun quixun catí 'ain. Usai cuamiananti ca 'aisama 'icën. Usa bana cuaquin ca uni itsin 'atimaquin sinánti 'icën.

¹⁵ Nucën Papa Diosan iscëxun camina aín bana upí oquin 'unáncë 'ixun rabínquinma unicama ñuixunti 'ain.

¹⁶ Ënë nëtënu 'icë ñuishi ñuia, ax 'aisamairai banacë unicamasaribi camina 'itima 'ain. Usai ax banacë unicamax ca Nucën Papa Diosmi sinanima camabi nëtën 'uchaia.

¹⁷ Nunu 'irutancëx chaquin ca cun, nucën nami tsitsiaráquin paë oia. Usaribi oquian upíma unicaman 'aisama bana chanoquin ñuia ca 'aisamaira unin cuatia. Usa uni ca Himeneo 'imainun Fileto 'icën.

¹⁸ A uni rabëtax ca Nucën Papa Diosan banamabi cëmë bana ñui, anun baísquiti nëtë isa inúacëxa. Usa 'aínsa uni bama 'aish baísquitima 'icë quixun caquin, uni raíri uisa cara 'iti 'icë quixun sináncasmamia.

¹⁹ Unían bëtsi bëtsi ñu sináncë 'ainbi ca sinanatëcëntima oquian, xëñibua 'ainbi usabi 'iti oquin, Nucën Papa Diosan 'inan bana, ënëx ësai quia: "Uicamax cara asérabi ainan 'icë quixun ca Nucën 'Ibu Diosan 'unania". Quianan ca ësaribi quia: "Uicamax cara —'ëx cana Cristonan 'ai —quia, an ca ñu 'aisama 'ati ënti 'icën".

²⁰ Ñuñu unin xubu chanu ca curi 'acë xanpa 'imainun uxu manë 'acë xanpa 'imainun i 'acë xanparibi 'imainun mapú 'acë xanparibi 'icën. Usa 'ain ca curi 'acë 'imainun uxu manë 'acë upíra anúinshi aín 'ibun piti 'icën. Usa 'ainbi ca i 'acë 'imainun mapú 'acë ñu ax anun ñu 'arutishi 'icën.

²¹ Usaribiti ca an Nucën 'Ibu Diosbëtan upí ñu mëëti 'acë uni ax añu ñu 'atimabi 'ati sináncëma 'iti 'icën. Usa 'aish ca uisa ñu upía 'anun cara Nucën 'Ibu Dios cuëënia, a cuëënquin 'anuxun caínti 'icën.

²² Bëná unicaman ñunshínquin ñu 'acë, usaribi oquin 'ati sinántima cupí camina atumí 'unánti 'ain. Usai 'i camina axa aín nuitu upí 'aish Nucën 'Ibu Diosbé banacë unicamabëtan upí ñuishi 'anan Jesucristomí catamëti, abë nuibanani pëcananíma chuámashi 'iti 'ain.

²³ Sinánñuma unían 'acësa oquin camina unia cuëbicanáncë bana a cuatima 'ain. Usai cuëbicanáni ca unicama bëtsibë nishánani upitax 'ima.

²⁴ An Nucën 'Ibu Dios ñu 'axuncë unicaman ca abë cuëbicanánquinma camabi uni upíoti 'icën. Nucën Papa Diosan bana 'unáncë 'ixun ca bëtsi uníríbi anríbia 'unánun 'unánmiti 'icën. 'Ianan ca ami uni nishcëxbi axríbi unimi nishtima 'icën.

²⁵ Usa 'ixun ca ami nishquinma an Nucën Papa Diosan bana cuaisama tancë unicama munu upí oquin 'ësëquin 'unánmiti 'icën. 'Unánmiquin ca —Nucën Papa Diosan 'imicëx ca sinanati Jesucristomi catamëti 'icë —quixun sinánti 'icën.

²⁶ Usaquian 'aquincëxa sinanacëbëtan ca ñunshin 'atimanën 'apun ax cuëncësabi oquian ñu 'atima 'anun 'imicë 'ixunbi a uni ënti 'icën.

3

Jesucristo utëcënti nëtëa 'urama 'ain usai uni 'iti bana

¹ Èsaquinribi camina 'unánti 'ain, anúan Jesucristo utëcënti nëtëa 'urama 'ain ca aín unicamax 'aisamaira tëmëranuxun 'aia.

² Usaía 'icëbë ca ësa uníríbi 'iti 'icën: an ainanshia 'inun ñu cuëncë, curíquishi biti cuëncë, axa rabiacati —'ëx cana uni itsisama 'ai —quicë, Nucën Papa Diosmi 'atimati banacë, an aín tita aín papan banabi cuacëma, axa ñu 'ináncëxbi —asábi ca —canancëma, axa Nucën Papa Diosmi sinántisama tancë.

³ Usa 'aish ca bëtsibë nuibanainsama tanan aín ami nishcë uníríbi abë mënionantëcëinsama tanti 'icën. Usai 'iquin ca cëmëi bëtsimi manánan ñunshinacëquin aín sináncë ñuishi 'ati 'icën. 'Anan ca sinánñuma 'ixun raíri uni tëmëramiti 'icën. Usai 'iquin ca uisa ñux cara upí 'icë a 'aisama tanti 'icën.

⁴ Aín quicësabi oquin ca ñu 'atima 'icën. Nuituñuma 'ixun ca ax cuëncësabi oquinshi ñu 'ati 'icën. Usai 'i cërúquin ca añu cara Nucën Papa Dios cuënti 'icë quixun sinánquinma ax cuëncësoquinshi ñu 'ati 'icën.

⁵ —Uní raírinëxa 'icësaribiti cana 'ëx Nucën Papa Diosmi sinani nitsi —quiquinbi ca an sinánmicëxunma aín bana quicësabi oquin 'atima 'icën.

Usaía ax 'icë unicamami 'unani camina bërúancati 'ain.

⁶ A unicama raírinëan xubu itsi xubu itsinu atsínbëquinquin, bana ñuixunquin paráncëxun ca anua 'icë an ñu 'atima 'acë xanucaman sinánñumasa 'ixun, aín bana cuatia. Upí oquin sinánquinma ca a xanucaman bëtsi bëtsi oquin sinania.

⁷ Usa 'ixun ca bëtsi bëtsi bana cuaquinbi uisai cara Jesucristomi catamëti 'icë quixun 'unanima.

⁸ Usa unicaman ca Janesbëtan Jambresnën Moisésnën 'acë ñu ax ca cëmë 'icë quixun uni sinánmiasaribi oquin Nucën Papa Diosan bana ax ca cuatima 'icë quixun unicama sinánmia. Aín sinan upíma 'aish ca Nucën Papa Diosan iscëx ainanma 'icën.

⁹ Usa 'aínbi ca —cëmëntapun 'aish ca sinánñuma uni 'icë —quixun sinánquin unin aín bana 'uran sinánquinma manuti 'icën, bëráma unin Jannes 'imainun Jambresnën bana manusaribi oquin.

Ashiquin usai 'inun Pablonën Timoteo cá bana

¹⁰ Min camina 'ën bana ñuia upí oquin cuanan uisai carana 'ëx 'i abi 'unánan añu carana 'aisa tani quixun 'unan. 'Unánan camina 'unan, 'ën cana Nucën Papa Diosmi catamëquin, aín bana cuaisama taniabi ami nishquinma uni upí oxuinshi bana ñuixuan quixun. Camina 'unan, tëmëraquinbi ënquinma cana atu nuibaquin Nucën Papa Diosan banaishí sinánquin unicama ñuixuan.

¹¹ Min camina 'unan, axa 'ëmi nishcë unicaman ca bëtsi bëtsi oquin 'aisamaira 'ë tëmëramiaxa. Uisai carana 'ëx Antioquía, Iconio, Listra, a ëmacamanuax 'ia quixun camina 'unan. Anuax tëmërai bamati 'icëbia Nucën 'Ibu Jesusan 'aquincëx cana iëan.

¹² Aséribi ca axa Cristo Jesús quicësabi oi 'iisa tancë unicama unin bëtsi bëtsiocëx tëmëratí 'icën.

¹³ Usaía 'imainun ca 'aisama unicama 'imainun an uni paráncë unicama, ax bëtsi unían paráncë 'ixun atúnribi usaribi oquin uni paráncë 'aish axa 'iasamaira 'iti 'icën.

¹⁴ Usa 'aínbi camina a ëníma mínmi 'unáncë bana quicësabi oi 'iti 'ain. —Aséribi ca —quixun sinánquin camina a bana 'unan. Uicaman cara mi 'unánmiaxa quixun camina 'unanin.

¹⁵ Chamará 'ixunbi 'á 'ixun camina Nucën Papa Diosan bana 'unanin. A banacama 'unánquin camina uisai caramina 'iti 'ai quixun 'unánan, uisari caramina Jesucristomi catamëti Nucën Papa Diosan 'inux iëti 'ai quixun 'unánti 'ain.

¹⁶ Camabi Nucën Papa Diosan banax ca anbia sinánmicëxuan aín unicaman cuëñëo 'icën. Usa 'ain cananuna a bana isquin 'unánti 'ain, uisaira oquin cara Nucën Papa Diosan nu ainan 'imia quixun 'unánan, uisaira 'i caranuna 'uchai quixun 'unánan, uisax caranuna

'uchatançexbi Nucên Papa Diosbê upí 'itêçenti 'ai quixun 'unánan, uisai 'i caranuna aséribi Nucên Papa Diosan iscêx upí 'iti 'ai quixun.

¹⁷ Usaquin 'unani ami catamêcê 'ixuan aín unicaman bêtsi unicamaribi 'unánminun ca Nucên Papa Diosan aín bana aín unicama cuêñêomiacêxa.

4

¹ Nucên Papa Dios 'imainun Nucên 'Ibu Jesucristo, ax 'Apuira 'aish uxuan uni bamacêmacama 'imainun uni bamacêcamaribi, uisa cara oti 'icê quixun isti, an cuamainun cana mi cain,

² minmi ñuixuncêxuan min bana cuanan, cuatiamabi camina uni bana ñuixunti 'ain. Ñuixunquin camina Jesucristo ñuicê banax ca aséribi 'icê quixun 'unánmiquin amia sinánun 'aquinti 'ain. 'Aquiarian camina an ñu 'aisama 'acê unicamaribi 'esêanan camabi uni Jesúsni catamêcê 'aísha upí 'inun 'esêti 'ain. Min cacêxun cuacêbêma bënëquinma camina minmi upí oquin 'unáncê bana ñuixunquin uni 'esêti 'ain.

³ Jesucristo utêçenti nêtê 'urama 'ain ca unin Nucên Papa Diosan bana anúan atux upí 'iti a cuaisama tanti 'icên. A bana cuaisama tanquin ca unin, ainsa atúan cuaisa tancê bana ñuixunun quixun bêtsi unicama bariti 'icên.

⁴ Nucên Papa Diosan bana cuaisamaira tanquin ca unían anbi sinánquin ñuicê banaishi cuati 'icên.

⁵ Usa 'ainbi camina min upí oquinra sinánxun ñu 'ati 'ain. Têmëraqinbi tanshiquin camina ênquinma —Jesucristomi catamêti ca uni Nucên Papa Diosan 'iti 'icê —quixun caquin uni bana ñuixunti 'ain. Nucên Papa Dios cuêñcêsabi oquin camina sênêonuxun ênquinma min ñu mēeti 'ati 'ain.

⁶ Nucên Papa Dios cuêñminuxun cana aín ñu mēeti 'an. Usa 'ain ca 'ên bamati nêtê 'urama 'icên.

⁷ Uisa ñuishi cara 'icêbê têmëraqinbi cana Nucên Papa Diosan bana ênquinma uni ñuixunquin Jesucristonêan 'ê cacêsabi oquin 'aquin sênêon. Usonan cana aséribi Nucên Papa Diosni sinánti êníma aín bana quicêsabi oi 'ian.

⁸ Usa 'ixun cana Nucên 'Ibu Jesucristonên utancêxun, upí oquin ax cuêñcêsabi oquin 'ên 'acê cupí cara uisaira 'ê 'imiti 'icê quixun isti 'ain. An ca aséribi aín quicêsabi oquin 'ati 'icên. Usa 'ixun ca 'êishima, an axa uti cuêñquin caíncê unicamaribi, utancêxun uisaira oquin cara aturibi 'imiti 'icê usoquin 'imiti 'icên.

Êsaquinribia Pablonên Timoteo cá bana

⁹ Bêñetishi camina 'ê isi uti 'ain.

¹⁰ Demas ax ca êñê menu 'icê ñuishi 'aisamaira cuêñi, 'ê êbiani Tesalónica êmanu cuanxa. Crescente axribi ca Galacia menu cuanxa. Cuanmainun ca Titoxribishi Dalmacia menu cuanxa.

¹¹ Lucasêshi ca 'êbê 'icên. Usa 'ain camina Marcos barixun mërabêtsínquin 'êa Nucên Papa Diosan bana ñuiquínun bêti 'ain.

¹² Tíquico cana Efeso êmanu xuan.

¹³ Uquin camina Troas êmanu Carponên xubunu 'ên nanbêtsíncê tari a 'ê bêxunti 'ain. Bêxuanan camina 'ên quiricacama 'ê bêxuanan quirica catacama aribi manuxunma 'ê bêxunti 'ain, a cana cuêñin.

¹⁴ Alejandro, an manê ñu unioçê uni, an ca 'êmi manánxun 'itsaira 'ê têmëramiixa. Usa cupí ca uisa cara oti 'icê usoquin Nucên 'Ibu Diosan 'ati 'icên.

¹⁵ Nun nu Nucên Papa Diosan bana ñuixuncêbê ca a bana ñui 'atimati banaxa, Usa 'ain camina mix an ñuicê bana cuati rabanan abê nitima 'ain.

¹⁶ 'Ê ñuia ami uni manáncêxuan, 'atabaquin amia uni manáncê 'apun camicêx cuanxun, 'ên usai cana 'i quixun chiquinaquin caiabi ca uinu 'icê unínbi 'ênun rabanan 'apu cacêma 'icên. Camáxbi ca 'ê êbiani cuanxa. Usa 'ê ocêbi Nucên Papa Diosan uisabi oxunma 'atibi ca 'iti 'icên.

¹⁷ Acaman êniabia Nucên 'Ibu Jesucristonên 'aquinia ca a 'apun 'ê uisabi ocêma 'icên. Usoquin ca 'inúan nêcêñêan piisa tancêxbia ñuina abácêsaribi oquin, unin 'aisa taniabi Nucên 'Ibu Jesucristonên 'ê iêmiaxa. Usoquian iêmitancêxun cushiocêxun cana aín bana ñuitêcêan, judíosma unicamánbia cuanun.

¹⁸ Usaquin ca Nucên 'Ibu Jesucristonên 'ê 'aquianxa. Usaribi oquin ca 'ê 'aquintêcênquin uisa cara ocianiabi 'ê 'aquinti 'icên. 'Aquintancêxun ca 'êx aín nêtênu abê tsónun 'ê 'imiti 'icên. Upíra 'icê ca cêñútimoquin unin Nucên Papa Dios rabiti 'icên. Usai ca 'iti 'icên.

Upíoquin sinánxunquian ashiquin Pablonên bëruanxa 'inun ca

¹⁹ Prisca 'imainun Aquila camina bërúanxa 'inun 'ê caxunti 'ain. 'Imainun camina Onesíforonên xubunu 'icêcamaribi bërúanxa 'inun 'ê caxunti 'ain.

²⁰ Corinto ěmanu Erasto bĕrúmainun cana Trófimo aín nami upíma 'icĕ, Mileto ěmanu ěbian.

²¹ Mitabúćĕma 'aínshi camina bĕnĕtishi uti 'ain. Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, acama 'imainun an Nucĕn Papa Diosan bana 'acĕ unicamanribi ca bĕrúanxmi 'inun quixun mi camia.

²² Mibĕ 'ixuan Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn mi cushiomainuan Nucĕn Papa Diosan mibĕ 'icĕcamacĕñun mi nuibaquin 'aquincĕx camina bĕrúanx 'iti 'ain. Ashi, Pablo.

PABLONĒAN TITO BUÁNMIIA QUIRICA

Pablonĕan Tito quirica cuĕnĕoxuan

¹ 'Ēx cana Pablo, an Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oquin 'anan Jesucristonĕan a űuiquin aĭn bana űuixunun caĭsa 'ain. Usa 'aish cana 'ĕx, usai cara a Nucĕn Papa Diosan aĭnan 'inun caĭsa unicama Jesucristomi catamĕti upĭ 'iti 'icĕ quixun 'unĕnmicĕ uni 'ain.

² Usa 'ixun cana aĭnan 'aish ca uni xĕnibua 'aĭnbi aĭn nĕtĕnu abĕ 'iti 'icĕ quixun unicama 'unĕnmin. Ax asĕrabi cĕmĕma 'aish ca Nucĕn Papa Dios bĕrĕma, me 'imainun camabi űu uniosama pain 'aĭshbi, ĕsai ca 'ĕn unicama 'ĕn nĕtĕnu 'ĕbĕ 'iti 'icĕ quiax quiacĕxa.

³ An mĕnĭosabi oquin ca anĭan unicama ĕnĕ űucama 'unĕnti nĕtĕa 'icĕbĕtan aĭn unicaman bana űuixuncĕxun camabi unin cuanun mĕnĭoquin, 'ĕnribi uni aĭn bana űuixunun Nucĕn Papa Diosan 'ĕ caĭsacĕxa. An ca Cristomi catamĕtia aĭnan 'inun unicama iĕmia.

⁴ Tito, 'ĕn cana ĕnĕ quirica mi buanmin. 'Ēx ami sinĕncĕsaribi oi mixribi Jesucristomi sinĕncĕ 'aish camĭna 'ĕn bĕchicĕsa 'ain. Nucĕn Papa Dios 'imainun Nucĕn 'Ibu Jesucristo, an nu aĭnan 'inun iĕmicĕ, an nuibacĕxmi aĭnan 'aish chuĕmarua 'iti cana cuĕĕnin.

Creta nasĭnuxun Titon usoquin űu 'a

⁵ Anuax uquin cana nun nu sĕnĕoncĕma űucama ami sĕnĕonun Creta nasĭnu mi ĕbĕtsĭan, anuxunmi 'ĕn mi cacĕsabi oquin ĕmacamanu cuanquin, uicamax cara axa Jesucristomi catamĕcĕ unicaman cushi 'iti 'icĕ quixun caĭstancĕxun anĕnun.

⁶ Axa Jesucristomi catamĕcĕ unicaman cushi 'inun camĭna ĕsa uni caĭsti 'ain: Unin – 'aisama ca –quixun űuicĕma ca 'iti 'icĕn. Usa 'ianan ca xanu achĭshĭűuishi 'iti 'icĕn. 'Ianan ca aĭn bĕchicĕcamaxribi upĭ oquin bana cuacĕ 'iti 'icĕn. Aĭn bĕchicĕcamax ca –bana cuacĕma 'ixun ca 'aisama űu 'aia –quixuan unin űuicĕma 'iti 'icĕn.

⁷ Usa 'icĕmi mitsun caĭsĕ unicaman ca atun cushi 'ixun aĭn unicama Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oquin bĕrĕuanti 'icĕn. Usa 'aish ca upĭ űuishi 'ai –űu 'aisama ca 'aia –quixuan unin űuicĕma 'iti 'icĕn. 'Ianan ca bĕtsi uni űuuma ca quixun sinĕnquin ashĭ űu 'axunun cacĕ 'itima 'icĕn. 'Ianan ca bĕnĕtĭshi masĕquin sinani nishtima 'icĕn. 'Ianan ca paĕntima 'icĕn. 'Ianan ca unibĕ mĕĕananti sinĕnűu 'itima 'icĕn. 'Ianan ca curĭquĭűu 'inunun uni parĕnti sinĕntima 'icĕn.

⁸ Usai 'iquinma ca a isi aia cuĕĕnquin uni biti 'icĕn. Aűu űucamax cara upĭ 'icĕ ashĭ 'ati ca sinĕnti 'icĕn. Upĭ oquin sinĕncĕ 'ixun űu 'atima 'acĕma ca 'iti 'icĕn. Nucĕn Papa Diosan bana quicĕsabi oi ca 'aisama űu 'aĭma upĭshi 'iti 'icĕn.

⁹ Atun ca nun űuixuncĕ bana upĭ oquin cuacĕ 'ixun bĕtsi uniribi a bana cuanun 'unĕnmiti 'icĕn. 'Unĕnmĭanan ca a bana ca cĕmĕ 'icĕ quixuan an sinĕncĕ unicamaribi sinanamiti 'icĕn.

¹⁰ 'Itsa unix –'ĕx cana Nucĕn Papa Diosan bana cuati –quicĕ 'aĭshbi ca a bana quicĕsabi oi 'ima. Usa 'ixun ca uni paranĭa. Uni itsĭxa usari 'icĕsamaira oi ca judĭos unicama raĭrĭnĕx 'ia.

¹¹ A unicaman ca curĭqui biti cupĭshi unicama parĕntĭsa tanquin bĕtsi bana űuixunquin, bĕtsi bĕtsi uni 'imainun aĭn xubunu 'icĕcamaribi, atun sinĕncĕsa oquin sinĕnquin quixun sinĕnmĭa. A unicama camĭna amiribĭshi uni parĕntĕcĕanxma 'inun cati 'ain.

¹² Cretanu 'icĕ uni achĭshĭ, ax isa banati 'unĕncĕ 'icĕ quixuan aĭn aĭntĭsĭcaman cacĕ, ax ca aĭn aĭntĭsĭcamana űui ĕsai quiaxa: "Cretanu 'icĕ unicamax ca usabi cĕmĕcĕ 'ianan, űuina pianancĕsa 'ianan űu mĕĕĕisama tancĕ 'ianan 'aisamaira oquin picĕ 'icĕn".

¹³ A unĭan aĭn aĭntĭsi űuicĕ bana ax ca asĕrabi 'icĕn. Usa 'aĭn camĭna a unicama 'ĕsĕquin Nucĕn Papa Diosan bana upĭ oquin cuatĭa a bana quicĕsabi oi 'inun upĭ oquin sinanamiti 'ain.

¹⁴ Unin sinĕncĕsa oquinshĭa judĭos unicaman anbi sinĕnxun űuĭa bana cuaxunma 'anun camĭna sinĕnmiti 'ain. Sinĕnmĭanan camĭna an Nucĕn Papa Diosan bana cuaisama tancĕ unin cĕmĕquin űuicĕ banaribi cuaxunma 'anun upĭ oquin sinĕnmiti 'ain.

¹⁵ 'Ēnĕx ca ĕsa 'icĕn. Uĭ unix cara aĭn sinan upĭ 'icĕ an ca űu upĭma isquinbi upĭ oquinshĭ sinania. Usa 'aĭnbi ca uĭ unix cara Nucĕn Papa Diosmi sinĕncĕma 'ianan aĭn sinan upĭma 'icĕ, an upĭ űu isquinbi 'atima űuishi sinania. Aĭn nuitu 'aisama 'ixun ca usa unin 'atimaquin sinania.

¹⁶ Atĭxa –'ĕx cana Nucĕn Papa Diosan uni 'ai –quiabi ca an űu 'aisama 'aia iscĕ unicaman –usama ca –quixun 'unania. Atĭan űu 'aisama 'acĕ cupĭ ca unin atu cuĕĕnĭma. A unicaman ca bana cuacĕma 'ixun űu upĭ 'ati sinanima.

2

Usai cara uni upĭ 'iti 'icĕ quicĕ bana

¹ Usa 'ainbi camina, an upí oquin min bana cuacé unicama a Nucèn Papa Dios cuëncësabi oishía 'inun bêtsi bana ñuixunquinma Jesucristo ñuicé banaishi upí oquin ñuixunti 'ain.

² Uni apan, anpan məcócama, ax ca paëncëma 'ianan upí oquin sinánquin ñu 'anan ñu 'aisama 'acëma 'iti 'icën. 'Ianan ca Nucèn Papa Diosan bana quicësabi oi 'ianan bêtsibë nuibanan an uisa ñu cara 'icëbëbi bënëquin Nucèn Papa Diosmi catamëti ëntima 'icën.

³ Xanu apáncama camina usaribi oquin cati 'ain, ami sinani ca Nucèn Papa Dios cuëncësabi oi upí nuituñu 'iti 'icë quixun. Bëbu 'imainun xanunbi ca cëmë bana ñuitima 'icën. Ca paëntima 'icën. Atúan aín sinan upí 'ixun ñu upí 'aia isquin ca atun xanu tuácama 'imainun atun ñe xutacamaribi usaribi oquin 'ati 'icën.

⁴ Xanu apáncaman ca ësai 'iquin aín tuá 'imainun aín ñe xutacamaribi ësáía 'inun 'unánmiti 'icën: atun bënë nuibanan ca atun tuáribi nuibaquin bërúanti 'icën.

⁵ Ñu 'aisama 'acëma 'ianan ca bécántapun 'itima 'icën. 'Ianan ca aín xubu upí oquin bërúancë 'ianan upiti abë cananquin bêtsi xanu 'aquincë 'iti 'icën. Aín bënëñ bana ca cuati 'icën. Unínma Nucèn Papa Diosan bana ca upíma 'icë quixun caia, usa 'ain ca an aín bana cuacé xanucamax usai 'i upí 'iti 'icën.

⁶ Usaribi oquin camina uni bënëcamaribi upí oquin sinánquian ñu upíshi 'anun cati 'ain.

⁷ 'Imainun camina minribi min 'aia isquian usaribi oquin unin 'anun upí ñuishi 'ati 'ain. Atu 'esëquin camina amanu amanua sinánquinma upí oquin Nucèn Papa Diosan bana quicësabi oquin 'unánmiti 'ain.

⁸ 'Unánmiquin camina upí oquin 'unánquin Nucèn Papa Diosan bana quicësabi oía 'inun upí oquin unicama ñuixunti 'ain, bêtsi unían —min bana ca 'aisama 'icë —quixun ñuiti rabanán. Usoquinmi 'acëbë ca axa mimi nishtisa tancë unicama ax a cupía mí ñuiti bana 'aíma 'ain, rabínti 'icën.

⁹ 'Anan camina an uni ñu mëëxuncë unicamaribi 'esëquin an a ñu mëëmicë unin bana parëquin cuëbíquinma, an cacësabi oquin 'anun cati 'ain.

¹⁰ 'Anan camina a unicama ësáquin 'unánmiti 'ain, an iscëxun 'ananbia an ñu mëëmicë unían iscëxunmabi, ñu məcamaquinma upí oquinshi ñu mëënun. Atúxa usai 'icëbëtan ca camabi unin —Nucèn Papa Dios, an uni ainan 'inun iëmicë, aín unicamax ca asérabi upí 'icë —quixun 'unánti 'icën.

¹¹ Nucèn Papa Diosan ca camabi uni nuibaquin 'aquinquin abëa upí 'inun 'iminuxun aín Bëchicë ënë menu xuacëxa, unían uisaira oquin cara an atu nuibatia quixun 'unánun. Usa ca Nucèn Papa Dios 'icë quixun 'unáncë 'ixun camina 'ën mi cacësabi oquin unicama 'unánmiti 'ain.

¹² Nucèn Papa Diosan ca nu 'unánmia, nux aín uni 'aish cananuna abë upí 'aish ax cuëncëma ñu 'ati ëni, upíshi 'ianan axa ami sináncëma unicamaxa 'icësaí 'iti sinanima, 'ianan ami cushicë 'ixun, añu ñucama nun 'ati cara cuëñia ashi 'ati 'ai quixun.

¹³ Usaquin 'unánmianan ca nu 'unánmia, nux ainan 'ixun cananuna ax quiásabi oía an nu iëmicë Jesucristo, ax Nucèn Papa Diosribi 'aish, aín cushibëbi utëcënti nëtë caínti 'ai quixun.

¹⁴ Jesucristo ca 'itsianxmabi nu cupí bamacëxa, nu 'uchacama tërënxunquin Nucèn Papa Diosbë upí 'inun iëmianan nun sinan upí 'ixúnu bêtsi ñu sinántëcënquinma ax cuëncësabi oquinshi 'anun.

¹⁵ 'Ën mi cacë banacama ënë camina unicama 'unánmiti 'ain. Atúxa, asérabi ca a bana icë quixun sinani racuëtima Jesucristomi cushicë 'inun 'esëanan camina atúan 'aisama ñu 'axunma 'anun caquin 'esëti 'ain. Usoquin 'aquin camina uí unínbi mi timaquin min bana cuaisama tanun 'imitima 'ain.

3

Usaia axa Jesucristomi catamëcë unicama 'iti bana

¹ Axa Jesucristomi catamëcë unicama camina manuaxma 'inun ësáquinribi cati 'ain: Aín 'apucama 'imainun aín cushicaman bana cuaquin ca atun cacësabi oquin 'ati 'icën. Uisa ñu cara upí 'icë a ca chiquíshquinma 'ati 'icën.

² Uinu 'icë unimibi ca 'atimati banatima 'icën. Bëtsi unibë cuëbicanancëma 'ianan ca upí sinánñu uni 'aish rabiti cuamianatima 'icën.

³ Nuxribi cananuna sinánñuma 'aish Nucèn Papa Diosan bana quicësabi oi 'iáma 'ain. Usa 'aish cananuna ñu 'atimaishi 'anúan bêtsi unin sinánmicëxun 'anan nunbi sinani nux cuëncësabi oi ñunshini 'iacën. 'Aisama ñuishi 'anan cananuna bêtsi unimi nutsianan numia uni nishcëx abë nishanancën.

⁴ Usaínu 'iá 'icëbi ca Nucèn Papa Dios, an nu ainan 'inun iëmiti, an, an ca upíra 'ixun nu nuibatia quixun nu 'unánmiacëxa.

⁵ Usoquin ca nun ñu upí 'acë cupíma, nuibaquinshi nu ainan 'inun iëmiacëxa. Iëmiquin ca bacëntëcëncësa 'inun nun 'uchacama tërënxun aín Bëru Ñunshin Uptitan nu bêtsi ocëxa.

⁶ Jesucristo, an nu iëmicë, a cupíshi ca Nucën Papa Diosan aín Bëru Ñunshin Upí nubëa 'iti oquin nu 'inácëxa.

⁷ Usa 'ixun cananuna anbia nuibaquin nu 'aquinquin upí 'imicë cupí, abënu xëníbua 'aínbi tsóti, a caínti 'ain.

⁸ Ènë banacamax ca asérami upí 'icën. Usa 'aian ax quicësabi oi camabi uni 'iti ca asábiira 'icën. Usa 'ain camina axa ami catamécë unicama Nucën Papa Dios cuëencësabi oi 'iquian ënquinma ñu upíshi 'anun upí oquin 'ësëti 'ain.

⁹ Bëtsi bëtsi unix ca sinánxmaishi aín rara 'iá bana ñui bëtsi unibë cuëbicanánan, usaía judíos unicama 'itia Moisésnën cuënëo bana uisai quicë cara quixun ñui cuamianani bëtsibë nishánania. Usaía 'iabi camina mixribi usai 'iquinma atu isëshiti 'ain. Usai 'iquin upí oquin sinani banacëma 'ixun ca unin bëtsi uni upitaxa 'inun 'aquinima.

¹⁰ Uinu 'icë unin cara axa Jesucristomi catamécë unicama bëtsin sinácësa oquian sinánunma amanu amanu sinánmia, a camina usai 'iaxma 'inun quixun caquin 'ësëti 'ain. Cacëxbia sinanatiama camina amiribishi catëcënti 'ain. Cacëxunbia cuatiama camina mitsubëa 'inúnma ënti 'ain,

¹¹ ax upí sinánñu 'iá 'aishbi ca bërí usama 'icë quixun 'unánquin. Aín ñu 'aisama 'acë sinanaquin ëncëma cupí camina usoquin 'ati 'ain.

Ësaquinribia Pablonën Tito cá bana

¹² Nicópolisnuxun mita inúmiti cana sinanin. Usa 'ain, Artemas carana xuti 'ain, Tíquico carana xuti 'ain, xucëbë camina panatima Nicópolisnu 'ë isi uti 'ain.

¹³ Ucëma pain 'ixun camina an bana 'unánquin unicama 'ësëcë uni, Zenas, abëtan Apolonën cuanuxun aín ñu mëníoia 'aquinti 'ain. 'Aquiinan camina cuania uisa ñu cara cuëënia a 'inánti 'ain.

¹⁴ Usa 'ain camina axa Jesucristomi sinácë unicaman upí ñuishi 'anan bëtsi uniribi 'aquina 'icë 'aquinun sinánmiti 'ain, usaquin 'aquián uni raíriribi Jesucristomi catamënun 'aquinun.

Upí oquin sinánxunquian ashiquin Pablonën bërúanxa 'inun ca

¹⁵ Èbë 'icëcaman ca camaxunbi bërúanxmi 'icanun mitsu canun quixun 'ë caxa. Uicaman cara nuxnu Jestúsmi sinácë 'icë nu nuibatia acama camina bërúanxa 'inun cati 'ain. Nucën Papa Diosan micama nuibaquin 'aquinçëxmi upitax 'iti cana cuëënin. Ashi, Pablo.

PABLONĒAN FILEMÓN BUÁNMIIA QUIRICA

PablonĒan Filemón quirica cuēñoxuan

¹ Filemón, 'ĕx Pablo, Jesucristo ñuiquin uni bana ñuixuncĕ cupí sipuacĕ 'ixun, cana axribi Jesucristomí catamĕcĕ 'aisha nucĕn xucĕn 'ain, Timoteobĕtan mĭ quirica buánmin. Minribimi nubĕtan Jesucristo ñuiquin bana ñuixuncĕ 'icĕ cananuna ĕnĕ quirica mĭ cuĕñĕoxunin.

² Usa 'ain cananuna axa Jesucristomí catamĕcĕ 'aish min xubunu timĕcĕ unicama 'imainun nucĕn chirabacĕsa, Apia, 'imainun Arquipo, anribia nubĕtan tĕmĕraquinbi Jesucristo ñuiquin uni bana ñuixuncĕ, acaman cuanun ĕnĕ quirica mĭ buánmin.

³ Mĭsúxmi Nucĕn Papa Diosbĕtan Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn nuibaquin 'aquincĕx chuámarua 'iti cana cuĕñin.

Ainan 'aish aĭn unicamabĕ nuibananan Filemón upiti Jesucristomí sinan

⁴⁻⁵ Nucĕn Papa Diosbĕ banaquin cana camabi nĕtĕ mĭ sinánquin a mĭ ñucáxunin. Ñucáxuan cana, mitsux isamina Nucĕn 'Ibu Jesúsmi upiti sinani amĭ catamĕti, aĭn unicamabĕ nuibananan quixun ñuicania cuaquin Nucĕn Papa Dios –asábi ca –caquin a rabin.

⁶ Mix Jesucristomí catamĕquinmĭ ax cuĕñĕcĕsabi oquin 'acĕ cupí, ca uni raĭrĭnĕxribi amĭ catamĕaxa. Acaman uisaira oquin cara Jesucristonĕn aĭn unicama 'aquinia quixun 'unánun cana aturibi Nucĕn Papa Dios ñucáxunin.

⁷ Ēn xucĕn, cana mĭ cain, axa anuax Jesucristomí catamĕcĕ uni raĭrĭnĕan masá nuitucĕ 'ixunbi minmĭ nuibaquin 'aquincĕxun upí oquin sinania ñuia cuaquin cana cuĕñquin upí oquin sinan.

Onésimo binuan Pablonĕn Filemón ca

⁸ Cristonĕan 'ĕ aĭn bana ñuixunun 'imicĕ 'ixun, 'ĕx cuĕñĕcĕsabi oquinmĭ 'anun 'ĕn mĭ cati ca asábi 'icĕn.

⁹ Usa 'aĭnbi cana –'ĕ nuibaquinshi camina ĕx cuĕñĕcĕsabi oquin 'ati 'ai –quixun sinánquin mĭ cain. 'Ēx cana Pablo, caniacĕcĕ uni 'aish, Cristo ñuiquin uni bana ñuixuncĕ cupí sipuacĕ 'ain.

¹⁰ Usa 'ixun cana Onésimo ñuiquin mĭ cain. Ēnĕ sipunuxun 'ĕn aĭn bana ñuixuncĕxun cuati ca Onésimo Jesucristomí catamĕaxa. Ax bĕrĭ Jesucristonan 'aish ca 'ĕn bĕchicĕsa 'icĕn.

¹¹ Bĕráma ca Onésimo min ñu mĕĕmicĕ uni 'ixun 'aquinsa 'ixunbi mĭ 'aquincĕma 'icĕn. Usa 'ixunbi ca bĕrĭ 'ĕa 'aquincĕsaribi oquin miribi 'aquinti 'icĕn.

¹² Minu cuantĕcĕnun cana a xutin. 'Ēn nuibairacĕ 'aish ca ax 'ĕn taná bĕchicĕsa 'icĕn. Usa 'icĕ camina upí oquin bitĭ 'ain.

¹³ Jesucristo ñuiquin uni bana ñuixuncĕ cupí sipuacĕ 'icĕa, min 'aquiniamabi an ĕnuxun 'ĕ ñu 'axunun bĕrúnti cana sinan.

¹⁴ Usa 'ixunbi cana mĭ ñucácĕma pain 'ixun a bĕrúncĕma 'ain. 'Ēx cuĕñquinbi, 'ĕn mĭ ñucácĕxunmabimi mix cuĕñquin a 'ĕ ñu 'amixunti cana sinanin.

¹⁵ Ēnanĕcĕntimoi mibĕ 'iti cupí sapi ca Onésimonĕn mĭ ĕanxa.

¹⁶ Min ñu mĕĕmicĕ unishi 'iá 'aĭshbi ca bĕrĭ Onésimo Jesucristomí catamĕcĕ 'aish min xucĕnsa 'iti 'icĕn. 'Ēn cana a nuibatin. Usa 'icĕbi camina minra 'ĕn 'acĕsamaira oquin a nuibatĭ 'ain, min ĕmanu 'icĕ cupishima, Jesucristomí catamĕcĕ 'aisha min xucĕnsa 'icĕ.

¹⁷ Usa 'ain camina –'ĕx cana Pablobĕ nuibanancĕ 'ai –quixun sinancĕ 'ixun minmĭ 'ĕ bicĕsaribi oquin a bitĭ 'ain.

¹⁸ An min ñu mĕcamanan mĭ ribíncĕ 'ain camina 'ĕn mĭ a cupíonun 'ĕ cati 'ain.

¹⁹ 'Ēx Pablo 'ixun cana 'ĕn mĕcĕnanbi cuĕñĕoquin mĭ cain, 'ĕn Jesucristo ñuiquin cacĕ cupí ainan 'ixunmĭ min 'ĕ cupíoti asábi 'aĭnbi cana Onésimonĕan mĭ ribíncĕ a mĭ cupíoti 'ain.

²⁰ Usa 'ain camina mix Jesucristonan 'aish 'ĕn xucĕnsa 'ixun, Jesucristomí catamĕcĕ unĭn 'acĕsoquin upí oquin sinánquin, 'ĕxribi ainan 'icĕ upí oquin sinani cuĕñun 'ĕ 'imiti 'ain.

²¹ 'Ēn cacĕsa oquinshi 'aquinma camina minbi 'ĕn mĭ cacĕsamaira oquin 'ati 'ai quixun sinánquin cana mĭ buánminuxun ĕnĕ quirica cuĕñĕoin.

²² Nucĕn Papa Diosmĭ 'ĕ ñucáxuncĕx cana mĭtsu isi cuanti 'ai quixun cana sinanin. Usa 'ain camina anu 'ĕx 'i cuanti 'ĕ menĭoxunti 'ain.

Upí oquin sinánxunquian ashiquin Pablonĕn bĕrúanxa 'inun ca

²³ Epafrasnĕn ca 'ĕcĕñuan Jesucristonan cupí sipuacancĕ 'ixun bĕrúanxmi 'inun mĭ canun 'ĕ caxa.

²⁴ 'Imainun ca an ĕbĕtan bana uni ñuixuncĕ unicama Marcos, Aristarco, Demas, Lucas, acamanribi bĕrúanxmi 'inun mĭ canun quixun 'ĕ caxa.

²⁵ Nucën 'Ibu Jesucristonëan nuibaquin 'aquincëxmi min sinan upí 'aish chuámarua 'iti cana cuëënin. Ashi, Pablo.

UNÁAN HEBREO BANAN BANACĚ UNICAMA BUÁNMIÁ QUIRICA

I. CRISTONĚX CA ANGELCAMA 'IMAINUN MOISESBĚTAN SĚNĚNMAIRA 'ICĚ QUICĚ BANA (1-4)

Aín unicama pain xutancĕxuan Nucĕn Papa Diosan aín Bĕchicĕira xua

¹ Bĕráma ca Nucĕn Papa Diosan nucĕn raracaman aín cushi 'unánan uisai cara aín uni 'iti 'icĕ quixun 'unánun, Nucĕn Papa Dios, an sinánmicĕ bana uni ñuixuncĕ unicamabĕ bananan namámiquin canan, bĕtsi bĕtsi ñu ismiquin canan, bĕtsi bĕtsi ñu 'aquinribi atu ismiacĕxa.

² Bĕráma usaquin nucĕn raracama 'unánmia 'aínbi ca an xucĕxun aín Bĕchicĕ anbi aín Papan bana unicama ñuixuncĕxa. Nucĕn Papa Diosan ca aín Bĕchicĕ camabi ñu uniomiacĕxa. Usa 'ain ca an camabi ñu, naíu 'icĕ ángelcama 'imainun, ěnĕ menu 'icĕ unicama 'imainun, camabi ñu unio 'icĕ aín Papan a 'ibuamiacĕxa.

³ Nucĕn Papa Dios ax ca unin sinánsamaira 'aish upíra 'icĕn. Usa 'ain ca aín Bĕchicĕ Jesucristo axribi asaribi 'icĕn. Usa 'ain ca uisa cara ax 'iacĕxa quixun 'unánquin unin 'unánti 'icĕn, aín Papa Dios ax ca asaribi upí 'icĕ quixun. An unio 'ixun ca an unio ñucama, aín banánbia usabi 'inun 'ímia. Usa 'aish ca camabi unin 'ucha tĕrĕncĕ 'inun bamax baísquitancĕx, aín Papan nĕtĕnu cuan 'aish aín mĕqueu abĕ 'Apu 'icĕn.

⁴ Nucĕn Papa Diosan Bĕchicĕ ax ca aín Papa cuĕĕncĕsabi oi 'icĕ cupí, aín ángelcamasamai upíra 'icĕn. Usa 'ain ca aín Bĕchicĕ Jesucristo axribi asaribi 'icĕn. Usa 'ain ca uisa cra 'aish aín Papabĕ 'Apu 'icĕn. Usa 'aísha ax aín Papabĕ 'Apu 'ain ca ángelcama abĕ sĕnĕnma 'icĕn.

Nucĕn Papa Diosan Bĕchicĕ, ca ángelcamabĕtan sĕnĕnmaira 'icĕ quicĕ bana

⁵ Nucĕn Papa Diosan ca uínu 'icĕ ángelbi cáma 'icĕn:

Mix camina 'ĕn Bĕchicĕ 'aish xĕnibua 'aínbi 'ĕbĕ 'iti 'ai quixun. 'Imainun ca uínu 'icĕ ángelbi ñuima, Jesúsĕshi ñui, Nucĕn Papa Dios ěsaribi quiacĕxa: 'Ēx cana aín Papa 'iti 'ain. Ax ca 'ĕn Bĕchicĕ 'iti 'icĕn.

⁶ Usa 'aish ca aín Bĕchicĕ aratsushi 'icĕbi ěnĕ menu xuti ěsai quiacĕxa:

'Ēn ángelcaman ca a rabiti 'icĕn.

⁷ Ángelcama ñui ca Nucĕn Papa Dios ěsai quiacĕxa:

'Ēn 'amicĕxun ca 'ĕn ángelcaman 'ĕn cacĕsabi oquin ñu 'aia. Usa 'ain cana 'aísa tanquin suñusa 'imianan 'aísa tanquin tsí rĕquirucĕsa 'imin. Usa 'ixun ca 'ĕ ñu 'axunia.

⁸ Usai quiquinbi ca aín Bĕchicĕ aira ěsaquin caia:

Mixribi Dios 'aish camina usabi 'itioi 'ĕn nĕtĕnu 'Apu 'ain. Mix 'Apu upíra 'aían min banaribi upí 'ain ca min 'ati ñucamaribi upí 'icĕn.

⁹ Unían upí ñuishi 'ati cuĕĕanan camina atúan 'aísa tancĕ 'atima ñu a cuĕĕncĕma 'ain. Usa 'icĕ cana 'ĕx Dios 'aish min Dios 'ixun, unicama 'imainun ángelcamaribi 'acĕsamaira oquin, cuĕĕinra cuĕĕnun mi 'imian.

¹⁰ Usaquin canan ca Nucĕn Papa Diosan ěsaquinribi aín Bĕchicĕ caia:

Mix camina camabi ñu aín 'ibu 'ain. Min camina bĕráma mecama 'imainun naí 'imainun anu 'icĕ ñucamaribi unioĕn.

¹¹ A ñucamax ca nĕtĕti 'icĕn. Nĕtĕcĕbĕbi camina mix nĕtĕtíma 'ain. Chupa 'icĕsaribiti ca a ñucama xĕnibuti 'icĕn.

¹² Usa 'icĕmi min, chupa xĕni 'acĕsaribi oquin capúncĕxbi ca me 'imainun naí iótĕcĕncĕ 'iti 'icĕn. Acamaxa usai 'icĕbĕbi camina mix usabi 'in. Mix camina usabi 'ía 'aish usabi 'iti 'ain.

¹³ Uínsaribos ca uínu 'icĕ ángelbi Nucĕn Papa Diosan ěsoquin cáma 'icĕn:

Axa mimi nishcĕ unicama 'ĕn mi 'ibuamainun camina mix 'ĕbĕ 'Apu 'aish 'ĕn mĕqueu 'iti 'ain.

¹⁴ Camabi ángelnĕx ca an Nucĕn Papa Dios ñu 'axuncĕ 'icĕn. Usa 'ixun ca an xucĕxun, uicamax cara an mĕnósabi oi Nucĕn Papa Diosnan 'inux iĕnuxun 'aia, acama 'aquinia.

2

Jesucristomi catamĕti iĕtisama tantima bana

¹ Usa 'ain cananuna Nucĕn Papa Diosan Bĕchicĕ ñui quicĕ bana a upí oquinra bĕmĕquin cuati 'ain, a bana manuquinma ax quicĕsabi oquin 'anuxun.

² Bĕráma ca ángelcaman 'aquinmainun Nucĕn Papa Diosan nucĕn raracama ñuixunun quixun, Moisés aín bana 'inancĕxa. Usa 'ain ca raírinĕn a bana quicĕsabi oquin 'amainunbia

an a bana quicēsabi oquin 'acēma unicama, a Nucēn Papa Diosan atun 'ucha cupíbi castíancēxa.

³ ¿Asérabi usa 'ain caranuna nux –Jesucristomi catamētia uni Nucēn Papa Diosnan 'inun iēti bana a cuatíbi, a bana quicēsabi oi 'icēma 'aish uisa tancēx iēti 'ain? A bana anun nun 'ucha tērēncē 'aish Nucēn Papa Diosnan 'inun iēti, a ca Nucēn 'Ibu Jesucristonēn pain unicama űuixuancēxa. Usa 'ain ca an cuacē uni rafrinēn, a bana ca asérabi 'icē quixun 'unánquin, nuribi 'unánmiacēxa.

⁴ A unicama ca Nucēn Papa Diosan uni itsin 'acēma űu 'anun 'amiacēxa, an aín bana űuixunia cuacē unicaman, asérabi ca aín bana 'icē quixun 'unánun. 'Imianan ca atu bētsi bētsi űua 'anun aín Bēru űunshin Upí 'inancēxa, ax cuēēncēsabi oquin.

Axa ami catamēti unicamasaribi Jesucristo 'ía bana

⁵ Aín unicama cara usai 'iti 'icē quixun 'űuquin cana mitsu cain, Nucēn Papa Diosan ca ángelcama –mitsux camina 'ēn unicaman 'apu 'iti 'ai –quixun cáma 'icēn.

⁶ Usama 'aínbi ca bēráma Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo ēsai quia: Nucēn Papa Dios, ¿axa aűu 'icē caramina uni sinánxunin? ¿Axa aűu 'ain caramina axa chēquiti unicama 'aisamaira oquin sinanin?

⁷ Min camina usabi 'inuxmabia ángelcamabē sēnēnmara 'inun uni 'imiacēn. Usa 'imiquinbi camina minan 'aisha mibē xēnibua 'aínbi 'itioquin 'imianan min unio űucamaribi 'ibuamiacēn.

⁸ Usonan camina unicama camabi űu aín 'ibu 'inun 'imiacēn.

Usa 'ain ca camabi űun 'ibu 'inun 'imiquin Nucēn Papa Diosan aűu űubi an 'ibuacēma 'itimoquin unicama uniocēxa. Usa 'aínbi cananuna 'unanin, camabi űuira ca unin 'ibuacēma pain 'icēn.

⁹ Usa 'aínbi cananuna Jesús 'unanin. A ca Nucēn Papa Diosan, usabi 'inuxmabi ēnē menu uni 'aish ángelcama meura 'inun xuacēxa. Unicama nuibaquian Nucēn Papa Diosan sinánsabi oi ca ax camabi unin 'ucha cupí bamacēxa. Usa 'icēbi ca paē tani bamacē cupí baísqumitancēxun Nucēn Papa Diosan aín nētēnu abē 'Apu 'inun 'imiacēxa. Usa 'icēbi ca paē tani bamacē cupí baísqumitancēxun Nucēn Papa Diosan aín nētēnu abē 'Apu 'inun 'imiacēxa.

¹⁰ Nucēn Papa Diosan ca camabi űu ainan 'inun uniocēxa. Usoquin 'á 'aish ca, an aín bana cuacē aín bēchicēcamaxa aín nētēnu abē 'iti cuēēnia. Usa 'ixun ca axa uni 'aish tēmēranan paē tani bamacē cupíshi Nucēn Papa Diosan ainan 'inun uni iēmīnun Jesucristo 'imiacēxa.

¹¹ Jesús, an aín unicama Nucēn Papa Diosan iscēxa upí 'inun 'imicē a 'imainun an usaquin 'imicē unicama, acaman Papa ca Nucēn Papa Dios 'icēn. Usa 'ain ca Jesús aín unicama sinani rabinima, atux ca 'ēn xucéantu 'icē quia,

¹² aín bana quiricanu cuēnēo quicēsabi oquian aín Papa ēsaquin cásabi oi: Usa camina mix 'ai quixun cana 'ēn xucéantu űuixunti 'ain. Min unicamaxa tímecē, abētan cana mi rabiti 'ain.

¹³ Ēsaribitia Jesús quía ca cuēnēo bananu 'icēn:

Ēx cana 'ēn Papa Diosmi catamētin.

Ēsaribi ca cuēnēo bananu 'icēn:

Ēx cana ēnu 'ain, 'ēn Papa Diosan 'ē 'inancē aín bēchicēcamabē.

¹⁴ Achúshi unin bēchicēcamax ca aín xucēnsaribi 'ia. Usaribiti ca Nucēn Papa Diosan bēchicēcamaxa uni 'ain, axribi uni 'inun Jesús uacēxa. Uni 'aish ca, an űu 'atima 'ati sinánmicē 'aísha Nucēn Papa Diosbē uni 'itima 'icēbi űunshin 'atimanēn 'apu a űusmonux bamati cupí, Jesús uni 'iacēxa.

¹⁵ Usai 'iquin űunshin 'atimanēn 'apu űusmoquin ca Jesusan axa ami catamēcēma 'aish aín bamati sinani racuēcē unicama, ax ainan 'aish aín bamatimi racuētimoquin mēnīocēxa.

¹⁶ Usa 'aish ca Jesús ángelcama 'aquinti sinani uni 'inun uáma 'icēn. Uicamax cara Abraham Nucēn Papa Diosmi catamēasaribiti ami catamētia acama 'aquinti sinani ca Jesús uni 'inun uacēxa. Asérabi ca usa 'icē quixun cananuna 'unanin.

¹⁷ Ēsaquin nu 'aquinti cupí ax nusaribi uni 'ixun, űunshin 'atimanēn 'apun tancēxun 'unánan paē tani tēmērati 'unan 'ixun ca Jesusan aín unicama Nucēn Papa Dios upí oquin űucáxunia. Usa 'aish ca nun 'ucha tērēnux bamati cupí nusaribi uni 'iacēxa.

¹⁸ Ax tēmēranan űunshin 'atimanēn 'apun tancēxunbi űu 'atima 'aíma 'ixun ca an, a űunshin 'atimanēn 'apun űu 'atima 'anun quixun sinánmicē aín unicamaribi usoquin 'axunma 'anun cushioti 'icēn.

3

Moisēbētan sēnēnmaira ca Cristo 'icē quiax quicē bana

¹ Ën xucéantu, mitsux ainanshi 'inun Nucèn Papa Diosan 'imicè 'ixun camina, Nucèn Papa Diosan a ñuiquin unicama ñuixunun ènè nètènu xuá 'ixuan an aín unicama Nucèn Papa Dios ñucáxuncè, Cristo Jesús, a uisa uni cara 'iacèxa quixun upí oquinra 'unánti 'ain.

² Bèráma ca Jesús ucéma pain 'ain, Moisésnèn nucèn raracaman cushi 'ixun, Nucèn Papa Diosan cacésabi oquin upí oquin ñu 'acèxa. Usaribi oquin ca Jesusan, aín Papan usaquin 'anun caiscè 'ixun, an cacésabi oquin camabi ñu 'acèxa.

³ Nucèn Papa Diosan Moisésèñun judíos unicama ainan 'inun caísa 'aínbi, ca a unicama asérabi Nucèn Papa Diosnan 'imiti Jesucristo axira 'icèn. Usa 'ain ca Moisésbè sènénmaira Jesucristo 'icèn. Ènèx ca èsa 'icèn. An 'acè xubu rabicésamaira oquin ca an xubu 'acè uni a unin rabia. Usaribi oquin ca Moisés 'imainun judíos unicama 'acésamaira oquin unin Jesucristo rabiti 'icèn.

⁴ Èsa ca. Uisa 'aishbi ca xubu abi uníma. Unin 'acèx cuni ca 'ia. An 'acè uni ax ca aín 'ibu 'icèn. Usaribi oquian an Moisés 'imainun judíos unicama ainan 'itioquin mënionan camabi menu 'icè ñucama unio ax ca Nucèn Papa Dios 'icèn.

⁵ Nucèn raracama judíos unibu 'ain ca Moisés atun cushi 'iacèxa. Aín cushi 'ixun ca Nucèn Papa Dios cuèèncésabi oquin upí oquin ñu 'acèxa. Uisairai 'i cara ainan 'iti 'icè quixuan judíos unicaman 'unánuan atu ñuixunun quixun Nucèn Papa Diosan cacésabi oquin ca Moisésnèn nucèn raracama 'itsa ñu ñuixuancèxa.

⁶ Usa 'aínbi ca Nucèn Papa Diosan unicaman cushi ax aín Bèhicè, Cristo, an aín Papa Dios cuèèncésabi oquin 'acè, a 'icèn. Usa 'aish ca Cristo ax nun cushiribi 'icèn, nun nu ami catamèti ènquinma cuèènquin abè aín nètènu 'iti sináncè 'ain.

Nucèn Papa Diosan unicamaxa abè chuámarua 'iti bana

⁷ Usa 'ain ca a bana Nucèn Papa Diosan Bèru Ñunshin Upitan 'amicèxun unin cuèneo, ax èsai quia:

Bèría Nucèn Papa Diosan mitsu cacèxun cuaquin

⁸ camina cuacémasa otima 'ain, mitsun raracama 'ásaribi oquin. Atux ca Nucèn Papa Diosan 'aquincèxbi an cacè bana cuaisama tani 'atimati banai, —Nucèn Papa Diosan ca nu uisabi oima —quicèsa 'iacèxa, anu uni 'icéma menuax.

⁹ Èsai ca Nucèn Papa Dios quia: Anuax ca 'èn cuarenta baritia atu bérúanquin ñu 'axuncèxun isíbi mitsun raracama 'èmi sinanima 'atimati banacèxa.

¹⁰ Usai 'ia oi atumi nishi cana èsai quiacèn: Ènè unicaman ca bètsi bètsi ñu sinani 'èmi sinánquin 'èx cuèèncèsoi 'iti 'unántisama tanxa.

¹¹ Quianan cana atumi nishi sinanatècèntimoí èsaribiti quiacèn: Atux ca a 'èn atu ñuixuncè me anu chuámarua bucnunx bèbatima 'icèn.

¹² Ën xucéantu, mitsúxribimi usai 'itima cupí camina bérúancati 'ain, 'atimaquin sinánquin Nucèn Papa Dios, axa bamatimoí tsócè, a ami catamèquinma èntin rabanan.

¹³ Usai 'ima camina micama uinu 'icèxbi 'atima ñu 'atishi sinani Nucèn Papa Diosmi manúti rabanan, camabi nètèn, axa Jesucristomi catamècè unicamabè ami upiti sinánmiananti 'ain, ènè nètèa cèñútsama pan 'aínshi.

¹⁴ Anun nux aín nètènu 'iti nètè sènéntamainun cananuna ami catamètabatínu 'iasabi 'i ami catamèti 'ain. Usai 'i cananuna camabi nètèn Cristobè 'ain.

¹⁵ Èsairibi ca Nucèn Papa Diosan bana cuèneo quia:

Bèría Nucèn Papa Diosan mitsu cacèxun cuaquin camina cuacémasa otima 'ain. Mitsun raracama 'iasaribiti camina 'itima 'ain. Atux ca Nucèn Papa Diosan 'aquincèxbi an cacè bana cuaisama tani 'atimati banacèxa.

¹⁶ ¿Uicamax cara Nucèn Papa Diosan bana cuaquinbi cuacémasa oi ax quicésabi oi 'iisama tancèx? Moisésnèan Egipto menua bècè unicamax ca usai 'iacèxa.

¹⁷ ¿Imainun cara uicamami Nucèn Papa Dios cuarenta baritian nishacèx? Axa aín 'ucha cupíbi an anua bèbati ñuixuncè menu bèbaima, anu uni 'icéma menuax cèñúa unicamami ca Nucèn Papa Dios nishacèxa.

¹⁸ ¿Imainun cara uicamaribi Nucèn Papa Diosan sinántècèntimoquin, an atu ñuixuncè menu ca chuámarua tani bucnunx bèbatima 'icè quixun cacèx? An a timaquin aín bana cuaisama tancè unicama ca Nucèn Papa Diosan usaquin cacèxa.

¹⁹ Usa 'ain cananuna a ñucama sinánquin 'unanin, atúan aín bana ca asérabi 'icè quixun sináncèma 'ianan ami catamècèma cupí ca Nucèn Papa Diosan a unicama anua chuámarua tani 'itia ñuixuncè menu bèbamiamia 'icèn.

4

¹ Usa 'ain cananuna Nucèn Papa Diosan ainan 'inun nu 'imiti nètè inúcèma 'aínshi, ainan 'iti sinánti 'ain. Mitsu raírinèxmi Nucèn Papa Diosnanma 'itin rabanan camina bérúancati 'ain.

² A me anu chuámarua 'iti ñui quicë bana a ca nucën raracaman cuacëxa. Cuaquinbi ca —asérabi ca a menunu 'inun nu buánti 'icë —quixun sinánma 'icën. Usa 'aish ca a ñuixuan menu bëbama 'icën. Anu nucën raracama bëbama 'aínbi ca Nucën Papa Diosan nucën rara cásaribi oquin nux Jesucristomi catamëti aín nëtënu abë 'inux iëti bana ñuiquin nuribi caxa.

³ Nucën raracama ñuiquin cuëñëo bana ca ësai quia:

Atumi nishi cana sinanatëcëntimoi a unicama ñui quiacën: Atux ca a 'ën atu ñuixuncë me anu chuámarua buacunux bëbatima 'icën.

Atúxa usai 'iá 'aínbi cananuna nux Nucën Papa Diosmi catamëti ax nubë 'ain chuámarua 'i cuëñin. Usaínu 'itioquin ca Nucën Papa Diosan camabi ñu unioquin mëníocëxa,

⁴ aín bana cuëñëo ësai quicësabi oquin:

Camabi ñu męcën achúshi 'imainun achúshi nëtë cëñuquin uniotancëx ca Nucën Papa Dios nëtë itsin tanti —ë ñu unioçëcama ca asábi 'icë —quixun isi upí oquin sinani cuëñancëxa.

⁵ Nucën raracama ñui ca Nucën Papa Diosax ësaribiti quiacëxa:

Atux ca 'ën atu ñuixuncë me anu 'ëbë chuámarua 'aish cuëñi buacunux bëbatima 'icën.

⁶ Usa 'ain ca ëñë nëtënu 'icë unicama Nucën Papa Diosmi catamëti abë upí 'aish chuámarua 'iti, 'aishbi raírinëx ami sináncëma pain 'icën. Usaribiti ca atun pain cuaquinbi a bana quicësabi oquin 'acëma 'aish a Nucën Papa Diosan ñuixuncë menu bëbama 'icën.

⁷ A paían ñuixuncë unicaman aín bana cuama 'ain ca ëñë nëtënu 'icë unicaman cuati oi Nucën Papa Dios amiribishi quitëcëni, bérí camina 'ëmi catamëcanti 'ai quiax quiacëxa, ësai: Béría Nucën Papa Diosan mitsu cacëxun cuaquin camina cuacëmasa otima 'ain.

Usaquin ca Davitan, Josuéñan judíos unicama Nucën Papa Diosan ñuixuan menu bëbaquián 'ain, a xëñibucëbëtan cuëñëocëxa.

⁸ A unicama Nucën Papa Diosan anu chuámarua 'aish bucuti ñuixuncë menu bëbáma 'aínbi ca aín bëchicëcamax Josuéñen buáncëx anu bëbacëxa. Josuéñan anua atux chuámarua 'aish bucuti menu buáncëx bëbatancëxuan ax quicësabi oquin 'ai ami catamëcë 'ain ca Nucën Papa Dios amiribishi anun uni chuámarua 'iti bana ñui quitëcënanma 'itsíanxa.

⁹ Usa 'ain cananuna 'unanin, Nucën Papa Diosan ca aín unicamaxa ainan 'aish ax cuëñcësabi oi ëñë menu chuámarua 'itancëx aín nëtënuira chuámarua 'aish bucuti oquin mëníocëxa quixun.

¹⁰ Uicamax cara ax cuëñcësa oíshi 'iti sinani bënëti a ëni, ami catamëti Nucën Papa Dios cuëñcësabi oi 'ia, ax ca Nucën Papa Dios ñucama uniotancëx cuëñsaribi oi 'ia.

¹¹ Nucën Papa Diosan atu ñuixuncë menu bëbáma unicama usaribiti nuxribi ami catamëcëma 'itin rabanan cananuna ainan 'aish upí oquin sinani ami catamëquin ëníma bërúancati 'ain.

¹² Cananuna 'unanin, Nucën Papa Dios ax ca bamatimoi tsofia. Ax ca cushiira 'icën. Usa 'ixun ca aín bananu 'aia nu 'unánmia, nun caranuna asérabi upí oquin sinani, caranuna upí oquin sinanima quixun. 'Unánmianan ca uisa cupí caranuna usoquin 'ai quixun nu 'unánmia.

¹³ Axa an unio 'aish Nucën Papa Diosmi unëti uisa ñubi ca 'aíma 'icën. An uni aín ñu 'acë cupí, uisa cara oti 'icë quixun 'unáncë, Nucën Papa Dios, an ca camabi ñua unin 'aia 'unánan aín nuito méua chiquinaquinma sináncë ñubi 'unania.

An aín unicama Nucën Papa Dios ñucáxuncë, Jesucristo ñuicë bana

¹⁴ Jesús ax ca Nucën Papa Diosan Bëchicë 'ianan, an nu Nucën Papa Dios ñucáxuncë 'aish aín Papa Diosan nëtënu abëbi 'icën. Usa 'icë cananuna ami catamëquin aín bana cuati ëntima 'ain.

¹⁵ Jesús an nu Nucën Papa Dios ñucáxuncë, ax ca uni 'aish nux 'icësaribiti tëmëraíbi 'uchama 'icën. Usa 'ixun ca nuribi tëmëranan ñunshin 'atimanën 'atima ñu 'amitisa taniabi nuibaquin nu 'aquinti 'icën.

¹⁶ Asérabi ca usa 'icë quixun 'unánquin cananuna ami racuëquinma, an nu nuibacë Nucën Papa Dios a nun 'uchacama tërëñquin nu 'aquinun ñucáti 'ain, an nu nuibacë cupí. Usaquin cananuna anúnu uisai cara 'icë nëtën, nuibaquian nu 'aquinun ñucáti 'ain.

II. LEVITAN RĒBUNQUI 'IASAMA CA CRISTO 'ICĒ QUICĒ BANA (5-8)

5

¹ Nucën Papa Diosan mëníosabi oquin ca judíos sacerdotenën cushicaman 'apun, judíos unicaman 'ucha 'imainun aín 'ucharibi tërëncë 'inun 'aracacë ñuina 'axunquin Nucën Papa Dios ñucáxunia.

² Usa 'ixun ca axribi uni 'icëa ñunshin 'atimanën 'apun ñu 'atima 'anun quixun tancëxun 'unan 'ixun uni itsi usaribiti 'ia 'aquinti 'unania. An ca, —usa ñu 'ati ca 'aisama 'icë —quixun

'unánquinma an ñu 'acé unicama 'imainun, —usa ñu 'ati ca 'aisama 'icé —quixun 'unánquinbi 'acé unicama aribi, ami nishquinma atux upí 'inun 'aquinti 'icên.

³ Axribi ñu 'atíma 'acé 'ixun ca judíos sacerdotenên cushicaman 'apun judíos uni raírinên 'uchacama 'imainun aín 'uchacamaribi tērēncé 'inun quixun 'aracacé ñuina 'aia.

⁴ Uí uníxbi ca axbi 'iisa tani judíos sacerdotenên cushicaman 'apu 'ítima 'icên. Nucên Papa Diosan 'imicēx cuni ca usai 'iti 'icên, Nucên Papa Diosan —Aaronên ca 'ēn unicama 'ē ñucáxunti 'icé —quixun Moisés cásaribi oi.

⁵ Usaribiquin ca Cristonên anbi judíos sacerdotenên cushicaman 'apu 'iti sinánma 'icên. Nucên Papa Dios an

Mix camina 'ēn Bēchicé 'aish xēnibua 'aínbi 'ēbē 'iti 'ai, quixun cacé, anbi ca Cristo judíos sacerdotenên cushicaman 'apu 'imiacēxa.

⁶ Ēsairibi ca cuēnēo bananua Nucên Papa Diosan aín Bēchicé cá bana quia: Mix camina nētétimoi usabi sacerdote, an 'ēn unicama 'ē ñucáxunti, a 'ain, Melquisedec 'iásaribi.

⁷ Jesusan ca ēnē menu 'aish abē banaquin aín Papa ñu ñucácēxa. Ñucáquin ca axa batatimóquin a iēmíti cushiñu 'icé 'unánquin, munuma banaquin cacēxa. Usaquian ax cuēēncēsabi oquin 'aquinun quixun ñucácé cupí ca Nucên Papa Diosan Jesucristo 'aquiancēxa.

⁸ Usa 'ain ca Cristonên, ax aín Bēchicé 'aishbi tēmēracé 'ixun, Nucên Papa Dios cuēēncēsabi oquishí 'ati 'unáncēxa.

⁹ Ax tēmēraibi aín Papa Dios cuēēncēsabi oi 'iá 'ixun ca an aín bana cuaquin ax quicēsabi oquin 'acé unicama a aín 'ucha tērēnquin Nucên Papa Diosnan 'aish xēnibua 'aínbi abē 'inun iēmía.

¹⁰ Ax ca ēsaquian Nucên Papa Diosan cá, a 'icên, —mix camina sacerdote, an 'ēn unicama 'ē ñucáxunti, a 'ain, Melquisedec 'iásaribiti.

Jesucristomi catamēquin ēncé 'icé 'aish 'unánmitēcēinsa bana

¹¹ Usa 'aínu mitsu ēnē banacama ñuixuinsa tancēxunbi camina mitsun asérabi upí oquin a bana cuaisama tanin.

¹² Mitsúinra a ñuicé bana a 'unáncé 'ixun uni itsi 'unánmisa 'aishbi camina mitsúnmi béráma cuacé bana Jesucristo ñui quicé, a 'unánmitēcēinsa 'ain. Ēnē ñu upí oquin cuacēma 'aish camina mitsux tuáratsu ñu iru piisama pain 'ixun aín títan xuma 'acésa 'ain.

¹³ Béráma cuacé bana 'unánmitēcēinsa 'aish camina an aín títan xuma 'acé tuásaribi 'ain, uisai cara Nucên Papa Diosan uni 'iti 'icé quixun 'unáncēma 'aish.

¹⁴ An Nucên Papa Diosan bana upí oquin sinánquin an cacēsabi oquin 'acé uni, an ca upí oquin 'unania, uisa ñu 'ati cara Nucên Papa Diosan iscēx asábi 'icé, uisa ñu 'ati cara 'aisama 'icé quixun. 'Unánquin ca usoquin 'aia. Usa unix ca tuá xuratsusama 'aish uni apánsa 'icên.

6

¹ Usa 'ain cananuna tuá xuratsu 'icésaíma uni apan 'icésai 'inuxun a paínu cuacé bana Cristo ñui quicé, aishima bētsi ñuribi 'unánti 'ain. Cananuna a paínu 'unan banacama ēsai quicé, a ñuitēcēntima 'ain: nunbi ñu 'atíma 'acé cupí Nucên Papa Diosnanma 'aish bamati 'aishbi sinanati Nucên Papa Diosmi catamētishi iēti,

² 'imainun Jesús sinái nashimicé 'iti, 'imainun Jesúsnan 'ixun axa ami catamécé uni itsinu nun mēcēn nanquin Nucên Papa Dios ñucáxunti, 'imainun camabi uníxa baísquia ca Nucên Papa Diosan an 'acé ñucama 'unánquin uisa cara oti 'icé quixun cati, acama.

³ Ēsa banacama mitsu ñuixuntēcēnquinma cananuna Nucên Papa Dios cuēēncēbētan bētsi ñu mitsu ñuixunti 'ain.

⁴ Uí unicamax cara Jesucristomi catamécé 'ixun, ax ca abē 'icé quixun 'unáncé, 'ianan Nucên Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan aín nuitu mēu sinánmicé 'ianan,

⁵ Nucên Papa Diosan bana ca upíira upí 'icé quixun sinánquin cuanan, Nucên Papa Diosan cushi, anun cana aín nētēnu 'iti 'ai quixun sináncé,

⁶ 'ixunbi ami sinánquinbi ēni uni raírinên cuatánun —'ēx cana Jesucristomi sinántēcēnima —quia, a unix ca an Nucên Papa Diosan Bēchicé i curúsocēnu matáscé uníxa 'iásaribi 'icên. Usai 'icé uni ax ca amiribishi Jesucristomi sinanatēcēnima.

⁷ Usa unicamax ca anu ñu 'apátí meesaribi 'icên. Ēsa ca. Nucên Papa Diosan, menu 'uí 'ítsa 'ibúmicēxun chabócēx ca ñu bēru 'imainun unían 'apácé ñu cotancēx tapunia, tapúanan ca tuaia. Usaiá 'inúan Nucên Papa Diosan 'imicēxa 'ia ca an ñu 'apácé uni an aín naēnu 'icé ñu pinuxun bitsia.

⁸ Usa 'aínbi ca bētsi me camabi ñu 'atíma, muxa, chucu, acama anu coi canicēbē anu upí ñu 'iruima. Usa 'aish ca Nucên Papa Diosan iscēx a me 'aisama 'icên. Usa 'icé ca aín 'ibun axa corucé ñucama nēñia.

Xëñibua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'iti cupí bënëtima chuámarua 'iti

⁹ Ën nuibacë xucëantu, uni raírinën ca Nucën Papa Diosan Bëchicëmi catamëtancëxunbi ëña quixun ñuixunquinbi cananuna 'unanin, mitsux camina Jesucristo cupí ainan 'inun iëmicë 'ixun ëncëma 'aish asérami Nucën Papa Diosan upí oquin 'aquincë 'ai quixun.

¹⁰ Nucën Papa Dios, an ca aín sinan upí 'ixun, mitsúnmi aín unicama nuibaquin upiti buacunun 'aquianan béríribi usoquin mitsun 'aia, manuquinma sinania.

¹¹ Usa 'aínbi cananuna anúnmi Nucën Papa Diosan nètënu 'iti nètë utámainunmi mitsun 'acësabi oquin chiquíshquin ënquinma Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquin 'ati cuëënin. Usaquin 'aquin camina Nucën Papa Diosan nètënu cëñútimoí abë 'iti sinánquin caínti 'ain.

¹² Mitsúxmi chiquish 'iti cananuna cuëëniman. Cananuna cuëënin, Nucën Papa Diosan aín quicësabi oquin 'aquincëxa aín uni raírinëx a ëníma ami catamëti upiti 'ia isími usaribiti 'iti.

¹³ Nucën Papa Diosbë ca camabi uni 'imainun ángelcamaribi sënëníma. Usa 'ixun ca anbi sinanatëcëntimoquin Abraham cacëxa:

¹⁴ "Ësoquin cana asérami 'ati 'ain. Cana mi upí oquin sinánxunquin bëchicëñu mi 'imianan min rëbúnqui 'itsaira 'inun uámiti 'ain".

¹⁵ Usaquin cacëxun ca Abrahamnën —Nucën Papa Dios quicësabi oi ca 'iti 'icë —quixun sinánquin bënëquinma, caíancëxa. Caíncëbë ca Nucën Papa Dios quicësabi oi Abrahamnën xanu tuutancëx Isaac bacëancëxa.

¹⁶ Ënëx ca ësa 'icën. Unix ca uni itsían aín bana isa asérami 'icë quixun 'unánun quiax, aín 'apu axa asamáira 'ain, a ñui ësai quia: Nun 'apúnbi ca 'unania, 'ën mi cacë bana ënëx ca asérami 'icën. Usai quicëbëtan ca an aín bana ca asérami 'icë quixun 'unánquin abë cuëbicanántima 'icën.

¹⁷ Usaribiti ca Nucën Papa Dios axribi, axa ami catamëti ainan 'iti unicaman —aín quicësabi oi ca asérami 'iti 'icë —quixun 'unánun, —xëñibua 'aínbia sinanatëcëntimoí usabi 'iti ca ënë bana 'icë —quiax quiacëxa.

¹⁸ Usa 'ain cananuna an ca ax quicësabi oquin 'aia quixun 'unánan, axa —sinanatëcëntimoquin cana mitsu cai —quicë cupí ca an asérami usoquin 'ati 'icë quixun 'unanin. Usaquin 'unánquin cananuna 'unanin, nun nu an nu 'aquinun ñucácë 'ixun ca nu asérami 'aquinti 'icë quixun. 'Unánan cananuna ami catamëquin —aín bana quicësabi oi cana asérami ainan 'aish aín nètënu abë 'iti 'ai —quixun 'unanin.

¹⁹ Ënëx ca ësaribi 'icën. An manë nunti niquincë unicaman ca aín manë nuntia bëchunan tucáncaquin amami bamí buánti rabanan, manë cha manë risin təcërecaxun, an cushioquin tuínun quixun axa nëbëtsi nipatia. A manë chan tuíncë cupí ca nuntí amanu amanu cuanima. Usaribiti cananuna Cristo anu Nucën Papa Dios 'icë anu cupí nun amanu amanu sinánbëquinquinma Jesucristomi sinánti ëntima 'ain.

²⁰ Cristo axa anua Nucën Papa Dios 'icë anu 'ain cananuna nuxribi anu abë 'iti 'ain. Ax ca nètëtimol xëñibua 'aínbi usabi sacerdotenën cushicaman 'apu 'aish, an aín unicama Nucën Papa Dios ñucáxunti a 'icën, Melquisedec 'iásaribiti.

7

Jesús ax ca Melquisedec 'iásaribiti an aín unicama Nucën Papa Dios ñucáxuncë 'icë quicë bana

¹ Mitsux Abrahamnën rëbúnqui 'ixun camina 'unanin, Melquisedec ax ca Salem cacë menu 'icë unicaman 'apu 'iacëxa. Ax ca sacerdote, an unicama Nucën Papa Dios manámi 'icë a ñucáxuncë 'iacëxa. Usa 'ain ca bëtsi menu 'icë 'apucaman Abrahamnën xucënan bëchicë Lot cacë, aín nètënu 'icë unicamabë 'acánanquin ñusmotancëxun aín ñucamacëñuibi 'itsa uni 'imainun xanu 'imainun tuáribi buáncëxa. Usoquin 'acë cuabiani aín unicama buani cuaxun ca Abrahamnënribi a suntárucama ñusmoxun abámianan anu 'icë 'apucaman buáncë unicamacëñun camabi ñu bitëcëancëxa. Bibiani cuantëcëni ca Abraham Melquisedecbë mëranancëxa. Abë mërananquin ca Melquisedecnën, Nucën Papa Diosan ca Abraham 'aquianxa quixun 'unanquin —an ca mi upí oquin sinánxunia —quixun caquin, a Nucën Papa Dios ñucáxuancëxa.

² Usaquin cacëxun ca Abrahamnën an bëcë ñucama mësú Melquisedec 'ináncëxa. Melquisedec quicë bana ax ca "upí 'apu ca ax 'icë" qui quicë bana 'icën. Melquisedec ax ca Salem cacë menu 'icë unibu aín 'apu 'iacëxa. Salem quicë bana ax ca "bëtsi unibubë 'acananima ca chuámarua bucuia" qui quicë bana 'icën. Usa 'ain ca Melquisedec 'acánanti sináncëma 'apu 'iacëxa.

³ Melquisedec a ca uix cara aín papa 'iacëxa, uix cara aín tita 'iacëxa, añu nètën cara bacëancëxa, añu nètën cara bamacëxa, uicamax cara aín rara 'iacëxa, abi unín 'unánma 'icën. Usa 'ain ca judíos unibunëx —Melquisedec ax ca bamama 'icë —quia. Nucën Papa Diosan

Bëchicënëx ca nêtétimoi xëñibua 'aínbi sacerdote, an unicama Nucën Papa Dios ñucáxuncë 'icën, uni Melquisedec ñui quíásaribiti.

⁴ Abraham a pain nucën rara, anbi ca abëa 'acánancë unicama ñusmoxuan bicë ñu mësú ax 'apu 'icë, Melquisedec, 'ináncëxa. Usa 'ain cananuna 'unanin, Abraham ax ca Melquisedec meu 'iacëxa quixun.

⁵ Moisés cuënëomiquin ca Nucën Papa Diosan –ësaí ca 'iti 'icë –quixun caquin ësaquin cacëxa:

–Abrahamnën rëbúnqui achúshi, Leví cacë, aín rëbúnquicamaxa sacerdote 'icë ca Abrahamnën rëbúnquicama raírinën aín ñucama mësú 'inánti 'icë –quixun. A uni camáxbi Abrahamnën rëbúnqui 'aish aín aínsi 'ixunbi sacerdotecama usaquin aín ñu 'inánun ca Nucën Papa Diosan mëníocëxa.

⁶ Usa 'aínbi ca Melquisedec, Levitan rëbúnqui 'ixunmabi, Abrahamnën aín ñucama mësú 'ináncëxun biacëxa. Nucën Papa Diosan upí oquin sináñxuncë, Abraham, a ca Melquisedecnën aín ñu biquin –an cacësabi oquin usoquin ca Nucën Papa Diosan mi 'axunti 'icë –quixun caquin Nucën Papa Dios ñucáxuancëxa.

⁷ Uni itsían Nucën Papa Dios ñucáxuncë uni ax ca an Nucën Papa Dios ñucáxuncë uni meu 'icën. Uínu 'icë unínbi ca –usama ca –quixun caima. Usa 'ain ca Abraham Melquisedec meu 'iacëxa.

⁸ Levitan rëbúnqui, judíos sacerdotecama, a judíos unicama raírinën aín ñu mësú 'ináncë, acamax ca uni 'aish bamaia. Usa 'aínbi ca Abrahamnën aín ñu mësú Melquisedec, a ñuia uni –ax ca bamama 'icë –quicë, a 'ináncëxa.

⁹ Usa 'ain ca ësoquinribi sinánti asábi 'icën: Levitan chaitiocë Abraham, an ca Melquisedec aín ñu mësú 'ináncëxa, ax a meu 'ixun. Usa 'ain ca Levitan rëbúnqui, sacerdotecama, a judíos unicaman bërí aín ñu mësú 'ináncë, acamaxribi Abrahambëtan aín ñu mësú Melquisedec 'inása 'icën.

¹⁰ Levitan rëbúnquicama 'aíma pain 'aíshbi ca Abrahambë 'icësa 'iacëxa, aín rëbúnqui 'aish. Usa 'ain cananuna 'unanin, Melquisedec, ax ca Levitan rëbúnqui, sacerdotecama, acamabë sënënmaira cushi 'iacëxa quixun.

¹¹ Bëráma ca Nucën Papa Diosan 'amicëxun Moisésnën, uísai cara judíos unicama 'iti 'icë quicë bana cuënëocëxa. A bana Levitan rëbúnquicama, sacerdotecama 'ixun, judíos unicama 'unámmun ca Nucën Papa Diosan mëníocëxa. Usa 'ixuan Levitan rëbúnquinën 'aquincëx judíos unicama aséribi aín nuitu upí 'aish Nucën Papa Dios quicësabi oi 'icëbë ca sacerdote itsi Aarón 'iásama, Melquisedec 'iásaribi, Jesús uáma 'itsíanxa.

¹² Usa 'ain ca usaquin judíos unicaman 'ati bana, Levitan rëbúnquicama sacerdote 'ixun judíos unicama 'unámmicë, a 'unaníbi aín sinan upíma 'ain, a ënquin bëtsi bana Jesús ñui quicë unin cuanun Nucën Papa Diosan mëníocëxa.

¹³ Nucën 'Ibu Jesús a ñui Nucën Papa Diosan bana cuënëo quicë, ax ca judíos uni 'aíshbi Levitan rëbúnquima Judánen rëbúnqui 'iacëxa. Judánen rëbúnquinëx ca judíos sacerdote 'iti 'icë quíax ca Moisésnën cuënëo bana quiáma 'icën.

¹⁴ Camabi unin ca 'unania, Nucën 'Ibu Jesús ax ca Judánen rëbúnqui 'iacëxa quixun. Usa 'aínbi ca Moisés sacerdote ñui, Judánen rëbúnquinëx ca sacerdote 'iti 'icë quíax quiáma 'icën. Levitan rëbúnquishi ca usai 'iti 'iacëxa.

¹⁵ Usa 'ain cananuna upí oquin 'unanin, Nucën Papa Diosan ca Melquisedec 'iásaribitia sacerdote 'inun Jesúsëshi,

¹⁶ ax bamaxbi amatëcëntimoi baísquicë 'icë, a sacerdote 'imiacëxa, Moisésnën cuënëo bana, Judánen rëbúnqui ca sacerdote 'iti 'icë quicë 'aimabi.

¹⁷ A ñuiquin ca Nucën Papa Diosan ësaquin cacëxa:

Mix camina nêtétimoi usabi sacerdote, an 'ën unicama 'ë ñucáxunti, a 'ain, Melquisedec 'iásaribi.

¹⁸⁻¹⁹ Usai ca judíos unicama 'iti 'icë quicë bana upí 'aínbi ca anun unin sinan upí 'iáma 'icën. Usa 'aínbi cananuna bëtsi bana, Jesús ñui quicë, a cupí aséribi nun 'uchacama tërëncë 'ianan nun sinan upí 'aish Nucën Papa Diosan 'ain.

²⁰ Aín Bëchicë an aín unicama a ñucáxunti oquin ca Nucën Papa Diosan sinanatëcëntimoquin mëníocëxa.

²¹ Levitan rëbúnquinën ca 'ën unicama ë ñucáxunti 'icë quixun ca Nucën Papa Diosan sinanatëcëntimoquin cáma 'icën. Usa 'ixúnbi ca an sinanatëcëntimoquin caquin, Jesús aséribi an unicama a ñucáxunti 'imiacëxa, aín bana cuënëo ësaí quicësabi oquin:

Nucën 'Ibu Diosan ca sinanatëcëntimoquin aín Bëchicë ësaquin cacëxa: Mix camina nêtétimoi usabi sacerdote, an 'ën unicama 'ë ñucáxunti, a 'ain, Melquisedec 'iásaribi, quixun.

²² Usa 'ain ca an Moisésnën cuënëo bana cuacë uni 'iásamaira oi an Jesús ñuicë bana cuacë uni Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ia.

²³ Levitan rëbúnqui sacerdotecama ca ax pain 'itancëxa bëtsix bamacëbë bamacëbë sacerdotë 'icë 'aish 'itsaira 'iacëxa.

²⁴ Usa 'aïnbi ca ax bamatimoi tsócë 'aish usabi sacerdotë 'ixun Jesusan cuni aïn unicama Nucën Papa Dios ñucáxunia.

²⁵ Ui unicaman cara a cupí abë upí 'iisa tanquin Nucën Papa Dios ñucatia, a ca Jesusan xëñibua 'aïnbi Nucën Papa Diosnan 'inun iëmia. A unicama Nucën Papa Dios ñucáxunux ca bamatimoi tsotia.

²⁶ Usa 'aian Jesús axira nun sacerdotë 'iti ca upíira 'icën. Nucën Papa Diosan iscëx upíira 'ixun ñu 'atima 'acëma 'ianan ñu 'atima 'ati sináncëma 'ianan ax upíira sinánfu 'aish ca aïn Papabë 'Apuira 'icën.

²⁷ Ax ca Levitan rëbúnqui 'icësaí 'iáma 'icën. Atun ca camabi nëtën aïn 'ucha pain tërëanan judíos unicaman 'uchacamaribi tërënan Nucën Papa Dios ñucáxunia, ñuina rëtancëxun xaroquin. Usama ca Jesús 'icën. Axbi ca camabi unin 'ucha cupí ñuina rëxun xarocësa 'ítanun bamatsianxmabi achúshitishi bamacëxa.

²⁸ Usa 'ain ca Moisésnën cuënëo bana quicësabi oi Levitan rëbúnqui, 'uchañu 'aishbi an judíos unicama Nucën Papa Dios ñucáxunti 'ia. Usa 'aïnbi ca an Moisés 'inan bana xëñibucëbetan, Nucën Papa Diosan sinanatëcëntimoquin caquin, aïn Bëchicë Jesús, axa asërabi 'uchañuma 'iá 'aish usabi 'uchañuma 'ia, an aïn unicama a ñucáxunun 'imiácëxa.

8

Jesús ñui quicë bana

¹ Ènë banaxa bëtsi banasama 'icëmi mitsun 'unánun cananuna ènë ñuiquin mitsu cain, an Nucën Papa Dios aïn unicama ñucáxunti, Jesús, ax ca usa 'aish bërí aïn nëtënu abë 'aish, Nucën Papa Diosbë 'Apu 'icën.

² Tabernáculu cacë xubu unin 'acë anuxuan Levitan rëbúnqui achúshinën judíos unicama Nucën Papa Dios ñucáxuncë 'aïnbi ca anuxunma, aïn nëtë anu Nucën Papa Dios 'icë, anuxunbi Jesusan nu Nucën Papa Dios ñucáxunia, Nucën Papa Diosan mëníosabi oquin.

³ An unicaman 'ucha Nucën Papa Diosan tërënan ñuina rëcë xaronux ca sacerdotenën cushicaman 'apu an Nucën Papa Dios aïn unicama ñucáxuncë 'ia. Usaribiti ca Jesús unicaman 'ucha tërëncë 'inun ñuina rëtíma, a cupía unicaman 'ucha tërëncë 'inun bamatsianxmabi bamacëxa.

⁴ Bëríbi nubë 'aish ca Jesús sacerdotë 'itsianxma. Levitan rëbúnquinëxëshi Moisés quíásabi oi sacerdotë 'ixun ca ñuina rëtancëxun xaroquin judíos unicama Nucën Papa Dios ñucáxunia.

⁵ –Jesucristo ax unicaman 'ucha tërëncë 'inun bamax baíscquitancëxun ca ènu 'èbë 'ixun unicama 'ë ñucáxunti 'icë –quixun sinánquin ca Nucën Papa Diosan bërámá Jesucristo ucëma pain 'ain –Levitan rëbúnquinën ca tabernáculu xubunuxun judíos unicaman 'ucha tërëncë 'inun ñuina rëxun xaroquin unicama 'ë ñucáxunti 'icë –quixun mëníocëxa. Tabernáculu xubu 'ati ñuiquin ca Nucën Papa Diosan Moisés “ain bashinuxun 'ën mi ismicësabi oquin camina a xubu 'imainun anu 'icë ñucama 'ati 'ai” quixun cacëxa. Usa 'ain cananuna 'unanin, Jesucristo aïn nëtënu abë 'ixun nu a ñucáxunti sinánquin ca judíos sacerdotenën tabernáculonlu 'icë ñucama 'anun Nucën Papa Diosan mëníocëxa.

⁶ –Nucën Papa Diosan Moisés cuënëomia bana quicësabi oi 'i ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë –quíáxa ax quicë bana, asamaira ca –Jesúsmi catamëtishi ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë –quicë bana, ax 'icën. Usa 'ain ca Levitan rëbúnquinën unin 'ucha tërëncë 'inun 'ásamaira oquin Jesusan nun 'ucha tërënquin Nucën Papa Diosbë upí 'inun nu 'imia.

⁷ Usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun Moisésnën cuënëo bana quicësabi oquin 'ai aïn nuitu upí 'ain ca bëtsi bana Jesús ñui quicë a Nucën Papa Diosan mëníoma 'itsianxa.

⁸ Nucën Papa Diosan ca judíos unicama an cacësabi oi 'iiama isacëxa, aïn bana cuënëo ësai quicësabi oquin:

Nucën 'Ibu Dios ca quia, usai ca judíos unicama, Israelnën rëbúnqui 'iti 'icë quixun Moisés cuënëomia bana 'inan, 'ixunbi cana 'itsa bari inucëbetan bëtsi bana judíos unicama 'inánti 'ain. Anun 'ën a bana 'inánti nëtë ca uti 'icën.

⁹ A banax ca judíos unicama Egipto menua buánquin uisai cara atux 'iti 'icë quixun 'ën Moisés cá banasama 'iti 'icën. Judíos unicama 'aquina tanquinbi cana atúan 'ën bana cuaquin 'ën cacësabi oquin 'acëma cupí atu èancën.

¹⁰ Usa 'ixunbi cana 'ëx mitsun 'Ibu Dios 'ixun mitsu cain, usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun caquin 'ën a pain 'inan bana sënëncëbetan cana bëtsi bana judíos uni Israel unicama 'inánti 'ain. Èsai ca a bana quiti 'icën: 'Èn cana 'ën cacë bana 'ën unicaman manuquinma sinánan aïn nuitu mëu upí oquin 'unánun 'unánmiti 'ain. 'Èx cana aïn Dios 'aish atúan rabicë 'iti 'ain. 'Imainun ca atux asërabi 'ën unicama 'iti 'icën.

11 Ēn unicaman ca 'è 'unánti 'icēn. Ńu 'unáncēma 'imainun Ńu 'unáncē uni, apan 'imainun xucamanribi ca 'è 'unánti 'icēn. Usa 'ain ca uinu 'icē unímbi bētsi uni, ain xucēnbi, abē 'icē unibi cacēxunmabi atúnbi 'è 'unánti 'icēn.

12 Usaía ax 'icē uni a cana Ńu 'atima 'acēbi nuibaquin ain 'uchacama tērēnti 'ain. Tērēnxun cana manuquin ain 'uchacama sinántēcētima 'ain.

13 Ēsaía Cristo cupí ain unicama ain nuitu upí 'iti Ńui ca Nucēn Papa Dios —'èn bēráma usaí ca judíos unicama ain 'ucha tērēncē 'iti 'icē quixun Moisés cuēñēomia bana a camina énti 'ai —quiax quia. Usa 'aish ca a bana sēñētishi 'icēn.

III. LEVITAN RĒBUNQUINĒN ŃU 'ACĒ CUPI UNI 'IASAMAIRA OI CA JESUS CUPI UNI AIN 'UCHA TĒRĒNCĒ 'IA (9-10)

9

Anuax judíos sacerdotecama Nucēn Papa Diosbē baná tabernáculo Ńuianan Jesucristo anu Nucēn Papa Dios 'icē Ńuicē bana

¹ Bērāma ca Nucēn Papa Diosan judíos unicaman usoquin a rabinun quixun caquin, anuxuan Levitan rēbunquinēn judíos unicama a Ńucáxunti tabernáculo cacē xubu 'anun quixun cacēxa.

² An Moisés cacēsabi oquin ca judíos unicaman tabernáculo 'aquin, amo rabēa ain namē 'ítanun nēbētsi chupan bēpáncēxa. Anu paín atsinti anu ca anu lamparín nanti 'imainun curi mesa, anu uni itsin pitima pán nancē, acama 'iacēxa. Anu uni ain 'ucha tērēncēma 'ianan upiti mēñocacēma 'aish atsintima 'ain ca a 'iti Cata Upí cacē 'iacēxa.

³ Cata Upí a 'ucē ca bētsi cata 'iacēxa. Ax ca Cata Upíira cacē, 'iacēxa.

⁴ Tabernáculo nēbētsi rabē oquin bēpáncē chupa rapasu ca anuxun tsēpasa Ńu sanutanun xaroti nancē 'iacēxa, a Cata Upíira cacē, a rapasu. A Cata Upíira cacē, anu ca bunánti, curin ratacacacē 'aish anúnribi ain namēnu rocē 'iacēxa. A bunántinu ca curi 'acē chumu, anu maná cacē piti Ńu 'itsamashi purucē, 'imainun Aaronēn tsati 'aishbi coo, a 'imainun maxax parúsha rabē, anu usaí ca ain uni 'iti 'icē quixun Nucēn Papa Diosan cuēñēo, acama 'iacēxa.

⁵ A bunánti ain mapútinu ca querubín rabē, Nucēn Papa Diosan suntárusa oquin curi unioce, bēsúnarabē oquin tsóncē 'iacēxa. A nēbētsinuax ca ain pēcacē 'ucē mēucúax Nucēn Papa Dios banacēxa. Anu ca judíos sacerdotenēn cushicaman 'apun 'aracacē Ńuinanēn imi ánsacēxa, Nucēn Papa Diosan atun 'uchacama tērēnun. Ēnē Ńucama camina 'unáncan. Usa 'ain cananuna camaira Ńuiquin mitsu caiman.

⁶ Usaquin tabernáculo xubunu 'icē Ńucama mēñío 'ain ca anu pain atsíncē cata, ax Cata Upí cacē, anu atsínxun judíos sacerdotenēn an 'ati Ńu 'aia, lamparín mēñiōti, pán mesanu nanti, acama, Nucēn Papa Diosan mēñosabi oquin.

⁷ Acamax ca tabernáculo cata, anu pain atsinti, anuishi atsinia. Usa 'ainbi ca cata itsi, Upíira cacē, anu judíos sacerdotenēn cushicaman 'apu axēshi camabi baritian achúshi oishi atsinia. Anu atsínquin ca 'aracacē Ńuinanēn imi buania, ain 'uchacēñuan judíos unicaman 'uchacamaribi Nucēn Papa Diosan tērēnun quixun ánscaquin.

⁸ Nun nu a Ńucama sinania ca Nucēn Papa Diosan Bēru Ńunshin Upitan nu ēsaquin 'unánmia, anu pain atsinti cata anuxun atun 'acēsabi oquian camabi nētēn Ńu 'acēbē ca judíos unicamax Cata Upíira cacē, anu Nucēn Papa Dios 'icē, anu abē bananux atsinima.

⁹ Usaí ca 'ia quixun 'unánquin cananuna sinanin, Moisés quicēsabi oquin Ńuina rēxun xaroqúmbi ca a unicaman, ain nuitu ca Nucēn Papa Diosan iscēx aserábí upí 'icē quixun 'unanima. Usaribi cananuna nux 'ai quixun cananuna sinanin.

¹⁰ Nucēn Papa Diosan ca usoquin judíos unibunēn 'ati Ńuiquin bētsi bētsi Ńuina nami pitima 'imainun amiribi amiribi mēchucati, usa Ńucama 'anun quixun mēñocēxa. Usaí a banacama quicēsabi oi 'ibi ca atun nuitu upí 'ima.

An Jesucristo xuisama pain 'aían judíos unibunēn usa Ńucama 'anun ca Nucēn Papa Diosan mēñocēxa.

¹¹ Usa 'ain ca Cristo ēnē menu uá 'aish anu Nucēn Papa Dios 'icē, anu cuantēcēancēxa. Ēnē menuax cuantēcēan 'aish ca anua Nucēn Papa Dios 'icē, anu 'icē sacerdote, an Nucēn Papa Dios nu Ńucáxuncē, a 'icēn. Anu ax sacerdote 'icē ax unin 'acēma 'aish ca ēnē nētēnu 'icē tabernáculosamaira 'icēn.

¹² Tabernáculonu 'icē cata Upíira cacē, anua sacerdotenēn cushicaman 'apun chivo 'imainun vaca bacē rēxun ain imi buan 'ainbi ca Jesucristo ain imi 'apatí bamatancēx baísqúiax, anuira Nucēn Papa Dios 'icē anu cuancēxa. Anu ashiti cuan 'ixun ca nun 'uchacama tērēncē 'aishnu xēñibua 'ainbi Nucēn Papa Diosnan 'inun nu 'imia.

¹³ Judíos unicaman ca ain 'ucha cupí chivo 'imainun vaca bacē, tabernáculo xubunu buánxun rēxun judíos sacerdotenēn a xaroxúnun 'inánia. 'Ináncēxun ca sacerdotenēn a

ñuinacan imi bianan aín nami xaroxun aín chimapu bixun a unicamanu sácaia. Usoquian 'acèx aín 'ucha tèreñcè 'aishbi ca 'uchatècènimá 'inúan 'acèma 'icèn.

¹⁴ Ñuina rēcè aín imi cupí uni 'icèsamaira oi cananuna Cristo bama cupí nun 'ucha tèreñcè 'aish upí 'iti 'ain. Nucèn Papa Diosan Bèru Ñunshin Upí, axa usabi 'iá 'aish usabi 'icè, ax abè 'ain ca Cristo, ax 'uchañuma 'aishbi bamatsianxmabi, nun 'uchacama tèreñcè 'inun bamacèxa. Xèñibua 'ainbi abè 'itimoinu bamati 'icèbi ca nun 'uchacama tèreñquin, ax aín imi 'apati bama cupí, Nucèn Papa Dios, axa bamatimoi tsócè, a rabinu ax cuèèncèsbai oi 'inun nu 'imia.

¹⁵ Usa 'ain ca Nucèn Papa Dios quiásabi oi, an Cristomi catamènun sinánmicè unicama xèñibua 'ainbi abè 'inun Cristo bamacèxa. An Moisésnèn cuèñè bana cua nucèn raracaman 'ucharibi ca Cristo bama cupí, tèreñcè 'icèn. Usa 'ain ca Moisésnèn cuèñè bana 'iásama Cristo ñui quicè bana 'icèn.

¹⁶⁻¹⁷ Unin ca uin cara ax bamacèbètan aín ñu biti 'icè quixun ñuiquin, —usai ca 'iti 'icè — quicè quirica mènioia. Usa 'ainbi ca a uníxa bamacèma pain 'ain, aín ñu bètsi uninanma 'icèn. Aín 'ibúxa bamacèbè cuni ca aín ñucama asérabi bètsi uninan 'ia.

¹⁸ Usaribi oquin ca 'aracacè ñuina aín imi 'apati bamacèbètainshi Nucèn Papa Diosan judíos unicama aín 'uchacama tèreñquin manúmiacèxa.

¹⁹ Nucèn Papa Diosan cacèsbai oquin ca Moisésnèn a banacama ñuiquin judíos unicama catancèxun vaca bacè imicèñun chivo imi bixun 'unpáxcèñun mēscutancèxun ro, hisopo cacè, aín xo, xónsa carnero rani 'acè risi anun tēcèrēcacè a chabóquin, cuèñè banamí 'anan unicamamiribi áncacèxa.

²⁰ Ansaquin ca judíos unicama cacèxa: “Èñè imi áncacè isquin camina 'unánti 'ain, Nucèn Papa Diosan ca asérabi ax quiásabi oquin mitsun 'ucha tèreñquin, mitsúxmi aín uni 'imainun ax mitsun Dios 'ixun mitsu sinánxunia” quixun.

²¹ Usaribi oquin ca Moisésnèn tabernáculu xubu 'imainun aín Cata Upí anu 'icè ñucama anun Nucèn Papa Dios rabiquin ñu 'ati, acamamiribi a ñuina imi áncacèxa.

²² Usa 'ain ca usoquin ca judíos sacerdotenèn 'ati 'icè quixun Moisésnèn cuèñè bana quicèsbai oquin, anun Nucèn Papa Dios rabiñu ñucama ami imi áncacè 'iacèxa, a ñuxa Nucèn Papa Diosan iscèx upí 'inun. Ñuina bamacèbèma ca judíos unin 'ucha tèreñcèma 'iá 'itsíanxa. Usaribiti ca Jesús bamama 'ain unin 'ucha tèreñcèma 'itsíanxa.

Bamax Cristo baísquia cupíshi unin 'ucha tèreñcè 'iti 'icè quicè bana

²³ Usaria Jesucristo anua Nucèn Papa Dios 'icè anu atsinti tani ca unin 'acè tabernáculu xubu aín Cata Upíra cacè, anu judíos sacerdotenèn cushicaman 'apu atsíancèxa. Usai Jesucristo 'iti 'ain ca a ñucama Nucèn Papa Diosan upí isnun 'aracacè ñuinanèn imi anu a sacerdotenèn áncacèxa. Usa 'ainbi cananuna ñuinanèn imi áncacè cupíma. Jesucristonèxbi aín imi 'apati bama cupíshi anua Nucèn Papa Dios 'icè anu nux abè 'iti 'ain.

²⁴ Ax ca tabernáculu, anua Nucèn Papa Dios 'icè tanquian unin 'acè, anuma, anua Nucèn Papa Dios 'icè anubi atsíancèxa, anuxuan nu Nucèn Papa Dios ñucáxuncè anu.

²⁵ Judíos sacerdotenèn cushicaman 'apu ax ca tabernáculu xubu aín Cata Upíra anu camabi baritia achúshitishi, aín imima, 'aracacè ñuinanèn imi áncai atsinia. Usa 'ainbi ca Cristo, anua Nucèn Papa Dios 'icè, anu 'itsai atsinima.

²⁶ 'Itsai atsinux ca 'itsai bama 'itsíanxa. Usa 'ainbi ca Cristo aín uti nètè sèñèncèbè uni 'inux uá 'aish bamatsianxmabi achúshitishi unin 'ucha cupí bamacèxa.

²⁷ Èñè nètènu 'icè camabi unix ca achúshitishi bamati 'icèn. Usa 'icè ca aín ñu 'acècama 'unánquin Nucèn Papa Diosan uicamax cara aín nètènu abè 'iti 'icè quixun canan uicamax cara anu abè 'itima 'icè quixun cati 'icèn.

²⁸ Usaribiti ca Cristo èñè menuax achúshitishi bamacèxa. Ax 'uchañuma 'aishbi ca camabi unin 'ucha aimansa 'aish tèreñcè 'inun bamacèxa. Bamatancèx baísquitancèx ca aín Papa Diosnu cuan 'aish amiribishi èñè nètènu utècènti 'icèn. Camabi unin 'ucha cupí bamatècèni aima ca an aín uti cañcè unicama abèa 'inun bitsi utècènxun 'aia.

10

¹ Jesucristo èñè menu utancèx unicaman 'ucha cupí usai 'iti tanquian judíos unicaman aín 'ucha cupí casticancèma 'inuxun 'aracacè ñuina 'anun ca Nucèn Papa Diosan mènioçèxa. Usoquin mènioçè 'ain ca judíos unicaman Nucèn Papa Diosbè upí 'iisa tanquin camabi baritia 'aracacè ñuina 'axun xaroiá. Usoquin 'acè 'ainbi ca aín nuitu asérabi 'uchatècèntimoquin upí 'inun mènioçèma 'icèn.

² Aín 'ucha tèreñcè 'ianan aín nuitu asérabi upí 'imicè 'ain ca judíos unicaman Nucèn Papa Diosan isnun quixun 'aracacè ñuina amiribi amiribi 'á 'itsíanma. Usoquin 'aracacè ñuina 'acè cupía aín 'ucha tèreñcè 'aish aín sinan asérabi upí 'ain ca 'aracacè ñuina rèmitècènti sináncèma 'itsíanxa.

3-4 Vaca bacé 'imainun chivo rëxun xaroanan aín imi ánsacacé 'aínbi ca a unicama aín sinan ashiquin upí 'inun mëníocëma 'icën. Usa 'ain ca judíos unicaman camabi baritia ñuina rëmiquin —'ën sinan ca aséjabi upíma 'icë —quixun sinántëcënia.

5 Usa 'ain ca Cristonën ënë nëtënu uquin aín Papa Dios ësaquin cacëxa:

Ñuina unin rëxun xaroti cuëñquinma camina 'ëx uni 'aish unicaman 'ucha cupí bamati mëníon.

6 Aín 'ucha cupía unin ñuina rëxun mi xaroxuncé a camina cuëñniman.

7 Usa 'ain cana mi can: 'Ën Papa Dios, mix cuëñcësabi oquinshi 'anux cana ënë nëtënu ain, min bana cuëñëo quicësabi oi.

8 Moisésnën cuëñëo bana, aín 'ucha tërëncé 'inun ca unin ñuina rëxun xaroti 'icë quicé 'aínbi ca Cristonën aín Papa Dios cacëxa, "aín 'ucha cupía unin ñuina rëxunmi xaroxuncé a camina cuëñniman".

9 Catancëxun ca Cristonën ësaquinribi aín Papa Dios cacëxa: "'Ën Papa Dios, mix cuëñcësabi oquinshi 'anux cana ënë nëtënu ain". A bana cuëñëosabi oi utancëxa Cristo camabi unin 'ucha cupí bama 'ain ca béri unin aín 'ucha cupí ñuina rëxun xarotëcëntima 'icën.

10 Jesucristo aín Papa Dios cuëñcësabi oi, bamatsianxmabi achúshitishi bama 'ain cananuna nux Cristo bama cupí Nucën Papa Diosan iscëx nun 'ucha tërëncé 'aish aséjabi ainan 'ain.

11 Judíos sacerdotecaman ca camabi nëtën 'uchañu unían bëxuncëxun aín 'ucha tërëncé 'inun 'aracacé ñuina rëxunia. Usoquian 'acëbëbi ca aín nuitu upíma usabi 'ia.

12 Usa 'aínbi ca Jesucristo achúshitishi camabi unin 'ucha tërëncé 'inun bamax baísquitancëx anu aín Papa 'icë anu abë 'Apu 'aish aín mëqueu 'i cuancëxa.

13 Anu 'aish ca axa ami nishcë unicama a Nucën Papa Diosan 'ibuamimainun anua Nucën Papa Dios 'icë anu 'icën.

14 Usa 'ain ca achúshitishi bama 'ixun axa ami catamëcë unicama aín 'ucha tërëanan nëtëtimoia abë upí 'inun 'imía.

15 Usa ca quixun ca aín Bëru Ñunshin Upitan nu 'unánmia, ësai ca Nucën Papa Diosan bana cuëñëo quia quixun nu sinánmiquin:

16 Esoquin cana 'ëx mitsun 'Ibu Dios 'ixun mitsu cain, usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun caquin 'ë a pain 'inan bana sënëncëbëtan cana bëtsi atu 'inánti 'ain. Èsai ca a bana quiti 'icën: 'Ën cana 'ën cacé bana 'ën unicaman aín nuitu mëu upí oquin 'unánan manuquinma sinánum 'unánmiti 'ain.

17 Quianan ca ësairibi a bana quia:

Aín ñu 'atima 'acëcama tërënxun cana manuquin aín 'uchacama sinántëcëntima 'ain.

18 Usa 'aían unin 'ucha sinántëcëntimoquin tërëncé 'inun Cristo bama 'ain ca unin aín 'ucha tërëncé 'inun 'aracacé ñuina rëxun xarotëcëntima 'icën.

Cristonan cupí abë banaquin Nucën Papa Dios ëntima ñui quicé bana

19 'Ën xucéantu, Jesucristo aín imi 'apati bama cupí nun 'uchacama tërëncé 'ianan Nucën Papa Diosnan 'aish cananuna —Cristo cupí ca Nucën Papa Diosan nux banaia cuati 'icë —quixun sinani racuëtima abë banati 'ain.

20 Bamax baísquitancëx aín Papan nëtënu abë 'i cuan 'ixuan, Jesusan nu 'aquincëx cananuna ax bamatimoi tsócé Nucën Papa Dios, abëbi banati 'ain, nucën rara judíos unicama 'iásamai.

21 An Nucën Papa Diosan unicama a ñucáxuncé ax ca Jesús 'icën.

22 A cupí nun 'uchacama tërëncé 'aish cananuna uisa ñu cara 'aisama 'icë quixunu 'unánquin mëníocé 'aish aséjabi ax cuëñcësabi oi 'iisa tani Nucën Papa Diosbë banati 'ain, an ca cuati 'icë quixun 'unan. Ax Nucën Papa Diosbë banai tabernáculo xubunu atsinux ca sacerdote aín 'ucha tërëncé 'ianan upiti nashi mëníocacëxa. Usaribiti cananuna Jesucristo cupí chucacësa 'aisha nun nuitu, nun sinan upí 'ain Nucën Papa Diosbë banain.

23 —Nucën Papa Diosan ca aín quicësabi oquin nu upí 'imianan nux aín nëtënu abë 'inun 'imía —quixun 'unánquin cananuna aséjabi ami catamëquin aín bana ëñquinma an nu cacësabi oquin 'aquin bëtsi uniribi —Nucën Papa Diosan ca ax quicësabi oquin, usoquin nu 'aquinia —quixun ñuixunti 'ain.

24 Camaxunbi cananuna uisai caranuna bëtsibë bëtsibë nuibananan Nucën Papa Dios cuëñcësabi oquin ñu 'anun 'aquiananti 'ain quixun sinánti 'ain. Sinántancëxun cananuna aséjabi usoquin 'ati 'ain.

25 Usabi 'icë aisha bëtsi bëtsi uni axa Jesucristomi catamëcë unicamabë timëtisama tancëbëbi cananuna nux usai 'ima, aín unicamabë timëanan bëtsibë bëtsibë Jesucristomia catamënun 'aquiananti 'ain, Jesucristo utëcënti nëtë ca 'urama 'icë quixun sinani.

²⁶ Jesucristomi catamëcë 'ixunbi nunbi 'aia tanquin ênquinma ñu 'atima amiribi amiribi 'ai cananuna nun 'ucha têrênun Jesucristomi catamëti cuêêncëma cupí nun 'ucha têrêncëma 'aish usabi 'iti 'ain.

²⁷ Usa 'icë, anun an camabi unin ñu 'acë isti nêtên Nucên Papa Diosan ax cuêêncësa oi 'iisama tani ami nishcë unicama 'acësaribi oquin nuribi 'uchoquin manë tsinu 'imicëx cananuna nux abë 'itimoi 'iti 'ain.

²⁸ An usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun Moisésnën cuêêno bana quicësabi oquin 'acëma uni a ñuia, rabë 'imainun achúshi uni —asérabi ca usa 'icë —quicëbëtan ca nuibati sinanaquinma a uni uni itsin 'aia. Rabë unixëshia a ñui usai quicëbëtanribi ca usaquin 'aia.

²⁹ A unia usoquin 'ásamaira oquin ca axa aín Bëchicë 'imainun aín Bëru Ñunshin Upími 'atimati banacë uni a Nucên Papa Diosan casticanti 'icën. Nucên Papa Diosan Bëchicë, axa unicama 'uchañu 'icëbi iëminux aín imi 'apati bama, a ami 'atimati bananan Nucên Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí an uni nuibaquin 'aquincë ami 'atimati banacë, a unicamax ca an Moisésnën cuêêno bana 'acëma unia 'acësamaira oquian Nucên Papa Diosan casticancë 'iti 'icën.

³⁰ Cananuna 'unanin, ësai ca Nucên 'Ibu Dios quiacëxa quixun: “Uix cara 'uchaia, a cana 'ênbi uisaira oquin carana 'ati 'ai usoquin 'ati 'ain”. Èsairibi ca quiacëxa: “Uinu 'icë 'ên unicaman cara 'ëx quicësabi oquin 'acëma 'icë a cana 'ên uisa carana oti 'ai usoquin 'ati 'ain”.

³¹ Usa 'ain cananuna nun 'ucha êncëma 'aish, Nucên Papa Diosan ca ax cushiira 'ixun uisaira oquin cara 'ati 'icë usoquin nu 'ati 'icë quixun sinani ami racuëti 'ain.

³² Jesucristomi catamëtabatia, unin mitsu bëtsi bëtsi oquin tēmëramicëxunbi camina bēñëquinma tanshiacën. Usaími mitsux 'ia a camina sinánti 'ain.

³³ Mitsu raírinëx camina unin mitsumi cuaiquin 'itsa unin ismainun mēecë 'iacën. Usaí 'imainun ca axa Cristomi catamëcë uni raírinën mitsux usai 'icë isi masá nuituquin ênquinma 'aquiancëxa.

³⁴ Usa 'ixun camina Jesucristomi catamëcë cupía sipuacë unicama nuibaquin 'aquiancën. Mitsumi nishquian mitsun ñu bicancëbëbi camina masá nuitutíma usabi cuêêancën. —Ènë nêtënuax ñuñu 'aish cuêêncësamaira oi cana Nucên Papa Diosnan 'aish aín nêtënu nêtétimoi abë 'iti 'ai —quixun sinani camina cuêêancën.

³⁵ —Usai cana 'iacë —quixax manúquinma camina min 'acësabi oquin Jesucristomi catamëti êntima 'ain. Ami catamëcë 'aish camina a cupí nêtétimoi abë Nucên Papa Diosan nêtënu 'iti 'ain.

³⁶ Jesucristo ucëbë ax quicësabi oi Nucên Papa Diosan nêtënu abë 'inuxun camina uni itsian mitsu tēmëramicëxibi a taníma usabi Cristomi catamëquin ax cuêêncësabi oquin 'ati 'ain.

³⁷ Èsai ca Nucên Papa Diosan bana cuêêno quia:

Xëñibutíma ca ax bënëtishi uti 'icën. A nun caíncë ax ca nêtëbutima uti 'icën.

³⁸ Èn iscëxa ax upí 'icë 'ên unicamax ca tēmëraibi 'ëmi catamëti tsóti 'icën. Usa 'ainbi cana an 'aquinbi racuëquin 'ên bana êncë uni a isi cuêêntima 'ain”.

³⁹ Usaía an aín bana 'aquinbi êncë uni ax Nucên Papa Diosan nêtënu abë 'itima 'ainbi cananuna nun ami catamëquin êncëma 'aish, asérabi Nucên Papa Diosnan 'aish aín nêtënu abë 'iti 'ain.

IV. CRISTO UCËMA PAIN 'AIN CA JUDIOS UNI RAIRINËX ASERABI NUCËN PAPA DIOSMI CATAMËCËXA QUIAX QUICË BANA (11-13)

11

Usaía judíos unicaman rara raírinëx Nucên Papa Diosmi catamëa bana

¹ Nun Nucên Papa Dios isquinmabi cananuna asérabi ca anu 'icë quixun 'unanin. Aín bana ca cëmëma asérabi 'icë quixun sinánquin cananuna 'unanin, an ca aín quicësabi oquin 'ati 'icë quixun. Usaquin ca axa ami catamëcë unicaman 'unania.

² Nucên Papa Diosan ca axa quicësabi oquin 'ati 'icë quixun sinánquian, ami catamëquin nucên raracaman ñu 'aia isi ca Nucên Papa Dios cuêêancëxa.

³ Ènë nêtëcamax ca Nucên Papa Dios quicëbëshia an sináncësabi oi uniacëxa. Uisa ñu 'aíma 'ainbi ca an unin iscë ñucama niocëxa. Usoquin unioia isáma 'ixunbi cananuna a bana acama ñuiquin cuêêno a isquin, usai ca 'iacëxa quixun 'unanin.

⁴ Bërí nêtënma ca Adanën bëchicë, Abel, an ami sinánquin Nucên Papa Dios quicësabi oquin a rabiquin 'aracacë ñuina rëxun xaroxuancëxa. Usomainunbi ca aín xucën Cainan aín cuêêncësa oquinshi aín ñu bimishi Nucên Papa Dios xaroxuancëxa. Cainan usoa isi ca Nucên Papa Dios cuêëanma 'icën. Abelñëan 'axuncëxun isi cuni ca cuêêancëxa. Abel bama

'ainbi cananuna —Abelnèn ca asérabi Nucèn Papa Diosmi catamèquin ax quicèsabi oquin 'acèxa —quixun sinanin.

⁵ Ènènsaran nètènma ca Enoc cacè uni, amia catamècè cupía anun Nucèn Papa Dios cuèèncè 'iacèxa. Usa 'icè ca ènè menuax bamaima aín nètènu 'inun Nucèn Papa Diosan buáncèxa. Buáncè ca unin mèrama 'icèn. Usoquin buáncèma pain 'aish ca Nucèn Papa Dios Enocnèn cuèèncèxa quiax ca aín bana cuèèno quia.

⁶ Uicamax cara Nucèn Papa Diosbè banatisa tania, uicamax cara ainan 'iisa tania, an ca —Nucèn Papa Dios ca asérabi anu 'icè —quixun sinánti 'icèn. Sinánan ca —an ca 'èn ñucácèxun cuati 'icè —quixun sinánti 'icèn. Usaia ax asérabi ami catamècè uni anun cuni ca Nucèn Papa Dios cuèènia. Axa ami catamècèma unin ca Nucèn Papa Dios cuèènmima.

⁷ Ènènsaran nètènmaribi ca Noénèn ami catamèquin —Nucèn Papa Dios quicèsabi oi ca 'iti 'icè —quixun 'unáncèxa. 'Unáncè 'icè ca Nucèn Papa Diosan Noé cacèxa, —camabi uníxa 'aisamairai 'uchacè cupí cana unían usai ñu 'iti sináncèbètanmabi camabi me baca mapumiquin cèñuti 'ai —quixun. Nucèn Papa Diosan bana ca asérabi 'icè quixun 'unánquin ca Noénènshi, 'itsa 'uí 'ibúcèma pain 'ainbi aín manè nunti chaira anua aín ainti 'ibucama atsinmiti 'acèxa, Nucèn Papa Diosan a cacèsabi oquin. An usoquin 'aia iscè unicama ca —ènè menu 'icè unicama 'aisamairai 'uchacè cupí ca Nucèn Papa Diosan cèñuti 'icè —quixun Noénèn ñuixuancèxa. Nucèn Papa Dios quicèsabi oi ca 'iti 'icè quixun sinánquan Noénèn, an cacèsabi oquin 'aia isi ca Nucèn Papa Dios cuèèncèxa.

⁸ Bèrámaribi ca Abraham cacè uni aribi ami catamècè 'icè Nucèn Papa Diosan cacèxa:

—Camina min me èbiani, bètsi me 'ura 'icè, anu 'i cuanti 'ain. Min rëbúnquicamaman ca a me 'iti 'icèn. Cacèx ca Abraham uinu cara a me 'icè, uisa me cara quixun 'unánxmabi, aín me, Ur cacè, anuax cuancèxa, Nucèn Papa Diosan ca an cacèsabi oquin 'ati 'icè quixun 'unani.

⁹ Nucèn Papa Diosmi catamècè 'aish ca Abraham a me, a Nucèn Papa Diosan a ñuixuncè, anu bèbatancèx anu tsócèxa. Anu 'aish ca aín menumabia unu tsócèsa 'iacèxa. Anu 'aishbi ca upí oquin xubuóima, chupa 'acè xubunuishi 'iacèxa. Usaribiti ca aín bèchicè Isaac 'imainun Isaacnèn bèchicè Jacob, acamaxribi 'iacèxa. —Abraham, mix camina 'ènan 'iti 'ain, min rëbúnquicamaribi ca 'èn uni 'iti 'icè —quixun ca Nucèn Papa Diosan Abraham cacèxa. Usaribi oquin ca Nucèn Papa Diosan Abrahamnèn bèchicè, Isaac, 'imainun Isaacnèn bèchicè, Jacob, cacèxa.

¹⁰ Usaquin cacèxun ca Abrahamnèn 'unáncèxa, —Nucèn Papa Diosan, usai ca 'iti 'icè quixun mènio 'ain cananuna ènè menu tsócè 'aishbi Nucèn Papa Diosan 'aish, an sináncèsabi oquin mènio aín nètè anu 'iti 'ai quixun. Usaquin sinani ca cuèèncèxa.

¹¹ Abrahamnèn xanu, Sara, anribi ca Nucèn Papa Diosan Abraham cacèsabi oquin, caniacèquinbi tuacèxa, Nucèn Papa Dios quicèsabi oi cana 'iti 'ai quixun sináncè cupí. Usai tuutancèx ca Sara bèbu tuá, Isaac cacè, bacéancèxa.

¹² Usa 'ain ca, Abraham caniacècèra 'aishbi bèchicèñu 'iacèxa. Aín bèchicèñèn rëbúnqui ca 'itsaira 'iacèxa. Naínu 'icè 'ispacama cananuna tupúncasmati 'ain. Parúnppa cuèbí 'icè masiribi cananuna tupúntima 'ain. Usaribiti ca Abrahamnèn rëbúnqui 'aisamaira 'aish unin tupúntisama 'iacèxa.

¹³ Abraham, Sara, Isaac, Jacob, acamax ca Nucèn Papa Diosan ñuiasa oi 'icèma pan 'ain bamacèxa. Usa 'ainbi ca aín bamati nètè sènéntamainun masá nuituquinma cuèènquin, Nucèn Papa Diosan nu cacèsabi oi ca nun rëbúnqui 'iti 'icè quixun 'unáncèxa. Usaquin 'unani ca èsai quicèsa 'iacèxa: nux ènè menu 'icè 'aishbi cananuna uníxa aín menumabi bètsi menu cuanúxbi tsócèsa 'ain.

¹⁴ Usaia quiása 'ain cananuna 'unanin, a unicamax a menu bucuxunbi ca —ènè menu 'iti unima, bètsi menu 'iti uni cananuna nux 'ai —quixun sináncèxa.

¹⁵ Anuaxa cuancè me, Ur cacè, anu cuantècèinsa tani ca Abraham anu cuantècèan 'itsianxa.

¹⁶ Cuantècènti 'aishbi ca anu cuantècèinsama tancèxa. A menu 'icèsamaira oi bètsi nètè, upíra a Nucèn Papa Diosan atu mènioxuncè, anu 'iti ca cuèèncèxa. Usa 'ain ca Nucèn Papa Dios —'èx cana atun Dios 'ai —quixun sinani cuèènia. Usai cuèènquin ca anua atux abè 'iti nètè mènioxèxa.

¹⁷⁻¹⁸ Abraham ca —asérabi ca Nucèn Papa Diosan aín quicèsabi 'oquin 'ati 'icè —quixun 'unani ami catamècèxa. Èsai ca 'iacèxa. Nucèn Papa Diosan ca Abraham cacèxa: “Min bèchicè Isaacnèn rëbúnqui ca asérabi 'itsaira 'ianan 'en 'iti 'icè” quixun. Usa 'ainbi ca Nucèn Papa Diosan —asérabi cara Abrahamnèn 'èn cacèsabi oquin 'ati 'icè —quixun 'unántisa tanquin, Abraham cacèxa —min camina 'aracacè ñuina 'axunquinma, min bèchicè Isaac abi 'è rabiquin 'è 'axunti 'ai —quixun. Cacèxun ca usoquin anuxun 'atinu Isaac buáncèxa.

¹⁹ Buánquin ca sináncèxa:

—'Ën bêchicê achúshi, Isaac, aín rëbúnqui ca aséribi 'ítsaira 'iti 'icên, Nucên Papa Diosan 'ê cacésabi oi. Usaía 'inun ca bamacébi baísqumiti 'icê —quixun. Usaquin sinánquian Nucên Papa Diosan cacésabi oquin Abrahamnên 'ati 'aíshbi ca Nucên Papa Diosan xucêxun ángelnên Abraham cacébê Isaac bamati 'aíshbi iêacêxa.

²⁰ Usa 'ain ca Isaacnêribi, —Nucên Papa Diosan ca aín quicésabi oquin 'ati 'icê —quixun 'unánquin, aín bêchicê rabê, Jacob 'imainun Esaú, —Nucên Papa Diosan ca an 'ê cacésabi oquin mitsu 'aquinti 'icê —quixun caquin atu Nucên Papa Dios 'iucáxuancêxa.

²¹ Jacobnêribi, —Nucên Papa Diosan ca aín quicésabi oquin 'ati 'icê —quixun 'unánquin ca aín bamati sênêncêbêtan, xêni 'aish, aín tsatimi cêpíxun aín xuta Josênên bêchicê rabê, —Nucên Papa Diosan ca an 'ê cacésabi oquin mitsu 'aquinti 'icê —quixun caquin atu Nucên Papa Dios 'iucáxuancêxa.

²² José, Egipto menu 'ixun ca —ax quicésabi oquin ca Nucên Papa Diosan nun rëbúnqui Egipto menua nun nêtê, Canaán, anu 'itêcênun buánti 'icê —quixun sinánquin aín aínsi cacêxa: Ënê nêtênuax nun nêtênu cuanquin ca mitsun rëbúnquínên 'ên xoribi buánxun anu maínti 'icê quixun.

²³ 'Itsa baritia Egipto menu Jacobnên rëbúnquicama 'icébê ca a menu 'icê 'apu, Faraón cacê, ax Jacobnên rëbúnquimi nishacêxa. Nishi ca bêbu tuácama béri bacêncê —ax ca bamati 'icê —quiacêxa. Quicêbêtanbi ca achúshi bêbu tuá, Moisés cacê, aín papabê aín tita Nucên Papa Diosmi catamêti, Faraónmi racuêquinma —ênê tuá ca upíra upí 'icên, usa 'ain cananuna 'apun bana tanquinma unêti 'ai —quixun sináncêxa. Usaquin sinánxun ca rabê 'imainun achúshi 'uxên Moisés unêacêxa.

²⁴ Usaquian unêcê 'icê ca a 'apun bêchicênên Moisés aín tuása 'inun caniocêxa. Usa 'aínbi ca Moisés canitancêx a 'apun bêchicênên tuása 'iisama tancêxa.

²⁵ Ca sináncêxa, Egipto menu 'icê 'apu ênêbê 'aish cana aín xutasa 'aish 'êx camabi ñuñu 'iti 'ain. Usa 'aínbi ca Egipto menu 'icê unicama ênên Nucên Papa Dios cuêêncêsama oquin ñu 'atimashi 'ati cuêñenia. Usaquin 'anan ca axa Nucên Papa Diosmi sináncê unicamaribi 'atimoiá. Usaquin sinani ca ax Egiptonu 'icê 'apun xutasa 'ítsianxbi aín aínsi judíos unicama, a Nucên Papa Diosan ainan 'inun caíscê, acamabê têmêraibi 'iti cuêêncêxa.

²⁶ Cuêênquin ca sináncêxa, Egiptonu 'icê unicomax ñuñu 'aish cuêêncêsamaira oi cana 'êx Nucên Papa Diosmi sináncê 'aish têmêraibi cuêenti 'ain. Cristonan 'icêa unin 'atimocêx têmêraibi aín unicomax cuêêncêsaribi oi ca Moisés têmêraibi Nucên Papa Diosan unicomabê 'i cuêêncêxa. Ax ca —Nucên Papa Diosan ca ax quicésabi oquin nu ainan 'aish aín nêtênu abê 'inun 'imia —quixun 'unani ami catamêti cuêêncêxa.

²⁷ —'Ën bërúmbi isquinmabi cana Nucên Papa Dios ca aséribi 'êbê 'icê quixun 'unani —quixun sinani ca Moisés ami catamêti Egipto menuax Madian cacê menu cuancêxa, racuétima ax cuancêbêa 'apu nishátanunbi.

²⁸ Madianuax Egipto menu cuantêcêntancêxun ca Moisésên —Nucên Papa Diosan ca ax quicésabi oquin aséribi 'ati 'icê —quixun sinánquin, an cacésabi oquin judíos unicomax xubucama 'unánti oquin, aín xêcuê éman carnero imi shimiacêxa, Nucên Papa Diosan ángelnên atun rëcuên bêchicêcama 'atin rabanan.

²⁹ Egipto menuax cuani ca judíos unicama —Nucên Papa Diosan ca ax quicésabi oquin nu 'aquinia —quixun sinani parúnpa Xonsa cacê, a nêbêtsi me racácêbê sicaracêacêxa, me êsquicênu cuancêsabiquiani. Atúxa usai cuancêbê ca axa atu catícabiani cuancê Egiptonu 'icê suntárucamax —nuxribi cananuna usai sicaracêti 'ai —quixun sinanx cuanibi, 'unpax anu racátêcêncêbê bacamiquiacêxa.

³⁰ Judíos unicomax Egiptonuax cuantancêx anu atux cuancê me anu bêbatancêxun, a mecama 'ibuanux ca Nucên Papa Diosmi catamêti aín quicésabi oi judíos suntárucama siete nêtê, Jericó cacê éma ratanarati cuainacêti niacêxa. Nicébê ca Nucên Papa Diosan sinánshí, a éma anun cênêcê, ax rurucubuacêxa.

³¹ A cênê rurucubúcêbêa anu 'icê unicomax an Nucên Papa Diosan bana cuacêma 'aish cêñúmainun ca 'atima xanu Rahab cacê, axêshi 'iacêacêxa, an Nucên Papa Diosmi sinánquin judíos unibunên xucê uni rabê 'aquincê cupí.

³² ¿Usaquinribi carana mitsu cati 'ain? Gideón, Barac, Sansón, Jefe, David, Samuel, acama 'iá 'imainun an Nucên Papa Dios quicê bana uni ñuixuncê unicomaribi mitsu ñuixunquinbi cana sênêontima 'ain.

³³ Raíri uníribi ca Nucên Papa Diosmi catamêquin —an ca nu 'aquinia —quixun 'unánquin bêtsi 'apun suntárucamabê 'acananquin ñusmocêxa. Raíri uníribi 'apu 'ixun ca Nucên Papa Diosmi sinánquin a unicomax upiti bucunun, upí oquin 'aquiancêxa. Ami sinania ca a unicomax ax quicésabi oquin Nucên Papa Diosan 'aquiancêxa. Raíríribi ca ami nishquian, unin 'inun pinun quixun aín cênênu niabi, Nucên Papa Diosan sinanên 'inúmbi piamá 'icên.

³⁴ Axa Nucèn Papa Diosmi catamècè uni raírribi ca tsi rëquirucè an nëntanun quixun anu niabi Nucèn Papa Diosan sinanèn tsinbi uisabi oma 'icèn. Raíri uníxribi ca suntárunèn 'ati 'aíshbi Nucèn Papa Diosan sinanèn iëacëxa. Raírinëxribi 'insíncè 'aish cushima 'aíshbi ca Nucèn Papa Diosan sinanèn cushi 'iacëxa. Nucèn Papa Diosan 'imicëxun ca suntárunèn cushiira 'ixun abè 'acancècè bëtsi 'apun suntárucama abámíacëxa.

³⁵ Bëtsi bëtsi xanun ca aín tuá bamacè 'icëbi Nucèn Papa Diosan sinanèn baísquii biacëxa. Raíri unin ca unin Nucèn Papa Diosan bana ènun quixun bëtsi bëtsi oquin paè tancicëxunbi, ami sinánquin ènima —èx masócè 'aish bamaibi cana Jesucristobè 'iti 'ai —quixun sinánquin ami catamèti ènquinma tanshiacëxa.

³⁶ Raíri uní ca Nucèn Papa Diosmi catamècè cupí unin ami cuaianan rishquiacëxa. Raíri ca unin manè risin nëaxun sipuacëxa.

³⁷ Nucèn Papa Diosmi catamècè uni raíri ca unin maxaxan réacëxa. Raíri ca Nucèn Papa Diosmi sinánxma 'inun quixun unin bëtsi bëtsi ocëxa. Raíri ca unin téarabëocëxa. Raíri ca manè xëtocèn 'acëxa. Raírinëx ca chupañuma 'ixun carnero rani pañuan chivo rani pañuax cuaínbëquini niacëxa. Ñuñuma 'aish nuibacacè 'ianan ca bëtsi bëtsi ocè 'iacëxa.

³⁸ A unicama aín nuitu upíira 'aish ènè nètënu 'ima Nucèn Papa Diosan nètënuira 'iisa 'aíshbi ca anu uní 'icëma menu nitsi aín bashinuribi cuaínbëquini xubuñuma 'aish bashi quininu 'iacëxa.

³⁹ A unicama ñuiquin cuënëo bana isquin cananuna 'unanin, Nucèn Papa Diosmi ca asérabi catamèacëxa quixun. Ami catamèquinbi ca uisaira oquin cara Nucèn Papa Diosan, Cristo cupí, aín unicama 'imiti 'icè quixun 'unánma 'icèn.

⁴⁰ A ñucama 'unánma 'aíshbi ca utancëxa Cristo bama cupí nux 'icësaribiti, axa bëráma ami sinan unicamax Nucèn Papa Diosan iscëx upí 'ianan asérabi ainan 'aish nubè aín nètënu nètétimoi 'iti 'icèn. Usai 'icëbè ca camáxbi Nucèn Papa Diosan aín unicama cásabi oi 'inuxun 'aia.

12

Jesúsmi cananuna catamèti 'ai quicè bana

¹ A unicamaxa 'iásaribiquin ca nubè 'icè 'itsa unin tëmëraquinbi —Nucèn Papa Diosan ca asérabi aín quicësabi oquin nu 'aquinti 'icè —quixun 'unánquin ami catamèquin ènima. Atúxa 'icësaribiti 'inuxun cananuna an nu 'atimaquin sinánmicè a ñucama ènan an usabi 'itioquin nu 'atima 'imicè ñucamaribi ènti 'ain. Acama ènquin cananuna bënëquinquma añu ñu 'èn 'ati cara Nucèn Papa Dios cuëènia quixun sinánquin upí oquin 'ati 'ain. Cuaí bëtsibè upiti abáti cupí ca unin an iëocè ñu nania, usaribiquin cananuna upí oquin nun 'ati ñu 'anuxun, uisa ñun cara nu 'atimaquin sinánmia, a ènti 'ain.

² Jesús, a cupí nux ami catamècè 'aish ainan 'ianan asaribi upí 'aish aín nètënu abè 'iti, ax 'iásaribiti 'inuxun cananuna uisai cara ax 'iacëxa quixun sinánti 'ain. 'Uchañuira uní 'acësa oquin ca unin i curúsocënu a matásti 'icè quixun 'unánxbi ca ènè menu uacëxa, — ènè ñucama inúcèbè unicama upí 'iti mëníotancëx cana 'èn Papa Diosbè 'i cuëèntëcënti 'ai —quixun 'unani. Usai bamax baísquia 'aish ca Nucèn Papa Diosan nètënu abè 'Apu 'icèn.

³ Tëmëraquin —axa ami sináncëma unicaman ca 'èx Jesucristonan 'icè cupí 'è bëtsi bëtsi oia —quixun sinánquin ami catamèti èntin rabanana camina —usaribi oquian ami nishquin unin 'acëxunbi ca Jesucristonèn tanshiacëxa —quixun sinánti 'ain. Usaquin sinani camina ami catamètia unin bëtsi bëtsi ocëxun oquin a ènti sinanima ami cushiti 'ain.

⁴ Mitsux 'uchati rabanana tëmëranan Jesucristonan cupí bëtsi bëtsi ocè 'aíshbi camina bamacëma 'ain.

⁵⁻⁶ ¿A bana mitsúxmi aín bëchicè 'icëa 'esëquin Nucèn Papa Diosan cacè a caramina manuan? Èsai quicè:

Èn bëchicè 'icè cana mi cain, Nucèn 'Ibu Diosan ca an nuibacè unicama 'ixunbia ñu 'atima 'aia oquin amiribishi 'atëcënxunma 'anun quixun 'unánmiquin uisoquin cara 'ati 'icè usoquin 'aia. Uicama cara aín bëchicè 'inun 'imiáxa acama ca usoquin 'aia. Usa 'ain camina ñu 'aisama 'aia Nucèn 'Ibu Diosan mi uisa cara mi ocëxbi aín bana cuaisama tani bënëtima 'ain. 'Ianan camina masá nuituti sináncasmaquin, uisai carana 'iti 'ai quixun sinántima 'ain.

⁷ Camabi unin ca aín bëchicè ñu 'atima 'aia oquin upí 'inun quixun 'unánmia. Usa 'ain camina mitsun Nucèn 'Ibu Diosan ñu 'atima 'aia oquin uisa cara ocëxunbi a tani masá nuituquinma upí oquinshi sinánti 'ain, an ca mitsúxmi aín bëchicè 'icè cupí usoquin 'aia quixun 'unánquin.

⁸ Nucèn Papa Diosan ca aín unicama ñu 'atima 'aia oquin amiribishi 'atëcënxunma 'anun quixun 'unánmiquin uisa oquin cara 'ati 'icè usoquin 'aia. Usoquin mitsu 'acëma 'aish camina mitsux asérabi ainanma 'aish aín bëchicëma 'ain.

⁹ Nux xu 'ixun ñu 'atima 'aia oquin ca amiribishi 'atëcënxunma 'anun numi nishquinmabi nu 'unánmiquin nucën papan nu mëëacëxa. Mëëcëxunbi cananuna ami nishquinma ax cuëëncësabi oquin 'acën. ¿Usa 'ain caranuna uisa cupí Nucën Papa Diosan nux abë upí 'inun quixun, uisa oquin cara nu 'ati 'icë usoquin 'acëxunbi upí oquin sinántima 'ain?

¹⁰ Nux canitancëxnu upí 'inun quixun ca aín sináncësa oquin 'unánmiquin usoquin nucën papan nu 'acëxa. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan asaribi upí 'iminuxun upí oquin nu 'unánmia.

¹¹ Cananuna 'unanin, Nucën Papa Diosan usoquin nu 'acëxun taní cananuna masá nuitupanin. Usai 'itancëxbi cananuna usaquian nu 'acë a inúcëbë Nucën Papa Diosbë upí 'iquin upí oquin sinani cuëënti 'ain.

Jesucristo ñui quicë bana timati rabanan bërúancati

¹² Usa 'ain camina tëmëraibi masá nuituquinma upí oquin sinani ami cushi Cristomi catamëti 'ain.

¹³ Usa 'ixunmi mitsun aín cuëëncësa oquin 'aia isquin ca raíri uniribi ami catamëti upí oquin 'unáncëma 'aishbi a ëníma mitsux 'icësaribiti 'iti 'icën. Usaía atux 'inun camina Jesucristomi catamëquin aín cuëëncësa oquin 'ati 'ain.

¹⁴ Nishananima camina upitaxëshi bucuti 'ain. Aín 'ucha ëncëma unix ca Nucën Papa Diosbë 'itima 'icën. Usa 'ain camina nishananima upitax bucuquin uisa 'uchabi 'ati sinántima 'ain.

¹⁵ Nucën Papa Diosan ax cuëëncësabi oquin mitsu 'aquincëma 'itin rabanan camina an mitsu 'unánmicësabi oi 'inux bërúancati 'ain. Usai 'iquin camina uni raíri 'aisama nuituñu 'inun 'atimaquin sinánmitima 'ain.

¹⁶ Uni aín xanubëishi 'itioquin mënío 'ain ca micama ui uníxbi aín xanuma 'ain, xanu itsibë 'itima 'icën, bëbúxribi ca xanúxmabi uni itsibë 'itima 'icën. Nucën Papa Dios ca uni 'imainun xanuribi usai 'iti cuëëníma. Usai 'itin rabanan camina camáxbi upí sinánñu 'inun 'aquiananti 'ain. Esaúnën ca Nucën Papa Diosan cacë bana sinánquinma, ax rëcuën 'ixunbi aín piti cuëëncë cupíshi aín xucën aín rëcuën 'imiacëxa. Ax piti cuëëncë cupía Esaú 'iásaribiti camina 'itima 'ain.

¹⁷ Camina 'unanin, 'itsa baritia 'icëbë ca Esaú aín papan rëcuën bëchicë 'itëcënti sináncëxa. Usaquin sinani masá nuituti iníbi ca 'iáma 'icën. Usa 'ain ca Esaúma, aín xucën Jacob, axa aín rëcuën bëchicësa 'icë, aín papan Isaacnën upí oquin sinánxunquin Nucën Papa Dios ñucáxuncëxa.

¹⁸ Mitsux camina aín bashi Sinaí, anuxuan nucën raracaman Nucën Papa Diosan bana cua, anu cuánma 'ain. Anuaxa canacamë'ëo sharaquimainun ca a bashix nëtë cuinan mapucë bëánquibucë 'iacëxa. Aín bashicamanubi ca tsi rëquirucë tñbu 'iacëxa. Anu camina mitsux 'iáma 'ain.

¹⁹ Manë bana ocë sharatia camina cuama 'ain. Cuatíma 'ianan camina Nucën Papa Dios banaiaribi cuama 'ain. Nucën Papa Dios banacëbëa 'aisamaira ñu 'ia isquin ca nucën raracaman racuëquin Moisés cacëxa:

—Nux bamatima cupí camina minbi Nucën Papa Diosan cacëxun nu cati 'ain.

²⁰ Bananuxun ca Nucën Papa Diosan cacëxa: “Uinu 'icë uníxbi ca aín bashi tanáin cuantima 'icën, ñuinacaxribi ca cuantima 'icën. Uni 'imainun ñuina ax anu cuancëcamax ca maxaxan rëanan masíbuñën 'acë 'iti 'icën”. A bana sinani ca nucën raracamax racuëacëxa.

²¹ Usaía 'aisamaira ñu 'ia isi ca Moisésnëxribi quiacëxa: “Èxribi cana racuëti bërëin”.

²² Mitsux camina aín bashi Sinaí anuaxa Nucën Papa Dios baná anu cuanma 'ain. Bëráma camina mitsux Nucën Papa Dios rabinux Sión cacë matá, anua Jerusalén 'icë, anu cuancën. Usai 'iá 'aishbi camina Jesucristonan 'aish, uinu caramina 'ai anuax, Nucën Papa Dios axa bamatimoi naínu 'icë Jerusalén aín nëtënu tsócë, abë banain. Anuxun ca 'itsaira 'ixun aín ángelcama timëxun a rabia.

²³ Anuribi uicamax cara ainan 'icë, aín anë 'acë, acamanribi ca a rabia. Anu ca ax 'Apuira 'ixuan an camabi unin 'acë ñu iscë, Nucën Papa Dios, ax 'icën. Anuribi ca Nucën Papa Diosan ainan 'icë upí 'imicë 'aisha bamacë unicama aín bëru ñunshin 'icën.

²⁴ Anuribi ca ax aín imi 'apati bama 'ixuan an nuxribinu anu 'inun mëníocë, Jesús, ax 'icën. —Cain, an Abel 'acë uni, ax ca cupicë 'iti 'icë —quíax Nucën Papa Dios quicëbë ca usai 'iacëxa. Usa 'aínbi ca Jesús bamacë cupí uínbi an 'acë uni cupiama 'icën. Usoquian Jesús unin 'á 'ixunbi ca aribi cupiquinma uicamax cara ami catamëtia, a aín 'ucha sinántëcëntimoquin tërënia.

²⁵ Cananuna 'unanin, Moisésnëan Nucën Papa Diosan bana ñuixuncëxunbia an a bana timaquin cuaisama tancë, nucën raracamax ca casticancë 'iacëxa. Moisésnën ñuía banasamaira ca Jesucristo ñui quicë bana, Nucën Papa Diosan naínu 'ixun nu 'inan, ax 'icën. Usa 'ain ca nucën raracamaxa 'iásamaira oi an Jesucristo ñui quicë bana timaquin cuaisama

tancê unicama iêtima 'icên. Usa 'ain camina asêrabi Jesucristo, Nucên Papa Diosan a ain nêtênuua xua, a ñui quicê bana timaquinma upí oquin cuati 'ain.

²⁶ Bêráma ca Moisésbêa Nucên Papa Dios banacêbê mecama shaíquiacêxa. Usa 'ainbi ca Nucên Papa Dios êsaribi quia: “Mecama amiribishi shaícatêcênquin cana ashi 'aquinma naínu 'icê ñu, bari, 'uxê, 'ispa acamaribi shaícati 'ain”.

²⁷ Nucên Papa Dios a “cana amiribishi ñucama shaícatêcêni” quia 'ain cananuna 'unanin, usoquin shaícacêx ca a ñucama cêñúcê 'aish 'aíma 'iti 'icên. Acama 'aíma 'ainbi ca uisai cara ain unicama abê 'iti 'icê quixun an mêníósabi oi 'iti 'icên.

²⁸ Ax xênibua 'ainbi cêñútimoí nucên 'Apuira 'ain cananuna nux nêtêtima anu abê 'ianan ain unicamabê 'iti 'ain. Usai 'iti sinánquin cananuna Nucên Papa Diosmi sinánquin ain bana cuaquin —asábi ca —caí cuêênquin a rabiti 'ain, ax cuêêncêsabi oquin,

²⁹ ax upíra 'ixun ca rêquiruquin tsin 'acêsaribi oquin ñu 'aisamacama cêñuti 'icê quixun sinánquin.

13

Usaquin ain unicaman Nucên Papa Dios cuêênmiti bana

¹ Mitsux Jesucristonan 'aish camáxbi xucênsa 'aish camina mitsux 'icêsabi bêtsibê bêtsibê nuibanani 'iti 'ain.

² Mitsun 'unáncêma unibi camina mitsun xubunu bêbaia cuêênquin biti 'ain. Usai 'iquin ca raírinên 'unánquinmabi ángel, unisaribi 'icê, biacêxa.

³ Mitsúxribi atubê sipuacê 'aish tēmêracêsa 'ixun camina axa Jesucristonan cupí sipuacê unicama manuquinma a sinánquin 'aquinti 'ain. Mitsúxribi usaribi uni 'ixun camina —usaribi oquin ca unin 'ê 'ati 'icê —quixun sinánquin unían bêtsi bêtsi ocê uni a 'aquinti 'ain.

⁴ Min xanuma 'ain camina xanu itsibê 'itima 'ain. Xanu minan 'iti bitancêxun camina abê nuibananquin upí oxun 'iquinti 'ain. Ain xanuma 'ain bēñêñuma xanubê 'iti 'imainun uni itsin xanubê 'iti ca Nucên Papa Dios cuêênima. Cuêênquinma ca usa uni 'imainun usa xanuribi 'uchoquin uisa cara oti 'icê usoquin 'ati 'icên.

⁵ 'Aisamaira curíquifñu 'iti camina sinántima 'ain. Nucên Papa Diosan “‘Ën cana mi 'aquinquin êntima 'ai” quixun cacê a sinani camina mitsux 'aisamaira ñuñuma 'aíshbi masá nuituti bēñêtima cuêênima.

⁶ Usaquin sinánquin cananuna ênê bana cuêênêo quicêsabi oquin sinánti 'ain:

Nucên 'Ibu Diosan ca 'ê 'aquinia. Usa 'ain cana unin uisa cara ocêxbi racuêtima 'ain.

⁷ Jesucristo ñuiquin mitsu bana ñuixuncê unicama camina manuquinma sinánti 'ain. —Atun ca Jesucristomi catamêquin upí ñuishi 'aia —quixun sinani camina usaribiti 'iti 'ain.

⁸ Jesucristo ax ca usabi 'iá 'aish bēríribi usabi 'aish, usabi 'iti 'icên.

⁹ Usa 'ain camina uni itsían mitsu bêtsi bêtsi bana ñuixunquin Jesucristomi sinánti ênun quixun cacêxunbi êntima 'ain. A unicamax ca —bêtsi bêtsi ñu piquinbi camina bêtsi bêtsi ñu pitima 'ai —quia. Atúxa usai quia a bana cuatibi ca uni ain nuitu upí 'ima. Usa 'ain camina —Cristo cupíshi ca Nucên Papa Diosan nu nuibaquin nun 'ucha tērêanan nux ainan 'inun 'imia —quixun 'unani amishi cushicanti 'ain.

¹⁰ Nun nu —Jesucristo bama cupí ca nun 'uchacama tērêncê 'icê —quixun 'unáncê 'ainbi ca judíós sacerdotecaman 'aracacê ñuina rēcê ain nami picê 'aíshbi, ami catamêcêma 'ixun, —Jesucristo bama cupí cana 'ên 'uchacama tērêncê 'ai —quixun 'unanima.

¹¹ Unicaman 'ucha tērêncê 'inun ca sacerdotenên cushicaman 'apun, 'aracacê ñuina rēcê ain imi, anuxun Nucên Papa Dios rabiti xubu 'ucê mēu, Cata Upíra cacê, anu buánxun anuxun ánscaia. Usoquin 'anan ca a ñuinacan namicama a êma 'ura buánxun nēenia.

¹² Usaribiti ca Jesús, Jerusalén 'uri ain imi 'apati i curúsocênu, camabi uníxa ain 'ucha tērêncê 'aish Nucên Papa Diosnan 'inun, bamacêxa.

¹³ Usa 'ain cananuna Jesús, axa êma 'uracêox 'uchañuira uni 'icêsari bama, a nuxnu ainan 'icêa uni itsin tēmêramianan 'usáncêxunbi, ainan 'iti êntima 'ain.

¹⁴ Êñê nêtênu ca axa cêñútima usabi 'icêbênu anu 'iti êma 'aíma 'icên. Usa 'ain cananuna axa cêñútima nêtê Nucên Papa Diosbênu anu 'iti a cainin.

¹⁵ Usa 'ain cananuna Jesucristo cupí camabi nêtên abê banai cuêênquin Nucên Papa Dios nun cuêebitan rabianan —mix camina asêrabi nun 'Apu 'ai —quixun caquin a rabiti 'ain.

¹⁶ Rabianan camina uni raíri 'aquinquin ñu upí 'ati manutima 'ain. Ñuñuma uniribi camina nuibaquin min ñu mēsú 'inánti 'ain. Unían usaquin 'aia isi ca Nucên Papa Dios cuêenia.

¹⁷ Mitsun cushicaman ca mitsúxmi upiti Jesucristomi sinánun mitsu 'aquinia. Usaquin mitsu 'aquinuan Nucên Papa Diosan caíscê 'ixun ca an cacêsabi oquin upí oquin 'aisa tania, ax cuêêntanun. Usa 'ain camina ain bana cuaquin atux quicêsabi oquin 'ati 'ain. Mitsun

usaquin 'aia isquin ca atun masá nuituquinma cuëenquin mitsu 'aquinti 'icën. A unicaman bana cuaquinbimi an cacësa oquin 'aiama isi ca Nucën Papa Dios cuëëntima 'icën.

¹⁸ Cananuna 'unanin, ñu 'atima 'aquinma upí ñuishi 'aisa tania ca Nucën Papa Diosan nu upí isia quixun. Usa 'icë camina nu Nucën Papa Dios ñucáxunti 'ain.

¹⁹ 'Ëx mitsubë 'itëcëni bënëtishi cuanun camina manúquinma Nucën Papa Dios 'ë ñucáxunti 'ain.

Upí oquin sinania bërúanx 'inuan Pablonën ca

²⁰ Nucën Papa Dios, an aín unicama abë upí 'inun 'imicë, an ca Nucën 'Ibu Jesucristo, an aín unicama bërúainracë, a bamacëbi baísquimiacëxa. An Jesús aín imi 'apati bamacë cupí nun 'uchacama tërënquin nux xëñibua 'aínbi ainan 'inun 'imicë,

²¹ anbia an iscëxmi upí 'inun 'imianan ax cuëëncësabi oquinmi upí ñuishi 'anun mitsu 'imiti cana cuëënin. 'anan cana an, Jesucristo cupí, ax cuëëncësabi oquin nu 'imiti cuëënin. A ca aín unicaman xëñibua 'aínbi ënquinma rabiti 'icën. Usaquin ca 'atí 'icën.

²² 'Ën xucéantu, 'ën mitsu 'ësëquin, 'itsamashi cuëënoxuncë banacama ënë camina upí oquin sinánquin cuati 'ain.

²³ Mitsun camina 'unánti 'ain, nucën xucën, Timoteo, a ca sipuacë 'icëbi chiquíncanxa. 'Itíxa bënëtishi bëbaia cana mitsu isi cuanquin a buánti 'ain.

²⁴ Anu 'icë Jesucristomi catamëcë unicama 'imainun mitsun cushicama a camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain. Italianuax ucë unicamanribi ca mitsu bërúanxmi 'inun mitsu camia.

²⁵ Nucën Papa Diosan nuibaquin 'aquincëxmi chuámarua 'aish bucuti cana cuëënin. Ashi.

SANTIAGONĒAN JUDÍOS UNICAMA BUÁN MIA QUIRICA

Aín menuma 'icē judíos unicama Santiagonĕn quirica cuēñēoxun

¹ Ēx cana Santiago, an Nucĕn Papa Dios 'imainun Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn cacĕsabi oquin ñu 'acĕ 'ain. Israelnĕn bĕhicĕ mĕcĕn rabĕ 'imainun rabĕ aín rĕbúnqui 'aishmi bĕtsi bĕtsi menu tsóti cuan 'icĕ cana mitsu ĕñĕ quirica buánmin.

Nucĕn Papa Diosan sinánmicĕ 'aísha aín unicamax bĕtsi sinánñu 'iti

² Ēn xucĕantu, cana mitsu cain, usai caramina 'iti 'ain, uisa ñu cara mitsumi 'icĕbĕbi camina upí oquinshi sinani cuĕĕnti 'ain.

³ Camina 'unanin, usai 'i bĕñĕquinma tanshiquin camina uisa ñu cara 'icĕbĕbi bĕñĕtima upiti Jesucristomi catamĕti 'unánti 'ain.

⁴ Mitsux usai 'inux camina ĕníma Jesucristomi sinani uisa ñu cara 'icĕbĕbi masá nuitutima ami catamĕcanti 'ain.

⁵ Uisaira caramina ami cushiti 'ai quixun 'unáncĕma 'ixun camina Nucĕn Papa Dios ñucáti 'ain. Ñucácĕxun ca an mí usáimi 'iti 'unánmiquin cushioti 'icĕn. An ca an a ñucácĕ unimi nishquinma cuĕĕnquin upí oquin 'unánmia.

⁶ 'Ixunbi camina —Nucĕn Papa Diosan sapi ca 'ĕn cacĕxun cuatima 'icĕ —quixun sinánquinma, —an ca asĕrabi 'ĕn cacĕxun cuati 'icĕ —quixun sinánquin ñucáti 'ain. An cara 'ĕ 'aquinti 'icĕ, cara 'ĕ 'aquintima 'icĕ quixun sináncĕ uni ax ca suñun bĕcacĕxa parúnppa amami amamiqui tucánquicĕsa 'icĕn.

⁷ Mitsux usa 'ixun camina Nucĕn Papa Diosan ca 'ĕn bana cuatia quixun sinántima 'ain.

⁸ Usaquin sinánbĕquincĕ unix ca an sináncĕsabi oi 'ima cĕmĕbĕquinia.

⁹ Uicamax cara unían —ñuumara ca —quixun iscĕ 'iaxbi Jesucristomi catamĕtia, Nucĕn Papa Diosan 'aquincĕx bĕráma 'íasama 'icĕ, ax ca cuĕĕnti 'icĕn.

¹⁰ 'Imainun ca ñuñuira ax Jesucristomi catamĕti ñuñuimaibi cuĕĕnti 'icĕn. Axa ñuñuira uni ax ca ro uáxa upíira upí 'itancĕxbi aín upí bĕñĕtishi nĕtĕcĕsaribi 'icĕn.

¹¹ Barin uruquin pĕcaquin xarocĕx ca ro uá chushia. Usari 'i ca ro uá rĕucuti aín upí nĕtĕtia. Usaribiti ca ñuñu uni ax curíquiñuira 'iti sinánxun ñu 'aíbi 'iti 'icĕn.

Uisa ñu cara 'icĕbĕtanbi Jesucristomi catamĕti ĕntima

¹² An uisa ñu cara 'icĕbĕbi bĕñĕquinma tanshiquin Jesucristomi catamĕti ĕncĕma unicama a ca usaía ax ami sináncĕ unicama 'iti ñuía quiásabi oquin Nucĕn Papa Diosan aín nĕtĕnu abĕ 'aish chuámarua 'aish cuĕĕnun 'imiti 'icĕn.

¹³ Usa 'ain ca ui unin cara 'atima ñu 'ati sinania, a unin —Nucĕn Papa Diosan ca usaquin 'anun 'ĕ sinánmia —quixun sinántima 'icĕn. Nucĕn Papa Dios a ca uímbi 'atima ñu 'anun sinánmitima 'icĕn. Usa 'ixun ca anribi uinu 'icĕ unibi 'atima ñua 'anun sinánmima.

¹⁴ Unían ñu 'atima 'acĕ ax ca Nucĕn Papa Diosan 'amicĕma 'icĕn. Abi aín sinan 'atima 'ixun ca usoquin 'aia.

¹⁵ Usaquin sináncĕ cupí ca unin ñu 'atima 'aia. Ñu 'atima ĕnquinma amiribi amiribi 'ai 'uchacĕ cupí ca bamaí Nucĕn Papa Diosbĕ 'itima 'icĕn.

¹⁶ Ēn nuibacĕ xucĕantu, uinu 'icĕ unímbi paráncĕ camina 'icantima 'ain.

¹⁷ Camabi uisa ñu cara upí 'icĕ, ax ca Nucĕn Papa Dios naínu 'icĕ, an barí, uxĕ, 'ispa acama unio, an camabi uni 'ináncĕ 'icĕn. A ñucamaxa bĕnamĕanan bĕánquicĕ 'aímbi ca Nucĕn Papa Dios axira usabi 'ia 'aish usabi 'icĕn.

¹⁸ An ca unían aín bana ñuixuncĕxun cuatínu ainan 'inun nu 'imiáxa, nux pain 'icĕ cupía raírí uníxribi Jesucristomi catamĕcĕ 'aish camabi ñu an unioamaira 'inun.

Asĕrabi Jesúsmi catamĕtia usai uni 'iti bana

¹⁹ Ēn nuibacĕ xucĕantu, usa 'ain camina Nucĕn Papa Diosnan 'ixun mitsun unían bana ñua upí oquin pain cuati 'ain. Cuati camina mitsux munu pain sinántancĕx bananan bĕñĕtishi nishtima 'ain.

²⁰ Axa nishcĕ unix ca Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oi 'ima.

²¹ Usa 'ain camina ñu 'atima 'aisamaira oquinmi mitsun 'acĕ a ĕanan uisa ñucama cara 'aisama 'icĕ ĕnti 'ain. A ĕnquin camina ami cuacĕ Nucĕn Papa Diosan bana a mitsun nuitu mĕu racanaquin upí oquin sinánti 'ain. Mitsúnmi cuacĕ bana ĕñĕxa quicĕsabi oquin, Jesucristomi catamĕcĕ 'ixun, 'acĕ 'aish camina Nucĕn Papa Diosnan 'inux iĕcanti 'ain.

²² Usa 'ain camina mitsun pabitaínshi cuaquinma upí oquin sinánquin a bana quicĕsabi oquin 'ati 'ain. Usoquin 'acĕma 'aish camina —ĕx cana Nucĕn Papa Diosnan 'ai —quixun sinanibi cĕmĕcĕ mitsux 'iti 'ain.

²³ Axa Nucën Papa Diosan bana aín pabitainshi cuati, a bana isi ax quicësabi oi 'icëma uni ax ca an aín bëmánan espëjonën iscë unisaribi 'icën.

²⁴ —Uisa carana 'ai —quixun istancëxbi ca mëníocatima manúquiáni usabi cuania.

²⁵ Usa 'aínbi ca an a bana cuaquin manuquinma sináncë uni, ax a bana quicësabi oquin ënquinma 'acë 'aish chuámarua tani cuëënti 'icën. A banax ca anúnu upí 'ianan, ñunshin 'atima cuëëncësa oi 'ima Nucën Papa Dios cuëëncësabi oi 'inix iëti a 'icën.

²⁶ Ui unix cara —'ëx cana Nucën Papa Diosan bana cuacë 'ai —quibi sinánxmaishi 'aisamairai banaia a unix ca Nucën Papa Diosan bana quicësabi oi 'ima cëmëia.

²⁷ An Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquin 'acë unin ca ësaquin 'ati 'icën: Papañuma titañuma tuácama 'imainun casunamëcë xanucamaribi 'aquinsa 'ianan masá nuitutia isquin ca 'aquinti 'icën. 'Aquianan ca an Nucën Papa Diosmi sinánquinma ënë menu 'icë ñuishi sináncë unin 'acësaribi oquin ñu 'aisama 'atima 'icën.

2

Ráiri unishi nuibanan ráiri 'atimotima

¹ 'Ën xucéantu, mitsux Nucën 'Ibu Jesucristo, ax Diossaribi upí, ami catamëcë 'ixun camina ráiri unibëishi nuibananquin ráiri uni timatima 'ain.

² 'Ënëx ca ësa 'icën. Ñuñu uni axa upiti mëníocanan, upí chupa pañuanan, curi manë mëñuax, anu mitsux timëcënu atsínmainun ca ñuñuma uníxribi chupa 'atimará pañuax atsínti 'icën.

³ Atsiniami mitsun ñuñu uni a upí oquin biquin: Anu tsóti upí ënu ca tsót quixun canan ñuñuma uni aribi: 'Iisa tani nianan ca menu tsóbut cati, ax ca 'aisama 'icën.

⁴ Usoquin 'aquin camina camabi uni sënën nuibaquinma 'atima sinánñu 'ixun ráirishi nuibanan ráiri uni 'atimoin.

⁵ 'Ën nuibacë xucéantu, 'ën mitsu camainun ca cuat. Nucën Papa Diosan ca axa ënë menuax ñuñuirama unicama a caísia, atúxa ami upiti catamëcë 'ianan aín nëtënu abë 'inun, an nuibacë unicamax ca usai 'iti 'icë quiáxa aín bana quicësabi oquin.

⁶ Usa 'aínbi camina mitsun ñuñuma uni a —'aisama ca —quixun timaquin rabínmin. Ñuñuira uni an ca mitsu paránquin ñu mëëmianan tëmëramiquin mitsumi manánquin, an uníxa ami bëtisi uni ñui manáncëxun cuacë uninu buania. ¿Atux cara usama 'ic'?

⁷ Usaquin 'ai ca Cristo, ax upí 'ixuan an mitsu ainan 'imicë a ñui 'atimati banaia. ¿Atux cara usama 'ic'?

⁸ Aín bana ráirinëxa quicësoi 'icësamaira oi a bana quicësoi 'iti Nucën Papa Diosan banax ca ësaí quia: “Mixmi upiti bërúancacësaribi oquin camina min aintsicama nuibanan axa 'aquinsa 'icë 'aquinti 'ain”. A bana quicësabi oquin 'acë 'ixun camina mitsun Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquin 'ain.

⁹ Usa 'aínbi camina mitsun, ráiri unishi nuibanan ráiri uni nuibacëma 'ixun, 'uchaquin Nucën Papa Diosan bana cuëëno quicësabi oquin 'aiman.

¹⁰ 'Ësa ca. An camabi aín bana cuëëno quicësabi oquin 'aquinbi Nucën Papa Diosan bana achúshi quicësa oquin 'acëma uni, an ca camabi Nucën Papa Diosan bana cuëëno quicësa oquin 'acëmasa 'aish 'uchaia.

¹¹ Nucën Papa Dios axa “Min xanuma 'ain camina xanubë 'itima 'ain” quíá, axbi ca “Uni camina 'atima 'ain” quiacëxa. Usa 'aínbi ca an aín xanuma 'ain, xanubë 'iquinmabi uni 'acë uni an Nucën Papa Diosan bana quicësabi oquin 'aima.

¹² Usa 'aínbi camina mitsux Nucën Papa Diosan, anun camabi unían ñu 'acë isti nëtën, mitsux caramina Jesucristomi catamëti axa cuëëncësabi oi 'ia quixun isti cupí, upitishi bananan upíshi 'iti 'ain.

¹³ Anúan an camabi unin ñu 'acë isti nëtë anun ca Nucën Papa Diosan, an bëtisi uni nuibaquin 'aquincëma unicama a aín 'ucha cupí uisa cara oti 'icë usoquin 'ati 'icën. Usonan ca an bëtisi uni nuibaquin 'aquincë unicama ashi uisabi otima 'icën.

Jesucristomi catamëcë 'ixuan unin ñu upíshi 'ati

¹⁴ 'Ën xucéantu, an “'ëx cana ami catamëti Jesucristonan 'ain” quiquinbi, Jesusan bana quicësabi oquin upí ñuishi 'acëma uni ax ca aín bana ñancáishi 'icën. ¿Usa unix cara Jesucristonan 'aish iëti 'ic' Ca 'itima 'icën.

¹⁵ 'Ësa ca. Axa Jesucristomi sináncë uni, bëbu 'imainunbi xanu, chupañuma 'ianan a piti ñuñuma isquin,

¹⁶ sapí camina mitsu achúshinën cati 'ain: Bërúanx ca cuantan, mina matsi ca mapút, pucháquin ca pit quixun. Usaquin caquinbi añu ñubi 'ináncëma 'aish camina min bana ñancáishi 'aish banáinshi quicë 'ain.

¹⁷ Usaribiti ca uni Jesucristomiisa catamëtia quiquinbi uni itsi nuibaquin 'aquincëma 'aish asërabi Jesucristomi catamëcëma 'icën.

¹⁸ Unin sapi ca uni itsi cati 'icën: Mixmi Jesucristomi cana catamëti quimainunbi cana 'ën upí ñu 'ain. Mixmi —Jesucristomi cana catamëti —quicëbëtanbi cana minmi upí ñu 'aia iscëma 'ixun asérabi camina usa 'ai quixun sinántima 'ain. Usa 'ainbi cana 'ën ñu upí 'acë 'ixun mi ismiti 'ain, 'ëx cana asérabi Jesucristomi catamëcë 'ai quixun. Usaia a uni quicë ax ca asérabi 'icën.

¹⁹ Min camina Nucën Papa Dios ax ca achúshishi 'icë quixun sinanin. Usaquin sinánti ca asábi 'icën. Usaquinmi sináncë 'ainbi ca ñunshin 'atimacamanribi —usa ca —quixun 'unani ami racuëtan bamai bërëruia.

²⁰ ¿Mix sinánñumasa 'ixun caramina 'unaniman, Jesucristomi cana catamëti quiquinbi uni itsi nuibaquin 'aquincëma 'aish ca a uni Jesucristomi catamëcëmasa 'icën?

²¹ Ësa ca. Nucën rara, Abraham, an ca Nucën Papa Dios rabinuxun an cacësabi oquin ain bëchicë Isaac 'ati mëniocëxa. Usaquin 'aia isi ca Nucën Papa Dios —Abrahamnën ca 'ën bana cuaquin 'ën cacësabi oquin 'aia, usa 'aish ca 'ënan 'icë —qui ax quiacëxa.

²² Nucën Papa Diosan a cacësabi oquin Abrahamnën 'á cupí camina 'unanin, Abrahamnëx ca asérabi Nucën Papa Diosmi catamëti 'iacëxa quixun. Usa 'ixun an cacësabi oquin 'acë 'aish ca Abraham asérabi ax 'icësamaira oi Nucën Papa Diosmi sináncëxa.

²³ Nucën Papa Diosan bana cuënéo axa a ñui quicësabi oi ca Abraham 'iacëxa, ësai quicë: “Nucën Papa Diosan ca ain quicësabi oquin 'ati 'icë quixun 'unani ca Abraham ami catamëcëxa. Usaia 'icë cupí ca Nucën Papa Diosan iscëx Abraham upíra uni 'iacëxa”. Usa 'icë ca Abraham unin, Nucën Papa Diosbë nuibanancë uni caquin anëacëxa.

²⁴ Usa 'ain camina mitsun 'unánti 'ain, Nucën Papa Diosan ca ami sináncë cupíshima, ami sinánquian ax cuëncësabi oquin ñu upí 'acë cupíribi, uni —ax ca asérabi upí 'icë —quixun isia.

²⁵ Usaribi oquin ca Rahab cacë xanu ax 'aisama 'ixunbia Israel uni rabé Jericó émanu 'icë unicaman 'atín rabanán, ain xubunu unëxun bëtsi bain cuantánun xucë, a cupí Nucën Papa Diosan upí isacëxa.

²⁶ Cananuna 'unanin, bamatancëx ca bëru ñunshínñuma 'aish uni ain nami ñancáishi 'icën. Usaribi ca uni ax isa Jesucristomi catamëtia quiquinbi uni itsi nuibaquin 'aquincëma 'aish, ain banax ñancáishi 'icën.

3

Upitishi cananuna banati 'ai quicë bana

¹ 'Ën xucéantu, mitsux camina camáxëshiira an axa Jesucristomi catamëcë unicama 'unánmicë uni 'itima 'ain. Camina 'unanin, usa uni 'ixunbi 'atima ñu 'ai camina raíri unicama 'acësamaira oquin 'uchoché 'iti 'ain.

² Camaxunbi cananuna ñu 'aisama 'ain. Axa uisaíbi 'atimati banacëma uni ax ca asérabi upí uni 'icën. A unin ca 'atimati banatisa tanquinbi tënëti 'unáncë 'ixun uisa ñu 'atima 'ati cara sinania, abi tënëti 'icën.

³ Ësa ca. Caballo niquinquin cananuna anun nitsinanánbi anun buinatti itsi ain cuëbínu təcérëcain. Usoxun cananuna nun cuëncësa oquin niqúinti 'ain.

⁴ Usaribi ca manë nunti 'icën. Chaira 'icëbi ca suñun bëcaquin buania. Usa 'icëbi ca an niqúncë unin, uinu cara cuainsa tania ami oquin anun chibíti axa chairama 'ainbi anúinshi puntëbianquin buania.

⁵ Usaribi ca nun ana anúnu banacë ax 'icën. Chamaratsu nun cuëbí 'ainbi cananuna uisa ñuishi ñui cara, anun banain. Tsi chamaratsu bimicëxunbi ca chaira 'icëbi naë rëquiquiani chaquin cëñuia. Usaribi oquin ca nun anáxa chamará 'ainbi uisa banaratsu cara unin uni itsi ñuiabi, a bana chanoquin tsuácaruia, camabi menuxun unin cuanun.

⁶ Tsi chamaratsu usaribi ca nun ana, a cupínu nun cuëbitan banacë, ax 'icën. Chamaratsu 'ainbi cananuna anun 'atimati banati 'ain. Usai banacë cupí nun sinánribi 'atima 'ixun cananuna ñu 'atimaribi 'ain. Usa 'ixun ca anúnu 'atimati banacë 'ixun nun bamati nëtë utámainun usabi nu 'imíti 'icën. Ñunshin 'atimanën 'apu anbi ca uni 'atimati banati sinánmia.

⁷ Unin ca camabi ñuina axa piánancë 'imainun ñuina pëchiu 'imainun men nírícë ñuina 'imainun baca mëu 'icë ñuina a camabi ain cuëncësa oquin 'ati 'icën, usoquin ca 'aia.

⁸ Usa 'ainbi ca unin ain cuëbitan 'atimati banati ashi tënëtima 'icën. Usa 'ain ca uni usabi 'atimati banai. Usa 'aish ca a unin bana anun uni bamati muca rosaribi 'icën.

⁹ Nun ana anúnu banacë, anúbí cananuna Nucën 'Ibu Dios rabin, anúrribi cananuna uni, a Nucën 'Ibu Diosan asaribi oquin unin 'icëbi ami nishquin ami 'atimati banaquin ñu cain.

¹⁰ Nun cuëbitanbi cananuna Nucën Papa Dios rabin. Rabianan cananuna nun cuëbitan 'atimati banain. 'Ën xucéantu, usai 'iti ca 'aisama 'icën.

¹¹ ¿Anuaxa me mëúcüax 'unpax chiquicë, anuax cara bata 'unpax 'imainun muca 'unpáribi uti 'ic? Ca utima 'icën.

¹² Ën xucéantu, çhigueranën cara aceitunanën bimisa oquin tuati 'ic? Ca 'atima 'icën. çUvasnënrjibi cara higueranën bimisa oquin tuati 'ic? Ca 'atima 'icën. Usaribiti ca anuaxa me mëúçüax 'unpax chiquicé anuax tashiñu 'unpáxbëbi bata 'unpax utima 'icën. Usaribiti cananuna nun cuëbitan Nucën Papa Dios rabianan 'atimati banatima 'ain.

Aserabi ñu 'unáncë 'iti bana

¹³ Micama uinu 'icëx caramina sinánñuira 'ianan upí oquin bana cuacé 'ain camina cëruti rabiquinma ñu upishi 'ati 'ain. Usaquinmi 'aia Isquin ca —a unix ca aséربي sinánñu 'ianan upí oquin bana cuacé 'icé —quixun unin 'unánti 'icën.

¹⁴ Usa 'ainbi camina mitsux unimi nishcé 'ianan uni itsimi sinánanima nutsi mixëshi ñuñu 'iti cuëncé 'ixun, rabiácáquin —'ëx cana ñu 'unáncë 'ai —quixun sinántima 'ain. Usaquin sináncé 'aish ca min bana cëmécë 'icën.

¹⁵ Usaquin sináncé unix ca Nucën Papa Diosan sinánmicëma 'icën. Ax ca an ëné menu 'icé ñuishi sináncé unin sináncësa 'icën. Ñunshin 'atimanën sinánmicé ca usa uni 'icën.

¹⁶ Axa nishanan ami sinanima uni itsimi nutsianan axëshi ñuñu 'iti cuëncé uni an ca upí oquin sináncëma 'ixun camabi 'atima ñu 'atishi sinania.

¹⁷ Usa 'ainbi ca Nucën Papa Diosan sinánmicé unin upí oquinshi sinánquin upí ñu 'aia. Ca unibë nishananquinma nuibanquin bëtsi unían cacëxun cuaquin upí oquin bana sinánan uni itsiribi nuibaquin axa 'aquinsa 'icé 'aquinia. Usa unin ca cëmëma 'ixun paránanquinma ain quicësabi oquin 'aia.

¹⁸ Axa unibë nishananima upitishi banacé unicama an ca chuámarua 'ixun upí ñuishi 'aquin uni raíriri chuámarua 'inun 'imia.

4

An ëné menu 'icé ñuishi sináncé unicamasaribi 'itima bana

¹ çUisa cupí caramina mitsúxbi nishananan ñu cananin? Mitsúnbi bëtsi bëtsi ñu 'atimaquin sinani camina usai 'icanin.

² Mitsun cuëncé ñu bicasi bënëquinbi bicëma 'ixun camina binuxun ami nishquin uni itsi 'acësa 'ain. Usa 'ixun bëtsi uni 'icësaribiti ñuñu 'iisa tani bënëquinbi bicasmati camina nishananan mëëananin. Usai 'iquinbi camina Nucën Papa Diosmi ñucácëma cupí mitsun cuëncé ñu bitsiman.

³ Ñucáquinbi camina ami ñucácé ñu a bitsiman, ax cuëncësabi oquinmami mitsux cuëncësa oquinshi Nucën Papa Dios ñucácé cupí.

⁴ Nucën Papa Diosmi manúxunmi mitsun cuëncësa oquinshi 'aia cana ësaquin mitsu cain: çMitsun caramina 'unaninan, ëné menu 'icé ñuishi sináncé 'aish ca uni Nucën Papa Diosbë upíma 'icé quixun? Uinu 'icé unin cara ëné menu 'icé ñuishi sinania ax ca ainanma 'aish Nucën Papa Diosmi nishcësa 'icën.

⁵ Nucën Papa Diosan bana cuëñëo ax ca ësai quia: “Nucën Papa Diosan ca ainan 'icé nu ñuñaña. Usa 'ain ca an nubë 'inun nu 'ináncé ain Bëru Ñunshin Upí ax bëtsi ñu 'aquinmanu ax cuëncësa oquinshi 'ati cuëñëa”. A banax ca aséربي 'icën. Usa ca ax 'icé quixunu 'unánti oquin ca Nucën Papa Diosan ain uni usoquin cuëñëomiacëxa.

⁶ An nu sinánmicé ñuishi nun 'anun ca Nucën Papa Diosan nu 'aquintancëxun nuibaquin nua 'aquincé usamaira oquin 'aquintécënia. Usa 'ain ca ain bana ësai quia: “Nucën Papa Diosan ca axa rabicé unicama a timanan axa —'ëx cana usa 'ai —quiaux rabicëma unicama nuibaquin 'aquinia”.

⁷ Usa 'ain camina Nucën Papa Diosan bana cuati ami catamëti ax cuëncësabi oishi 'iti 'ain. Usai 'iquin camina ñunshin 'atimanëan 'atima ñu 'ati mitsu sinánmisa tancëxunbi a ñu 'ati tënëquin 'atima 'ain. Usai 'ia ca ñunshin 'atimanën ubíoquinma mitsu ënti 'icën.

⁸ Aséربي upiti ami sinani Nucën Papa Diosbë banaquin camina an nuibaquin sinánmicëxun, ax ca mitsubë 'icé quixun mitsun nuitu mëu upí oquin 'unánti 'ain. An ñu 'aisama 'acé unicama, cana mitsu cain: Unia ain mëcën chuañuma 'inun mëchucacësaribiquin ca min sinan upí 'inun min ñu 'atima 'acëcama ën. —Nucën Papa Diosnan cana 'ai —quicé 'ixunbi ainanma unicaman 'acësaribi oquin ëné menu 'icé ñuishi sináncé unicama, mitsúxribi ca sinanat, Nucën Papa Dios cuëncësabi oishimi 'inun.

⁹ —Nucën Papa Dios cuëncësabi oi cana 'ima —quixun sinani ca masá nuituti 'in. Cuëñi cuaicé 'aishbi ca a ëni masá nuituti bëunan mëscut. Chuámarua taními cuëncé a ëni ca masá nuitut.

¹⁰ —'ëx cana an iscëx 'aisamaira 'uchañu 'ai —quixun sinánquinmi cacëxun ca Nucën 'Ibu Jesucristonën mitsun 'uchacama tërëñquin upíra 'aishmi cuëñun mitsu 'imíti 'icën.

Ñuquin uni itsi 'atimotima

¹¹ Ën xucéantu, cana mitsu cain, Jesucristomi sináncë 'aish camina axribia ami sináncë unicamabê ñuiantima 'ain. Axa abêa Jesucristomi sináncë uni ñui —ax ca 'aisama 'icë — quicë uni ax ca —Nucën Papa Diosan banax ca 'aisama 'icë — quicësa 'icën. Usai qui camina mitsux Nucën Papa Diosan bana quicësabi oquin 'aíma a banax ca cuatima 'icë quicësa 'ain.

¹² Usai ca uni 'iti 'icë quicë bana nu 'inan ax ca achúshi, Nucën Papa Dios, ashí 'icën. A bana 'inan 'ixun ca unin cara a bana quicësabi oquin 'aia quixun isti 'icën. Usa 'ixun ca axa xëñibua 'aínbi abé 'iti unicama a iëmianan axa abé 'itima unicama a xëñibua 'aínbi abé 'itimoquin énti 'icën. ¿Usa 'aínbi caramina minmi uni itsi 'atimonun mix aña 'ain?

Usai caranuna iméishi 'iti 'ai quixun cananuna 'unanima quicë bana

¹³ Ënë banaribi 'ën mitsu camainun ca cuat. Micama raírinëx camina éσαι quin: —Béri cuanima cananuna iméishi anuxun ñu 'ai bétsi émanu cuanti 'ain. Cuanx bëbatancëxun cananuna achúshi barin anu 'iquin ñu bitancëxun maruquin 'itsa curíqui bití 'ain.

¹⁴ Usai quiquinbi camina uisai caramina iméishi 'iti 'ai quixun 'unaniman. Uisa cara nun tsóti 'icë cananuna 'unaniman. Ax ca 'ibútancëxa curu nētē bēnētishi nētécë usaribi 'icën.

¹⁵ Usai quima camina éσαι quití 'ain: Nucën 'Ibu Dios cuēñcëbë, bamacëma 'ixun cananuna nun sináncë ñu 'ati 'ain.

¹⁶ Usa 'aínbi camina mitsux —'ënbi cana usaquin ñu 'ati 'ai —quix cërúanan rabbitin. Usai 'iti ca 'aisama 'icën.

¹⁷ Ésa ca: An usaquin 'ati ca upí 'icë quixun 'unánquinbi usaquin 'acëma uni ax ca 'uchaia.

5

Ñuñu uni usai 'iti ca 'aisama 'icë quicë bana

¹ Ñuñuira unicama, mitsúnribi camina 'ën cacëxun cuati 'ain. Mitsúxmi 'aisamaira ñuñu 'ianan curíquiñu 'aish, a cupí tēmēratí sinani camina masá nuituti inti 'ain.

² Mitsun curíqui 'imainun mitsun ñucamaribi ca chëquiisa 'icën, mitsun chupa upíburibi ca nacuxan piisa 'icën.

³ Mitsun manē ñu curi 'acë 'imainun manē uxua 'acë, mitsun curíquicamaribi ca puibuisa 'icën. Usa 'aish ca a ñucama chëqui nētēti 'icën. Tsin nēncëxa ñu nētécësa usaribitia mitsun ñucama nētēmainun camina mitsúxribi tēmēratí 'ain. Nucën 'Ibu Jesucristo utécēnti 'urama 'aínbi camina ñuñu 'itishi sinánquin mitsunainshia 'inun ñu bucúnruan.

⁴ An mitsu naénuxun ñu mēëxuncë uni camina cupíocëma 'ain. Cupíocëma 'aish ca mitsu ñui banaia. Usaquin mitsu ñuia ca ángelcaman 'apu, Nucën 'Ibu Dios, an cuaxa.

⁵ Ënë menuax camina 'aisamaira ñu upíñu 'aish mitsux cuēñcësbabi oi 'ian. Usa 'aish camina aín 'ibúan 'aracacë ñuina anun 'ati nētē sēñcëbëtan 'anuxun rëracamicësa 'ain.

⁶ Mitsun camina 'uchañuma unibi 'uchoquin 'an. Usoquinmi 'acëxunbi ca atun mitsu cupicëma 'icën.

Usai cara ñu 'icëbëbi bēñtíma Nucën Papa Diosbë banati

⁷ Ën xucéantu, Nucën 'Ibu Jesucristo utámainun camina tēmēraibi bēñquinma anúan uti nētē caínti 'ain. An ñu 'apácë unin ca ñu 'apátancëxun anun aín bimi bití nētē sēñtámainun cainia. Usa 'ixun ca mitabutancëxa sēñcëbëtan ñu 'apátancëxun bēñquinma canitancëxuan tuaia aín bimi binuxun cainia.

⁸ Usaribi oquin camina mitsun, —Nucën 'Ibu Jesucristo anun utécēnti nētē ca 'urama 'icë —quixun sinánan masá nuituti bēñtíma cuēñquin caínti 'ain.

⁹ Ën xucéantu, Nucën Papa Diosan anun camabi uni aín nuitu 'unánquin uisoquin cara ñu 'axa quixun isti nētē 'urama 'ain, camina mitsúxmi an 'uchocëma 'inun, uni raíribë ñuiantima nishanantima 'ain.

¹⁰ Ën xucéantu, camina an Nucën 'Ibu Dios quicë bana uni ñuixuncë unicama 'iásaribiti 'iti 'ain. Atun ca tēmēraquinbi bēñquinma tanshiacëxa.

¹¹ Uicaman cara tēmēraquinbi bēñquinma tanshitia ax ca upí oquinshi sinani cuēñia quixun cananuna 'unanin. Mitsun camina Jobnéxa 'aisamaira tēmēraibi Nucën 'Ibu Diosmi catamëa a bana ñuia cuan. Cuacë 'ixun camina 'unánanin, uisaira oquin cara Nucën 'Ibu Dios an nuibaquin uni 'aquincë 'ixun a uni 'aquiancëxa quixun.

¹² Ën xucéantu, bétsi banacama cuaquinbi camina éñë banaia sinánti 'ain. Mitsux camina mitsun bana isa aséribi 'icë quixun unin cuanun —naitanbi cuamainun cana mi cain —quianan —menbi cuamainun cana mi cai —quitima 'ain. Uisa ñubi cara, a ñui camina —cana aséribi mi cai —quix quitima 'ain. Usai quima camina aséribi banáinshi banati 'ain, Nucën Papa Diosan mitsu 'uchotima cupí.

¹³ Micama uinu 'icëx caramina masá nuituti bētsi sinani camina Nucën Papa Diosbē banati 'ain. Micama uinu 'icëx caramina cuēēni chuámarua tani camina Nucën Papa Dios rabi cantati 'ain.

¹⁴ Uix cara ñucé 'icē, anribi ca Jesucristomi catamēcē unicaman cushicama camiti 'icën, xēni ron 'aquian, an pēxcunun Nucën 'Ibu Jesucristo ñucáxuni unun.

¹⁵ Asérabi ca an ēnē uni pēxcuti 'icē quixun sinánquinmi a ñucáxuncëxun ca Nucën 'Ibu Jesucristonēn ñucé uni pēxcuti 'icën. Pēxcüanan ca aín 'uchacama tērënxunti 'icën.

¹⁶ Usa 'ain camina mitsúnmi min 'atimaquin sináncē a ñuixuananquin abēmi Jesucristomi catamēcē uni raíribē mia usa ñucama mēníoxunun Nucën Papa Dios ñucáxuananti 'ain. Upíira oquin sinánquin ñucácē cupí ca Nucën Papa Diosan upí oquin uni 'aquinti 'icën.

¹⁷ Elías, an Nucën Papa Dios quicē bana unicama ñuixuncē uni, an ca nusaribi uni 'ixunbi 'uía 'ibuaxma 'inun Nucën Papa Dios ñucácëxa. Usa 'ain ca an ñucácësabi oi rabē 'imainun achúshi baritia, 'imainun achúshi mēcēn 'imainun achúshi 'uxēn 'uí 'ibuama 'icën.

¹⁸ Usaía 'icëbëtan Nucën Papa Dios amiribishi ñucátëcëncëbëa, 'uí 'ibútëcëncëbë ca menu 'icē ñucama cotëcëni bimiacëxa.

¹⁹ 'Ēn xucéantu, micama achúshinēn Nucën Papa Diosan bana ëncē 'icëbi bētsi uni sinanamiquin ami catamëtëcënnun 'imicëbëtan,

²⁰ camina 'unánti 'ain, ui unin cara usoquin uni 'uchañu 'icëbi sinanamia, an ca a uni Nucën Papa Diosnan 'inun iëcē 'ianan aín 'uchacama tērëncē 'inun 'imiti 'icē quixun. Ashi, Santiago.

PEDRONĒAN A PAIN BUÁNMIA QUIRICA

Axa bētsi bētsi menuax Jesucristomi catamēcē unicama Pedronĕn quirica cuēñeoخان

¹ Ēx cana Pedro, ain bana unicama űuixunuan Jesucristonĕn caísa 'ain. Mitsun nētĕnuax bētsi bētsi menu tsóti cuan 'aíshmi Ponto, Galacia, Capadocia, Asia, Bitinia, a nētĕcamanu 'icē cana ĕñē quirica mitsu buánmin.

² An sinánsabi oquin ainan 'inun ca Nucĕn Papa Diosan mitsu caísacĕxa. Aín Bĕru űunshin Upitan 'imicĕxmi ainanshi 'aish ax quicĕsabi oi 'inun mitsu 'imianan ca Jesucristo bama cupí mitsun 'uchacama tĕrĕnquin mitsun nuitu upí 'imiaxa. Usaími mitsux Nucĕn Papa Diosan nuibaĕx 'icĕsamaira oi chuámarua 'aish bucucanti cana cuĕĕnin.

Usai 'itia unin űuia

³ Nucĕn Papa Dios, ax Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn Dios 'ianan aín Paparibi, a cananuna rabiti 'ain. An ca nu nuibaquin bamaxbia baísquia Jesucristo an nun 'uchacama tĕrĕncĕxnu bacĕntĕcĕncĕsa 'aish, ainan 'inun nu 'imiaxa, ĕñē nĕtĕnuax ainan 'aishnu aín nĕtĕnuribi 'inun.

⁴ Nucĕn Papa Diosan ca mitsúxmi aín nĕtĕnu abĕ 'itioquin mĕnĭocĕxa. A nĕtĕnuax ca uisa űubi, ĕñē nĕtĕnuax 'icĕsari chĕquiuanan cĕñútima 'icĕn, anu ca uisa 'uchabi 'aima 'icĕn. Usabi ca xĕnibua 'aínbi 'iti 'icĕn.

⁵ A nĕtĕnu 'iisama pain 'aishmi ĕñē nĕtĕnuaxbi ami catamĕtia isquin ca Nucĕn Papa Diosan aín cushínmi űu 'atima 'aima upíshi 'inun mitsu bĕrúanquin 'aquinia, an mĕnĭosabi oími Jesucristoa utĕcĕncĕbĕ aín nĕtĕnu abĕ tsónun.

⁶ Acama sinani camina mitsux uisa űu cara 'icĕbĕbi bĕnĕtima cuĕĕnin, ĕñē menu 'aish tĕmĕraibi.

⁷ Ēñĕ ca ĕsa 'icĕn. Asĕrabi cara curishi 'icĕ isnuxun ca unin curi tsi rĕquirucĕnu xaroquin tania. Usaribiti camina mitsux caramina ami catamĕcĕ 'ai quixun isnuxun Nucĕn Papa Diosan tancĕ 'iti 'ain. Curi 'aishbi ca cĕñúti 'icĕn. Usa 'aínbi camina tĕmĕraquinbi Nucĕn Papa Diosmi catamĕquin ĕncĕma 'aish curisamaira 'iti 'ain. Usaquin tancĕxbimi asĕrabi ami catamĕti 'ain ca utĕcĕnquin Jesucristonĕn —asĕrabi 'ĕnan 'aish camina 'ĕbĕ 'aish cuĕĕnti 'ai —quixun mitsu cati 'icĕn.

⁸ A isúnabi camina mitsun Jesucristo sinanin. Usa 'ain camina a isaxmabi ami sinani chuámarua tani cuĕĕinra cuĕĕnin, anúnmi uisairai caramina cuĕĕni quixun nu űuixunti bana 'aima 'aínbi.

⁹ Ami catamĕcĕ cupí ca mitsun 'uchacama tĕrĕncĕ 'iananmi ainan 'inun Nucĕn Papa Diosan mitsu iĕmiaxa.

¹⁰ An Nucĕn Papa Dios quicĕ bana uni űuixuncĕ unicaman ca —Nucĕn Papa Diosan ca aín 'uchacama tĕrĕanan uni ainan 'inun iĕmiti 'icĕ —quixun cuĕĕnoquinbi uisai quicĕ cara a bana 'icĕ quixun 'unánma 'icĕn. 'Unáncatsi quiax űucacanáquin Nucĕn Papa Diosan bana amiribi amiribi isquinbi ca 'unánma 'icĕn.

¹¹ Cristo ĕñē menu ucĕma 'aínbi ca aín Bĕru űunshin Upitan sinánmicĕ 'ixun, an Nucĕn Papa Dios quicĕ bana uni űuixuncĕ unicaman 'unáncĕxa, tĕmĕrax bamatancĕx baísquitancĕx ca Cristo aín Papasaribi 'Apu 'aish abĕ tsóti 'icĕ quixun. Usaquin 'unánquin ca uisa uni cara Cristo 'iti 'icĕ quixun 'unántisa tanan uínsaran cara uti 'icĕ quixun 'unántisa tancĕxa.

¹² Usai Cristo 'itia Nucĕn Papa Diosan 'unánmicĕxun ca atun isquinmabi, atun rĕbúnqui 'ixun cananuna nun a űucama isnuxun 'ai quixun 'unáncĕxa. A bana Cristo űui quicĕ, a ca a Nucĕn Papa Diosan naínua xucĕ aín Bĕru űunshin Upitan 'amicĕxun aín unicaman mitsu űuixunia. A bana ca ángelcamaribi uisai quicĕ cara quixun cuaisa tania.

Jesucristomi catamēcē uníxa usai upí 'iti bana

¹³ Usa 'ain camina Jesucristonan 'ixun upí oquin sinani ax quicĕsabi oi 'iti 'ain. 'Iquin camina Nucĕn Papa Diosan ca abĕmi aín nĕtĕnu 'iti mĕnĭocĕxa quixun sinani cuĕĕnquin Jesucristo anun uti nĕtĕ caínti 'ain.

¹⁴ Ainan 'ixun ax quicĕsabi oquinshi űu 'aquin camina bĕráma Jesucristomi catamĕquin Nucĕn Papa Dios 'unáncĕma 'ixunmi cuĕĕan űucama 'atĕcĕntima 'ain.

¹⁵ Nucĕn Papa Dios, an mitsu ainan 'inun Jesucristomi sinánmia, ax ca uisa 'uchaűumabi 'icĕn. Usa 'ain camina mitsúnribi aűu 'uchabi 'atima 'ain.

¹⁶ Ēsai ca Nucĕn Papa Diosan bana cuĕĕno quia: “Ēx uisa 'uchaűumabi 'aish upíra 'ain camina mitsúxribimi upíra 'inun uisa 'uchabi 'atima 'ain”.

¹⁷ Nucĕn Papa Diosan ca camabi uni uisa űu cara 'axa quixun isia. Usa 'ain camina mitsun —Nucĕn Papa Dios ax ca 'ĕn Papa 'icĕ —quixun sinani aín nĕtĕnu 'inux ĕñē nĕtĕnu pan 'iquin űu 'atima 'atimi racuĕquin upí űuishi 'ati 'ain.

¹⁸ Mitsun raran Jesucristomi sinánti 'unánma 'aínmi usaribi oquin sinianiabi ca Nucèn Papa Diosan ainan 'inun iémiquin mitsu Jesucristomi sinánmiaxa. Camina 'unanin, curi 'imainun curíqui 'imainun bêtsi ñucama axa cêñúti a cupíbi ca Nucèn Papa Diosan mitsu iémicéma 'icèn.

¹⁹ Usama ca. Judíos unicaman aín 'ucha cupí uisaíbi 'icéma carnero aín upíira rêmia 'aínbi ca aín imi 'apati Cristo bamacé a cupí mitsun 'ucha têrênquin ainan 'inun Nucèn Papa Diosan mitsu iémiaxa.

²⁰ Cristo ca usai 'iti 'icé quixun ca camabi ñu unioisama pain 'ixunbi Nucèn Papa Diosan mêníocéxa. Usaquian mênío 'ain ca aín uti nêté sênéncêbêishi usai 'inux Cristo êné menu uacéxa, mitsúxmi ami cataménun.

²¹ Usa 'ain camina an Jesucristo bamacébi baísqumitancêxun aín nêtênu abê 'inun 'imicé cupí ami sinanin, Nucèn Papa Dios an ca asérabi ax quicésabi oquin mitsu 'imiti 'icé quixun 'unani.

²² Aín Bêru Ñunshin Upitan 'imicêx Jesucristomi catamêti ax cuêéncésabi oi 'iquin axa mitsux 'icésaribiti Jesucristomi catamécê unicamabê upiti nuibananuxun camina ñu 'atima 'ati ashiquin éan. Usa 'aish camina bérí 'icésamaira oi asérabi cuêênquin upí oquinra sinani atubê nuibananti 'ain.

²³ Unishi 'inuan aín titan tuacé 'aish ca uni bamaia. Usa 'aínbi ca axa xênibua 'aínbi usabi 'iti, aín bana ca cuatia Nucèn Papa Diosan mitsu bacéntécêncésa 'imiáxa.

²⁴ Nucèn Papa Diosan bana cuênéoc ca ésaí quia:

Basix ca upí 'itancêxibi chushia. Ro uax ca upíira 'itancêxibi tiriqúi nêtêtia. Usaribiti ca camabi uni bamaí aín upí nêtêtia.

²⁵ Usa 'aínbi ca Nucèn 'Ibu Diosan bana xênibua 'aínbi usabi 'ia.

Éné banax ca –Jesucristomi catamêti ca uni Nucèn Papa Diosnan 'iti 'icé –quixuan aín unicaman mitsu ñuixuncé a 'icèn.

2

¹ Usa 'ain camina Nucèn Papa Diosnan 'ixun ñu 'atimacama, cêmêti, uni paránti, nutsiti, unibê ñuiananti, acama énti 'ain.

² Bérí bacéncé tuacén ca anun caninuxun aín titan xuma 'ati cuêénia. Usaribi oquin camina Nucèn Papa Diosan bana upí oquin 'unánti cuéénti 'ain, ainan 'aish aín cuêéncésabi oquin 'ai ami cushicé 'inuxun.

³ Usai 'i camina Nucèn 'Ibu Diosmi sinánquin ax ca asérabi upí 'icé quixun 'unáncé 'aish aín bana 'unánti cuéénti 'ain.

Cristo ami xubu raroti maxáxa

⁴ Usa 'ain camina axa bamatimoi tsócê. Jesucristo, a sinani ami catamêti 'ain. Judíos unían cuêéncéma 'aishbi ca anun cuêênquin Nucèn Papa Diosan iscêx ax upíira 'icèn. Unían xubu 'aquin maxax upí ami xubu raroti caíscé usaribi ca Jesucristo 'icèn.

⁵ Usa 'ain camina mitsux a xubumi bucúnrucé maxáxa 'ain. Jesucristomi catamécê 'aishmi asaribi upí 'inun ca Nucèn Papa Diosan ainan 'inun mitsu 'imiáxa. Usa 'ain camina Nucèn Papa Diosan Bêru Ñunshin Upía mitsubé cupí bêtsibê bêtsibê nuibanani, bêtsin sináncésaribi oquin sinani achúshisa 'ain. Usa 'ixun camina Jesucristo cupí ainan 'ixun Nucèn Papa Dios cuêéncésabi oquin ñu 'anan a rabianan unicama a ñucáxunti 'ain.

⁶ Nucèn Papa Diosan bana cuênéoc ax ca ésaí quia:

Én cana maxax upí nancésa oquin uni achúshi, Sión cacé matá me anua Jerusalén 'icé, anua 'inun 'imiti 'ain. Unían xubu 'anuxun maxax upí ami xubu raroti caíscé usaribi oquin 'én caíscé ca ax 'icèn. Axa ami catamécê unicaman ca isti 'icèn, an ca asérabi ax quicésabi oquin atu 'aquinia quixun.

⁷ Ami catamécê 'ixun camina mitsun anun cuêéncé ñu upí sináncésamaira oquin a sinánti 'ain. Mitsux usai 'icébêbi ca axa ami catamécéma unicamax Nucèn Papa Diosan bana cuênéoc ésaí quicésa 'icèn:

An maxax xubuacé unían bitancêxun a cuêênquinma racáncé 'aishbi ca a maxax bérí amia xubu cushicé 'icèn, itá upímia xubu cushicé usaribiti.

⁸ 'Imainun ca Nucèn Papa Diosan bana ésaí quia:

A maxáxmi ca uni raírinêx tatíqui chacátí 'icèn, a maxax chami chacati ca nipacéti 'icèn. Maxax ñui quicé 'aishbi ca a bana Cristo ñui quicé 'icèn. An Jesusan bana cuaquinbi asérabi ami cataméquin aín bana quicésabi oquin 'acéma ax ca uni maxáxmi tatíqui nipacécésaribi 'icèn. Uí unicamax cara usai 'iti 'icé quixun ca Nucèn Papa Diosan béráma 'unáncéxa.

Nucèn Papa Diosnan unicama ñuicé bana

⁹ A unicama usa 'aínbi camina mitsux Nucèn Papa Diosan ainan 'inun caísa 'ain. Usa 'ixun camina ax cuêéncésabi oquin 'anan aín unicama a ñucáxunin. Camina an 'imicêx upí 'aish

ain uni 'ain. Usa 'ixunmi a rabiquin an 'acé ñucama camabi uni ñuixunun ca Nucèn Papa Diosan mitsu ainan 'inun caífacéxa. Mitsux bërâma bëânquibucénu nicësa 'iá 'aishbi camina bërí an 'imicëx xabánu nicësa 'ain, axa mitsubë 'ain.

¹⁰ Bërâma Nucèn Papa Dios 'unáncëma 'iá 'aishbi camina mitsux bërí ain uni 'ain. An ca mitsu nuibaquin 'aquinti 'icé quixun 'unáncëma 'icëbia Nucèn Papa Diosan nuibaquin mitsun 'uchacama tërënxuan 'aish camina ainan 'ain.

Nucèn Papa Dios cuëncësabi oi 'iti bana

¹¹ 'En nuibacé xucéantu, cana mitsu cain, Nucèn Papa Dios mitsun 'Apu 'ain ca ain nëtëx mitsunanribi 'icën. Usa 'ain camina ënë menu 'aish unia ain menumabi 'icësaribi 'ain. Usa 'aish camina anbia 'atimaquin sináncé cupía 'atima ñu 'acé uníxa 'icësaribiti 'itima 'ain. Usa unix ca Nucèn Papa Diosbë upí 'ima.

¹² An Nucèn Papa Diosan bana 'unáncëma unicaman isnun camina mitsux upitax bucuti 'ain. Usaími 'ia isi ca atux an ñu 'atima 'acé uni 'acësa oquin mitsu ñui 'atimati banacé 'aishbi mitsúnni upí oquin ñu 'aia isá 'ixun anúan an camabi unin ñu 'acé isti nëtën Nucèn Papa Dios rabiti 'icën.

¹³ Nucèn 'Ibu Jesucristomi sináncé 'ixun camina camaxunbi mitsun 'apucama ënë menua unin 'apu 'imicé, axa quicësabi oquin ñu 'ati 'ain. Amiira unicama cushicé 'apucëñunbi,

¹⁴ camina an anëcé ain unicaman banaribi tanti 'ain. Atux ca unían uisa ñu cara 'aia mënionuan 'apun 'imicé 'icën. An 'amicëxun ca atun axa 'uchacé uni usaquin 'atëcënxunma 'anun castícania. Usaquin 'anan ca an ñu upí 'acé unicama a nuibaquin —mix camina upí 'ai —quixun caia.

¹⁵ Mitsúnmi upí ñuishi 'ati ca Nucèn Papa Dios cuëñia. Usaquinmi 'aia isi ca an Nucèn Papa Diosan bana 'unáncëma 'ixun an upí oquin sináncëma unicama ax mitsumi uisaíbi banatima 'icën.

¹⁶ Mitsun upí ñuishi 'ai camina 'apucamami racuëtima 'ain. Usa 'aishbi camina —'ëx cana camabi unin iscëx upí uni 'ai —quixun sinánquin amo cëmëanan ñu 'atima unëxun 'ati sinántima 'ain. An asërabi Nucèn Papa Dios cuëncësabi oquinshi 'acé unisa camina 'iti 'ain.

¹⁷ Camabi uni camina upí oti 'ain. Axa Jesucristomi catamécé unicama camina nuibati 'ain. Nucèn Papa Diosmi camina racuëti 'ain. Racuéanan camina mitsun 'apu quicësabi oquin ñu 'ati 'ain.

Cristo tëmërasaribi oía ain unicamax tëmëрати bana

¹⁸ Uni ñu mëëxuncé 'ixun camina ami ñu mëëxuncé unían mi 'amicëxun 'aisama tanquinma a 'anúan mitsu cacé ñu a upí oquin 'axunti 'ain. Usaquin camina an mitsu nuibacé unishima, an mitsu nuibacëma uniribi upí oquin ñu 'axunti 'ain.

¹⁹ An ñu mëëxuncé unían upí oquin ñu mëëxuncëxunbia an ñu mëëmicé unin 'atimoquin tëmëramicëxunbi ca an uni ñu mëëxuncé unin —'ëx cana Nucèn Papa Diosnan 'ai —quixun sinánquin tanshiti 'icën. Usai 'iti ca Nucèn Papa Diosan iscëx upí 'icën.

²⁰ Usa 'ainbi ca upí oquin ñu mëëiama, an mitsu ñu mëëmicé unin mitsu 'atimoquin tëmëramicëxunmi tanshitiabi Nucèn Papa Diosan mitsu upí isima, mitsun 'ucha cupía usoquin mitsu 'aia isquin. Isanan ca upí oquinmi ñu mëëxuncëxunbia an mitsu ñu mëëmicé unin 'atimoquin tëmëramicëxunmi tanshiti Nucèn Papa Diosan mitsu upí isia.

²¹ Usaími 'inun ca Nucèn Papa Diosan mitsu ain uni 'imíaxa. Cristonën ca ñu 'atima 'acëma 'ixunbi mitsu cupí tëmëracëxa. Usaribi oquin camina ñu atima 'acëma 'aish tëmëraquinbi tanshiti 'ain.

²² Cristonën ca uisa ñu 'atimabi 'ama 'icën. 'Anan ca uisaquinbi uni paránma 'icën.

²³ Unían ami nishquin ñu cacëxunbi ca usaribi oquin cáma 'icën. Usa 'ixun ca unían 'atimoquin tëmëramicëxunbi uni —cana mi cupiti 'ai —quixun cáma 'icën. Cupiti sinánquinma ca —'ën Papa Diosan cuni ca upí oquin isquin mënóti 'icé —quixun sináncëxa.

²⁴ Nun 'uchacama cëñucé 'aishnu amiribishi ñu 'atima 'atëcënima, ñu upíshi 'ai tsónun ca Cristo nun 'uchacama bicé cupí i curúsocënu bamacëxa. Mitsúxmi ñu 'atima 'ai 'insíncësa 'aishbi upí 'inun ca ax 'aisamaira oquin paë tënëi bamacëxa.

²⁵ Carneronëxa 'ibuñuma 'aish 'icësari camina mitsux 'iacën. Usa 'iá 'aishbi camina sinanati Cristomi catamëan. Amia catamécëxuan ain 'ibun carnero bërúancësa oquin ca an upími 'inun mitsu bërúanquin 'aquinia.

3

Usai uni ain xanubë 'iti bana

¹ Xanucama, mitsuribi cana cain, min bënëan cacëxun cuaquin 'atimaquin sinanima camina abë upí 'iti 'ain. Usaími mitsux 'icëbë ca min bënë, Cristo ñui quicé bana cuaisama tancé 'aishbi, min cacëxmabi upitax 'ia isi sinanati 'icën,

² mixmi upí sinánñu 'aish abē upí 'ain.

³ Upíira upí 'isa tanquin camina min bu 'aisamaira oquin mēñionan, curi ñun mēñiocanan, chupa cupíira cupíicē pañutima 'ain.

⁴ Usai 'ima camina mitsux upí sinánñu 'aish bētsibē nishananima upitishi banati 'ain. Usai 'ia isquin ca bētsin sinánti 'icēn —a xanux ca aín naitu upí 'icē —quixun. Usai upí 'iti ax cuni ca uisa 'aishbi cēñutima. Usai 'imi mitsux upí 'icē isi ca Nucēn Papa Dios cuēñia.

⁵ Usairibi ca an Nucēn Papa Dios cuēñcēsabi oquin 'aisa tancē xanucamaxribi 'iacēxa. Nucēn Papa Diosmi catamēanan aín bana cuaquin ca aín bēñē quicēsabi oquin 'acēxa.

⁶ Usaribi oquin ca Saran aín bēñē Abraham cuēñcēsabi oquin 'anan aín bēñē 'icēbi —'ēn 'ibu —cacēxa. Mitsúxribi ñu upíshi 'anan, Nucēn Papa Diosmi catamēti, uisa ñu cara 'icēbēbi racuēcēma 'aish camina Sara 'íasaribi 'iti 'ain.

⁷ Xanuñu unicamaribi cana ēsaquin cain, min xanubē camina upí oquin sinani nuibananti 'ain. Axa xanu 'aish cushima cupishima, mix 'icēsaribitia ax Nucēn Papa Diosmi catamēcē cupí camina a nuibaquin 'aquinti 'ain, mitsúnmi usoquin 'aia isquian Nucēn Papa Diosan mitsúnmi a ñucácē bana upí oquin cuati cupí.

Jesucristomi catamēquin upí ñu 'acē cupía ax tēmēracē unicama

⁸ Ēñē banaribi cana mitsu cain, axa Jesucristomi catamēcē uni raírñēn sináncēsaribi oquin sinani camina atubē nuibananti 'ain, atúxa mitsun xucēsaribi 'ain. Camina bētsibē camáxbi nuibanani 'aquianani rabítima 'ain.

⁹ An mitsu 'atimocē unicama camina cupíquin aribi 'atimotima 'ain. Axa mitsumi 'atimati banacē unimi camina mitsúxribi 'atimati banatima 'ain. Usai 'imi bētsibē nuibanani upitax buacun ca Nucēn Papa Diosan ainan 'inun mitsu caísacēxa.

¹⁰ Ēsaribi ca Nucēn Papa Diosan bana cuēñēo quia:

Ax upitax tsótisa tancē unix ca ñu 'aisama ñui banaima 'ianan cēmēi banatima 'icēn.

¹¹ Ñu 'aisama 'ati ēnquin ca ñu upíshi 'ati 'icēn. Nishananima ca unibē upíshi 'iti 'icēn.

¹² Usai 'iquin ca 'unánti 'icēn, Nucēn 'Ibu Diosan ca an upí ñu 'acē unicama bēruanquin 'aquinquin aín bana cuaquin an 'ñucácēsabi oquin 'aquinia quixun. Usa 'ixunbi ca an ñu 'atima 'acē unicama an 'aquinima.

¹³ Mitsúnmi upí ñu 'aia isía mitsu ñui uni mimi manáncēxbi ca cēmēi quicē 'iti 'icēn.

¹⁴ Mitsúnmi ñu upí 'acē cupí tēmēraibi camina Nucēn Papa Diosan 'aquincēx cuēñti 'ain. Mímia uni 'icēxbi camina racuēti masá nuitutima 'ain.

¹⁵ Usai 'ima camina min naitu mēu —Cristo ca asérabi 'ēn 'ibu 'icē —quixun sinani ami catamēti 'ain. Unin mitsu —uisa cupí caramina Jesucristomi catamēquin abē tsoti sinani —quixun ñucácēxun anun cati bana 'unáncē camina 'iti 'ain. Usa 'ixun camina cēruti rabíquinma upí oquinshi cati 'ain.

¹⁶ A sinani masá nuitunuxun ñu 'atima 'aíma camina chuámashi 'iti 'ain. Usáimi mitsux Cristonēn 'imicēx upitax 'ia isí ca an mitsu 'atimaquin ñuicē unicama —nuxnu quicē bana ax ca cēmē 'icē —quixun sinani rabínti 'icēn.

¹⁷ Axa cuēñcēbēa, Nucēn Papa Diosan uni aín ñu upí 'acē, a cupí tēmērati asábi 'aínbi ca an ñu 'atima 'acē cupía uni tēmērati ax aín 'uchabi 'icēn.

¹⁸ Ax upí 'aishbi ca Cristo camabi unin 'ucha cupí achúshitishi bamacēxa, unicama ami catamēti Nucēn Papa Diosan 'inun. Uní 'aish bamatancēxbi aín namibē aín bēru ñunshin 'itēcēni baísquiax ca bētsi 'iacēxa.

¹⁹ Cristo bamatancēx baísquicēma pain 'ixun ca anua bama unicamēn bēru ñunshin sipuacēsa 'icē, anu cuanxun bana ñuixuancēxa.

²⁰ Bamacēma pain 'ixun ca a unicaman Nucēn Papa Dios cuēñcēsabi oquin 'aisama tancēxa. Noēñēan aín manē nunti 'amainun ca unicama aín ñu 'atima 'acēcama ēnun quixun Nucēn Papa Diosan caiancēxa. Caíncēxunbia aín ñu 'atima 'acēñcēma 'icēa aín patsan bacan cēñumainun ca 'itsamashi ocho uníxēshi manē nunti mēu atsini iēcēxa.

²¹ Nucēn Papa Diosan sinánmicēxa Noé manē nuntinu 'iruax iēasa, usaribiti cananuna nuxribi Nucēn Papa Diosmi catamēti 'unpaxan nashimicē 'aish iētin. Nun namia chuañuma 'inun cananuna nashimicē 'itima 'ain. Usai 'ima cananuna —Jesucristo baísquia cupía Nucēn Papa Diosan nu upí 'imicē 'aish cananuna nun 'uchacama tērēnce 'aish an iscēx upí 'ai —quixun sinani nashimicē 'ain.

²² Baísquitancēx naínu cuan 'aish ca Jesucristo ax Nucēn Papa Diosbē 'Apu 'aish aín mēqueu 'icēn. Usa 'icē ca ángelcamá 'imainun uisa cushi cara anribi aín bana cuatia.

4

¹ Uni 'ixun ca Cristonën tēmëraquin paë tancëxa. Usa 'ain camina 'unánti 'ain, mitsúnribi camina —sapi cana tēmëraquin paë tanti 'ai —quixun sinánti 'ain. Uin cara Jesucristonan cupí tēmëraquin paë tanxa an ca ñu 'atima 'ai 'uchati éanxa.

² Usa 'ixun ca axa Jesucristomi sináncëma unin sináncësa oquin sinanima Nucën Papa Dios cuëncësa oishi 'ia, anúan bamati nētëa 'itámainun.

³ Bërâma camina axa Nucën Papa Diosmi sináncëma unicaman 'acësaribi oquin ñunshínquin ñu 'atima 'anan paëanan, paënxun pi sharánan Nucën Papa Dios rabiquinma unían anbi sinánxun 'acë ñuishi rabiácën. Usaquin 'aquinbi camina a ñucama éancën.

⁴ Usai 'iquinmi atubëtan ñu 'atëcëniama oquin ca unin —uisa cupí cara nubë niquinbi nu éanxa —quixun sinánquin mitsu 'atímaquin ñuia.

⁵ Mitsu ñuiabi ca ax utëcënquin Cristonën a unicama 'imainun camabi uniribi, axa bamacëmacama 'imainun bamacëcamaribi —uisa carana ënë unicama oti 'ai —quixun isti 'icën, an 'acë ñucama 'unánquin.

⁶ Usai ca 'iti 'icë quixuan 'unánun ca bamacëma pain 'ixuan unicaman cuanun aín unicaman Cristo ñui quicë bana ñuixunia. A bana cuati Jesucristomi catamëcë 'aish ca aín unicama, camabi uní 'icësaribiti bamati 'aishbi, Nucën Papa Dios 'icësaribiti nëtétimoí tsóti 'icën.

⁷ Anúan ënë menu 'icë ñucama cëñúti nëtë ca 'uramatia. Usa 'ain camina camabi nëtën upí oquin sinani Nucën Papa Diosbë banati 'ain.

⁸ 'Ianan camina mitsux aséribi nishananima nuibanani upitax bucuti 'ain. Bëtsi uni nuibacë 'ixun ca unin a unin 'uchacama ñuiquinma manuía.

⁹ Min xubunua aia camina bëtsi uni biisama tani bëtsi sinánquinma upí oquinshi biti 'ain.

¹⁰ Mitsúnmi raíri uní 'aquinun ca Nucën Papa Diosan uisa ñu caramina 'ati 'ai quixun mitsu 'imia. Usa 'ain camina Nucën Papa Diosan mitsu achúshi achúshi bëtsi bëtsi ñu mëëti 'anun 'imicë 'ixun mitsun ñu mëëti upí oquin 'ati 'ain.

¹¹ Uix cara banati 'icë, ax ca Nucën Papa Diosan sinánmicësabi oi banati 'icën. Uin cara raíri uní ñu 'axunia an ca Nucën Papa Diosan cushiocëxun upí oquin 'ati 'icën. Usoquin camina Jesucristonan 'ixun, aña ñu caramina 'ai a Nucën Papa Dios a cuëëntanun 'ati 'ain. Ax 'Apuira 'aish cushiira 'icë ca camabi unin rabiti 'icën, nëtë xëñibua 'ainbi. Usaquin ca 'ati 'icën.

Jesucristonan 'aish tēmëratí

¹² 'Ën nuibacë xucéantu, mitsúnmi aséribi caramina Jesucristomi catamëti quixun 'unánun bëtsi bëtsi ñu 'icëbë tēmëraibi camina ratuti —uisa cupí carana ësai 'i —quix bënëtima 'ain. Camina sinánti 'ain, axa Jesucristomi catamëcë unicamax ca usari 'ia quixun.

¹³ Bënëquinma camina sinánti 'ain, ami nishquian unin bëtsi bëtsi ocëxa Cristo tēmërasaribi oquin cananuna nunribi tēmërai quixun. Usaquin sinani camina tēmëraibi cuëënti 'ain, usaribiti 'Apuira 'aisha Cristo aia isi cuëënu.

¹⁴ Cristonan cupía unin mitsumi nishquin 'atímaquin ñuicëxbi camina Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí cushiira, axa mitsubë 'ain, cuëënti 'ain. Unían 'atímaquin ñuiabi camina mitsun Cristo rabin.

¹⁵ Mitsuia Jesucristonan cupí unin bëtsi bëtsi ocëx camina a sinani rabíntima 'ain. Usa 'aishbi camina uní 'acë cupí 'ianan ñu mëcamacë cupí 'ianan ñu 'atima 'acë cupí 'ianan ñuiancë cupími tēmëracë a sinani rabínti 'ain.

¹⁶ Usaquin ñu 'acëma 'aishbi Cristonan 'icë cupía unin tēmëramicëxbi camina rabíntima 'ain. Rabínquinma camina Nucën Papa Dios rabiti 'ain, mitsúxmi aséribi ainan cupí.

¹⁷ An aín bana 'acë unibi ca Nucën Papa Diosan uisai cara 'ia quixun isia. Usa 'ixun ca an aín bana cuacëma unicama aira atun ñu 'atima 'acë isquin uisaira cara oti 'icë usoquin 'ati 'icën.

¹⁸ 'Atux aín ñu 'atima 'acë ënquin ñu upí 'acë 'aishbia, aín unicama iëtima 'aishbi iécë 'ain, cara ax ami catamëcëma 'uchañu unicama uisairai 'iti 'ic?

¹⁹ Usa 'ain camina tēmëraibi —Nucën Papa Dios cuëëncëbë cana ësai 'i —quixun sinánquin mitsun 'acësabi oquin upí ñuishi 'anan Nucën Papa Dios, an mitsu unio, an bërúanun ami catamëti 'ain, an ca aín quicësabi oquin 'ë bërúanti 'icë quixun 'unani.

5

Axa Jesucristomi catamëcë unicama 'ësëti bana

¹ Axa Jesucristomi catamëcë unin cushicamasaribi cana 'ëx 'ain. Usa 'ixun cana atúan 'acësaribi oquin Cristo camabi unin 'ucha cupía tēmëra, a ñuiquin bana ñuixunin. 'Anan cana atúxa 'icësaribiti Cristo utëcëncëbë aín nëtënu abë 'iti sinanin. Usa 'ixun cana axa Jesucristomi catamëcë unin cushicama mitsu ësáquin cain:

² Atun cushicama 'ixun camina Nucën Papa Diosan unicama bana ñuixunquin, atúxa upí nuituñu 'aish chuámarua buacunun 'aquinti 'ain. An carnero bérúancë unin aín carnero 'acésaribi oquin camina a unicama upía 'inun bérúanti 'ain. Usoquinmi 'anúan mitsu unin caiscë cupíshima camina asérami 'aisa tanquin 'ati 'ain. 'Anan camina curíqui bití sináxuinshima minbi asérami 'aquinsa tanquin 'ati 'ain.

³ Apúxa unían ax quicësa oquinshi 'anun quiax quicésaribiti camina banatima 'ain. Usari 'íma camina mitsúnmi bana ñuixuncë unicamaxa usaribiti 'inun, upíshi 'iti 'ain.

⁴ Usoquin 'aia ca Jesucristo, unin 'acésamaira oquian an aín unicama bérúancë, an utécënquin mitsu —asábi ca —quixun catancëxun aín nētēnuaxmi xēnibua 'aínbi abē cuēēnun mitsu 'imiti 'icën. Ēnē nētēnuax cuaiquin canania uisa ñu cara 'ināncëxun bitsia uni cuēēncēbēbi ca an bicē ñu chēquia. Usaia uni 'icē 'aínbi camina mitsux xēnibua 'aínbi Nucën Papa Diosbē 'aish cuēēnti 'ain.

⁵ Usaribi oquin cana bēnā unicama ēsaquin cain, mitsun cushicaman bana camina timaquinma cuati 'ain:

Nucën Papa Dios ca unia rabítí cuēēnima. Usa 'ixunbi ca axa rabícēma unicama nuibaquin 'aquinia.

Usa 'ain camina —ēx cana bētsi unisamaira 'ai —quixun sinanima camáxbi bētsin sināncésaribi oquin sinani upiti 'ēsēnanti 'ain.

⁶ Usa 'ain camina aín bana timaima uisa ñu cara 'icēbēbi bēnētima Nucën Papa Dios 'Apuira amí catamēti 'ain. Usaími 'ia ca an anúan 'ati nētē ucēbētan uisai cara 'iquin tēmēracē 'aishbimi usai 'icēmāsa 'ianan asábiira 'inun mitsu 'imiti 'icën.

⁷ Uisaquin sinani caramina masá nuituti, añu ñu sinani caramina racuēti, a ñuiquin camina Nucën Papa Dios cati 'ain, an ca mitsu nuibaquin bérúanquin 'aquinia quixun 'unánquin.

⁸ Paru 'inúan cuēēruí aín piti bari nicēsa, usaribiti ca ñunshin 'atimanēn 'apu, uni ñu 'atima 'anun quixun sinámnianan Nucën Papa Diosmi sinánti ēnminuxun bari nitsia. Usa 'ain camina mitsua paránti rabanān bérúancati 'ain.

⁹ Usa 'ixun camina ñunshin 'atimanēn 'apúan ñu 'atima 'amitisa tancëxunbi Jesucristomi catamēquin usa ñu 'atima 'ain. Camina 'unánti 'ain, mitsu 'acésaribi oquin ca ñunshin 'atimanēn 'apun, camabi menu 'icē axa Jesucristomi catamēcë unicama tania quixun.

¹⁰ Usabi 'inúxmabimi tēmēracē ca Nucën Papa Diosan mitsu cushioquin Jesucristosaribi upí 'inun mitsu 'imianan —aín bana quicésabi oi cana asérami 'iti 'ai —quixun 'unani amí cushinun mitsu 'imiti 'icën. Ax ca an mitsu nuibaquin 'aquincē 'ianan Jesucristonan cupí abēmi xēnibua 'aínbi upitax 'inun caiscē a 'icën.

¹¹ Camabi unin ca Nucën Papa Dios rabiti 'icën, nētē xēnibua 'aínbi. Cēñútimoí ca axira cushiira 'Apu 'ia. Usai ca 'ia.

Bérúanxa 'inúan Pedronēn Jesucristomi catamēcë unicama ca

¹² Nucën xucën Silvano, ax ca 'ēn iscëx upiti Jesucristomi sināncē 'icën. Usa 'ain cana an mitsu buánxunun ēnē quirica mitsu 'axuan. Ēnē quiricanu 'ēsēnan cana mitsu cain, an mitsu upí oquin cushionon 'aquincē cupí camina asérami 'unánti 'ain, uisaira oquin cara Nucën Papa Diosan mitsu nuibatia quixun. A ēnima camina mixmi 'icésabi oi amí upiti catamēti 'ain.

¹³ Babilonianu 'icē axa Jesucristomi catamēcë unicama, mitsu 'acésaribi oquian Nucën Papa Diosan ainan 'inun caiscē, acaman ca bérúanxmi 'icanun 'ēn mitsu canun 'ē caxa. Marcos, 'ēn bēhicēsa, anribi ca bérúanxmi 'inun 'ēn mi canun 'ē caxa.

¹⁴ Jesucristo cupí micamaxbi xucēnsa 'aish camina nuibanani bérúanx 'inun bētsibē bētsibē cananti 'ain.

Uicamax cara Jesucristonan 'icē ax chuámarua bucucanti cana cuēēnin. Ashi, Pedro.

PEDRONĒAN ARIBI BUÁNMITĒĒAN QUIRICA

PedronĒan axa Jesucristomi catamĕcĕ unicama quirica cuĕnĕoxuan

¹ Ēx cana Simón Pedro, ax cuĕĕncĕsabi oquin 'anan ain bana uni űuixunuan Jesucristonĕn caísa 'ain. An nu iĕmicĕ Jesucristo, axbi Nucĕn Papa Diosribi 'aish upí 'ixuan nu 'acĕsaribi oquin ainan 'inun iĕmicĕ, mitsu cana ĕnĕ quirica buánmin.

² Mítsux Nucĕn Papa Dios 'imainun Nucĕn 'Ibu Jesús an 'unánmicĕ 'aíshmi mítsúxmi 'icĕsamaira oi chuámarua 'aish bucucanti cana cuĕĕnin.

Usai cara axa Cristomi catamĕcĕ unicama 'iti 'icĕ quicĕ bana

³ Nucĕn Papa Dios cushiira 'ianan ain nuitu upíra 'ixuan an nu ainan 'aish asaribi 'inun caíscĕ, an ca uisaira cara ain cushi 'icĕ quixun nu 'unánmiquin anúnu upitax 'iti 'imainun anúnu ax cuĕĕncĕsa oi 'iti a nu 'inánxa.

⁴ Ainan 'imiquin ca ain bana 'inánquin Nucĕn Papa Diosan uisaira oquin cara nu 'aquinti 'icĕ quixun nu 'unánmia. Usaquin 'unánmicĕx, a banami catamĕti camina an sinánmicĕsabi oquin sinánun uni itsían űunshínquin űu 'atima 'aia isquinbi, usaribi oquin 'aquinma upí űuishi sinánti 'ain.

⁵ Usai mítsux Nucĕn Papa Diosmi catamĕcĕ 'ixun camina upí 'ixun ĕnquinma űu upíshi 'ati sinánquin 'ati 'ain. Upí űu 'acĕ 'ixun camina Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oi caramina uisai 'iti 'ai quixun 'unánti 'ain.

⁶ Usai 'iti 'unáncĕ 'ixun camina űu 'aisama 'aia tanquinbi tĕnĕanan cushixun Nucĕn Papa Diosan a 'anun mitsu 'ináncĕ űu asĕrabi 'ati 'ain. Usaquin 'acĕ 'ixun camina mitsumi uisa űu cara 'icĕbĕtanbi bĕnĕquinma tanshiti 'ain. Usaquin 'ai camina Nucĕn Papa Diosmi asĕrabi sinánti 'ain.

⁷ Usaquin sináncĕ 'aish camina bĕtsibĕ nuibananti 'ain. Usai 'iquin camina camabi uni nuibati 'ain.

⁸ Asĕrabi usai 'i camina an uni itsin Jesucristomi sinánun 'aquincĕma unisa 'itima 'ain. Usai 'i camina űancábimi Nucĕn 'Ibu Jesucristomi sináncĕ 'itima 'ain.

⁹ Usa 'ainbi ca axa usai 'icĕma uni ax bĕxuűu unisa 'ianan a űubi sináncĕma unisa 'icĕn. Usa 'ixun ca ain 'ucha ca tĕrĕncĕ 'icĕ quixun sinanima manúaxa.

¹⁰ Ēn xucĕantu, usa 'ain Nucĕn Papa Diosan ainan 'iti caíscĕ 'aish camina an cacĕsabi oi 'inux bĕranracati 'ain. Usa 'iquin camina Nucĕn Papa Diosmi sinánti ĕnquin űu 'atima 'atima 'ain.

¹¹ Usai 'itancĕx camina Nucĕn 'Ibu Jesucristo, an nun 'ucha tĕrĕnquin Nucĕn Papa Diosan 'inun nu iĕmicĕ, an mĕniosabi oi asĕrabi ain nĕtĕnu abĕ cĕűútimoi 'iti 'ain.

¹² Usai caramina Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oi 'iti 'ai quixun 'unani camina usai 'in. Usaimi 'abi cana ĕnĭmami mítsux 'icĕsabi oi 'inun sinánmitĕcĕnti 'ain, manúti rabanán.

¹³⁻¹⁴ Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn 'unánmicĕxun cana 'unanin, 'ĕn bamati nĕtĕ ca 'urama 'icĕ quixun. Usa 'ain ca 'ĕn sináncĕx bamaquin ĕnĕ nĕtĕ ĕncĕma pan 'ixuinshi ĕnĕ űucama 'ĕn mitsu sinánmitĕcĕnti asábi 'icĕn.

¹⁵ Ēx bamacĕbĕtanmi ĕnquinma usabi oquin 'anun quixun cana ĕnĕ banacama mitsu cuĕĕnoxunin.

An Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn ain cushinbi űu 'aia isa unicama

¹⁶ Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn cushi űuixuanan ain utĕcĕnti űuiquin nun mitsu cacĕ bana ax ca unían anbi sinánxun űuicĕ banama 'icĕn. Nucĕn bĕrúnbi cananuna Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕan ain cushinbi űu 'aia isacĕn.

¹⁷ Usaquin iscĕ 'ixun cananuna camabi unin 'unánuan, a űui, Nucĕn Papa Dios ĕsai quia cuacĕn: "Ēnĕx ca 'ĕn nuibairacĕ 'ĕn Bacĕ Bĕchicĕ 'icĕn, a cupí cana chuáma tani cuĕĕnin" — quíax.

¹⁸ Anua Nucĕn Papa Diosan cushi 'ain cananuna matánu Nucĕn 'Ibu Jesúsĕ 'ixun, Nucĕn Papa Dios nainuax usai Jesucristo rabi quia asĕrabi cuacĕn.

¹⁹ Usai banaia cuaquin cananuna 'unáncĕn, an Nucĕn Papa Dios quicĕ bana uni űuixuncĕ unin cuĕĕno bana quíasabi oi ca Jesucristo 'iaxa quixun. Mítsúnmi upí oquin a bana sinánti ca asábi 'icĕn. Lamparinĕn bĕánquibucĕnuxun pĕcacĕbĕtan cananuna xubunu 'icĕ űu upí oquin isquinmabi isin. Usaquin isquinbi cananuna barían pĕcacĕbĕtainra upí oquin isin. Usaribi oquin camina a unicaman bĕráma cuĕĕno bana 'unánquinbi asĕrabi mitsu nuitunubi Cristo 'icĕbĕtainra, uisai cara a bana quia quixun upí oquin 'unánti 'ain.

²⁰⁻²¹ An Nucĕn Papa Dios quicĕ bana uni űuixuncĕ unicama ca anbi sináncĕ bana unicama űuixuanma 'icĕn. Ax asĕrabi ain Bĕru űunshin Upitan sinánmicĕ 'ixun ca Nucĕn Papa Diosmi

upiti catamécë 'ixun ax cuëñcésabi oquin bana ñuixuancëxa. Usa 'ain camina aséribi 'unánti 'ain, unin ca anbi sinántancëxun Jesucristo ñuiquin bana cuëñeoma 'icë quixun.

2

An Nucën Papa Diosan banama, bana itsi ñuixuncë uni ñui quicë

¹ Usa 'aínbi ca 'iacëxa, uni raíri, an —Nucën Papa Dios ca usai quia —quixun cëmëquin anbi sináncë bana nucën raracama ñuixuncë. Usaribiti ca an mitsu bana ñuixunti uni cëmëquin parani mitsubë 'iti 'icën. Atúnbi sinánxun ca Nucën Papa Diosan banamabi 'atima bana ñuixunquin, Nucën 'Ibu Jesucristo ami catamëtia uni Nucën Papa Diosan 'iti, ami catamëaxma 'inun quixun ñuixunquin uni sinanamiti 'icën. Usaquin 'acë 'aish ca a unicamax bënëstishi cëñúti 'icën.

² A unicaman 'aia isquin ca 'itsa unin usaribi oquin ñu 'atima 'ati 'icën. Atúxa usai 'icë cupí ca uni Jesucristo ñuicë bana ñui 'atimati banati 'icën.

³ A unicaman ca mitsun curíqui bití cupíshi cëmëquin paránquin Nucën Papa Diosan banamabi, anbi sináncë bana mitsu ñuixunti 'icën. Usaquian 'acë cupí ca iëtima cëñúti 'icën, usai atux 'itia Nucën Papa Diosan mënósabi oi.

⁴ Nucën Papa Diosan ca axa 'uchacë ángelcama aín 'ucha tērēnquinma aín nētēnua chíquínquin anúan an camabi uni isti nētē utámainuan, anu atux tēmērai 'iti, bēanquibucēnu manē risin tēcērcacësa 'aish anubi 'inun 'imiacëxa.

⁵ Usaribi oquin ca Nucën Papa Diosan nētē ióñu, an aín bana cuacëma unicama atun ñu 'atima 'acë tērēnquinma camabi me mapumiquin baca cēñumiacëxa. Usonan ca an ami sinánun aín bana ñuixuncë, Noé, acēñun mēcēn achúshi 'imainun rabē unishi Nucën Papa Diosan iēmiacëxa.

⁶ Usonan ca Nucën Papa Diosan ëma rabē, Sodoma 'imainun Gomorra cacë, 'imainun anu 'icë unicamaribi atun ñu 'aisama 'acë cupí aín chimapuishi 'itánun nēancëxa. A bana cuatía an ñu 'atima 'acë unicama ñu 'atima 'atimi racuēti oquin ca Nucën Papa Diosan usoquin Sodoma 'imainun Gomorra 'acëxa.

⁷ Sodomacēñun Gomorra nēnquinbi ca Nucën Papa Diosan Lot cacë uni, axa upí 'aish unicaman ñu 'atima 'aia isi masá nuitucë, a iēmiacëxa.

⁸ Ax atubē 'aish ca Lot aín nuitu upí 'aish a ëma rabēnu 'icë unicaman ñu 'atima 'aia isanan cuati, camabi nētēn masá nuituacëxa.

⁹ A unicama atun 'ucha cupí Nucën 'Ibu Diosan 'atimocëbëbia Noé 'iásaribiti Lot iéa, a sinánquin cananuna 'unánti 'ain, Nucën 'Ibu Diosan ca axa ami catamëti ax quicësabi oi 'icë unicama, uisa ñu cara 'icëbëtanbi iēmíti 'icë quixun. Usonan ca an ñu 'atima 'acë unicama iēmiquinma, anúan an camabi uni isti nētē utámainun tēmēranun ënti 'icën.

¹⁰ Nucën 'Ibu Diosan ca anbia masáquin sináncë 'ixun ñunshínquin 'atima ñu 'anan aín bana cuacëma unicama aséribi uisoquin cara 'ati 'icë usoquin 'ati 'icën. A unicaman ca rabínquinma ax cuëñcësa oquinshi ñu 'aisama 'anan, ami racuëquinma Nucën Papa Diosan 'imicë 'icëbi unin cushicamaribi 'atimaquin ñuia.

¹¹ Ax atubētan sēnēnma 'aish cushiira 'ixunbi ca ángelcaman, axa usai quicë unicaman 'acésaribi oquin, cushicama 'atimaquin ñuiquin Nucën 'Ibu Dios caima.

¹² Ëñë unicamax ca sinánñuma 'ixuan ñuinacan, uisa cara oia quixun sinánquinmabi, ñu 'acésaribi oquin 'anan ñuinanëxa mēraquian unin 'anúnbi nicësa, usaribi 'icën. Atux ca an 'unáncëma ñu ñui 'atimati banaia. Usa 'aish ca ñuina bamacésaribi bamati 'icën.

¹³ An bētsi uni tēmēramicë cupí ca usaribiti tēmērai bamati 'icën. Atun ca —camabi nētēn nun cuëñcë ñu 'ai cananuna cuëñshiti 'ai —quixun sinania. 'Aisama ñu 'atishi sináncë 'aish ca usai 'i cuëñia. Mitsux Nucën Papa Dios rabinux timécë 'ain, mitsubētan píbi ca atux ñu 'atima 'ai cuëñia. Ax ca 'aisama 'icën. Usa 'aish ca a unicamax axa Jesucristomi sináncë unisama 'icën.

¹⁴ Usa 'aish ca xanu isíma isímashi anun cuëñia, aín 'ucha ëníma ca amiribi amiribi 'uchaia. Atúxa 'icésaribitia 'inun ca axa Jesucristomi upiti sináncëma xanu 'imainun bēburibi sinánmia. Ax ñun cuëñ 'aish ca 'itsa ñuñu 'iti cuëñia. A unicama ca Nucën Papa Diosan aín 'ucha cupí uisoquin cara 'ati 'icë, usoquin 'ati 'icën.

¹⁵ A unicaman ca Nucën Papa Diosan bana quicësabi oquin 'aquinma ñu 'atima 'aia. Usa 'aish ca Balaam, Beornēn bēchicë, axa 'iásaribiti 'ia. Balaanēn ca an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë uni 'ixunbi curíqui bití sinánxun ñu 'atima 'ati sináncëxa.

¹⁶ An cacëxunbia aín bana cuacëma cupí ca Nucën Papa Diosan, ñu 'atima 'axunma 'anun quixun anúan cuancë aín burro bēaracëxa. Bēaracëx Nucën Papa Diosan 'imicëx, uni 'icésari banaquin, ca aín burron Balaam sinanamiacëxa. A unicamax ca Balaam 'iásaribiti 'ia.

¹⁷ Uni raíri 'aquincēma 'aish ca xēxá 'ēsquiaxa 'unpáxñuma 'icēsa 'ianan 'uí 'ibúnux nētē bēnamētiabi suñun bēcacēx nētēcēsa, usaribi 'icēn. Usa 'aish ca anua atux tēmērai 'iti bēānquibucēira anu nētētímoi xēnibua 'aínbi 'iti 'icēn.

¹⁸ Usa unícaman ca axbi cērúanan rabiacati sinánñumasa 'ixun, an 'acēsaribi oquian ñunshínquin ñu 'atima 'anun quixun, an ñu 'atima 'ati 'einsa tancē uni raíri sinanamitēcēnia.

¹⁹ Usoquin 'aquin ca caia, uisari caramina 'iisa tani usai camina 'iti 'ain. Usaími 'iabi ca Nucēn Papa Diosan mi uisabi oima. Usai quicē 'ixunbi ca atun ñu upí 'aia tanquinbi 'atima 'icēn, atun sinan upíma 'ixun. Aín sinan upí 'ixun ca unin aín 'acēsabi oquin upí ñu 'aia. Usa 'aínbi ca aín sinan 'aisama 'ixun unin usabi 'atima ñu 'aia.

²⁰ Ēnēx ca ēsa 'icēn: Ui unícaman cara Nucēn 'Ibu Jesucristomi catamēquin ñu 'atima 'ati 'ēncē 'ixunbi amiribishi ñunshínquin ñu 'atima 'atēcēnia, a unícamax ca bēráma 'iásamaira 'inun 'uchaia.

²¹ Jesucristomi catamēcē 'ixunbi 'ēncē 'aish an 'unáncēma unícamax 'icēsamairai 'uchatima cupí Jesucristomi sinanima 'itibi ca a unícamax 'ia.

²² Usaquian upí 'iti 'ēncē unícamax ca unia 'esai quicēsa 'icēn: “Camunan ca quinántancēxunbi amiribishi aín quinan pitēcēnia. Usaribiti ca cuchi nashítancēxbi me chabánu racátēcēni chuatēcēnia”.

3

Nucēn 'Ibu Jesucristo utēcēnti ñui quicē bana

¹ 'Ēn nuibacē xucēantu, bētsi quirica pan buánmixunbi cana 'ēnē quiricaribi mitsu buánmin. Quirica buánmiquin cana asérabi Jesucristomi sináncē 'ixunmi aín banacama manuquinma upí oquin sinánun mitsu 'ēsēan.

² An Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē unícaman Jesucristo ñui quíá banacama a manuquinma sinánan, camina Nucēn 'Ibu Jesucristo, an Nucēn Papa Diosnan 'inun uní iémicē, an aín bana ñuixunun caíscē unícaman mitsu ñuixuncē banaribi manuquinma sinánti 'ain.

³ 'Ēsoquin camina 'unánti 'ain, anúan Jesucristo utēcēnti nētēa 'urama 'ain ca 'itsa uni aín cuēñcē ñuishi 'ai, anun Jesucristonan 'iti bana 'atimaquin ñui, ami cuaiti 'icēn.

⁴ Cuai ca quíti 'icēn:

—Jesús ca utēcēnti 'icē quíáxa uni quíá 'aínbi ca ucēma 'icēn. Nucēn raracama bamacēbēa 'iásabi oi ca camabi uní bamaia, 'imainun ca nētē ióñua 'iásabi camabi ñu 'ia.

⁵ A unícaman ca sinántisama tania, Nucēn Papa Diosan usai ca 'iti 'icē quixun cacēxēshi ca naicam'ēo 'imainun bacacama, anua racátinubi racámmainun, mecamaribi anubia 'iti anu 'iacēxa.

⁶ Usaia 'iá 'icēbi ca Nucēn Papa Diosan sinanēinshi mapuquin, bacan 'ēnē menu 'icē ñucama cēñuacēxa.

⁷ Usa 'aínbi ca naí 'imainun mecama anúan Nucēn Papa Dios quicēbētāinshi tsin cēñuti nētē utámainun usabi 'iti 'icēn. A nētēn ca an ñu 'atima 'acē unícamax Nucēn Papa Diosan uisa cara oti 'icē usoquin 'ati 'icēn.

⁸ 'Ēn nuibacē xucēantu, camina manuquinma 'ēsaquin sinánti 'ain, Nucēn 'Ibu Diosan, an nētētímoi tsócē 'ixun, tancēx ca nun nu tancē achúshi nētēx mil barisa 'icēn. Usaribiti ca nun nu mil barisa tancē ax Nucēn Papa Diosan tancēx achúshi nētēsa 'icēn.

⁹ Usa 'ain ca —ca uti 'icē quíá 'aíshbi ca Jesucristo xēnibutia —quíáxa uni quicē 'aínbi uti 'ixunbi Jesucristonēn achúshira uníxbia aínanma 'aish castíancē 'iti cuēñnima, camabi unia sinanati ami catamēti cuēñnia.

¹⁰ Usaquin caíntancēx ca unin sinánmabi, an ñu mēcamacē uni imé ucē usaribiti unían sinánmabi Jesucristo uti 'icēn. A nētē ucēbē ca canacam'ēo 'icēsaía anuax banacēbē naú 'icē 'uxē, bari, 'ispa acama, manē tsin cēñumainun anu ax 'iti 'aíma 'iti 'icēn. Usaribiquin ca camabi mecēñun anua 'icē ñucamaribi tsin cēñuti 'icēn.

¹¹ Usai ca ñucama cēñúti 'icē quixun sinani camina Nucēn Papa Dios quicēsabi oi 'i uisafbi 'uchaima bucuti 'ain.

¹² Usa 'ain camina Jesucristo Nucēn Papa Diosan mēnósabi oi uti caínquin unícamax sinanatia ami catamēnun 'aquinti 'ain. A nētēn ca naú 'icē 'uxē, bari, 'ispa acama manē tsin rēquiruquin tsatsacacēsa 'iti 'icēn. Usai 'icēbē ca anua usa ñucama 'icē axribi manē tsin cēñucē 'iti 'icēn.

¹³ Usaia ñu 'iti 'aínbi cananuna Nucēn 'Ibu Dios quíásabi oía me 'imainun naí ió 'iti cainin. Anu ca uisa 'uchabi 'aíma 'iti 'icēn.

¹⁴ 'Ēn nuibacē xucēantu, usaia 'iti caíncē 'aish camina Nucēn Papa Diosan 'uchañumarua isanan uisa ñu 'atimabi 'acēma isti cupí ñu 'atima 'aíma unícamabē nuibananishi upitax bucuti 'ain.

¹⁵ Camina 'unánti 'ain, axa ainan 'iticama camabi aín 'ucha tērēncē 'inun ami catamēnun quixun ca Nucēn 'Ibu Jesucristonēn cainia. Nucēn Papa Diosan sinánmicēsabi oquin ca abēnu nuibanancē nucēn xucēn, Pablonēnribi quirica buánmiquin, usaribi oquin mitsu caxa.

¹⁶ A mitsu buánmicē quiricacamanu ca Pablonēnribi 'ēn cacēsa ēsaribi oquin mitsu caxa. A bana raírínēx ca unían upí oquin cuaisama 'icēn. Usa 'ain ca an Nucēn Papa Diosan bana upí oquin 'unáncēma uni 'imainun axa upiti ami catamēcēma unin, uisai quicē cara a bana 'icē quixun upí oquin sinánquinma bētsi oquin sinania. Pablonēan cuēnēocē quiricaishima, bētsi banaribi upí oquin sináncēma 'ixun bētsi oquin sinani ca upiti Jesucristomi catamēti 'unanima.

¹⁷ 'Ēn nuibacē xucēantu, 'ēn mitsu ñuixuncē ñu 'icēma pain 'ain, ca usai 'iti 'icē quixun 'unani camina an ñu 'atima 'acē unicaman paráncēxmi Nucēn Papa Diosan bana quicēsabi oi 'iti ēntin rabanan bērúanracati 'ain.

¹⁸ Nucēn 'Ibu Jesucristo an Nucēn Papa Diosnan 'inun mitsu iēmīcē, ax quicēsabi oi 'iti 'unánquinbi camina bēribi 'unáncēsamaira oquin 'unánti 'ain. 'Unánan camina an ca mitsu nuibatia quixun 'unani ainainra 'iti 'ain. Bērí 'acēsaribi oquin ca usabi oquin nētē xēnibua 'aínbi camabi aín unicaman a rabiti 'icēn. Ashi, Pedro.

JUANĒAN A PAIN BUÁNMIA QUIRICA

Anun Jesucristonan 'iti bana

¹ Ēnē mecamā unioisama 'aínbia aín Papabē 'iá axa ěnē menu uá, a ñuiquin cananuna ěnē quírca mitsu cuēñeoxunin. A cananuna aín bana cuanan nun bērúnbi isacēn. Nun bērúnbi ñachaquin isanan cananuna nun mēcēnanribi ramēacēn. Ax bamatimoi tsócē 'ixuan aín unicamaribi abē 'inun 'imicē, a ñuiquin cananuna mitsu cain.

² A cananuna nusaribi 'aish uni 'icē nun 'unáncēn. Usa 'ixun cananuna aséribi a isacēn. Isá 'ixun cananuna a mitsu ñuixunin. Ax aín Papabē 'itancēxbi ěnē menu uá 'ixun ca bamatimoi tsócē 'ixun, usaribitinu abē 'inun nu 'imiti 'icē quixun cananuna mitsu ñuixunin.

³ Nuxnu aséribi Nucēn Papa Dios 'imainun aín Bēchicē Jesucristobē upí 'icēsaribitimi mitsúxribi nubē Jesucristomí upiti sinánun quixun cananuna nun nu isanan cuacē, ěnē ñucama mitsu ñuixunin.

⁴ Upí oquin sinanimi chuámaishirua tani cuēñun cananuna ěnē banacama ěsoquin mitsu cuēñeoxunin.

Nucēn Papa Diosan unían ñu 'atima 'ati sinántima bana

⁵ Jesucristonēnbia nu pain 'unánmia 'ixun cananuna ěnē bana mitsu ñuixunin: Nucēn Papa Dios an ca aséribi upíira 'ixun ñu upíshi 'aia. An ca unēxun ñu 'aima. Usa 'ain ca uisa 'uchabi anu 'áima 'icēn.

⁶ Ñu 'aisama 'aíbi —ainan 'aish cana Nucēn Papa Diosbē upí 'ai —quí cananuna cēmēin. Ainan cana 'ai quicē 'ixunbi ax quicēsabi oquin 'aquinma ñu 'atima 'ai cananuna cēmēin.

⁷ Usa 'aínbi cananuna axa 'icēsaribiti ñu 'atima 'ati sináncēma 'ianan Nucēn Papa Diosbē upí 'aish, axa ami catamēcē unicamabēribi upiti nuibananin. Usáinu 'ia ca an, aín Bēchicē Jesucristo aín imi 'apati bama cupí, uisa ñu 'ai caranuna 'uchai, abi nu tērēnxunia.

⁸ —Ēx cana 'uchañuma 'ai —quí cananuna nuxbi cēmēin. Usa 'ain ca nun bana aséribama 'icēn.

⁹ Usa 'aínbi cananuna 'unánti 'ain, nun nu nun 'uchacama chiquinaxuncēxun ca Nucēn Papa Diosan, ax upí 'ixun ax quicēsabi oquin 'aquin, nun 'uchacama nu tērēnxunquin upí 'inun nu 'imiti 'icēn.

¹⁰ Nucēn Papa Diosan bana ca quía —camabi unin ca ñu 'atima 'aia —quíax. Usáia quicē 'aínbi —'ēn cana ñu 'atima 'acēma 'ai —quí cananuna —Nucēn Papa Diosan bana ca cēmē 'icē —quicēsa 'ain. Usai quicē 'ixun cananuna, aséribi ca aín bana 'icē quixun sinaniman.

2

Cristo, an Nucēn Papa Dios nu ñucáxuncē

¹ Ēn bēchicēsa 'icē, cana ñu 'atimami 'atin rabanān ěnē ñucama mitsu cuēñeoxunin. Usa 'aínbia uinu 'icē unix cara 'uchaia, a an ñucáxunti ca Nucēn Papa Diosbēa 'icē Jesucristo, ax 'icēn. Ax ca uisa 'uchañumabi aséribi upíira 'icēn.

² Jesucristo axa bama cupí ca nun 'uchacama tērēncē 'icēn. Nunanshima camabi unin 'uchacamariiba tērēncē 'inun ca Jesucristo bamacēxa.

³ Aín bana quicēsabi oquin 'acē 'ixun cananuna 'unanin, nux cananuna aséribi ainan 'aish a 'unáncē 'ai quixun.

⁴ Usa 'aínbi ca uix cara —'ēn cana ainan 'ixun Nucēn Papa Dios 'unani —quibi aín bana quicēsabi oi 'ima, a uni cēmē 'icēn. Usa 'aish ca cēmēishi banaia.

⁵ Usa 'aínbi ca an aín bana quicēsabi oquin 'acē uni ax ěníma upiti Nucēn Papa Diosmi sinania. Usa 'ixun cananuna 'unanin, nux cananuna aséribi ainan 'ai quixun.

⁶ Usa 'ain ca axa —ainan 'aish abē 'icē ca Nucēn Papa Diosan 'ē sinánmia —quicē uni, ax Jesucristo 'iásaribiti 'iti 'icēn.

Axa quicēsaribiti 'iti bana

⁷ Ēn xucéantu, mitsun 'unáncēma bana ñuiquin cuēñeoxunin cana mitsu caiman. Jesucristomí catamētabaquinmi cua bana abi cana mitsu ñuixuntēcēnin.

⁸ Ēn mitsu ñuixuncē bana lóma 'aínbi camina a banabi mitsun 'ásamaira oquin 'unáncē 'aish ax quicēsabi oi 'in, Cristo 'iásaribiti. Usari 'i camina mitsun ñu 'atima 'acēcama ěni Nucēn Papa Diosbē upí 'aish ax cuēñcēsabi oi 'in.

⁹ Uix cara —'ēx cana ainan 'aish Nucēn Papa Diosbē upí 'ai —quibi nuibatíma uni itsimi nishia, ax ca Nucēn Papa Diosnanma pain 'icēn.

¹⁰ An uni itsi nuibacē uni ax ca Nucēn Papa Diosnan 'aish abē upí 'icēn. Usa 'ain ca a cupía a uni 'uchati ñu 'áima 'icēn.

¹¹ Usa 'aínbi ca nuibatíma bêtsi unimi nishcê uni an Nucên Papa Diosbê upíma 'ixun ñu 'atíma 'atíshi sináncê cupí sinánñumasa 'ixun usai cara 'iti 'icê quixun 'unanima.

¹² Ën bêchicêsa 'icê, cana Jesucristo cupíma Nucên Papa Diosan mitsun 'uchacama tērēncê cupí mitsu quirica cuēñēoxunin.

¹³ Uni apáncama, mitsúnmi axa êñē mecama unioisama pain 'aishbi 'iá, Nucên Papa Dios, a ainan 'ixun 'unáncê cupí cana mitsu quirica cuēñēoxunin. Bēná unicama, mitsuribishi cana ñunshin 'atimanēn 'apúan ñu 'atíma 'amítisa tancēxunbimi 'acēma cupí quirica cuēñēoxunin.

Ën bêchicêsa 'aishmi ainan 'ixun Nucên Papa Dios 'unáncê cupí cana mitsuribi quirica cuēñēoxuan.

¹⁴ Uni apáncama, mitsúnmi axa êñē mecama unioisama pain 'aishbi 'iá, Nucên Papa Dios, ainan 'ixun 'unáncê cupí cana mitsu quirica cuēñēoxuan. Bēná unicama, mitsux Jesucristomi cushicê 'ianan Nucên Papa Diosan bana mitsun nuitunēnbi sináncê 'ixun ñunshin 'atimanēn 'apúan ñu 'atíma 'amítisa tancēxunbi 'acēma cupí cana mitsu quirica cuēñēoxuan.

¹⁵ Ëñē nētēñuxuan Nucên Papa Dios cuēñcēma ñu an 'unáncēma unin 'acēsa oquin 'atí camina cuēñtíma 'ain. Uix cara ax cuēñcēma ñu 'ai cuēñia, ax ca Nucên Papa Diosmi sinánima.

¹⁶ An êñē menu 'icê ñuishi sináncê unix ca ñunshínquin pítí, xēati, xanubê 'iti acama sinánan ñu 'atíma isti cuēñānan –ñuñu cana 'ai –quixun sinani rabítia. Nucên Papa Diosan ca usaía 'inun uni sináñmicēma 'icēn. Abi êñē menu 'icê ñuishi sináncê 'aish ca uni usai 'ia.

¹⁷ Mecama 'imainun anu 'icê ñucamaxribi ca cēñúti 'icēn. 'Imainun ca ñunshínquin unin a 'atíshi sináncê ñu 'atímacamaxribi cēñúti 'icēn. Usa 'aínbi ca axa Nucên Papa Dios cuēñcēsabi oi 'icê unicama xēñibua 'aínbi abê 'iti 'icēn.

An –Jesús ax ca aséribi Cristo 'icê cacê unicama 'imainun axa –cēmē ca a bana 'icê –quicē unicama ñuicē bana

¹⁸ Ën bêchicêsa 'icê, cana mitsu cain, anúan êñē mecama cēñúti nētē ca 'urama 'icēn. A nētēa ucēma pan 'ain ca axa Cristo 'atímaquin ñui banacê uni uti 'icê quixun camina cuan. Ca uti 'icê 'aínbi ca bēribi 'ítsa unin Cristo 'atímaquin ñuia. Usa 'ain cananuna 'unanin, anúan êñē mecama cēñúti nētē ca 'urama 'icê quixun.

¹⁹ An Cristo 'atímaquin ñuicē unicama nubê 'ixunbi ca nu éanxa, aséribi nun 'acēsaribi oquin Jesucristo sináncēma 'ixun. Nux 'icēsaribiti aséribi Jesucristomi sináncê 'aish ca nubê bērucê 'ítsianxa. Usa 'ain ca atúan nu êñcê cupí camaxunbi 'unánti 'icēn, nubēa ax tímécê unicamax ca camáxira aséribi nux 'icēsaribiti Jesucristomi sináncēma 'iixa quixun.

²⁰ Usa 'aínbia Cristo cupí Nucên Papa Diosan Bēru Ñunshin Upí mitsubê 'ain camina 'unanin, atúan Jesucristo 'atímaquin ñuicē banacamax ca cēmē 'icê quixun.

²¹ Mitsúnmi Cristonan 'ixun ax cuēñcēsabi oi 'iti 'unáncēma cupí cana mitsu caiman. Mitsúnmi a ñucama 'unáncê cupí cana mitsu êñē quirica cuēñēoxunin. Camina 'unanin, Cristonan 'ixun ax cuēñcēsabi oi 'iti 'unáncê uni ax ca cēmētíma 'icēn.

²² ¿Uix cara cēmē uni 'ic? Axa –Jesús ax ca Cristoma 'icê –quicē uni ax ca a 'icēn. A unix ca axa Cristomi 'atímati banacê a 'icēn. Ax ca aín Bêchicê 'imainun Nucên Papa Diosmiribi 'atímati banaia.

²³ Camabi uni axa –Jesús ax Cristoma 'icê, cana ami catamētíma 'ai –quicē uni, ax ca Nucên Papa Diosmiribi catamēcēma 'icēn. Usa 'aínbi ca axa –Jesús aséribi Nucên Papa Diosan Bêchicê 'aish asaribi 'icê cana ami catamēti –quicē unicama, abê Jesucristo 'imainun Nucên Papa Diosribi 'icēn.

²⁴ Usa 'ain camina Jesucristomi catamētabaquinmi cua a bana manuquinma upí oquin sinánti 'ain. A bana aséribi sináncê 'aish camina abê upí 'aish êñima camabi nētēn aín Bêchicê 'ianan Nucên Papa Diosbēribi 'iti 'ain.

²⁵ Jesucristonēxbi ca quiacēxa, a cupíshi cananuna ainan 'aish Nucên Papa Diosbê xēñibua 'aínbi 'iti 'ai quiax.

²⁶ An mitsu parántisa tancê unicama ñuiquin cana êñē banacama mitsu cuēñēoxuan.

²⁷ Atúxa usa 'aínbi ca Jesucristonēn aín Bēru Ñunshin Upí mitsubēa 'inun 'ináncê, ax mitsubê 'ixun uni 'ítsian 'unánmiamabi an mitsu 'unánmia. An mitsu 'unánmicê ñux ca aséribi 'aish cēmēma 'icēn. Usa 'ain camina aín Bēru Ñunshin Upitan 'unánmiquin sináñmicēsabi oi camabi nētēn Cristobê 'iti 'ain.

²⁸ Ën bêchicêsa 'icê, cana mitsu cain, utēcēñquian Jesucristonēn nu upí isti cupí camina camabi nētēn an sináñmicēsabi oquin sinánti 'ain, axa ucēbē rabíntíma cupí.

²⁹ Mitsun camina, Jesucristo ax ca aséribi upí 'icê quixun 'unanin. Usa 'ixun camina ésaquinribi 'unánti 'ain, an upí ñu 'acê unicamax ca Nucên Papa Diosan Bêchicê 'icê quixun.

3

Nucën Papa Diosan bëchicëcana ñuicë bana

¹ Nux cananuna Nucën Papa Diosan bëchicë 'ain, an cacësabi oi. An aín bëchicë ca quixun nu cacë cupí cananuna 'unánti 'ain, uisaira oquin cara an nu nuibatia quixun. Usa 'aínbi ca an ënë menu 'icë ñuishi sináncë unicaman ainanma 'ixun Nucën Papa Dios 'unáncëma cupí, nux cananuna aín bëchicë 'ai quixun 'unanima.

² 'Ën nuibacë xucëantu, bërí cananuna Nucën Papa Diosan bëchicë 'ain. Usa 'icëbi ca uisaira caranuna 'inuxun 'ai quixun an nu 'unánmicëma pan 'icën. Usa 'aínbi cananuna 'unanin, Jesucristo utëcëncëbëtan cananuna upí oquin uisa cara ax 'icë quixun isti 'ain. A isi cananuna asaribi 'iti 'ain.

³ Uicaman cara —asaribi cana 'iti 'ai—quixun sinania, a unicamax ca Jesucristosaribi 'iti cupí, aín 'uchacama ëni upí 'ia.

⁴ Usa 'aínbi ca an ñu 'atima 'acë unicama, ax Nucën Papa Diosan bana quicësabi oi 'ima 'uchaia. Nucën Papa Diosan bana quicësabi oquinu 'acëma, ax ca 'ucha 'icën.

⁵ Camina 'unanin, unin 'uchacama tërënx ca Jesucristo uacëxa, ax uisa 'uchañumabi 'ixun.

⁶ Usa 'ain ca uix cara ainan 'aísha, a ëníma abë 'icëa Nucën Papa Diosan sinánmicë 'icë, a unin ñu 'atima amiribi amiribi 'aima. An ñu 'atima amiribi amiribi 'acë uni ax ca ami catamëcëma 'ianan uisa cara ax 'icë quixun Jesucristo 'unáncëma 'icën.

⁷ 'Ën bëchicësa 'icë, cana mitsu cain, unin paráncë camina 'itima 'ain. An upí ñu 'acë uni ax ca Jesucristosaribi 'aish aín nuito upí 'icën.

⁸ Usa 'aínbi ca an ñu 'atima 'acë unicama ax ñunshin 'atimanën 'apun uni 'icën, ñunshin 'atimanën 'apu ax ca nëtë íóñubi 'ucha 'aish usabii bërí nëtëñbi 'uchaia, usa 'ain. Usa 'aínbi ca ñunshin 'atimanën 'apúan ñu 'atima 'acëcama cëñui Nucën Papa Diosan Bëchicë uacëxa.

⁹ Uix cara aséربي Nucën Papa Diosan bëchicë 'icë, an ca ñu 'atima 'ati sinanima. An 'acësaribi oquin sinánun Nucën Papa Diosan 'imicë 'ixun ca aín bëchicëcaman ñu 'atima 'ati sinanima. Usa 'ixun ca 'uchatëcënti sinanima.

¹⁰ 'Ënëx ca ësa 'icën. Ui unin cara ñu upí 'aima ax ca Nucën Papa Diosanma 'icën, ui unin cara uni itsiribi nuibatima axribi ca Nucën Papa Diosanma 'icën. Usa 'ain cananuna uinu 'icë unix cara Nucën Papa Diosan bëchicë 'icë quixun 'unánan uinu 'icë unix cara ñunshin 'atimanën 'apunan 'icë quixun 'unánti 'ain.

Unicamaxa bëtsibë bëtsibë nuibananti bana

¹¹ Jesucristomi catamëtabaquinbimi mitsun cua a bana ca ënëx 'icën, bëtsibë bëtsibë cananuna nuibananti 'ai quicë.

¹² Ñunshin 'atimanën 'apunan 'ixun ca Cainan aín xucëñbi 'acëxa. Usaribi cananuna 'itima 'ain. ¿Uisa cupí cara Cainan aín xucën 'acëx? Aín xucënan 'acë ñu upí 'imainuan an 'acë ñu upíma 'ain ca Cainan aín xucën 'acëxa.

¹³ 'Ën xucëantu, axa Jesucristomi catamëquinma ënë menu 'icë ñuishi sináncë unicaman mitsumi nishquin nuibacëxunmabi camina —uisacatsi cara 'ëmi nishia —quixun masá nuitoquin sinántima 'ain.

¹⁴ Nux 'icësaribitia ax Jesucristomi catamëcë unicama nuibacë 'ixun cananuna 'unanin, nux ainanma 'iá 'aíshbi cananuna bërí Nucën Papa Diosan 'ai quixun. An uni itsiribi nuibacëma uni ax ca Nucën Papa Diosanma 'aish usabi 'icën.

¹⁵ An ami nishquin uni raíri nuibacëma uni ax ca an uni 'acë unisa 'aish 'aisama 'icën. Camina 'unanin, an uni 'acë unix ca Nucën Papa Diosanma 'aish xëñbua 'aínbi abë 'itima 'icë quixun.

¹⁶ Jesucristo nu nuibati bama cupí cananuna 'unanin, usari ca uni nuibati 'iti 'icë quixun. Usaquin 'unáquin cananuna 'unanin, Jesucristonën 'ásaribi oquin cananuna nurribi a 'aquincë cupí bamanuxunbi 'aquinquin bëtsi uni nuibati 'ai quixun.

¹⁷ ¿Usa 'ain cara an ñuñu 'ixunbi axa 'aquinsa 'icë isquinbi uni itsi nuibaquin 'aquincëma uni, ax Nucën Papa Diosmi sináncë 'ic? Usama ca.

¹⁸ 'Ën bëchicësa 'icë, cana mitsu cain, nun cuëbitanshi uni —'ën cana mi nuibati—quixun caquinna cananuna aséربي nuibaquin 'aquinsa 'icë a 'aquinti 'ain.

Cananuna aséربي Nucën Papa Diosan 'ai quixun 'unánti bana

¹⁹ Nun uni nuibaquin 'aquincë 'ixun cananuna 'unánti 'ain, nun cananuna aséربي ainan 'ixun Nucën Papa Dios cuëcëncësabi oquin 'ai quixun. Usaquin 'unani cananuna bënëtima chuámarua 'iti 'ain.

²⁰ Usa 'ain ca nun —'ëx cana upíma 'ai—quixun sinaniabi Nucën Papa Diosan, an camabi ñu 'unáncë 'ixun, nun sinánribi 'unania.

²¹ Ën nuibacë xucéantu, nun ñu 'atima 'acécama a mëníocë 'ain cananuna a sinani masá nuitutima Nucën Papa Diosbë banati 'ain.

²² Nun ax quiásabi oquin 'anan, ax cuëñcésabi oquin 'aia isquin ca an nun ñucácsabi oquin nu 'axunia.

²³ Axa quicésabi oquin 'ati bana ax ca ësa 'icën, cananuna aín Bëchicë Jesucristomi catamëanan bëtsibë bëtsibë nuibananti 'ain, an nu cacésabi oi.

²⁴ Axa aín bana quicésabi oi 'icë unicamax ca Nucën Papa Diosbë 'icën, 'imainun ca axribi atubë 'icën. An nu 'ináncë aín Bëru Ñunshin Upí ax nubë 'ain cananuna aséribi 'unanin, Nucën Papa Dios ca nubë 'icë quixun.

4

Axa ami sináncëma uni 'imainun axa Nucën Papa Diosmi sináncë uni ñui quicë bana

¹ Ën nuibacë xucéantu, ënë nëtëñuxun ca 'itsa unin —Nucën Papa Diosan sinánmicëxun cana uni bana ñuixuni —quiquinbi an sinánmicëxunmabi anbia sináncë bana uni ñuixunia. Usa 'ain camina —Nucën Papa Diosan ca 'ë sinánmia —quiquian unin ñuicë bana acamaira cuatima 'ain. Upí oquin pain camina aséribi cara Nucën Papa Diosan sinánmicëxun uni ñuixunia quixun cuati 'ain.

² Ësaquin camina 'unánti 'ain, ui unix cara Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshínñu 'icë quixun: An —Jesucristo ca uni 'inux uacëxa —quixun aséribi 'unáncë uni, an ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan anu 'ixun 'unánmicëxun usaquin 'unania.

³ Usa 'aínbi ca an usaquin Jesús 'unáncëma uni, ax Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upíñuma 'icën. Usa 'aish ca an Cristo 'atimaquin ñuicë uni banacësa 'icën. An Cristo 'atimaquin ñuicë uni ca uti 'icë quixun camina cuan. Usa uni ca uti 'icë quiáxa quicë 'aínbi ca bëtsi bëtsi unin bëríbi Cristo 'atimaquin ñuia.

⁴ Ën bëchicësa unicama, mitsux camina Nucën Papa Diosan 'ain. Nucën Papa Dios axa mitsubë 'icë aín cushibëtan sënénma ca an ënë nëtënu 'icë ñuishi sináncë unicaman cushi 'icën. Usa 'ain ca an Cristo 'atimaquin ñuicë unicaman sinanëx mitsun sinánbëtan sënénmara 'icën.

⁵ A unicamax ca ënë menu 'icë ñuishi sináncë 'aish a ñuishi ñui banaia. Usa 'icë ca asaribi unicaman aín bana cuatia.

⁶ Usa 'aínbi cananuna nux Nucën Papa Diosan 'ain. Ainan cupí ca uicaman cara ainan 'ixun a 'unánxa an cuni nun bana cuatia. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosanma unin nun bana cuatima. Usa 'ain cananuna 'unánti 'ain, uin cara nun bana cuatia ax ca Nucën Papa Diosan sinánmicë 'icë quixun. Usaribi oquin cananuna 'unánti 'ain, uin cara nun bana cuatima, ax ca Nucën Papa Diosan sinánmicëma, ñunshin 'atimanën sinánmicë 'icë quixun.

Nucën Papa Dios an ca nu nuibairai quicë bana

⁷ Ën nuibacë xucéantu, cana mitsu cain, Nucën Papa Diosan sinánmicëxun ca unin uni itsi nuibatia. Usa 'ain cananuna ainan 'aish bëtsibë bëtsibë nuibananti 'ain. An uni itsi nuibacë unicamax ca Nucën Papa Diosan bëchicë 'ianan a 'unáncë 'ixun an sináncësa oquin sinania.

⁸ Nucën Papa Dios ax ca an unicama nuibairacë a 'icën. Usa 'ain ca an bëtsi uni nuibacëma uni ax Nucën Papa Dios 'unáncëma 'icën.

⁹ Nucën Papa Diosan ca aratsuishi 'icëbi aín Bëchicë ënë menu uni 'inun xuacëxa, a cupínu nux ainan 'aish nëtétimoi abë 'inun. Usoquian 'á 'ain cananuna 'unanin, uisaira oquin cara Nucën Papa Diosan camabi uni nuibatia quixun.

¹⁰ Ami sináncëxunmabi unicama nuibaquin ca Nucën Papa Diosan, a cupí unin 'uchacama téréncë 'inuan ënë menuax bamanun aín Bëchicë xuacëxa. Usoquin xuá 'ain cananuna 'unanin, usaira oquin ca Nucën Papa Diosan unicama nuibatia quixun.

¹¹ Ën nuibacë xucéantu, Nucën Papa Diosan unicama usaira oquin nuibacë 'ain cananuna nuxribi usaribiti bëtsi unicamabë nuibananti 'ain.

¹² Nucën Papa Dios ca uinu 'icë unínbi isáma 'icën. Usa 'aínbinu nux bëtsibë bëtsibë nuibanancëbë ca ax nubë 'icën. Nubë 'ixun ca an 'acésaribi oquinu unicama nuibanun nu 'imia.

¹³ An aín Bëru Ñunshin Upí nubëa 'inun 'ináncë 'ixun cananuna 'unanin, nux cananuna abë 'ai quixun. 'Unánan cananuna —ax ca nubë 'icë —quixun 'unanin.

¹⁴ Nunbi cananuna, an atun 'ucha téréñquin ënë menu 'icë unicama ainan 'inun iëminuan Nucën Papa Diosan xuá, aín Bëchicë a isacën. Isá 'ixun cananuna a ñuiquin mitsu cain.

¹⁵ Uin cara —Jesucristo ax ca aséribi Nucën Papa Diosan Bëchicë 'aish asaribi 'icë —quixun 'unánquin unicama ñuixunia, ax ca Nucën Papa Diosbë 'icën. 'Imainun ca Nucën Papa Diosribi a unibë 'icën.

¹⁶ Usa 'ain cananuna aséribi 'unanin, Nucén Papa Diosan ca nu nuibatia quixun. Nucén Papa Dios ax ca an unicama nuibairacé a 'icén. Usa 'ain ca an ain sinan upí 'ixun uni nuibacé uni ax Nucén Papa Diosbê 'icén. 'Imainun ca Nucén Papa Diosribi a unibê 'icén.

¹⁷ Usa 'ixun cananuna an nu nuibaquin sinánmicé 'ixun ax cuéencésa oquin Nucén Papa Diosmi upiti sinánan unicama nuibatín. Usa 'aish cananuna nux ênê nêtênuaax asaribi 'aish, anuan Jesucristo utécénti nêtên nux masá nuituti rabíntima 'ain.

¹⁸ Usa 'ain ca an Nucén Papa Diosmi sinánan bêtsi uniribi nuibacé uni, ax ami 'uchacéma 'aish unimi racuétima. Anuan Jesucristo utécénti nêtênribi ca racuétima 'icén. Usa 'ainbi ca unix aséribi bêtsi unibê nuibanancéma 'aish racuêti 'atimaquin sinani bènêtia. Usa unin ca upiti nuibananti 'unanima.

¹⁹ An paían nu nuiba 'ain cananuna nuxribi Nucén Papa Diosmi sinani ami catamétin.

²⁰ An —'êx cana Nucén Papa Diosmi sinani ami catamêti —quicé 'aishbi ami nishquin uni itsi nuibacéma 'aish ca a uni cêmêia. Usa 'ixun ca a isquinbi uni itsi nuibaquin sináncéma 'ixun a iscéma, Nucén Papa Dios, aribi sinanima.

²¹ Ênê bana ca Nucén Papa Diosan nu 'ináncêxa: axa ami sináncé uni ax ca uni itsimiribi sinánti 'icén.

5

Ñu 'atima 'acécama ênquin 'atécéntima bana

¹ An —Jesús ax ca Cristo, axa utia judíos unicaman caían, Nucén Papa Diosan Bêchicé, a 'icé —quixun sináncé unicamax ca Nucén Papa Diosan bêchicéribi 'icén. Uicamax cara Nucén Papa Diosmi sinania ax ca ain bêchicécamamiribi sinania.

² Usa 'ain cananuna 'unanin, nux ami sinánquin Nucén Papa Dios quicésabi oquin 'acé 'aish cananuna ain bêchicécamamiribi sinani quixun.

³ Axa Nucén Papa Diosmi aséribi sináncé uni, an ca ain bana quicésabi oquin 'aia. Ax quicésabi oquin 'aia ca a bana 'icén.

⁴ —Ax quicésabi oquin 'anun ca Nucén Papa Diosan 'ê 'aquinia —quixun 'unani ami catamécé 'ixun ca ain bêchicécaman, an ênê menu 'icé ñuishi sináncé unicaman 'acésaribi oquin 'aquin ñu 'atima 'ati ashiquin ênia.

⁵ Axa —Jesús ca aséribi Nucén Papa Diosan Bêchicé 'icé —quixun 'unani ami catamécé uni an cuni ca ênê menuxuan ñu 'atima 'acécama ênquin 'atécênima.

Jesús ax ca aséribi Nucén Papa Diosan Bêchicé 'icé quixun 'unánti bana

⁶ Jesucristo ax ca axa 'unpaxan nashimicé 'ianan ain imi 'apati bama a 'icén. 'Unpaxan nashimia ashima ain imi 'apati bamaribi ca ax 'icén. Nucén Papa Diosan Bêru Ñunshin Upitanribi ca —Jesús ax ca Cristo, aséribi Nucén Papa Diosan Bêchicé, a 'icé —quixun nu 'unánmia. Nucén Papa Diosan Bêru Ñunshin Upí ax ca Nucén Papa Diosan sinánsaribi 'icén.

⁷ Usa 'ain ca naínu 'icé Nucén Papa Dios 'imainun ain Bana, Jesucristo, 'imainun ain Bêru Ñunshin Upí, acama 'aish rabé 'imainun achúshi 'icén. Usa 'aishbi ca achúshishi 'icén. Anribi ca nu 'unánmia, Jesus, ax ca aséribi Cristo, Nucén Papa Diosan Bêchicé, a 'icé quixun.

⁸ Ênê menuxun Nucén Papa Diosan Bêru Ñunshin Upitan 'unánmicé 'ianan Jesucristo 'unpaxan nashimia sinánan axa ain imi 'apati bama, acama sinánquin cananuna 'unanin, Jesús ax ca aséribi Cristo, Nucén Papa Diosan Bêchicé, a 'icé quixun.

⁹ Unin bana cuananbi cananuna ain Bêchicé Jesucristo ñuia, axira unin banabê sênênma 'aish Nucén Papa Dios quíá bana aira cuati 'ain. Ênêx ca ain Bêchicé ñui Nucén Papa Dios quíá bana a 'icén.

¹⁰ Axa ain Bêchicémi catamécé uni, an ca Nucén Papa Diosan 'unánmicéxun aséribi 'unania, Jesucristo ax ca aséribi ain Bêchicé 'icé quixun. Usa 'ainbi ca an Nucén Papa Diosan bana ca aséribi 'icé quixun sináncéma uni, ax —Nucén Papa Dios ca cémê 'icé —quicésa 'icén, an ain Bêchicé ñui quicé bana ca aséribi 'icé quixun sináncé cupí.

¹¹ Nucén Papa Dios ca quíacêxa, ain Bêchicémi catamécé cupí cananuna an 'imicéx ainan 'aish xênibua 'ainbi abê 'iti 'ai quíax.

¹² Uinu 'icé unix cara Nucén Papa Diosan Bêchicénan 'icé, a unix ca usaribiti nêtétimoi Nucén Papa Diosbê 'ia. Usa 'ainbi ca uinu 'icé unix cara ain Bêchicénanma 'icé, a unix xênibua 'ainbi Nucén Papa Diosbê 'ima.

Bêruánx 'inun caquian ashiquin 'esêa bana

¹³ Ain Bêchicémi catamécé 'aish camina ainan 'aish Nucén Papa Diosbê xênibua 'ainbi 'iti 'ai quixunmi 'unánun cana ênê ñucama mitsu cuênêoxunin.

¹⁴ Cananuna 'unanin, nun nu aséribi ax cuéencésabi oquin ñu ñucácéxun ca Nucén Papa Diosan nun bana cuatia quixun.

¹⁵ Usáquin ñucáquin cananuna 'unanin, Nucën Papa Diosan ca nun ñucácëxun cuaquin, anu ñucácë ñu 'inánan nun ñucácësabi oquin nu 'aquinia quixun.

¹⁶ Abëa Jesucristomi catamëcë uni itsían ñu 'atíma 'aia 'unánquin ca unin –tërëntisama 'inun ca 'uchacëma 'icë –quixun sinánquin aín 'ucha tërënquin sinanaminun Nucën Papa Dios ñucáxunti 'icën. Ñucáxuncëxun ca Nucën Papa Diosan aín 'ucha tërënquin a uni upí 'itëcënun 'imiti 'icën. Usa 'aínbi cana axa tërëntisama 'inun 'uchacë uni a Nucën Papa Dios ñucáxunun quixun mitsu caiman.

¹⁷ Camabí ñu 'atíma 'acë ax ca 'ucha 'icën. Bëtsi bëtsi 'ucha ca uisoxunbi tërëcaisama 'icën. Usa 'aínbi ca camabi 'uchax tërëcaisamama 'icën.

¹⁸ Cananuna 'unanin, asérami Nucën Papa Diosan bëchicë 'aish ca uni amiribi amiribi 'uchaima. Usa 'icëa Nucën Papa Diosan Bëchicë Jesucristonën bërtáunquin 'aquinia ca ñunshin 'atimanën uisabi oima.

¹⁹ Cananuna 'unanin, nuxnu Nucën Papa Diosnan 'aínbi ca camabi menu 'icë unicamax ainanma 'aish ñunshin 'atimanën 'apunan 'icë quixun.

²⁰ 'Unánan cananuna ësaquinribi 'unanin, aín Bëchicënën ca ënë menu ax uá 'aínu ami catamëtia uisa cara Nucën Papa Dios, axëshia asérami Dios, ax 'icë quixun nu 'unánmia. Aín Bëchicë, Jesucristo, ax nubë 'ain cananuna an 'aquincëx ax cuëëncësabi oi tsotin. Ax ca axëshí asérami Dios 'aínu nux ainan 'aish abë xënbua 'aínbi 'iti a 'icën.

²¹ 'En bëchicësa 'icë cana mitsu cain, anbi sinánxuan dios isa quixun a rabinuxun unínbi 'acë ñucama camina rabitima 'ain. Ashi, Juan.

JUANĒAN ARIBI BUÁNMITĒCĒAN QUIRICA

Cristo cuēñcēsabi oi 'iti 'imainun unicama nuibati bana

¹Ēx axa Jesucristomi catamēcē unicaman cushi 'ixun cana mixmi Nucēn Papa Diosan ainan 'inun caiscē xanu 'icē, 'ēn asérabi a nuibacē min tuácamacēñun, ēnē quirica an Nucēn Papa Diosan bana 'acē unicamabētan, mi cuēñēoxunin.

²Ainan 'aishnu xēnibua 'aínbi abē 'iti Jesucristo, a cupí cananuna mitsu nuibatin.

³Nucēn Papa Diosan ca aín Bēchicē Jesucristobētan nuibaquin mitsu 'aquinti 'icēn. An ca asérabi an nuibaquin 'aquincēxmi chuámarua 'aish buacunun mitsu 'imiti 'icēn.

⁴Mín tuá raírinen ca Nucēn Papa Dios quicēsabi oquin 'aia quixuan ñuicania cuati cana cuēñēnra cuēñēan.

⁵Mín 'unáncēma banama, Jesucristomi catamētabaquinu cua, a banabi cana mi ñuixuntēcēnin. A bana quicēsabi oi cananuna bētsibē bētsibē nuibananti 'ai quixun cana mi cain.

⁶Asérabi Nucēn Papa Diosmi sináncē unín ca axa quicēsabi oquin 'aia. Aín banax ca quia, camina bētsibē bētsibē nuibananti 'ai quiax. Jesucristomi catamētabaquinmi cua, abi ca a bana 'icēn.

An uní paráncē unicama ñui quicē bana

⁷Itsa unín ca camabi menu cuanquin uní paránquin —Nucēn Papa Diosan Bēchicē ca uní 'inux uacēxa —quixun caquinma, bētsi bana ñuiquin uní parania. Usa unix ca an uní paráncē 'ianan an 'atimaquinra Cristo ñuicē uní a 'icēn.

⁸Usa 'aínbi ca an mitsun a 'ati 'ináncē ñucamami ax quicēsabi oquin sēñonquin 'aia a cupí aín nētēnuxun Nucēn Papa Diosan an mēñósabi oquin mitsu 'imiti 'icēn. Uisaira oquin cara 'imiti 'icē usoquin mitsu 'iminun camina an 'atimaquin Cristo ñuicē unían mitsu paránunma bērúanracati 'ain.

⁹Ui unín cara Cristonēn bana quicēsabi oquin 'aquinma ax cuēñcēsa oquinshi 'aia abēma ca Nucēn Papa Dios 'icēn. Usa 'aínbi ca axa Cristonēn bana quicēsabi oi 'icē uní abē cuni Nucēn Papa Dios 'imainun aín Bēchicē Jesucristo 'icēn.

¹⁰Ui unín cara mitsu isi cuanxun Jesucristo ñui quicē bana —ax ca asérabi 'icē —quixun ñuiquinma bētsi oquin ñuia, a camina min xubunu atsínmima 'ianan —caina uan —quixunribi catíma 'ain.

¹¹Axa usa unibē nuibanancē uní an ca an 'acēsaribi oquin ñu 'aisama 'aia. Usa 'aish ca 'aisama uní 'ia.

Ashia Juanēn cá bana

¹²Ēn mitsu a ñuiquin cati ñu ca 'itsa 'icēn. 'Aínbi cana tintan quiricanu cuēñēoquin a ñucama mitsu ñuixuniman. Usa 'ain cana mitsu isi cuanti sinanín. Cuanxun cuni cana mitsu 'ēn cuēñbitanbi ñuixunquin cati 'ain. Usa 'ain cananuna camáxbi isánani, cánani chuámarua tani cuēñēnti 'ain.

¹³Nucēn Papa Diosan atúxribia ainan 'inun caiscē min xucēnan tuá atúnribi ca bērúanxmi 'inun quixun mi 'ē camia. Ashi, Juan.

JUANĒAN ARIBI AMIRIBISHI BUANMITĒCĒAN QUIRICA

Gayo upí oquin ñuia Juan quia

¹ Ēx axa Jesucristomi catamēcē unicaman cushi 'ixun cana, axa 'ēx 'icēsaribiti asérabi Nucēn Papa Diosan uni 'aish 'ē nuibacē Gayo, a ēnē quirica buánmin.

² Ēn nuibacē xucēn, mix Jesucristomi catamēcē 'ixun upí oquin sinanimi chuámarua 'icēsaribitimi min namicamaribi chuámarua 'inun cana mi Nucēn Papa Dios ñucáxunin.

³ Axa Jesucristomi catamēcē uni raírínēn ca anumi 'icēnuax uxun 'ē caxa, mix ismina asérabi éníma Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oi 'i quixun. Usaquian cacēxun cuati cana cuēēan.

⁴ Bētsi bana ñuia cuati 'icēsamaira oi cana mixmi 'icēsaribitia axa 'ēn bēchicēsa unicamaxribi Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oi 'ia ñuia cuati cuēēnin.

⁵ Ēn nuibacē xucēn, min upí oquin axa Jesucristomi catamēcē unicama 'aquianan bētsi émanuaxa ucē unicamaribi 'aquinquin camina Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oquin 'ain.

⁶ Anumi 'icē émanuax ucē unicaman ca énu bēbaxun, axa Jesucristomi catamēcē unicamaxa timēcēnuxun, asérabimi nuibaquin usaquin atu 'aquincē nu ñuixuanxa. A unicama camina bētsi émanuribi cuainsa tania añu cara cuēēnia a 'aquinti 'ain, Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oquin.

⁷ A unicamax Jesucristomi sináncē 'ixun ca aín bana ñuixuanan mi isi cuanxa. Usa 'aish ca an Nucēn Papa Diosmi sináncēma unicaman atu ñu 'inánti cuēēncēma 'icēn.

⁸ Usa 'ain cananuna nunbi atu 'aquinti 'ain, Nucēn Papa Diosan bana upí oquin ñuia ninun.

Diótrefes ax ca 'aisama uni 'icē quicē bana

⁹ Axa Jesucristomi catamēcē unicama cana atúan timēxun cuanun quixun quirica buánmia. Buámicēbi ca Diótrefes axēshi a unicaman cushi 'iti cuēēnquin, nun bana cuaisama tanxa.

¹⁰ Usa 'ain cana anu cuanxun axa 'atimaquin nu ñui cēmēi banacē cupí cati 'ain. An ca axa Jesucristomi catamēcē uni raíri anua cuania biisama tanan, an biisa tancē unicamaribi bixunma 'anun quixun caquin, mitsubēa timēnun 'imima.

¹¹ Ēn nuibacē xucēn, an ñu 'atima 'acē unían 'acēsa oquin 'aquinma camina an ñu upí 'acē unían 'acēsa oquinshi ñu 'ati 'ain. An ñu upí 'acē uni ax ca Nucēn Papa Diosnan 'icēn. Usa 'aínbi ca an ñu 'atima 'acē uni an ainanma 'ixun Nucēn Papa Dios 'unáncēma 'icēn.

Demetrio 'icēsaribiti upí 'iti bana

¹² Camabi unin ca —Demetrio ca upí uni 'icē —quixun ñuia. An upí ñu 'acē cupí ca ax asérabi usa 'icē quixun ca camabi unin 'unania. Ax ca aín sinan upí 'icē quixun cananuna a ñuiquin asérabi mi caín. Nun bana ca asérabi 'icē quixun camina 'unanin.

Ashiquian Juanēn cá bana

¹³ Ēn cana 'itsa ñu ñuiquin mi caisa tan, 'aínbi cana tintan cuēēnoquin a ñucama mi ñuixuniman.

¹⁴ Usa 'ain cana bēnētishi mi isi cuanti sinanin. Cuanxun cuni cana mibē banaquin mi ñuixunti 'ain.

¹⁵ Mixmi chuámarua 'iti cana cuēēnin. Axa énuax nubē nuibanancē unicaman ca bérúanxmi 'inun mi 'ē camiaxa. Usa 'ain camina anua 'icē axa nubē nuibanancē unicama achúshi achúshi, bérúanxa 'inun nu caxunti 'ain. Ashi, Juan.

JUDASNĒN BUANMIA QUIRICA

Nucēn Papa Diosan ainan 'inun caiscē unicama Judasnēn cuēnēoxuan quirica

¹Ēx cana Judas, an Jesucristonēn cacēsabi oquin ņu 'acē 'ianan Jacobonēn xucēn, a 'ain. Mitsúxmi ainan 'inun caiscē 'icēa Nucēn Papa Diosan Jesucristomi cushicē 'inun 'imicē 'icē, cana ēnē quirica mitsu cuēnēoxunin.

²Nucēn Papa Diosan nuibacēxmi mitsun 'uchacama tērēncē 'ianan bētsibē nuibanani chuámarua 'aish bucucanti cana cuēēnin.

*An cēmē bana uni ņuixuncē uni
(2 P 2.1-17)*

³Ēn nuibacē xucēantu, Jesucristomi catamētia ca mitsun 'uchacama tērēnquin ainan 'inun Nucēn Papa Diosan mitsu iēmiaxa, 'ē 'acēsaribi oquin. Usami 'icē cana anun nux iēti banacama ņuiquin mitsu cuēnēoxunti sinan. Usaquin sinánxunbi cana bētsi bana pain mitsu buánmin, uni raírínēan Nucēn Papa Diosan banamabi ņuicē bana a cuaxunma 'anun cananmi, Jesucristo ņui quicē bana, a Nucēn Papa Diosan unicaman cuacē, ax ca asérabi 'icē quixuan camabi unin 'unánun, atu canun cana mitsu ēnē quirica buánmin.

⁴Uni raírínēx ca parani mitsubē timētia. Mitsubē timēxunbi ca mitsun sináncēsabi oquin sinanima. A unicamax ca ēsai quia: Nucēn Papa Dios upí 'ixun ca nux cuēēncēsa oquinshi ņu 'aiabi nu uisabi oimá. Usaquin sinánquin ca 'aisama ņu 'aia. 'Ai ca —'ēx cana Nucēn Papa Diosnan 'ai —quibi axēshi nun 'Ibu, ax cuēēncēsabi oi 'ima. —'Ēx cana Nucēn 'Ibu Jesucristonan 'ai —quixunbi ca aín bana quicēsabi oquin 'aia. Usa uni ņui ca Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo quia, usaia 'icē unicamax ca 'aisamaira oquin 'uchocē 'iti 'icē quiax.

⁵Upí oquinmi 'unáncēbi cana ēnē ņucama mitsu sinánmitēcēnin, Nucēn 'Ibu Diosan ca Israel unicama Egipto menua buánxunbi ami catamētiama oquin raíri cēņuacēxa.

⁶Angelcama raíri, axa Nucēn Papa Diosan nētēnubi 'iti 'aishbi anu 'iisama tancē cupí chiquia, ax ca anúan an camabi uni isti nētē utámainuan bēánquibucēnu uisatima manē risin tēcērēcacēsa 'aish, anubi 'inun Nucēn Papa Diosan ēan 'icēn.

⁷A ángelcamaxa abē 'iisama tanan Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oi 'iisama tani 'íasaribiti ca Sodoma 'imainun Gomorra 'imainun a 'urama 'icē ēmacamanu 'icē ēnicamaxribi 'iacēxa. Nucēn Papa Diosan ca aín xanubēishia 'iti uni 'anan xanuribi aín bēnēbēishia 'iti uniočēxa. Usa 'ainbi ca a ēmacamanu 'icē unicama aín xanuma 'ainbi bētsi xanubē 'imainun xanúxribi aín bēnēma 'ainbi bētsi unibē 'imainun unixribi xanúxmabi bētsi unibē 'i, 'aisamairai 'uchacēxa. Usaia 'icē ca Nucēn Papa Diosan aín 'ucha cupíbi, manē tsin nēancēxa, xēnibua 'ainbi ainanma 'inun. Usaia 'iá a sinani cananuna nuxribi usai 'itin rabanana bērtúancati 'ain.

⁸Usa 'ainbi ca axa Sodoma 'imainun Gomorranu 'icē unicama usai 'iá 'unanibi, mitsu parani mitsubē timēcē unicama an, sinánņumasa 'aish aín xanuma 'ainbi xanubē 'ianan bana cuacēma 'ixun, Nucēn 'Ibu Diosmi sinánquinma cushi unicama 'imainun uisa cushi cara, ángelcamaribi 'atimaquin ņuia.

⁹Usaria a unicamax quicē 'ainbi ca usoquin caquinma ángelcaman cushi, Miguel, an abē banaquin ņunshin 'atimanēn 'apu 'atima bana 'inánquinma, Moisés bamacē rabanana abē cuēbicanancēxunbi, Miguelnēn ņunshin 'atimanēn 'apu ēsaquinshi cacēxa: "Nucēn 'Ibu Diosan ca mi 'uchoquin ņu cati 'icē" quixun.

¹⁰Usa 'ainbi ca a unicama an 'unáncēma ņu ņui 'atimati banaia. Sinánņuma 'ixuan ņuinacan uisa cara oia quixun sinánquinmaishi ņu 'acēsaribi oquin ca a unicaman aín cuēēncēsa oquinshi ņu 'aia. Usaquin 'ai ca atúxbi 'atimatia.

¹¹A unicaman ņu 'atima 'acē cara Nucēn Papa Diosan uisoti 'icēn. Cainan ņu 'atima 'ásaribi oquin 'anan ca Balaam an 'ásaribiquin curíqui bití sinánxun ņu 'atima 'aia. Coré ax ca Nucēn Papa Diosan cacēxuan Moisésnēn ņuicē bana cuaisama tanquin, uni raíri Moisésmi nishquin tsuáquirumicē cupí, bamacēxa. Cain, Balaam, Coré, acamaxa 'íasaribiti ca a unicama cēnúti 'icēn.

¹²Mitsúxmi Jesucristomi sinánquin pi timēcē 'ain atúxribi mitsubē timēcē 'aishbi ca asérabi mitsúxmi 'icēsaribiti 'ima. Usa 'aish ca atun cuēēncēsabi oquinshi pi rabinima sharati, uni raírimi sinanima. Uni raíri 'aquincēma 'aish ca 'uí 'ibúnux nētē bēnamētiabi suņun bēcacēx nētēcēsa usaribi 'icēn. 'Tanana ca anun bimiti nētēa ucēbēbia i bimicēma usaribi 'icēn. Bēucutia i aín tapun ēchiquicē, usaribi ca atux 'icēn.

¹³Bēčunan tucánquiquin masinu chinan purucēsa, usaribi 'inun ca aín nuitu upíma 'ain 'atimati bananan ņu upíma 'aia. Chiquíquianxa 'ispa amanu tacucē, usaribi ca atux 'icēn. Usa 'aish ca atux nētētímoi xēnibua 'ainbi bēánquibucēnu 'iti 'icēn.

¹⁴ Ax pain unia nucën rara Adán aín rëbúnqui nucën rara Enoc, ax ca Nucën Papa Diosan sinánmicëx usa uni ñui ësai quiacëxa: “Ën iscëx ca Nucën 'Ibu Dios camabi 'aisamaira aín uni upícaman nëpúlamainun uaxa.

¹⁵ Uxun ca camabi uni uisa cara oti 'icë quixun isaxa, atúan ñu 'acëcama 'unánquin. An ñu 'atima 'acë unicama atun ñu 'atima 'acë cupí 'imainun atun a ñui 'atimati banacë a cupíribi, ca Nucën 'Ibu Diosan 'uchoquin uisa cara oti 'icë quixun isaxa”.

¹⁶ A unicamax 'aisama 'ixun ca uni raírinën 'acë ñu 'atimaquin ñuianan atux cuëëncësa oquinshi 'anan atux cuëëncësa oíshi 'iti sinania. Usa 'ixun ca atúxbi cërúanan rabiacaquin, aín curíqui 'imainun aín ñu bití cupíshi abë upiti banaquinbi uni parania.

Uni itsin paránti rabanan bërúancati bana

¹⁷ Ën nuibacë xucéantu, a unicamaxa usa 'aínbi camina mitsun, Nucën 'Ibu Jesu-cristonëan aín bana ñuixunun caíscë unicaman mitsu ñuixuan banacama, a manuquinma sinánti 'ain,

¹⁸ Ésaquian mitsu cacë: Jesucristo utëcënti nëtëa 'urama 'ain ca 'itsa unín Nucën Papa Diosan banami cuaiquin, aín sináncësa oquinshi ñu 'atima 'ati 'icën.

¹⁹ Usa unicamax ca an ënë nëtënuuxun aín cuëëncësa oquin ñu 'atishi sináncë a 'icën. A unicaman ca uni raírímia nishnun quixun unicama sinanamia. Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëma ca atux 'icën.

²⁰ Ën nuibacë xucéantu, ami catamëcë 'aish camina camabi nëtën aséarabi Jesucristomi sinánti 'ain. Ami sináncëxun ca an mitsu sinánmiti 'icën, an sináncësaribi oquinmi sinánun. Aín Bëru Ñunshin Upitan 'aquincëx camina Nucën Papa Diosbë banati 'ain.

²¹ Nucën Papa Diosan mitsu nuibacëx camina ami manutima camabi nëtën ax cuëëncësabi oi 'iti 'ain. 'Ianan camina a nëtë anuan nuibaquin Nucën 'Ibu Jesucristonën utëcënquin aín nëtënnunu xëñibua 'aínbi abë 'inun nu 'imiti, a caínti 'ain.

²² Caíanan camina —Nucën Papa Diosan bana ca aséarabi 'icë —quixuan an sináncëma uni a 'ësëquin —usa ca —quixun upí oquin sinánmiti 'ain.

²³ Uni raírinëxa aín ñu 'atima 'acë cupí Nucën Papa Diosnanma 'icëbi camina amia sinánun 'aquinti 'ain, tsinuaxa xarátí 'icëbi uni bicësaribi oquin. Usaribi oquin camina uni raíriribi nuibaquin upí 'inun 'aquinquinbi axa 'atima 'icësaribi 'itin rabanan bërúinra oti 'ain, ax 'aisama cupía, aín chupáxbi chuaíracësa 'icë timacësa oquin aín 'ucha timaquin.

Ashiquiana, Nucën Papa Dios rabinun ca

²⁴ An ñu 'atima 'axúnmami 'anun mitsu bërúanan an iscëxmi upí 'aish cuëëni aín nëtënu abë 'inun mitsu 'imiti, ax ca Nucën Papa Dios 'icën.

²⁵ Axëshi Nucën Papa Dios 'ixun Nucën 'Ibu Jesucristo cupí nu ainan 'inun iëmicë, ax ca cushiira 'ianan upíira 'aish 'Apuira 'icën. Ax uisa ñubi uniocëma pan 'aish usabi 'iá 'aish ca ax usabi 'ia. Usabi ca ax 'icën. Ashi, Judas.

USAI ÑU 'ITIA JESUCRISTONËN JUAN ISMIA

¹ Nucën Papa Diosan ca ënë quiricanu cuënëocë ñucama Jesucristo ismiäxa, xëñibuiracëma 'ainshi ca ëesai 'iti 'icë quixuan ain unicama isminun. Nucën Papa Diosan a ismicë ñucama ain unicaman 'unánun ca Jesucristonën ain ángel achúshi Juan isminun xuaxa.

² Xucëxuan ismicëxun ca Juanën uisa ñu cara isäxa quixun cëmëquinma a ñucama cuënëoxa. Usaquin ca Juanën Nucën Papa Dios quicësabi oquian Jesucristonën a ismianan a ñuiquin cacë banacama cuënëoxa.

³ Anun cuënëo banacama quicësabi oi 'iti nëtë ca xëñibuiracëma 'ainshi uti 'icën. A nëtën ca an ënë bana iscë unicama 'imainun an uni itsían ñuia cuacë unicama 'imainun a bana cuaquin —aséribi ca usaía quicësabi oi 'iti 'icë —quixun sinánquin a bana quicësabi oquin 'acë unicama cuëeinra cuëenti 'icën.

Axa mëcën achúshi 'imainun rabë ëmanuax Jesucristomi catamëcë unicama Juanën quirica cuënëoxuan

⁴ 'Ëx Juan 'ixun cana Asia menu 'icë mëcën achúshi 'imainun rabë ëmanuax timëcë axa Jesucristomi catamëcë unicama, mitsu ësaquin cain: Nucën Papa Dios axa usabi 'iá 'aish usabi 'icë, an nuibaquin 'aquincëxmi mitsux chuámarua bucuti cana cuëënin. Cuëëanan cana anua Nucën Papa Dios 'icë ain Bëru Ñunshin Upí anribi ain bana upí oquin cuanun 'aquianan, a bana quicësabi oi 'inun 'aquincëxmi mitsux chuámarua bucuti cuëënin.

⁵ An uisaira cara Nucën Papa Dios 'icë quixun uni 'unánmicë, Jesucristonëñribia nuibaquin 'aquincëxmi mitsux chuámarua 'iti cana cuëënin. Ax utëcëncëbë ain unicamaxribi bama 'aishbi baísquinun, ca ax pain bamatancëx baísquiacëxa. Ax ca ënë nëtënu 'icë 'apucaman 'apu a 'icën. An ca nu nuibanan nun 'ucha cupí ain imi 'apati bama 'ixun nun 'uchacama téréanan,

⁶ nuxnu ainan 'aish ax 'Apu 'ain nuxribi 'apu 'inun nu 'imianan, nux sacerdote an uni itsi a ñucáxuncë 'ixun ain Papa Dios rabinun nu 'imiäxa. A ca camabi unin rabiquin —mixëshi cushi 'aish camina mixira cëñútimoi 'Apu 'in —quixun caquin rabiti 'icën. Usaquin ca 'ati 'icën.

⁷ Ca is, Cristo, ax ca naí cuin mëu bëbacuatsini unuxun 'aia. Aia ca camabi unicaman isti 'icën, an manë xëtocën taro, acamánbi ca aia isti 'icën. Ax ucëbë ca camabi menu 'icë unicama ami sináncëma 'aish masá nuituti inti 'icën. Aséribi ca usai 'iti 'icën.

⁸ Nucën 'Ibu Dios, axa usabi 'iá 'aish usabi 'icë, ax ca cushiira 'aish, uisa cushi cara, ain cushibëtanbi sënënmaira 'icën. Usa 'aish ca ax ëesai quia:

—'Ëx cana uisa ñubia 'aíma 'aínbi 'iacën, usa 'aish cana ënë menu 'icë ñucama cëñúcébë usabi 'iti 'ain. Usa 'aish cana a pain 'unánti bana "A" 'imainun tsíanquinribi 'unánti bana "Z" asaribi 'ain.

Upíra 'aish cushiira 'icëa Cristo Juanën isa

⁹ 'Ëx Juan 'aish cana mitsúxmi 'icësaribiti Jesúsnan 'aish mitsun xucënsa 'ain. Mitsúxmi 'icësaribiti cana Jesucristonan cupí, unin 'atimocë 'aishbi aséribi Nucën Papa Diosan uni 'ain. Mitsu 'acësaribi oquian un cushiocëxun cana uisa ñu cara 'icëbëbi bënëquin ami catamëti ëninan. Usa 'ixun Nucën Papa Diosan bana ñuixuanan, Jesús ñui quicë banaribi uni ñuixuncë cupí cana Patmos cacë nasínu sipuacësa 'inun unin ëncë 'ain.

¹⁰ Anun Nucën 'Ibu Dios rabiti nëtën 'ëx ami sinánquin cana 'uxúnmbi namácësa oquin, 'ë caxucúaxa manë banañu banocëxa banacësari munuma banaia cuan.

¹¹ Banai ëesai quia cana cuan:

—'Ëx cana uisa ñubia 'aíma 'aínbi 'iacën, usa 'aish cana ënë menu 'icë ñucama cëñúcébë usabi 'iti 'ain. Usa 'aish cana a pain 'unánti bana "A" 'imainun tsíanquinribi 'unánti bana "Z" asaribi 'ain. Ënuxunmi mín iscë ñucama ñuiquin camina quiricanu cuënëoti 'ain. Cuënëotancëxun camina axa 'ëmi sinani 'ëmi catamëcë unicama, mëcën achúshi 'imainun rabë ëmanu 'icë, acamami cuënëocë quirica buánmiti 'ain, Efeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea, a ëmacamanu 'icë unicama a.

¹² Banaia cuati, uin cara 'ë usaquin caia quixun istisa tani cana cuainacëan.

¹³ Cuainacëquin cana mëcën achúshi 'imainun rabë anu lamparín nantí curi 'acë isan. Anu lamparín nantí curi 'acë achúshi achúshi sëtécë, acama nëbëtsinua cana uni achúshi isan. Ax ca uni 'aishbi Jesús 'iäxa. Aín taria chaxcë 'imainun ca anúan shitëcëréquicë ax curi 'acë 'iäxa.

¹⁴ A uni ca aín maxcánu 'icé aín bu uxua 'aish carnero rani uxuira iscésa 'ianan matsi uxuira iscésaribi 'iixa. 'Ianan ca ax cushiira 'aish aín bēru rabē tsi rēquirucē énxáira iscésa 'iixa.

¹⁵ Aín taēx ca cashtá manēxa niba nibaquicē 'aish ichúcésa 'iixa. 'Imainun ca aín banax baca xuqúi cushínra banaruia cuacésa 'iixa.

¹⁶ Aín mēcēn mēqueunēn mēcēn achúshi 'imainun rabē 'ispa tuíanan aín cuēbínuaux machítusa manē xētocē, amo rabēbi cuēnucē 'aish, chiquitia cana isan. Isanan cana aín bēmánanēxa barin cushínra pēcacésaribiti pēquia isan.

¹⁷ Usa isi cana racuētan bamai a tanáin nipacēan. Nipacētia ca aín mēcēn mēqueunēn ramēquin 'ē caxa:

—Racuēaxma ca 'it. 'Ēx cana ñu 'aíma pan 'ain 'iacēn. Usa 'aish cana camabi ñu cēñúcēbē usabi 'iti 'ain.

¹⁸ 'Ēx cana axa bamatimoi tsócē a 'ain. Bamatancēx baísquia 'aish cana bamatēcēntimoi tsotin. Uí unicamax cara uiti nētēn tsóti 'icē, uisa nētēn cara bamati 'icē quixun cana 'ēn mēñoín. Bamatancēx cara aín 'ucha cupí anuax uni tēmēracē anu cuanti 'icē, cara anua aín 'ucha tērēncē uni 'icē anu cuanti 'icē quixun cana mēñoín.

¹⁹ A mín iscē ñucama 'imainun a mín isti ñucama, acama camina usai ca 'ia quixun ñuianan usai ca 'icēma 'aíshbi ñu 'iti 'icē quixun cuēñēoti 'ain.

²⁰ 'Ispa mēcēn achúshi 'imainun rabēmi 'ēn mēcēn mēquenua iscē, 'imainun anu lamparín nanti mēcēn achúshi 'imainun rabēmi iscē, ax cara uisa 'icē quixun 'unánquinmabi camina ésa ca quixun 'unánti 'ain, anu lamparín nanticama ax ca a mēcēn achúshi 'imainun rabē émanuaxa 'ēmi catamēti unicama 'unántioquin nancē 'icēn. 'Imainun ca mēcēn achúshi 'imainun rabē 'ispa ami iscē, ax a émacamanuxun an Nucēn Papa Diosan bana unicama ñuixunquin 'unánmicē a unicama anun 'unántiocē 'icēn.

2

Efesonu 'icē unicama quírica buánmia

¹ Catancēxun ca ésaquinribi 'ē caxa:

—An axa Efesonuax 'ēmi catamēcē unicama 'ē ñui quicē bana ñuixuncē uni, a buánminuxun camina ésoquin cuēñēoti 'ain: An aín mēcēn mēqueu 'icē anun mēcēn achúshi 'imainun rabē 'ispa tuíncē 'ianan axa mēcēn achúshi 'imainun rabē anu lamparín nanti nēbētsi nicē, Jesús, an ca anuaxa timécē unicamami ésaquin a caxúnun quixun mi caia:

² Mitsúnmi ñu 'acécama cana 'unanin, chiquíshquinma camina ñu upí 'ain. Uisa ñu cara 'icēbētanbi camina 'ēmi sinánti éncēma 'ain. An ñu 'aisama 'acē unicama timaquin camina an 'acésaribi oquin 'aiman. Usai 'iquin camina uni raírí axa —'ē ca Nucēn Papa Diosan aín bana unicama ñuixunun 'imía —quicē, ax cara asérabia Nucēn Papa Diosan usoquin 'imicē 'icē quixun 'unánuxun isquinbi camina atúxbia cēmēi quia isan.

³ Usai tēmēraquinbi camina mitsun 'ēmi sinánti éncēma 'ain. 'Ēnan 'icē cupí unín 'ati-mocēxumbi camina éñquinma 'ēmi sinánquin 'ēx cuēñēcésabi oquin 'an.

⁴ Mitsúxmi usa 'icēbi cana ésaquin mitsu cain, mitsux camina 'ēmi catamētabati 'itsaira 'ēmi sináncēn. Usai 'iá 'aíshbi camina bēri usai 'ima.

⁵ Usa 'ain camina uisairai caramina 'ēmi sináncē quixun sinani usai 'ēmi sinántēcēnux 'ēmi sinanatēcēnti 'ain. Usai 'ēmi sinanaquin camina mitsúnmi 'ēmi sinánquin 'ēx cuēñēcésabi oquin 'ásabi oquin 'atēcēnti 'ain. Usai mitsux 'ēmi sinanacēbētanma cana a anu lamparín nanti mitsu 'unántioquin nancē, a raírí 'ura 'inun nanti 'ain.

⁶ Mitsúnmi béráma 'iásaribiti 'ēmi sináncēma 'ainbi cana 'unanin, 'ēx 'icésaribiti camina nicolaítas cacē unicaman ñu 'atima 'acē cuēñēniman.

⁷ An cuaisa tancē unicaman ca axa 'ēmi catamēcē unicama Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan 'ináncē bana, éñē aín nuitunēnbi sinánquin upí oquin cuati 'icēn. An 'ēmi catamēquin 'ēx cuēñēcésabi oi 'iti éncēma uní, a cana Nucēn Papa Diosan nētēnu 'icē i, aín bimí a cūax bamatima, a cunun 'inánti 'ain.

Esmirnanu 'icē unicama quírica buánmia

⁸ Usaquin catancēxun ca ésaquinribi cuēñēonun 'ē caxa:

—An axa Esmiranuax 'ēmi catamēcē unicama 'ē ñui quicē bana ñuixuncē uni, a buánminuxun camina ésoquin cuēñēoti 'ain: Axa ñu 'aíma pan 'ain 'iá 'aish camabi ñu cēñúcēbē usabi 'iti, axa bamaxbi bamatēcēntimoi baísquicē, Jesús, an ca ésaquin mi caia:

⁹ Mitsúnmi ñu 'acécama cana 'unanin. 'Ēn cana 'unanin, mitsux 'ēmi catamēcē cupí camina tēmēranan ñuñuma unisa 'ain. Ñuñuma 'aíshbi camina 'ēn nētēnu 'ēbē 'aish ñuñu unicamax 'icésamaira oi anu 'icē ñuñu 'aish cuēñēnra cuēñēnti 'ain. Ésaquin cana 'unanin, bētsi bētsi uni,

—nux cananuna judíos uni 'ai —quibi judíosma 'aish, ñunshin 'atimanën 'apu, Satanásñen unishi 'ixun ca 'atimati banaquin mitsu ñuia.

¹⁰ Unían bētsi bētsi oquin 'atimocēxibi camina racuētima 'ain. Ñunshin 'atimanën 'amicēxun ca raíri unin mitsu sipuati 'icēn, caramina 'ēmi sinánti ěnti 'ai quixun isnuxun. Mēcēn rabē nētēn camina paē tani tēmērati 'ain. Uisai cara ñu 'icēbētanbi camina anúnmi mitsux bamati nētē utámainun 'ēmi sinánti ěntima 'ain. Usaími 'ia cana mitsu 'ēn nētēnuaxmi nētētimo 'ēbē cuēñun 'imiti 'ain.

¹¹ An cuaisa tancē unicaman ca axa 'ēmi catamēcē unicama Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan 'ināncē bana ěnē aín nuitunēnbi sinánquin upí oquin cuati 'icēn. An 'ēmi catamēquin 'ēx cuēñcēsabi oi 'iti ěncēma uni, ax ca bama 'aishbi baísquitancēx Nucēn Papa Diosan nētēnu bamatēcētimo 'iti 'icēn. A unicamax ca anu axa 'ēmi catamēcēma unicama bamatēcēncēsa 'iti anu 'itima 'icēn.

Pérgamonu 'icē unicama quirica buánmia

¹² Usaquin catancēxun ca ěsaquinribi cuēñonun Jesusan 'ē caxa:

—An axa Pérgamonuax 'ēmi catamēcē unicama 'ē ñui quicē bana ñuixuncē uni, a buánminuxun camina ěsoquin cuēñoti 'ain: Axa machitusa manē xētocē amo rabēbi cuēñucēñu an ca ěsaquin mí caia:

¹³ ěn cana 'unanin, anumi mitsux 'icē anu ca ñunshin 'atimanën 'apu, Satanás, ax cushi 'icēn. Anu 'icē unicama an sinánmicēxun 'atima ñu 'acēbētanbi camina mitsun 'ēmi sinánti ěncēma 'ain. Micama achúshi, Antipas cacē, ax 'ēmi sinánti ěncēma 'ixun 'ē ñuiquin bana ñuixuncē cupía axa 'ēmi sināncēma unicaman 'acēxa bamacēbētanbi camina mitsun 'ēmi sinánti ěncēma 'ain.

¹⁴ Mitsúxmi usa 'icēbi cana ěsaquin mitsu cain: Micama raírinēn camina unían Balaanēn cacēxun 'atima ñu 'ásaribi oquin 'ain. Balaanēn ca an Israel unicama ñusmoisa tancē capitán, Balac cacē, a ěsaquin cacēxa: Mínn menu 'icē bēñēñuma xanucama camina Israel uni parania atubē 'inun cati 'ain. Usai abē 'iquin ca ax isa dios 'icē quixun mín unicaman rabicē ñu a rabiquian ñu pinun 'imiti 'icēn. Balaanēan usoquin sinánmia 'aian usaribi oquin axa mitsubē 'icē uni raírinēnribi sinánmicēxun camina mitsu raírinēn usaribi oquin ñu 'atima 'ain.

¹⁵ Imainun camina micama rarírinēn nicolaítas cacē unicaman 'unánmicēsaribi oquin 'ati ěnsama tanin, atúan a 'unánmicē bana 'ēx cuēñcēbētanmabi.

¹⁶ Usaquin 'aquinbi camina sinanaquin acama ěnti 'ain. Usaquinmi ěncēbētanma cana xēñibuiracēma 'ainshi mitsunu cuanquin, manē xētocē 'ēn cuēbínuax chiquicē, anun usa unicama 'atimoti 'ain.

¹⁷ An cuaisa tancē unicaman ca axa 'ēmi catamēcē unicama Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan 'ināncē bana, ěnē aín nuitunēnbi sinánquin upí oquin cuati 'icēn. An 'ēmi catamēquin 'ēx cuēñcēsabi oi 'iti ěncēma unicama cana anúan masá nuitutíma upitax 'iti a 'inánti 'ain. Bērāma Nucēn Papa Diosan camabi nētēn maná cacē piti judíos unicama 'inánsaribi oquin cana maná, 'ēn nētēnu unēcē, a unicama 'inánti 'ain. 'Inánan cana maxax uxua, a unicama achúshi achúshi, anu aín anē itsi cuēñocē, a 'inánti 'ain. Uni itsían 'unaniamabi ca acama achúshi achúshinēnshi aín anē 'unánti 'icēn.

Tiatíranu 'icē unicama quirica buánmia

¹⁸ Usaquin catancēxun ca ěsaquinribi cuēñonun Jesusan 'ē caxa:

—An axa Tiatíranuax 'ēmi catamēcē unicama 'ē ñui quicē bana ñuixuncē uni, a buánminuxun camina ěsoquin cuēñoti 'ain: Nucēn Papa Diosan Bēchicē, axa cushiira 'aish aín bēru rabē tsi rēquirucē ěnxáira iscēsa 'ianan aín taēx cashtá manēxa niba nibaquicē 'aish ichúcēsa, an ca ěsaquin mí caia:

¹⁹ Mitsúnmi ñu 'acēcama cana 'unanin, camina 'ēmi catamēti bētsibē nuibanani 'ēx cuēñcēsabi oi 'in. Uisai cara ñu 'icēbētanbi camina 'ēmi sinánti ěncēma 'ain. 'ēmi catamētabaquinmi 'acēsamaira oquin camina bērí mitsun 'ēx cuēñcēsabi oquin ñu 'ain.

²⁰ Mitsúxmi usa 'icēbi cana ěsaquin mitsu cain. Bērāma ca Jezabal ax 'atima xanu 'aishbi judíos unicaman 'apu 'iacēxa. Usaribi oquin ca micamáxmi timēcēbētan achúshi xanu 'atimanën bana ñuixunia. An isa Nucēn Papa Dios quicē bana unicama ñuixunia quiquinbi ca axa 'ēmi sināncē unicama parania. Paránquin ca aín xanuma 'aínbia uni xanu itsibē 'iti ca asábi 'icē quixun 'unánmianan ñu ax isa dios 'icē quixuan unin cacē a rabiquian ñuia rēcē piti isa asábi 'icē quixun unicama 'unánmia. An usaquin 'atima ñu 'anun uni 'unánmiabi camina isēshitin.

²¹ Axa usai 'iabi cana usa ñu ěnía 'ēmi sinánun caían. Caíncēxunbi ca ěmi catamēquin sinanaquin aín ñu 'atima 'acē ěncēma 'icēn.

²² An a xanúan 'unánmicësa oquin 'acë unicaman usai 'iti ëncëma 'ain cana anua 'uxcë anubia 'inun a xanu 'insínmiti 'ain. 'Anan cana axa a xanubë 'icë unicamaribi 'aisamairiaa tëmëranun 'imiti 'ain.

²³ 'Anan cana a xanun 'unánmicë 'ixuan an 'atima ñu 'acë unicamaribi aín tuása 'icë acama bamamiti 'ain. 'Ën usaquin 'acëbëtan ca camabi ëmanu 'icë axa 'ëmi catamëcë unicaman 'unánti 'icën, 'ën cana camabi unían sináncë ñu 'unanin, uisaquin cara aín nuitu mëu sinania quixunribi cana 'unanin. 'Unánquin cana an upí oquin sinánquin ñu 'acë uni axa upitax 'inun 'imianan, an 'atima ñu 'acë uni a aín 'ucha cupí uisoquin carana 'ati 'ai usoquin 'ati 'ain.

²⁴ 'Itsa uníxa usai 'icëbëtanbi camina Tiatíranu 'icë mitsu raírinën aín bana ca cëmë 'icë quixun 'unánquin a xanun bana cuacëma 'ain. Bëtsi bëtsi uníxa, nun cananuna mitsun 'unáncëma ñu, ñunshin 'atimanën 'apúan nu 'unánmicë, a mitsu 'unánmiti 'ai quibi camina a 'unántisama tan. Mitsúxmi usai 'iti ca asábi 'icën. Usaíbi camina 'iti 'ain. Bëtsi ñumi 'anun cana mitsu caíman.

²⁵ 'Ëx utëcëntámainun camina usabii 'iti 'ain.

²⁶ Axa aín bamati nëtë utámainun 'ëmi catamëquin 'ëx cuëëncësabi oi 'iti ëncëma uni, acama cana 'ëx utëcënquin aín cushi 'ixun camabi menu 'icë unicaman aín bana cuaquin aín quicësabi oquin 'anun 'aminun 'imiti 'ain.

²⁷ 'Ën Papa Diosan aín cushi 'ë 'ináncësabi oquin cana a unicama 'ën cushi 'inánquin unían aín bana cuanun 'imiti 'ain. 'Ën usaquin 'imicëxun ca atun, camabi unían aín bana cuanun 'imiti 'icën, uni itsían uni itsi aín bana cuanun quixun aín manë xo tuínxun racuëocësaribi oquin.

²⁸ Pëcaracëbëtan ca 'isponën pëcaia. A 'ispon cana axa 'ëmi catamëquin 'ëx cuëëncësabi oi 'iti ëncëma unicama 'inánti 'ain.

²⁹ An cuaisa tancë unicaman ca axa 'ëmi catamëcë unicama Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'ináncë bana, ënë aín nuitunëmbi sinánquin upí oquin cuati 'icën.

3

Sardisnu 'icë unicama quirica buánmia

¹ Usaquin catancëxun ca ësaquinribi cuëñëonun Jesusan 'ë caxa:

—An axa Sardisnuax 'ëmi catamëcë unicama 'ë ñui quicë bana ñuixuncë uni, a buánminuxun camina ësoquin cuëñëoti 'ain: Axa Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upíñu 'ianan an aín mëcënan 'ispa mëcën achúshi 'imainun rabë tuíncë, an ca ësaquin mi caia:

—Mitsúnmi ñu 'acëcama cana 'unanin. Unin ca mitsux camina Nucën Papa Diosbë upí 'ai quixun ñuia. Ñuicëxbi camina usama 'aish bamacë unisa 'ain.

² Mitsux axa 'uxcë unisa 'aishbi camina bësucësa 'iti 'ain. 'Ën iscëxun ca mitsúnmi 'acë ñucama 'ën Papa Diosan upí isima. Usa 'ain camina mitsúnmi bërí 'acë ñu axribia an iscëx 'aisama 'itin rabanan, upí oquin sinánquin ax cuëëncësabi oquin 'ati 'ain.

³ Usoquin 'aquin camina mitsua 'ën sinánmicëxun 'ën unicaman ñuixuncë bana a sinánti 'ain. A sinánquin camina a bana quicësabi oquin 'anan sinanaquin mitsun ñu 'atima 'acëcama ënti 'ain. Usai 'icëbëma cana an ñu mëcamacë uníxa, unin sináncëbëmabi ucësaribicuatsini, 'ëx mitsun 'unáncëma nëtën uisoquin carana 'ati 'ai usoquin mitsu 'ai uti 'ain.

⁴ Mitsúnmi 'ëx cuëëncëma ñu 'acë 'aínbi ca Sardisnu 'icë uni 'itsamashinën ñu 'aisama 'acëma 'icën. Usa 'aish ca aín nuitu upí 'ain chupa uxua pañucësa 'aish 'ëbë niti 'icën.

⁵ Axa 'ëmi catamëquin 'ëx cuëëncësabi oi 'iti ëncëma unicama atux ca usoquin chupa uxua pañucë 'iti 'icën. A unicaman anë cana 'ën quiricanua tërëntima 'ain. Tërénquinma cana acama achúshi achúshi ñuiquin —ax ca 'ënan 'aish xënbua 'aínbi 'ëbë 'iti 'icë —quixun 'ën Papa Dios 'imainun aín ángelcama cati 'ain.

⁶ An cuaisa tancë unicaman ca axa 'ëmi catamëcë unicama Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'ináncë bana, ënë aín nuitunëmbi sinánquin upí oquin cuati 'icën.

Filadelfianu 'icë unicama quirica buánmia

⁷ Usaquin catancëxun ca ësaquinribi cuëñëonun Jesusan 'ë caxa:

—An axa Filadelfianuax 'ëmi catamëcë unicama 'ë ñui quicë bana ñuixuncë uni, a buánminuxun camina ësoquin cuëñëoti 'ain: A aín chaitiocë David 'iásaribi 'Apu 'inun Nucën Papa Diosan 'imicë, Jesús, axa 'uchañuma 'aish aín bana aséribi 'ice, ax ca an xëcuë bërúancë unisaribi 'icën. An xëcuë bërúancë 'ixuan an xëocaia ca uinu 'icë unínbi xëcuë xëputima 'icën. 'Imainun ca an xëpuia uinu 'icë unínbi xëcuë xëocatima 'icën. Usaribi oquin ca ui unix cara ainan 'iti 'icë, ui unin cara aín bana unicama ñuixunti 'icë, acama ainshí mëñoia. Usoquian an mëñocë 'ain ca uinu 'icë unínbi —usama ca —atíma 'icën. Ax usa 'ixun ca ësaquin mi caia:

⁸ Mitsúnmi ñu 'acécama cana 'unanin. 'Ēn cana 'unanin, mitsux 'itsairama 'ixunbi camina 'Ēn bana quicēsabi oquin 'anan, 'Ēx cana Cristonanma 'ai quiax quicēma 'ain. Usa 'icē cana anun atsinti xēcuēn atsíncēsa 'inun 'Ēn bana unicama ñuixunun mitsu 'imian. Usoquin 'imia ca ui uníbi mitsúnmi usoquin 'axunma 'anun mitsu 'imitima 'icēn.

⁹ Usa 'ain cana ñunshin 'atimanēn 'apun sinánmicē unicama axa, 'Ēx cana asérabi judío uni 'ai quibi cēmēi 'Ēmi sináncēma unicama a mitsun bana cuatia mitsumi sinánun 'imiti 'ain. 'Imicēxun ca 'unánti 'icēn, 'Ēn cana asérabi mitsu nuibatí quixun.

¹⁰ Mitsun camina uisa ñu cara 'icēbētanbi 'Ēmi catamēanan 'Ēn bana quicēsabi oquin 'ati ěncēma 'ain. Usaími 'icē cupí cana anúan unicama paē tani tēmērați nētēa ucēbēmi tēmēraxma 'inun mitsu 'imiti 'ain.

¹¹ Xēnibucēma 'ainshi cana utēcēnti 'ain. 'Ēx umainun min 'acēsabi oquin 'Ēmi sinánti ěnquinma 'Ēn mitsu cacē bana 'acē 'aish camina 'Ēbē 'Ēn nētēnu 'i cuēēnti 'ain. Usai 'imi 'iti cupí camina unían mitsu sinanamun 'amítima 'ain.

¹² Axa 'Ēmi catamēquin 'Ēx cuēēncēsabi oi 'iti ěncēma unicama, a cana anua Nucēn Papa Dios 'icē anubia nētētimoí 'inun 'imiti 'ain. Anuaxa chiquitimoquin ca Nucēn Papa Diosan 'imiti 'icēn. 'Ēn Papa Diosan anēbi cana a unicamanu cuēñēoti 'ain. Cuēñēonan cana anu Nucēn Papa Dios 'iti Jerusalén ió, axa nainuax ubúti, aín anēribi 'anan cana 'Ēn anē ióribi atunu cuēñēoti 'ain.

¹³ An cuaisa tancē unicaman ca axa 'Ēmi catamēcē unicama Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan 'ináncē bana, ěnē aín nuitunēnbi sinánquin upí oquin cuati 'icēn.

Laodiceanu 'icē unicama quirica buánmia

¹⁴ Usaquin catancēxun ca ěsaquinribi cuēñēonun Jesusan 'Ē caxa:

—Axa Laodiceanuax 'Ēmi catamēcē unicama an Nucēn Papa Diosan bana ñuixuncē, a buánminuxun camina ěsoquin cuēñēoti 'ain: Ax upíra upí 'ixuan uisa cara Nucēn Papa Dios 'icē quixun paránquinma uní 'unánmicē, an Nucēn Papa Diosbētan camabi ñu unio, an ca ěsaquin mi caia:

¹⁵ 'Ēn cana usaími mitsux 'icē acama 'unanin. Usa 'ixun cana 'Ēn 'unanin, mitsúnmi upí oquin sinánxun ax cuēēncēsabi oquinra Nucēn Papa Dios 'axuniama. Usa 'ixun camina mitsun sinanin, mitsúxbi usai 'ia isquin sapi isa Nucēn Papa Diosan upí oquin sinania quixun. Usa 'aish camina mitsux an Nucēn Papa Diosan bana cuacē unicama 'icēsai 'iman. Usa 'aish camina a Nucēn Papa Diosan bana cuacēma unicama 'icēsairibi 'iman. Usa 'ain cana cuēñēn, mitsux an asérabiira Nucēn Papa Diosan bana cuacē 'iti. Usai 'icēma 'ixun, mitsun 'aisama ñu 'acē 'ixun, —'aisama ñu 'acē cupí cana ainanma 'ai —quixun 'unáncē 'iti cana cuēñēn.

¹⁶ Usoquinmi mitsun asérabiira 'Ēn bana 'acēma 'aish camina 'unpax 'itsístanisa 'ain. Ēñēx ca 'Ēsa 'icēn. 'Unpax matsi xēati ca asábi 'icēn, 'unpax 'itsísocēribi xēati ca asábi 'icēn. Usa 'ainbi ca uní 'unpax 'itsístanishi xēax anábuisa tanti 'icēn. Usaribi cana mitsu isin. Mitsúxmi asábitanishi 'iti cana cuēñēniman. Unían 'unpax 'itsístanishi xēax aín picē anáquin chiquincēsaribi oquin cana 'Ēbē 'iáxma 'inun mitsu chiquínati 'ain.

¹⁷ Mitsux camina quin, 'Ēx cana asábi 'ain, ñuñu 'aish cana cha 'ain, uisa ñu carana cuēñēni, a cana bitsin. Mitsux ěnē nētēnu 'icē ñuñu 'aishbi camina Nucēn Papa Diosan iscēx ñuumasa 'ianan bēxuñusa 'ianan chupañumasa 'ain.

¹⁸ Mitsúxmi usai 'inúnma cana mitsu 'ěsēquin ěsaquin cain: Curi manē ax ca 'itsísrocēx aín chuacama nētētia. Nētēcēbē ca aín upíshi bērutia. Usaribi oquin asérabi mitsun nuitu upí 'inun 'Ēn mitsu 'iminun camina 'Ē ñucáti 'ain. Mitsun 'atima ñu 'acécama tērēncē 'ianan 'Ēmi sinánquin ñu upí 'acē 'aish chupa uxua pañucēsa 'inun 'Ēn mitsu 'iminun camina 'Ē ñucáti 'ain. Mitsun uisa ñu 'ati cara 'atima 'icē, uisa ñu 'ati cara upí 'icē quixun upí oquin 'unáncēma 'aish bēxuñu unisa 'ixunbi, acama mitsu 'unánminun camina 'Ē ñucáti 'ain.

¹⁹ Uicama carana nuibatín, acama cana ñu 'atima 'atēcēnxunma 'anun 'ěsēanan uisoquin carana 'ati 'ai usoquin 'ain. Usoquin 'Ēn 'acēxmashi camina sinanati 'Ēx cuēēncēsabi oi asérabi 'iti 'ain.

²⁰ Ēñēx ca ěsa 'icēn. Bētsi uni isi cuanxun ca unín aín xēpúti taxcaquin a xēocaxunun quixun caia. An aín xēpúti taxcaquin uni itsi cuēncē uni usaribi cana 'Ēx 'ain. A unisaribi 'ixun cana ui unín cara 'Ēmi sinánquin 'Ēx abē 'inun 'Ē caia a unibē 'iti 'ain. Usai 'iquin cana unían abētan piquin uni itsi 'unáncēsaribi oquian 'Ē 'unánun a uní 'imiti 'ain.

²¹ 'Anan cana axa 'Ēmi catamēquin 'Ēx cuēēncēsabi oi 'iti ěncēma unicamax 'Ēbē 'apu 'inun 'imiti 'ain, 'Ēx tēmēraibi ax cuēēncēsabi oi 'iti ěncēma 'icēa 'Ēn Papan 'Ē abē 'apu 'inun 'imicēsaribi oquin.

²² An cuaisa tancē unicaman ca axa 'Ēmi catamēcē unicama Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan 'ináncē bana, ěnē aín nuitunēnbi sinánquin upí oquin cuati 'icēn.

4

Aín nētēnuxun Nucēn Papa Dios rabiti bana

¹ A ñucama pain cuatancēxun cana xēcuē xēocacēsa 'inuan naí panárabecē isan. Isquin cana anun paían 'è cacē bana axa manē banañu banocēxa banacēsari banaia cuatēcēan, ésaí qui:

—Ēnu ca 'irui ut, mixmi aia cana uisa ñucama cara 'iti 'icē quixun mi ismiti 'ain.

² Cacēxunshi Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan 'imicēxun cana 'uxūnmabi namácēsa oquin naicamē'ēonua anu tsóti upíra upí anu 'Apuíra tsóti, a isan. Isanan cana axa anu tsócē Nucēn Papa Dios aribi isan.

³ Axa anu tsócē ax ca upíra upí 'i'axa, maxax nibá upíra upí, paxa 'aishbi tunántani, jaspe cacē, a iscēsa 'ianan bētsi maxax ushíantani, cornalina cacē, a iscēsaribi ca aín ichúcē 'i'axa. Anu ax tsócē a nēbētsioracē ca nónbai upíra upí, maxax ñu paxa iscēsa, esmeralda cacē, axa ichutia iscēsa 'i'axa.

⁴ Anu ax tsócē aribi nēbētsioracē ca mēcēn rabē 'imainun taē rabē 'imainun rabē 'imainun rabē anu tsóti itsi 'i'axa. Axa a anu tsótinu tsócēcamax ca mēcēn rabē 'imainun taē rabē 'imainun rabē 'imainun rabē caniacēcē unicama 'i'axa. Acamax ca aín chupa uxua 'ianan curi 'acē mañuti mañucē 'i'axa.

⁵ Anu tsóti upíra upí anuaxa caná mēriti banaia cana cuan. Cuanan cana anuaxribia bētsi ñuribi sharatia cuan. Anu Nucēn Papa Dios 'icē aín bēmánoncúa, cana mēcēn achúshi 'imainun rabē i tēacēnu nanxun bimicēxa 'apú rēquirucēsaria rēquiruia isan. Isquin cana anu ca Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upí 'icē quixun 'unan.

⁶ Anua Nucēn Papa Dios 'icē a bēmánon ca parúnppa upí, bēxnan bēxnánquicē iscēsa 'aishbi 'unpáxma 'i'axa.

Anua Nucēn Papa Dios 'icē a nēbētsi 'ianan a nēbētsioracē ca 'itsaira bēruñu rabē 'imainun rabē ñu, axa batatimoi tsócē, axribi 'i'axa. Aín bēmánon 'itsaira bēruñu 'ianan ca aín caxumiribi a ñu 'itsaira bēruñu 'i'axa.

⁷ A ñu achúshi ca paru 'inúansa 'i'axa, bētsix ca vaca bēnēsa 'i'axa, bētsix ca unin bēmánon iscēsa 'i'axa, bētsix ca tētēcámē'ēo nuania iscēsa 'i'axa.

⁸ A ñucama achúshi achúshinēx ca anúan nuánti mēcēn achúshi 'imainun achúshi pēchiñu 'i'axa. Aín bērucamax ca éman 'ianan 'ucē mēúribi 'i'axa. A ñux ca nētēnbi imēbi nētētima Nucēn Papa Dios rabi ésaí quiaxa:

Nucēn Papa Dios, ax ca upíra upí, upíra upí upíra upí 'icēn. Aín cushix ca chaira 'aish bētsi cushisama 'icēn. Ax ca usabi 'iá 'aish, usabi 'aish, usabi 'iti 'icēn.

⁹ Usaquian 'itsa bēruñu ñu an Nucēn Papa Dios, axa anu 'Apuíra tsóti, anu 'ianan batatimoi tsócē, a nētētimoquin rabianan —ca asábí 'icē —quixun cacēbētan cacēbētan,

¹⁰ ca mēcēn rabē 'imainun taē rabē 'imainun rabē 'imainun rabē a caniacēcē unicama an axa xēnibua 'ainbi batatimoi tsócē Nucēn Papa Dios ami bēsui, rantin puruni tsóbuquin a rabiña. Rabiquin ca curi 'acē mañuti atúan mañucē Nucēn Papa Dios 'inánquin anua ax 'icē aín bēmánon nanquin rabiquin ésaquin caia:

¹¹ Nucēn 'Ibu Dios, min camina camabi ñu uniocēn. Mix cuēñcēsabi oi ca 'iacēxa, mix cuēñcēsabi oquin camina min cushínbi camabi ñu ènē menu 'icē 'imainun naínu 'icē ñuribi uniocēn. Usa 'aish camina camabi unicama 'imainun ángelcamanribi rabitisa 'ain.

5

Nucēn Papa Diosan tuíncē quirica 'imainun Carnero ñuicē bana

¹ Axa anu tsócē Nucēn Papa Dios an aín mēcēn mēquenēn tuíncē cana quirica taráncē isan. Iscēx ca aín namēnu cuēñcōcē 'ianan aín caxunuribi cuēñcōcē 'i'axa. A quirica aín namē istisama 'itánun upí oquin tacáshcacē 'aish ca anúan tacáshcacē ñu mēcēn achúshi 'imainun rabē 'i'axa.

² A isanan cana achúshi ángel cushiira axa ésaí qui munuma banaia isan:

—¿Uínra cara ax bētsibē sēñēnmaira 'ixun ènē quirica anúan tacáshcacē pēóshxun bacati 'icē?

³ Quicēbēbi ca an pēóshiti 'aíma 'i'axa. Naínu 'icē ángelcama 'imainun menu 'icē unicama 'imainun anua bamacē unicama 'icē, anu 'icē unicama achúshinēxbi ca an a quirica bacanan isti 'aíma 'i'axa.

⁴ An bacanan uisai quicē cara quixun isti 'aíma 'imainuan an ami bēsuquin a quirica ñachati unibi 'aíma 'icē isí cana ini bēunan mēscúan.

⁵ Usai bēunan mēscutiabi ca a caniacēcē unicama achúshinēn 'è caxa:

—Camina ini bēunan mēscútima 'ain. Ca is, Judatan rēbúnquicama achúshi, 'Inúan cacē, ax Davidnēn rēbúnquiribi 'icē, Jesús, ax bamáxbi baísquia 'aish camabi ñun 'ibuiria, an ca a quirica taráncē bacaquin, anúan a tacáshcacēcama pēóshiti 'icēn.

⁶ Usai quicēbētan cana anua Nucēn Papa Dios 'icē, 'imainun anu axa 'itsa bēruñu rabē 'imainun rabē ñu axribia bamatimoi tsócé, 'imainun caniacécē unicama, acama nēbētsia nicē, carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama Cristo a isan. Ax ca unin 'ucha cupí carnero 'acēsa oquin 'aquian unin anu 'á aín namicama istisabi 'aish nicē 'iaxa. 'Ēn iscēx ca ax mēcēn achúshi 'imainun rab'ē matúxcañu 'ianan mēcēn achúshi 'imainun rabē bēruñu 'iaxa. Aín bēru mēcēn achúshi 'imainun rabē ax ca aín Bēru Ñunshin Upí Nucēn Papa Diosan camabi menu 'icē unicamanu cuanun xucé a 'icēn.

⁷ Anu cuanquin ca Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, an axa tsócé Nucēn Papa Dios aín mēcēn mēqueua 'icē quirica a biaxa.

⁸ Bicēbē ca 'itsa bēruñu rabē 'imainun rabē ñu, axribia bamatimoi tsócé, acama 'imainun mēcēn rabē 'imainun taē rabē 'imainun rabē 'imainun rabē caniacécē unicamaribi, Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama ami bēsucē 'aish a rabi rantin purúanxa. A caniacécē unicaman ca arpa cacē ñu a 'ai cuēēni cantati, a 'imainun curi 'acē manē xanpa anua sanutanun nēēnti tsépasa ñu 'icē, acama tuíanxa. A xanpanuax cuin tēxéquiánxa 'irucē, ax ca aín unicaman Nucēn Papa Dios rabianan ñucacē banacama a 'iaxa.

⁹ Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, ami bēsuaux ca cantati ió cantaxa, ēsai qui:
—Min camina bētsibē sēnēnmaira 'ixun a quirica anúan tacáshcacē pēóshxun bacati 'ain. Mix bamax baísquia 'ixun camina nucama bētsi bētsi unibu, bētsi bētsi banan banacē, 'imainun camabi nētēnuax ucē, 'imainun bētsi bētsi 'apuñu unicama, Nucēn Papa Diosnan 'inun iēmian.

¹⁰ Iēmianan camina atu Nucēn Papa Diosbē 'apu 'inun 'imianan judíos sacerdotesa 'imiquin an Nucēn Papa Diosbē banaquin a rabicē 'imian. Usaquinmi 'imicēx ca mibē ēnē menu 'icē unicaman 'apusa 'iti 'ain.

¹¹ A cantati cuatancēxun isquin cana anu Nucēn Papa Dios 'icē a 'imainun anua 'itsa bēruñu ñu, axribia bamatimoi tsócé acama 'icē, 'imainun anua caniacécē unicama 'icē, a nēbētsioratia 'aisamaira tupúntisama 'aish ángelcama munuma banaia cuan.

¹² Ēsai ca munuma banaí quiaxa:
—Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, ax ca bētsibē sēnēnmaira 'icēn. A unin 'acē, axa camabi unicaman 'apu 'ianan, camabi ñun 'ibu 'ianan, camabi ñu 'unáncē, 'ianan cushiira a ca camabi unicama 'imainun ángelcamaribi rabiti 'icēn. Rabianan ca —asábi ca —quixun caquin rabiquin an cacē banacama cuati 'icēn. Cuēēnquin ca axribia cuēēnun rabiti 'icēn.

¹³ Usai banaia cuanan cana Nucēn Papa Diosan unio ñucama, naínu 'icē ñucama, 'imainun menu 'icē 'imainun bacanu 'icē, anua bamacē unicama 'icē anu 'icē unicama, acamaxa munuma banaí ēsai quia cuan:

Ax anu tsócé Nucēn Papa Dios, a 'imainun Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, aribi ca camaxunbi cuēēnquin axribia cuēēnun rabiti 'icēn. Rabianan ca —asábi ca —quixun caquin rabiquin an cacē bana cuati 'icēn. Ax cushiira 'aísha bētsi 'apusama 'icē ca camaxunbi xēnibua 'aínbi a rabiti 'icēn. Cuēēnquin ca axribia cuēēnun rabiti 'icēn.

¹⁴ Usaía cantaia ca 'itsa bēruñu rabē 'imainun rabē ñu, axribia bamatimoi tsócé, acaman —usai ca 'iti 'icē —quixun caxa. Cacēbē rantin purúnquin ca a caniacécē unicamaribi axa bamatimoi tsócé a rablaxa.

6

Mēcēn achúshi 'imainun rabē anúan quirica tacáshcacē ñucama ñuicē bana

¹ Usaquin istancēxun cana Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, an anúan quirica tacáshcacē mēcēn achúshi 'imainun rabē ñu a achúshi pēóshia isan. Pēóshcēbētan cana 'itsa bēruñu rabē 'imainun rabē ñu, axribia bamatimoi tsócé, acama achúshinēxa caná banacēsari munuma banaí —ca chiquiti ut —quia cuan.

² Quicēbētan isquin cana achúshi caballo uxua chiquitia isan. Axa a caballonu tsócé unin ca canti achúshi tuíanxa. Tuíanx uquin Nucēn Papa Diosan 'ináncēxun biquin, 'apúan mañucē mañuti mañutancēx ca axa ami nishcē unicama ñusmoi abē 'acananí cuanxa.

³ Usai 'icēbētan ca Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, an anúan quirica tacáshcacē ñu itsi pēóshaxa. Pēóshcēbētan cana 'itsa bēruñu rabē 'imainun rabē ñu, axribia bamatimoi tsócé, acama itsixa —ca chiquiti ut —quia cuatécēan.

⁴ Quicēbē ca bētsi caballo, ushían chēxēira, anuax chiquíaxa. Axa a caballonu tsócé uni an ca bētsibē bētsibē 'acánani cēñuanánun unicama 'iminun, Nucēn Papa Diosan 'ináncēxun, aín manē masínbu biaxa.

⁵ Usai 'icēbētan ca Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, an anúan quirica tacáshcacē ñu itsi pēóshaxa. Pēóshcēbētan cana 'itsa bēruñu rabē 'imainun rabē ñu, axribia bamatimoi tsócé, acama itsixa —ca chiquiti ut —quia cuatécēan. Cuaquin isquin cana caballo tunan

chiquitía isan. 'Ēn iscēxun ca anu tsócé unin, piti ñua 'itsairama 'ain, anun ñu 'iē tupúnti tuíanxa.

⁶ Isquin cana 'itsa bēruñu rabé 'imainun rabé ñu, axribia bamatimoi tsócé, acama nebētsinuaxa banaia cuan, piti ñu cupíra 'aían ēsai quía:

—Achúshi nētēn ñu mēētancēxun bicē curíquínēn camina achúshi kiloishi trigo biti 'ain. A biquinma camina rabé 'imainun achúshi kilo cebada biti 'ain. Usa 'aínbi ca i bimín xēni 'imainun vinoribi aín cupí usabi 'iti 'icēn.

⁷ Usai 'icēbētan ca Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, an anúan quirica tacáshcacé ñu itsi pēóshaxa. Pēóshcēbētan cana 'itsa bēruñu rabé 'imainun rabé ñu, axribia bamatimoi tsócé, acama itsíxa —ca chiquiti ut —quia cuatécēan.

⁸ Cuaquin isquin cana bētsi caballo, curua, chiquitía isan. Axa anu tsócé uni aín anēx ca Bamati cacé 'iáxa. An Bamati cacé uni a nuibiancé, a unix ca Anua Uni Bamacé 'Iti caquin anécē a 'iáxa. A uni rabé ca, ēnē menu 'icé unicama 'aisamaira 'aísha nebētsi, rabé 'imainun rabé oquin téacēsa 'icēbia amo 'icé achúshi cēñunun Nucēn Papa Diosan 'imíaxa. Usaquin 'imicēxun ca a uni rabētan 'acananía 'aisamaira uni bamanun 'imianan 'acēñuma 'aísha 'aisamaira uni bamanun 'imianan 'insinan 'aisamaira uni bamanun 'imianan axa piánancē ñuinacan picéxa 'aisamaira uni bamanun 'imíaxa.

⁹ Usai 'icēbētan ca Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, an anúan quirica tacáshcacé ñu itsiribi pēóshaxa. Pēóshcēbētan cana Nucēn Papa Diosan bana cuanan, a banax ca asérabi 'icé quíax quicé cupí unin 'acéxa bama unicaman ñunshin, anuxun ñuina xaroti bucúncē maxax, a témúcia isan.

¹⁰ A ñunshinax ca munuma banai quíaxa:

—Nucēn 'Ibu Dios, upíra upí 'aish 'uchañumaira 'ixun mix quicēsabi oquin 'acé 'icé, çuínsarainra caramina menu 'icé unicama, an nu 'a, a cupiti 'ain?

¹¹ Usai quía Nucēn Papa Diosan 'ináncēxun ca acama achúshi achúshinēn chupa uxua biáxa. 'Ináncēxuan bicébēa ēsoquin atu cai banaia cana cuan:

—Mitsu 'acēsaribi oquin axa Cristomi cataméti raíri uniribi, unin 'aquin sēñēontamainun, camina cañpainti 'ain.

¹² Usai 'icēbētan ca Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, an anun quirica tacáshcacé ñu itsiribi pēóshaxa. Pēóshcēbē ca mecama shaquíaxa. Usai 'icēbē ca bari bēánquiáxa, chupa tunánsa 'inun. 'Imainun ca 'uxé imi iscēsa 'iáxa.

¹³ Usaía 'imainun ca suñúanēan bēcacēxa hígos bimi paxa rēucucēsari 'ispa rēucúaxa.

¹⁴ Quirica taráncēsa 'inun taramēti ca naicamé'ēo nētéaxa. 'Imainun ca aín bashicama 'imainun nasícama anua 'icēnuax tacúaxa.

¹⁵ Usai 'icēbē ca axa Nucēn Papa Diosmi sináncēma unicama, 'apucama 'imainun uni cushibubé ñuñu unicama, 'imainun capitáncama, 'imainun uni chacama, 'imainun an uni itsi ñu mēēxuncé unicama, 'imainun an uni itsi ñu mēēxuncēma unicama, a camáxbi racuēti matá me shimú 'icé quinicamanu 'ianan aín bashinu 'icé xaxu chacama nebētsi unéaxa.

¹⁶⁻¹⁷ Unéquin ca aín bashi 'imainun xaxu chacama caxa:

—A nētē anúan axa anu tsóti upíra upí, anu 'Apuirá tsóti, anu tsócé Nucēn Papa Dios a 'imainun Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, an axa ami sináncēma unicamami nishquin casticanti nētē ca uaxa. Usa 'ain ca unicamax uíxbi iétima 'icēn. Usa 'ain ca nunu rurucubut, 'Apuirá an nu isnúmma ca rurucubúquin nu unput. Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, axa nun 'ucha cupí numi nishcé, an nu casticánxunma 'anun ca nu unēt.

7

'Itsaira judíos unicamax Nucēn Papa Diosnan 'aish 'unántiocē 'iá bana

¹ Usaquin istancēxun cana rabé 'imainun rabé ángel isan. Achúshinēx ca aucúaxa bari urucé anu nicé 'iáxa. Bētsix ca ami bari cuabúcē anu nicé 'iáxa. Bētsíxa baca rēbumi 'imainun ca bētsix baca tsípúmi 'iáxa. A ángelcaman ca suñun me bēcanan parúnppapa bēcaisama oquin bēaranan iribi bēcaisama oquin bēaraxa.

² Usaquin bēaranan mecamacēñun anu 'icé ñucama, 'imainun parúnppacēñun anu 'icé ñucamaribi 'atimonun ca Nucēn Papa Diosan a ángelcama aín cushi 'inánxa. Acama istancēxun cana bētsi ángel aucúaxa bari urucé anuax aia isan. An ca uquin axa bamatimoi tsócé, Nucēn Papa Diosan unicama, anun Cristonēn ané 'imainun Nucēn Papa Diosan ané aín bémánanu cuēñoti ñu bēaxa. Usa 'ixun ca a ángelnēn munuma cuēncēni banaquin rabé 'imainun rabé ángelcama a caxa:

³ —Nun an Nucēn Papa Dios quicēsabi oquin 'acé unicama 'unánti oquin atun bémánancama cuēñocēma pan 'ain camina mecama 'imainun parúnppacama 'imainun icamaribi 'atimotima 'ain.

⁴ Catancëxun ca axa Nucën Papa Diosmi catamëcë unicama 'unánti oquin cuënëoxa, uiti cara cuënëocë 'icë quixun 'ën cuanun ca a ángel ësai quiaxa:

—A 'unánti oquin cuënëocë unicamax ca 'aisamaira, ciento cuarenta y cuatro mil (144,000) uni 'icën, atux ca Israelnën mecën rabé 'imainun rabé bëhçicëcaman rëbúnqui 'icën.

⁵ Doce mil ax ca Judatan rëbúnqui 'icën. 'Imainun ca doce milribi Rubënën rëbúnqui 'icën. 'Imainun ca doce milribi Gadrën rëbúnqui 'icën.

⁶ 'Imainun ca doce mil Asernën rëbúnqui 'icën. 'Imainun ca doce milribi Neftalínën rëbúnqui 'icën. 'Imainun ca doce milribi Manasésnën rëbúnqui 'icën.

⁷ 'Imainun ca doce milribi Simeonën rëbúnqui 'icën. 'Imainun ca doce milribi Levitan rëbúnqui 'icën. 'Imainun ca doce milribi Isacarnën rëbúnqui 'icën.

⁸ 'Imainun ca doce milribi Zabulonën rëbúnqui 'icën. 'Imainun ca doce milribi Josénën rëbúnqui 'icën. 'Imainun ca doce milribi Benjamínën rëbúnqui 'icën.

Usai ca 'ën cuanun quiaxa.

'Aisamaira unían chupa uxua pañucë

⁹ Usaquin cuatancëxun cana unin tupúntisama, 'aisamaira uni isan. Acamax ca camabi menuax ucë 'aish bëtsi bëtsi unibu 'iaxa. Usa 'aish ca bëtsi bëtsi banan bananan anua Nucën Papa Dios, ax 'Apuira 'icë, a 'imainun Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, ain bëmánon sëtécë 'iaxa. A camáxbi ca ain chupa uxua 'ianan xëbin pëchisa ñu pëchi tuíncë 'iaxa.

¹⁰ Usa 'aish ca camáxbi munuma banai quiaxa:

Anu 'Apuira tsóti, axa anu tsócë Nucën Papa Dios, an ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, a cupí nun 'uchacama tërénquin xëñibua 'ainbi ainan 'inun nu iémiaxa.

¹¹ A unicamaxa quicëbë ca camabi ángelcaman, anu 'Apuira tsóti anua Nucën Papa Dios 'icë, 'imainun mecën rabé 'imainun taë rabé 'imainun rabé 'imainun rabé caniacëcë unicama, 'imainun axa 'itsaira bëruña rabé 'imainun rabé ñu, axribia bamatimoi tsócë, acama nëbëtsioraxa. Nëbëtsioraquin ca anua ax 'icë anuax rantin puruni, meu bësuquin, Nucën Papa Dios rabiaxa.

¹² Rabiquin ca caxa:

Èsai ca 'iti 'icën. Mix cuëënun ca camabi unicama 'imainun ángelcamanribi mi rabiti 'icën. Camabi unicaman 'Apu 'ianan, camabi ñu 'unáncë 'icë cananuna —asábi ca —quiquin mi rabin. Mín cushix ca chaira 'icën. Mixmi cëñútimo usabi 'ia cananuna xëñibua 'ainbi mi rabiti 'ain. Usaquin cananuna 'ati 'ain.

¹³ Nucën Papa Dios rabiçëbëtan ca ain anu tsótinu tsócë caniacëcë uni achúshinën 'ë ñucáxa: —¿An chupa uxua pañucë unicama ënëx cara ui 'ic? ¿Uinuax cara uax?

¹⁴ Cacëxun cana can:

—'Ën cana 'unaniman. Mín camina 'unanin.

Cacëxun ca 'ë caxa:

—'Ënë unicaman ca ami sináncë cupí 'aisamaira tëmëraquinbi Nucën Papa Diosmi catamëti ëncëma 'icën. Atux ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí ain imi 'apati bama, ami catamëti ain 'uchacama tërëncë 'aish ain nuitu upí 'aish chucacësa 'icën, ain chupa uxuira axa chuañumasa 'inun.

¹⁵ Usa 'aish ca anua Nucën Papa Dios 'icë anubi 'icën. Anuxun ca nëténbi, imëbi rabiquin, ax cuëëncëcë oquin a ñu 'axunia. Usoia ca Nucën Papa Dios ax 'Apuira 'aish cushi 'ixun, acama ënquinma bërúanti 'icën.

¹⁶⁻¹⁷ Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, ax anua Nucën Papa Dios 'icë anu 'ixun ca acamaxa nëtétimo upitax tsónun bërúanti 'icën. An 'aracacë ñuina ain 'ibun upí oquin 'unpax 'amianan bërúancësaribi oquin ca an ain unicama bërúanti 'icën. An ca acama chuañumasa tani cuëënun 'imiti 'icën. 'Imainun ca Nucën Papa Diosanribi atúxa iní masá nuitutia nëtémíti 'icën. Nëtémianan ca atúxa bëunan mësçutiabi ain bëun tërënti 'icën. Usa 'ain ca anu 'icë ain unicamax tëmëratëcënima, 'ianan acëñuma 'itëcënima, 'ianan shimatëcënima, 'ianan bari cushin xarotëcëncëma 'ianan aña 'itsísbi tantëcëntima 'icën.

8

¹ Usai a caniacëcë uni quicëbëtan cana Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, an anun quirica tacáshcacë itsi, ashiquin pëóshia isan. Pëóshcëbë ca banai sharatima nëtëshiaxa, media hora 'itámainun.

Mécën achúshi 'imainun achúshi anun quirica tacáshcacë ñu pëóshcancëxun ashiquin pëóshcëcëbëtan Juanën ñu isa

² Usaía 'icëbëtan cana mecën achúshi 'imainun rabé ángel Nucën Papa Dios bëmánon nicë isan. Iscëxun ca Nucën Papa Diosan 'ináncëxun, a ángelcama achúshi achúshinën manë banaña biaxa.

³Usa 'ain ca bētsi ángelribi, aín curi xanpa tuíanx uax, anua Nucēn Papa Dios 'icē a bēmánon 'icē anuxun sanutanun tsēpasa űu nēēnti, curi 'acēribi, a rapasu nīracēaxa. Usai 'ia ca aín unicaman a rabianan űucacē banacamabēa aín cuin tēxēquianx 'irutanuan nēēnun Nucēn Papa Diosan 'itsaira tsēpasa űu a ángel 'inánxa.

⁴Ángelnēan tuíncē xanpa anuax ca sanu cuínbē, aín unicaman a rabianan űucacē bana, ax anu Nucēn Papa Dios 'icē anu cuaruaxa.

⁵Usai 'icēbētan ca ángelnēn anuxun sanutanun tsēpasa űu nēēnti, anua tsisu rēquirucē biquin, a xanpanu 'aruquin buácatancēxun menu niaxa. Nicēbēa caná mēriti banacēbē ca bētsi űuribi sharámainun mecama shaíquiata.

Manē banañucama

⁶Usai 'icēbētan ca a ángelcama mēcēn achúshi 'imainun rabē, an aín manē banañu banonuxun mēñoxa.

⁷Achúshi ángelnēn pain ca aín manē banañu banoxa. Banocēbē ca 'uí 'aishbi matsiira 'aish iru, a 'imainun tsi rēquirucē, acamabē imi mēscúcē, acamax meu nicēx rēucúaxa. Rēucucēbē ca 'aisamaira 'aishbi mecama nēbētsi, rabē 'imainun achúshi oquin tēacēsa 'aishbi amo 'icē achúshi nēēmēti nētēaxa. Icama 'imainun basi paxacamaribi nēbētsi, rabē 'imainun achúshi oquin tēacēsa 'aishbi, amo 'icē achúshi ca nēēmēaxa.

⁸Usai 'icēbētan ca bētsi ángelnēnribi aín manē banañu banoxa. Usocēbē ca achúshi űu chaira aín bashi nēēmēcēsa 'icē nicēxa parúnpapanu nipacēcēbē parúnpara chaira 'aishbi nēbētsi, rabē 'imainun achúshi oquin tēacēsa 'aishbi amo 'icē achúshi imisa 'iaxa.

⁹Usai 'icēbē ca anu 'icē űuinacama 'imainun anu 'icē manē nunticamaxribi, 'itsa 'aishbi nēbētsi, rabē 'imainun achúshi oquin tēacēsa 'aishbi amo 'icē achúshi cēñuti nētēaxa.

¹⁰Usai 'icēbētan ca bētsi ángelnēnribi aín manē banañu banoxa. Banocēbē ca 'ispa chaira, bimicēxa taban rēquirucēsa 'aish naínuax rēquícuaianx nipacēaxa. Usari 'i ca bacacamabēa xēxácama 'itsa 'aishbi nēbētsi, rabē 'imainun achúshi oquin tēacēsa 'ain, amo 'icē achúshinu nipacēaxa.

¹¹A 'ispax ca Mucaira caquin anēcē 'iaxa. Anu a 'ispa nipacēcē bacacamabē ca xēxácamaribi mucaxa. Usai 'ia mucacē cupí ca 'aisamaira uni bamaxa.

¹²Usai 'icēbētan ca bētsi ángelnēnribi aín manē banañu banoxa. Banocēbē ca bari, 'uxē 'imainun 'ispacamaribi 'itsa 'aishbi nēbētsi rabē 'imainun achúshi oquin tēacēsa 'aishbi amo 'icē achúshi bēnamēti pēquicēma 'icēn. Usa 'ain ca nētē 'imainun imēribi nēbētsi rabē 'imainun achúshi oquin tēacēsa 'aishbi amo 'icē achúshi bari, 'uxē, 'ispacaman pēcacēma 'iaxa.

¹³Usacēbētan tsicēnquin cana ángel naínuax nuania isan. Nuania, munuma banai ēsai quia cana cuan:

—Manē banañu rabē 'imainun rabē banocē 'aínbi ca rabē 'imainun achúshi ángelnēnribia banocēbētan, axa menu bucucē unicaman masócē 'ixun 'aisamaira paē tanti 'icēn. Achúshi banocēbē tēmēranan ca bētsi banocēbēribi tēmēranan bētsiribia banocēbē usaribiti tēmēratēcēnti 'icēn.

9

¹Usai 'icēbētan ca bētsi ángelnēnribi aín manē banañu banoxa. Banocēbētan cana naínuaxa 'ispa achúshi menu nipacēcē isan. Nucēn Papa Diosan 'inácēxun ca anun quini chaira 'aish nēmínra xēocati űu bixun tuíanxa.

²A tuíncē űu anun ca quini chaira 'aish nēmínra a xēocaxa. Xēocacēx ca anuax tsin cuin chiquíaxa, manē tsi rēquirucē aín cuin chiquícēsariibi 'inun. Chiquíquin a cuinan mapucēx ca bari bēanquicēsa 'iaxa.

³A tsin cuínuax ca 'aisamaira chanpusaribi űu chiquíaxa, mecananu cuanux. Nucēn Papa Diosan 'imicēx ca a chanpucaman paēx, nibantan paēsariibi 'iaxa.

⁴Tsin cuínuax chiquítia ca Nucēn Papa Diosan a chanpucama caxa: Menu 'icē basi, imaxu, chucu, ro, i acama camina 'atimotima 'ain. A 'aquinma camina, ax ca 'ēnan 'icē quixun 'unánun aín bēmánanu 'ēn anē 'aquin 'unántiocēma uni acama cuni 'atimoti 'ain.

⁵Mēcēn achúshi 'uxēan paē tanun 'aquinbi camina a unicama bamamítima 'ain. Usoquian cacēxun 'acēx ca aín paēx nibantan uni 'acēxuan paēocēsa usaribi 'iaxa.

⁶Usaía 'imainun ca a 'acē unicamax axbi bamatisa taníbi bamatima 'icēn. Asérabi cana bamatisa taní quibi ca 'aisamaira oquin paē taníbi bamatima 'icēn.

⁷A chanpucamax ca anúan 'acánani suntáru cuancē caballo usaribi 'iaxa. Aín maxcánu ca curi mañuti 'acēsa 'iaxa. 'Imainun ca aín bēmánan unín bēmánansa 'iaxa.

⁸Aín bux ca xanun busa 'iaxa, aín xētax ca 'inúanēn xētasa 'iaxa.

⁹Aín namicamax ca manē chupan rabumécēsa 'iaxa. 'Ianan ca aín pēchi banamiata. Nuánquianquin ca 'aisamaira autua an niquincē caballonēn 'acánani cuanquin buancēxa banacēsariibi oquin aín pēchi banamiata.

¹⁰ A chanpucaman tsispin ca nibanta inasaribi 'iaxa. Ax ca anúan mēcēn achúshi 'uxēn uni paē tanmiti 'iaxa.

¹¹ A chanpucaman 'apu ax ca quini chaira 'aish nēmínra anu 'icē ñunshíncaman cushi 'iaxa. A ñunshinan anēx ca hebreo banan cacē Abadón 'icēn, griego banan cacē ca Apolión 'icēn.

¹² Usaquin ca rabē 'imainun rabē ángelnēan aín manē banañu banocēbētan bētsi ángelnēribi aín manē banañu banocēbētan chanpun pain 'aisamaira oquin unicaman paē tanmiaxa. Usaquian 'acēbētanbi ca rabē ángelnēn aín manē banañu unicama paē tanun banocēma pan 'icēn.

¹³ Banoíma 'ixun ca a rabē ángel achúshinēn aín manē banañu banoxa. Banocēbētan cana anua Nucēn Papa Dios 'icē a bēmánon 'icē anuxun sanutanun tsēpasa ñu nēēnti, curi 'acē, aín cuēbícamanu i, vaca matúxcasa 'itánun 'acē, rabē 'imainun rabē, anuaxa banaia cuan.

¹⁴ Banaquin an bēri manē banañu banocē ángel a caía, ésaí quia cana cuan:

—Camina Eufrates cacē baca rapasunuxuan nēacē rabē 'imainun rabē ángel a tubuxun ēnti 'aín.

¹⁵ A rabē 'imainun rabē ángelcama Eufrates baca rapasunuxuan nēacē, ax ca anúan camabi unicama rabē 'imainun achúshi oquin téacēsa 'aishbi amo 'icē achúshi acama 'ati nētē utámainun nēacē 'iaxa. Usa 'aín ca anuxun sanutanun tsēpasa ñu nēēnti anuaxa banaia a cuaxun, manē banañu tuíncē ángel an nēacē ángelcama tubuxun éanxa. Usaquin ca a baritia, a 'uxē, a nētē, a horabi ca unia 'anun éncē 'iti 'icē quixuan Nucēn Papa Diosan mēníosabi oquin 'axa.

¹⁶ A rabē 'imainun rabē ángelcama aín suntárucamax ca 'aisamaira caballonu tsócē 'iaxa. Acamax ca 'aisamaira 'aish doscientos millones 'icē quiáxa quia cana cuan.

¹⁷ Ēn iscēx ca a caballocama ésa 'iaxa: anu tsócē suntárucaman manē chupa atun shicánu 'icē ax ca tsi rēquirucēsa 'ianan cuman batsisa 'aishbi tunántani 'ianan curúnsa 'iaxa. A caballocaman maxcatax ca 'inúanēn maxcása 'iaxa. Aín cuēbínuaux ca tsi rēquirucē 'imainun tsin cuin 'imainun azufre cacē ñu nēēmēti chiquíaxa.

¹⁸ Caballonēn cuēbínuaux chiquicē ñucamax chiquíquin ca unicama nēbētsi, rabē 'imainun achúshi oquin téacēsa 'aishbi amo 'icē achúshi cēñuaxa.

¹⁹ A caballocaman inax ca maxcáñu 'aish runusa 'iaxa. Anun ca unicama paē tanmiquin 'atimoxa. Usai 'iquin ca caballocaman aín cuēbínuaux chiquicē ñucama 'imainun aín ina runusa, anun unicama 'aisamaira oquin 'atimoquin cēñuaxa.

²⁰ 'Aisamaira oquin 'atimocēxbia bamacēma unicamax ca sinanaquin, atun ñu 'aisama 'acēcama éncēma 'iaxa. Ñunshin 'atimacama rabianan ca unin 'acē ñu, curi 'acē 'imainun uxua manē 'acē 'imainun pashían manē 'acē 'imainun maxax 'acē 'imainun i 'acē, a ñucaman isíma 'ianan cuatíma 'ianan nitsíamabi, a rabiquin an 'acēsabi oquin ñu 'atima 'ati éñquinma 'axa.

²¹ Uni 'ati, 'imainun ñu xēax ñubē 'iti, 'imainun aín xanuma 'aínbi xanu itsibē 'iti, 'imainun aín bēnēma 'aínbi uni itsibē 'iti, 'imainun ñu mēcamati, acama sinanaquin éñquinma usabi oquin 'axa.

10

Quiricaratsuñu ángel 'ia

¹ Bētsi ángel cushiira, axribia naínuax aia cana isan. Ax ca nētē cuin mēu nicēsa 'ianan aín maxcá manámi nónbai 'imainun aín bēmánan bari pēquicēsa 'iaxa. 'Ianan ca aín quisi rabē tsi rēquiruia iscēsa 'iaxa.

² Aín mēcēnan ca bacacē quiricaratsu tuíanxa. Usai 'iquin ca aín taē mēqueunēn parúnppa amánan aín taē mēmiunēn me amáxa.

³ Usai 'itancēx ca 'inúan munuma banacēsari banaxa. Banacēbē ca mēcēn achúshi 'imainun rabē canacamé'ëoribi banaxa.

⁴ Caná banacēbētan a banacama cuēñoti 'ixunbi cana naínuaxa ésaí banaia cuan:

—Canaxa quicēcama camina uisai quicē cara quixun unin 'unánun cuēñotima 'aín.

⁵ Ángel an aín taē itsin parúnppa amánan aín taē itsin me amácē, an ca aín mēcēn mēqueu 'icē manámi oxa.

⁶ Manámi oquin ca caxa:

—Axa bamatimoi tsócē, an naí, me, parúnppa, acama 'imainun anu 'icē ñucamaribi unio Nucēn Papa Dios, an cuamainun cana cain: Ax quiasabi oi ca bēri 'iti 'icēn.

⁷ Bētsi ángelnēn aín manē banañu banocēbē ca an Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē unicamaxa, usai ca 'iti 'icē quiásabi oi 'iti 'icēn. A bana uisai quicē cara quixun unin 'unánma 'aínbi ca a bana quicēsabi oi 'iti 'icēn, manē banañu banocēbē.

⁸ A ángelnēxa quicēbētan cana naíucüax banaia cuatēcēan, ésaí qui:

—A ángel, axa parúnppa 'imainun menuribi nixun aín mēcēnan bacanuxun tuñcē quiricaratsu a ca bitsi cuan.

⁹ Usaquian 'ē cacēx, ángelhu cuanquin cana —quiricaratsu camina 'ē 'inánti 'ai —quixun can. Cacēxun ca 'ē caxa:

—A cēnē 'icē, ca bit. Bixun ca pit. Picēx ca min cuēbínuaux bataira 'aish buna rēpasaribi 'iti 'icēn. Usa 'aishbi ca min pucu 'ucē mēucūaux mucaira 'iti 'icēn.

¹⁰ Usaquin caquian 'ē 'ināncēxun, aín mēcēnua bixun cana a quiricaratsu pian. Picēx ca 'ēn cuēbínuaux bataira 'aish buna rēpasa 'íaxa. Bata 'aishbi ca 'ēn 'ecēx 'ēn pucunuaux mucaxa.

¹¹ Usai 'icēbētan cana ēnē banaribi cuan:

—Bētsi bētsi unibu, bētsi bētsi nētēnu 'ianan bētsi bētsi banan banacē, a unicama ñua Nucēn Papa Dios quicē bana camina unicama ñuixuntēcēnti 'ain.

11

Jesucristo ñuiquin an cacē ca rabē 'icē quicē bana

¹ Usai 'icēbētan cana Nucēn Papa Diosan 'ināncēxun i tsatisa biquin ēsaia quiaribi cuan:

—Tsatisa ēnē i bixun camina anun anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu aín chaxcē tupúnti 'ain. Tupúanan camina anuxun ñu sanutanun nēēnti, aín chaxcēribi tupúnti 'ain. Tupúanan camina an anuxun Nucēn Papa Dios rabicē unicama cara uiti 'icē quixun 'unánuxun tupúnti 'ain.

² A xubu rapasu 'icē me mēniocē, ashi camina tupúntima 'ain. Ax ca axa Nucēn Papa Diosmi sināncēma unicamaxa anu 'inun ēncē 'iti 'icēn. A unicaman ca cuarenta y dos 'uxēcama anu a xubu 'icē ēma, Jerusalén, a 'atimoi niti 'icēn. Usa 'ain camina a xubu rapasu 'icē me mēniocē, a tupúntima 'ain.

³ A unicamaxa 'atimati anu nīmainun cana an 'ē ñuiquin unicama canun rabē uni xuti 'ain. A uni rabē ax ca rabē olivos cacē iisa 'imainun rabē anu lamparín nanti ñusa 'icēn. An ca 'ēn xucēxun 'aisamaira nētē, mil doscientos sesenta, a nētēcama 'ē ñuiquin bana unicama ñuixunti 'icēn. Atux ca masá nuitucē unían pañucēsaribi chupa pañucē 'iti 'icēn.

⁴ An 'ē ñuiquin unicama cati rabē uni axa rabē olivos cacē iisa 'imainun rabē anu lamparín nanti ñusa 'icē ax ca anua Nucēn 'Ibu Dios, axa camabi menu 'icē unicaman 'ibu 'icē, a bēmánon nitsíncē, a 'icēn.

⁵ Unían a 'atimoisa tancēxun ca atun aín cuēbínua tsi rēquiruia chiquínquin cēñua. An a 'atimoisa tancē unix ca usaquian 'acēx bamati 'icēn.

⁶ A rabētāx ca cushiñu 'icēn. Usa 'ixun ca 'aisa tanquin atúan Nucēn Papa Dios quicēsabi oquin bana ñuixunmainuan 'uí 'ibúaxma 'inun 'imiti 'icēn. 'Aisa tanquin ca bacanu 'icē 'unpax imi 'imiti 'icēn. 'Aisa tanquin ca bētsi bētsi ñu 'aquin paē tania tēmēranun unicama 'imiti 'icēn. Uiti oquin cara usoquin 'aisa tania usoquin ca 'ati 'icēn.

⁷ Atúan unicama bana ñuixuncē nētēcama inúcēbē ca piánancē ñuinasa ñu, ax quini chaira 'aish nēmíinra, anuax chiquíiti 'icēn. Chiquítāncēxun ca an unicama bana ñuixuncē rabē, ami nishi abē 'acánanquin ñusmoquin bamamiti 'icēn.

⁸ Bamamicē 'aishbi maíncēma 'aish ca a ēma cha, anu Nucēn 'Ibu Jesús i curúsocēnu matása, Jerusalén, anu 'icē bainu racāti 'icēn. A ēmax ca Sodoma 'imainun Egipto caquin anēcēribi 'icēn, anu 'icē unicamaxa Sodoma 'imainun Egiptonu 'icē uníxa 'íasaribiti Nucēn Papa Diosmi sināncēma 'ain.

⁹ Rabē 'imainun achúshi nētē 'imainun nētē itsi bari xamárutamainun anu racacē ca anu cuancē unicama, bētsi bētsi unibu, bētsi bētsi menuax ucē 'ianan bētsi bētsi banan banacē, acaman isquin, uni raírinēan maíntisa taniabi 'amitima 'icēn.

¹⁰ A rabētan Nucēn Papa Diosan bana ñuixunquin atun 'uchacama sinánmicē cupí ca axa Nucēn Papa Diosmi sināncēma unicama a rabē bamacē isi cuēēnti 'icēn. Cuēēni ca abēa nuibanancē unicamabē ñu 'inánanti 'icēn.

¹¹ Rabē 'imainun achúshi nētē 'imainun nētē itsi bari xamárucēbē ca a rabētāx bamaxbi Nucēn Papa Diosan 'imicēx uinacētēcēni niruaxa. Nirucēbē ca an atu iscē unicama ratuti racuēira racuēaxa.

¹² Racuēcēbētan ca a rabētan ēsaquin caía naínuax banaia cuaxa:

—Nēri ca ut.

Cacēx ca axa atumi nishcē unicaman ismainunbi nētē cuinan nēbētsiocēx naínu cuanxa.

¹³ Usai 'icēbē ca me 'aisamaira shaíquiāxa. Shaíqui ca Jerusalén ēma nēbētsi rabē, mēcēn rabē oquin téacēsa 'aishbi amo 'icē achúshi rurucubuaaxa. Rurucubucēbē ca 'aisamaira uni siete mil bamaxa. Acama bamacēbētan ca bamacēma unicaman racuēquin, Nucēn Papa Dios naínu 'icē rabiaaxa.

¹⁴ Usaquin ca mēcēn achúshi ángelnēn aín manē banañu banocēbētan bētsi ángelnēnribi aín manē banañu banocēbētan unicaman 'aisamaira paē tantēcēanxa. Usocēbētan ca ángel itsi an tsíanquiira aín manē banañu, unicama paē tanun banocēma pan 'ixunbi bēri banoti 'icēn.

Ashiquin manē banañu banoti

¹⁵ Usa 'ain ca a ángelnēnbi aín manē banañu banoxa. Banocēbētan cana nañnuax sharati munuma banaia é sai quia cuan:

Bēri ca Nucēn 'Ibu Dios 'imainun Cristo, Nucēn Papa Dios an uni iēminun caisa, axēshi 'Apu 'ia. Nētētimoí usabi 'inux ca 'ia.

¹⁶ Usai banacēbē ca caniacēcē unicama mēcēn rabē 'imainun taē rabē 'imainun rabē 'imainun rabē, axa anu Nucēn Papa Dios 'icē, a bēmánon tsócē, acaman rantin puruni racábuti meu bēsuquin Nucēn Papa Dios rabi axa.

¹⁷ Rabi quin ca caxa:

Nucēn 'Ibu Dios, mín cushi ca chaira 'aish bētsi cushisama 'icēn. Camina usabi 'iá 'ianan usabi 'aish, usabi 'iti 'ain. Cushiiira 'ixun camina mín cuēncēsabi oquin 'ain. 'Ai camina bēri mixēshi mín unicaman 'Apu 'ain. Usa 'icē cananuna bēri —asábi ca — quixun caquin mi rabin.

¹⁸ Axa mími sínancēma unicamax ca mími xumati nishaxa. Nishcē 'aínbi ca anun mín uisoquin caramina atu 'ati 'ai, usoquin 'ati nētē uaxa. Anun mín camabi uni bama 'aishbia baísquicē isti nētē ca uaxa. An mix quicē bana uni ñuixuncē unicama, 'imainun axa mín aín 'uchacama tērēnun mími catamēcē 'ixun mín bana cuacē unicama, aín cushi unicama 'imainun cushima unicamaribi, camabi isquinmi anun mibēa 'inun biti nētē ca uaxa. 'Imainun ca anúan 'uchañu unicama anua atun ñu 'atima 'acē cupí camabi 'uchañu uni 'iti anu cuanti nētēribi uaxa.

¹⁹ Usai 'icēbē ca nañnu 'icē anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu aín xēcūē xēoqui axa. Xēoquicēbētan cana bunánti, anua Nucēn Papa Diosan cuēñeo maxax pará rabē nancē, a isan. Iscēbēa munuma caná mēriti banacēbē ca bētsi ñuribi sharámainun mecama shaíqui axa. 'Imainun ca 'uí 'aishbi matsiira 'aish iru ax rēcubua xa.

12

Xanu 'imainun pianancē ñuina chaira capēsa 'aishbi ushíainra ñui quicē bana

¹ Usai 'icēbētan cana achúshi ñu nañnu 'icē isan, ax ca xanu 'i axa. Xanu 'aishbi bari mēu nicēsa 'ianan ca aín taē shimú 'uxē 'i axa. Aín maxcánu ca mēcēn rabē 'imainun rabē 'ispa mañutiocē 'i axa.

² Tuñu 'aish ca a xanu bacēnux paē tani bēnēti cuēncēanxa.

³ A istancēxun cana bētsi ñuribi nañnu isan, ax ca pianancē ñuina chaira, maxē capēsa 'i axa. Aín maxcá ca mēcēn achúshi 'imainun rabē 'i axa. Usa 'aish ca aín maxcá achúshi achúshinu mañuti 'i axa. Aín matúxcacama ca mēcēn rabē 'i axa.

⁴ Aín ina chaira anun ca maēncēsoquin 'ispacama nēbētsi, rabē 'imainun achúshi oquin tēcēsa 'aishbi amo 'icē achúshi menua nipacēnun rēupaxa. Usoquin 'ispa rēupatancēx ca bacēnia aín tuá 'enux, tuñu xanu bēmánon nīracē axa.

⁵ Nīracēxuan cañmainun ca a xanu bēbu tuá bacēanxa, ax canitancēx cushi 'ixun ca camabi menu 'icē unían aín bana cuanun 'imiti 'icēn. Usa 'ain ca aín tita bacēncē 'icē, anua ax 'icē anu abē 'Apu 'inun Nucēn Papa Diosan buánxa.

⁶ Bacēntancēx ca a xanu anu uni 'icēma menu cuanxa, anua ax 'iti Nucēn Papa Diosan mēnio anu. Mīl doscientos sesenta nētēn 'i anu 'ia ca an mēñosabi oquin Nucēn Papa Diosan anúan ax upitax tsónun piti 'inánti 'icēn.

⁷ Usaía 'ian ca Nucēn Papa Diosan nētēnuax, ángelcaman cushi, Miguel, a 'imainun aín ángelcamax, pianancē ñuina chaira maxē capēsa a 'imainun aín ángelcamabē 'acananxa.

⁸ 'Acananquin ca Miguel 'imainun aín ángelcaman, pianancē ñuina chaira maxē capēsacēñun aín ángelcama ñusmoxa. Ñusmocēbē ca Nucēn Papa Diosan nētēnu anua atux 'iti 'aíma 'i axa.

⁹ Anua atux 'iti 'aíma 'ain ca pianancē ñuina chaira maxē capēsa a aín ángelcamacēñunbi Nucēn Papa Diosan chiquínxun menu nīaxa. A capēsa ñuina ax ca an bēráma Nucēn Papa Diosan uniotabatia uni paran 'aish ñunshin 'atimanēn 'apu, Satanás, an camabi menu 'icē unicama paráncē a 'icēn.

¹⁰ Usaía 'icēbētan cana Nucēn Papa Diosan nētēnuaxa é sai munuma banaia cuan:

—An amī catamēcē unicama, nucēn xucēantu, 'atimaquin ñuiquin nētēquinma nētēnbi 'imēbi Nucēn Papa Dios manóncē, ax ca ēnu chiquíncē 'icēn. Usa 'ain ca bēri an aín cushinbi ainan 'inun uni iēmicē, Nucēn Papa Dios, ainshi asérabi aín 'Apu 'ixun, aín unicama bērúanan Cristo atun 'Ibu 'inun 'imī axa.

¹¹ Aín unicama, nucén xucéantu, ax ca Carnero 'icésaribitia unin 'ucha cupí bama, ami catamécé cupí atun 'ucha tērēncē 'ianan aín bana ēnquinma sināncē 'aish, ñunshin 'atimanēn 'apúan 'atima ñu 'amicēma 'iaxa. Atun ca axa ami nishcē unin bētsi bētsi ocēx bamatisa 'ixunbi Nucén Papa Diosmi sinánti ēncēma 'icēn.

¹² Ñunshin 'atimanēn 'apu a Nucén Papa Diosan aín nētēnua chiquíncē 'ain, camina a nētēnu 'icēcama, mitsux cuēēnti 'ain. Mitsu usaquin canan cana axa menu 'icēcama 'imainun axa parúnpapanu 'icēcama ésaquin cain: Nucén Papa Diosan aín nētēnua chiquíncē 'aish ca ñunshin 'atimanēn 'apu 'aisamairai nishaxa, anun an ñu 'ati nētē ca 'itsama 'icē quixun 'unani. Nishquian ñu 'acēbētan camina 'aisamaira masá nuituquin tēmērati 'ain.

¹³ Usaía naínuax banaía 'ēn cuacēbētan ca pianancē ñuina chaira maxē capēsa an —naínuax chiquínxun ca 'ē menu níaxa —quixun 'unánquin, xanu axa bēbu tuá bacéncē, a 'atimonuxun nuíaxa.

¹⁴ Nuicēxbi ca a xanux Nucén Papa Diosan 'imicēx, tētēcámē'ēon pēchisa rabē 'aish aín pēchi chaira 'iaxa. Anun anu uni 'icēma me, anu a ñuina chaira capēsa ax cuantima, anu nuánti cupí ca usaquin Nucén Papa Diosan 'imíaxa, anuxun an mēníosabi oquin rabē 'imainun achúshi barítia 'imainun mēcēn achúshi 'imainun achúshi 'uxēn piti 'inánuxun.

¹⁵ Ñuina chaira capēsa an ca a xanua bacan buántanun quixun aín cuēbitan 'unpax chaira, a caxuxun xucaxa.

¹⁶ Usocēbē ca me amo rabē tuqui baquicēbē, a ñuínacan xucacē 'unpax me 'ucē mēu atsini nētēaxa. Usai 'ía 'unpax me 'ucē mēu atsíncēbētan ca a xanu bacan buáncēma 'icēn.

¹⁷⁻¹⁸ Usai 'ia isi ca ñuina chaira capēsa ax 'aisamairai xumati xanumi nishaxa. Nishi ca a xanun rēbúnqui raírri, an Nucén Papa Diosan bana quicēsabi oquin 'acē 'ianan an Jesucristomi sinánti ēncēma, a unicamabē 'acananí cuanxa.

13

Ñuínacan'ēo rabē ñui quicē bana

¹ Usai 'icēbētan cana parúnpapa masinu nixun ñuínacan'ēo parúnpapanuax uax 'irúia isan. A ñuínacan'ēo ax ca aín matúxcanēx mēcēn rabē 'imainun aín matúxcanu 'icē mañutiribi mēcēn rabē 'iaxa. Usa 'aish ca aín maxcataxribi mēcēn achúshi 'imainun rabē 'imainun, aín maxcácanuribi Nucén Papa Dios 'atimaquin ñui quicē bana cuēñocē 'iaxa.

² A parúnpapanuax uax 'irucē ñuínacan'ēox ca paru 'inúansa 'ianan aín taē xaēon taēsa 'ianan aín cuēbitax 'inúan cuēbísá 'iaxa. A parúnpapanuax uax 'irucē ñuínacan'ēo ca capēsa ñuínacan aín cushi 'inánan, aín bana cuacēsaribi oquin aín bana cuanan unicaman an sinánmicēsa oquin 'anun 'imíaxa.

³ 'Ēn iscēx ca a parúnpapanuax uax 'irucē ñuínacan'ēo aín maxcá achúshi, unin motisama oquin tēacēsa 'aishbi mooxa. Mocēbē ratúquin ca camabi menu 'icē unin —cushiira ca ax 'icē —quixun sinánxa. Usaquin sinánquin ca aín bana cuaxa.

⁴ Parúnpapanuax uax 'irucē ñuínacan'ēo a, aín cushi 'ināncē cupí, ca capēsa ñuina chaira a camabi menu 'icē unicaman rabíaxa. Rabianan ca parúnpapanuax uax 'irucē ñuínacan'ēoribi rabi —asaribi ñu ca 'aíma 'icē —quianan ca —axa abē 'acananti ca 'aíma 'icē —quíaxa.

⁵ Usai quicēbētan ca parúnpapanuax uax 'irucē ñuínacan'ēo, ax a cērúai amí 'atimati bananun Nucén Papa Diosan éanxa. Usaquin ca cuarenta y dos 'uxēan unicaman aín bana cuanan éanxa.

⁶ Usaquian ēncēxun ca aín cuēbitan Nucén Papa Dios 'imainun anua ax 'icē 'atimaquin ñui bananan, aín nētēnu abē 'icē aín unicamaribi 'atimati banauquin ñuíaaxa.

⁷ Usaquian ēncēxun ca camabi menu 'icē unicama, axa Nucén Papa Diosmi catamécē, abē 'acananquin ñusmoxa. Ñusmoxun ca camabi menu 'icē unicama, bētsi bētsi unibu, bētsi bētsi bana banacēcama, aín bana cuanan 'imíaxa.

⁸ 'Ēnē menu bucué, úi unicamax cara me uniotabacē 'ain, Carnero 'icésaribitia unin 'ucha cupí bama, aín quiricanu aín anē cuēñeoma 'icē, a unicaman ca axa parúnpapanuax uax 'irucē ñuínacan'ēo aín bana cuanan rabíaxa.

⁹ Uicaman cara upí oquin 'unántisa tania an ca aín pabitan ēnē bana cuaquin aín nuitunēnbi sinánquin cuati 'icēn, éσαι quicē:

¹⁰ Uicaman cara uni itsi sipuanun 'inania, acamaxribi ca sipuacē 'iti 'icēn. An uni itsi manē xētocēn 'acē uni, a ca bētsi unínribi usaribi oquin 'ati 'icēn. Usa 'aínbi ca axa Nucén Papa Diosmi catamécē unicaman uisai cara ñu 'icēbētanbi Nucén Papa Diosmi sinánti ēntima 'icēn.

¹¹ Bētsi ñuínacan'ēoribi cana me mēucúaxa aia isan. Aín matúxca rabētax ca carneronēn matúxcasaribi 'iaxa. Ax ca capēsa ñuina chaira ax banacēsaribi banaxa.

¹² A ñuínacan'ēo me mēucúax ucē, aín cushi ca parúnpapanuax uax 'irucē ñuínacan'ēo abē 'aish aín cushisaribi 'iaxa. Usa 'ixun ca camabi menu 'icē unicaman parúnpapanuax uax

'irucé ñuinacan'ëo, axa motisama oquin téacé 'aishbi mocé, a rabinun me mëucüaxa ucé ñuinacan'ëon rabimiäxa.

¹³ Me mëucüaxa ucé ñuinacan'ëo an ca unían iscëma ñu 'anan unin 'acëma ñu 'axa. Usaquin 'anan ca unicaman ismainunbi tsi nañua menu 'ibümiäxa.

¹⁴ Parúnpapanuax uaxa 'irucé ñuinacan'ëon ismainun, usoquin 'anúan Nucën Papa Diosan ëncëxun ca unían iscëma ñu 'anan acëma ñuribi 'aquin, ënë menu 'icé unicama paránxa. Paránan ca a ñuinacan'ëo parúnpapanuax uaxa 'irucé axa manë xëtocën motisama oquin téacé 'aishbi mocé, abi tanquin a iscësaribi 'itánun 'anun uni 'amiäxa.

¹⁵ 'Amitancëxun ca parúnpapanuax uax 'irucé ñuinacan'ëo a tanquin 'acé ñu a banamiäxa. Banamiquin ca uicaman cara a ñu ax isa dios 'icé quixun rabiçëma 'icé, acama 'anun quixun uni 'amiäxa.

¹⁶ Usaquin 'anan ca camabi uni, 'apu unicama 'imainun 'apuma unicamaribi, ñuñu unicama 'imainun ñuñuma unicamaribi, an uni ñu mëëxuncëma unicama 'imainun an uni ñu mëëxuncé unicamaribi, camabi aín mëcën mëqueu parúnpapanuax uax 'irucé ñuinacan'ëonan 'inun 'unántioquin cuëñëocé 'inun 'amiäxa. 'Amianan ca aín mëcën mëqueu 'unántioçëma 'icé, aín bëmánanu 'unántioquin cuëñëomiäxa.

¹⁷ 'Unántioquin cuëñëocé bana ax ca parúnpapanuax uax 'irucé ñuinacan'ëo aín anë 'iäxa. Aín anë 'acëma 'ain ca aín número cuëñëocé 'iäxa. Ui unicamax cara 'unántioquin cuëñëocëma 'icé an ñu maruanan ñu biti ca 'aíma 'iäxa.

¹⁸ An ñu 'unáncé unin ca parúnpapanuax uaxa 'irucé ñuinacan'ëo uisai quicé cara aín número 'icé quixun 'unánti 'icën. Aín númeroñëx ca, seisientos sesenta y seis (666) 'icën. Anëñu 'aishbia númeroñu unisaribi ca a ñuinacan'ëon número 'icën.

14

Ciento cuarenta y cuatro mil uníäxa cantati bana

¹ Usaquin istancëñun istécëñun cana Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, a matá me Sióñ cacé, anua Jerusalén 'icé, anu nicé isan. 'Ën iscëx ca abë 'aisamaira uni, ciento cuarenta y cuatro mil (144,000) unicama, axa aín bëmánanu Cristonën anë 'imainun Nucën Papa Diosan anëñribi cuëñëocé, a unicamax 'iäxa.

² A isanan cana nañuaxa banaia cuan. A banax ca baca xuqui cushíñra banaruia cuacësa 'ianan caná munuma banacësaribi 'aish 'itsa unían aín arpa 'aia cuacësaribi 'iäxa.

³ Acama ciento cuarenta y cuatro mil unicamax ca anun cantacëma, canta iotan cantaxa. A cantax ca anu Nucën Papa Dios 'icé a bëmánon 'imainun axa bamatimoí tsócé 'itsa bëruñu rabé 'imainun rabé ñu, acama 'imainun anu 'icé caniacécé unicama mëcën rabé 'imainun taë rabé 'imainun rabé 'imainun rabé, acaman bëmánauncüaxa cantacé 'iäxa. Uinu 'icé uníñbi ca a canta 'unántima 'icën, unicama ciento cuarenta y cuatro mil (144,000) a Nucën Papa Diosan ainan 'inun iëmicé, acaman cuni ca a canta 'unánxa.

⁴ A unicamax ca xanubë 'uchacëma 'ianan ñu 'atima 'ati cuëñima Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama ainanshi 'aish, ax quicésabi oi 'ia. Acamax ca Nucën Papa Diosan ainan 'inun iëmicé 'ianan Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, ainanribi 'inun aín 'uchacama tërëncé a 'icën.

⁵ Ëñë unicamax ca aín nuitu aséñabi upí 'aish cëmëi banacëma 'aish anu Nucën Papa Dios 'icé aín bëmánon 'ia.

Rabé 'imainun achúshi ángelnëxa bana

⁶ Usa 'ain cana bëtsi ángelribi isan. Camabi unin cuanun ca nañu nuani munuma banai, Cristo cupí ca unicamax xëñbüa 'ainbi Nucën Papa Diosnan 'iti 'icé quiaxa. Camabi menu 'icé unicama bëtsi bëtsi unibu, bëtsi bëtsi menu 'icé, bëtsi bëtsi banan banacé an cuanun,

⁷ ca ësai munuma banaquin caxa:

—Anun Nucën Papa Diosan camabi uni aín ñu 'acësabi oquin, uisa cara oti 'icé usoquin 'ati nëté ca uaxa. Usa 'ain camina ami racuéquin a rabiti 'ain. An naicama, mecama, parúnpapacama, xëxácama unio, a camina rabiti 'ain.

⁸ Usai quicëbë ca bëtsi ángelribi a caxu ai quiaxa:

—Babilonia, a ëma chaira, anu 'icé unicaman ca aín xanuma 'ainbi xanu itsin ñunshini cuëñti, 'imainun 'aisamaira ñu 'atima, an 'acësaribi oquian 'anun quixun camabi menu 'icé unicama 'unánmiäxa. A ëma 'imainun anu 'icé unicamax ca bëñ cëñüaxa, ca 'aíma 'icën.

⁹ Usai 'icëbë ai ca bëtsi ángelribi munuma banai ësai quiaxa:

—Uicaman cara parúnpapanuax uax 'irucé ñuinacan'ëo 'imainun a tanquian a iscësa oquin unin 'acé ñu a rabiçé cupí aín bëmánanu cuëñëocé unicama, 'imainun aín bëmánanu cuëñëocëma 'aish aín mëcënu cuëñëocé 'icé

¹⁰ a unicama ca Nucën Papa Diosan 'aisamairai ami nishquin castíçanti 'icën. Acaman ca anuaxa mané tsi 'imainun azufre rëquirucé, anuxun 'aisamaira oquin paë tanti 'icën.

Nucën Papa Diosan ángelcama 'imainun Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, acaman ca atúxa usai 'ia isti 'icën.

¹¹ Manë tsi anuxuan atun xëñibua 'aínbi paë tanti, anuax ca aín cuin nëtëtima t'exëquiruia. Usai ca an parúnpapanuax uax 'irucë ñuinacan'ëo, 'imainun a tanquian a iscësa oquin unin 'acë ñu a rabicë unicama, 'imainun ñuinacan'ëon anë anu cuënëocë unicaman nëtëtimoquin nëtëñbi imëbi paë tanti 'icën.

¹² Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan unicama, an aín bana quicësabi oquin 'anan Jesúsmi catamëcë, acaman uisai cara ñu 'icëbë tëmëraqinbi asërabi ami sinánti éntima 'icën.

¹³ Usai ángel banaia cuatancëxun cana naínuaxa ësaquin 'ë cai banaia cuan:

—Éñë bana ca cuënëot: Ax Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëcë unicamax ca bamatancëx chuámarua tani cuëñti 'icën. Naínuaxa banai quicësaribi oi ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí ëesai quia: Usa unicaman ca bamatancëxun tëmëratëcëñquin paë tantëcëntima 'icën. Añu ñucama cara Jesucristonan 'ixun a 'axuanxa, acama ca Nucën Papa Diosan manuquinma sinania. Usa 'ain ca a unicama chuámarua tani cuëñti 'icën.

Uva bimi bicësaribi oquin uni biti bana

¹⁴ Usaquin istancëxun istëcëñquin cana nëtë cuin uxuanua unisa 'aish tsóçë isan. Aín maxcánu curi 'acë mañuti 'imainun ca aín mēcënan machítusa 'aishbi tëntúñu manë cuëñucë tuñcë 'iixa.

¹⁵ Usai 'imainun ca anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu anuax bëtsi ángel chiquíaxa. Chiquiti munuma banaquin ca axa nëtë cuínu tsóçë a caxa:

—Bimicama ca pëcëti sënëanxa, anun a biti nëtë ca uaxa. Min manë cuëñucë, anun camina bimicama biti 'ain, bixun camina timëti 'ain.

Usai bimi biti ñui quíbi ca ángel, uni biti ñui quíaxa.

¹⁶ Quicëbëtainshi ca axa nëtë cuínu tsóçë an, unían manën tëaquin bimi upíbu bicësaribi oquin, camabi uni upíbu biixa.

¹⁷ Usoquian axa nëtë cuínu tsóçë uni an upí unibu bicëbë ca bëtsi ángel naínu 'icë anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuax chiquíaxa. Chiquíquiani ca anribi machítusa 'aishbi tëntúñu manë cuëñucë buánxa.

¹⁸ Buania chiquicëbë ca ángel itsi, an ñu tsi nëñmianan tsi bënánti cushiñu, ax anuxun sanutanun tsëpasa ñu nëñti anuan chiquíaxa. Chiquítancëxun ca munuma banaquin axa manë cuëñucëñu ángel caxa:

—Uvas bimicama ca pëcëti sënëanxa. Usa 'ain camina min manë cuëñucë, anun tëaquin uvas bimicama biti 'ain, bixun camina timëti 'ain.

¹⁹ Quicëbëtan ca ángelcaman aín manë cuëñucë, anun tëaquin biquin timëtancëxun, anuxun chinínti anu buánxun bucúanxa. Usoquin 'acë, ax ca an aín bana cuaisama tanquin Nucën Papa Dios nishmia unicama a ñui quicë 'icën. Ax ca uisaira oquinshi cara Nucën Papa Diosan a unicama castícantí 'icë qui quicë 'icën.

²⁰ Usoquian anuxun uvas bimi chinínti anu bucunia cana isan. Iscëx ca ëmanuax anuxuan chiníncancëx 'aisamaira imi ëbánquianxa. A imi ëbanquianxa racacë, aín nëmin ca caballo nicë aín cuëbí sënën 'iixa. Usa 'aish ca a imia me mapubiani ëbánquiancë, ax trescientos kilómetros sënën 'iixa.

15

Ashiquian ángelnën, mēcën achúshi 'imainun rabë oquin unicama paë tanmia

¹ Usai 'icëbëtan cana bëtsi ñuribi naínu 'icë isan. A isi cana ratúan. Ratúquin cana ángel mēcën achúshi 'imainun rabë isan. Acama achúshi achúshinëx ca anun menu 'icë unicama aín 'ucha cupí castícantí ñuñu 'iixa. Usoquin ca anuishi sënëonquin aín nishcë sënëntanun Nucën Papa Diosan 'amiaxa.

² Usoquin ángelcama isanan cana parúnppa upí, bëxnan bëxnánquicë iscësa 'aishbi 'unpáxma 'aish tsi rëquirucëcëñun mësucë iscësa isan. Anu ca 'aisamaira uni, arpa, anun Nucën Papa Dios rabiti, a ñuñu sëtëaxa. A unicamax ca parúnpapanuax uaxa 'irucë ñuinacan'ëo, a rabicëma, 'ianan a tanquin unin 'acë ñu rabicëma, 'ianan aín número aín bëmánan 'imainun aín mēcënu 'acëma 'iixa.

³ Anuax ca Nucën Papa Dios rabi cantaxa. Moisés, an Nucën Papa Diosan cacësabi oquin 'á, a sinánan Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, an Nucën Papa Dios cuëñcësabi oquin 'á, aribi sinani ca Nucën Papa Dios rabi cantaxa. Ésai quicë ca a canta 'iixa:

Minmi 'acë ñucamax ca upíira 'icën, unin sináncësamaira oquin sinánquin camina ñu 'acën. Mix camina Nucën 'Ibu Dios 'ain. Min cushix ca chaira 'aish bëtsi cushisama 'icën. Mix cushiira 'aish camina camabi menu 'icë unicaman 'Apu 'ain. Usa 'aish camina sinánñuira 'ixun paránquinma atúxribia upí 'inun 'iminux atun 'Apu 'ain.

⁴ Nucèn 'Ibu Dios, ¿uix cara mimi racuètima 'ic? ¿Uin cara mi rabitima 'ic? Mixèshi camina upíra upí sinánñu 'ain. Mix upí sinánñu 'ixun ñu upíshi 'aia iscè 'ixun ca camabi menu 'icè unicaman mimi sinánquin mi rabiñi 'icèn.

⁵ A unicama cantaia istancèxun istècènquin cana naínu 'icè anuxun Nucèn Papa Dios rabiñi xubu, aín xècuèa xèóquia isan. A xubu mèúira 'icè 'iti anu ca bunánti anua Nucèn Papa Diosan cuèñèo maxax pará rabè nancè 'iaxa.

⁶ Xèóquicèbè ca ángel, axa anun menu 'icè unicama 'aisamaira oquin tèmèramiti ñuñu mēcèn achúshi 'imainun rabè, acamax anuax chiquíaxa. Aín chupax ca xapusa ñu uxuira 'acè, 'ianan chuañuma upíra upí 'iaxa. Anúan shitècèrèquicè ax ca curi 'acè 'iaxa.

⁷ Usa 'ain ca ángelcama chiquitia axa 'itsa bèruñu rabè 'imainun rabè ñu acama achúshinèn a ángelcama achúshi achúshi, xanpa curi 'acè 'inánxa. A xanpacamanu ca axa bamatimoi tsócè Nucèn Papa Diosan, anun atumi nishquin an 'atima ñu 'acè unicama castíanti ñu 'iaxa.

⁸ Ángelcama anuax chiquicèbè ca anuxun Nucèn Papa Dios rabiñi xubu anua aín cushi 'ain, tsin cuinan nuturucèsa 'iaxa. Usai 'icè cupí ca a mēcèn achúshi 'imainun rabè ángelcaman ñu 'atia sènèntamainun uinu 'icè uníxbi a xubunu atsíncema 'icèn.

16

Anun uni paè tanmiti xanpanu 'icè ñucama ñui quicè bana

¹ Usai 'icèbètan cana anuxun Nucèn Papa Dios rabiñi xubu 'ucè mèúciax munuma banaquin a ángelcama caía èsai quia cuan:

–Mitsun xanpa buani camina anu 'icè ñucama, anun Nucèn Papa Diosan an ñu 'atima 'acè unicama castíanti, acama menu tutucaí cuanti 'ain.

² Cacèx cuanxun ca achúshi ángelnèn pain aín xanpanua 'icè ñu menu tutucaxa. Tutucacèbè ca uicamax cara axa parúnpapanuax uax 'irucè ñuinacan'èonan 'icè 'unántioquin cuèñèocè, 'ianan a tanquian a iscèsa oquin unin 'acè ñu rabiñi unicamanu 'aisamaira chancu 'iruaxa. Usai 'iquin ca aín nami chèquimiquin 'aisamaira oquin paèoxa.

³ Usai 'icèbètan ca bètsi ángelnèn aín xanpanu 'icè ñu parúnpapanu tutucaxa. Tutucacèbè ca parúnpapa, uni bamacènen imisa 'iaxa. Parúnpapa axa imi 'ain ca anu 'icè ñuinacama bamaxa.

⁴ Usai 'icèbètan bètsi ángelnènrabi aín xanpanu 'icè ñu bacacamanu 'anan xèxácamanu tutucacèbè ca a 'unpáxcamaribi imi 'iaxa.

⁵ Usaía 'unpáxcama 'icèbètan cana an bacacama iscè ángel èsai quia cuan:

–Nucèn 'Ibu Dios 'aish ca min sinan usabi asèrabi upíra upí 'icèn. Mix camina usabi 'ia 'aish usabi 'ain. A 'unpáxcamami usoquin imi 'imia isquin cana 'unan, min sinan upí 'ixúnmi ñu 'aisama cuèñècema cupí camina usoquin 'an.

⁶ Minmi usoquin tèmèramicè unicama an ca min uni 'itsaira 'anan an mixmi quicè bana uni ñuixuncè uni 'itsaira bamamiaxa. Usaquian 'acè cupí camina a xèanun imi 'inan. Atun 'ucha cupíbi ca usai 'ia.

⁷ Usaquin cuanan cana anuxun tsèpasa ñu sanutanun nèenti, anuax èsai qui banaia cuan:

–Usa ca. Nucèn 'Ibu Dios 'aish camina min cushi chaira 'aish, bètsi cushisama 'ain. Min sinan upíra 'ixun camina uisa caramina oti 'ai usoquin 'an. Mixmi ñu 'atima cuèñècema cupí camina usoquin 'an.

⁸ Usai 'icèbètan ca bètsi ángelnènrabi aín xanpanu 'icè ñu tutucaquin barinu anpèncaxa. Anpèncacèbètan ca cushiira pèquiquin, barin 'itsisan unicama xaronun Nucèn Papa Diosan 'imiaxa.

⁹ Usoquian 'aisamaira oquin 'itsis oquin xarocèxunbi ca unicaman sinanaquin atun ñu 'aisama 'acècama èncema 'icèn. Èníma 'ianan ca Nucèn Papa Dios rabiñi 'icèn. Nucèn Papa Diosan ca anúan atu castíancè ñucama nètèntianxa. Usaquian 'ati 'aishbi ca sinanatíma ami xumati nishi Nucèn Papa Diosmi 'atimati banaxa.

¹⁰ Usai 'icèbètan ca bètsi ángelnènrabi aín xanpanu 'icè ñu, anua parúnpapanuax uax 'irucè ñuinacan'èo 'icè, anu tutucaxa. Tutucacèbè ca anua an 'ibuacè unicama 'icè ax bèánquiaxa. Usai 'icèbètan 'aisamaira oquin paè tani ca aín unicama bènèaxa.

¹¹ Paè tani bènèquin ca aín paè 'imainun aín chancu 'aisamaira 'ain, axa naínu 'icè Nucèn Papa Dios, ami nishi 'atimati banaquin ñuiaxa. Usai 'i ca ñu 'atima 'ati èni sinanacema 'icèn.

¹² Usai 'icèbètan ca bètsi ángelnènrabi aín xanpanu 'icè ñu Eufrates bacanu tutucaxa. Tutucacèbè ca aín 'unpax èsquiaxa, aucúaxa bari urucè menu 'icè 'apucamaxa anun unun.

¹³ Èsaquin isanan cana capèsa ñuina chaira, 'imainun parúnpapanuax uax 'irucè ñuinacan'èo, 'imainun an Nucèn Papa Dios rabiñi ñuina 'èo rabinun quixun unicama paráncè, acaman cuèbínuaxa ñunshin 'atima, tuan tita iscèsa ñu rabè 'imainun achúshi chiquitia isan.

¹⁴ A ñunshin 'atimacama tuan tita iscësa, acaman ca unicama paránuxun unin 'acëma ñu 'axa. Usoquin 'anan ca camabi menu cuanquin, anu 'icë 'apucama aín suntárucamaxa bëtsi menu 'icë suntárubë 'acananux tsuáquirunun sínánmiäxa. Usa 'ixun ca camabi uni timëaxa, axa aín cushi chaira 'aish bëtsi cushisamaira Nucën Papa Dios, an anun 'aisamaira oquin atu casticanti nëtë sënëncëbëtan.

¹⁵ "Ësai ca 'iti 'icën: An ñu mëcamacë uníxa unin sínáncëma 'aínbi 'icësaribicuatini cana 'ëx uti 'ain. 'Ëx ucëbë ca an upí ñu 'aquin 'ëx uti caíncë uni, ax cuëënti 'icën. Ax ca chupa upí pañucësa 'aish rabíntima 'icën. Usa 'aish ca chupañuma 'icëa uni raírinën iscëxa uni rabíncësaribi 'itima 'icën".

¹⁶ Ñunshin 'atimacama tuan tita iscësa, an sínánmicëx ca camabi menu 'icë 'apucama 'imainun aín suntárucamax Armagedón cacë me anu timëaxa. A mex ca hebreo banan Armagedón cacë 'icën.

¹⁷ Usai 'icëbëtan ca anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuax chiquicë ángel itsínribi aín xanpanu 'icë ñu tutucaxa. Tutucacëbëa naínu 'icë anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu anua Nucën Papa Dios 'icë anuax ësai banaia cana cuan:

—Anuishi sënëñquin cana 'an.

¹⁸ Usai 'icëbë ca caná mëriti banacëbë bëtsi ñuribi sharámainun mecama shaíquiäxa, uisa nëtëñbia unin tansamaira oi.

¹⁹ 'Icëbë ca Babilonia cacë ëma, ax achúshi 'aishbi rabë 'imainun achúshisa 'ítánun tuquimainun camabi menu 'icë ëma chanu 'icë xubucamax rurucubuaxa. Usaribi oquin ca Nucën Papa Diosan Babilonianu 'icë unicamami nishquin, atun ñu 'atima 'acë a manucëma 'ixun paë tanía tëmëratanan castícanxa.

²⁰ Mecama shaíquicëbë ca nascama 'imainun matá me 'imainun aín bashicamaribi 'aíma 'inun nëtëaxa.

²¹ 'Imainun ca 'uí 'aishbi matsiira 'aish iru, acamax naínuax achúshi achúshinëx cuarenta (40) kilosa 'aish rëucubuaxa. Rëucubucëbëtan 'aisamaira oquin paë tani ca ami nishi a unicamax Nucën Papa Diosmi 'atimati banaxa.

17

'Atima xanu ñuibi Babilonia 'atimoti ñui quia bana

¹ Usai 'icëbëtan ca xanpañu mëcën achúshi 'imainun rabë ángelcama, a achúshinëx 'ënu uquin, xanu ñuicësoquinbi Babilonia ñuiquin ësáquin 'ë caxa:

—'Aisama 'aish ca Babilonia ëmanu 'icë unicamax ënë xanusa 'icën. Ca ut. Mi cana xanu 'atima, axa parún papa camánan tsócë, a cara aín 'ucha cupí uisoquin Nucën Papa Diosan casticanti 'icë quixun mi ismiti 'ain.

² A ëmanu 'icë unicaman ca bëtsi menu 'icë unicamacëñun atun 'apuburibi, atun 'acësaribi oquian ñunshínquin 'atima ñu 'anun 'amiäxa.

³ Usaquin catanécëxuan ángelnën, namáquin iscësa oquin isnun anu uni 'icëma menu 'ë buáncëxun cana xanu achúshi ñuinacan'ëo ushían a camánan tsócë 'isan. A ñuinacan'ëo anu ca 'itsa anë cuënëocë 'iäxa, anë 'aisama, Nucën Papa Diosmi 'atimati banacë ca a anëcamax 'iäxa. Usa 'aish ca aín maxcácamá mëcën achúshi 'imainun rabë 'aish aín matúxcacama mëcën rabë 'iäxa.

⁴ A xanu anu tsócë ax ca aín chupa minanën pucucësa 'imainun ushían 'iäxa. 'Imainun ca ñun curánan curi 'acë 'ianan maxax upíra upí 'acë 'ianan perla pañucë 'ixun curi 'acë xanpa tuíncë 'iäxa. A xanpanu ca aín ñu 'aisama 'acëcama purucësa 'iäxa.

⁵ Usa 'aish ca aín bëmánanu achúshi anë unin 'unáncëma 'aishbi ësai quicë 'iäxa: "Ënë ëma cha, Babilonia, ax ca 'aisama xanuseribi 'icën. Usa 'aish ca a an 'unánmicë 'aish camabi uni 'imainun xanu, an nu 'aisama 'acë aín títasa 'icën".

⁶ A xanúxa, Nucën Papa Diosan uni 'icëa unin 'acë 'imainun an Jesucristo ñuiquin uni bana ñuixuncë cupía unin 'acëx bamacë unicaman imi xëax, anun paëanx cuëëinra cuëënia cana isan. Isi, cana ratúira ratúan.

⁷ Ratutiabi ca xanpa tuíncë ángelnën 'ë caxa:

—¿Uisacatsi caramina ratutin? A xanu 'imainun ñuinacan'ëo anu a xanu tsócë, axa aín maxcá mëcën achúshi 'imainun rabë 'ianan aín matúxca mëcën rabë, a rabëtax cara uisa 'icë quixuan unin 'unáncëbëtanmabi cana mi 'unánmiti 'ain.

⁸ A ñuinacan'ëo a min iscë, ax ca 'iacëxa, 'aishbi ca bëri 'aíma 'icën. Ca quini cha nëmínra anu 'icën. Anu 'aishbi ca anu xëñibua 'aínbi paëira tani tëmëratí anu cuanux, quini cha nëmínra anuax chiquiti 'icën. A ñuinacan'ëo anua xanu tsócë, axa parúnpapanu 'ia, axa anu 'iá, 'aishbi nëtëa 'aish utëcënia isi ca a Nucën Papa Diosan nëtënu 'iti oquin nëtë ióñubi aín anë cuënëoma unicama, ax ratúira ratúti 'icën.

⁹ Sinánñu 'ixun camina 'ën mi cacë bana upí oquin cuati 'ain. Ënëx ca ësa 'icën: Anua xanu tsócë ñuinacan'ëon, ain maxcácamá mēcën achúshi 'imainun rabë, acamax ca matá me mēcën achúshi 'imainun rabë, anu a xanu tsócë, asaribi 'icën.

¹⁰ Usa 'aish ca mēcën achúshi 'imainun rabë 'apucama asaribi 'icën. A 'apucamax ca mēcën amo 'icë sënën, axira paían cushi 'icë axa bamacëbë bamacëbë 'apu 'iacëxa. Achúshinëx ca béri usaribi 'apu 'icën, bëtsi ca 'icëma pain 'icën. Ax ca 'apu 'aishbi xëñibunuxunma 'aia.

¹¹ Acamax achúshi achúshinëx 'icëbë ca acama 'icësaribi 'aishbi bëtsi axribi 'apu 'iti 'icën. Ax ca ñuinacan'ëon, anu a xanu tsócë, axa 'iá 'aishbi nëtëcë, a 'iti 'icën. 'Apu 'itancëx ca anu ax xëñibua 'ainbi paëira tani tëmëratí anu cuanti 'icën.

¹² A ñuinacan'ëon matúxca mēcën rabë isquin camina mēcën rabë 'apu sinánti 'ain. Ax 'apu 'aishbi ca 'apu 'icëma pain 'icën. Atux ca a ñuinacan'ëon abë 'apu 'iti 'icën, 'aishbi ca xëñibuti 'ima achúshi horaishi 'apu 'iti 'icën.

¹³ A mēcën rabë 'apucaman ca raírinën sináncësaribi oquin sinania. Acaman ca a ñuinacan'ëon cacësabi oquin 'anan atúan 'ibuacë unicama usaribi oquin 'anun 'amiti 'icën.

¹⁴ Acamax ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama abë 'acanananti 'icën. 'Acananquin ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, ax cushiira 'aish, 'ibucaman 'Ibu 'ianan 'apucaman 'Apu 'ixun axa abë 'acanançëcama ñusmoti 'icën. Axa abë 'icëcaman ca a amia catamënun caísquin Nucën Papa Diosan sinánmicë 'ixun uisai cara ñu 'icëbëtanbi a ëncëma 'icën. Usa 'ixun ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama abë 'icëcaman axa abë 'acanançëcama ñusmoti 'icën.

¹⁵ Usaquin catancëxun ca ángelnën ësaquin 'ë catëcëanxa:

—Parúnpapacama, anua 'atima xanu tsócë, a isquin camina 'aisamaira uni, camabi menu 'icë unibu 'ianan camabi banan banacë unibu acama sinánti 'ain.

¹⁶ A mēcën rabë matúxca a isquinmi mēcën rabë 'apu sináncë, acaman ca ami nishquin a xanu ñusmoti 'icën. Ñusmon ca chupañuma 'imianan ain nami pianan tsin nënti 'icën.

¹⁷ Usaia 'inun ca Nucën Papa Diosan a mēcën rabë 'apucama bëtsin sináncësaribi oquin sinánun 'imiáxa. Nucën Papa Diosan 'imicëxun ca atun, anua a xanu tsócë ñuinacan'ëon cacësabi oquin 'anan atúan 'ibuacë unicama usaribi oquin 'anun 'amiáxa. Ain banacama sënëntamainun usai 'inun ca Nucën Papa Diosan 'imiáxa.

¹⁸ Ami iscë xanu a sinánquin camina ëma cha, anu 'icë unicama 'aisama 'ixun camabi menu 'icë 'apucama 'imainun atun unicama, asaribia 'inun 'unánmicë, a sinánti 'ain.

18

Babilonianu 'icë unicama ñusmo

¹ Usai 'icëbëtan cana bëtsi ángel naínuax aia isan. Ax cushiira 'ixun ca ain pëcacën mecama pëcaxa.

²⁻³ Ai ca munuma banai quiáxa:

—Babilonianu 'icë unicaman 'aisamaira oquin ñu 'atima 'acë 'ixun ca bëtsi mecamanu 'icë unicamanribia usaquin 'anun sinánmiáxa. Camabi nëtënu 'icë 'apucamaxribi ca Babilonianu 'icë unicaman 'aia isi ain unicamabë usaribiti 'i cuëëanxa. Babilonianu 'icë an ñu marucë unicamax ca 'itsa ñu upíira 'imainun cupíira bianan maruanan ain nuitunën upí oquin sinanima 'itsa curíquiñuishi 'iti sinánxa. Atúxa usai 'ia isi ca camabi menu 'icë an ñu marucë uni, Babilonianu 'icë ñu biquin marui 'itsa curíquiñu 'iáxa. A emanu 'icë unicamaxa usai 'i 'aisama 'icë ca Nucën Papa Diosan ñusmoxa. Ñusmocëbë ca anu 'icë xubucama rurucubuáxa. Usa 'ain ca ñunshin 'atimacama anu béri 'ia, uisaira ñunshin 'atimacama cara, ax ca anu 'ia, 'imainun ca uisa ñu pëchiu 'atima cara unin cuëëncëma, axribi anu 'ia.

⁴ Usai naínuax ucë ángel quicëbëtan cana naínuaxa bëtsi banan banaia cuan, ë sai quicë:

—Ën unicamax, mina anu 'icë unicama 'icësaribiti 'uchain camina a emanuax cuanti 'ain, a unicama atun 'ucha cupí tëmëramicësaribi oquin mitsuribi tëmëramiti rabanan.

⁵ Atun 'ucha ca 'aisamaira 'icën, ñu manámi chaioruquin bucúncësa ca ax 'icën. Usa 'icë ca Nucën Papa Diosan atun 'uchacama manuquinma sinánxa.

⁶ Anu 'icë unicaman anu raíri tëmëramicësaribi oquin camina mitsun atu tëmëramiti 'ain. Atúan uni raíri tëmëramicësamaira oquin camina aturibi tëmëramiti 'ain.

⁷ Anu 'icë unicaman rabíquin, —nux cananuna bëtsi unicamabëtan sënënmaira 'ai — quixun sinánan atux cuëëncësbabi oquinshi 'aiabi camina acama 'aisamairai tëmëranun 'imiti 'ain. Atun ca "ën cana casunamécë xanun 'acësoquin tëmëratima 'ai" quixun sinania.

⁸ Usaquian sináncëbëbi ca anúan atu tëmëramiti nëtë uti 'icën. A nëtën ca 'itsa uni bamati 'icën. 'Imainun ca raíricamax rarumatí tëmëranan 'acëñuma 'aish bamatisa tanti 'icën. A nëtën ca a ëmacamax tsin picë 'iti 'icën. Usaquin ca Nucën 'Ibu Diosan ax cushiira 'ixun atun 'uchacama cupí atu 'uchoquin castícantí 'icën.

Usai náinuaxa banaia cana cuan.

⁹ Bětsi 'apucama, an aín unīcamaribia Babilonianu 'icē unicaman űu 'atīma 'acēsaribi oquīn 'anun 'amicē, ax ca Babilonia tsin piquīn cēñucēbēa, aín cuīn tēxēruia isi, munuma rarumati intī 'icēn.

¹⁰ Ianan ca racuēti 'uracēox quiti icēn:

—Usai 'imari 'itibi camina 'in. Babilonia chaira, mix bētsi ēmasama 'iá 'aishbi camina bēñētishi Nucēn Papa Diosan 'uchoquīn castīcancē 'ain.

Usai ca 'apucama quiti 'icēn.

¹¹ A ēmanu 'icē unīcamaxa cēñūcē 'ain ca camabi menu 'icē an űu marucē unīcamara rumati intī 'icēn, bēria an atun űu maruti 'aīma 'ain.

¹² űu curi 'acē, manē uxua 'acē, maxax upīra upi ichūcēsa, perlas, chupa xapu 'acēsa upi oquīn xēocē, bētsi chupa minanēn pucucēsa, chupa ushian, acama 'imainun bētsi bētsi sanu i, elefante xēta 'acē űu, cupīra cupi űu, i 'acē, 'imainun cashatā manē 'acē 'imainun bētsi manē 'acē 'imainun upīra maxax uxua 'acē acama,

¹³ 'imainun sanu ro, i baca sanuira oquīn 'acē, tsēpasa 'aishbi nēēncēx sanuira űu, vino, xēni, trigo, trigo rēncē, acama 'imainun a űu papimiti 'aracacē űuina 'imainun carnero, caballo, caballonēan niquīncē auto, 'imainun unī, an unī itsi űu 'axúnun maruti, a űucama bēia —an bitī ca bēri 'aīma 'icē —quixun sinani ca an usa űu marunuxun bēcē unīcamax rarumati intī 'icēn.

¹⁴ Inquīn ca ēsaquīn a ēmanu 'icē unīcamara cati 'icēn:

—Anúnmi cuēēan bimiűuma camina 'ain. Mitsun űu upīcamara 'imainun mitsun űun curánacama ca cēñuti nētēaxa, camina acama istēcēntīma 'ain.

¹⁵ Usa 'ain ca an axa Babilonianu 'icē unīcamara űu 'inánquīn 'itsa curīqui bicē unīcamara racuēti 'ura sētētāx rarumati intī 'icēn.

¹⁶ Inī ca ēsai quiti 'icēn:

—'Imari 'itibi ca 'iaxa. A ēma cha anu 'icē unīcamax ca xanun atun chupa upīra upi minanēn pucucēsa 'imainun ushianēn pucucē pañucēsa 'iaxa. Ianan ca xanu űu cupīra cupi, curi 'acē, maxax upi 'acē, 'imainun perla, po namē iscēsa, usa űucaman mēñocacēsa 'iaxa.

¹⁷ Usa 'aīnbi ca bēñētishi a űu cupīra cupi ax cēñūaxa.

Usai quicēbē ca ax manē nuntiűu 'icē unīcamara, 'imainun an a nuntīcamara niquīncē unīcamara, 'imainun axa a nuntīcamara cuancē unīcamara 'imainun parúnpapan bētsi bētsi nētēnua maruti űu bēnux cuancē unīcamaxribi 'ura sētētāx.

¹⁸ Sētētāx ca a ēma usoquīn nēēncēxa aín tsin cuīn tēxēruia isi cuēēncēni ēsai quīaxa:

—Uīnu 'icē ēmáxbi ca ēnē ēmasama 'iaxa.

¹⁹ Quīanan ca masá nūitucē unīxa 'icēsaribiti me cupúcē bitancēx aín maxcānu mapucuti rarumati inī quīaxa:

—Usai 'imari 'itibi ca 'ia. A ēmanu 'icē unīcamax 'aisamaira curīquiűu 'ixun ca an aín manē nuntin maruti űu bēcē unīcamara űu bīaxa. Bicēbē ca a unīcamaxribi 'aisamaira curīquiűu 'iaxa. Usa 'aīnbi ca bēñētishi a ēmanu 'icē unīcamax cēñūaxa.

²⁰ Usai quīanan ca ēsairibi quīaxa:

—Aín unīcamara paē tanmīquīn tēmēramicē, a cupīquīn ca Nucēn Papa Diosan Babilonianu 'icē unīcamara cēñūaxa. Usaquīn 'an ca naīnu 'icēcama, 'imainun an aín bana űuixunun Jesusan caīscē unīcamara, 'imainun an Nucēn Papa Diosan bana unī űuixuncē unīcamara, 'imainun axa ami catamēcē aín unīcamara, camáxbi cuēēnti 'icēn.

²¹ Usai a unīcamax quicēbētan ca anun űu bacati cushiűu ángel achúshinēn maxax chaira, anun űu rēnti maxássa, a bīquīn parúnpapanu nīaxa. Nī ca quīaxa:

—A maxax istēcēntīmoquīn nicē usaribi ca Babilonia, a ēma chaira, 'imainun anu 'icē unīcamaxribi unīn a istēcēntīmoquīn cēñucē 'iti 'icēn.

²²⁻²³ Anu 'icē, an űu marucē unīcamara bētsi menu 'icē an űu marucē unīcamasama 'aish, űubē 'ixun ca camabi menu 'icē unīcamara paránquīn 'atīma űu 'amiāxa. Usa 'aīnbi ca Babilonia ēma cha anuxun arpa cacē űua rairinēn 'amainun rairinēnribi pacon banomainun bētsi bētsi űucamaribi 'ai cuēēni sharatīa unīn cuatēcēntīma 'icēn. An i 'anan manē unīocē unīan anuxun 'atēcēnti ca 'aīma 'iti 'icēn. An űu rēncē xanūan űu rēnquīn tarūcaia ca unīn cuatēcēntīma 'icēn. Anun xubucama pēcati lamparīn ca 'aīma 'iti 'icēn. Unīn xanu bitī nētē ca 'itēcēntīma 'icēn.

²⁴ An Nucēn Papa Dios quicē bana unī űuixuncē unīcamara 'imainun axa ami sināncē unīcamara 'imainun camabi menu 'icē unīa unīn 'acē, ax ca Babilonianu 'icē unīcamara 'ucha 'iaxa. Usa 'ain ca Babilonianu 'icē unīcamara Nucēn Papa Diosan cēñūaxa.

19

¹ Usaquīan 'an cana 'aisamaira unīxa naīnuax munuma sharatī banaia cana, ēsai qui:

Nucën Papa Dios cananuna munuma banaquin rabin. Axa 'Apuira 'aish cushiira an ca unin ainan 'inun iëmiäxa quiquin ca camabi unin a rabiti 'icën.

² Ax aín sinan upíira 'ixun ca uisa cara oti 'icë usoquin 'aia. Ñu 'atima cuëenquinma ca usoquin 'aia. Usa 'ixun ca Babilonia ëmanu 'icë unicama, an camabi menu 'icë unicama 'atima ñu 'anun 'unánmianan ami sinánxma 'inun 'unánmicë cupí acama 'uchoquin castícanxa. Usaquin 'aquin ca an aín unicama 'acë unicama cupiäxa.

³ Usai quianan ca ësairibi quitëcëanxa:

–Nucën Papa Dios cananuna munuma banaquin rabin. Nëëmëti ca Babilonia bënämëtima 'icën. Usa 'aish ca xëñibua 'aínbi aín tsin cuin nëtëtima 'icën.

⁴ Usai 'imainun ca mëcën rabë 'imainun taë rabë 'imainun rabë 'imainun rabë 'imainun bamatimoi tsócë, acaman ca aín bëmánon meu bësuquin Nucën Papa Dios, 'Apuira, a rabi cuëenquin caxa:

–Usai ca 'iti 'icën. Miishi cananuna munuma banaquin rabin.

⁵ Cacëxa anu Nucën Papa Dios 'icë anuax ësai banaiba cana cuan:

An axa cuëencësabi oquin 'acë unicama, aín cushibu 'imainun aín cushimabu, mitsun camina camaxunbi Nucën Papa Dios rabiti 'ain.

Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, a unin xanu bicësa isá bana

⁶ Usai quicëbëtan cana 'aisamaira uni munuma cushin banacësari banaia cuan. A banax ca baca xuqui cushíñra banarucësari 'ianan caná munuma banacësaribi 'iaxa. Èsai banaia cana cuan:

Nucën 'Ibu Dios axa aín cushi chaira 'aish bëtsi cushisama, ax ca 'Apuira 'icën. A cananuna munuma banaquin rabin.

⁷ Cuëëinra cuëenquin a rabinun ca rabican. Anúan a Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, ax aín unicamabë biránanti nëtë ca uaxa. Aín unicamax ca abë 'inux mëniócaxa, unían biti xanúxa aín bënëbë biránanux upiti mëniócacësaribiti.

⁸ Usa 'ain ca aín unicama chupa chuañuma, uxua upíira pañucësa 'icën.

Banaia ësai quia cana cuan. Axa Jesucristomi catamëcë unicaman pañucë chupa, ax ca aín nuitu upí 'ixun upí ñu 'acë a 'unántiocë 'icën.

⁹ Usai quicëbëtan ca ängelnën 'ë caxa:

–Èsaquinribi ca cuënëot: “Uicamax cara Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, anúan aín unicama abë 'iti nëtëan abë 'inun camicë 'icë, acamax ca cuëëinra cuëenti 'icën, unían xanu biquin abëtan pi unin camicë unicamax cuëencësamaira oi”.

Èsaquinribi ca 'ë caxa:

–Ènë bana a 'ën mí cacë ax ca Nucën Papa Diosaxa quicë 'icën. Ca asérami 'icën.

¹⁰ Quicëbë cana a rabinun a ängel tanáñ rantin purúan. Usai 'iabi ca 'ë caxa:

–Usai 'iáxma ca 'it. Uicaman cara Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixunia an ca Jesús ñuiquin an 'unánmicë banacama uni ñuixunia. Mibëtan ax Jesús quicë banacama quicësabi oi 'icë unicaman 'acësaribi oquin cana 'ënribi ax quicësaribi oquin 'aquin Nucën Papa Dios rabin. Usa 'ain ca 'ë rabixunma Nucën Papa Diosëshi rabit.

Axa caballo uxuanu tsócë

¹¹ Usaquin ängelnën cacëxun cana naí panárabëcë isan. Anuaxa caballo uxua chiquitia cana isan. Ax a caballonu tsócë, ax ca Aín Quicësabi Oquin 'Acë caquin anëcë 'ianan ca An Uní Paráncëma caquin anëcë 'iaxa. Usa ax 'ixun ca 'atima unicama a uisoquin cara 'aisa tania usoquin castícanan axa upí sinánñucama a upí oia.

¹² Aín bëru rabë ca tsi rëquirucë ënxáira iscësa 'iaxa. Axa asérami 'apuira 'ain ca 'apun mañuti 'itsaira aín maxcánu 'iaxa. Aín anë cuënëocë 'icë ca uinu 'icë unímbi usai quicë cara a 'icë quixun 'unántima 'icën, ainshi ca 'unania.

¹³ Aín chupa ca imin pucucë 'iaxa. Ax ca aín anë Nucën Papa Diosan Bana caquin anëcë 'iaxa.

¹⁴ Axa naínu 'icë caballo uxuanu tsócë ax chiquitia ca aín caballo uxuanu tsotax naínuax chiquíquin axa abë 'icë unicaman a nuibianxa. An nuibiancëcamax ca chupa uxua upíira upí chuañuma pañucë 'iaxa.

¹⁵ Ax pain chiquicë aín cuëbínuaxa machítusa manë xëtocë chiquitia cana isan. A manë xëtocë ax ca camabi menu 'icë axa ami sináncëma unicama anun 'ati 'iaxa. Ax cushi 'ixun ca camabi menu 'icë unían aín bana cuanun 'imiti 'icën. 'Imainun ca ax cushiira 'ixun axa ami nishcë unicama Nucën Papa Diosan mëniósabi oquin castícantí 'icën, uvax bimia taën chacacëx cëñúcësaribi 'inun.

¹⁶ Aín chupanu 'imainun ca aín quisinuribi ësáquin cuënëocë 'iaxa: “Apucaman 'Apu 'ianan 'ibucaman 'Ibu”.

¹⁷Usaquin istancëxun cana ángel achúshi barinu nicé isan. An ca munuma banaquin axa me manámi nuáncé ñu pëchiucama ésaquin cuéanxa:

—Ca ut, Nucën Papa Diosan mitsúnmi pinun mënöcösabi oquin nami pinux ca timëti ut.

¹⁸'Apucama 'imainun suntárunën capitáncama, 'imainun aín cushi unicama, 'imainun axa caballonu tsócé unicama a 'imainun atun caballocalamaribi, 'imainun an uni ñu mëëxuncéma unicama, 'imainun an uni ñu mëëxuncé unicama, 'imainun aín cushi unibu, 'imainun aín cushi unibu acama bamacé pi ca ut.

¹⁹Usaquin caia cuatancëxun cana ñuinacan'ëo, 'imainun camabi menu 'icé 'apucamacëñun aín suntárucama 'acananuxa tsuáquirui timécé isan. Acamax ca aín suntárucamabé axa caballo uxuanu tsócé abé 'acananuxa timécé 'iaxa.

²⁰'Acanánia ca ñuinacan'ëo acëñun a rabiquian Nucën Papa Dios rabixunma 'anun quixun an unicama paráncé ñuinacan'ëo aribi bicanxa. An usoquin unicama paráncé ñuinacan'ëo ax ca an bëtsi ñuinacan'ëo 'itsa maxcáñu an ismainun unin 'acéma ñu 'aquin uni paran a 'iaxa. Ax ca an 'itsa maxcáñu ñuinacan'ëonan 'icé 'unántioquin cuëñöcö unicama, 'imainun an a tanquin 'acé ñu rabiçé, acama paran a 'iaxa. 'Acananquin bitancëxun ca a ñuinacan'ëo rabé 'ianëmë'ëosa mané tsi anuaxa azufre 'imainun mané tsi rëquirucé anu 'inun niaxa.

²¹A rabéa anu 'inun nicé 'ain ca axa caballo uxuanu tsócé an aín cuëbñuaxa chiquicé mané xëtocé anun axa 'acananux timécécama cëñuquin 'axa. Usaquian 'acé aín nami pi ca camabi ñuina pëchiucamax pucháxa.

20

Mil baritia ca ñunshin 'atimacama sipuacé 'iti 'icé quixun ñui quicé bana

¹Usaquin istancëxun cana ángel naínuax ubutia isan. A ángelnëx ca quini chaira, anun aín xëcué xëocati ñu a tuñanan, mané risi chaira aribi tuñcë 'iaxa.

²Ubúatancëxun ca a ángelnën capësa 'aishbi pianancé ñuinacan'ëo chaira, an bërámá runusa 'ixun Nucën Papa Diosan uniotabatia uni paran 'ixun camabi menu 'icé uni paráncé, ñunshin 'atimanën 'apu Satanás, a biquin mil baritia niaxma 'inun mané risin néaxa.

³Usoquin nëatancëxun ca quini chaira anu nipáxa. Nipátancëxun xëpuquin ca uinu 'icé uninbi xëocaisama oquin 'unántioxa. Anuaxa unicama parántëcëxun chiquitima, anu mil baritian sipuacé 'inun ca ángelnën a capësa ñuina nëaxun quini chairanu nipáxun xëpuaxa. Usaquin nipácé 'aish ca mil baritia 'icëbëtan chiquincé 'iti 'icën, 'uráinra 'inuxmabi.

⁴Acama istancëxun cana anu tsóti cha bëtsi bëtsi isan. Anu ca an uni raíri ñu upí cara 'axa, ñu upíma cara 'axa quixun isti, acama tsócé 'iaxa. Acama isanan cana axa —'ëx cana Jesúsnan 'ai —quiquin bana ñuixuncé cupí tëbiscacé unicama, 'imainun axa Nucën Papa Diosan bana cuacé cupí tëbiscacé unicama, acaman ñunshínribi isan. Acamax ca 'itsa maxcáñu 'ianan 'itsa matúxca ñuinacan'ëo a rabima, 'ianan a tanquin unin 'acé ñu a rabima, 'ianan ainan 'inun 'unántioquin aín bëmánan 'imainun aín mëcën cuëñöcéma 'iaxa. 'Ën iscëx ca acamax bama aishbi baísquixaxa. Baísquitancëx ca Cristobë mil baritia 'apu 'iaxa.

⁵Acamax baísquicé 'ainbi ca axa bama raíri baísquicéma pan 'iaxa, mil baritia inúcëbë cuni baísquinux.

⁶Uicamax pain cara baísquicé 'icé, acamax ca Nucën Papa Diosan 'imicëx aín nuitu upíra 'aish cuëëinra cuëënti 'icën. Bamatëcëntimoí ca xëñibua 'ainbi Nucën Papa Diosbë 'iti 'icën. Bamatëcëntimoí ca Nucën Papa Dios 'imainun Cristo cuëënquin rabianan abé mil baritian 'apu 'iti 'icën.

⁷Mil baritia inúcëbë ca Nucën Papa Diosan 'imicëx Satanás quini chaira anuax chiquítí 'icën.

⁸Chiquítancëxun ca camabi menu 'icé unicama paránquin bëtsi oquin sinánmiti 'icën. Usoquin 'anan ca Gog cacé 'apu 'imainun Magog cacé 'apu 'imainun aín unicama paránquin tsuáquirumiquin axa Nucën Papa Diosmi sináncé unicamabëa 'acananun timëti 'icën. An timécé unicamax ca 'aisamaira 'aish parúnppa masisaribi 'iti 'icën.

⁹'Ën iscëxun ca tsuácarucëxun mecamanu cuanquin a suntárucaman anua an Nucën Papa Diosan bana cuacé suntárucama 'icé, a bëararanan a Nucën Papa Dios cuëëncé ëma, Jerusalén, aribi bëararaxa. Bëararatiabi ca Nucën Papa Diosan naínuax ucé mané tsin a suntárucama cëñuaxa.

¹⁰Usoquin cëñuaxan ca ñunshin 'atimanën 'apu, an unicama paráncé, a 'ianëmë'ëosa mané tsi, anuaxa azufretribi rëquirucé, anu 'inun niaxa. Anua 'itsa maxcáñu 'ianan 'itsa matúxcañu ñuinacan'ëo a 'imainun bëtsi ñuinacan'ëo an Nucën Papa Dios rabiquinma ñuinacan'ëo rabinun quixun unicama paráncé, anu atux 'icé ca ñunshin 'atimanën 'apuribi anu niaxa. Anuxun ca acaman nëténbi imébi xëñibua 'ainbi nëtëtimoquin paë tanquin tëmëratí 'icën.

Anu Nucën Papa Dios 'icé, a bëmánon unicama sëtécé isa

¹¹ Usaquin istancëxun cana anua 'apu tsóti uxua chaira isan, anu tsócë aribi cana isan. Iscëxbi ca ax anu 'ain, me 'imainun naícama 'imainun anu 'icë ñucama nêtéaxa, nêtëti ca anua ax 'iti 'aíma 'iaxa.

¹² Usaquinribi isanan cana axa bama unicama, uni cushibu 'imainun uni cushimabu, acamaxa baísquitancëx anua Nucën Papa Dios 'icë aín bëmánon sëtécë isan. A unicamaxa sëtëmainun ca quirica achúshi, anu ui unicamax cara Nucën Papa Diosbë 'iti 'icë quixun aín anë cuënëocë, ax bacacë 'iaxa. A isanan cana bëtsi quiricacamaribi isan. A quiricacamanu ca aña ñucama cara unicaman 'axa quixun cuënëocë 'iaxa. A quiricacama isquin ca Nucën Papa Diosan unin cara upí ñu 'axa, cara upíma ñu 'axa quixun isaxa. Isun ca aín ñu 'acësabi oquin mëníonan an ñu upí 'acë uni upí 'imainuan an ñu upíma 'acë unicama tëmëranun 'imiaxa.

¹³ Bama unicama 'imainun ca parúnpapanuax bacamiquia camaxribi baísquiata. Baísquia ca uisoquin cara ñu 'atima 'axa, usoquinribi Nucën Papa Diosan uisoquin cara 'ati 'icë usoquin 'axa. 'Anan ca uisoquin cara ñu upí 'axa usaribi oquin a upitia bamatimoí abë tsonun 'imiata.

¹⁴⁻¹⁵ Usaquin 'á 'ain ca bamati 'imainun anua uni bamacë 'icë ax 'ianëmë'ëosa manë tsi rëquirucë anu nicë 'iaxa. 'Imainun ca ui unicamax cara Nucën Papa Diosan nêtënu 'inun aín anë cuënëoma 'icë, acamaxribi anuax bamatëcëncësa 'aish chiquítimoí 'inux, 'ianëmë'ëosa manë tsinu nicë 'iaxa.

21

Naíbëa me ió 'iti bana

¹ Usaquin istancëxun cana a pain unio naí, me, parún papa, acamaxa nêtécë 'aish 'aíma 'ain, naí ió 'imainun me ióribi isan.

² Isanan cana Jerusalén ëma ió, upíra upí, Nucën Papa Diosan nêtënuaxa ubutia isan. 'Ën iscëx ca upíra upí 'iaxa, xanúxa bëri bënunux upiti mënlocacësaribi.

³ Isanan cana naínuaxa munuma 'esai qui banaia cuan:

—Camina isti 'ain, anua uni bucuécë, anu ca Nucën Papa Dios bëri 'ia. Anu aín unicama 'icë anu ca Nucën Papa Dios 'iti 'icën. A unicamax ca aséribi aín uni 'iti 'icën. Ax aín Dios 'aish ca aín unicamabë 'iti 'icën.

⁴ An ca aín unicama aín bëunan mëscutia ini masá nuitutiabi nêtëmiti 'icën, aín bëun tërénquin. A unicamax ca bamatëcëntima 'icën, usai 'ianan ca rarumatëcëntima 'icën, 'ianan ca intëcëntima 'icën, acaman ca paë tantëcëntima 'icën. Bëráma usai 'iá 'aishbi ca usai 'itëcëntima 'icën.

⁵ A bana 'ën cuacëbë ca Nucën Papa Dios, axa anu 'Apuira 'aish tsócë, ax 'esai quiata:

—Camina 'unánti 'ain, cana camabi ñu ió 'inun 'atëcënin.

Quianan ca 'esairibi quiata:

—'Ëx quicësabi oi ca aséribi 'iti 'icën. Usa 'ain camina 'ëx quicë banacama ënë cuënëoti 'ain.

⁶ Caxun ca 'ë caxa:

—Anuishi sënénquin cana 'an. 'Ëx cana uisa ñubia 'aíma 'ainbi 'iacën, usa 'aish cana ënë menu 'icë ñucama cëñúcëbë usabi 'iti 'ain. Usa 'aish cana a pain 'unánti bana "A" 'imainun tsiánquinribi 'unánti bana "Z" asaribi 'ain. Shimaia uni 'unpax 'acatsi bënëcësa, usaribitia 'ënan 'iisa tani bënëtia, cana 'ënan 'aisha 'ën Bëru Ñunshin Upíña 'inun, cupí ñuixunquinma, 'imiti 'ain.

⁷ Uicaman cara 'ëmi catamëquin 'ëx cuëncësabi oi 'iti 'encëma 'icë, acama cana 'ënan 'aish 'ëbë tsóti 'imiti 'ain. 'Imainun cana 'ëx aín Dios 'iti 'ain. 'Imainun ca ax 'ën bëchicë 'iti 'icën.

⁸ Usa 'ainbi ca racuëquian an 'ëmi sinánti 'encë unicama, 'imainun an 'ëmi catamëcëma unicama, 'imainun an ñu 'atima 'acë unicama, 'imainun an uni 'acëcama, 'imainun aín xanuma 'icëbi bëtsi xanu cuëncë unicama 'imainun aín bënëma 'icëbi bëtsi uni cuëncë xanucama 'imainun ñu xëacë ñubë unicama 'imainun an Nucën Papa Diosmabi bëtsi ñu rabicë unicama 'imainun cëmë unicama, acamax anuaxa 'ianëmë'ëosa manë tsi azufrebë rëquirucë anu 'iti 'icën, anu bamatëcëncë 'aish chiquítimoí 'inux.

Jerusalén ió

⁹ Usai quicëbëtan ca męcën achúshi 'imainun rabë ángelcama anun ënë menu 'icë unicama ashiquin tëmëramiti ñua aín xanpanu 'icë, acama achúshinën 'ësaquin 'ë caxa:

—Ca ut. Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, an abëa 'inun binuxun cacë aín unicama a cana mi ismiti 'ain.

¹⁰ Usaquin catancëxun ca 'uxcëmabi namácësoquin 'ën iscëxun aín bashi chaira anu 'ë buánxa. Buánquian ismicëxun cana Jerusalén ëma upíra upí, anua Nucën Papa Dios 'icë, anuaxa ubutia isan.

¹¹ A ëma ca upíira upí, Nucën papa Diosan cushin pëcacë 'iaxa, maxax upíira upí ichúcësa 'aish, jaspe cacë maxax nibanibaquicë iscësa 'iaxa.

¹² Anun cënëcë ax ca manáinra 'iaxa. 'Imainun ca aín xëcuë anun atsínti mëcën rabë 'imainun rabë 'iaxa. A xëcuëcamanu ca mëcën rabë 'imainun rabë ángel, ax achúshi achúshitax nicë 'iaxa. A xëcuëcamanu cuënëocë ax ca Israelnën bëchicë, mëcën rabë 'imainun rabë, aín anëcama 'iaxa.

¹³ A cënëcë anu ca amo camabi rabë 'imainun achúshi xëcuë 'iaxa. Aucüaxa bari urucë ami rabë 'imainun achúshi xëcuë, 'imainun ca anúan bari cuabúçë amiribi rabë 'imainun achúshi xëcuë 'iaxa. 'Imainun ca nortemiribi rabë 'imainun achúshi xëcuë, 'imainun surmiribi rabë 'imainun achúshi xëcuë 'iaxa.

¹⁴ Cënëquin nitsíncë maxáxcama ax ca mëcën rabë 'imainun rabë 'iaxa. A maxax cha anuribi ca anë cuënëocë 'iaxa. Anu cuënëocë anëcamax ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, an aín bana uni ñuixunun caiscë unicama, mëcën rabë 'imainun rabë, aín anëcama 'iaxa.

¹⁵ Axa 'ëbë banacë ángel ax ca curi 'acë tsatíñu 'iaxa, anúan a ëma tupúanan aín xëcuëcama tupúanan aín cënëcamaribi tupúnti.

¹⁶ Tupunia cana isan, a ëmax ca amo 'icë rabë 'imainun rabë 'aish bëtsibëtan sënënbi 'iaxa. Anun tupúnti tsatían tupúncëx ca aín chaxcë dos mil doscientos kilometro 'iaxa. Usaribi ca aín namë 'imainun aín manámi 'iaxa.

¹⁷ Unin tupúncësaribi oquin ca ángelnën aín cënëribi tupúanxa. Tupúncëx ca aín manámi sesenta y cuatro metro 'iaxa.

¹⁸ Cënëcë ax ca jaspe cacë maxax paxa 'aishbi tunántani 'aish, nibanibaquicë 'iaxa. 'Imainun ca a ëmanu 'icë ñucama ax curi upí 'acë 'aish, bëxnan bëxnánquicësa 'iaxa.

¹⁹ Cënëquin nitsíncë maxáxcama abë mëscúçë ca maxax upíira upí 'iaxa. Acamax ca jaspe cacë maxax, ax paxa 'aishbi tunántani 'aish nibanibaquicë, 'imainun zafiro, ax cumá batsisa, 'imainun ágata ax cumá batsisa 'aishbi tunántani, 'imainun esmeralda, ax ñu paxa iscësa,

²⁰ 'Imainun ónicë, ax uxuatani 'aishbi sërisabë mëscúçë, 'imainun cornalina, ax ushíantani 'imainun crisólito, ax paxasa 'ianan bëtsibëribi mëscúçësa 'imainun berilo, ax ñu paxatanisa 'aish nibanibaquicë 'imainun topacio, ax curúnsa, 'imainun crisoprassa, ax curisa 'aishbi ñu paxasaribi, 'imainun jacinto, ax ushían 'aishbi tunántani, 'imainun amatista ax minánsa 'iaxa.

²¹ A ëma aín xëcuëcama ca perla chaira ax po namë iscësa 'iaxa. Xëcuë achúshi achúshi ax ca perla achúshi 'iaxa. A ëman bai cha anu niti ax ca curi 'acë 'aishbi bëxnan bëxnánquicësa 'iaxa.

²² Nucën 'Ibu Dios, axa aín cushi bëtsi cushisama, a 'imainun Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, axbia uinu cara a ëma sënënia anubi 'ain, ca 'ën iscëx a ëmanu anuxun Nucën 'Ibu Dios rabiti xubu 'aíma 'iaxa.

²³ A ëma ca Nucën Papa Diosanbi pëcaia. Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, anribi ca a ëma pëcaia. Usa 'ain ca baribëtan 'uxë a ëma pëcaima.

²⁴ Usaquin pëcacëx ca camabi menuaxa Nucën Papa Diosnan 'inux iëçë unicama aín pëcacënu niti 'icën. 'Imainun ca axa iëçë 'apucamaxribi anu 'iti 'icën.

²⁵ A nëtënu ca baquish 'aíma 'iti 'icën. Usa 'aish ca a nëtënu 'icë aín xëpúti ax xëñibua 'ainbi usabi xëocacë 'iti 'icën, a nëtëx ca baquishima, usa 'ain.

²⁶ Aín tucuricu unicamaribi Jesucristonan 'aish ca anu 'iti 'icën.

²⁷ Usa 'ain ca anu ñu 'aisama 'itima 'icën, ui unix cara 'aisama ñu 'acë 'icë 'imainun ui unix cara cëmëia, usa unix ca anu 'itima 'icën. Ui unicamax cara Nucën Papa Diosan nëtënu 'itioquin aín anë Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, aín quiricanu cuënëo 'icë, acamax cuni ca anu 'iti 'icën.

22

¹ Usaquin 'ë ismitancëxun ca angelnën anua Nucën Papa Dios 'imainun Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, ax 'icë, anuaxa baca aín 'unpax bëxnan bëxnánquicë chíquítia 'ë ismíaxa.

² A bacax ca a ëmanu 'icë bai cha anúnbi xobucë 'iaxa. A bacax ca 'unpax 'aishbi Nucën Papa Diosan cushi anúan uni bamatímóí tsóti, a 'iaxa. A baca aín cuëbí rabë amo anu ca i achúshi 'iaxa. Camabi baritian ca a in mëcën rabë 'imainun rabë oquin tuxaxa, 'uxë camabi. A bimix i bimisa 'aishbi ca ax anúan uni bamatímóí tsóti, a 'iaxa. A i pëchix ca camabi menuax ucë uníxa anun 'insíntëcëntímóí bucuti a 'iaxa.

³ Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan uisoquin cara 'ati 'icë usoquin 'ati ñu anu 'aíma 'iti 'icën. Anu ca Nucën Papa Dios 'imainun Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, ax 'Apu 'iti 'icën. Usa 'icë ca anuxun aín unicaman a rabiti 'icën.

⁴ Rabianan ca anuax abë isananti 'icën. Usa 'aish ca Nucën Papa Diosan anë atun bëmánanu cuënëocë 'iti 'icën.

⁵ Anu ca béánquicë 'aíma 'iti 'icën. Anuxun ca Nucën 'Ibu Diosanbi a ëma pëcati 'icën. Usa 'ain ca lamparín 'imainun barin pëcacë anu 'aíma 'iti 'icën. Nucën Papa Diosbë ca anuax aín unicama xëñibua 'aínbi 'apu 'iti 'icën.

Jesucristo utëcënti nëtë ca 'urama 'icë quicë bana

⁶ Ismitancëxun ca a ángelnën 'ë caxa:

–'Ën mi cacësabi oi ca asérabi 'iti 'icën. Nucën 'Ibu Dios, an ax quicë bana uni ñuixuncë unicama sinánmicë, an ca uisai cara xëñibucëma 'aínshi ñu 'iti 'icë quixuan, aín unicaman 'unánun, aín ángel xuaxa.

⁷ Xëñibucëma 'aínshi cana uti 'ain. An, ënë bana quicësabi oi ca asérabi 'iti 'icë quixun sinánquin a bana cuacë unicama, ax ca cuëëinra cuëënti 'icën.

⁸ Uë Juan 'ixun cana 'ën ënë ñucama cuanan isan. Usoquin ënë ñucama cuanan isi cana ángel, an 'ë ismicë, a rabinux a tanáin rantin purúan.

⁹ 'Ën a rabicascëxunbi ca 'ë caxa:

–Usai 'iaxma ca 'it. Mibëtan, an min 'acësaribi oquin an Nucën Papa Diosan bana uni ñuixuncë unicama 'imainun an ënë quiricanu cuënëocë banacama upí oquin sinánquin cuacë unicaman 'acësaribi oquin cana 'ënribi ax quicësabi oquin 'aquin Nucën Papa Dios rabin. Usa 'ain ca 'ë rabixunma Nucën Papa Diosëshi rabit.

¹⁰ Usaquin catancëxun ca ësaquinribi 'ë caxa:

–Ënë quiricanu cuënëocë ñucama camina unpuquinma chanoquin ñuiti 'ain, camabi unían 'unánun, anun ënë ñucama 'iti nëtë ca 'urama 'icë, usa 'ain.

¹¹ A nëtë 'urama 'aínbi ca an ñu 'atima 'acë unicaman an 'acësabi oquin 'ati 'icën, axa 'uchacë unix ca usabii 'uchati 'icën, an upí ñu 'acë unin ca an 'acësabi oquin 'ati 'icën, ax Nucën Papa Dios cuëëncësabi oi 'icë unix ca usabi 'iti 'icën.

¹² Xëñibucëma 'ain cana uti 'ain. Uquin cana an ñu upí 'acë 'ën unicama uisoquin cara ñucama 'axa, usaribi oquin cupíoquin cuëënun 'imiti 'ain.

¹³ 'Ëx cana uisa ñubia 'aíma 'aínbi 'iacën. Usa 'aish cana ënë menu 'icë ñucama cëñúcëbë usabi 'iti 'ain. Usa 'aish cana a pain 'unánti bana "A" 'imainun tsíanquinribi 'unánti bana "Z" asaribi 'ain.

¹⁴ Ui unicamax cara a ëmanu atsínxun, anu 'icë anun uni bamatimoi tsóti i bimi biti sinani, chupa uxuira chuañumasa 'inun aín nuitua upí 'iminun Jesucristomi catamëtia, acamax ca anu 'aish cuëëinra cuëënti 'icën.

¹⁵ Usa 'aínbi ca 'aisama unicamax a ëma ëmáinshi 'iti 'icën. An ñu 'aisama sináncë unicama, an ñu xëacë ñubë unicama, aín xanuma 'icëbi bëtisi xanu cuëëncë unicama, aín bënëma 'icëbi bëtisi uni cuëëncë xanucama, an uni 'acë unicama, an Nucën Papa Diosmabi bëtisi ñu rabicë unicama, axa uni paránti cuëëni cëmëcë unicama, acamax ca a ëmanu atsíntima 'icën. Ca ëmáinshi 'iti 'icën.

¹⁶ 'Ëx cana Jesús 'ain. Usa 'ixun cana axa 'ëmi catamëcë unicaman ënë ñucama 'unánun 'ën ángel mia canun xuan. 'Ëx cana David, axa judíos unibunën 'apu 'iá, aín rëbúnqui 'ain. Usa 'aishbi cana 'ëx David 'icëma pan 'ain 'iacën. Pëcaratia xaba 'inúan 'ispon urucë usaribi cana 'ëx 'iti 'ain.

¹⁷ Usoquin caia ca Carnero 'icësaribitia unín 'ucha cupí bama, Cristo, amia ax catamëcë unicamabëtan Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan –bënëtishi ca ut –quixun a caia. An atun bana cuacë unicamanribi ca –bënëtishi ca utëcën –quixun a cati 'icën. Shimaia uni 'unpax 'acatsi bënëcësa usaribitia ax Jesuscristonan 'icatsi bënëcë uni, an ca ami catamëquin Jesucristo –ëx cana minan 'iisa tani –quixun cati 'icën. Usafa 'ia ca Cristonën ainan 'imianan xëñibua 'aínbi abë 'inun 'imiti 'icën, cupímashi.

¹⁸ An ënë quiricanu cuënëocë bana iscë unicama cana ësaquin cain:

–An ënë banacama isquinbi ax quicësama oquin bëtisi banacëñun mëscuquin ñuixuncë, a ca Nucën Papa Diosan ënë quiricanu cuënëocë banacamaxa uni tëmëramiti quicësabi oquin tëmëramiti 'icën.

¹⁹ Uicamanribi cara ënë quiricanu 'icë Nucën Papa Diosan bana ñuiquinbi bëtisi bëtisi bana –a banax ca 'aisama 'icë –quiquin a uni ñuixunima, acama ca Nucën Papa Diosan ënë quiricanu cuënëoquin ñuicë Jerusalén ió anu abë 'itimoquin 'imianan anu 'icë quiricanua 'icë ain anë a tërënti 'icën.

²⁰ An ënë ñucama 'ë ismicë, an ca 'ë caia:

–Cana bënëtishi utëcënti 'ain.

Cacëxun cana cuëëinra cuëënquin –asábi ca, usai ca 'iti 'icën, ca ut –quixun, Nucën 'Ibu Jesús cain.

²¹Nucën 'Ibu Jesucristonën aín uni 'icë mitsu nuibaquin 'aquincëxmi upí 'iti cana cuëënin. Usai 'iti cana cuëënin. Ashi.